Mpohwoe Hungkuno Songofoho

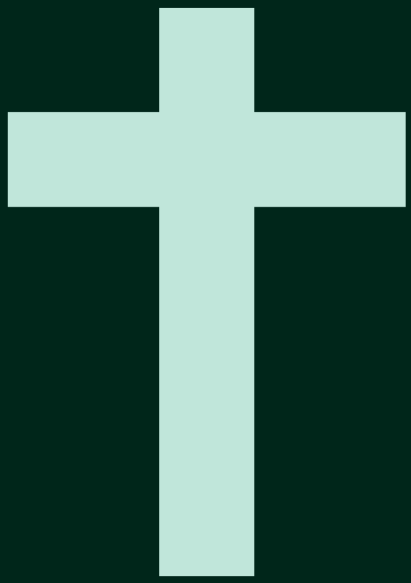

The New Testament and Genesis in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament and Genesis in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 31 Aug 2023
f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

FRT 1
Mat+yu 3
Mak 89
Luk 141
Joun 241
Apousel 315
Loum 393
1 Koulin 440
2 Koulin 488
Ngkolesiya 517
Efesos 532
Filipai 546
Koulousi 557
1 Tesolounika 567
2 Tesolounika 576
1 Timouti 581
2 Timouti 595
Taitas 604
Filemoun 610
Hip+lu 613
Jem+s 646
1 Pita 657
2 Pita 670
1 Joun 678
2 Joun 687
3 Joun 689
Jut 691
Toho Wojo Honajo Hungkuno 695

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
[apz]

© 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print Publisher, 1988 by Dorothy West Weimer Memorial Fund and Wold Home Bible League

Web version
© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works). http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

Mat+yu
Olo Hungkuno Wop+ngo loso Mat+yu Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S+mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+mentiso sohonta soswo *teti* (30) nto uyakolo'mentisopol+keno olo iyoswo loso Jisas+ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Mat+yu mt+'mokumentisofoho. Oso Mat+yu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Mat+yu huhwo sohwo s+mo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Mat+yumo ul+mento, K+ko ngkimo t+fi nn+ngkape. Jisas ose ulahon+ngki Mat+yu a'amu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisas+mo in+ngkamentisofoho. T+fi Mat+yu Jisas+ye inomokomoyo imo'n+mentisofoho. (Oso hungkuno hiso Mat+yu sohe engo 9 hon+ngkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso s+mo'mo mt+'mokumentisofoho. T+fi Mat+yu'nji Luk+'nji mt+'mokumentisiyefoho. Oso'no Mak+ye hungkuno pi'n+ngo fehohnjoso Mat+yuye hungkunomo weho. S+mo'mo a'amu toho wojo l+motofo sohwa ole l+mentohofi *Mesaiya* ifaweneponoho. Ose l+mentohofo so'no a'amu Jutaso nohontohumentan+ngkofi olo iyoswo loso Mat+yu Jisas sohwo olo *Mesaiya* oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ul+monto mt+'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Mat+yu kako a'amu Juta Jisas+mo in+ngkamentohofo somo ufo'mayo'ne mt+'mokumentisofoho. Olo iyoswo mt+'mokiyoso Ngk+lik hungkunomo mt+'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Mat+yu mt+'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwap+ngo neso olenoho. Nakwo atofo l+hwasi huno syaf+syiyoso Mat+yu kako olo iyoswo loso t+hwamne'no mt+'mokumentisoto. Oso'no Mat+yu kako a'amu Jutaso atofo l+kuji Jisas+mo in+ngkafitnne'ento mt+'mokumentiso kalohi nakwo atofo l+hwasi Jisas+mo un+ngkohwano.

Jisas K+lais+ye hofiyakwosafe yofeso olenoho.
(Luk 3:23-28)

1 Olo a'amu lohwa Jisas K+lais+ye hofiyakwosafoho. Jisas kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Ap+loham'njiye temtitofo mta'ango hweho.
2 Ap+loham sohwo Aisak+ye kan+ngkwohweho.
Aisak sohwo Jekoup+ye kan+ngkwohweho.
Jekoup sohwo Juta'nji homn+ngkwa'wehwosanjiye kan+ngkwohweho.
3 Juta sohwo kako Peles+'nji Sela'njiye kan+ngkwohweho. Sikoe kona'wohisi Temafoho.
Peles sohwo Hes+loun+ye kan+ngkwohweho.
Hes+loun sohwo Lam+ye kan+ngkwohweho.
4 Lam sohwo Aminotap+ye kan+ngkwohweho.
Aminotap sohwo Nasoun+ye kan+ngkwohweho.
Nasoun sohwo Sal+moun+ye kan+ngkwohweho.
5 Sal+moun sohwo Mpouas+ye kan+ngkwohweho.
Mpouas+ye kona'wohisi Lehap+yoho.
Mpouas sohwo Oupet+ye kan+ngkwohweho. Oupet+ye kona'wohisi Lut+yoho.

Oupet sohwo Jesiye kan+ngkwohweho.
6 Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefit+ye kan+ngkwohweho.
Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulomoun t+pema'mentisofoho.
7 Soulomoun sohwo Leyapouam+ye kan+ngkwohweho.
Leyapouam sohwo Apiyafe kan+ngkwohweho.
Apiya sohwo Asafe kan+ngkwohweho.
8 Asa sohwo Jehousofat+ye kan+ngkwohweho.
Jehousofat sohwo Joulam+ye kan+ngkwohweho.
Joulam sohwo Usiyafe kan+ngkwohweho.
9 Usiya sohwo Joutam+ye kan+ngkwohweho.
Joutam sohwo Ehas+ye kan+ngkwohweho.
Ehas sohwo Hesekiyafe kan+ngkwohweho.
10 Hesekiya sohwo Monaseye kan+ngkwohweho.
Monase sohwo Emoun+ye kan+ngkwohweho.
Emoun sohwo Jousaiyafe kan+ngkwohweho.
11 Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homn+ngkwa'wehwosanjiye kan+ngkwohweho. Hohosohonta a'amu Mpapilounnta'angoso a'amu Is+lael somo impe intofont+fi ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.
12 Mpapiloun ne'no motawo'mentohofo sohonta Jekounaiya sohwo Siyal+tiyel+ye kan+ngkwohwo imo'n+mentisofoho.
Siyal+tiyel sohwo Selopapel+ye kan+ngkwohweho.
13 Selepapel sohwo Apiyout+fe kan+ngkwohweho.
Apiyout sohwo Elaiyakim+ye kan+ngkwohweho.
Elaiyakim sohwo Esoufe kan+ngkwohweho.
14 Esou sohwo Satouk+ye kan+ngkwohweho.
Satouk sohwo Ekim+ye kan+ngkwohweho.
Ekim sohwo Elaiyat+ye kan+ngkwohweho.
15 Elaiyat sohwo Eleyasafe kan+ngkwohweho.
Eleyasa sohwo Matan+ye kan+ngkwohweho.
Matan sohwo Jekoup+ye kan+ngkwohweho.
16 Jekoup sohwo Jousep+ye kan+ngkwohweho.
Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.
Maliya Jisas+mo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hof+ko yofe K+lais+yoho mul+mentohofofoho. Hwe huhwo sohumo An+tu uhwosopento nakwoe hwaho lopono uhwat+mentisofoho.
17 Ap+loham kakoe imuso hof+ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne s+fe mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi Ntefit imo'n+mentisofoho. Ntefit+ye imuso hof+ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne s+fe mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi a'amu Is+lael somo ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hof+ko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne s+fe mta'ni osofosofahu'no mjimo'n+m+wahon+ngkofi Jisas K+lais imo'n+mentisofoho.

Maliya Jisas K+lais+mo aswo ma'mentisofoho.
(Luk 2:1-7)

18 Olo hungkuno Jisas K+lais imo'n+mentiso so'noyolohoso ole, Jousep Jisas+ye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho. I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya s+meho An+tuye Towahuno mta'ango imo'n+mentisofoho.
19 Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wop+ngo'nohino hweho. Jousep ole syaf+hu'mento, Maliya won+mango unonoho. Ose syaf+syonto olo

hungkuno hiloso hiyaso waweno syaf‡hu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wamt‡hupo'mo.
20 Oso hiso'no ko syaf‡syonto wojo hon‡ngkan‡mentisoso a'amu An‡tu mta'ango sohwo kakimo u'manto ul‡mento, Jousep, Ntefit‡ye imu sohwosi, k‡ko ape Maliya mayoso'no iyoho kin‡ngkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe s‡mehomo mehomi nto imo'n‡maho. Oso hiso An‡tuye Towahuno uy‡maso hweho.
21 Maliya hwomu nomahwoso'no k‡ko yofe ole muso, Jisas‡yoho. Yofe hwap‡ngoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaof‡hwosi asomo ut‡mayo'ne hweho. Ose ul‡mentisofoho.
22 Hohonta An‡tu hwe Aisaiya sohumo hungkuno uyahon‡ngki kako a'amumo ul‡mojo sohwo kako hungkuno hiso mt‡'mokumentisofoho. Olo hiloso ne imo'nyo so'no Maliya mehomi'nji imo'n‡mentisofoho.
23 Ole mt‡'mokumento,
Upa'n‡mno. Ape sijo wop‡ngosi hwehwo momasosi kako s‡meho imo'n‡ngkuhwosi hwomu nomaniyoho.
Hwomu huhwo sohwo ole mul‡fitnnefo Iman‡wel.
Yofe hwap‡ngoso ole, Mpohwo An‡tu nakwo'nji humayo'nefoho.
24 Jousep oso wojo hiso hon‡ngkanonto nol‡kafonto a'amu An‡tu mta'ango sohwoe hungkunomo haloho pento kako Maliyamo ma'mentisofoho.
25 I oso'no siko afapo ko humanji afa saho mofosyawosofoho. Ose humamojiyofoho. Oso'no ose humamojiye sohonta Maliya kako hwomu ma'mentisofoho. Nomahon‡ngki Jousep hwomu huhwo sohumo yofe Jisas‡yoho mul‡mentisofoho.

2

A'amu huno engo'njo An‡tuye hungkungo mupa'nyo mofehi'nyo si'mofapiso'mjo sohwa Jisas‡'mo uhwon‡mentohofofoho.

1 Hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho Jutiya mokosyohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpet‡lehem sopo Maliya Jisas‡mo aswo ma'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu temtitofo kengo mta'ango fihwa hof‡ko hwaho mofehi'nyo s‡'mofapiso mta'ango sohwa hntokwaliyo uhwonont‡fi huno engo t‡pema'mentohofo sohwa Jelusalem si'mofapont‡fi a'amu sohwamo ul‡mentohofi,
2 Mehomi milongo a'amu Jutafe hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo'ne sohwo imo'n‡ngkohoho. Oso huhwo sohwo nt‡'mo humaho. Kakoe s‡kuno imo'nyo'ne so'no hntokwaliyo mofehi'nyo s‡'mofapiso sohohnta'ni ahwomo somo uhwonontani nakwo kakine'no hwomtame ulohofo'ne p‡hwono.
3 Ose ulahon‡ngkofi hwe yofe engo'njo Helout nupa'nonto yomo engo imentisofoho. A'amu Jelusalem humamotofoso nupa'nont‡fi yomo engo imentohofofoho.
4 Hwe engo Helout kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon‡ngkano hungkuno lut‡hwamotofo sohwanjimo joho ulonto ulohon‡mento, K‡lais hwe An‡tu uhwosopento nakwoe hwahopono uhwat‡mentiso sohune'no nakwo a'amu Juta so'nwi uhwontohumayo sohwo ango nt‡po u'mofapmmontolo.
5 Ose ulahon‡ngki ul‡mentohofi, Hwaho Jutiya ango Mpet‡lehemnoho. A'amumo An‡tu hungkuno uyahon‡ngki l‡motofo sohwa ole mt‡'mokumentohofi,

6 U, Mpet‡lehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.
O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Is‡lael somo mokosyohumane sohwo sekwoe angopo imo'nonefoho.
Hohonta ose mt‡'mokumentohofofoho.
7 Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo s‡'mofapiso hohnta'ango sohwamne'no joho hiyaso lut‡manto Helout‡'nji uhu'mokont‡fi Helout hwe huhwo sohwamo hntokwaliyo hiso i'mofapmmentiso s‡kuno so'no ulohon‡mentisofoho.
8 Ulohon‡ngkahon‡ngki hof‡ko Helout‡mo hungkuno asomo ulahon‡ngkofi Helout ul‡mento, Sekwo ango Mpet‡lehem sopo nowekuji haf‡hafe f‡t‡pmno. Sekwo not‡pemaf‡kuji hungkuno hiso ngkiyepono wapono. Ngko nupa'n‡'mo kakine'no hwomtame uloho'mne'no selohono. Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpet‡lehemne'no luhwat‡mentisofoho.
9 Oseso hof‡ko Helout‡ye hungkuno upa'nont‡fi umentohofofoho. Nowentan‡ngkofi hntokwaliyoso hof‡koe angopo uhwon‡mentohofo hiso apa'no i'mofaponto hof‡kimo s‡mo'mo upeehon‡ngki hof‡ko t‡fi in‡ngkamentohofofoho. Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo ant‡fe sopo l‡mentisofoho.
10 Hof‡ko hntokwaliyo hiso uhwonont‡fi yomo yont‡fi s‡meho wop‡ngo umo'n‡mentisofoho.
11 S‡meho wop‡ngo umo'n‡ngkahon‡ngki hof‡ko ango homo somo noswont‡fi hwomu kona'wohi Maliya'nji siko'inta'imo uhwon‡mentohofofoho. Nuhwonont‡fi hwomtame ulohofont‡fi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho. Hof‡koe ipofo nofijont‡fi yo'mayo wonyoangkafo hamniyoho engo mpe iyo so'no uy‡mentohofofoho. Sojo wonyoangkafo so'nji nom'neso hwamno pa'nyo akino wop‡ngo'ne so'nji hwone mijo wonyohofiyo'nji uy‡mentohofofoho.
12 Oso hohosohonta hof‡ko wojo hon‡ngkan‡mentohofoso An‡tu ul‡mento, Sekwo Helout‡yepono asomo nukutoho. Ose hon‡ngkanont‡fi hof‡ko hon‡ngkano nom'nemo ikitokwawent‡fi hof‡koe angopono umentohofofoho.

Jousep‡'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

13 Nohumpeehon‡ngkofi Jousep huhwo kako wojo hon‡ngkan‡mentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousep‡mo u'manto ul‡mento, K‡ko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentan‡ngkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangku hungkuno apa'no wakil‡monnoho. Hwap‡ngoso Helout j‡je hwomu sohumo wofonjahumonto t‡peelofoho.
14 Ose ulahon‡ngki Jousep oso s‡kwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womentohofofoho.
15 Jousep hwaho Ijip sopo nohumentan‡ngki Helout poyo pe'n‡mentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo An‡tu uyahon‡ngki l‡mojo sohwo mt‡'mokumentiso hiso ne imo'n‡mentisofoho. Hungkuno ole,
Nje hwomu Ijip nohumentan‡ngki lut‡ma'mentohefoho.
Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imo'n‡mentisofoho.

Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo hungkuno ulahon‡ngki hwomu milongo pi'n‡ngo engoso fongkumeeo'mentohofofoho.

16 A'amu mofehi'nyo s+'mofapiso hohnta'n+ngo sohwa Helout+ye hungkuno mehomi songo imo'n+ngkiso'enoho ngkimo ntohapmno, ose ul+mentiso somo hwe huhwo sohwa t+fi min+ngkayo'njo yahon+ngkofi Helout nupa'nonto s+meho tohino umn+mentisofoho. S+meho tohino umn+mentiso so'no kako a'amu itokuso'njo sohwamo ango Mpet+lehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahon+ngki hof+ko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo sohwamo fongkumeeo'mentohofofoho. Hwap+ngoso hwe hntokwaliyo uhwon+mentohofo sohwa ole ul+mentohofi, Hntokwaliyo hiso s+mo'mo imo'n+ngkahon+ngki soswo hufa'u uyakolo'mentiso so'no ul+mentohofofoho.
17 Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho.
18 Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpet+lehem mofone sopo mampaho ho'n+mentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e ho'n+mentiso'maho.

Jekoup+ye ape Lesel kakoe imuso hof+koe mehomi sohwamne'no humotaho lalokwofo.

Hof+koe s+meho wop+ngo apa'no mmo'nonehoho.

Hof+koe mehomi n+hu'nahone poyo imo'n+ngkahon+ngki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mt+'mokumentisofoho.

Jousep+'ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip ul+ko'mant+fi ango Nasalet sopo asomo i'mofapmmentohofofoho.

19 Hwangku Helout poyo pe'n+ngkahon+ngki a'amu An+tu mta'ango sohwo Jousep hwaho Ijip nohumentan+ngki i'mofaponto Jousep+mo wojo'mo ul+mento.
20 Nol+kafohoji k+ko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Is+lael sopone'no asomo f+wan+mno. A'amu hopi'nono mehomi wofonjosyant+fi imentohofo sohwa poyo moi'wonoho.
21 Ose ulahon+ngki Jousep nol+kafonto hwomu'nji kona'wohi'nji nomanto hwaho Is+lael sopo ne'no asomo womentohofofoho.
22 Jousep+'montohwa nowent+fi upa'n+mentohofoso hwe Akelaus sohwo kan+ngkwohwo Helout+ye yofe engo nto ma'maho. Ose upa'nonto iyoho un+ngkahon+ngki olo hwaho lopo mohumamonehono nolonto apa'no wojo hon+ngkan+mentisoso An+tu Jousep+mo hungkuno nom'ne ulahon+ngki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.
23 Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo humamentisofoho. Oso hiso'no hungkuno hohontajo nom'ne hwe sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo mt+'mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiso ole,

Hwe Nasaletnnta'ango hweho wolant+feho, l+mentisofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno loma'mentisofoho. (Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)

1 Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo i'mofaponto hwaho Jutiya a'amu mohumunyo sopo nohumanto hungkuno loma'mentisofoho mohumunyo sopo.

2 Ole ul+mento, Sekwoe hon+ngkano wonyoso hohujo fikinjaopmno.
S+meho f+wolo'mokumno. An+tuye s+kuno nakumo yokumpohn'nyo
nemokosyohumayo'ne mofoneponoho. Ose lut+hwamentisofoho.
3 Hwe Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo
Joun+mne'no olo hungkuno hohonta mt+'mokumentisofoho. Hungkuno
hiso ole,
Upa'n+mno. Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo
ole ho'n+mento,
Hwe Engo sohumne'no hon+ngkano ito'no fesyohumamno.
Kakoe hano emoyo'ne so'no hon+ngkano hiso ito'no m+hwat+mno.
4 Joun+ye nem'no manji'mofo hwaho fi'nyohwe yahu *kamel* lohwa so'nji
mt+'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n+mentisofoho. Kako
kus+mo'nji wosopayo t+me mijo'ntnnohini n+mojo hweho.
5 Hohosohonta a'amu pone engo Jelusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho
Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan t+fo nesoponjo
so'nji hof+ko Joun+mo u'ma'mentohofofoho.
6 A'amu hiso hof+koe wonyo yoloho l+jwaofahon+ngkofi Joun hof+kimo
Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.
7 A'amu Falisi pi'n+ngo sohwanji a'amu Sat+yusi sohwanji hof+ko mijo
wokiyonemano lont+fi nopahon+ngkofi Joun nuhwononto ul+mento, Sekwo
homa mehomi soku, t+hwo sel+masoto. An+tu a'amufe wonyo hon+ngkano
somne'no tohino m+kun+mposo uyo somne'no i'waho fiy+mno. Ose t+hwo
selahon+ngki n+'mahofo kulo.
8 Sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano l+fijo'manji
e'wano wop+ngo'nohini ut+hwa'nyopo fiy+mno.
9 Sekwoe s+meho mo'mo ole syaf+sy+kutoho. Nakwo Ap+loham+ye imu
hn'n+mo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohnn+ngkutoho.
Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Olo sojo loso
An+tu kako Ap+loham+ye imuhwa wamt+'mokumo loso'manji kako hopoeno
wamt+'mokumontonoho.
10 An+tu kako iyomo m+ngo lofo'ne iwa'm+ngo ikafe'mo mokosyalo-
hofoho. Iyo ipisayo wop+ngo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo
wolofae'mtonoho.
11 A'amuso hof+koe hon+ngkano wonyomne'no s+meho tango
umn+ngkahon+ngki n+hu'nahone hohujo ikinjaofo somo ngko sekumo
mijo'nohini kiyosemawo'n+ngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'e
hwaho lopo weho. Hwe t+finjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje
yofemo n+yakolofonefoho. Kakoe yofe engo m+kun+mposo so'no ngko
sohwo'ni kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho. Hwangku oso hwe
huhwo sohwo kako a'amu sekumo An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo'nji
toho'nji wokiyosema'montonoho.
12 Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako
hwahomo mno ij+hwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaof+hwosi wosopayo
neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho mas+mpe'nyo
ne'no sij+wo'n+ngkiso somo woho'nae'montonoho.

Joun Jisas+mo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

13 Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili ul+ko'manto Mijo Joutan ne'no
nowento Joun mijo wokiyon+mano lonto Joun+mo u'ma'mentisofoho.
14 Nu'mahon+ngki Joun ul+mento, O'o, k+ko ngkimo mijo kiyon+mayoso
hoponoho. Ngkiyepono pipine'no pohino.

15 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, O'o, k+ko mijo kiyon+mayo so'no nekwo ole yasoso An+tuye hon+ngkano lakisiyo imentohofo somo imokiyoso hoponoho. Oseso Joun kakoe hungkunomo t+fi in+ngkawento mijo kiyoma'mentisofoho.
16 Mijo kiyomahon+ngki Jisas mijomo kunto'no ul+ko'manto s+mentisofoho. Nosahon+ngki ahwomo mtampo lohofahon+ngki uhwon+mentisoso An+tuye Towahuno y+hufo ntolofiyo hopa imo'nonto Jisas+mo wekehumapmmentisofoho.
17 Mampaho ahwomo mta'ni ho'n+mento, Olo nje Hwomu hweho. Ngko s+meho wop+ngo m+kun+mposo uy+wo'n+ngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo wop+ngo iwo'n+ngkiso so'no nje s+meho wop+ngo n+mo'nantofoho.

4

Seten Jisas+mo yamofo uloho'mentisofoho.
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Oso hohosohonta An+tuye Towahuno Wop+ngo Jisas+mo hwaho a'amu mohumunyopono ipemotas+mentisofoho. Osopo Seten Jisas+mo hon+ngkano wonyo imokiyo'ne yamofo uloho'mentisofoho.
2 Jisas kako Mpohumo jomo ul+mo lonto wopayo manyo'njo nohumentan+ngki mofehi'nyo *fouti* (40) s+kuno *fouti* (40) uyakolofahon+ngki Jisas mijoho engo umentisofoho.
3 Jisas mijoho'no nohumentan+ngki Seten i'mofaponto ul+mento, K+ko An+tuye Hwomu Nehwos+'manji olo sojo pi'n+ngo lomo hungkuno ulohojo'no wosopayo umo'nono.
4 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, An+tuye hungkuno ole nal+wo'n+ngki,
A'amu wosopayo'nohini n+ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanohoho.
O'o, a'amu An+tuye hungkuno hopi'nonohinomne'no syaf+sy+wo'n+ngkohofoso oso hof+koe huyo'mango songo humayo'nefoho.
5 Ose ulahon+ngki Seten Jisas+mo pone wop+ngo pone'no ipemotasonto An+tuye tajo ango engo ant+fe yokintahopo uhumajonto
6 ul+mento, K+ko An+tuye Hwomu hwos+'manji k+ko olopo nta'ni fil+kofamofo. Ose ul+kwato lohofonto ul+mento, An+tuye hungkuno nal+wo'n+ngki,
An+tu kakoe a'amu ahwomomjo sohwamo kikimne'no ul+hwoso'no
hof+ko j+je ahomo kumakukuji j+je s+femo sojo mentofomatnnehino.
Tohino momatnnohino.
7 Seten ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Nom'ne ifalifaliyo mt+'mokumentohofoso ole,
K+ko j+je Hwe Engo An+tu sohumo yamofo nulohofohotoho.
K+ko j+je hunomnohini in+ngkuso'manji ole syaf+sy+kutoho. An+tu won+mokosyohumamtonoho. Ose syaf+sy+kutoho.
8 Ose ulahon+ngki Seten Jisas+mo hwof+ki'nyo yokintaho engo sopone'no ut+motasonto olo hwaho hopi'nonohino a'amu so'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntnno Jisas+mo ut+hwamentisofoho.
9 Ose ut+hwanto ul+mento, K+ko ngkine'no hwomtame ntohofohoji j+je s+meho ntapisoso yo'mayo uhwonalokunoso wokijapmmonnoho.
10 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko i'waho ntohofo. Kengopono f+wano. An+tuye hungkuno ole nal+wo'n+ngki,
K+ko j+je Hwe Engo An+tu kakine'nohini hwomtame ulohofo.
Kakine'nohini syoho ulohofiyo.

Ose ul+mentisofoho.
11 Ose ulahon+ngki Seten Jisas+mo ul+ko'mahon+ngki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mant+fi Jisas+mo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

12 A'amu fihwa hof+ko Joun+mo impo'angomo intofahumentohofo so'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.
13 Kako ango Nasalet ul+ko'manto ango Koponeyam osopo humamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mit+mom+ngoponoho. A'amu Sep+yulan'nji Nap+talai'njiye imu sofe hwahoponoho.
14 Hwe Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo hohonta ifalifaliyo mt+'mokumentisoso hohosohonta ne imo'n+mentisofoho. Ole mt+'mokumento,
15 Mijo Joutan nongkihnta'ni mijo ayo mom+ngopo hwaho Sep+yulan'nji Nap+talai'nji hi'njoponoho.
A'amu temtitofo kengo An+tuye hungkuno mupa'n+mmotofo sofeponoho.
16 Hof+ko s+kwo'mjoho'mo humafijoso pomponaho engo uhwon+fitnnefoho.
A'amu s+kwo'mjoho so'mo we'enepi n+hu'nahone wape'nano l+kuji yontan+ngkuji pomponaho engo wonyoangkafoso u'mofapmmontonoho.
Ose mt+'mokumentisofoho.
17 Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ul+mento, Sekwoe hon+ngkano wonyo somta'ni f+wolo'mokumno. An+tu nemokosyohumayo sohwoe s+kuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inan+ku syoho'njo sohwamo kakimo t+fi in+ngkayo'ne joho ul+mentisofoho.
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)

18 Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom+ngo sopo nowento hwe hufa'u inan+ku syoho'njo siko'n+kwa'imo uhwon+mentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Ent+lu'njoho. Saimoun+ye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inan+ku ho'yo mijomo ho'naofontan+ngki u'ma'mentisofoho. Inan+ku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.
19 Nu'manto ul+mento, Siko t+fi nn+ngkapinyo. Siko inan+ku mawo'n+ngkisiye pa'n+ngoso An+tumne'no a'amu mayo'ne woloset+hwamo.
20 Ose ulahon+ngki sikoe inan+ku ho'yo komo'no nul+ko'manji Jisas+'nji umentohofofoho.
21 Nowent+fi Sepetiye hwomu sohwa'u Jem+s+'nji Joun'njimo uhwon+mentisoso siko hamn+ngkwohwo Sepeti'nji yofayokinomo nohumant+fi inan+ku ho'yo ito'no esyohumentan+ngki uhwononto joho ulahon+ngki
22 siko homn+ngkwohwo'nji yofayokino'nji komo'no ul+ko'manji Jisas+'nji umentohofofoho.

Jisas An+tuye hungkuno a'amu somo lut+hwanto a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.
(Luk 6:17-19)

23 Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moya'mi somo hof+koe tajo ango somo An+tuye hungkuno so'nji An+tu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntnno lut+hwamojofoho. Kako nolut+hwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumojo somo wop+ngo umokumentisofoho.

24 Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo
so'meemo ho'nɨmentisofoho. A'amu hiso nupa'nontɨfi a'amu yo'mayo
tango'njo mnokino'njo somo Jisasɨyepono ipemotapmmentohofofoho.
A'amu towahuno wonyo'njo so'nji a'amu nopɨwasyontɨfi yomo yomo
iwo'nɨngkohofo so'nji a'amu sɨfe aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino
somo ipemotopahonɨngkofi Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
25 Wopɨngo umokahonɨngki a'amu pi'nɨngo engo Jisasɨmo
inɨngkamentohofofoho. A'amu Ngkalili, Ntekapolis, Jelusalem, Jutiya,
Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amu pi'nɨngoso inɨngkamentohofofoho.

5

Jisas hwofɨki'nyopo a'amumo hungkuno ulɨmentisofoho.

1 A'amu pi'nɨngo engo uhu'mokontanɨngkofi Jisas nuhwononto yafe we'e
so'mo nosonto humamentisofoho. Osopo nohumentanɨngki inomokomoyo
sohwa nu'mahonɨngkofi
2 Jisas kakoe hungkuno ole lutɨhwamento, Anɨtu a'amumo mokosyohu-
mayoso olenoho.

Jisas kako a'amu sɨmonyo iyo somne'no hungkuno uyɨmentisifoho.
(Luk 6:20-23)

3 A'amu fiso Anɨtune'no huno engo muyo'njoso hofɨko Anɨtumne'no
huno wopɨngo wotɨpemano lɨfijo'manji hofɨko sɨmeho wopɨngo umo'nono.
Anɨtu hofɨkimo umokosyohumayo hweho.
4 A'amu sɨmeho tango'njo humalofoso sɨmeho wopɨngo umo'nono Anɨtu
kako oso a'amu somo sɨmeho wopɨngo umokumontonoho.
5 A'amu fiso hofɨkoe yofemo monje yahinontɨfi Anɨtuye yofe
ho'nomalokwofoso sɨmeho wopɨngo umo'nono. Yo'mayo wopɨngo Anɨtu
wosejapmmo ulɨmentisoso hofɨko'nefoho.
6 A'amu wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umo'nyo hopaso
a'amu Anɨtuye honɨngkano wopɨngomne'no hi umo'noso'manji oso hi-
somo Anɨtu kakoe hungkuno hisofe sɨmehomo wopayo sɨmeho hopaso
uhnnɨmontonoho. Oseso hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'nono.
7 A'amu fiso nom'ne a'amu hofɨkimo wonyo ulohofɨwo'nɨngkohofo
somne'no hitoho ulofahonɨngki wopɨngo'nohini ulohofɨwo'nɨngkohofoso
sɨmeho wopɨngo umo'nono. Oso'no Anɨtu hofɨkimo wopɨngo
uloho'montonoho.
8 A'amu sɨfe aho tɨmo sɨmeho haloho anga'nohino'njoso hofɨko sɨmeho
wopɨngo umo'nono. Oso a'amu hiso Anɨtumo uhwonantɨfeho.
9 A'amu sɨmano hintotohino'njo somo nɨhoholofɨwo'nɨngkohofoso
sɨmeho pompenjiyo umo'none'entɨfi iwo'nɨngkohofoso sɨmeho wopɨngo
umo'nono. Anɨtu ulɨmontonoho, Nje mehomi kuyoho.
10 A'amu Anɨtuye hungkunomo inɨngkayo'no syoho wopɨngo yon-
tanɨngki a'amu nom'neso oso a'amu somo sɨtofo ujo so'nji wonyo ulohofo
so'no kako sɨmeho wopɨngo umo'nono. Anɨtu umokosyohumamontonoho.
11 Sekwo a'amu soku ngkimo tɨfi nnɨngkawowo'nɨngkohofo so'no a'amu
nom'neso sekumo wonyo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji sejo so'nji
sefotofo selohofɨkujo'no sekwo sɨmeho wopɨngo wasemo'nono.
12 Sekwo sɨmeho wopɨngo semo'nɨngkuhwoso'no sɨmonyo fiyɨmno. Sek-
woe yahino wopɨngo olo hwaho lopo iwo'nɨngkohofo lo'nji ngkimo tɨfi
nnɨngkape lo'nji mpe iyo pa'nyoso ho'yango ahwomomo weho. Oso
sefotofɨwo'nɨngkohofo hopaso hofɨko hohonta a'amumo Anɨtu hungkuno
uyahonɨngki ulɨmotofo somo ufoto'motofofoho. Oso a'amu hiso hofɨkoe

yahino wop+ngo so'no mpe iyo hopaso ahwomomo ma'mentohofo hopaso sekwo womant+feho.

An+tuye a'amu neso sa'nji pomponaho'nji pa'nyofoho.
(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

13 Sekwo olo hwaho loponjo sa pa'nyo kuyoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n+ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wop+ngo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. N+hu'nahone wonyo umo'n+motonoho. A'amu sa hiso mopijoso me-e miyonehoho.
14 Sekwo hwahoponjo pomponaho pa'nyo kuyoho. Ant+me engo hwof+ki'nyo soponjo molinyoso oso hiyae'm'maho. O'o, ut+hwa'nyoponoho.
15 A'amu sikiloho mongkujont+feso ahwonte'mo kipitofahinyo'maho. O'o, hof+ko ijempohopo ho'nahinyofoho. Oso a'amu ango somo humafijo somo pomponaho ulohofono.
16 Olo hiloso sekwo hmmo'n+mno. Sekwoe pomponahoso a'amufe t+mopo wolasyono. A'amu hof+ko sekwoe hon+ngkano wop+ngomo uhwon+fijoso hof+ko Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwoe yofe woho'nomant+feho.

Jisas Mouses+ye hon+ngkano hungkunomne'no ul+mentisofoho.

17 Sekwo ngkine'no huno ole sey+hwoloho. Ngko Mouses+ye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwafe hungkuno ntnne'no wae yao'mne'nji pmmentohe hwo'nyoho. O'o ngkine'no huno ose sey+hwoloho. Ngko hungkuno hiloso wae ya'mne'enji pmmentohe hwon+'maho. O'o, ngko hungkuno hiloso ne ut+hwayo'ne pmmentohefoho.
18 Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. A'amu fiso oso hon+ngkano hungkuno ifalifaliyo we'e somo wae meeofonehoho. O'o, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan+ngkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho.
19 A'amu fihwo Mouses+ye hon+ngkano hungkuno'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mt+hupesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano mt+hupe so'no lut+hwaso'manji oso a'amuso An+tuye angomo s+'mofoso sohonta An+tu ulonefoho. J+je yofe monje innyo hwosoho. A'amu fiso An+tuye hungkuno hopi'nonohino loso in+ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon+ngkano wop+ngomo in+ngkayo'ne lut+hwaso'manji oso a'amuso An+tuye angomo s+'mofoso sohonta An+tu ulonefoho. K+ko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.
20 Sekwo upa'n+mno. Sekwoe hon+ngkano wop+ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mouses+ye hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanjiye hon+ngkano wop+ngomo muyakolofe'manji sekwo An+tuye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne mu'mapitnnehofo. O'o, mango mta'nnohini l+wo'n+ngkohofo soku hon+ngkano wop+ngo somo humayoso hopo'maho.

Hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 11:25; Luk 12:57-59)

21 Mouses+ye hon+ngkano hungkuno ole nto upa'n+wo'n+ngkohofo, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumo fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho.

22 I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no s+meho tohino umnyo'eno. A'amu s+meho tohino umnoso sohwo kako t+fi no'mo An+tu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no s+tofo ujo'eno. S+tofo uloso sohwo kako An+tu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumo ilo'nnyo hwosoho ujo'eno. O'o, oso a'amu huhwo sohwo kako t+kanomo wene hweho.
23 K+ko tajo ango somo noswohoji j+je wonyo wae yaofo'ne An+tumo jomo ul+mo lohoji k+ko nom'ne sohumne'no kikine'no s+mano hintotohino umnoso so'no syaf+syohoji
24 u, k+ko tajo ango somo ul+ko'mahoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhuji hungkuno ito'no m+hwajo. Hungkuno ito'no m+hwajohos+si s+meho pompengo in+ngkahos+si tajo ango somo asomo fusyo. Osopo An+tumo j+je wonyo wae yaofo'ne jomo uso.
25 A'amu fihwo kikimne'no s+meho tohino umnoso so'no k+ko komo'no s+meho wop+ngo hmninyo. A'amu hungkunomo ito'no efisop+hwajiyo sopo nokumotawenoho. Kako a'amu hungkunomo ito'no efisop+hwajiyo'njofepono kumotaweso'manji osopo a'amu hwap+fe t+fo'njo sohwa nokit+maf+kuji impo'angomo intofakohufitnnoho.
26 Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. K+ko impo'angoso kunto'no ul+ko'ma'mne hwos+'maho. O'o, s+mo'mo k+ko j+je yahino somne'no yo'mayo hamniyoho hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ul+mentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

27 Hungkuno nom'ne nto upa'n+wo'n+ngkohofoso ole, a'mohufo iyo'eno.
28 I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimo uhwononto hufo woma'mo lonto a'mu simne'no kakoe s+meho fefoyo uyahon+ngki oso hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso hweho.
29 T+mo aho angahohnta'angoso hon+ngkano wonyo kumokososo yo'mayo somo t+mo uhwon+ngkohoji huno wonyo syaf+hujo'manji oso hiso n+hu'no yohotoho. K+ko wonyo iso'no'manji t+mo anga'no fit+hwotofaofo. T+mo wop+ngo hufa'u'njo sohwosi t+kanomo uhnnoho. O'o t+mo anga'nohino'nji hon+ngkano wop+ngomo fiso.
30 J+je aho angahohnta'ni hon+ngkano wonyo kumokososo aho hiso hnto-famo lohofohoji foho'naofo. Aho wop+ngo hufa'u hi'njo hwosi t+kanomo uhnnoho. O'o, aho anga'nohino'nji hon+ngkano wop+ngomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mat+yu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31 Hungkuno nom'ne nupa'n+wo'n+ngkohofoso ole, Hwe fihwo kako kakoe ape woho'nahumo l+hwosi ape ho'nasiyo'neso iyoswo mt+'mokuhwosi uyono.
32 I oso hiso'no nje hungkuno wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape hon+ngkano wonyo mmofe'njo simo ho'nasyoso sohwo kakoe apefe hon+ngkano wonyo umokumontonoho. Hwap+ngoso ape hisi nom'ne hwe sohumo uma'nososo An+tu kako t+mo uhwonyoso hwe hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon+ngkano somo mt+huposo so'no kako huhwo hon+ngkano wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no l+mentisofoho.

33 Hungkuno nomˈne upaˈnɨwoˈnɨngkohofoso ole, Hwasyo hungkuno
nomˈneˈno yokintahopo ne-eso nolɨkutoho. Hwe fihwo ole lososo, Ngko
nehopi hufaˈu sɨhune hwamneˈno lohono. Ngko yoˈmayo yoˈmayo
uyɨmo. Ose loso sohwo kako itoˈno uyono. Hwe Engo sohwo olo
hisoˈno nuhwonɨngkuhwosi itoˈnohini wosyafɨhuˈmontonoho. Ose nto
upaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho.
34 I oso hisoˈno nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Sekwoe
hungkuno nehopi imoˈnyoˈne soˈno hungkuno piˈnɨngo nolɨkutoho.
Oˈo, hungkuno neˈnjoˈnohino filɨmno. Sekwo aˈamu yokintahoponjo
sohwamneˈno jɨje hungkuno nehopi imoˈnyoˈne nulɨkutoho.
Nɨhuˈno nɨjwoˈeno. Oˈo, yoˈmayo ahwomomjo sohwamneˈno
nolɨkutoho. Ahwomoso Anɨtuye epohumayofoho. Osopo yoˈmayoso
mokosyohumawoˈnɨngkisoponoho.
35 Sekwo yoˈmayo hwahoponjo somneˈno sekwoe hungkuno nehopi
imoˈnyoˈne nolɨkutoho. Oˈo, hwahoso Anɨtuye epohumayo sɨfe
hoˈnasiyoˈnefoho. Olopo yoˈmayoso mokosyohumawoˈnɨngkisoponoho.
Sekwo Jelusalemneˈno sekwoe hungkuno nehopi imoˈnyoˈne nolɨkutoho.
Oˈo, Jelusalem sopo Anɨtuye angoponoho.
36 Sekwo sekwoe mnokinomneˈno sekwoe hungkuno nehopi
imoˈnyoˈne soˈno nolɨkutoho. Oˈo, sekwoe mijiyo halojo wofokafono.
Sɨkwoˈmno wofokafono, lisoso halojo wofokaˈmontolaho. Sɨkwoˈmno
wofokaˈmontolaho. Awonoho.
37 Osoˈno sekwo hungkuno neˈnjoˈnohino ulɨmno. Eno, esoˈnji Awonoho,
esoˈnji osoˈnohinoho. Hungkuno nomˈneso hwe wonyo Seten mtaˈango
linyofoho.

Jisas yahino wonyo aˈamumo asomo ulohofoˈeno ulɨmentisofoho.
(Luk 6:29-30)

38 Hungkuno nomˈne nto upaˈnɨwoˈnɨngkohofoso ole, Hwe fihwo jɨje
tɨmomo wonyo kumokososo kɨko kakoe tɨmo wonyo umojo. Hwe fihwo jɨje
mango fonjokujakumofososo kɨko kakoe mangomo fonjokulɨpijaofo.
39 I oso hisoˈno nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Hwe fihwo
kikimo wonyo kilohofososo kɨko kakimo ilojɨmofeˈeno. Oˈo, awonoho. Hwe
fihwo kako jɨje manjijohopo kuposososo manjijoho fehohnjo utɨhwaho.
Osopo wakuposono.
40 Hwe fihwo kikineˈno hungkuno hiˈnjo sohwo jɨje manjiˈmofo womaˈmo
lososo osohumo jɨje manjiˈmofoˈnji sɨfe manjiˈmofo ntnneˈno uyo.
41 Hwe yofe engoˈnjo fihwo kako sekwoˈnji hano hoˈyangoˈnji tɨfo lopo
wemoyano selososo sekwo hano sawemo sopono fisɨmno.
42 Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yoˈmayoso ntapmno. Ose selososo sekwoe
yoˈmayoso uyɨmno. Hwe fihwo ole seloso, Sekwoe hoˈyango yoˈmayoso
nokiso ntapmno. Ose selososo sekwo hohujo ikinjɨmofɨkutoho.

Jisas mango hwamneˈno sɨmeho umoˈnyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 6:27-28, 32-36)

43 Hungkuno nomˈne nto upaˈnɨwoˈnɨngkohofoso ole, Aˈamu sekwoˈnjo
mofone sopo humalofo somo sɨmeho umoˈnyoˈne uyɨmno. I osoˈno sekwo
mango hwamo sɨmeho umoˈnyoˈne ukutoho.
44 I oso hisoˈno nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Sekwoe mango
hwamo sɨmeho umoˈnyoˈne ufijoso aˈamu wonyo selohofɨwoˈnɨngkohofo
somneˈno Mpohumo jomo ulɨmno.
45 Ose ifijo soˈno sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe yahi-
nomo unɨngkowantɨfeho. Anɨtu kakoe mofehiˈnyoso aˈamu wopɨngoˈnji

wonyo'nji humalofo somo ulono lonto uy+wo'n+ngkiso hweho. A'amu hon+ngkano wop+ngo'njo hon+ngkano ito'no min+ngkayo'njo somo ifoyo wosapijono lahon+ngki syuwo'n+ngkohoho.
46 Sekwo a'amu s+meho umo'nyo'ne sejap+wo'n+ngkohofo osomne'nohini s+meho umo'nyo'ne uy+fijoso An+tu kako wop+ngo peho'no wosejapmmontolo. Awonoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njoso ose iwo'n+ngkohofofoho.
47 Sekwo sekwoe a'amu'nohino somo wop+ngo uwo'n+ngkohofo so'no sekwoe hon+ngkano nom'ne somo uhwofilofoso pipilo. Awonoho. A'amumo Mpohwo An+tumo min+ngkayo'njo hi ose iwo'n+ngkohofofoho.
48 I oso'no sekwoe Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo pa'nyo hmmo'n+mno. Sekwo a'amu wop+ngo'nji wonyo'njo somo wop+ngo ulohof+kujo'no An+tu kako humaso hopa fehumamno.

6

Jisas a'amumo ufo'mayo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

1 Sekwo olo yahino loso'no i'waho fiy+mno. Sekwo yahino wop+ngo wop+ngoso a'amu wonahon+fe l+kuji ikutoho. O'o, ose ifijoso sekwoe Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo sekumo oso hiso'no wop+ngo mosejape'njo uy+montonoho.
2 Sekwo a'amu umofonyo iwo'n+ngkohofo somo yo'mayo uyano l+fijo'manji e'wano, hiyaso uy+mno. A'amu mango'nohinoso wonahon+fe lont+fi An+tuye tajo ango'njo sopo hon+ngkano ut+hwa'nyopo iwo'n+ngkohofofoho. Hof+ko hwe moya'mi nakwoe yofe woho'nonemap+fe lont+fi iwo'n+ngkohofofoho. Upa'n+mno. Oso a'amu hiso nom'ne wop+ngoso An+tu mta'ango momasofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hof+koe yofe ho'noma'nyoso oso mpe hopaso nto mahofo. Hof+koe nom'ne mpe iyo hopaso ahwomomo mauyoho.
3 Sekwo a'amu nom'ne somo ufo'mano l+fijo'manji e'wano noho ufo'mapmno. I oso'no a'amu nom'neso sekwoe yofe noho'nosemapitnnoho. Masehon+fitnnehofo.
4 O'o, hiyaso fiy+mno. Yo'mayo wop+ngo hiyaso iwo'n+ngkohofo so'no Mpohwo An+tu kako nosehon+ngkuhwosi wop+ngo wosejapmmontonoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Luk 11:2-4)

5 Sekwo Mpohumo jomo ulano l+kuji sekwo a'amu mango'nohinosofe yahinomo in+ngkakutoho. O'o, hof+ko a'amu wonepa'n+fe lont+fi An+tuye tajo ango'njo hon+ngkano mom+ngo engo sopo lohofont+fi ul+wo'n+ngkohofofoho. Upa'n+mno. Oso hiso'no a'amuso hof+koe yofe ho'nomayoso mpe pa'nyoso nto mahofo.
6 I oseso k+ko sohwosi An+tumo jomo ul+mo lohoji k+ko'nohini j+je angomo swohoji ango hoku'yoso p+jwasyohoji j+je Mpohumo jomo uso. Kako oso ango hiyaso so'mo k+ko'nji humaho. J+je Mpohwo osopo kohon+ngkuhwosi yo'mayoso wokijapmmontonoho.
7 K+ko Mpohumo jomo ul+mo lohoji osohonta hungkuno pi'n+ngo engo l+wo'n+ngkohofoso pa'nyo ujo'eno. A'amu An+tu ne sohune'no huno muyo'njoso hof+koe hwasyo an+tu sohwamo hungkuno pi'n+ngo engo ul+wo'n+ngkohofofoho. Hof+ko huno ole, Nakwo hungkuno pi'n+ngo engo ul+hwasi nakwoe an+tu sohwo kako nonepa'n+ngkuhwosi wonejapmmontonoho.
8 Oso pa'nyo sekwo ikutoho. O'o, yo'mayo umofonyo yohojo so'no Mpohwo kako huno nto uyohoho.

9 Sekwo Mpohumo ole ul+mno.
Nakwoe Mpohwo sohwosi, k+ko ahwomomo humahnno.
Nakwo j+je yofe wop+ngo'nohinoso ne'no nowent+hwonefoho.
10 Oso s+kuno k+ko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono.
J+je hungkunomo a'amu ahwomomjo so'nji yo'mayo so'nji kin+ngkawowo'n+ngkohofo hopaso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi ose wokin+ngkopano.
11 Olo s+kuno lomne'no nakwoe wosopayo fonejape.
12 Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohof+wo'n+ngkohofo sofe wonyo wae yao'malohwone hopaso nakwoe wonyoso wae fenamofo.
13 K+ko nakumo yamofo nalohofo somo nonehumajohotoho.
O'o, Hwe wonyo sohwoe yo'mayoso ne'mahwoso'no yo'mayo wonyo somo uyakolofo'ne fonejape.
[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohn'nyo ne hwap+ngo hwosoho. Pomponaho ne somo humahnno hwosoho.
Ne'nohino nowent+hwonefoho. Hungkuno nehopeho.]
14 Upa'n+mno. Sekwo a'amu wonyo selohofo sofe wonyoso n+hu'nahone hohujo hohnta'ne meho'naf+kujo'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo hiso wae weesemo'mtonoho.
15 I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofosofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo An+tu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemofonehoho.

Jisas wosopayo manyo'njo humayo so'no hungkuno ul+mentisofoho.

16 Sekwo Mpohumo jomo ulano l+kuji Mpohune'no huno anga'nohino so'no wopayo manyo'njo nohumentan+ngkuji sekwo a'amu mango'nohinoso s+mano wonyo ikin+wo'n+ngkohofo hopa humaf+kutoho. O'o, hof+koe s+mano wonyo ikinyoso a'amu wonahon+fent+fi a'amu wop+ngofoho wonal+fe nolont+fi iwo'n+ngkohofofoho. Mpohune'maho. O'o, hof+koe yofe'nohini ho'nomayo'ne iwo'n+ngkohofofoho. Oso'no hof+koe yofe nto ho'noma'mentohofo so'no hof+koe mpe pa'nyofoho. Mpe pa'nyo nom'neso ahwomomo mauyoho.
17 O'o, sekwo Mpohune'no wopayo manyo'njo humaf+kuji sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'n+ngkuji sekwoe s+manomo mijo fiyat+ku'n+mno.
18 Ose ikuji a'amu nom'neso k+ko manyo'njo humentan+ngkijo so'no hof+ko huno muyonehoho. O'o, k+ko yo'mayo hiyaso'mo iwo'n+ngkinoso j+je Mpohwo a'amu muhwonyo'njo sohwo kako'nohini kohon+ngkuhwosi mpe hopa wokijapmmontonoho.

Jisas ho'yango hu'meesiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Luk 12:33-34)

19 Olo hwaho lopo sekwoe yo'mayo yo'mayo ho'yango wop+ngoso nohu'meesy+kutoho. O'o, olo hwaho loponjo nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohof+hwosi ho'yangoso wonyo umo'n+montonoho. Oseso a'amu hufo'nohino y+wo'n+ngkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyant+feho.
20 Oso'no sekwoe ho'yango ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho m+fulohofonehoho. A'amu hufo mifitnnehofo.
21 Ango j+je ho'yango yo'mayo wop+ngo wojo sopo j+je s+meho hi oso hopo weho.

Jisas aˈapahomjo pomponaho soˈno hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 11:34-36)

22 Sekwoe tɨmoso sekwoe huyoˈmangofe pomponaho paˈnyofoho. Tɨmo angaˈnohinoˈmanji sekwo pomponahopo humalofo.
23 Tɨmo piˈnɨngoˈmanji sɨkwoˈmjohoˈmo humalofo. Sekwo pompohahopo humalofo soku yahino piˈnɨngo piˈnɨngo mafɨkuji apaˈno sɨkwoˈmjohoˈmo fosyohumafɨkutoho. Ose ifijoˈmanji jɨje hunomo nɨhuˈno sɨkwoˈmjoho engo mjaofoho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufaˈu sohwaˈumo syoho mulohofiyoˈnehoho.
(Luk 16:13)

24 Hwe fihwo kako hwe engo hufaˈu sohwaˈumo syoho ulohofiyoso hopoˈmaho. Oˈo, hwe engo hufaˈu sohwaˈumo syoho ulohofiyo soˈmanji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo sɨmeho wopɨngo uyɨhwosi nomˈnihuneˈno sɨmeho wonyo uyɨmontonoho. U, angaˈnohino sohwoe syoho somneˈno hi umoˈnɨngkuhwosoˈno nomˈnihumneˈno ngkilaho unɨmontonoho. Kɨko Anɨtuye syoho soˈnji yoˈmayo hwahoponjo yahino soˈnji oso hufaˈuyo sohwaˈumo kemokosyohumahojoso kɨko syoho itoˈno mihnnehino.

Jisas yoˈmayoso hi umoˈnyo soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsiyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Luk 12:22-31)

25 Osoˈno ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe fosyohumayo soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkuji ole nolɨkutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho nanehwono. Sekwo sekwoe aˈapahomneˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkuji ole nolɨkutoho. Ngko nje aˈapahomo peho wekojisyahinɨmonnto. Nakwo songo humalohwoneso wopayoˈnohini nyoˈnetaho. Nakwo aˈapaho hiˈnjoˈnwi nemˈno manjiˈmofo iyoˈneˈnohinotaho. Awonoho.
26 Sekwo yɨhufo somo uhwonɨmno. Hofɨko wopuyo hulɨwoˈnɨngkohofoˈmaho. Hofɨko wopayo ango somo wopayo momehuˈmeesyɨwoˈnɨngkoho yohofofoho. Oˈo, senɨngkwohwo Anɨtu ahwomomo humaso sohwo kako hofɨkimo wosopayo yoˈmayoso uyɨwoˈnɨngkohoho. Sekwo Mpohwo Anɨtu yɨhufo sikinjo somneˈno wonyoho fiyo mokosyohumaho. I aˈamu sokumo Mpohwo wopɨngo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono.
27 Hwe fihwo sekumtaˈni kako huno piˈnɨngo piˈnɨngo syafɨsyɨhwosi nje soswo sawemo umokinɨmneˈno yohoho lososo ne umoˈnɨmontolo. Awonoho.
28 Oseso sekwo hwapɨfe nemˈno manjiˈmofo yoˈmayo somneˈno huno piˈnɨngo engo pehoˈne syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo. Sekwo wokoso fofo soˈno huno fɨsyafɨhupmno. Hofɨko yoˈmayo syoho anefoho. Hofɨko ne yoˈmayoso mojiyofɨwoˈnɨngkiyohofo.
29 I osoˈno ole woselɨmonneˈno yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapɨngoˈnjo sohwo kako kakoe hwapɨfe wonyoangkofo yoˈmayo wokoso naˈnohino soˈnji inonteso kako olo wokoso fofo weˈe somo muyakolofonehoho.
30 Ou, oso wokoso fofo sɨkuno fihumo syohopo lohofososo moˈnɨngkanta aˈamu nolofekuji tohomo wolofefantɨfeho. I osoˈno oso wokoso fofo Anɨtu wonyoangkafo mtɨˈmokuwoˈnɨngkiso somo uhwonontaneso wopɨngofoho lɨwoˈnɨngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakoloˈnnyo

hokumo An+tu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo
An+tumo s+meho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.
31 Oso'no sekwo huno pi'n+ngo engo syaf+sy+kutoho. Sekwo ole l+kutoho,
Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwap+fe peho
yanehwono. Ose l+kutoho.
32 Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hof+ko yo'mayo yo'mayo
mayo'ne huno pi'n+ngo pi'n+ngo syaf+sy+wo'n+ngkohofo. I oso'no sekwoe
Mpohwo An+tu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo
umofonyo yahon+ngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wop+ngo
wosemokosyohumamontonoho.
33 I s+mo'mo An+tu semokosyohumayo so'nji kakoe hon+ngkano
wop+ngo'ntnno huno f+syaf+sy+wo'n+ngkuno. Oso'no syaf+sy+wo'n+ngkuji
An+tu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontono.
34 Oso'no yo'mayo mo'n+ngkajo somne'no huno syaf+siye'eno. S+kuno
huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofap+wo'n+ngkisofoho. Mo'n+ngkajo
s+kuno sohwoe tangoso mo'n+ngka'nefoho. Olo s+kuno lomo i'mofaposo
tangoso olo s+kuno lomnefoho.

7

Jisas a'amu nom'ne somo wonyo ulohofo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Luk 6:37-38, 41-42)

1 Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilof+kuji wonyofoho nul+kutoho.
Ose ifijo'manji An+tu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselone-
hoho.
2 Sekwo nom'ne somo yo'mayo ulohof+wo'n+ngkohofo so'no oso
pa'nyoso An+tu waseloho'montonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no
yano uy+wo'n+ngkohofo hopaso An+tu kakoe yo'mayoso aku
wosejapmmontonoho.
3 K+ko j+je hnn+ngkwa'wehwoe t+momjo hintalinyo wojo somo peho'no
uhwonalokuno. I j+je t+momjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no k+ko
huno makiyotaho. K+ko j+je t+momjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso
momeho'namo'nyo sohwosi
4 k+ko j+je hnn+ngkwa'wehumo ole pone'no ulalokuno. Ngko j+je t+momo
hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mne'no yohono. Ose ulohoji pipi
uy+monto.
5 K+ko mango'nohino hwosoho. S+mo'mo k+ko j+je t+momjo iyo feejo
engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji k+ko t+mo
ito'no uhwon+ngkohoji hwangku j+je hnn+ngkwa'wehwoe t+momjo hin-
talinyo we'eso wae fiyo.
6 A'amu hon+ngkano wonyo'njo s+wojo pa'nyo somo An+tuye hungkuno
wop+ngoso nolut+hwaf+kutoho. Lut+hwafijo'manji hof+ko ikinjaof+kuji
woselant+feho. Sekwo sekwoe n+jwo yo'mayo wop+ngoso hwahomo
ho'nahufijo'manji yahu hwotoho hul+mo l+f+fitnnoho. Oso pa'nyo a'amu
An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofo somo An+tuye hungkuno
nul+kutoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Luk 11:9-13)

7 Sekwo Mpohumo jomo ne'no ul+fijoso kako yo'mayo wosejapm-
montonoho. Sekwo yo'mayo so'no haf+hafe t+pentan+ngkuji sekwo oso
hiso uhwonant+feho. Sekwo hoku'yopo hwan+ngo fonj+kujo'no An+tu kako
sekumo wosehwosampo'montonoho.

8 A'amu hopi'nonohinoso Anɨtumo yo'mayo so'no jomo ulɨkujo'no
Anɨtu uyɨmontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofɨko hafɨhafe tɨpɨfijoso
wotɨpemantɨfeho. A'amu hoku'yopo hwanɨngo fongkupijoso Anɨtu kako
wosehwosampo'montonoho.
9 Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kanɨngkwohumo wopayo ntape
ulososo kanɨngkwohwo sojo uyɨmtolaho. Awonoho.
10 Ou, hwomu fihwo kanɨngkwohumo inanɨku ntape ulososo
kanɨngkwohwo homa wonyo umtolaho. O'o awonoho.
11 Oseso sekwo honɨngkano wonyo'njo huhwasi sekwoe mehomimo
yo'mayo wopɨngo'nohini uyɨwo'nɨngkohofo so'no sekwo huno ole wasey-
ono. Sekwo sekwoe senɨngkwohwo Anɨtu ahwomomo humaso sohumo
jomo ulɨkujo'no kako kakoe Towahuno wopɨngoso yo'mayo hwahopon-
jomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho.
12 A'amu nom'neso sekumo wopɨngo wonalohopɨfe semo'nɨngkiso'manji
e'wa, sekwo sɨmo'mo oso yahino hiso hofɨkimo ulohopmno. Sekwo
oso hiso ifijoso Mousesɨye honɨngkano hungkuno so'nji a'amumo Anɨtu
hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwanjiye hungkuno hwapɨngo somo
unɨngkowantɨfeho.

Jisas ango songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ulɨmentisofoho.
(Luk 13:24)

13 Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino mayo'ne
honɨngkanoso engofoho. Oso honɨngkano engo homo somo a'amu pi'nɨngo
engoso tɨfi inɨngkowalokwofo.
14 Honɨngkano songo ne'no humayo'neso we'efoho. Hoku'yoso
engo'maho. Olo honɨngkano homo somo yafe engo pa'nyo so'mo syoho
engo wo'nnyofoho. A'amu anga'no anga'no oso honɨngkano somo
wotɨpemantɨfe'no yalokwofoso tɨfi inɨngkowalokwofo. Oso hoku'yo we'e
homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno lɨmentisofoho.
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

15 Sekwo A'amu Anɨtuye hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji
mesyɨlutɨhwayo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. Oso a'amu hiso
hofɨkoe a'apaho sohohnta'ni wopɨngofoho. I sɨmeho ajwomo'mo
pisakino'njofoho. Oso a'amu hiso hofɨko sɨwojo pa'nyofoho. Sekumo
wonyo wosemokantɨfe'no yalokwofo.
16 Yo'mayo honɨngkano imofɨwo'nɨngkohofoso sekwo uhwonɨfijoso
hofɨkoe hwapɨngoso huno waseyono. Kɨko iyo hiyayo yongo'njo
nontɨmjoso ipisayo me'wampe'njo wamjɨmtaho. Awonoho. Solongkoyo
sayo pa'nyoso kakoe iyo nontɨmo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo
ipisayo ane'njo pa'nyoso a'amu honɨngkano wonyo'njo somta'ni hungkuno
wopɨngo upo'nantantaho. Awonoho.
17 Oso pa'nyoso iyo wopɨngoso ipisayo wopɨngo unto'nɨmontonoho. Iyo
wonyoso ipisayo wonyo unto'nɨmontonoho.
18 Iyo wopɨngoso ipisayo wonyo unto'nɨmonto'maho. Iyo wonyoso
ipisayo wopɨngo unto'nɨmonto'maho.
19 Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hofɨko nolofekuji tohomo wolofe-
fantɨfeho.
20 Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosofe honɨngkanomo uhwonɨngkuji
hofɨkoe hwapɨngoso sekwo huno waseyono. Setenɨyefoho.
21 Sekwo huno ole syafɨsyɨkutoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso
hofɨko ngkimo ole ntɨwo'nɨngkohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, ose

nt+wo'n+ngkohofoso An+tu mokosyohumaso ango sopo nohufitnnefoho. Ose syaf+sy+kutoho. N+hu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo t+fi in+ngkaweso sohwo kako An+tu mokosyohumaso angoso not+p+hwononefoho.
22 Oso S+kuno Engo hungkuno ikwolofo'ne somo hwe moya'mi pi'n+ngo engoso ole nt+fitnnefoho, Hwe Engo sohwosi, nakwo a'amu somo j+je hungkuno wop+ngo lut+hwawo'n+ngkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo j+je yofe lontaneso towahuno wonyo somo wae yaof+wo'n+ngkuhwonefoho. Nakwo j+je yofe lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo ut+hwayo'ne iwo'n+ngkuhwone'nwoho.
23 Ose nt+fijoso ole ul+mnefoho. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo nohumaf+kutoho. Noho fohumpopmno.

Jisas ango mojo yahino hufa'uyo so'no ul+mentisofoho.
(Luk 6:47-49)

24 A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'n+ngkuhwosi t+fi in+ngkaweso sohwo kako hwe huno wop+ngo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo kako ango hwaho wop+ngopo molinyo hweho.
25 Ango wop+ngopo nomolahon+ngki ifoyo syonto mijo ifofayo yonto t+'mayo yokumpohn'nyo yonto oso ango homo somo ifofo mojwohojwafefoho. O'o, ango hiso hwaho wop+ngopo molinyo so'no mop+wasyonehoho.
26 A'amu nom'nihwo olo nje hungkunolo nupa'n+ngkuhwosi t+fi monn+ngkaposo sohwo hwe huno'maso sohwo ango wosohopo molinyo sohweho. Hwe huhwo sohwo mijo tafepo kakoe ango nomolahon+ngki
27 ifoyo engo syonto mijo ifofayo yonto t+'mayo ikwato lohofonto ango nont+mo jwohojwoho'namo loho'mentisoso p+wahu'mentisofoho. Oso ango nop+wasyonto pomuyo engo ho'n+mentisofoho. Nje hungkuno osohopeho.
28 Jisas ose ulahon+ngki a'amu nupa'nont+fi kakoe hungkuno so'no yomo imentohofofoho.
29 Hwap+ngoso hof+ko a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa oso pa'nyo hwa'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap+ngo wo'nnyo hweho. Ose l+mentohofofoho.

8

A'amu a'apaho uyo wonyo'njo sohumo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

1 Jisas kako hwof+ki'nyo sopo nul+ko'manto womentisoso a'amu pi'n+ngo engo kakimo t+fi in+ngkawomentohofofoho.
2 Osohonta hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo Jisas+mo nu'manto hwomtame ulohofonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko ngkimo wop+ngo wan+mokumo liso'manji j+je yokumpohn'nyoso hoponoho.
3 Ose ulahon+ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohumo ul+mento, Ou, wop+ngo wakumokumonne'no yohono. K+ko wop+ngo hmmo'nyo. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo wop+ngo komo'no imo'n+mentisofoho.
4 Wop+ngo imo'n+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Upa'nyo. K+ko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, komo'no nuhuji a'amu tajo ango syoho'njo sohumo j+je a'apaho wop+ngo loso ut+hwaho. Nokohon+ngkuhwosi k+ko hohonta Mouses yo'mayoso l+mentiso hopaso An+tumo uyohojayo. J+je mnokino moi'wo imo'nyo so'no isamoyokafoho.

Oso hiso'no a'amuso uhwon+ngkuji j+je a'apaho uyo wonyoso wop+ngo imo'n+ngkiso so'no huno wosyofisyant+feho. Jisas ose ul+mentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.
(Luk 7:1-10)

5 Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo sohwo Jisas+mo nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento,
6 Hwe Engofo, nje syoho ntohofiyo sohwo kako mnokino uyahon+ngki ango'mo fosyohumaho. Kakoe a'apaho songo songo miyo'njo yonto tohino m+kun+mposo umnalofoho.
7 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko nu'mo wop+ngo umokumo.
8 Ose ulahon+ngki ul+mento, Hwe Engofo, oso'ne'maho. O'o, k+ko nje angomo ko swapihnneso ngko hwe wop+ngo hwo'nnye ango'maho. O'o, k+ko hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo kako wop+ngo umo'nono.
9 Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwamo enjwa'mo humale so'no ngko hof+koe hungkunomo t+fi ito'no in+ngkawo'n+ngkohe hwo'nyoho. U, hof+ko ngko huhwo'n+mo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ul+'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohumo oyomo ul+'me'no kako wapmmontonoho. U, ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ul+'me'no kako syoho uy+montohono. Oseso k+ko hungkuno'nohini ulohojo'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wop+ngo umo'n+montonoho. Ose ul+mentisofoho.
10 Ose ulahon+ngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Ngko a'amu Is+lael sofe s+meho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.
11 Upa'n+mno. Hwe moya'mi hungkuno kengo kengo'njoso An+tu a'amumo esemokosyohumayo sopo nosyukuji hof+ko sekwoe seyakwosa Ap+loham+yo Aisak+yo Jekoup+yo oso hwanji nohumaf+kujoso wopayo non+fitnnefoho.
12 I, A'amu Is+lael Ap+loham+ye imu fehohnjo soku esemokosyohumayo sopo nta'ni An+tu kako sekumo wae yasemofososo sekwo s+kwo'mjoho'mo fosyohumantokutnne kuyoho. Oso hopo sopo fosyohumaf+kuji sekwo hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaho engo l+fitnne kuyoho.
13 Kakoe inomokomoyo sohwamo ose ulonto hwe yofe engo'njo sohumo ul+mento, K+ko s+meho hi'ntnnono ngkimo ntape so'no yo'mayo so'no kumo'n+ngkisoso wakiloho'monnoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta syoho ulohofiyo sohwo wop+ngo imo'n+mentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

14 Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwon+mentisoso Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fosyowentan+ngki uhwononto
15 kakoe ahomo nupm'mokahon+ngki a'musi kakoe a'apaho toho mtnnoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki a'musi kako nol+kafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n+ngo engo somo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

16 Oso s+kuno ne so'nji a'amuso hof+ko hwe moya'mi towahuno wonyo
ehuhnnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmentohofofoho.
Nomotopahon+ngkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae
yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wop+ngo umokumenti-
sofoho.
17 Oso hohosohonta oso hungkuno An+tu Aisaiya sohumo uyahon+ngki
lut+hwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiloso
ole,
Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho.
Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.
Oso hungkunoso Aisaiya hohonta l+mentisofoho.

A'amu fihwo Jisas+mo un+ngkamo l+mentisofoho.
(Luk 9:57-60)

18 Jisas kako a'amu pi'n+ngo engo kakimo ifeehu'mo y+mahon+ngkofi
uhwononto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Nakwo mijo lomo
nongkihnta'nne'no wowekehwano.
19 Ose ulahon+ngki hwe fihwo hon+ngkano hungkuno lut+hwayo
syoho'njo sohwo Jisas+mo u'manto ul+mento, Nje Lont+hwayo sohwosi,
k+ko ango nt+'mno usoso ngko t+fi wokin+ngkamonnoho.
20 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sikis+wojo sohwa hof+ko hof+koe
sokimo hi'njo hwafoho. Y+hufo sohwa hof+ko hof+koe aifoso hi'njo
hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho
fosyawe'neso ane hwo'nyoho.
21 Ose ulahon+ngki nom'ne hwe Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkiso
sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni t+fi
wokin+ngkapmmonnoho. I oso'no s+mo'mo ngko nje mpohwo kaki'no
pi'n+momo ijopij+syasi'mo pe-eso. Wop+ngotaho.
22 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Awonoho. A'amu ngkimo t+fi
monn+ngkap+fijoso hof+ko ujopijisyahufe. K+ko ne'no nn+ngkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmmo'nyo ul+mentisofoho.
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

23 Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahon+ngki kakoe inomokomoyo
sohwa t+fi in+ngkamentohofofoho.
24 Yofayokinoso mijopo nowentan+ngki mijo ayoso hwof+ki'nyo pa'nyo
imo'nonto yofayokinomo ufehu'mokahumonto yahon+ngki Jisas kako saho
humofosyawentisofoho.
25 I inomokomoyo sohwa hof+ko Jisas+mo komo'no ul+kafont+fi
ul+mentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo
umo'nantane'no yalokuhwono.
26 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo iyoho peho'no sen+ngkohoho.
Sekwoe s+meho hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nol+kafonto
ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon+ngki mijo apa'no songo songo
miyo'njo n+hu'nahone l+fawo'mentisofoho.
27 Inomokomoyo sohwa ose uhwonont+fi yomo yont+fi hnn+mentohofi,
Olo hwe lohwo peho sohwolo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo
haloho'nohini yohoho. Ose hnn+mentohofofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

28 Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo
i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo
ehuhnnamo'nnyo sohwa'u u'ma'mentisiyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko
a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmmentisiyefoho. Oseso
oso hwe sohwa'u towahuno n+hu'no wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'u
a'mopijohino hon+ngkano somo wopanjit+kenont+fi a'amuso iyoho
un+mojofoho.
29 Osohonta siko Jisas+mo joho mohm'no lonji ul+mentisiyo, K+ko An+tuye
Hwomu Ne hwosoho. K+ko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe s+kuno
mmo'nyofoho. K+ko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose
ul+mentisiyefoho.
30 Hopo soponjo yahu pi'n+ngo engoso kengo nompo humant+fi mno
humijohofofoho.
31 Oseso towahuno wonyo sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, K+ko wae we-
nao'mji'manji k+ko oso yahu pi'n+ngo engo nongkwanjo nompono fone-
hwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnaofano.
32 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wa, sekwo mpan+mno. Ose
ulahon+ngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo
ul+ko'mant+fi yahu somo ehuhnnao'mentohofofoho. Ehuhnnaofa-
hon+ngkofi yahu hiso hof+ko hano kunto kunto'no went+fe iwo'mangomo
mt+ku'nont+fi mijo ayomo n+hu'nahone mehulo'mentisofoho.
Nomehulofahon+ngki mijomo poyo imo'n+mentohofofoho.
33 Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono komo'no went+fi oso
hungkuno hopi'nonohinoso ul+mentohofofoho. Hof+ko mpoyo hwe hufa'u
towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohwa'umo yo'mayo u'ma'mentiso
so'no humalohofofoho.
34 Osohonta a'amu ango hopo soponjoso hof+ko Jisas humentanjopo
noswo'nont+fi Jisas+mo nuhwonont+fi hungkuno ole ul+mentohofi, K+ko
nakwoe hwaho lopo nofosyohumahofoho. Nom'ne angopono f+wano. Ose
ul+mentohofofoho.

9

Jisas hwe s+fe aho pe'nnyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Jisas yofayokinomo kotasonto ayo mom+ngo somo ku'mokwawento
kakoe ango hwap+ngo sopo i'mofamentisofoho.
2 I'mofaohwahon+ngki a'amuso hof+ko hwe nom'ne s+fe aho pe'nnyo
sohwo kakoe ijempohopo'nohini saho fosyawowo'n+ngkiso sohumo
Jisas+yepono itokwopmmentohofofoho. Itokwopahon+ngkofi Jisas kako
uhwon+mentisoso hof+ko kakine'no s+meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo
uyohon+ngkofi uhwononto Jisas oso a'amu mnokino'njo sohumo ul+mento,
Nje hwomu sohwosi, k+ko iyoho kin+ngkuhwoloho. Ngko j+je hon+ngkano
wonyoso wae nto yakumofohono.
3 Ose ulahon+ngki a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa
nohumant+fi ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo sohwo kako An+tu pa'nyo
pojiyalofoho.
4 Ose hnn+ngkahon+ngkofi, hof+koe hunoso Jisas kako huno moi'wonoho.
Oso'no Jisas ul+mento, Sekwoe s+meho mo'mo huno wonyoso peho'no
syon+f+syantokwofo. Ole losyon+f+syant+kwofo, ngko a'amufe wonyo wae
meeofonehoho losyon+f+syant+kwofo.

5-6 An+tu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne n+hwat+mentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe hon+ngkano wonyo wae yaofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo j+je hon+ngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo s+meho mo'mo muhwon+fitnne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni ut+hwa'nyopo set+hwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohumo ul+monne'no yohono. Hof+kimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohumo ul+mento, k+ko nol+kafohoji j+je ijempohoso nomahoji j+je angopo ne'no mpano.
7 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo nol+kafonto kakoe angomno umentisofoho.
8 Nowahon+ngki hwe moya'miso nuhwonont+fi iyoho un+ngkahon+ngki hof+ko ole l+mentohofi, An+tu kakoe yokumpohn'nyo engoso olo pa'nyo loso hwe lohumo uyohoho. Huno ose uyahon+ngki hof+ko An+tuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

Jisas Mat+yumo uhwosopo'mentisofoho.
(Mak 2:13-17)

9 Oseso Jisas hano wento uhwon+mentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Mat+yu. Oso hwe huhwo sohumo Jisas nuhwononto ul+mento, K+ko ngkimo t+fi nn+ngkape. Ose ulahon+ngki Mat+yu nol+kafonto t+fi in+ngkamentisofoho.
10 Jisas Mat+yuye angomo nohumentan+ngki a'amu nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo hon+ngkano wonyo'njo sohwanji a'amu wonyo hon+ngkano'njo nom'ne so'nji nohumentan+ngkofi hof+ko Jisas+'nji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo n+mentohofofoho.
11 Nonontan+ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonont+fi Jisas+ye inomokomoyo sohwamo ul+mentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo lohwanji a'amu wonyo hon+ngkano'njo lo'nji wopayo peho'no nalofoho.
12 Ose ulahon+ngkofi Jisas nupa'nonto pahnn+mo hungkuno ul+mento upa'n+mno. A'amu mnokino ane'njo wop+ngo humalofoso hof+ko a'amu uyohofahosiyo'njo sohumo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mant+feho.
13 Oso pa'nyoso ngko a'amu hon+ngkano wop+ngo'njo hwona'nyoho l+wo'n+ngkohofo somne'no joho lut+mayo'ne pmmentohe hwon+'maho. O'o, ngko a'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Sekwo An+tuye hungkuno somne'no huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofo so'no n+mo'n+ngkohoho. I sekwo ngkine'no hwomtame ko ntohofont+fi nom'ne a'amu somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho. Oso hungkuno somne'no huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songo'nji hohontajo yahino so'ntnne'no ul+mentisofoho.
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

14 Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. Nu'mant+fi ul+mentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji wopayo manyo'njo humayoso An+tumo jomo ujo'ne yahinoso in+ngkawowo'n+ngkuhwonefoho. I oso'no j+je inomokomoyo sohwa hof+ko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo min+ngkayo'njo peho'no yalokwofo.

15 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta osohwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hofɨko sɨmeho tango'nji wohumantɨfi taho. Awonoho. Hofɨko sɨmeho wopɨngo'nji wopayo engo wonantɨfeho. I oso'no hwangku oso hwe ape maso huhwo sohumo a'amu nom'ne sohwa hofɨko kakoe a'amu mta'ni kompemafɨkuji fonjasyɨkujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafɨkujoso sɨmeho tango'njo humafɨkuji wosopayo manyo'njo uyantɨfeho. Ose ulonto pahnnɨmo hungkuno nom'ne ulɨmento,

16 Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapɨfe nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo lojwohofojasi lohofɨhwosi yakɨfe uyɨmtolaho. Awonoho. Engo womnahotɨ'montonoho.

17 Ose ulonto pahnnɨmo hungkuno tɨfinjoso ole ulɨmento, Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uyɨmo lɨhwosi te fisɨyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisɨyo mahwosi mijo ihm'mofɨhwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisɨyoso nɨhu'nahone wonyo umo'nɨmontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofɨhwosi iloho yososo mijo ito'no wolɨfawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji songo so'nji nem'no hu'mɨngoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ulɨka'mentisoso a'mu fisi kako Jisasɨye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wopɨngo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

18 Jisas oso hungkuno hiso ulontanɨngki hwe yofe engo'njo sohwo Jisasɨmo u'manto hwomtame ulohofonto ulɨmento, Nje mu olohonta nto pe'nɨngkohoho. I oso'no kɨko nopohoji kakimo jɨje ahoso fɨkisyusyo. Kako apa'no songo wolɨkafono.

19 Ose ulahonɨngki Jisas nolɨkafonto kakoe inomokomoyo sohwanji hwe huhwo sohumo tɨfi inɨngkamentohofofoho.

20-21 Nowentanɨngkofi nom'ne a'musi Jisasɨmo inɨngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontanɨngki soswo aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisasɨmne'no hnnɨmento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wopɨngo umo'nɨmonnoho. Ose hnnonto kako Jisasɨye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasɨye hwapɨfe tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho.

22 Nopm'mokahonɨngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto ulɨmento, Nje mufo, jɨje sɨmeho wopɨngo wakumo'nono. Kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no wopɨngo nto imo'nɨngkino kiyoho. Ose ulahonɨngki oso hohosohonta a'musi wopɨngo imo'nɨmentisofoho.

23 Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwonɨmentisoso a'amu hofɨko te somo hmpehmpe lontanɨngkofi a'amu wosofe ho'nowentanɨngki nuhwononto

24 Jisas ulɨmento, Sekwo mpanɨmno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho fosyaweho. Ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmne'no tɨkafo ujɨmentohofofoho.

25 Tɨkafo ujɨmentohofoso Jisas hofɨkimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye ahomo nomahonɨngki mu sopi lɨka'mentisofoho.

26 Lɨka'mentiso so'no oso hungkuno hiso ango'meemo ho'nɨmmentisofoho.

Jisas hwe tɨmpi'nyo sohwa'umo wopɨngo umokumentisofoho.

27 Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto nowentan+ngki hwe t+mpi'nyo
sohwa'u Jisas+mo t+fi in+ngkawenji joho ole ul+mentisi, Ntefit+ye Imu
sohwosi, nekumne'no hitoho wakilofono.
28 Ose ulahon+ngki Jisas kako angomo swahon+ngki oso hwe t+mpi'nyo
sohwa'u Jisas+mo u'mahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko sikimo wop+ngo
semokiyo so'no s+meho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulohon+ngkahon+ngki
ul+mentisi, Ou, Hwe Engofo, eno.
29 Ose ulahon+ngki Jisas sikoe t+mopo aho kisasyonto ul+mento,
Siko ngkimo sikoe s+meho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yo'mayo siko
nosemo'n+ngkisoso wose'mano.
30 Ose ulahon+ngki sikoe t+mo hon+mentisiyefoho. Oseso Jisas sikimo
hungkuno yokumpohn'nyo ole ul+mento, Upa'ninyo. Wop+ngo semokohe
so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose ul+mentisofoho.
31 I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yo'mayo Jisas imentiso so'no
hwaho ae'mo a'amu somo ul+mentisiyefoho.

Jisas hwe iloho'nnyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.

32 Oso hwe huhwo sohwa'u nosontan+ngki a'amu nom'ne sohwa
hof+ko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohumo ipemo-
tapont+fi Jisas+yepono umentohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo
sohwo hwe sohumo mampi'nyo mesy+mokumentisofoho.
33 Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae yaofahon+ngki kako
hungkuno l+mentisofoho. Hungkuno lahon+ngki hwe moya'mi hof+ko yomo
yont+fi huno pi'n+ngo syaf+hu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu
Is+lael hn'n+mo m'mofape'njo imojofoho.
34 Ose lahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa ole l+mentohofi, Towahuno wonyo
hopi'nohino sohwafe hwe engoso Seten+yoho. Oso humta'ni Jisas kako
yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho.
Ose ul+mentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

35 Oseso Jisas ango'meemo nowento a'amu sofe tajo ango somo kakoe
hungkuno An+tu a'amumo umokosyohumayo so'no lut+hwanto a'amu
wonyo'wonyo mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.
36 Jisas hwe moya'mi pi'n+ngo engo somo uhwon+mentisoso
yo'mayo tango engo'njo a'amu somo u'mahon+ngki yokumpohn'nyo
ufo'ma'nyo'neso anefoho. Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose
uhwononto kako hitoho ulo'mentisofoho.
37 Hitoho ulofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo pahnn+mo
hungkuno ul+mento, Wopayo syoho soponjo pi'n+ngo engoso toyo nto
imaho. I oso hiso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa
hopoenohino hwa'maho.
38 Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n+ngkiso kakwo'yohumo
jomo ul+kujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo
l+hwajiyo'ne jomo ul+mno. Ose ul+mentisofoho.

10

*Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe-
foho.*

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino s+fe mta'ni
hufa'u sohwamo joho ulahon+ngki hof+ko nuhu'mokahon+ngkofi Jisas
kakoe yokumpohn'nyoso yano uy+mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso

a'apahomjo towahuno wonyo wae yaofo'ne so'nji a'amu mnokino'njo so'ntnne'no wop+ngo umokiyo'ne so'nji uy+mentisofoho
2 Oso inomokomoyo (*apousel*) aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe olenoho. S+mo'mjoso Saimoun+yoho. Saimoun huhwo kakoe nom'ne yofe olenoho. Pitafoho. Nom'nihwo Ent+lu, Saimoun Pitafe kon+ngkwa'we hweho. Nom'ne sohwa'u Jem+s+'nji kon+ngkwa'wehwo Joun+yoho. Oso huhwo sohwa'u Sepetiye hwomu hwa'uyoho.
3 Nom'nihwa'u ole, Filip+'nji Mpatoulom+yu'njoho. Nom'nihwa'u Toumas+'nji hamniyoho mayo syoho'njo sohwo Mat+yu'njoho. Nom'ne Tatiyos+'nji Al+fiyos+ye hwomu Jem+s+'njoho.
4 Nom'nihwa'u Saimoun Selout+'nji Jutas Is+kaliyout+'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisas+mne'no tokoyo'ofo yonto a'amu Jisas+mo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo uy+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino s+fe mta'ni hufa'u sohwamo syoho uy+mentisofoho.
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)
5 Jisas oso hwe aho hopi'nonohino s+fe mta'ni hufa'u huhwo sohwamo hungkuno ulonto uhwat+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. Sekwo a'amu temtitofo kengo sofe ango sopone'no ango Someliya sopone'no nukutoho.
6 O'o, a'amu Is+lael+'nohino sofepono f+wan+mno. A'amu Is+lael+so hof+ko yahu is+peemofo pa'nyo hon+ngkano'no t+peelokwofo.
7 Sekwo nukuji hungkuno ole so'no ul+mno. An+tu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo s+kuno mofonepo nto imo'n+maho. Oso'no ul+mno.
8 Sekwo a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokukuji a'amu poyo pe'nyo somo songo ul+kaf+kuji oso mnokino uyo wonyo'njo (*lep+la*) wop+ngo imo'n+ngkujo'no towahuno wonyoso wae hmmopmno. Olo yokumpohn'nyo loso hamniyoho'njo mahofo'maho. O'o, ngko sejapohefoho. Oso'no sekwo olo yokumpohn'nyo lo'nji yo'mayo uy+fijoso hamniyoho momaso'njo uyant+feho.
9 Sekwo hamniyoho ki'yo'nji nomokaho'n+ngkutoho.
10 Sekwo yo'mayo ho'yo nomokaho'n+ngkutoho. O'o, manji'mofo nom'neso s+f+kwongo fosyo nom'ne so'nji mno hwanji nomokaho'n+ngkutoho. Awonoho. A'amu syoho yoso sohwo kakoe wopayo nyoso wot+pema'montonoho.
11 Oseso sekwo ango engo fipo ufijo'manji ou, ango we'e fipo ufijo'manji osopo sekwo t+mo ito'no uhwon+ngkuji oso ango hopo sopo hwe wop+ngo ito'nohinoso t+hwo kofosyohumaho, uhwon+fijoso oso hwe wop+ngo sohwoe angomo fosyohumamno. Oso ango hopo sopo ne'no nohumaf+kuji wohumpeeno l+kujoso oso hwe huhwo sohwo'nji fosyawent+fijo sohwasi fohumpopmno.
12 Oseso oso ango homo somo hufijoso sekwo oso hwe moya'mi angomjo somo ole ul+mno. Nakwoe a'amu soku An+tu wop+ngo waselohofono.
13 Ose ulahon+ngkuji hof+ko An+tuye hungkuno upo'nano l+fijo'manji hof+koe s+mehoso ito'nohini'manji sekwo s+meho pompenjiyoso oso a'amu somo uy+fijoso hungkuno s+mo'mo nto ul+fijoso nehopi umo'n+montonoho. I oso hiso'no hof+ko An+tuye hungkuno nakwolaho l+fijo'manji sekwoe hungkuno wop+ngoso nom'ne ango pone'no motawomno.
14 Hwe fihwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo y+hwosi An+tuye hungkunomo haloho maseposo'njo ifijo'manji oso hopo

sopo nul+ko'maf+kuji hopo soponjo hwaho semongki'nososo hof+ko nosehontohumentan+ngkuji oso hintalinyo hiso wae feemo'n+mno. Oso homo somo sehon+fijoso huno ole uy+montonoho. Hungkuno haloho maposo'neso hungkuno tango'njo weho.
15 Upa'n+mno. Nje a'amu sohwasi, ngko hungkuno wasel+monne'no yohono. S+kuno ae'uyo somo a'amuso yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso ango hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso hof+koe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wot+pemant+feho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hof+koe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Upa'n+mno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikis+wojo pa'nyoso wonyo wosemokant+fe'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo so'no huno ito'no syaf+sy+kuji nom'ne somo wonyo mulohofe'njo fiy+mno.
17 Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofo'ne nosel+kujo'no huno ito'no f+syaf+hupmno. *Kaun+sol+*'njopo ipesemotafitnnoho. Hof+ko tajo ango somo hwan+ngo sefongkupitnnoho.
18 Hof+ko ngkimo s+meho monje wenisyano l+kuji hof+ko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowant+feho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu temtitofo kengo so'njimo nje hungkuno wolut+hwant+feho.
19 Hof+ko sekumo hungkuno'no ipemotasewofijo sohonta sekwo iyoho sen+ngkuhwaloho. Huno ole syaf+sy+kutoho. Hof+ko hungkuno nalo-hon+ngkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syaf+sy+kutoho. O'o, ofaholohumo An+tu hungkuno nol+fitnneso wolosет+hwamtonoho.
20 Sekwoe hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mpohwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno wal+montonoho.
21 Hwangku sohonta a'amuso kon+ngkwa'wehumo hungkuno l+wo'n+ngkohofo sopono ipemotakuji osopo hungkuno l+kuji nofonjahufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan+ngkwohwo'ya'umne'no mangohwa imo'n+ngkuji fonjahufitnnefoho.
22 Oseso a'amu hopinono sekumne'no s+meho tohino m+kun+mposo umnonefoho. Hwap+ngoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi s+kuno ae'uyo sohonta An+tu kako oso hwe sohwo ut+ma'montonoho.
23 Ango fipo hof+ko fonjofepmnasemof+kujo'no sekwo nom'ne angopo hiyaso f+wan+mno. Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo a'amu Is+lael sofepono nowentan+ngkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yon-tan+ngkuhwosi A'amufe Hwomu wapmmontonoho.
24 Hwomu s+kule syoho iwo'n+ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lut+hwawo'n+ngkiso sohumo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofonehoho.
25 Yo'mayo lut+hwayo sohumo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe s+kule syoho iwo'n+ngkohofo sohwamo umo'n+montonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohwamo umokosyohumayo sohumo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo umo'n+montonoho. Hof+ko ango kakwo'yohwo sohumo sitofo ole ul+mentohofi, J+je yokumpohn'nyo Seten mta'ango

hwosoho. Ose ulɨmentohofo so'no hofɨko kakoe mehomi sohwamo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako Anɨtu ne sohune'no iyoho unono.
(Luk 12:2-7)

26 Oso hiso'no sekwo hofɨkine'no iyoho senɨngkuhwoloho. Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utɨhwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'nɨngkohofo hungkuno hiyaso'mo lontɨfeso yahino wonyo hiyaso'mo yontɨfi tɨfi no'mo utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwoso'no a'amu tɨmo uhwonantɨfeho.
27 Hungkuno hiyaso'mo selɨmaleso sekwo mofehi'nyo lahonɨngkuhwosi filɨkuno. Hungkuno hofiyoka upa'nɨngkohofoso sekwo utɨhwa'nyopo mango engo'nji filɨkuno.
28 A'amu jɨje a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kinɨngkuhwoloho. Hofɨko jɨje a'apaho'nohini wokufonjantɨfeho. Jɨje huyo'mangoso mofonjakohufitnnehofo. O'o, Anɨtune'no iyoho wakinono. Kako jɨje a'apaho'nji jɨje huyo'mango'nji tɨkanomo mɨhwajososo hoponoho.
29 Yɨhufo we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'nɨngkohofofoho. I oso yɨhufo hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo Anɨtu kako huno uyohoho. Mpohwo kako yɨhufo so'no nope'nɨngkuhwoloho lososo yɨhufo huhwo sohwo mape'nonehoho.
30 Sekwo soku, Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jɨje mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anɨtu kako atofo nto lɨmentisofoho.
31 Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwamne'no iyoho senɨngkuhwaloho. O'o, oso yɨhufo nɨhu'no we'e Anɨtu inɨngo mamofe'njo hofiyo mokosyohumawo'nɨngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasɨye yofe yoloho lɨjwaofo'ne hungkunofoho.
(Luk 12:8-9)

32 A'amu fihwo kako a'amufe tɨmopo ngkine'no hungkuno lɨjwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe tɨmopo hungkuno wolijwao'monnoho.
33 I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe tɨmo sopo ngkine'no hohujo ikinjanɨmofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe tɨmopo hohujo ikinjɨmo'mnefoho.

Jisas pmmentiso so'no ikujoho i'mofapmmentisofoho.
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

34 Ole losyonɨfɨsyantɨkwofo. Olo hwaho loponjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofo'ne pmmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne pmmentohe hwonɨ'maho. Awonoho. Ngko a'amu husilofo'ne pmmentohefoho.
35 Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ulɨkafo'ne pmmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo nnɨngkapɨhwoso'no kakoe kanɨngkwohwo ngkine'no ngkilaho walɨmontonoho. I mu fisi kako ngkimo nnɨngkapɨhwoso'no kona'wohi ngkilaho wantɨmontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo nonɨngkapɨhwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'nɨmontonoho.
36 Oso ango afa somjo so'nji oso hopa imo'nɨfitnnefoho.
37 Hwe fihwo kanɨngkwohwo'ya'umne'no umo'nɨwo'nɨngkiso sohwo kako ngkine'no umo'nyoso yakolo'nnyo mumo'nyo'njo yososo nje a'amu nehwo'maho. Hwe fihwo kakoe hwomu'nji mu sopi ntnne'no sɨmeho

umo'nyoso yakolo'nnyo umo'nyo sohwo kako ngkine'no mumo'nyo'njo yososo nje a'amu ne hwo'maho.
38 Hwe fihwo kako kikimo wokin+ngkapmmo ntoso sohwo kako nje yofe'no poyo imo'nyo so'no iyoho unoso sohwo kako nje a'amu ne imo'nyoso hopo'maho.
39 Hwe fihwo olo hwaho lopo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohn'nyo kesyohumaso sohwo kako songo humayoso mot+p+hwonone hweho. Hwe nom'nehwo ngkimo t+fi nn+ngkaponto kakoe yahino ho'naofalokunjo sohwo kako songo humayo'ne not+pemane hweho.

An+tu kakoe a'amu somo wop+ngo uyo'ne hungkunofoho.
(Mak 9:41)

40 A'amu wop+ngo selohofoso sohwo kako ngkimo wop+ngo ose nto-hofantofoho. Oso a'amu wop+ngo ntohofantofonjo sohwo nje Mpohwo n+hwat+mentiso sohumo oso wop+ngo hiso ose'nohini uyalofoho.
41 Hwe fihwo An+tu kakoe hungkuno'no uhwat+mentiso sohwo a'amu nom'ne oso hwe huhwo sohumo uhwononto syaf+hu'mento, Olo hwe lohumo An+tumne'no wop+ngo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohumo wop+ngo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe An+tu uhwat+mentiso hopa wop+ngo nomane hweho. Ou, hwe nom'ne kako hwe wop+ngo sohumo uhwononto hwe wop+ngo sohumo wop+ngo uloho'mo loso sohwo wop+ngo sohwo pa'nyoso kako wop+ngo nomanefoho.
42 Ou, hungkuno nom'ne upa'n+mno. Hwe fihwo kako a'amu yofe engo ane pa'nyo'njo ngkimo nn+ngkawowo'n+ngkiso sohwo non+woyo sosayo usontan+ngkuhwoso osohumo uhwon+ngkuhwosi Jisas+ye a'amumo ufo'ma'mo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo soponjoso uyoso sohwo kako wop+ngo nomane hweho. Jisas ose ul+mentisofoho.

11

Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisas+yepono uh-wat+mentisofoho.
(Luk 7:18-35)

1 Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino s+fe mta'ni hufa'u sohwamo hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango hopo sopo ul+ko'manto nowento ant+me pi'n+ngo mofone hopo soponjo hwe moya'mimo lut+hwamentisofoho.
2 Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisas+yepono l+hwat+mentisofoho.
3 Luhwojahon+ngki hof+ko Jisas+mo ul+mentohofi, Joun ole nal+maho, Hwe t+fi wapmmontonoho ho'n+mentiso sohwosilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.
4 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo nukuji yo'mayo uhwon+ngkohofo so'nji nupa'n+ngkohofo so'ntnno Joun+mo ul+mno.
5 Uhwon+mno. A'amu t+mpi'nyoso t+mo apa'no honalokwofo. A'amu s+fe wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo n+hu'no wonyo'njoso (*lep+la*) hof+koe a'apahoso wop+ngo imo'n+ngkohoho. A'amu haloho p+ku'nnyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo l+kofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso An+tuye hungkuno wop+ngo upo'nalokwofo.

6 A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwol+keno An+tuye hwol+keno, ose
mosyaf+siyo'njo yont+fi hof+ko s+meho hi'ntnnono kenga'no ntopantok-
wofoso hof+ko s+monyo uy+fe. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Joun+mo
ul+mno.
7 Ose ulahon+ngki Joun+mo inomokomoyo sohwa nuhwahon+ngkofi Jisas
hwe moya'mi somo Joun ne'no hungkuno ole ul+mento, Hohonta sekwo
hwaho a'amu anepono hano umentohofo sohonta sekwo pehomo uhwo-
nano lont+fi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n+ngo sohwo ifofo
ilojao'mentiso sohumo uhwonano lont+fi umentohofotaho. O'o, ose'maho.
8 Sekwo pehomo uhwonano lont+fi umentohofo. Sekwo hwe fihwo
hwap+fe yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyoso uhwonano lont+fi umen-
tohofotaho. O'o, a'amu hof+ko hwap+fe wop+ngo wop+ngo'nohini yalok-
wofoso hwe engo sohwoe angomo humalofo.
9 Oseso sekwo peho'no umentohofo. A'amumo An+tu hungkuno uya-
hon+ngki hungkuno najo sohumo uhwonano lont+fi imentohofotaho. Ou,
osohifoho. Upa'n+mno. Oso hwe sekwo uhwon+mentohofo sohwo kako
a'amu hopi'nonohinomo An+tu hungkuno uyahon+ngki nal+wo'n+ngkohofo
somo yakolo'nnyo hweho.
10 Oso hwe huhwo sohumne'no An+tuye hungkuno Kakoe Hwomumo ole
nalohi,
Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wol+hwat+monnoho.
Oso huhwo sohwo kako kikimo s+mo'mo kupe-e'ne hweho.
Kako j+je hon+ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.
Ose nalohoho.
11 Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako
olo hwaho loponjo imo'n+mentohofo somo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu
yofe ane pa'nyo'njo An+tu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo
sopo humaso sohwo kako Joun+mo nuyakolofonefoho.
12 Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe s+kuno syoho ema'mentiso
sohonta oso mta'ango olohontajo'nji a'amu ahwomomo An+tu mokosy-
ohumayo sopo wohotoswano lont+fi yohoto yohotofo yalokwofo. A'amu
yokumpohn'nyo ikujoho'njoso oso hiso'no womano lalokwofo.
13 A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo hopi'nonohino
sohwanji Mouses kakoe hon+ngkano hungkuno'nji An+tu ahwomomo
mokosyohumayo sopone so'no ne'no l+m+wahon+ngkofi Joun imo'nonto oso
hungkuno hiso ne'no lut+hwamentisofoho.
14 Hohonta a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwa ole
ul+mentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno
somo s+meho wop+ngo semo'noso'manji ole upa'n+mno. Joun sohwo kako
Ilaija pa'nyo hweho.
15 A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.
16 A'amu olohonta humalofoso peho pa'nyo l+mnehono. Hof+ko mehomi
pa'nyofoho. Kako ose ulonto pahnn+mo hungkuno Joun'nji kakine'ntnno
ul+mentisofoho. Ole ul+mento, Mehomiso hof+ko angopo nohumant+fi
nom'ne mehomi syohi'nyo huton+wo'n+ngkohofo sohwanjine'no joho
lalokwofo,
17 Nakwo hmpehmpe yoka s+monyo'ne kul+mokahon+ngkuhwoni sekwo
s+monyo miyo kuyoho.
Nakwo wosafe lahon+ngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.
18 Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanto ipisayo mijo
(*wain*) manyo hweho. Oseso hof+ko sitofo l+mentohofi, Towahuno wonyo
Joun+mo ehuhnnamo'nnyo hweho. Ose l+mentohofofoho.

19 Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni noponji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo
mijo pompenjiyo so'nji n+wo'n+ngkohe so'no hof+ko ngkine'no ole lalok-
wofo. Ihwoni. Hwe wopayo pi'n+ngo engo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo
pompenjiyo pi'n+ngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo
syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho.
Ose ngkine'no l+wo'n+ngkohof+hwashoho. I oso hiso'no An+tuye hunoso
ne'njofoho. A'amu An+tuye yahinomo in+ngkawo'n+ngkohofoso huno ole
uyonefoho. Yo'mayo An+tu iwo'n+ngkisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisas+mne'no s+meho m+walo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.
(Luk 10:13-15)

20 Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu
miy+wo'n+ngkiyohofoso imentisoso a'amu s+meho m+wolo'mokiyo'njo
somne'no Jisas yoka ul+mentisofoho. Hwap+ngoso hof+koe hon+ngkano
wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho.
21 Jisas ole ul+mento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpet+saita
sokunonji sekwo An+tuye tohino somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Ngko
sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso
eset+hwamentohe somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta
humamotofoso hof+ko hof+koe yahino wonyo somne'no hul+ngkwajingo
a'apahopo loho'n+ngkuji hof+koe hon+ngkano wonyo somo hohujo nto
ikinjaof+kutnnesohilo. I sekwo yo'mayo wop+ngo ngko imalesomo ko
uhwonont+fi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofo
kuyoho.
22 Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. S+kuno ae'uyo somo
An+tu kako a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta
Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hof+ko An+tuye tohino engo
t+pemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.
23 I, oso s+kuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu hu-
mawo'n+ngkohofo soku ngko sekumne'no pehofo sel+mnehono. Sekwo
sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n+wo'n+ngkohofo soku, sekwo
t+kanomo ufitnne kuyoho. U, a'amu fihwo yo'mayo sekwoe angopo
eset+hwamale hopaso a'amu ango Soutom hon+ngkano wonyo'njo somo
ut+hwantentesi hof+koe hon+ngkano wonyo somo hohujo ikinjaof+kuji
hof+koe ango ne'no nowent+hwonesohilo.
24 U, ngko sekumo wasel+monne'no yohono. S+kuno ae'uyo somo
a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso ango
Soutommjo a'amuso hof+koe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo
wot+pemant+feho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofoso hof+koe tohinoso
Soutommjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho. Ose ul+mentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijo'no n+'mapmno.
(Luk 10:21-22)

25 Oso hohosohonta Jisas ole ul+mento, U, Mpohwo, k+ko ahwomomjo
yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap+ngo hwosoho. Ngko
ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n+ngkinoso k+ko
a'amu hwahoponjo huno engo t+pema'mentohofo somta'ni hiyaso
ho'nahumentohinofoho. I a'amu hof+ko mehomimne'no s+meho
kan+ngkwohwo'ya'umo uy+wo'n+ngkohofo hopa kijopontan+ngkofi k+ko
ujo ehontojwahumahnnofoho.
26 Ou, Mpohwo, k+ko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.
27 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Nje Mpohwo
kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nan+humentisofoho. Olo

hwaho loponjo a'amu fihwo kako nje hwap+ngo sopone'no huno inyoso t+hwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwap+ngo sopone'no huno t+hwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo waset+hwamo ul+wo'n+ngkohe a'amuso hof+ko hi'nji ngko'ntnnohini huno nayohoho. Ose ul+mentisofoho.

28 A'amu tango engo'njo mokoho'nawent+fi usijo'no wohumano lalokwofo soku sekwo ngkimo n+'mapmno. Ngko usijo'no wosehumat+'mo.

29 Nje hungkunomo nn+ngkafijoso ngko woloset+hwahm'mo. Ngko a'amumo wop+ngo ulohof+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Nje yofemo moho'noma'n+wo'n+ngkiyohefoho. O'o, ngko nje yofe monje yasy+wo'n+ngkohefoho. Oso'no sekwo nje pompenjiyo so'no wot+pemant+fi yalokwofoso wonyo pompenjiyomo wohumantanoho.

30 Syoho sejapontnneso engo'maho. O'o, nosefo'mawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Tango mokoho'nyo so'no sejapmmeso tango engo'njo'maho.

12

S+kuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 Nom'ne sohonta s+kuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syoho'mo emoyont+fi inomokomoyo sohwa mijoho uyahon+ngki ipisayo mjan+mentohofofoho.

2 Nomjon+ngkahon+ngkofi a'amu Falisi sohwa nuhwonont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Ihwoni, j+je inomokomoyo sohwa olo s+kuno iyoho humayo lomo wopayo mjan+ngkohofo so'no nakwoe hon+ngkano hungkunoso mt+hupehofo.

3 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt+'mokumentohofoso atofo majo hwasilaho. Oso s+kuno kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofo sohonta'ne'no selohon+ngkono.

4 Ntefit kako An+tumne'no hwap+fe ango molinyo somo swonto wosopayo An+tune'no ho'nahumotofoso n+mentohofofoho. Oso wosopayo hiso a'amu sikinjo somne'maho. O'o, a'amu An+tuye tajo ango syoho'njo sohwamne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto kakoe a'amu sohwamo nuy+mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofo majo'njo imentohofo so'no sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso ulohon+ngkohofotaho.

5 Nom'ne hon+ngkano hungkuno somjo so'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu An+tuye tajo ango syoho'njo sohwa hof+koe syoho somne'no s+kuno iyoho humayo somo hon+ngkano hungkuno somo mt+hupewo'n+ngkohofoso wonyo'maho. O'o An+tuye syoho wop+ngofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho.

6 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno kakine'no hnn+mentisofoho. Nje hungkuno wasel+monne'no yohono. An+tuye ango engo olo hwaho loponjo somo anga'nohinohwo yakolonoho.

7 An+tuye hungkunomo ole wo'nnyoponoho.
Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofo so'no n+mo'n+ngkohoho.
Sekwo yahu iloho yont+feso ntap+wo'n+ngkohofo so'no nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.

Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi a'amu wonyo miy+wo'n+ngkiyohofo somo tango muy+kutnnesohilo.

8 Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s+kuno iyoho humayo'ne somo hwap+ngo hwo'nyoho. Oso'no ul+mentisofo.

S+kuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohumo wop+ngo umokumentono.
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9-10 Oso syoho hopo sopo Jisas nul+ko'manto tajo ango we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo a'amu Jisas+mo hungkuno ito'no m+hwajiyo ango somo ipemotowane'ent+fi ole ul+mentohofi, S+kuno iyoho humayo somo a'amu mnokino'njo sohumo wop+ngo umokiyoso wop+ngotaho.
11 Ose ulahon+ngkofi Jisas hof+kimo ul+mento, Sekwoe yahu s+kuno iyoho humayo somo pi'n+momo us+'mofawesoso asomo womant+fetaho.
12 Ou, womant+feho. Oseso s+kuno iyoho humayo somo yo'mayo wop+ngo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo yahu sohumo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wop+ngo umokufitnne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho.
13 Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohumo ul+mento, J+je ahoso s+hwaho f+s+pofo. Ose ulahon+ngki aho s+hwoho s+pento aho wop+ngo imo'nonto nom'ne aho fehohnjo pa'nyo imo'n+mentisofoho.
14 A'amu Falisi sohwa nuhwonont+fi ango homo somo nul+ko'mant+fi Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno l+mentohofofoho.

Jisas An+tuye syoho ulohofiyo ne hweho.

15 Jisas kakimo fonjosiyo'ne huno uyahon+ngki ango homo somo nul+ko'mahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo Jisas+mo in+ngkowahon+ngkofi Jisas a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.
16 Wop+ngo umokonto ul+mento, Olo hilo so'no a'amumo nul+kutoho.
17 Oso'no hwe Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwoe hungkuno oso s+kuno somo ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiloso ole mt+'mokumento,
18 Olo hwe lohwo sohwo uhwosopo'mentoheso nje syoho ntohofiyo ne hweho.
Ngko s+meho wop+ngo uy+wo'n+ngkohe hweho.
Nje s+meho kakine'no wop+ngo n+mo'n+wo'n+ngkisofoho.
Nje Towahuno kakimo uy+'me'no kako a'amu temtitofo kengo somo hon+ngkano ito'nohinoso uyonefoho.
19 Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.
Kako hon+ngkano engo somo hungkuno yokumpohn'nyo malonefoho.
20 A'amu yokumpohn'nyo ane somo hwotoho mafenefoho.
Nje hungkuno a'amufe s+meho mo'mo toho we'e sijalofonjo pa'nyo'njoso toho hiso mas+mpilofasyonefoho.
Kako syoho mj+m+hwosi yahino wop+ngo neso u'mofapmmontonoho.
21 Nom'ne a'amu temtitofo kengo kengoso kakimo s+meho hi'ntnnono uy+kuji kakine'no wohontohumant+feho.
Oso hungkunoso Aisaiya mt+'mokumentisofoho.

Hof+ko Mpel+sepul sohwo Jisas+mo ufo'malofoho l+mentohofofoho.
(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

22 Hohosohonta a'amu hof+ko hwe nom'ne towahuno wonyo ehuhn-namo'nnyo sohumo Jisas+yepono ipemotapmmentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo hungkuno majo'njo mampi'nyo hweho. T+mo t+mpi'nyo hweho. Jisas kako wop+ngo umokahon+ngki hungkuno lonto t+mo wop+ngo hon+mentisofoho.
23 Oso hiso'no a'amu nuhwonont+fi yomo yomo yont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo Ntefit+ye Imu hwol+keno, t+hwol+keno. Ose hnn+mentohofofoho.

24 I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nont+fi l+mentohofi, Mpel+sepul towahuno hopi'nonohino somo mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisas+mo uyahon+ngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho. Ose l+mentohofofoho.
25 A'amu Falisi sohwafe huno somo Jisas huno moi'wo uyahon+ngki ole ul+mento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n+ngkohofoso hof+ko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n+ngkuji hof+koe hwaho wop+ngo fosyohumayo'neso wonyo umo'n+montonoho. Ango fipo a'amuso husilo lohof+kuji ikujoho fongki'n+fijoso oso angoso wonyo umo'n+montonoho.
26 Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo kijopahon+ngki towahuno wonyo somo wae yaof+wo'ningkino hwosoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo pipi imo'n+ngkuhwonesohilo.
27 I Seten kako towahuno wonyo wae yaofo'ne ngkimo n+fo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaof+wo'n+ngkohofo somo t+hwo ufo'mahwoso'no weeofant+feto. O'o sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.
28 I oseso An+tuye Towahuno sohwo towahuno wonyo wae yaofo so'no ngkimo n+fo'maso'manji oso s+kuno An+tu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon+ngki sekwo hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.
29 Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo l+hwosi swososo s+mo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy+hwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.
30 A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no n+fo'maso sohwo kako homo somo fon+fonyo imokalofoho.
31 Oseso ngko sekumo wasel+monne'no yohono. Yo'mayo hon+ngkano wonyo so'nji sitofo so'nji An+tu kako wae yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo An+tuye Towahuno Wop+ngo sohumo sitofo uloso sohwo oso wonyoso An+tu wae meeofonefoho.
32 A'amu fihwo ngkine'no sitofo ntososo kako oso wonyo hiso'no An+tumo wae yaofo'ne jomo ulososo An+tu kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu fihwo An+tuye Towahuno sohumne'no sitofo uloso sohwo oso wonyo hiso An+tu wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso An+tuye Towahuno iwo'n+ngkiso so'no a'amu sitofo ole lososo Seten+yefoho ose lososo oso wonyo hiso An+tu wae meeofonefoho.

Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'n+montonoho.
(Luk 6:43-45)

33 Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu ipisayo wop+ngo somo uhwon+fijoso'manji huno ole umontonoho. Olo iyo wop+ngofoho. A'amu ipisayo wonyo somo uhwon+fijoso wolant+feho. Iyo wonyofoho.
34 Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wop+ngo pipi l+fitnnehofo. A'amufe hungkunoso yo'mayo s+meho mo'mo mnawojo somta'angofoho.
35 Hwe wop+ngo sohwo kakoe hunomo wop+ngo'nohino mnawojo so'no kakoe hungkunoso wop+ngo'nohino hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohino hweho.

36 Upa'n+mno. Nje hungkuno wasel+monne'no yohono. Hwangku
sohonta s+kuno hungkuno ikwolofo'ne somo yo'mayo hungkuno sikinjo
wonyo yo'mayo so'no An+tu selohononefoho.
37 J+je hungkuno wop+ngo'nohino somne'no An+tu hwe wop+ngo hwosoho
kilonefoho. Hungkuno wop+ngo ane sohwosimo hwe wonyo hwosoho
kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano l+mentohofofoho.
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

38 Oso hohosohonta a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo so-
hwanji a'amu Falisi sohwanji Jisas+mo ul+mentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo
kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'ningkiyohofo somo uhwonano. K+ko
fonet+hwaho.
39 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu olohonta humalofo soku,
hon+ngkano wonyo imof+wo'n+ngkohofoso yo'mayo wonyoangkafoso
net+hwayo'ne jomo l+wo'n+ngkohofofoho. Oso'no moset+hwamnehono.
O'o, ngko yo'mayo hwe Jouna sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo
sohumo i'mofapmmentiso oso'nohino woset+hwamonne'no yohono.
40 Hohonta Jouna inan+ku m+kun+mposo sohwoe s+mehomo humen-
tan+ngki s+kuno hufa'u s+hune memjao'mentisofoho. Oso pa'nyoso ngko
A'amufe Hwomu sohwo'ni hwaho ajwomo'mo humentan+'mo s+kuno
hufa'u s+hune womemjan+mo'montonoho.
41 An+tu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne s+kuno
somo a'amu ango Ninifonta'angoso nol+kaf+kuji sekwo olohonta hu-
malofo sokumo ole sel+fitnnefoho. Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo
somne'no s+meho m+wolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose
sel+fitnnefoho. Hwap+ngoso a'amu Ninifoso hof+ko oso hungkuno Jouna
l+jwao'mentiso somo upa'nont+fi hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no
s+meho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo
Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe
hon+ngkano wonyomne'no s+meho m+wolo'mokiyofoho.
42 Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no An+tu kako yano ilofo'ne
s+kuno somo i'mofap+hwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosy-
ohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako
nol+kaf+hwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo
An+tumo min+ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap+ngoso
hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi
kako hwaho ikanopo mta'angosi kako Soulomoun An+tuye hungkuno
wolont+hwano lonto kako sapmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne
Soulomoun+mo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohumo
sekwo kakimo min+ngkowalokuyohofo.

Towahuno wonyo asomo pe-e'ne hungkunofoho.
(Luk 11:24-26)

43 Towahuno wonyo kako a'amufe s+meho mo'mo humamojo sohumo
oso ango somta'ni ul+ko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo
usijo'no humayo'ne haf+hafe wonyopi t+pehwosi
44 kakoe ango s+mo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho. Asomo
nop+hwosi a'amufe s+meho homo somo towahuno nom'ne sohwo anepo
uhwon+ngkuhwosi s+meho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto
yososo wop+ngomo uhwon+montonoho.

45 Ose uhwon+ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho
fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hof+ko hof+koe
wonyoso s+mo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako ut+mahwosi kakoe ango
homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo
sohwo s+mo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo
m+kun+mposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olohonta hon+ngkano
wonyomo humawo'n+ngkohofo somo u'mofapmmontonoho.

Jisas+ye kona'wohi'nji kon+ngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Jisas a'amu somo hungkuno ulontan+ngki Jisas+ye kona'wohi'nji
hamn+ngkwa'wehwosanji i'mofaponti+fi yoloho'mo lohofaponti+fi Jisas+'nji
hungkuno wolantane'y+hwono ul+mentohofofoho. [
47 Ose ulahon+ngkofi hwe fihwo Jisas+mo ul+mento, Hnna'wohi'nji
hnn+ngkwa'wehwosanji hof+ko yoloho'mo lohofonti+fi k+ko'nji hungkuno
wolanti+fe'no yalokwofo.]
48 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Nje na'u t+hwolo. Nje n+ngkwahwosa
t+hwalo. Ose ul+mentisofoho.
49 Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo aho upiyofonto
ul+mento, Uhwon+mno. Olo nje na'uja, nje n+ngkwahwosa, olohohwa
humalofo.
50 A'amu nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo
t+fi in+ngkawo'n+ngkohofoso nje n+ngkwahwosanji, nje nampohwosanji,
na'ujanjoho. Ose ul+mentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Oso hohosohonta Jisas angomo nul+ko'manto mempo hohnta'ni humen-
tisofoho. Noswonto kako ayo mom+ngo sopo humamentisofoho.
2 Osopo nohumentan+ngki a'amu pi'n+ngo engo uhu'makohon+ngkofi
uhwononto Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe
moya'miso ayo mom+ngo sopo loho'mentohofofoho.
3 Oseso Jisas pahnn+mo hungkuno pi'n+ngoso a'amu somo
ul+mentisofoho.
Ole ul+mento, Hwe fihwo kakoe syohopo ufongoyo fiso-
somokao'mentisofoho.
4 Fisosomokofahon+ngki ufongoyo fehohnjoso hon+ngkanopo
p+wesyahon+ngki y+hufo sohwa nopont+fi man+mentohofofoho.
5 U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo p+wahu'mentisofoho.
Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoeso komo'no
foka'mentisofoho.
6 Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo
munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.
7 U, ufongoyo fehohnjoso nant+pe yongo'njo sopo p+wesyahon+ngki
nant+pe yongo'njoso komo'no fokof+kwato lohofonto ufongoyo nont+mo
kingkulo'mentisofoho.
8 U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo p+wahu'mentisoso ne wop+ngo
into'n+mentisofoho. Ipisayo fehohnjoso pi'n+ngo engo (*wan hant+let*, 100),
ipisayo nom'neso engo we'e (*sik+s+ti*, 60), nom'ne we'e'nohino (*teti*, 30), ose
into'n+mentisofoho.
9 Jisas ose ulonto ul+mento, A'amu haloho'njo hwo'manji haloho
upa'nono. Ose ul+mentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnn+mo hungkuno'nohini ul+mentisoso hwap+ngoso olenoho.
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Oseso Jisas+ye inomokomoyo sohwa Jisas+mo u'mant+fi ul+mentohofi, Yoloho mujoso pahnn+mo hungkuno'nohini peho'no ulalokuno.
11 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, An+tu kako yo'mayo ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto set+hwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no An+tu huno muyo'njo uyono ul+mentisofoho.
12 U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syaf+syoso sohumo ngko huno nom'ne wop+ngo pi'n+ngo engo uy+mnefoho. I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyaf+siyo'njo sohumo ngko huno nom'ne wop+ngoso muy+mnefoho.
13 Oso'no pahnn+mo hungkuno'nohini ulalokweno. Hof+ko yo'mayo somo uhwonont+feso hwap+ngoso yofe m+hwofe'njo iwo'n+ngkohofofoho. Yo'mayo so'no upa'nont+feso neso huno muyofoho.
14 Hwe Aisaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu lomne'no mt+'mokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole mt+'mokumento,
U, sekwo haloho upa'n+fijoso sekwo oso hwap+ngo hiso huno maseyonehoho.
U, sekwo yo'mayo somo uhwon+fijo kohi sekwo yofeso m+hwopitnnehofo.
15 Oso a'amu hiso hof+ko huno anefoho.
Hof+koe haloho p+jwomokosyohumun+mentohofofoho.
Hof+ko t+mo pijiyo'nnyofoho.
Ose miyo'njo yont+fijontentesi ito'no nuhwon+ngkutnnesohilo.
Hof+ko haloho mop+jwomokosyohumunyo'njo yont+fijontentesi nupa'n+ngkutnnesohilo.
Oseso hof+koe huno ito'no uy+hwonesohilo.
Hof+ko ikinjaof+kuji ngkiyepono pont+fijontentesi ngko wop+ngo umoku'mnesohilo.
Aisaiya ose mt+'mokumentisofoho.
16 I sekwo soku, sekwo s+monyo fiy+mno. Sekwoe t+moso yo'mayomo yofe uhwof+wo'n+ngkohofofoho. Sekwoe halohoso sefoj+wo'n+ngkisofoho.
17 Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Hohonta a'amu An+tuye hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu nom'ne hon+ngkano wop+ngo'nohini sohwanji yo'mayo sekwo uhwon+wo'n+ngkohofo somo uhwonano lont+fi yont+feso muhwon+mmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upa'n+wo'n+ngkohofo so'no upo'nano lont+fi yontifeso mupa'n+mmentohofofoho.

Jisas pahnn+mo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwap+ngo lut+hwamentisofoho.
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Sekwo pahnn+mo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwap+ngoso upa'n+mno.
19 A'amuso An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nont+fi huno muyoso hof+ko ufongoyo hon+ngkanopo p+wasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo An+tu ho'nasyonteso wae yaof+wo'n+ngkohoho.
20 Ufongoyo hwaho sojo sopo p+wasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no s+meho mo'mo meho'nasyonto s+monyo iwo'n+ngkohoho.

21 I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'enepi noloho-
fontan+ngki a'amu nom'neso An+tuye hungkunomo hwotoho wahmmo
lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohumo tango engo uyahon+ngki
kakoe pmpongo ane so'no p+wasy+wo'n+ngkohoho.
22 U, fehohnjo nant+pe yongo'njo sopo p+wahi'nyoso ole, a'amu
An+tuye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno
syaf+syonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahon+ngki oso hiso An+tuye
hungkunomo kingkulof+wo'n+ngkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho.
23 Ufongoyo hwaho wop+ngo sopo p+wahi'nyoso oso a'amu haloho pento
huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n+wo'n+ngkohoho. Ne
hiso ole, fiso pi'n+ngo engo (*wan hant+let*, 100), fiso engo we'e (*sik+s+ti*, 60),
fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ul+mentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

24 Jisas pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu a'amumo mokosy-
ohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wop+ngoso syohopo
ho'naof+wo'n+ngkisofoho.
25 Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho fosyowentan+ngkofi
kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njoso uyo wop+ngo'njo
sopo ho'nasyonto womentisofoho.
26 Oso'no uyo wop+ngoso ne unto'n+mo lonto yahon+ngki a'amuso
uhwon+mentohofoso hoja wonyo yongo'njo nolohofontan+ngki
uhwon+mentohofofoho.
27 Uhwonont+fi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowent+fi
ul+mentohofi, Hwe engofo, k+ko uyo wop+ngoso j+je syohopo
fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso
nt+'mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.
28 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Mango fihwo olo hiloso imentisofoho. Ose
ulahon+ngki syoho ulohofiyo sohwa ul+mentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo
wae yaofo'ne lakumo'n+ngkohoho.
29 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi ul+mento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso
wae yaop+fijoso uyo wop+ngo so'nji sokapitnnoho.
30 O'o, waweno. Uyo wop+ngo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo.
Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ul+mo. Sekwo
hoja wonyo kaki'no m+hwof+kupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho.
I, uyo wop+ngo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ul+mentisofoho.

Iyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31-32 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu a'amumo
mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *mas+tet*. Kakoe neso
nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, n+hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso
we'e hiso kakoe syohopo hulahon+ngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho
soponjo somo yakolonoho. Engo imo'n+ngkahon+ngki y+hufoso nopont+fi
kakoe pamo sopo hof+koe aifo syont+fi osopo kehumawo'n+ngkohofofoho.

'Yis' +'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 13:20-21)

33 Ose ulonto Jisas pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento, An+tu
a'amumo mokosyohumayoso oso *yis* pa'nyofoho. U, a'mu fisi kako
wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne
hwamno pa'nyo kakoe yofe *yis*, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso
engo umo'n+montonoho.

Jisas pahnn+mo hungkuno'nohini ul+mentisofoho.
(Mak 4:33-34)

34 Jisas yo'mayo yo'mayo so'no pahnn+mo hungkuno'nohini a'amu pi'n+ngo engo somo ul+mentisofoho. Kako yoloho'nji ul+mentiso'maho. O'o, kako pahnn+mo hungkuno'nohino ul+mentisofoho.
35 Hwap+ngoso ole, hwe fihumo An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo sohwo hohonta hungkuno mt+'mokumentisoso oso hohosohonta ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno ole,
Ngko a'amu somo hungkuno ul+mo l+'mo pahnn+mo hungkuno ul+mo.
Yo'mayo hwaho songo imo'n+mentiso mta'ango hiyaso mokosyohumayo so'no ngko wol+jwao'mne'no yohono.
Ose mt+'mokumentisofoho.

Hoja yongo'njo fokafo'ne pahnn+mo hungkuno hwap+ngofoho.

36 Oseso Jisas a'amu pi'n+ngo engo somo nul+ko'manto angomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, Oso pahnn+mo hungkuno hoja yongo'njo syohoponjo so'no yolohoso fonaso.
37 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe kako uyo wop+ngo fisosomokaofo sohwo A'amufe Hwomu hwo'nyoho.
38 Syohoso oso olo hwaho humalohwone loponoho. Uyo wop+ngoso oso hwe moya'miso An+tuye a'amu nefoho. Oso hoja wonyo yongo'njo pa'nyoso Seten+ye a'amufoho.
39 Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mof+wo'n+ngkiso sohwo Seten+yoho. S+kuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho loponjo s+kuno moi'wo imo'noso sohonta oso a'amu syoho ulohofiyo sohwa a'amu ahwomomjofoho.
40 U, hof+ko hoja wonyoso nom+hwof+j+kuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso pa'nyoso hwangku s+kuno moi'wo imo'noso sohonta imo'nonefoho.
41 Ou, A'amufe Hwomu sohwo'ni nje ahwomomjo a'amu syoho ulohofiyo somo uhwojahon+'mo hof+ko olo hwaho loponjo a'amu nom'ne somo wonyo imokuwo'n+ngkohofo so'nji a'amu hon+ngkano wonyo'njo somo nom+hu'mokukuji
42 toho engo nont+mo noho'naopitnnefoho. A'amu wonyoso tohomo nohumaf+kuji tohino engo umn+ngkuhwoso'no humotaho engo l+kuji hof+koe mango toho lo'n+fitnnefoho.
43 Oso hohosohonta An+tuye a'amuso hof+ko An+tu'njopo nohumaf+kuji mofehi'nyo liso hopa imo'n+fitnnefoho. Jisas ose ulonto ul+mento, A'amu haloho'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ul+mentisofoho.

A'amu hamniyoho engo hwaho mta'ni t+pemayo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

44 An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo nom'ne sohwoe hwahopo nohumanto hamniyoho ipofo yo'mayo wonyoangkafo hi'njoso ijopijisyahumentohofoso uhwononto s+monyo yonto apa'no hiyaso ekoj+syahumentisofoho. Ekojisyasyonto kakoe ho'yango hwaho yo'mayoso nom'ne somo uyahon+ngki oso hiso'no hamniyoho uyahon+ngkofi kako hamniyoho hiso'nji oso hwaho hamniyoho ipofo'njo sopono mpe imentisofoho.

N+kuyoho wop+ngo hwofilo'nnyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

45 Hungkuno nom'ne ole, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako n+kuyoho wop+ngo'ne syoho imojo hweho. Kako n+kuyoho wonyoangkafo'nohinoso wot+pema'mo lonto imojo hweho.

46 Oso hwe huhwo sohwo n+kuyoho nom'ne somo hwofilo'nnyo sohumo uhwononto mpe uy+mo l+mentisofoho. Oseso kakoe ho'yango yo'mayoso nom'ne somo uyonto oso homo somta'ni hamniyoho nomanto n+kuyoho hwofilo'nnyo somo mpo'mentisofoho.

Inan+ku ho'yo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

47 Hungkuno nom'ne ole, An+tu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu inan+ku ho'yo mijo ayomo motaswont+feso yo'mayo yo'mayo inan+ku pasy+wo'n+ngkohofofoho.
48 Ho'yo mangonepo yonto a'amuso hof+ko hojiyopono ifo-hus+mpemotawent+fi osopo nohumant+fi hojiyopo ifaofont+fi inan+ku wop+ngoso iku'yopo nomeho'nasyont+fi inan+ku wonyoso n+hu'nahone wae yaof+wo'n+ngkohofofoho. Ose ulonto ul+mento,
49 Olo hwaho moi'wo imo'noso sohonta oso hopa ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nop+kuji a'amu wonyoso a'amu wop+ngo'njo lopo humalofo osomo wae yaopitnnefoho.
50 Hof+ko nomaf+kuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso a'amu wonyoso to-homo nohumaf+kuji humotaho engo l+kuji tohino engo umn+ngkuhwoso'no hof+koe mango toho lo'nefitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntnne hungkunofoho.

51 Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwamo ulohon+mento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwap+ngoso huno ito'no laseyohoho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Eno. Huno nayohoho.
52 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Huno ito'no seisoso'no a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkiso sohwo kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womotoswapmmontonoho. Hon+ngkano hungkuno wop+ngo so'nji nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

A'amu Nasalet+so Jisas+mo hohujo ikinj+mo'mentohofofoho.
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jisas oso pahnn+mo hungkunoso moi'wo ulonto kako oso ango sopo ul+ko'ma'mentisofoho.
54 Nul+ko'manto kako kakoe ango hwap+ngopono umentisofoho. Osopo nowento hof+koe tajo angomo An+tuye hungkuno lut+hwahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi yomo yont+fi l+mentohofi, Kakoe huno hwap+ngo'njo loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofo umokiyo'ne loso nt+'mta'ni ma'masoto.
55 U, olo hwe lohwo sohwo kako ango mol+mojo sohwoe hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jem+s, Jousep, Saimoun, Jutas oso homn+ngkwa'wehwo sohwaloho.
56 Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso yo'mayo hopi'nonohino loso nt+'mta'ni ma'masoto.
57 Hof+ko ose lont+fi kakine'no s+meho wonyo umo'n+mentisofoho. I oso'no Jisas ul+mento, A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomawo'n+ngkohofofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ul+mentisofoho.
58 Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso pi'n+ngo imentiso'maho. O'o, hwap+ngoso hof+ko s+meho hi'ntnnono muyo'nefoho.

14

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'n+mentisofoho.
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

1 Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout oso-
hwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'n+mentisofoho.
2 Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ul+mento, Olo hwe lohwo
sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'n+mentiso
sohwo apa'no songo l+ka'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo
a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso kako iwo'n+ngkiso so'ne yokumpohn'nyo
i'mofapmmentisofoho. Ose ul+mentisofoho.
3 Helout kako oso hunoso peho'no syaf+hu'mentisoto. Hwap+ngoso
Helout kako Joun+mo impo'angomo muhumajonto ahwomo nano kilofahu-
mentisofoho. Helout Joun+mo impo'angomo peho'ne muhumat+'mentisoto.
Hwap+ngoso kola'wehwoe Filip+ye ape Heloutiyas+mne'nefoho.
4 Hohonta Joun Helout+mo ul+mento, K+ko olo ape mahino
loso hopo'maho. O'o, oso hon+ngkano pisakino'njofoho. Ose
ul+wo'n+mentisofoho.
5 Ose ulahon+ngki Helout Joun+mo wofonjahumo lonto yonteso kako
a'amumne'no iyoho un+mojo hweho. Hwap+ngoso a'amuso Joun+mne'no
ole syaf+hu'mentohofi, Joun sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki
lut+hwamojo hweho. Ose l+mentohofofoho.
6 S+kuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso s+kuno
somne'no huno syaf+siyo'ne a'amu pi'n+ngo engo so'nji Helout+'nji
uhu'mokahon+ngkofi Heloutiyas+ye mu kako a'amu somne'no s+monyo
yahon+ngki Helout s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.
7 S+meho wop+ngo umo'nyo so'no kako a'mu simo ul+mento, Yokintaho-
pone'no wakil+mo. Ou, k+ko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmon-
noho.
8 Ose ulahon+ngki a'mu simo kona'wohi huno uy+mentisoso a'mu hisi
Helout+mo ul+mento, K+ko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe
mnokino noswanopo y+wojwosyalokumpehoji ntape.
9 Ose ulahon+ngki Helout kakoe s+meho tango umentisofoho. I oso'no
a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokintahopone so'no upa'n+ngkohofo
so'no syaf+syonto ul+mento, Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiy+mno.
10 Ose ulahon+ngki a'amu syoho ulohofiyo sohwa impo'angomo nos-
wont+fi Joun+ye t+'wango iwofito'mentohofofoho.
11 Oseso Joun+ye mnokinoso noswanopo iwojwosyalokumpent+fi a'mu
sijo simo nuyahon+ngkofi nomotawento kona'wohimo uy+mentisofoho.
12 Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso nomant+fi
ijopijisyasyont+fi Jisas+yepono nowent+fi Joun ne'no ul+mentohofofoho.

Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwamo wopayo umentisofoho.
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

13 Jisas kako Joun+ye hungkunoso upa'nonto oso ango hopo sopo
nul+ko'manto yofayokino manto hwaho a'amu anepono kako'nohino
umentisofoho. A'amuso Jisas osopo humaho upa'nont+fi hof+koe ango sopo
nul+ko'mant+fi Jisas womentiso somo hof+ko hwakano womentohofofoho.
14 Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uhwon+mentisoso hwe
moya'mi pi'n+ngo engo somo uhwononto hitoho ulofahon+ngki hof+koe
a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.
15 Oso hohosohonta s+kuno'nji kakoe inomokomoyo sohwa nopont+fi
ul+mentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. Mofehi'nyo

moi'wonoho. K‡ko olo hwe hwoya'mi lomo f‡luhwajo. Hof‡ko nukuji wosopayo mpe uy‡fe.
16 Ose ulahon‡ngkofi Jisas ul‡mento, Peho'no ufitnnehofo. Sekwo huhwasi wosopayo uy‡mno.
17 Ose ulahon‡ngki ul‡mentohofi, Nakwo wopayo ane hwona'nyoho. O'o, wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inan‡ku hufa'u'nji oso'nohino weho.
18 Ose ulahon‡ngkofi ul‡mento, Ngkiyepono wopayoso motapmno.
19 Ose ulonto a'amu somo ul‡mento, Sekwo hoja lopo fosyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nohino so'nji inan‡ku hufa'u'nji nomanto kako ahwomomo t‡mo uhwontohumanto An‡tumo isamoyoka ul‡mentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kut‡kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo nuyahon‡ngki hof‡ko a'amu somo uy‡mentohofofoho.
20 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nont‡fi s‡meho uhnn‡ngkahon‡ngki hof‡ko wosopayo nul‡fonao'mentohofoso nuhu'mokont‡fi sohwo ho'yo aho hopi'nono s‡fe mta'ni hufa'u mohu'memeehumentohofofoho.
21 Oso hwe oso wosopayo n‡mentohofo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofo majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.
(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul‡mento, Sekwo yofayokino nomaf‡kuji oso hwaho nongkihnta'ni sekwo s‡mo'mo mpan‡mno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hof‡koe ango pone'no luhwat‡mentisofoho.
23 Nol‡hwajonto ngko'nohini humahm'mo Mpohumo jomo ul‡mo lonto hwof‡ki'nyo we'e sopono kotas‡mentisofoho. S‡kuno'nji kako'nohini hwof‡ki'nyo sopo humamentisofoho.
24 Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nompo nowahon‡ngki ifofo yonto mijo engo ikwato lohofonto yofayokinomo ilokilojo mjoloho'mmentisofoho.
25 Iyoho wolongkon‡monto yahonjoso'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo u'ma'mentisofoho.
26 Nowentan‡ngki inomokomoyo sohwa nuhwonont‡fi iyoho un‡ngkahon‡ngki l‡mentohofi, Mewosofoho. Ose lont‡fi iyoho yont‡fi youwo youwo l‡mentohofofoho.
27 Oseso Jisas hof‡kimo komo'no joho ul‡mento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'n‡mno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.
28 Ose ulahon‡ngki Pita ul‡mento, Hwe Engofo, K‡ko Jisas ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo l‡kofaofohoji ngkiyepono f‡pe. Ose njo.
29 Ose ulahon‡ngki Jisas ul‡mento, Oyomo. Ose ulahon‡ngki Pita yofayokinomo nul‡ko'manto mijo yokintahopo Jisas‡mo u'ma'mo lonto umentisofoho.
30 Nowento ifofo somo nuhwononto iyoho un‡ngkahon‡ngki kako mijo womihulo'mto imentisofoho. Oso'no Pita Jisas‡mo joho ul‡mento, Hwe Engofo, n‡fo'maho.
31 Ose ulahon‡ngki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto ul‡mento, Pita, j‡je s‡meho hi'ntnnonohinoso we'e'njo hwosoho. K‡ko ngko hopol‡keno eso peho'no hnn‡ngkino.
32 Ose ulonto siko yofayokinomo kotosahon‡ngki ifofo moi'wo imo'n‡mentisofoho.

33 Oseso a'amu yofayokinomo humohumantohofo sohwa nuhwonont+fi
hwomtame ulohofont+fi ul+mentohofi, K+ko An+tuye Hwomu Ne hwosoho.
Ose ul+mentohofofoho.

Jisas a'amu Ngkenesalet mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 6:53-56)

34 Hof+ko mijopo nowakent+fi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosahu-
mentohofofoho.
35 Oso a'amu hopo soponta'angoso hof+ko yofe uhwofont+fi l+mentohofi,
Jisas+yoho. Ose lont+fi ango hof+ko'njo mofone soponjo a'amu mnokino'njo
somne'no joho ul+mentohofoso hof+ko a'amu mnokino'njo somo kakiye-
pono itokwapmmentohofofoho.
36 Itokwapont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Hwe Engofo, nakwo j+je
manji'mofomo aho wokupm'mokano. Ose ulont+fi hof+ko kakoe
manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hof+koe mnokino moi'wo
imo'n+mentisofoho.

15

An+tuye yahinoso yahino hohontajo somo yakolonoho.
(Mak 7:1-13)

1 Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwanji a'amu hon+ngkano
hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hof+ko Jelusalem ul+ko'mant+fi hof+ko
Jisas+yepono pmmentohofofoho.
2 Nu'mant+fi ul+mentohofi, J+je inomokomoyo lohwa nakwoe neyak-
wosafe yahino somo min+ngkayo'njo peho'no yalokwofo. Hof+ko wosopayo
wonant+feso hof+ko aho mijo ito'no miyat+ku'nyofoho.
3 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I sekwo sekwoe yahinomnohini
in+ngkayo'ne An+tuye hungkunomo hwotoho peho'no feelokwofo.
4 An+tu ole l+mento, K+ko j+je mpohwo na'umo t+fi fin+ngkayo. U, a'amu
fihwo kako hungkuno wonyo kan+ngkwohwo kona'wohimo uloso osohwo
kako poyo wape'nono. An+tu ose l+mentisofoho.
5 I sekwo ole l+wo'n+ngkohofo, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo
kan+ngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ul+montonoho.
Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto
l+malefoho. Ngko An+tumo uy+mne'no yohono. Ose lososo kako
kan+ngkwohwo ya'umo mufo'manehoho. Ose l+wo'n+ngkohof+hwasoho.
6 Oso'no sekwo oso yahino homo somo in+ngkawowo'n+ngkohofo so'no
sekwo An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohof+hwasoho.
7 Sekwo a'amu mango'nohino hwasoho. Hohonta hwe Aisaiya
sekumne'no hungkuno nehopi l+mentisofoho. Ole nal+mento,
8 Olo a'amu loso hof+ko hof+koe mango mta'ni nje yofe
ho'non+mawo'n+ngkohofofoho.
I, hof+koe s+mehoso ngkimo mantape'njo iwo'n+ngkohofofoho.
9 Hof+ko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomant+fi An+tu mta'angofoho
lont+fi a'amu somo lut+hwawo'n+ngkohofofoho.
Oso'no hof+ko ngkimo wonyopi jomo nt+wo'n+ngkohofofoho.
Aisaiya ose l+mentisofoho.

Yo'mayo a'amufe hon+ngkano wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 7:14-23)

10 Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wap+fento joho ul+mentisofoho.
Nopahon+ngkofi ul+mento, Sekwo ito'no n+pa'n+ngkuji huno
f+syaf+hupmno.

11 Yo'mayo j+je mangomo johufase'mofososo oso j+je hon+ngkanomo
wonyo imo'nnyo'ne'maho. O'o, yo'mayo j+je mango mta'ni lisoso oso j+je
hon+ngkanomo wonyo imokiyo'nefoho.
12 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa Jisas+mo nu'mant+fi
ul+mentohofi, Oso hungkuno lohinoso a'amu Falisi sohwa nupa'nont+fi
s+meho wonyo umo'n+ngkohoho. Oso hiso'no k+ko huno lakiyohoho.

13 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Yo'mayo ipisayo uyo'neso nje Mpo-
hwo ahwomomo humaso sohwo kako mahulinyoso siki fokafoso somo
Mpohwo kako pmpongo hi'nji wae yaofonefoho.
14 Sekwo a'amu Falisi sohwamne'no uhwontohumamno. Hof+koe syoho-
foho. Hof+ko t+mpi'nyo hwafoho. A'amu t+mpi'nyo huhwo sohwa nom'ne
a'amu t+mpi'nyo somo hon+ngkano iput+hwawo'n+ngkohof+hwafoho. Hwe
t+mpi'nyo sohwo nom'ne t+mpi'nyo sohumo hon+ngkano iput+hwasoso oso
hwa'u pi'n+momo wop+wesyanjiyoho.

15 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Oso pahnn+mo hungkuno nto lohinoso
yoloho fonaso.
16 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sekwo hoku huno ane kulaho.
17 Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohumawo'n+ngkiso oso hiso
s+mehomo wowo'n+ngkohoho. S+meho mta'angoso monje noswaponto
i'ango pi'n+momo wowo'n+ngkohoho.
18 I, yo'mayo mango mta'ni swap+wo'n+ngkisoso a'amufe huno
mta'ni swap+wo'n+ngkohoho. Oso hiso a'amufe hon+ngkano wonyo
imo'n+wo'n+ngkohoho.
19 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syaf+siyo, a'amumo
fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo, ape sikinjomo wonyo ulohofo,
yo'mayoso hufo iyo, hwasyo hungkunojo, sitofo hungkunojo,
20 oso yo'mayo hiso a'amufe hon+ngkano wonyo imokiyo'nefoho. Ou,
a'amu fihwo kako kakoe aho mijo miyat+ku'nyo'njo ilohof+hwosi woso-
payo nososo oso hiso kakoe hon+ngkano wonyo mmokonehoho. Ose
ul+mentisofoho.

A'mu Kenannta'angosi Jisas+mo s+meho hi'ntnnono nehopi uy+mentisofoho.
(Mak 7:24-30)

21 Oseso Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto nom'ne hwaho pone
hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentisofoho.
22 A'mu temtitofo kengosi hwaho Kenannta'ango noponto Jisas+mo
nu'manto joho ul+mento, U, Hwe Engofo, k+ko Ntefit+ye imu hwosoho. K+ko
ngkine'no hitoho wakilofono. Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho.
N+hu'no wonyo ulohofalofoho.
23 Ose ulahon+ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo asomo mujo'njo
imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisas+mo nu'mant+fi
ul+mentohofi, Olo a'mu losi kako joho lonto lonto t+fi kin+ngkopalofoho.
K+ko asomo fil+hwajo.

24 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu Is+lael+so hon+ngkano'no
t+peelokwofo. Oso a'amu somne'no An+tu lonuhwojahon+ngki pmmentohe
hwo'nyoho. A'musi kako a'amu Is+lael mta'angi'maho. Kako temtitofo
kengiyoho.
25 Ose ulahon+ngki a'musi kako noponto Jisas+'njo ne lopo hwomtame
ulohofonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko ngkimo n+fo'maho.

26 Ose ulahon+ngki Jisas a'amu Is+lael so'ntnno a'amu temtitofo kengo
so'ntnno pahnn+mo hungkuno ul+mento, U, nakwo mehomife wosopayo
mehwasi s+wojomo woho'n+mofantantaho. O'o, awonoho. Oso wonyofoho.
27 Ose ulahon+ngki a'musi syaf+hu'mento, Ngko a'amu Is+lael+n+'maho.
O'o, s+wojo pa'nyi'nyoho. Ose syaf+syonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko
nehopi lohino. I s+wojoso hof+ko il+fiso hofekwo'yohwosa wosopayo
nononton+fi hu'mumokwojahon+ngkofi n+wo'n+ngkohofofoho.
28 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, U, a'mu losiyo, j+je s+meho
hi'ntnnohinoso engo'njo kiyoho. K+ko peho'no kumo'noso oso k+ko
wot+pema'monnoho. Ose ulahon+ngki oso hohosohonta oso a'mu siye
mu wop+ngo imo'n+mentisofoho.

Jisas a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumentisofoho.

29 Jisas oso ango hopo sopo nul+ko'manto Mijo Ayo Ngkalili mom+ngo
mofone sopo nowento hwof+ki'nyo we'e sopo nosonto osopo humamenti-
sofoho.
30 Nohumentan+ngki hwe hwoya'mi pi'n+ngoso nu'mant+fi a'amu s+fe
wonyo'njo so'nji a'amu t+mpi'nyo so'nji yokino kokato'nnyo so'nji a'amu
mampi'nyo so'nji wonyo'wonyo mnokino'njo so'nji oso pi'n+ngo engo somo
Jisas+ye s+f+ki'nyo'mo uhumat+'mentohofofoho. Uhumojahon+ngkofi Jisas
wop+ngo umokumentisofoho.
31 Oseso a'amuso uhwon+mentohofoso a'amu mampi'nyoso hungkuno
n+hu'no ito'no lahon+ngkofi a'amu yokino kokato'nnyo'njoso wop+ngo
imo'n+ngkahon+ngkofi, a'amu s+fe wonyo'njoso hano uhwan+ngkofi
a'amu t+mpi'nyoso t+mo hon+ngkahon+ngkofi osomo uhwonont+fi
pisopisaho mjal+m+went+fi hof+ko Is+lael+fe An+tu kakoe yofe ho'noma
loho'mentohofofoho.

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwamo wosopayo uy+mentisofoho.
(Mak 8:1-10)

32 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo joho ulonto ul+mento, Ngko olo
hwe hwoya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. S+kuno hufa'u s+hune ngko'nji
humantohofofoho. Hof+ko wosopayo anefoho. Mijoho'nohinofoho.
Ngko l+hwat+me'manji u, hof+ko hon+ngkanopo t+mo s+kuno'no ikuji
nop+wahupitnnoho.
33 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Olo hwaho
lopo a'amu mohumunyoponoho. Nakwo olo a'amu pi'n+ngo engo somne'no
wosopayo nt+'mta'ni manehwono.
34 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose
ulahon+ngki ul+mentohofi, Nakwoe wosopayoso aho fehohnta'ni hopi'nono
fehohnta'ni hufa'uyoho. Oso'nji inan+ku we'eso anga'no anga'nohinoho.
35 Ose ulahon+ngkofi Jisas hwe moya'mi somo ul+mento, Sekwo hwaho
lopo fosyohumamno.
36 Ose ulonto kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo
oso'nji inan+ku'nji nomanto An+tumo isamoyoka ulonto wopayoso kut+kujo
lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo uy+mentisofoho. Nomant+fi oso
hwe moya'mi somo uy+mentohofofoho.
37 A'amuso wopayo nont+fi s+meho uhnn+ngkahon+ngki
nul+fee'mentohofoso m+hu'mokumentohofofoho. Nom+hu'mokont+fi
ho'yo aho fehohnjo hopi'nonohino fehohnta'ni hufa'u
mehu'memeehumentohofofoho.
38 Hwe sohwa oso wosopayo n+mentohofoso *foua tausen* (4000) hwafoho.
Oseso moya'mi mehomi so'no hof+ko atofo mal+mentohofofoho.

39 Jisas oso hwe moya'mi somo noluhwajonto yofayokinomo nokotasont+fi hwaho Makatan nongkihnta'ni wako'mentohofofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofo somo uhwonano l+mentohofofoho.
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 A'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanji Jisas+mo u'mant+fi Jisas+mo yamofo ulohofano lont+fi ul+mentohofi, Yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso fonet+hwaho.
2 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Mofehi'nyo won+ngku'n+monto yahon+ngki ole l+wo'n+ngkohofi, Ahwomo hon+jwo imo'n+ngkisoso mo'n+ngka jefo umontonoho. Ose l+wo'n+ngkohofofoho.
3 Im+ngo'nji sekwo himo s+kwo'mno'nji ahwomo hon+yo'nohinomo uhwonont+fi ole l+wo'n+ngkohofi, Ifoyo wahu'montonoho l+wo'n+ngkohofofoho. Sekwo ahwomomo uhwonont+fi ifoyo yo'mayoso huno sey+wo'n+ngkisofoho. I oso'no yo'mayo olohontajo imo'nalokunjoso An+tu uhwosopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwat+mentiso sohumo uhwonont+feso yofe m+hwofe'njo yalokwofo.
4 A'amu olohonta humalofo soku hon+ngkano wonyo'njo kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangkafo somo uhwonano ntont+fi lontantokwofo. Ose ko nt+wo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset+hwamonnoho. Ose ulonto Jisas hof+kimo nul+ko'manto umentisofoho.

A'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanjiye sa'ne hungkunofoho.
(Mak 8:14-21)

5 Jisas+ye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawent+fi wopayo motayo so'no in+ngo mo'mentohofo so'no uhwon+ngkahon+ngkofi
6 Jisas pahnn+mo hungkuno ul+mento, Upa'n+mno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiy+mno. Ito'no uhwontohumamno.
7 Ose nupa'nont+fi inomokomoyo sohwa ole hnn+mentohofi, Nakwo wopayo momotape'njo ihwone so'no lohoho.
8 Ose hnn+mentohofo so'no Jisas huno uyahon+ngki hof+kimo ulohon+mento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono mantape'njo peho'no iwo'n+ngkohof+hwasilo.
9 Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu *faif tausen* (5000) sohwamne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kut+kujo ulohohmmale so'no in+ngo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto
10 I nom'ne s+kuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hwe *foua tausen* (4000) sohwamnekofo. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto.
11 Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiy+mno.
12 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hof+ko huno ito'no syaf+hu'mentohofofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisofoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Sat+yusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo lut+hwawo'n+ngkohofo so'no i'waho fiy+mno ul+mentisofoho.

Pita Jisas+mne'no ul+mento, K+ko K+lais An+tu kuhwosopo'mentiso hwosoho.
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

13 Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, A'amuso nohumant+fi A'amufe Hwomu sohune'no pehofo mjol+m+walokwofo.
14 Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwol+keno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijat+keno. Nom'nihwa ole lalokwofi, Jelemaiyat+keno. Nom'ne a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohwol+keno. Ose mjol+m+walokwofo.
15 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo sohwasi ngkine'no pehofo nt+wo'n+ngkohof+hwasilo.
16 Ose ulohon+ngkahon+ngki Saimoun Pita ul+mento, K+ko K+lais An+tu kuhwosopo'mentiso hwosoho. An+tu songo humaso sohwoe Hwomu Ne hwosoho.
17 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Saimoun Joun+ye hwomu sohwosi, k+ko s+monyo uy+monnoho. Ou, olo hilo so'no a'amu hwahoponjo fihwo mokit+hwaho yohoho. O'o, awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kit+hwahoho.
18 Oso'no wakil+mo. K+ko Pita * kiyoho. Oso engkwosaho huhwo sohwo'ni hopo sopo ngko nje ango wamol+nnoho. Seten'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko iyo kopmmo'meehume somo milojaofonehoho.
19 An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no hwosampe-e'neso wokijapm-monnoho. Yo'mayo hwaho lopo k+ko wonyofoho lohoji nano mtitojoso i, oso hiso'no An+tu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo hwaho lopo k+ko wop+ngofoho lohoji oso hiso'no An+tu kako ahwomomo wop+ngofoho nto lohoho.
20 Ose ulonto inomokomoyo sohwamo ul+mento, Sekwo nom'ne a'amu somo olo K+lais An+tu uhwosopo'mentiso lohweho ul+kutoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo so'ntnne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

21 Oso hohosohonta inomokomoyo sohwamo Jisas kako poyo imo'nyo so'ne yoloho uloma'mentisofoho. Ole ul+mento, Ngko Jelusalemne'no uhwahon+'mo hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji ngkimo tohino engo ntap+kuji fonjan+hufitnnefoho. I oso'no s+kuno hufa'u s+hune mem-jan+mof+hwoso'no ngko apa'no songo wol+ka'monnoho.
22 Ose ulahon+ngki Pita Jisas+mo we'enepi ipemotawento yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso An+tu ihwoloho. O'o, osohiso kikimo moku'manehoho.
23 Ose ulahon+ngki Jisas ikinjonto Pitamo ul+mento, Pita, j+je hungkunoso ngkilaho. An+tuye'maho. O'o, Seten+ye hungkunofoho. K+ko Seten sohwosi i'waho ntohofo. J+je hungkunomo ngko haloho mokupa'n+mnehono. K+ko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.
24 Ose ulonto inomokomoyo nom'ne sohwamo Jisas ul+mento, U, a'amu fisoku ngkimo wonn+ngkopano l+fijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n+wo'n+ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahin+ngkuji sekwo

* **16:18:** Nakwoe hungkunoso oso yofe ole engkwosaho yokumpohn'nyo pa'nyo hwosoho.

nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tɨfi nnɨngkapmno.
25 A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopɨwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahonɨngkuhwosi kakoe humayoso pɨwasyososo hwangku kakoe humayoso wotɨpema'montonoho.
26 A'amu fihwo kako Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨhwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tɨkanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. Kako songo humayo'ne neso mpe pipi uyɨmtolo.
27 A'amufe Hwomu sohwo kanɨngkwohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo so'nji pososohonta a'amu olo hwaho lopo humalofo somo yo'mayo yahino iwo'nɨngkohofo so'no yano ulofiyonefoho.
28 Ose ulonto ole ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanɨngkuji A'amufe Hwomu kako hwe yofe engo'njo sohwo a'amu mokosyohumayo'ne pososohonta nuhwonɨfitnnefoho. Ose ulɨmentisofoho.

17

Jisasɨye a'apahoso nom'ne kengo imo'nɨmentisofoho.
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 Sɨkuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ne anga'no memjaofahonɨngki Jisas kako Pita'nji siko'nɨkwa'i Jemɨsɨ'nji Jounja oso hwa nutɨmanto hofɨko hwofɨki'nyo sawemo engo sopono kotasɨmentohofofoho. Hofɨko'nohini humamentohofofoho.
2 Nohumantɨfi Jisasɨye a'apahoso nom'ne ulohopisahonjoso uhwonɨmentohofofoho. Kakoe sɨmo'mangoso mofehi'nyo lawo'nnyo imo'nɨmentisofoho. Kakoe manji'mofo yo'mayo hopi'nono nɨhu'no halojo imo'nɨmentisofoho.
3 Ose uhwonontɨfi uhwonɨmentohofoso hwe hufa'u ahwomo mta'ango sohwa'u Mousesɨ'nji Ilaija'nji siko noponji Jisasɨ'nji hungkuno hnnɨmentohofofoho.
4 Pita kako huno pi'nɨngo syofɨsikaofonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehonɨngkuhwoneso wopɨngofoho. U, ngko olopo ango hufa'u sɨhune molɨmeso wopɨngotaho. Anga'no kɨko'ne, nom'ne Mousesɨmne, nom'ne Ilaijamnefoho.
5 Ose ulontanɨngki himo engo pomponaho pa'nyoso hofɨkimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo somta'ni ole ho'nɨmento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko kakine'no hi nɨmo'nɨwo'nɨngkiso hweho. Kakoe yahino so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho. Kakoe hungkunomo sekwo haloho upa'nɨmno.
6 Ose ho'nɨngkahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo sohwa nupa'nontɨfi iyoho unɨngkahonɨngki hofɨkoe sɨmano hwahomo mongkuto'mentohofofoho.
7 Ose nohumentanɨngkofi Jisas hofɨko'njo tɨfone lopo noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ulɨmento, Sekwo filɨkapmno. Iyoho ikutoho.
8 Ose ulahonɨngki hofɨko tɨmo hononti fi nom'ne a'amumo muhwonyofoho. O'o, hofɨko Jisas kako'nohini humentanɨngki uhwonɨmentohofofoho.

9 Hof+ko oso hwof+ki'nyo hopo sopo nokotapont+fi Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Olo hiloso nuhwon+ngkohofo loso'no nom'ne a'amumo olohonta nul+kutoho. O'o, hwangku A'amufe Hwomu so-hwo poyo imo'n+ngkuhwosi apa'no songo l+kafoso sohonta ou, sekwo filut+hwan+ngkuno.
10 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa ole l+wo'n+ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. T+fi sohonta K+lais hwe An+tu uhwosopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.
11 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako nop+hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesyohumamtonoho.
12 I, ngko wasel+monne'no yohono. Ilaija kako nto pmmentisofoho. Osohune'no a'amuso yofe m+hwofe'njo yont+fi hof+ko hof+koe hwahoponjo hunomnohini in+ngkawent+fi yo'mayo wonyo uloho'mentohofofoho. Oso pa'nyo hwangku A'amufe Hwomu sohumo tohino engo uy+fitnnefoho.
13 Jisas ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa huno ole uy+mentisofo kako Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose syaf+hu'mentohofofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)
14 Oseso hwof+ki'nyopo nta'ni nokotapont+fi a'amu pi'n+ngo engo'njo sopo if+wahon+ngkofi hwe fihwo kako Jisas+mo nu'manto hwomtame ulo-hofonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko nje hwomumne'no hitoho wakilofono. Kako nop+wasyonteso yomo yomo iwo'n+ngkiso hweho.
15 Kakoe a'apahoso n+hu'no wonyofoho. S+kuno pi'n+ngo somo kako tohomo hwaf+wo'n+ngkiso hweho. U, s+kuno fehohnjo kako mijomo hwafitohm'mof+wo'n+ngkiso hweho.
16 Ngko j+je inomokomoyo sohwamo nje hwomumo uhwojahohweso. I, hof+ko wop+ngo mmokoho yohofo. Hof+ko hopo'maho.
17 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo An+tu s+meho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe hon+ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso s+kuno alale womemjan+mo'montol+keno. Ngko sekwoe tango ngkimo n+'mayoso s+kuno alale womemjan+mo'montol+keno. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmno.
18 Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohumo yoka ulahon+ngki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohumo ul+ko'ma'mentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wop+ngo komo'no imo'n+mentisofoho.
19 Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisas+yepono nopont+fi hof+ko'nohini nohumant+fi ul+mentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meeofesofo.
20 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnonohinoso montopantokuyohofo. Sekwo ngkimo nn+ngkape-eso n+hu'no we'e patnnyo uyo pa'n+ngo'manji u, sekwo olo hwof+ki'nyo lomo k+ko nol+kafohoji f+wano, ose ul+kujo'no hwof+ki'nyo sohwo wamtonoho. Sekwoe s+meho hi'ntnnonohinoso oso patnnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwas+'manji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikutnne hwasoho.
21 [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yaofo'neso hon+ngkano anga'nohino weho. Oso hon+ngkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo

jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntnno ifijoso olo towahuno wonyo loso a'amumo ul+ko'mayo'nefoho.]

Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ul+mentisofoho.
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawent+fi Jisas ul+mento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo nje mango sohwafe ahomo ho'nan+sy+kujo'no
23 hof+ko wofonjon+syant+feho. I oso huhwo sohwo s+kuno hufa'u s+hune memjaof+hwoso'no An+tu apa'no songo ul+ka'montonoho. Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa s+meho tango engo uy+mentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

24 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Koponeyam i'mof+wahon+ngkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'n+ngkohofo sohwa Pitamo nu'mant+fi ul+mentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naof+wo'n+ngkiso hwolaho.
25 Ose ulahon+ngkofi Pita ul+mento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahon+ngki Jisas Pitamo kaki'no ul+mento, Saimoun, k+ko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho loponjo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hof+ko hamniyoho yo'mayoso t+humta'ni mawo'n+ngkohofoto. Hof+ko'montohwa mta'n+ngotaho. A'amu kengo sohwa mta'angotaho.
26 Ose ulohon+ngkahon+ngki Pita ul+mento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'n+ngkohofofoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, I, ose'manji hof+ko'montohwa hamniyoho moho'naopitnnehofo. Oso'no ngko An+tuye hwomu sohwo'ni peho'no uy+monnto.
27 I oso hiso'no hof+ko nakumne'no huno wonyo nosyonaf+hupitnnoho. K+ko mijo mom+ngopono uhuji ingkuso finjasyo. Inan+ku s+mo'mjo injwapojoso kakoe mangomo k+ko hamniyoho tajo angomne'no hopaso wot+pema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ul+mentisofoho.

18

A'amu nom'ne somo yakolo t+hwolo.
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Hohosohonta Jisas+ye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwona'ni yofe engo hwofilo'nnyoso t+hwolo.
2 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas mehomi fihumne'no joho ulonto kako'njo lopo m+humajonto
3 ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwo hon+ngkano wonyo somne'no s+meho m+wolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomi lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo An+tumo mohumafitnnefoho.
4 An+tu a'amumo mokomosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'm+ngohwon+'maho loso oso humo An+tu ole ulonefoho. K+ko yofe engo'njo hwosoho. Ose ulonefoho.
5 A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohumo nje yofe ho'non+mayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo n+fo'makwoho.

Yahino wonyoso a'amufe s+meho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiyofoho.
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Olo mehomi ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+wo'nyo sohumo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisas+mo hohujo fikinjaofo. Hon+ngkano wonyo lomo t+fi fin+ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon+ngkano wonyomo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohumo An+tu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo m+kun+mposo engo so'nji kakoe t+'wangomo impe ifakojuj+kuji mijomo ho'naofont+fitentesi wop+ngo'nesohilo.

7 A'amu nom'ne sohwoe hon+ngkano wonyo umokiyo sohumne'no hitoho ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso a'amu huhwo sohwo tohino m+kun+mposo nomane hweho. Oso'no kakine'no hitoho ntofantofoho.

8 J+je s+fe aho hon+ngkano wonyo imokososo s+fe aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu s+fe aho anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, s+fe aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.

9 J+je t+mo hon+ngkano wonyo imokososo t+moso fit+hwotofaofo. A'amu t+mo anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, t+mo hufa'u'njo sohwo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no n+hu'nahone t+kanomo wenefoho.

10 Olo mehomi lomne'no sekwo yo'm+ngohwas+'maho ul+kutoho. O'o, sekwo upa'n+mno. A'amu ahwomomjoso mehomi lomo ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofofoho. Yo'mayoso mehomi lomo u'maso so'no Mpohumo ul+wo'n+ngkohofofoho. [

11 Hwap+ngoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkuji somne'no ut+mayo'ne pmmentohefoho.]

Yahu 'sipsip' anga'nohino is+peeofo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 15:3-7)

12 Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu *sipsip wan hant+let+*'njo (100) sohwo yahu anga'nohino sohwo is+peeofoso sohune'no haf+hafe mot+pemaso'njo umontolaho. Awonoho. Oso yahu *nainti nain* (99) sohwa hof+ko wopayo nontan+ngkuji kakwo'yohwo sohwo nul+ko'mahwosi yahu is+peeofo sohune'no not+pehwosi wot+pema'montonoho.

13 Not+pemahwosi kako yahu anga'nohino is+peeofo sohune'no s+monyo umontonoho. Nom'ne yahu *nainti-nain* (99) mis+peefe'njo so'no huno mosyaf+syonehoho.

14 Oso pa'nyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako we'e lomne'no ole lalofi, Ngko mehomi lomne'no mis+peefe'njo yohono. Ose lalofoho.

Nom'ne sohwo wonyo kilohofososo'no k+ko pipi uloho'monnto.

15 J+je a'amu kikimo wonyo kilohofososo k+ko kakimo u'mahoji siko'nohini humahos+si kakoe wonyo'no yoloho uso. Kako j+je hungkunomo nupa'n+ngkuhwos+'manji u, j+je a'amu ne apa'no umo'n+montonoho.

16 Kako J+je hungkunomo haloho maposo'njo'manji k+ko nom'ne a'amu anga'nohinot+keno hufa'ul+keno oso hwa t+pemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono f+wan+mno. Osopo i'mofakuji a'amu hufa'ul+keno hufa'u s+hunet+keno oso hwa wol+jwaop+fe.

17 Kako hof+koe hungkunomo haloho maposo'njo'manji e'wa, a'amu hopi'nonohino sekwo'nji An+tumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofo sokumo ul+mno. I a'amu hopi'nonohino sofe hungkunomo haloho maposo'njo'manji, e'wa kako a'amu kengo pa'nyo hweho. Oso a'amu huhwo sohwo kengopo uhumajipijo osopo wohumamontonoho.

18 Hungkuno nehopi wasel+mo. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wonyofoho l+kuji nano mtitojoso i, oso hiso'no An+tu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wop+ngofoho l+kuji oso hiso'no An+tu kako ahwomomo wop+ngofoho nto lohoho.

19 Hungkuno nom'ne wasel+mo. Olo hwaho lopo a'amu hufa'u hwa'u yo'mayo so'no s+meho afa in+ngkohos+si Mpohumo oso hiso'no jomo ulisoso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmmontonoho.

20 A'amu hufa'u sohwa'u s+hune sohwa hof+ko nje yofemne'no uhu'mokukuji nohumentan+ngkuji ngko hof+ko'njo ajwo'mo wohumamonnoho.

A'amu yo'mayo so'no siki mayoso moho'nasiyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

21 Oso hohosohonta Pita Jisas+mo u'manto ul+mento, Hwe Engofo, nje a'amu sohwo wonyo ntohof+wo'n+ngkiso so'no ngko oso wonyo so'no wae alale uy+monnto. Wayo yao'mneso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u oso hopolaho.

22 Ose Ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoyohono. O'o, wae iyoso ne'nohini *sefenti* (70) ne t+pemayo aho hopi'nono nom'ne hufa'uyo fiyohoho kilohono.

23 Oso'no An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no kako a'amufe wonyo wae yaofo'ne yahinoso olenoho. Hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwa yo'mayo siki mawo'n+ngkohofo so'no hamniyoho hwangku ho'nasiyo'ne hungkuno m+hwajiyo'ne uy+mo l+mentisofoho.

24 Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyo anga'nohino fihwo kakoe yo'mayo siki mawo'n+ngkiso sohwo kakoe hamniyoho moho'naofe'njoso olenoho. *Ten miliyon* (10,000,000) kinafoho.

25 Kakoe hamniyoho n+hu'no ane hweho. Oso'no hwe engo sohwo ul+mento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji mehom'nji yo'mayo hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa hof+koe siki syoho ulohofiyo so'no mpe uy+fe. Hamniyoho mpe ifijoso kako moho'naofe'nefoho.

26 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe engo sohwoe s+fe ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaho lonto ul+mento, Nje hwe engofo, we'enepi nohontohumaho. Nohontohumahoji ngko hamniyoho hopi'+nono wokijapmmonnoho.

27 Ose ulahon+ngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no hitoho ulofahon+ngki hamniyoho moho'nasiyo'njo imentiso so'no wae yaofahon+ngki hwe sohwo yo'mayo siki mawo'n+ngkiso so'no hamniyoho n+hu'nahone muyonehoho.

28 I oso'no syoho ulohofiyo sohwo noswol+kofaponto uhwon+mentisoso kakoe syoho afa'nono iyo sohumo uhwon+mentisofoho. Osohwa kakinta'ni yo'mayo siki ma'nnyoso *wan hant+let* (100) kina moho'nasiyo'njo sohumo uhwononto t+'wangomo aho pmpil+'mokonto ul+mento, Nje hamniyoho moho'nan+syohinoso komo'no ntape.

29 Ose ulahon+ngki hwe syoho afa'nono iyo sohwo hwomtame p+wehumawento ul+mento, Ngkine'no hitoho kilof+hwoso'no nohontohumaho. J+je hamniyoho wokijapmmo.
30 Ose ulahon+ngki ngkilaho ulonto impo'angomo intofahumentisofoho. Osopo intofasyonto ul+mento, K+ko osopo nohumahoji nje hamniyoho ntapohojo'no ngko wakis+huto'mnoho. Ose ul+mentisofoho.
31 Ose yahon+ngki syoho afa'nono nom'ne sohwa yo'mayoso uhwonont+fi s+meho tohino umn+mentisofoho. S+meho tohino umn+ngkahon+ngki hwe yofe engo'njo sohumo oso hiso'no ul+mentohofofoho.
32 Ose nupa'nonto syoho ulohofiyo huhwo sohune'no joho ulonto ul+mento, K+ko syoho ntohofiyo wonyo hwosoho. Ose ulonto ul+mento, S+mo'mo k+ko ngkimo humotaho sontahon+ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino so'no ngko wae yakumo'male hwosoho.
33 Ngko kikine'no hitoho ntofiso hopaso k+ko nom'ne a'amu syoho afa'nono iyo sohumne'no hitoho makilofe'njo peho'neto.
34 Ose ulonto s+meho tohino umn+ngkahon+ngki tohino engo uy+wo'n+ngkohofo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ul+mento, K+ko osopo humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohojo'no wakis+huto'monnoho.
35 Oso pahnn+mo hungkunoso Jisas nulonto ul+mento, Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo ifijo'manji u, oso pa'nyo nje Mpohwo waseloho'montonoho. Ose ul+mentisofoho.

19

Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

1 Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako Ngkalili nul+ko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho.
2 Oso hopo sopo a'amu pi'n+ngo engoso Jisas+mo t+fi in+ngkamotofofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.
3 Oseso a'amu Falisi sohwa Jisas+mo yamofo ulohofano lont+fi nu'mant+fi ole ulohon+mentohofi, Hon+ngkano hungkunoso ole wo'nnyotaho. Hwe fihwo yo'mayo wonyo'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop+ngotaho.
4 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+tuye hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho. An+tuye yo'mayo hopi'nono mt+'mokumentiso sohonta kako hwe'nji ape'nji mt+'mokumentisofoho.
5 Nomt+'mokonto ole l+mento, Olo hilo so'no fihwo kan+ngkwohwo kona'wohimo ul+ko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho.
6 Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no An+tu osiya'umo nto mekot+jwahumasofoho. U, oloso nomt+huposo'eno.
7 Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwa ul+mentohofi, I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no mt+'mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo l+hwosi oso hiso'no iyoswomo mt+'mokuhwosi a'mu simo uyahoj+hwosi woho'nahumontonoho. Oso pipilo.
8 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu yokumpohn'nyo imo'n+mentohofo so'no Mouses olo hungkunolo mt+'mokumentisofoho. I s+mo'mo ne'mo olo yahino loso mmo'n+mmojofoho.

9 Ngko nje hungkuno wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape
hon+ngkano wonyo mmofe'njo simo hwehwo kako wae yaof+hwosi nom'ne
ape masoso oso hwe sohwo kako ape ito'no mayo hon+ngkano somo
mt+hupeso sohwo kako ose yososo kako hon+ngkano wonyo'njo hweho.
10 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Hwe kakoe
ape'nji fosyohumayo yahinoso ose'manji i, hwe songo ape momaso sohwo
kako hwosijo lohofoso wop+ngofoho.
11 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olo hungkuno hwosijo
sohwafe hon+ngkano somo in+ngkayo so'no fehohnjo hopo'maho. O'o,
An+tu a'amu anga'no anga'nohino somo kakoe yokumpohn'nyo uyososo
oso a'amuso hof+ko olo hungkuno lomo un+ngkafe.
12 Ihwoni. Hwe anga'no anga'nohino sohwa hof+ko ape momapitnne
hwafoho. A'amu fehohnjo kona'wohi aswo ma'nyo somta'ni ape
mayoso'no hof+koe a'apaho ito'nohino'maho. A'amu fehohnjo nom'ne
sohwamo ape momaso'njo iyo'ne ipisayo s+hu peet+motofofoho. A'amu
fehohnjo An+tuye syoho somne'no syaf+syonte so'no hof+ko ape mayo
hon+ngkano hano pitofahin+wo'n+ngkohofofoho. Olo hungkuno loso'no
hwe fihwo oloso uy+mo loso sohwo kako uyono.

Jisas mehomi we'e somo aho ulonjimokumentisofoho.
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hof+koe mehomi we'eso
Jisas kako aho ulonjimokono lont+fi Jisas+yepono mehomi somo
uhwat+mentohofofoho. Nuhwojahon+ngkofi kakoe inomokomoyo sohwa
yoka ul+mentohofofoho.
14 Jisas ul+mento, Sekwo mehomi somo nop+jumof+kutoho. O'o,
hof+ko ngkiyepono wap+fe. An+tu a'amumo mokosyohumayoso mehomi
pa'nyomnoho.
15 Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentiso-
foho. Kako moi'wo ulonjimokonto oso hopo sopo nil+ko'manto umentiso-
foho.

Hwe songo sohwo kako yo'mayo ho'yango pi'n+ngo'njo hweho.
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Hwe fihwo Jisas+mo u'manto ul+mento, Nje Lont+hwayo sohwosi, ngko
songo ne'no humayo'neso yo'mayo wop+ngoso pipi i'mo ma'mnehono.
17 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas Ul+mento, K+ko yo'mayo wop+ngo so'no
peho'no ntohon+ngkino. N+hu'no anga'nohino sohwo wop+ngo hweho.
Mpohwo kako'nohinoho. U, k+ko songo ne'no humayo'neso woma'mo
lohoji k+ko hon+ngkano hungkuno hopi'nonohino somo t+fi fin+ngkahwoho.
18 Ose ulahon+ngki ul+mento, Hon+ngkano hungkuno ntisoto. Ose ula-
hon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno ole, K+ko nom'nihumo nofonjasiyo'eno.
K+ko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt+huposo'eno. Yo'mayoso hufo
iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno.
19 J+je mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo t+fi fin+ngkayo. Sikoe yofe
foho'nomaho. K+ko kikine'no ku'mo'n+won+ngkiso hopa a'amu k+ko'njopo
humalofo somne'no wakumo'nono.
20 Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo ul+mento, Oso hungkunoso ngko
in+ngkowalokweno. Nom'neso peho imnehono.
21 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, J+je hon+ngkano wop+ngo hwofilo'nnyo
umo'n+mo lohoj+'manji j+je ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu
mpe wakilohop+fe. U, k+ko hamniyoho maho oso hiso nomahoji a'amu
yo'mayoso umofonyo iwo'n+ngkohofo somo uyo. K+ko ose isoso k+ko

ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape.
22 Ose ulahonɨngki oso hwe songo sohwo nupa'nonto sɨmeho tango uyahonɨngki kakoe angopono umentisofoho. Hwapɨngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'nɨngo'njo a'amu somo muyɨmnehono lonto umentisofoho.
23 Nowahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. A'amu hamniyoho yo'mayoso engo'njo yokumpohn'nyo kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anɨtu umokosyohumayo sopone'no ijijoyonefoho.
24 Ngko apa'no waselɨmonne'no yohono. Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lɨhwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anɨtumo enjwa'mo wohumamo lɨhwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lɨhwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.
25 Ose ulahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwa oso hungkunoso nupa'nontɨfi yomo imentohofofoho. Hofɨko lɨmentohofi, Ose'manji a'amu Anɨtu'nji ango wopɨngo sopo songo ne'no humayo'neso tɨhwo woma'montolo.
26 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo uhwononto ulɨmento, A'amuso hopo'maho. Oso hiso Anɨtu yososo hoponoho.
27 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Ihwoni, nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso ho'nasyontani kikimo tɨfi kinɨngkopalokuhwono. Oso'no nakwo peho manehwono.
28 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko nehopi waselɨmonne'no yohono. Hwangku yo'mayo songo i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohwo kakoe yokumpohn'nyo'nji hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo nohumentanɨngkuhwosi ou, sekwo oso hohosohonta sekwo ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwo'nɨngkohofo sohwasi sekwo hwe engo sohwoe epohumayo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sopo nohumatɨkutnnefoho.
29 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko hofɨkoe ango homnɨngkwa'wehwosanji hapiyosɨjanji mpohwo na'u mehomi hwaho yo'mayoso ngkine'no nje hungkunomne'no ulɨko'mapijoso i, oso a'amu oso hiso'no yo'mayo pi'nɨngo engo wopɨngoso mapitnnefoho. Oso'nji hofɨko songo ne'no humayo'neso notɨpemapitnnefoho.
30 Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofɨsyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'yo hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nɨmaho. We'yo hwo'nyoho syofɨsyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anɨtuye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

20

Ipisae Syoho'njo sohwafe hungkunofoho.

1 Anɨtu a'amumo mokosyohumayo so'no pahnnɨmo hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako imɨngo'nji nowento a'amu kakoe ipisayo syoho ulohofiyo'ne utɨma'mentisofono.
2 Nowento a'amu syoho ulohofiyo so'nji hungkuno lontɨfi sɨmeho afa inontɨfi olo sɨkuno lomne'no hamniyoho kina anga'no anga'no nano

mtitofont+fi ipisayo syoho hwap+ngo sohwo syoho ulohofiyo somo kakoe
syohopono luhwat+mentisofoho.
3 Mofehi'nyo'nji ipisayo syoho hwap+ngo sohwo apa'no nowento a'amu
uhu'mokiyo sopo uhwon+mentisoso a'amu fihwa syoho ane sohwa siki
humolowentan+ngkofi uhwononto
4 ul+mento, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho ntohofiy+mno. Ngko
hamniyoho ito'no wosejapmmonnoho.
5 Ose ulahon+ngki hof+ko umentohofofoho. Ipisae syoho hwap+ngo sohwo
syoho ulohofiyo somne'ento uhwonamo lonto hinjopo umentiso sohwo
apa'no akupo'nyo'nji umentisofoho.
6 Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjoso'nji ipisayo syoho hwap+ngo
sohwo apa'no nowento a'amu siki humentan+ngkofo somo uhwononto
ul+mento, Olo mofehi'nyo noposahon+ngki sekwo syoho miyo peho'no
humalofoho.
7 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, A'amu syoho monejape hn'nwi humalo-
hwono. Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Sekwo hisoku nje ipisayo syoho'no
f+wan+mno. Ose ul+mentisofoho.
8 Oseso mofehi'nyo moi'wo imo'n+ngkahon+ngki ipisayo syoho hwap+ngo
sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo sohumo ul+mento, Syoho nto-
hofiyo somo joho ulohoji t+finjo pohofo so'nji s+mo'mjo pohofo so'njimo
hamniyoho uyo.
9 Ose ulahon+ngki a'amu s+kuno'nji pmmentohofo somo kina anga'no
anga'no uy+mentisofoho.
10 A'amu s+mo'mjo pmmentohofoso ose uhwonont+fi ole hnn+mentohofi,
U, nakwo hamniyoho engo womantanoho. Ose hnn+ngkahon+ngkofi hof+ko
huhwa kina anga'no anga'no ma'mentohofofoho.
11 Nomant+fi ipisayo syoho hwap+ngo sohumo yoka ul+mentohofofoho.
12 Ole ul+mentohofi, A'amu t+finjoso syoho we'enehwo yahon+ngkofi
k+ko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uyohino. Nakwo im+ngo'nji
nta'n+ngo so'nwi syoho tango'njo yontan+ngkuhwoni mofehi'nyo we'e
nal+maso'n+maho.
13 Ose ulahon+ngkofi ipisayo syoho hwap+ngo sohwo hwe anga'no ajwopo
lohofontanjo sohumo ul+mento, Nje a'amuhwe, ngko kikimo wonyo makilo-
hofe hwo'nyoho. K+ko ngko'nji hamniyoho kina anga'no mayoso'no s+meho
afa minyohwoya'ilaho.
14 Oso'no hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho kijapohe pa'nyoso
a'amu t+finjo somo uyo'manji
15 nje syohofoho. Nje hamniyoho so'nji yo'mayo imeso wop+ngotaho.
Ngko hwap+ngo hwo'nyoho. Ngko a'amumo wop+ngo ulohofo so'no s+meho
wonyo ntap+wo'n+ngkino hwosilaho. Oso hungkunoso syoho hwap+ngo
sohwo ul+mentisofoho.
16 Jisas ose ulonto ul+mento, A'amu t+finjo so'nji s+mo'mjo so'njimo An+tu
afa'nohino uy+mo lososo uy+montonoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n+ngkuhwosi songo l+kafone so'no apa'no ul+mentisofoho.

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Jisas Jelusalemne'no was+mo lonto kakoe inomokomoyo aho hopi'nono
s+fe mta'ni hufa'u sohwa hof+ko'nohino nosont+fi Jisas ul+mento,
18 Upa'n+mno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosantane'no y+hwono.
Osopo A'amufe Hwomu sohumo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo
sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hof+koe

ahomo hof‡ko ho'nasy‡kuji kakine'no hungkuno l‡kuji kako poyo umo'nono l‡kuji nano wamtitofant‡feho.
19 Oseso hof‡ko nom'ne a'amu sohwamo uyahon‡ngkuji hof‡ko s‡tofo ul‡kuji sohwolontamo'nji hwan‡ngo fonj‡kuji iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyant‡feho. S‡kuno hufa'u s‡hune memjaof‡hwoso'no kako apa'no l‡kafonefono. Ose ul‡mentisofoho.

Jem‡s‡'nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no y‡hwayo l‡mentisiyefoho. (Mak 10:35-45)

20 Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu sohwa'u'nji Jisas‡mo u'mant‡fi a'musi hwomtame ulohofonto Jisas‡mo hungkuno anga'nohino so'no ulohon‡mentisofoho.
21 Oseso Jisas ul‡mento, Peho'no kumo'n‡ngkohoho. Ose ulahon‡ngki ul‡mento, Hwangku sohonta k‡ko yofe engo nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso sohonta k‡ko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni fosyohumunyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo so'no siko non‡fo'masy‡hnne hwahusoho. Ose ulohoho.
22 Ose ulahon‡ngki Jisas ul‡mento, Oso hungkuno ntohino neso k‡ko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo n‡mnoso hopaso mas‡soso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo tohino ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho. Ose ulahon‡ngki ul‡mentisi, Nekwo hoponoho.
23 Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'meso fehohnjo siko womanjiyoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasesyonefoho. I, oso hiso'no ngko'nji a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo nohnta'ni fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, oso hopo sopo nje Mpohwo kako a'amumne'no esyohumaho.
24 Ose ul‡mentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nont‡fi hof‡ko Jem‡s‡'nji Joun'ntnne'no s‡meho tohino umn‡mentisofoho.
25 I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no ngkiyepono wap‡fento joho ulonto ul‡mento, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwaho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hof‡ko hof‡koe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyont‡feso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposant‡feho.
26 Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.
27 Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.
28 Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso'maho. O'o, hof‡koe syoho ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu s‡kwo'mjohohosi humentan‡ngkofo somo uhwononto asomo ut‡mayo'ne kakoe hon‡yo usohuma'mne'ento pmmentiso hweho.

Jisas a'amu t‡mpi'nyo sohwa'umo t‡mo wop‡ngo umokumentisofoho. (Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Jelikou ul‡ko'mant‡fi pahon‡ngkofi a'amu pi'n‡ngo engo Jisas‡mo t‡fi in‡ngkapmmentohofofoho.

30 Hwe t+mpi'nyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji hon+ngkano
mom+ngopo nohumanji Jisas+ne'no joho ole ul+mentisi, Ntefit+ye Imu
hwosoho. K+ko nekumne'no hitoho wakilofono.
31 Ose ulahon+ngki a'amuso yoka ul+mentohofi, Siko mampi'nyo fosyohu-
munyo, Ose ko ulahon+ngkofi oso huhwo sohwa'u joho engo ul+mentisi,
Hwe Engofo, Ntefit+ye Imu sohwosi, nekumne'no hitoho wakilofono.
32 Ose ulahon+ngki Jisas nolohofonto sikine'no joho ulonto ul+mento,
Ngko sikimo pipi seloho'mnehono.
33 Ose ulohon+ngkahon+ngki siko ul+mentisi, Hwe Engofo, k+ko nekwoe
t+mo wop+ngo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo.
34 Ose ulahon+ngki Jisas sikine'no hitoho ulofahon+ngki sikoe t+mopo
aho kisosyahon+ngki t+moso komo'no ito'no hononji Jisas+mo t+fi
in+ngkamentisiyefoho.

21

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo ango Jelusalemno humentisofoho.
(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

1 Hof+ko Jelusalem mofone sopo i'mofapont+fi ango Mpet+fase
hwof+ki'nyo Oulif osopo humamentohofofoho. Osopo Jisas nohumanto
kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole l+hwat+mento,
2 Siko oso ango we'e nonjo lopo nuhus+si oso hopo sopo siko ahwomo yahu
toungki hof+ko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wot+pemanjiyoho.
Oso yahu sohwa'u ikwolofo mahos+si ngkiyepono motapinyo.
3 I hwe fihwo sikimo hungkuno sel+hwoso'no'manji ole ulinyo. Nakwoe
Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohumne'no syoho weho. Ose ulaho-
sisyo'no kako komo'no uhwojapmmontonoho. Ose l+hwaj+mentisofoho.
4 Oso hiso imo'n+ngkahon+ngki oso a'amu sohumo An+tu hungkuno uya-
hon+ngki l+mojo sohwoe hungkuno ne imo'n+mentisofoho. Hungkunoso
olenoho.
5 A'amu ango Saiyon sopo humalofo somo ole ul+mno.
Uhwon+mno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho.
Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho.
Oso yahu hiso ho'yango mokaho'nyo'nefoho.
6 Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ul+mentiso
hopa imentisiyefoho.
7 Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso
yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho.
8 Hwe moya'mi pi'n+ngo engoso hof+ko hof+koe hwap+fe Jisas kako
hano wene hon+ngkano sopo hu'meehumentohofofoho. A'amu fe-
hohnjo ipamo lopo'memant+fi Jisas+ye yofe ho'nomayo'ne hon+ngkanopo
hu'meehumentohofofoho.
9 Hwe hwoya'mi s+mo'mjo so'nji t+finjo so'nji hof+ko joho ole l+mentohofi
Ntefit+ye Imu sohwoe yofe woho'nomano.
Kako wop+ngo'nohini hweho.
Olo hwe lohumo nakwoe Hwe Engo An+tu sohwo nakwoe hwahopone'no
uhwat+mentiso hweho.
Kakoe yofe woho'nomano.
An+tu ahwomomo humaso sohumo isamoyoka ulano.
Ose l+mentohofofoho.
10 Jisas Jelusalemno noswahon+ngki oso hopo soponjo hwe moya'mi
hof+ko yomo yont+fi ul+mentohofi, Olo hwe lohwo t+hwolo.

11 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi hwe moya'mi Jisas+'nji pmmentohofoso ul+mentohofi, Olo Jisas An+tuye hungkuno l+wo'n+ngkiso hweho. Ango Nasalet hwaho Ngkalilinta'ango hweho. Ose ul+mentohofofoho.

Jisas An+tuye tajo ango engo somo a'amu mpe yontan+ngkofi a'amu yo'mayo somo wae yao'mentisofoho.
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

12 Jisas An+tuye tajo ango engo somjo mempo ango somo nos-wonto a'amu yo'mayo mpe yontan+ngkofo somo wae yao'mentisofoho. Hof+koe ijempoho hamniyoho iwolo'mokomayo yont+fe ho'nasiyo'ne so'nji a'amu y+hufo mpe uyant+fi epohumayo y+wo'n+ngkohofoso Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

13 Wayo yaofonto Jisas ul+mento, A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumento sohwa ole mt+'mokumentohofi, Olo nje ango somne'no ole l+fitnnefoho. Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n+ngkohofo sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mt+'mokumentohofofoho ul+mentisofoho.

14 Jisas tajo angomo nohumentan+ngki a'amu t+mpi'nyo so'nji s+fe wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mahon+ngkofi Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

15 Oseso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanji hof+ko uhwon+mentohofoso Jisas a'amu wop+ngo umokumentisoso uhwonont+fi upa'n+mentohofoso mehomi tajo ango somo Jisas+mne'no joho ul+mentohofi, Ntefit+ye Imu sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontan+ngkofi nupa'nont+fi hof+ko s+mano hintotohino umn+mentisofoho.

16 S+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jisas+mo ul+mentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo loso nto lupa'n+ngkino. Ose ulo-hon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,
Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji j+je yofe woho'nokumap+fe.

17 Ose ulonto, nuhwot+'mofonto Jelusalem mta'ni noswaponto ango Mpetani'no nowento osopo saho fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.
(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Im+ngo'nji Jisas Jelusalemno asomo s+mentisoso mijoho engo uy+mentisofoho.

19 Kako uhwon+mentisoso ikwongo hon+ngkano lopo lohofontan+ngki uhwononto oso hopo sopono umentisofoho. U, oso homo somo ikwonjayo anefoho. Swo'nohinofoho. Ose uhwononto Jisas iyo somo ul+mento, K+ko ne apa'no minto'n+ngkohotnnehino. N+hu'nahone hwosoho. Ose ulahon+ngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho.

20 Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonont+fi hof+ko yomo imentohofofoho. Yomo yont+fi l+mentohofi, Oso iyo yofoho komo'no isoso pipilo.

21 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Sekwoe s+meho hi'ntnnono nehopi ufijoso u, sekwo s+meho hufa'u ane hwas+'manji sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyant+feho. Oso'nohin+'maho. O'o, sekwo s+meho hi'ntnnono nehopi ufijo'manji sekwo olo hwof+ki'nyo lohumo ole ul+fijoso, K+ko nol+kafohoji oso mijo ayo mompo f+l+kofaofo. Ose ul+fijoso hwof+ki'nyo sohwo wawontonoho.

22 U, sekwo s+meho hi'ntnnono nehopi uy+kuji yo'mayo so'no Mpohumo
jomo ul+fijoso womant+feho.

Jisas+ye yokumpohn'nyo hwap+ngo so'no ulohon+mentohofofoho.
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo lut+hwentan+ngki a'amu
yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Is+lael+fe hwe engo sohwanji
hof+ko nu'mant+fi ul+mentohofi, K+ko olo syoho iwo'n+ngkino loso t+hwo
kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t+hwo kijapmmaso'nji
iwo'n+ngkinoto.
24 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'nyi hungkuno
anga'no waselohon+mne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo asomo
nt+fijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap+ngo wasel+mo.
25 Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe yokumpohn'nyo
hwap+ngoso nt+'mta'angoto. An+tu mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu
mta'angotaho. Ose ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ole hnn+mentohofi,
Joun kakoe yokumpohn'nyo An+tu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji
ole wonal+montonoho. Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo s+meho
hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.
26 I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni
ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi peho nalohopitnnehofo. Oso'no
iyoho nenalofoho. Hwe moya'mi hiso ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, An+tu
kako Joun+mo hungkuno uyahon+ngki nal+mentisofoho.
27 Ose hnnont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho.
Ose ulahon+ngkofi Jisas hof+kimo ul+mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje
yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n+ngkohe hwap+ngo so'no masel+mnehono.
Ose ul+mentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufa'u'njo sohwoe pahnn+mo hungkunofoho.

28 Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako
hwomu hufa'u'njo hweho. Kako hwomu tis+maso sohumo ul+mento, Nje
hwomufo, olohonta nuhuji ipisayo syohomo syoho ntohofiyo.
29 Ose ulahon+ngki kakoe hwomu sohwo ul+mento, Ngkilaho. Ose ko
ulonto hwangku kako huno esyaf+syonto syoho ulohofimentisofoho.
30 Oseso kan+ngkwohwo nom'ne hwomu sohwoepono nowento oso
hungkuno tis+maso sohumo ul+mentisoso apa'no, Ulahon+ngki hwomu
sohwo ul+mento, Ou, Mpohwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto
kako syoho somne'no mawommentisofoho.
31 Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u kan+ngkwohwoe
hungkuno somo t+hwo in+ngkamentono.
Ose ulohon+ngkahon+ngki, S+mo'mjo sohweho ul+mentohofofoho.
I, Jisas ul+mento, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini wasel+monne'no
yohono. A'amu hon+ngkano wonyo'njo hamniyoho mayo syoho'njo so-
hwanji moya'mi hwa'nte sofa hon+ngkano wonyo imof+wo'n+ngkohofo
sofanji hof+ko s+mo'mo An+tuye hon+ngkano so'no nakwolaho lont+fi
olohonta s+meho y+wolo'mokalokwofo. Oso'no An+tuye ango sopone'no
s+mo'mo sepopitnnefoho.
32 Hwap+ngoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo sekuyepono
pmmentisofoho. Kako hon+ngkano wop+ngo imofo set+hwamentiso so'no
i, sekwo s+meho hi'ntnnono muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo
syoho'njo sohwanji moya'mi hon+ngkano wonyo imof+wo'n+ngkohofo so-
fanji hof+ko Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntinnono uy+mentohofofoho.

Sekwo oso hiso'no ko uhwonont+fi sekwo huno m+kwesyaf+siyo'njo yont+fi s+meho hi'ntnnono muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n+ngkohofo so'no pahnn+mo hungkunofoho.
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Jisas ul+mento, Sekwo pahnn+mo hungkuno nom'ne upa'n+mno. Hwe fihwo hwaho engo'njo sohwo kako ipisayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusyoho mt+'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne mol+mentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n+ngkohofo sohwafe ahomo ho'nosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho.
34 Hwangku ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyo sohwamo kakoe ipisayo fehohnjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwat+mentisofoho.
35 Uhwojahon+ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyo sohwamo ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohumo hwan+ngo fonjont+fi nom'ne sohumo sojo'nji fongku'mentohofofoho.
36 Ose ulohofahon+ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo pi'n+ngo sohwamo uhwat+mentisofoho. S+mo'mjo uhwat+mentiso sohwa pi'n+ngo'maho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyo s+mo'mjo hopaso t+finjo sohwamo wonyo uloho'mentohofofoho.
37 Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohumo uhwat+mentisofoho. Uhwajonto l+mento, Hof+ko nje hwomufe hungkunomo haloho upeent+feho. Ose l+mentisofoho.
38 I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohumo uhwonut+mant+fi ole hnn+mentohofi, Olo a'amu lonwo sohwo kako hwangku sohonta kan+ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno.
39 Ose hnnont+fi hwomu sohumo nut+mant+fi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont+fi osopo poyo n+hu'nohone fonjahumentohofofoho.
40 Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo kako nop+hwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwamo pipi uloho'montolo.
41 Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Kako nop+hwosi a'amu huhwo sohwamo n+hu'no wonyo ulohof+hwosi poyo umokumontonoho. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwamo umontonoho. Osohwa s+kuno ipisayo ne mjiyo sohonta hof+ko kakwo'yohumo neso uyant+feho.
42 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, An+tuye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,
Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n+ngkohofo sohwa wae yao'mentohofo loso,
olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofo'ne hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.
Nakwoe Hwe Engo sohwo ole l+mentisoso imo'n+mentisofoho.
Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho lalokuhwono.

Oso pahnn+mo hungkunoso An+tu l+mentisofoho.
43 Oseso ngko sekumo wasel+monn'no yohono. An+tu kako a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumta'ni semahwosi nom'ne a'amu ne wop+ngo ito'nohino somo umontonoho. Ose ulonto pahnn+mo hungkuno a'amu kakimne'no min+ngkayo'njo somne'no ul+mentisofoho.
44 [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi p+wasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kempi mt+'mt+'me lohof+hwosi wahu'mehinawo'montonoho. I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjomt+hupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pi'n+ngo umo'n+montonoho.]
45 A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisas+ye pahnn+mo hungkunomo upa'nont+fi hof+kine'no hungkuno hiloso l+mentiso so'no huno umentisofoho.
46 Oseso hof+ko kakimo aho wokant+fi ko imentohofoso hof+ko hwe moya'mimne'no iyoho un+mentisofoho. Hwap+ngoso hwe moya'mi ole syafisy+wo'n+mentohofi, Jisas sohwo An+tuye hungkuno l+mojo hweho. Ose l+mentohofofoho.

22

Ape mant+fi el+jwanyo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 14:16-24)

1 Jisas pahnn+mo hungkuno apa'no a'amu somo ul+mento,
2 An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante el+jwan+wo'n+ngkohofo pa'nyofoho.
3 S+mo'mo kako a'amu pi'n+ngo engo el+jwanyo wosopayo n+fitnne'ento uhwosopo'mentisofoho. Oso hohosohonta wopayo el+jwanyo s+kuno somo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo a'amu uhwosopo'mentiso sohwa p+fitnne'ento ut+mayo'ne l+hwat+mentisoso hof+ko nakwolaho ul+mentohofofoho.
4 Oso'no syoho ulohofiyo nom'ne sohwamo l+hwajonto ul+mento, A'amu uhwosopo'mentohe somo ole ul+mno. Wopayo nto l+ku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyont+fi l+ku'maho. Sekwo oyon+mno. Ose ul+mno.
5 Ose ulahon+ngki nowahon+ngkofi a'amu uhwosopo'mentisoso hahn'nyo yont+fi hof+ko hof+koepi syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe wopayo syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho.
6 Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwamo wonyo ulohofont+fi fehohnjo sohwamo hwan+ngo fonjahon+ngkofi nom'ne sohwamo fonjahumentohofofoho.
7 Oseso hwe engo sohwo s+meho tohino umn+ngkahon+ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo luhwat+mento, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyo sohwamo fonjahumalofo somo nofonjasy+kuji hof+koe ango toho f+hm'mopmno. Ose luhwat+mentisofoho.
8 Ose yahon+ngkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ul+mento, Nje wosopayo nto l+ku'maleno. I, a'amu uhwosopo'mentohe sohwafe yahino hopo'maho.
9 Oso'no sekwo hon+ngkano'meemo humpekuji a'amu nuhwon+ngkuji nje wosopayo'ne ul+mno. Sekwo nakwo'nji wohwano. Ose ul+mno.
10 Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo sohwa hon+ngkano'meemo nohumpent+fi a'amu hopi'nono wop+ngo'nji wonyo'nji uhwon+mentohofo somo l+t+mant+fi ut+motapmmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo

sohwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho. Ango hiso a'amu hopo imentisofoho.
11 Hwe moya'mi angomo nohumentan+ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohofo somo uhwon+mo lonto noswonto uhwon+mentisoso hwe fihwo kako manji'mofo wonyo'njo sohwo nohumentan+ngki uhwononto,
12 Ul+mento, Nje a'amu sohwosi, olo s+kuno lomo nje hwomu ape masolo'no wel+jwonantane'no yalokuhwono. Oso'no k+ko manji'mofo songo miyo'njo yonji peho'no swaponji humahnno. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo mampinyo imentisofoho.
13 Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ul+mento, Olo hwe lohwo kakoe s+fe aho nano mtitof+kuji mempo hohnta'ni s+kwo'mjoho so'mo foho'naopmno. Osopo a'amu humotaho engo l+kuji hul+ngkwajingo ifaloho'n+fitnnefoho.
14 Ose ulonto Jisas ul+mento, An+tu a'amu pi'n+ngo engo somne'no woswap+fe lonto joho ko ulonteso i, a'amu anga'no anga'nohino somo uhwosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hof+ko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohumne'no ho'nasiyo'ne Jisas+mo ulohon+mentohofofoho.
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)
15 A'amu Falisi sohwa nuhu'mokont+fi hungkuno hnn+mentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nal+hwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnnont+fi
16 hof+ko hof+koe inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon+ngkofi Jisas+mo nu'mant+fi ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, k+ko hungkuno nehopi'nohini l+wo'n+ngkino so'no nakwo huno nayohoho. K+ko An+tuye yahino so'no a'amu somo ito'nohini lut+hwawo'n+ngkino hwosoho. A'amu kikine'no huno wonyo syakuf+siyo so'no k+ko iyoho makinyofoho.
17 Oso'no k+ko olo hilo so'no j+je huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wop+ngotaho.
18 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hof+koe yahino kakimo yamofo ulohofo'ne so'no huno uyahon+ngki ul+mento, Sekwo hwasyo hungkuno hwap+ngo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofo peho'no ntohofalokwofo.
19 Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no nt+hwamno. Ose ulahon+ngki hof+ko hamniyoho anga'no kakiyepono motapont+fi ut+hwamentohofofoho.
20 Oseso Jisas hamniyoho somo uhwononto ul+mento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji t+hwoeto.
21 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Sisafefoho.
Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I An+tuye yo'mayo so'manji An+tumo uy+mno.
22 Ose ulahon+ngki nupa'nont+fi hof+ko yomo yont+fi Jisas+mo ul+ko'mant+fi umentohofofoho.

Hof+ko Jisas+mo a'amu nope'nont+feso songo l+kafo so'no ulohon+mentohofofoho
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)
23 Oso s+kuno homo somo a'amu Sat+yusi fehohnjo Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole lut+hwawo'n+ngkohofi,

A'amu poyo pe'nyo sohwa hof+ko n+hu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofo. Apa'no songo mol+kafe'nefoho.
24 Oso a'amu Sat+yusi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, Mouses ole lut+hwamentono. Hwe fihwo mehomi ane sohwo poyo pe'nososo kon+ngkwa'wehwo kakoe apemo woma'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kola'wehwoe pijohinomne'no kon+ngkwa'wehwo mehomi wot+pema'mtonoho. Ose lut+hwamentono.
25 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tis+maso sohwo ape ma'mentisofoho. Nomanto mehomi mot+pemaso'njo pe'n+mentisofoho. Nope'n+ngkahon+ngki kon+ngkwa'wehwoe apeso ma'mentisofoho.
26 Oseso aku'mu sohwo ose imentiso so'no ose'nohini mj+m+went+fi ae usaho sohwo pe'n+mentisofoho.
27 Oso hwe hopi'nono pe'n+ngkahon+ngkofi ape hiso kako t+fi pe'n+mentisofoho.
28 E'wano. Ole fonaso. A'amu poyo pe'n+fijoso songo l+kapijo sohonta oso homn+ngkwa'wehwo sohwa olo ape losi t+hwo woma'montolo. Hwaho lopo hopi'nono ma'mentohofofoho.

29 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+tuye hungkuno so'nji An+tuye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyohoyohoho. Oso'no hwasyo hungkuno ntohofo.
30 A'amu poyo pe'n+mentohofoso l+kapijo sohonta hwe moya'mi ape momaso'njo ifitnnefoho. O'o, hof+ko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+fitnnefoho.

31 I, a'amu poyo pe'nyoso songo l+kapitnne so'no An+tu nal+mentiso so'no huno maseyo'njotaho.
32 An+tu ole nal+mento, Ngko Ap+lohamja Aisak+ja Jekoup+jafe An+tu hwo'nyoho. Ose nal+mentisofoho. Oso a'amu hiso ahwomomo songo humalofo. An+tu kako poyo pe'nyo sofe An+tu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe An+tuyoho.
33 Olo hungkuno loso ulahon+ngki hwe moya'mi hof+ko yomo imentohofofoho.

An+tuye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyofoho.
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)

34 Olo hungkuno Jisas a'amu Sat+yusi sohwamo ulahon+ngki hof+ko hungkuno nom'ne majo. Mampi'nyo humamentohofofoho. A'amu Falisi upa'n+mentohofoso a'amu Sat+yusi mampi'nyo humamentohofoso nupa'nont+fi Jisas+'njopo uhu'mokumentohofofoho.
35 Hof+ko'njo ajwo lopo hwe fihwo hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwo Jisas+mo yamofo uloho'mo lonto ole ulohon+mento,
36 An+tuye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyoso ntisoto.

37 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno ole, K+ko j+je Hwe Engo An+tu sohune'no s+meho uyohoji j+je s+meho hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+ko j+je Hwe Engo sohune'no j+je s+meho uyohoji j+je huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. K+ko j+je Hwe Engo An+tu sohune'no j+je s+meho uyohoji j+je huno hopi'nonohinoso kakimo uyo.
38 Olo hungkuno loso in+ngkayoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

39 Hungkuno t+finjoso s+mo'mjo pa'nyofoho. Ole, k+ko hi kumo'nonto
s+meho kumo'n+wo'n+ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no k+ko'njo mo-
fone sopo humalofo somo uyo.
40 Oso hungkuno sofa'u hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu An+tu
hungkuno uyahon+ngki lut+hwamotofo sohwafe hungkuno so'njimo
hwap+ngo wo'nyofoho.

Jisas a'amu Falisi sohwamo K+lais+ne'no ulohon+mentisofoho.
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 A'amu Falisi nuhu'mokont+fi nohumentan+ngkofi Jisas ulohon+mento,
42 Sekwo K+lais An+tu uhwosopo'mentiso sohumne'no huno pipi sey-
ohoho. T+hwoe imu hwolo. Ose ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ul+mentohofi,
Ntefit+ye imu hweho.
43 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I, Ntefit K+lais sohumne'no nje Hwe
Engofo l+mentiso sohonta olo hungkuno hilo so'no An+tuye Towahuno
Ntefit+ye hunomo peho'no ho'nahumentono. Ntefit ole ul+mento,
44 An+tu kako nje Hwe Engo K+lais.
An+tu nakwoe hwahopo l+hwat+mentiso sohumo ole ul+mento,
K+ko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
Osopo k+ko nohumahoji ngko j+je mango sohwamo j+je s+f+ki'nyo'mo
enjwa'mo wokuhumat+'monnoho.
45 Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefit nje imu hweho mul+mmentono.
O'o, nje Hwe Engofo ul+mentisofoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo
Ntefit+ye imu'nohino hwolaho.
46 Ose ulohon+ngkahon+ngki hwe nom'ne Jisas+ye hungkunomo asomo
mujo'njo imentisofoho. Oso s+kuno somo oso a'amu Falisi sohwa
Jisas+mne'no iyoho unoma'mentisofoho. Oso'no hof+ko Jisas+mo hungkuno
nom'ne'no mujo'njo imentohofofoho.

23

A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Falisi so-
hwanjiye yahino so'no Jisas ul+mentisofoho.
(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

1 Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe inomokomoyo
sohwanjimo hungkuno lut+hwamentisofoho.
2 Kako ole ul+mento, A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo
syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hof+ko hof+koe
yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mouses+ye hungkuno yoloho
loset+hwawo'n+ngkohof+hwafoho.
3 Oso'no oso hungkuno hof+ko loset+hwawo'n+ngkohofoso sekwo haloho
nopekuji t+fi fin+ngkamno. I oso'no yo'mayo hungkuno hof+koe huno
mta'angoso hof+koe yo'mayo yahino hof+ko iwo'n+ngkohofoso sekwo
ikutoho. Oso hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo somo hof+ko koko t+fi
min+ngkayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.
4 Ose ulonto Jisas a'amu huhwo sohwafe hungkunomo in+ngkayo'ne
pahnn+mo hungkuno ul+mentisofoho. A'amu huhwo sohwa yo'mayo
hon+ngkano hungkuno hof+koe huno mta'angoso ho'yango ki'yo
tango'njo pa'nyo imo'nyoso hof+ko esyohumant+fi a'amufe hohujopo into-
fasy+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no hof+ko a'amu ho'yango ki'yo tango'njo
somo ufo'mayo'neso ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo
iwo'n+ngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'n+ngkohofofoho. Yolohoso ole,
oso hungkuno ko lut+hwant+fi hof+ko min+ngkayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.

5 Yo'mayo iwo'n+ngkohofoso hof+koe yofe ho'nomayo'ne a'amu
wonahon+fe lont+fi iwo'n+ngkohofofoho. An+tuye hungkuno ho'yo
we'e somo ho'nasyont+fi yomohu'nyopo ahopo ut+hwa'nyopo
intofasy+wo'n+ngkohofofoho. Hof+koe manji'mofo mom+ngo lopo wokoso
sawemo engo mt+'mokuwo'n+ngkohofofoho.
6 A'amu el+jwanyo'ne so'nji tajo angomjo so'nji nuhu'mokuwo'n+ngkohofo
sopo hof+ko epohumayo s+mo'mjo wop+ngo'nohino so'no umo'n+ngkohoho.
7 Hof+ko ant+me engo ajwo lopo a'amu pi'n+ngo engo
uhu'mokuwo'n+ngkohofo sopo lohofontan+ngkofi a'amu hof+koe yofe
ho'nomayo so'no umo'n+ngkohoho. U, hof+ko nakwoe lonet+hwayo
hwosoho ujo'njo so'no umo'n+ngkohoho.
8 Oseso a'amu sekumo ole sel+kutoho. Nakwoe lonet+hwayo
hwosoho. Ose sel+kutoho. O'o, An+tu anga'nohino sohwo sekwoe Hwe
Loset+hwayo'ne hweho. Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho.
9 Olo hwaho lopo sekwo hwe nom'ne sohune'no ole l+kutoho. Olo
hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpohweho eso nol+kutoho. O'o,
anga'nohino sohwo ahwomomo humaso sohwo sekwoe Mpohweho.
10 U, a'amu hof+ko ole sel+kutoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho. Ose
sel+kutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo anga'nohino'njo kuyoho. Oso
huhwo sohwo K+lais An+tu uhwosopo'mentiso hweho.
11 Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo
hweho.
12 U, a'amu fihwo kako kakoe yofe'nohini ho'noma'n+wo'nontoso so-
humo An+tu kako monje weehumontonoho. I, a'amu fihwo kakoe yofe
somo monje yahin+ngkuhwoso sohumo An+tu wop+ngo wonyoangkafo
ulohof+hwosi kakoe yofeso woho'n+ma'montonoho.

Jisas a'amu mango'nohino somne'no hungkuno ul+mentisofoho.
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

13 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwa
hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mayo so'no
i'waho fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo An+tu a'amumo
mokosyohumayo sopone'no a'amu sofe s+manopo hon+ngkano p+jwamo
ulohofont+feso sekwo soku masyuyo'njo hwasoho. Hwe moya'mi hof+ko
woswant+fi yahon+ngkofi sekwo p+jumofalokwofo.
14 [Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa hnnonji
a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho
fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo An+tumo hungkuno
sawemo engo jomo ulont+fi sekwo ap+wojo sofafe ango yo'mayo so'no
wosemokosyohumano poji ulont+fi ango hiso sekwo n+hu'nahone
emawo'n+ngkohof+hwasoho. Oseso hwangku sekwo tohino engo
not+pemapitnnefoho.]
15 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa hnnonji
a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy+mno.
Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo ango'meemo
emoy+wo'nont+fi a'amu t+fi sen+ngkayo'ne t+pewo'n+ngkohofofoho.
Not+pemant+fi sekwoe inomokomoyo imokuwo'n+ngkohof+hwasoho. Oseso
kako Seten+ye mehomi sekwo hopa imo'nonto kakoe yahino wonyoso
sekumo yakolonoho.
16 A'amu Falisi sohwa An+tumne'no huno ito'no mosyaf+siyo'njo yont+fi
yo'mayo wonyo'wonyo yahino yont+fe so'no Jisas yoka ul+mentisofoho.
Sekwo t+mpi'nyo sohwasi sekwo a'amu nom'ne somo hon+ngkano

ut+hwano l+wo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy+mno. Ole lut+hwawo'n+ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno nehopi syaf+siyo'ne'ento kako An+tuye tajo ango engo somne lohono loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole l+wo'n+ngkohofi, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kako sojo wonyoangkafoso An+tuye tajo ango engo somo wojo so'no nehopi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umokono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon+ngki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasy+wo'n+ngkohof+hwasoho.
17 Sekwo a'amu huno ane sohwasi t+mpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafoso An+tuye angomo wojoso yakolo'nnyotaho. U, An+tuye angoso sojo wop+ngo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. An+tuye angokofo.
18 Sekwo ole lut+hwawo'n+ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syaf+siyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasiyo sopone'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syaf+siyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso An+tuye ijempoho ho'nasy+wo'n+ngkohofo so'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umo'nono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon+ngki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasy+wo'n+ngkohof+hwasoho.
19 Sekwo a'amu huno ane sohwasi t+mpi'nyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo An+tumo yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo An+tumo yano uyo somo wop+ngo umokiyosotaho. Ntisoto. An+tuye ijempohokofo.
20 Oseso hwe fihwo kako An+tuye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo soponjo ho'nasy+wo'n+ngkohofo so'ntnne lalofoho.
21 Oseso hwe fihwo kako An+tuye ango engo so'no lohono loso sohwo kako An+tuye ango so'nji An+tu oso ango somo humaso so'ntnne lalofoho.
22 Oseso hwe fihwo kako ahwomomne'no lohono loso sohwo kako ahwomo'nji An+tuye epohumayo'nji An+tu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

23 Sekwo hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino t+pemapitnne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo mawo'n+ngkohofoso sekwo hotitofont+fi aho hufa'u hopi'nono imo'n+ngkahon+ngki anga'no An+tumne'no ko ho'nasyant+feso sekwo oso hon+ngkano hungkuno we'e somo ito'no in+ngkawowo'n+ngkohof+hwasoho. I, hon+ngkano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no m+hwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, An+tumo s+meho hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafoso sekwo min+ngkayo'njo hwotoho fewo'n+ngkohof+hwasoho. Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no anga'nohino An+tumne'no ho'nasiyoso noho'naf+kutoho. I oso hon+ngkano hungkuno engo so'ntnne'no fin+ngkamno.
24 An+tuye hungkuno we'e somo ko in+ngkawent+fi An+tuye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n+ngkohofo so'no sekwo a'amu t+mpi'nyo pa'nyo nom'ne somo hon+ngkano ut+hwawo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yont+fi soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo sopo kehumanteso muhwonyo'njo yont+feso hi'nji n+wo'n+ngkohof+hwasoho.

25 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo syoho'njo

hn'nnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yaj+jwont+feso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomne'nohini syaf+syont+feso weho.

26 K+ko Falisi t+mpi'nyo sohwosi, noswanyo ajwomo'mo yo'mayo wojoso kaki'no mijo yaj+jwohoji paho hohnta'ni kiho'maso umo'n+montonoho.

27 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n+ngkahon+ngkofi ho'nasy+wo'n+ngkohofo pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo poyo pe'nyo sohwafe yokino'nji yo'mayo pisakino'njo wo'nnyoponoho.

28 Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni a'amu uhwon+fijoso wop+ngo uhwonant+feho. I, s+meho ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo yamo'nnyoponoho.

Jisas a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwa tohino engo map+fitnne so'no ul+mentisofoho.
(Luk 11:47-51)

29 Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no fiy+mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwamne'no oso hwamo huno syaf+siyo'no hof+koe pijafo ho'nahumentohofo sopo ango wop+ngo mol+wo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo a'mopijohino sopo wokoso wop+ngo hul+wo'n+ngkohof+hwasoho.

30 I oso'no ole l+wo'n+ngkohof+hwasoho. Nakwo nan+ngkwohwosafe s+kuno somo humentontasi nakwo a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwamo fonjasiyo so'ne mufo'mehwanesohilo.

31 Sekwo oso l+fitnne so'no ole lonet+hwalokwofo, A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwamo fonjahumentohofo sohwafe imuhwasoho. Oso sekwoe hwap+ngo so'no lonet+hwalokwofo.

32 Oso'no yo'mayo seyakwosa ema'mentohofoso sekwo wesejwao-fant+feho.

33 Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwafe mehomi hwasoho. Sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofoso pipilo. Awonoho. Sekwo hiyaso male'mopitnnehofo.

34 Oseso sekwo upa'n+mno. Sekuyepono olo hwamo uhwat+mo. A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+wo'n+ngkohofo sohwanji a'amu huno'njo sohwanji An+tuye hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo sohwanji sekuyepono uhwat+mo. Sekwo'njopo nohumentan+ngkuji sekwo a'amu fehohnjo sohwamo fonjasy+kuji nom'ne sohwamo iyo hwo-jiyaf+ku'nnyo sopo fonjinto'ofasy+kuji nom'ne sohwamo sekwoe ango uhu'mokiyo somo hwan+ngo fonj+kuji nom'ne angopono wofonjofepmnao-fant+feho.

35 Ose ifijo so'no a'amu hon+ngkano wonyo ane somo siki fonjahumen-tohofo so'no sekwo tohino engo nomapitnnefoho. A'amu Apel+mo fon-jahumentiso somta'ango ne'no fonjahum+went+fi fonjahum+went+fi ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso humo sekwo An+tuye tajo ango engo somo oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofo'njo sopo fonjahumentohofofoho.

36 Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Oso a'amu hopi'nonohino somo fonjahumentohofo sofe tohinoso sekwo olohonta humalofo sohwasi tohino hiloso nomapitnnefoho.

Jisas Jelusalemne'no humotaho l+mentisofoho.
(Luk 13:34-35)

37 U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki sel+motofo sohwamo fonjasyont+fi a'amu sekumo sefo'mayo'ne An+tu uhwoj+wo'n+ngkiso sohwamo sojo'nji fonj+wo'n+ngkohofo kuyoho. S+kuno pi'n+ngo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Y+hufoso hof+koe polonyo somo muhu'mokont+fi efemokosyawowo'n+ngkohofo hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho l+malofofoho.
38 Sekwo upa'n+mo. Sekwoe ango Jelusalem sopo An+tu kako nto ul+ko'ma'maho.
39 Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Olohonta sekwo ngkimo apa'no manohonyo'njo ne'no yontan+ngkuji s+kuno pi'n+ngo woseyakolo'montonoho. T+fi no'mo sekwo nakwo oso a'amu An+tu uhwat+mentiso sohumne'no yofe woho'nomano l+fijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonant+feho.

24

Jisas An+tuye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ul+mentisofoho.
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Jisas An+tuye tajo ango engo somo nul+ko'mahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant+fi Jisas+mo ango hiloso ut+hwano lont+fi yahon+ngkofi
2 Jisas ul+mento, Olo ango homo losomo sekwo l+hwonalokwofo. Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hof+ko olo ango wop+ngo losomo mt+hupekuji womehu'mmokwojant+feho.

Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ul+mentisofoho.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Jisas hwof+ki'nyo Oulif sopo nohumentan+ngki kakoe inomokomoyo sohwa nu'mant+fi hof+ko'nohini nohumant+fi ul+mentohofi, Oso hungkuno nalohinoso s+kuno ntisomo i'mofaponeto. K+ko asomo piso sohontalaho. S+kuno moi'wo imo'none so'nji s+mo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso s+kuno so'no huno pipi nayoneto.
4 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ito'no uhwontohumamno. A'amu sekumo hwasyo hon+ngkanomo ipemotasewofitoho.
5 Hwangku a'amu pi'n+ngo engo i'mofap+kuji hof+ko nje yofe nt+kuji ole sel+fitnnefoho. Ngko K+lais hwo'nyoho. An+tu n+hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose sel+fijoso a'amu pi'n+ngo hof+koe hungkunomo in+ngkafitnnefoho.
6 Sekwo ikujoho fongki'nyo'ne hungkuno upa'n+ngkuji iyoho senyo'eno. Ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo s+kuno moi'wo mmo'nyofoho.
7 Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hof+ko ikujoho fongki'n+fitnnefoho. I, a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n+fitnnefoho. Ango kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapososo nom'ne ango kengo kengo sopo hwaho hwom+hwo mj+m+wenefoho.

8 Olo tango we'eso emayofoho. Tango m+kun+mpososo t+fi no'mo weho.
9 Osohonta a'amuso noset+maf+kuji tohino nosejap+kuji nofonjase-
hufitnnefoho. Hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no s+meho tohino
m+kun+mposo umnonefoho. Hwap+ngoso sekwo nje a'amu sokune'efoho.
10 Hohosohonta hwe moya'mi pi'n+ngo engo An+tumne'no s+meho
hi'ntnnono unyoso noho'naof+kuji hof+koe a'amu somne'no hungkuno
wonyoso tokoyo'ofo ifitnnefoho. Hof+ko hi hof+koe a'amumne'no mango-
hwa imo'n+fitnnefoho.
11 Osohonta a'amu pi'n+ngo hwasyo hungkuno'njo lut+hwaf+kuji a'amu
hon+ngkano hwasyomo ipemotawofitnnefoho.
12 Yahino wonyo m+kun+mposo imo'n+ngkuhwosi a'amu nom'ne
somne'no hitoho ulofoso noho'napitnnefoho.
13 I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi s+kuno
ae'uyo imo'nososo An+tu kako oso huhwo sohumo ut+manefoho.
14 An+tu a'amumo mokosyohumayo hungkuno wop+ngoso ango'meemo
lut+hwafijoso a'amu hopi'nono nupa'n+ngkuji humentan+ngkuji s+kuno
moi'wo imo'nyoso i'mofaponefoho.

Hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyo'mango wonyo sohwo i'mofaponefoho.
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Hohosohonta sekwo hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyo'mango
n+hu'no wonyo sohwo An+tuye tajo ango engo Jelusalem sopo
uhwon+fitnnefoho. Nuhwon+ngkuji yomo engo ikuji youwo youwo
l+fitnnefoho. Olo hilo so'no hohonta Ntaniyel hwe fihumo An+tu hungkuno
uyahon+ngki l+mojo sohwo l+mentisofoho. A'amu olo hungkuno loso atofo
loso sohwo huno ito'no wosyaf+syono.
16 Ose uhwon+ngkuji youwo l+kuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso
hof+ko hwof+ki'nyopono hiyaso komo'nos+fitnnefoho.
17 Hwe fihwo ant+fepo humaso sohwo kako hwahopo p+wel+kofaohwosi
kakoe ho'yango ango mta'ni moswomanehoho.
18 A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo
lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.
19 Oso s+kuno somo moya'mi s+meho'njo sofanji mehomi we'e amno
unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap+ngoso oso s+kuno homo
somo olo hwaho lopo tango m+kun+mposo i'mofap+hwosi An+tuye s+meho
tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.
20 Olo s+kuno hiyaso le'mofo'ne wojoso s+kuno meeofoso so'nji
i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. S+kuno iyoho humayo so'nji
i'mofaposo'manji le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ul+kuno.
S+kuno meeofosomo iyoho humayo somo imo'n+ngkuhwoloho. Oso'no
Mpohumo jomo ul+kuno.
21 Oso s+kuno somo tango m+kun+mposo wo'nnyofoho. Hwaho songo
imo'n+mentiso sohonta mj+mo'n+m+wento olohonta tango oso pa'nyoso
mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho.
22 Oso s+kuno tohino mayo somo An+tu kako t+fo mmokiyo'manji a'amu
hopi'nono poyo nto imo'n+fijo'nesohilo. I, oso'no An+tu kakoe a'amu
uhwosopo'mentiso somne'no huno syaf+sy+hwosi s+kuno oso tohino mayo
so'no t+fo imokonefoho.
23 Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uhwon+mno. K+lais olopo
humaho. Ou, K+lais oso nompo humaho. Ose sel+kujo'no sekwo hof+koe
hungkunomo t+fi in+ngkayo'eno.

24 Osohonta a'amu fihwa ngko K+lais hwo'nyoho loso sohwanji
a'amu An+tuye hungkuno hwasyo lut+hwayo sohwanji i'mofap+kuji
yo'mayo wonyoangkafoso yamofo sekumo eset+hwafitnnefoho. A'amu
An+tuye hungkunomo min+ngkayo'njo hopi'nonohinoso oso hisofe
hungkunomo in+ngkafitnnefoho. I, An+tuye a'amu neso hungkuno
hwasyomo un+ngkowant+fit+keno l+kuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofo
eset+hwafitnnefoho.
25 Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon+fijo
so'no huno ito'no seyonefoho.
26 Oseso hof+ko sekumo ole sel+fitnnefoho. Uhwon+mno. K+lais kako
a'amu ane nompo humaso lohunonoho. Ose sel+kujo'neso sekwo muh-
wonafitnnehofo. Ou, hof+ko ole sel+fitnnefoho. Uhwon+mno. K+lais kako
olo ango lomo humaho. Ose sel+kujo'neso oso hungkuno somo sekwo
in+ngkakutoho.
27 Emta'm+ngo mofehi'nyo sapiso mo'mta'ni yonteso mofehi'nyo
n+ngku'n+ngkiso so'mo posomjiyohosawowo'n+ngkiso hopaso A'amufe
Hwomu sohwo oso pa'nyo noponefoho.
28 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno ul+mento, A'amu poyo pe'nyo so-
hwoe pijafo wo'nnyo sopo y+hufo aji'mango oso hopo sopo nop+kuji
uhu'mokufitnnefoho.

Hwangku A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 Oso tango hiso moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no mofehi'nyo n+hu'no
komo'no s+kwo'mno imo'n+ngkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi hntok-
waliyo not+hwo'meeofonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo
yomo yahon+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho.
30 A'amufe Hwomu sohwo pone so'no ahwomomo yamofo
i'mofap+hwoso'no a'amu hwahoponjo humalofoso nuhwon+ngkuji
humotaho l+fitnnefoho. Osohonta uhwon+fijoso A'amufe Hwomu sohwo
kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji pomponaho engo'nji
pontan+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho.
31 Hohosohonta kounoho yoka engo ho'n+ngkuhwosi An+tu kakoe a'amu
ahwomomjo somo uhwaj+hwosi ango'meemjo a'amu uhwosopo'mentiso
somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo
m+hwofojonefoho.

Iyoswo uyon+mofo somo uhwon+ngkuji huno ole waseyono jefo iyo'nefoho.
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon+mno. Uyon+mofoso uhwon+ngkuji jefo
uy+monte'nefoho wolant+feho.
33 Oso pa'nyo yo'mayo so'no seloheso uhwon+ngkuji huno ole waseyono.
Kakoe s+kuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose
waseyono.
34 Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho
lopo ne'no nohumentan+ngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.
35 Olo ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso
moi'wo mmo'nyo'njo. Ne'no nowent+hwonefoho.

Hwe fihwo oso mofehi'nyo so'nji s+kuno so'nji huno muyofoho.
(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

36 Oso s+kuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomomjo
sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo An+tu kako'nohini
huno uyalofoho.

37 Oso a'amu hohonta N+wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n+ngoso sekwo yontan+ngkuji A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
38 Hohonta mijo a'amu somo muhulo'mentiso sohonta hof+ko wopayo'nji mijo'nji n+fitnneso ape mapitnneso mj+m+wentan+ngkofi N+wa kako yofayokinomo humentisofoho.
39 A'amu hiso yo'mayo so'no huno mosyaf+siyo'njo yont+fi nohumentan+ngkofi mijo muhulofahon+ngki pe'n+mentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu huno mosyaf+siyo'njo yontan+ngkuji A'amufe Hwomu komo'no noponefoho.
40 Oso hohosohonta hwe hufa'u syohopo lohofontan+ngkohos+si An+tu anga'nohinohumo nut+mahwosi nom'nehumo nul+ko'manefoho.
41 A'mu hufa'u fa'u wopayo s+hu kolofontan+ngkohos+si An+tu nom'nimo ut+mahwosi nom'nisi wohumamontonoho.
42 Oso'no sekwo ito'no fohontohumantokuno. Oso s+kuno sekwoe Hwe Engo sohune'no ito'no fohontohumantokuno. Oso s+kuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone so'no sekwo huno maseyofoho.
43 Sekwo olo so'no huno f+syaf+hupmno. Hwe fihwo kakoe angomo humahwosi a'amu nom'neso kakoe ho'yango hufo iyo'ne'ent+fi s+kuno somne'no huno uy+hwoso'no kako t+mo wohontohumantonoho. Nohontohumentan+ngkuhwosi a'amu kakoe angomo maswonehoho.
44 Oso'no sekwo soku s+kuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni s+kuno sekwo huno mosyof+syomokosyohumentan+ngkujo somo wopmmonnoho.

Syoho ulohofiyo wop+ngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 12:42-46)

45 Syoho ulohofiyo huno wop+ngo'jo sohwo t+hwolo. Olenoho. Oso hwe huhwo sohumo kakoe hwe engo sohwo ulonteso, K+ko nje a'amu syoho ntohofiyo somo uhwontohumaho. Ose lonto uhwosopeehon+ngki kako a'amu somo mokosyohumanto wopayo uy+mojo hweho.
46 T+fi sohonta syoho ulohofiyo wop+ngo sohwoe hwe engo asomo poso sohonta kako syoho wop+ngo mokosyohumentan+ngkuhwosi uhwon+ngkuhwosi oso syoho ulohofiyo sohwo s+meho wop+ngo umo'n+montonoho.
47 Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso olo syoho ulohofiyo huhwo sohumo enjwa'mo woho'nahumontonoho.
48 I oso'no, oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kakoe huno ole wosyaf+hu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho.
49 Ose syaf+syahon+ngkuhwosi kakoe syoho ulohofiyo sohumo uhwontohumayo ikujoho fonj+hwosi a'amu mijo yokumpohn'nyo nont+fi nonilohof+wo'n+ngkohofo so'nji wopayo'nji mijo'nji wan+montonoho.
50 Oso syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo s+kuno fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyof+siyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan+ngkuhwosi asomo wapmmontonoho.
51 Poso sohonta syoho ulohofiyo huhwo sohumo tohino m+kun+mposo uy+hwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji uhumajoso sopo hof+ko hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaho engo l+fitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofamne'no pahnn+mo hungkunofoho.

1 Jisas kako a'amu somo ole ul+mento, Hohosohonta An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako ape woma'mo lonto pmmentisofoho. Moya'mi aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'ent+fi hof+koe sikiloho nomant+fi hwe sohumo ufohon+t+mano lont+fi umentohofofoho.
2 Oso moya'mi aho hopi'nonohino hofo sofa aho fehohnjo huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho.
3 Oso moya'mi huno'maso sofa hof+ko sikiloho'nohini motawent+fi mijo'nji momotawommentohofofoho.
4 Moya'mi huno'njo sofa hof+ko sikiloho motawent+fi mijo nom'ne so'nji motawomentohofofoho.
5 Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo yahon+ngki saho fosyawo'mentohofofoho.
6 Saho fosyowentan+ngkofi kuntoliyo sopo joho ole ho'n+mento, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo toho'nji ufohon+t+mamno.
7 Ose ho'n+ngkahon+ngki moya'mi hopi'nonohino sofa nol+kafont+fi hof+koe sikiloho ito'no esyohumamentohofofoho.
8 Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo ul+mentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe sikiloho s+mpe'nalofoho.
9 Ose ulahon+ngkofi moya'mi huno'njo sofa ole ul+mentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwoe'nji mijo hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni sekwo'ne mijo mpopmno.
10 Ose ulahon+ngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo mpe'no wentan+ngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopahon+ngki moya'mi ito'no humesyohumantohofo sofanji angomo wopayo engo wonano lont+fi swont+fi hoku'yo n+hu'nahone p+jwahumentisofoho.
11 Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapont+fi ul+mentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampofo.
12 Ose ulahon+ngkofi hwe ape mayo sohwo ul+mento, Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ul+mentisofoho.
13 Jisas ose ulonto ul+mento, Sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo oso s+kuno somne'no huno maseyohoyohoho.

Syoho ulohofiyo sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 19:11-27)

14 An+tu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe ango ul+ko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyo somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho.
15 Hof+koe yahino so'no syaf+syonto kakoe hamniyoho yano ulohmmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000) kina uy+mentisofoho. Nom'ne sohumo *tu tausen* (2,000) kina uy+mentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina uy+mentisofoho. Ose uyonto umentisofoho.
16 Oso syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho.
17 Syoho ulohofiyo nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho.

18 I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo kako
hamniyoho nomanto pi'n+momo ijopijijasyonto kakoe hwe engo sohwoe
hamniyoho hwahomo hiyaso ho'nahumentisofoho.
19 S+kuno pi'n+ngo engo memjaofahon+ngki oso syoho ulohofiyo sofe hwe
engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho umentiso so'no hungkuno
ul+mo lonto pmmentisofoho.
20 Syoho ulohofiyo *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne
faif tausen (5,000) kina so'nji motaponto ul+mento, Hwe engofo, oso *faif*
tausen (5,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne
faif tausen (5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000) kina
olopo weho.
21 Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ul+mento, K+ko nje syoho ntohofiyo
wop+ngo hwosoho. K+ko syoho wop+ngo yonji syoho ito'nohini mokosy-
ohumawo'n+ngkino hwosoho. K+ko olo syoho we'e lomo wop+ngo mokosy-
ohumawo'n+ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne
wokijapmmonnoho. K+ko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s+monyo uyaho.
22 Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso
sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji motaponto ul+mento, Hwe
engofo, oso *tu tausen* (2,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo
yonji nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen*
(4,000) kina olopo weho.
23 Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ul+mento, K+ko nje syoho ntohofiyo
wop+ngo hwosoho. K+ko syoho wop+ngo yonji syoho ito'nohini mokosy-
ohumawo'n+ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne
wokijapmmonnoho. K+ko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s+monyo uyaho.
24 Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso
sohwo noponto ul+mento, Hwe engofo, ngko huno moi'wonoho. K+ko
hwe yokumpohn'nyo hwosoho. Nom'ne sohwa syoho hulont+fe somta'ni
wopayo mawo'n+ngkino hwosoho. Nom'ne sohwa ufongoe fisosomokao-
font+feso k+ko neso nomehu'meesyonji mawo'n+ngkino hwosoho.
25 Oso hiso'no huno niyahon+ngki iyoho nn+ngkahon+ngki j+je hamniyoho
nomotawenji hwahomo hiyaso mokosyohumamentohefoho. Uhwonyo. Olo
j+je hiloso kakwosi maho.
26 Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo ul+mento, K+ko nje syoho nto-
hofiyo wonyo hwosoho. K+ko piso'mo'nyo'njo hwosoho. Ngko nom'ne
sohwa syoho hulont+fe so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofont+fe somta'ni
mawo'n+ngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto ntohino.
27 I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohu-
mayo sohwafe angomo moho'nan+siyo'njo peho'no imentohinoto.
Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji
nomahm'mnesohilo.
28 Ose ulonto ul+mento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina no-
maf+kuji oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohumo
umasy+mno.
29 Hwap+ngoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohu-
mawo'n+ngkohofo somo ngko nom'ne pi'n+ngo engoso uy+monnoho.
A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohumta'ni
oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.
30 Olo syoho ntohofiyo wonyo sohumo s+kwo'mjoho hohnta'ni
meho'naopmno. Osopo a'amu hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaho
engo l+fitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

31 A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe
a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo
wonyoangkafo sopo humanefoho.
32 Osopo nohumahwosi a'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon‡ngkuji
kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyo sohwo a'amu somo yano ilofone-
foho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwaj‡hwosi a'amu yahu
meme pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho.
33 Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhumaj‡hwosi yahu *meme*
somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhumajonefoho.
34 Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho
angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo
wop‡ngo sejape so'no sehwosopo'mentiso soku, hohonta hwaho songo
mt‡'mokumentiso sohonta olo ango yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahu-
mentisoso nop‡kuji mapmno.
35 Hwap‡ngoso ngko mijoho niyahon‡ngki wopayo ntapmmentohofo-
foho. Ngko mijo'no n‡mo'n‡ngkahon‡ngki mijo ntapmmentohofofoho.
Ngko ango kengopo nta'ni pahon‡ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo
ipen‡motaponti‡fi wop‡ngo n‡mokosyohumamentohofofoho.
36 Ngko hwap‡fe ane nohumentan‡ngko sekwo yo'mayoso ntapm-
mentohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan‡ngko sekwo wop‡ngo
n‡mokosyohumamentohofofoho. Ngko impo'angomo nohumentan‡ngko
sekwo nohonapmmentohofofoho.
37 Ose ulahon‡ngkuhwosi a'amu wop‡ngoso ole ul‡fitnnefoho. Hwe
Engofo, ntohontalo. K‡ko wosopayo mijoho kiyahon‡ngki nakwo wosopayo
kijapmment‡hwoneso, ntohontalo. K‡ko mijo'no kumo'n‡ngkahon‡ngki
nakwo mijo kijapmment‡hwoneso.
38 Ntohontalo. Nakwo ango kengoponta'ango hwosimo kohonontani
nakwoe angomne'no ipekumotament‡hwoneso, k‡ko hwap‡fe yo'mayoso
ane nohumentan‡ngkini ntohonta kijapmment‡hwoneto.
39 Ntohontalo. K‡ko mnokino'nji impo'angomo humentan‡ngkinoso
ntohonta kohon‡ment‡hwoneto. Ose ulohon‡fitnnefoho.
40 Hwe yofe engo'njo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi wasel‡monne'no
yohono. Yo'mayoso nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no
uloho'mentohinoso ngkine'no imentohinofoho.
41 Ose ul‡hwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n‡ngo somo ulonefoho.
Sekwo wonyo soku, mpan‡mno. An‡tu sekumne'no s‡mano hintotohino
umnalofoho. Sekwo ngkimo nt‡ko'maf‡kuji oso toho ne'no sijalokunjoso
Mpohwo kako Seten'nji kakoe a'amu so'ntnne'no ho'nahumentiso somo
f‡wan‡mno.
42 Hwap‡ngoso hohonta ngko mijoho niyahon‡ngki wopayo montape'njo
imentohofofoho. Mijo'no n‡mo'n‡ngkahon‡ngki mijo montape'njo imento-
hofofoho.
43 Ngko ango kengopo nta'ni pahon‡ngko sekwo ngkimo ango
mantape'njo imentohofofoho. Ngko hwap‡fe manji'mofo ane
nohumentan‡ngko sekwo sekwoe yo'mayoso montapmmentohofofoho.
Mnokino'njo nohumentan‡ngko impo'angomo nohumentan‡ngko sekwo
monohonayo'njo imentohofofoho.
44 Ose ulahon‡ngkuhwosi ul‡fitnnefo, Hwe engofo, Ntohontalo. K‡ko
mijoho'nji mijo'tnno nokumo'n‡ngkahon‡ngki, k‡ko nom'ne angopo
nta'ni ponji, k‡ko hwap‡fe ane hwosi, mnokino'njo hwosi, k‡ko

impo'angomo nohumentan+ngkini nakwo wop+ngo makilohofe'njo ntohonta iment+hwoneto.
45 Ose ulohon+ngkahon+ngkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no yo'mayoso mulohofe'njo imentohofoso ngkine'no mantohofe'njo imentohofofoho.
46 Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu hiso nukuji hof+koe wonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu wop+ngoso hof+ko ango wop+ngo sopo i'mofahokuji engolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

1 Jisas oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento,
2 Sekwo huno moi'wonoho. S+kuno hufa'u memjaof+hwoso'no An+tu Kako A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo * i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohumo iyo hwojiyaf+ku'nnyo somo wofonjinto'ofosyant+feho. Ose ul+mentisofoho.
3 Hohosohonta hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Is+lael sohwafe hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'nnyo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho.
4 Osopo nuhu'mokont+fi Jisas+mo hiyaso'mo aho kehwasi wofonjosyano l+mentohofofoho.
5 Ole hnn+mentohofi, Olo hiloso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo osomo wopayo engo nontan+ngkuji Jisas+mo aho kehwaso'no nonahon+ngkuji a'amu hof+ko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no S+kuno Engo homo somo nakwo Jisas+mo aho mokanehwono. Ose hnn+mentohofofoho.

A'musi Jisas+ye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.
(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

6 Jisas kako Saimoun+ye ango Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho.
7 Osopo Jisas nohumentan+ngki a'mu anga'nohinisi Jisas+mo nu'manto kako sojo ahwonte hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentan+ngki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho.
8 Ose yahon+ngki inomokomoyo sohwa nuhwonont+fi s+meho tohino umn+ngkahon+ngki hnn+mentohofi, Olo a'mu losi mijo siki peho'no sisyohoho.
9 Oso mijo wonyoangkafoso a'amu nakumta'ni mpe nalohofont+fijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi a'amu ho'yango umofonyo iwo'n+ngkohofo somo uy+hwanesohilo.

---

* **26:2:** Oso s+kuno s+mo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tis+maso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Is+lael+so yahu ***sipsip*** hon+yoso hof+ko mit+pit+hwayo'nji hoku'moponjo iyo fij+hofaki'nnyo'nji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso s+kuno somne'ne An+tu Kako A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo l+wo'n+ngkuhhwonefoho.

10 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas hof+koe hungkunomo huno uyahon+ngki
ul+mento, Sekwo a'mu losimo s+meho tango peho'no uyalokwofo. Kako
ngkimo wop+ngo ntohokwoho.
11 A'amu umofonyo iwo'n+ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no
humawo'n+ngkohofofoho. I, oso'no ngko sekwo'nji humaleso s+kuno
moi'wo we'enepi umo'n+montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop+ngo
ntohofo'ne s+kuno pi'n+ngo mauyoho.
12 Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehantohofisoso kako
nakwoe yahino a'amufe pijafo ito'no yasy+wo'n+ngkuhwone hopaso ehan-
tohokwoho.
13 Hungkuno nehopi wasel+mo, Ango yawojo'meemo nje hungkuno
wop+ngo a'amu somo ul+fijo so'no olo a'mu losi ntohofiso so'nji
ul+fitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n+ngo engo olo a'mu losimne'no
syaf+hupitnnefoho.

Jutas hwe engo sohwamo Jisas+mne'no ul+mne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u sohwa
anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Is+kaliyout. Oso hwe huhwo sohwo
hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwamo nu'manto
15 ul+mento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no sekwo peho won-
topant+fito. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentohofi, Nakwo hamniyoho
sojo *teti* (30) wokijopantanoho. Ose ulont+fi hamniyoho uy+mentohofofoho.
16 Oso hohosohonta Jutas Jisas+mo ut+hwamne'ento hon+ngkano imofo'ne
syof+syoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo osomne'no wosopayo n+mentohofofoho.
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

17 S+kuno Engo uhwon+motofo s+mo'mjo somo a'amu Juta wopayo
nom'ne kengo n+wo'n+ngkohofo so'no Jisas+ye inomokomoyo
sohwa kakimo nu'mant+fi ul+mentohofi, An+tu A'amu Is+lael somo
Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo osomne'no wopayo
naneso nt+'mo esyohumanehwono.
18 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ant+me engo
somo nukuji hwe fihumo nu'maf+kuji ul+mno. Nakwoe hwe engo
hungkuno mesyolonet+hwawo'n+ngkiso sohwo ole nalohoho. Nje s+kuno
mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji S+kuno Engo somne'no
wosopayo j+je angomo wonontane'no y+hwono.
19 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa Jisas+ye hungkunomo
in+ngkawent+fi S+kuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumamentoho-
fofoho.
20 S+kuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohumant+fi Jisas
ul+mento,
21 Hungkuno nehopi wasel+mo. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji
humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan+humonte hweho.
Tokoyo'ofo wantoho'mtonoho.
22 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwafe s+meho tango uyahon+ngki
a'amu anga'no anga'nohino sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Hwe Engofo,
ngkolaho.

23 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe fihwo ngko'nji wo-
payo noswanomo yomaso sohwo kako ngkine'no a'amumo tokoyo'ofo
uy+mte hweho.
24 A'amu An+tuye hungkuno lut+hwamotofo sohwa iyoswomo
mt+'mokumentohofo pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo
umo'n+montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwamo
tokoyo'ofo ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane
hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wop+ngo'nesohilo.
25 Ose ulahon+ngki Jutas oso hwe Jisas+mo tokoyo'ofo imentiso sohwo
Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulohon+ngkahon+ngki
ul+mento, K+ko nto lohino. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo n+mentohofofoho.
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

26 Hof+ko wopayo nontan+ngkofi Jisas wopayo nomanto An+tumo
isamoyoka ulonto kut+kujo lohofonto inomokomoyo sohwamo uyonto
ul+mento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomaf+kuji hmn+mno.
27 Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'nji nomanto An+tumo
isamoyoka ulonto hof+kimo uyonto ul+mento, Olo mijo loso sekwo
hopi'nonohino sohwasi hmnaopmno.
28 Olo nje hon+yo loso a'amu pi'n+ngo sofe wonyo wae yasemofo'ne
usohumahono. Hon+yo loso An+tu'nji sekwo'nji makot+ku'nyo'ne
us+humahono. Nje hon+yo losomo An+tu uhwon+ngkuhwosi sekwo
An+tu'nji makot+ku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.
29 Hungkuno wasel+mo. Nom'ne s+kuno somo olo ipisayo mijo apa'no
man+mnehono. Manyo'njo nohumentan+'mo s+kuno memjaof+hwoso'no
ngko sekwo'nji nje Mpohwoe ango a'amumo mokosyohumayo sopo mijo
songo nonanefoho.
30 Ose ulahon+ngki hof+ko ta anga'no lont+fi noswapont+fi hwof+ki'nyo
Oulif+ne'no kotas+mentohofofoho.

Jisas kako Pita Jisas+mne'no hwasyo hungkuno a'amu somo ulone so'no ul+mentisofoho.
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

31 Jisas ul+mento, Olo s+kwo'miyo lomo sekwo ngkimo n+hwaj+kuji
hiyaso wahumpeent+feho. An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo so-
hwa ole mt+'mokumentohofi, A'amu yahu mokosyohumayo sohumo fon-
jasy+kujo'no yahu sohwa hiyaso wahumpeent+feho.
32 I, oso'no songo l+kahm'mo Ngkaliline'no s+mo'mo sepo'mnefoho.
33 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Nom'ne sohwa hof+ko ko kuh-
wot+'mopijoso ngko makuhwot+'mo'mnehono.
34 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi
wakil+monne'no yohono. Olo s+kwo'miyo lomo y+hufo tos+ka yoka
malontan+ngkuhwoso sohonta k+ko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u
s+hune ole ul+monnoho. Ngko Jisas+mne'no huno maniyohoyohoho. Ose
ulohojo'no y+hufo sohwo yoka wal+montonoho.
35 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Ngko kikimne'no huno maniyohoy-
ohoho eso mul+mnehono. O'o, ngko k+ko'nji ko fonjan+siyo'manji oso
hungkunoso mul+mnehono. Ose ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino
sohwa oso hopa ul+mentohofofoho.

Jisas Ngket+semani sopo humanto Mpohune'no jomo ul+mentisofoho.
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngket+semani iyo uyo syoho so-
pono umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwamo
ul+mento, Sekwo olopo fosyohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpo-
humo jomo ul+mo.
37 Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji ut+manto umen-
tohofofoho. Nowent+fi Jisas s+meho tango m+kun+mposo umentisofoho.
38 Oso'no ul+mento, Nje s+meho tango m+kun+mposo'njo hwo'nyoho.
Tango hiloso poyo wan+mokumtol+keno. Ngko'njopo fosyohumaf+kuji
ngkimo nohontohumamno.
39 Ose ulonto we'enehwo nowento s+mano hwaho hohnta'ni ipito-
fawento An+tumo ul+mento, U, nje Mpohwo, olo tohino loso non+'mahwosi
woniyakolofono. I oso hiso'no nje hunomo nn+ngkahutoho. O'o, j+je
hunomnohino hmn+ngkayo.
40 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako
nu'manto uhwon+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho nofosyowen-
tan+ngkofi uhwononto Pitamo ul+mento, K+ko ngkimo monohontohumayo
peho'neto.
41 Sekwo ngkine'no nohontohumaf+kuji Mpohumo jomo ul+mno. Seten
sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo wop+ngo'nohini uyano ko l+fijoso
sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.
42 Ose ulonto Jisas apa'no we'enehwo nowento ul+mento, Nje Mpohwo,
olo tohino loso ngkimo man+mnonehoho nn+ngkohoho. I, oso'no nje
hunomo min+ngkomnehono. O'o, j+je hunomnohini un+ngkapmmonnoho.
43 Ose ulonto asomo ponto uhwon+mentisoso inomokomoyo sohwa t+mo
saho un+ngkahon+ngki saho fosyowentan+ngkofi uhwon+mentisofoho.
44 Ose uhwononto apa'no nul+ko'manto Mpohumo jomo s+mo'mjo
ul+mentiso hopaso apa'no nowento ul+mentisofoho.
45 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto ul+mento,
Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Upa'n+mno. Nje s+kuno nto
i'mofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo
tokoyo'ofo nto imasofoho.
46 Sekwo fil+kapmno. Wohwano. Uhwon+mno. Oso hwe ngkine'no
tokoyo'ofo ntoho'maso sohwo nto pohoho.

Jutas Jisas+mo a'amu wonyo sohwamo uy+mentisofoho.
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

47 Jisas oso hungkuno ulontan+ngki Jutas Jisas+ye inomokomoyo aho
hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu yofe
engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Is+lael hwe engo sohwanji
a'amu pi'n+ngo engo itokuso'njo hos+mno'njo sohwamo lut+hwahon+ngkofi
Jutas kako Jisas+yepono ipemotas+mentisofoho.
48 Jutas oso a'amu sohwamo yaofo it+hwayo'ne ole ul+mento, Hwe so-
humo nu'mahm'mo hinjoho hu'n+meso oso hwe huhwo sohwo Jisas+yoho.
Osohumo sekwo aho f+kopmno. Ose nto ul+mentisofoho.
49 Oso'no Jutas Jisas+mo komo'no nu'manto ul+mento, Nje Hwe Engofo.
Ose ulonto hinjoho hu'n+mentisofoho.
50 Ose yahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko umonji pohino sohwosi komo'no
fiyo. Ose ulahon+ngki hof+ko Jisas+mo u'mant+fi aho yokumpohn'nyo
ko'mentohofofoho.

51 Hwe fihwo Jisas+'nji humamentiso sohwo kakoe hwakuhwajo nomanto
hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo
haloho loku'mentisofoho.
52 Ose yahon+ngki Jisas ul+mento, J+je hwakuhwajo asomo foho'nasyo.
A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne sohwamo lofososo oso hwe
huhwo sohumo hwakuhwajo'nji wolofosyant+feho.
53 K+ko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo jomo ul+'me'no
kako ahwomomjo a'amu pi'n+ngo engo n+fo'mayo'ne n+hwaj+hwonesohilo.
54 I oso hiso'no ngko ose i'me'no a'amu An+tuye hungkuno nje
poyo imo'nyo so'no mt+'mokumentohofo oso hungkunoso ne pipi
imo'n+ngkuhwonesohilo. O'o, nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo
umo'n+montonoho. Ose ul+mentisofoho.
55 Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo ul+mento, Sekwo
a'amu hufo iwo'n+ngkiso sohune'no aho wokano lont+fi hwakuhwajo'nji
itokuso'nji lomotopalokwofo. S+kuno engolopohamo ngko An+tuye tajo
ango engo somo humanji a'amu somo An+tuye hungkuno lut+hwahon+ngko
sekwo ngkimo osopo man+koso'njo iwo'n+ngkohof+hwasoho.
56 I oso'no a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamotofo
sohwafe hungkuno ne imo'nyo'ne so'no yo'mayo imo'n+ngkohoho.
Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa Jisas+mo ul+ko'mant+fi hiyaso
humpo'mentohofofoho.

A'amu 'kaun+sol' syoho'njo sohwafe pone'no nowent+fi Jisas+mne'no hungkuno l+mentohofofoho.
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

57 Oso a'amu sohwa Jisas+mo aho kent+fi hwe yofe engo'njo tajo ango
syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no kemotamentohofofoho. A'amu
hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Is+lael+fe hwe engo
sohwanji osopo uhu'mokumentohofofoho.
58 Pita Jisas+mo ko in+ngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o,
kako po'mtopo'mtisyo humuloho'm+wesofoho. Kako Kaiyofas+ye tojo somo
noswonto a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo imo'nyo so'no
uhwontohumamo lonto humamentisofoho.
59 A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu *kaun+sol* syoho'njo so-
hwanji hof+ko a'amu Jisas+mne'no hwasyo hungkuno uj+so'ne Jisas+mo
fonjosyane'ent+fi wot+pemant+fi imentohofofoho.
60 A'amu pi'n+ngo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko i'mofopahon+ngkofi
nofonjosyane'ent+fi hungkunoso wonyopi t+pmmentohofofoho. Hwangku
ae'uyo sohwa'u i'mofaponji
61 ul+mentisiyo, Olo hwe lohwo ole l+maso hweho. An+tuye ango en-
goso ngko wae yahm'mo songo mol+meso s+kuno hufa'u s+hune mem-
jaof+hwoso'no ango moi'wo umo'n+montonoho. Ose l+maso hweho.
62 Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo
nol+kofalohofonto Jisas+mo ul+mento, K+ko hungkuno asomo mujo'njo
peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokusiyo losofo.
63 Ose ulahon+ngki Jisas mampi'nyo humentan+ngki hwe yofe engo'njo
sohwo ul+mento, An+tu songo ne'no humayo sohwo j+je hungkuno
kupo'nalofoho. K+ko hungkuno nehopi'nohini fonaso. K+ko K+lais, An+tu
kuhwosopo'mentiso An+tuye Hwomu Ne hwosilaho.
64 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko nehopi ntohino. I
wakil+monne'no yohono. Hwangku sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo
An+tu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap+ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni

humentan+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi p+hwoso'no uhwon+fitnnefoho.
65 Jisas ose ulahon+ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwo s+mano hinto-
tohino umn+mentiso so'no kakoe manji'mofo we'ene s+s+mpento ul+mento,
Kako An+tune'no sitofo ulohoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisas+mne'no
hungkuno jo'neso joho peho'no ulanehwono. O'o, sekwo kakoe hungkuno
somo nto upa'n+ngkohofo.
66 Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentohofi,
Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.
67 Ose ulont+fi Jisas+ye s+mo'mangopo me mijo uyat+'mofont+fi
fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo nufonjont+fi
68 Ul+mentohofi, K+ko K+lais sohwosi An+tu hungkuno kijopahon+ngki
l+wo'n+ngkino hwosi, t+hwo kufonjohoho. Noho fonaso. Sitofo ose
ul+mentohofofoho.

Pita Jisas+mne'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ul+mentisofoho.
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

69 Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentan+ngki hwe yofe engo'njo
sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ul+mento, K+ko huhwosi Jisas hwaho
Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'n+ngkino hwosoho.
70 Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nono nuhwon+ngkahon+ngkofi Pita
ul+mento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoy-
ohoho.
71 Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentan+ngki
nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uhwononto hwe sohwamo
ul+mento, Olo hwe lohwo Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo'nji hu-
mawo'n+ngkiso hweho.
72 Ose ulahon+ngki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ul+mento, Nehopi
yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohumo huno maniyohoyohoho. Ose
ul+mentisofoho.
73 We'enepi a'amu fehohnjo l+kofohumamentohofo osohwa Pitamo
nu'mant+fi ul+mentohofi, Nehopi kil+hwono. K+ko hof+ko'njo mta'ango
hwosoho. J+je mampahoso Ngkalilinta'ango pa'n+ngo ho'n+ngkohoho.
74 Ose ulahon+ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Ngko
hwasyo hungkuno sel+'meso An+tu tohino wontapono. Oso hwe sohumo
ngko huno maniyohoyohoho. N+hu'no nehopi lohono. Ose ul+mentisoso
tos+ka yoka l+mentisofoho.
75 Yoka lahon+ngki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ul+mentiso so'no
huno syaf+hu'mentisofoho. Hungkuno ole ul+mento, Y+hufo tos+ka yoka
molontan+ngkuhwoso sohonta k+ko ngkine'no mango hufa'u s+hune ole
wal+monnoho. Ngko Jisas+mne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no
y+hufo sohwo yoka wal+montonoho. Pita kako huno ose syaf+syonto
mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no s+meho tango m+kun+mposo
uyahon+ngki humotaho engo ne'no l+mentisofoho.

27

A'amu Pailot+yepono Jisas+mo ipemotawomentohofofoho.
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32)

1 Im+ngo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe
hwe engo sohwanji Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hungkuno l+mentohofofoho.

2 Jisas+mo aho kent+fi ahwomo nano kilofont+fi hwe engo hwaho mokosy-
ohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofofoho.

Jutas poyo pe'n+mentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 1:18-19)

3 Jutas kako Jisas+mo tokoyo'ofo uloho'mentiso sohwo uhwon+mentisoso
hof+ko Jisas+mo tohino uyant+fi yahon+ngkofi uhwononto kako s+meho
tango uyahon+ngki huno ole syaf+hu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso
hamniyoho sojo *teti* (30) ma'maleso asomo uy+mo. Ose ulonto kako a'amu
tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanjimo uyonto
4 ul+mento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo ane sohumo
set+hwamale sohwo wape'n+montonoho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi,
Nakwoe'maho. J+je'nohinofoho.
5 Ose ulahon+ngkofi Jutas oso hamniyohoso An+tuye ango engo somo
noswoho'nofawento nowento nano hmmentisofoho.
6 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniyoho hiso no-
mant+fi hnn+mentohofi, Olo hamniyoho hiloso a'amumo fonjasiyo'ne
mpe'nefoho. Nakwo olo hamniyoho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no
ho'nasiyoso wop+ngo'maho.
7 Ose lont+fi hungkuno nom'ne ole kot+ku'mentohofi, Nakwo a'amu
hwontoho mt+'mokuwo'n+ngkohofo sohwa mta'ni olo hamniyoho loso'nji
hwaho mpe uyano. Hwaho hiloso a'amu kengo mta'ni nop+kuji poyo
pe'n+ngkujo'no pijafo ho'nasiyo'nefoho. Ose kot+jwont+fi imentohofofoho.
8 Oso'no hwaho hopo sopo hwaho hon+yo l+fawojoponoho
l+wo'n+ngkohofofoho. Oso yofe hiso olohonta weho.
9 Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki
lut+hwamojo sohwoe hungkuno ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno ole,
A'amu Is+lael+so oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano lont+fi imentoho-
fofoho oso hamniyoho hiso nomant+fi
10 a'amu hwontoho mt+'mokuwo'n+ngkiso sohwoe hwaho mpe imentoho-
fofoho.
Oso hwe engo nt+mentiso pa'nyofoho.
Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose l+mentisofoho.

Pailot Jisas+mo hungkuno ulohon+mentisofoho.
(Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38)

11 Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo sopo Jisas
loho'mentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo Jisas+mo ulohon+mento,
K+ko a'amu Jutafe Hwe Engo sohwosilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento,
Hungkuno hiso k+ko nehopi lohino.
12 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sohwafe hwe engo
sohwanji hof+ko Jisas+mne'no hungkuno ulahon+ngkofi Jisas hungkuno
asomo mujo'njo imentisofoho.
13 Oseso Pailot Jisas+mo ul+mento, Oso hungkuno kikine'no ntohofoso
k+ko mupa'nyotaho.
14 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas hungkuno mujo'njo yahon+ngki Pailot
yomo yonto huno pi'n+ngo engo syaf+hu'mentisofoho.

Pailot Jisas+mne'no iyomo fonjinto'ofahumno ul+mentisofoho.
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39–19:16)

15 Oso S+kuno Engo wopayo iloho yan+motofo s+kuno somo soswo huhwo
huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo kako hwe impo'angomjo
fihumo is+hutof+hwaj+mojo hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo

sohune'no yofe hwe engo sohumo ul+wo'n+ngkahon+ngkofi oso hwe huhwo sohumo is+hutof+hwaj+mojo hweho.
16 Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako impo'angomo humohumantisofoho.
17 Hwe moya'mi nuhu'mokahon+ngkofi Pailot ul+mento, Ngko sekuyepono t+humo is+hutof+hwaj+mnehono. Ngko Mpolapas is+hutof+hwaj+mnehono. Ngko Jisas a'amu K+lais+yoho ul+wo'n+ngkohofo sohumo is+hutof+hwaj+mnehono. Ose ulohon+mentisofoho.
18 Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'n+ngo engoso Jisas+mo in+ngkamotofo so'no a'amu Juta sofe hwe engo sohwa s+mano hintotohino umn+mentisofoho. Oso'no kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmmentohofofoho.
19 Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentan+ngki kakoe ape hungkuno ole l+hwat+mento, K+ko oso hwe wop+ngo sohumo k+ko wonyo ulohofohotoho. Ngko s+kwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uhwon+ngkoheso ngko s+meho tango nisofoho. Ose l+hwat+mentisofoho.
20 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hof+ko hwe moya'mi somo ul+mentohofi, Sekwo Mpolapas+mne'no jomo ul+mno. Jisas kako poyo umo'nono. Ose humulohofofoho.
21 Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohon+mento, Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso t+humo us+huto'mnehono. Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Mpolapas+mo us+hutofo.
22 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Ngko Jisas a'amu K+lais hwosoho ul+wo'n+ngkohofo sohumo pipi imnehono. Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo.
23 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon+ngki a'amuso mohm'no ul+wo'n+mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo fonjinto'ofasyo.
24 Ose lontan+ngkofi Pailot huno umento, kakoe hungkunoso hopa mmo'n+ngkahon+ngki ikujoho u'mofapmmonto yahon+ngki Pailot kako a'amu wanohon+fento mijo nomanto a'amuso uhwontohumentan+ngkofi kakoe ahomo mijo yat+ku'nonto ul+mento, Olo hwe lohumo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'o, sekwo hwap+ngo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yat+ku'n+ngkohono.
25 Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lohumo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho.
26 Ose ulahon+ngkofi Pailot Mpolapas+mo is+hutof+hwajonto kakoe hwe itokuso'njo sohwamo ul+mento, Jisas+mo impe'nji fonj+kuji iyopo fonjinto'ofahumno.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+mne'no sitofo l+mentohofofoho.
(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)

27 Oseso Pailot+ye a'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwafe angomo ipemotaswont+fi osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho.
28 Hof+ko kakoe manji'mofo yajont+fi hof+ko manji'mofo nom'ne hon+yo'nohinoso uloho'mentohofofoho. Oso manji'mofo hon+yo'nohinoso a'amu yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofofoho.
29 Ose yont+fi hof+ko impe yongo'njo nomant+fi nopopojont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo pa'nyofoho. Ose lont+fi Jisas+ye mnokinopo

monji'mofahumentohofofoho. Hof+ko fo'me nomant+fi kakoe aho angahohnta'ni umanjont+fi ul+mentohofi, Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe pa'n+ngo sohwosiye ahomo kumanj+hwono. Ose lont+fi kako'njopo hwomtame poji ulohofont+fi sitofo ul+mentohofi, Ou Hwe Engo sohwosi, k+ko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwosilaho.
30 Ose ulont+fi kakoe s+mo'mango sopo memijo uyat+'mofont+fi oso fo'me ahomo umangku'mentohofoso nomant+fi mnokinopo fongku'mentohofofoho.
31 Hof+ko sitofo moi'wo ulont+fi oso manji'mofo hon+yo'nohinoso yo-jasyont+fi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yont+fi kakimo fonjinto'ofasiyo'ne sopono ipemotas+mentohofofoho.

Hof+ko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

32 Ipemotasont+fi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe yofe Saimoun oso-humo nu'mant+fi kwokwe umofont+fi kako Jisas+ye iyo hwojiyaf+ku'nnyo intofo'ne'ent+fi ul+mentohofofoho.
33 Kako intofahon+ngki hof+ko hwaho Ngkoul+kota s+'mo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopone yofe hiso hwap+ngo olenoho. Mnokino yokino huyo'mango pa'nyo ponoho.
34 Osopo nohumant+fi hof+ko ipisayo mijo'nji nom'ne molasin tohino mumnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokont+fi Jisas+mo uyahon+ngkofi kako yamofo imentisoso man+mentisofoho.
35 Oseso hof+ko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofasyont+fi kakoe manji'mofo yo'mayoso t+hwo woma'montol+keno lont+fi syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso yakolo ulohofont+fi yo'mayoso hu'mema'mentohofofoho.
36 Ose yont+fi osopo nohumant+fi Jisas+mo uhwontohumamentohofofoho.
37 Kakoe iyo hwojiyaf+ku'nnyo yokintaho sopono olo hungkunolo kakine'no mt+'mokumentohofi, OLO HWE LOHWO JISAS+YOHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt+'mokont+fi iyoswo hofojahumentoho-fofoho.
38 Jisas+'njopo hwe hufa'u hufo'nji ikujoho'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nom'nihwo Jisas+ye aho angahohnta'ni, nom'nihwo aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.
39 Hwe moya'miso nopohotawent+fi mnok+ngkwa'n+ngkwa'nnyo yont+fi sitofo ul+mentohofi,
40 K+ko ole l+wo'n+ngkini, An+tuye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo mol+meso s+kuno hufa'u s+hune memjaof+hwoso'no ango moi'wo umo'n+montonoho. Ose l+wo'n+ngkino hwosoho. K+ko An+tuye Hwomu Ne hwos+'manji k+ko fo'ma'nyo. Iyopo nta'ni f+kotape.
41 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji oso pa'nyo sitofo ul+mentohofofoho.
42 Ole ul+mentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n+ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho. Kako Is+lael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo nta'ni kotap+hwoso'no uhwon+ngkuhwasi nakwo s+meho hi'ntnnono uyano.
43 Kako An+tumo s+meho hi'ntnnono uyonto ole l+mento, Ngko An+tuye Hwomu hwo'nyoho. Ose l+mentiso hweho. An+tu kakine'no umo'n+ngkuhwoso'no'manji kako olohonta ufo'mano. Ose ul+mentohofofoho.

44 Oso hwe wonyo Jisas+'njopo fonjinto'ofahumentohofo huhwa'u
Jisas+mo sitofo ul+mentisiyefoho.

Jisas poyo imo'n+mentisofoho.
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

45 Hinjo ajwo kuntoliyopo oso s+kuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo
yasyonto akupo'nyo'nji *t+li* (3) *k+louk* oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki
mofehi'nyo l+mentisofoho.
46 S+kuno wammonto yahon+ngki Jisas joho mohm'no l+mento, *Eli Eli*
lema sapak+tani. Oso hungkuno hiso neso ole, Nje Mpohwo An+tu, peho'no
n+s+kwojantokuno.
47 Ose lahon+ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nont+fi huno
muyahon+ngki l+mentohofi, Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo An+tu
hungkuno uyahon+ngki l+mojo sohumne'no joho lalofoho.
48 Ose ulahon+ngkofi hof+ko'njopo a'amu humunyo sohwo komo'no
Jisas+mo u'manto hwap+fe we'e mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo
yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto uy+mentisofoho.
49 I oso hiso'no nom'neso ole ul+mentohofi, Hofahiyo. Nakwo uhwonto-
humano. Ilaija nop+hwosi ufo'ma'mtol+keno. Ose ul+mentohofofoho.
50 Jisas apa'no joho mohm'no lonto kakoe huyo'mango uhwajonto poyo
pe'n+mentisofoho.
51 Oso hohosohonta An+tuye tajo ango engo somjo hwap+fe engo oso
ajwoponjo ango we'e An+tu humayo'nefoho l+motofo sopo hoku'yopo
pmpil+peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte s+s+mpo lohofonto
hofa'u imo'n+mentisofoho. Hwaho hwom+hwo yonto sojo engoso
t+hwo'mentisofoho.
52 Oso hwaho a'mopijafo ho'nahinyo sopo hwaho hwosampo
lohofahon+ngki An+tuye a'amu pi'n+ngo pe'n+mentohofoso songo
l+ka'mentohofofoho.
53 Nol+kafont+fi s+kuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo l+ka'mentiso somo
hof+ko ango Jelusalem wop+ngo somo noswahon+ngkofi a'amu pi'n+ngo
engo oso a'amu somo uhwon+mentohofofoho.
54 Hwe a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo sohwo kakoe
a'amu'nji nohumant+fi Jisas+mo uhwontohumant+fi hwom+hwo yo'mayo
so'nji imo'n+ngkahon+ngki uhwonont+fi iyoho un+mentisofoho. Ole
ul+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tuye Hwomu Ne hweho. Ose
l+mentohofofoho.
55 Moya'mi pi'n+ngo engo Ngkalilinta'ango Jisas+mo t+fi in+ngkamotofo
sofa Jisas+mo ufo'mano lont+fi Ngkalili ul+ko'mant+fi Jisas+'nji
Jelusalemno pmmentohofofoho. Osofa nohumant+fi Jisas+mo
uhwon+hwojamentohofofoho.
56 A'mu hof+ko'njo loponta'angosi Maliya Mak+tola nta'angiyoho. A'mu
nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem+s+'nji Jousep+'njiye kona'wohiyoho. A'mu
nom'nesi Sepetiye hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

Jisas+ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

57 S+kuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango sohwo
i'mofapmmentisofoho. Kakoe yofe Jousep+yoho. Kako Jisas+mo
in+ngkamojo hweho.
58 Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisas+ye pijafo mayo'ne
ulohon+mentisofoho. Ose ulahon+ngki Pailot ul+mento, Jisas+ye pijafoso olo
hwe lohumo uy+mno.

59 Ose ulahon+ngki Jousep pijafoso nomanto hwap+fe songo halojo somo
ifohumpento
60 kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso
kako sojo engo somo imo engo il+'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto
sojo engo y+wolo'mo y+wolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo
p+jwahumentisofoho.
61 Maliya Mak+tolanta'angos+'nji nom'ne Maliyas+'nji sokimo mom+ngo
sopo humanji hum+hwontohumantisiyofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+ye sokimo'njo mofone sopo humohumantohofofoho.

62 Mo'n+ngka honta s+kuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo
sohwi nuyokolofahon+ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji
a'amu Falisi sohwanji Pailot+mo u'ma'mentohofofoho.
63 Nu'mant+fi ul+mentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo hungkuno'njo
sohwo songo humamentiso sohonta ole l+mento, S+kuno hufa'u s+hune
memjaof+hwoso'no ngko songo nol+ka'mnefoho l+mentisoso huno nay-
ohoho.
64 Oso hiso'no k+ko j+je a'amu sohwamo ole uso, Jisas+ye pijafo somo
sekwo p+kup+jo esyontan+ngkujoso s+kuno hufa'u s+hune womemjaofono.
Ose uso. Kakoe inomokomoyo sohwa nukuji kakoe pijafoso hufo ikuji hwe
moya'mi somo hwasyo ole ul+fitnnoho, Jisas songo nto l+ko'maho. Oso
hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno s+mo'mjo somo nuyakolofonoho.
65 Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Sekwo sekwoe a'amu uhwonto-
humayo'ne sohwamo uhwaj+fijoso hof+ko sokimo somo yokumpohn'nyo
wop+jwosyafe.
66 Ose ulahon+ngki hof+ko nowent+fi p+jwahumentohofofoho. Oso
hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofofoho. Oseso hof+ko
a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwontohumayo'ne uh-
wat+mentohofofoho.

28

Jisas songo l+ka'mentisofoho.
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

1 S+kuno iyoho humayoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Sante im+ngo'nji
mofehi'nyo wos+'mofapmmonto yahonjo so'nji Maliya Mak+tolanta'angosi
Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofo sopo uhwonaho lonji pm-
mentisiyefoho.
2 Oso hohosohonta hwaho hwom+hwo yahon+ngki a'amu ahwomomjo
sohwo nul+ko'manto noponto sojomo iwolo'mo iwolo'm+ngo lohofonto sojo
nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisofoho.
3 A'amu ahwomomjo sohwoe s+mano emta'm+ngo yonte pa'nyo kakoe
manji'mofoso n+hu'no halojo'nohinofoho.
4 A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonont+fi yomo yont+fi iyoho
un+ngkahon+ngki poyo hopa wo'mentohofofoho.
5 I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ul+mento, Siko
iyoho sen+ngkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo
fonjinto'ofahumalofo sohune'no t+peelokusiyo. Ose ulonto ul+mento,
6 Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako l+mentiso hopa nto l+ka'maho.
Oyoninyo. Hof+ko Jisas+mo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo.
7 Siko komo'no uhus+si kakoe inomokomoyo sohwamo hwe poyo
imo'n+maso sohwo pi'n+mo mta'ni nto l+ka'maho. Ose ulinyo. Kako

Ngkaliline'no s+mo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwon+mno.
Hungkuno seloheso in+ngo seyo'eno.
8 Ose ulahon+ngki a'mu sofa'u iyoho un+mentisoso siko s+meho wop+ngo
umo'n+ngkahon+ngki pi'n+momo nul+ko'manji komo'no nowenji kakoe
inomokomoyo sohwamo olo hungkuno loso ulohonanji umentisiyefoho.
9 Nowentan+ngki Jisas hon+ngkanopo uswo'nonto ul+mento, Nje nampo-
hwo fa'uyo. Ose ulahon+ngki t+fonepo nowenji Jisas+ye s+fe hwompahomo
aho upm'mokonji Jisas+mo hwomtame uloho'mentisiyefoho.
10 Jisas ul+mento, Siko iyoho sen+ngkuhwoloho. Siko nuhus+si nje
n+ngkwahwosamo ulinyo. Hof+ko hwaho Ngkalili nosokuji osopo
wanohon+fe. Ose ulinyo ul+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwafe hungkunofoho.

11 Oso a'mu sofa'u nowentan+ngki a'amu fehohnjo itokuso'njo sokimo
somo uhwontohumayo sohwa hof+ko angopo i'mofawent+fi a'amu yofe
engo'njo tajo ango syoho'njo sohwamo yo'mayo imo'n+mentiso so'no
ul+mentohofofoho.
12 Ose ulahon+ngkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe
hwe engo sohwanji uhu'mokont+fi yo'mayo yane'ent+fi hungkuno
mtito'mentohofofoho. Hof+ko hamniyoho engo a'amu itokuso'njo
sohwamo uyont+fi ul+mentohofi,
13 Sekwo a'amu somo ole ul+mno. Kakoe inomokomoyo sohwa hof+ko
s+kwo'miyomo nopont+fi nakwo saho fosyowentan+ngkuhwoni kakoe pi-
jafoso hufo ma'malofofoho. Ose ul+mno.
14 Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no
upa'n+ngkuhwos+'manji nakwo kakimo afofo umokantanoho. Kako
sekumo yoka masejo'njo uy+montonoho.
15 Ose ulahon+ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho nomant+fi
hof+koe hungkunomo in+ngkamentohofofoho. Olo hungkuno Jisas+ye pi-
jafoso hufo mayo loso a'amu Jutafe ango'meemo ho'n+ngkowahon+ngki
ne'no lont+feso olohonta ose weho.

Jisas+ye inomokomoyo sohwa Jisas+mo uhwon+mentohofofoho.
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

16 Inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni anga'nohino sohwa
oso hwof+ki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto ul+mentiso sopono
s+mentohofofoho.
17 Hof+ko Jisas+mo uhwonont+fi hwomtame uloho'mentohofofoho. I
oso'no a'amu anga'no anga'no Jisas+t+keno nom'ne hwol+keno lont+fi huno
pi'n+ngo syaf+hu'mentohofofoho.
18 Jisas hof+kimo t+fonepo u'manto ul+mento, An+tu yo'mayo
yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntnne'no mokosyohumayo'ne
ntapisofoho.
19 Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono ango'meemjo a'amu somo
nje hungkuno lut+hwaf+kujo'no nje inomokomoyo umo'n+fe. Sekwo
hof+kimo mijo kiyomayoso Mpohwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji
kakoe Towahunofe yofe'nji l+kuji f+kiyomapmno.
20 Ngko hungkuno hopi'nono sejapontnneso a'amuso hungkuno hiloso
in+ngkape-e'ne filut+hwamno. Upa'n+mno. Ngko sekwo'nji engolopo-
hamo nohumentan+'mo s+kuno moi'wo imo'n+ngkuhwoso'no ne'no hu-
ment+hwanefoho.

Mak
Olo Hungkuno Wopɨngo loso Mak Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfe aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahonɨngki Mak olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Jounɨyoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Makɨyoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 honɨngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwapɨngoso ole: Yofe Makɨyeso Ngkɨlik hungkuno mta'angofoho. Yofe Jounɨyeso Hipɨlu hungkuno mta'angofoho. Makɨye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 honɨngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso aho ku'mo ku'mɨngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasɨye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasɨye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mtɨ'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hofɨko huno ole, Mak sohwo Hipɨlu hungkuno so'nji Ngkɨlik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako Anɨtuye hungkunoso Hipɨlu hungkunomo lahonɨngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngkɨlik hungkunomo iwolo'mokumojo hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako nɨhu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofɨsyontanɨngkofi Mak kako Jisasɨmne'no ole ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwafe yokumpohn'nyo somo Jisasɨye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wopɨngo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkɨlik Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Mak mtɨ'mokumentiso iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwapɨngo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho loponjofe yokumpoyn'nyo somo yakolownnyo hweho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofo lɨhwasi Jisasɨmo unɨngkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lutɨhwamentisofoho.

(Matɨyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

1 Ngko Mak'ni Anɨtuye Hwomu Jisas Kɨlais sohune'no hungkuno wopɨngo wamtɨ'mokumonne'no yohono.

2 Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anɨtu kako Aisaiya sohumo hungkuno uyahonɨngki iyoswo ole mtɨ'mokumento,
Anɨtu kakoe hwomumo ulɨmento,
Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolɨhwatɨmonnoho.
Oso huhwo sohwo kako kikimo sɨmo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jɨje honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

3 Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe
mampaho engo ole ho'nɨmento,
Hwe Engo sohumne'no honɨngkano ito'no fehumamno.
Kakoe hano emoyo'ne so'no honɨngkano hiso ito'no mɨhwatɨmno.
Oso hungkunoso Aisaiya mtɨ'mokumentisofoho.
4 Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu
mohumunyopo i'mofaponto a'amu pi'nɨngo uhu'mokahonɨngkofi ole
lutɨhwamento, Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo
ikinjaofɨkujo'no Anɨtu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofɨhwaso'no
ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulɨmentisofoho. A'amumo sekwoe
honɨngkano songoso utɨhwayo'nefoho.
5 A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jelusalem mta'ango
pi'nɨngo engo so'nji Jounɨmo u'mantɨfi kakoe hungkuno upa'nontɨfi
hofɨkoe wonyo yoloho lɨjwaofahonɨngkofi Joun hofɨkimo Mijo Joutan so-
humo kiyoma'mentisofoho.
6 Jounɨye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji
mtɨ'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'nɨmentisofoho. Kako
kusɨmo'nji tɨme mijo'nji nɨmojo hweho.
7 Joun a'amumo ole lutɨhwamojofoho. Hwe nom'nehwo tɨfi noponefoho.
Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo
nɨyakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no
ngko kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho.
8 Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'nɨngkono. Hwe tɨfinjo sohwo
kako Anɨtuye Towahuno Wopɨngonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisasɨmo mijo kiyomahonɨngki Seten Jisasɨmo yamofo uloho'mentisofoho.
(Matɨyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

9 Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ulɨko'manto Jounɨmo
nu'mahonɨngki Joun kakimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.
10 Jisas mijo mta'ango nosɨ'mofaponto uhwonɨmentisoso ahwomo
mtampo lohofahonɨngki Anɨtuye Towahuno yɨhufo ntolofiyo pa'nyo sohwo
Jisasɨmo wekehumapmmentisofoho.
11 Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nɨmento, Kɨko nje Hwomu
sohwohnne'no, ngko sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo kijapalokweno.
Kɨko yo'mayo wopɨngo iwo'nɨngkino so'no nje sɨmeho wopɨngo
nɨmo'nantofoho. Ose ho'nɨmentisofoho.

Seten kako Jisasɨmo yamofo uloho'mentisofoho.
(Matɨyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Ose ho'nɨngkahonɨngki Mijo Joutannta'ango Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo sohwo Jisasɨmo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo
ane sopono uhwatɨmentisofoho.
13 Osopo Jisas nohumentanɨngki sɨkuno *fouti* (40) memjaofahonɨngki
Seten Jisasɨmo wonyo umokumo lonto Jisasɨmo yamofo uloho'mentisofoho.
Oso hwaho sopo sikisɨwojo yo'mayoso nohumentanɨngkofi a'amu ahwom-
omjo sohwa Jisasɨmo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.
(Matɨyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

14 Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo
sohwo kako Jounɨmo impo'angomo intofahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili
sopo nowento Anɨtuye hungkuno lutɨhwoma'mentisofoho.

15 Ole ulɨmento, Upa'nɨmno. Olohonta Anɨtuye sɨkuno mofoneponoho. We'enepi Anɨtu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho. Sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkuji Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Ose lutɨhwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inanɨku syoho'njo sohwamne'no Jisas joho ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Sɨkuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili momɨngopo hano emoyonto uhwonɨmentisoso Saimoun konɨngkwa'wehwo Entɨlu'nji siko inanɨku ho'yo mijomo ho'naofontanɨngki uhwonɨmentisofoho. Inanɨku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.
17 Jisas nuhwononto ulɨmento, Siko ngkimo tɨfi nnɨngkapinyo. Siko inanɨku mawo'nɨngkisiye pa'nɨngoso Anɨtumne'no a'amu mayo'ne wolosetɨhwamo.
18 Ose ulahonɨngki sikoe inanɨku ho'yo komo'no nulɨko'manji Jisasɨ'nji umentohofofoho.
19 Hofɨko we'enepi mitɨmomɨngo somo noku'mokwawentɨfi Jisas uhwonɨmentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko yofayokinomo nohumanji inanɨku ho'yo ito'no esyohumentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
20 Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ulɨmento, Oyoninyo. Ose ulahonɨngki Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko komo'no kanɨngkwohumo ulɨko'ma'mentisiyefoho. Kanɨngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho ulohofiyo sohwanji hofɨkoe yofayokinomo nohumentanɨngkofi Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko ulɨko'manji Jisasɨ'nji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohumta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.
(Luk 4:31-37)

21 Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwanji nowentɨfi pone Koponeyam i'mofawentɨfi sɨkuno Salolemo a'amu iyoho fosyohumayo'ne sɨkuno somo hofɨko a'amu Jutafe tajo angomo noswontɨfi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lutɨhwamentisofoho.
22 A'amuso hofɨko kakoe hungkunomo upa'nontɨfi yomo imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwapɨngo wo'nnyo hweho.
23 Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo ango homo somo joho mohm'no ulɨmento,
24 Jisas Nasaletnnta'ango sohwosi kɨko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kɨko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kɨko Anɨtuye Hwomu Wopɨngo Ne hwosoho.
25 Ose ulahonɨngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ulɨmento, Mampi'nyo fosyohumaho. Kɨko olo hwe lohumo ulɨko'maho.
26 Ose ulahonɨngki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohm'no lonto hwe sohumo yomo yomo engo umasiyonto ulɨko'ma'mentisofoho.
27 A'amuso ose uhwonontɨfi yomo engo yontɨfi hnnɨmentohofi, Olo pehotɨkeno. Olo hungkuno nom'ne songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahonɨngki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pentɨfi tɨfi inɨngkahwofo. Ose hnnontɨfi

28 olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'nɨmɨmentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

29 Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Entɨlu'nji siko'nɨkwa'iye angomo humentohofofoho. Jemɨsɨ'nji Joun'nji hofɨko'nji humentohofofoho.
30 Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtnno uhnnɨngkahonɨngki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahonɨngki oso hungkuno hiso komo'no ulɨmentohofofoho.
31 Ose ulahonɨngkofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nulɨkofahonɨngki a'apaho tohohmtnno moi'wo imo'nɨngkahonɨngki kako wopɨngo imo'nɨmentisofoho. Wopɨngo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'nɨngo somo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:16-17; Luk 4:40-41)

32 Oso sɨkuno somo a'amuso hofɨko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmentoho-fofoho.
33 A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho.
34 A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wopɨngo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas Anɨtuye hwomu sohumo yofe uhwo'mentohofo so'no Jisas hofɨkimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

Jisas hwaho Ngkalili sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
(Luk 4:42-44)

35 Iyohohwe'nji Jisas nolɨkafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.
36 Saimoun kakoe a'amu'nji Jisasɨne'no tɨpeentɨfi
37 Jisasɨmo tɨpɨhwonontɨfi ulɨmentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wotɨpekohonɨmo'nantɨfi yalokwofo.
38 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hofɨkoe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo hungkuno wopɨngo wolutɨhwamne'no yohono. Oso'ne pmmentohe hwo'nyoho.
39 Ose ulahonɨngki nowentɨfi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lutɨhwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Hwe a'apaho sompote'njo sohwo Jisasɨmo humotaho sulonto hwa-hopo hwomtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ulɨmento, Kɨko ngkimo wopɨngo wanɨmokumo liso'manji, jɨje yokumpohn'nyoso hoponoho.
41 Jisas nupa'nonto hitoho ulofahonɨngki aho kisusyonto hwe sohumo ulɨmento, Ou wopɨngo wakumokumonne'no yohono. Kɨko wopɨngo hmmo'nyo.
42 Ose ulɨmentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no i'mo'nɨkahonɨngki kako wopɨngo humamentisofoho.
43-44 Wopɨngo humentanɨngki Jisas hwe sohumo yoka yokumpohn'nyo ulɨmento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'o, kɨko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohumo jɨje a'apaho utɨhwahoji

yo'mayo Mouses selɨmentiso so'no Anɨtumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinoso uhwonɨngkuji jɨje a'apaho uyo wonyoso wopɨngo imo'nɨngkiso so'no huno wosyofɨsyantafeho. Jisas ose ulɨmentisofoho.
45 Lɨhwojahonɨngki hwe huhwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wopɨngo umokumentiso so'no ulɨmentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo ho'nɨmentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafopo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentanɨngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofofoho.

2

Jisas hwe sɨfe aho songo miyo'njo sohumo wopɨngo umokumentisofoho. (Matɨyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

1 Sɨkuno nom'ne memjaofahonɨngki Jisas Koponeyam asomo nopahonɨngki a'amuso Jisas kakoe angopo * humaho upa'nɨmentohofofoho.
2 A'amu hopi'nono ango Jisas humentanjopo uhu'mokontɨfi angomo angiyoho'mo a'amu pi'nɨngo engo uhula'mo'mentohofofoho. Uhu'mokahonɨngkofi Jisas Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
3 Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohumo ijempoho emotapmmentohofofoho. Oso mnokinoso sɨfe aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisasɨ'njopo i'mofapmmentohofofoho.
4 A'amu pi'nɨngo uhula'mo'mentohofo so'no uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨ'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango antɨfepo kotasontɨfi iku'yo nofentɨfi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentanjo mompo impe intofuyoho'mokumentohofofoho.
5 Jisas kako uhwonɨmentisoso oso a'amu itokwapmmentohofo sohwa hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahonɨngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ulɨmento, Olo hwomu lohwosi, ngko jɨje honɨngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ulahonɨngki
6 a'amu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa humupo'ntohumantohofofoho. Hofɨkoe sɨmeho mo'mnohini ole syafɨhu'mentohofi,
7 Oso pipilo Anɨtu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo Anɨtumo sitofo ulalofoho.
8 Ose syofɨsyahonɨngkofi hofɨkoe huno somo Jisas huno uyahonɨngki ulɨmento, Sekwoe sɨmeho mo'mo oso hunoso peho'no syofɨsikomo'nalokwofo.
9 Olo hwe mnokino'njo lohumo pehofo ulɨmne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jɨje honɨngkano wonyo wae weekumo'mo ulɨmnehono. Nom'ne hungkuno ole, Filɨkaho. Jɨje ijempoho nomahoji mpano. Pehofo ulɨmnehono.
10 Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yaofo'ne yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohumo ulɨmento,
11 Wakilɨmo. Filɨkaho. Jɨje ijempoho nomahoji jɨje angopono fɨwano.
12 Ose ulahonɨngki hwe sohwo nolɨkafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahonɨngki a'amuso nuhwonontɨfi yomo yontɨfi Anɨtuye yofe ho'nomantɨfi ulɨmentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

---

* **2:1:** Oso'no nakwo huno monayofoho. Tɨhwoe angotɨkeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hofɨkoe hunoso ole, Pita'nji Entɨlu'nji angotɨkeno. (Sohe engo 1 honɨngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

Jisas Lifaine'no joho ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momɨngo sopo ku'mokuwahonɨngki osopo a'amu pi'nɨngo engo nu'mahonɨngkofi kako a'amumo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
14 Jisas hano nowento Lifai Alɨfiyosɨye hwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo nohumentanɨngki Jisas Lifaimo nuhwononto ulɨmento, Kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape. Ose ulahonɨngki Lifai nolɨkafonto Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentisofoho.
15 Tɨfi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontanɨngkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'naofo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honɨngkano'njo so'nji hofɨko Jisasɨmo tɨfi inɨngkunyo huhwanji humohumantohofofoho.
16 A'amu Falisi sohwa hofɨko Jutafe honɨngkano hungkuno huno'njo fehohnjo sohwa hofɨko Jisasɨ'nji a'amu wonyo so'nji wopayo nontanɨngkofi uhwonontɨfi Jisasɨye inomokomoyo sohwamo ulɨmentohofi, A'amu hamniyoho ho'naofo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honɨngkano'njo so'nji Jisasɨ'nji wopayo peho'no nalokwofo.
17 Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ulɨmento, A'amu mnokino ane'njo wopɨngo humalofoso hofɨko a'amu uyohofaho siyo'njo sohumo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantɨfeho. Oso pa'nyoso ngko a'amu honɨngkano wopɨngo'njo hwona'nyoho lɨwo'nɨngkohofo somne'no joho lutɨmayo'ne pmmentohe hwonɨ'maho. O'o ngko a'amu honɨngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.

Wopayo humaho humayo yahino so'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 9:14-17; Luk 5:33-37)

18 Sɨkuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne wopayo humaho humentanɨngkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasɨmo u'mantɨfi ulɨmentohofi, Jounɨye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofɨko wopayo manyo'njo humayoso Anɨtumo jomo ujo'ne yahinoso inɨngkawowo'nɨngkohofofoho. I oso'no jɨje inomokomoyo sohwa hofɨko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo minɨngkayo'njo peho'no yalokwofo.
19 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Upa'nɨmno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo iloho engo yontɨfeso hofɨko wopayo humaho wohumantɨfitaho. O'o sɨmeho wopɨngo'njo wonantɨfeho.
20 I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohumo a'amu nom'ne sohwa hofɨkoe a'amu mta'ni kompemafɨkuji fonjasyɨkujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafɨkujoso sɨmeho tango'njo humafɨkuji wosopayo manyo'njo uyantɨfeho.
21 Ihwoni. Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwapɨfe nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojasɨhwosi yakɨfe uyɨmtolaho. Awonoho. Engo womnahotɨ'montonoho.
22 Ose ulonto Jisas pahnnɨmo hungkuno tɨfinjoso ole ulɨmento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyɨmo lɨhwosi te fɨsiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. kako te fɨsiyo mahwosi mijo ihm'mofɨhwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fɨsiyoso nɨhu'nahone wonyo umo'nɨmontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofɨhwosi iloho

yososo mijo itoˈno wolɨfawoˈmontonoho. Oso paˈnyoso hohontajo yahino soˈnji yahino songo soˈnji nemˈno huˈmokomokosyohumayoso hopoˈmaho.

Salolemo sɨkuno iyoho humayo somo yoˈmayo syoho miyoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Salolemo iyoho humayoˈne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko syohoˈmo nowentɨfi mijoho uyahonɨngki wopayo weˈe songoso nomantɨfi aho hwosoˈmokontɨfi pahoso fuyo lontɨfi neso nɨmentohofofoho.
24 Nontanɨngkofi aˈamu Falisi sohwa uhwonontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Ihwoni. Nakwoe honɨngkano hungkunoso yoˈmayo syoho sɨkuno iyoho humayo somo iyoˈneso hano pitofahinyofoho. Oso hisoˈno sekwo sɨkuno iyoho humayo losomo wopayo pehoˈne mantɨfi nɨngkohofoto.
25 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Ntefit imentiso soˈno iyoswo mtɨˈmokumentohofoso atofo majo hwasilaho. Oso sɨkuno Ntefit kakoe aˈamuˈnji hofɨko wopayo umofonyo yontɨfi mijoho engo humamentohofo sohonta neˈno selohonɨngkohono.
26 Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syohoˈnjo sohwo nohumentanɨngki Ntefit kako Anɨtumneˈno hwapɨfe ango molinyo somo swonto wosopayo Anɨtuye sɨmanopo hoˈnahinyoso swomaˈmentisofoho. Oso wopayo hiso aˈamu sikinjo somneˈnoˈmaho. Oˈo aˈamu Anɨtuye tajo ango syohoˈnjo sohwamneˈnohinofoho. I osoˈno Ntefit kako nomanto kakoe aˈamu sohwamo nuyɨmentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofo majoˈnjo imentohofo soˈno sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso ulohonɨngkohofotaho.
27 Ose ulonto Jisas nomˈne hungkuno Falisi sohwamo ulɨmento Anɨtu kako sɨkuno iyoho humayoso pehoˈne mtɨˈmokumentisoto. Kako hwe moyaˈmi ufoˈmayoˈne mtɨˈmokumentisofoho. I aˈamufe honɨngkanomo hano pitofasyo iyoˈne mtɨˈmokumentisofoho. I sɨkuno iyoho humayo homo aˈamumo ufoˈmayoˈne mtɨˈmokumentisofoho.
28 Oseso ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni ngko sɨkuno iyoho humayoˈneso hwapɨngo hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

3

Sɨkuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Jisas aˈamu Jutafe tajo ango somo apaˈno swahonɨngki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa woˈnnyo sohwo humunyoponoho.
2 Aˈamu Falisi sohwa hofɨko nohumantɨfi Jisasɨmo hungkuno itoˈno mɨhwajiyo ango somo ipemotowaneˈentɨfi ole syafɨhuˈmentohofi, Jisas kako sɨkuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumontolɨkeno. Ose syafɨsyontɨfi Jisasɨmo uhwontohumamentohofofoho.
3 Jisas hwe aho wonyoˈnjo sohumo ulɨmento, Kɨko ajwo lopo filohofape.
4 Ose ulonto hofɨkimo ulɨmento, Oso honɨngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uyɨmentisoso sɨkuno iyoho humayo lomneˈno pehofo nalohoho. Nakwo olo sɨkuno lomo yahino wopɨngo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nomˈne aˈamu somo wopɨngo umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose ulohonɨngkahonɨngki hofɨko mampiˈnyo imentohofofoho.

5 Jisas hofɨkimo fe'nɨhwononto sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki a'amu
Falisiye sɨmehomo uhwonɨmentisoso hofɨko a'amumo hitoho mu lofe
so'no sɨmeho tango uyɨmentisofoho. Jisas a'amu aho wonyo'njo sohumo
ulɨmento, Jɨje ahoso sɨhwaho fisɨpofo. Ose ulahonɨngki kako haloho'no
yonto aho sɨhwaho sɨpo'mentisoso kakoe aho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
6 A'amu Falisi sohwa uhwonontɨfi komo'no nowentɨfi Heloutɨye a'amu
sohwanji uhu'mokontɨfi Jisasɨmo poyo fonjosyane'entɨfi honɨngkano
tɨpmmentohofofoho.

A'amu pi'nɨngo engoso mijo momɨngopo uhu'mokumentohofohofofoho.

7 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nulɨko'mantɨfi
mijo ayopo nohumentanɨngkofi a'amu pi'nɨngo engo Jisasɨmo
u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu hiso ango kengo kengoponta'angofoho.
Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya,
8 pone Jelusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone
engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amu
pi'nɨngo engo hiso yo'mayo Jisas imentiso oso'no upa'nontɨfi Jisasɨmo
u'ma'mentohofofoho.
9 Jisas inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo yofayokino ito'no fesy-
ohumamno. A'amu we'yo mohumuyoho. Hofɨko hwotoho nɨfɨfitnnoho.
Ose ulɨmentisofoho.
10 Hwapɨngo ole, Jisas a'amu pi'nɨngo engo somo a'apaho wopɨngo
umokumentiso so'no a'amu mnokino'njo hopi'nonohinoso a'amu yohoto
yohotofo mjoloho'nɨmɨwentɨfi Jisasɨmo upm'mokantane'no yɨhwono ose
lɨmentohofofoho.
11 A'amu towahuno wonyo'njoso Jisasɨmo uhwonɨtɨmantɨfi hwahopo
ipitofawentɨfi joho ulɨmentohofi, Kɨko Anɨtuye Hwomu Ne hwosoho.
12 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento,
Olo hilo so'no a'amumo nulɨkutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwamo uhwosopo'mentisofoho.

(Matɨyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Oso hohosohonta Jisas hwofɨki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne
uhwosopo'mo lonto a'amu somo joho ulahonɨngki hofɨko sapmmentohofo-
foho.
14 Jisas a'amu aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwamo kakoe
inomokomoyo'ne uhwosopento ulɨmento, Ngko'nji fosyohumayo'ne se-
hwosopehe sohwasi, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo lutɨhwayo'ne
wolosetɨhwamo.
15 Nolosetɨhwahm'mo nje yakumpohn'nyo towahuno wonyo wayo'ne
wosejapmmo. Ose ulɨmentisofoho.
16 Hwe fihwo uhwosopo'mentisoso Saimounɨyoho. Oso hwe huhwo
sohumo Jisas kako Pitafoho mulɨmentisofoho.
17 Jemɨsɨ'nji konɨngkwa'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas
nom'ne yofe mulɨmentiso Mpouaneses. Oso yofe hwapɨngo ole hwe
yokumpohn'nyo ahwomo lɨwo'nɨngkiso pa'nyo hwa'uyoho.
18 Nom'nihwa Entɨlu'nji Filipɨ'nji Mpatoulomɨyu'njoho. Nom'nihwa'u
Matɨyu'nji Toumasɨ'njoho. Nom'nihwo Jemɨs osohwo kako Alɨfiyosɨye
hwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyosɨ'nji Saimoun Seloutɨ'njoho.
19 Nom'nihwo Jutas Isɨkaliyoutɨ'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasɨmne'no
tokoyo'ofo yonto a'amu Jisasɨmo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo

uyɨmentisofoho. Oso aˈamu huhwo sohwo Jisas uhwosopento, kakoe angopo umentisofoho.

Jisasɨˈnji Mpelɨsepulɨˈnji sikoe hungkunofoho.
(Matɨyu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

20 Jisas kakoe Nasalet osopono wahonɨngki aˈamu piˈnɨngo engo osopo uhuˈmokumentohofofoho. Angomo uhuˈmokumentohofo soˈno Jisas kakoe aˈamuˈnji hofɨko wopayo manyoˈnjo imentohofofoho.
21 Jisasɨye temtitofo sohwa oso hiso nupaˈnontɨfi, Jisasɨye hunoso itoˈnoˈmaho. Kakoe hunoso iloˈnnyo hwolɨkeno. Ose lontɨfi kakimo utɨmano lontɨfi pmmentohofofoho.
22 Aˈamu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwa Jelusalem mtaˈni nopontɨfi lɨmentohofi, Mpelɨsepul oso towahuno wonyo hopiˈnohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasɨye sɨmeho moˈmo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaofɨwoˈnɨngkohoho.
23 Ose lahonɨngkofi Jisas hofɨkineˈno joho lutɨmanto pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Seten kako wae yamoˈnyoso pipilo.
24 Hwaho fiponjo aˈamu hopiˈnonohino huˈmawoˈnɨngkohofoso hoti-topijo sohonta ikujoho fongkiˈnɨngkuji hofɨkoe wopɨngo fosyohumayoso wonyo umoˈnɨmontonoho.
25 Aˈamu ango angaˈnohinomo fosyawe sohwa hofɨko ehusilofo hu-mafɨkuji ikujoho fongkiˈnɨfijoso hofɨko yosesamo wohumpeentɨfeho.
26 Oseso Seten kakoe towahuno wonyoˈnjo sohwa hofɨko ehusilofo humafɨkuji ikujoho fongkiˈnɨfijoso hofɨkoe yokumpohnˈnyo ane umoˈnantɨfeho.
27 Hwe fihwo hwe yokumpohnˈnyo sohwoe angomo hufo umo lɨhwosi swososo sɨmoˈmo oso hwe yokumpohnˈnyo huhwo sohwi nano kilofasyɨhwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yoˈmayoso womaˈmontonoho. Oso paˈnyoso ngko Setenɨmo uyakoloˈmentohe soˈno ngko kakoe towahuno wonyo sohwamo wae yaofalokweno.
28 Olo hungkunolo inɨngo seyoˈeno. Aˈamu hopiˈnonohino hofɨkoe wonyoso sɨfajo hungkunoso wonyo hungkunoso Anɨtumo jomo ulɨfijoˈmanji kako wae weesemoˈmontonoho.
29 I osoˈno aˈamu kako Anɨtuye Towahuno Wopɨngo soˈno sitofo lososo oso wonyo hiso Anɨtu kako wae meeofonehoho. Oso wonyo hiso kakoe sɨmehoˈmo neˈno nowentɨhwonefoho. Ose ulɨmentisofoho.
30 Jisas kako Anɨtuye Towahunofe yokumpohnˈnyo soˈnji towahuno wonyo somo wae yaoˈmentiso soˈno hofɨko Jisasɨmo kɨko towahuno wonyoˈnjo hwosoho ulɨmentohofofoho. Osoˈno Jisas oso hungkuno tangoˈnjo ulɨmentono.

Jisasɨye konaˈwohiˈnji hohmnɨngkwaˈwehwosanji iˈmofapmmentohofofoho.
(Matɨyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Oso hohosohonta Jisasɨye konaˈwohiˈnji konɨngkwaˈwehwosanji iˈmofapontɨfi ango mempo hohntaˈni humantɨfi Jisasɨneˈno lɨhwatɨmentohofofoho.
32 Aˈamu piˈnɨngo engo Jisasɨˈnji humantɨfi Jisas ajwopo nohumentanɨngki aˈamu kakimo ulɨmentohofi, Upaˈnyo. Jɨje naˈu hnnɨngkwaˈwehwosanji hnnampoˈwohijanji humantɨfi kikineˈno joho kilalokwofo.
33 Jisas nupaˈnonto ulɨmento, Nje naˈu nɨngkwahwosa tɨhwalo.
34 Jisas aˈamu nohumentanɨngkofi feˈnɨhwononto ulɨmento, Uhwonɨmno. Olo nje naˈuja nje nɨngkwahwosa, olohi humalofo.

35 A'amu Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofoso nje nɨngkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulɨmentisofoho.

4

Hwe fihwo ufongoyo fisosɨmoka'mentiso so'no pahnnɨmo hungkunofoho. (Matɨyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no lutɨhwamentisofoho. Osopo nohumentanɨngki a'amu we'yo uhu'mokumentohofo'maho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso momɨngo sopo loho'mentohofofoho.
2 Kako pahnnɨmo hungkuno pi'nɨngo engo hofɨkoe huno ufohotofo'ne lutɨhwamentisofoho. Ole ulɨmento,
3 Sekwo upa'nɨmno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fiso-somokao'mentisofoho.
4 Fisosomokofahonɨngki ufongoyo fehohnjoso honɨngkanopo pɨwesyahonɨngki yɨhufo sohwa nopontɨfi manɨmentohofofoho.
5 U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pɨwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho.
6 Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.
7 U, ufongoyo fehohnjoso nantɨpe yongo'njo sopo pɨwahu'mentisoso nantɨpe yongo'njo sohwo komo'no fokofɨkwato lohofonto ufongoyo nontɨmo kingkulofonto oso ufongoyo hiso ne minto'nɨmentisofoho.
8 U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo pɨwahu'mentisoso engo foka-fonto ne pi'nɨngo into'nɨmentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikɨsɨti*, 60), fiso pi'nɨngo engofoho (*wan hantɨlet*, 100).
9 Jisas ose ulonto ulɨmento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas pahnnɨmo hungkuno so'no ulɨmentisofoho. (Matɨyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

10 Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'nɨmentohofo sohwanji Jisasɨ'nji nohumantɨfi pahnnɨmo ulohonɨmentohofofoho.
11 Jisas ulɨmento, Anɨtu sohune'no kako a'amumo mokosyohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setɨhwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofɨko pahnnɨmo hungkuno'nohini upa'nɨfe. Sekumo yoloho waselɨmo.
12 Hohonta Aisaiya ole mtɨmokumento,
Hofɨko nuhwonɨngkuji neso nuhwonɨfitnne'maho.
Hofɨko nupa'nɨngkuji oso hungkunoso huno ito'no uyone'maho.
Hofɨko honɨngkano wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anɨtu hofɨkoe wonyo wae mmofonehoho.
Ose mtɨ'mokumentisofoho.

Jisas pahnnɨmo hungkuno hwapɨngoso ulɨmentisofoho. (Matɨyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 Jisas ose ulonto ulɨmento, olo pahnnɨmo hungkuno hwe ufongoyo fisosɨmoka'mentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnɨmo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho.
14 Upa'nɨmno. Hwapɨngoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anɨtuye hungkuno a'amumo lutɨhwayo pa'nɨngofoho.

15 Fiso ufongoyo hon+ngkanopo p+wahu'mentisoso oso hwe moya'mi
hof+ko hungkuno wop+ngo upa'n+wo'n+ngkohofo pa'nyofoho. I
oso'no Seten kako noponto oso hungkuno wop+ngo s+meho mo'mo
ho'nosyahon+ngki Seten wae yamo'mentisofoho.
16 Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo p+wahu'mentiso pa'nyo
hwafoho. Oso a'amu hiso An+tuye hungkuno upa'nont+fi hof+ko komo'no
s+meho mo'mo meho'nasyont+fi s+monyo iwo'n+ngkohofofoho.
17 I oso'no hof+koe pmpongo anefoho. O'o, hof+ko we'enepi nolo-
hofontan+ngkofi a'amu nom'neso An+tuye hungkuno hwotoho wahmmo
lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohwamo tango engo uyahon+ngki
hof+koe pmpongo ane so'no p+wasy+wo'ningkohofofoho.
18 Nom'ne a'amu ufongo hwaho nant+pe yongo'njo pa'nyofoho. Hof+ko
An+tuye hungkuno upa'n+mentohofoso
19 i, yo'mayo hwaho loponjo somne'no huno engo syaf+syont+fi hamniy-
oho engo womano lont+fi yahon+ngkofi hof+ko ho'yango yo'mayo so'no hi
umo'nyoso oso hiso An+tuye hungkunomo kingkulof+wo'n+ngkohofofoho.
Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho.
20 Nom'ne a'amuso hof+ko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hof+ko
An+tuye hungkuno upa'nont+fi oso hungkuno hiso in+ngkawent+fi hof+ko
An+tumne'no yo'mayo syoho wop+ngo y+wo'n+ngkohofofoho. Oso ne
into'nnyofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), nom'ne engo (*sik+s+ti*, 60), fiso pi'n+ngo
engofoho (*wan hant+let* 100). Ose ul+mentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.
(Luk 8:16-18)

21 Jisas nom'ne pahnn+mo hungkuno ul+mento, A'amu fihwo sik-
iloho mongkuj+hwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno.
Epohumayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo
ufoho'ofahumontonoho.
22 Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'n+ngkohofoso
hwangku a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonant+feho. Yo'mayo
olohonta pahnn+mo hungkuno l+wo'n+ngkoheso hwangku a'amu neso
upo'nant+feho.
23 Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.
24 Ose ulonto nom'ne hungkuno ul+mento, Yo'mayo pahnn+mo hungkuno
upo'nalokwofoso hwap+ngo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no
f+syaf+hupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hof+kimo ufo'mayo'ne An+tuye
hungkuno ul+kuno. Sekwo a'amumo An+tuye hungkuno ufijo hopaso
An+tu kako sekumo wosejapmmontonoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo
An+tumne'no huno engo wot+pemant+feho.
25 Hwe fihwo An+tuye hungkuno s+meho mo'mo mnawo'nnyo sohwo
oso hungkuno hiso kako ito'no in+ngku lohofososo An+tu kako huno engo
umontonoho. Hwe nom'nehwo An+tuye hungkuno we'enohini s+meho
mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no min+ngkayo'njoso
oso hungkuno we'eso moi'wo umo'mtonoho. Ose ul+mentisofoho.

Ipisayo fokafo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

26 Jisas nom'ne pahnn+mo hungkuno ul+mento, Hwe fihwo olo hwaho
lopo kakoe syoho'mo ipisayo hul+mentisofoho. Oso hiso An+tu kakoe
a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho.
27 Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento s+kuno
pi'n+ngo fosyowel+kafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto.
Fokafo hwap+ngoso hwe sohwo huno muyofoho.

28 Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Sɨmo'mo swo inɨkwato
lohofɨhwosi osopo sɨmo'me ipehwosi tɨfi ipisayo unto'nɨmontonoho.
29 Ipisayo mojo ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo** masɨtet **ipisayo'ne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

30 Nom'ne hungkuno Jisas ulɨmento Anɨtu kakoe a'amumo mokosyohu-
mayoso ngko pehofo losetɨhwamnehono. Oso'no pahnnɨmo hungkunoso
pehofo selɨmnehono.
31 Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masɨtet* kakoe neso nom'ne iyo
ipisayo pa'nyo'maho. O'o, nɨhu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo
hulɨwo'nɨngkohofofoho.
32 Syohopo hulahonɨngkofi oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo
syoho soponjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo yɨhu'aifo syuhwosi
pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumantɨfeho.
33 Jisas pahnnɨmo hungkuno pi'nɨngo engo ulɨmentisoso hofɨko huno
syafɨhupitnne'ento ulɨmentisofoho.
34 Kako a'amu somo pahnnɨmo hungkuno'nohini ulɨmentisofoho.
Kako kakoe inomokomoyo sohwantnnohini humantɨfi kako yoloho
ulɨmentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahonɨngki moi'wo imo'nɨmentisofoho.
(Matɨyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Oso sɨkuno hiso mofehi'nyo ntonɨngku'nɨngkahonɨngki Jisas kakoe
inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Mijo nongkihnta'ni woekehwano.
36 Ose ulahonɨngki hofɨko a'amu pi'nɨngo engo uhu'mokumentohofo
somo ulɨko'mantɨfi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasontɨfi
hofɨko mijo ayopo wako'mentohofofoho. Wako'mentohofoso nom'ne
a'amu hofɨko hofɨkoe yofayokinomo hofɨko'nji wako'mentohofofoho.
37 Nowekentanɨngkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo
ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo'mto imentisofoho.
38 Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofo yasyonto saho
fosyowentanɨngki hofɨko Jisasɨmo ulɨkafontɨfi ulɨmentohofi, Lonetɨhwayo
sohwosi tɨfonepo nakwoe yofe moi'wo umo'nantanoho. Kɨko nakune'no
huno mosyafɨsiyo'njo liyalokuno.
39 Ose ulahonɨngkofi Jisas nolɨkafonto ifofomo yoka ulɨmento, Moi'wo
hmmo'nyo. Ose ulonto mijomo ulɨmento, Nta'noho. Ito'no fɨlufawofo. Ose
ulahonɨngki ifofo moi'wo imo'nɨngkahonɨngki mijo apa'no songo songo
miyo'njo nɨhu'nahone lɨfawo'mentisofoho.
40 Ito'no lɨfawo'mentisoso inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo iy-
oho peho'no senɨngkohoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo
liyalokwofo.
41 Ose ulahonɨngki hofɨko iyoho engo unɨngkahonɨngki hnnɨmentohofi,
Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo tɨhwoe
huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohumo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni a'amu Ngke-
lasafe hwahopo i'mofapmmentohofofoho.

2-6 Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo sopo humunyoponoho.
Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho.
A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hofɨko ah-
womo nano yokumpohn'nyo nomantɨfi hwe sohwoe sɨfe aho ahwomo
nano kilofɨwo'nɨngkahonɨngkofi kako nano hotito'mentisofoho. Kakoe
yokumpohn'nyo hofɨkimo uyakolofɨwo'nɨmentisofoho. Sɨkuno huhwo
huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwofɨki'nyopo humemay-
onto joho mohm'mo lɨmojo hweho. Kako sokisɨhu'nji kakoe a'apahomo
fongkinɨwo'nɨmojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisasɨmo
uhwonɨhwojawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni
swapmmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisasɨye sɨfeki'nyo'mo ipito-
fawo'mentisofoho.
7-8 Jisas towahuno wonyo sohumo ulɨmento, Kɨko towahuno wonyo
sohwosi olo hwe lohumo ulɨko'maho. Ose ulontanɨngki towahuno wonyo
sohwo joho mohm'no ulɨmento, Jisas, kɨko Anɨtu Yokintahoponjo sohwoe
Hwomu Ne hwosoho. Kɨko ngkimo peho wantoho'monne'elo. Anɨtu
nupa'nɨngkuhwoso'no ngko jomo wakilɨmonne'no yohono. Kɨko ngkimo
tohino nontapohotoho.
9 Ose ulahonɨngki ulɨmento, Nje yofe *Ami* hwona'nyoho. Nakwoe
hungkuno ole: A'amu sɨsɨhwayo apa'no, pi'nɨngo engofoho. Nakwo
towahuno wonyo we'e mohumulohwono.
10 Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasɨmo joho yokumpohn'nyo
ulɨmento, Kɨko ango ikano'mno lonehwajohotoho.
11 Oso hwofɨki'nyo mofone sopo yahu pi'nɨngo engoso hofɨko mno
ijontanɨngkofo somne'no
12 towahuno wonyo sohwa Jisasɨmo yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Kɨko
nakumo oso yahu pi'nɨngo engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo.
Nakwo yahu somo wehuhnnofano.
13 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo honɨhwajɨmentisofoho. Os-
eso oso towahuno wonyo hiso hwe sohumo nulɨko'mantɨfi yahu somo
ehuhnawo'mentohofofoho. Ehuhnnaofahonɨngkofi yahu hiso *tu tausen*ɨso
(2000) hofɨko hano kunto kunto'no wentɨfi iwo'mangomo mtɨku'nontɨfi
mijo ayomo mihulofahonɨngki nɨhu'nahone poyo pe'nɨmentohofofoho.
14 Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowentɨfi hwe moya'mi
ango soponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno
hiso lɨjwaofahonɨngkofi ho'nɨmmentisofoho. Oso hungkuno hiso
ho'nɨngkahonɨngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontɨfi
imentohofofoho.
15 Hofɨko Jisasɨmo nu'mantɨfi hwe towahuno wonyo humamojo so-
humo uhwonɨmentohofoso kako he yofonto kako huno wopɨngo'njo
imo'nɨmentisofoho. Ose uhwonontɨfi hwe moya'mi iyoho imentohofofoho.
16 A'amu yo'mayo uhwonɨmentohofoso hofɨko i'mofapmmentohofo
somo yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo
imo'nɨmentiso so'no ulɨmentohofofoho.
17 Ose ulontɨfi hofɨko Jisasɨmo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentohofi,
Kɨko nakwoe hwahopo humahnnoso wopɨngo'maho. Mpano.
18 Ose ulahonɨngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasɨmo
jomo yokumpohn'nyo ulɨmento, Ngko kɨko'nji wowantayo'no yohono.
19 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, O'o jɨje a'amufe angopo nowehoji
yo'mayo wonyoangkafo Anɨtu kiloho'maso so'no fɨlutɨhwaho. Anɨtu hitoho
engo kikimo kufo'ma'maso so'no a'amumo uso.

20 Ose ulahon+ngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis
ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso
so'no lut+hwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nont+fi huno pi'n+ngo
syaf+syont+fi pisopisaho mjal+mmentohofofoho.

*Jailos+ye mu'nji a'mu nom'ne Jisas+ye hwap+femo upm'mokumentiso os-
ofa'umo wop+ngo umokumentisofoho.*
(Mat+yu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Jisas hof+ko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakent+fi
nongkihnta'ni ki'mof+wahon+ngkofi osopo a'amu pi'n+ngo engo
uhu'mokahon+ngkofi Jisas mit+mom+ngopo humamentisofoho.
22 Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos.
Osohwo noponto Jisas+mo uhwononto kako hwomtame ehumanto
23 s+meho tango'njo humanto jomo yokumpohn'nyo ul+mento, Nje mu
wape'n+monte'no yalofoho. K+ko nopohoji kakimo j+je ahoso f+kisyusyo.
Kako wop+ngo imo'n+ngkuhwosi kako songo wohumano.
24 Ose ulahon+ngki Jisas hwe sohwo'nji womentisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'n+ngo engo siko'nji nowent+fi hof+ko yohoto
yohotofo loho'n+mentohofofoho.
25 A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyoponoho. Oso hisi kako en-
golopohamo imoihoso ne'no yontan+ngki soswo aho hopi'nono s+fe mta'ni
hufa'u uyakolo'mojofoho.
26 A'amu uyo hofaho syoho'njoso hof+ko kakine'no molasin ko uya-
hon+ngkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango
hopi'nono moi'wo ihn'namo'n+mojofoho. Oseso wop+ngo mmo'nyofoho.
O'o, mnokino engo umojofoho.
27-28 Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole
syaf+hu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso
ngko wop+ngo umo'n+monnoho. Ose lonto oso a'musi Jisas+ye hohujo
hohnta'ni u'manto kakoe hwap+femo aho upm'mokumentisofoho.
29 Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki
kakoe a'apaho wop+ngo imo'n+mentisofoho. Wop+ngo imo'nonto s+meho
wop+ngo komo'no umo'n+mentisofoho.
30 Jisas a'amumo wop+ngo imokonto huno uy+mentisoso komo'no ikin-
jamo lohofonto ul+mento, T+hwo n+pm'mokohoho.
31 Ose ulahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Hwe
moya'mi pi'n+ngo ifehu'mokokumaso so'no k+ko t+hwo n+pm'mokohoho
eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. T+hwol+keno.
32 Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'n+hwon+ngkahon+ngki
33 a'musi a'apaho wop+ngo imo'n+ngkohoho huno uyahon+ngki
iyoho un+ngkahon+ngki yomo yomo yonto Jisas+ye s+f+ki'nyo'mo
hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisas+mo
ul+mentisofoho.
34 Jisas kakimo ul+mento, Nje mupe, K+ko ngkimo s+meho hi'ntnnono
ntapohino so'no olohonta k+ko wop+ngo imo'n+ngkino. K+ko s+meho
wop+ngo'njo uhuji fohumantono. J+je a'apaho n+hu'nahone wop+ngo
kumo'n+ngkohoho.
35 Ose ulontan+ngki hwe fihwo Jailos+ye angopo nta'ni noponto Jai-
los+mo u'mant+fi ul+mentohofi, U, nakwoe hwe engofo, j+je mu poyo nto
pe'n+ngkohoho. Oseso k+ko olo Lut+hwayo lohumo j+je ango pone'no
peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

36 Ose ulohonɨngkofi Jisas upa'nonto Jailosɨmo ulɨmento, Kɨko iyoho yohotoho. Kɨko ngkimo jɨje sɨmeho hi'ntnnono ntape.
37 Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo lɨhumajonto Pita'nji Jemɨsɨ'nji konɨngkwa'wehwo Joun'nji hofɨko'nohini Jisasɨ'nji nowentɨfi
38 hofɨko Jailosɨye angomo i'mofawentɨfi Jisas a'amu pi'nɨngo uhwonɨmentisoso hofɨko humotaho'nji wosofe angiyo husontanɨngki
39 kako noswonto ulɨmento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho.
40 Ose ulahonɨngki hofɨko kakimne'no sitofo ulontɨfi tɨkafo ujɨmentohofofoho. Oseso Jisas hofɨkimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye kanɨngkwohwo'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho.
41 Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe hungkunomo ulɨmento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole, Olo mu lopi, filɨkaho.
42 Ose ulahonɨngki mu lopi nolɨkafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonontɨfi yomo engo imentohofofoho.
43 Jisas kanɨngkwohwo'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nomɨhwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasaletɨ'njoso Jisas ne'no nakwolaho lɨmentohofofoho.
(Matɨyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentɨfi Jisasɨye ango Nasalet u'mofamentohofofoho.
2 Salolemo a'amu Juta sofe iyoho humayo sɨkuno somo Jisas tajo angomo lutɨhwahonɨngki a'amuso pi'nɨngo nohumantɨfi upa'nontɨfi Jisasɨye huno engo so'no yomo yontɨfi ulɨmentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno ntɨ'mta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'nɨngkohoho. Yo'mayo wonyoangkafo'njo a'amu miyoso olo hwe lohwo yɨwo'nɨngkiso hweho.
3 Olo hwe lohwo kako ango molɨmojo lohwolaho. Maliyafe hwomufoho. Jemɨs, Jousep, Jutas, Saimoun hofɨkoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humalofo. Ose ulontɨfi hofɨko sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki nakwolaho lɨmentohofofoho.
4 Jisas ulɨmento, A'amumo hwe fihumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'nɨngkohofofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofo kakoe kanɨngkwohwo'ya'u hamnɨngkwohwosa hofɨko kakoe yofe moho'nomasofoho. Ose ulɨmentisofoho.
5 A'amu hiso hofɨko Anɨtu Jisasɨmo oso syoho hiso'no uhwosopo'mentiso so'no sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofo so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafoso pi'nɨngo mimmentisoso a'amu mnokino'njo anga'no anga'nohinomo kako aho kisasyonto wopɨngo umokumentisofoho.
6 Hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwa'i emayonto, Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwamo syoho umentisofoho.
(Matɨyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

7 Jisas kakoe inomokomoyo sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwamne'no joho ulahonɨngki hofɨko nuhu'mokahonɨngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uyɨmentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahuno wonyo wae yaofo'ne umentisofoho. Umentisoso hwe sohwamo hufa'u hufa'u lɨhwatɨmentisofoho.
8 Jisas hofɨkimo ulɨmento sekwo ho'yango ane fɨwanɨmno. Mno'nohini mtamno. Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho.
9 Manji'mofo hufa'u nomafɨkutoho. O'o, manji'mofo anga'nohino'nji sekwoe sɨfɨkwongofosyo'nji manji'mo'nɨngkuji fɨwanɨmno.
10 Sekwo ango fipo i'mofahokuji ango anga'nohino somo saho fosyawopijo. Oseso sekwo oso ango somo nulɨko'mafɨkuji nom'ne angopono fɨwanɨmno.
11 Nom'ne angopo sekwo'ne ango mosejape'manji i sekwo oso ango hopo sopo nulɨko'mafɨkuji hopo sopo hwaho semongki'nososo hofɨko nosehontohumentanɨngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwonɨngkuji hofɨko hofɨkoe yahino somne'no huno ole wosyafɨhupɨfe. U, nakwo wonyo yɨhwono. Ose syafɨsyɨkuji iyoho unono.
12 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa nowentɨfi a'amu somo hungkuno ole ulɨmentohofi, Sekwo sɨmeho fɨwolo'mokumno.
13 Ose ulontɨfi towahuno wonyoso wae yaofontɨfi a'amu mnokino'njo somo hofɨko hwone mijo mnokinopo usisyontɨfi wopɨngo umokumentohofofoho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nɨmentisofoho.
(Matɨyu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)

14 Yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu pi'nɨngo engo lɨmotofoso hwe yofe engo'njo Helout kako upa'nɨmentisofoho. Fiso a'amu Jisasɨne'no ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo Jounɨyoho. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nonto apa'no lɨka'maso hwolɨkeno. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso kako iwo'nɨngkiso so'no yokumpohn'nyo i'mofapohoho.
15 A'amu nom'neso Jisasɨne'no ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo Ilaija hohonta pe'nɨmentiso hweho. Nom'ne a'amuso ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo a'amu hohonta Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo pa'nɨngo hweho. Ose lɨmentohofofoho.
16 Oseso Helout nupa'nonto ulɨmento, Olo Jounɨyoho. Hwe a'amumo mijo kiyoma'mojo hweho. Ngko a'amu kakoe tɨ'wango fɨwofitofosyamno ulɨmentoheso nto yɨwafito'mentohofo sohwo apa'no lɨka'maso hwolɨkeno. Ose ulɨmentisofoho.
17 Hwapɨngoso hohonta Helout kako Jounɨmo impo'angomo mɨhumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Jounɨmo impo'angomo peho'ne mɨhumatɨ'mentisoto. Hwapɨngoso kola'wehwoe Filipɨye ape Heloutiyasɨmnefoho. Helout olo simo ma'mentisofoho.
18 Hohonta Joun Heloutɨmo ulɨmento, Kɨko hnnɨkwa'wehwoe ape mahino loso hopo'maho. O'o oso honɨngkano pisakino'njofoho. Ose ulɨmentisofoho.
19 Impe intofahonɨngkofi Heloutiyas sɨmano lɨkumpo lohofonto Jounɨmo poyo umokumonto ko imentisoso
20 Helout Jounɨye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe honɨngkano ito'nohino hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahinɨngki, Heloutiyas Jounɨmo poyo koimokumne'ento Helout kako Jounɨmo impo'angomo ito'no mokosyohumamentisofoho. Helout Jounɨye hungkuno upa'nɨwo'nɨngkiso so'no yomo ko yonto huno pi'nɨngo engo syafɨsyonto

nomˈne hungkuno upaˈnɨmo lɨmentisofoho. Osoˈno Heloutiyas Jounɨmo fonjasyɨhwoloho.

21 Oseso hwangku sohonta Heloutiyas Jounɨmo fonjasiyoˈneˈento honɨngkano tɨpemaˈmentisofoho. Osohonta Helout kakoe sɨkuno konaˈwohi aswo maˈmentiso somneˈno huno syafɨsyonto aˈamu syoho ulohofiyo sohwa wopayo iloho yahonɨngkofi hwe engo aˈamumo mokosyohumayo sohwanji nɨmentohofofoho.

22 Heloutiyasɨye mu sijosi noswaponto hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnono lonto sɨmonyo imentisofoho. Aˈamu sohwanji Heloutɨˈnji nuhwonontɨfi sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.

23 Osoˈno Helout musopimo ulɨmento, Kɨko yoˈmayo pehoˈno kumoˈnososo ou kɨko njo. Ngko wokijapmmo. Yoˈmayo piˈnɨngo engo hiˈnjo hwoˈnyoho. Kɨko fehohnjoˈno njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmnoho. Nehopi kilohono.

24 Ose ulahonɨngki mu sopi noswonto konaˈwohimo ulɨmento, Pehoˈno ulɨmnehono. Ose ulahonɨngki Heloutiyas ulɨmento, Ole uso. Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwoe mnokinoˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Kakoe mnokinoso ikuˈyopo hoˈnasyohoji komoˈno ntape. Ose uso.

25 Ose ulahonɨngki mu lopi komoˈno asomo noswonto Heloutɨmo ulɨmento, Kɨko Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwoe mnokinoso noswonyopo yɨwojosyalokumpehoji olopo ntape.

26 Ose ulahonɨngki Helout kakoe sɨmeho tango mɨkunɨmposo umnɨmentisofoho. I osoˈno aˈamu hopiˈnono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upaˈnɨngkohofo soˈno kako aˈmu simo eno ulɨmentisofoho.

27 Oseso Helout komoˈno hwe Jounɨye mnokinoˈno uhwojahonɨngki hwe huhwo sohwo impoˈangomo nowento osopo Jounɨye tɨˈwango iwofitofonto

28 Jounɨye mnokinoso noswanyopo iwojwosyalokumpentɨfi aˈmu sijo simo nuyahonɨngkofi nomotawento konaˈwohimo uyɨmentisofoho.

29 Jounɨye inomokomoyo sohwa yoˈmayo soˈno upaˈnontɨfi hofɨko nopontɨfi kakoe pijafoso nomantɨfi sokimomo hoˈnahumentohofofoho.

Jisas aˈamu ‘faif tausen’ (5000) sohwamo wopayo umentisofoho. (Matɨyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

30 Jisasɨye inomokomoyo kako lɨhwatɨmentiso oso hwa asomo uˈmantɨfi yoˈmayo hofɨko imentohofo soˈno hungkuno aˈamumo lutɨhwamentohofo soˈno Jisasɨmo ulɨmentohofofoho.

31 Osopo aˈamu piˈnɨngo engo nowentɨfi nopontɨfi nohnnawe yahonɨngkofi osoˈno Jisasɨye inomokomoyo (*apousel*) sohwa wopayo manyofoho. Osoˈno Jisas ulɨmento, Nakwo aˈamu ane sopono nowekehwasi osopo sekwo usijoˈno fosyohumamno.

32 Ose ulahonɨngki hofɨkoˈnohini yofayokinopo aˈamu ane sopono wowanontɨfi imentohofo soponeˈno.

33 Aˈamu piˈnɨngoso uhwonontɨfi hofɨkimo yofe uhwofontɨfi aˈamu ango hopiˈnonohino mtaˈangoso komoˈno honɨngkanopo nowentɨfi Jisas kakoe aˈamu yofayokinoˈnjo sohwamo uyakolofontɨfi aˈamu ane sopo sɨmoˈmo uˈmofamentohofofoho.

34 Jisas mitɨmomɨngopo iˈmofaponto uhwonɨmentisoso hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo uhwononto hofɨko yahwohofekwosa ane paˈnyo hwafoho. Osoˈno kako hitoho uloˈmentiso soˈno hungkuno piˈnɨngo engo lutɨhwamentisofoho.

35 Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasɨye inomokomoyo sohwa nopontɨfi ulɨmentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. We'enepi mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho.
36 Kɨko oso hwe moya'mi somo ango somne'no lɨhwajohojo'no hofɨko nukuji wosopayo mpe uyɨfe.
37 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyɨmno. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Nakwo pipilo. Hamniyoho syoho sɨkuno *tu hantɨlet* (200) memjaofoso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho.
38 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Wopayo alalelo weho. Tɨmo uhwonamno. Ose ulahonɨngki hofɨko nowentɨfi uhwonowentɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inanɨku hufa'u weho.
39 Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo a'amu somo ulɨmno, Hoja lopo fosyohumamno.
40 Ose ulohonɨngki hofɨko nohumantɨfi fipo a'amu *wan hantɨlet* (100), nom'nepo a'amu *fifɨti* (50), ose'no ose'no lɨhumajɨ'mentohofofoho.
41 Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inanɨku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo tɨmo uhwontohumanto Anɨtumo isamoyoka ulɨmentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo'nji inanɨku'nji kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo a'amu somo yano ulofiyo'ne hu'mmentisofoho.
42 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontɨfi sɨmeho uhnnɨmentisofoho.
43 Sɨmeho uhnnɨngkahonɨngki hofɨko wosopayo nɨlɨfonao'mentohofoso nuhu'mokontɨfi sohwo ho'yo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.
44 A'amu oso wosopayo hiso Jisasɨye aho mta'ni nɨmentohofoso hwe we'e humamentohofo'maho. Hwe'nohini oso wosopayo nɨmentohofo sohwa *faif tausen* (5000) humamentohofofoho.

Jisas mijopo hano umentisofoho.
(Matɨyu 14:22-33; Joun 6:16-21)

45 Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo yofayokino nomafɨkuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpetɨsaita'no sɨmo'mo mpanɨmno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofɨkoe ango pone lɨhwatɨmentisofoho.
46 Ose ulonto a'amu somo ulɨko'manto kako hwofɨki'nyo we'e sopo Anɨtumo jomo ulɨmo lonto sɨmentisofoho.
47 Sɨkuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumentanɨngkofi Jisas kako'nohini mitɨmomɨngopo humamentisofoho.
48 Jisas uhwonɨmentisoso yofayokino hono honi wahonɨngki hofɨko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwapɨngoso ole, ifofo engo pahonɨngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkonɨmonto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo u'ma'mentisofoho. Ngko hofɨkimo uyakolo'mo nolonto
49 Jisas mijopo hano sontanɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko nuhwonontɨfi yomo yomo yontɨfi huno ole syafɨhu'mentohofi, Mewosofoho. Ose syafɨsyontɨfi youwo lɨmentohofofoho.
50 Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasɨmo uhwonontɨfi iyoho engo unɨmentisofoho. Oseso Jisas hofɨkimo komo'no joho ulɨmento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'nɨmno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

51 Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahonɨngki ifofo moi'wo imo'nɨmentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yontɨfi sɨmeho ulɨkofahonɨngki huno pi'nɨngo syafɨhu'mentohofofoho.
52 Jisasɨye yokumpohn'nyo hwapɨngo so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'nɨngo engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyafɨsiyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 14:34-36; Joun 6:22-25)
53 Hofɨko mijopo nowakentɨfi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontɨfi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho.
54 Hofɨko yofayokino ho'nosyahonɨngkofi hwe moya'mi hopo soponta'angoso hofɨko yofe komo'no uhwofontɨfi lɨmentohofi, Jisasɨyoho.
55 Hofɨko yofe uhwofontɨfi hopo sopo hano komo'no nowentɨfi Jisas ntopohoho lahonɨngkofi a'amu nupa'nontɨfi hofɨko a'amu mnokino'njo somo Jisasɨyepono itokwapmmentohofofoho.
56 Jisas ho'mo so'mo nowahonɨngki a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapontɨfi wopayo mpe yɨwo'nɨngkohofo sopo itofasyontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Hwe Engofo, nakwo jɨje manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulontɨfi hofɨko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofɨkoe mnokino moi'wo imo'nɨmentisofoho.

7

Anɨtuye honɨngkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.
(Matɨyu 15:1-9)
1 A'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesɨye honɨngkano hungkunoso lutɨhwamotofo Jelusalem mta'ango sohwanji Jisas nohumentanjopo uhu'mokontɨfi
2 Jisasɨye inomokomoyo sohwamo uhwonɨmentohofoso hofɨko aho mijo miyotɨku'nyo'njo wopayo nɨwo'nɨngkohofofoho. Falisi sohwafe yahinoso momaso'njo hwafoho.
3 A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hofɨkoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lontɨfeso sɨmo'mo aho mijo yotɨku'nontɨfi nɨwo'nɨngkohofɨhwafoho. Hohonta homnɨngkwohwosafe yahino oloso tɨpema'mentohofofoho. Hofɨko huno ole aho miyotɨku'nyo'njo wopayo nososo ou sɨmeho mo'mo wonyo mnaweho. Ose syafɨhu'mentohofofoho.
4 A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe yɨwo'nɨngkohofo sopo nta'ni nopontɨfi aho mijo miyotɨku'nyo'njo'manji hofɨko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'nɨngo weho. Hofɨkoe noswanyo, iku'yo, hwontoho yo'mayoso mijo ito'no yajɨjɨwo'nɨngkohofoso kiho'ne'maho. O'o hofɨkoe yahinofoho.
5 Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasɨmo ulohonɨmentohofi, Jɨje inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo minɨngkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofɨko aho mijo miyotɨku'nyo'njo wopayo nɨwo'nɨngkohofofoho.

---

* **6:52:** Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo itɨhwamentisofoho. Oso hofɨkoe yomo engo yontɨfi uhwonɨmentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ulɨmentisofoho.

6 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hohonta Aisaiya hwe
An+tu hungkuno ulahon+ngki a'amumo lut+hwamojo sohwo sekwo a'amu
mango'nohino hwasyo nehopi mt+'mokumento,
Olo a'amu loso hof+ko mango mta'nohini ho'non+mawo'n+ngkohofofoho.
I, hof+ko ngkimo s+meho montapefoho.
7 Hof+ko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomant+fi An+tu mta'angofoho
lont+fi a'amu hwaho ayo'mjo somo lut+hwawo'n+ngkohofofoho.
Oso'no hof+ko ngkimo wonyopi jomo nt+wo'n+ngkohofofoho.
Aisaiya ose mt+'mokumtisofoho.
8 Sekwo An+tuye hungkunomo haloho maposo'njo yont+fi seyakwosafe
yahinomnohini in+ngkawowo'n+ngkohof+hwasoho.
9 Ou, sekwo huno ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, Nakwo huno'njo
hwona'nyoho. Ose l+wo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo An+tuye
hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofoso seyakwosafe yahino somo
y+wo'nngkohof+hwasoho.
10 Mouses hohonta ole l+mento, K+ko j+je mpohwo na'umo t+fi fin+ngkayo.
U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kan+ngkwohwo kona'wohimo uloso
osohwo kako poyo wape'nono.
11 I, sekwo ole l+wo'n+ngkohofo, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo
kan+ngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ul+montonoho.
Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto
l+malefoho. Ngko An+tumo uy+mne'no yohono.
12 Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kan+ngkwohwo kona'wohimo
mufo'maso'njo y+wo'n+ngkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwasi
wop+ngofoho lont+fi l+wo'n+ngkohofofoho.
13 Ose ulont+fi An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofofo.
Seyakwosafe hunomnohini in+ngkawo'n+ngkohofofoho. Oso yahinoso
anga'nohinofoho. Pi'n+ngo oso pa'nyoso weho.

Yo'mayo a'amumo wonyo imokuwo'n+ngkisofoho.
(Mat+yu 15:10-20)

14 Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wap+fento joho ul+mentisofoho.
Nopahon+ngkofi ul+mento, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'n+ngkuji huno
f+syaf+hupmno.
15 Yo'mayo nyo'neso a'amufe hon+ngkano wonyo umo'n+monte'maho.
O'o yo'mayo s+meho mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njoso
hon+ngkano wonyo umo'n+montonoho.
16 Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.
17 Jisas oso a'amu huhwo sohwamo ul+ko'manto ango nom'nemo
swahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul+mentohofi, Oso pahnn+mo
hungkuno lohinoso ne pipilo.
18 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo huhwasi ngkine'no huno
maseyoholiyohoho. Upa'n+mno. Yo'mayo toho nyo'neso hon+ngkano
wonyo imokiyo'maho.
19 O'o wosopayo hiso s+mehomne'no n+kwato n+hu'nahone ho'namo.
Wopayo hiso j+je hunomne'maho. Ose ul+mentisofoho. Oso'no Jisas
yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitofasiyo'njofoho.
20 Jisas nom'ne hungkuno ul+mento, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso
An+tuye t+mo sopo oso hiso a'amufe hon+ngkano wonyo imokiyofoho.
21 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syaf+siyo ape
sikinjomo wonyo ulohofo, yo'mayoso hufo iyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne
hwafe ape hufo iyo

22 a'amumo yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo hon+ngkano,
hwasyo hungkunojo, yokumpohn'nyo, s+meho wonyo, sitofo hungkunojo,
ngko a'amu wop+ngo'nohino syaf+siyo'ne, yo'mayo fon+fonyo.
23 Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amu fihwo oso
wonyoso huno syaf+sy+hwosi kako y+hwoso'no, kakoe hon+ngkano wonyo
imo'nonefoho. Ose ul+mentisofoho.

A'mu Founisiyanta'angosi Jisas+mo s+meho hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Mat+yu 15:21-28)

24 Osopo nta'ni Jisas nol+kafonto, hwaho pone Taiya mofone sopo
nowento osopo a'amu fihwoe angomo nohumanto a'amu ngkimo yofe
man+hwofe'njo yohofo ose kolonto a'amu Jisas humentanjoso pone'no
huno moi'wo umentisofoho.
25 A'mu fisi oso ango sopo nta'ni kakoe mu we'e towahuno wonyo'njosi
Jisas humaho upa'nonto komo'no noponto Jisas+ye s+f+laku'nyo'mo hwomtame ehumamentisofoho.
26 Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho
Siliya nta'angiyoho. Kako Jisas+mo jomo ul+mento, Towahuno wonyo nje
mumo humasolo wae ntohofiyo.
27 Ose ulahon+ngki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnn+mo
hungkuno ul+mento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi s+wojomo
woho'n+mofantontaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no
wopayo uyant+feho.
28 I ose ulahon+ngki a'musi syaf+hu'mento, Ngko a'amu Is+lael+'maho.
O'o, s+wojo pa'niyoho. Ose syaf+syonto ul+mento, Hwe Engofo, k+ko nehopi
lohino. Oseso mehomiso wopayo paho yo'mayoso umokwaj+fijoso s+wojo
wan+montonoho. Oso'no k+ko ngkimo n+fo'maho.
29 Ose ulahon+ngki Jisas yomo yonto ul+mento, Oso hungkuno wop+ngo
lohino so'no j+je angopo nowehoji j+je mumo uhwonjoso towahuno wonyo
sohwo nto ul+ko'maso uhwon+monnoho.
30 Ose ulahon+ngki a'musi kakoe angopo nowento uhwon+mentisoso
kakoe mu saho fosyowentan+ngki uhwon+mentisoso towahuno wonyo nto
ul+ko'ma'mentisofoho. Hofiyo fosyowentan+ngki uhwon+mentisofoho.

A'amu haloho p+ku'nnyo melanyo tango'njo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.

31 Jisas ango Taiya sopo nta'ni nul+ko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto
ango pone engo aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto
Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho.
32 Osopo a'amu nom'neso Jisas+mo a'amu haloho p+ku'nnyo melanyo
tango'njo sohumo ipemotapont+fi jomo ul+mentohofi, J+je aho olo hwe
lohumo f+kisasyo.
33 Ose ulahon+ngkofi oso hwe huhwo sohumo Jisas ut+manto Jisas+'nji
we'enepi nowenji siko'nohini nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwoe halohomo kisahumentisofoho. Kisasyonto memijo ajo'miyomo
emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.
34 Jisas kako ahwomomo uhwononto s+mano esyaofonto ul+mento, *Efata*.
Hwap+ngoso ole, Haloho wokuhwosampeno.
35 Ose ulahon+ngki hwe sohwoe haloho komo'no hwosampo lohofahon+ngki kakoe melanyo wop+ngo imo'n+ngkahon+ngki hungkuno ito'no
l+mentisofoho.

36 Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto ul+mento, Olo yohe loso'no sekwo nul+kutoho.
Ose ko ulahon+ngki hof+ko hahn'nyo yont+fi a'amumo ul+wo'n+mentohofofoho.
37 Yo'mayo Jisas imentiso so'no hof+ko pisopisaho mjal+m+went+fi hof+ko ul+mentohofi, Yo'mayo Jisas y+wo'n+ngkisoso wonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho p+ku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose l+mentohofofoho.

8

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwamo wopayo umentisofoho.
(Mat+yu 15:32-35)

1 Nom'ne s+kuno somo a'amu pi'n+ngo engo apa'no Jisas nohumentanjopo uhu'mokumentohofofoho. Hof+ko nohumant+fi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no joho ulonto, ul+mento,
2 Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. S+kuno hufa'u s+hune ngko'nji humantohofofoho. Hof+ko wosopayo anefoho.
3 Mijoho'nohino hof+koe ango pone'no l+hwat+meso hof+ko hon+ngkanopo t+mo s+kuno'no ulohofont+feho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho.
4 Ose ulahon+ngki kakoe inonokomayo sohwa ul+mentohofi, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo hwe moya'mi somne'no nt+'mta'ni t+pemanehwono. Awonoho.
5 Ose ulahon+ngkofi Jisas ulohon+mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.
6 Ose ulahon+ngkofi Jisas hwe moya'mi somo ul+mento, Sekwo hwaho lopo fosyohumamno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoso nomanto An+tumo isamoyoka ulonto wopayoso kut+kujo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwamo uyahon+ngki hof+ko a'amumo hu'muy+mentohofofoho.
7 Inan+ku we'e t+pema'mentohofoso Jisas nomanto An+tumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwamo ul+mento, Olo'nji a'amumo fohu'muy+mno.
8 Hof+ko wopayo nonont+fi s+meho uhnn+ngkahon+ngki wopayo n+l+feeo'mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memeehumentohofofoho.
9 A'amu hiso we'e humamentohofo'maho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofofoho.
10 Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hof+koe angopo ne'no l+hwat+mentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwanji yofayokinopo kotasont+fi hwaho Ntal+manuta'no wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisas+mo yamofo ulohofant+fi imentohofofoho.
(Mat+yu 16:1-4; Luk 12:54-56)

11 Osopo a'amu Falisi sohwa Jisas+mo u'mant+fi kakimo yamofo ulohofone'ent+fi yoka hnnoma'mentohofofoho. K+ko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso fonet+hwaho. Ose uhwon+ngkuhwasi An+tu k+ko'nji humaho wolano. Ose lont+fi huno syaf+hu'mentohofi, Olo hwe lohwo An+tuye Hwe Ne hwol+keno.
12 Ose ulahon+ngkofi Jisas s+meho tango uyahon+ngki s+mano esyamo lohofonto, ul+mento, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso peho'no uhwonant+fe'ne lohofo. Hungkuno

nehopi waselɨmo. A'amu olo hwaho lopo olohonta humalofoso hofɨko oso yo'mayo hiso muhwonɨfitnnehofo. Nɨhu'no awonoho.
13 Ose ulonto oso a'amu somo ulɨko'manto Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwa'nji hofɨko yofayokinopo apa'no kotasontɨfi asomo wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Heloutɨ'nji hofɨkoe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 16:5-12)

14 Nowakentɨfi inomokomoyo sohwa wopayo'no inɨngo mofontɨfi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nnyofoho.
15 Nowekontanɨngkofi Jisas sɨmano pento pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Upa'nɨmo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Heloutɨ'nji hofɨkoe yahino somne'no i'waho fiyɨmno.
16 Inomokomoyo sohwa nupa'nontɨfi hnnɨmentohofi, Nakwo wopayo inɨngo mofɨhwone so'no hungkuno nalohoho.
17 Ose hnnɨngkahonɨngkofi olo hiloso Jisas huno uyahonɨngki hofɨkimo ulohonɨmento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyafɨsiyo'njo liyohofo.
18 Sekwo tɨmo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohofo. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohofo. Sekwo inɨngo loseyalofoho.
19 Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutɨkujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohwamo umaleso oso wopayo nɨlɨfeeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulɨmentohofi, Aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyoho.
20 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kutɨkujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohwamo umaleso oso wosopayo nɨlɨfeeo'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulɨmentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.
21 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'nɨngo peho'no syofɨsyalokwofo. Ose ulɨmentisofoho.

Hwe Mpetɨsaitanta'ango sohwoe tɨmomo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Mpetɨsaita i'mofopahonɨngkofi a'amuso hwe tɨmpi'nyo sohumo ipemotapontɨfi Jisasɨmo jomo ulɨmentohofi, Olo hwe lohumo kɨko aho tɨmopo fɨkisyusyo.
23 Oseso Jisas kako hwe tɨpi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafopo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe tɨmomo memijo uyatɨ'mofonto aho kisusyonto ulɨmento, Kɨko yo'mayoso nto lɨhwonɨngkino muhwonɨngkoho liyohino.
24 Ose ulahonɨngki hwe sohwo fe'nɨhwononto ulɨmento, Ngko a'amumo uhwonɨngkohono. Hofɨko iyo hopa pohotowalokwofo.
25 Ose ulahonɨngki Jisas hwe huhwo sohwoe tɨmomo aho apa'no kisusyahonɨngki kako tɨmo yokumpohn'nyo uhwononto tɨmo wopɨngo imo'nɨmentisoso, yo'mayo ito'no uhwonɨmentisofoho.
26 Ito'no uhwonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje angopono fɨwano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho. Ose ulɨmentisofoho.

Pita Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko Kɨlais kiyoho.
(Matɨyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili ulɨko'mantɨfi
hwaho Sisaliya Filipai nowentɨfi Jisas hofɨkimo ulohonɨmento, A'amuso
ngkine'no pehofo mjolɨmɨwalokwofo.
28 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, A'amu fehohnjoso kikine'no
ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwolɨkeno. A'amu
nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilaijakulɨkeno. Nom'nehwa a'amumo
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwolɨkeno. Kikine'no ose
mjokilɨmɨwalokwofo.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulohonɨmento, Sekwo sohwasi ngkine'no pe-
hofo ntɨwo'nɨngkohofɨhwasilo. Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Kɨko Kɨlais
kiyoho. Anɨtu nakwo a'amu Jutasɨ'nɨmo nefo'mayo'ne kuhwotɨmentiso
hwosoho.
30 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso hiso ntohinoso a'amumo nuloho-
toho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imo'none so'no ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo lutɨhwoma'mento, A'amufe
Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu
Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe
honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwanji hofɨko ngkine'no
nakwolaho ntɨkuji hohujo ikenjanɨmofɨkuji nofonjanɨhufitnnefoho. No-
fonjanisyɨkuji sɨkuno hufa'u sɨhune memjanɨmofɨhwoso'no ngko apa'no
songo wolɨka'monnoho.
32 Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ulɨmentisofoho. Seten kako
Pitamo huno ufohotofahonɨngki Pita kako Jisasɨmo we'enepi ipemotawento
yoka uloma'mento, Jisas, oso hungkunoso wopɨngo'maho. Oso hunoso
nosyafɨsyohotoho.
33 Ose ulahonɨngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nom'ne
sohwamo uhwononto Pitamo yoka ole ulɨmento, Pita, jɨje hungkunoso
ngkilaho. Anɨtuye'maho. O'o, Setenɨye hungkunofoho. Kɨko Seten sohwosi
i'waho ntohofo. Kɨko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.
34 Ose ulonto kako nom'ne hwe moya'mi so'nji inomokomoyo sohwan-
jimo joho ulonto ulɨmento, U, a'amu fisoku ngkimo wonnɨngkopano
lɨfijo'manji sekwo sekwoe semo'nɨwo'nɨngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji
monje yahinɨngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo
ifijoso ngkimo mofone sopo tɨfi nnɨngkapmno.
35 A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosy-
ohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wopɨwahu'mtonoho.
Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno
uyahonɨngkuhwosi kakoe humayoso pɨwasyososo hwangku kakoe
humayoso wotɨpema'montonoho.
36 A'amu fihwo kako Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨhwosi kako olo hwaho
loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako
tɨkanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.
37 I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho.
38 A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu honɨngkano wonyo'njo humaso
sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanɨmofoso
sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tɨfi no'mo hohujo ikinjɨmo'mnefoho.
Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo
wopɨngo'nohino sohwafe yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme

sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjan+mofoso sohune'no ngko hohujo ukinj+mo'monnoho.

9

1 Jisas kako oso a'amu somo ul+mento, Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontan+ngkuji An+tu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wop+ngo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonant+feho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas+ye a'apaho nom'ne kengo imo'n+mentisofoho.
(Mat+yu 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 S+kuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahon+ngki Jisas kako Pita'nji Jem+s+'nji Jounja oso hwamo nut+manto hof+ko hwof+ki'nyo sawemo engo sopono nokotasont+fi hof+ko'nohini nohumentan+ngkofi Jisas+ye a'apaho nom'ne kengo imo'n+ngkahon+ngki hof+ko uhwon+mentohofofoho.
3 Jisas+ye manji'mofo n+hu'no halojo imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'n+mentisofoho. Oso manji'mofo halojoso a'amu olo hwaho lopo oso halojo pa'nyoso mamt+'mokufitnnehofo.
4 Inomokomoyo sohwa uhwon+mentohofoso Ilaija'nji Mouses+'nji ahwomo mta'ango sohwa'u Jisas+mo u'manji hungkuno hnn+mentohofofoho.
5 Pita kako huno pi'n+ngo syof+sikaofonto Jisas+mo ul+mento, Nakwoe Lonet+hwayohwosi, nakwo olopo humentani sehon+ngkuhwoneso wop+ngofoho. Olo hilo so'no syaf+siyo'neso ango hufa'u s+hune womolantane'no y+hwono. Anga'no k+ko'nefoho. Anga'no Mouses+mnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho.
6 Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahon+ngki ose ul+mentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e un+mentiso'maho.
7 Osohonta himo hof+kimo ifeehu'mokosyahon+ngki mampaho himo mta'ango ole ho'n+mento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko s+meho uy+wo'n+ngkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'n+mno.
8 Ose upa'nont+fi fe'n+hwon+mentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwon+mentohofofoho. Jisas+'nohini humentan+ngki uhwon+mentohofofoho.
9 Jisas+'nji inomokomoyo sohwanji hwof+ki'nyo hopo sopo nokotapont+fi Jisas ul+mento, Olo sekwo uhwon+ngkohofo loso'no olohonta a'amumo nul+kutoho. I, hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'n+'me'no An+tu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwon+ngkohofo loso'no ul+fijo.
10 Ose ulahon+ngki hof+ko a'amu nom'ne somo ul+mentohofo'maho. I, oso'no ole hnn+mentohofi, Kako poyo pe'n+ngkuhwosi apa'no songo l+kafo'ne hungkuno hwap+ngoso pipilo.
11 A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa ole l+wo'n+ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. T+fi sohonta K+lais hwe An+tu uhwosopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.
12-13 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako s+mo'mo nop+hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesyohumamtonoho. Hungkuno nom'ne mt+'mokumentohofoso ole, Hwe An+tu uhwosopo'mentiso sohwo olo hwaho lopo tohino engo t+pemanefoho. A'amu sohwa oso hwe sohumo nakwolaho ul+fitnnefoho. Oso'no sekwo

huno fɨsyafɨhupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmmentisofoho. Nopahonɨngki aˈamu hofɨkoe huno hwahoponjo tɨpemantɨfi hwe huhwo sohumo wonyo umokumentohofofoho. Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso oso hisoˈno hohonta mtɨˈmokumentohofoso olohonta ne imoˈnɨmentisofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho. (Matɨyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Hofɨko nomˈne inomokomoyo sohwamo uˈmantɨfi uhwonɨmentohofoso aˈamu piˈnɨngo engo nohumentanɨngkofi aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji inomokomoyo sohwanji yoka hnnɨmentohofofoho.
15 Aˈamu piˈnɨngo engoso Jisas nopontanɨngki uhwonontɨfi yomo yontɨfi hano komoˈno wentɨfi Jisasɨmo uˈmantɨfi, Nakwoe hwe engo hwosoho ulɨmentohofofoho.
16 Jisas inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo yoka pehoˈno hnnalokwofo.
17 Ose ulahonɨngki hwe fihwo aˈamuˈnji ajwo soˈmo humohumatiso sohwo ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, towahuno wonyo nje hwomumo mango mampiˈnyo mesimokinyo. Osoˈno kikiyepono ipemotapohono.
18 Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwoˈnɨngkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahonɨngki hwomu sohwo makutotafo sapɨwoˈnɨngkisofoho. Saponto mango kilompusyɨwoˈnɨngkisofoho. Kako aˈapaho melohofafɨwoˈnɨngkiso hweho. Oseso ngko jɨje inomokomoyo sohwamo ulohonɨngko, Towahuno wonyo lohumo wae feeopmno. I hofɨko hopoˈmaho.
19 Jisas ose nupaˈnonto inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Hwe moyaˈmi olohonta humalofo soku, sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwoˈnji humayoso sɨkuno alale womemjanɨmoˈmontolɨkeno. Ngko sekwoe tango ngkimo nɨˈmaneso sɨkunoso alale womemjanɨmoˈmontolɨkeno. Hwomu huhwo sohwo ngkiye poneˈno utɨmotapmno.
20 Ose ulahonɨngki hofɨko hwomu ipemotopahonɨngkofi towahuno wonyo sohwo Jisasɨmo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohnˈnyo umokahonɨngki hwomu hwahopo pɨwasyonto, yɨwoloˈmo yɨwoloˈmɨngo lohofonto makutotafo halojoˈnohino swapmmentisofoho.
21 Jisas kanɨngkwohumo ulohonɨmento, Sɨkuno alale yɨwoˈnɨngkisoto. Ose ulahonɨngki ulɨmento hwomu weˈe sohwo imentisofoho.
22 Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwoˈnɨngkisofoho. Kɨko hopoˈmanji kɨko nakumo hitoho kilofɨhwosoˈno, Fonefoˈmaho.
23 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ou, nehopi, jɨje sɨmeho hiˈntnnonohinoso hopoˈmanji yoˈmayoso kɨko womaˈmonnoho.
24 Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo komoˈno ulɨmento, Sɨmeho hiˈntnnono kijopalokweno. Oseso nje sɨmeho hiˈntnnonohinoso weˈefoho. Nɨfoˈmaho.
25 Ose ulahonɨngki Jisas aˈamu piˈnɨngo engo uhuˈmokontanɨngkofi uhwononto, towahuno wonyo sohumo yoka ulonto ulɨmento, Towahuno wonyo sohwosi hwomu lohumo mampiˈnyo imokuwoˈnɨngkino hwosoho. Olo hwomu lohumo nɨhuˈnahone ulɨkoˈmaho. Apaˈno nopaswohotoho.
26 Ose ulahonɨngki towahuno huhwo sohwo joho mohmˈno lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohnˈnyo

imokonto nɨhu'nahone ulɨko'ma'mentisoso hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'nɨngkahonɨngki a'amu fiso ulɨmentohofi, Poyo pe'nɨngkohoho.
27 Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ulɨkofahonɨngki hwomu sohwo lɨka'mentisofoho.
28 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontɨfi hofɨko'nohini nohumantɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Pipilo. Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofo.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtumo jomo ulɨfijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yaopitnnehofo. Nom'ne honɨngkano awonoho.

Jisas kako poyo pe'nɨngkuhwosi apa'no lɨkafone so'no ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

30 Oso ango hopo sopo ulɨko'mantɨfi hofɨko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako a'amu yofe manɨhwo so'njo uyɨfe lonto imentisofoho.
31 Hwapɨngoso ole, kakoe inomokomoyo sohwamo lutɨhwamne'ento imentisofoho. Kako ulɨmento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nɨmo nje mango sohwafe aho somo ho'nonɨsyahonɨngkuji hofɨko wofonjonɨsyantɨfeho. Poyo imo'nɨmo sɨkuno hufa'u sɨhune memjanɨfɨhwoso'no Anɨtu apa'no ntokafonefoho.
32 Ose lutɨhwahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko huno ito'no syafɨhu'mentohofo'maho. I oso'no Jisasɨmo ulohonyo so'no hofɨko iyoho imentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo yakolo'nnyo tɨhwolo.
(Matɨyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Hofɨko pone Koponeyam i'mofapontɨfi osopo Jisas angomo nohumanto ulohonɨmento, Sekwo honɨngkanopo pehofo hnnɨngkohofo.
34 Inomokomoyo sohwa hofɨko wonɨmango unɨngkahonɨngki mampi'nyo humamentohofofoho. Hwapɨngoso honɨngkanopo ole hnnɨmentohofi, Nakwo sohwona'ni nakwoe hwe yofe'njo sɨmo'mjo tɨhwolo. Ose hnnɨmentohofofoho.
35 Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwamo joho lutɨmanto ulɨmento, Sekwo hinjo hwasoho oyonɨmno. Upa'nɨmo. Hwe fihwo kako Anɨtuye tɨmopo hwe engo umo'nɨmo loso sohwo kako a'amufe tɨmopo hwe yofe ane pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyo hweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho.
36 Ose ulonto, mehomi fihwo utɨmanto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohwamo ulɨmento,
37 A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohumo nje yofe ho'nonɨmayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nɨfo'mantofoho. A'amu fihwo ngkimo nɨfo'mayo oso pa'nɨngoso nje mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso sohwo huhumo ufo'makwoho.

Hwe nakwo'njo hohnta'ni nefo'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.
(Luk 9:49-50)

38 Ose ulahonɨngki Joun ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, nakwo uhwonɨmalohwoneso hwe fihwo kako jɨje yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontanɨngki uhwonɨmalohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo tɨfi mokinɨngkowaloku yɨhwone so'no nakwo kakimo ulɨmalohwono, Kɨko Jisasɨye yofe'nji towahuno wonyo wae yaofohotoho.
39 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honɨngkanomo nopɨjumofɨkutoho. A'amu nje yofe

lososo yo'mayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no mantonehoho.
40 A'amu nakwoe syoho somo mohwempenamofehwo'manji nakwoe a'amu hweho.
41 Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso huno ole wosyafɨhu'montono, Anɨtuye a'amu hwafoho. Ose syafɨsyɨhwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohumo Anɨtu wopɨngo uloho'mtonoho.

Yo'mayo wonyoso a'amufe sɨmeho hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.
(Matɨyu 18:6-9; Luk 17:1-2)
42 Olo mehomi sɨmeho hi'ntnnono ntapɨwo'nyo sohumo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasɨmo hohujo fɨkinjaofo. Honɨngkano wonyo lomo tɨfi finɨngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo honɨngkano wonyomo inɨngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohumo Anɨtu tohino mɨkunɨmposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohumo sojo mɨkunɨmposo engo so'nji kakoe tɨ'wangomo impe ifakojujɨkuji mijomo ho'naofontɨfijontentesi wopɨngo'nesohilo.
43 Jisas ose ulonto pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Oso'no jɨje aho honɨngkano wonyo imofonoho lohoji ahoso hwempeemo lohofohoji aho anga'nohono'nji honɨngkano wopɨngomo inɨngkahuji Anɨtuye angopo sohoji wopɨngo wohumamonnoho. Ou kɨko aho hufa'u'njo honɨngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Wonyo wohumamonnoho.
44 [Oso hopo sopo pihnnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masɨmpe'nyofoho.]
45 Jɨje sɨfe honɨngkano wonyo imofonoho lohoji sɨfeso hwempeemo lohofohoji sɨfe anga'nohino'nji honɨngkano wopɨngomo inɨngkahuji Anɨtuye angopo sohoji wopɨngo wohumamonnoho. Ou kɨko sɨfe hufa'u'njo honɨngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnnefoho. Oso wonyofoho.
46 [Oso hopo sopo pihnnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masɨmpe'nyofoho.]
47 Jɨje tɨmo honɨngkano wonyo imofonoho lohoji tɨhwotofamo lohofohoji tɨmo anga'nohino'njo honɨngkano wopɨngomo inɨngkahuji Anɨtuye angopo sisoso wopɨngofoho. Ou kɨko tɨmo hufa'u'njo honɨngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Oso wonyofoho.
48 Oso hopo sopo pihnnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masɨmpe'nyofoho.
49 A'amu wopayopo sa mofɨkuji nɨfijoso me-eso wopɨngo uyɨmtonoho. Oso pa'nyo tohino yo'mayo tango ne'mahwoso'no yamofo nalohofonefoho. Yamofo hiso wopɨngo namokonefoho.
50 Nakwo wosopayo sa'nji nɨwo'nɨngkuhwoneso wopɨngofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'nɨngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopɨngo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wopɨngo pa'nyo hmmo'nɨmno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 19:1-12; Luk 16:18)

1 Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolofonto Mijo Joutan
sohumo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'nɨngo
engo apa'no u'mahonɨngkofi kako hungkuno lutɨhwamojo pa'nyo
lutɨhwamentisofoho.
2 A'amu Falisi fihwa hofɨko Jisasɨmo nu'mantɨfi kakimo yamofo uloho-
fono lontɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe honɨngkano hungkunoso ape ho'nasiyo
so'no pehofo nalɨmotofo. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso
wopɨngotaho.
3 Ose ulohonɨngkofi Jisas ulɨmento, Mouses seyakwosamo olo so'no
pehofo ulɨmojoto.
4 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Mouses ole ulɨmento, Hwe kako
nje ape woho'nahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo
wamtɨ'mokono. Oseso kako kakoe apemo nɨhu'nahone woho'nasyono.
5 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo
so'no oso hungkuno hiso mtɨ'mokumentisofoho.
6 I oso'no sɨmo'mo ne'mo Anɨtu yo'mayo hopi'nono mtɨ'mokumentiso
sohonta hwe'nji ape'nji mtɨ'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses
mtɨ'mokumentisofoho.
7 Olo hilo so'no hwe fihwo kanɨngkwohwo kona'wohimo ulɨko'mahwosi
kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho.
8 Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u
umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.
9 Oso'no Anɨtu osiya'umo nto mokotɨjwohumasofoho. U, oloso
nomtɨhuposo'eno.
10 Oso hungkunoso ulahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji
angomo noswontɨfi hofɨko Jisasɨmo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulo-
honɨmentohofofoho.
11 Jisas ulɨmento, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyoso sohwo kako
nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape hufo iyo honɨngkano
imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape sɨmo'mjo simo honɨngkano
wonyo imokiyofoho.
12 Oseso ape kakoe hwehumo nulɨko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso
kako honɨngkano wonyo imokonefoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.
(Matɨyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 A'amu pi'nɨngoso hofɨkoe mehomi Jisas mnokinopo aho ulon-
jimokonontɨfi motopahonɨngkofi Jisasɨye inomokomoyo sohwa hofɨkimo
yoka ulɨmentohofofoho.
14 Jisas nupa'nonto kakoe sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki ulɨmento,
Sekwo mehomi somo nopɨjumofɨkutoho. O'o, hofɨko ngkiyepono wapɨfe.
A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'nɨfijo'manji hofɨko Anɨtumo en-
jwa'mo ito'no wohumantɨfeho.
15 I, hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. A'amu olo
mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofɨko Anɨtumo enjwa'mo hu-
mayoso hopa'maho. Nɨhu'no awonoho.
16 Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo
memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto Anɨtumo jomo
ulɨmentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ulɨmentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwoe hungkunofoho.
(Matɨyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jisas hon+ngkanomo nowentan+ngki hwe nom'nehwo Jisas
nohumentanjopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho.
Kako Jisas+mo yokumpohn'nyo ul+mento, K+ko An+tuye yahino wop+ngo
net+hwawo'n+ngkohino hwosoho. Ngko engolopohamo songo ne'no
humayoso pipi t+pema'mnehono.
18 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko wop+ngo hwosoho eso peho'ne
ntohino An+tu kako'nohino wop+ngo hweho.
19 K+ko hon+ngkano hungkuno huno moi'wonoho. K+ko nom'nihumo
nofonjasiyo'eno. K+ko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt+huposo'eno.
K+ko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno.
K+ko j+je mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo t+fi fin+ngkayo.
20 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo,
ngko hungkuno homo somo upa'n+mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no
ose'nohini in+ngkowalokweno.
21 Ose ulahon+ngki Jisas kakoe s+mo'mangopo t+mo uhwononto s+meho
uyonto ul+mento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. J+je ho'yango yo'mayo
hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohop+fe. U, k+ko hamniyoho matnne'eno
oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'n+ngkohofo somo uyo.
22 Ose ulahon+ngki kako s+mano pento s+meho tango uyahon+ngki
kakoe angopono umentisofoho. Hwap+ngoso kakoe ho'yango yo'mayoso
pi'n+ngo'njo hweho. A'amu somo muy+mnehono lonto umentisofoho.
23 Jisas t+mo fe'n+hwononto inomokomoyo sohwamo ul+mento, Hwe kako
ho'yango engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako An+tuye
yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho
ho'yangoso hof+koe hunomo wonyo umokuwo'n+ngkisofoho.
24 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hof+ko yomo imentohofo-
foho. Jisas apa'no ul+mento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yango
hwaho loponjo'no ne'nohini syaf+sy+wo'n+ngkiso sohwo kako An+tuye
yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto.
25 Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo l+hwasi yososo
wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso
aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo An+tumo enjwa'mo
wohumamo l+hwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo
so'mo wahumo l+hwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango
engo'njo sohwo ose yonefoho.
26 Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa hof+ko yomo engo m+kun+mposo
yont+fi ul+mentohofi, Ose'manji a'amu An+tu'nji ango wop+ngo sopo songo
ne'no humayo'neso t+hwo woma'montolo.
27 Ose ulahon+ngkofi Jisas hof+kimo uhwononto ul+mento, A'amu An+tuye
yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji
wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no An+tu yo'mayo hopi'nono
hwap+ngo sohwo iyoso hoponoho.
28 Pita Jisas+mo ul+mento, Ihwoni nakwo yo'mayo hopi'nono
ho'nasyontani kikimo t+fi kin+ngkopalokuhwono.
29 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini
wasel+monne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe ango'njo
kon+ngkwa'wehwo kola'wehwo, kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe
hwaho'nji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no
ho'nasyososo
30 osohwo kako umofonyo miyonehoho. O'o, yo'mayo pi'n+ngo
engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofo

ulɨwo'nɨfitnnefoho. I oso'no kako ango songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho.
31 Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofɨsyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nɨ'maho. We'e hwo'nyoho syofɨsyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anɨtuye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

Jisas kako poyo pe'nɨngkuhwosi apa'no lɨkafone so'no ulɨmentisofoho. (Matɨyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Jelusalem honɨngkanomo nosontɨfi Jisas kako sɨmo'mo kunto'no sahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ulɨmentiso so'no huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi tɨfi inɨngkasɨmentohofofoho. A'amu nom'neso hofɨkimo inɨngkasɨmentohofo hi'nji imentohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'ento hontohumentanɨngki hofɨko nu'mahonɨngkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ulɨmentisofoho.
33 Hungkuno ole, Upa'nɨmno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no yɨhwono. Osopo A'amufe Hwomu sohumo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨkoe ahomo hofɨko ho'nasyɨkuji kakine'no hungkuno lɨkuji kako poyo umo'nono lɨkuji nano wamtitofantɨfeho. Oseso a'amu hofɨko nom'ne a'amu sohwamo uyahonɨngkuji
34 hofɨko kakimo sitofo ulɨkuji memijo nɨyatɨ'mofɨkuji impe yongo'njo fonjɨkuji wofonjosyantɨfeho. I oso'no sɨkuno hufa'u sɨhune mjaofɨhwoso'no kako apa'no songo wolɨka'montonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko yofe engo'njo umo'naho lɨmentisiyefoho. (Matɨyu 20:20-28)

35 Sepetiye hwomu sohwa'u Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko Jisasɨmo u'manji ulɨmentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne yɨhwayo. Kɨko weloho'mtaho.
36 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko pipi seloho'mne'no njisiyo. Nohonjinyo.
37 Ose ulahonɨngki siko ulɨmentisiyo, Hwangku sohonta jɨje pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo kɨko'nji hwe engo imo'nɨngkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wopɨngotaho.
38 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso hungkuno ntɨsiye neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo nɨmnoso hopaso masɨsoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

39 Ose ulahonɨngki siko ulɨmentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Tohino ngko ma'me pa'nɨngoso siko nomasihnnefoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasyosonefoho.
40 I oso hiso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohntani fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, Anɨtu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho.

41 Ose ulɨmentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nontɨfi hofɨko Jemɨsɨ'nji Joun'njine'no sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.
42 Jisas hofɨkimo joho ulɨmento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofɨko a'amumo mokosyohumayo sohwa hofɨko hofɨkoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyontɨfeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantɨfeho.
43 I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.
44 Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.
45 Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso hwo'maho. O'o, hofɨkoe syoho somo ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu sɨkwo'mjohohosi humentanɨngkofo somo uhwononto asomo utɨmayo'ne kakoe honɨyo usɨhuma'mne'ento pmmentiso hweho. Ose ulɨmentisofoho.

Hwe tɨmpi'nyo sohumo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 20:29-34; Luk 11:30-43)

46 Hofɨko Jelikou i'mofapontɨfi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'nɨngo engo so'nji Jelikou ulɨko'mantɨfi wentanɨngkofi hwe tɨmpi'nyo sohwo honɨngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyosɨyoho, Timeyosɨye hwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntnne'no jomo lɨmojo hweho.
47 Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo palofoho upa'nonto joho ulɨmento, Jisas, Ntefitɨye Imu sohwosi, kɨko ngkine'no hitoho wakilofono.
48 Ose ulahonɨngki a'amu nom'neso yoka ulɨmentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahonɨngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulɨmento, Ntefitɨye Imu sohwosi ngkine'no hitoho wakilofono.
49 Ose ulahonɨngki Jisas kako nolohofaponto ulɨmento, Oso hwe huhwo sohumo joho filutɨmapmno. Wapono. Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohumo ulɨmentohofi, Kɨko sɨmonyo fiyo. Filɨkaho. Kikine'no joho kilalofoho.
50 Ose ulahonɨngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofo yojamo lohofonto, nolɨkafonto Jisasɨmo u'ma'mentisofoho.
51 Jisas ulɨmento, Ngko kikimo pipi wantohofono kinɨngkohoho. Ose ulahonɨngki hwe tɨmpi'nyo sohwo ulɨmento. Hwe Engofo, ngko apa'no tɨmo wahonɨmo.
52 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko mpano. Jɨje sɨmeho hi'ntnnonohinoso wopɨngo wakumo'nono. Jisas ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo tɨmo komo'no hononto kako honɨngkanopo Jisasɨmo a'amu so'nji tɨfi inɨngkapmmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho.
(Matɨyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

1 Hofɨko Jelusalem mofone sopo i'mofapontɨfi ango Mpetɨfase'nji Mpetani'nji nuhwontawentɨfi osopo hwofɨki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentɨfi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lɨhwatɨmentisofoho.
2 Jisas oso huhwo sohwa'umo ulɨmento, Siko oso ango ne sopo u'mofahusɨsi siko oso kuso somo noswohosɨsi tɨmo uhwonisoso ahwomo

yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentanɨngkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nɨmasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisɨhutofomotapinyo.
3 Siko oso yahu hiso isɨhutofomotapohosiso'no a'amuso ole selɨkujo'no, Siko peho yalokusiyo. Ose selɨkujo'no siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoyɨhwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo.
4 Siko nowenji yahu mu honɨngkano hoku'yopo impe intofahinyoso nohumentanɨngki nuhwonɨma'nonji italofoma'mentisiyefoho.
5 Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa ulɨmentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no isɨhutofomalokusiyo
6 Ose ulahonɨngkofi hwe sohwa'u Jisasɨye hungkuno ulahonɨngki ulɨmentohofi, Wopɨngofoho. Noho motahnnyo.
7 Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisosyahonɨngki Jisas sokehumamentisofoho.
8 A'amu pi'nɨngo engoso hofɨkoe hwapɨfe ife yo'mayoso Jisas wene honɨngkanomo ho'nosyahonɨngkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lofontɨfi honɨngkanopo ho'nahumentohofofoho. Oso hiso Jisasɨye yofe ho'nomayo'nefoho.
9 Jisas kako a'amu pi'nɨngo ajwomo yahupo kehumentanɨngki a'amu sɨmo'mjo so'nji tɨfinjo so'nji mohm'no ole lɨmentohofi,
Anɨtumo isamoyoka ulano.
Kako wopɨngo'nohino hweho.
Olo hwe lohumo nakwo Hwe Engo Anɨtu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatɨmentiso hweho.
Kakoe yofe woho'nomano.
10 Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.
Anɨtu ahwomomo humaso sohumo isamoyoka ulano.
Ose lɨmentohofofoho.
11 Jisas Jelusalem i'mofaponto Anɨtuye ango engo somo swonto yo'mayo somo fe'nɨhwononto we'enepi mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonɨngki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani fosyowane'entɨfi sɨmentohofofoho.

Jisas iyo fe sohumo ulɨmento, ne apa'no minto'nɨngkohotnnefoho.
(Matɨyu 21:18-19)

12 Imɨngo'nji nolɨkafontɨfi Mpetani ulɨko'mantɨfi Jelusalemne'no nosontɨfi osopo Jisas mijoho engo uyɨmentisofoho.
13 Jisas iyo fesayo swo lango'njo somo uhwonɨhwojawento ipisayo hi'njotɨkeno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwonɨmentisoso ne ane swo'nohino uhwonɨmentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo sɨkunomm'maho.
14 Jisas iyomo ulɨmento, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwosoho. Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa upa'nɨmentohofofoho.

Jisas a'amu Anɨtuye tajo ango engo somo hamniyoho mayo syoho yantanɨngkofi wae yao'mentisofoho.
(Matɨyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

15 Hofɨko Jelusalem i'mofapontɨfi Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahonɨngkofi mpe ulohofo syoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yaofo syoho emamentisofoho. Hofɨkoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokumayo

yontɨfe hoˈnasiyoˈne soˈnji aˈamu yɨhufo mpe uyantɨfi epohumayo yɨwoˈnɨngkohofo soˈnji Jisas kako mehuˈmeeˈmentisofoho.
16 Wayo yaofonto, Jisas ulɨmento, Olo ango lomo yoˈmayoso apaˈno nomotoswapɨkutoho.
17 Ose ulonto lutɨhwamento, Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi, Nje ango loso aˈamu hopiˈnono Anɨtumo isamoyoka ujoˈne angofoho. Ose mtɨˈmokumentohofofoho. I osoˈno nje ango loso sekwo aˈamu hamniyoho hiyasoˈmo hufo mawoˈnɨngkohofo sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mtɨˈmokumentohofofoho ulɨmentisofoho.
18 Ose ulahonɨngki aˈamu hopiˈnonohini Jisasɨye hungkuno upaˈnontɨfi pisopisaho mjalomɨwentɨfi hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafɨhuˈmentohofofoho. Aˈamu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji hofɨko Jisasɨmo nofonjosyaneˈentɨfi honɨngkano tɨpmmentohofoso hofɨko hwe moyaˈmi somneˈno iyoho unɨmentisofoho.
19 Mofehiˈnyo nɨngkuˈnɨngkahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem ulɨkoˈmaˈmentohofofoho.

Hwe fihwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono nehopi uyoso sohwo Anɨtumo jomo ulososo ne wotɨpemaˈmtonoho.
(Matɨyu 21:20-22)

20 Imɨngoˈnji honɨngkanomo apaˈno nowentɨfi uhwonɨmentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo nɨhuˈnahone yofoho imentisofoho.
21 Pita huno syafɨsyonto Jisasɨmo ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayofo, uhwonyo. Oso iyo kɨko fosi aˈamuso apaˈno momjakinyoˈne hwosoho ulɨmahnnoso yofohofoho. Jɨje hungkunoso ne imoˈnɨngkohoho.
22 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso lɨmayoso syoho weˈefoho.
23 Hungkuno nehopi waselɨmo. Hwe fihwo kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso sohwo kako olo hwofɨkiˈnyo lomo ole ulososo, Olo hwofɨkiˈnyo lohwo, kɨko nolɨkafohoji oso mijo ayo mompo fɨlɨkofaofo. Ose ulososo kakoe huno angaˈnohino mnaweho. Hwofɨkiˈnyo wawomtolɨkeno oso hunoso mosyafɨsiyoˈnjo. Oˈo, oleˈnohinoho huno syafɨsyososo. Ou, hwofɨkiˈnyo sohwo kako nehopi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo soˈmanji ou oso hungkunoso ne imoˈnonefoho. Nehopi selohono.
24 Upaˈnɨmno. Yoˈmayo kɨko Anɨtumo jomo ulisoso sɨmeho momˈmo huno ole, Anɨtu wontapmmontonoho. Ose syafɨhujoso, ou kako wokijapmmontonoho.
25 Sekwo sɨmano hintotohino semnosoˈmanji sɨmoˈmo sekwo oso aˈamu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae hmmopmno. Ose isoˈmanji, Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono. [
26 I osoˈno sekwo aˈamu wonyo selohofo sofe wonyoso hohujo hohntaˈni momehoˈnasiyoˈmanji sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofonehoho. Ose ulɨmentisofoho.]

Aˈamu Jisasɨmo ulohonɨmentohofi, Kɨko yoˈmayo yɨwoˈnɨngkinoso tɨhwoe yokumpohnˈnyoˈnji yalokuno.
(Matɨyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Hofɨko Jelusalem apaˈno iˈmofapontɨfi Jisas Anɨtuye tajo ango engo somo ajwoˈmo emoyontanɨngki aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji, aˈamu

hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji
Jisas+mo u'mant+fi
28 ulohon+mentohofi, K+ko olo syoho iwo'n+ngkino loso t+hwo kil+maso'no
iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso t+hwo kijapmmaso'nji iwo'n+ngkinoto.
29 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'ni hungkuno
waselohon+mne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo nt+fijo'manji e'wa,
yo'mayo yalokwe so'no hwap+ngo wasel+mo.
30 Ole nt+mno. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso
An+tu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango
ma'mentisotaho.
31 Sekwo nt+mno. Ose ulohon+ngkahon+ngki hof+ko ole
hnn+ma'mentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo An+tu mta'ni
ma'mentisofoho uloso'manji ole wonal+montonoho, Ose'manji sekwo
Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.
32 I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho imentisofoho
laso'manji a'amu sohwa hof+ko nol+kaf+kuji ikujoho wonefonjant+feho.
Hwap+ngoso hof+ko a'amumne'no iyoho un+mentisofoho. A'amu huhwo
sohwafe huno ole, Joun sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojo
hweho.
33 Ose hnnont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo huno monayohoy-
ohoho. Ose ulohon+ngkofi Jisas ul+mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje
yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n+ngkohe hwap+ngo so'no masel+mnehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnn+mo hungkuno-foho.

(Mat+yu 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Ose ulonto Jisas pahnn+mo hungkuno loma'mento, Hwe fihwo kako
ipisayo syoho hulonto, tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo
mijo'ne kompusoho mt+'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo
ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne mol+mentisofoho. Ose imentisoso
kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho
syoho emawo'n+ngkohofo sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikano-
pono nowento osopo kako ne'no humamojofoho
2 Ipisayo syoho ulohofiyo sohumo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono
l+hwat+mentisofoho.
3 Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohumo uh-
wonont+fi aho kemokosyohumant+fi, ikujoho fonjont+fi, ipisayo muyo'njo
yont+fi wae yao'mentohofofoho.
4 Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohumo ipisayo'ne
l+hwojahon+ngki hof+ko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjont+fi
wonyo umokumentohofofoho.
5 Nom'ne syoho ulohofiyo sohumo l+hwojahon+ngki a'amu ipisayo syoho
mokosyohumayo sohwa hof+ko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo
nom'ne syoho ulohofiyo sohwamo l+hwaj+wo'nontan+ngki fehohnjo iku-
joho fonjont+fi fehohnjo fonjahumentohofofoho.
6 Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no
kakoe hwomu anga'nohino sohumo ae'uyo l+hwajonto l+mento, Hof+ko nje
hwomufe hungkunomo haloho wopeent+feho. Ose l+mentisofoho.
7 Hwomu huhwo sohwo nu'mahon+ngki hwe syoho mokosyohumayo
sohwa uhwonont+fi hnn+mentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta

kanɨngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Oyonɨmno. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjosyɨhwasi nakwo kakoe syohoso nɨhu'nahone womantanoho.
8 Ose hnnontɨfi hwomu sohumo aho kentɨfi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyontɨfi kakoe pijafo mempo swoho'nao'mentohofofoho.
9 Kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwamo pipi uloho'montolo. Hwangku kako nopɨhwosi a'amu wonyo sohwamo nofonjasyɨhwosi kako nom'ne a'amu sohwamo syoho hiso mokosyohumayo'ne uyɨmontonoho.
10 Olo Anɨtuye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,
Oso sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'nɨngkohofo sohwa wae yao'mentohofo loso olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofo'ne hwapɨngohwo imo'nɨngkohoho.
11 Nakwoe Hwe Engo sohwo ole lɨmentisoso imo'nɨmentisofoho.
Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho.
Oso pahnnɨmo hungkunoso lalokuhwono Anɨtu lɨmentisofoho.
12 Jutafe hwe engo sohwa nupa'nontɨfi oso pahnnɨmo hungkunoso a'amu syoho mokosyohumayo'no nto ulɨmentiso so'no nto lohoho hofɨkine'no huno uyahonɨngki hofɨko Jisasɨmo aho wokantɨfi ko imentohofoso a'amumne'no iyoho unɨmentisofoho. Oseso hofɨko Jisasɨmo ulɨko'mantɨfi umentohofofoho.

A'amu hofɨko Jisasɨmo Sisamne'no hamniyoho uyo yahino so'no ulohonɨmentohofofoho.
(Matɨyu 22:15-22; Luk 20:20-26)
13 Nowentɨfi hofɨko a'amu Falisi fihwanji a'amu Heloutɨmo uhwontohofo sohwanji Jisasɨye hungkunomo yamofo ulohofo'ne lɨhwatɨmentohofofoho.
14 Jisasɨmo nu'mantɨfi afofo umokontɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, kɨko hwe hungkuno nehopi'nohino lɨwo'nɨngkino sohwohnne'no huno nayohoho. Kɨko a'amumne'no iyoho makinɨwo'nɨngkiso hwosoho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu yofe ane sohwantnne'no kɨko huno pi'nɨngo mokiyahonɨngki Anɨtuye honɨngkano nehopi'nohino lutɨhwawo'nɨngkino hwosoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yɨhwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wopɨngotaho. Wonyotaho. Nakwoe honɨngkano hungkunoso pehofo nalohoho.
15 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkoe sɨmeho hufa'u'njo so'no huno uyahonɨngki ulɨmento, Sekwo ngkimo yamofo peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonɨmo.
16 Ose ulahonɨngki nuyahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji tɨhwoeto. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Sisafefoho.
17 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyɨmno. I, Anɨtuye yo'mayo so'manji Anɨtumo uyɨmno. Ose ulahonɨngki hofɨko huno pi'nɨngo engo syafɨhu'mentohofofoho.

A'amu Jisasɨmo ulohonɨmentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no lɨkafoso pipilo.
(Matɨyu 22:23-33; Luk 20:27-40)
18 A'amu nom'nihwa hofɨkoe yofe Satɨyusi Jisasɨmo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofɨkoe huno ole uyɨwo'nɨngkohi, A'amu poyo pe'nyo sohwa nɨhu'nahone

peˈnɨwoˈnɨngkohofo apaˈno songo molɨkafeˈnefoho. Ose syafɨsyɨwoˈnɨngkohofofoho. Jisasɨmo uˈmantɨfi ole ulohonɨmentohofi,
19 Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, Mouses nakumneˈno hungkuno ole mtɨˈmokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motɨpemayoˈnjo sohwo poyo peˈnɨngkuhwosoˈno oso ape hisimo konɨngkwaˈwehwo nomahwosi kolaˈwehumneˈno mehomi wotɨpemano. Mouses ose mtɨˈmokumentisofoho.
20 Oseso hwe aho fehohnjo hopiˈnono nomnˈi mtaˈni hufaˈu hwaˈu humamojiyefoho. Tisɨmaso sohwo ape nomanto mehomi ane poyo peˈnɨmentisofoho.
21 Oseso konɨngkwaˈwehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo peˈnɨmentisofoho. Oseso konɨngkwaˈwehwo oso paˈnyo imentisofoho.
22 Oseˈno oseˈnohinofoho. Homnɨngkwaˈwehwosa hopiˈnono mehomi ane poyo peˈnɨmentohofofoho. Tɨfi sohonta oso aˈmu hi oseˈnohini peˈnɨmentisofoho.
23 Oseso aˈamu poyo peˈnyo sohwa lɨkapijo sohonta tɨhwoe ape umoˈnɨmontolo. Hofɨkoˈnɨkwehwa aho fehohnjo hopiˈnono nomˈni mtaˈni hufaˈu sohwa ape hisimo nto maˈmentohofofoho.
24 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtuye hungkuno soˈnji Anɨtuye yokumpohnˈnyo soˈntnneˈno huno maseyoho yohoho. Osoˈno sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo.
25 Upaˈnɨmno. Aˈamu poyo peˈnɨmentohofo sohwa nolɨkafɨkuji hofɨko ape momaˈnɨfitnnefoho. Oˈo hofɨko aˈamu ahwomomjo ape momasoˈnjo paˈnyo imoˈnɨfitnnefoho.
26 Oso hungkunoso aˈamu poyo peˈnɨmentohofo sohwa apaˈno lɨkapitnneˈno sekwo Mousesɨye hungkuno atofo majotaho. Iyo tɨfo somtaˈni toho sijontanɨngki Anɨtuye mampaho hoˈnɨmentisofoho. Apɨlohamjanji Jekoup Aisakɨjanji hofɨko poyo peˈnɨmentohofofoho. I osoˈno Anɨtu Mousesɨmo ulɨmento, Ngko Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨjafe Anɨtuˈnyoho.
27 Mouses kako ole syafɨhuˈmento, Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨja hofɨko hohonta poyo ko peˈnɨmentohofo sohwa songo humalofo soˈno syafɨsyonto oso hungkuno hiso lutɨhwamentisofoho. Anɨtu kako poyo peˈnyo sofe Anɨtu hwoˈmaho. Oˈo, kako aˈamu songo humalofo sofe Anɨtuyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ulɨmentisofoho.

Anɨtuye honɨngkano hungkuno sɨmoˈmjofoho.
(Matɨyu 22:34-40)

28 Hwe fihwo Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo hofɨko oso hungkuno hnnontanɨngkofi upaˈnɨmentisofoho. Jisasɨye hungkuno hunoˈnjoso nupaˈnonto Jisasɨmo nuˈmanto ulɨmento, Anɨtuye honɨngkano hungkunoso nomˈne somo yakoloˈnnyoso ntisoto.
29 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Honɨngkano hungkuno engo sɨmoˈmjo yakoloˈnnyoso olenoho. Aˈamu Isɨlael soku sekwo upaˈnɨmno. Anɨtu sohwo kakoˈnohini nakwoe Anɨtuyoho.
30 Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje sɨmeho hopiˈnonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huyoˈmango hopiˈnonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huno hopiˈnonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohuneˈno jɨje sɨmeho uyohoji jɨje yokumpohnˈnyo hopiˈnohinoso kakimo uyo.

31 Hon+ngkano hungkuno t+finjoso olenoho. K+ko hi kumo'nonto s+meho kumo'n+ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no k+ko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso hon+ngkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.
32 Ose ulahon+ngki hwe hon+ngkano hungkuno lut+hwamojo sohwo Jisas+mo ul+mento, Ou Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, nehopi lohino. An+tu kako'nohini nakwoe An+tuyoho. An+tu nom'nehwo mohumuyoho.
33 Ou, j+je s+meho, j+je huno, j+je yokumpohn'nyo An+tumo hopi'nono uyo. K+ko kikine'no kumo'nyo hopaso k+ko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso hon+ngkano hufa'umo in+ngkowaso'manji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yaofo'ne yahu fonjokisasiyo yo'mayo An+tumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ul+mentisofoho.
34 Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syaf+syonto ul+mento, Kikine'no An+tu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahon+ngki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisas+mo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas hof+kimo K+lais sohwo t+hwolo ulohon+mentisofoho.
(Mat+yu 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Jisas An+tuye ango engomo hwe moya'mi pi'n+ngo engomo lut+hwamentisoso ul+mento, A'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwa olo hungkunolo peho'no lut+hwa'wo'n+ngkohofo. K+lais kako oso An+tu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi l+wo'n+ngkohofo.
36 An+tuye Towahuno Wop+ngo hohonta olo hungkunolo Ntefit+ye s+meho mo'mo ho'nasyohon+ngki Ntefit ole mt+'mokumento,
An+tu kako nje Hwe Engo K+lais, An+tu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohumo ole ul+mento,
K+ko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
Osopo k+ko nohumahoji ngko j+je mango sohwamo j+je s+f+ki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot+'monnoho.
Oso hungkunoso Ntefit mt+'mokumentisofoho.
37 Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe An+tu nakwoe hwahopo uhwat+'mentiso K+lais sohune'no nje Hwe Engo hweho l+mentiso so'no K+lais sohwo kako Ntefit+ye imuhwo imo'nyoso pipilo. Ose ulahon+ngki a'amu nupa'nont+fi hungkuno wonyoangkafofoho syaf+hu'mentohofofoho.

A'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwafe yahinofoho.
(Mat+yu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

38 Jisas nom'ne hungkuno lut+hwamento, Sekwo a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiy+mno. Hof+ko hof+koe yofe engo somne'no hwap+fe sawemo yont+fi hon+ngkanopo emoy+wo'n+ngkohofofoho. Osopo emoyontan+ngkofi hwe moya'mi hof+kimo uhwonont+fi nakwoe hwe engo hwasoho ul+wo'n+ngkohofo so'no umo'n+wo'n+ngkisofoho.
39 Oso'nji hof+ko tajo ango somo a'amufe s+manopo humayo'no umo'n+wo'n+ngkisofoho. Oso'nji hof+ko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo s+mo'mjo so'no umo'n+wo'n+ngkiso hwafoho.
40 Hof+ko An+tumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulont+fi hof+ko ap+wojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulont+fi ango

hiso hofɨko'ne nɨhu'nahone emawo'nɨngkohofɨhwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notɨpemapitnnefoho. Ose ulɨmentisofoho.

Apɨwojo fisi Anɨtumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.
(Luk 21:1-4)

41 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo a'amu Anɨtumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofɨko ipofomo ho'nosyontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho. A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'nɨngo ho'nahumentohofofoho.
42 Apɨwojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho.
43 Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwamne'no joho lutɨmanto ulɨmento, Hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. Sekwo upa'nɨmno. Olo apɨwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono Anɨtumne'no ho'nasyohofo somo kakoe we'eso uyakolokwoho.
44 Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofɨko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofɨko oso hamniyoho engo somta'ni Anɨtumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofoho. Olo apɨwojo losi kako hamniyoho mokosyohumunyoso hopi'nonohino Anɨtumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso nɨhu'no aniyoho.

13

Anɨtuye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no Jisas ulɨmentisofoho.

1 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo mta'ango sohwo noswopahonɨngki inomokomoyo fihwo ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, tɨmo uhwonyo. Olo ango wonyoangkafofoho. Sojo wopɨngo'nji molinyofoho.
2 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Olo ango engo lomo luhwonalokuno. Hwangku olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o hofɨko olo ango wopɨngo losomo mtɨhupekuji womehu'mmokwojantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas yo'mayo tango mɨkunɨmposo i'mofapone so'no lɨmentisofoho.
(Matɨyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

3 Jisas kako hwofɨki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni Anɨtuye tajo ango engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jemɨs, Joun, Entɨlu hofɨko'nohini Jisasɨmo u'mantɨfi ulohonɨmentohofi,
4 Oso hungkuno ntonalohinoso sɨkuno ntisomo imo'noneto. Oso sɨkuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi u'mofapmmontolaho.
5 Ose ulohonɨngkahonɨngkohofi Jisas uloma'mento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyɨmno.
6 A'amu pi'nɨngo engo i'mofapɨkuji hofɨko nje yofe ntɨkuji ole selɨfitnnefoho, Ngko Kɨlais hwo'nyoho. Anɨtu nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose selɨfijoso a'amu pi'nɨngo hofɨkoe hungkunomo inɨngkafitnnefoho.
7 Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofɨko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne oso hungkunoso nupa'nɨngkuji iyoho senyo'eno. O'o oso yo'mayoso i'mofapɨhwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sɨkuno moi'wo mmo'nyofoho.
8 Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofɨko ikujoho fongki'nɨfitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nɨfitnnefoho.

Hwaho ango'meemo hwomɨhwo yɨhwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango mɨkunɨmposo tɨfi no'mo weho.
9 Yo'mayoso uhwonɨngkuji sekwo i'waho ito'no fiyɨmno. *Kaunɨsol*ɨ'njopo ipesemotafitnnefoho. Hofɨko tajo ango somo sekumo ikujoho nosefongkupitnnefoho. Hofɨko ngkimo monje wenisyano lɨkuji hofɨko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantɨfeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwamo nje hungkuno wolutɨhwantɨfeho.
10 I, sɨmo'mo a'amu hopi'nono ango'meemjoso nje hungkuno wopɨngo upa'nɨngkujo'no tɨfi sɨkuno moi'wo imo'nonefoho.
11 Hofɨko nosetɨmafɨkuji hungkuno mɨhwajiyo ango somo mesehumatɨpijo sohonta selohonɨfitnnefoho. Sekwo hungkuno ujoso'no huno pi'nɨngo syafɨsiyo'eno. O'o, osohonta Anɨtu sekwoe sɨmehomo hungkuno ho'nasesyɨhwoso'no sekwo ulɨfitnnefoho. Oso hungkuno hiso sekwoe'maho. O'o Anɨtuye Towahuno Wopɨngo oso hungkunoso lonefoho.
12 Osohonta a'amuso konɨngkwa'wehumo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo sopono ipemotakuji osopo hungkuno lɨkuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kanɨngkwohwo'ya'umne'no mangohwa imo'nɨngkuji fonjahufitnnefoho.
13 Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no sɨmeho tohino mɨkunɨmposo umnonefoho. Hwapɨngoso nje yofeso sekumo weho. I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontanɨngkuhwosi sɨkuno ae'uyo imo'nososo Anɨtu oso huhwo sohumo utɨmanefoho.

Yo'mayo wonyo hwapɨngo sohwo i'mofaponefoho.
(Matɨyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 Hohosohonta yo'mayo nɨhu'no wonyo hwapɨngoso ango kakine'no masyuyo'ne somo hwasyoponoho linyo sopo lohofɨhwoso'no uhwonɨfitnnefoho. Ose uhwonɨngkuji youwo lɨkuji a'amu Jutiya humalofoso hwofɨki'nyo pone'no hiyaso sɨfitnnefoho. A'amu olo hungkuno loso atofo loso sohwo huno ito'no wosyafɨsyono.
15 Hwe fihwo antɨfepo humaso sohwo kako hwahopo pɨwelɨkofaohwosi olo wonyo hiso uhwonɨngkuhwosi kakoe ho'yango yo'mayo so'no kakoe angomo maswonehoho.
16 A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.
17 Oso sɨkuno somo moya'mi sɨmeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hofɨko hiyaso komo'no le'mofoso pipilo.
18 Olo sɨkuno hiyaso le'mofo'ne wojoso sɨkuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulɨkuno.
19 Olo tohino tɨpemayo sohonta'ne'no selalokweso mɨkunɨmposofoho. Anɨtu sɨmo'mo yo'mayo mtɨ'mokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofo sohonta, olohonta, olo hwaho lopo oso tohino pa'nyoso m'mofapefoho. Olo tohino engo tɨpemayo lohonta yakolo'nnyofoho. Tɨfi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho.
20 Oso sɨkuno tohino mayo somo Anɨtu kako tɨfo mmokiyo'manji a'amu nɨhu'no hopi'nono poyo nto imo'nɨfijo'nesohilo. I oso'no Anɨtu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syafɨsyɨhwosi sɨkuno oso tohino mayo so'no tɨfo imokumne'ento imentisofoho.

21 Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwonɨmno. Kɨlais olopo humaho. Ou, aˈamu nomˈnihwo selososo, Uhwonɨmno. Kɨlais oso nompo humaho. Ose selɨkujoˈno sekwo hofɨkoe hungkunomo tɨfi inɨngkayoˈeno.
22 Osohonta aˈamu fihwo ole selososo, Ngko Kɨlais hwoˈnyoho. Nomˈnihwo Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwayo sohwa iˈmofapɨkuji yoˈmayo wonyoangkafo yamofo sekumo esetɨhwafitnnefoho. Aˈamu Anɨtuye hungkunomo esetɨhwafitnnefoho. Aˈamu Anɨtuye hungkunomo minɨngkayoˈnjo hopiˈnohinoso oso hisofe hungkunomo inɨngkafitnnefoho. I, Anɨtuye aˈamu neso hungkuno hwasyomo unɨngkowantɨfitɨkeno lɨkuji yoˈmayo wonyoangkafoso yamofo esetɨhwafitnnefoho.
23 Osoˈno sekwo tɨmo itoˈno uhwontohumamno. Olo yoˈmayo hilo soˈno nto selohefoho. Osoˈno yoˈmayo uhwonɨfijo soˈno huno itoˈno seyonefoho

Aˈamufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.
(Matɨyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 Oso tango hiso moiˈwo imoˈnɨngkuhwosoˈno mofehiˈnyo sɨkwoˈmno imoˈnɨngkuhwosoˈno hamno majoˈnjo ihwosi
25 hntokwaliyo ahwomontaˈango nopɨwasyonefoho. Yoˈmayo ahwomomjo yokumpohnˈnyo yomo yomo ifitnnefoho.
26 Oso hiso iˈmofopahonɨngkuhwosi Aˈamufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohnˈnyo engo mɨkunɨmposoˈnji kakoe pomponaho engoˈnji noponefoho.
27 Hohosohonta Anɨtu kakoe aˈamu ahwomomjo somo uhwajɨhwosi angoˈmeemjo aˈamu uhwosopoˈmentiso somo nuhuˈmokonefoho. Hwaho ae efohotoˈnawojoˈmeemjo somo mɨhwofojonefoho.

Iyoswo yonɨmofoso uhwonɨngkuji ole huno waseyono jefo umontoeˈnefoho.
(Matɨyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwonɨmno. Uyonɨmofoso uhwonɨngkuji jefo uyɨmonteˈnefoho.
29 Oseso oso paˈnyoso yoˈmayo somneˈno selohe somo uhwonɨngkuji huno ole waseyono. Kakoe sɨkuno nto iˈmofapohoho. Kako hokuˈyopo lohokwoho. Huno ose waseyono.
30 Hungkuno nehopi waselɨmonneˈno yohono. Hwe moyaˈmi olopo hwaho lopo nohumentanɨngkuji yoˈmayo hiso imoˈnonefoho.
31 Ahwomoˈnji hwahoˈnji moiˈwo imoˈnoso sohonta nje hungkunoso moiˈwo mmoˈnonefoho. Neˈno nowentɨhwonefoho.

Aˈamu hopiˈnono oso sɨkuno soˈno huno muyonefoho.
(Matɨyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

32 Oso sɨkuno somneˈno nakwo huno monayofoho. Aˈamu ahwomoˈmjo sohwanji ngkoˈnji huno monayofoho. Oˈo, Mpohwo Anɨtu kakoˈnohini huno uyalofoho.
33 Oso sɨkuno hiso sekwo huno maseyɨhwosoˈno sekwo itoˈno fohontohumamno.
34 Pisoˈmoˈnyo ikutoho. Pahnnɨmo hungkuno upaˈnɨmno. Ngko olo paˈnyo hwoˈnyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo waˈmo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo angaˈno angaˈnohino sohwamo syoho yano ulofihwosi hwe hokuˈyo mokosyohumayo sohumo ole ulɨmontono, Itoˈno uhwontohumaho. Ose ulɨhwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulɨmento,

35 Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho.
S+kuno'nji+keno. S+kwo'miyomt+keno. Y+hufo yokajo'nji+keno. Im+ngo
ne'nji+keno. Ose'manji t+mo ito'no fohontohumamno.
36 Sekwo saho fosyowentan+ngkuji kako komo'noponoho l+kuji ito'no
fohontohumamno.
37 Oso hungkuno seloheso a'amu hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no
fohontohumamno.

14

Jutafe hwe engo sohwa Jisas+mo fonjosyane'ent+fi hnn+mentohofofoho.
(Mat+yu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

1 A'amu Jutafe S+kuno Engo imo'nyo sopo i'mofayo'ne s+kuno hufa'u wen-
tan+ngki oso s+kuno s+mo'mjoso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso
somne'ne Syaf+siyofoho. * S+kuno nom'nehwi hof+ko wopayo engo
mokamo'nnyoso n+motofofoho. Oso s+kuno engo hufa'u m'mofape sohonta
s+kuno hufa'u nowentan+ngki oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo
sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwanji
uhu'mokont+fi, Hof+ko Jisas+mo aho hiyaso'mo kehwasi nofonjosyane'ent+fi
hon+ngkano'no t+pmmentohofofoho.
2 Ole hnn+mentohofi, olo hiloso An+tu A'amu Is+lael somo
Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo osomo wopayo engo
nontan+ngkuji aho kehwaso'no nonahon+ngkuji, a'amu hof+ko nakumo
ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no S+kuno Engo homo somo nakwo
Jisas+mo aho kehwaloho. Ose hnn+mentohofofoho.

A'mu fisi Jisas+ye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso usohumentisofoho.
(Mat+yu 26:6-13; Joun 12:1-8)

3 Jisas kako Saimoun+ye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun
huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hof+ko'nji wo-
payo nontan+ngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino
wonyoangkafo'njoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo so'no hamniyoho
mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwan+po lohofonto
Jisas+ye mnokinopo mijo sohumentisofoho.
4 Nos+syontan+ngki a'amu fihwa uhwonont+fi s+mano hintotohino
umn+ngkahon+ngki hnn+mentohofi, Oloso wop+ngo'maho. Hwone mijo
wonyoangkafoso siki s+siyoso peho'neto.
5 Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho m+kun+mposo (300 *tenaliyo*)
† nejapontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no
uy+hwanesohilo. Ose hnnont+fi a'mu simo yoka ul+mentohofofoho.
6 Yoka ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no
olosimo s+meho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wop+ngo ntohokwoho.
7 A'amu yo'mayo umofonyo iwo'n+ngkohofoso sekwo'nji ne'nohino
humawo'n+ngkohofofoho. Sekwo hof+kimo ufo'mant+fi'manji nohono
ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohu-
mant+'mne hwon+'maho.
8 Olo hiso ntohofisoso wop+ngofoho. Kako nakwo a'amufe pi-
jafo pi'n+momo woho'nosyano lontani ehulohof+wo'n+ngkuhwone hopaso
ehontohokwoho.

---

* **14:1:** Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † **14:5:** ***tenaliyo*** —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo s+kuno anga'nohino'no ***tenaliyo*** kenga'no ma'masofoho. ***t+li hunt+let*** 300 ***tenaliyo*** so oso hamniyoho soswo anga'nohino'nefoho.)

9 Hungkuno nehopi waselɨmo. Ango yawojo'meemo nje hungkuno
wopɨngo a'amu somo ulɨkujoso olo a'mu losi ntohofiso sotnne'no
ulɨfitnnefoho. Oso'no a'amu pi'nɨngo engo olo a'mu losimne'no
syafɨhupitnnefoho.

Jisasɨne'no Jutas a'amumo tokoyo'ofo imentisofoho.
(Matɨyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Osohonta Jutas Isɨkaliyout kako Jisasɨye inomokomoyo a'amu aho
hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u uhwosopo'mentiso sohwo kako oso a'amu
tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwamo Jisasɨne'no aho kopitnne'no
ufo'ma'mo lonto hofɨkoe angopo u'ma'mentisofoho.
11 Hofɨko nupa'nontɨfi sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkahonɨngki oso
hiso'no hamniyoho wokijopano ulɨmentohofofoho. Oseso Jutas Jisasɨmo
utɨhwamne'ento honɨngkano imofo'ne syofɨsyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Sɨkuno Engo somo wopayo nɨmentohofofoho.
(Matɨyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

12 Sɨkuno Engo sɨmo'mjo Wopayo Feejo Lohonɨmotofo Sɨkuno somo
hofɨko yahu fonjahumotofo sohonta Jisasɨye inomokomoyo sohwa Jisasɨmo
ulɨmentohofi, Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne
Syafɨsiyo Sɨkuno Engo ‡ osomne'no wopayo naneso ntɨ'mo ntɨ'mo esyohu-
manehwono.
13 Ose ulahonɨngkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ulɨmento,
Siko antɨme engo sopo nowehosɨsi osopo hwe fihwo kako mitɨhwontoho'njo
sohumo uswo'nɨngkohosɨsi kakimo tɨfi finɨngkunyo.
14 Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo sohumo ole ulinyo,
Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwajohoho. Ngko'ne ango nje
inomokomoyo sohwanji Sɨkuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntɨpo
wonantaneto. Ose lehwajohoho.
15 Ose ulohosɨso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo
somo wosetɨhwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso
hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto
uhwantɨmentisofoho.
16 Uhwatɨmentisoso siko nowenji antɨme engo sopo i'mofaponji yo'mayo
Jisas ulɨmentiso hopaso tɨpema'mentisiyefoho. Notɨpemanji siko wosopayo
ito'no yahumentisiyefoho.
17 Sɨkuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji
i'mofapmmentohofofoho.
18 Hofɨko epohumayopo wopayo nopemo'nowentɨfi nonontanɨngkofi
Jisas ulɨmento, Hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. Hwe fihwo
nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwafe ahomo
woho'nanɨhumonte hweho.
19 Ose ulahonɨngki hofɨko sɨmeho tango uyɨmentisofoho. Hwe anga'no
anga'nohino sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose
ulɨmentohofofoho.
20 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nje inomokomoyo sohwasi hwe
anga'no sekwo'njo mta'angohwo ngko'nji wopayo mijomo yomahwe oso
hunonoho.
21 A'amu Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo sohwa iyoswomo
mtɨ'mokumentohofo pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo
umo'nɨmontonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwamo

‡ **14:12:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

tokoyo'ofo ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wopɨngo'nesohilo. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.
(Matɨyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

22 Hofɨko nontanɨngkofi Jisas wopayo nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto kutɨkujo lohofonto hofɨkimo uyonto ulɨmento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho.
23 Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwamo uyahonɨngki hofɨko mijo nɨmentohofofoho.
24 Jisas ulɨmento, Oloso nje honɨyofoho. A'amukune'no usɨhumahono. Olo honɨyoso ngko Anɨtu'nji sekwo'nji makotɨku'nyo'ne usɨhumahono. Nje honɨyo losomo Anɨtu uhwonɨngkuhwosi sekwo Anɨtu'nji makotɨku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.
25 Upa'nɨmno. Hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. Nom'ne sɨkuno somo olo ipisayo mijo apa'no manɨmnehono. Manyo'njo uyɨmnoho. O'o Anɨtu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo nɨmnefoho.
26 Ose ulohonɨngki hofɨko ta anga'no lontɨfi noswapontɨfi hwofɨki'nyo Oulifɨne'no kotasɨmentohofofoho.

Jisas Pitamo ulɨmento, Kɨko hohujo ukinjanɨmo'monnoho.
(Matɨyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

27 Jisas ulɨmento, Sekwo ngkimo nɨhwajɨkuji hiyaso wohumpeentɨfeho. Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, A'amu yahu *sipsip* mokosyohumayo sohumo fonjasyɨkujo'no yahu sohwa hiyaso wohumpeentɨfeho.
28 I oso'no songo lɨkahm'mo Ngkaliline'no sɨmo'mo sepo'mnefoho.
29 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hofɨko ko kuhwotɨ'mopijoso ngko mokuhwotɨ'mo'mnehono.
30 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi wakilɨmonne'no yohono. Olo sɨkwo'miyo lomo yɨhufo tosɨka yoka hufa'u malontanɨngkuhwosi kɨko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sɨhune ole ulɨmonnoho. Ngko Jisasɨmne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no yɨhufo sohwo yoka walɨmontonoho.
31 Ose ulahonɨngki Pita nɨhu'no yokumpohn'nyo ulɨmento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mulɨmnehono. O'o ngko kɨko'nji fonjanɨsiyo so'manji oso hungkunoso mulɨmnehono. Ose ulahonɨngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasɨmo osenohino mjulɨmɨmentohofofoho.

Jisas Ngketɨsemani sopo Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Hofɨko Ngketɨsemani iyo uyo syoho sopono umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Olopo fosyohumamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ulɨmo.
33 Ose ulonto, kako Pita, Jemɨs, Joun'nji nutɨmanto we'enepi nowentɨfi Jisas sɨmeho tango mɨkunɨmoposo umentisofoho.
34 Oso'no Jisas ulɨmento, Nje sɨmeho tango mokunɨmposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wanɨmokumtolɨkeno. Olopo sekwo ito'no fosyohumafɨkuji nohontohumamno.

35 Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento kako Anɨtumo
oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofo'ne jomo ulɨmentisofoho.
36 Ole ulɨmento, Mpohwo, kɨko yo'mayo hopi'nono ihnnehino. Olo tango
nɨ'masoso wae feenɨmofo. I oso'no nje nɨmo'nyo somo inɨngkahutoho. O'o
jɨje kumo'nyo somo tɨfi finɨngkayo.
37 Ose ulonto nolɨkokwaponto inomokomoyo sohwa uhumojohamentiso
sopo saho fosyowentanɨngkofi u'manto Pitamo ulɨmento, Saimoun, saho
peho'no fosyawotnno. Kɨko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.
38 Seten sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohu-
mafɨkuji sekwo yamofo ne'masoso yahino wonyo somo nopɨwesyanoho
lɨkuji Mpohumo jomo ulɨmno. Sekwo wopɨngo'nohini uyano ko lɨfijoso
sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.
39 Ose ulonto, we'enepo nowento hungkuno Anɨtumo nto ulɨmentisoso
apa'no ulɨmentisofoho.
40 Ose ulonto asomo ponto uhwonɨmentisoso inomokomoyo sohwa
tɨmosaho engo unɨngkahonɨngki saho fosyowentanɨngkofi u'mahonɨngki
hofɨko wonɨmango'no yontɨfi nakwo pehofo ulanehwono lontɨfi imentoho-
fofoho.
41 Jisas Mpohumo apa'no jomo ulonto asomo noponto ulɨmento, Sekwo
saho ne'no lofosyawotofo. Nta'noho. Nje sɨkuno moi'wonoho. Ihwoni,
A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofo nto
imasofoho.
42 Sekwo filɨkapmno. Wohwano. Uhwonɨmno. Oso hwe ngkine'no
tokoyo'ofo ntoho'maso sohwo nto pohoho.

A'amu Jisasɨmo aho ko'mentohofofoho.
(Matɨyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

43 Ose lontanɨngki Jutas Jisasɨye inomokomoyo aho hufa'u hopinono
sɨfe mta'ni hufa'u sohwo komo'no i'mofapmmentisofoho. A'amu yofe
engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno
lutɨhwamotofo sohwanji a'amu Isɨlaelɨfe hwe engo sohwanji a'amu
pi'nɨngo engo itokuso'njo hosɨmno'njo sohwamo lutɨmahonɨngkofi Jutas
kako Jisasɨyepono ipemotasɨmentisofoho.
44 Jutas oso a'amu sohwamo yamofo itɨhwayo'ne ole ulɨmento, Hwe so-
humo nu'mahm'mo hinjoho hu'nɨmeso oso hwe huhwo sohwo Jisasɨyoho.
Osohumo sekwo aho kekuji fɨpemotawomno. Ose nto ulɨmentisofoho.
45 Oseso Jutas Jisasɨmo u'manto ulɨmento, Nje Lontɨhwayohwo, ulonto
hinjoho hu'nɨmentisofoho.
46 A'amu sohwa ose uhwonontɨfi Jisasɨmo aho yokumpohn'nyo
ko'mentohofofoho.
47 Jisasɨye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwasɨpento kako
oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho
ulohofiyo sohwoe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahonɨngki halohoso
pɨwahu'mentisofoho.
48 Jisas ulohonɨmento, Sekwo a'amu hufo iwo'nɨngkiso sohune'no aho
wokano lontɨfi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.
49 Sɨkuno engolopohamo ngko sekwo'nji Anɨtuye tajo ango
engo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwahonɨngko sekwo osopo
manɨkoso'njo iwo'nɨngkohofɨhwasoho. I oso'no hungkuno hohonta
mtɨ'mokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso
ntohofohofo.

50 Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasɨmo ulɨko'mantɨfi hiyaso humpo'mentohofofoho.
51 Hwomu fihwo kako hwapɨfe'nohini inyohwo Jisasɨmo tɨfi inɨngkowahonɨngki a'amu sohwa hwomu sohumo aho wokano lontɨfi imentohofoso
52 hwomu sohwoe hwapɨfe mokoloswoma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

A'amu 'kaunɨsol' sohwamne'no Jisasɨmo ipemotawomentohofofoho. (Matɨyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

53 Hofɨko Jisasɨmo a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo hwe engo sohwoe pone Anɨtumne'no jomo lɨmojo sohwoepono ipemotapontɨfi angopo u'mofopahonɨngkofi a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji, a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko *kaunɨsol* syoho so'no uhu'mokumentohofofoho.
54 Pita Jisasɨmo ko inɨngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'mɨwesofoho. Kako hwe engo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njo sohwanji toho imokinɨmentisofoho.
55 Pita nohumentanɨngki angomno a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunɨsol* syoho'njo hopi'nonohino sohwanji Jisasɨmne'no hungkuno tango'njo poyo imo'nyo'ne wotɨpeentɨfi ko imentohofoso
56 a'amu pi'nɨngo Jisas yo'mayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontɨfi hofɨkoe hungkunoso kengo kengo lɨmentohofofoho. A'amu hufa'u hungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolɨkafontɨfi hwasyo hungkuno ulɨmentohofi,
57 Olo hungkunoso upa'nɨmalohwonefoho.
58 Jisas ole lɨmasofoho. Anɨtuye tajo ango engoso a'amu aho'nji molɨmentohofo somo ngko wae weeo'mnoho. Sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no nom'ne ango engo wamolɨmonnoho. Aho'nji wamolɨmontɨ'maho.
59 Ose lontɨfi, Hwasyo hungkuno pi'nɨngo lokwoposɨwatɨ'mentohofoso ne mmo'nyofoho.
60 Oso'no hofɨko Jisasɨye hungkuno tango'njo so'no wonyopi tɨpeehonɨngkofi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo ajwopo nolɨkofalohofonto, Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofo losofo.
61 Ose ulahonɨngki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyo humamentisofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo apa'no ulohonɨmento, Anɨtu nakwo a'amu Juta hn'nɨmo nefo'mayo'ne lokuhwatɨmentiso hwosilaho. Anɨtu nakwo kakoe yofe ho'nomawo'nɨngkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwosilaho. Awolaho.
62 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anɨtu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwapɨngo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentanɨngkuhwosi uhwonɨfitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontanɨngkuhwosi uhwonɨfitnnefoho.
63 Jisas ose ulahonɨngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwa sɨmano hintotohino umnɨmentiso so'no kakoe hwapɨfe manji'mofo we'enehwo sɨsɨmpento ulɨmento, Nakwo nom'ne a'amu Jisasɨmne'no hungkuno jo'neso joho peho'no ulanehwono.

64 O'o sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'nɨngkohofo. Kakimo pipi
ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahonɨngki hofɨko
ulɨmentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.
65 Ose lontɨfi a'amu fehohnjo sohwa Jisasɨmo memijo uyatɨ'mofontɨfi
Jisasɨmo ikujoho fonjontɨfi ulɨmentohofi, Tɨhwo kufonjohoho. Yofeso
fonaso. Ose ulahonɨngkofi a'amu mekino'njo sohwa Jisasɨye sɨmo'mango
sopo aho pehusɨ'mentohofofoho.

Pita ole lɨmento, Ngko Jisas hnne'no huno maniyohoyohoho.
(Matɨyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

66 Nofonjontanɨngkofi Pita angkuhwafopo nohumentanɨngki a'musi hwe
yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulo-
hofiyosi u'manto,
67 Pita toho imokinontanɨngki uhwononto ulɨmento, Kɨko Jisas Nasalet
nta'ango sohwonji emoimotnno hwosoho.
68 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Hwasyo lohino, Oso hwe so-
hune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nolɨkafonto kusopo
ko'mo'mentisofoho.
69 Osopo nohumentanɨngki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu
mofoponjo sohwamo ulɨmento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisasɨmo tɨfi
inomokomoyɨwo'nɨngkiso hweho.
70 Ose ulahonɨngki Pita apa'no awonoho ulɨmentisofoho. Hwangku
we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohofo sohwa Pitamo apa'no
ulɨmentohofi, Nehopeho. Kɨko hofɨko'nji emoimotnno hwosoho. Kɨko
Ngkalilinta'ango hwosoho.
71 Ose ulahonɨngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Ngko
hwasyo hungkuno selɨmeso Anɨtu tohino wontapono. Oso hwe sekwo
ntohofo sohwo ngko yofe mɨhwofe'njo hweho. Nehopi lohono.
72 Ose ulahonɨngki komo'no tosɨka yoka apa'no lɨmentisofoho. Pita
nupa'nonto Jisas hungkuno ulɨmentiso so'no huno syafɨhu'mentisofoho.
Jisas ose nto ulɨmentisofoho. Yɨhufo tosɨkaso yoka hufa'u lososo so-
honta Pita kɨko ngkine'no mango hufa'u sɨhune ole walɨmonnoho. Ngko
Jisasɨmne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ulɨmentiso so'no
Pita syafɨsyonto humotaho engo lɨmentisofoho.

15

Hofɨko Pailotɨyepono Jisasɨmo ipemotapmmentohofofoho.
(Matɨyu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

1 Imɨngo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu
Jutafe hwe engo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwanji *kaunɨsol* a'amu hopi'nono nuhu'mokontɨfi Jisasɨmne'no
hnnɨmentohofofoho. Nohnnontɨfi Jisasɨmo aho kentɨfi ahwomo nano
kilofontɨfi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono
Jisasɨmo ipemotapmmentohofofoho.
2 Ipemotopahonɨngkofi Pailot Jisasɨmo ulohonɨmento, Kɨko a'amu Jutafe
hwe engo hwosilaho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento. Hungkuno hiso kɨko
nehopi lohino.
3 A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailotɨmo hwasyo
hungkuno Jisasɨmne'no mjalɨmentohofofoho.
4 Pailot Jisasɨmo apa'no ulohonɨmento, Oso hungkuno pi'nɨngo kikine'no
mjakilɨmɨhwofo upa'nɨngkinoso kɨko aku hungkuno pehofo ulɨmto.

5 Ose ulahonɨngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahonɨngki Pailot yomo yonto huno pi'nɨngo syafɨhu'mentisofoho.

Pailot Jisasɨne'no ulɨmento, Iyomo fonjinto'ofahumno.
(Matɨyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39–19:16)

6 Soswo huhwo huhwi oso sɨkuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo nɨhu'nahone isɨhutofɨhwatɨmojofoho. A'amu Jutaso hofɨko hwe fihwoe yofe ulahonɨngkofi Pailot hofɨkoe hungkunomo tɨfi inɨngkamojofoho.
7 Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hofɨko hofɨkoe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohwamo ikujoho nofonjontɨfi a'amu fehohnjo somo fonjosyahonɨngkofi impo'angomo intofahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.
8 Hwe moya'mi pi'nɨngo engo uhu'mokontɨfi Pailotɨmo u'mantɨfi ulɨmentohofi, Olo Sɨkuno Engo lomo kɨko hwe anga'no impo'ango mta'ni usɨhutofɨhwatɨmonntaho. Oso yahinoso apa'no fiyo.
9-10 Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ulɨmento, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohumo ngko usɨhutofono lasenɨngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'nɨngo engo Jisasɨmo isɨhutofɨhwajiyo'ne ulɨmentohofo so'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki Jisasɨmo aho ko'mentohofofoho.
11 Ose ulahonɨngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofɨko a'amu ajwo sopo lohofontɨfi a'amufe sɨmehomo ulɨkofantɨfi ulɨmentohofi, Mpolapasɨne'no ulɨmno. Jisas nakwolaho. Mpolapas usɨhutofo. Ose ulɨmno.
12 Ose ulahonɨngkofi Pailot apa'no ulohonɨmento, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohumo ngko pipi uloho'mnehono.
13 Ose ulahonɨngki a'amu hopi'nono joho lɨmentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.
14 Ose ulahonɨngkofi Pailot ulohonɨmento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahonɨngkofi a'amu joho mohm'no lɨwo'nɨmentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.
15 Ose ulahonɨngkofi Pailot hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'nono lonto Mpolapasɨmo isɨhutofɨhwajonto, kakoe hwe itokuso'njo sohwamo ulɨmento, Jisasɨmo impe'nji fonjɨkuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ulɨmentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasɨmo sitofo ulɨmentohofofoho.
(Matɨyu 27:27-31; Joun 19:2-3)

16 A'amu huhwo sohwa Jisasɨmo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotaswontɨfi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwamne'no joho lutɨmantɨfi uhwonɨmno ulɨmentohofofoho.
17 Nuhu'mokontɨfi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisasɨye sangopo ho'nasyontɨfi impe yongo'njoso nokikisontɨfi Jisasɨye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho.
18 Ose imentohofoso, Jisasɨmo atɨfe itɨhwantɨfi sitofo ulɨmentohofi, Ou hwe engo sohwosi kɨko a'amu Juta somo mokosyohumawo'nɨngkino sohwosilaho.
19 Ose ulontɨfi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwanɨngo fonjontɨfi memijo sɨmanopo yatu'mo lohofontɨfi Jisasɨye yofe ho'nomayo'no hwomtame poji uloho'mentohofofoho.

20 Hofɨko sitofo moi'wo ulontɨfi manji'mofo miyo'nohinoso yojasyontɨfi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yontɨfi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne sopono ipemotasɨmentohofofoho.

Hofɨko Jisasɨmo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

21 Nosontɨfi hwe nom'nehumo uswo'nɨmentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Alekɨsanta'nji Lufosɨyo kanɨngkwohweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemmne'no wasɨmo lonto ko yahonɨngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Jisasɨye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.
22 Ose ulontɨfi Jisasɨmo hwofɨki'nyo we'e Ngkoulɨkota sopo ipemotasɨmentohofofoho. Oso yofe Ngkoulɨkota hwapɨngo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.
23 Osopo sɨ'mofontɨfi tohino umnonoho lontɨfi hofɨko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasɨmo uyahonɨngkofi kako nɨmentiso'maho.
24 Manyo'njo yohonɨngki hofɨko Jisasɨmo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyantɨfi hofɨko syohi'nyo yontɨfi Jisasɨye manji'mofo yo'mayo so'no tɨhwo woma'mtolɨkeno lontɨfi yamofo imentohofofoho.
25 Mofehi'nyo imɨngo'nji (9 *kɨlouk*) Jisasɨmo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
26 Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mtɨ'mokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasɨye iyo mnokino sopo hofojahumentohofofoho.
27 Hwe hufa'u ikujoho'nji hufo'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasɨye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasɨye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.
28 [Hohonta hungkuno mtɨ'mokumentohofoso oso sɨkuno somo ne imo'nɨmentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentanɨngki a'amu huhwo wonyo hweho lɨmentohofofoho.]
29 Hwe moya'miso nopohotawentɨfi mnokɨngkwa'nɨngkwa'nnyo yontɨfi sitofo ulɨmentohofi, Kɨko ole lɨwo'nɨngkini, Anɨtuye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molɨmeso sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no ango moi'wo umo'nɨmontonoho. Ose ulontɨfi tɨkafo jɨmentohofofoho.
30 Kɨko fo'ma'nyo. Ose ulontɨfi ulɨmentohofo, Iyopo nta'ni fɨkotape. Ose ulɨmentohofofoho.
31 A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko a'amu ajwo somo lohofontɨfi Jisasɨmo sitofo mohm'no hnnɨmentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'nɨngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.
32 Kako Kɨlais Anɨtu uhwatɨmentiso hweho. A'amu Isɨlaelɨfe yofe engo'njo mokosyohumayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotapɨhwoso'no uhwonɨngkuhwasi nakwo sɨmeho hi'ntnnono uyantanoho. Ose lontɨfi tɨkafo jɨmentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasɨ'njopo fonjinto'ofahumentohofo huhwa'u'ntnne'no Jisasɨmo sitofo ulɨmentisiyefoho.

Jisas poyo imo'nɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

33 Hinjo ajwo kuntoliyopo sɨkuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kɨlouk*) oso'nji apa'no longkonɨngkahonɨngki mofehi'nyo lɨmentisofoho.
34 Sɨkuno moi'wo imo'nɨngkahonɨngki Jisas joho mohm'no lɨmento, *Eloui, Eloui, lama sapakɨtani.* Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje Anɨtu, nje Anɨtu, peho'no nɨsɨkwojantokuno.
35 Ose lahonɨngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontɨfi huno muyahonɨngki lɨmentohofi, Upa'nɨmno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohumne'no joho lalofoho.
36 Hwe fihwo komo'no nowento hwapɨfe we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ulɨmento, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nopɨhwosi iyo mta'ni ufo'ma'mtolɨkeno.
37 Ose ulahonɨngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'nɨmentisofoho.
38 Poyo imo'nɨngkahonɨngki hohosohonta Anɨtuye tajo ango engo somjo hwapɨfe engo oso ajwopo ango we'e Anɨtu humayo'nefoho lɨmotofo sopo hoku'yopo pmpilɨpeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sɨsɨmpo lohofonto hufa'u imo'nɨmentisofoho.
39 A'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisasɨye sɨmanopo lohofonto, Jisas poyo imo'nɨngkahonɨngki uhwononto ulɨmento, Olo hwe lohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho.
40 Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofontɨfi Jisasɨmo tɨmo humuhwontohumantohofofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Makɨtola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemɨs hwe songo sohwo'nji Jousepɨ'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho.
41 Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hofɨko tɨfi inɨngkawentɨfi ufo'ma'mentohofofoho. Oso moya'mi sofa Jisasɨ'nji Jelusalemne'no pmmentohofofoho.

Hofɨko Jisasɨye pijafo sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

42-43 Oso sɨkuno Fɨlaite somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako *kaunɨsol* syoho'njo hweho. Kako hwe wopɨngo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofofoho. Kako oso hwe Anɨtu uhwatɨmo lɨmentiso sohwe pe-e'ne sɨkuno so'no hontohumamojo hweho. Kako sɨkuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syafɨsyonto kako iyoho we'e ko unɨngkahonɨngki yokumpohn'nyo imo'nonto Pailotɨmo u'manto Jisasɨye pijafo mayo'ne ulohonɨmentisofoho.
44 Ose ulohonɨmentisoso Pailot yomo yonto syafɨhu'mento nto kape'nɨngkohoho. Ose syafɨsyonto hwe engo itokuso'njo sohumo joho lutɨmanto ulɨmento, Jisas poyo nto limo'nɨngkohoho.
45 Ose ulahonɨngki eno ulahonɨngki Pailot Jousepɨmo ulɨmento, E'wano. Pijafoso maho.
46 Ose ulahonɨngki Jousep hwapɨfe halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisasɨye pijafoso iyo mta'ni nomanto hwapɨfe somo ifohumpento sokimomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo ilɨ'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yɨwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pɨjwahumentisofoho.
47 Maliya ango Makɨtolanta'angosi'nji Maliya Jousisɨye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofo sopo uhwonɨmentisiyefoho.

16

Jisas apa'no lɨka'mentisofoho.
(Matɨyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

1 Sɨkuno iyoho humayo'neso nto memjaofahonɨngki Maliya ango
Makɨtola nta'angosi, Maliya Jemɨsɨye kona'wohisi'nji Saloumi'nji hofɨko
hwone mijo akino'njo Jisasɨye pijafomo ehulohofo'ne mpe imentohofofoho.
2 Mo'nɨngka Sante imɨngo'nji iyoho longkonɨngkahonɨngki hofɨko
nolɨkafontɨfi Jisasɨmo ho'nahumentohofo sopo umentohofofoho.
3 Nowentɨfi hnnɨmentohofi, Oso sojo mɨkunɨmposo hofɨku'yopo
pɨjwahumalofoso tɨhwo womeho'nonaofimontolo.
4 Ose hnnontɨfi uhwonɨmentohofoso sojo mɨkunɨmpososo nto
meho'na'mentohofo uhwonɨmentohofofoho. Nto hwosompeehumento-
hofofoho.
5 Oseso sokimo somo noswontɨfi uhwonɨmentohofoso hwe songo hwapɨfe
halojo sawemo'njo sohwo moya'mi sofafe aho angahohnta'ni nohumen-
tanɨngki uhwonontɨfi hofɨko yomo yomo imentohofofoho.
6 Oso hwe huhwo sohwo ulɨmento, Sekwo yomo ikutoho. Ngko huno
niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'ango a'amu fonjinto'ofohumalofo
sohune'no tɨpeelokwofo. Kako nto likakwoho. Olopo mohumuyoho.
Uhwonɨmno. Noho'nohumalofo sopo aneponoho.
7 Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sohwamo ulɨmno.
Jisas Ngkaliline'no sɨmo'mo nto sepo'maho. Ose ulɨmno.
8 Ose ulahonɨngki noswapontɨfi yomo yomo yontɨfi komo'no umentoho-
foso iyoho unɨmentiso so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwonɨmentohofo
so'no mulɨmmentohofofoho.

Maliya ango Makɨtolanta'angosi Jisasɨmo uhwonɨmentisofoho.
(Joun 20:11-18)

9 Santemo iyohohwe'nji Jisas lɨkofahonɨngki Maliya ango
Makɨtolanta'angosi Jisasɨmo kaki'no uhwonɨmentisofoho. Oso hisimo
Jisas hohonta towahuno wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni
hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho.
10 Maliya nowento a'amu Jisasɨ'nji emmotofo sohwamo u'manto hofɨko
sɨmeho tango'nji humotaho lontanɨngkofi,
11 Maliya ulɨmento, Jisas songo humaho. Nuhwonɨngokohi'nyoho.
Ose ulahonɨngki nupa'nontɨfi huno syafɨhu'mentohofi, Hwasyo nalohoho
syafɨsyontɨfi a'mu hisiye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo honɨngkanopo uswo'nɨmentisofoho.
(Luk 24:13-35)

12 Hwangku hwe hufa'u hwa'u ango Jelusalem ulɨko'manji honɨngkanopo
nowentanɨngki Jisas a'amu nom'ne pa'nɨngohwo u'mahonɨngki
13 siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo noponji inomokomoyo nom'ne
sohwamo ulahonɨngki hofɨko haloho miyo'njo yontɨfi sɨmeho hi'ntnnono
muyofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo u'manto syoho uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

14 Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni anga'no so-
hwa angomo nohumantɨfi wopayo nontanɨngkofi Jisas nu'manto yoka
ulɨmentisofoho. Hwapɨngoso ole hofɨko sɨmeho hi'ntnnono muyo'nefoho.
A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwamo Jisas nto lɨka'maho. Nakwo

uhwonɨngkuhwono ulahonɨngkofi hofɨko hwasyo hungkunofoho huno syafɨhu'mentohofofoho.
15 Jisas ulɨmento, Sekwo ango'meemo humpekuji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopɨngoso filutɨhwafɨkuno.
16 A'amu oso hungkuno hiso nupa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono sejapɨkuji mijo mapijoso Anɨtuye a'amu ne imo'nɨfitnnefoho. A'amu oso hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo somo Anɨtu hofɨkoe honɨngkano wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.
17 A'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapifijoso ole ifitnnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnnefoho. A'amu kengofe hungkunoso lɨfitnnefoho.
18 Hofɨko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne nɨfijoso poyo mmo'nɨfitnnefoho. Hofɨko a'amu mnokino'njo somo aho kisasyɨkuji ngkimo jomo ntɨkujo'no wopɨngo imo'nɨfitnnefoho.

Anɨtu Jisasɨmo ahwomomne'no utɨma'mentisofoho.
(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

19 Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwaofahonɨngki Anɨtu Jisasɨmo utɨma'mentisofoho. Nosonto Anɨtuye aho angahohnta'ni humamentisofoho.
20 Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowentɨfi Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufo'mahonɨngki hofɨko yo'mayo wonyoangkafo yahonɨngkofi a'amu uhwonontɨfi ou, olo hungkunoso Anɨtuye hungkuno nehopeho lɨmentohofofoho. Hungkuno osohopeho.

Luk
Olo Hungkuno Wopɨngo loso Luk mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta Luk soswo *teti* (30) mofonepo nto uyakolofahonɨngki mtɨ'mokumentisofoho. Luk sohwo Jisasɨye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Luk sohwo a'amu uyohofaho syohoso wopɨngo imojo hweho. (Oso hiso Koulousi sohe engo 4 honɨngkano we'e 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komo'no mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, kako hano ne'no emoyonto a'amu Jisasɨmo uhwonɨmentohofoso mpoyo lutɨhwahonɨngkofi kako hungkuno fiso'nji uhu'mokonto mtɨ'mokumentisofoho. Luk sohwo a'amu Juda hwo'maho. A'amufe Hwomu Jisas sohwo a'amu wonyo honɨngkanomo humentanɨngkujo somne'no notɨpemahwosi utɨmayo'ne pmmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 honɨngkano we'e 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk a'amu Ngkɨlik osomne'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Luk mtɨ'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Luk olo iyoswo hiloso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno a'amu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mtɨ'mokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwapɨngo neso olenoho. Jisas sohwo nakwo a'amu so'nwi yahino wonyo yontanɨngkuwhoni asomo netɨmayo'ne pmmentiso hweho. Oso'no nakwo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi Jisasɨmo tɨfi unɨngkohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilosɨmne'no mtɨ'mokumentisofoho.

1 Nje hwe engo Tiyoufilos sohwosi, kɨko nje hungkuno upa'nyo. Kɨlais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yo'mayo imo'nɨmentiso somne'no a'amu pi'nɨngo engo sohwa hofɨko nakwo ifalifaliyo womtɨ'mokano lontɨfi yamofo imentohofofoho.

2 Jisasɨye inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu so'nji hofɨko yo'mayo Jisas imentiso sɨmo'mta'ango somo tɨmo uhwonontɨfi a'amu nom'ne somo ulahonɨngkofi hofɨko mtɨ'mokumentohofofoho.

3 I, ngko huhwo'ni Jisasɨye mpoyoso kikiyepono wolɨhwatɨmo lonji mtɨ'mokalokweno. Sɨkuno pi'nɨngo engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'nɨngo engo somo yo'mayo sɨmo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno hwapɨngo neso tɨpemanji hungkuno ito'nohini kikine'no mtɨ'mokalokweno.

4 Oseso yo'mayo hungkuno nto lokitɨhwawo'nɨngkohofo somne'no nehopitɨkeno hwasyotɨkeno syafɨsyohojɨ'manji olo hungkuno kikine'no kumtɨ'mokiyalokwe losomo atofo lohoji hungkuno neso wotɨpema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohumo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ulɨmentisofoho.

5 Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helout sohwo kako hwaho Jutiya mokosyohumamentiso sohonta hwe fihwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo ango syoho'njo hweho. Oso syoho imotofo

huhwo sohwa hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohu-
mamentisofoho. Sekolaiya hofɨko'nji syoho imojo hweho. Sekolaiyafe ape
hiye temtitofo huhwa oso syoho imotofofoho. Kako Mousesɨye kola'wehwo
Elounɨye imuyoho. A'mu hisi yofe Elisapetɨyoho.
6 Hisiya'u siko Anɨtuye tɨmo sopo wonyohofiyo humamojiyeya'uyoho.
Siko Anɨtuye honɨngkano hungkuno ito'nohino somo inɨngkawenji
honɨngkano wonyo ane humamojiyeya'uyoho.
7 Siko mehomi nɨhu'no ane yaswoho. Hwapɨngoso Elisapet kako hwonjo
ape humanto siko a'mane imo'nɨmentisiyeya'uyoho.
8-9 Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofo sohwa hofɨkoe sɨkuno Anɨtuye
ango engo somo syoho iyo'ne i'mofopahonɨngki hofɨko a'amu uhwosope
yahinoso yontɨfi Sekolaiya sohumo Anɨtuye sɨmano sopo lohofo'ne uh-
wosopo'mentohofofoho. Oseso kako oso ango ajwo so'mo Anɨtuye ango-
foho lɨwo'nɨngkohofo sopo noswonto hwamno pa'nyo akino wopɨngo'njoso
Anɨtumne'no tɨkayo usɨmokumentisofoho.
10 Sekolaiya kako oso tɨkayo usɨmokontanɨngki a'amu pi'nɨngo
engo sohwa hofɨko mempo hohnta'ni nohumantɨfi Mpohumo jomo
ulɨmentohofofoho. Hofɨkoe yahino ose imotofofoho.
11 Sekolaiya osopo nohumanto uhwonɨmentisoso Anɨtuye a'amu ahwom-
omjo sohwo kako oso epohumayo tɨkayo usɨmokiyo aho anga sohohnta'ni
lohofontanɨngki uhwononto
12 yomo engo yonto iyoho unɨmentisofoho.
13 I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ulɨmento, Sekolaiya, kɨko
iyoho yohotoho. Anɨtu kako jɨje jomo ujo somo nto kupa'nɨmaho. Jɨje ape
Elisapetɨsi kako hwomu woma'montonoho. Notɨpemahosɨsi kɨko yofe ole
muso Jounɨyoho.
14 Hwomu huhwo sohwo i'mofopahonɨngkuhwosi siko sɨmonyo engo
uyanjiyoho. I a'amu pi'nɨngo engo hi'nji sɨmonyo engo uyantɨfeho.
15 Hwomu huhwo sohumo Anɨtu kako yofe engo mulonefoho. Kako
yo'mayo mijo yokumpohn'nyoso nonɨngkuhwoloho. Kako kona'wohiye
sɨmeho mo'mo mnawentanɨngkuhwoso sohonta Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo uhula'ofonefoho.
16 Kako Anɨtuye hungkuno a'amu Juta somo ulɨhwoso'no hofɨko hofɨkoe
honɨngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkuji hofɨko hofɨkoe Hwe
Engo Anɨtu sohumo apa'no unɨngkowantɨfeho.
17 Kako oso a'amu sohumo Ilaija hohonta Anɨtu hungkuno uyahonɨngki
lɨmojo sohwoe yokumpohn'nyo pa'nyo sohwo nohumahwosi kako oso
hwe Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmonte'no yoso sohumne'no a'amufe
honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako Anɨtuye hungkuno
ulɨhwoso'no hwe sohwa upa'nɨngkuji hofɨko hofɨkoe mehomi sɨmeho
afa apa'no wepufisyantɨfeho. A'amu sɨmeho afa minyo'njoso Anɨtuye
hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofoso hofɨko a'amu honɨngkano
wopɨngo'njo sofe huno apa'no wotɨpemantɨfeho. Oseso kako Hwe Engo
sohumne'no a'amu ito'no wesyohumamontonoho.
18 A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahonɨngki Sekolaiya ulɨmento, I,
pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape hi a'mane moi'wonoho. Jɨje
hungkuno ne imo'nyoso ngko huno pipi wanimontolo.
19 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo ulɨmento, Ngko Ngkepɨliyel
hwo'nyoho. Ngko Anɨtuye sɨmanopo lohofɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Olo
hungkuno wopɨngo'ne kilohe loso'no Anɨtu kako lonɨhwatɨmaso'no pm-
male hwo'ni ku'mahono.

20 I, kɨko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo kɨko sɨmeho hi'ntnnono
mantape so'no jɨje mango pɨku'nnyo imo'nɨngkohoji kɨko hungkuno
majo'njo uyɨmonnoho. Oso hopa nohumentanɨngkohoji yo'mayo kiloheso
ne umo'nɨmontonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe sɨkuno somo
ne imo'nɨngkuhwoso'no kɨko hungkuno apa'no walɨmonnoho.
21 Oso hungkuno hiso hnnontanɨngki a'amu mempo hohnta'ni uh-
wontohumantɨfi huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi ole hnnɨmentohofi,
Peho u'mahonɨngki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anɨtu'njopo nohumanto
kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnnɨmentohofofoho.
22 Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo
mujo'njo imentisofoho. O'o kako ilo'nnyo hopa imo'nonto kako kakoe
aho'nji'nohini itɨhwahonɨngki uhwonontɨfi ole syafɨhu'mentohofi, Seko-
laiya kako Anɨtuye ango we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso
uhwonɨngkiso hwolɨkeno. Ose syafɨhu'mentohofofoho.
23 Kakoe syoho iyo so'no sɨkuno moi'wo imo'nɨngkahonɨngki kako kakoe
angopono asomo umentisofoho.
24 Tɨfi sohonta kakoe ape Elisapet sɨmeho ihn'nonto kako hiyaso'mo hu-
mentanɨngki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Ilisapet
kako sɨmeho'njo honɨngkanonto ole hnnɨmento,
25 Nje Hwe Engo Anɨtu kako ngkimo wopɨngo ntohokwoho. Ngko mehomi
mmo'nyo so'no wonɨmango nnontanjopo Anɨtu a'amufe tɨmopo oso tango
hiso wae yanɨmokwoho. Ose hnnonto sɨmonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no ulɨmentisofoho.

26 Elisapet sɨmeho'njosi humentanɨngki hamno aho fehohnjo hopi'nono
nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahonɨngki Anɨtu kako kakoe a'amu
ahwomomjo Ngkepɨliyel sohumo hwaho Ngkalili ango we'e Nasalet so-
pone'no lɨhwatɨmentisofoho.
27 Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe
hwehune'no uhwojano lontɨfi hwosopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo
kakoe yofeso Jousepɨyoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefitɨye temtitofo
mta'ango hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho.
28 Ngkepɨliyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento ulɨmento, Nje mupe
mofehi'nyo'njoho. Anɨtu kako wopɨngo kilohofalofoho. Kako kɨko'nji
humaho.
29 Maliya oso hungkunoso nupa'nonto kako huno pi'nɨngo engo
syafɨhu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwapɨngo neso pipineto.
30 Ose syofɨsyahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo ulɨmento, Maliya,
kɨko huno pi'nɨngo syafɨsyohotoho. Iyoho kinyo'eno. Anɨtu kako kikine'no
sɨmeho wopɨngo umo'nalofoho.
31 Upa'nyo. Kɨko sɨmeho ihn'nɨngkiji hwomu aswo woma'monnoho.
Hwomu huhwo sohumo kakoe yofeso Jisasɨyo muso.
32 Kako hwe engo umo'nɨmontonoho.
A'amu kakine'no ole wolantɨfeho.
Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo Anɨtuye
Hwomu hweho.
Ose wolantɨfeho.
Olo hwe lohumo kakoe ajuyohwo Ntefit yofe engo'njo hwaho mokosyohu-
mamojo hopo sopo Anɨtu uhumatɨmontonoho.
33 Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumantɨhwone hweho.
Kakoe sɨkuno mokosyohumayo'neso moi'wo mmo'nonehoho.

Engolopohamo wawo'mtonoho.
34 Ose ulahonɨngki Maliya ulɨmento, Oso hiso pipi umo'nɨmontolo. Ngko hwehwo manɨmahn'nyoho.
35 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo ulɨmento,
Hwangku Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kikiyepono pɨhwosi Anɨtu yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwoe yokumpohn'nyoso ufehu'mokakohumontonoho.
Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no a'amu ole wolantɨfeho.
Hwomu wopɨngo sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho wolantɨfeho.
36 Ose ulɨkwato lohofonto ole ulɨmento, Upa'nyo. Jɨje a'amu Elisapet a'manesi kako sɨmeho'njoho. A'amu kakine'no hwonjo apefoho lɨmotofosi kako sɨmeho ihn'nɨngkahonɨngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho.
37 Yo'mayo hopi'nono a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso Anɨtu kako yo'mayo hwapɨngo sohwo yososo ne umo'nɨmontonoho.
38 Ose ulahonɨngki Maliya ulɨmento, Ihwoni, ngko Anɨtuye syoho ulohofi'nyoho. Kɨko ngkimo hungkuno ntohinoso nolohino hopaso Anɨtu kako ngkimo wantohofono. Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo ulɨko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapetɨmo uhwonamentisofoho.

39 Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no esyohumanto nolɨkafonto kako hwofɨki'nyo pone'no komo'no sɨmentisofoho. Oso hwaho Jutiya ango we'e sopo sɨ'mofapmmentisofoho.
40 Sɨ'mofaponto Sekolaiya sohwoe angomo noswonto Elisapetɨmo nje a'amuyo ulonto hinjoho hu'nɨmentisofoho.
41 Elisapet Maliyafe mampaho upa'nonto kakoe mehomi sɨmeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo kako yomo imentisofoho. Oso hohosohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo Elisapetɨmo uhula'mo'mentisoso
42 Elisapet kako mango engo ole ulɨmento, Anɨtu kako moya'mi hopi'nonohino sofamo wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkiso somo kako kikimo wopɨngo kilohofoso yakolo'nnyo kiyoho. Oso mehomi jɨje sɨmeho mo'mo mnawojo sohumo Anɨtu kako wopɨngo uloho'nnyo hweho.
43 Nje Hwe Engofe na'u siki ngkiyepono peho'no pohino. Ngko yo'mɨngi'nɨ'maho. Anɨtu kako wonyoangkafo ntohofantofoho.
44 Upa'nyo. Ngko jɨje mampaho ngkine'no ntohinoso upa'nonji nje sɨmehomjo mehomi mnawojo sohwo nolɨkafonto sɨmonyo yohoho.
45 Oso hungkuno Anɨtu kilɨmaso somo kɨko sɨmeho hi'ntnnono uyɨmahnno so'no sɨmonyo fiyo. Oseso Hwe Engo sohwo nokilɨmaso hopaso wakiloho'montonoho. Elisapet ose ulɨmentisofoho.

Maliya kako Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ta lɨmentisofoho.

46 Maliya ulɨmento,
Nje mampahoso Anɨtuye yofe ho'nomalokweno.
47 Nje huyo'mango Anɨtu nefo'mawo'nɨngkiso sohune'no sɨmonyo yalokwemo.
48 Ngko Anɨtuye syoho ulohofiyohn'ni yo'mɨngi'nɨ'maho.
I oso'no kako ngkimo wonyoangkafo ntohofantofoho.
Olohonta nɨhu hwangku no'mo nɨhu a'amu Anɨtu kako ngkimo sɨmeho wonyoangkafo ntape so'no wolantɨfeho.
49 Anɨtu kako Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo kako ngkimo wopɨngo ntohofo so'no ngko kakoe yofe wopɨngo'nohinoso woho'nɨma'mo.

50 An+tu kako a'amumne'no hitoho ulofahon+ngki a'amu kakoe hungkunomo enjwa'mo humawo'n+ngkohofoso hof+ko An+tu kakoe hitohomo humalofo.
Hof+ko'nohin+'maho. O'o, hof+koe imu hwanji ne'no imu hwanjimo ne'nohini went+hwonefoho.
51 An+tuye yokumpohn'nyo it+hwahon+ngki a'amu kakine'no yokumpohn'nyo imo'n+wo'n+ngkohofo somo An+tu kakoe aho yokumpohn'nyo engo so'nji ilojaofososo hof+ko kengo'mo humpopitnnefoho.
52 An+tu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo sohwamo monje yasy+hwosi a'amu yofe engo ane somo ho'nomawo'n+ngkisofoho.
53 A'amu mijoho unyo somo An+tu kako yo'mayo wop+ngo wonyoangkafo uy+montonoho.
A'amu yo'mayo ho'yango pi'n+ngo'njo somo kako nom'ne wop+ngoso muyonehoho.
54 Kako kakoe a'amu Juta hn'n+mo hofiyo nefo'mawo'n+ngkiso hweho.
Oso hungkuno wop+ngo An+tu hitoho ulofo'ne hof+kimo uy+mentiso so'no kako in+ngo momofalofiyoho.
55 Kako neyakwosamo Ap+loham sohwo'nji kakoe imu sohwatnne'no hitoho ulofahon+ngki oso hitoho hiso engolopohamo ne'no nowent+hwonefoho.
Maliya ose l+mentisofoho.
56 Maliya kako Elisapet+'nji nohumentan+ngki hamno hufa'u s+hune memjaofahon+ngki kakoe angopo ne'no asomo umentisofoho.

Elisapet kako Joun+mo aswo ma'mentisofoho.

57 Elisapet kakoe s+kuno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki kako hwomu aswo ma'mentisofoho.
58 An+tu kako oso wop+ngo hiso Elisapet+mo uloho'mentiso so'no ho'n+ngkahon+ngki a'amu ango afaponjo so'nji Elisapet+ye temtitofo so'nji hof+ko Elisapet+'nji s+monyo imentohofofoho.
59 S+kuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'u s+hune memjaofahon+ngki a'amu huhwo sohwa hof+ko hwomu sohwoe a'apahomo s+hu kolofo'ne'ent+fi uhu'mokumentohofofoho. Hof+ko kan+ngkwohwoe yofe Sekolaiyafeso womelompulano lont+fi imentohofofoho.
60 Ose yahon+ngkofi kona'wohi ul+mento, O'o, awonoho. Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Joun+yoho.
61 Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, I, sikoe a'amu sohwa oso yofe Joun+yo eso hi'njo hwa'maho. N+hu'no awonoho.
62 Ose ulont+fi hof+ko kan+ngkwohumo hungkuno mujo'njo mehomife yofe'no aho'nohini upiyo'mentohofofoho.
63 Upiyofahon+ngkofi Sekolaiya kako iyo feejo so'no ipiyofahon+ngki umentohofoso kako ole mt+'mokumento, Kakoe yofeso Joun+yoho. A'amuso ose uhwonont+fi hof+ko yomo yont+fi huno pi'n+ngo engo syaf+hu'mentohofofoho.
64 Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwosampo lohofonto melanyo ito'no imo'n+ngkahon+ngki kako hungkuno lonto kako An+tuye yofe ho'noma'mentisofoho.
65 Oso a'amu ango afaponjoso hof+ko yo'mayo homo somo uhwonont+fi yomo yont+fi iyoho un+ngkahon+ngki pisopisaho l+mentohofofoho. Oso yo'mayo imo'n+mentiso hiso'no oso hwaho Jutiya hwof+ki'nyo'meemjo ango somo ho'nom+mentisofoho.

66 A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo upa'nontɨfi huno
pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi hofɨkoe sɨmeho mo'mo ole hnnɨmentohofi,
Oso hwomu huhwo sohwo kako hwangku pipi wehumamontehwolo. Ose
hnnontɨfi huno ole umento, Anɨtuye yokumpohn'nyoso kakimo umokosy-
ohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ta lɨmentisofoho.

67 Jounɨye kanɨngkwohwo Sekolaiya sohumo Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo ehuhnnaofahonɨngki Sekolaiya kako hungkuno Anɨtu
uyɨmentisoso ulɨmentisofoho.
68 Ole ulɨmento,
Nakwo a'amu Isɨlael hn'nwiye Hwe Engo Anɨtu sohwoe yofe woho'nomano.
Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefo'mayo'ne ne'manto kako
honɨngkano wonyo somta'ni isɨhutofonemalofoho.
69 Kako kakoe syoho ulohofiyo Ntefitɨye temtitofo mta'ango hwe
yokumpohn'nyo engo nefo'mayo'ne nejapohoho.
70 Olo hilo so'no Anɨtu hohonta kakoe a'amumo hungkuno uyahonɨngki
lɨmotofo sohwa nakumo nalɨmotofofoho.
71 Ole nalɨmentohofi, Hwangku kako nakwoe mango sohwafe aho mta'ni
wonetɨma'montonoho.
A'amu nakumne'no sɨmeho wonyo umo'nɨwo'nɨngkiso sofe aho mta'ni
wonetɨma'montonoho.
72 Ose nalonto nom'nepo ole nalɨmento,
Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no ulofɨwo'nalofoho.
Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo uyɨmentiso
somne'no kako huno akwe'no syafɨsyɨwo'nɨngkiso hweho.
73 Anɨtu neyakwo Apɨloham sohumo ulɨmento, Ngko hungkuno ne-
hopi'nohini yokintahopone'no wakilɨmonne'no yohono.
74 Ngko sekwoe mango sohwafe aho somta'ni nosetɨmahm'mo sekwo iyoho
masenyo'njo nje syoho wontohofiyantɨfeho
75 Sekwo sɨkuno huhwo huhwi songo nohumafɨkuji sekwo nje tɨmopo
sekwo honɨngkano wonyo ane'njo wopɨngo'nohini fohumantokuno.
Ose ulɨmentisofoho.
76 Nje hwomu sohwosi, a'amuso ole kilɨfitnnefoho.
Kɨko Anɨtu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe hungkuno lutɨhwayo'ne
hwosoho.
Oso hwe Anɨtu nakuyepono uhwatɨmonte'no yalokuso sohumne'no kɨko
a'amu somo ito'no wesyohumamonnoho.
77 Kɨko Anɨtuye hungkuno a'amu somo ulohojo'no hofɨko huno ole
uyɨmtonoho.
Anɨtu kako nakwoe wonyo wae enaofɨhwosi asomo wonetɨma'monte'ne
yohoho. Huno ose uyɨmontonoho.
78 Anɨtu nakumne'no hitoho engo ulofɨwo'nɨngkiso sohwo sɨmeho
ne'njo nejapɨwo'nɨngkiso so'no pomponaho ahwomo mta'ni
iyoho longkonɨwo'nɨngkiso hopaso nejapososo nakumo
wonalongkonɨmontonoho.
79 Oso pomponaho hiso kako a'amu sɨkwo'mjoho'mo humalofo so'nji a'amu
hofɨko poyo pe'nyo so'no iyoho unyo somo wolahumontonoho.
Oso pomponaho hiso honɨngkano wopɨngo'nohini ito'no humayo'ne somo
womikinjonehwatɨmontonoho.
Sekolaiya ose ulɨmentisofoho.
80 Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento Anɨtumne'no sɨmeho
uyonto kako hwaho a'amu mohumunyo sopo ne'no humamojoso kako

a'amu Isɨlael somne'no Anɨtuye hungkuno lutɨhwamne'ento Anɨtuye syoho wema'mo lonto hofɨko'njopo utɨhwa'nyopo i'mofapmmentisofoho.

2

Maliya Jisasɨmo aswo ma'mentisofoho.
(Matɨyu 1:18-25)

1 Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasɨtos, kako honɨngkano songo imofonto ulɨmento, A'amu ango'meemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wamtɨ'mokano.
2 Ose ulahonɨngki oso soswo sɨmo'mjo somo a'amufe yofe ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosɨyoho.
3 Oseso hwe moya'mi hopi'nonohino hofɨkoe ango hwapɨngopono hofɨkoe yofe mtɨ'mokiyo'ne humpo'mentohofofoho.
4 Jousep sohwo kako Ntefitɨye imu hweho. Oso'no kako ango Nasalet hwaho Ngkalili nulɨko'manto hwaho Jutiya Ntefitɨye pone Mpetɨlehemne'no umentisofoho.
5 Jousep kako kakoe ape ufohoto'mentohofosi Maliya sɨmeho'njosi'nji nekwoe yofe wemapɨfe lonji umentisiyefoho.
6 Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sɨkuno mehomi aswo mayo'ne i'mofapmmentisofoho.
7 Kako hwomu tisɨmaso aswo manto hwapɨfe ekojɨsasyonto yahu wopayo uyo kompuso so'mo uwotɨmentisofoho. Hwapɨngoso a'amu fosyawowo'nɨngkohofo angoso a'amu nto uhula'mo'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso a'amu yahu 'sipsip' mokosyohumayo sohwamo hungkuno ulɨmentohofofoho.

8 Oso hwaho hopo sopo ango pone engo momɨngo sohohnta'ni a'amu ahwomo yahu mokosyohumayo sohwa hofɨkoe yahu oso sɨkwo'miyo somo mokosyohumentanɨngkofi
9 a'amu ahwomomjoso nu'mahonɨngki ahwomo mta'ango pomponaho engo losyahonɨngki a'amu yahu mokosyohumayo sohwa iyoho unɨmentisofoho.
10 Iyoho yahonɨngkofi a'amu ahwomomjo fihwo ulɨmento, Sekwo iyoho ikutoho. Upa'nɨmno. Ngko hungkuno wopɨngo a'amu hopi'nonohino somne'no sɨmeho wopɨngo umo'nyo'ne'nji motapohefoho.
11 Olo sɨkuno lomo Ntefitɨye pone engo Mpetɨlehem sopo a'mu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo a'amu sokumo asomo setɨmayo'ne hweho. Kako Kɨlais Hwe Engo huhwo sohumo Anɨtu uhwosopo'mentiso hweho.
12 Sekwo nowekuji wotɨpemantɨfeho. Hwomu huhwo sohumo hwapɨfemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompusoho somo ho'nasyohoho. Oso hiso nuhwonɨngkuji sekwo huno ole waseyono. Olohohweho.
13 Ose ulahonɨngki nɨhu'no komo'no a'amu ahwomo mta'ango pi'nɨngo engoso sɨmo'mjo so'nji utɨhwa'nyopo i'mofapontɨfi Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ole ulɨmentohofi,
14 Anɨtu ahwomo yokintahopo humaso sohumne'no isamoyoka ulano.
Kakoe yofe woho'nomano.
A'amu hwahoponjo humalofoso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokalokwofoso hofɨko sɨmeho wopɨngo'nji wohumantɨfeho.
Ose ulɨmentohofofoho.

A'amu yahu mokosyohumayo sohwa Jisasɨmo uhwonamentohofofoho.

15 A'amu ahwomomjoso nulɨko'mantɨfi ahwomomo asomo sɨmentohofo
sohonta a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ole hnnɨmentohofi, Nakwo
Mpetɨlehem ne'no kunto'no wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo
nto lonetɨhwaso so'no uhwonowano.
16 Ose hnnontɨfi komo'no nowentɨfi hofɨko Jousepɨ'nji Maliya'nji
sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusoho somo wentanɨngki
tɨpɨhwonɨma'nɨmentohofofoho.
17 Hofɨko nuhwonontɨfi hofɨko olo hwomu lohumne'no
yo'mayo hungkuno a'amu ahwomo mta'ni upa'nɨmentohofo so'no
lɨjwao'mentohofofoho.
18 A'amu hopi'nonohino oso hungkuno a'amu yahu mokosyohumayo
sohwa ulɨmentohofoso upa'nɨmentohofo so'no huno pi'nɨngo engo
syafɨhu'mentohofofoho.
19 Olo hungkuno a'amu ahwomomjoso yahu mokosyohumayo sohwamo
ulɨmentohofo so'no Maliya nupa'nonto kakoe sɨmehomo memeesyonto
hunomo moho'nahu'mentisofoho.
20 Oso a'amu yahu mokosyohumayo sohwa asomo nowentɨfi Anɨtuye yofe
ho'noma'mentohofofoho. Yo'mayo upa'nɨmentohofo so'nji yo'mayo a'amu
ahwomomjoso nto ulɨmentohofo hopaso uhwonɨmentohofo so'ntnne'no
Anɨtumo isamoyoka ulontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.

Jisas kako'ne yofe mulɨmentohofofoho.

21 Hwangku sɨkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɨhune
memjaofahonɨngki mehomi huhwo sohwoe a'apahomo sɨhu kolofontɨfi
hofɨko yofe ole mulɨmentohofi Jisasɨyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo
sohwoe kona'wohi sɨmeho mmo'nnyo sohonta a'amu ahwomomjo sohwo
Maliyamo ulapmmentisofoho.

Anɨtuye tajo ango engo somo Simeyoun'nji Ana'nji Jisasɨmo uhwonɨmentisiyefoho.

22 Oso honɨngkano hungkuno Mouses a'amu somo uyɨmentisoso
olenoho. Moya'mi sofa hofɨko aswo mayo sohonta sɨkuno *fouti* (40)
memjaofɨhwoso'no hofɨko Anɨtuye tajo ango engo somo mahufitnnehofo.
Sɨkuno hiso moi'wo imo'nɨngkuhwoso'no hofɨko Anɨtumne'no yo'mayoso
wofonjokisosyantɨfeho. Honɨngkano hungkunoso osenoho.
Oseso Maliyafe sɨkuno moi'wo imo'nɨngkahonɨngki kako kakoe
mehomi'nji Jousepɨ'nji ango Jelusalem sopo Anɨtumo mehomi utɨhwayo'ne
sɨmentisiyefoho.
23 Hwapɨngoso Hwe Engofe hungkuno ole wo'nnyofoho. Mehomi
tisɨmasoso hwomu'manji sekwo Anɨtumo uyɨmono. Hofɨko Anɨtuye
hwafoho.
24 Hungkuno nom'neso olenoho. Mehomi songo utɨhwayo sohonta
yɨhufo ntolofiyo fa'utɨkeno kumakumuyo polonyo hufa'utɨkeno osofa'u
Anɨtumne'no fonjokisasyo. Oseso siko oso hiso Anɨtumne'no fonjokisas-
iyo'ne sɨmentisiyefoho.
25 Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jelusalem humamojo sohwo kakoe
yofeso Simeyounɨyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe wopɨngo'nohino
hweho. Kako sɨkuno huhwo huhwi Anɨtumne'no hwomtame ulo-
hofɨwo'nɨngkiso hweho. Kako oso hwe Anɨtu a'amu Isɨlael somne'no
uhwatɨmonnoho lɨmentiso sohune'no sɨkuno huhwo huhwi oso hwomu
huhwo sohumo uhwonyo'ne hontohumayo imojo hweho. Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo sohwo Simeyounɨmo humamentisofoho.

26 An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo kako Simeoun+mo ole nto
ul+mentisofoho. K+ko komo'no poyo mape'ntnne hwosoho. O'o, s+mo'mo
k+ko oso hwe An+tu uhwat+monnoho sel+mentiso sohumo kaki'no uh-
won+ngkohoji k+ko t+fi wape'n+monnoho. Ose ul+mentisofoho.
27 Oseso oso s+kuno Jisas+ye kan+ngkwohwo'ya'u siko Mouses+ye
hon+ngkano hungkuno somo ito'no in+ngkayo'ne Jisas+mo An+tuye tajo
ango engo somo motahumentisiyo s+kuno somo An+tuye towahuno
sohwo kako Simeoun+mo An+tuye tajo ango engo somo syuyo'ne
l+kof+hwat+mentisofoho.
28 Simeyoun oso hwomu huhwo sohumo uhwononto nut+manto An+tuye
yofe ho'nomayo'ne ole ul+mento,
29 U, Hwe Engofo, k+ko hungkuno nt+mentohinoso olohonta ne imokohino.
Oso'no ngko j+je syoho kilohofiyo sohwo'ni hungkuno s+mo'mo
nt+mentohino hopaso ngko s+meho wop+ngo'njo hwo'ni
wape'n+monnoho.
30 Hwap+ngoso ngko nje t+mo'nji oso hwomu nakumo asomo net+mayo'ne
k+ko uhwosopo'mentohino sohumo nto uhwon+ngkohono.
31 K+ko olo huhwo lohumo emokosyohumanji hwe moya'mi temtitofo kengo
kengo hopi'nonohino somne'no ut+hwa'nyopo ujo nto ehontojwasy-
ohino.
32 Kako huhwo sohwo pomponaho hopa a'amu hopi'nonohino somo
l+sy+hwosi kako j+je yahino wop+ngoso ut+hwamte hweho.
J+je yofe engo so'nji j+je yokumpohn'nyo engo so'nji a'amu Is+lael somo
ut+hwamontonoho.
33 Simeyoun ose ulahon+ngki Jisas+ye kan+ngkwohwo'ya'u yo'mayo
Jisas+mne'no ul+mentiso so'no upa'nonji yomo yonji huno pi'n+ngo engo
syaf+hu'mentisiyefoho.
34-35 Simeyoun Jisas+ye kan+ngkwohwo'ya'umo hungkuno wop+ngo'njo
aho ulonjimokonto osopo kako kona'wohi Maliyamo ole ul+mento,
Olo hwomu lohumne'no k+ko tango m+kun+mposo wot+pema'monnoho.
Hwap+ngoso a'amu Is+lael pi'n+ngoso hwomu lohumo uhwon+ngkuji
nakwolaho wolant+feho.
Ose l+fijo so'no hof+ko n+hu'nahone nowahupitnnefoho.
I oseso a'amu nom'ne pi'n+ngoso hof+ko olo hwomu lohumne'no
yokumpohn'nyo lohof+kuji s+monyo ifitnnefoho.
Kako a'amufe s+meho mo'mo yo'mayo huno mnawojoso ut+hwa'nyopo ujo
wehontojwahumontonoho.
Maliyamo ose ul+mentisofoho.
36-37 A'mu fisimo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+mojosi osopo huma-
mentisofoho. Kakoe yofeso Anafoho. Kan+ngkwohwoe yofeso olenoho.
Feenuel+yoho. Kako Asyafe temtitofo mta'angiyoho. Kako n+hu'no
a'maniyoho. Hohonta kako hwehumo uma'nonto hwehwo'nji soswo
aho fehohnjo hopinono nom'ne mta'ni hufa'u humamentisiyo sohonta
hwehwo poyo pe'n+ngkahon+ngki a'musi kako'nohini nohumentan+ngki
soswo *eti-foua* (84) uyakolo'mentisofoho. Kako An+tuye tajo ango engo
somta'ni noswap+wo'n+ngkisi'maho. O'o, osopo ne'no humamojiyoho.
S+kuno'nji im+ngo'nji hinjopo s+kwo'miyomo kako An+tumne'no hwom-
tame uloho'mojiyoho. S+kuno fisomo kako wosopayo manyo humanto
Mpohumo jomo'nohino ul+mojiyoho.
38 Oso hohosohonta kako hisi Jisas+mo u'manto An+tumo isamoyoka
ul+mentisofoho. Kako a'amu ango Jelusalem humamotofoso An+tu kako
ngko hwe anga'no sekumo asomo set+mayo'ne uhwat+monnoho l+mentiso

sohumne'no hontohumentanɨngkofo somo oso hwomu huhwo sohumne'no hungkuno lujɨmo'mentisofoho.

Jousepɨ'ya'u Nasaletnne'no asomo umentisiyefoho.

39 Yo'mayo honɨngkano hungkuno wo'nnyo somo ito'no nto inɨngkawenji Jousepɨ'ya'u siko hwaho Ngkalili sikoe ango we'e Nasaletnne'no umentisiyefoho.

40 Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohn'nyo manto kako huno engo tɨpema'mentisoso hi'njo hweho. Anɨtuye hitoho engoso kakimo wo'mentisofoho.

Jisas kako usufo sohwo Anɨtuye tajo ango engo somo humentisofoho.

41 Soswo huhwo huhwi Jisasɨye kanɨngkwohwo'ya'u siko ango Jelusalem sopo oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno engo * somne'no sɨmojiyofoho. Oso sɨkuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosamo Anɨtu kako hofɨkoe mango sohwafe aho mta'ni isɨhutofomayo'ne huno syafɨsiyo'nefoho.

42 Jisas kakoe soswo aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u uyokolofahonɨngki kako hofɨko'nji oso Sɨkuno Engo somne'no sɨmotofo hopaso sɨmentohofofoho.

43 Oso Sɨkuno Engoso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki hofɨkoe ango pone'no asomo womentohofofoho. Kanɨngkwohwo'ya'u ango pone'no ko wahonɨngki Jisas kako Jelusalem humohumantisofoho. Osohonta kanɨngkwohwo'ya'u Jisas siko'nji mohumayo so'no huno mosyafɨhu'mmentisiyefoho.

44 O'o, huno ole syafɨhu'mentisi, Jisas kako nom'ne hwomu hwanji emoyalokwofo syafɨsyonji mofehi'nyo anga'no Jisas ane siko'nohini emoyɨmentisiyefoho. Mofehi'nyo moi'wo imo'nɨngkahonɨngki kanɨngkwohwo'ya'u siko Jisasɨmne'no sikoe a'amu'njo so'mo hafɨhafe wonyopi tɨpementisiyefoho.

45 Siko motɨpemayo'njo yonji siko ango Jelusalemne'no asomo nosonji hafɨhafe ne'no tɨpmmentisiyefoho.

46 Sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo nohumentanɨngki uhwonɨma'nɨmentisiyefoho. Kako a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji humamentohofofoho. Jisas hofɨkoe hungkunomo upa'nonto yo'mayo hofɨko ulɨmentohofo so'no hofɨkimo kako aku ulohonɨmentisofoho.

47 A'amu huhwo sohwa hofɨko Jisasɨye hungkunomo upo'nontɨfi yomo yontɨfi kakoe huno engo somne'no pisopisaho lɨmentohofofoho. Yo'mayo hungkuno Jisas hofɨkimo aku ulɨmentiso so'no hofɨko wonyoangkafofoho syafɨhu'mentohofofoho.

48 Kanɨngkwohwo'ya'u siko Jisasɨmo notɨpɨhwononji kakoe hungkunomo upa'nonji siko hiya'u yomo yonji pisopisaho lɨmentisiyefoho. Maliya Jisasɨmo ulɨmento, Olo hwomu lohwo sohwosi peho'no humahnno. Nekwo kikine'no hafɨhafe we'e motɨpeeloku yɨhwoyo. Kɨko nekumo me-ejo'njo imahnno so'no nekwoe sɨmeho tango we'yo'maho.

49 Ose ulahonɨngki kako ulɨmento, Siko ngkine'no peho'no ntopeentɨkusiyo. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaho.

50 Ose ulahonɨngki siko oso hungkuno hwapɨngo ne so'no huno mosyafɨhu'mmentisiyefoho.

---

* **2:41:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

51 Oseso Jisas kako kanɨngkwohwo'ya'u'nji asomo nowentɨfi hofɨkoe
ango Nasalet u'mofamentohofofoho. Osopo Jisas kako nohumanto
kanɨngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi
kako oso yo'mayo hiso'no kakoe sɨmeho mo'mo mnawo'mojofoho.
52 Jisas kako engo wento kakoe huno wopɨngoso engo imo'nɨmentisofoho.
A'amu hopi'nonohino so'nji Anɨtu huhwo'nji Jisasɨmo uhwonɨmentohofoso
wopɨngo uhwonɨmentohofofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anɨtuye hungkuno lɨjwao'mentisofoho.

(Matɨyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

1 Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa sohwo kako hwaho
hopi'nono mokosyohumentanɨngki soswo aho hopi'nono sɨfe nom'ne
mta'ni osofosofahu'no uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e
we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo humamotofofoho.
Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya sopo mokosyohumamojo hweho.
Oso hohosohonta Helout kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojofoho.
Kola'wehwo Filip sohwo hwaho Ituliya'nji Tɨlakounitisɨ'njimo mokosyohu-
mamojo hweho. Osohonta Laiseniyas kako hwaho Apilene mokosyohu-
mamojo hweho.
2 Oso hohosohonta Anasɨ'nji Kaiyofasɨ'nji siko a'amu Anɨtuye tajo ango
engo mokosyohumayo syoho somne'no yofe engo'njo imo'nɨmentisiyefoho.
Oso hohosohonta Joun, Sekolaiya sohwoe hwomu sohwo, kako a'amu mo-
humunyopo humamojo sohumo Anɨtu kakoe hungkuno uyɨmentisofoho.
3 Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo nowakento
nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo soponjo somo Anɨtuye hungkuno
lutɨhuku'mo'mentisofoho. Ole ulɨmento, Sekwo sekwoe honɨngkano
wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkujo'no Anɨtu kako sekwoe wonyo hiso
wae yasemofɨhwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose ulɨmentisofoho.
4 Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anɨtu kako Aisaiyamo hungkuno
uyahonɨngki iyoswomo ole mtɨ'mokumento,
Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole
ho'nɨmento,
Hwe Engo sohumne'no honɨngkano ito'no fehumamno.
Kakoe hano emoyo'ne so'no honɨngkano hiso ito'no mɨhwatɨmno.
5 Huyo so'mo ijakipokipe walohopɨfe.
Hwofɨki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe.
Honɨngkano ikito'nnyo somo ito'no womuhwatɨfe.
Honɨngkanopo sojo ipmpɨngo wo'nnyoso womehu'meeopɨfe.
6 Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hofɨko oso hwe Anɨtu asomo
netɨmayo'ne uhwatɨmonte'no yalokunjo sohumo uhwonantɨfeho.
Aisaiya oso hungkuno mtɨ'mokumentisofoho.
7 Hwe moya'mi pi'nɨngo engo mijo wokiyonemano lontɨfi hofɨko Jounɨmo
u'ma'mentohofofoho. I'mofopahonɨngkofi Joun hofɨkimo ulɨmento, Sekwo
homa mehomi soku tɨhwo selɨmasoto. Anɨtu a'amufe wonyo honɨngkano
somne'no tohino mɨkunɨmposo uyo somne'no i'waho fiyɨmno. Ose tɨhwo
selahonɨngki nɨ'mahofo kulo.
8 Sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano lɨfijo'manji
e'wano yahino wopɨngo'nohini utɨhwa'nyopo fiyɨmno. Sekwo ole
nohnnɨngkutoho. Nakwo Apɨlohamɨye imu hn'nɨmo oso tohino engo hiso

mone'manehoho. Ose nohnn+ngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino
wasel+monne'no yohono. Olo sojo loso An+tu kako Ap+loham+ye imuhwa
wamt+'mokumo loso'manji kako hopoeno wamt+'mokumontonoho.
9 An+tu kako iyomo m+ngo lofo'ne iwa'm+ngo ikafe'mo mokosyaloho-
foho. Iyo ipisayo wop+ngo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolo-
fae'mtonoho.
10 Ose ulahon+ngki hof+ko Joun+mo ulohon+mentohofi, Oso hungkuno
nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono.
11 Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Hwe manji'mofo hufa'u'njo sohwo
kako hwe fihwo manji'mofo'ne'no umofonyo inyo sohumo anga'no uyono.
Oso pa'nyoso a'amu wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono.
Ose ul+mentisofoho.
12 A'amu hamniyoho ho'nasyont+fe mawo'n+ngkohofo a'amu fehohnjo
sohwa mijo wokiyonemano lont+fi Joun+mo u'mant+fi ul+mentohofi,
Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi nakwo sohwona'ni pipi yanehwono.
13 Ose ulahon+ngkofi ul+mento, A'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo
sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno yano sejap+wo'n+ngkohofo sopono-
hini a'amu mta'ni mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano
ose syaf+sy+kutoho.
14 A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Joun+mo ul+mentohofi, I, nakwo
pipilo. Nakwo peho uyantanto. Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento,
Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo'ne hwasyo hungkuno mj+l+kutoho.
Sekwo a'amu somo siki ikujoho ufonj+kutoho. Sekwoe hwe engo so-
hwo hamniyoho sejap+wo'n+ngkiso somne'nohini sekwo s+meho wop+ngo
wasemo'nono. Nom'ne hamniyoho so'ne'no jomo ul+kutoho. Ose
ul+mentisofoho.
15 A'amuso Joun+ye hungkunomo upa'nont+fi hof+ko hof+koe hi
ul+kofahon+ngki huno pi'n+ngo syaf+syont+fi ole hnn+mentohofi, Olo hwe
lohwo An+tu olo hwaho lopone'no uhwat+mo l+mentiso sohwol+keno.
16 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Joun ul+mento, Ngko sekumo mijo'nohini
kiyosemawo'n+ngkohono. Hwangku hwe nom'ne fihwo kakoe
yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo yakolo'nnyo sohwo
wapmmontonoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo
so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo hwo'nyoho. Kako nop+hwosi kako
sekumo mijo'nohini makiyosemanehoho. O'o, kako An+tuye Towahuno
Wop+ngo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.
17 Kako hwaho mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwaho
mno ij+hwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaof+hwosi wosopayo
neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho mas+mpe'nyo
ne'no sij+wo'n+ngkiso somo woho'nae'montonoho.
18 Oso pahnn+mo hungkuno ulonto kako nom'ne hungkuno pi'n+ngo engo
oso pa'nyoso a'amufe hunomo ufohotofo'ne An+tuye hungkuno wop+ngoso
lut+hwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Joun+mo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

19 T+fi no'mo nom'ne s+kuno somo hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho
mokosyohumayo sohwo kako kon+ngkwa'wehwoe ape Heloutiyas+mo hufo
ma'mentiso so'nji nom'ne hon+ngkano wonyo pi'n+ngo engo imentiso
so'ntnne'no Joun kako Helout+mo yoka hungkuno ul+mentisofoho.
20 Oso hiso'no Helout kako nom'ne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako
Joun+mo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

Joun kako Jisasɨmo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Matɨyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

21 Sɨkuno fihwi hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofofoho. Osohonta Jisas kako Jounɨmo u'mahonɨngki Joun Jisasɨmo mijo kiyoma'mentisofoho. Moi'wo nto kiyomahonɨngki Jisas kako Mpohumo jomo ulontanɨngki ahwomo mtampo'mentisofoho.
22 Ahwomo nomtompeehonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo yɨhufo ntolofiyo hopa ponto Jisasɨmo wekehumapmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nɨmento, Kɨko nje Hwomu sohwohnne'no ngko sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo kijopalokweno. Kɨko yo'mayo wopɨngo iwo'nɨngkino so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nantofoho.

Jisasɨye hofiyakwosafe yofefoho.
(Matɨyu 1:1-17)

23 Jisas kakoe soswo *teti* (30) uyakolofahonɨngki kako kakoe syoho neso ema'mentisofoho. Hwe moya'mi hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofofoho. Jisas kako Jousepɨye hwomu hweho. Ose syafɨhu'mentohofofoho.
Jousepɨye kanɨngkwohwoe yofeso Heliyoho.
24 Heliye kanɨngkwohwo sohwo Motatɨyoho.
Motatɨye kanɨngkwohwo sohwo Lifaiyoho.
Lifaiye kanɨngkwohwo sohwo Melɨkiyoho.
Melɨkiye kanɨngkwohwo sohwo Janaiyoho.
Janaiye kanɨngkwohwo sohwo Jousepɨyoho.
25 Jousepɨye kanɨngkwohwo sohwo Mototiyasɨyoho.
Mototiyasɨye kanɨngkwohwo sohwo Amousɨyoho.
Amousɨye kanɨngkwohwo sohwo Nahomɨyoho.
Nahomɨye kanɨngkwohwo sohwo Esɨliyoho.
Esɨliye kanɨngkwohwo sohwo Nakaiyoho.
26 Nakaiye kanɨngkwohwo sohwo Matɨyoho.
Matɨye kanɨngkwohwo sohwo Mototiyasɨyoho.
Mototiyasɨye kanɨngkwohwo sohwo Semenɨyoho
Semenɨye kanɨngkwohwo sohwo Jousekɨyoho.
Jousekɨye kanɨngkwohwo sohwo Joutafoho
27 Joutafe kanɨngkwohwo sohwo Jouananyoho.
Jouananye kanɨngkwohwo sohwo Lesafoho.
Lesafe kanɨngkwohwo sohwo Selepapelɨyoho.
Selepapelɨye kanɨngkwohwo sohwo Siyalɨtiyelɨyoho.
Siyalɨtiyelɨye kanɨngkwohwo sohwo Neliyoho.
28 Neliye kanɨngkwohwo sohwo Melɨkiyoho.
Melɨkiye kanɨngkwohwo sohwo Atiyoho.
Atiye kanɨngkwohwo sohwo Kousamɨyoho.
Kousamɨye kanɨngkwohwo sohwo Elɨmotamɨyoho.
Elɨmotamɨye kanɨngkwohwo sohwo Elɨfoho.
29 Elɨfe kanɨngkwohwo sohwo Jousyɨwafoho.
Jousyɨwafe kanɨngkwohwo sohwo Eliyesafoho.
Eliyesafe kanɨngkwohwo sohwo Joulimɨyoho.
Joulimɨye kanɨngkwohwo sohwo Matatɨyoho.
Matatɨye kanɨngkwohwo sohwo Lifaiyoho.
30 Lifaiye kanɨngkwohwo sohwo Simeyounyoho.
Simeyounɨye kanɨngkwohwo sohwo Jutafoho.

Jutafe kanɨngkwohwo sohwo Jousepɨyoho.
Jousepɨye kanɨngkwohwo sohwo Jounamɨyoho.
Jounamɨye kanɨngkwohwo sohwo Elaiyakimɨyoho.
31 Elaiyakimɨye kanɨngkwohwo sohwo Meleyafoho.
Meleyafe kanɨngkwohwo sohwo Menafoho.
Menafe kanɨngkwohwo sohwo Matotafoho.
Matotafe kanɨngkwohwo sohwo Natanɨyoho.
Natanɨye kanɨngkwohwo sohwo Ntefitɨyoho.
32 Ntefitɨye kanɨngkwohwo sohwo Jesiyoho.
Jesiye kanɨngkwohwo sohwo Oupetɨyoho.
Oupetɨye kanɨngkwohwo sohwo Mpouasɨyoho.
Mpouasɨye kanɨngkwohwo sohwo Salɨmounɨyoho.
Salɨmounɨye kanɨngkwohwo sohwo Nasounyoho.
33 Nasounɨye kanɨngkwohwo sohwo Aminotapɨyoho.
Aminotapɨye kanɨngkwohwo sohwo Atɨminɨyoho.
Atɨminɨye kanɨngkwohwo sohwo Aniyoho.
Aniye kanɨngkwohwo sohwo Hesɨlounɨyoho.
Hesɨlounɨye kanɨngkwohwo sohwo Pelesɨyoho.
Pelesɨye kanɨngkwohwo sohwo Jutafoho.
34 Jutafe kanɨngkwohwo sohwo Jekoupɨyoho.
Jekoupɨye kanɨngkwohwo sohwo Aisakɨyoho.
Aisakɨye kanɨngkwohwo sohwo Apɨlohamɨyoho.
Apɨlohamɨye kanɨngkwohwo sohwo Tilafoho.
Tilafe kanɨngkwohwo sohwo Nahoulɨyoho.
35 Nahoulɨye kanɨngkwohwo sohwo Selokɨyoho.
Selokɨye kanɨngkwohwo sohwo Leuyoho.
Leuye kanɨngkwohwo sohwo Pelekɨyoho.
Pelekɨye kanɨngkwohwo sohwo Epafoho.
Epafe kanɨngkwohwo sohwo Syelafoho.
36 Syelafe kanɨngkwohwo sohwo Kainanɨyoho.
Kainanɨye kanɨngkwohwo sohwo Apakɨsatɨyoho.
Apakɨsatɨye kanɨngkwohwo sohwo Syemɨyoho.
Syemɨye kanɨngkwohwo sohwo Nɨwafoho.
Nɨwafe kanɨngkwohwo sohwo Lamekɨyoho.
37 Lamekɨye kanɨngkwohwo sohwo Metuselafoho.
Metuselafe kanɨngkwohwo sohwo Inoukɨyoho.
Inoukɨye kanɨngkwohwo sohwo Jaletɨyoho.
Jaletɨye kanɨngkwohwo sohwo Mahololelɨyoho.
Mahololelɨye kanɨngkwohwo sohwo Kainanɨyoho.
38 Kainanɨye kanɨngkwohwo sohwo Enousɨyoho.
Enousɨye kanɨngkwohwo sohwo Setɨyoho.
Setɨye kanɨngkwohwo sohwo Atamɨyoho.
Atamɨye kanɨngkwohwo sohwo Anɨtuyoho.

4

Seten kako Jisasɨmo yamofo uloho'mentisofoho.
(Matɨyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Jisasɨye sɨmehomo uhumahonɨngki Jisas kako oso Mijo Joutan nulɨko'mahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Jisasɨmo hwaho wonyo a'amu mohumunyo sopone'no ipemotawo-mentisofoho.

2 Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentanɨngki Seten kako Jisasɨmo
yamofo ulohofontanɨngki sɨkuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho.
Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo humamojo sohwo kako
mijoho engo pe'nɨmojofoho.
3 Seten kako Jisasɨmo u'manto ulɨmento, Kɨko Anɨtuye Hwomu Ne-
hwosɨ'manji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no wopayo umo'nono.
4 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole nalɨwo'nɨngki,
A'amu wosopayo'nohini nɨngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanehoho.
5 Ose ulahonɨngki Seten kako Jisasɨmo hwofɨki'nyo pone'no
sɨhwojamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako hwaho hopi'nonohino a'amu
yofe engo'njo sohwa mokosyohumawo'nɨngkohofoso Jisas uhwonono lonto
nɨhu'no komo'no ujo ehontojwahumentisofoho.
6-7 Oseso Seten Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko ngkine'no hwomtame nto-
hofohojo'no ngko oso hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne
yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono.
Yo'mayo uhwonɨngkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo uyɨmo
lɨme'manji ngko huhwo sohumo uyɨmo lɨmeso hoponoho. Kɨko ngkine'no
hwomtame wantoho'monntaho.
8 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole nalɨwo'nɨngki,
Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu kakine'nohini hwomtame ulohofo.
Kakine'nohini syoho ulohofiyɨmno.
Ose ulɨmentisofoho.
9 Osohonta Seten kako Jisasɨmo Jelusalemmjo Anɨtuye tajo ango engo yok-
intaho sopo sɨhumojawento ulɨmento, Kɨko Anɨtuye Hwomu hwosɨ'manji
kɨko olopo nta'ni filɨkofamofo.
10 Ose ulɨkwato lohofonto ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole
nalɨwo'nɨngki,
Anɨtu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no hofɨko kikimo
hofiyo wokufo'mantɨfeho.
11 Hofɨko jɨje ahomo aho kumakukuji jɨje sɨfemo sojo mentofomatnnohino.
Tohinoso nɨhu'no momatnnohino.
12 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtuye hungkuno ole wo'nnyofoho.
Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohumo yamofo nulohofohotoho.
13 Ose ulahonɨngki Seten kako Jisasɨmo yo'mayo yamofoso moi'wo ulo-
hofonto kako nom'ne sɨkunomo Jisasɨmo apa'no yamofo uloho'mne'ento
uhwatɨ'mo'mentisofoho.

Jisas kako hwaho Ngkalili sopo kako kakoe syoho ema'mentisofoho.
(Matɨyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisas kako hwaho Ngkalili sopone'no asomo umentisoso kako Anɨtuye
Towahuno Wopɨngofe yokumpohn'nyoso hi'njohwo umentisofoho. Oso
hwaho Ngkalili hopo soponjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno
Jisasɨne'no ho'nɨngkamentisofoho.
15 Jisas kako tajo ango we'e somo humanto Anɨtuye hungkuno
lutɨhwawo'nɨngkahonɨngki hofɨko oso hungkuno homo somo upa'nontɨfi
kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

Ango we'e Nasalet soponjo a'amuso Jisasɨmne'no hohujo ikinjɨmo'mentohofofoho.
(Matɨyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo kako engo
wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas kako oso ango we'e sopo
asomo wento kako sɨkuno iyoho humayo somo Anɨtuye tajo ango we'e

somo syuwo'nɨmojo somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo
a'amu humentohofo somne'no Anɨtuye hungkuno atofo ujo'ne Jisas lɨkofa
loho'mentisofoho.
17 Nolohofahonɨngki hofɨko oso hungkuno Anɨtu Aisaiyamo uyahonɨngki
iyoswomo mtɨ'mokumentisoso Jisasɨmo uyɨmentohofofoho. Jisas kako
iyoswo hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole mtɨ'mokinyoso
tɨpema'mento,
18 Anɨtuye Towahuno sohwo kako ngkimo nɨhumanto ngkimo Anɨtuye
hungkuno wopɨngo a'amu yo'mayo somne'no umofonyo
iwo'nɨngkohofo somo ujo'ne nɨhwosopo'mentisofoho.
Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne nɨhwatɨmentiso hwo'nyoho.
Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofo soku sekumo impo'ango
somta'ni ngko isɨhutofosemahm'me'no sekwo fohumpopmno.
Sekwo a'amu tɨmpi'nyo soku apa'no tɨmo fohonɨmno.
A'amu yo'mayo tango u'mantesomo ngko sekwoe syoho nohayo
semokiyo'ne lonɨhwatɨmentiso hwo'nyoho.
19 Anɨtu kako kakoe a'amu ne somo asomo utɨmayo'ne sɨkuno somne'no
ujo'ne lonɨhwatɨmentiso hwo'nyoho.
20 Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto hwe iyoswo hiso
mokosyohumawo'nɨngkiso sohumo uyonto kako ampo humamentisofoho.
Tajo ango we'e somjo a'amuso hofɨko Jisasɨmo tɨmo yokumpohn'nyo
humuhwontohumantohofofoho.
21 Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lutɨhwayoso loma'mentisofoho.
Ole ulɨmento, Oso Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokinyo somjo seloheso sekwo
nupa'nɨngkohofoso ne imo'nalofoho.
22 Jisasɨye hungkuno homo somo upa'nontɨfi yomo yontɨfi hofɨko kakoe
hungkuno wonyoangkafo somne'no huno pi'nɨngo syafɨsyontɨfi kakoe yofe
ho'nomantɨfi hnnɨmentohofi, Olo huno wopɨngo loso pipi tɨpema'masoto.
Kako Jousepɨye hwomu hwolaho.
23 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas hofɨkimo ulɨmento, Ngko huno niy-
ohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta lɨmotofo loso ngkimo wontantɨfeho.
A'amu somo wopɨngo imokuhwajɨwo'nɨngkino sohwosi kɨko kakwo'yohwo
sohwosi wopɨngo hmmokinyo. Hungkuno yolohoso ole wontantɨfeho.
Yo'mayo yahino wonyoangkafo kɨko ango Koponeyam humanji imotnno
so'no nakwo nto upa'nɨmalohwone hopaso kɨko olo jɨje hwapɨngo loponjo
a'amu hn'nɨmo fonalohofo.
24 Ose ulonto ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselɨmonne'no
yohono. A'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwoe
a'amu hwapɨngoponjoso hofɨko kakoe hungkuno somo ito'no
minɨngkawo'nɨngkiyohofo.
25 U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Isɨlael humamojo sohonta
ifoyo masiyo'njo ne'no nohumentanɨngkofi soswo hufa'u sɨhune hamno
aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho.
Oso hohosohonta mijoho mɨkunɨmposo i'mofopahonɨngki apɨwojo sofa
pi'nɨngo oso hwaho Isɨlael sopo humamentohofofoho.
26 I oso'no Anɨtu kako Ilaija sohumo kako kakoe hwapɨngo Isɨlael
sopo apɨwojo fisimo ufo'mayo'ne uhwatɨmentiso'maho. O'o, Anɨtu kako
hwaho Saitoun ango Salefat oso ponjo apɨwojo anga'nohino simne'no
yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngki yohofoso ulohofone'ento
uhwatɨmentisofoho.
27 U, nom'ne hungkuno mne'no fɨsyafɨsyo. Hohonta Ilaisa Anɨtu mta'ni
hungkuno lutɨhwa'mojo sohwo humamojo sohonta oso hwaho Isɨlael

sopo a'amu uyo nɨhu'no wonyoso pi'nɨngo engo'njo humamotofofoho. I oso'no Ilaisa kako kakoe hwapɨngoponjo a'amu somo wopɨngo umokumentiso'maho. O'o, kako hwe anga'no hwaho Siliyanta'ango Naman sohumnohini wopɨngo umokumentisofoho.

28 Jisas ose ulahonɨngki a'amu oso tajo ango homo somo humohumantohofo a'amuso hungkuno hiso upo'nantɨfi sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.
29 Hofɨko nolɨkafontɨfi Jisasɨmo aho kompemotawentɨfi ango pone engo somo Jisasɨmo momonyomo uyohotofano lontɨfi kompemotawomentohofofoho. Oso ango antɨme hiso hwofɨki'nyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofɨki'nyo sopo nohumantɨfi Jisasɨmo ho'nomehwasi woho'naofano lontɨfi ko imentohofoso
30 Jisas kako hofɨko'njo ajwo'mo womentisofoho.

Jisas kako hwe sohumo towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo sohumo wae yao'mentisofoho.
(Mak 1:21-28)

31 Jisas kako hwaho Ngkalili ango Koponeyam ne'no umentisofoho. Osopo nohumanto kako sɨkuno iyoho humayo somo a'amu pi'nɨngo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
32 A'amuso hofɨko kakoe hungkunomo upa'nontɨfi yomo imentohofofoho. Hwapɨngoso a'amu sɨkuno iyoho humayo homo somo hungkuno lɨmotofoso hofɨkoe huno mta'ni majofoho. O'o, nom'ne a'amu ulɨmotofoso ulɨmotofofoho. I, Jisas Anɨtuye huno ne somta'ni hungkuno wopɨngo tɨpemanto yokumpohn'nyo so'nohini lutɨhwamentisofoho.
33 Oso tajo ango we'e homo somo hwe towahuno wonyo'njo fihwo nohumanto kako mango mohm'no ole ulɨmento,
34 Hoe, Jisas Nasaletnnta'ango sohwosi, kɨko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kɨko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kɨko Anɨtuye Hwomu Wopɨngo Ne hwosoho.
35 Ose ulahonɨngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka ulɨmento, Mampi'nyo fosyohumaho. Kɨko olo hwe lohumo ulɨko'maho. Ose ulahonɨngki towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwe sohumo a'amu pi'nɨngo'njo sopo hwahopo yohotofasyonto ulɨko'manto hwe sohumo nom'ne tohino muyo'njo imentisofoho.
36 A'amu ose uhwonontɨfi yomo engo yontɨfi hofɨko mjahnnɨmmentohofi, Olo hungkuno yokumpohn'nyo hiloso peho hungkuno ulahonɨngki humpehofo towahuno wonyo sohwafo. Ose hnnɨmentohofofoho.
37 Oseso Jisasɨmne'no hungkunoso ango'meemne'no ho'nɨmentisofoho.

Jisas kako Pitafe konemimo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

38 Jisas kako oso tajo ango somta'ni swaponto Saimounɨye angomo humentisofoho. Saimounɨye konemi siye a'apahoso tohohmtnno mɨkunɨmposo'njoho. Oso hiso'no hofɨko Jisas oso a'mu simo ufo'mayo'no joho lutɨma'mentohofofoho.
39 Jisas kako a'musi fosyowentanjo sopo lohofawento kako a'apaho tohohmtnno hwapɨngo sohumo yoka ulɨmento, Kɨko mpano. Ose ulahonɨngki kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'nɨmentisofoho. Moi'wo imo'nɨngkahonɨngki a'musi kako komo'no nolɨkafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 8:16-17; Mak 1:32-34)

40 Mofehi'nyo ikwo'mokahonɨngki hwe moya'mi hofɨkoe a'amu mnokino'njo somo Jisasɨ'njo sopone'no motɨhu'mokumentohofofoho. Kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo wopɨngo umokumentisofoho.
41 Jisas kako hwe moya'mi pi'nɨngo engo somta'ni towahuno wonyo wae yao'mentisofoho. Oso towahuno wonyo hiso hofɨko joho mohm'no ole ulɨmentohofi, Kɨko Anɨtuye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulɨmentohofofoho. Hofɨko Jisas Kɨlais sohwo ahwomo mta'ni Anɨtu uhwatɨmentiso hweho huno umentiso so'no Jisas hofɨkimo yoka ulɨmento, Sekwo nom'ne hungkuno ulɨkutoho. Ose ulahonɨngki hofɨko mampi'nyo humamentohofofoho.

Jisas kako ango'meemo syoho iku'mo'mentisofoho.
(Mak 1:35-39)

42 Imɨngo ne so'nji Jisas oso ango hopo sopo nulɨko'manto hwaho a'amu mohumunyo sopone'no ngko'nohini we'enehwo wohumamo lonto umentisofoho. I oso'no hwe moya'mi hofɨko hafɨhafe tɨpm'mantɨfi u'ma'mentohofofoho. U'mantɨfi yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Kɨko nakumo nonahwotɨ'mofohotoho. Kɨko nakwo Koponeyam lopo wohumentɨhwano.
43 Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, A'amu ango'meemjo somo Anɨtu kako wopɨngo wosemokosyohumamte'no yalokunjo so'no ngko hofɨkimo hungkuno wopɨngo hiso wolɨjumo'monne'no yohono. Anɨtu kako oso syoho hiso'no nɨhwatɨmentiso hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.
44 Oseso Jisas kako Anɨtuye hungkuno wopɨngoso hwaho Jutiya soponjo tajo ango anga'no anga'nohino somo humolutɨhuku'mofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ulɨmentiso so'no inanɨku pi'nɨngo engo ifammentisofoho.
(Matɨyu 4:18-24; Mak 1:16-20)

1 Sɨkuno nom'nemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * momɨngo sopo nohumentanɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso Anɨtuye hungkuno upo'nano lontɨfi hofɨko Jisasɨ'njo mofonepo wohumano lontɨfi yohoto yohotofo mjaloho'nɨmopmmentohofofoho.
2 Jisas kako a'amu homo somo uhwononto uhwonɨmentisoso yofayokino we'e hufa'u sohwa'u ifohohosasyonji nowentanɨngki hofekwosa sohwa hofɨko inanɨku ifamiyo ho'yoso mijo yojɨjwontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.
3 Jisas kako Saimounɨye yofayokino somo kotasonto Saimounɨmo ulɨmento, Yofayokinoso nonje we'enehwo usitofo. Ose ulonto Jisas kako a'amu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
4 A'amu somo lutɨhwa lohofonto Jisas kako Saimounɨmo ulɨmento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo kɨko jɨje a'amu sohwanji inanɨku ifamiyo ho'yoso mijo ajwo nompo foho'naopmno.
5 Ose ulahonɨngki Saimoun ulɨmento, Hwe Engofo, olo sɨkwo'miyo lomo nakwo inanɨku ufomeeno lontani syoho yokumpohn'nyo ko yɨhwoneso

* **5:1:** Yofe Ngkenesaletɨyeso Mijo Ayo Ngkaliline nom'ne yofefoho.

wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwona'nyoho. I oso'no kɨko ntohino so'no ngko inanɨku ifamiyo ho'yoso woho'nao'mne yohono.
6 Ose ulahonɨngki hofɨko ho'nao'mentohofo hiso inanɨku pi'nɨngo engo
ifammentohofoso inanɨku ifamiyo ho'yoso we'enepi wamtɨhupo'monto
imentiso so'no
7 hofɨko nom'ne yofayokino soponjo a'amu sohwamne'no hofɨkimo
ufo'mayo'ne joho lutɨma'mentohofofoho. Hofɨko mofone lopo nopontɨfi
inanɨku ifamiyo ho'yoso ho'noma'mentohofoso oso yofayokino hufa'u
sohwa'umo inanɨku nojaofonto yofayokino sohwa'u mijomo wemotoswa-
monto imentisofoho.
8 Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmmentiso somo uhwononto kako
Jisasɨye sɨfɨki'nyo so'mo hwomtame ulohofonto ulɨmento, Hwe Engofo,
kɨko ngkimo nɨhwotɨ'mofohoji mpano. Ngko hwe wopɨngohwonɨ'maho.
Wonyo hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.
9 Hwapɨngoso kako oso inanɨku ifammentohofo somo uhwononto iy-
oho unɨngkahonɨngki ulɨmentisofoho. Kako'nohinɨ'maho. O'o, a'amu
yofayokinopo humohumantohofo huhwanji iyoho imentohofofoho.
10 Sepetiye hwomu sohwa'u Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko Saimoun'nji syoho
afa'no imotofo sohwa'u siko huhwa'u uhwononji iyoho imentisiyefoho.
Oseso Jisas kako Saimounɨmo ulɨmento, Kɨko iyoho yohotoho. Olo inanɨku
ifamehino hopaso kɨko hwangku hwe moya'mi ngko'nji songo ne'no
humayo'ne somo utɨmatnne hwosoho.
11 Ose ulahonɨngki hofɨko yofayokino mitɨmomɨngo no'mo
ifohohosasyontɨfi hofɨkoe ho'yango yo'mayoso ulɨko'mantɨfi Jisasɨmo
inɨngkamentohofofoho.

*Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohumo Jisas wopɨngo umokumentiso-
foho.*
(Matɨyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Jisas kako ango fipo nohumanto uhwonɨmentisoso hwe fihwo a'apaho
uyo wonyo'njo sohwo nohumentanɨngki uhwonɨmentisofoho. Oso hwe
huhwo sohwo kako Jisasɨmo uhwononto kako Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo ipito-
fawento hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Hwe Engofo, Kɨko ngkimo
wopɨngo wanɨmokumo liso'manji jɨje yokumpohn'nyoso hoponoho.
13 Ose ulahonɨngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohumo ulɨmento,
Ou wopɨngo wakumokumonne'no yohono. Kɨko wopɨngo hmmo'nyo.
Ose ulɨmentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no
imo'nɨmentisofoho.
14 Oso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki Jisas hungkuno yokumpohn'nyo
ulɨmento, Ngko jɨje a'apaho wopɨngo kumokohe so'no kɨko nom'ne a'amu
somo nulohotoho. O'o, kɨko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angomjo
syoho'njo sohumo jɨje a'apahoso utɨhwaho. Utɨhwahojo'no kɨko oso yahino
Mouses netɨhwamentisoso ose hopa fiyo. Kɨko wosopayo yo'mayoso nom-
ahoji hwe huhwo sohumo uyohojo'no kako Anɨtumne'no woho'nasyono.
A'amu oso homo somo uhwonɨngkuji jɨje a'apaho uyo wonyoso wopɨngo
imo'nɨngkiso so'no huno wosyofɨsyantɨfeho. Jisas ose ulɨmentisofoho.
15 I Jisas kako ose imentiso hiso'no ango'meemo ho'nɨmmentisofoho.
A'amu pi'nɨngo engo oso hungkuno hiso'no upa'nontɨfi ole
syafɨhu'mentohofi, Nakwo kakoe hungkuno upo'nɨngkuhwaso'no kako
nakumo wopɨngo wonamokumontonoho. Ose syafɨsyontɨfi hofɨko Jisasɨmo
u'ma'mentohofofoho.

16 I oso'no Jisas kako sɨkuno pi'nɨngo engo somo hwaho a'amu mohumunyo sopo nowento kanɨngkwohwo Anɨtumo jomo ulɨmojofoho.

Hwe fihwo kakoe sɨfe aho pe'nnyo sohumo Jisas kako wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Sɨkuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko huhwa humunyoponoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko hwaho Ngkalili ango hopo soponta'ango sohwanji hwaho Jutiya ango hopo soponta'ango sohwanji ango Jelusalem soponjo sohwanji hofɨko Jisasɨ'njopo u'mantɨfi humamentohofofoho. Anɨtuye yokumpohn'nyo engoso a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokiyo'ne Jisasɨmo wo'mentisofoho.

18 A'amu fehohnjoso hofɨko hwe fihwo sɨfe aho pe'nnyo sohumo ijempohopo Jisasɨyepono itokwapmmentohofofoho. Itokwapontɨfi ango ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofosyano lontɨfi ko imentohofoso

19 hwe moya'mi pi'nɨngo engo ango huhwo sohwi nto uhulo'ofahonɨngkofi hofɨko mitofomoji'mofayo'njo imentohofofoho. Oseso hofɨko ango antɨfepo kotosantɨfi iku'yo fehohnjo nofentɨfi hwe mnokino'njo huhwo sohumo kakoe ijempoho hi'nji antɨfepo nta'ni ango mo'mne'no impe monje intofuyoho'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo Jisasɨye sɨmanopo meho'nahumentohofofoho.

20 Jisas kako uhwonɨmentisoso oso a'amu itokwapmmentohofo sohwa hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahonɨngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohumo ulɨmento, Nje a'amu sohwosi ngko jɨje honɨngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

21 Ose ulahonɨngki a'amu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasɨye hungkunomo upa'nontɨfi hungkuno pi'nɨngo hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtumne'no sitofo ulalokunjo lohwo sohwo tɨhwolo. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi a'amufe honɨngkano wonyo wae yɨmofo'neso hopo'maho. O'o, Anɨtu kako'nohino hoponoho.

22 Ose hnnontanɨngkofi Jisas kako hofɨkoe huno somjo hungkuno so'no huno uyahonɨngki ulɨmento, Ngko Anɨtumne'no sitofo ulalokwe somne'no sekwo huno peho'no syofɨsikomo'nalokwofo.

23-24 Anɨtu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne nɨhwatɨmentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe honɨngkano wonyo wae yaofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jɨje honɨngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo sɨmeho mo'mo muhwonɨfitnne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni utɨhwa'nyopo setɨhwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohumo ulɨmonne'no yohono. Hofɨkimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohumo ulɨmento, Kɨko nolɨkafohoji jɨje ijempohoso nomahoji jɨje angopo ne'no mpano.

25 Jisas ose ulahonɨngki a'amu tɨmo uhwontohumentanɨngkofi oso hwe huhwo sohwo kako komo'no nolɨkafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe ango pone'no nowento kako Anɨtuye yofe engoso ho'noma'mentisofoho.

26 Oso ango hopo soponjo a'amuso hofɨko uhwonontɨfi hi umo'nɨngkahonɨngki hofɨkoe sɨmeho mo'mo yomo yomo u'mahonɨngki hofɨko Anɨtuye yofe engoso ho'noma'mentohofofoho. Ole lɨmentohofi,

Olo wonyoangkafo uhwonɨngkuhwone loso yahino nɨhu'no wonyoangkafofoho. Ose mjalɨmmentohofofoho.

Jisas kako Lifaimo kakimo inɨngkayo'ne joho ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Tɨfi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwonɨmentisoso hwe fihwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentanɨngki uhwononto ulɨmento, Kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape.
28 Ose ulahonɨngki Lifaiyo nolɨkafonto kakoe yo'mayoso ulɨko'manto Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentisoso kakoe inomokomoyo imo'nɨmentisofoho.
29 Lifai kako Jisasɨmne'no kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hiso'no a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu nom'ne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumantɨfi wopayo nɨmentohofofoho.
30 A'amu Falisi sohwanji nom'ne a'amu Falisi huhwa honɨngkano hungkuno lutɨhwayo syoho imotofo sohwanji hofɨko nohumantɨfi a'amu wopayo nontanɨngkofo sohwamo uhwonontɨfi Jisasɨye inomokomoyo sohwamo ulɨmentohofi, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho fehohnjo siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu honɨngkano wonyo'njo so'nji wopayoso peho'no nalokwofo.
31 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, A'amu mnokino ane'njo wopɨngo humalofoso hofɨko a'amu uyohofahosiyo'njo sohumo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantɨfeho.
32 Oso pa'nyoso ngko a'amu honɨngkano wopɨngo'njo hwona'nyoho lɨwo'nɨngkohofo somne'no joho ujo'ne lutɨmayo'ne pmmentohe hwonɨ'maho. O'o, ngko a'amu honɨngkano wonyo'njoso hofɨkoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkuji ngkimo nnɨngkape-e'ne joho ujo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no lutɨhwamentisofoho.
(Matɨyu 9:14-15; Mak 2:21-22)

33 Ose ulɨmentisoso hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Jounɨye inomokomoyo sohwa hofɨko sɨkuno fehohnjo somo hofɨko Mpohumo jomo'nohini ulɨwo'nontɨfi wosopayo hopi'nonohinoso manɨwo'nɨngkiyohofɨhwafoho. I a'amu Falisi sohwafe honɨngkanomo inɨngkawowo'nɨngkohofo huhwanji oso yahinoso iwo'nɨngkohofɨhwafoho. I oso'no jɨje inomokomoyo sohwa hofɨko wosopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino nɨwo'nɨngkohofofoho.
34 Ose ulahonɨngkofi Jisas kakine'no olo pahnnɨmo hungkuno loso ulɨmento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumantɨfi hofɨko kakine'no sɨmonyo iyo so'no wosopayo manyo'njo iwo'nɨngkohofotaho. O'o, awonoho. Hofɨko kakine'no sɨmonyo engo yontɨfi wopayo engo nɨwo'nɨngkohofofoho.
35 I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohumo a'amu nom'ne sohwa hofɨko kakoe a'amu mta'ni kompemafɨkuji fonjasyɨkujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafɨkujoso sɨmeho tango'njo humafɨkuji wosopayo manyo'njo uyantɨfeho.
36 Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnnɨmo hungkuno hufa'u ole ulɨmento, Hwe fihwo kako manji'mofo tontamo imo'nnyo somo wopɨngo wamtɨ'mokumo lɨhwosi kako hwapɨfe yokumpohn'nyo songo somta'ni tɨfonehwo sɨsɨmpehwosi lojwoma

lohofɨhwosi manjiˈmofo tontamo somo lojwohofojasyososo wopɨngo umoˈnɨmontolaho. Oˈo, oso hwapɨfe songoso manjiˈmofo yofoho somo wohofojahumo lɨhwosi sɨsɨmpemaso somtaˈni wonyo umoˈnɨmontonoho. Manjiˈmofo tontamo huhwo sohumo lojwohofojasyoso hiˈnji apaˈno wonyo wasɨsɨmpoˈnɨmontonoho.

37 Ose ulonto Jisas pahnnɨmo hungkuno tɨfinjoso ole ulɨmento, Aˈamu fihwo kako mijo iloho uyɨmo lɨhwosi te fɨsiyo womaˈmontolaho. Oˈo, awonoho. Kako te fɨsiyo mahwosi mijo ihmˈmofɨhwosi iloho yososo mijo wahumpoˈmontonoho. Te fɨsiyoso nɨhuˈnahone wonyo umoˈnɨmontonoho.

38 U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihmˈmofɨhwosi iloho yososo mijo itoˈno wolɨfawoˈmontonoho. Oso paˈnyoso hohontajo yahino soˈnji yahino songo soˈnji nemˈno huˈmokomokosyohumayoso hopoˈmaho.

39 Aˈamu fehohnjo hofɨko hohontajo yahino soˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki hofɨko yahino songoso nakwolaho lontɨfi hohontajo somo yokumpohnˈnyo mokosyohumawoˈnɨngkohofofoho. Oso paˈnyoso aˈamu hohontajo yahino wopayo manyo humayo iwoˈnɨngkohofoso hofɨko nje yahino songo losetɨhwalokwe somneˈno nakwolaho wolantɨfeho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

6

Sɨkuno iyoho humayo somo syoho miyoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Sɨkuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko syohopo hano humemoyohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahonɨngki wopayo weˈe songoso nomantɨfi aho hwosoˈmokontɨfi pahoso fuyo laofontɨfi neso nɨmentohofofoho.

2 Ose yahonɨngkofi aˈamu Falisi fehohnjo sohwa uhwonontɨfi ulɨmentohofi, Nakwoe honɨngkano hungkunoso yoˈmayo syoho sɨkuno iyoho humayo somo iyoˈneso hano pitofahinyofoho. Oso hisoˈno sekwo olo sɨkuno iyoho humayo losomo wopayo pehoˈne mantɨfi nɨngkohofoto.

3 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Ntefit imentiso soˈno iyoswo mtɨˈmokumentohofoso atofo majo hwasilaho. Oso sɨkuno Ntefit kakoe aˈamu soˈnji mijoho engo humamentohofo sohontaˈneˈno selohonɨngkono.

4 Ntefit kako Anɨtumneˈno hwapɨfe ango molinyo somo swonto wosopayo Anɨtuye sɨmanopo hoˈnahinyoso swomaˈmentisofoho. Oso wosopayo hiso aˈamu sikinjo somneˈmaho. Oˈo, aˈamu Anɨtuye tajo ango syohoˈnjo sohwamneˈnohinofoho. I osoˈno Ntefit kako nononto kakoe aˈamu sohwamo nuyɨmentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofo majoˈnjo imentohofo soˈno sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso ulohonɨngkohofotaho.

5 Jisas ose ulohononto ole ulɨmento, Ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni ngko sɨkuno iyoho humayoˈneso hwapɨngo hwoˈnyoho. Ose ulɨmentisofoho.

Sɨkuno iyoho humayo nomˈne somo Jisas kako hwe aho wonyoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

6 Sɨkuno iyoho humayo nomˈne somo Jisas kako Anɨtuye tajo ango weˈe sohumo noswonto hwe moyaˈmi somo Anɨtuye hungkuno ulɨmentisofoho. Osopo nohumentanɨngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo poyo hopa woˈnnyo sohwo humunyoponoho.

7 A'amu fehohnjo a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwayo
syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hof+ko nohumant+fi Jisas+mo
hungkuno ito'no muhwajiyo ango somo ipemotowane'ent+fi ole
syaf+hu'mentohofi, Jisas kako s+kuno iyoho humayo lomo hwe aho
wonyo'njo sohumo wop+ngo umokumontol+keno. Ose syaf+syont+fi
Jisas+mo uhwontohumamentohofofoho.
8 Jisas hof+koe huno so'mjo yahino so'no huno uyahon+ngki hwe aho
wonyo'njo sohumo ul+mento, K+ko nol+kafohoji olo ajwo lopo filohofo. Ose
ulahon+ngki kako nol+kafonto ajwopo loho'mentisofoho.
9 Oseso Jisas kako a'amu huhwo sohwamo ul+mento, Ngko sekumo
waselohon+monne'no yohono. Oso hon+ngkano hungkuno Mouses neyak-
wosamo uy+mentisoso s+kuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho.
Nakwo olo s+kuno lomo yahino wop+ngo uyantantaho. Wonyo uyantan-
taho. I nom'ne a'amu somo wop+ngo umokantantaho. Wonyo umokantan-
taho.
10 Ose ulonto a'amu'njo so'mo t+mo fe'n+hwononto hwe aho wonyo'njo
sohumo ul+mento, J+je ahoso s+hwaho fis+pofo. Ose ulahon+ngki
hwe huhwo sohwo kako kakoe aho s+hwaho s+peehon+ngki wop+ngo
umo'n+mentisofoho.
11 A'amu huhwo sohwa ose uhwonont+fi s+mano hntotohino
umn+ngkahon+ngki hof+ko ole hnn+mentohofi, Nakwo Jisas+mo pipi
ulohofanehwono. Ose hnn+mentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno l+ku'mofo syoho so'no hwe aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwamo uhwosopo'mentisofoho.
(Mat+yu 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ul+mo lonto kako
hwof+ki'nyo we'e sopone'no s+mentisofoho. Osopo nohumanto An+tune'no
jomo ne'no ulontan+ngki iyoho longkon+mentisofoho.
13 Mofehi'nyo s+'mofopahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo
sohwamne'no joho ulonto oso hwa mta'ni kako hwe aho hopi'nono s+fe
mta'ni hufa'uyo uhwosopo'mentiso sohwamo kako yofe mul+mentisoso
*apousel+*yoho mul+mentisofoho. Oso yofe *apousel+*so hungkuno
hwap+ngoso olenoho. An+tuye hungkuno l+ku'mofo syoho'njo hwafoho.
14 Hwe fihwo uhwosopo'mentisoso Saimoun+yoho. Oso hwe huhwo
sohumo Jisas kako nom'ne yofe Pitafoho mul+mentisofoho. Nom'nihwo
Ent+lu Saimoun Pitafe kon+ngkwa'we hweho. Nom'nihwa'u Jem+s+'nji
Joun'njoho. Nom'nihwa'u Filip+'nji Mpatoulom+yu'njoho.
15 Nom'nihwa'u Mat+yu'nji Toumas+'njoho. Nom'nihwo Jem+s Al+fiyos+ye
hwomu hweho. Nom'nihwo Saimoun+yoho. Kakoe yofe nom'neso
Selout+yoho.
16 Nom'nihwo Jutas Jem+s+ye hwomu hweho. Nom'nihwo Jutas
Is+kaliyout+yoho. Kako Jisas+mne'no kakoe mango sohwamo tokoyo'ofo
imentisofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n+ngo engo somo ufo'ma'mentisofoho.
(Mat+yu 4:23-25)

17 Oseso Jisas kako hwof+ki'nyopo nta'ni kakoe inomokomoyo sohwanji
nowent+fi hintafo somo u'mofawent+fi osopo inomokomoyo pi'n+ngo
engo sohwanji loho'mentohofofoho. Oso hopo sopo nom'ne hwe
moya'mi pi'n+ngo engoso hwaho Jutiyanta'ango so'nji ango Jelusalem
so'nji oso ango hufa'u mit+mom+ngo soponjo molinyo sohwa'u Taiya'nji
Saitoun'njonta'ango uhu'mokont+fi humamentohofofoho.

18 A'amu hiso nakwo Jisasɨye hungkuno upo'nɨngkuhwasi
a'amu mnokino'njo hn'nɨmo wopɨngo wonamokono lontɨfi
uhu'mokumentohofofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo'njo
so'nji Jisasɨmo u'mahonɨngkofi kako wopɨngo umokumentisofoho.
19 Oseso hwe moya'mi hopi'nono hofɨko Jisasɨmo aho wokisyusyano
lontɨfi imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko Jisasɨmo aho kisusya-
honɨngkofi yokumpohn'nyo Jisas mta'ni hofɨkimo umentisoso hofɨkoe
a'apahoso wopɨngo imo'nɨmentohofofoho.

Jisas kako a'amu sɨmonyo iyo'njo humotaho jo'njo somne'no hungkuno uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 5:1-12)

20 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo uhwononto ole ulɨmento, Sekwo
Anɨtune'no huno engo maseyo'njo soku sekwo Anɨtumne'no huno wopɨngo
wotɨpemano lɨfijo'manji sekwo sɨmeho wopɨngo wasemo'nono. Anɨtu
sekumo semokosyohumayo hweho.
21 Sekwo wopayo mijoho pe'nyo soku wopayo'no hi semo'nyo hopaso
sekwo Anɨtuye honɨngkano wopɨngo mne'no hi semo'noso'manji
Anɨtu kakoe hungkuno sekwoe sɨmehomo wopayo sɨmeho hopaso
wosehnnɨmontonoho. Oseso sekwoe sɨmeho wopɨngo wasemo'nono.
Sekwo a'amu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo sɨmonyo
fiyɨmno. Hwangku sekwo tɨkafo wojantɨfeho.
22-23 Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'nɨmne'no
nnɨngkopalokwofo so'no a'amu nom'neso sehonɨngkuji hofɨko sekune'no
sɨmeho nɨhu'no wonyo umo'nɨmontonoho. Oso'no hofɨko sekumne'no
hohujo ikinjasemofɨkuji sitofo woselantɨfeho. Hofɨko sekune'no hungkuno
nɨhu'no wonyo selɨkujo'no sekwoe yofeso wopɨwahu'montonoho.
Yo'mayoso ose selohofɨkujo'no sekwo sɨmonyo fiyɨmno. Hwapɨngoso
sekwo upa'nɨmno. Sekwo nje yofe somne'no yo'mayo tango olo se'mante
so'no sekwoe ho'yango engo yo'mayoso ahwomomo weho. Oso a'amu
sekumo wonyo selohofalokwofo hofɨkoe ajuyohwosa huhwa hohonta
a'amumo Anɨtu kakoe hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa huhwamo
wonyo uloho'motofɨhwafoho.
24 I oso'no sekwo a'amu hamniyoho ho'yango yo'mayoso engo
yokumpohn'nyo mokosyohumunyo soku Anɨtu tohino nejaponoho lɨkuji
sekwo iyoho wasenono. Sekwoe sɨmeho wopɨngo semokiyo'ne yo'mayoso
olo hwaho lopo nto mo'malofo kuyoho.
25 Sekwo a'amu olohonta wosopayo engo nonontɨfi sɨmeho nohnnalok-
wofo soku sekwo Anɨtumne'no inɨngo nayonoho lɨkuji iyoho wasenono.
Hwangku sekwo mijoho engo nope'nɨfitnne kuyoho.
Sekwo a'amu olohonta tɨkafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho
engo lɨhwasi tɨmijo engo neswaponoho lɨkuji sekwo iyoho wasenono.
26 Sekwo a'amu soku a'amu nom'ne pi'nɨngoso hofɨko sekwoe yofe
ho'nosemawo'nɨngkohofo so'manji Anɨtu nakwoe yofe moho'nonemanoho
lɨkuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso a'amu huhwo sohwafe ajuy-
ohwosa huhwa a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmotofo sohwafe yofe hi
ho'noma'motofofoho.

Jisas kako ole ulɨmentisofoho. Sekwo sekwoe mango sohwamne'no wasemo'nono.
(Matɨyu 5:38-48)

27 Sekwo nje hungkunomo haloho pewo'nɨngkohofo soku sekwo
upa'nɨmno. Sekwo sekwoe mango sohwamne'no wasemo'nono. A'amu

sekumo sɨmeho wonyo sejapɨwoˈnɨngkohofo somo sekwo hofɨkimo wopɨngoˈnohini ulohopmno.
28 Aˈamu fehohnjoso hofɨko sekumo wonyo wosemokano lontɨfi sɨfajo selɨkujoˈno sekwo oso aˈamu homo somo Anɨtu kako wopɨngo ulohofoˈne jomo ulɨmno. Aˈamu sitofo selɨkujoˈno sekwo aˈamu homo somneˈno Anɨtu ufoˈmayoˈne jomo ulɨmno.
29 Aˈamu fihwo jɨje manjijohopo kuposɨhwosoˈno jɨje manjijoho fehohntaˈni utɨhwaho osopo wakuposono. Hwe fihwo kako jɨje manjiˈmofo soˈno hi umoˈnɨngkuhwosoˈno kumahwosoˈno kɨko yoka ulohotoho. Oˈo, jɨje hwapɨfe hiˈnji uyo.
30 U, hwe fihwo kako yoˈmayo soˈno jomo kilɨhwosoˈno kɨko yanoˈnohino uyo. U, hwe fihwo kako jɨje yoˈmayoso wae yakumofɨhwosoˈno kɨko apaˈno aku kijape-eˈne hungkuno ulohotoho.
31 Sekwo yoˈmayo yahino aˈamu sekumo woselohofantɨfeˈno yalokwofo hopaso sekwo sɨmoˈmo oso yahino hiso hofɨkimo ulohopmno.
32 Aˈamu sekumneˈno umoˈnɨwoˈnɨngkohofo osomnohini sekwo hofɨkineˈno semoˈnɨngkuwo soˈno Anɨtu kako peho wopɨngo waseloho'montolo. Awonoho. Aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo Anɨtumneˈno mosyafɨsiyo hi oso hopa yɨwoˈnɨngkohofofoho.
33 Aˈamu sekumo wopɨngo selohofɨwoˈnɨngkohofo osomnohini sekwo wopɨngo ulohofɨkujɨˈmanji oso hisoˈno Anɨtu kako peho wopɨngo waseloho'montolo. Awonoho. Aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo Anɨtumneˈno mosyafɨsiyoˈnjo hi oso hopa yɨwoˈnɨngkohofofoho.
34 Sekwo sekwoe yoˈmayo soˈno hwangku aku nejapɨfitnneˈentɨfi uyɨwoˈnɨngkohofoˈmanji Anɨtu kako peho wopɨngo waseloho'montolo. Awonoho. Aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo Anɨtumneˈno mosyafɨsiyoˈnjo hi oso hopa yɨwoˈnɨngkohofofoho.
35 Oˈo, sekwo olo yahino loso fiyɨmno. Sekwo sekwoe mango sohwamneˈno wasemoˈnono. Hofɨkimo wopɨngo ulohopmno. Aˈamu sekumo yoˈmayo soˈno jomo selɨkujoˈno nakumo aku wonejapɨfe sekwo huno nosyafɨsyɨkutoho. Sekwo oso yahino somo inɨngkafijoˈmanji Anɨtu kako yoˈmayo wonyoangkafoso sejapɨhwosi sekwo Anɨtu Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umoˈnantɨfeho. Hwapɨngoso Anɨtu kako aˈamu kakineˈno isamoyoka mujoˈnjo soˈnji aˈamu honɨngkano nɨhuˈno wonyoˈnjo soˈnjimo wopɨngo ulohofɨwoˈnɨngkiso hweho.
36 Senɨngkwohwo Anɨtu sohwo kako aˈamu hopiˈnonohino somneˈno hitoho ulofɨwoˈnɨngkiso hopaso sekwo aˈamu hopiˈnonohino somneˈno hitoho waselofono.

Nomˈne aˈamu somneˈno yano ilofoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 7:1-5)

37 Sekwo nomˈne aˈamufe hunomo yano ilofɨkuji wonyofoho nulɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe huno somneˈno wonyofoho maselonehoho. Sekwo nomˈne aˈamufe yahino somneˈno tohino uyɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe yahino somneˈno tohino mosejaponehoho. Aˈamu sekumo wonyo selohopijosofe wonyoso sekwo wae feeopmno. Oso wonyo hisoˈno apaˈno huno nosyafɨsyɨkutoho. Ose ifijoˈmanji Anɨtu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemofɨhwosi oso hisoˈno kako apaˈno huno mosyafɨsyonehoho.
38 Sekwo yoˈmayoso aˈamumo uyɨkujoˈno Anɨtu huhwo kako sekumo yoˈmayoso wosejapmmontonoho. Sekwo aˈamu nomˈnemo yoˈmayoso

uyɨkujoˈno Anɨtu kako sekumo yoˈmayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohuˈmepɨwesyahonɨngkuhwosi kipo kipo lohofɨhwosi wosejapmmontonoho. Sekwo yoˈmayo aˈamumneˈno yano uyɨwoˈnɨngkohofo hopaso Anɨtu kakoe yoˈmayoso aku wosejapmmontonoho.

39 Jisas kako pahnnɨmo hungkunoˈnji ulɨmentisoso ole ulɨmento, Aˈamu tɨmpiˈnyo sohwo kako nomˈne aˈamu tɨmpiˈnyo sohumo honɨngkano utɨhwamtolaho. Awonoho. Siko huhwaˈu piˈnɨmomo wohoˈnɨˈmofanjiyoho.

40 Hwomu sɨkule syoho iwoˈnɨngkiso sohwo kako aˈamu kakimo lutɨhwawoˈnɨngkiso sohumo uyakoloˈmontolaho. Awonoho. I osoˈno kako syoho yokumpohnˈnyo engo ihwosi hwangku kako syoho lutɨhwayo paˈnyo umoˈnɨmontonoho.

41 Kɨko jɨje hnnɨngkwaˈwehwoe tɨmomjo hintalinyo wojo somo pehoˈno uhwonalokuno. I, jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnawojo soˈno kɨko huno makiyotaho. Kɨko jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnakuwojo soˈno manohonyoˈnjo sohwosi

42 kɨko jɨje hnnɨngkwaˈwehumo ole pehoˈne ulalokuno. Nɨngkwahwo jɨje tɨmomjo hintalinyo wojo weˈeso wae weekumoˈmo. Ose pehoˈno ulalokuno. Kɨko mangoˈnohino hwosoho. Sɨmoˈmo kɨko jɨje tɨmomjo iyo feejo engoso hofokiˈnakuwojoso wae kakiˈno feemoˈnyo. Ose yohoji kɨko tɨmo itoˈno uhwonɨngkohoji hwangku jɨje hnnɨngkwaˈwehwoe tɨmomjo hintalinyo weˈeso wae fiyo.

Iyo wonyo sohwo kako ipisayo wonyoso untoˈnɨmontonoho.
(Matɨyu 7:17-20; 12:33-35)

43 Iyo wopɨngoso ipisayo wonyoso mintoˈnonehoho. Oso paˈnyoso iyo wonyoso ipisayo wopɨngo mintoˈnonehoho.

44 Nakwo iyomjo ipisayo somo uhwonɨngkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wopɨngotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somtaˈni ikwonjayo momjonanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyae somtaˈni momjonanehwono.

45 Hwe wopɨngo sohwo kakoe sɨmeho moˈmo huno wopɨngoˈnjo hweho. Oseso kako yahino wopɨngoˈnohini wotɨpemaˈmonte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe sɨmeho moˈmo huno wonyoˈnjo hweho. Oseso kako yahino wonyoˈnohini wotɨpemaˈmonte hweho. Yoˈmayo huno sɨmeho moˈmo engo yamoˈnnyoso mango mtaˈni lɨwoˈnɨngkohoho.

Ango mojoˈne yahino hufaˈuyoho.
(Matɨyu 7:24-27)

46 I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, pehoˈne ntɨwoˈnɨngkohofo. Sekwo Hwe Engofo ko ntontɨfeso sekwo nje hungkunomo tɨfi monnɨngkayoˈnjo kuyoho.

47 Aˈamu ngkimo nɨˈmanto nje hungkunomo haloho pento tɨfi nnɨngkawoˈnɨngkiso sohwo kako olo pahnnɨmo hungkuno loso paˈnyoso wolosetɨhwamneˈno yohono.

48 Oso hwe huhwo sohwo kako aˈamu fihwo ango wopɨngo wamolɨmo loso sohwo paˈnyo hweho. Kako hwosaˈimo mno kengomoˈmo ijɨhwosi hwosaho nɨhuˈno yokumpohnˈnyo wawontɨmontonoho. Osopo ango yokumpohnˈnyo molososo ango huhwo sohwo wonyo mmoˈnonehoho. Oˈo, ifofo engo ihwosi oso ango huhwo sohumo mojwohafonehoho. Hwapɨngoso kakwoˈyohwo sohwo hwosaho yokumpohnˈnyo molinyofoho.

49 I osoˈno aˈamu fihwo kako nje hungkunomo ko nupaˈnɨngkuhwosi ngkimo monnɨngkapeˈnjo sohwo kako aˈamu ango siki molahinyo paˈnyo

hweho. Kako ango hwosaho ne mo'mo mawonjiyo'njo yososo iyo po'nɨfo'nohini hwaho tojwaponohini wawontɨmontonoho. Oso hopo sopo ango molɨhwoso'no ifofo engo ihwosi oso ango moloso hiso wojoha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo Jisas wopɨngo u'mokumentisofoho.
(Matɨyu 8:5-13)

1 Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo ulonto kako ango Koponeyamne'no umentisofoho.
2 Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyo fihwo kako mnokino engo tɨpemanto poyo mofonepo wope'nɨmonto imentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohumne'no sɨmeho uyɨmojo hweho.
3 Kako Jisas mofonepo humaho upa'nonto kako Jutafe hwe engo fehohnjo sohwamo Jisas a'amu mnokino'njo sohumo wopɨngo umokiyo'no utɨmayo'ne lɨhwatɨmentisofoho.
4 Lɨhwojahonɨngki hofɨko Jisasɨmo u'mantɨfi hungkuno yokumpohn'nyo akwe'no ulɨmentohofi, Olo hwe wopɨngo'nohini lohwo kako honɨngkano ito'nohino iwo'nɨngkiso hweho. Oseso kɨko kakimo ufo'maho.
5 Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta sohwona'nɨmne'no hitoho ulofɨwo'nɨngkiso hweho. Kako nakune'no Anɨtuye tajo ango we'eso molɨmentisofoho.
6 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨko'nji umentohofofoho. Kako ango'njo tɨfonepo i'mofowahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwamo Jisasɨyepono lɨhwatɨmentisofoho. Hofɨko Jisasɨmo u'mantɨfi hwe huhwo sohwoe hungkuno motapontɨfi ulɨmentohofi, Nje ango ne sopo nɨ'mayo so'no syoho engo ihnnoho. Hwe Engofo, kɨko nje angomo ko swapihnneso ngko hwe wopɨngo hwo'nnye ango'm'maho.
7 Oso'no ngko kikiyepono ko pmneso ngko hwe wopɨngo hwonɨ'maho. I oso'no kɨko osopo nohumahoji hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo wopɨngo umo'nɨmontonoho.
8 Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwamo enjwa'mo humale so'no ngko hofɨkoe hungkunomo tɨfi ito'no inɨngkawo'nɨngkohe hwo'nyoho. U, hofɨko ngko huhwo'nɨmo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ulɨ'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohumo Oyomo ulɨ'me'no kako wapmmontonoho. U ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ulɨ'me'no kako syoho uyɨmontonoho. Oseso kɨko hungkuno'nohini ulohojo'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wopɨngo umo'nɨmontonoho. Ose ulɨmentohofofoho.
9 Jisas kako oso hungkuno hofɨko motapmmentohofo homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'nɨngo engo syafɨhu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'nɨngo engo kakimo inɨngkamentohofo somne'no Jisas kako ikinjamo lohofonto pisopisaho lonto ulɨmento, Ngko oso hwe engo huhwo sohumne'no hungkuno waselɨmonne'no yohono. Ngko a'amu Isɨlael sofe sɨmeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.
10 Ose ulahonɨngki oso a'amu hwe yofe engo'njo sohwo luhwatɨmentiso sohwa hofɨko hofɨkoe ango pone'no asomo nowentɨfi uhwonɨmentohofoso

syoho ulohofiyo sohwo kako wopɨngo nohumentanɨngki uh-
wonɨmentohofofoho.

Apɨwojo ango Nainntaˈango siye hwomu poyo peˈnɨmentiso sohumo Jisas kako apaˈno songo ulɨkaˈmentisofoho.

11 Sɨkuno fehohnjo memjaofahonɨngki Jisas kako ango Nain soponeˈno
umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nomˈne hwe moyaˈmi
piˈnɨngo engo hiˈnji umentohofofoho.
12 Oso ango hopo soponjo kuso engo somo iˈmofawentɨfi
uhwonɨmentohofoso aˈamu sohwa hofɨko aˈamu poyo peˈnnyo sohwo
itokwapmmentohofofoho. Poyo peˈnnyo sohwoe konaˈwohisi kako oso
hwomu huhwo sohumnohini maˈmentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo
hohonta poyo peˈnɨmentisosiyoho. Oso ango hopo soponjo hwe moyaˈmi
piˈnɨngo engoso aˈmusiˈnji nopontanɨngkofi Jisas uhwonɨmentisofoho.
13 Jisas uhwononto aˈmu simneˈno hitoho engo ulofahonɨngki aˈmu simo
ulɨmento, Kɨko humotaho lohotoho.
14 Ose ulonto mofonepo lohofawento aˈamu poyo peˈnnyo sohwoe
ijempoho sopo aho kisesyahonɨngki aˈamu itokwapmmentohofo so-
hwa lohoˈmentohofofoho. Jisas ulɨmento, Olo hwomo lohwosi, ngko
wakilɨmonneˈno yohono. Filɨkaho.
15 Ose ulahonɨngki oso hwomu huhwo sohwo songo lɨkafonto hungkuno
lɨmentisofoho. Oseso Jisas kako konaˈwohimo uyɨmentisofoho.
16 Ose uhwonontɨfi hwe moyaˈmi hopiˈnono iyoho yontɨfi hofɨko Anɨtuye
yofe hoˈnomaˈmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Hwe Engo lohumo Anɨtu
hungkuno uyahonɨngki najoˈne sohwo nto ifawotoho. Anɨtu kakoe aˈamu
ne somo ufoˈmayoˈne nto ifawotoho.
17 Oso Jisas imentiso soˈno hwaho Jutiya osoˈmo hoˈnomɨwento hwaho
angoˈmeemo hoˈnɨmentisofoho.

Joun Jisasɨmneˈno hungkuno luhwatɨmentisofoho.
(Matɨyu 11:2-19)

18 Yoˈmayo hungkuno Jisasɨmneˈno hoˈnɨngkiso soˈno Jounɨye inomoko-
moyo sohwa upaˈnontɨfi Jounɨmo ulɨmentohofofoho.
19 Joun kako upaˈnonto kakoe inomokomoyo hufaˈu hwaˈumo
Jisasɨyepono hungkuno lɨhwatɨmentisofoho. Hungkunoso olenoho. Hwe
tɨfi wapmmontonoho hoˈnɨmentiso sohwosilaho. I, nakwo nomˈnihuneˈno
wohontohumantantaho.
20 Ose lɨhwojahonɨngki siko Jisasɨmo uˈmanji ulɨmentisiyo, Joun
Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwo kikimo ole kilahonɨngkohoho.
Kɨko hwe tɨfi wapmmontonoho lɨmentohe sohwosilaho. I, nakwo
nomˈnihuneˈno wohontohumantantaho. Jounɨye hungkuno ose
ulohonɨmentisiyefoho.
21 Oso hohosohonta Jisas kako hwe moyaˈmi mnokino kengo kengoˈnjo
somo wopɨngo umokumentisofoho. Aˈamu towahuno wonyo ehuhn-
namoˈnnyo somo wae yaoˈmentisofoho. Aˈamu tɨmpiˈnyoso apaˈno tɨmo
honɨmentohofofoho.
22 Jisas kako Jounɨye inomokomoyo sohwaˈumo ole ulɨmento, Siko
nuhusɨsi yoˈmayo nuhwonalokusiyo soˈnji yoˈmayo upoˈnalokusiyo
soˈntnneˈno Jounɨmo ulohunyo. Aˈamu tɨmpiˈnyoso tɨmo apaˈno
honalokwofo. Aˈamu sɨfe wonyoˈnjoso apaˈno hano itoˈno walokwofo.
Aˈamu aˈapaho uyo nɨhuˈno wonyoˈnjoso (*lepɨla*) hofɨkoe aˈapahoso
wopɨngo imoˈnɨngkohoho. Aˈamu haloho pɨkuˈnnyoso apaˈno itoˈno
upoˈnalokwofo. Aˈamu poyo peˈnnyoso apaˈno songo lɨkofalokwofo.

A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso An+tuye hungkuno wop+ngoso upo'nalokwofo.
23 A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwol+keno, An+tuye hwol+keno, huno ose mosyaf+siyo'njo yont+fi hof+ko s+meho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hof+ko s+monyo uy+fe. Siko nuhus+si oso hungkuno hiso Joun+mo ulinyo.
24 Ose ulahon+ngki oso hwe Joun l+hwat+mentiso sohwa'u nto wahon+ngki Jisas kako hwe moya'mi somo Joun+mne'no hungkuno ul+mentisofoho. Ole ul+mento, Hohonta sekwo oso hwaho a'amu mohumunyo sopo umentohofo sohonta pehomo uhwonano lont+fi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n+ngo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohumo uhwonano lont+fi umentohofotaho. O'o, ose'maho.
25 Pehohumo uhwonano lont+fi umentohofoto. Hwe fihwo hwap+fe yo'mayo wonyoangkafo hu'meesisyoso uhwonano lont+fi umentohofotaho. O'o, a'amu hwap+fe yo'mayo wokoso'njo wonyoangkafo sohwa hof+ko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo humawo'n+ngkohofofoho.
26 I, oso'no sekwo pehohumo uhwonano lont+fi, umentohofoto. A'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki hungkuno najo sohumo uhwonano lont+fi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'n+mno. Oso hwe sekwo uhwon+mentohofo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo An+tu hungkuno uyahon+ngki nal+wo'n+ngkohofo somo yakolo'nnyo hweho.
27 Oso hwe huhwo sohumne'no An+tuye hungkuno kakoe hwomumo ole nalohi,
Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wol+hwat+monnoho.
Oso huhwo sohwo kako kikimo s+mo'mo kupe-e'ne hweho.
Kako j+je hon+ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.
Ose nalohoho.
28 Ngko hungkuno wasel+monne'no yohono. Hwe moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hof+ko Joun+mo muyakolopitnnehofo. I, oso'no a'amu yofe engo ane sohwo An+tumo enjwa'mo humaso sohumo Joun kako osohumo muyakolofonefoho. Jisas ose ul+mentisofoho.
29 Hwe moya'mi pi'n+ngo so'nji a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji hof+ko Joun+ye hungkunomo upa'nont+fi hnn+mentohofi, An+tuye yahino nto'nohino somo un+ngkowano lahon+ngkofi Joun hof+kimo mijo kiyoma'mentisofoho.
30 I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hof+ko Joun+ye mijo kiyomayo so'no nakwolaho l+mentohofo so'no hof+ko oso hon+ngkano wop+ngo An+tu ut+hwamentiso somne'no hohujo ikinjao'mentohofofoho.
31 Oso a'amu huhwo sohwamne'no Jisas ole ul+mento, Oso a'amu olohonta humalofo sohwa peho pa'nyo hwasimo wasel+monnto. A'amu peho hwalo.
32 Hof+ko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hof+ko angopo humant+fi nom'ne mehomi somne'no joho ole l+mof+wo'n+ngkohofo pa'nyo hwafoho.
Nakwo hmpehmpe yoka s+monyo'ne kul+mokahon+ngkuhwoni sekwo s+monyo miyo kuyoho.
Nakwo wosofe lahon+ngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.
33 Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohumo sekwo uhwonont+fi l+mentohofi, Towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo hweho.

34 I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko ahu'mo woso-
payo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji nɨwo'nɨngkohe so'no sekwo
ngkine'no ole lalokwofo. Uhwonɨmno. Hwe wopayo pi'nɨngo engo nyo'njo
hweho. Ipisae mijo pomenjiyo pi'nɨngo engo nyo'njo hweho. Kako
a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu honɨngkano wonyo'njo
so'njiye a'amu hweho. Oso ngkine'no lɨwo'nɨngkohofɨhwasoho.
35 I oso'no hwe moya'mi hofɨko Anɨtuye huno engo mawo'nɨngkohofoso
hofɨkoe honɨngkano wopɨngo somo hofɨkoe ito'no humayo somo a'amu
uhwonɨngkuji ne'njofoho wolantɨfeho.

*A'mu honɨngkano wonyo'njosi kako Jisasɨye sɨfemo hwone mijo ehu-
loho'mentisofoho.*

36 Falisi fihwo kako ngko'nji wosopayo wonaho lonto Jisasɨmo joho
ulɨmentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo
nyo'ne humohumantisofoho.
37 Oso hopo sopo a'mu honɨngkano wonyo'njosi humunyoponoho. Kako
Jisas Falisiye angomo wosopayo nalofoho upa'nonto kako ahwonte hofiyo
hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso nomanto Falisi huhwo sohwoe
angomo humentisofoho.
38 Kako noswonto Jisasɨye hohujo hnta'ni sɨfepo hwomtame ehu-
manto humotaho sulɨmentisofoho. Kakoe tɨmijoso Jisasɨye sɨfepo
lo'nɨngkahonɨngki kako kakoe mijiyo'nji Jisasɨye sɨfemjo yoko'nyoso
sosayo usɨpo'mentisofoho. Ose yonto a'musi kako Jisasɨye sɨfemo hinjoho
hu'nonto hwone mijo akino wopɨngo'njoso ehuloho'mentisofoho.
39 Oseso oso Falisi Jisasɨmne'no wapono lɨmentiso sohwo oso hisimo
uhwononto Jisasɨmne'no huno ole syafɨhu'mento, Olo hwe lohumo Anɨtu
hungkuno uyahonɨngki nalɨmojo ne hwo'manji kako oso a'mu siye yahi-
noso huno uyɨhwonesohilo. Oso a'musi nɨhu'no wonyiyoho. Oseso
ngko huno niyohoho. Kakimo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki nalɨmojo ne
hwo'maho.
40 Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahonɨngki
ulɨmento, Saimoun, ngko kikine'no hungkuno wakilɨmonne'no yohono.
Ose ulahonɨngki Saimoun ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, No-
honjo. Ose ulahonɨngki
41 Jisas ulɨmento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako
hwe hufa'u hwa'umo hamniyoho aku mayo'ne nokiso uyɨmentisofoho.
Hwe fihumo kako *faif hantɨlet* (500) kina uyonto nom'nehumo *fifɨti* (50) kina
uyɨmentisofoho.
42 Oso hwe hufa'u huhwo sohwa'u siko aku uyoso hopo'maho. Oseso hwe
hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayoso'no
sikoe syohofoho lonto siko'ne nɨhu'nahonefoho, ulɨmentisofoho. Ose
ulɨmentiso so'no oso hwe hufa'uyo huhwo sohwa'u siko oso hwe hamniy-
oho mokosyohumayo sohumne'no sɨmeho umo'nyo engoso tɨhwolo.
43 Ose ulohonɨngkahonɨngki Saimoun ulɨmento, Ngko huno ole
syofɨsyalokweno. Oso hwe *faif hantɨlet* (500) kina ma'mentiso sohwo
kako hwe sohumne'no sɨmeho umo'nyoso engo umo'nɨmentisofoho. I oso
hwe *fifɨti* (50) kina'nohini ma'mentiso sohwo kako sɨmeho we'e'nohoni
uyɨmentisofoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje huno nehopi
kiyohoho.
44 Ose ulonto kako a'mu simne'no ikinjamo lohofonto Saimounɨmo
ulɨmento, Kɨko olo a'mu losimo uhwonyo. Ngko jɨje angomo swapohe
sohonta kɨko nje sɨfemo mijo yatɨku'nyo'neso montapefoho. I oso'no

olo a'mu losi kako kakoe tɨmijo'nji nje sɨfemo nɨyotɨjwantofoho. Kakoe mijiyo'nji sosayo nisɨpeentofoho.
45 Ngko noswopahonɨngko kɨko ngkimo hinjoho manɨhu'nyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo a'mu losi kako nje sɨfemo hinjoho ne'nohini nɨhu'nɨngkohoho.
46 Ngko noswopahonɨngko kɨko nje mnokinopo hwone mijo mehanto-hofefoho. I oso'no olo a'mu losi kako nje sɨfemo hwone mijo akino wopɨngo'njoso ehontohokwoho.
47 Oso'no Saimounɨkimo, ngko ole wakilɨmonne'no yohono. Olo a'mu losi kako ose ntohofantokuso so'no kɨko huno ole wakiyono. Kakoe honɨngkano wonyo pi'nɨngo engo'njo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkine'no sɨmeho mɨkunɨmposo engo umo'nalofoho. U hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo so'nji honɨngkano wopɨngo iwo'nɨngkiso so-humo Anɨtu kakoe wonyo we'eso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako Anɨtumo sɨmeho we'ene uyɨmontonoho.
48 Ose ulonto Jisas kako a'mu simo ulɨmento, Ngko jɨje wonyoso wae nto yakumofohono.
49 Ose ulahonɨngki oso a'amu kako'nji humohumantohofoso hofɨko hofɨkoe hungkuno ole hnnɨ'mentohofi, Olo hwe lohwo a'amufe wonyo wae yaofɨwo'nɨngkiso lohwo sohwo tɨhwolo. Ose hnnɨmentohofofoho.
50 Jisas kako a'mu simo ulɨmento, Kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no kɨko Anɨtuye a'amu ne imo'nɨngkohino. Oseso kɨko sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumantono.

8

Hwoya'mi fehohnjo sofa Jisasɨmo inɨngkamentohofo so'ne hungkunofoho.

1 Hwangku sohonta Jisas kako ango ho'mo ho'meemo uku'mo'mentisofoho. Oso a'amu homo somo Anɨtu a'amu kakimo enjwa'mo humawo'nɨngkohofo somo hofiyo umokosyohumawo'nɨngkiso so'no lɨku'mo'mentisofoho. Jisasɨye inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u sohwa kako'nji hano umentohofofoho.
2 I, hwoya'mi fifa hofɨko tɨfi inɨngkamentohofofoho. Oso hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. Fifa mnokino'njo sofamo wopɨngo umokumentisofoho. A'mu fisi kakoe yofe Maliya. Oso hihnne'no Maliya Makɨtola nta'angiyoho lɨmentohofofoho. Hohonta oso a'mu simo towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso ehuhnnamo'nnyo simo Jisas kako wae yao'mentisofoho.
3 Nom'nesi Jouanafoho. Oso a'mu siye hwehwo sohwo kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Heloutɨye angomo mokosyohumayo syoho'njo hweho. Nom'nesi Susanofoho. Oso fanji nom'ne moya'mi pi'nɨngo sofanji hofɨko Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentohofofoho. Oso moya'mi hofo sofa hofɨko Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufo'mano lontɨfi hofɨkoe hamniyoho yo'mayoso uyɨmentohofofoho.

Hwe sohwo ufongoyo fisosomokaofo so'ne pahnnɨmo hungkunofoho. (Matɨyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Hwe moya'mi pi'nɨngo engo Jisasɨ'nji nohumantɨfi nom'ne hwe moya'mi ango ho'mo so'mta'ni hofɨko'nji uhu'mokahonɨngkofi Jisas olo pahnnɨmo hungkuno ulɨmento,
5 Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho. Fisosomokofahonɨngki ufongoyo neso fehohnjoso honɨngkanopo

pɨwahu'mentisofoho. Oso homo somo a'amu nopontɨfi hwotoho hmmentohofofoho. Fehohnjoso yɨhufo sohwa nɨmentohofofoho.
6 Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njopo pɨwahu'mentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo ane imo'nonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho.
7 Ufongoyo fehohnjoso nantɨpe yongo'njopo pɨwahu'mentisofoho. Nantɨpe hiso ufongo hiso'nji sofoka'mentisoso nantɨpe sohwo kako ufongomo kingkulo'mentisofoho.
8 Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo pɨwahu'mentisoso nofoka-fonto ipisayo ne pi'nɨngo engo into'nɨmentisofoho. Ufongoyo anga'nohino somta'ni pi'nɨngo engo imo'nɨmentisofoho. Jisas ose ulonto kako mohm'no ole ulɨmento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako pahnnɨmo hungkuno peho'ne ulɨmentisoto. Hwapɨngoso olenoho.
(Matɨyu 13:10-17; Mak 4:10-12)
9 Jisasɨye inomokomoyo sohwa oso pahnnɨmo hungkuno homo somne'no hwapɨngo so'no Jisasɨmo ulohonɨmentohofofoho.
10 Jisas ulɨmento, Anɨtu kako a'amumo mokosyohumayo yahino somne'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setɨhwamentisofoho. I oso'no hwe moya'mi nom'niso hofɨko pahnnɨmo hungkuno'nohini upa'nɨwo'nɨngkofofoho. Oseso hofɨko yo'mayo somo tɨmo ko uhwonantɨfeso yofe mɨhwofe'njofoho. Hofɨko yo'mayo somo haloho ko upa'nontɨfeso hofɨko hwapɨngo neso huno muyofoho.

Ufongoyo fisosomokafo'ne pahnnɨmo hungkuno hwapɨngofoho.
(Matɨyu 13:18-23; Mak 4:13-20)
11 Ose ulonto Jisas ole ulɨmento, Oso pahnnɨmo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anɨtuye hungkunofoho.
12 Oso ufongoyo honɨngkanopo pɨwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso Anɨtuye hungkuno upo'nɨngkahonɨngkofi tɨfi Seten hwe wonyo sohwo hofɨkoe sɨmehomjo hungkuno somo wae yaofɨwo'nɨngkiso hweho. Seten kako huno ole syofɨsyalofoho. A'amu Anɨtuye hungkuno sɨmehomo mnawe'manji hofɨko kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkujo'no Anɨtu hofɨkimo asomo utɨmanoho. Ose syafɨsyonto wae yaofɨwo'nɨngkisofoho.
13 Oso ufongoyo hwaho sojo'njopo pɨwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno upa'nontɨfi sɨmeho mo'mo meho'nasyontɨfi sɨmonyo iwo'nɨngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno meho'nasiyoso pmpongo muhwatnnyo pa'nyofoho. Oso a'amu hiso hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono we'enehwo uyontɨfi yo'mayo tango u'mante so'no hofɨko iyoho unɨngkahonɨngki hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnono uyo we'eso ho'naofɨwo'nɨngkohofofoho.
14 Oso ufongoe nantɨpe yongo'njopo pɨwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno upa'nontɨfi Anɨtumo ko inɨngkowahonɨngkofi yo'mayo hwahoponjo tangoso u'manteso hofɨko hamniyoho so'no huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi hofɨko hofɨkoe a'apahomnohini syafɨsyahonɨngkofi oso yo'mayo hiso hofɨkoe sɨmeho umo'nyo kingkulofɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no hofɨkoe ipisayoso mojo miyonefoho. Hofɨko nom'ne a'amu somo Anɨtuye honɨngkano tɨpemayo'ne mufo'mapitnnefoho.
15 I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo pɨwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofɨko Anɨtuye hungkuno upa'nontɨfi sɨmeho mo'mo

meho'nasyontɨfi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofɨkoe humayoso ito'nohinofoho. Hofɨko nom'ne a'amumo Anɨtuye hungkunomo inɨngkafitnne'entɨfi lutɨhwawo'nɨngkohofofoho.

Sikiloho nomongkujɨkuji hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnɨmo hungkunofoho. (Mak 4:21-25)

16 A'amu sikiloho'njoso hofɨko nomongkujɨkuji ahwonte'mo wokipitofosyantɨhm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyantɨhm'maho. Awonoho. Hofɨko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swapɨfijo somo oso pomponahoso hofɨkimo walohumontonoho.
17 Oso pahnnɨmo hungkunoso olene'no lonetɨhwalofoho. Yo'mayo hiyaso wojoso hwangku utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo sɨmeho mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwangku utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwoso'no a'amu hopi'nono uhwonantɨfeho.
18 Sekwo Anɨtumo inɨngkawentɨfi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo sokumo, Anɨtu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anɨtumo sɨmeho we'e uyo sohwo, Ngko Anɨtuye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso sɨmeho we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Jisasɨye kona'wohi'nji konɨngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho. (Matɨyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Oso hohosohonta Jisasɨye kona'wohi'nji konɨngkwa'wehwosanji kakiye pono pmmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'nɨngo engo Jisasɨ'njopo uhu'mokumentohofo so'no hofɨko Jisas pone neso m'mofapɨfitnnehofo.
20 Oseso hwe fihwo Jisasɨmo ulɨmento, Hnna'wohi'nji hnnɨngkwa'wehwosanji hofɨko yoloho'mo lohofontɨfi kikimo woku'mano lontɨfi humohumantohofofoho.
21 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu Anɨtuye hungkunomo haloho pentɨfi inɨngkawo'nɨngkohofoso hofɨko nje na'uja nje nɨngkwahwosafoho.

Jisas kako ifofo engo sohumo moi'wo hmmo'nyo ulɨmentisofoho. (Matɨyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Sɨkuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko yofayokinomo kotasontɨfi Jisas ulɨmento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'ni woekano. Ose ulahonɨngki nɨhu'nahone yofayokino hano imentisofoho.
23 Nowekontanɨngkofi Jisas kako saho fosyawo'mentisofoho. Nofosyowentanɨngki ifofo engo nto yahonɨngki oso yofayokino homo somo mijo ufehu'mokahumonto yahonɨngki yofayokino hiso mijo womuhulo'mto imentisofoho.
24 Inomokomoyo sohwa hofɨko Jisasɨmo komo'no ulɨkafontɨfi ulɨmentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, we'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nontane'no yalokuhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas nolɨkafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahonɨngki ifofo'nji mijo'nji moi'wo imo'nɨngkahonɨngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nɨhu'nahone lofawo'mentisofoho.
25 Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwoe sɨmeho hi'ntnnohinoso ntɨ'mo weho. Ose ulahonɨngki hofɨko yomo yontɨfi iyoho yontɨfi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofo'nji mijo'njimo yoka ulisolo haloho'nohini isolo tɨhwoe huhwolo.

Hwe sisɨ'masoho'njo sohumta'ni Jisas kako towahuno wonyo wae yao'mentisofoho.
(Matɨyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Hofɨko hwaho Ngkalili sopo nta'ni mijo ayo somo nowakentɨfi hwaho Ngkekesa sopo ki'mofamentohofofoho.
27-29 Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mta'ni ifohohosyosyahonɨngki oso ango soponjo hwe fihwo u'ma'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohumo towahuno wonyo sohwa kakimo ehuhnnamo'nnyo hweho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo kako he ane hweho. Kako ango ne so'mo mohumayo hweho. O'o, kako a'amufe pijafo sokimomo ho'nasiyo sopo humemmojo hweho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo oso towahuno wonyoso oso hwe huhwo sohumo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohonta a'amu angoponjoso aho kesyohumantɨfi ahwomo nano so'nji kakoe sɨfe ahomo ko kilofontɨfe sohwo kako ahwomo nano hiso mtɨhupewo'nɨngkisofoho. Towahuno wonyo homo somo hwaho a'amu ane sopone'no ipemotawowo'nɨngkohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasɨmo uhwononto joho mohm'no lamofonto Jisasɨye sɨfe ki'nyo'mo pɨwasyonto mango engo ulɨmento, Jisas kɨko Anɨtu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kɨko ngkimo peho wontoho'monne'nelo. Hungkuno yokumpohn'nyo wakilɨmonne'no yohono. Kɨko ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulɨmentiso hwapɨngoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo sohumo ulɨmento, Kɨko olo hwe lohumo ulɨko'maho.
30 Ose ulonto nom'ne hungkuno ulɨmento, Jɨje yofe pɨhwo'nyo hwosilo. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Nje yofeso *Ami* hwo'nyoho. (Nakwoe hungkuno ole, Sɨsɨhwayo pa'nɨngo, pi'nɨngo engofoho.) Hwapɨngoso towahuno wonyo pi'nɨngoso oso hwe huhwo sohumo ehuhnnamo'nnyofoho.
31 Towahuno huhwo sohwo hofɨko Jisasɨmo yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Kɨko tohino mayo so'no tɨkano somne'no nolonehwajohotoho.
32 Oso hwofɨki'nyo mofone sopo yahu pi'nɨngo engoso hofɨko mno ijontanɨngkofo somne'no towahuno wonyo sohwa Jisasɨmo yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Kɨko tɨmo'nohino fohononehwajo. Nakwo oso yahu nongkwafe pone'no wohwontane'no yɨhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo honohwatɨmentisofoho.
33 Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohumo nulɨko'mantɨfi yahu somo ehuhnnao'mentohofofoho. Ehuhnnaofahonɨngkofi yahu hiso hofɨko hano kunto kunto'no wentɨfi iwo'mangomo mtɨku'nontɨfi mijomo nɨhu'nahono mihulo'mentisofoho.
34 Oso yahu mokosyohumayo sohwa yo'mayo somo uhwonontɨfi hano kunto kunto'no wentɨfi hwe moya'mi ango engo soponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lɨjwaofahonɨngkofi ho'nɨmɨmentisofoho.
35 Oso hungkuno hiso ho'nɨngkahonɨngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontɨfi imentohofofoho. Hofɨko Jisasɨ'nji i'mofapontɨfi uhwonɨmentohofoso oso hwe towahuno wonyo ulɨkoma'mentohofo sohwo kako he yofonto kako huno wopɨngo'njo imo'nonto kako Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo nohumentanɨngki uhwonɨmentohofofoho. Ose uhwonontɨfi iyoho imentohofofoho.
36-39 Oso a'amu tɨfinjo i'mofapmmentohofo somo a'amu hofɨko Jisas oso hwe towahuno wonyo ulɨko'ma'mentohofo sohumo wopɨngo umokumentiso somo uhwonɨmentohofo so'no mpoyo lutɨhwamentohofofoho. Ose upa'nontɨfi oso hwe moya'mi hopi'nono oso hwaho Ngkekeso so'meem

mta'angoso hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Kɨko nakumo nonelɨko'mahoji nom'ne angopono mpano. Ose ulɨmentohofo hwapɨngoso ole'nefoho. Hofɨko iyoho mɨkunɨmposo unɨngkahonɨngki ulɨmentohofofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahonɨngki oso hwe towahuno wonyoso ulɨko'ma'mentohofo sohwo kako Jisasɨmo yokumpohn'nyo ulɨmento, Ngko kɨko'nji wowahontnne'no yohono. Ose ko ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko jɨje angopono asomo uhuji yo'mayo wonyoangkafo Anɨtu kiloho'maso so'no jɨje a'amu somo filutɨhwaho. Ose lɨhwajonto Jisas kako nɨhu'nahone asomo wako'mentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no asomo nowento hwe moya'mi hopi'nonohinomo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lutɨhwamentisofoho.

Mu poyo pe'nnyosi'nji a'mu mnokino'njosi'njiye hungkunofoho. (Matɨyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Jisas kako mijo ayo nongkihnta'ni asomo wako'mentiso sohonta hwe moya'mi hopi'nono kakine'no humohontohumantohofoso Jisasɨmo uhwonontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.

41-42 Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasɨmo u'ma'mentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako Anɨtuye tajo ango we'e somo mokosyohumayo'ne yofe engo'njo hweho. Kako mu anga'nohino'njo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u uyakolo'nnyosi kako poyo wope'nɨmonto mofone sopo kanɨngkwohwo Jisasɨmo u'manto Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo hwomtame ehumanto Jisasɨmo yokumpohn'nyo ulɨmento, Kɨko nje ango pone'no wowaho. Ose ulɨmentisofoho.

43 Oso a'amu'njo hopo sopo a'mu fisi kako humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontanɨngki soswo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. A'amu fihwo kako oso a'mu hisiye mnokino homo somo wopɨngo umokone sohwo mohumunyoponoho. Kakoe hamniyoho hopi'nono a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokiyo sohwamo nto umojiyoho.

44 Oso a'mu hisi kako Jisasɨye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasɨye hwapɨfe tokwajo somo aho upm'mokahonɨngki a'musi kakoe honɨyoso sosayo komo'no sa'nɨmentisofoho.

45 Oso hohosohonta Jisas ulɨmento, Ngkimo aho tɨhwo nɨpm'mokantofoho. Ose ulahonɨngki hofɨko anga'no anga'no ulɨmentohofi, Ngko'maho. Ngko makupm'mokoho yohono. Ose lontanɨngkofi Pita Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'nɨngo engo kikimo ifehu'mokokumantɨfi kakupm'mokohofo.

46 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwohoe huno niyohoho.

47 Ose ulahonɨngki oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syafɨsyonto yomo yomo yonto Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe tɨmopo kako Jisasɨmo aho kisuhumentiso hwapɨngo so'no lutɨhwanto ole ulɨmento, Nje mnokinoso nɨhu'no komo'no moi'wo imo'nɨngkohoho.

48 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Nje mupe, kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta kɨko wopɨngo imo'nɨngkino. Kɨko sɨmeho wopɨngo'njo siki uhuji fohumantono.

49 Ose ulontanɨngki hwe fihwo Jailosɨye angopo nta'ni noponto Jailosɨmo u'manto ulɨmento, Jɨje mu poyo nto pe'nɨngkohoho. Oseso kɨko olo

hwe engo lohumo jɨje ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.
50 Ose ulahonɨngki Jisas kako upa'nonto Jailosɨmo ulɨmento, Kɨko iy-
oho yohotoho. Kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntahopohojo'no jɨje mu
wopɨngo umo'nɨmontonoho.
51 Ose ulonto Jisas kako Jailosɨye angopo i'mofawento oso hopo sopo
Jisas kako Pita, Joun, Jemɨs oso hwanji kanɨngkwohwo'ya'u'njimo utɨmanto
hofɨko'nohini angomo humentohofofoho. Nom'ne a'amu somo ole
ulɨmento, Sekwo noswapɨkutoho.
52 Ose ulahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso hofɨko mu hisine'no
humotaho lopemo'nowentanɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo humotaho
lɨkutoho. Kako poyo'maho. Saho fosyaweho.
53 Ose ulahonɨngki a'amu hiso hofɨko mu poyo nto pe'nɨmentiso
so'no huno uyahonɨngki hofɨko Jisasɨmne'no sitofo ulontɨfi tɨkafo
ujɨmentohofofoho.
54 I oso'no Jisas kako mu poyo pe'nɨmentiso siye aho manto mango
mohm'no ole ulɨmento, Mupe, kɨko filɨkaho.
55 Ose ulahonɨngki oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso
asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahonɨngki mu sopi lɨka'mentisofoho.
Nolɨkofahonɨngki Jisas kanɨngkwohwo'ya'umo ulɨmento, Wosopayo
uyinyo.
56 Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji
yomo engo imentisiyefoho. Jisas kako kanɨngkwohwo'ya'umo hungkuno
yokumpohn'nyo ulɨmento, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo
nulohosiloho. Ose ulɨmentisofoho.

9

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwamo kakoe syoho somo iyo'ne uhwatɨmentisofoho.
(Matɨyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

1 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo
sohwamo lutɨmanto yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo
ehuhnnamo'nnyo so'njimo wae yaofɨkuji wopɨngo umokiyo'ne kakoe
yokumpohn'nyo uyɨmentisofoho.
2 Jisas hofɨkimo ulɨmento, Sekwo ango'meemne humpekuji Anɨtu kako
a'amu somo umokosyohumamonto yalokunjo so'no lutɨhwafɨkuji a'amu
mnokino'njo somo wopɨngo umokumno.
3 Ose ulonto ulɨmento, Sekwo yo'mayo hano emoyo so'ne'no mno,
ho'yo, wopayo, hamniyoho manji'mofo nom'neso nomotawekutoho. O'o,
hano'nohino fiyɨkuno.
4 Sekwo nom'ne angopo i'mofahokuji a'amu fihwo sekumo kakoe an-
gomne'no setɨmaso sohwoe angomnohini fosyawentɨfijo sohwasi oso ango
hopo sopo nulɨko'mafɨkuji ango nom'nepono nje hungkuno lutɨhwayo'ne
fɨhwanɨmno.
5 Ango fipo i'mofafijoso a'amu mosetɨmaso'njo mikujɨ'manji oso ango
hopo sopo nulɨko'mafɨkuji hopo soponjo hwaho semongki'nososo hofɨko
nosehontohumentanɨngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso
homo somo uhwonɨngkuji hofɨko hofɨkoe yahino somne'no huno ole
wosyafɨhupɨfe. U, nakwo wonyo yɨhwono. Ose syafɨsyɨkuji iyoho unono.
6 Ose ulonto hofɨkimo uhwojahonɨngki hofɨko ango'meemne'no
humpo'mentohofofoho. Ango ho'mo ho'mmeemo Anɨtuye hungkuno

wopɨngoso lɨkuˈmofontɨfi aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokumentohofofoho.

Hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Helout sohwo kako Jisasɨmneˈno hungkuno upaˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Hwe yofe engoˈnjo hwaho Ngkalili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Heloutɨyoho. Oso huhwo sohwo yoˈmayo wonyoangkafo Jisas imentiso soˈno upaˈnonto kako huno piˈnɨngo syafɨhuˈmentisofoho. Hwapɨngoso aˈamu fehohnjoso Jisasɨmneˈno ole ulɨmentohofi, Joun poyo peˈnɨmentiso sohwo kako piˈnɨmo mtaˈni apaˈno songo nto lɨkakwoho.
8 Nomˈne aˈamuso ole ulɨmentohofi, Ilaija sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki kako neyakwosamo hohonta lutɨhwamojo sohwo kako poyo peˈnɨmentiso sohwo apaˈno nto lɨkakwoho. Nomˈne aˈamuso ole ulɨmentohofi, U, nomˈne aˈamu hohonta humamojo sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwamojo sohwo nto lɨkakwoho.
9 Helout oso hungkuno upaˈnonto kako syafɨhuˈmento, Nje aˈamu lɨhwatɨmentoheso hofɨko Jounɨye tɨˈwangomo mɨngo ntofilɨjwamokwofɨhweho. Oseso olo hwe lohwo Jounɨˈmanji pipilo. I osoˈno ngko pipineˈno upaˈnɨngkohono oso huhweho eso, hungkuno upaˈnɨmaleso tɨhwolo. Ose syafɨsyonto kako Jisasɨmo uhwonɨmonto imentisofoho.

Jisas kako aˈamu ‘faif tausen’ (5000) sohwamo wopayo uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

10 Jisas kakoe inomokomoyo (*apousel*) uhwatɨmentiso sohwa asomo nopontɨfi hofɨko yoˈmayo imentohofo soˈno Jisasɨmo ulɨmentohofofoho. Nto ulahonɨngkofi Jisas kako hofɨkoˈnji aˈamu nomˈne hopiˈnonohino somo uhwatɨˈmofontɨfi hofɨkoˈnohini ango Mpetɨsaita neˈno umentohofofoho.
11 Hwe moyaˈmi hopiˈnonohinoso oso hisoˈno huno uyahonɨngki hofɨko umentohofo somo inɨngkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moyaˈmi hiso kakimo nto inɨngkowahonɨngkofi uhwononto ulɨmento, Sekwo oyonɨmno. Jisas kako Anɨtu hwe moyaˈmi somo wopɨngo umokosyohumamonto iwoˈnɨngkiso soˈno hungkuno ulonto aˈamu mnokinoˈnjo somo wopɨngo umokumentisofoho.
12 Osoˈno sɨkunoˈnji kakoe inomokomoyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwa Jisasɨmo uˈmantɨfi ulɨmentohofi, Kɨko oso hwe moyaˈmi somo ango soˈmneˈno lɨhwajohojoˈno hofɨko osopo fosyawekuji wosopayo wotɨpemapɨfe. Olo humalohwone lopo aˈamu ango yoˈmayoso aneponoho.
13 Ose ko ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oˈo, sekwo huhwasi wosopayo uyɨmno. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Nakwo wosopayo piˈnɨngoˈnjo hwonanɨˈmaho. Wopayo aho fehohnjo hopiˈnonohinoˈnji inanɨku hufaˈuyo soˈntnnohini mokosyohumalohwono. I kɨko ole losyofɨsyalokuno. Sekwo nowekuji hoˈyango ango mtaˈni aˈamu hopiˈnonohino somneˈno wosopayo mpe uyamno. Ose losyofɨsyalokuno. Ose ulɨmentohofofoho.
14 Oso aˈamu hiso *faif tausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Sekwo hofɨkimo ulɨmno. Aˈamu *fifɨti* (50), *fifɨti* (50) mɨhuˈmokinɨngkuji wohumafe.
15 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko Jisas ulɨmentiso hopa mɨhuˈmohuˈmɨngo yɨhuˈmatɨˈmentohofofoho.
16 Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopiˈnonohino soˈnji inanɨku hufaˈuyo soˈnji nomanto kako ahwomomo tɨmo uhwontohumanto Anɨtumo

isamoyoka ulɨmentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo a'amu somo yano ulofiyo'ne hu'muyɨmentisofoho.
17 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontɨfi sɨmeho uhnnɨngkahonɨngki hofɨko wosopayo nɨlɨfonao'mentohofoso nuhu'mokontɨfi sohwo ho'yo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

Pita Jisasɨmne'no Kɨlaisɨyoho ose lɨjwao'mentisofoho.
(Matɨyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Sɨkuno fihumo Jisas kako'nohini kanɨngkwohumo jomo ulontanɨngki kakoe inomokomoyo sohwa mofonepo humohumantohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulohonɨmento, A'amu ngkine'no pehofo mjolɨmɨwalokwofo.
19 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, A'amu fehohnjo kikine'no ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwolɨkeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatɨkeno. I nom'nihwa a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwanto pe'nɨmentiso sohwo apa'no songo lɨka'maso hwolɨkeno. Kikine'no ose mjolɨmɨwalokwofo.
20 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo sohwasi, ngkine'no pehofo ntɨwo'nɨngkohofɨhwasilo. Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Kɨko sohwosi Anɨtuye Kɨlaisɨkiyoho. Anɨtu nakwoe hwaho lopone'no kuhwotɨmentiso hwosoho.

Jisas kako poyo pe'nɨngkuhwosi apa'no songo lɨkafone so'no hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 16:20-28; Mak 8:30–9:1)

21 Pita ose ulahonɨngki Jisas kako inomokomoyo sohwamo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulɨmento, Sekwo oso hiso'no nom'nemo lujɨmofɨkutoho.
22 Ose ulonto ole ulɨmento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwanji hofɨko ngkine'no nakwolaho ntɨkuji hohujo ikinjanɨmofɨkuji nofonjanɨhufitnnefoho. I oso'no sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no ngko apa'no songo wolɨka'monnoho.
23 Ose ulonto hwe moya'mi hopi'nono Jisasɨmo inɨngkamentohofo somo ole ulɨmento, U, a'amu fisoku ngkimo wonnɨngkopano lɨfijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'nɨwo'nɨngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinɨngkuji sekwo sɨkuno huhwo huhwi nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofo ne sopo tɨfi nnɨngkapmno.
24 A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopɨwahu'montonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahonɨngkuhwosi kakoe humayoso pɨwasyososo hwangku kakoe humayoso wotɨpema'montonoho.
25 A'amu fihwo kako Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨhwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tɨkanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.
26 A'amu fihwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanɨmofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tɨfi no'mo hohujo ikinjɨmo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopɨngo'nohini sohwafe yokumpohn'nyo'nji nje yofe

engo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanɨmofoso sohune'no ngko hohujo ukinjɨmo'monnoho.
27 Ngko hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontanɨngkuji Anɨtu a'amumo wopɨngo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kakoe a'apaho sɨmano nom'ne kengo imo'nɨmentisofoho.
(Matɨyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

28 Sɨkuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki Jisas kako Pitaja Jounja Jemɨsɨjamo utɨmanto kako Mpohumo jomo ulɨmo lonto hwofɨki'nyo we'e sopone'no kotasɨmentohofofoho.
29 Kako Mpohumo jomo ulontanɨngki kakoe sɨmo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo imo'nonto kakoe manji'mofo sawemoso nɨhu'no halojo pomponaho pa'nyo imo'nɨmentisofoho.
30 Oso hohosohonta hwe hufa'u hohonta pe'nɨmentisiye sohwa'u kako'njopo i'mofaponji hungkuno hnnɨmentohofoso Mousesɨ'nji Ilaija'njoho.
31 Siko ahwomomjo yokumpohn'nyo so'nji u'manji siko Jisas kako ango Jelusalem sopo yo'mayo Anɨtu kako Jisas yone'ento uyohotɨmentiso somo ne imo'nyo'ne poyo umo'nɨmontonoho, hnnɨmentohofofoho.
32 Pitajanji nom'ne sohwanji saho humofosyawentohofo sohwa nolɨkafontɨfi uhwonɨmentohofoso Jisasɨye pomponaho so'nji hwe hufa'u sohwa'u'njimo uhwonɨmentohofofoho.
33 Oso hwe hufa'u sohwa'u Jisasɨmo uhwotɨ'mofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno pi'nɨngo syofɨsikaofonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehonɨngkuhwoneso wopɨngofoho. Olo hilo so'no syafɨsiyo'neso ango hufa'u sɨhune womolantane'no yɨhwono. Anga'no kɨko'nefoho. Anga'no Mousesɨmnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahonɨngki ulɨmentisofoho.
34 Pita ose ulontanɨngki himo hwahonepo kepijiyofasyonto hofɨkimo ifeehu'mokosyahonɨngki inomokomoyo sohwa hofɨko iyoho imentohofofoho.
35 Oso himo ho'mo so'mta'ni mampaho ole ho'nɨmento, Olo hwe lohwo sekumne'no uhwosopo'mentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'nɨmno.
36 Oso mampaho hiso moi'wo ho'nɨkwato lohofahonɨngki inomokomoyo sohwa uhwonɨmentohofoso Jisas kako'nohini lohofontanɨngki uhwonɨmentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yo'mayo uhwonɨmentohofo sohonta hofɨko nom'ne sohwamo hungkuno mulɨmmentohofofoho. O'o, mampi'nyo humohumantohofofoho.

Hwomu towahuno wonyo ehuhnnamo'nyo fihumo Jisas wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Mo'nɨngkanta hofɨko hwofɨki'nyo we'e sopo ulɨko'mantɨfi nowentɨfi hwe moya'mi pi'nɨngo engo honɨngkanopo Jisasɨmo uswo'nɨmentohofofoho.
38 Hwe fihwo kako oso hwe moya'mi pi'nɨngo engo somta'ni Jisasɨmo joho ulɨmento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakilɨmonne'no yohono. Kɨko nje hwomu lohumo tɨmo uhwonyo. Ngko olo hwomu anga'nohino'njo hwo'nyoho.

39 Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohumo u'manto aho
yokumpohn'nyo kemokosyohumahon+ngki hwomu sohwo kako joho
mohm'no l+wo'n+ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako
hwomu sohumo wonyo kimokonto mohm'no mohm'no ulohofahon+ngki
hwomu sohwoe mango mta'ni makwoangoso sap+wo'n+ngkisofoho.
Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe a'apaho wonyo
ne'no umokonto komo'no musya'ofe'njo yonteso hwomu sohwo kakoe
a'apahoso kangotnnyo imo'n+mojofoho.
40 Oseso ngko j+je inomokomoyo sohwa hof+ko towahuno wonyo hiso wae
ween+mofife lonji humotaho ko loheso hof+ko hopo'maho.
41 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku,
sekwo An+tumo s+meho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwo hon+ngkano
ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji
humayoso s+kuno alale womemjan+mo'montol+keno. Ngko sekwoe
tango ngkimo n+'mayoso s+kuno alale womemjan+mo'montol+keno. J+je
hwomuso ngko'njo lopone'no motape.
42 Nomotowentan+ngki towahuno wonyo sohwo kako hwomu huhwo
sohumo hwahopo kelopmmokwajonto mohm'no hnnojwao'mentisofoho.
Jisas kako towahuno wonyo huhwo sohumo yoka ulonto wae y+mofonto
hwomu sohumo wop+ngo umokumentisofoho. Wop+ngo umokonto
kan+ngkwohumo uy+mentisofoho.
43 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof+ko An+tuye yokumpohn'nyoso
ut+hwa'nyopo uhwonont+fi hi ul+kofahon+ngki hof+ko yomo imentohofo-
foho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imo'none so'no apa'no ul+mentisofoho.
(Mat+yu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Hof+ko Jisas kako imentiso so'no huno pi'n+ngo engo syof+syontan+ngkofi
Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento,
44 Sekwo olo hungkuno loso sel+'me'no haloho ito'no upa'n+mno. Sekwo
in+ngo mof+kutoho. Hwangku we'enepi ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+mo
nje mango sohwafe aho somo hof+ko ngkimo woho'non+syant+feho.
45 Ose ulahon+ngki hof+ko oso hungkuno ul+mentiso so'no huno mum-
mentisofoho. Hwap+ngoso oso hungkuno hiso hof+kine'no hiyaso wo'nnyo
so'no hof+ko huno mosyaf+siyo'njo yont+fi hof+ko hwap+ngo ne so'no
Jisas+mo ujoso'no iyoho un+mentisofoho.

Inomokomoyo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso t+hwolo.
(Mat+yu 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Inomokomoyo sohwa hof+ko nakwoe hwe yofe engo'njo s+mo'mo
yakoloso, t+hwol+keno sohnnohojikamo'nont+fi ikujoho wofongki'nant+fi
imentohofofoho.
47 Jisas kako hof+koe huno somjo huno wo'nnyo so'no huno uyahon+ngki
kako mehomi we'eso ut+manto, momemokosyohumamentisofoho.
48 Oseso inomokomoyo sohwamo ul+mento, A'amu fihwo kako olo
mehomi lohumo nje yofe ho'non+mayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo
n+fo'makwoho. A'amu ngkimo n+fo'maso sohwo kako hwe engo ngkimo
n+hwat+mentiso sohwo huhumo ufo'makwoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe
engo somne'no huno mosyaf+siyo'njo a'amu nom'nimo ufo'mayo'nohini
sohwo kako An+tuye t+mopo hwe engo ne s+mo'mjo hweho.

A'amu sekwoe yo'mayo syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho.
(Mak 9:38-40)

49 Jisasɨye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonɨmalohwoneso hwe fihwo kako jɨje yofe ulonto towahuno wonyo wae yaofontanɨngki uhwonɨmalohwonefoho. I oso'no kako nakwo'nji kikimo mokinɨngkowaloku yɨhwono i oso'no nakwo kakimo ulɨmalohwono, Kɨko Jisasɨye yofe'nji towahuno wonyoso wae yaofohotoho.
50 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honɨngkanomo nopɨjumofɨkutoho. A'amu sekwoe syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho. Ose ulɨmentisofoho.

A'amu Someliyaso Jisas hofɨkoe angopo wahonɨngki hofɨko Jisasɨmo mutɨma'mmentohofofoho.

51 Jisasɨmo Anɨtu ahwomomne asomo utɨmayo sɨkuno mofonepo imo'nɨngkahonɨngki Jisas kako Jelusalemne'no we-e'neso huno yokumpohn'nyo syofɨsyomanto Jelusalemne'no wawomo lonto hano sɨmentisofoho.
52 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalemne'no nowentanɨngkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo a'amu Someliyafe ango fipone'no Jisas kakine'no ango ito'no esyohumayo'ne ulohasiyo'ne lɨhwatɨmentisofoho.
53 I oso'no oso ango hopo soponjo a'amuso hofɨko Jisasɨmo hofɨkoe angomo ipemotasyuyo so'no nakwolaho lontɨfi mutɨmmaso'njo imentohofofoho. Hwapɨngoso kako Jelusalemne hweho lontɨfi mutɨma'mmentohofofoho. Hofɨko Anɨtumne'no hwomtame ulohofo yahinoso Jelusalemnohini * uhwonyoso nakwolaho linyofoho.
54 Jisasɨye inomokomoyo hufa'u sohwa'u Jemɨsɨ'nji Joun'nji siko yo'mayo yo'mayo yahino somo uhwononji ulɨmentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho so'no joho lutɨmehwasi olo a'amu lomo nasiyoso wopɨngotaho.
55-56 Ose ulahonɨngki Jisas kako sikimo yoka ulɨmento, Siko sikoe sɨmeho mo'mjo huno wonyoso huno maseyohi yohoho. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko a'amumo wonyo imokiyo'ne pmmentohe hwonɨ'maho. O'o, a'amumo ufo'mayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki hofɨko nom'ne ango pone'no womentohofofoho.

A'amu Jisasɨmo tɨfi inɨngkayo yahino so'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 8:19-22)

57 Hofɨko honɨngkanopo noloho'nowentanɨngkofi hwe fihwo Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko ango ntɨ'mno usoso ngko tɨfi wokinɨngkamonnoho.
58 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sikisɨwojo sohwa hofɨko hofɨkoe sokimoso hi'njo hwafoho. Yɨhufo sohwa hofɨko hofɨkoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho fosyawe'neso ane hwo'nyoho.
59 Ose ulonto kako nom'ne hwe sohumo ulɨmento, Kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape. Ose ko ulahonɨngki hwe sohwo kako ulɨmento, Kɨko ngkimo

* **9:53:** A'amu Someliyaso Hwofɨki'nyo Ngkelisim sopo uhu'mokontɨfi Anɨtuye yofe ho'nomawo'nɨngkohofofoho. Oso'no a'amu Jutaso hofɨko Jelusalem uhu'mokontɨfi Anɨtuye yofe ho'nomawo'nɨngkohofofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonyo.) A'amu Someliyaso hofɨko huno ole, A'amu Jutaso hofɨkoe yahino wopɨngo minɨngkawo'nɨngkiyohofo. Oso'no hofɨko Jisasɨmo mufo'maso'njo imentohofofoho.

tɨfi nnɨngkape ntohino so'no ngko kikimo wokinɨngkapmmonnoho. I oso'no sɨmo'mo ngko nje mpohumo kaki'no pi'nɨmo'mo ijopijisyasi'mo peso. Wopɨngotaho.
60 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu ngkimo tɨfi monnɨngkapɨfijoso hofɨko ujopijisyahufe. Hofɨkoe syohofoho. I kɨko sohwosi ngkimo nnɨngkapohoji Anɨtu a'amumo wopɨngo umokosyohumamonto yalokunjo so'no kɨko a'amu somo Anɨtu kakoe hungkunoso filɨjɨmofo. Ose ulɨmentisofoho.
61 Hwe nom'nihwo Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, ngko kikimo tɨfi wokinɨngkamonnoho. I oso'no ngko sɨmo'mo nje a'amumo aho nɨhu'no upeemeso wopɨngotaho.
62 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu ngkimo tɨfi ko nnɨngkapɨhwosi kako tɨfi no'mo yo'mayo ulɨko'maso so'no ikintɨmantɨmo mjɨmɨwe'njo sohwo kako Anɨtu a'amumo mokosyohumayo sopono syoho iyo so'no hopo'maho. Ose ulɨmentisofoho.

10

Jisas kako hwe nom'ne 'sefenti-tu' (72) sohwamo ango'meemo kakoe hungkuno lutɨhwayo'ne lɨhwatɨmentisofoho.

1 Oso hohosohonta Jisas kako nom'ne a'amu *sefenti-tu* (72) sohwamo kakoe syoho somne'no uhwosopo'mentisofoho. Kako a'amufe ango ho'mo ho'meemo tɨfi ngko nu'ma'mne'ento ango ho'mo ho'mne'no hwe hufa'u hufa'u lɨhwatɨmentisofoho.
2 Sɨmo'mo hungkuno ole ulɨmento, Pahnnɨmo hungkuno waselɨmonne'no yohono. Wopayo syoho soponjo pi'nɨngo engoso toyo nto imaho. I oso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho. Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'nɨngkiso kakwo'yohumo jomo ulɨkujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo lɨhwajiyo'ne jomo ulɨmno.
3 Sekwo upa'nɨmno. Ngko sekumo yahu mu hopa sikisɨwojo sohwafe ango'mne'no wokasemo'mji yalokweno. Hofɨko sekumo wonyo woselo-hofantɨfe'no yalokwofo. Sekwo yahu mu hopa yokumpohn'nyo ane'njo sohwahnne'no huno ose ko niyahonɨngki losehwojalokweno. Oso'no mpanɨmno.
4 Sekwo hamniyoho so'nji yo'mayo ho'yango memokomayo'ne so'nji sɨfɨkwongofosyo nom'ne so'nji nohu'memokaho'nɨngkutoho. Sekwo honɨngkanomo wekuji uhwonɨfijoso hwe fihwo honɨngkanopo nohumen-tanɨngkuhwosi uhwonɨngkuji nɨjwokohumafɨkutoho. O'o, sekwo kakimo yakolo'nohini ulohofefoho.
5 Sekwo a'amufe ango sopo i'mofahokuji ole ulɨmno. Anɨtu kako sekumo wopɨngo waselohomonto iwo'nɨngkiso so'no sekwo sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumamno. Ose ulɨmno.
6 Hwe fihwo kako yahino wopɨngo iwo'nɨngkiso sohwoe angopo i'mofafijoso kako sekumo wopɨngo selohofɨhwoso'no Anɨtu oso a'amu huhwo sohumo wopɨngo uloho'montonoho. I oso'no a'amu fihwo yahino wonyo iwo'nɨngkiso sohwoe angopo i'mofafijoso sekwo Anɨtu wopɨngo uloho'monto iwo'nɨngkiso so'no sɨmeho wopɨngo'njo fosyohumamno, ulɨfijoso hwe huhwo sohwo ngkilaho selɨhwosi mosefo'maso'njo ihwoso'no sekwo nom'ne angopo ne'no sɨmeho wopɨngo'njo hwasi fohumpopmno. Anɨtu kako sekumo wopɨngo sefo'mahwosi oso a'amu huhwo sohumo mufo'manehoho.

7 A'amu fihwo kakoe angommne'no set+mahwoso'no sekwo oso ango
homo somnohini humaf+kuji yo'mayo wosopayo'nji mijo'nji sejap+kujo'no
sekwo hmn+mno. Hwap+ngoso a'amu kakoe syoho somne'no kako yo'mayo
mayoso yahino ito'nohinofoho. Sekwo ango anga'nohino somo fosyawekuji
nom'ne angomno nonje nonje uyo'eno. O'o, oso ango anga'nohino somta'ni
nje hungkuno fil+ku'mopmno.
8 Sekwo ango fipo i'mofahokujo'no a'amu hof+ko sekumo set+maf+kuji
yo'mayo mijo wosopayo so'nji sekune'no l+kuji yano selofifijoso sekwo
umapmno.
9 Sekwo oso ango hopo soponjo a'amu mnokino'njo somo wop+ngo
umokukuji hof+kimo ole ul+mno, An+tu sekumo wop+ngo semokosyohu-
mayo'ne mofonepo nto i'mofapohoho.
10 I oso'no sekwo ango fipo i'mofahokujo'no a'amuso sekumo
moset+maso'njo miy+kuji sekwo oso ango hopo soponjo hon+ngkano sopo
lohof+kuji ole ul+mno,
11 Sekwoe ango loponjo hwaho hintalinyo namongki'n+ngkisoso sekwo
sekwoe yahino somne'no huno syaf+siyo'no nakwo hintalinyo hiso wae
yasy+hwoneso sekwo'nefoho. Sekwo olo so'no huno ito'no f+syaf+hupmno.
An+tu kako sekumo wop+ngo wosemokosyohumamonto ko yahon+ngki
oso'no sekwo hohujo ikinjaof+wo'n+ngkohofo kuyoho. Oseso nakwo tohino
manoho l+kuji An+tu semokosyohumayo so'no huno ito'no f+syaf+hupmno.
Nto i'mofapohoho.
12 Ose ulonto ole ul+mento, Nje a'amu sohwasi ngko hungkuno
wasel+monne'no yohono. S+kuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo
so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso ango Soutommjo a'amuso hof+koe
yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wot+pemant+feho. I oso'no
a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hof+koe tohinoso Soutomjo
a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

A'amu An+tuye hungkunomo s+meho m+wolo'mokiyo somne'no sekwo An+tuye tohino somne'no i'waho ito'no fiy+mno, Jisas kako ose ul+mentisofoho.

(Mat+yu 11:20-24)

13 U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpet+saitajo sokunonji sekwo
An+tuye tohino somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Ngko sekwoe angopo
yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso eset+hwamentohe
somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta humamotofoso
hof+ko uhwonont+fijontentesi hof+ko hof+koe yahino wonyo somne'no
hul+ngkwajingo a'apahopo loho'n+ngkuji hof+koe hon+ngkano wonyo somo
hohujo nto ikinjaof+kutnnesohilo. I sekwo yo'mayo wop+ngo ngko imale-
somo ko uhwonont+fi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikin-
jao'mmalofo kuyoho.
14 An+tu kako a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta
Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hof+ko An+tuye tohino engo
t+pemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.
15 I oso s+kuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu hu-
mawo'n+ngkohofo soku ngko sekumne'no pehofo sel+mnehono. Sekwo
sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n+wo'n+ngkohofo soku sekwo
t+kanomo ufitnne kuyoho.
16 Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento,
A'amu sekwoe hungkuno haloho'no sepewo'n+ngkiso sohwo
nje hungkuno homo haloho'no n+pewo'n+ngkisofoho. A'amu

sekumo hohujo ikinjasemofɨwo'nɨngkiso sohwo ngko huhwo'nɨmo hohujo ikinjanɨmofɨwo'nɨngkiso hweho. A'amu ngkimo hohujo ikinjanɨmofɨwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwo huhumo hohujo ikinjɨmofalofoho. Jisas ose moi'wo ulonto kako a'amu huhwo sohwamo uhwatɨmentisofoho.

Jisas kako a'amu kakoe syoho somne'no uhwatɨmentiso sohwa asomo i'mofapmmentohofofoho.

17 Hwangku no'mo a'amu *sefenti-tu* (72) Jisas kakoe syoho somne'no uhwatɨmentiso sohwa hofɨko asomo i'mɨwentɨfi sɨmonyo imentohofofoho. Sɨmonyo yontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Hwe Engofo, nakwo towahuno wonyo somo jɨje yofe ulɨmalohwone so'no hofɨko jɨje yofe somne'no enjwa'mo paswontɨfi hiyaso humpo'malofofoho.
18 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko Seten ahwomo mta'ni emta'mɨngo hopa yonto pɨwesyahonɨngki uhwonɨmentohefoho.
19 Sekwo upa'nɨmno. Ngko nje yokumpohn'nyo sejapmmentohe so'no sekwo homa wonyo so'nji a'nantɨhwoyo so'njimo sekwo hwotoho fɨfijoso hopoenohino hwasoho. Sekwo Setenɨye yokumpohn'nyo somo uyakolofo'ne yokumpohn'nyo hi'njo hwasoho. Yo'mayoso sekumo wonyo semokoneso awonoho.
20 I oseso sekwo olo so'no sɨmonyo ikuji huno ole syafɨsyɨkutoho. Towahuno wonyo sohwa nakwoe hungkunomo enjwa'mo humalofo. Oso'no sekwo sɨmonyo ikutoho. O'o, Anɨtu sekwoe yofe ahwomomo mtɨ'mokasehumentiso so'no sɨmonyo fiyɨmno. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no sɨmonyo yonto Mpohumo isamoyoka ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 11:25-27; 13:16-17)

21 Oso hohosohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo Jisasɨye sɨmeho wopɨngo umokahonɨngki Jisas kako sɨmonyo yonto Mpohumo ulɨmento, U, Mpohwoe, kɨko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwapɨngo hwosoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'nɨngkinoso kɨko a'amu hwahoponjo huno engo tɨpema'mentohofo somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofɨko mehomimne'no sɨmeho kanɨngkwohwo'ya'umo uyɨwo'nɨngkohofo hopa kijopontanɨngkofi kɨko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, kɨko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.
22 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanɨhumentisofoho. Olo hwaho loponjo a'amu fihwo kako nje hwapɨngo sopone'no huno inyoso tɨhwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe hwapɨngo sopone'no huno inyoso tɨhwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wosetɨhwamo ulɨwo'nɨngkohe a'amuso hofɨko hi'nji ngko'ntnnohini huno nayohoho. Ose ulɨmentisofoho.
23 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwantnnohini humantɨfi Jisas hofɨkimnohini ulɨmento, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwonɨwo'nɨngkohofo somo uhwonɨngkuji sɨmonyo uyɨfe.
24 Ngko hungkuno waselɨmonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo pi'nɨngo sohwanji hofɨko yo'mayo sekwo uhwonalokwofo somo uhwonano lontɨfi ko imentohofoso muhwonɨmmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upo'nalokwofo loso hofɨko

upo'nano lontɨfi ko imentohofoso hofɨko mupa'nɨmmentohofofoho. Ose ulɨmentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahonɨngki ufo'ma'mentisofoho.

25 A'amu Jutafe honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo kako Jisasɨmo yamofo uloho'mo lonto nu'manto ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, ngko songo ne'no humayo'ne yo'mayoso pipi i'mo woma'monnto.
26 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Mousesɨye honɨngkano hungkuno nejapmmentisoso hungkuno pehofo wo'nnyoto. Atofo lonji huno pipi kiyohoho.
27 Ose ulahonɨngki kako ulɨmento, Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no sɨmeho uyohoji jɨje sɨmeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no sɨmeho uyohoji jɨje yokumpohn'nyo hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kɨko jɨje Hwe Engo Anɨtu sohune'no jɨje sɨmeho uyohoji jɨje huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Ose yohoji a'amu kɨko'njopo mofonepo humawo'nɨngkohofo somo kɨko kikine'no kumo'nɨwo'nɨngkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono.
28 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hopi lohino. Kɨko oso hungkuno nto'nohino losomo inɨngkafijo'manji kɨko songo ne'no humayo'neso watɨpɨhwonɨmonnoho. Noho fɨtɨpemaho.
29 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wopɨngo umokinɨmonto yonto ole ulɨmento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'nɨngkohofo somo ngko hofɨkine'no nɨmo'nyoso pipilo.
30 Ose ulahonɨngki Jisas pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento,

Hwe fihwo kako ango Jelusalem ulɨko'manto ango Jelikou sopone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufo'nohino sohwa honɨngkanopo uhwonɨma'nontɨfi hofɨko kakoe ho'yango yo'mayoso moi'wo lonte'memantɨfi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofontɨfi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako honɨngkanopo nohumanto kako we'enepi poyo wape'nɨmonto imentisofoho.
31 Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako honɨngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohumo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho.
32 Nto uyokolofahonɨngki hwe nom'ne Lifaiye temtitofo mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo enjwa'mo syoho iwo'nɨngkiso sohwo kako hwe huhwo sohumo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho.
33 I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou honɨngkano homo somo nowento uhwonɨmentisoso hwe huhwo sohwo nohumentanɨngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho.
34 Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohofo sohumo ulɨkafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumentisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohumo noho'nomanto kakoe yahupo mɨhumajonto ango fosyawe'ne somo motawento wopɨngo umokosyohumamentisofoho.
35 Mo'nɨngkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'nɨngkiso kakwo'yohwo sohumo sɨfe aho hopi'nonohino kina uyonto ulɨmento, Kɨko olo hwe huhwo lohumo hamniyoho kijapoheso kakine'no

yo'mayo mpe yohoji ito'no mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moi'wo imo'nɨngkuhwoso'no jɨje hamniyoho ihn'namo'njo'manji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmmonnoho. Ose ulonto umentisofoho.
36 Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ulɨmento, Kɨko huno pipi kiyohoho. A'amu hufa'u sɨhune sohwa oso hwe fonjahumentohofo sohumo uhwontopahonɨngkofi oso a'amumo sɨmeho nehopi a'amu mofonepo humawo'nɨngkohofo hopaso tɨhwo u'masohwolo.
37 Ose ulahonɨngki oso a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamojo sohwo ulɨmento, Olo a'amu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumne'no hitoho ulofahonɨngki ufo'ma'maso hweho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko nuhuji a'amu somo ose'nohini ulohofo. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako Mota'nji Maliya'nji siko'nopee'iye angomno umentisofoho.

38 Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko Jelusalemne'no hano ne'no nosontɨfi ango fipo i'mofamentohofoso osopo a'mu fisi kakoe yofe Mota kako uhwonɨmentisoso kako Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo uhwononto kakoe angomno ipemotawomentisofoho.
39 Motafe konampiye yofeso Maliyafoho. Jisas kako angomo noswopahonɨngki Maliya kako Jisasɨye sɨfɨki'nyo'mo humanto kakoe hungkunomo haloho humupo'ntohumantisofoho.
40 Maliya osopo nohumentanɨngki Mota kako wosopayo nto'no esyohumayo syoho engo yonto kako yo'mayo so'no huno pi'nɨngo pi'nɨngo syofɨsikaofonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, nje nampohwo kako ngkimo monɨfo'maso'njo ngko'nohini wopayo iloho yo'mayoso yalokweno. Oso yahinoso wopɨngotaho. Kɨko nje nampohumo filɨhwajo. Ngkimo wonɨfo'mano.
41 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Motafo, Motafo, kɨko huno pi'nɨngo engo syafɨsyonji jɨje sɨmeho yo'mayo pi'nɨngo engo somne'no peho'no kilɨkakwoho.
42 Anga'nohino wonyoangkafoso yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyoso wo'nnyofoho. Kɨko oso hisomne'no umofonyo yalokuno. Maliya kako oso wopɨngo hiso woma'monto nje hungkunomo upo'nalofoho. Oso wopɨngoso kakinta'ni wae meeofanehwono. Ose ulɨmentisofoho.

11

Mpohumo jomo ujo'ne yahinofoho.
(Matɨyu 6:9-15; 7:7-11)

1 Sɨkuno fihumo Jisas kako Mpohumo jomo moi'wo ulahonɨngki kakoe inomokomoyo fihwo kakimo ulɨmento, Hwe Engofo, hohonta Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Mpohumo jomo ujo'ne itɨhwamentisofoho. Oso hopa kɨko olohonta fonetɨhwaho.
2 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo Mpohumo jomo ulano lɨkujoso sekwo olo pa'nyoso ulɨmno.
Mpohwo jɨje yofe wopɨngo'nohinoso ne'nohini woho'nɨwo'nɨngkuhwono.
Oso sɨkuno kɨko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohumayoso komo'no umo'nono
3 Sɨkuno huhwo huhwi nakwoe wosopayo fonejape.
4 Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohofosofe wonyo somo nakwo wae yao'malohwone hopaso kɨko nakwoe wonyoso wae fenamofo.
Kɨko nakumo yamofo nalohofo somo nonehumajohotoho.

5 Ose lutɨhwanto kako Mpohumo jomo ujo'ne nom'ne hungkuno lutɨhwamento, Sekwo anga'nohini fihwosi kɨko sɨkwo'miyo kuntoliyopo a'amu kɨko'njo mofone sopo humawo'nɨngkiso sohwoe angomo u'mahoji ulɨmnoho. Kɨko wosopayo hufa'u sɨhune ntape.
6 Nje a'amu kako honɨngkanomo noponto ngkimo nɨ'maso sohwo ngko wopayo nuyɨmneso ane hwo'nyoho.
7 Ose ulohojo'no kako oso hwe ango homo somjo sohwo kako ole wakilɨmontonoho. Kɨko ngkimo syoho engo peho'no ntopantokuno. Hoku'yo nto pɨjwasyonji nje mehomi'nji nakwo saho fosyawotohwono. Ngko yo'mayoso nolɨkahm'mo mokijapmnehono.
8 Ose kilɨhwoso'no kɨko pipi uyɨmonnto. Ngko sekumo waselɨmonne'no yohono. Oso hwe ango somjo sohwo kako ole wosyafɨhu'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje a'amu ko huhune'no ngko molɨkafe'njo i'mo ngko muyo'njo uyɨmonnoho. Ose ko syafɨsyɨhwosi kɨko joho ne'no lɨwo'nontanɨngkohoji oso a'amu ango somjo sohwo kako nolɨkafɨhwosi yo'mayo hopi'nonohino kɨko umofonyo inyoso wokijapmmontonoho. Hwapɨngoso kɨko kakimo jomo ne'no ulɨwo'nɨngkohino so'no wonɨmango munyofoho.
9 Oso pa'nyoso Mpohumo jomo ujo'ne yahino wo'nnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulɨfijoso kako yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafɨhafe tɨpentanɨngkuji sekwo oso hiso uhwonantɨfeho. Sekwo hoku'yopo hwanɨngo fonjɨkujo'no Anɨtu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.
10 A'amu hopi'nonohino hofɨko Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulɨkujo'no Anɨtu uyɨmontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofɨko hafɨhafe tɨpɨfijoso wotɨpemantɨfeho. A'amu hoku'yopo hwanɨngo fongkupijoso Anɨtu kako wosehwosampo'montonoho.

11 Sekwo mpohwosa sohwasi sekwoe hwomu sohwa inanɨku'ne selɨfijoso sekwo homa wonyoso uyantɨfetaho. Awonoho.
12 I yɨhu'mno so'no selɨfijoso sekwo a'nantɨhwoyo uyantɨfetaho. Awonoho.
13 Oseso sekwo honɨngkano wonyo'njo ko huhwasi sekwo sekwoe mehomimo yo'mayo wopɨngo'nohini uyɨwo'nɨngkohofo so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe senɨngkwohwo Anɨtu ahwomomo humaso sohumo jomo ulɨkujo'no kako kakoe Towahuno Wopɨngoso yo'mayo hwahoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako Setennta'ango towahuno wonyo wae yaofo'ne yokumpohn'nyo malokuso so'no hwasyo hungkuno lɨmentohofofoho.
(Matɨyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Sɨkuno nom'nehwi Jisas kako hwe ilo'nnyo sohumta'ni towahuno wonyo wae yaofahonɨngki towahuno wonyo sohwo nto lɨ'mofahonɨngki hwe huhwo sohwo hungkuno ito'no lɨmentisofoho. A'amu pi'nɨngo engoso oso homo somo uhwonontɨfi yomo yontɨfi pisopisaho mjalɨmɨmentohofofoho.
15 I oso'no a'amu fehohnjo sohwa ole lɨmentohofi, Towahuno wonyo hopi'nonohino sohwafe hwe engoso Setenɨyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nom'neso Mpelɨsepulɨyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose lɨmentohofofoho.

16 A'amu nom'ne sohwa hofɨko Jisasɨmo yamofo uyano lontɨfi ulɨmentohofi, Kɨko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso fonetɨhwaho. Ose uhwonɨngkuhwasi Anɨtu kɨko'nji humaho wolano.
17 Ose ulahonɨngkofi Jisas kako hofɨkoe huno somo huno moi'wo uyahonɨngki ole ulɨmento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'nɨngkohofoso hofɨko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'nɨngkuji hofɨkoe wopɨngo fosyohumayo'neso wonyo umo'nɨmontonoho. I oso pa'nyoso a'amu hofɨko'montohwa hofɨko yoka hnnɨngkuji hofɨkoe fosyohumayoso wonyo umo'nɨmontonoho.
18 Oseso sekwo olo so'no peho'ne lalokwofo. Ngko Seten mta'ango yakumpohn'nyo towahuno wonyo wae yaofo'ne mantɨ'mtentesi Setenɨye a'amu sohwa hotitofɨkuji ikujoho fongki'nɨngkutnnesohilo. Ose'manji Setenɨye yokumpohn'nyoso pipi umo'nɨmontolo.
19 I Seten kako towahuno wonyo wae yaofo'ne ngkimo nɨfo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaofɨwo'nɨngkohofo somo tɨhwo ufo'mahwoso'no weeofantɨfeto. O'o, sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.
20 I oso'no ngko Anɨtu mta'ango towahuno wonyo wae yaofo'ne yokumpohn'nyo malokwe'manji oso sɨkuno Anɨtu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahonɨngki sekwo oso hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.
21 Seten kako kakoe yo'mayo yo'mayo somo kako kakoe mekino sampe yo'mayo so'nji yohofɨhwontohumawo'nɨngkisoso nom'nihwo kako yo'mayoso wae meeofonehoho.
22 I oso'no hwe nom'ne Setenɨye yokumpohn'nyo yakolo'nnyo sohwo nopɨhwosi kako Setenɨye mekino sampe yo'mayoso kakimo yokumpohn'nyo imokinyo'ne mokosyohumantoso somo wae yaofɨhwosi kakoe yo'mayoso woma'montonoho.
23 A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no monɨfo'maso sohwo kako syoho homo somo fonɨfonyo imokalofoho.

Towahuno wonyo a'amumo nto ulɨko'maso sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 12:43-45)

24 Towahuno wonyo kako a'amufe sɨmeho mo'mo humamojo sohwo oso ango somta'ni ulɨko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafɨhafe wonyopi tɨpehwosi kakoe ango sɨmo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho.
25 Asomo nopɨhwosi oso ango homo somo uhwonososo ango homo somo hintalinyo wae nto yososo wopɨngomo uhwonɨmontonoho.
26 Ose uhwonɨngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofɨko hofɨkoe wonyoso sɨmo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako utɨmahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo sɨmo'mo kako wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mɨkunɨmposo somo humaho. Ose ulɨmentisofoho.

Sɨmeho wopɨngo tɨpemayo yahino neso olenoho.

27 Oso hohosohonta hwe moya'mi pi'nɨngo engo nohumentanɨngkofi
a'mu fisi nohumanto Jisasɨmne'no joho ulonto ulɨmento, Hnna'wohi
kikimo kumanto amno kijapmmentisosi kako kikine'no sɨmonyo uyono.
28 Ose ko ulahonɨngki Jisas ulɨmento, O'o, sɨmonyo iyo yahino neso
olenoho. Hwe moya'mi hofɨko Anɨtuye hungkunomo upa'ninyoso
inɨngkafijo'manji hofɨko sɨmonyo nehopi uyantɨfeho.

Yo'mayo kengo a'amu miyɨwo'nɨngki yohofoso uhwonano lontɨfi Jisasɨmo joho utɨmentohofofoho.
(Matɨyu 12:38-42; Mak 8:11-13)

29 Hwe moya'mi pi'nɨngo engoso Jisasɨ'njopo uhu'mokontanɨngkofi Jisas
kako olo hungkuno loso ulɨmento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku
wopɨngo ku'maho. Hwapɨngoso sekwo ole ntɨwo'nalokwofo, Kɨko yo'mayo
wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso yohojo'no'manji nakwo
nokohonɨngkuhwasi nakwo huno wonayono. Kɨko Anɨtuye Hwomu Ne
hwosoho. Ose ko ntɨwo'nɨngkohofoso ngko oso hiso mutɨhwamonnehono.
O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini
wosetɨhwamonnoho.
30 Hohonta yo'mayo Jounamo u'ma'mentiso somo a'amu Ninifoso uh-
wonontɨfi hofɨko huno ole umento, Anɨtu Jounamo lonehwatɨmentisofoho.
Oso hopaso yo'mayo ngko A'amufe Hwomu sohwo'nɨmo nɨ'mante so'no
olohonta a'amu humawo'nɨngkohofoso nohonɨngkujo'no hofɨko huno ole
uyono. Anɨtu ngkimo nɨhwatɨmentiso hwo'nyoho.
31 Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no Anɨtu kako yano ilofo'ne
sɨkuno somo i'mofapɨhwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosy-
ohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako
nolɨkafɨhwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo
Anɨtumo minɨngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwapɨngoso
hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi
kako hwaho ikanoponta'angosi kako Soulomoun Anɨtuye hungkuno
wolontɨhwano lonto kako sapmmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne
Soulomounɨmo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohumo
sekwo kakimo minɨngkowalokuyohofo.
32 Anɨtu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne sɨkuno
somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolɨkafɨkuji sekwo olohonta hu-
malofo sokumo ole selɨfitnnefoho. Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo
somne'no sɨmeho mɨwolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose
selɨfitnnefoho. Hwapɨngoso a'amu Ninifoso hofɨko oso hungkuno Jouna
lɨjwao'mentiso somo upa'nontɨfi hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no
sɨmeho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo
Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe
honɨngkano wonyomne'no sɨmeho mɨwolo'mokiyofoho.

Pomponahopo humayo'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 5:15; 6:22-23)

33 A'amu fihwa sikiloho mongkujontɨfi hiyaso'mo u, ahwonte en-
jwa'mo moho'nasiyo'njo hwafoho. O'o, hofɨko ijempoho tojwa sopo
ho'nasyontɨfeso a'amu ango homo somo nosyukuji pomponaho hiso uhwo-
nantɨfeho.
34 Sekwoe tɨmoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Tɨmo
anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. Tɨmo pi'nɨngo'manji
sɨkwo'mjoho'mo humalofo.

35 Oseso sekwo huno ito'no fɨsyafɨhupmno. Sekwo pomponahopo humalofo soku yahino pi'nɨngo pi'nɨngo mafɨkuji apa'no sɨkwo'mjoho'mo fosyohumafɨkutoho.
36 Sekwoe sɨmeho mo'mo sɨkwo'mjoho ane hwasɨ'manji pomponaho'nohinopo'manji sekwoe sɨmo'mangoso nom'ne a'amu somo pomponaho hopaso uloho'montonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwayo sohwanjimo yoka hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

37 Jisas kako oso hungkuno ulɨkwato lohofahonɨngki a'amu Falisi fihwo kako kako'nji wopayo wonaho lonto Jisasɨmo joho lutɨma'mentisofoho. Oseso Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe angomo noswonto wosopayo nɨwo'nɨngkohofo sopo humamentisofoho.
38 Oso a'amu Falisi huhwo sohwo kako Jisas aho mijo miyatɨku'nyo'njo yonto wosopayo nyo'ne humahonɨngki uhwononto yomo yonto huno pi'nɨngo engo syafɨhu'mentisofoho.
39 Jisas oso hwe huhwo sohwoe hunomo huno uyahonɨngki ole ulɨmento, Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajɨjwontɨfeso sekwoe humayoso kiho'njo hwasoho. Yo'mayo uhwonontɨfeso hi semo'nɨwo'nɨngkohoho. Oso'nji sɨmeho mo'mo yo'mayo honɨngkano wonyo nom'ne wo'nnyo hwasoho.
40 Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo yatɨku'nyo'ne'nohini syofɨsyalokwofo. Anɨtu kako sekwoe paho hohnta'nnohini mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, kako sekwoe sɨmeho mo'mo sekwoe huno so'nji mtɨ'mokumentisofoho.
41 Sekwo sekwoe yo'mayo so'no aho yokumpohn'nyo kesyohumafɨkutoho. O'o, sekwo a'amu umofonyo iwo'nɨngkohofo somo yo'mayoso uyɨkujo'no sekwoe sɨmeho mo'mo kiho ane umo'nɨmontonoho. Ose ifijo'manji a'amu uhwonɨfijoso hofɨko sekwoe sɨmeho mo'mo kiho ane so'no huno uyɨmontonoho.
42 Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo tohino tɨpemapitnne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho wosopayo yo'mayo mawo'nɨngkohofoso sekwo hotitofontɨfi aho hufa'u hopi'nono imo'nɨngkahonɨngki anga'no Anɨtumne'no ko ho'nosyantɨfeso sekwo honɨngkano ito'nohino somne'no huno mosyafɨsiyo'njo yontɨfeso Anɨtumne'no masemo'nyo'njo hwasoho. U, sekwo sekwoe yo'mayo wopɨngo fehohnjoso Anɨtumne'no ho'nasyɨwo'nɨngkohofoso wopɨngofoho. I oso'no oso hungkuno selohe somo minɨngkayo'manji yahinoso wopɨngo'maho.
43 Sekwo a'amu Falisi sohwasi sekwo Anɨtuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. Sekwo huno ole seinyo hwasoho. A'amu tajo angomo humawo'nɨngkohofo sofe sɨmanopo hwe engo sohwoe epohumayo wopɨngo sopo wohumentanoho semo'nnyo hwasoho. Sekwo hwe moya'mi uhu'mokiyo sopo nje hwe engofo selontɨfe'no yɨwo'nɨngkohofɨhwasoho.
44 Sekwo Anɨtuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. Sekwo olo pa'nyo hwasoho. A'mopijohinomo'mo ho'nasyɨwo'nɨngkohofo sopo iyo mowontɨmofasiyo sopa'nyo hwasoho. Tojwa lopo wopɨngo sopo a'amu hano emoyontɨfi hwaho ajwomo'mo pisakino'njo wojo so'no huno muyofoho. Sekwo oso pa'nyo hwasoho.
45 Jisas ose ulahonɨngki hwe fihwo kako honɨngkano hungkuno lutɨhwayo syoho'njo sohwo Jisasɨmo ulɨmento, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, oso

hungkuno tango'njo Falisi sohwamo ulohinoso nakwo huhwo na'nnonjimo nelalokuno.
46 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo huhwo sohwasi sekwo huhwasi Anɨtuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. A'amu sekwoe honɨngkano hungkunomo ito'no inɨngkayo'ne syoho mɨkunɨmposo uyɨwo'nɨngkohofɨhwasoho. Sekwo a'amufe hohujopo tango mɨkunɨmposo kisasyohonɨngkofi hofɨko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo yɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no sekwo hofɨkimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.
47 Sekwo Anɨtuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. Seyakwosa hohonta humamotofo sohwa hofɨko a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwamo fonjahumentohofofoho. A'amumo fonjahumentohofo huhwo sohwafe pijohino sopo sekwo wokosuyo yo'mayoso hulɨmotofɨhwasoho.
48 Sekwo ose iwo'nɨngkohofo so'no ole itɨhwalokwofo. Neyakwosa hofɨko a'amu huhwo sohwamo fonjahumentohofo yahinoso wopɨngofoho. Ose lontɨfi sekwo wokosuyo hulɨmotofɨhwasoho.
49 Anɨtu kako huno hwapɨngo'njo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uyahonɨngko lɨjwaofo syoho'njo (*apousel*) sohwanji sekuyepono lɨhwatɨmeso sekwo a'amu fihwamo fonjasyɨkuji nom'ni hwamo wonyo ulohofantɨfeho. Ose selalofoho.
50 Oseso a'amu fihwamo Anɨtu kakoe hungkuno uyahonɨngki hungkuno hiso lɨjwaofo'ne syoho'njo sohwamo fonjahumentohofoso Anɨtu nakwoe hwaho mtɨ'mokumentiso sɨmo'mta'ango so'ntnne'no olohonta fonjahumomopmmalofo so'ntnne tohinoso olohontajo hwe moya'mi humalofo soku womantɨfeho.
51 Kein kako Apelɨmo fonjahumentiso somta'ni a'amu hofɨko Sekolaiya sohumo Anɨtumne'no yo'mayo ho'nasyɨwo'nɨngkohofo sopo oso ango Anɨtu humaho lɨmotofo ajwo sopo fonjahumentohofo oso'ntnne tohinoso a'amu olohontajo humalofo soku womantɨfeho.
52 Sekwo honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwasi sekwo Anɨtuye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. Sekwo Anɨtuye hungkuno ne'njo somo minɨngkayo'njo yontɨfi hiyaso'mo ho'nahumentohofo so'no a'amu nom'neso hungkuno homo somo unɨngkowano ko lahonɨngkofi sekwo hofɨkoe honɨngkanomo pɨjumokosyohumawo'nɨngkohofɨhwasoho.
53-54 Jisas ose ulonto oso homo somo ulɨko'mahonɨngki oso a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofɨko sɨmano lɨkumpentɨfi oso sɨkuno homo somta'ni impo'angomo womuhwojano lontɨfi hungkuno mtitofahumentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Jisasɨye hunomo yamofo uyano lontɨfi hwasyo hungkuno wonalono lontɨfi hofɨko yo'mayo so'no Jisasɨmo ulohonɨwo'nɨmentohofofoho.

12

Yo'mayo hiyaso'mo mokosyohumawo'nɨngkuhwone hwasyo yahino somne'no i'waho ito'no fiyɨmno.
(Matɨyu 10:26-27)

1 Hwe moya'mi nɨhu'no pi'nɨngo engo uhu'mokumentohofoso hofɨko ito'no humamentohofo'maho. O'o, hofɨko nom'ne a'amu sofe sɨfemo hwotoho wosolongkufinantɨfi imentohofofoho. Oso hohosohonta Jisas

kakoe inomokomoyo sohwamo ikinjamo lohofonto hofɨkimo sɨmoˈmo ole ulɨmento, Sekwo aˈamu Falisi sohwafe yahino somneˈno iˈwaho itoˈno fiyɨmno. Yahino hiso olenoho. Hofɨko hofɨkoe yahino wonyo utɨhwaˈnyopo mˈmofape soˈno hwasyo hungkuno selɨwoˈnɨngkohofɨhwafoho. Oso yahino soˈno selalokweno.
2 Yoˈmayo hiyasoˈmo wojoso hwangku utɨhwaˈnyopo uˈmofapmmontonoho. Yoˈmayo sekwo hiyaso mokosyohumawoˈnɨngkohofo hungkuno hiyasoˈmo lontɨfeso yahino wonyo hiyasoˈmo yontɨfi tɨfi noˈmo utɨhwaˈnyopo iˈmofapɨhwosoˈno aˈamu tɨmo uhwonantɨfeho.
3 Oseso yoˈmayo hungkuno sekwo sɨkwoˈmjohoˈmo lontɨfeso hwangku mofehiˈnyoˈnji wohoˈnɨmontonoho. Yoˈmayo hungkuno sekwo hiyasoˈmo hofiyoka lontɨfeso hwangku utɨhwaˈnyopo mango engoˈnji wamjɨlɨmɨwantɨfeho.

Yoˈmayo soˈno iyoho senɨngkuhwaloho. Anɨtumneˈnohini iyoho wasenono.
(Matɨyu 10:28-31)

4 Ose ulonto ole ulɨmento, U, nje aˈamu soku, sekwo upaˈnɨmno. Sekwo aˈamu poyo semokiyo somneˈno sekwo iyoho senɨngkuhwaloho. Oˈo, hofɨko sekwoe aˈapaho poyo semokukuji osopo pipi selohopitnnehofo. Oˈo, awonoho.
5 I olo humneˈno sekwo iyoho senyoˈneˈno waselɨmonneˈno yohono. Anɨtu kako sekwoe aˈapaho poyo semokuhwosi sekwoe huyoˈmangoso nɨhuˈnahone tɨkanomo uhwajiyoˈne yokumpohnˈnyo hiˈnjo hweho. Osohumneˈnohini iyoho wasenono.
6 Sekwo huno seyohoho. Yɨhufo nɨhuˈno weˈe popijamo paˈnyoso aˈamu yɨhufo hiso aho fehohnjo hopiˈnonohino somo touya hufaˈu somneˈno mpe yɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno oso yɨhufo nɨhuˈno weˈe somneˈno Anɨtu kako inɨngo mamofɨwoˈnɨngkiyohoho.
7 Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso hunoˈnjo hweho. Kako jɨje mnokinomjo mijiyo kengaˈno kengaˈnohinoso Anɨtu kako atofo nto lɨmentisofoho. Oseso sekwo aˈamu poyo semokiyo sohwamneˈno iyoho senɨngkuhwaloho. Oˈo, oso yɨhufo nɨhuˈno weˈe Anɨtu inɨngo mamofeˈnjo hofiyo mokosyohumawoˈnɨngkiso somo sekwo yakoloˈnnyo kuyoho.

Jisasɨmneˈno yokumpohnˈnyo lohofoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Olo soˈno waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu fihwo kako aˈamufe tɨmopo ngkineˈno hungkuno lɨjwaofoso sohwo oso humneˈno ngko Aˈamufe Hwomu sohwoˈni aˈamu ahwomomjo sofe tɨmopo hungkuno wolɨjwaoˈmonnoho.
9 I osoˈno aˈamu fihwo kako aˈamufe tɨmo sopo ngkineˈno hohujo ikinjanɨmofoso sohwo oso humneˈno ngko huhwoˈni aˈamu ahwomomjo sofe tɨmopo hohujo ikinjɨmoˈmnefoho.
10 I aˈamu fihwo ngkineˈno sitofo ntososo kako oso wonyo hisoˈno Anɨtumo wae yaofoˈne jomo ulososo Anɨtu kako wae weeoˈmontonoho. I osoˈno aˈamu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohumneˈno sitofo ulososo oso wonyo hiso Anɨtu kako wae meeofonehoho. Oˈo, wonyo hiso neˈno wawoˈmontonoho.
11 Aˈamu hofɨko tajo ango weˈe soˈmo aˈamu hwaho mokosyohumayo sohwanji aˈamu yofe engoˈnjo sofe tɨmopo ipesemotasokujoˈno sekwo

iyoho senɨngkuhwaloho. Huno ole syafɨsyɨkutoho. Hofɨko hungkuno nalohonɨngkujoˈno nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafɨsyɨkutoho.
12 Oˈo, olo hoholohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako yoˈmayo hungkuno sekwo ujoˈne soˈno waselɨmontonoho.

Aˈamu hamniyoho engoˈnjo yoˈmayo hoˈyango yokumpohnˈnyo aho kemokosyohumawoˈnɨngkiso sohwoe pahnnɨmo hungkunofoho.
13 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo nohumentanɨngkofi hwe angaˈnohino sohwo Jisasɨmo ole ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, nje mpohwo poyo peˈnɨngkahonɨngki nje tatohwo kako hoˈyango hopiˈnonohinoso maˈmentisofoho. Oseso olo hilo soˈno kɨko nje tatohumo uso. Hoˈyango hiso yano ilofɨhwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lonɨhwajohoho uso.
14 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, I pipilo. Senɨngkwohwoe hoˈyango yoˈmayoso yano ilofoˈne syohoso tɨhwo ntapmmentisoto. Awonoho.
15 Ose ulonto aˈamu hopiˈnonohino somo ole ulɨmento, Sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Nomˈne aˈamufe yoˈmayo somneˈno hi semoˈnyo soˈno yahino soˈno iˈwaho fiyɨmno. Aˈamu hoˈyango piˈnɨngo engo yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sohwo kako oso hoˈyango somtaˈni sɨmeho wopɨngo neso motɨpuhwonyo hweho.
16 Ose ulonto kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe hamniyoho engoˈnjo fihwo kakoe wopasyoho somtaˈni yoˈmayo piˈnɨngo engo maˈmentisofoho.
17 Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engoˈnjo sohwo hnnɨmento, Ngko pipi imnehono. Yoˈmayo wosopayo hoˈnasiyoˈne angoso hopoˈmaho.
18 Ose syafɨsyonto ole lɨmento, U, ole uyɨmonnoho. Nje wosopayo hoˈnasiyoˈne ango weˈeso wae yahmˈmo nomˈne engo mɨkunɨmposo wamolɨmo. Ose molɨˈmo ngko wopayo yoˈmayoso oso ango songomo wohoˈnahumonnoho.
19 Ose iˈmeˈno ngko nje huyoˈmangomneˈno ole wahnnɨmo, Jɨje yoˈmayo wopɨngoso piˈnɨngo weho. Soswo piˈnɨngo engoso kiyakolofɨhwosoˈno hoˈyango yoˈmayoso neˈnohino wakuwentɨˈmtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. Oˈo, iyoho humahoji yoˈmayo mijo wosopayo nɨngkohoji sɨmeho wopɨngoˈnjo fosyohumaho.
20 Ose ko hnnɨngkahonɨngki Anɨtu hwe huhwo sohumo ulɨmento, Kɨko huno ane hwosoho. Olo sɨkwoˈmiyo lomo kɨko poyo wapeˈnɨmonnoho. Jɨje hoˈyango engo itoˈno esyohumahnnoso tɨhwo womaˈmteto.
21 Oso pahnnɨmo hungkunoso ulonto ole ulɨmento, Oso paˈnyoso aˈamu hoˈyango yoˈmayoso piˈnɨngo engo elofisosyalofonjo sohwo kako Anɨtuye tɨmopo ne soˈno umofonyo yone hweho. Osoˈno sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno.

Yoˈmayo yoˈmayo soˈno huno piˈnɨngo piˈnɨngo syafɨsiyoˈne hungkunofoho.
(Matɨyu 6:25-34)
22 Ose ulonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ole ulɨmento, Osoˈno ole selalokweno. Sekwo sekwoe fosyohumayo soˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkuji ole nolɨkutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Sekwo sekwoe aˈapahomneˈno huno piˈnɨngo engo syafɨsyɨkuji ole nolɨkutoho. Ngko nje aˈapahomo peho wekojisyahinɨmonnto. Ose syafɨsyɨkutoho.
23 Hwapɨngoso nakwo pehoˈne humolawotohwono. Wosopayoˈnetaho. Hwapɨfeˈnetaho. Oˈo, osoˈneˈmaho.
24 Sekwo yɨhufoˈne fɨsyafɨhupmno. Hofɨko wopuyo hulɨwoˈnɨngkohofoˈmaho. Hofɨko wopayo mehuˈmeesyɨwoˈnɨngkohofoˈmaho.

Hofɨko wopayo angoso yo'mayo ho'nasiyo'ne ango hi'njo'maho. I oso'no Anɨtu kako hofɨkimo wosopayo yo'mayoso uyɨwo'nɨngkohoho. Sekwo hwe moya'mi soku Anɨtu kako sekumo sehononteso sekwo yɨhufo somo yakolo'nnyo kuyoho.
25 Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'nɨngo pi'nɨngo syafɨsyɨhwosi nje soswo sawemo umokinɨmne'no yohono lososo ne umo'nɨmontolo. Awonoho.
26 I sekwo oso we'e hiso ifitnneso hopoenohini mmo'nyohwasɨ'manji sekwo nom'ne yo'mayo pi'nɨngo engo somne'no huno pi'nɨngo pi'nɨngo peho'ne syofɨsyalokwofo.
27 Sekwo wokoso fofo so'no huno fɨsyafɨhupmno. Hofɨko yo'mayo syoho anefoho. Hofɨko he yo'mayoso mojiyofɨwo'nɨngkiyohofo. I oso'no ole waselɨmonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwapɨngo'njo sohwo kako kakoe hwapɨfe wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofo we'e somo muyakolofonehoho.
28 Ou oso wokoso fofo sɨkuno fihumo syohopo lohofososo mo'nɨngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantɨfeho. I oso'no oso wokoso fofo Anɨtu wonyoangkafo mtɨ'mokuwo'nɨngkiso somo uhwonontaneso wopɨngofoho lɨwo'nɨngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anɨtu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.
29 Oseso sekwo wopayo yo'mayo mijo so'no peho wonantane'nunto Ose syafɨsyɨkutoho. Huno pi'nɨngo pi'nɨngo seyo'eno.
30 A'amu olo hwaho lopo Anɨtumo minɨngkayo'njo hofɨko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'nɨngo pi'nɨngo syafɨsyɨwo'nɨngkohofo. I oso'no senɨngkwohwo Anɨtu sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahonɨngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wopɨngo wosemokosyohumamontonoho.
31 Oseso sɨmo'mo sekwo Anɨtumo enjwa'mo humayo'ne hi semo'nɨngkuhwoso'no Anɨtu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

Ahwomomjo ho'yango wojo so'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 6:19-21)

32 Nje yahu mehomi soku sekwo yo'mayo so'no iyoho senɨngkuhwoloho. Anɨtu kako kakimo enjwa'mo humayo'ne mesehumajiyo'neso hungkuno nto mtito'mentisofoho. Anɨtu kako sekumo semokosyohumayo so'no sɨmeho wopɨngo umo'nalofoho.
33 Sekwoe ho'yango yo'mayoso a'amu mpe waselohopɨfe. Sekwo oso hamniyoho hiso a'amu umofonyo iyo somo uyɨmno. Ose ifijo so'no sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo ho'yango wonyo mmo'nonehoho. Oso'no sekwo sekwoe ho'yango engo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo soponjo ho'yangoso mpo'naofe'nefoho. A'amu ho'yango hufo iyoso aneponoho. Namo, mote, yo'mayoso ho'yangomo wonyo mmokonehoho.
34 Ango jɨje ho'yango yo'mayo wopɨngo wojo sopo jɨje sɨmeho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohumne'no ito'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

35 Sekwo sekwoe he ito'no yofɨkuji sikiloho mongkujɨkuji ito'no fesyohumamno.

36 Ose ifijo'manji sekwo olo pa'nyo wohontohumantɨfeho. A'amufe hwe
engo sohwo kako ape mayo'ne wopayo iloho engo somta'ni asomo poso
sohonta kako hoku'yopo hwanɨngo fonjɨhwoso'no syoho ulohofiyo sohwa
hano komo'no wohwosampɨtɨmantɨfeho.
37 Oso syoho ulohofiyo huhwo sohwa hofɨko saho mofosyawoso
uyantɨfeho. O'o, hofɨko hofɨkoe hwe engo sohumne'no yo'mayo ito'no
esyohumentanɨngkuji hwe engo sohwo poso sohonta hofɨko sɨmonyo
engo uyantɨfeho. Hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. Oso
hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yo'mayo ito'no esyohumayo
somo uhwonɨngkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo
wopayo nɨwo'nɨngkohofo epohumayo sopo uhumajɨhwosi kako wopayo
uyɨmontonoho.
38 I kako sɨkwo'miyo kuntoliyopo poso'manji u kako yɨhufo yoka
sɨmo'mjo ho'nɨwo'nɨngkiso so'nji poso'manji kako kakoe syoho ulo-
hofiyo sohwamo uhwonososo hofɨko saho mofosyowentanɨngkuji uh-
wonɨngkuhwoso'no hofɨko sɨmonyo uyantɨfeho.
39 Hwe engo sohwo kako asomo pe-e'ne mofehi'nyo sɨmo'me so'no huno
ito'no seyoso'manji sekwo hopi'nonohino soku ito'no wesyohumantɨfeho.
U, oso hopaso hwe ango mokosyohumayo sohwo kako nom'ne a'amu kakoe
ango hopo sopo nta'ni yo'mayo hufo woma'mo lonteso'no sɨkuno huno uy-
ontentesi kakwo'yohwo oso sɨkuno somne'no hontohumentanɨngkuhwosi
a'amu hufo imojo sohwo kako yo'mayoso momahwonesohilo.
40 Oseso sekwo soku sɨkuno engolopohamo ito'no fesyohuman-
tokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sɨkuno sekwo huno
mosyofɨsyomokosyohumentanɨngkuji asomo wapmmonnoho. Ose
ulɨmentisofoho.

Syoho ulohofiyo wopɨngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 24:45-51)

41 Pita ose upa'nonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe engofo, oso pahnnɨmo
hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi
hopi'nonohino'nyumo lonalohino.
42-43 Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas kako nom'ne pahnnɨmo hungkuno
ole ulɨmento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fihwo
huno wopɨngo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho
ulohofiyo sohwamo umokosyohumayo syohoso uyahonɨngkuhwosi syoho
hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo so-
hwo kako asomo pɨhwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo
mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontanɨngkuhwosi uh-
wonɨngkuhwoso'no oso syoho ulohofiyo sohwo sɨmonyo uyɨmontonoho.
44 Ngko hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo
sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyo huhwo
sohumo enjwa'mo woho'nahumontonoho.
45 I oso'no oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kako huno ole
wosyafɨhu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no
maponehoho. Ose syafɨsyɨhwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyo
hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo
toho'nohini nɨngkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo nɨngkuhwosi
wonilohofao'montonoho.
46 Syoho ulohofiyo sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sɨkuno
fihumo syoho ulohofiyo sohwo kako huno mosyofɨsiyo'njo yo'mayo ito'no

mesyohontohumentanɨngkuhwosi asomo wapmmontonoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyo huhwo sohumo tohino engo uyɨhwosi aˈamu kakoe hungkunomo haloho maposoˈnjo sopo uhumatɨˈmontonoho.
47 Syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo yoˈmayo syoho yoneˈento ulisoso kako huno ko uyahonɨngkuhwosi hungkuno homo somo minɨngkayoˈnjo yoˈmayoso itoˈno mesyohumayoˈnjo oso hwe huhwo sohwo tohino engo womaˈmontonoho.
48 Syoho ulohofiyo nomˈnehwo kakwoˈyohwo sohwoe huno somo huno muyoˈnjo soˈno kako yahino wonyo ko ihwosi kakuneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yososo kakwoˈyohwo sohwo tohino weˈeˈnohini uyonefoho. Anɨtuye syoho ulohofiyo fisomo yoˈmayo wopɨngo piˈnɨngo engo uˈmante soˈno kako Anɨtumneˈno syoho piˈnɨngo engo uyono. Aˈamu yoˈmayo yoˈmayo piˈnɨngo engo mokosyohumunyo sohwo Anɨtu kako osohumo nomˈne aˈamumo ufoˈmayoˈne yoˈmayo soˈno jomo ulɨmontonoho.

Jisas kako nakwoe hwahopo pmmentiso soˈno aˈamu wohotitofantɨfeho. (Matɨyu 10:34-36)

49 Ngko olo hwaho lopo ahwomo mtaˈango toho womotapmmo lonji pmˈmentohe hwoˈnyoho. Oso toho hiso olohonta sijontentesi wopɨngoˈnesohilo.
50 Oso toho hiso mosijontanɨngkuhwoso sohonta ngko tohino engo womaˈmonnoho. Oso tohino engo mayo hisoˈno nje hi tango mjonɨmopɨhwosi oso tohino moiˈwo umoˈnosojwaoˈmontonoho.
51 Ole losyonɨfɨsyantɨkwofo. Olo hwaho loponjo ikujoho yoˈmayo yahinoso moiˈwo esojwaofoˈne pmmentiso hweho. Ngkineˈno ose losyonɨfɨsyantɨkwofo. Oˈo, sekwo upaˈnɨmno. Ngko aˈamu hotitofoˈne pmmentohe hwoˈnyoho.
52 Olohontajoˈnji hwangku nomˈneˈntnneˈno hofɨkoˈmontohwa aˈamu aho fehohnjo hopiˈnonohinoso nohotitofahonɨngkuji aˈamu hufaˈuso siko aˈamu hufaˈu sɨhune sohwafe mangohwa umoˈnanjiyoho. I aˈamu hufaˈu siko ngkimo nnɨngkapohosɨsoˈno oso aˈamu hufaˈu sɨhune sohwa sikoe mangohwa umoˈnantɨfeho.
53 I kanɨngkwohwo kako ngkimo nnɨngkapɨhwosoˈno kakoe hwomu ngkineˈno ngkilaho walɨmontonoho. I mu fisi kako ngkimo nnɨngkapɨhwosoˈno konaˈwohi ngkilaho wantɨmontonoho. U, aˈmu fisi kako ngkimo nnɨngkapɨhwosoˈno kakoe hwomufe ape mangohwo umoˈnɨmontonoho. Oso hopaso aˈamu piˈnɨngoso hofɨko wohotitofantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Yoˈmayo imoˈnalokuso soˈno huno tɨpemayoˈne hungkunofoho. (Matɨyu 16:2-3; Mak 8:11-13)

54 Olo hungkuno hilo soˈnji aˈamu homo somo ulɨmento, Sekwo mofehiˈnyo ikwoˈmokuwoˈnɨngkiso sohohntaˈni himo uhwonɨngkuji ole wolantɨfeho. Ifoyo wahuˈmontonoho. Ose lɨkuji ou, nehopi wahuˈmontonoho.
55 U, sekwo ifofo yokumpohnˈnyo mongkihntaˈni sopahonɨngkuhwosi uhwonɨngkuji ole wolantɨfeho. Mofehiˈnyo yokumpohnˈnyo walɨmontonoho. Ose lɨkuji ou, nehopi walɨmontonoho.
56 Sekwo yoˈmayo hwahoponjo soˈnji ahwomomjo soˈnji uhwonantɨfi sekwo huno itoˈno syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. I osoˈno yoˈmayo olohonta imoˈnalokuso somo ko uhwonontɨfi sekwo sekwoe yahino wonyo somneˈno tohino mayosoˈno huno maseyoˈnjo iˈwaho itoˈno miyalokuyohofo. Hwapɨngoso pehoˈneto. Sekwo mangoˈnohino kuyoho.

A'amu fihwo kako kikimne'no sɨmeho tohino umnoso so'no kɨko komo'no sɨmeho wopɨngo hmmokinyo.
(Matɨyu 5:25-26)

57 Sekwo huno wopɨngo syafɨsyɨkuji yahino ito'nohino somne'no yano milofahinyoso peho'neto.
58 Hwe fihwo kako kikimo impo'angomo wolintofakohumo lɨhwosi ipekumotowahonɨngkuhwosi honɨngkanopo humahosɨsi osopo siko'nohini hungkuno ito'no filinyo. Majo'manji hwe engo hungkuno ito'no mɨhwajiyo syoho'njo sohwo kako impo'angomo womekuhumatɨ'montonoho.
59 Ose yoso'manji kɨko impo'angoso kunto'no ulɨko'ma'mne hwosɨ'maho. O'o, sɨmo'mo kɨko jɨje yahino somne'no yo'mayo hamniyohoso woho'nahumonnoho. Ose ulɨmentisofoho.

13

A'amu soku sekwoe honɨngkano wonyo somne'no sɨmeho mɨwolo'mokiyo'manji sekwo tɨkanomo ufitnne kuyoho.

1 Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofɨko nohumantɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, A'amu Ngkalilinta'ango fehohnjoso hofɨko Anɨtuye tajo ango engo Jelusalem sopo nohumantɨfi hofɨko Anɨtumne'no yahu fonjokisyosyontanɨngkofi hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo lɨhwojahonɨngki hofɨko a'amu Ngkalilinta'ango somo fonjahumentohofofoho.
2 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ose ntohofo so'no sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Oso a'amu Ngkalilinjo hiso hofɨkoe honɨngkano wonyoso nom'ne a'amu Ngkalilinta'ango somo yakolo'nnyo so'no oso tango mɨkunɨmposo tɨpema'mentohofofoho. Ose losyofɨsyalokwofo.
3 O'o, sekwo ose syafɨsyɨkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaopijo'manji sekwo hopi'nono oso tango hopaso notɨpemapitnne kuyoho.
4 I oso ango Silouam sopo a'amu aho hufa'u sɨfe fehohnjoho hopi'nono nom'ne sɨfe mta'ni hufa'u sɨhune nohumentanɨngkofi ango yokintahoponjo sawemo engo sohwo pɨwasyonto a'amu homo somo kilopo'mentisofoho. Oso hwe moya'mi hofo sofe yahino wonyoso Jelusalemmjo a'amu somo yakolo'nnyo so'no huno losyofɨsyalokwofo.
5 O'o, oso'ne'maho. Hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkuji Anɨtumne sɨmeho mɨwolo'mo kiyo'manji sekwo hopi'nono oso tango hiso pa'nyoso notɨpemapitnne kuyoho.

Iyo ipisayo ito'no minto'nɨwo'nɨngkiso so'no pahnnɨmo hungkunofoho.

6 Jisas kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe fihwo kakoe impojohopo iyo ikwongo hulɨmentiso so'no kako ikwonjayo ne into'nyo so'no wonyopi uhwonomahoso imojofoho.
7 Oseso kako syoho mokosyohumayo sohumo ulɨmento, Kɨko upa'nyo. Soswo hufa'u sɨhune ngko oso ikwonjayo hiso womjɨmonji potnneso huno uhwonapɨwo'nɨngkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta kɨko mɨngo filofeeofo. Kako hwahomjo afofo siki mayoso wopɨngo'maho.
8 Ose ulahonɨngki syoho mokosyohumayo sohwo ulɨmento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo olo soswo lohumo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno ijɨ'mo yahwoyoho ko'meehm'me'no ne ito'no unto'nɨmontolɨkeno.

9 Nom'ne soswomo ne minto'nɨngkuhwosi wopɨngofoho. Awo'manji ngko wolofeeo'monnoho. Jisas kako oso pahnnɨmo hungkunoso ulɨmentisofoho.

Sɨkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako a'mu fisimo wopɨngo umokumentisofoho.

10 Sɨkuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ango we'e somo hwe moya'mimo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.
11 Oso tajo ango homo somo a'mu fisi towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyosi kako mnokino'nji ne'no nohumentanɨngki soswo aho hufa'u sɨfe fehohnjo hopi'nono nom'ne sɨfe mta'ni hufa'u sɨhune uyakolo'mentiso so'no kakoe hohujoso fahulo'mojiyoho. Oseso kako ito'no lɨkofohumayoso miyommojofoho.
12 Jisas kako a'mu hisimo uhwononto joho lutɨmanto ulɨmento, A'mu losiyo ngko jɨje mnokino engo kiwo'nɨngkiso somta'ni nto isɨhutofokumahono.
13 Ose ulonto Jisas kako a'mu hisimo aho kisuhumentisoso a'mu hisiye hohujo fahulo'nnyoso nɨhu'no komo'no ito'no mulohokumentisofoho. Jisas kako a'mu simo wopɨngo ose umokahonɨngki a'mu hisi kako Anɨtuye yofe ho'noma'mentisofoho.
14 Oso sɨkuno iyoho humayo homo somo Jisas kako a'mu simo wopɨngo imokumentiso so'no hwe engo oso tajo ango we'e somo mokosyohumayo sohwo kako sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki a'amu pi'nɨngo engo somo ulɨmento, Sɨkuno aho fehohnjo hopi'nono aho nom'ne mta'ni anga'nohino somo yo'mayo syoho iyo'ne sɨkunofoho. Sekwo soku a'amu sohwo wopɨngo wonamokɨfe lɨkujɨ'manji sekwo soku sɨkuno syoho iyo somo hm'mofapmno. Sekwoe a'apaho wopɨngo semokiyo'ne sɨkuno iyoho humayo losomo nopɨkutoho.
15 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwo mango'nohino lɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Sɨkuno iyoho humayo homo somo sekwo sekwoe yahu somo hofɨkoe ango somta'ni mawentɨfi mijomne'no ipemotapɨwo'nɨngkohofo kuyoho.
16 Oseso ngko olo Apɨlohamɨye imu simo Setenɨye towahunoso kakimo ne'no ehuhnnaofontanɨngki soswo aho hufa'u sɨfe fehohnjo hopi'nono nom'ne sɨfe mta'ni hufa'u sɨhune uyakolo'nnyo simo olo sɨkuno iyoho humayo lomo wopɨngo umokoheso wonyotaho.
17 Jisas ose ulahonɨngki Jisasɨye mango sohwa upa'nontɨfi wonɨmango engo unɨmentisofoho. I hwe moya'mi pi'nɨngoso hofɨko yo'mayo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no sɨmonyo imentohofofoho.

Anɨtumo enjwa'mo humayo'ne pahnnɨmo hungkunoso hufa'uyoho. (Matɨyu 13:31-33; Mak 4:30-32)

18 Jisas kako pahnnɨmo hungkuno nom'ne ulɨmento, Anɨtumo enjwa'mo humayo yahinoso peho pa'nyoto. Ngko yamofoso pehomne'no esetɨhwamnehono.
19 Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masɨtet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, nɨhu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahonɨngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho soponjo somo yakolonoho. Engo imo'nɨngkahonɨngki yɨhufoso nopontɨfi kakoe pamo sopo hofɨkoe aifo syontɨfi osopo kehumawo'nɨngkohofofoho.
20 Ose ulonto ole ulɨmento, Pahnnɨmo hungkuno nom'ne Anɨtumo enjwa'mo humayo yahino so'no ngko yamofoso pehomo esetɨhwamnehono.

21 Oso hiso olo pa'nyofoho. A'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso
wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe
yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'nɨmontonoho.

Anɨtumo u'mayo'ne hoku'yo we'e so'no pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 7:13-14, 21-23)

22 Jisas kako Jelusalemne wasɨmonto imentisoso honɨngkano momɨngo
somo ango pone mjamolɨmohnnyo soponjo a'amu somo kakoe hungkuno
lutɨhwamosimentisofoho.
23 Oso hohosohonta hwe fihwo ulɨmento, Hwe Engofo, A'amu Anɨtumo
u'mayo'neso a'amu anga'no anga'no sifitnnetaho. Hopi'nono sɨfitnnetaho.
24 Ose ulahonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Anɨtumo u'mayo'ne
hoku'yoso we'efoho. I sekwo oso hoku'yo we'e homo somo syuyo'ne
syoho yokino fiyoho'nɨmno. Hwapɨngo so'no yolohoso waselɨmonne'no
yohono. A'amu pi'nɨngo engoso hofɨko oso hoku'yo homo somo woswano
lifijoso hofɨko yamofo ko ifijoso hofɨko hopo'maho.
25 Hwangku oso ango homo somjo kakwo'yohwo sohwo nolɨkafɨhwosi
hoku'yo we'e homo somo wopɨjwahumontonoho. Nɨhu'nahone nto
pɨjwasyɨhwoso'no sekwo mempo hohnta'ni lohofɨkuji hoku'yopo
hwanɨngo fonjɨkuji joho ole ulɨfitnnefoho. Hwe Engofo, hoku'yo
fonehwosampofo. Ose ulɨfijoso kako ole waselɨmontonoho. Sekwo
ntɨ'mta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho.
26 Ose selɨhwoso'no sekwo ole ulɨfitnnefoho. Nakwo kɨko'nji wopayo'nji
mijo'nji nɨmentɨhwone lokono. Kɨko nakwoe honɨngkanopo lohofonji
nakumo hungkuno lonetɨhwamentohino lokono.
27 Ose ulahonɨngkuji kako apa'no ole waselɨmontonoho. Sekwo
ntɨ'mta'ango kulo. Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Sekwo
honɨngkano wonyo yɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Sekwo ngkimo i'waho
ntohopmno. Sekwo mpanɨmno.
28 Ose selɨhwosi kako sekumo wae yasemofɨhwoso'no sekwo
mempo hohnta'ni humafɨkuji uhwonɨfijoso a'amu Anɨtumo enjwa'mo
humalofoso Apɨloham, Aisak, Jekoup sohwanji a'amu Anɨtuye hungkuno
lutɨhwamotofo sohwanjimo wosyɨhwonɨhwojowantɨfeho. Sekwo ose
uhwonɨngkuji sekwo hulɨngkwajingo ifaloho'nɨngkuji humotaho engo
lɨfitnne kuyoho.
29 Hwe moya'mi hofɨko mofehi'nyo sɨ'mofapiso mta'ni sahopɨkuji
mofehi'nyo nɨngku'nɨwo'nɨngkiso mta'ni u'mofapɨkuji a'amu yaposiyo
yohosi yohohnta'ni i'mofapɨkuji hofɨko Anɨtumo enjwa'mo nohumafɨkuji
Anɨtuye angomo wosopayo nɨfitnnefoho.
30 Oso hohosohonta a'amu fehohnjo somne'no sitofo ulɨwo'nɨngkohofoso
hofɨko yofe engo womantɨfeho. I a'amu fehohnjo hofɨkoe yofe olopo
ho'nomawo'nɨngkohofoso hofɨko yofe engo ane pa'nyo wohumantɨfeho.
Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalemne'no humotaho lɨmentisofoho.
(Matɨyu 23:37-39)

31 Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hofɨko Jisasɨmo
u'mantɨfi ulɨmentohofi, Kɨko olo ango lopo ulɨko'mahoji nom'ne angopono
fɨwano. Hwe yofe engo'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto
yalofoho.
32 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo
sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ulɨmno. Olohontajo'nji
mo'nɨngkajo'nji ngko a'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo

wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokumonnoho. No'no mo'nɨngka sɨkuno hufa'u sɨhune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monnoho.
33 Oso'no olohontajo'nji mo'nɨngkajo'nji ne'no mo'nɨngkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jelusalemne'no wosyɨ'mo'monnoho. Hwapɨngoso a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwayo sohwamo ango nom'nepo fonjasyɨwo'nɨngkohofopo'maho. O'o, ango Jelusalemnohini fonjasyɨwo'nɨngkohofoponoho.
34 U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofo sokunonji sekwo a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki selɨmotofo sohwamo fonjasyontɨfi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anɨtu uhwojɨwo'nɨngkiso sohwamo sojo'nji fonjɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Sɨkuno pi'nɨngo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yɨhufoso hofɨkoe polonyo somo mɨhu'mokontɨfi efemokosyawowo'nɨngkohofo hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho lɨmalofofoho.
35 Sekwo upa'nɨmno. Sekwoe ango Jelusalem sopo Anɨtu kako nto ulɨko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontanɨngkuji sɨkuno pi'nɨngo woseyakolo'montonoho. Tɨfi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anɨtu uhwatɨmentiso sohumne'no yofe woho'nomano lɨfijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantɨfeho.

14

Jisas kako a'amu a'apaho engo kamkamnnyo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

1-2 Sɨkuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomo wopayo nɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohwafe hwe engo hweho. Oso hopo sopo hwe fihwo kako a'apaho engo kamkamnnyo sohwo Jisasɨmo mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofɨko Jisas sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohumo pipi ulohofone kiyohoho lontɨfi humuhwontohumantohofofoho.
3 Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohumo uhwononto kako a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ulɨmento, Nakwoe honɨngkano hungkuno sɨkuno iyoho humayo somne'no nakwo a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umokiyoso wopɨngotaho.
4 Ose ulahonɨngki hofɨko mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo nomanto wopɨngo umokonto, kakoe ango pone'no uhwatɨmentisofoho.
5 Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwamo ulɨmento, Sekwo sɨkuno iyoho humayo somo syoho miwo'nɨngkiyohofɨhwasilaho. I sekwoe hwomutaho yahu mutaho sɨkuno iyoho humayo somo mijo kilofawoso somo usɨ'mofawesoso sekwo komo'no ukuji utɨmantɨfitaho. Ou, utɨmantɨfeho.
6 Ose ulahonɨngki hofɨko kakimo aku hungkuno mulɨmmentohofofoho.

A'amu hofɨkoe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

7 Jisas kako oso ango hopo sopo nohumanto uhwonɨmentisoso a'amu fehohnjoso oso ango homo somo swontɨfi hofɨko epohumayo wopɨngo'nohini so'no hafɨhafe tɨpeehonɨngkofi uhwononto kako a'amu huhwo sohwamne'no pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento,

8 A'amu fihwo kako ape ma'nyo soponjo wopayo engo so'ne'ne kikine'no
joho kilososo kɨko nuhuji epohumayo wopɨngo sopo nohumayo'eno. Kɨko
epohumayo wopɨngopo humuso'manji ango kakwo'yohwo sohwo kako
nom'ne a'amu jɨje yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohumo joho uloso'manji
jɨje yofe engoso monje weekohumontonoho.
9 Kɨko jɨje yofe we'e'njo sohwosi kɨko epohumayo wopɨngopo kaki'no
humentanɨngkiji kohonɨngkuhwosi oso ango kakwo'yohwo sohwo kako ole
wakilɨmontonoho. Kɨko olo epohumayo wopɨngo loso olo a'amu lohumo
uyo. Ose kilɨhwoso'no kɨko wonɨmango engo kinɨngkuhwoso'no momɨngo
so'mjo epohumayo sopo wohumamontnnoho.
10 I hwe fihwo kako kikimo kakoe angomo wosopayo nyo'ne joho
kiloso'manji kɨko noswohoji epohumayo nɨhu'no momɨngo soponjo sopo
fosyohumaho. Kɨko ose humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako
kikimo nokohonɨngkuhwosi ole wakilɨmontonoho, Nje a'amuhwe, kɨko
olopo fisohumape. Ose kilɨhwoso'no oso ango homo somjo a'amu wosopayo
nontɨfijo a'amuso nokohonɨngkujo'no jɨje yofe engo umo'nɨmontonoho.
11 A'amu kakoe yofe'nohini ho'noma'nɨwo'nontoso sohumo Anɨtu
kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje
yahinɨngkuhwoso sohumo Anɨtu kako wopɨngo wonyoangkafo ulo-
hofɨhwosi kakoe yofeso woho'nɨma'montonoho.

A'amu jɨje angomo wopayo nyo'ne joho lutɨmayo yahino neso olenoho.

12 Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne joho lutɨma'mentiso sohumo
ulɨmento, Kɨko a'amumne wosopayo iloho iyo sohonta jɨje a'amu
so'ntnne, jɨje temtitofo so'ntnne, jɨje angoponjo a'amu hamniyoho engo'njo
so'ntnne'no joho lutɨmahotoho. Kɨko ose isoso nom'ne sɨkunomo jɨje
wosopayo somne'no hofɨkoe angomne'no joho kilɨkuji hofɨko aku woki-
jopantɨfeho.
13 O'o, kɨko a'amumne'no wosopayo iloho yohojoso kɨko a'amu yo'mayo
umofonyo inyo so'nji a'amu a'apaho wonyo'njo so'nji sɨfe kokato'nnyo
so'nji a'amu tɨmpi'nyo so'njimo joho lutɨmahoji uyo.
14 Oso a'amu homo somo hofɨko jɨje wosopayo somne'no aku kijapeso
hopoenohinɨ'maho. Oseso kɨko sɨmonyo uyɨmonnoho. Hwapɨngoso a'amu
Anɨtuye hungkunomo inɨngkawentɨfe pe'nɨmentohofoso lɨkapijo sohonta
Anɨtu kako kikimo jɨje yahino wopɨngo somne'no yo'mayo wopɨngoso
nokijaponefoho.

Wopayo engo so'no pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 22:1-10)

15 Oso a'amu Jisasɨ'njopo wopayo nontanɨngkofi hwe fihwo nohumanto
Jisasɨye hungkunomo upa'nonto ulɨmento, A'amu Anɨtumo enjwa'mo
humasoso kako Anɨtu'nji humayo so'no sɨmonyo uyono.
16 Ose ulahonɨngki Jisas kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe
fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso sɨkuno
wopayo iloho iyo'ne somo pe-e'ne kako a'amu pi'nɨngo engo somo joho
lutɨma'mentisofoho.
17 Oso sɨkuno neso i'mofopahonɨngki kako kakoe syoho ulohofiyo so-
humo lɨhwojahonɨngki kako a'amu sɨmo'mo nto lutɨma'mentiso somo ole
ulɨmento, Sekwo oyonɨmno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono.
18 Ose ko ulahonɨngki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne
hungkuno ulɨmentohofo. A'amu anga'no kako ole ulɨmento, Ngko hwaho
songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no

yohono. Kɨko nje aˈamu sohumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.
19 U, nomˈnihwo ole ulɨmento, Ngko *mpulɨmokau* yahu aho hufaˈu hopiˈnonohino nje hwaho ijɨwoloˈmokiyoˈno mpoˈmaeso yamofo uloho'monneˈno yohono. Oseso kɨko nje aˈamuhumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.
20 Nomˈnihwo ole ulɨmento, ngko olohonta ape songo mahe sohwoˈni mapmnehono.

21 Ose ulahonɨngkofi aˈamu syoho ulohofiyo sohwo kakoe hwe engo sohumo hungkuno mopanehwono ulɨmentohofo soˈno ulahonɨngki hwe engo sohwo sɨmeho tohino umnɨmentisofoho. Sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo ulɨmento, Kɨko komoˈno uhuji oso ango soponjo honɨngkano engo soponjo soˈnji honɨngkano weˈe weˈe soponjo soˈnjimo nje wosopayo nyoˈne joho filutɨmaho. Aˈamu yoˈmayo umofonyo inyo soˈnji aˈapaho wonyoˈnjo soˈnji tɨmpiˈnyo soˈnji sɨfe wonyoˈnjo soˈnjimo lutɨmahoji nje ango lomo fɨpemotoswape.
22 Ose ulahonɨngki syoho ulohofiyo sohwo aˈamu homo somo ipemotaponto ulɨmento, Hwe engofo, jɨje hungkunomo inɨngkawenji epohumayo fehohnjoso siki weho.

23 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo ulɨmento, Kɨko honɨngkano engo somo uhuji syohoponjo tokuˈmango somo kuˈmokwakuji oso ponjo hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo somo utɨmahoji fɨpemotoswape. Ngko nje ango somo aˈamu uhulaˈmopɨfe nnɨngkohoho.
24 Ngko kikimo wakilɨmo, Oso aˈamu ngko sɨmoˈmo joho lutɨmaˈmaleso hofɨko nje wosopayoso nɨhuˈno momapitnnehofo. Oso pahnnɨmo hungkunoso Jisas ulɨmentisofoho.

Aˈamu fihwo kako Jisasɨmo unɨngkamo loso sohwo kako kakiˈno huno itoˈno ikwesyafɨhu lohofɨhwosi yoˈmayo nɨhuˈnahone hoˈnasyɨhwosi Jisasɨmo unɨngkaweno.
(Mak 10:37-38)

25 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo hofɨko Jisasɨˈnji hano wentanɨngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulɨmento,
26 Aˈamu fihwo kako ngkimo wonnɨngkapmmo loso sohwo sɨmoˈmo kako huno itoˈno uyono. Yoˈmayo aˈamumo kako sɨmeho uyɨwoˈnɨngkisoso kanɨngkwohwo konaˈwohi kakoe ape kakoe mehomi konɨngkwaˈwehwo kaisi i, kakoe wopɨngo humayo hi oso homo somo kako sɨmeho uyɨwoˈnɨngkisoso sɨmeho ntapɨwoˈnɨngkiso somo yakoloˈnnyoˈmanji kako nje inomokomoyo imoˈnyoso hopoˈmaho.
27 Aˈamu nje syoho somneˈno yoˈmayo tango ngkimo nɨˈmante hopaso uˈmayo soˈno wopɨngofoho loso sohwo kako nje inomokomoyo ne umoˈnɨmontonoho. I tango hiso ngkilaho losoˈmanji kako ngkimo monnɨngkapeˈnjo hweho. Oseso kakiˈno kako huno itoˈno ukwesyafɨsyono.

28 Sekwo olo pahnnɨmo hungkuno soˈno fɨsyafɨhupmno. Aˈamu fihwo kako ango sawemo engo wamolɨmo loso sohwo kako kakiˈno nofosyohumahwosi oso ango huhwo sohune yoˈmayo mpe iyoˈne hamniyoho soˈno huno itoˈno ukwesyafɨhuˈmontonoho. Olo soˈno wosyafɨsyono, Nje hamniyoho olo ango lomneˈno moiˈwo esojwaofoˈneso hopolɨkeno. Awoˈmanji mamolomnehono.

29 Kako oso hopa huno mosyafɨsiyo'manji kako hwosaho nto wonjososo
ango neso moi'wo momolosojwaofe'njo'manji a'amu ango homo somo
uhwonɨngkuji tɨkafo jɨkuji sitofo ulantɨfeho.
30 Ole wolantɨfeho. Oso hwe sohwo kako ango molomo'maso sohwo kako
momolosojwamofe hweho.
31 I nom'ne pahnnɨmo hungkuno fɨsyafɨhupmno. Hwe yofe
engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne hwe engo
sohumo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako kaki'no huno ito'no
ukwesyafɨhu'montonoho. I nje a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen*
(10,000) hwafoho. I nom'nihwo kakoeso *tɨwenti tausen* (20,000) hwafoho. I
oso'no nakwo hofɨko'nji ikujoho fongki'nɨngkuhwasi nakwo hofɨkimo wae
weeofantantɨkeno. Hofɨko nakumo wenaofantɨfetɨkeno.
32 Kako mango sohwamo muyakolofone so'no syafɨsyɨhwosi kakoe
mango sohwa ikanopo nohumentanɨngkuji a'amu sɨmeho pompengo
isyɨmofo'ne wolɨhwatɨmontonoho.
33 Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakinɨngkamo ntoso sohwo
kako kaki'no huno ito'no ukwesyafɨsyono. Kako yo'mayo yo'mayo mokosy-
ohumayoso Anɨtuyefoho lɨhwosi kako Anɨtumne'no syoho yokumpohn'nyo
uyɨmontonoho. Kako nje inomokomoyo ne hweho.

*A'amu fihwo kako Jisasɨmo unɨngkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjao-
fososo kako olo sa pa'nyo umo'nɨmontonoho.*
(Matɨyu 5:13; Mak 9:50)

34 Nakwo wosopayo sa'nji nɨwo'nɨngkuhwoneso wopɨngofoho. I oso'no
sa fosyo mijo'nohino imo'nɨngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto
wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopɨngo imo'nyoso pipi uyantanto.
Awonoho.
35 Oso sa hiso nakwo syohopo ho'nosyasyoso hwaho
afofo'njo umo'nɨmontolaho. O'o, sa hiso nɨhu'nahone siki
ho'naofɨwo'nɨngkuhwonefoho. A'amu fihwo nje hungkunomo haloho
upa'nɨmo lɨhwosi'manji haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono.

15

Yahu imo'naofo'ne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 18:12-14)

1 A'amu mta'ni hamniyoho hu'memayo syoho'njo sohwanji a'amu
honɨngkano wonyo'njo so'nji hofɨko Jisasɨye hungkunomo upo'nano lontɨfi
kakimo u'ma'mentohofofoho.
2 A'amu Falisi sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwanji ose uhwonontɨfi Jisasɨmo sitofo ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo
kako a'amu honɨngkano wonyo imofɨwo'nɨngkohofo so'nji majopohi'nonto
wopayo nɨwo'nɨngkiso hweho.
3 Jisas oso hiso'no huno uyahonɨngki olo pahnnɨmo hungkuno ulɨmento,
4 Kɨko yahu *sipsip wan hantɨlet* (100) mokosyohumunyo sohwosi yahu
kenga'no isɨpeeofɨhwoso'no kɨko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja non-
tanɨnkuji ulɨko'mahoji isɨpeeofoso sohune'no hafɨhafe wotɨpmmonnoho.
Hafɨhafe ne'nohini tɨpehoji wotɨpema'monnoho.
5 Notɨpemahoji yahu hiso jɨje sangopo sa'ni kitofohoji sɨmonyo'nji hofiyo
womotawomonnoho.
6 Kɨko jɨje angopo i'mofahoji jɨje a'amu so'nji jɨje a'amu afaponjo
so'ntnne'no joho lutɨmahojo'no hofɨko nuhu'mokukujo'no kɨko ole

ulɨmontnnoho. Nakwo sɨmonyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopeeo'maso sohwo nto tɨpemahono. Ose ulɨmonnoho.

7 Jisas ose ulonto ole ulɨmento, Oso hopaso a'amu *nainti-nain* (99) honɨngkano wopɨngo inɨngkuwo'nɨngkohofoso hofɨko sɨmeho mɨwolo'mokiyo'njo humentanɨngkofi a'amu ahwomomjoso uhwonontɨfi sɨmonyo miyofoho. I oso'no a'amu anga'no honɨngkano nɨhu'no wonyo'njoso kako honɨngkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofɨhwosi Anɨtumne'no sɨmonyo mɨkunɨmposo uyantɨfeho.

Hamniyoho impo'naofo'ne pahnnɨmo hungkunofoho.

8 A'mu fisi kako hamniyoho aho hufa'u hopi'nono mokosyohumunyosi kako anga'nohino impo'naofososo kako sikiloho mongkujɨhwosi angomjo hintalinyo hulɨjusyɨhwosi tɨmo ito'no fe'nɨhwonɨngkuhwosi ne'no tɨpemɨhwosi wotɨpema'montonoho.

9 Notɨpemahwosi kako kakoe a'amu so'nji ango hopo soponjo humawo'nɨngkohofo so'njimo joho lutɨmahwoso'no hofɨko kakoe angopo i'mofapɨkujo'no ole ulɨmontonoho. Nakwo sɨmonyo uyano. Nje hamniyoho impo'nao'mayoso olohonta ngko tɨpemanji nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho.

10 Oso pa'nyoso ngko hungkuno waselɨmonne'no yohono. A'amu fihwo honɨngkano wonyo'njo sohwo kako kakoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨhwosi Anɨtumne'no sɨmeho uyahonɨngkuhwosi a'amu ahwomomjoso hofɨko sɨmonyo engo uyantɨfeho.

Hwomu fihwo kako kanɨngkwohumo ulɨko'mayo so'no pahnnɨmo hungkunofoho.

11 Jisas ose ulonto nom'ne pahnnɨmo hungkuno ulɨmento, Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho.

12 Aku'mu sohwo kanɨngkwohumo ulɨmento, Mpohwo, yo'mayo ho'yangoso hamniyohoso tɨfi no'mo ejapmmne'enji elofisasyɨwo'nɨngkinoso njeso olohonta ntape. Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo eno ulonto kakoe hwomu hufa'u hwa'une ho'yangoso yano ulofiyonto aku'mu sohumo uyɨmentisofoho.

13 Sɨkuno we'enehwo memjaofahonɨngki aku'mu sohwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango nomɨhu'mokonto kako ango ikano engo sopone'no umentisofoho. Oso hopo sopo nohumanto nom'ne a'amu'nji syohi'nyo yonto mijo yokumpohn'nyo nonilohofonto kako kakoe a'apahomne'no hamniyoho hopi'nonohinoso hu'meeo'mentisofoho.

14 Kakoe hamniyoho yo'mayoso nto hu'meeofahonɨngki oso ango hopo sopo mijoho engo i'mofapmmentisofoho. I'mofopahonɨngki kako honɨngkanɨmentisoso kakoe yo'mayoso huno honɨngkanɨmentisofoho.

15 Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto tɨpmmentisoso syoho tɨpema'mentisofoho. Oso hwaho hopo soponjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso tɨpema'mentisofoho.

16 Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontanɨngkofi uhwononto kako huno ole syafɨhu'mento, Ngko huhwo'ni womanɨmo. Ose syofɨsyahonɨngki a'amu kakimo mufo'ma'mentohofofoho.

17 Oso hohosohonta kako huno ito'no ikwesyafɨsyonto kakoe hunoso ehohosɨsyahonɨngki ole hnnɨmento, Nje mpohwoe syoho ulohofiyo sohwa wosopayo engo nalokwofo. Ngko kakoe hwomu sohwo'ni olopo nohumanji mijoho we'e mope'nalɨkuyohono.

18 Ngkilaho. Ngko nolɨkahm'mo nje mpohwoepono asomo u'mo ole ulɨmo, Mpohwo, ngko honɨngkano wonyo imote so'no ngko Anɨtu'nji kɨko'njimo wonyo seloho'malefoho.
19 Oseso olohonta ngko hwe wopɨngo hwonɨ'maho. Kɨko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho. O'o, kikimo syoho kilohofiyo hwo'ni manɨmokufo.
20 Ose hnnonto kako kanɨngkwohwoepono asomo umentisofoho.

Kanɨngkwohwo kakoe hwomu nopontanɨngki ikanopo nta'ni uhwonɨhwojawento kanɨngkwohwo kakine'no hitoho ulo'mentisofoho. Oseso kako hano kunto kunto'no nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hinjoho hu'nɨmentisofoho.
21 Ose ulohofahonɨngki hwomu sohwo ulɨmento, Mpohwo, ngko honɨngkano wonyo imentohe so'no ngko Anɨtu'nji kɨko'njimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu wopɨngo hwonɨ'maho. Kɨko ngkimo apa'no nje hwomufo nontohotoho.
22 Ose ko ulahonɨngki kanɨngkwohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo ulɨmento, Sekwo nowekuji manji'mofo sawemo wonyoangkafoso komo'no motapɨkuji nje hwomumo ulohofano. Ajo'miyomjo wokoso wonyoangkafoso'nji ulohofano. Sɨfɨkwongofosyo'nji ulohofano.
23 Sekwo *mpulɨmokau* yahu isɨku'nnyo engoso fonjasyɨkuji iloho enɨngkuhwasi sɨmonyo uyano.
24 Hwapɨngoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto pe'nɨmentononji yɨwo'nɨngkohe sohwo olohonta kako apa'no songo i'mofapohoho. Kako nto isɨpeeo'maso sohwo ngko apa'no tɨpemahono. Ose ulahonɨngki nɨhu'nahone sɨmonyo ema'mentohofofoho.

25 Ose yontanɨngkofi hwomu tisɨmaso sohwo kako syoho'mo humamentisofoho. Osopo nta'ni kako asomo noponto ango ne so'mo i'mofaponto upa'nɨmentisoso ta'nji sɨmonyo'nji ho'nowentanɨngki upa'nɨmentisofoho.
26 Oseso tisɨmaso sohwo kako syoho ulohofiyo fihumo joho lutɨmanto ulɨmento, Hofɨko peho yalokwofo.
27 Ose ulahonɨngki ulɨmento, hnnɨngkwa'wehwo sohwo nto i'mofapohoho. Oseso jɨje mpohwoe *mpulɨmokau* yahu isɨku'nnyo engoso fonjiyontɨfi sɨmonyo yalokwofo. Hwapɨngoso hnnɨngkwohwo kakoe hwomu huhwo sohumo apa'no mayoso wonyo mmo'nyo'njo ito'no fosyohumayo'nefoho.
28 Tisɨmaso sohwo ose upa'nonto sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki kako angomo masyuyofoho. Oseso kanɨngkwohwo mempo noswaponto tisɨmaso sohumo angomo woswaponononto hungkuno hofiyo ulɨmentisofoho.
29 Ose ko ulahonɨngki tisɨmaso sohwo ulɨmento, Soswo huhwo huhwi ngko kɨko'nji nohumanji kikimo syoho kilohofiyo siki'njo pa'nyo imo'nɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Ngko jɨje hungkunomo yokumpohn'nyo mmo'nyo kitɨhwayo hwo'nyoho. I oso'no nje a'amu so'nji sɨmonyo niyo'ne kɨko yahu *meme* we'eso me aneso ntopahonɨngkini nje a'amu'nji sɨmonyo nimentɨhwonetaho. O'o, awonoho.
30 I oso'no jɨje hwomu aku'mu lohwo kako jɨje hamniyoho ho'yango yo'mayoso hwoya'mi hwa'nte sofamo ihn'nakumo'maho. I olohonta kako apa'no ku'mahonɨngki kɨko sɨmonyo iyo'ne yahu isɨku'nnyo me'wampe'njolo fonjiyalokuno.

31 Ose ulahonɨngki kanɨngkwohwo ulɨmento, Nje hwomu sohwosi, sɨkuno huhwo huhwi nekwo majopohi'nɨwo'nɨngkuhwoyo montosa'yoho. Nje yo'mayo hopi'nonohinoso kɨko'nefoho.

32 I oso'no hnn+ngkwa'wehwo sohwo kako poyo nto pe'n+mentononji
iwo'n+ngkohehwo if+walofoho. Oseso nakwo s+monyo engo ihwasi s+meho
wop+ngo'njo wohumano. Kako moi'wo nto imo'n+mentiso ko huhwo sohwo
nakwo olohonta apa'no t+pemahwono. Ose ul+mentisofoho.

16

Hwe fihwo nom'nihwoe syoho mokosyohumayo so'no huno'njo sohune'no pahnn+mo hungkunofoho.

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo pahnn+mo hungkuno ole ul+mento,
Hwe hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayo syoho umokosyohu-
mayo'ne sohwo humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohu-
mayo huhwo sohune'no a'amu fehohnjo sohwa hwe engo sohumo ole
ul+mentohofi, J+je syoho kilohofiyo sohwo kako j+je hamniyoho yo'mayoso
fon+fonyo kilohof+wo'n+ngkiso hweho.
2 Ose ulahon+ngki hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohumo
joho lut+manto ul+mento, Oso hungkuno kikine'no upa'n+ngkoheso pipi
imahnne'elo. K+ko nje syoho ntohofiyoso hopoenohin+'maho. J+je syoho
moi'wonoho. K+ko nje yo'mayo syoho mokosyohumawo'n+ngkino so'no
ngkine'no hungkuno yolohoso iyoswomo mt+'mojo.
3 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kako ole hnn+mento, Nje
hwe engo sohwo kako ngkimo yo'mayo syoho mokosyohumayoso wae
ween+mo'mte'no yohoho. Ngko pipi imnehono. Nom'ni hwoe syoho to-
hohmtnno'njo somne'no ulohofiyo so'no yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.
Ngko nom'ni hwamo wopayo yo'mayo so'ne jomo ujo so'no won+mango'njo
hwo'nyoho.
4 Nje hwe engo ngkimo wae yan+mofososo a'amu hof+koe angomo
nt+mapijo so'no ngko pipi imnehono. Huno pi'n+ngo syof+sikaofonto huno
wop+ngo t+pemanto
5 kako kakoe hwe engo sohwoe yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohofo so-
hwamo joho lut+ma'mentisofoho. S+mo'mjo sohwo u'mahon+ngki ul+mento
k+ko nje hwe engo sohumta'ni yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohino so'no
aku uy+hnneso alalelo.
6 Ose ulahon+ngki kako ul+mento, Ngko sikil+'mijo ipofoso *wan hant+let*
(100) siki ma'mentohefoho. Ose ulahon+ngki syoho mokosyohumayo sohwo
ul+mento, K+ko olopo komo'no fosyohumahoji olo iyoswo *wan hant+let* (100)
mt+'mokinyo lomo *fif+ti*'nohini (50) mt+'mojo.
7 Ose ulontan+ngki nom'nihwo t+fi i'mofopahon+ngki osohumo ul+mento,
K+ko nje hwe engo sohumta'ni yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku
uy+hnneso alalelo. Ose ulahon+ngki ul+mento wopaki'yo *wan hant+let* (100)
ma'mentohefoho. Ose ulahon+ngki hwe mokosyohumayo sohwo ul+mento,
K+ko j+je aku uhnne so'no iyoswo nomahoji *eti*'nohino (80) mt+'mojo. Ose
ul+mentisofoho.
8 Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso so'no kakoe hwe engo sohwo ole
hnn+mento, Nje syoho ntohofiyo hwe wonyo sohwo kako huno'njo hweho.
Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo sohwamo
ul+mento, A'amu hwahoponjo yahinomo in+ngkawowo'n+ngkohofoso
hof+ko hof+koe hofiyo humayo so'no yo'mayo ho'yango engo mayo'ne
huno'njofoho. Oso huno engo t+pemawo'n+ngkohofoso a'amu
An+tumne'no syaf+sy+wo'n+ngkohofo somo uyakolo'nnyofoho.
9 Oseso sekwo sekwoe hamniyoho ho'yango yo'mayo so'nji nom'ni
hwamo wop+ngo'nohini ulohopijoso hwangku sekwoe s+kuno moi'wo

imo'noso sohonta hamniyoho yo'mayoso ul+ko'majo sohonta An+tu kako kikimo wokit+ma'montonoho. Osopo wop+ngo ne'nohino nohumanto-hotnnefoho.
10 K+ko yo'mayo we'e somo ito'no mokosyohumayo'manji yo'mayo engo somo ito'no womokosyohumamonnoho. I hwe fihwo kako yo'mayo we'e somo syoho ito'no miyo'manji kako yo'mayo engo homo syoho ito'no miyonehoho.
11 K+ko hwahoponjo hamniyoho ho'yango yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso ahwomomjo ho'yango neso mokosyohumayo syoho ne t+hwo wokijapmmontolo.
12 K+ko nom'nihwoe yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso k+ko'ne ho'yango yo'mayoso t+hwo wokijapmmontolo.
13 Jisas ose ulonto ul+mento, Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyo so'manji syoho ulohofiyo sohwo kako hwe engo fihumo s+meho uy+hwosi nom'nihune'no s+meho wonyo uy+montonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n+ngkuhwoso'no nom'nihumne'no ngk-ilaho un+montonoho. K+ko An+tuye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo mokosyohumayoso syoho ito'no mihnnehino.

A'amu An+tumo enjwa'mo humayo so'nji a'amu Mouses+ye hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo humayo so'ntnne hungkunofoho.
(Mat+yu 11:12-13)

14 A'amu Falisi hof+ko hamniyoho'no hi umo'nyo sohwa Jisas+ye hungkuno homo somo upa'nont+fi hof+ko Jisas+mne'no s+mano wonyo ikinont+fi sitofo ul+mentohofofoho.
15 Jisas hof+kimo ul+mento, Sekwo a'amufe t+mopo yahino wop+ngo'njo hwafoho nal+fitnne'ent+fi yahino ito'nohino iwo'n+ngkohof+hwasoho. I oso'no An+tu kako sekwoe s+meho mo'mjo so'no huno uyohoho. Sekwo yo'mayo iwo'n+ngkohofosomo a'amu uhwonont+fi sekwoe yofe ko ho'nosemahon+ngkofi An+tu kako sekwoe s+meho mo'mjo so'no huno unyo so'no kako wonyofoho selalofoho.
16 Mouses+ye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo so'nji ne'no nowentan+ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo i'mofapmmentisofoho. M'mofape sohonta An+tu kako oso hungkuno s+mo'mjo somo nn+ngkap+fitnne'ento l+mentisofoho. I oso'no Joun i'mofapmmentiso sohonta kako An+tumo enjwa'mo ito'no humayo so'no hungkuno wop+ngo loma'mentisofoho. Oseso olohonta a'amu pi'n+ngo engo An+tumo u'mano lont+fi mjiyohoto yohotofo ko mjoloho'n+mopahon+ngkofi sekwo a'amu Falisi sohwasi t+mo'nohini uh-wontohumawo'n+ngkohofo hwasoho.
17 Hungkuno songo ko loma'mentisoso nakwoe hwaho'nji ahwomo'nji moi'wo ko imo'n+ngkuhwosi An+tuye hon+ngkano hungkunoso moi'wo mmo'nyo ne'no nowent+hwonefoho.

Ape ho'nasiyo yahino so'no Jisas hungkuno ul+mentisofoho.
(Mat+yu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

18 Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasy+hwosi nom'ne ape maso sohwo kako ape ito'no mayo hon+ngkano somo mt+hupeso sohwo kako ose yososo kako hon+ngkano wonyo'njo hweho. I nomn'ihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon+ngkano

somo mtɨhupeso so'no kako huhwo honɨngkano wonyo'njo hweho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwo'nji Lasalos ho'yango ane sohwo'njiye hungkunofoho.

19 Jisas kako ole ulɨmento, Hwe fihwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango engo'njo sohwo nohumanto he wopɨngo wopɨngo'nohinoso yonto wosopayo wonyoangkafo'nohini nɨmojo hweho.

20 Oso hwe huhwo sohwoe hoku'yo sopo a'amu fehohnjo sohwa hwe ho'yango ane fihumo motasontɨfi uhumatɨ'motofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Lasalosɨyoho. Kakoe a'apaho uyo engo'njo hweho.

21 Oso hwe hamniyoho engo'njo sohwoe ijempoho sopo nta'ni yo'mayo wosopayo mɨkufo pɨwasyonteso womanɨmo lonto humamojofoho. Osopo nohumentanɨngki sɨwojoso kakoe uyomo melanyo koto'motofofoho.

22 Hwangku sohonta oso hwe ho'yango ane sohwo poyo pe'nɨngkahonɨngki a'amu ahwomomjoso utɨmotasontɨfi Apɨloham'njopo uhumatɨ'mentohofofoho. Hwe ho'yango engo'njo huhwo poyo pe'nɨngkahonɨngki a'amu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho.

23 Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo kako tɨkanomo nohumanto a'apaho tohino mɨkunɨmposo'nji humanto tɨmo yokintahopo uhwonɨmentisoso Apɨloham kengo nohopo nohumentanɨngki uhwononto Lasaloso'nji nohumentanɨngki uhwonɨmentisofoho.

24 Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose uhwononto joho mohm'no ulɨmento, Mpohwo Apɨloham sohwosi, kɨko ngkine'no hitoho wakilofono. Kɨko Lasalos ngkiyepono filɨhwajo. Kako nopɨhwosi kakoe ajo'miyo mijo yomahwosi nje melanyopo ingo wantɨpeno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo nɨmnantofoho.

25 Ose ulahonɨngki Apɨloham ulɨmento, Hwomuhwo, kɨko huno wakiyono. Hohonta kɨko songo humanji kɨko yo'mayo yo'mayo wopɨngo'nohini tɨpema'motnno hwosoho. I, Lasalos sohwo kako yo'mayo wonyo'nohino tɨpema'mojo hweho. I olohonta Lasalos kako wopɨngo humentanɨngki kɨko tohino'nji fosyohumahnno.

26 Oso'nji nom'ne huno ole wakiyono. Nakwo'nji sekwo'nji ajwo lopo Anɨtu kako momonyo mɨkunɨmposo ho'nahumentiso weho. A'amu olo hohnta'ni humalofoso sekuyepono wose'mano lɨkuji oso momonyo somo nomtɨhupekuji mose'mapitnnehofo. A'amu sekwo'nji humalofoso oso momonyo homo somo nomtɨhupekuji hofɨko nakuyepono mowekapɨfitnnehofo.

27 Ose ulahonɨngki hwe ho'yango engo'njo sohwo ulɨmento, Mpohwo hungkuno yokumpohn'nyo wakilɨmonne'no yohono. Kɨko Lasalos sohumo nje mpohwoepono filɨhwajo.

28 Oso hopo sopo nje nɨngkwahwosa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje a'amu huhwo sohwamo olo ango tohino'njo lopono i'waho ito'no iyo'no hungkuno yokumpohn'nyo ulono. Hofɨko olopo nopɨfitnnoho.

29 Ose ulahonɨngki Apɨloham ulɨmento, Hofɨko Mousesɨye hungkuno'nji a'amumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno hi'njo hwafoho. Oso hungkuno homo somo haloho upa'nɨfe.

30 Ose ulahonɨngki a'amu ho'yango'njo sohwo ulɨmento, O'o, Mpohwo Apɨloham sohwosi, hungkuno homo somo mupa'nɨfitnnehofo. I oso'no a'amu poyo sohwo songo nolɨkafɨhwosi hofɨkimo u'mahwoso'no hofɨko sɨmeho yɨwolo'mo kukuji honɨngkano wonyomo hohujo ukinjaofantɨfeho.

31 Ose ulahonɨngki Apɨloham ulɨmento, Hofɨko Mousesɨye hungkuno so'nji a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno so'nji mupa'nɨfijo'manji a'amu poyo fihwo songo lɨkafɨhwosi u'mahwosi hungkuno ulɨhwoso'no hofɨko kakoe hungkuno homo sɨmeho hi'ntnnono muyɨfitnnehofo. Jisas ose ulɨmentisofoho.

17

A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo somo wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, A'amu Anɨtuye hungkunomo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo somo yo'mayo yahino wonyo yamofo ulohofo'neso nehopi i'mofaponefoho. I'mofapɨhwoso'no a'amu pi'nɨngoso wopɨwesyantɨfeho. I oso'no oso a'amu nom'nihwo pɨwasiyo'ne yamofo ulohofoso sohwo tohino engo manefoho. Oso'no kako huno ito'no wasyofɨsyono.
2 Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi we'e sohumo yamofo mulohofe'njo sohonta a'amu kakoe tɨ'wangomo sojo mɨkunɨmposo ifakojujɨkuji mijo ayomo ho'naofontɨfijontesi wopɨngo'nesohilo. Hwapɨngoso a'amu nje mehomi lohwamo pɨwasiyo'ne imokoso sohwo tohino mɨkunɨmposo manefoho.
3 Oso yahino hiso'no sekwo i'waho ito'no fiyɨmno. Jɨje nɨngkwahwo wonyo kilohofo so'manji kɨko oso yahino wonyo somne'no yoka uso. Ulohojo'no kako kakoe yahino wonyo somne'no sɨmeho tango tɨpemahwosi oso wonyo somo wae yaofo so'no kilɨhwoso'no kɨko oso wonyo hiso wae hmmofo.
4 Sɨkuno anga'nohino fihumo kako kikimo wonyo ne'no kilohofontanɨngkuhwosi aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u ko imo'nɨngkuhwoso'no kako wonyo anga'no anga'no yoso somne'no, Tatohwo kɨko nje wonyo wae feenɨmofo, oseso ne'no kilontanɨngkuhwosi kɨko kakoe wonyoso wae ne'no hmmofo.

Sɨmeho hi'ntnnono uyo yahino hungkunofoho.

5 A'amu Anɨtuye hungkuno lutɨhumɨku'mofo syoho'njo (*apousel*) sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwo sɨmeho hi'ntnnono kijopalokuhwone somo kɨko engo fonamojo.
6 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono montopantokuyohofo. Sekwo ngkimo nnɨngkape-eso nɨhu'no we'e patnnyo uyo pa'nɨngo'manji sekwo oso iyo ipisayo'njo sohumo ole ulɨfijoso, Pmpongo hi'nji sokato lohofohoji mijo ayo nompo filohofayo. Ose ulɨfijo'manji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasepo'montonoho. I oso'no sekwo ngkimo mo'nnɨngkapohiyohofo. Jisas ose ulɨmentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyofe yahino ito'nohini so'ne hungkunofoho.

7 Hwe fihwo sekwo'njopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyo hi'njo hwo'manji oso syoho ulohofiyo sohwo kako syohopo hwaho mno ijiyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moi'wo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwo'njopo i'mofaponto kako wopayo mijoho ko uyahonɨngki kako komo'no humahopɨhwosi wopayo manonehoho.

8 O'o, sɨmo'mo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo ito'no esy-
ohumahwosi kakoe he wopɨngo ihwosi wosopayo hiso iku'yopo ifos-
yalokumpehwosi hwe engo sohumo wosopayo uyɨmtonoho. Kakoe hwe
engo sohumo wopayo moi'wo kaki'no uyɨhwosi kako tɨfi wanɨmontonoho.
9 Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo huhwo
sohumo kakoe syoho ito'no imentiso so'no isamoyoka ulɨmontolaho.
O'o, awonoho. Hwapɨngoso kakoe syoho'nohinofoho lɨhwosi isamoyoka
mujo'njo uyɨmontonoho.
10 Oseso sekwo hoku yo'mayo hungkuno Anɨtu seloso somo sekwo ito'no
ko inɨngkafijoso sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Nakwo Anɨtuye syoho ulo-
hofiyo hn'nwi nakwo ito'nohinonɨ'maho. Kakoe syoho iwo'nɨngkuhwone
so'no nakwoe yofe ho'nonemayoso peho'neto. O'o, nakwoe syohofoho.

Hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwamo Jisas kako wopɨngo umokumentisofoho.

11 Jisas kako Jelusalemne honɨngkano hwaho Someliya'nji Ngkalili'nji
ne'no ajwopo sɨmentisofoho.
12 Kako ango fipo i'mofopahonɨngki hwe aho hufa'u hopi'nono uyo
wonyo engo'njo sohwa Jisasɨmo honɨngkanopo uswo'nɨmentohofofoho.
13 Hofɨko ikanopo lohofontɨfi Jisasɨmo joho mohm'no ulɨmentohofi, Jisas
Hwe Engo sohwosi, kɨko nakumne'no hitoho wakilofono.
14 Ose ulahonɨngki Jisas hofɨkimo uhwononto ulɨmento, Sekwo nukuji
a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo sekwoe a'apaho motakuji utɨhwamno.
Ose ulahonɨngki haloho'no yontɨfi hofɨko nowentɨfi hofɨkoe a'apahoso
honɨngkano ajwopo wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
15 Hwe fihwo hofɨko'njo ajwo sopo humaso sohwo kakoe a'apaho
wopɨngo honɨngkononto kako Jisasɨyepono asomo umentisofoho. Kako
mango engo lonto Anɨtuye yofe ho'noma'mentisofoho.
16 Kako Jisasɨmo u'manto hwahopo pɨwasyonto kako Jisasɨye
sɨfɨki'nyo'mo sɨmano mongkutofosyohumanto Jisasɨmo isamoyoka engo
ulɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwaho Someliyanta'ango
hweho.
17 Jisas osohumo uhwononto ulɨmento, A'amu aho hufa'u hopi'nono
sohwamo wopɨngo umokohono. Kɨko'nohini nɨ'mahinoso nom'nihwa
ntɨ'mo humalofo.
18 Olo hwe lohwo kako a'amu Juta hwo'maho. O'o, temtitofo kengo
mta'ango hweho. Kako'nohini Anɨtumo isamoyoka ujo'ne asomo pisoso
peho'neto.
19 Ose lonto ulɨmento, kɨko nolɨkafohoji mpano. Kɨko sɨmeho
hi'ntnnono ntapohino so'no jɨje a'apaho wopɨngo kumo'nɨngkohoho. Ose
ulɨmentisofoho.

Anɨtu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso u'mofapmmontonoho.

(Matɨyu 24:23-28, 37-41)

20 A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasɨmo ulɨmentohofi, Anɨtu kakoe
a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohumayo'ne sɨkunoso ntohonta
u'mofapmmontolo. Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Anɨtu kakoe
a'amumo emokosyohumayoso a'amu tɨmo'nji muhwonɨfitnnehofo.
21 Sekwo ole malɨfitnnehofo. Ihwoni, Anɨtu kako kakoe a'amumo
emokosyohumayoso olopo weho. U, nompo weho. Ose malɨfitnnehofo.
O'o, Anɨtu kakoe a'amumo emokosyohumayoso sɨmeho mo'mo
wo'nnyoponoho. Sekwoe tɨmo'nji muhwonɨfitnnehofo.

22 Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwamo ulɨmento, Hwangku
nomˈne sɨkuno iˈmofapɨhwosoˈno sekwo ole wohnnantɨfeho. Nakwo oso
Hwomu Anɨtu uhwosopoˈmentiso sohumo uhwonontaneˈno yɨhwono. Ose
ko hnnɨngkuji sekwo muhwonɨfitnnehofo.
23 Oso hohosohonta aˈamu fehohnjoso ole woselantɨfeho, Ihwoni, oso
hwomu Anɨtu uhwosopoˈmentiso sohwo oso nompo humaho. U, olopo
humaho. Ose selɨkujoˈno sekwo haloho upekutoho. Aˈamu huhwo sohumo
nuhwonɨngkakutoho.
24 Sekwo emtaˈmɨngo soˈno huno seyohoho. Emtaˈmɨngo kako
oso nompo ntaˈni yonto kako ahwomomo ifehuˈmokosyahonɨngki
aˈamu hopiˈnono tɨmo uhwonɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso paˈnyoso oso
Hwomu Anɨtu uhwosopoˈmentiso sohwo kakoe pe-eso emtaˈmɨngo
uhwonɨwoˈnɨngkuhwone paˈnyoso iˈmofapɨhwosoˈno sekwo
uhwonɨfitnnefoho.
25 I osoˈno sɨmoˈmo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo um-
nososo aˈamu olohonta humalofoso kakineˈno hohujo ukinjɨmofantɨfeho.

26 Oso aˈamu hohonta Nɨwaˈnji humamotofoso kako yofayokinomo hu-
mentiso sohonta yoˈmayo yahino imotofo paˈnɨngoso oso Hwomu Anɨtu
uhwosopoˈmentiso sohwo poso sohonta aˈamu humalofoso uyantɨfeho.
27 Hofɨko humamotofo sohonta hofɨko wosopayoˈnji mijoˈnji nonontɨfi
ape maˈnɨmotofofoho. Oso yahino hiso neˈno mjɨmɨwentanɨngkofi Nɨwa
kako yofayokinomo noswahonɨngki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoyaˈmi
hopiˈnonohinoso mijo mihuloˈmentisofoho.

28 Apɨlohamɨye kami Lout sohwo humamojo sohonta aˈamu huma-
mentohofo oso hiso paˈnyo imotofofoho. Hofɨko nohumantɨfi yoˈmayo
wopayo mijo nontɨfi yoˈmayo hoˈyango mpe yontɨfi nomˈni hwamo ham-
niyoho mayoˈne hoˈyango uyontɨfi hofɨko wopayo syoho yontɨfi ango
molɨmotofofoho.
29 Ose yontanɨngkofo sohonta Lout kako ango Soutom ulɨkoˈmanto ango
kengopo nowahonɨngki tohoˈnji sojo hwoyango hnnyo soˈnji ahwomo
mtaˈni ifoyo hopa syonto hwe hwoyaˈmi hopiˈnonohino somo wonyo
imokumentisofoho.
30 Aˈamu oso paˈnɨngo yontanɨngkuji oso hwomu Anɨtu
uhwosopoˈmentiso sohwo utɨhwaˈnyopo iˈmofape soˈno Anɨtu ujo
wehontojwahumontonoho.

31 Oso sɨkuno homo somo utɨhwaˈnyopo iˈmofaposo sohonta aˈamu
fihwo kako angkuhwafopo humaso hwoˈmanji kako hwomu huhwo so-
humo uhwonɨngkuhwosi kakoe angomjo hoˈyango yoˈmayoso mayosoˈno
huno mosyafɨsyonehoho. Oso paˈnyoso hwe fihwo syohoˈmo humaso
hwoˈmanji kako hwomu huhwo sohumo uhwonɨngkuhwosi kakoe ango-
ponjo yoˈmayoso mayosoˈno huno mosyafɨsyonehoho.
32 Oˈo, sekwo Loutɨye ape simneˈno fɨsyafɨhupmno. Kako kakoe an-
goponjo yoˈmayo soˈno syafɨsyonto ikinjaoˈmentisoso sojo imoˈnɨmentiso
somneˈno fɨsyafɨhupmno.

33 Aˈamu olo hwaho loponjo humayo somo aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayoso moiˈwo
umoˈnɨmontonoho. Aˈamu olo hwaho loponjo humayo somo aho
mokemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayo neso wotɨpemaˈmonte
hweho.
34 Ngko waselɨmonneˈno yohono. Sekwo itoˈno upaˈnɨmno. Oso
sɨkuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe hufaˈu hwaˈu saho afapo fosy-

owentanɨngkohosɨsi Anɨtu nomˈnihumo utɨmahwosi nomˈnihwo wohumamontonoho.
35 I aˈmu hufaˈu faˈu wopayo sɨhu kolofontanɨngkohosɨsi Anɨtu nomˈnimo utɨmahwosi nomˈnisi wohumamontonoho. [
36 I hwe hufaˈu hwaˈu syohopo lohofontanɨngkohosɨsi Anɨtu nomˈnihumo utɨmahwosi nomˈnihwo wohumamontonoho.]
37 Jisas ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa nupaˈontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Hwe Engofo ose nalohinoso imoˈnyoso ntɨpo umoˈnɨmontolo. Ose ulahonɨngkofi Jisas pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Aˈamu poyo peˈnyo sohwoe pijafo woˈnnyo sopo yɨhufo ajiˈmango oso hopo sopo uhuˈmokufitnnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofɨko Mpohumo jomo neˈno ujoˈne pahnnɨmo hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Jisas kako aˈamuso Mpohumo jomo neˈno ulɨkuji pisoˈmoˈnyo mmunyoˈnjo iyoˈne pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento,
2 Ango fipo aˈamufe hungkuno mɨhwajiyoˈne hwe engo sohwo humunyofoho. Kako Anɨtu sohumneˈno iyoho munyoˈnjo yonto aˈamu somneˈno hwotoho fewoˈnɨngkiso hweho.
3 Oso hopo sopo apɨwojo fisi kako humunyoponoho. Sɨkuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno itoˈno mɨhwajiyo iyo sohwoepono pɨwoˈnɨngkisiyoho. Ole ulɨmojo, Nje mango sohwa hofɨko ngkimo wonyo wonɨmokantɨfeˈno yalokwofo. Osoˈno kɨko ngkineˈno hungkuno itoˈno menɨhwajo.
4 Ose ko ulahonɨngki sɨmoˈmo hwe engo huhwo sohwo oso apɨwojo simo ufoˈmayoso ngkilaho ko lonto tɨfi noˈmo ole syafɨhuˈmento, Ngko Anɨtumneˈno iyoho ko miyonji aˈamumneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo ko yonji
5 i oseso olo apɨwojo losi kako ngkimo neˈno nɨˈmawoˈnyosi syoho engo ntopantokuso soˈno ngko kakimo ufoˈmaˈmo. Kakoe hungkunomo itoˈno womɨhwatɨmonnoho. Kako ngkimo sɨkuno huhwo huhwi nɨˈmawoˈnyo ihwosi nje aˈapaho wonyo nɨmokonoho.
6 Jisas ose ulonto ulɨmento, Oso hwe engo hungkuno mɨhwajiyo syohoˈnjo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto upaˈnɨngkohofo soˈno sekwo huno fɨsyafɨhupmno.
7 Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso soˈno sekwo huno pipi seyohoho. Anɨtu kako kakoe aˈamu uhwosopoˈmentisoso hofɨko kakineˈno jomo sɨkuno huhwo huhwi imɨngoˈnji sɨkunoˈnji ulɨwoˈnɨngkohofo soˈno kako hofɨkimo momuhwajiyo uyɨmontolaho. I komoˈno womuhwatɨmontolaho.
8 Ngko sekumo waselɨmonneˈno yohono. Anɨtu kakoe aˈamumo komoˈno womɨhwatɨmontonoho. I osoˈno oso Hwomu Anɨtu nɨhwosopoˈmentiso sohwoˈni nopmˈmo aˈamu ngkineˈno sɨmeho hiˈntnnono ntopontanɨngkujo wasehonɨmonntaho.

Hwe Falisi sohwoˈnji hwe nomˈne hamniyoho mayo syohoˈnjo sohwoˈnjiye pahnnɨmo hungkunofoho.

9 Aˈamu fehohnjo hofɨko hofɨkoe yahino wopɨngo somneˈno hofɨkoe yofe hoˈnomaˈontɨfi aˈamu nomˈne sohwamneˈno wonyofoho lɨwoˈnɨngkohofo somneˈno Jisas kako olo pahnnɨmo hungkunolo ulɨmento,

10 Hwe hufa'u hwa'u siko Anɨtumo jomo ulaho lonji Anɨtuye tajo
ango engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo kako a'amu Falisi hweho.
Nom'nihwo kako hamniyoho mayo syoho'njo hweho.
11 A'amu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe sɨmeho mo'mo
ole hnnɨmento, Mpohwo Anɨtu, ngko nom'ne a'amu pa'nyo hwonɨ'maho.
Oso'no ngko isamoyoka kilalokweno. Hofɨko yo'mayo hufo yontɨfi yo'mayo
yahino ito'nohino somo miyontɨfi hofɨko ape ito'no ma'nyo honɨngkano
somo mtɨhupewo'nɨngkohofɨhwafoho. Ngko oso pa'nyo hwonɨ'maho. I
ngko olo hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwonɨ'maho.
12 O'o, ngko Sante huhwo huhwi sɨkuno hufa'u somo ngko wopayo
manyo'njo humawo'nɨngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hopi'nonohino no-
mantnneso ngko aho hofohu'nono hopi'nonohinoso mtɨhupo mtɨhupe
lohofonji kenga'no kikine'no ho'nakisyɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho.
13 Ose ulontanɨngki oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako ken-
gopo lohofonto kako ahwomomo tɨmo uhwonyoso wonɨmango'no ingku'no
humanto kakoe swokinopo hwanɨngo pohn'nonto ulɨmento, Anɨtu ngko
hwe wonyo sohwo'nne'no kɨko hitoho wakilofono.
14 Jisas oso pahnnɨmo hungkuno ulonto a'amu homo somo ole ulɨmento,
Ngko waselɨmonne'no yohono. Oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo
sohwo kako Anɨtumo ose ulɨmentiso so'no Anɨtu kako uhwononto hwe
wopɨngo hweho ulahonɨngki hwe huhwo sohwo kako kakoe ango pone'no
asomo umentisofoho. I oso a'amu nom'ne Falisi sohwo ose'njo hwo'maho.
O'o, a'amu kakoe yofe ho'noma'nɨwo'nɨngkiso sohumo Anɨtu kako monje
uloho'montonoho. I oso'no a'amu kako kakoe yofe monje yahin-
uwo'nɨngkiso sohwoe yofeso Anɨtu kako woho'nɨma'montonoho.

Jisas kako mehomi we'e somo Anɨtu kako wopɨngo ulohofo'ne jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho.
(Matɨyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 A'amu pi'nɨngo engoso hofɨko hofɨkoe mehomi we'e somo
Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontɨfi motapmmentohofofoho. I
oso'no Jisasɨye inomokomoyo sohwa hofɨkimo ose uhwonontɨfi yoka
ulɨmentohofofoho.
16 Yoka ulahonɨngkofi Jisas kako mehomi somo joho lutɨmanto inomoko-
moyo sohwamo ole ulɨmento, Sekwo mehomi somo nopɨjumofɨkutoho.
O'o, hofɨko ngkiye pono wapɨfe. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo
imo'nɨfijo'manji hofɨko Anɨtumo enjwa'mo ito'no wohumantɨfeho.
17 I hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. A'amu olo
mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyo'njo'manji hofɨko Anɨtumo enjwa'mo hu-
mayoso hopa'maho. Nɨhu'no awonoho.

Hwe yofe engo'njo yo'mayo ho'yango somo aho yokumpohn'nyo mokosy-ohumawo'nɨngkiso sohwoe hungkunofoho.
(Matɨyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Hwe fihwo yofe engo'njo sohwo kako Jisasɨmo ole ulɨmento, Kɨko
Anɨtuye yahino netɨhwawo'nɨngkohino wopɨngo hwosoho. Ngko engolopo-
hamo songo ne'no humayo yahinoso pipi tɨpema'mnehono.
19 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko wopɨngo hwosoho eso peho'ne
ntohino. Anɨtu kako'nohini wopɨngo hweho.
20 Kɨko honɨngkano hungkuno so'no huno moi'wonoho. Ole nalohi, Kɨko
ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtɨhuposo'eno. Kɨko nom'nihumo
nofonjasiyo'eno. Kɨko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo

hungkuno ujo'eno. Kɨko jɨje mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tɨfi finɨngkayo.
21 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo ole ulɨmento, Ngko hungkuno homo somo upa'nɨmopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose nohini inɨngkowalokweno.
22 Jisas oso hungkuno upa'nonto ole ulɨmento, Yahino anga'nohino somne'no kɨko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. Kɨko jɨje ho'yango yo'mayoso a'amu mpe kilohofɨkujo'no kɨko oso hamniyohoso nomahoji a'amu ho'yango ane somo yano ulofiyo. Kɨko ose isoso kɨko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kɨko ngkimo tɨfi nnɨngkape.
23 Ose ulahonɨngki hwe engo huhwo sohwo kako nupa'nonto sɨmeho tango umentisofoho. Hwapɨngoso kako hamniyoho ho'yango yo'mayoso mɨkunɨmposo'njo hweho.

24 Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe sɨmeho tango uhwononto nom'ne a'amu somo ulɨmento, A'amu hamniyoho yo'mayo ho'yango aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nɨngkohofoso hofɨko Anɨtumo enjwa'mo humayo'neso syoho engo ifitnnefoho.
25 Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lɨhwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anɨtumo enjwa'mo wohumamo lɨhwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lɨhwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.
26 Ose ulahonɨngki oso a'amu oso hungkuno hiso upa'nɨmentohofo so'no hofɨko yomo yontɨfi ole ulohonɨmentohofi, Ose'manji a'amu Anɨtu'nji ango wopɨngo sopo songo ne'no humayo'neso tɨhwo woma'montolo.
27 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Yo'mayo hopi'nono a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso Anɨtu yososo hoponoho.

28 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Nakwo nakwoe angopo yo'mayo yo'mayoso ulɨko'mentani kikimo kinɨngkopalokuhwono.
29 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. A'amu hofɨko Anɨtumo enjwa'mo wohumano hnnontɨfe so'no hofɨko hofɨkoe ango'nji ape'nji hamnɨngkwa'wehwosanji, kanɨngkwohwo'ya'u'nji kakoe mehomi'nji ulɨko'mapijo so'no
30 Anɨtu kako hofɨko ose ulɨko'mapijoso hofɨkimo yo'mayoso pi'nɨngo engo aku uyɨhwosi tɨfi no'mo kako hofɨkimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'nɨngkuhwosi apa'no songo lɨkafone so'no hungkuno ulɨmentisoso hufa'u sɨhune imo'nɨmentisofoho.
(Matɨyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwamo lutɨmanto ulɨmento, Upa'nɨmno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no yɨhwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno Anɨtu a'amumo uyahonɨngki lɨmotofo sohwa ngko oso Hwomu Anɨtu nɨhwosopo'mentiso sohwo'nne'no mtɨ'mokumentohofoso olohonta ne umo'nɨmontonoho.
32 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofɨko ngkimo a'amu temtitofo kengo sofe ahomo ho'nanɨhufitnnefoho. Hofɨko ngkimo sitofo ntɨkuji ngkimo wonyo ntohofɨkuji memijo nɨyatɨ'mopitnnefoho.

33 Hofɨko ngkimo impojonyo nɨfonjɨkuji wofonjonɨsyantɨfeho. Nofonjonɨsyɨkujo'no sɨkuno hufa'u sɨhune memjanɨmofɨhwoso'no ngko apa'no songo wolɨka'monnoho.
34 Ose ulahonɨngki inomokomoyo sohwa oso hungkuno somne'no huno mummentisofoho. Hungkuno hwapɨngo ne so'no huno muyahonɨngki hnnɨmentohofi, Olo hungkuno loso fahosɨhwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnontɨfi hofɨkoe hunoso mehohosusɨhumentisofoho.

Jisas a'amu tɨmpi'nyo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.
(Matɨyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Jisas kako ango Jelikou mofonepo i'mofɨwahonɨngki hwe tɨmpi'nyo sohwo oso honɨngkano momɨngopo humanto a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto joho humalisofoho.
36 Osopo humanto upa'nɨmentisoso a'amu pi'nɨngo engo ntohumpotopahonɨngkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofo somo ulɨmento, Hofɨko peho yalokwofo.
37 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho.
38 Ose ulahonɨngkofi kako joho mohm'no ulɨmento, Jisas, Ntefitɨye Imu sohwosi, kɨko ngkine'no hitoho wakilofono.
39 Ose ulahonɨngki a'amu sɨmo'mo sapmmentohofoso hofɨko kakimo yoka ulontɨfi ulɨmentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahonɨngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulɨmento, Ntefitɨye Imu sohwosi, ngkine'no hitoho wakilofono.
40 Ose ulahonɨngki Jisas kako nolohofaponto hofɨkimo ulɨmento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fɨpemotapmno. Ose ulahonɨngki oso hwe tɨmpi'nyo huhwo sohumo mofonepo uhwojowahonɨngkofi Jisas ulɨmento,
41 Ngko kikimo pipi ntohofo kinɨngkohoho. Ose ulahonɨngki kako ulɨmento, Hwe Engofo, ngko apa'no tɨmo wahonɨmo.
42 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko tɨmo fohonyo. Kɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no jɨje sɨmeho hi'ntnnonohinoso wopɨngo kumokohoho.
43 Jisas ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo tɨmo komo'no hononto Jisasɨmo inɨngkawento Anɨtumo isamoyoka engo ulɨmentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwonontɨfi hofɨko hopi'nonohinoso Anɨtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

19

Sakiyosɨye hungkunofoho.

1 Jisas kako ango Jelikou sopo noswonto nom'ne ango pone'ento angkuhwafo ajwo sopo pasɨmentisofoho.
2 Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho.
3 Kako Jisasɨmo uhwonɨmo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'nɨngo engo hwe tɨfo huhwo sohumo hoholo hoholofo ulohofahonɨngkofi kako Jisasɨmo muhwonyo'njo yonto
4 kako a'amu pi'nɨngo homo somo nuyakolofonto hano kunto kunto'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo pɨhwoso'no uhwonɨmo lonto humokehumantisofoho.

5 Jisas oso hopo sopo i'mofawento tɨmo yokintahopo uhwonɨngkisoso
Sakiyos nohumentanɨngki uhwononto ulɨmento, Sakiyos, kɨko komo'no
fɨkotape. Ngko olohonta jɨje angomo wohumamonne'no yohono.
6 Ose ulahonɨngki Sakiyos kako komo'no welɨkofapi lohofonto sɨmonyo
yonto Jisasɨmo utɨmanto kakoe angomne'no ipemotawomentisofoho.
7 Hwe moya'mi ose ipemotowahonɨngki uhwonontɨfi sitofo ole
mjalɨmɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu honɨngkano wonyo'njo
lohwoe angomo wofosyawomonte'no yohoho.
8 Sakiyos kako Jisasɨ'njopo lohofonto ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko
upa'nyo. Nje hamniyoho yo'mayo ho'yango so'nji ajwopo hotitohm'mo
fehohnjo ngko mokosyohumahm'mo fehohnjo ngko a'amu umofonyo
yalokwofo somo uyɨmonnoho. U, ngko a'amu fihumo hwasyo hungkuno
lutɨma'mentohe'manji olohumo ngko hwasyo hungkuno lutɨma'mentohe
so'no yo'mayoso kakimo osofosofahu'no uyɨmonnoho.
9 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ose lohino so'no nakwo huno ole
nayohoho. Olo sɨkuno lomo olo ango loponjo hwe moya'milofe honɨngkano
wonyo somta'ni Anɨtu kako hofɨkimo nto isɨhutofomakwoho. Sakiyos
huhwo Apɨlohamɨye imu hweho.
10 A'amufe Hwomu sohwo'ni olo a'amu olo pa'nyo wonyo honɨngkanomo
humentanɨngkujo somne'no notɨpemahm'mo utɨmayo'ne pmmentohe
hwo'nyoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyɨwo'nɨngkohofo sohwa hamniyoho ito'no mokosyohumayo'ne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 25:14-30)

11 Oso hungkuno hiso nto upo'nɨngkahonɨngkofi Jisas kako ango
Jelusalem mofonepo u'mofapmmonto yahonɨngki a'amu hopo soponjoso
ole syafɨhu'mentohofi, Oso sɨkuno Anɨtu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo
mokosyohumayo somo utɨhwa'nyopo ujo wehontojwahumonte'no yohoho.
Ose syafɨhu'mentohofo so'no Jisas kako pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento,
12 Hwe engo fihwo kako ango ikano fipo uhwosi osopo a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo mahwosi kakoe angopo asomo wapmmontonoho.
13 Oso hwe huhwo sohwo kako ango ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyo aho hufa'u hopi'nonohino sohwamo
joho lutɨmanto hamniyoho aho sɨfe hopi'nono kina aho sɨfe hopi'nono
kina hu'muyonto ulɨmento, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji
ngko nom'ne angopo nohumentanɨ'mo sekwo nom'ne hamniyoho engo
emafɨkujoso ngko hwangku wopɨhwonɨmo. Ose ulɨmentisofoho.
14 Oso hwe huhwo sohwoe angoponjo a'amu fehohnjoso hofɨko kakine'no
nakwolaho lontɨfi kako nto womentisopo hwe fihwamo tɨfi inɨngkayo'ne
olo hungkuno motayo'ne lɨhwatɨmentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo
nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.
15 Ose ko lɨhwojahonɨngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto
hofɨkimo mokosyohumayo'ne asomo pmmentisofoho. Asomo noponto
kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyo sohwamo hamniyoho
alale kema'malofo uhwonɨmo lonto joho lutɨma'mentisofoho.
16 Hwe nom'nehwo sɨmo'mo u'manto ulɨmento, Hwe engofo, oso aho
sɨfe hopi'nono kina ntapmmentohino somta'ni ngko *tu hantɨlet* (200) kina
ema'malefoho.
17 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo ulɨmento, Kɨko syoho
nɨmokosyohumayo wopɨngo hwosoho. Kɨko oso syoho kijapmmentohe

somo ito'no mokosyohumamahnno so'no ngko syoho engo wokijapmmo. Kɨko ango aho hufa'u hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

18 Ose ulahonɨngki nom'ne syoho ulohofiyo osofeponjo sohwo u'manto ulɨmento, Hwe engofo, kɨko oso aho sɨfe hopi'nono kina ntapmmentohino somta'ni ngko *wan hantɨlet* (100) kina ema'malefoho.

19 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo ulɨmento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopi'nonohinoso mokosyohumuhnne'no syoho wokijapmmo.

20 Ose ulahonɨngki syoho ulohofiyo nom'nehwo u'manto ulɨmento, Hwe engofo, oso aho sɨfe hopi'nono kina ntapmmentohinoso olo'mo weho. Ngko hwapɨfe we'e somo fosyofosyonji hiyaso'mo ho'nahumentohe wojolo'noho.

21 Hwapɨngoso ngko jɨje yahino so'no ngko huno niyohoho. Kɨko hwe yokumpohn'nyo hwosoho. Yo'mayo nom'ne a'amu ho'nasyontɨfeso kɨko mawo'nɨngkino hwosoho. Wosopayo nom'ne a'amu mofontɨfeso kɨko ijɨwo'nɨngkino. Oso'no ngko kikine'no iyoho nnɨngkohoho.

22 Ose ulahonɨngki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohumo ulɨmento, Kɨko syoho nɨmokosyohumayoso wonyo hwosoho. Kɨko nje yahino so'no huno ko kiyahonɨngki kɨko ngkimo ito'no mantoho'mmahnno so'no ngko wonyo hwosoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Yo'mayo a'amu ho'nasyontɨfeso ngko mawo'nɨngkohono. Wosopayo nom'nihwa hulontɨfe somta'ni ngko ijɨwo'nɨngkohono.

23 Kɨko nje yahino so'no huno ito'no ko kiyahonɨngki kɨko a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nanɨsiyoso peho'no imahnnoto. Kɨko osopo nje hamniyohoso ho'nasyontentesi ngko asomo pm'mo nje hamniyoho somta'ni nom'ne hamniyoho honje i'mofaposo so'nji nto mahm'mnesohilo.

24 Ose ulonto kako nom'ne a'amu kako'njopo humalohofontohofo sohwamo ulɨmento, Sekwo oso aho sɨfe hopi'nono kina olo hwe lohumo uyɨmentoheso nomafɨkuji oso hwe *tu hantɨlet* (200) kina mokosyohumaso sohumo umasimno. [

25 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Hwe engofo, kako *tu hantɨlet* (200) kina hi'njo hweho.]

26 Ose ulahonɨngkofi hwe engo sohwo ulɨmento, Nje hungkuno waselɨmonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nɨmno. A'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'nɨngkohofo somo ngko yo'mayo nom'neso uyɨmonnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohumta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

27 Ose ulonto ulɨmento, Nje a'amu fehohnjo olo ango loponjoso ngko hofɨkimo umokosyohumayo'neso nakwolaho ntontɨfi nje mangohwa imo'nalokwofo so'no sekwo oso a'amu somo nutɨmotapɨkuji nje tɨmo lopo fonjahumno. Jisas oso pahnnɨmo hungkunoso ulɨmentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.
(Matɨyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)

28 Jisas oso hungkunoso moi'wo ulonto Jisas Jelusalemne honɨngkano siyo somo kako sɨmo'mo nto sɨmentisomo hofɨko tɨfi inɨngkasɨmentohofofoho.

29 Jisas kako oso hwofɨki'nyo Oulifɨno lɨwo'nɨngkohofo sopo ango hufa'u Mpetɨfase'nji Mpetani'nji mofone sopo nosɨ'mofonto kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ole lɨhwatɨmento,

30 Siko oso ango ne sopo u'mofahusɨsi siko oso kuso somo noswohosɨsi tɨmo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentanɨngkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nɨmasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisɨhutofomotapinyo.
31 Siko oso yahu hiso isɨhutofomahosɨso'no a'amuso ole selɨkujo'no siko peho'no isɨhutofomasiyeto. Ose selɨkujo'no siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohumne'no syoho weho, ose ulinyo.
32 Jisas ose lɨhwojahonɨngki siko nowenji yo'mayo Jisas luhwatɨmentisoso tɨpema'mentisiyefoho.
33 Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontanɨngki oso yahu hofekwosa sohwa uhwonontɨfi ulɨmentohofi, Siko peho uyanjiyo'no itolofalokusiyo.
34 Ose ulahonɨngkofi siko ulɨmentisiyo, Nakwoe Hwe Engo kako olo yahu lohuno syoho weho.
35 Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwo'nji Jisasɨyepono motasɨmentisiyefoho. Siko sikoe manji'mofoso yahufe hohujopo pojisyosyahonɨngki Jisas oso hopo sopo kehumamentisofoho.
36 Noposokehumawento nowentanɨngki hwe moya'mi hofɨkoe hwapɨfe Jisas kako hano wene honɨngkano sopo Jisasɨye yofe ho'nomayo'ne hu'meehumentohofofoho. Osopo Jisas kehumentanjo yahu sohwo hwotoho mjahmmɨwomentisofoho.
37 Jisas kako hwofɨki'nyo Oulif Jelusalem mofone sopo i'mofaponto oso honɨngkano monje we sopo hwe moya'mi hofɨko Jisasɨmo inomokoho'nawo'mentohofoso yo'mayo syoho wonyoangkafo Jisas imojo so'no syafɨsyontɨfi hofɨko sɨmonyo yontɨfi mango engo lontɨfi Anɨtuye yofe ho'noma'mentohofofoho.
38 Mango mohm'no ole lɨmentohofi,
Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayo'ne Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji palokuso lohwoe yofe woho'nomano.
Anɨtu kako nakwo hwahoponjo hwe moya'mi hn'nne'no sɨmeho wopɨngo nejahopohoho.
Anɨtu yokintahopo humaso sohune'no yofe engo woho'nomano.
39 Ose lontanɨngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa hwe moya'mi pi'nɨngo'njo sopo lohofontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, oso hwe moya'mi kikimo inomokoho'nakuwotofo somo kɨko yoka uso.
40 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo upa'nɨmno. Hungkuno waselɨmonne'no yohono. Olo a'amulo hofɨko mampi'nyo humantɨfijontentesi olo honɨngkano loponjo sojolo mango engo lɨkuji nje yofe ho'nonɨmafɨkutnnesohilo. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako pone engo Jelusalem sopo yo'mayo imo'none so'no humotaho lɨmentisofoho.

41 Jisas kako Jelusalem u'mofawento pone hopo sopo kako uhwononto humotaho lɨmentisoso
42 ole lɨmento, A'amu Jelusalemmjo soku, sekumo ito'no esehumajiyo'ne yahinoso ko se'mahonɨngki sekwo hohujo ikinjaofalokwofo. Oso'no yahino wopɨngo hiso hiyaso'mo wentanɨngkuhwosi sekwo motɨpɨhwonɨfitnnehofo.
43 Sekwo upa'nɨmno. Hwangku sɨkuno nom'ne i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo wosefonjano lɨkuji sekikitofɨkuji meku'mofasi lohofɨkuji hofɨko tojopo ko'mokwasokuji nolɨkofaofɨkuji

44 sekwoe ango fonjowonampekuji sekwo sekwoe mehomi hi'nji
hokunonji nɨhu'nahone poyo moi'wo imo'nɨfitnnefoho. Sekwoe sokango
so'nji sokilojo so'nji we'e huhwo kihn'naweso mokihn'nawenefoho.
Hwapɨngoso oso sɨkuno Anɨtu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo
yofe mɨhwofe'njo imalofo kuyoho.

Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo a'amu yo'mayo ho'yango somta'ni hamniyoho mayo yontanɨngkofo somo wae yao'mentisofoho.
(Matɨyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

45 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo noswonto a'amu ho'yango
yo'mayoso hu'meesyontɨfi hamniyoho mentanɨngkofo somo wae yaofo
syohoso ema'mentisofoho.
46 Kako hofɨkimo ole ulɨmento, A'amu Anɨtuye hungkuno
mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Olo nje ango loso
Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu
hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'nɨngkohofo sohwafe ango hopa
imokalokwofo. Ose mtɨ'mokumentohofofoho ulɨmentisofoho.
47 Ose imo'nɨmentiso so'no sɨkuno huhwo huhwi Jisas kako
hwe moya'mimo Anɨtuye tajo ango engo somo kakoe hungkuno
lutɨhwamojofoho. A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji
a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe
engo sohwanji hofɨko Jisasɨmo fonjasiyo'ne honɨngkano wotɨpemantɨfe'no
imentohofofoho.
48 Ose ko yahonɨngkofi hwe moya'mi hofɨko Jisasɨye hungkunomo
upo'nano mjalɨmumentohofo so'no hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmo fon-
jasiyo'ne honɨngkanoso motɨpema'mmentohofofoho.

20

Hofɨko Jisasɨmo kakoe yokumpohn'nyo hwapɨngo so'no ulo-honɨmentohofofoho.
(Matɨyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Sɨkuno fihumo Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo nohumanto
hwe moya'mi somo kako Anɨtumo u'mayo yahino so'no hungkuno
lutɨhwamentisofoho. A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu
honɨngkano hungkuno lutɨhwamentohofo huno'njo sohwanji a'amu Jutafe
hwe engo sohwanji hofɨko Jisasɨmo u'ma'mentohofofoho.
2 U'mantɨfi ulɨmentohofi, Olo so'no fonaso. Kɨko olo syoho iwo'nɨngkino
loso tɨhwo kilɨmaso'no iwo'nɨngkinoto. Yokumpohn'nyoso tɨhwo kijapm-
maso'nji iwo'nɨngkinoto.
3 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko huhwo'ni hungkuno anga'no
waselohonɨmonne'no yohono. Sekwo olo so'no ngkimo ntohonɨngkofo
so'no ngko sekumo wasel ɨmonne'no yohono.
4 Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anɨtu
mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.
5 Hofɨko ose upa'nontɨfi ole hnnɨmentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo
Anɨtu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonalɨmontonoho.
Ose'manji sekwo Jounɨye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo
peho'neto.
6 I Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni
ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi upa'nɨngkuji hofɨko
sojo wonefonjantɨfeho. Hwapɨngoso a'amu loso hofɨko huno

ole syofɨsyalokwofo, Anɨtu kako Jounɨmo hungkuno uyahonɨngki nalɨmentisofoho.
7 Ose hnnontɨfi Jisasɨmo ole ulɨmentohofi, Nakwo huno monay-
ofoho. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso
ntɨ'mto'angotɨkeno.
8 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje
yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'nɨngkohe hwapɨngo so'no maselɨmnehono.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwamne pahnnɨmo hungkunofoho.
(Matɨyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Ose ulonto kako olo pahnnɨmo hungkuno oso a'amu homo somo
ulɨmento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulɨmentisofoho. Oso
syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho
emawo'nɨngkohofo sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopo
nowento osopo kako ne'no humamojofoho.
10 Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo mayo'ne sɨkuno
i'mofape somo kako kakoe syoho ulohofiyo fihumo ipisayo fehohnjo
mayo'ne'ento kako oso a'amu kakoe syoho mokosyohumayo sohwamo
u'mahwosi ipisayo mayo'ne lɨhwatɨmentisofoho. Oso a'amu syoho mokosy-
ohumayo sohwa syoho ulohofiyo huhwo sohumo ikujoho fonjontɨfi ipisayo
muyo'njo yontɨfi wae yao'mentohofofoho.
11 Osohonta kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne syoho ulohofiyo fihumo
lɨhwatɨmentisofoho. Osohumo hofɨko ikujoho fonjontɨfi yahino wonyo
umtɨ'mokontɨfi ipisayo muyo'njo yontɨfi wae yao'mentohofofoho.
12 Kakwo'yohwo kako syoho ulohofiyo hufa'u sɨhune sohumo
lɨhwojahonɨngki kako nowento a'amu'njopo i'mofowahonɨngki
hofɨko osohumo ikujoho wonyo fonjimokontɨfi mempo hohnta'ni
swoho'nofapmmentohofofoho.
13 Oseso syoho kakwo'yohwo sohwo ole hnnɨmento, Ngko pipi imnehono.
Ngko nje hwomu lohuno ngko sɨmeho uyalokwe lohumo luhwatɨmeso
hofɨko kakoe hungkunomo haloho upeentɨfetɨkeno. Ose syafɨsyonto
hwomu huhwo sohumo lɨhwatɨmentisofoho.
14 A'amu syoho homo somo mokosyohumayo sohwa hwomu huhwo so-
humo uhwonɨtumantɨfi ole hnnɨmentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku
sohonta kanɨngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino, nakwo
kakimo poyo wofonjosyano. Ose fonjosyɨhwasi nakwo kakoe syohoso
nɨhu'nahone womantanoho.
15 Ose hnnontɨfi hofɨko hwomu huhwo sohumo nokentɨfi mempo
hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofontɨfi osopo poyo nɨhu'nahone
fonjahumentohofofoho. Jisas ose ulonto kako a'amu homo somo ulo-
honɨmento, Ose imentohofo so'no ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo
a'amu wonyo huhwo sohwamo pipi uloho'montolo.
16 Hwangku kako nopɨhwosi oso a'amu wonyo sohwamo nofon-
jasyɨhwosi kako nom'ne a'amu sohwamo syoho hiso mokosyohumayo'ne
uyɨmontonoho. Jisas ose ulahonɨngki a'amuso upa'nontɨfi ulɨmentohofi, U,
kako oso hwolaho.
17 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo tɨmo uhwononto ulɨmento, Olo
Anɨtuye hungkuno iyoswomo mtɨ'mokumentohofo loso hwapɨngo neso
huno pipi seyohoho.

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'nɨngkohofo sohwa wae yao'mentohofo loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofo'ne hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.

Ose mt+'mokumentohofofoho.

18 Nom'nepo An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofoso olenoho. A'amu hopi'nono oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomaf+kuji p+wahupijoso hof+ko hof+koe a'apaho kempi mt+'mt+'me lohof+hwosi wohu'mehinawo'montonoho. I oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p+wasyososo fonjomt+hupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pa'n+ngo umo'n+montonoho.

19 Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulahon+ngki a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofo huno'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji hof+ko huno ole uy+mento, Jisas oso pahnn+mo hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe s+meho mo'mo me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syaf+syont+fi oso hohosohonta hof+ko Jisas+mo aho kehwasi wofonjosyano lont+fi imentohofoso hof+ko hwe moya'mi somne'no iyoho un+mentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa sohumne'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hof+ko Jisas+mo hungkuno ulohon+mentohofofoho.
(Mat+yu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Oseso hof+ko Jisas+mo fonjasiyo'ne'ent+fi hon+ngkano wot+pemano lont+fi Jisas+mo humuhwontohumantohofofoho. Hof+ko Jisas+yepono a'amu fehohnjo sohwamo luhwojahon+ngkofi oso a'amu sohwa hof+ko a'amu Jisas+ye hungkunomo wop+ngo hwofoho wonalono lont+fe hwasyo humupo'nontohumantohofofoho. Ose ko imo'nont+fi hof+ko pojiy-ont+fi hof+ko Jisas+ye hungkunomo yamofo uloho'mentohofofoho. Ole hnn+mentohofi, Jisas kako a'amu hwaho mokosyohumayo huhwo so-hwamne'no hungkuno wonyo loso'manji nakwo aho kehwasi oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosy+hwaso'no hof+ko Jisas+mo tohino uyant+feho. Ose hnnont+fi Jisas+mo humuhwontohuman-tohofofoho.

21 Oseso hof+ko Jisas+mo ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, nakwo huno nayohoho. K+ko hwe moya'mimo An+tuye yahino so'no hungkuno lut+hwawo'n+ngkinoso nehopi'nohini lut+hwawo'n+ngkino hwosoho. K+ko a'amu yofe engo'njo sohwamne'no iyoho makinyo'njo hwosoho. Nakwo hopi'nonohinoso afaponohinoho. Hungkuno ito'nohino l+wo'n+ngkino hwosoho.

22 Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no y+hwono. K+ko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho woho'nosyano lakin+ngkohoho. Moho'nasiyo'njo uyano lakin+ngkohoho.

23 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hof+ko poji yamofo ulohofano lont+fi imentohofo so'no hwasyo yahino so'no huno uyahon+ngki ole ul+mento,

24 Hamniyoho anga'no nt+hwaho. Olo hamniyoho losomjo huyo'mango so'nji yofe so'nji t+hwoeto. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Sisafefoho.

25 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wano. Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uy+mno. I An+tuye yo'mayo so'manji An+tumo uy+mno.

26 Jisas ose ulahon+ngki a'amu huhwo sohwa hungkuno wop+ngo somne'no hof+koe s+meho mo'mo pisopisaho lont+fi mampi'nyo huma-mentohofofoho. Oseso oso a'amu hof+kimo l+hwat+mentohofo sohwa hof+ko Jisas+ye hungkuno somne'no hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne hwe moya'mife t+mopo makekutnnesohilo.

A'amu Sat+yusi sohwa Jisas+mo a'amu poyo nope'nont+fi apa'no songo l+kafo so'no ul+mentohofofoho.
(Mat+yu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 A'amu Sat+yusi fehohnjo sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. A'amu Sat+yusi huhwo sohwa hof+ko huno ole uy+wo'n+ngkohi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hof+ko n+hu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofo. Apa'no songo mol+kafe'nefoho. Ose syaf+sy+wo'n+ngkohofofoho.
28 Hof+ko Jisas+mo u'mant+fi ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo hwosi, Mouses nakumne'no hungkuno ole mot+'mokumentono. Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi mot+pemayo'njo sohwo poyo pe'n+ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon+ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wot+pemano. Mouses ose mt+'mokumentisofoho.
29 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tis+maso sohwo kako ape manto mehomi mot+pemaso sohwo poyo pe'n+mentisofoho.
30 Oseso kon+ngkwa'wehwo aku'mu sohwo oso ape hisimo ma'mentisoso kako huhwo mehomi ane'njo pe'n+mentisofoho.
31 Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa ose'nohini ma'mentohofoso mehomi ane pe'n+mentohofofoho.
32 Hwangku oso ape hisi poyo pe'n+mentono.
33 Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa l+kapijo sohonta t+hwoe ape umo'n+montolo. Hof+ko'n+kwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.
34 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofoso hof+ko ape ma'n+wo'n+ngkohofo.
35 I oso'no oso hwe moya'mi poyo pe'n+fijoso apa'no songo l+kapijo hopaso apa'no l+kaf+kuji songo ne'nohino humafijo sohonta hof+ko apa'no ape moma'n+fitnnefoho.
36 Hof+ko a'amu ahwomomjo pa'nyo nohumaf+kuji apa'no poyo mape'n+fitnnehofo. An+tu hof+kimo poyo pe'nyo somta'ni ul+kafoso so'no hof+ko kakoe mehomi umo'nant+feho.
37 Mouses huhwo kako a'amu poyo pe'nyo sohwa apa'no songo l+kafoso so'ne huno nafohoto'mentisofoho. Mouses kako oso iyo we'e toho ko n+mentisoso yofoho miyo loho'nnyo somo uhwononto ul+mento, Hwe Engo hwofilo'nnyo ne sohwo kako Ap+loham+ye An+tuyoho. Kako Aisak+ye An+tuyoho. Kako Jekoup+ye An+tuyoho.
38 Ihwoni. Mouses kako ole syaf+hu'mento, Ap+lohamja Aisak+ja Jekoup+ja hof+ko hohonta poyo ko pe'n+mentohofo sohwa songo humalofo so'no syaf+syonto oso hungkuno hiso l+mentisofoho. An+tu kako poyo pe'nyo sofe An+tu hwo'maho. O'o, songo humalofo sofe An+tuyoho. An+tu kakoe t+mopo a'amu hopi'nonohinoso songo humalofo.
39 Jisas ose ulahon+ngki a'amu fehohnjo hon+ngkano hungkuno l+wo'n+ngkohofo huno'njo sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, hungkuno wop+ngo nalohino.
40 Ose ulont+fi hof+ko nom'ne hungkuno Jisas+mo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwamo K+lais hwe An+tu nakwoe hwahopo uhwat+'mentiso sohumne'no ulohon+mentisofoho.
(Mat+yu 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Jisas a'amu Falisi sohwamo ulɨmento, A'amu ole lɨwo'nɨngkohofo
Kɨlais kako oso a'amu Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨ'mentiso sohwo Ntefit
hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho.
Oseso pipi lɨwo'nɨngkohofo.
42 Oso Ta'njo Iyoswo somo Ntefit ole lɨmento,
Anɨtu kako nje Hwe Engo Kɨlais, Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨ'mentiso
sohumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
43 Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwamo jɨje sɨfɨki'nyo'mo
enjwa'mo wakuhumotɨ'monnoho.
Ntefit ose lɨmentisofoho.
44 Oseso Ntefit kako oso hwe Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨ'mentiso
Kɨlais sohune'no nje Hwe Engo hweho lɨmentiso so'no Kɨlais sohwo kako
Ntefitɨye imuhwo imo'nyoso pipilo.

A'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo huno'njo sohwafe yahino so'ne hungkunofoho.
(Matɨyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

45 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko Jisasɨye hungkuno upa'nontɨfi
nohumentanɨngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ole ulɨmento,
46 Sekwo a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo
huno'njo sohwafe yahino somne'no i'waho ito'no fiyɨmno. Hofɨko
hofɨkoe yofe engo somne'no hwapɨfe sawemo yontɨfi honɨngkanopo
emoyɨwo'nɨngkohofofoho. Osopo emoyontanɨngkofi hwe moya'mi
hofɨkimo uhwonontɨfi nakwoe hwe engo hwasoho ulɨwo'nɨngkohofo so'no
umo'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso'nji hofɨko tajo ango somo a'amufe sɨmanopo
humayo'no umo'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso'nji hofɨko a'amu wopayo engo
iloho yano sohonta epohumayo sɨmo'mjo so'no umo'nɨwo'nɨngkiso
hwafoho.
47 Hofɨko Anɨtumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontɨfi hofɨko
apɨwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontɨfi ango
hiso hofɨko'ne nɨhu'nahone emawo'nɨngkohofɨhwafoho. Hwangku oso
hwe huhwo sohwo tohino engo notɨpemapitnnefoho.

21

Apɨwojosi yo'mayo so'no umofonyo inyosi kako Anɨtumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.
(Matɨyu 12:41-44)

1 Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo ne'no nohumanto
tɨmo uhwonɨmentisoso hwe moya'mi hamniyoho engo'njoso hofɨko
Anɨtumne'no hamniyoho ho'nasiyo ipofo so'mo ho'nosyontanɨngkofi
uhwonɨmentisofoho.
2 Osopo uhwonɨmentisoso apɨwojosi ho'yango anesi kako Anɨtune'no
touya hufa'u'nohino ho'nosyahonɨngki uhwononto
3 Jisas kako a'amu kako'njopo lohofo somo ole ulɨmento, Hungkuno
nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. Sekwo upa'nɨmno. Olo apɨwojo
losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu ho'nasyohofo somo kakoe
we'eso uyakolokwoho.
4 Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofɨko hamniyoho engo
mokosyohumunyofoho. Oso'no hofɨko oso hamniyoho engo somta'ni

An+tumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofo. Olo ap+wojo losi kako hamniyohomo yo'mayo so'no n+hu'no umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopi'nonohino An+tumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne hamniyoho wosopayo mpe-e'ne aniyoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako An+tuye tajo ango engo so'no t+fi no'mo wonyo imo'none so'no hungkuno ul+mentisofoho.
(Mat+yu 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 A'amu fehohnjoso hof+ko tajo ango engo somne'no ole l+mentohofi, Olo tajo ango engo somjo sojo wonyoangkafoso hofiyofoho. Hwe moya'mi hof+ko wokoso wonyoangkafo loso An+tuye yofe ho'nomayo'ne yahumentohofo somo uhwononont+fi pisopisaho l+mentohofofoho. Ose lahon+ngkofi Jisas ul+mento,
6 Hwangku olo yo'mayo wop+ngo uhwonalokwofo loso wonyo umo'n+montonoho. Sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hof+ko olo ango wop+ngo losomo mt+hupekuji womehu'mmokwojant+feho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako yo'mayo tango i'mofapone so'no ul+mentisofoho.
(Mat+yu 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 Hof+ko Jisas+mo ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, oso yo'mayo hungkuno nalohinoso ntohonta umo'n+montolo. S+mo'mo peho i'mofap+hwoso'no huno wonay+montolo. Oso yo'mayoso i'mofape-e'ne s+kunoso we'eneponoho eso. Fonaso.
8 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, A'amu sekumo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiy+mno. A'amu pi'n+ngo engo i'mofap+kuji, hof+ko nje yofe nt+kuji ole sel+fitnnefoho. Ngko K+lais hwo'nyoho. An+tuye s+kuno mofonepo nto i'mofapohoho. Ose sel+kujo'no sekwo hof+koe hungkunomo in+ngkakutoho.
9 Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hof+ko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne'no upa'n+ngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso yo'mayoso s+mo'mo i'mofap+hwoso'no s+kuno ae'uyo imo'nyoso komo'no mmo'nonehoho.
10 Ose ulonto ul+mento, Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hof+ko ikujoho fongki'n+fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n+fitnnefoho.
11 Hwangku hwaho lopo hwom+hwo m+kun+mposo pi'n+ngo engo i'mofaponefoho. Hwaho kengo kengo sopo mijoho engo i'mofap+hwosi mnokino engo wot+pemant+feho. Ahwomo sopo yo'mayo wonyo imo'n+ngkuhwosi nom'ne yo'mayoso ahwomo sopo i'mofap+hwoso'no uhwon+ngkuji sekwo iyoho senonefoho.
12 Oso yo'mayo noselohe s+kuno somo m'mofopontan+ngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe ul+kujo'no hof+ko sekumo aho sekekuji wonyo selohopitnnefoho. Hof+ko tajo ango somo mesehumaj+kuji hungkuno mjasel+kuji impo'angomo mintofasehufitnnefoho. Hof+ko nje yofe monje yasiyo'ne a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwafe s+manopono ipesemotawofitnnefoho.
13 Oso nje yofe monje yasiyo'ne ko selohofahon+ngkuji sekwo hwe engo sohwafe s+manopo lohof+kuji ngko a'amu wonyo hon+ngkano somta'ni is+hutofomayo'ne pmmentohe sohwo'niye hungkuno sekwo ul+fitnnefoho.

14 Oso hohosohonta oso hungkuno hofɨko mjaselɨkujo'no sekwo aku
hungkuno ulɨfitnne so'no huno pi'nɨngo seyɨhwoloho.
15 O'o, ngko'nohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo hungkuno
wopɨngo wosejapmmonnefoho. Oso hungkuno sejapmme homo somo
sekwoe mango sohwa hofɨko nohnnajɨkuji sekwoe hungkunomo monje
maselohopitnnehofo.
16 Sekwoe a'amu so'nji selosenɨngkwejamo nje yofe ulɨkujo'no hofɨko
sekwoe mango sohwafe ahopo mosehumojɨpitnnefoho. A'amu fehohnjo
sekwo'njo hohnta'ni humalofo somo poyo semokufitnnefoho.
17 Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no sɨmeho tohino
mɨkunɨmposo umnonefoho. Hwapɨngoso nje yofeso sekumo weho.
18 Oso hohosohonta ngko hofiyo semokosyohumameso sekwoe mnokino
mta'ni mijiyo anga'nohino fihwo yofomahwosi moi'wo mmo'nonefoho.
19 Yo'mayo tangoso se'mahwoso'no sekwo ngkine'no yokumpohn'nyo
ne'no lohopijoso sekwo songo ne'no humayo'ne neso notɨpemapitnnefoho.

Ango Jelusalem wonyo imo'none so'no Jisas hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 A'amu ikujoho'njo sohwa hofɨko ango Jelusalem sopo hofoyo
syukujo'no sekwo uhwonɨngkuji huno ole seyonefoho. Ango Jelusalem
wonyo imo'nyo'ne sɨkunoso mofone nto imo'nɨngkohoho.
21 Oso hohosohonta a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofɨko
hwofɨki'nyopono hiyaso komo'no sɨfitnnefoho. A'amu ango Jelusalem
ne sopo humalofo soku sekwo nulɨko'mafɨkuji kengopono kunto'no
ufitnnefoho. A'amu ango Jelusalem mempo hohnta'ni humafijoso hofɨko
apa'no ango ne montɨmo mahufitnnefoho.
22 Oso sɨkuno somo a'amufe honɨngkano wonyo somne'no Anɨtu
kako tohino uyone sɨkunofoho. Anɨtuye hungkuno a'amu oso hiso'no
mtɨ'mokumentohofoso oso sɨkuno somo ne imo'nonefoho.
23 Oso sɨkuno somo moya'mi sɨmeho'njo sofanji mehomi we'e amno
unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwapɨngoso oso sɨkuno homo
somo olo hwaho lopo tango mɨkunɨmposo i'mofapɨhwosi Anɨtuye sɨmeho
tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.
24 A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo imokuhwosi a'amu fehohnjo
somo hofɨkoe mangohwa impe intofomotakuji ango kengo kengopo uhu-
majonefoho. A'amu Anɨtumne'no nakwolaho lalokwofoso hofɨko ango
Jelusalem somo hwotoho fɨfitnnefoho. Hofɨko hwotoho ne'no fentanɨngkuji
hofɨkoe sɨkuno moi'wo imo'nonefoho.

Hwangku sohonta A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Matɨyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

25 Jisas ose ulonto ole ulɨmento, Sekwo ahwomomo uhwonɨfijoso
mofehi'nyo hamno hntokwaliyo sohwamo yo'mayo kengo kengo
i'mofapɨhwaso'no uhwonɨfitnnefoho. Olo hwaho lopo mijo ayo engoso
yoka engo ho'nɨngkuhwosi mtɨhupo mtɨhupe lohofahonɨngkuhwosi
a'amu hwaho ho'mo ho'mto'ango oso hiso uhwonɨngkuji hofɨko iyoho
mɨkunɨmposo unonefoho.
26 Hwe moya'mi pi'nɨngo engoso hofɨko olo hwaho lopo yo'mayo
imo'none so'no huno syafɨsyɨkuji hofɨkoe sɨmeho mo'mo iyoho
mɨkunɨmposo ehumanɨngkuji tɨmo hwafɨhwafe mokomayonefoho.
Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahonɨngkuhwosi
uhwonɨfitnnefoho.

27 Oso hiso i'mofopahonɨngkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako hi-
mopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji kako pomponaho engo'nji nopone-
foho.
28 Hwangku oso yo'mayoso i'mofape-e'ne mofone imo'nɨngkuhwoso'no
osohonta sekwo lɨkafɨkuji sekwo sekwoe mnokino lɨkojwamo lohofɨkuji
ahwomomo uhwonɨmno. Sekwo honɨngkano wonyo somta'ni
isɨhutofosemayo sohwo asomo setɨmayo'ne sohwo mofoneponoho.

Iyoswo songo inyo sohonta uhwonɨngkuji huno waseyono, Ifoyo wahu'montonoho.
(Matɨyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Ose ulonto Jisas kako olo pahnnɨmo hungkuno ulɨmento Sekwo iyo
mijisiyo somo uhwonɨmno.
30 Iyoswo songo inɨngkiso loso uhwonɨngkuji ifoyo wahu'montonoho.
31 Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwonɨngkuji
sekwo huno ole waseyono. Oso sɨkuno Anɨtu kako yo'mayo
somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne sɨkunoso mofonepo nto
i'mofapohoho.
32 Hungkuno nehopi waselɨmonne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho
lopo ne'no nohumentanɨngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.
33 Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso
moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowentɨhwonefoho.

Jisasɨye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

34 I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo yo'mayo hwa-
hoponjo so'no huno pi'nɨngo syafɨsyɨkutoho. Sekwo wosopayo engo
nɨngkuji mijo yokumpohn'nyo nɨngkuji nonilohofɨkutoho. O'o, ngkine'no
huno fisyafɨsyɨkuno. Sekwo siki humayoso wopɨngo'maho. O'o, sekwo
oso pa'nyo humafijo'manji nje sɨkuno engo asomo pe-e'neso me tongo
somne'no hmnɨwo'nɨngkiso hopaso wosema'montonoho.
35 Oso sɨkuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono ango'meemjo hu-
malowotofo somo i'mofaponefoho.
36 Sɨkuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohumantokuno. Sekwo
Anɨtumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no jomo engolopohamo ulɨkuno.
Sekwo ose ifijo'manji yo'mayo tango i'mofaposo somo uyakolofɨkuji
A'amufe Hwomu sohwoe sɨmanopo lohopitnnefoho. Ose ulɨmentisofoho.
37 Sɨkuno huhwo huhwi Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo somo hwe
moya'mimo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamojofoho. Oseso sɨkwo'miyomo
kako oso hwofɨki'nyo Oulif lɨwo'nɨngkohofo sopo saho fosyawo'mojofoho.
38 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko kakoe hungkuno upo'nano
lontɨfeso imɨngo ne'nji lɨkafontɨfi Anɨtuye tajo ango engo somo humoto-
fofoho.

22

Jutas kako Jisasɨye mango sohwafe ahomo uyɨmo lɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Joun 11:45-53)

1 Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo
sɨkuno iyoho humayo engoso * umo'nɨmonte'no yohoho. Oso sɨkuno homo
somo a'amu Jutaso hofɨko wopayo iloho iyoso engo kaofo'ne so'nji miyo'njo
yontɨfeso wopayo feejo'nohini nɨmotofofoho.

---

* **22:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

2 Oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu
hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hof+ko Jisas+mo
fonjasiyo'ne hon+ngkanoso ko t+peent+fi hof+ko hwe hwoya'mi
ikujoho nafongkupitnnoho syaf+syont+fi iyoho un+ngkahon+ngki ole
hnn+mentohofi, Nakwo Jisas+mo pipi fonjosyanehwono.
3 Oso s+kuno somo Seten kako Jutas Is+kaliyout+ye s+meho mo'mo pas-
wonto huno uy+mentisofoho. Jutas huhwo sohwo kako Jisas+ye inomoko-
moyo aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango hweho.
4 Jutas kako nowento oso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho imotofo
sohwanji a'amu hwap+fe t+fo'njo An+tuye tajo ango engo somo uhwonto-
humamotofo yofe engo'njo sohwanjimo u'manto Jisas+mne'no tokoyo'ofo
imentisofoho.
5 Oso a'amu huhwo sohwa Jutas+ye hungkuno upa'nont+fi s+monyo
yont+fi hof+ko hamniyoho uyo'ne'ent+fi hungkuno mtito'mentohofofoho.
6 Jutas kako eno ulonto kako Jisas+mo hof+koe ahomo kumangkiyo'ne
a'amu pi'n+ngo mohumunyo sohonta hon+ngkano t+peehumentisofoho.

Jisas+ye inomokomoyo hufa'u sohwa'u oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo somne'no siko wosopayo ito'no esyohumamentisiyefoho.
(Mat+yu 26:17-25; Mak 14:12-21; Joun 13:21-30)

7 Oso hohosohonta oso s+kuno engo iyoho humayo'ne a'amu Juta hof+ko
wosopayo iloho inyoso engo mokamo'nnyo feejo'nohini n+motofo s+kunoso
i'mofapmmentisofoho. Oso s+kuno homo somo hof+ko yahu *sipsip* hon+yo
hoku'yopo ulohofo'ne fonjohumotofo s+kunofoho.
8 Oseso Jisas kako Pita'nji Joun'njimo l+hwajonto ul+mento, Siko nowe-
hos+si s+kuno engo iyoho humayo'ne somjo wosopayoso ito'no yasyohosi
so'no nakwo wonano.
9 Ose ulahon+ngki siko ul+mentisiyo, Nekwo nt+'mo wesyohumantayo'no
kumo'n+ngkohoho.
10 Ose ulahon+ngki ul+mento, Upa'ninyo. Ango engo sopono nowehos+si
hwe fihwo kako mit+hwontoho'njo sohumo uswo'n+ngkohos+si siko kakimo
in+ngkasohos+si ango kako swoso somo fin+ngkasy+nnyo.
11 Siko noswohos+si ango kakwo'yohwo sohumo ole ulinyo. Nekwoe
Lonet+hwayo sohwo kako kikine'no hungkuno ole lehwajohoho. Ngko'ne
ango nje inomokomoyo sohwanji s+kuno engo somjo wosopayo nt+po
wonantaneto. Ose lehwajohoho.
12 Ose ulohos+so'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo
somo woset+hwamontonoho. Oso homo somo nakwoe wosopayo ito'no
feesinyo. Ango homo somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho.
13 Jisas ose ulahon+ngki siko nowenji yo'mayo Jisas ul+mentiso hopaso
t+pema'mentisiyefoho. Not+pemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiye-
foho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwamo kakoe a'apaho'nji kakoe hon+yo'nji nyo'ne uy+mentisofoho.
(Mat+yu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

14 Oso wosopayo nyo'ne s+kunoso nto i'mofopahon+ngki Jisas kako
wosopayo nyo'ne ijempoho soponjo epohumayo sopo kakoe inomokomoyo
apousel sohwanji humamentohofofoho.
15 Jisas nohumanto ul+mento, Ngko ole'no n+mo'n+mojofoho. Ngko
sekwo'nji olo An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne

Syafɨsiyo Sɨkuno Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo
nonɨngkuhwasi tɨfi tohino engo woma'monnoho.
16 Sekwo nje hungkuno upa'nɨmno. Olo sɨkuno engo lomjo woso-
payo nɨwo'nɨngkuhwone loso nɨngkuhwasi ngko olo hwaho lopo apa'no
manɨmnehono. O'o, ngko poyo imo'nɨ'me'no olo sɨkuno engo lomjo woso-
payo nɨngkuhwoneso ne u'mofapmmontonoho. Tɨfi no'mo Anɨtuye a'amu
kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko olo sɨkuno lomjo wosopayo
nɨngkuhwone hopa apa'no nononti'mnefoho.
17 Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto
Anɨtumo isamoyoka ulonto ulɨmento, Sekwo olo mijolo nomafɨkuji yano
filofanɨmno. Ose ulonto ulɨmento,
18 Sekwo nje hungkuno upa'nɨmno. Olo mijo loso ngko manɨmnehono.
Ngko ne'no manyo'njo humantɨ'me sohwo'ni hwangku Anɨtuye a'amu
kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko apa'no nononti'mne hwo'nyoho.
19 Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto
kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo hu'muyonto ulɨmento,
Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mtɨhupenji
sejapohono. Tɨfi no'mo sekwo ole mjanɨmɨkuji ngkine'no fisyanɨfɨsyɨkuno.
20 Wosopayo moi'wo nɨngkahonɨngkofi kako wosopayo uyɨmentiso
hopaso kako mijo homo ose'nohini uyɨmentisofoho. Kako mijo uyonto
ulɨmento, Olo ipisayo mijo noswanyo lo'mjo loso nje honɨyofoho. Sekwo
Anɨtu'nji mokotɨku'nyo'ne yahino songo lomne'no sekwoe wonyomne'no
mpe iyo'ne usɨhumahefoho.]
21 I uhwonɨmni. Olo a'amu nje mango sohwamo ngkine'no tokoyo'ofo
yone lohwo'nji olo ijempoho lopo humalohwono.
22 I Anɨtu kako hohonta hungkuno mtɨto'mentiso hopaso ngko poyo
umo'nɨmonne'no yohono. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwamo
tokoyo'ofo ntohofone sohune'no hitoho ntokwoho.
23 Ose ulahonɨngki hofɨko anga'no anga'nohino sohwa humahnnɨngkofi,
Oso yahino wonyo hiso tɨhwo uloho'monteto. Ose humahnnɨngkohofofoho.

Jisasɨye inomokomoyo sohwa hungkuno toho pa'nyo ole hnnɨmentohofi,
Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso tɨhwolo.

24 Jisasɨye inomokomoyo sohwa hofɨko oso hungkunoso hnnontɨfi
hofɨkoe hungkunoso toho pa'nyo imo'nɨngkahonɨngki ole so'no
yoka hungkuno hnnɨmentohofi, Nakwo yofe engo'njo nomɨhwamo
yakolo'nnyoso tɨhwolo.
25 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hwe yofe engo'njo olo
hwaho lopo a'amumo mokosyohumayo sohwa hofɨko hofɨkoe a'amu
somo syoho engo ko uyahonɨngkofi a'amu huhwo sohwa hofɨko nakumo
nefo'mayo'nefoho lɨwo'nɨngkohofofoho.
26 I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. O'o, a'amu ngko yofe engo woma'mo
loso sohwo kako nom'ne a'amumo enjwa'mnohini wohumano. I kako
nom'ne hwamo womokosyohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwafe
syoho ulohofiyo hopaso umo'nono.
27 Hwe engo sɨmo'mjoso tɨhwolo. A'amu ijempohopo wosopayo
nɨwo'nɨngkiso sohwolaho. A'amu wosopayo iloho yonto uyɨwo'nɨngkiso
sohwolaho. I a'amu ijempohopo humanto wosopayo nɨwo'nɨngkiso oso
hweho. I oso'no ngko yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono.
O'o, ngko sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hwo'ni humaleno.
28 Sekwo ngko'nji nohumentanɨngkofi yo'mayo tangoso ngkimo yamofo
ntohofo'neso nu'mahonɨngki sekwo ngkimo manɨhwatɨ'mofefoho.

29 I oso'no nje Mpohwo kako ngkimo yo'mayo hopi'nonohino enjwa'mo
ho'nanɨhumentiso so'no ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo
ho'nosesyalokweno.
30 Oseso ngko yo'mayo somo mokosyohumentahonɨ'me sohonta sekwo
nje epohumayo sopo nohumafɨkuji nje wosopayo'nji mijo'nji nɨfitnnefoho.
Sekwo ngko'nji nohumafɨkuji oso a'amu Isɨlael hofɨkoe temtitofo aho
hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sofe hwe engo umo'nantɨfeho. Ose
imo'nɨngkuhwoso'no sekwo hofɨkimo mokosyohumantokutnnefoho.

*Jisas kako Pitamo ole ulɨmento, Kɨko ngkine'no hohujo ukin-
janɨmo'monnoho.*
(Matɨyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)
31 Jisas Pitamo ulɨmento, Saimoun, Saimoun, kɨko upa'nyo. Seten kako
sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wopɨngo
somo kehilo ehilofo waseloho'monte-e'no joho losetɨmalofoho.
32 Seten ose ko yontanɨngki ngko jɨje sɨmeho hi'ntnnono ntopantokunoso
poyo mape'nyo'njo yone'enji Mpohumo kikine'no jomo nto ulɨmaleno.
Oseso kɨko apa'no ngkimo nnɨngkapohoji kɨko jɨje nɨngkwahwosamo
nɨfo'mahoji yokumpohn'nyo usosofitofo.
33 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Hwe Engofo, hofɨko kikimo
impo'angomo intofakohufijo'manji ngko huhwo'nnonji untofaehufe. I
hofɨko kikimo poyo kumokufijo'manji ngko huhwo'nnonji wemokufe.
34 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Pita, ngko olo hungkuno
wakilɨmonne'no yohono. Olo sɨkwo'miyo lomo tosɨka yoka moho'nyo
kuntoliyopo kɨko ngkine'no mango hufa'u sɨhune ole ulɨmonnoho. Ngko
Jisasɨmne'no huno maniyohoyohoho.

*Yo'mayo hamniyoho ho'yo ifɨki'yo hwakuhwajo so'ntnne'no hungkuno
ulɨmentisofoho.*
35 Hohonta sekwo nje hungkuno lutɨhwayo'ne losehwatɨmentohe so-
honta sekwo hamniyoho ki'yo'nji ifɨki'yo'nji sɨfɨkwongofosyohwanji mo-
motayo'njo imentohofofoho. Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no umo-
fonyo imentohofotaho. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Awonoho.
Umofonyo mimmentɨhwonefoho.
36 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I olohonta kɨko hamniyoho ho'yo
hi'njo hwosɨ'manji maho. I a'amu ifɨki'yo hi'njo hwo'manji osenohini
womano. I a'amu hwakuhwajo ane hwo'manji kako kakoe manji'mofo
yajɨhwosi nom'ne a'amu mpe ikujo'no kako hwakuhwajo mpe uyono.
37 Hwapɨngoso a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
hofɨko ngkine'no hungkuno ole mtɨ'mokumentohofi, Hofɨko kakimo
utɨmafɨkuji a'amu wonyo hwanji mɨhumatɨpitnne hweho. Oso hungkuno
ngkine'no mtɨ'mokumentohofoso ne umo'nɨmontonoho. Yo'mayo
ngkine'no Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofoso olohonta ne
umo'nɨmontonoho.
38 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Hwe Engofo, kɨko uhwonyo.
Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalohwono. Ose ulahonɨngkofi
Jisas ulɨmento, Hoponoho, ose ulɨmentisofoho.

*Jisas kako iyo uyo syoho Ngketɨsemani sopo Anɨtumo jomo
ulɨmentisofoho.*
(Matɨyu 26:36-46; Mak 14:32-42)
39 Jisas noswaponto kako oso hwofɨki'nyo Oulif sɨmojo sopo sahonɨngki
kakoe inomokomoyo sohwa inɨngkamentohofofoho.

40 Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomokomoyo sohwamo
ole ulɨmento, Yamofo se'maso sohonta wonyo pɨwesyanoho lɨkuji Anɨtumo
jomo yokumpohn'nyo ulɨmno.
41 Ose ulonto Jisas hofɨkimo we'enepi nonje ulɨko'motamentisofoho.
Sawemopo'maho. O'o, a'amu sojo fonjontɨfi pɨwasyɨwo'nɨngkiso hopa
sopole humawento Anɨtumne'no hwomtame ulohofonto ole ulɨmento,
42 Mpohwo, kɨko huno ole kiyoso'manji olo tango u'masoso ngko wae
umo'mo. Huno ose kiyoso'manji olo tango nɨ'masoso wae feenɨmofo.
I, huno ose makiyo'manji wae yanɨmofohotoho. Jɨje hunomnohini
finɨngkayo. Nje hunomo inɨngkahutoho.
43 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo u'manto Jisasɨmo
yokumpohn'nyo usosofito'mentisofoho.
44 Jisas kako tango mɨkunɨmposo engo uyahonɨngki kako Mpohumo jomo
yokumpohn'nyo ne'nohini ulontanɨngki kakoe a'apaho mta'ni wokino
honɨyo pa'nɨngo hwahopo lo'nɨmentisofoho.
45 Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo ulosojwamofonto nolɨkafonto
kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uh-
wonɨmentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho fosyowentanɨngkofi uh-
wonɨmentisofoho. Hofɨkoe sɨmeho tango ifisyɨmofahonɨngki po'nɨfo
imo'nontɨfi saho fosyawo'mentohofofoho.
46 Ose uhwononto ulɨmento, Sekwo saho peho'no fosyawotofo.
Filɨkapmno. Sekwo yamofo ne'masoso yahino wonyoso nopɨwesyanoho
lɨkuji Mpohumo jomo ulɨmno.

Jisasɨye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofofoho.
(Matɨyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)

47 Jisas ose ulontanɨngki hwe pi'nɨngo engo sohwa Jisasɨmo
u'ma'mentohofofoho. Oso hwe Jutas Jisasɨye inomokomoyo aho hufa'u
hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo somta'ango sohwo kako a'amu pi'nɨngo
engo huhwo sohwamo ipemotaponto Jisasɨye huyo'mo nu'manto hinjoho
uhu'nɨmentisofoho.
48 Ose uhu'nɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Jutas, kɨko A'amufe Hwomu
sohwo'nɨmo hinjoho nɨhu'nɨngkinoso nje mango hwamo ujo wehonto-
jwanɨhumne'no lantohofohino.
49 Ose ulahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo kako'nji humunyo sohwa
yo'mayo imo'none so'no nuhwonontɨfi hofɨko ulɨmentohofi, Hwe Engofo,
kɨko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo a'amu lohwamo hwakuhwajo'nji
wofonjosyano. Huno ose lakiyohoho.
50 Ose ulontanɨngkofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo ango
syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe
aho anga sohohnjo haloho somo hwakuhwajo'nji loku'mentisofoho. Lojwa-
honɨngki halohoso pɨwahu'mentisofoho.
51 Jisas ose uhwononto ulɨmento, Oso yahino wonyoso olohonta
foho'namopmno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwoe halohopo aho
upm'mokahonɨngki halohoso wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
52 Jisas wopɨngo ose umokonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji
a'amu Anɨtuye tajo ango engo somo uhwontohumayo fefo tokuso'njo so-
hwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofɨko kakimo
aho ke-e'ne pmmentohofo sohwamo ole ulɨmento, Sekwo a'amu hufo
iwo'nɨngkiso sohune'no aho wokano lontɨfi hwakuhwajo'nji itokuso'nji
lomotopalokwofo.

53 Sɨkuno pi'nɨngo engo somo Anɨtuye tajo ango engo somo ngko
sekwo'nji nohumentanɨngko sekwo ngkimo aho manɨko'mmentohofofoho.
I oso'no olohonta Setenɨye yokumpohn'nyo engo imo'nɨngkohoho. Oso'no
sekwoe sɨkunofoho. Ose ulɨmentisofoho.

Pita ole lɨmento, Ngko Jisasɨne'no huno maniyohoyohoho.
(Matɨyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

54 Jisas ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmo aho kentɨfi ipemotawom-
entohofofoho. Ipemotawentɨfi hofɨko oso a'amu tajo ango syoho'njo
sohwafe hwe engo sohwoe angomo motahumentohofofoho. Pita
hofɨkimo ko inɨngkawomentisoso hofɨkimo mufantohi'nyofoho. O'o,
kako po'mtopo'mtisyo humuloho'mɨwesyofoho.

55 Oso ango hopo soponjo a'amuso tojo ajwo somo toho intofontɨfi
humohumantohofofoho. Osopo Pita hofɨko'nji humamentisofoho.

56 Pita kako tɨpomponaho sopo nohumentanɨngki a'mu syoho ulohofiyo
fisi kako Pitamo uhwononto ulɨmento, Olo hwe lohwo huhwo Jisasɨ'nji
humawo'nɨngkiso hweho.

57 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Olo a'mu losijo awonoho. Ngko
kakine'no huno maniyofoho. Ose ulɨmentisofoho.

58 Hwangku we'enepi nohumantɨfi hwe fihwo kako Pitamo uhwononto
ulɨmento, Kɨko huhwosi kakoe a'amu hwosoho. Ose ulahonɨngki Pita
ulɨmento, Olo hwe lohwo ngko kakoe a'amu hwonɨ'maho.

59 Pita ose ulonto oso hopo sopo ne'no nohumentanɨngki mofehi'nyo
sɨmo'me anga'nohino uyakolofo somo hwe fihwo Pitamne'no hungkuno
yokumpohn'nyo ole ulɨmento, Hungkuno nehopi'nohini walɨmonne'no
yohono. Olo hwe lohwo huhwo kako Jisasɨ'nji humawo'nɨngkiso lo-
hwolɨkeno. Kako Ngkalilinta'ango hweho.

60 Ose ko ulahonɨngki Pita ulɨmento, Olo hwe lohwo kɨko hungkuno
lohinoso ngko huno manyo'njo yohoho. Ose ulontanɨngki tosɨka yoka
kunto'no ho'nɨmentisofoho.

61 Ose ho'nɨngkahonɨngki Jisas kako Pitamne'no ikinjamo lohofonto
Pitamo uhwonɨmentisofoho. Pita kako Jisasɨye sɨmanomo uhwononto
oso hungkuno Jisas Pitamo ulɨmentiso so'no huno ikwesyafɨhu'mentisoso
olenoho. Olo sɨkwo'miyo lomo yɨhufo tosɨka yoka malontanɨngkuhwoso
sohonta kɨko Pita ngkine'no mango hufa'u sɨhune ole walɨmonnoho. Ngko
Jisasɨmne'no huno maniyofoho.

62 Pita kako huno ose syafɨsyonto kako mempo swonto kakoe yahino
wonyo so'no sɨmeho tango mɨkunɨmposo uyahonɨngki humotaho engo
lɨmentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmne'no tɨkafo ujontɨfi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho.
(Matɨyu 26:67-68; Mak 14:65)

63 A'amu Jisasɨmo aho ko'mentohofo sohwa hofɨko Jisasɨmne'no sitofo
ulontɨfi ikujoho fongku'mentohofofoho.

64 Hofɨko Jisasɨye tɨmomo hwapɨfe kotɨjɨswontɨfi ikujoho fonjontɨfi
ulɨmentohofi, Kɨko huno hwapɨngo'njo sohwosi tɨhwo kufonjohoho. Kɨko
huno kisyo'manji oso hweho fonaso.

65 Ose ulontɨfi hofɨko sitofo mjalomumentohofofoho.

*Hofɨko 'kaunɨsol' sohwafe tɨmopo Jisasɨmo nom'ne hungkuno ulo-
honɨmentohofofoho.*
(Matɨyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24)

66 Imɨngo ne mofehi'nyo sɨ'mofape so'nji a'amu *kaunɨsol* sohwa uhu'mokumentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa fehohnjoso hofɨko tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo hwafoho. Fehohnjoso honɨngkano hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofɨhwafoho. A'amu sohwa hofɨko hofɨkoe *kaunɨsol* sohwafe pono Jisasɨmo ipemotasontɨfi ole ulɨmentohofi,
67 Kɨko yoloho fonaso. Kɨko Kɨlais Anɨtu lokuhwatɨmentiso sohwosilaho. Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko selɨmeso sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono montapɨfitnnehofo.
68 U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohonɨmeso sekwo nje hungkunomo aku mantɨfitnnehofo.
69 I oso'no olohonta'nji sɨkuno engolopohamo memjaofɨhwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni Anɨtu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwapɨngo'njo sohwoe aho anga sohohnta'ni wohumamonnoho.
70 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Kɨko sohwosi, kɨko Anɨtuye Hwomu Nehwosilaho. Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho.
71 Ose ulahonɨngki hofɨko hnnɨmentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'nɨngkuhwono. Nom'ne hungkuno pehofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnnɨmentohofofoho.

23

A'amu Jutaso hofɨko hwe engo Pailotɨye tɨmo sopo Jisasɨmo hungkuno ulohonɨmentohofofoho.
(Matɨyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38)

1 Oseso a'amu hopi'nonohinoso nolɨkafontɨfi Pailotɨyepono Jisasɨmo ipemotawomentohofofoho.
2 Ipemotawentɨfi hofɨko Jisasɨmne'no olo hwasyo hungkuno lomantɨfi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohumo uhwonɨwo'nɨngkuhwoneso kako nakwoe a'amu somo hwasyo honɨngkanomo ipemotawowo'nɨngkiso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasyɨwo'nɨngkuhwone honɨngkano somo wopɨjwonao'mto iwo'nɨngkiso hweho. Kako ole hnnɨwo'nɨngkiso hweho. Ngko Kɨlais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho.
3 Ose ulahonɨngkofi Pailot Jisasɨmo ulohonɨmento, Kɨko a'amu Jutafe Hwe Engo hwosilaho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hungkuno hiso kɨko nehopi lohino.
4 Ose ulahonɨngki Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ulɨmento, Ngko olo hwe lohunta'ni honɨngkano wonyo motɨpemahoyohono.
5 Ose ulahonɨngki hofɨko mohm'no olo hwasyo hungkuno ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya so'meemjo hwe moya'mimo hungkuno ulahonɨngki hofɨko a'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwamo wae weeofantɨfe'no yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalilinta'angoso ne'no hwasyo mjalɨmopmmojoso ae oloponoho. Hwasyo ose ulɨmentohofofoho.

Heloutɨye tɨmopo a'amu hofɨko Jisasɨmne'no hungkuno ulɨmentohofofoho.

6 Pailot kako oso hungkuno upa'nonto hofɨkimo ulohonɨmento, Olo hwe lohwo Ngkalilinta'ango hwolaho.

7 Ose ulahonɨngki hofɨko hungkuno ulɨmentohofoso Pailot kako huno ole uyɨmento, Jisas kako oso hwaho Helout mokosyohumamojo soponta'ango hweho. Huno ose uyahonɨngki kako Heloutɨyepono Jisasɨmo lɨhwatɨmentisofoho. Oso hohosohonta Helout huhwo'nji ango Jelusalem humamentisofoho.
8 Helout kako Jisasɨmo uhwononto sɨmonyo imentisofoho. Hwapɨngoso kako Jisasɨmne'no yo'mayo hungkuno upa'nonto kako Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso ihwoso'no uhwonɨmo lɨmojo hweho.
9 Oseso Helout kako yo'mayo hungkuno pi'nɨngo Jisasɨmo ko ulohonɨngkahonɨngki Jisas kako hungkuno mujofoho.
10 A'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko Jisasɨmne'no hungkuno yokumpohn'nyo mjalɨmɨmentohofofoho.
11 Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofɨko Jisasɨmo wonyo umtɨ'mokontɨfi sitofo ulɨmentohofofoho. Oso'no hofɨko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofo wonyoangkafoso a'amu oso homo somo uhwonɨngkuji tɨkafo ujiyo'ne ulohofɨhwajontɨfi Pailotɨyepono asomo lɨhwatɨmentohofofoho.
12 Hohonta Heloutɨ'nji Pailotɨ'nji siko mangohwo pa'nyo humamojiyoso oso sɨkuno homo somo siko sɨmeho afa inonji nje a'amuhwe hnnɨmentisiyefoho.

Pailot kako Jisasɨmo usɨhutofɨhwatɨmo ko lonto Jisasɨmo fonjinto'ofasiyo'ne hungkuno ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39–19:16)

13 Oso'no Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no lutɨmanto
14 ulɨmento, Sekwo olo hwe lohumo ngkiyepono ipemotapohofo lohune'no sekwo ntohofi, Kako hwe moya'mife hunomo wonyo umokalofoho. Ose ntohofo so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe tɨmopo ulohonɨngkeso ngko kakoe honɨngkano wonyoso motɨpemahoyohono. O'o, sekwo upa'nɨmno. Sekwoe hungkunoso ne anefoho.
15 Helout kako ngkiyepono olo hwe lohumo asomo lɨhwatɨmaso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe honɨngkano wonyoso motɨpemuyonto lɨhwatɨmaso hweho. Upa'nɨmno. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjosyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho.
16 Oso'no ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usɨhutofɨhwatɨmonne'no yohono. Ose ulɨmentisofoho.
17 [Oso humamotofo sohonta yahino oleso wo'nnyoponoho. Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno iyoho humayo engo uhwonɨmotofo homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo isɨhutofɨhwatɨmojofoho.]
18 Pailot kako Jisasɨmo usɨhutofɨhwatɨmo lɨmentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ulɨmentohofi, Oso hwe sohumo fonjasyɨkuji Mpolapas nakuyepono fisɨhutofɨhwatɨmno. Ose ulɨmentohofofoho.
19 Oso hwe Mpolapas huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontɨfi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofɨko impo'angomo uhumatɨ'mentohofo hweho.

20 Pailot kako Jisasɨmo usɨhutofɨhwatɨmo lonto hungkuno apaˈno ulɨmentisofoho.
21 I osoˈno hofɨko mango mohmˈno ulɨwoˈnɨmentohofi, Iyopo fonjintoˈofahumno. Iyopo fonjintoˈofahumno.
22 Ose ulahonɨngkofi Pailot kako hungkuno hufaˈu sɨhune umoˈnono lonto ulɨmento, Pehoˈneto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwoe wonyoso motɨpemahoyohono. Kako poyoso pehoˈno umoˈnɨmontolo. Oˈo, ngko kakimo sohweˈnji ikujoho fonjiˈmo usɨhutofɨhwatɨmonneˈno yohono.
23 Ose ko ulahonɨngki hofɨko nɨhuˈno yokumpohnˈnyo imoˈontɨfi fonjintoˈofasiyoˈne apaˈno mango mohmˈno ulɨmentohofofoho. Osoˈno hofɨkoe mangoso Pailotɨye mangomo hwotoho hmmentohofofoho.
24 Oseso Pailot hofɨkoe hungkunomo haloho'no yonto Jisasɨmo fonjasiyoˈne hungkuno ulɨmentisofoho.
25 Oso hwe kako aˈamu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongkiˈontɨfi hwe fihumo fonjahumentiso soˈno hofɨko impoˈangomo uhumatɨˈmentohofo sohumo Pailot kako isɨhutofɨhwatɨmentisofoho. I Jisas sohuneˈno hofɨkoe hungkunomo inɨngkawento Pailot kako kakoe aˈamu itokusoˈnjo sohwafe ahomo hoˈnahumentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨkuˈnnyomo fonjintoˈofahumentohofofoho. (Matɨyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)

26 Hofɨko Jisasɨmo ipemotawentɨfi hwe fihwo Saimoun ango Sailinintaˈango sohumo aho kaˈmentohofofoho. Saimoun huhwo sohwo kako syoho mtaˈango sohwo angopono pontanɨngki hofɨko Jisasɨye iyo hwojiyafɨkuˈnnyoso Saimounɨye sangopo nɨtofiyahonɨngkofi kako intofonto Jisasɨmo tɨfi intofɨmjɨmentisofoho.
27 Nto wahonɨngkofi hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo hofɨko Jisasɨmo inɨngkawentɨfi moyaˈmi fifa hofɨko Jisasɨmneˈno hitoho ulofahonɨngki humotaho lɨmentohofofoho.
28 Ose lontanɨngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulɨmento, Sekwo Jelusalemmjo moyaˈmi sofasi sekwo ngkineˈno humotaho pehoˈno ntantɨkwofo. Oˈo, sekwo sekwoˈntnneˈno sekwoe mehomiˈntnneˈno humotaho engo filɨmno.
29 Upaˈnɨmno. Hwangku sɨkuno wonyo iˈmofapɨhwosoˈno ole lɨfitnnefoho.
Moyaˈmi hwonjo sofanji,
moyaˈmi yawoso mmoˈnyoˈnjo sofanji,
moyaˈmi mehomi amno manyo sofanji,
hofɨko sɨmonyo uyɨfe.
30 Oso sɨkuno homo somo hwe moyaˈmi hwofɨkiˈnyo engo somo ole ulɨfitnnefoho. Sekwo nakumo fɨkilopenahumno. I hwofɨkiˈnyo weˈe somo ole ulɨfitnnefoho. Sekwo nakumo fɨfehuˈmokonesyohumamno. Ose ulɨfitnnefoho.
31 Hungkuno ole lɨwoˈnɨngkohofo, Aˈamu olo wonyo loso iyo mijoˈnjo tɨpemapijo sohonta ifijoˈmanji iyo yofoho imoˈnɨngkuhwosoˈno pipi uyantɨfeto. Jisas kakineˈno ose ulɨmentisofoho.
32 Hwe hufaˈu honɨngkano wonyo imoˈmojiyo sohwaˈu Jisasɨˈnji fonjintoˈofasiyoˈne ipemotawomentohofofoho.
33 Oso hwofɨkiˈnyo weˈe yofe ole, Aˈmomnokino Yokino Huyoˈmango Paˈnyoponoho lɨwoˈnɨngkohofo sopo iˈmofawentɨfi osopo Jisasɨmo fonjintoˈofahumentohofofoho. Oso hwe wonyo imojiyo sohwaˈuˈnji

angaˈnohino sohwo Jisasɨye aho angahohntaˈni fonjintoˈofasyontɨfi nomˈne humo Jisasɨye aho hwonamonyo hohntaˈni fonjintoˈofahumentohofofoho.
34 Hofɨko Jisasɨmo fonjintoˈofosyahonɨngkofi Jisas kako Anɨtumo ulɨmento, Mpohwo sohwosi olo wonyo ntohofantɨkwofo losoˈno hofɨko huno itoˈno muyo hwafoho. Osoˈno kɨko hofɨkoe wonyoso wae yɨmofohoji hofɨkimo ufoˈmaho. Ose ulɨmentisofoho. Hwe itokusoˈnjo sohwa hofɨko Jisasɨye manjiˈmofo yoˈmayoso tɨhwo tɨhwo manekiyohoho lontɨfi syohiˈnyo yontɨfi oso syohiˈnyo homo somo uyakoloˈmentiso aˈamu sohwo maˈmentisofoho.
35 Hwe moyaˈmi hopiˈnono hofɨko nolohofontɨfi humuhwontohumantohofofoho. Hwe yofe engoˈnjo sohwa hofɨko Jisasɨmneˈno sitofo ole ulɨmentohofi, Kako aˈamu nomˈnemo ufoˈmawoˈnɨngkiso hweho. Osoˈno kako Kɨlais Anɨtu uhwosopoˈmentiso ne hwoˈmanji kako ufoˈmaˈnono.
36 Ose lahonɨngkofi aˈamu itokusoˈnjo huhwa sitofo ulontɨfi hofɨko Jisasɨˈnjo mofone sopo wentɨfi mijo yokumpohnˈnyo mangkinyoˈnjo ifomokosyohumantɨfi, Mono. Mijo hmnyo, ulontɨfi
37 ulɨmentohofi, Kɨko aˈamu Juta somo mokosyohumawoˈnɨngkino nehwosɨˈmanji kɨko foˈmaˈnyo. Sitofo ose ulɨmentohofofoho.
38 Jisasɨye iyo hwojiyafɨkuˈnnyo kakoe mnokinoˈnjo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofofoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO AˈAMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.
39 Oso aˈamu wonyo sohwaˈu Jisasɨˈnji fonjintoˈofahumentohofo sohwaˈu nomˈnehwo Jisasɨmo sitofo ole ulɨmento, Kɨko Kɨlais nehwosɨˈmanji kɨko foˈmaˈnɨngkohoji nekumo fefoˈmaho.
40-41 Ose ulahonɨngki nomˈnehwo upaˈnonto yoka ulɨmento, Kɨko peˈnɨngkino losoˈno Anɨtumneˈno iyoho makinɨngkoho liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotohwayo lomneˈno tohino mahwoyo loso itoˈnohinofoho. Olo hwe lohwo kako honɨngkano wonyo ane hweho. I osoˈno nekwo tohino mahwoyeso kakoˈnji afaˈno mahwono.
42 Ose ulonto kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwangku kɨko aˈamumo mokosyohumayoˈne yofe engo majo sohonta kɨko ngkineˈno huno asyanɨfohujo.
43 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno nehopiˈnohini wakilɨmonneˈno yohono. Olo sɨkuno lomo kɨko ngkoˈnji ahwomomjo ango wopɨngo *Palatais* sopo wohumantayoho. Ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako poyo imoˈnɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

44 Hinjo ajwo kuntoliyopo sɨkuno mjaofonto mofehiˈnyomo hoholo yasyonto akupoˈnyoˈnji (3 *kɨlouk*) osoˈnji apaˈno longkonɨngkahonɨngki mofehiˈnyo lɨmentisofoho.
45 Sɨkuno mjaoˈmentiso hohosohonta Anɨtuye tajo ango engo somjo hwapɨfe engo oso ajwoponjo ango weˈe Anɨtu humayoˈnefoho lɨmotofo sopo hokuˈyopo pmpilɨpeehinyoso yokintahopo ntaˈni tomonte sɨsɨmpo lohofonto hufaˈu imoˈnɨmentisofoho.
46 Sɨsɨmpeehonɨngki Jisas kako mango mohmˈno ole ulɨmento, Mpohwo, nje huyoˈmangoso jɨje ahomo wohoˈnakohumneˈno yohono. Ose ulonto kako poyo imoˈnɨmentisofoho.
47 Poyo imoˈnɨngkahonɨngki aˈamu itokusoˈnjo sohwafe hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto Anɨtuye yofe hoˈnomanto ulɨmento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako honɨngkano wonyo ane hweho. Kako itoˈnohino hweho. Ose lɨmentisofoho.

48 Hwe moya'mi hopi'nono oso hopo sopo lohofontɨfi yo'mayo
imo'nɨmentiso somo tɨmo humuhwontohumantohofoso sɨmeho tango
mɨkunɨmposo uyahonɨngki hofɨkoe ango pone'no humpo'mentohofofoho.
49 Jisasɨye a'amu so'nji moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasɨmo inɨngkamotofo
sofanji kengo nompo lohofontɨfi yo'mayo imo'nɨmentiso somo humuhwon-
tohumantohofofoho.

Hofɨko Jisasɨye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

50 Hwe fihwo kakoe yofe Jousepɨyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu
Jutafe ango Alimateyanta'ango hweho. Kako hwe wopɨngo'nohini hweho.
Kako *kaunɨsol* syoho'njo ko huhwo
51 kako oso wonyo hofɨko Jisasɨmo uloho'mentohofo so'no eno mujo'njo
imentisofoho. O'o, kako oso hwe Anɨtu uhwatɨmo lɨmentiso sohwoe pe-e'ne
sɨkuno so'no hontohumamojo hweho.
52 Oso hwe huhwo sohwo kako Pailotɨmo u'manto Jisasɨye pijafo mayo'ne
ulohonɨmentisofoho.
53 Oseso kako Jisasɨye pijafoso iyopo nta'ni nomanto hwapɨfe halojo
somo ifohumpo lohofonto sokimo a'amuhwa hofɨko mtɨ'mokumentohofo
somo ho'nahumentisofoho. Oso sokimo homo somo nom'ne a'amu poyo
pe'nnyoso moho'nasiyomnoho. O'o, songofoho.
54 Oso sɨkuno Fɨlaite somo hofɨko sɨkuno iyoho humayo'ne yo'mayoso
ito'no yasiyo'ne sɨkunofoho. Sɨkuno iyoho humayoso umo'nɨmonte'no
yohoho.
55 Oso moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasɨmo inɨngkapmmentohofo sofa hofɨko
Jousepɨ'nji nowentɨfi Jousep Jisasɨye pijafo sokimomo ho'nosyahonɨngki
humuhwontohumantohofofoho.
56 Osofa hofɨkoe ango pone'no humpo'mentohofofoho. Nowentɨfi
yo'mayo yo'mayo akino'njoso Jisasɨye pijafomo ehulohofane'entɨfi ito'no
esyohumamentohofofoho. Oso sɨkuno iyoho humayo somjo honɨngkano
hungkuno lɨmotofo hopaso hofɨko iyoho humamentohofofoho.

24

Jisas kako apa'no songo lɨka'mentisofoho.
(Matɨyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)

1 Santemo nɨhu'no imɨngo ne'nji oso moya'mi hofo sofa hofɨko Jisasɨye
pijafomo hwone mijo yo'mayo akino'njoso ehulohofo'ne ito'no nto esyohu-
mamentohofoso hu'memantɨfi sokimo Jisas wentanjo sopone'no umento-
hofofoho.
2 Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo pɨjwahumentohofoso nohwo-
sompo'nowentanɨngki uhwonontɨfi
3 sokimomo swontɨfi uhwonɨmentohofoso Jisasɨye pijafoso
motɨpɨhwonɨmmentohofofoho.
4 Oso hiso'no hofɨko huno pi'nɨngo engo syafɨsyontɨfi humentanɨngkofi
hwe hufa'u hwa'u manji'mofo mofehi'nyo lawo'nnyo sohwa'u
hofɨko'njopo lohofahonɨngki
5 moya'mi sofa iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko ingku'ni ingku'ni loho-
fontɨfi humamentohofofoho. Hwe huhwo sohwa'u ulɨmentisiyo, Sekwo
a'amu songo humaso sohune'no a'amu poyo pe'nɨmentohofo lohwafe-
pono peho'ne tɨpmmopalokwofo. [Kako olopo mohumuyoho. Anɨtu nto
ulɨko'maho.]

6 Kako hwaho Ngkalili humanto selɨmentiso hungkuno so'no huno apa'no
fɨkwesyafɨhupmno.
7 Ole so'no selɨmento, A'amufe Hwomu sohumo a'amu honɨngkano
wonyo'njo sohwafe ahomo ho'nasyɨkujo'no hofɨko iyo hwojiyafɨku'nnyo
somo fonjinto'ofasyɨkujo'no sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofɨhwoso'no
apa'no songo lɨkafone hweho.

8 Ose ulahonɨngki hofɨko Jisas hofɨkimo hohonta ulɨmentiso so'no
syafɨsyontɨfi
9 oso sokimo homo somo ulɨko'ma'mentohofofoho. Nulɨko'mantɨfi hofɨko
Jisasɨye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni anga'nohino
sohwanji nom'ne a'amu so'njimo yo'mayo so'no ulɨmentohofofoho.
10 Oso moya'mi hofo sofa ole fafoho. Maliya ango Makɨtolanta'ango si'nji
Jouana'nji Maliya Jemɨsɨye kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso
hungkuno hiso a'amu *apousel* sohwamo ulɨmentohofofoho.
11 Oso a'amu *apousel* sohwa hofɨko moya'mi sofafe hungkuno somo
upa'nontɨfi ifofo hungkuno lohapohofo ose syafɨsyontɨfi hofɨko sɨmeho
hi'ntnnono mummentohofofoho.
12 I oso'no Pita kako nolɨkafonto sokimomo uhwonɨmo lonto hano kunto
kunto'no ufeelo'm'mentisofoho. I'mofawento mempo hohnta'ni hwom-
tame ehumu lohofonto tɨmo sokimomo'mo monje syuhwonɨhwojahusyoso
hwapɨfe halojo so'nohini wentanɨngki syuhwonɨhwojawento kakoe ango
pone'no asomo ponto yo'mayo imo'nɨmentiso so'no huno pi'nɨngo engo
humosyafɨsisofoho.

*Hwe hufa'u hwa'u Emeyos honɨngkano sopo Jisasɨmo uh-
wonɨmentisiyefoho.*
(Mak 16:12-13)

13 Oso sɨkuno homo somo hwe hufa'u hwa'u siko ango Emeyosɨne'no
hano umentisiyefoho. Oso honɨngkano Jelusalem mta'ni ango ne sopo
i'mofae so'no hano uyoso aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni anga'no
*kiloumita*foho.
14 Siko hano nowenji yo'mayo imo'nɨmentiso so'no humom-
jahnnɨmɨhusiyefoho.
15 Siko hungkuno mjohnnɨmɨwentanɨngki Jisas kako huhwo siko'njo
mofonepo nta'ni imo'noma lohofonto siko'nji humahwofofoho.
16 Jisas siko'nji ko wentɨfi siko Jisasɨmo yofe mɨhwofe'njo imentisiyefoho.
17 Jisas sikimo ulɨmento, Siko peho hungkuno mjolɨmɨwalokusiyo. Ose
ulahonɨngki siko lohofu lohofonji sɨmeho tango'njo sohwa'u sɨmano
upo'mentisiyefoho.
18 Hwe nom'nihwo kakoe yofe Kɨliyoupas sohwo kako Jisasɨmo ulɨmento,
A'amu ango kengo kengoponta'angoso Jelusalem uhu'mokumalofo sohonta
humamahnno sohwosi yo'mayo imo'nɨmaso so'no kɨko huno makiyoho
liyohoho.
19 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Peho imo'nɨmasoto. Ose ulahonɨngki
siko ulɨmentisi, Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'nɨmaso so'no lalokuh-
wayoso Jisas ango Nasaletnnta'ango sohumo imo'nɨmasofoho. Anɨtu
kakimo hungkuno uyahonɨngki nalɨmojo hweho. Yo'mayo imojo so'nji
hungkuno lɨmojo so'nji wonyoangkafofoho. Nakwo a'amu huhwo sohwi
uhwonɨmentɨhwone hn'nnonji Anɨtu huhwo'nji wopɨngo hweho lalokuh-
wono.

20 Nakwoe a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji
nakwoe hwe engo sohwanji hofɨko hwe engo nakwoe hwaho mokosy-
ohumayo sohwafe ahomo ho'nohumalofɨhweho. Noho'nosyahonɨngkofi
hofɨko poyo umo'nono lontɨfi kakimo iyopo fonjinto'ofahumalofo hweho.
21 I oso'no nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako a'amu Juta hn'nɨmo
a'amu aho yokumpohn'nyo nemokosyohumentanɨngkujo sohwa mta'ni
isɨhutofonemayo'ne hweho. I osohonta oso yo'mayo imo'nɨmasoso sɨkuno
hufa'u sɨhune memjao'masofoho.
22 Oso'no olo imɨngo lo'nji moya'mi fehohnjo nakwo'nji Jisasɨmo
inɨngkamotofo sofa hungkuno nelahonɨngkofi nakwo yomo engo ihwone-
foho. Hofɨko olo imɨngo lo'nji Jisasɨye pijafo ho'nohumalofo sopo
23 huno uhwonawentɨfi asomo nopontɨfi ole nalohofi, Nakwo a'amu ah-
womo mta'ango sohwa'umo uhwonɨngkahonɨngkuhwoni siko ole nalisiyo,
Kako songo humaho. Ose nalohofo.
24 A'amu fehohnjo nakwo'nji humantɨhwone sohwa hofɨko Jisasɨye pijafo
ho'nohumalofo sopo uhwonowano lontɨfi umentohofoso moya'mi sofa
uhwonɨngkahwofo hopa hofɨko uhwonɨngkohofofoho. I oso'no hofɨko Jisas
sohumo muhwonɨngkiyohofo.
25 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Siko huno ane hwahusoho. Siko a'amu
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkunomo sɨmeho
hi'ntnnono muyo'njo peho'no imasiyoto.
26 Hofɨko ole nalɨmotofi, Kɨlais kako sɨmo'mo yo'mayo so'no tohino
mahwosi tɨfi no'mo kako yofe engo'nji yokumpohn'nyo engo'nji mane
hweho. Ose nalɨmotofofoho.
27 Ose ulonto Jisas kako Mousesɨye hungkuno mta'ni lomanto a'amu
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno so'nji
ulɨmentisofoho. Yo'mayo hungkuno kakine'no mtɨ'mokumentohofoso Jisas
sikimo lɨjumo'mentisofoho. Oso'no kako yoloho neso lutɨhwamentisofoho.
28 Jisas kako ne'no lutɨhumuhwahonɨngki oso ango Emeyos siko wowanji
imentisiyo sopo mofonepo i'mofawentɨfi Jisas kako hano ne'no wamonto
ko yahonɨngki
29 siko hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentisi kɨko nekwo'nji fosy-
ohumaho. Mofehi'nyo wanɨngku'nɨmonto isoso we'enepi sɨkuno won-
ammontonoho. Ose ulahonɨngki Jisas siko'nji ango fihumo noswontɨfi
humamentohofofoho.
30 Oseso hofɨko wosopayo nyo'ne epohumayo sopo humantɨfi Jisas kako
wopayo nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso nokujonto
sikimo uyɨmentisofoho.
31 Ose uyahonɨngki sikoe tɨmo ehohosɨsyahonɨngki Jisasɨmo
yofe uhwo'mentisiyefoho. Yofe uhwofahonɨngki Jisas kako
imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahonɨngki siko kakimo apa'no
muhwonɨmmentisiyefoho.
32 Ose yonji ole hnnɨmentisi, Nekwo kako'nji honɨngkanopo nopon-
tani kako Anɨtuye hungkuno yoloho neso le-etɨhwamopiso so'no nekwoe
sɨmeho wonyoangkafo emo'nɨngkisofoho.
33 Ose hnnɨmentisiyo sohonta siko nolɨkafonji Jelusalemne'no asomo
umentisiyefoho. Nowenji siko Jisasɨye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono
sɨfe mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu hofɨko'nji humamotofo
so'njimo u'mahonɨngki
34 hofɨko sikimo ulɨmentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engo nto
lɨko'maho. Kako Saimounɨmo u'mahonɨngki Saimoun uhwonɨngkohoho.

35 Ose ulahon+ngkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo
hon+ngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole ul+mentisi, Jisas kako wopayo
kujonto ejopahon+ngki nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hof+ko Jisas+mo uhwon+mentohofofoho.
(Mat+yu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

36 Hof+ko oso hungkunoso hnnontan+ngkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni
imo'noma lohofonto hof+ko'njo ajwo sopo lohofonto ul+mento, S+meho
wop+ngo'njo fosyohumamno.
37 Ose ulahon+ngki hof+ko yomo yont+fi iyoho un+ngkan+ngki
hnn+mentohofi, Pehot+keno. Mewosot+keno.
38 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo yomo peho'no
epemo'nawehofo. Sekwoe s+meho mo'mo huno pi'n+ngo peho'no sey-
ohoho.
39 Nje s+fe aho nohon+ngkuji sekwo aho n+pmmokumno. Ngkonoho. Ngko
songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hof+ko a'apaho'nji yokino so'nji
ngkimo nohon+ngkohofo pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji m+kufo
so'nji anefoho.
40 Ose ulonto kako kakoe s+fe'nji aho'nji hof+kimo ut+hwamentisofoho.
41 Ose uhwonont+fi hof+ko kakimo s+meho hi'ntnnono muyilohwono ko
syof+syont+fi hof+ko s+monyo yont+fi pisopisaho mjal+m+hwan+ngkofi Jisas
ul+mento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nnyo hwasilaho.
42 Ose ulahon+ngki hof+ko inan+ku iloho yahumentohofoso umosiya-
hon+ngkofi
43 nomanto non+ngkahon+ngki hof+ko kakimo t+mo uh-
won+mentohofofoho.
44 Ose uhwon+ngkahon+ngkofi kako hof+kimo ul+mento, Hohonta ngko
sekwo'nji humanji ole sel+mentoho, Yo'mayo hungkuno Mouses ngkine'no
mt+'mokumentiso so'nji a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki ngkine'no
l+motofo sohwafe hungkuno so'nji a'amu ngkine'no Ta'njo Iyoswomo
mt+'mokumentohofo so'nji oso hungkuno hopi'nonohino ngkine'no
mt+'mokumentohofoso ne imo'none so'no nto sel+mentohefoho.
45 Ose ulonto hof+koe hunomo ehohos+syahon+ngki hof+ko An+tuye
hungkuno ne so'no huno ito'no umentisofoho.
46 Ole ul+mento, An+tuye hungkunoso ole nalohi, K+lais oso hwe An+tu
uhwat+mentiso sohwo tohino engo nomahwosi s+kuno hufa'u s+hune mem-
jaof+hwoso'no kako poyo imo'nyoso sohwo songo wol+ka'montonoho.
47 Oso hungkuno wop+ngoso a'amufe hon+ngkano wonyo somta'ni
is+hutofomayo'ne hungkuno loso ango Jelusalem sopo nta'ni ango'meemo
motahumpekuji wolut+hwaf+kufe. Hungkuno hiso olenoho. An+tu kako
a'amumo wop+ngo uloho'mentiso so'no a'amu hof+koe hon+ngkano wonyo
somne'no n+hu'nahone hohujo ikinjaof+kujo'no An+tu hof+koe wonyoso
wae umo'montonoho.
48 Sekwo yo'mayo homo somo uhwon+motofo sohwasi oso hiso'no sekwo
a'amu nom'nemo filut+hwaf+kuno.
49 Upa'n+mno. Ngko sohwo'ni oso nje Mpohwo wosejapmmonnoho
sel+mentisoso sekuyepono wol+hwat+monnoho. Sekwo olo ango
Jelusalem lopo nohumentan+ngkuji ahwomomjo yokumpohn'nyoso
sekumo wose'ma'montonoho. Nose'mahwoso'no oso hiso'nji nakwo
nom'ne angopono wohumpehwano l+fijo'manji noho fohumpekuno. Ose
ul+mentisofoho.

An+tu kako Jisas+mo ahwomomne'no motas+mentisofoho.
(Mak 16:19-20; Apousel sohwafe Syoho 1:9-12)

50 Oseso Jisas kako hof+kimo ipemotawento ango Mpetani sopo uhwojamentisofoho. Oso hopo sopo kakoe a'amu somo aho ulonjimokumentisofoho.
51 Ulonjimokukwato lohofonto hof+kimo uhwot+'mofahon+ngki An+tu Jisas+mo ahwomomne'no motas+mentisofoho.
52 Hof+ko Jisas+mne'no hwomtame nto ulohofont+fi hof+koe s+meho wonyoangkafo'njohwa Jelusalemne'no asomo pont+fi s+monyo imentohofofoho.
53 Hof+ko s+kuno huhwo huhwi An+tuye tajo ango engo somo humant+fi An+tuye yofe ho'noma'motofofoho.

Luk+ye hungkunoso osohoponoho.

Joun
Olo Hungkuno Wopɨngo loso Joun mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo mofonepo *sikɨsɨtifoua* (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasɨye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Sɨmo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. Tɨfi Jisasɨye inomokomoyo imo'nɨmentisofoho. Olo iyoswo loso Matɨyu, Mak, Lukɨja mtɨ'mokumentohofo pa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwapɨngoso ole: Matɨyu'nji Lukɨ'nji siko iyoswo mtɨ'mokiyoso Jisasɨye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mtɨ'mokumentisoso olenoho. Sɨmo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye Hungkuno sohwo, kako Anɨtu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 honɨngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mtɨ'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 honɨngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mtɨ'mokonto ole lɨmento: Ngko olo iyoswo mtɨ'mokohe loso'no sekwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfijo'manji songo ne'no humayo'neso wotɨpemantɨfeho. Joun mtɨ'mokumentiso hungkuno hwapɨngo neso osohopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mtɨ'mokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho syafɨsyɨku'ntnne'ento mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi Jisas sohwo Anɨtuye Hwomu Ne hweho lɨhwasi nakwo kakimo tɨfi unɨngkohwano.

Songo ne'no humayo hwapɨngo sohwo a'amu imo'nɨmentisofoho.

1-2 Sɨmo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta Kɨlais, Anɨtuye hungkuno sohwo kako Anɨtu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. Kako huhwo Anɨtuyoho.

3 Anɨtu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mtɨ'mokumentisofoho. Yo'mayo yo'mayoso nom'ne hwapɨngo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwapɨngo hweho.

4 Kɨlais kako songo ne'no humayo hwapɨngo sohwo kako songo humayo honɨngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho.

5 Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sɨkwo'mjoho'mo humentanɨngkuhwaso hn'nɨmo lonasiyo'ne hweho. Oso sɨkwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohumo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nolɨwo'nɨngkuhwonefoho.

6 Anɨtu kako hwe fihumo uhwatɨmentiso sohwo kakoe yofeso Jounɨyoho.

7 Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'ento pmmentisofoho.

8 Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, Anɨtu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo utɨhwayo'ne Jounɨmo uhwatɨmentisofoho.

9 Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo honɨngkano netɨhwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentanɨngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo honɨngkano wopɨngo utɨhwayo hweho.
10 Anɨtu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mtɨ'mokumentiso sohwo olopo nopahonɨngki a'amu olo hwaho loponjoso kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yontɨfi monje yahumentohofofoho.
11 Kako kakoe hwapɨngopo i'mofɨwahonɨngki kakoe temtitofo a'amu Jutaso hofɨko kakimo sɨmeho muyo'njo yontɨfi hwotoho hmmentohofofoho.
12 I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofɨko Kɨlaisɨmo yofe uhwofontɨfi kakoe hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofɨko Kɨlaisɨmo sɨmeho unyo somo Kɨlais kako kakoe yokumpohn'nyo uyɨmentiso so'no Anɨtuye a'amu ne umokumentisofoho.
13 Moya'mi sofa hofɨko mehomi aswo mawo'nɨngkohofo hopaso a'amu Anɨtuye mehomi mmo'nɨfitnnehofo. O'o, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anɨtuye mehomi ne imo'nyoso mmo'nɨfitnnefoho. O'o, Anɨtu kako huno ole syafɨhu'mento, A'amuso nje hwomumo sɨmeho uyɨkujo'manji hofɨko nje mehomi ne imo'nɨfitnnefoho. Ose syafɨhu'mentisofoho.
14 Anɨtuye hungkuno hweho lɨwo'nɨngkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto Kɨlais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'nɨmo wopɨngo'nohini nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohini lonetɨhwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'mentɨhwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso Anɨtu kakoe Hwomumo uyahonɨngki uhwonontani Anɨtuye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'mentɨhwonefoho.
15 Joun kako i'mofaponto Kɨlais huhwo sohumne'no lɨjwao'mentisofoho. Ole lɨjwao'mento, Olo hwe lohumne'no ole nto selɨmentohefoho. Ngko sɨmo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tɨfi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwapɨngoso ngko nje na'u aswo monɨmaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.
16 Kako nakumo wopɨngo nalohofoso hwapɨngo hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'nɨmo kakoe wopɨngo'nohinoso nakumo wopɨngo ne'no ne'no nalohofɨwo'nɨngkiso hweho.
17 Hohonta Anɨtu kako neyakwo Mousesɨmo kakoe honɨngkano hungkuno uyɨmentisofoho. Oso honɨngkano hungkuno homo somo a'amu nto'no minɨngkammentohofoso hofɨko tohino engo tɨpema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas Kɨlais kako none'mahonɨngki kako honɨngkano neso nonetɨhwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wopɨngo'nohini nalohofɨwo'nɨngkiso hweho.
18 Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Anɨtumo muhwonyo'ne'nwoho. I oso'no Anɨtuye Hwomu Anga'nohino sohwo kanɨngkwohwo'nji nohumanji kako Anɨtuye yahino ne so'no nakumo netɨhwawo'nɨngkiso hweho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno lɨmentisofoho.
(Matɨyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

19 A'amu Jutafe hwe engo Jelusalem humamotofo sohwa hofɨko a'amu fihwamo Jounɨmne'no uhwatɨmentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo enjwa'mo syoho yɨwo'nɨngkohofo oso huhwo sohwa Lifaiyoho lɨwo'nɨngkohofo, oso hwanji hofɨko Jounɨmo nu'mantɨfi ulohonɨmentohofi, Kɨko tɨhwosilo. Anɨtu kako kuhwosopo'mentiso sohwosilaho.
20 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Joun kako hungkunoso hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole ulɨmento. Oso hwe Anɨtu a'amu Juta sohwona'nɨmo nefo'mayo'ne nɨhwosopo'mentiso sohwonɨ'maho. Ngko Kɨlaisɨnɨ'maho.
21 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, I ose'manji kɨko tɨhwosilo. Kɨko neyakwo Ilaija kulaho.
O'o, Ilaijanɨ'maho.
Ose ulahonɨngki apa'no ulɨmentohofi, I kɨko oso hwe engo sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngkuhwosi wonalɨmonte'no hontohumalohwone sohwosilaho.
Ose ulahonɨngkahonɨngkofi ulɨmento, O'o, ngko osoho hwo'nɨ'maho.
22 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, I kɨko tɨhwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwatɨmalofo sohwamo kikine'no pehofo ulanehwono. Kɨko kikine'no pehofo hnnalokuno.
23 Ose ulahonɨngkofi ulɨmento, Hohonta Aisaiya sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwo ole lɨmento,
Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.
Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.
Kakine'no honɨngkano nto'no hmmopmno.
Oso hungkuno honɨngkano imofo'ne sohune'no Aisaiya hohonta lɨmentisoso ngkine'no lɨmentisofoho. Joun ose lɨmentisofoho.
24 Oso a'amu Jounɨmo hungkuno ulohonɨmentohofo huhwo sohwamo a'amu Falisi sohwa lɨhwatɨmentohofofoho.
25 Hofɨko Jounɨmo nom'ne hungkuno ulɨmentohofi, Anɨtu a'amu fihumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso Kɨlais sohwo kɨko oso hwosɨ'maho. Kɨko Ilaija ki'maho. Kɨko oso hwe engo sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngkuhwosi wonalɨmonte'ne hontohumalohwone sohwosɨ'maho. Ose'manji kɨko hwe moya'mi somo mijo peho'ne kiyomalokuno.
26 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Joun ulɨmento, Ngko a'amu somo mijo'nohini kiyomawo'nɨngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho.
27 Ngko sɨmo'mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe tɨfinjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe somo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yokintahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiyo'nohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe somo monje yahinɨmentisofoho.
28 Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ulɨmentisofoho.

Jisas kako Anɨtuye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

29 Mo'nɨngkanta Joun kako uhwonɨngkisoso Jisas kako nto pahonɨngki uhwononto a'amu kako'njoponjo somo ulɨmento, Sekwo uhwonɨmno. Olo hwe lohwo Anɨtuye Yahu *Sipsip* Pa'nyo hweho. Hwapɨngoso kako nakwo hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

30 Olo hwe lohumne'no ngko ole nto selɨmalefoho. Ngko sɨmo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tɨfi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwapɨngoso ngko nje na'u aswo monɨmaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho. Ose nto selɨmalefoho.
31 Hohonta olo hwe Anɨtu nakwoe hwahopo nefo'mayo'ne uhwatɨmentiso lohumo ngko huhwo'ni yofe mɨhwo'mmalefoho. I oso'no kakoe honɨngkano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'nɨngkohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo i'mofapɨhwoso'no hofɨko kakimo yofe uhwofantɨfeho. Hofɨkimo itɨhwayo'ne hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.
32 Joun kako uhwonɨmentiso so'no oso a'amu huhwo sohwamo ole ulɨmento, Ngko nuhwononji ole uhwonɨmalefoho. Anɨtuye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wopɨngo yɨhufo ntolofiyo pa'nyoso noponto olo hwe lohumo nto kehumahoho.
33 Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohumne'no huno manimmasofoho. I oso'no Anɨtu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lonɨhwatɨmentiso sohwo ole ntɨmento, Hwangku kɨko Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ahwomo mta'ango nopɨhwosi hwe fihumo kehumaso sohumo uhwonɨngkohoji kɨko huno ole wakiyono. Kɨko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho.
34 Ose ntɨmentiso so'no olohonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anɨtuye Hwomu hweho. Joun ose ulɨmentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo sɨmo'mjo osofosofahu'nohino sohwamo ma'mentisofoho.

35-36 Mo'nɨngkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'nji nohumantɨfi Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho. Jisas kako hano emoyontanɨngki Joun kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole ulɨmento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako Anɨtuye Yahu *Sipsip* Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.
37 Joun ose ulahonɨngki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisasɨmo tɨfi inɨngkamentisiyefoho.
38 Jisas kako ikinjaofonto uhwonɨngkisoso siko nto inɨngkopahonɨngki uhwononto ulɨmento, Siko peho'no wotɨpeenji hwahusilo. Ose ulohonɨngkahonɨngki siko ulɨmentisiyo, Hwe Engofo, kɨko Anɨtuye hungkuno nalɨwo'nɨngkino sohwosi, kɨko ango ntɨpo humawo'nɨngkino hwosilo.
39 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Siko uhwonanji'manji e'wano. Noho fɨpinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahonɨngki siko Jisas humawo'nɨngkiso ango somo uhwonɨmentisiyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwapɨngoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 *kɨlouk*) sɨkuno so'njoho.
40 Oso hwe hufa'u sohwa'u Jounɨye hungkunomo upa'nonji Jisasɨmo inɨngkawomentisiyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Entɨluyoho. Saimoun Pitafe konɨngkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso mtɨ'mokalokweno.
41 Entɨlu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimounɨmo tɨpɨhwononto ulɨmento, Nakwo oso hwe Anɨtu nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohumo nto tɨpɨhwonɨngkuhwono. Kako Kɨlaisɨyoho.
42 Entɨlu ose ulonto kako Saimounɨmo Jisasɨyepono ipemotowahonɨngki Jisas kako nuhwononto Saimounɨmo ulɨmento, Kɨko Saimoun sohwosi Jounɨye hwomu hwosoho. Yofe songo womeekilɨmo. Sifas kiyoho.

Ose ulɨmentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifasɨyoho Ngkɨlik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwapɨngo neso sojo hweho.

Jisas kako Filipɨ'nji Notaniyelɨ'njimo nnɨngkapinyo ulɨmentisofoho.

43 Mo'nɨngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filipɨmo uswo'nonto ulɨmento, Kɨko ngkimo nnɨngkape.
44 Filip kakoe pone Mpetɨsaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'nɨkwa'i Entɨlu'nji Saimoun'nji humamojiyoponoho.
45 Filip kako Notaniyelɨmo tɨpɨhwononto ulɨmento, Oyomo. Hohonta Mouses kako Anɨtuye honɨngkano hungkuno mtɨ'mokonto kako hwe fihwo Anɨtu nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso so'no mtɨ'mokumentisofoho. A'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwantnne'no olo hwe huhwo sohumne'no ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohumo ngko nto tɨpɨhwonɨngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnnta'ango hweho. Jousepɨye hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo.
46 Ose ulahonɨngki Notaniyel ulɨmento, O'o, a'amu Nasalet sohwa wopɨngo hwa'maho. Hwe wopɨngo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahonɨngki Filip ulɨmento, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kɨko uhwonae.
47 Notaniyel kako Jisasɨyepono pontahonɨngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ulɨmento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohumo uhwonɨmno. Oso a'amu Isɨlael sohwo wopɨngo'nohini hweho. Kako hwasyo honɨngkanoso ane hweho.
48 Jisas ose ulahonɨngki Notaniyel kako nupa'nonto Jisasɨmo ulohonɨmento, Kɨko ngkine'no huno pipi kiyahonɨngki nohonɨma'nɨngkohino. Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje angomo'mo kɨko iyo fisayo pmpongo somo nohumentanɨngkini Filip kako mokohonontanɨngki ngko kaki'no kohonɨma'nɨngkohefoho.
49 Ose ulahonɨngki Notaniyel ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, hungkuno lonetɨhwayo sohwosi, kɨko Anɨtuye Hwomu hwosoho. Kɨko nakwo Isɨlael sohwona'niye Hwe Engo Ne hwosoho.
50 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko fisayo pmpongo somo nohumentanɨngkini kohononji kilohe so'no kɨko sɨmeho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangku yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso ngko i'me'no kɨko uhwonɨmonnoho.
51 Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ulɨmento, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwosompo'nawehwosi Anɨtuye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu nɨhwosopo'mentiso sohwo'niyepono nopɨkuji nosɨkuji yontanɨngkuji sekwo uhwonɨfitnnefoho. Ose ulɨmentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fihwo kako ape ma'mentisofoho.

1-2 Sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki oso hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fihwo kako ape mayo'ne sɨkuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitnne'ento joho ulɨmentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisasɨye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomokomoyo sohwanji hofɨko'nji uhu'mokumentohofofoho.
3 Oso hopo sopo a'amu pi'nɨngo engo uhu'mokumentohofoso hofɨko oso ape mayo somjo ipisayo mijo pompenjiyo *wain*ɨso moi'wo nto naofahonɨngkofi Jisasɨye kona'wohi Jisasɨmo ulɨmento, Hofɨkoe mijoso moi'wonoho.

4 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Na'u, kɨko ngkimo peho'no nto-
hino. Nje yokumpohn'nyo a'amu somo ujo ehontojwasiyo'ne sɨkunoso
mmo'nyofoho.
5 Ose ulahonɨngki kona'wohi oso a'amu ango homo somjo syoho ulo-
hofiyo sohwamo ulɨmento, Jisas kako sekumo yo'mayo peho peho'ne
selɨhwoso'no u, sekwo haloho'no fiyɨmno. Ose ulɨmentisofoho.
6 Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono
nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo
hiso a'amu Jutaso hofɨkoe yahinoso ole aho mijo yatɨjuyo'ne hungkuno
wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso honɨngkano hungkuno
homo somo ito'no inɨngkowalokuhwone so'no nakwo hn'nwi honɨngkano
wonyo ane'nwoho. Ose syafɨhu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho
mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho. Oso hwak-
wontoho mɨkunɨmposofoho.
7 Jisas kako syoho ulohofiyo sohwamo ulɨmento, Sekwo hwakwontoho
somo mijo mangonepo fihm'mopmno. Ose ulahonɨngki a'amu huhwo
sohwa hofɨko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho.
8 Moi'wo ihm'mofahonɨngkofi Jisas ulɨmento nosisyasyɨkuji nomotakuji
oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uyɨmno. Ose ulahonɨngki
hofɨko sohumemotamentohofofoho.
9 Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso
munɨngkonɨmentisoso mijo me'wampe'njo *wain* munɨngkonɨmentisofoho.
Oso hiso hwapɨngo so'no kako huno mummentisofoho. Oseso oso syoho
ulohofiyo sohwa hofɨko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofo so'no huno umen-
tisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso
hwe ape mayo'ne sohune'no joho ulɨmentisofoho.
10 Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohumo ulɨmento, A'amu hofɨko
wopayo engo iloho yanɨwo'nɨngkohofo sohwa hofɨko a'amu hopi'nonohino
somo mijo me'wampe'njo *wain*ɨso kaki'no uyɨkuji hwangku hofɨko oso mi-
joso sɨmeho uhnnɨngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso tɨfi wanɨfe.
I oso'no kɨko oso yahinoso momahoyohino. O'o, kɨko mijo me'wampe'njo
wonyoangkafoso nowentanɨngki sɨmo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso
nto nɨngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentanɨngkuhwoni kɨko mijo
wonyoangkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ulɨmentisofoho.
11 Oso syoho sɨmo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amu hwahoponjo sohwa
mifitnnefoho. Oso syoho sɨmo'mjo hiso Jisas kako hwaho Ngkalili anga
Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji
kakoe yofe engo'nji a'amu somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe
inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨmo sɨmeho
hi'ntnnono umentohofofoho.
12 Oso hiso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki Jisas ango Koponeyam sopone'no
homnɨngkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji
womentohofofoho. Osopo sɨkuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas Anɨtuye tajo ango engo somo a'amu mpe yontanɨngkofo sohwafe yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.
(Matɨyu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

13 Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo
sɨkuno engo * lɨwo'nɨngkohofoso mofonepo umo'nɨmonto yahonɨngki Jisas
kako ango Jelusalem sopone'no sɨmentisofoho.

* **2:13:** Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomaho.

14 Osopo iˈmofawento kako tajo ango angiyohoˈmo uhwonɨmentisoso yahu *mpulɨmokau sipsip*ɨˈnji yɨhufo oso huˈmesyontanɨngkofi uhwonɨmentisofoho. Osoˈnji aˈamu ahuˈmo hamniyoho uyontɨfi nomˈne hamniyoho kengoso asomo ikuwoloˈmokomayo yontɨfi hofɨkoe ijempoho sopo nohumentanɨngkofi uhwonɨmentisofoho.
15 Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopopojonto *sipsip*ɨˈnji *mpulɨmokau* osoˈnji mofonjiyohotoˈmɨhwatɨˈmentisofoho. Nomˈne aˈamu hamniyoho ikuwoloˈmokomayo syohoˈnjo sohwafe hamniyohoso iwontoˈmeeofonto ijempoho soˈnji fonjojohokuˈmeeoˈmentisofoho.
16 Ose yonto Jisas oso aˈamu yɨhufomneˈno hamniyoho aˈamu mtaˈni mawoˈnɨngkohofo sohwamo ulɨmento, Sekwoe yɨhufo nomafɨkuji mpanɨmno. Sekwo olo nje Mpohwoe ango loso sekwoe hoˈyango ango imofoˈneˈmaho. Mpanɨmno. Ose ulɨmentisofoho.
17 Hwangku sohonta Jisas ose imentiso soˈno kakoe inomokomoyo sohwa hofɨko huno ikwesyafɨhuˈmentohofo sohonta hungkuno angaˈno Ntefit Jisasɨmneˈno mtɨˈmokumentiso Anɨtuye hungkunomo woˈnnyo soˈneˈno syafɨhuˈmentohofofoho. Hungkuno hiso olenoho.
Ngko oleneˈno nɨmoˈnɨngkohoho.
Jɨje ango kiho ane wopɨngoˈnohini wentɨhwone soˈno nɨmoˈnɨngkohoho.
Oso hisoˈno ngko yokumpohnˈnyo kemokosyohumamesoˈno wonyo nɨmokufitnnefoho.
Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somneˈno huno syafɨhuˈmentohofofoho.
18 Jisas kako yoˈmayo yoˈmayo Anɨtuye ango mtaˈni wae yaoˈmentiso somo aˈamu Juta sohwafe hwe engo sohwa uhwonontɨfi sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki Jisasɨmo ulɨmentohofi, Olo hiloso tɨhwo kilisomo yohinoto. Kɨko yoˈmayo wonyoangkafo nakwo miyɨwoˈnɨngkuhwoneso uyɨmneˈnoˈmanji u, nakwo huno wonayono. Olo yokumpohnˈnyo loso Anɨtu mtaˈni maˈmasofoho huno wonaimontonoho.
19 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oloˈnohini wosetɨhwamonneˈno yohono. Sekwo olo Anɨtuye ango lomo wae yaopijoˈmanji sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaofɨhwosoˈno ngko apaˈno ango hiso nulɨkoˈmnefoho.
20 Ose ulahonɨngki aˈamu Juta sohwa ulɨmentohofi, Olo ango syoho neˈno yontanɨngkuhwoni soswo *fouti-sikɨs* (46) neyakoloˈmentisofoho. I osoˈno kɨko sɨkuno hufaˈu sɨhune memjaofɨhwosoˈno kɨko apaˈno mojoso hopolaho. Awonoho. Kɨko hopoˈmaho. Ose ulɨmentohofofoho.
21 I osoˈno oso ango hisoˈno Jisas ulɨmentisoso kakoe aˈapahomneˈno pahnnɨmo hungkuno hnnɨmentisofoho.
22 Hwangku sohonta Jisas kako poyo imoˈnɨngkahonɨngki Anɨtu apaˈno songo ulɨkaˈmentiso sohonta Jisasɨye inomokomoyo sohwonaˈni olo hungkuno Jisas nalɨmentiso somneˈno huno ikwesyafɨsyontani yoˈmayo hungkuno Anɨtuye iyoswo somo aˈamu mtɨˈmokumentohofo soˈnji yoˈmayo hungkuno Jisas nalɨmentiso somneˈno sɨmeho hiˈntnnonohino umentɨhwonefoho.

Jisas kako aˈamu hopiˈnonohinofe yahino soˈnji huno soˈntnneˈno huno uyɨmentisofoho.

23 Oso Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo sɨkuno engo † somo hofɨko elɨjwonontanɨngkofi Jisas kako ango Jelusalem sopo nohumentanɨngki aˈamu piˈnɨngo sohwa uhwonɨmentohofoso Jisas

† **2:23:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso yontanɨngki uh-wononti̇fi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtu mta'ango ne hweho.
24 Ose ko hnnɨngkahonɨngkofi Jisas kako huno ole syafɨhu'mento, A'amu fehohnjoso hofɨko sɨmeho hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syafɨhu'mentisofoho.
25 Hwapɨngoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe sɨmeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'nihwa Jisasɨmo mulɨfitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesyafɨsyɨwo'nɨngkohofo so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofɨko olo hwe lohwo Anɨtu mta'ango ne hweho, ko hnnɨngkahonɨngkofi Jisas kako sɨmonyo miyofoho. Hwapɨngoso hofɨko huno ukwesyafɨsyontɨfeho unɨngkanɨngki kako tɨmo'nohini uh-wonɨmentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemosɨ'nji hungkuno hnnɨmentisiyefoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe honɨngkanomo inɨngkamojo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho.
2 Sɨkuno fihumo sɨkwo'miyomo Nikoutemos kako Jisasɨmo nu'manto ulɨmento, Nje Lontɨhwayo sohwosi, Anɨtu kako kikimo kakoe hungkuno lonetɨhwayo'ne lokuhwatɨmentiso hwosoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako kɨko'nji mohumayontentesi kɨko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso miyohotnnesohilo. O'o, Anɨtu kɨko'nji humaho.
3 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hungkuno nɨhu'no nehopi wakilɨmonne'no yohono. Kɨko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo Anɨtumo enjwa'mo humayo somo motɨpɨhwononefoho.
4 Ose ulahonɨngki Nikoutemos ulɨmento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomnawesoso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no kɨko filontɨhwaho.
5-6 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohumo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ehuhnnamo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakilɨmne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako Anɨtumo enjwa'mo humayoso motɨpɨhwononefoho.
7 Kɨko songo apa'no hmmo'nyo kilohe so'no yomo yohotoho.
8 Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini inɨngkawowo'nɨngkisofoho. Oso ifofo huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mjɨmɨwowo'nɨngkohoho. Kɨko ifofo neso muhwonhnnehino. O'o, mo'mayo'nohini uh-wonɨhwajɨwo'nɨngkino. Ifofo hiso ntɨ'mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehusasyɨwo'nɨngkohoho. O'o, kɨko huno makiyonehoho. Oso hopaso Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, kɨko huno makiyofoho.
9 Ose ulahonɨngki Nikoutemos Jisasɨmo ulɨmento, Olo ntohino loso pipi i'mofaponeto.
10 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko a'amu Juta somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo yofe engo'njo sohwosi olo hungkuno losomne'no kɨko huno nto'no mehohosakisiyotaho.

11 Hungkuno nehopi kilalokweno. A'amumo hungkuno
lutɨhwawo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji
yo'mayo tɨmo uhwonyo so'ntnne'no ulɨwo'nɨngkuhwone hwona'nyoho. I
oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo sɨmeho muyo'njo
yontɨfi hohujo ikinjaofalokwofo.
12 I ngko yo'mayo olo hwaho loponjo i'mofopalokunjo so'no selahonɨngko
sekwo oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo yalok-
wofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no
selɨ'me'no sekwo huno pipi waseimontolo.
13 A'amu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu
tɨhwo waselɨmontolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso
uhwonɨngkohono eso tɨhwo waselɨmontolo. Osenoho esofo. O'o, awonoho.
Ngko'nohini A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanji pmmentohe
hwo'nyoho.
14 Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo no-
humentanɨngkofi Mouses kako homa huyo'mango mtɨ'mokonto tokemo
montitofosyahonɨngki a'amuso oso homa somo uhwonontɨfi Anɨtuye yofe
ho'noma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangku
ngko A'amufe Hwomu sohwo'nɨmo iyo hwojiyahofɨku'nnyo sopo fon-
jinto'ofanɨhufitnnefoho.
15 A'amu hopi'nonohinoso ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijoso hofɨko
songo wopɨngo ne'no nohumantokutnnefoho.
16 Ose ulɨkwato lohofonto ulɨmento, Anɨtu kakoe Hwomu nɨhu'no
anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no Anɨtu kako sekwo a'amu
hwahoponjo hopi'nonohino sokune'no sɨmeho mɨkunɨmposo sejapm-
mentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwatɨmentisofoho. Os-
eso a'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijoso hofɨko hofɨkoe wony-
omne'no tohino mayo'ne'maho. O'o, hofɨko songo ne'no engolopohamo
humayo'nefoho.
17 Anɨtu kako ngkine'no ole mosyanɨfɨsiyo'njo yonto olo hwaho lo-
pone'no lonɨhwatɨmentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe honɨngkano
wonyo'ne tohino engo uhumnɨmontonoho. Oso hunoso mosyanɨfɨsiyo'njo
imentisofoho. O'o, a'amu hofɨkoe honɨngkano wonyo somo humen-
tanɨngkuji hofɨkoe wonyomjo tohino mafɨkutnnehonto kako hofɨkimo
isɨhutofomayo'ne ngkimo lonɨhwatɨmentiso hwo'nyoho.
18 A'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapinyoso hofɨko tohino
hofɨkoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo tɨfi
monnɨngkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinoso mayo'ne hweho.
Hwapɨngoso kako Anɨtuye Hwomu Anga'nohino sohwo'nne'no sɨmeho
hi'ntnnono montapmmojo hweho.
19 Oso tohino mayo hwapɨngoso olenoho. Pomponaho honɨngkano
wopɨngo wonyoangkafo somo utɨhwayo'ne nto pmmentisofoho. I oso'no
a'amu fehohnjo hofɨkoe honɨngkano wonyo so'nji hwahoponjo yahino
wonyo so'ntnne'no umo'nɨngkahonjoso ole lɨwo'nɨngkohofofoho. Nakwo
pomponaho somo inɨngkayoso nakwolaho. O'o, sɨkwo'mjoho'mo wohu-
mentɨhwano lontɨfi iwo'nɨngkohofofoho.
20 A'amu honɨngkano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalo-
foso hofɨko pomponaho hiso'no mangohwa imo'nɨwo'nɨngkohofofoho.
Hofɨkoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uh-
wonɨfitnnohontɨfi pomponaho so'no i'waho yontɨfi sɨkwo'mjoho'mo
humawo'nɨngkohofofoho.

21 I oso'no a'amu An+tuye hon+ngkanomo t+fi nehopi'nohini in+ngkuwalokwofoso hof+ko pomponaho hopo sopo nto i'mofapont+fi osopo humolawotofo. Hof+ko oso pomponaho sopo nohumentan+ngkofi a'amu hof+koe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n+ngkohofo so'ntnne'no uhwonont+fi An+tuye yokumpohn'nyo'nji yalokwofo hnn+mentohofofoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisas+ye hwap+ngo ne so'no l+jwao'mentisofoho.

22 Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nakwo oso hwaho Jutiya sopone'no ument+hwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe moya'mi somo mijo kiyoma'ment+hwonefoho.

23 Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahon+ngkofi kako mijo kiyoma'mentisofoho.

24 Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Joun+mo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

25 S+kuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentan+ngkofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hof+kimo u'manto a'amu Jutafe hon+ngkano wop+ngo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yat+ku'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Joun+ye inomokomoyo sohwanji hnn+mentohofofoho.

26 Oseso Joun+ye inomokomoyo sohwa hof+ko Joun+mo u'mant+fi ul+mentohofi, Nakwoe lonet+hwayo sohwosi, k+ko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihnta'ni k+ko'nji humamentiso sohune'no k+ko kakine'no hungkuno l+jwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyomalofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinoso kakiyepono walokwofo.

27 Ose ulahon+ngkofi Joun ul+mento, An+tu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hof+koe syohoso muyo'njo yontentesi hof+ko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisas+yepono walokwofo so'no nakwo huno nayohoho. An+tu kako Jisas+mo oso syoho hiso uy+mentisofoho.

28 Olo hungkuno hohonta sel+mentohe loso nto upa'n+mentohofo, Ngko K+lais oso hwe An+tu nakwoe hwahopo a'amumo ufo'mayo'ne l+hwajone sohwon+'maho. O'o, a'amu oso hwe huhwo sohwoepono ufitnne hon+ngkanoso ito'no esyohumayo'neso An+tu lon+hwat+mentiso hwo'nyoho.

29 Ose ulonto pahnn+mo hungkuno ul+mento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwoso'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hof+ko kakine'no s+meho wop+ngo wonyoangkafo umo'n+montonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisas+ye a'amu sohwo'ni uhwon+ngkoheso a'amu pi'n+ngo Jisas+yepono walokwofo so'no uhwononji nje s+meho wop+ngo wonyoangkafo nto n+mo'n+maho.

30 Jisas+ye yofeso engo imo'nonefoho. Ngko kakimo enjwa'mo humahon+'mo nje yofeso monje wantoho'montonoho.

31 Ose ul+kwato lohofonto ole ul+mento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'n+mo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hof+ko yo'mayo olo hwaho loponjo so'no l+wo'n+ngkohofofoho. Hwe

ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho.
32 Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino wopɨngo kanɨngkwohwoe ango wopɨngo sopo uhwonɨmentiso so'nji yo'mayo upa'nɨmentiso so'ntnne'no lonetɨhwawo'nɨngkiso hweho. I oso'no a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonetɨhwawo'nɨngkiso homo somo nupa'nontɨfi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'nɨngkohofofoho.
33 A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo sɨmeho uyonto Anɨtu kako nehopeho linyo hweho.
34 Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no Anɨtu lɨhwatɨmentiso sohwo kako Anɨtuye hungkuno nalɨwo'nɨngkiso hweho. Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo oso hwe huhwo sohumo ifehu'mokahumentisofoho.
35 Mpohwo Anɨtu kako kakoe Hwomu huhwo sohumo sɨmeho uyonto yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.
36 A'amu fihwo kako Anɨtuye Hwomu sohumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu Anɨtuye Hwomu sohwoe hungkunomo tɨfi minɨngkayo'njoso hofɨko Anɨtumo enjwa'mo humayo somo motɨpɨhwonɨfitnnefoho. O'o, hofɨkoe wonyomne'no tohino mayo'nefoho. Hofɨkine'no Anɨtuye sɨmeho tohino uhmnonefoho. Joun ose ulɨmentisofoho.

4

Jisasɨ'nji a'mu Someliyanta'ango si'nji hungkuno hnnɨmentisiyefoho.

1 Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hofɨko olo hungkuno upa'nɨmentohofi, A'amu pi'nɨngo engo Jisasɨye inomokomoyo imo'nɨngkahonɨngkofi Jisas hofɨkimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Jounɨye inomokomoyo sohwamo yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'nɨmentohofofoho.
2 Ose ko upa'nɨmentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwona'ni a'amu somo mijo kiyoma'mentɨhwonefoho.
3 Oso hungkuno homo somo a'amu Falisi sohwa upa'nɨmentohofo so'no Jisas kako huno uyahonɨngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo ulɨko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono lɨmentisofoho.
4 Ose lonto kako honɨngkano somo nowento kako hwaho Someliya sopoe umentisofoho.
5 Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousepɨmo hwaho umentisoso mofoneponoho.
6 Oso hopo sopo mijimo Jekoup nɨhu'no hohonta ijɨmentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyo kwa'ofiyo ne lopo lohofontanɨngki (12 *kɨlouk* somo) Jisas kakoe a'apaho usijo'no oso hopo sopo humamentisofoho.
7 A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmmentisofoho. Oso a'mu hisi nopahonɨngki Jisas ulɨmento, Mijo ntape. Ngko wanɨmo. Ose ulɨmentisofoho.
8 Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no ango ne sopo nto umentɨhwoneponoho.

9 Jisas kako'nohini nohumentanɨngki oso a'mu Someliyanta'angosi
Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko a'amu Juta hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho.
Oso'no kɨko mijo ntape. Ngko wanɨmo eso peho'no ntohino. Ose
ulɨmentisofoho. Hwapɨngoso a'amu Juta so'nji a'amu Someliya so'nji
hofɨko hungkuno molanɨmotofofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofofoho.
10 Jisas kako oso a'mu simo ulɨmento, Anɨtu kako a'amumo yo'mayo
wopɨngoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wanɨmo kiloheso so-
hwo'nnontnne'no kɨko huno nto'no kiyontentesi kɨko ngkimo mijo'no jomo
ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo.
11 Ose ulahonɨngki a'musi ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko mijo ifanyoso ane
hwosoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo
ne'no humayoso ntɨ'mta'ni woma'monnto.
12 Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo
mijimo loso nejapmmentisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji
hofɨkoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta nɨmotofofoho. Oseso nakwo
jɨje mijoso peho'no womantantoho. Jɨje yofe engoso neyakwo Jekoup
sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho.
13 Ose ulahonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu olo mijo
loso nɨwo'nɨngkohofoso hofɨko nom'ne sɨkunomo mijo'ne apa'no
umo'nɨmontonoho.
14 I oso'no a'amu fihwo kako olo mijo uyɨme loso noso'manji kako apa'no
mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uyɨme loso nonɨngkuhwosi kakoe
sɨmeho mo'mo mijolɨmo hopa imo'nɨngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no
swapɨwo'nɨngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho.
15 Ose ulahonɨngki a'musi ulɨmento, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo
ntape. Oseso hwangku ngko mijo'no mijoho mape'nɨmnehono. Oseso ngko
olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.
16 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko jɨje angopo nowehoji jɨje hwe-
humo utɨmahoji olopo asomo fɨpe.
17 Ose ulahonɨngki a'musi ulɨmento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose
ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ou, kɨko hwehwo ani'nyoho ntohinoso nɨhu'no
nehopi lohino.
18 Kɨko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino sohwamo uma'nɨmentohino
kiyoho. I, olo hwe lohwo olohonta kɨko'njo humasiyoso jɨje hwehwo'maho.
Oso jɨje hungkuno nehopi lohino.
19 Ose ulahonɨngki a'musi yomo yonto ulɨmento, Hwe Engofo, ngko
kikine'no huno niyohoho. Kikimo Anɨtu hungkuno kijopahonɨngki
lɨmotnno hwosoho.
20 Nakwo a'amu Someliya hn'nwiye neyakwosa hofɨko olo hwofɨki'nyo
lopo * Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofofoho. I oso'no sekwo
a'amu Juta soku ole lɨwo'nɨngkohofi, A'amu hopi'nono ango Jelusalem
soponohini Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.
21 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'mu losi, nje hungkuno ne somo kɨko
sɨmeho hi'ntnnono uyo. Sɨkuno fihwi umo'nɨmonto yalokunjo somo sekwo
olo hwofɨki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitnnehofo.
I a'amu ango Jelusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitnnehofo. O'o,
a'amu ango'meemjoso hofɨkoe hwapɨngopo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne
uhu'mokantɨfeho.
22 I oso'no sekwo a'amu Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe
ho'nomayo'ne hwapɨngo neso huno maseyofoho. Nakwo a'amu Juta

* **4:20:** Oso hwofɨki'nyo sopo a'musi lɨmentisoso Hwofɨki'nyo Ngkelisim hwaho Someliya soponoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

hn'nwi nakwo An+tuye yofe ho'nomawo'n+ngkuhwone ne sohumo nakwo huno nayohoho. Hwap+ngoso nakwo a'amu Juta hn'n+mta'ni An+tu kako hwe fihumo uhwosopeehon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo is+hutofomayo'ne hweho. Oso'no hwap+ngo neso huno nayohoho.

23 Oso s+kuno hiso umo'n+monte'no kilohe hiso olohonta nto i'mofapohoho. A'amu fihwo kako ngko An+tuye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uy+montonoho. Kako An+tuye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno huhwo sohwo An+tuye yofe ho'nomayo'ne hon+ngkano neso ut+hwahon+ngkuhwosi oso hwo in+ngkohwoso'no kako An+tuye yofe nehopi woho'noma'montonoho. Nje Mpohwo kako a'amu oso yahino so'njo somne'no umo'n+ngkohoho.

24 An+tu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amu An+tuye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako An+tuye Towahuno'nji nohumahwosi kako hon+ngkano nto'nohinomo un+ngkamontonoho. Oso yahinoso An+tuye yofe ho'nomayo'ne nefoho.

25 Ose ulahon+ngki a'musi ul+mento, Ngko huno ole niyohoho. An+tu kako ole nal+mento, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwosopo'mentohe sohumo sekuyepono uhwat+monnoho. Oso a'amu huhwo sohumne'no K+lais+yoho l+wo'n+ngkuhwonefoho. Kako nop+hwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonet+hwamontonoho.

26 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko k+ko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ul+mentisofoho.

27 Ose ul+kwato lohofahon+ngki Jisas+ye inomokomoyo sohwona'ni u'mentani uhwon+ment+hwoneso Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontan+ngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'n+ngo syaf+hu'ment+hwonefoho. I oso'no nakwo a'mu simo ole mujofoho. K+ko peho'no kumo'n+ngkohoho. I Jisas+mo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho.

28 Oseso a'musi kako kakoe mij+po'nyoso nul+ko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ul+mento,

29 Sekwo nop+kuji olo hwe lohwo uhwon+mno. Kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe An+tu uhwat+mnoho nal+mentiso K+lais sohwol+keno.

30 Ose ulahon+ngki hof+ko hof+koe angopo ul+ko'mant+fi Jisas+mo uhwonano lont+fi pmmentohofofoho.

31 Oso hohosohonta Jisas+ye inomokomoyo sohwona'ni Jisas+mo ul+ment+hwoni, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, k+ko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo.

32 Ose ulahon+ngkuhwoni Jisas nal+mento, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho.

33 Ose nelahon+ngki inomokomoyo sohwona'ni ole hnn+ment+hwoni, A'amu fihwo kako Jisas+mo wopayo nto uyisohwol+keno.

34 Ose syof+syahon+ngk+hwoni Jisas nal+mento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpohwo n+hwat+mentiso sohwoe hunomo t+fi in+ngkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntap+wo'n+ngkisofoho.

35 Ose nalonto ole nal+mento, Sekwo ole l+wo'n+ngkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolof+hwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose l+wo'n+ngkohofo kuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'n+hwon+mno. Toyo nto imaho.

36 I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyoso a'amu hofɨko nje hungkunomo upa'nɨngkuji sɨmeho komo'no wontapɨfe ntnne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tɨfi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yango pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anɨtuye hungkuno nom'ne a'amumo ulɨwo'nɨngkohofoso hofɨkoe ho'yangoso olenoho. Hofɨkoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'nɨngkuji Anɨtumo sɨmeho uyɨfijo'manji oso a'amu hiso hofɨkoe ho'yangofoho. Hofɨko oso ho'yango hiso'nji engolopohamo nohumantokutnnefoho. Oseso oso wosopayo hulɨwo'nɨngkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'nɨngkohofo so'nji hofɨko sɨmonyo afa'no afa'no uyantɨfeho.

37 Oseso oso hungkuno lɨwo'nɨngkohofo loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopuyo hulahonɨngki nom'nihwo wosopayo toyoso emawo'nɨngkisofoho. Ose lɨwo'nɨngkohofofoho.

38 Sekwo wopuyo ko mahulɨmmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofo somta'ni wopayo toyo emalokwofo. Sɨmo'mo a'amu nom'neso hofɨko Anɨtuye hungkuno nom'ne a'amumo lutɨhwawo'nɨngkohofo so'no sekwo oso a'amu hisomo nje hungkuno ulɨkujo'no hofɨko nje a'amu ne umo'nantɨfeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofo. Jisas ose ulɨmentisofoho.

39 Oso a'musi Jisasɨ'nji hungkuno hnnɨmentisiyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulɨmentiso so'no a'amu pi'nɨngo engoso Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho.

40 Oso a'amu hiso Jisasɨ'njopo i'mofapontɨfi Jisasɨmo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentohofi, Kɨko nakwo'njo lopo fosyohumaho. Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨko'nji sɨkuno hufa'u humamentisofoho.

41 Osopo nohumentanɨngki a'amu pi'nɨngo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nontɨfi sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

42 Hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi hofɨko oso a'mu simo ulɨmentohofi, Sɨmo'mo jɨje hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafɨhu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no olohonta kakinta'ni kakoe hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'nwiye wonyo somjo tohino somta'ni isɨhutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ulɨmentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe hwomumo wopɨngo umokumentisofoho.

43 Oso sɨkuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'nɨngkahonɨngki Jisas oso ango hopo sopo nulɨko'manto Ngkalilino umentisofoho.

44 Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso lɨmentisofoho. A'amu fihumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwo kako kakoe hwapɨngo sopo yofe engo ane hweho. Ose lɨmentisofoho.

45 I oso'no Jisas kako kakoe hwapɨngopo Ngkalili i'mofopahonɨngki a'amu hopo soponjoso hofɨko Jisas pmmentiso so'no sɨmonyo imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko hi ango Jelusalem Sɨkuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo sɨmentohofofoho. Osopo nohumantɨfi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofo Jisas yahonɨngki uhwonɨmentohofofoho.

46-47 Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne sɨkuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta

kako hungkuno lahonɨngki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo *wain* imo'nɨmentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentanɨngki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'nɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo tɨpema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisasɨmo tɨpɨhwononto hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Nje hwomu kako poyo wape'nɨmonte'no mofoneponoho. Oso'no kɨko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumo wopɨngo nɨmokiyo.

48 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso miyome'manji sekwo ngkine'no masemo'nyo'njo kuyoho, sɨmeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

49 Ose ulahonɨngki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko komo'no fɨpe. Nje hwomu poyo pe'noloho.

50 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko jɨje angopono asomo fɨwe. Jɨje hwomu sohwo wopɨngo wohumamontonoho. Ose ulahonɨngki oso hwe huhwo sohwo kako Jisasɨye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono uyonto kakoe ango pone'no asomo umentisofoho.

51 Nowentanɨngki kakoe syoho ulohofiyo sohwa honɨngkanopo uswo'nontɨfi ulɨmentohofi, Jɨje hwomu sohwo wopɨngo humaho.

52 Ose ulahonɨngkofi kako ulohonɨmento, Nje hwomu sohwo wopɨngo mofehi'nyo ntisohumo imo'nɨmaho. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki wopɨngo humaho.

53 Ose ulahonɨngkofi kanɨngkwohwo huno ole uyɨmento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ulɨmento, Jɨje hwomu wopɨngo wahumamontonoho. Ose ikwesyafɨsyonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

54 Oso wonyoangkafoso a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso sɨmo'mo ahu'mo mijomo *wain* imo'nɨmentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetesɨta sopo hwe mnokino'njo sohumo wopɨngo umokumentisofoho.

1 Oso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki a'amu Jutafe Sɨkuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahonɨngki Jisas Jelusalemne'no sɨmentisofoho.

2 Oso ango Jelusalem sokilojo kuso anga'no yahu *sipsip*mnefoho lɨmotofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nnyoponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetesɨta. Oso hopo sopo ango aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyoponoho.

3 Oso ango hopo sopo a'amu pi'nɨngo engo mnokino'njoso humamotofofoho. Fehohnjoso tɨmpi'nyo fehohnjo sɨfe wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hofɨko oso mijo ayo we'e huhwo sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho.

4 Hwapɨngoso sɨkuno fehohnjo Anɨtuye a'amu ahwomomjo fihwo noponto mijo ajwomo'mo songo songo imokahonɨngki uhwonontɨfi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo sɨmo'mo ho'nɨma'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'nɨmentisofoho.]

5 Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentanɨngki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.
6 Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fosyowentanɨngki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syafɨsyonto ulɨmento, Kɨko nje a'apaho wopɨngo wanɨmo'nono lakinɨngkohoho.
7 Ose ulohonɨngkahonɨngki a'amu mnokino'njo sohwo ulɨmento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nontomafɨkuji mijomo menɨhumajone a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko lontnneso nom'ne a'amuso niyakolofɨwo'nɨngkohofo hwo'nyoho.
8 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, kɨko nolɨkafohoji jɨje ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano.
9 Ose ulahonɨngki nɨhu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wopɨngo imo'nɨngkahonɨngki kako nolɨkafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso sɨkuno hiso sɨkuno iyoho humayomnoho.

10 Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko oso hwe wopɨngo umokumentiso sohumo ulɨmentohofi, Olo sɨkuno loso iyoho humayo'nefoho. Jɨje ife yo'mayoso mokoho'nawe'ne sɨkuno m'maho. Kɨko nakwoe honɨngkano hungkunomo mtɨhupeelokuno.
11 Ose ulahonɨngkofi kako ole ulɨmento, Oso hwe kako wopɨngo nɨmokonto ntohoho, Kɨko nolɨkafohoji jɨje ife yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho.
12 Ose ulahonɨngki hofɨko ulohonɨmentohofi, Tɨhwoe a'amuhwo kilisoto. Jɨje ife yo'mayoso mahoji mpano eso.
13 Ose ulahonɨngkofi oso hwe wopɨngo imo'nɨmentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwapɨngoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohumo wopɨngo umokonto a'amu pi'nɨngo engo somo uhwononto kako komo'no ulɨko'ma'mentisofoho.

14 Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohumo Anɨtuye tajo ango engo somo tɨpɨhwononto ulɨmento, Kɨko upa'nyo. Wopɨngo nto imo'nɨngkino hwosoho. I kɨko honɨngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo mɨkunɨmposo ku'manoho.
15 Ose ulahonɨngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwamo ulɨmento, Oso hwe ngkimo wopɨngo nɨmokumaso sohwo Jisasɨyoho. Ose ulɨmentisofoho.
16 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofɨko Jisasɨmne'no wonyo ulohofano lontɨfi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwapɨngoso Jisas kako oso hwe wopɨngo umokumentisoso sɨkuno iyoho humayo somo imentisofoho.

17 Hofɨko Jisasɨmo yoka hungkuno ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I nje Mpohwo kako sɨkuno huhwo huhwi a'amumo wopɨngo'nohini ne'no ulohofɨwo'nɨngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo sɨkuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho.
18 Jisas ose ulɨmentiso so'no a'amu Jutaso hofɨko Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi imentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofi, Jisas kako sɨkuno iyoho humayo somo syoho iwo'nɨngkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako Anɨtu nje Mpohweho naliso'manji kako huno ole syofɨsyalofoho. Ngko Anɨtu'nji afa hwo'nyoho. Ose syafɨsyontɨfi hofɨko Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi imentohofofoho.

An+tuye Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

19 Jisas a'amu Juta huhwa sohwamo ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini
wasel+monne'no yohono. Ngko An+tuye Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni
ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'o, yo'mayo nje Mpohwo yalokunjo
somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mpohwo yonteso Hwomu
sohwo kako iwo'n+ngkohoho.
20 Nje Mpohwo kako s+meho engo m+kun+mposo Ngkimo
ntap+wo'n+ngkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso
nt+hwawo'n+ngkisofoho. Oseso yo'mayo nt+wo'n+ngkisoso ngko
yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo t+mo uhwon+malofo sohwasi
hwangku An+tu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilo'nnyoso
ntap+hwoso'no sekwo uhwon+ngkuji sekwo yomo uyant+feho.
21 Mpohwo kako a'amu poyo pe'nyo somo ul+kafonte sohwo songo apa'no
umokuwo'n+ngkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo
pe'nyo somo ul+ka'mo l+meso i ul+ka'monnoho.
22 Olohonta Mpohwo An+tu kako a'amufe hon+ngkano somne'no
wop+ngofoho wonyofoho mujo hweho. O'o, kako oso syoho hiso kakoe
Hwomu sohwo'n+mo ntapmmentisofoho.
23 Oseso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof+ko Mpohwoe yofe
ho'nomawo'n+ngkohofo hopaso hof+ko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi
ho'non+mapitnne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. I oso'no a'amu nje
yofe moho'non+mayo'njo hwo'manji hof+ko nje Mpohwo n+hwat+mentiso
sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.
24 Ose ul+kwato lohofonto ole ul+mento, Ngko nehopi'nohino
wasel+monne'no yohono. A'amu hof+ko nje hungkunomo upa'n+ngkuji
An+tu n+hwat+mentiso sohumo s+meho hi'ntnnono uy+kuji hof+ko songo
ne'no wop+ngo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hof+koe yahino somne'no
hungkuno ikwolofo angkuhwafo sopo m'mofapitnnefoho. Hof+ko poyo
pe'nyo yahino somo hwotoho fent+fi songo ne'no humayo yahinoso nto
t+pema'mentohofofoho.
25 Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso s+kuno u'mofapmmonto
imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo
pe'n+mentohofoso hof+ko An+tuye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje
hungkuno upo'nant+feho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo
s+meho uy+kuji'manji hof+ko songo ne'no nohumantokutnnefoho.
26 Nje Mpohwo kako songo humayo hwap+ngo sohwo kako kakoe Hwomu
sohwo'nnonji songo fosyohumayo'ne hwap+ngo n+mokumentisofoho.
27 Oseso An+tu kakoe Hwomu sohwo'n+mo oso syoho a'amufe yahino
somne'no wop+ngofoho wonyofoho ujoso ntapmmentisofoho. Hwap+ngoso
Ngko A'amufe Hwomu n+hwosopo'mentiso hwo'nyoho.
28 Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne
s+kuno imo'nyo sohwi i'mofap+hwoso'no a'amu poyo nto pe'nont+fi
pi'n+momo wotofoso hof+ko nje mampaho wonupo'nant+feho.
29 Hof+ko nupa'n+ngkuji apa'no songo wol+kofant+feho. A'amu yahino
wop+ngo imotofoso songo ne'no nohumantokutnnefoho. A'amu yahino
wonyo imotofoso tohino engo t+pemapitnnefoho.

An+tu kako kakoe hwomufe hwap+ngo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

30 Ngko a'amufe yahino somne'no yano milof+hwajiyo syoho imeso
nje huno mta'ni mimnehono. O'o, ngko nje Mpohwoe hungkunomo
upa'n+'mo osomnohini ngko t+fi in+ngka'mo ngko a'amumo yano

milofɨhwajiyoso ntoˈnohino uyɨmonnoho. Hwapɨngoso ngko nje huno mtaˈni uyɨmonjiˈmaho. Oˈo, nɨhwatɨmentiso sohwo yoˈmayo umoˈnososo uyɨmonnoho.
31 Ngko sekumo ngkineˈno hungkuno selɨˈmeˈno sekwo huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Kakoe hungkuno nehopitɨkeno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofɨsyantɨfeho.
32 I osoˈno nomˈnihwo nje Mpohwo oso hungkuno ngkineˈno selokweso kako huhwo nje hwapɨngo soˈno setɨhwalofoho. Oso ngkineˈno setɨhwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho.
33 I nomˈne hungkuno upaˈnyo. Oso hwe Joun Aˈamumo Mijo Kiyomaˈmojo sohwoe hungkunomo sekwo upoˈnaneˈentɨfi kakiyepono sekwoe aˈamumo uhwatɨmentohofofoho. Oso hwe huhwoˈnji nje hwapɨngo soˈno hungkuno nehopi nto selɨmojofoho.
34 Ngko hwaho loponjo hwe sohwoe hungkuno ngkineˈno nje hwapɨngo soˈno selɨmentiso soˈno ngko huno piˈnɨngo maniyantofiyoho. I osoˈno sekwo ngkimo sɨmeho ntapɨfitnneˈno sekwoe wonyomjo tohino somtaˈni isɨhutofosemayoˈne Jounɨye hungkunoso huno sefohotofoˈne selalokweno.
35 Joun sohwo kako sikiloho hopo imoˈnonto sekumneˈno pomponaho losesiyoˈne hweho. Sekwo kakoe pomponahopo weˈenepi wohumano lontɨfi sɨmonyo imentohofofoho.
36 I osoˈno olohonta nomˈne wopɨngo Jounɨmo hwofiloˈnnyoso nje hwapɨngo soˈno losetɨhwalofoho. Oso hiso nje syoho wopɨngo Mpohwo ntapmmentiso aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso sekwo uhwonɨngkuji nje hwapɨngo soˈno huno waseyono. Mpohwo Anɨtu lɨhwatɨmentiso hweho waseyono.
37 Nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo sekwo kakimo muhwonyoˈnjo ko yontɨfi kakoe mampaho somo mupaˈnyoˈnjo ko yahonɨngkofi kako huhwo nje hwapɨngo soˈno nto setɨhwamentisofoho.
38 Kakoe hungkunoso sekwoe sɨmeho moˈmo maseuyoho. Hwapɨngoso sekwo Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwoˈnɨmo sɨmeho hiˈntnnono montape kuyoho.
39 Sekwo huno ole syofɨsyalokwofo. Nakwo Anɨtuye hungkunomo sɨkuno huhwo huhwi atofo lɨwoˈnasoso nakwo songo neˈno humayoˈne wotɨpemantanoho. Ose syafɨsyontɨfi sekwo oso hungkuno homo somo hafɨhafe tɨpewoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno oso hungkuno hiso nje hwapɨngo soˈno ko lɨjwaofɨwoˈnɨngkisoso
40 sekwo ngko songo neˈno wonyoangkafo humayo hwapɨngo sohwoˈnɨmo nɨˈmayo soˈno nakwolaho lɨwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno sekwo songo neˈno humayoso matɨpmmopiyo hwasoho.
41 Olo hungkuno loso sekwo nje yofe wohoˈnonɨmantɨfeˈno maselalokuyohono.
42 Oˈo, ngko sekwoe yahino somneˈno huno niyohoho. Sekwo Anɨtumneˈno Nakwolaho lalokwofo.
43 Ngko nje Mpohwoe yokumpohnˈnyoˈnji noponji seˈmaˈmentoheso, Ngko Anɨtu mtaˈango hwoˈnyoho selɨmentohefoho. I osoˈno sekwo nje hungkunomo mohoˈnonɨmaso hwasoho. I hwe nomˈnehwo kakoe huno mtaˈni seˈmahwosi kakoe yokumpohnˈnyoˈnji yoˈmayoso ihwosoˈno sekwo kakoe hungkunomo wohoˈnomantɨfeho.
44 Sekwo sekwoe yofe hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno sekwo sekwoe yahino somneˈno Anɨtu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafɨsiyoˈnjo liyalokwofo. Oˈo, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hisoˈno sekwo Anɨtu ne angaˈnohino sohumo sɨmeho hiˈntnnono muyɨfitnnehofo.

45 Tɨfi no'mo sekwoe honɨngkano somne'no hungkuno ikwolofo'ne
sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mulɨmnehono. O'o, Mouses sek-
woe hungkuno ikwolofo'ne sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo
ulonefoho. Hwapɨngoso sekwo huno ole syofɨsyalokwofo. Nakwo
Mousesɨye honɨngkano hungkunomo ito'no inɨngkowalokuhwono. Oso'no
nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotɨpemantanoho. Ose
syofɨsyalokwofo.
46 I oso'no sekwo Mousesɨye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono nehopi
uyontɨfijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono
nontapɨkutnnesohilo. Hwapɨngoso Mouses kako ngkine'no hungkuno
mtɨ'mokumentisofoho.
47 Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mtɨtmokumentiso somo sekwo nto'no
minɨngkayo hwasɨ'manji sekwo nje hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono pipi
wotɨpeentɨfito. Awonoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

6

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) somo wosopayo uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni
wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipeliyasɨyoho.
2 Osopo Jisas nowahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso Jisasɨmo tɨfi
inɨngkapmmentohofofoho. Hwapɨngoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu
miyɨwo'nɨngkiyohofoso Jisas yahonɨngki uhwonɨmentohofofoho. A'amu
mnokino'njo pi'nɨngo somo Jisas kako wopɨngo umokahonɨngki uh-
wononti fi inɨngkapmmentohofofoho.
3 Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nakwo oso hopo sopo
hwofɨki'nyo we'e sopo kotosontani osopo humamentɨhwonefoho.
4 Oso a'amu Jutafe Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne
Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * sohwi we'enepi umo'nɨmonte'no imentisofoho.
5 Jisas oso hwofɨki'nyo hopo sopo nohumanto tɨmo fe'nɨhwonɨmentisoso
hwe moya'mi pi'nɨngo engoso Jisasɨyepono sapontanɨngkofi uhwononto
kako Filipɨmo ulɨmento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe
mtɨ'mta'ni yanehwono.
6 Oso hungkuno hiso Jisas Filipɨmo ko ulɨmentisoso Jisas kako yo'mayo
yone so'no huno nto syafɨhu'mentisofoho. I oso'no kako Filipɨye hunomo
yamofo uloho'mo lonto oso hungkunoso ulohonɨmentisofoho.
7 Jisas ose ulahonɨngki Filip kako ulɨmento, I, nakwo hamniyoho syoho
iyo sɨkuno *tu hantɨlet* (200) memjaofoso hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo
mpe yɨhwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini nɨngkuji a'amu
fehohnjoso manyo'njo ikutnnesohilo.
8 Ose ulahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe
Entɨlu, Saimoun Pitafe konɨngkwa'wehwo sohwo Jisasɨmo ulɨmento,
9 Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji
inanɨku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no
olo a'amu pi'nɨngo engo lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o,
hopo'maho.
10 Ose ulahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'nɨmo nalɨmento,
Sekwo hwe moya'mi somo ampo fosyohumamno ulɨmno. Ose
nalɨmentisofoho. Oso hopo sopo hoja pi'nɨngo'njoponoho. A'amu

* **6:4:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

hiso hojapo nohumantɨfi hweˈnohino sohwa *faif tausen* (5,000) humamentohofofoho. Moyaˈmi sofamo atofo majofoho.
11 Ose humentanɨngkofi Jisas kako oso wosopayo hiso nomanto Anɨtumo isamoyoka ulonto oso aˈamu hwe moyaˈmi hopiˈnonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inanɨku kempinjo hufaˈuyo soˈnji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo soˈnji inanɨku soˈnji uyahonɨngki aˈamu hofɨko nonontɨfi sɨmeho uhnnɨmentisofoho.
12 Hofɨko wosopayoso nto nɨngkahonɨngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwonaˈnɨmo nalɨmento, Sekwo oso wosopayo nonontɨfi nilɨfeefohofoso apaˈno mɨhuˈmokumno. Fehohnjo siki wehwoloho.
13 Ose nelahonɨngki oso wosopayo aho fehohnjo hopiˈnonohino somtaˈnɨngo nilɨfeeˈmentohofoso sohwo hoˈyo aho hopiˈnonohino sɨfe mtaˈni hufaˈuyo somo mehuˈmeeˈmmentɨhwonefoho.
14 Oso wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso Jisas imentiso soˈno hwe moyaˈmi hofɨko nuhwonontɨfi ole hnnɨmentohofi, Oso hwe sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki naloneˈno hontohumalohwoneso olo huh-weho. Ose hnnɨmentohofofoho.
15 Ose hnnontanɨngkofi Jisas kako huno uyɨmento, Hofɨko ngkimo aho yokumpohnˈnyo nɨkekuji hofɨkoe hwe engomo menɨhumatɨpitnnoho lonto kakoˈnohini hwofɨkiˈnyopono kotasɨmentisofoho.

Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.
(Matɨyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

16 Sɨkunoˈnji Jisas kakoe inomokomoyo sohwonaˈni nakwo mijo ayo momɨngo soˈmneˈno womentɨhwonefoho.
17 Osopo nohumentani Jisasɨmneˈno wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamneˈno wokaˈmentɨhwonefoho. Nowekontanɨngkuhwoni ajwopo sɨkuno nto mee-honɨngki Jisas nakumo komoˈno moneˈmaˈmmentisofoho.
18 Oso hohosohonta ifofo engo yahonɨngki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho.
19 Inomokomoyo sohwonaˈni nakwo mijopo neˈno jonjempo jon-jempe mjɨmɨwakoˈmentɨhwoneso nakwo mijo ajwopo neˈno humentani uhwonɨmentɨhwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokinoˈnjo sopo hano nowentanɨngki uhwonɨmentɨhwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nanɨmentisofoho.
20 I osoˈno Jisas nakumo nalɨmento, Ngkonoho. Sekwo iyoho senɨngkuhwoloho.
21 Ose nelahonɨngki nakwo utɨmano lontani imentɨhwoneso kako nakwoˈnjo ajwomoˈmo humahonɨngki yofayokino hiso nakwo wowantani humiyɨhwone soponeˈno komoˈno umentisofoho.

Hwe moyaˈmi hofɨko Jisasɨmneˈno hafɨhafe tɨpmmentohofofoho.

22 Moˈnɨngkanta hwe moyaˈmi mijo ayo momɨngo nongkihntaˈni humamentohofoso Jisasɨmo uhwonano lontɨfi hnnɨmentohofi, Fosi yofayokino angaˈno wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini kotasɨmalofofoho. Jisasɨˈnjiˈmaho hofɨkoˈnohini kotasontɨfi humpoˈmalofofoho. Ose hnnɨmentohofofoho.
23 Oso hopo sopo Jisas kako wosopayoˈno Anɨtumo isamoyoka ulonto aˈamu homo somo yano ulofimentiso hopo sopo aˈamuso nohumantɨfi uhwonɨmentohofoso yofayokino fiso Taipeliyasntaˈango iˈmofopahonɨngki uhwonontɨfi

24 Jisasɨ'nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji mohumunyo uh-
wonontɨfi hofɨko Jisasɨmo wotɨpemano lontɨfi yofayokinomo kotasontɨfi
Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole lɨmento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

25 Nowakentɨfi mijo ayo nongkihnta'ni Jisasɨmo nto tɨpɨhwonɨmentohofo
sohonta Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, kɨko olopo
ne'no ntohonta pmmahnno hwosilo.
26 Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Hungkuno nehopi waselɨmonne'no
yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofo
imale so'no sekwo nje hwapɨngo neso huno ehohosasesiyo'neso
montɨpeentɨkuyohofo. O'o, ngko wosopayo sejapmmale so'no apa'no
wonejapono lontɨfi ntopeentɨkwofo.
27 Ose ulonto ulɨmento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho to-
hohmtnno'njo ikutoho. O'o, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne
so'no syoho tohohmtnno'njo fiyɨkuno. Oso wosopayo hiso piso miyone-
hoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejap-
mmonnoho. Ngko Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafo
a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofo yalokwe so'no Anɨtu kako ngkine'no ole
setɨhwalofoho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwapɨngo hwo'nyoho.
28 Ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwo pipi ihwasi
yanehwono Anɨtuye syohosofo.
29 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo
umokano lɨfijo'manji sekwo olo syoho sejapmmentisoso fiyɨkuno.
Sekwo oso hwe Anɨtu sekuyepono nɨhwatɨmentiso sohwo'nɨmo sɨmeho
hi'ntnnono ntapmno.
30 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, I kɨko nom'ne wopɨngo wonyoangkafo
a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso yohojo'no'manji ou, nakwo ole
wosyokufɨsyantanoho. Anɨtu kuhwotɨmentiso nehwosoho. Ose
wosyokufɨsyantanoho. Oso'no pipi ihnnehino.
31 Neyakwosa sohwa a'amu mohumunyo sopo hofɨko nohumantɨfi
hofɨko wosopayo ahwomo mta'nɨngoso (*mona*) nɨmotofofoho. A'amu
Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,
Kako wosopayo ahwomo mta'angoso a'amumo uyɨmojofoho. Ose
mtɨ'mokumentohofofoho.
32 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Hungkuno nehopi'nohino
waselɨmonne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso
muyɨmmojofoho. O'o, nje Mpohwo uyɨmojo hweho. I olohonta kako
ahwomo mta'ango wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofoho.
33 Oso wosopayo neso a'amufoho. Anɨtu kako ahwomo mta'ni hwaho lopo
uhwatɨmentiso sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo songo ne'no
humayo'ne unyo hweho.
34 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Hwe engofo, oso wosopayo neso sɨkuno
huhwo huhwi engolopohamo kɨko fonejapohoho.
35 Ose ulahonɨngkofi Jisas hofɨkimo ulɨmento, Ngko songo ne'no
humayo'ne wosopayo ne hwo'nyoho. A'amu hwahoponjo wosopayo
nɨwo'nɨngkohofoso hofɨko mijoho apa'no uyɨmontonoho. I oso'no a'amu
ngkimo nɨ'masoso mijoho apa'no muyonefoho. A'amu ngkimo sɨmeho
hi'ntnnono ntapososo kako mijo'ne apa'no mumo'nonehoho.
36 I oso'no nje hwapɨngo ne so'no nto setɨhwamalefoho. Sekwo ngkimo
ko nohonontɨfi sɨmeho hi'ntnnono mantape'njo imalofofoho.

37 A'amu fehohnjoso Anɨtu ngkimo ntapmmentisoso hofɨko ngkine'no
wonnɨngkopantɨfeho. Oso a'amu homo somne'no wae meeo'mnehono.
Ngkilaho mulɨmnehono.
38 Hwapɨngoso ngko ahwomo mta'ni pmmentoheso nje huno mta'ni pm-
mentohe hwonɨ'maho. O'o, Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwoe hunomnohini
inɨngkayo'ne pmmentohe hwo'nyoho.
39 Anɨtu kako nɨhwatɨmentiso sohwo ole'ne'no umo'nɨngkohoho. Hwe
moya'mi hopi'nonohinoso Anɨtu ngkimo nto ntapmmentiso kalohi ngko
anga'no musɨkwajɨmnehono. O'o, ngko hofɨkimo aho yokumpohn'nyo
kemokosyohumantɨ'meso hwangku no'mo sɨkuno ae'uyo somo ngko
hofɨkimo nulɨkahm'me'no hofɨko songo ne'no nohumantokutnnefoho.
40 Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'nɨngkohoho. Hwe moya'mi
hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'nɨmo nohonɨngkuji nje hwapɨngo ne
so'no sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijo'manji hofɨko songo ne'no humayo'neso
nomafɨkujo'no sɨkuno ae'uyo somo ngko hofɨkimo songo nulɨka'mnefoho.
Ose ulɨmentisofoho.

41 Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho ulɨmentiso
so'no hofɨko hofɨkoe sɨmeho wonyo umo'nɨngkahonɨngki Jisasɨmne'no
sitofo hungkuno hnnɨmentohofofoho.
42 Ole hnnɨmentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepɨye hwomu
Jisasɨyoho. Kanɨngkwohwo'ya'une'no nakwo huno nayohoho. Ngko
ahwomo mta'ni pmmentohe hwo'nyoho eso hwasyoso peho'no nelalofoho.
43 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ngkine'no sitofo
hungkuno hofiyoka peho'no hnnalokwofo.
44 A'amu fihwo kako ngkimo tɨfi nnɨngkaposo sohwo kakoe huno
mta'ni monɨ'manehoho. O'o, nje Mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso so-
hwo kako a'amu sohumo ngkiyepono mikinjɨhwajiyoso kako ngkimo
wonɨ'ma'montonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono Anɨtu lɨhwajoso sohumo
ngko sɨkuno ae'uyo somo ulɨka'mnefoho.
45 A'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa ole
mtɨ'mokumentohofi, Hwe moya'mi hopi'nonohino somo Anɨtu kako
hofɨkimo huno uyo'ne itɨhwanefoho. Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
A'amu hopi'nono Anɨtuye hungkuno upa'nɨngkuji kakine'no huno nto'no
syafɨsyɨkujo'no hofɨko ngkimo wonɨ'mantɨfeho.
46 I a'amu hopi'nonohinoso hofɨko nje Mpohwo Anɨtu sohumo muh-
wonyo'njofoho. O'o, ngko'nohini Mpohwo'nji humunyo sohwo'nnohini
kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmmentohe hwo'nyoho.

47 Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. A'amu ngkimo sɨmeho
hi'ntnnono ntaposo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho.
48 Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.
49 I seyakwosa sohwa hofɨko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohu-
mantɨfi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) nɨmotofo sohwa hofɨko hohonta
nto pe'nɨmentohofofoho.
50 I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako
songo ne'no nohumantɨhwone hweho.
51 Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ah-
womomo ulɨko'manji pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fihwo kako
oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humantɨhwonefoho. Oso
wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomne'no selalok-
weno. Hwapɨngoso ngko a'amu hwahoponjo somne'no poyo imo'nɨ'me'no

a'amu ngkine'no sɨmeho ntapɨfijo'manji hofɨko songo ne'no nohumantokutnnefoho.
52 Ose ulahonɨngki a'amu Juta hofɨko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo kakoe a'apaho nejapososo pipi nanehwono.
53 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje honɨyo so'nji manɨfijo'manji sekwo songo ne'no humayoso motɨpɨhwonɨfitnnefoho.
54 A'amu nje a'apaho so'nji nje honɨyo so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso sɨkuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ulɨka'mnefoho.
55 Hwapɨngoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje honɨyoso mijo ne pa'nyofoho.
56 A'amu kako nje a'apaho so'nji nje honɨyo so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo wonɨhumamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho.
57 Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako nɨhwatɨmentiso so'no ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako sɨkuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji nɨwo'nɨngkiso hopaso kako ngkine'no sɨkuno huhwo huhwi huno syanɨfɨsyɨwo'nɨngkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho.
58 Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hofɨko a'amu mohumunyo sopo nɨmotofo pa'nyo hwo'nɨ'maho. O'o, oso wosopayo hiso mantɨfi nontɨfeso hofɨko poyo nape'nɨmotofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'nɨmo a'amu fihwo nnososo kako songo ne'no nohumantɨhwonefoho.
59 Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lutɨhwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwapɨngo hweho.

60 Oso hungkuno homo somo Jisasɨye inomokomoyo pi'nɨngo sohwona'ni nupo'nontani fehohnjoso hnnɨmentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwapɨngo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho tɨhwo upo'monteto.
61 Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno mjahnnɨmentohofoso Jisas kakimo ko mulahonɨngkofi kako oso hiso'no huno uyahonɨngki hofɨkimo ulɨmento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo wonɨhwotɨ'mofantɨfetaho.
62 I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo sɨme sohonta sekwo ngkimo nonohonɨfitnne'manji sekwo huno pipi seyoneto.
63 Anɨtuye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwapɨngo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohumta'ni womantɨfeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu Anɨtuye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motɨpemanehoho. I oso'no sekwo Anɨtuye Towahuno mayo so'no nto selohefoho. Nje hungkunomo inɨngkafijoso sekwo songo ne'no humafitnnefoho.
64 A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofɨko ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nalɨmentisofoho. Hwapɨngoso sɨmo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo sɨmeho hi'ntnnono muyɨfitnne somne'no kako huno nto syafɨhu'mentisofoho.

Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofo ulohofone sohune'no huno umentisofoho.
65 Jisas a'amu huhwo sohwamo nom'ne hungkuno ulɨmento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo sɨmeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikinjosehwajiyo'njo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnnehofo.
66 Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahonɨngki kakoe inomokomoyo pi'nɨngoso kakimo uhwatɨ'mofontɨfi humpo'mentohofofoho. Hofɨko kako'nji hano apa'no memayofoho. Nɨhu'nahone uhwatɨ'mo'mentohofofoho.
67 Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwona'nɨmo nalɨmento, Sekwo huhwasi wonɨhwotɨ'mofantɨfetaho.
68 Ose nelohonɨngkahonɨngki, Saimoun Pita ulɨmento, Hwe Engofo, Nakwo tɨhwoepono humpeenehwono. O'o, kɨko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwosoho.
69 Jɨje hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. Kɨko Anɨtuye hwomu ne sohwosi wopɨngo'nohini hwosoho.
70 Ose ulahonɨngki Jisas nalɨmento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo sohwasi ngko sehwosopo'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehononji anga'nohino sohwosi towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho. Ose nalɨmentisofoho.
71 Oso hungkuno Jisas nalɨmentisoso kako Jutas, Saimoun Isɨkaliyoutɨye hwomumne'no nalɨmentisofoho. Hwapɨngoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasɨye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasɨmne'no tokoyo'ofo uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homnɨngkwa'wehwosa Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyɨmmentohofofoho.

1 Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi yahonɨngkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho.
2 Oso a'amu Jutaso hofɨkoe sɨkuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umo'nɨmonto imentisofoho. Oso sɨkuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofɨko hwapɨfe ango molontɨfi humamotofo sohonta Anɨtu hofɨkimo hofiyo mokosyohumamojo so'no huno syafɨsiyo'ne sɨkunofoho.
3 Oseso Jisas kakoe homnɨngkwa'wehwosa kakimo sitofo hungkuno ulɨmentohofi, Kɨko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'o, kɨko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso kɨko yohojo'no a'amu pi'nɨngoso kikimo kohonɨngkuji jɨje yofe engo umo'nɨmontonoho.
4 Kɨko yofe engo woma'mo lohojɨ'manji olo hiyaso lo'mo peho'no humahnno. Kɨko yofe engo ne hi'njo hwosɨ'manji kɨko yo'mayo wonyoangkafoso a'amu hopi'nonohino somo fitɨhwaho. Ose ulɨmentohofofoho.
5 Hwapɨngoso homnɨngkwa'wehwosa huhwanji Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono mummentohofofoho.
6 Jisas hofɨkimo ulɨmento, Ngko ango Jelusalemne'no utɨhwa'nyopo sɨmne sɨkunoso m'mofapefoho. I sekwo yo'mayoso uyano lɨkujɨ'manji sekwo a'amu hwahoponjo soku sɨkuno engolopohamo sekwoe sɨkunofoho.

7 Olo hwaho loponjo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko
sekumne'no sɨmeho tohino mosejopalokuyohofo. O'o, sɨmeho tohino
ngkimnohini ntopantokwofo. Hwapɨngoso yo'mayo yahino wonyo hofɨko
iwo'nɨngkohofo so'no ngko lɨjwaofɨwo'nɨngkohe so'no sɨmeho tohino
ntapɨwo'nɨngkohofofoho.
8 Nje nɨngkwahwoso sohwasi sekwo nosɨkuji sekwo oso sɨkuno iyoho
humayo engo somo fisɨhwonamno. I, ngko oso sɨkuno iyoho humayo
engo somo mosɨhwonamnehono. Nje sɨkuno ngko siyo'neso nto'no
mmo'nyofoho.
9 Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

*Jisas kako oso Sɨkuno Engo hofiyakwosa hwapɨfe ango molɨmentohofo
somo sɨhwojamentisofoho.*

10 Jisas homnɨngkwa'wehwosa sohwa hofɨko oso Sɨkuno Engo somne'no
sɨkwato lohofahonɨngkofi Jisas kako huhwo sɨmentisofoho. I oso'no kako
utɨhwa'nyopo sɨmentiso'maho. O'o, hiyaso'mo sɨmentisofoho.
11 A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko oso Sɨkuno Engo somo hu-
mawo'nɨngkohofo sopo humantɨfi Jisasɨmne'no hafɨhafe tɨpentɨfi a'amu
somo ulohonɨmentohofi, Jisas kako ntɨ'mo humaho.
12 Hwe moya'mi pi'nɨngo engoso hofɨko mtitofo mtitofo syohumo-
lawentɨfi a'amu fehohnjoso ole lɨmentohofi, Jisas kako wopɨngo hweho.
A'amu fehohnjoso ole lɨmentohofi, Jisas kako a'amumo hwasyo hungkuno
lɨku'mofɨwo'nɨngkiso hweho. Ose lɨmentohofofoho.
13 I oso'no a'amu hopi'nonohino hofɨko hwe engo sohwamne'no iyoho
unɨngkahonɨngki hofɨko hungkuno utɨhwa'nyopo mahnnɨmentohofofoho.
14 Oso Sɨkuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anɨtuye
tajo ango engo somo noswonto a'amu somo utɨhwa'nyopo hungkuno
loma'mentisofoho.
15 A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨye hungkunomo upo'nantɨfi
yomo yontɨfi ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso
ntɨ'mta'ni tɨpema'masoto. Kako nakwoe sɨkule ango hungkuno atofo
lutɨhwawo'nɨngkuhwone somo masyuyo hweho.
16 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas kako hofɨkimo ulɨmento, Olo hungkuno
selalokwe loso nje huno mta'ango moselalokuyohono. O'o, Anɨtu kako
ngkimo nɨhwatɨmentiso sohwo ntahonɨngki selalokweno.
17 A'amu fihwo kako Anɨtuye hungkunomo unɨngkamo loso sohwo kako
olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe
huno mta'nɨngo'maho. O'o, Anɨtuye huno mta'nɨngofoho. Kako huno ose
uyono.
18 Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako
yofe engo woma'mo lɨhwosi walɨmontonoho. I a'amu fihwo kako oso
a'amu lɨhwatɨmentiso sohwoe yofe engoso sekwo noho'nomapitnne'ento
selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Honɨngkano
wonyo ane hweho.
19 Jisas ose ulonto ole ulɨmento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo
Anɨtuye honɨngkano hungkuno uyɨmentisofoho. I oso'no sekwo
hopi'nonohino soku oso honɨngkano hungkuno somo hwotoho fentɨfi
nto'no minɨngkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofo so'no
sekwo ngkimo peho'no wofonjonisyantɨfe'no yalokwofo.
20 Ose ulahonɨngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko Jisasɨmo
ulɨmentohofi, Kikimo tɨhwo wofonjakohumontolo. Awonoho. Kɨko
towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwosoho.

21-23 Hofɨko ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sɨkuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokinoˈnjo sohumo wopɨngo umokumentohe soˈno sekwo sɨmeho tohino ntapɨwoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno sekwo soku sɨkuno iyoho humayo somo syoho iwoˈnɨngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo honɨngkano hungkuno ole sejapmmento, Sekwo sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnonohino aho nomˈne mtaˈni hufaˈu memjaofɨhwosoˈno moˈnɨngkanta hwomu milongo sohwamo aˈapaho somo sɨhu fɨkolopmno. I Mouses oso hungkuno somneˈno hwapɨngo hwoˈmaho. Oˈo, seyakwosa mtaˈangofoho. I osoˈno oso sɨkunoso memjaofɨhwosoˈno sɨkuno iyoho humayo soˈmanji sekwo oso sɨkuno somo syoho iwoˈnɨngkohofɨhwasoho. Sekwo oso ko iwoˈnɨngkohofo soˈno ngko hwe sohumo wopɨngo umokumentohe oso sɨkuno somo sekwo ngkineˈno sɨmeho tohino pehoˈne ntopantokwofo.

24 Sekwo yoˈmayo yahino somo uhwonɨngkuji wonyofoho eso komoˈno lɨkutoho. Oˈo, sekwo sɨmoˈmo hwapɨngo ne soˈno huno ntoˈno ikwesyafɨsyɨkuji sekwoe hunoso yano ntoˈno mpopmno. Ose ikujoˈno sekwo yahino wonyo soˈnji wopɨngo soˈnji huno ntoˈno wotɨpemantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Aˈamu fehohnjoso hofɨko ole lɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtu lɨhwatɨmentiso lohwolɨkeno.

25 Hwe moyaˈmi fehohnjo Jelusalem sopo humamotofoso ole hnnɨmentohofi, Olo hwe lohumo aˈamu hwe engo sohwa wofonjosyano lontɨfi iwoˈnɨngkohofo lohwolaho.

26 I uhwonɨmno. Kako utɨhwaˈnyopo lohofonto kakoe hungkuno lontanɨngki hofɨko yoka hungkuno mulalokuyohofo. I nakwoe hwe engo sohwa hofɨko olo hwe lohumneˈno Anɨtu uhwatɨmentiso hweho ose kosyofɨsyalokwofo.

27 Ose hnnontɨfi nomˈniso ole hnnɨmentohofi, I osoˈno olo hwe lohwoe hwaho loponjo ango ne soˈno nakwo huno nayohoho. Oso hwe Anɨtu uhwatɨmonnoho nalɨmentiso soˈno kako iˈmofape sohonta kakoe hwapɨngo soˈno nakwo huno ntoˈno monayonefoho. Ose hnnɨmentohofofoho.

28 Jisas kako Anɨtuye ango engo somo ajwoˈmo nohumanto aˈamu somo mango engo ulɨmento, Sekwo ngkineˈno huno seyohoho. I sekwo nje ango soponeˈno huno moiˈwonoho. I osoˈno nje hwapɨngo neso nje Mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso sohuneˈno sekwo huno ntoˈno maseyohiyohoho. Ngko nje huno mtaˈni pmmentohe hwonɨˈmaho. Oˈo, nje Mpohwo kako nɨhwatɨmentiso sohwo kako yoˈmayo yahino ne soˈno hwapɨngo hweho. I sekwo kakimo huno itoˈno maseyokuyoho.

29 Ngkoˈnohini kakineˈno huno moiˈwonoho. Hwapɨngoso ngko kakoˈnji nohumentai kako huhwo ngkimo lonɨhwatɨmentiso soˈno pmmentohe hwoˈnyoho.

30 Ose ulahonɨngki hofɨko kakimo impe untofantɨfi ko imentohofoso aˈamu fihwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwapɨngoso Jisas kakoe sɨkunoso mmoˈnyofoho.

31 Hwe moyaˈmi piˈnɨngoso hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi ole hnnɨmentohofi, Oso hwe sohumo Anɨtu uhwatɨmentiso sohwo nopɨhwosoˈno kako olo hwe lohwoe yokumpohnˈnyo somo uyakoloˈmontolaho. Oˈo, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnontɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.

Aˈamu itokusoˈnjo sohwamo Jisasɨmo impe intofoˈne lɨhwatɨmentohofofoho.

32 A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisasɨmne'no hnnɨmentohofo
homo somo upa'nontɨfi hofɨko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo
sohwantnne'no hofɨko Anɨtuye ango engo somjo a'amu hwapɨfe tɨfo'njo
sohwamo Jisasɨmo impe intofo'ne lɨhwatɨmentohofofoho.
33 Lɨhwatɨmentohofo so'no Jisas kako huno uyahonɨngki kako a'amu
kako'njoponjo somo ulɨmento, Sɨkuno we'enehwo ngko sekwo'nji
wosɨmonnoho. Nohumahm'mo ngko nɨhwatɨmentiso sohwoepono asomo
wawomonnoho.
34 Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafɨhafe ko tɨpɨfijoso
manohonɨfitnnehofo. Hwapɨngoso oso ango ngko nu'mo humame sopo
sekwo monɨ'mapitnnefoho.
35 Ose ulahonɨngki a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa ole
hnnɨmentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto
nakwo huno uhwonyosofo. Kako a'amu Ngkɨlik sohwafe hwaho sopo
nowehwosi a'amu Juta oso hopo sopo humawo'nɨngkohofo so'nji a'amu
temtitofo kengo Ngkɨlik so'njimo kakoe hungkunoso wolutɨhwamtolɨkeno.
36 Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafɨhafe ko tɨpɨfijoso
manohonɨfitnnehofo. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame
sopo sekwo monɨ'mapitnnefoho. Oso hungkuno nalisoso hwapɨngo neso
pehomto. Ose hnnɨmentohofofoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunofoho.

37 Oso sɨkuno nɨhu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas
nolɨkafonto mango engo ole ulɨmento, A'amu mijo'no umo'noso sohwo
kako ngkiyepono nopɨhwosi ngkinta'ni wannono.
38 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole
mtɨ'mokumentohofi, A'amu ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono ntaposo sohwo
kakoe sɨmeho so'mo mijolɨmo hopa imo'nɨngkuhwosi oso mijo songo ne'no
humayo'neso hano loho'nawo'nnyofoho. Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
39 Mijo'no Jisas ulɨmentisoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo somne'no
ulɨmentisofoho. A'amu sɨmeho hi'ntnnono unyo sohwa hofɨko Anɨtuye
Towahuno mapitnne'no ulɨmentisofoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo
so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji momaso'njo oso'no Anɨtu
kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisofoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofofoho.

40 Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasɨye hungkuno upa'nontɨfi ole
hnnɨmentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohumo Anɨtu hungkuno uya-
honɨngki nalone sohune'no hontohumawo'nɨngkuhwoneso olo huhweho.
41 Ose hnnɨngkahonɨngkofi nom'ne a'amuso ole hnnɨmentohofi, Olo
Kɨlaisɨyoho. Anɨtu kako ahwomo mta'ni uhwatɨmentiso hweho. Ose
lahonɨngkofi nom'neso ole hnnɨmentohofi, O'o, Kɨlais kako hwaho Ngkalili
sopo m'mofaponehoho.
42 I a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa olo hiso'no
yoloho mtɨ'mokumentohofofoho. Kɨlais kako hwe engo Ntefitɨye
temtitofo i'mofapɨhwosi oso ango Mpetɨlehem Ntefit humamojo hopo
sopo u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo
i'mofapmmentisofoho. Oso huno hwasyo syafɨhu'mentohofofoho.
43 Oseso a'amu Jisasɨmne'no huno kengo kengo syafɨsyontɨfi hwe
moya'mi hofɨko Jisasɨmne'no hotito'mentohofofoho.
44 A'amu fehohnjo sohwa hofɨko Jisasɨmo impe untofosyano lontɨfi ko
imentohofoso a'amu fihwo Jisasɨmo aho mokisahumentisofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

45 Oseso a'amu hwapɨfe tɨfo'njo sohwa hofɨko a'amu Falisi sohwanji
a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopa-
honɨngkofi hwe engo sohwa yoka ulɨmentohofi, Sekwo Jisasɨmo impe
mintokwape pipi yohofo.
46 Ose ulahonɨngkofi hwapɨfe tɨfo'njo sohwa ulɨmentohofi, Jisas kako
hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo
mupa'nɨngkohoyɨhwono.
47 Ose ulahonɨngkofi a'amu Falisi sohwa ulɨmentohofi, I sekwo huhwahn-
nji Jisasɨmo sɨmeho uyahonɨngkofi hwasyo honɨngkanomo ipesemotasewe-
sotaho.
48 I nakwo hwe engo sohwona'nnonji a'amu Falisi sohwona'nnontnne
hwe fihwo kako Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono unyo sohumo
lɨhwonalokwofo. Nɨhu'no awonoho.
49 Olo a'amulo Jisasɨmo sɨmeho uyalokwofo sohwa hofɨko Mousesiye
honɨngkano hungkuno somo huno muyofoho. Oso'no Anɨtu a'amu homo
somo tohino uyɨmontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulɨmentohofofoho.
50 Nikoutimos kako hohonta Jisasɨmo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo
a'amu Falisi hweho. Kako hofɨko'nji nohumanto ulɨmento,
51 Nakwoe honɨngkano hungkunoso ole nalɨwo'nɨngkisotaho. A'amufe
hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose nalɨwo'nɨngkisotaho.
O'o, sɨmo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'nɨngkuhwasi yo'mayo
iwo'nɨngkiso so'no huno nto'no nayɨhwaso'no u, osohonta kako'ne
hungkuno nano womtitofantanoho.
52 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, I kɨko huhwo hnnonji Ngkalili
nta'ango hwosilaho. Anɨtuye hungkunomo atofo fiso. Atofo lohoji olo
so'no huno wotɨpema'monnoho. A'amu Anɨtu hungkuno uyɨhwoso'no
nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso kɨko huno
wotɨpema'monnoho.
53 Ose ulahonɨngkofi hofɨko hofɨkoe angopono humpo'mentohofofoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

1 [Oso sɨkwo'miyo somo Jisas kako hwofɨki'nyo Oulif sopo sɨmentisofoho.
2 Mo'nɨngka sohonta imɨngo'nji Jisas apa'no Anɨtuye tajo ango engo
somo asomo noponto sɨmentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino
Jisasɨmo u'mahonɨngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso
lutɨhwamentisofoho.
3 Ose lutɨhwentanɨngki a'amu honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo
sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofɨko ape hwa'ntesimo ipemotasontɨfi
Jisasɨ'njo ajwopo uhumatɨmentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji
saho fosyowentanɨngki hwe engo sohwa uhwonɨmentohofofoho.
4 Oseso hofɨko Jisasɨmo ulɨmentohofi, Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, olo
ape losi hufo yontanɨngki uhwonɨmalohwoniyoho.
5 Mousesɨye honɨngkano hungkunoso ole nalɨmento, Hwoya'mi yahino
wonyo'njo ose somo sojo mehwasi wofonjosyano. Ose nalɨmentisofoho. I
oso'no kɨko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono.
6 Hofɨko Jisasɨye hunomo yamofo ulohofo'ne oso ulohonɨmentohofofoho.
Huno ole syafɨhu'mentohofi, Jisas kako Mousesɨye honɨngkano
hungkunomo mtɨhupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji

nakwo kakimo impe untofantanoho. Ose syofɨsyahonɨngki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mtɨ'mokumentisofoho.
7 Hofɨko Jisasɨmo ne'no ne'no ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas kako nolɨkafonto ulɨmento, A'amu fihwo honɨngkano wonyo nɨhu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo sɨmo'mjoso a'mu simo woho'namofono.
8 Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mtɨ'mokumentisofoho.
9 Hofɨko Jisasɨye hungkunomo upa'nontɨfi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa sɨmo'mo hotoswopahonɨngkofi hwe nom'ne sohwa hofɨko tɨfi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nonohinoso Jisasɨmo ulɨko'mahonɨngkofi Jisas kako'nohini nohumentanɨngki oso a'musi kako Jisasɨye sɨmanopo ne'no loho'mentisofoho.
10 Jisas nolɨkafonto a'mu simo ulɨmento, Olo a'mu losi, a'amuso ntɨ'mo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo poyo wokumokano makiloho liyohofo.
11 Jisas ose ulahonɨngki a'musi ulɨmento, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehofo. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohono. Kɨko nowehoji oso wonyo hiso apa'no iyo'eno. O'o, honɨngkano wopɨngo'nohini fiyohoho. Ose ulɨmentisofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

12 Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ulɨmento, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo tɨfi nnɨngkaposo sohwo kako sɨkwo'mjoho'mo memoyonehoho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.
13 Ose ulahonɨngki a'amu Falisi sohwa ulɨmentohofi, Kɨko kikine'no hnnɨwo'nɨngkino hwosoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Jɨje hungkuno nehopitɨkeno, hwasyotɨkeno. Nakwo huno monayohoyohoho.
14 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko ngkine'no hnnalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwapɨngoso ngko nje hwapɨngo ne pmmentohe sopono huno niyohoho. Oso'no ngko ango nosɨmne sopone'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwapɨngo ne sopono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne sopone'no sekwo huno maseyohoyohoho.
15 Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofɨwo'ningkohofɨhwasoho. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofɨwo'nɨngkiyohe hwo'nyoho.
16 I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwapɨngoso ngko'nohinɨ'maho. O'o, nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo.
17 Sekwoe honɨngkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho.
18 Ngko ngkine'no hungkuno hnnɨwo'nɨngkohefoho. I nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwo kako huhwo nje hwapɨngo so'no lɨwo'nɨngkiso hweho.
19 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jɨje Mpohwo ntɨ'mo humaho. Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafɨsiyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafɨsiyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwasɨ'manji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no waseyɨmontonoho.

20 Oso hungkuno hiso Jisas kako Anɨtuye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno lutɨhwamentisofoho. Kako utɨhwa'nyopo ko humentanɨngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwapɨngoso kakoe sɨkuno poyo imo'nyo'ne sɨkunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitnne hwasoho. Jisas ose ulɨmentisofoho.

21 Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no ulɨmento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafɨhafe wonyopi wonyopi wotɨpeentɨfeho. Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somo poyo nope'nɨngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo monɨ'mapitnnehofo.

22 Ose ulahonɨngki a'amu Juta sohwa hnnɨmentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwapɨngo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahinɨmtolɨkeno.

23 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho.

24 Oso'no ngko ole nto selohefoho. Sekwo poyo pe'nɨngkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo nɨhwatɨmentiso so'no sekwo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

25 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kɨko tɨhwosilo. Ose ulohonɨngkahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Sɨmo'mo nto selɨmentohe so hwo'nyoho.

26 I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'nɨngo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangku oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo nɨhwatɨmentiso sohwo ntɨmentiso so'nohini waselɨmonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

27 Jisas ose ulahonɨngki hofɨko Jisas Anɨtumne'no hofɨkimo ulɨmentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho.

28 Oseso Jisas hofɨkimo ulɨmento, Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjanɨsyɨkuji oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anɨtu uhwatɨmentiso sohweho. Sekwo huno ose wotɨpemantɨfeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntɨmentiso so'nohini selɨmentohefoho.

29 Mpohwo kako nɨhwotɨmentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'nɨngkoheso Mpohwo kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Kako monɨsɨkwajonehoho.

30 Ose ulahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso oso hungkunoso upa'nontɨfi Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Hungkuno neso sekumo wopɨngo wasemokumontonoho.

31 A'amu Juta fehohnjoso Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofo somo Jisas ole ulɨmento, Sekwo sɨmeho nehopi ntapɨkujo'no sekwo nje hungkunomo tɨfi nehopi inɨngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho.

32 Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usɨhutofosema'montonoho.

33 Ose ulahon+ngki hof+ko Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe neyakwo
Ap+loham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'nihwo nakumo ntohonta
kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no k+ko peho'no nalo-
hino, Nje hungkunoso sekumo us+hutofasema'montonoho. Pipineto.
34 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini
wasel+monne'no yohono. A'amu hopi'nonohino hon+ngkano
wonyo'njo somo oso hon+ngkano wonyo hiso hof+kimo
kilo'mokomokosyohumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hof+ko oso
hon+ngkano wonyo sohwoe syoho ulohofiyo pa'nyofoho.
35 A'amu syoho ulohofiyo sohwo kako kakwo'yohwoe syohoso ulo-
hofisoso kakoe hwe engo'njo n+hu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o,
kako syoho ulohofiyo'nohino hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu
sohwo'nohini engolopohamo humawo'n+ngkohoho.
36 Oso'no An+tuye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon+ngkano
wonyo somta'ni is+hutofasema'meso nom'nihwo sekumo mok-
ilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, n+hu'no awonoho. Nje a'amu
ne nto imo'n+ngkohofo.
37 Sekwo Ap+loham+ye imu sohwona'nyoho l+wo'n+ngkohofo so'no ngko
huno niyohoho. Ap+loham sohwo kako An+tuye a'amu ne hweho. I
oso'no nje hungkuno so'no nakwolaho lont+feso sekwo ngkimo wofon-
jon+syant+fe'no yalokwofo so'no sekwo Ap+loham+ye imu ne hwas+'maho.
38 Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahon+ngki
loset+hwawo'n+ngkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sekwoe sen+ngkwohwo
ne sohwoe yahino somo nomant+fi yalokwofo.

Sen+ngkwohwo sohwo Seten+yoho. Jisas a'amu Juta somo ose ul+mentisofoho.

39 Jisas ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo
Ap+loham+yoho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I sekwo Ap+loham+ye
imu ne hwas+'manji sekwo Ap+loham imojo yahinoso sekwo ikutnnesohilo.
40 Yo'mayo hungkuno nehopi An+tu ntahon+ngki ngko sel+wo'n+ngkohe
hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lont+fi wo-
fonjonisyat+fe'no yalokwofo. Ap+loham kako a'amumo wofonjahumonto
miyommentisofoho.
41 O'o, sekwo sekwoe sen+ngkwohwo ne sohwoe yahinomo
in+ngkowalokwofo.
Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo
t+penema'mentiso hwonan+'maho. Nan+ngkwohwo anga'nohino sohwo
An+tuyoho.
42 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+tu sen+ngkwohwo ntentesi
sekwo ngkimo s+meho ntap+kutnnesohilo. Hwap+ngoso ngko An+tu'nji
nofosyohumanji pmmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmmentohe
hwon+'maho. O'o, An+tu kako n+hwojahon+ngki pmmentohe hwo'nyoho.
43 Sekwo nje hungkunomo huno nto'no mosyaf+siyo'njo peho'neto.
Hwap+ngoso sekwo nje hungkunomo upa'nont+feso nakwolaho lont+feso
haloho maposo'njo hwasoho.
44 Sekwoe sen+ngkwohwo sohwo Seten+yoho. Sekwo yokumpohn'nyo
yoho'nont+fi sekwoe sen+ngkwohwoe yahinomo t+fi in+ngkowalokwofo.
Kako s+mo'mta'ango a'amumo wofonjahumo l+mojo hweho. Kako
hungkuno ne'njo somno ngkilaho l+mojo hweho. Hwap+ngoso yahino neso
kakoe s+meho mo'mo momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohini l+mojo
hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwap+ngo hweho.

45 I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahonɨngko sekwo nje hungkuno
homo somo sɨmeho hi'ntnnono montopalokuyohofo.
46 Ngko honɨngkano wonyo yoheso'no tɨhwo wantɨmontolo. Awonoho.
I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohini selɨwo'nɨngkohe'manji sekwo nje
hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo peho'ne yalokwofo.
47 Anɨtuye mehomi ne sohwa hofɨko Anɨtuye hungkunomo haloho
pewo'nɨngkohofofoho. I sekwo Anɨtuye mehomi hwasɨ'maho. Oso'no
sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose
ulɨmentisofoho.

Jisas ulɨmento, Apɨloham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

48 Ose ulahonɨngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasɨmo
sitofo ulɨmentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi
lɨwo'nɨngkuhwono. Kɨko a'amu Someliya pa'nyo hwosoho. Kɨko mewoso
hwosoho. Setenɨye towahuno wonyoso kikimo ehuhnnakumo'nyo
hwosoho. Nehopi lɨwo'nɨngkuhwono.
49 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko towahuno wonyo ane
hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mpohwoe yofe engo ho'nomalokweno. I sekwo
nje yofemo hwotoho nɨfeentokwofo.
50 Nje yofe ho'noma'nyo'ne ngko syoho miyalokuyohono. O'o, Anɨtu kako
nje yofe engo umokumontonoho. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno
syafɨsyɨwo'nɨngkohofo so'no Anɨtu kako tohino yano ulofiyonefoho.
51 Hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. A'amu fihwo nje
hungkunomo nto'no inɨngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo
ne'no nohumantɨhwone hweho.
52 Ose ulahonɨngki a'amu Jutaso Jisasɨmo ulɨmentohofi, Ihwoni, kɨko
towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwosoho. Apɨloham kako poyo
pe'nɨmentiso hweho. I a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo
huhwanji pe'nɨmentohofofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu
fihwo nje hungkunomo nto'no inɨngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo
songo ne'no nohumantɨhwone hweho. Oso hiso peho'no lohino.
53 Kɨko neyakwo Apɨloham poyo pe'nɨmentiso sohumo yakolo'nnyo
hwosilaho. I kɨko oso a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lontɨfi
pe'nɨmentohofo sohwamo uyakolo'nnyo hwosilaho. Kɨko tɨhwo pa'nyo
umo'nɨmonji lalokuno.
54 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, I ngko nje yofe engo imoki-
nantɨ'mtentesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo
nanɨngkwohwo Anɨtuyoho lɨwo'nɨngkohofo sohwo kako nje yofe engo
nɨmokalofoho.
55 I oso'no sekwo Anɨtu ne sohumo huno maseyo hwasoho. Ngko
kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lontɨ'mtentesi, Ngko Anɨtu sohumo
huno maniyohoyohoho. Ngko ose lontɨ'mtentesi ngko sekwo hopa hwasyo
hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko Anɨtu ne sohumo huno
niyahonɨngki kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkowalokweno.
56 Senɨngkwohwo Apɨloham sohwo kako Anɨtuye hungkunomo haloho
po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahonɨngki
so'no kako ngkimo tɨmo nehopi nohonɨmentisofoho. Oso'no kako
ngkine'no sɨmonyo imentisofoho.
57 Ose ulahonɨngki a'amu Jutaso ulɨmentohofi, Soswo *fifɨti* (50)
mokiyakolofe hwosoho. Kɨko Apɨlohammo tɨmo uhwonɨmentohino
hwosilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno.

58 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Ap+loham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ul+mentisofoho.
59 Oseso hof+ko sojo nomant+fi Jisas+mo wofonjosyano lont+fi ko imentohofoso Jisas kako a'amu pi'n+ngo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmmentisofoho.

9

Jisas kako hwe t+mpi'nyo sohumo wop+ngo umokumentisofoho.

1 Jisas kako hano emoyonto hwe t+mpi'nyo fihumo uhwon+mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t+mpi'nyo humoma'mentisofoho.
2 Jisas oso hwe huhwo sohumo uhwon+ngkahon+ngki Jisas+ye inomokomoyo sohwona'ni kakimo ulohon+ment+hwoni, Nakwoe Lonet+hwayo sohwosi, oso hwe sohwo t+mpi'nyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon+ngkano wonyo imofonto imo'n+mentisotaho. Kan+ngkwohwo'ya'u hon+ngkano wonyo imo'mentisiyomo imo'nnyotaho.
3 Inomokomoyo sohwona'ni ose ulahon+ngkuhwoni Jisas nal+mento, O'o, olo hwe lohwoe t+mpi'nyo imo'nyo hwap+ngoso kakoe hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. Kan+ngkwohwo'ya'uye hon+ngkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t+mpi'nyo imo'nyo hwap+ngoso An+tu kako olo hwe lohumo kakoe yokumpohn'nyo ut+hwa'nyopo uy+mo l+mentisofoho.
4 Ose ulonto kako pahnn+mo hungkuno ole ul+mento, Mofehi'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho An+tu ngkimo n+hwat+mentiso sohwo nejapmmentisoso komo'no uyano. S+kuno mehwoso'no nakwo syoho miyanehwono.
5 Ngko olo hwaho lopo nohumentan+'mo olo hwaho loponjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.
6 Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwahomo uyat+'mofonto yoko'nyo imokonto t+mpi'nyo sohwoe t+mopo uloho'mentisofoho.
7 Ose ulohofonto ul+mento, K+ko nowehoji oso mijo ayo Silouam soponjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ul+mentisofoho. Oso mijo yofe Silouam+yoso hwap+ngoso olenoho, L+hwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako t+mo wop+ngo hon+mentisofoho.
8 Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t+mpi'nyo nohumanto hon+ngkano mom+ngo sopo nohumentan+ngki a'amu nopasont+fi nopawent+fi yontan+ngkofi kako hof+kinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ul+mojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t+mpi'nyo sohwo kakoe ango afaponta'ango sohwanji hof+ko hnn+mentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon+ngkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nal+wo'n+ngkiso lohwolaho.
9 Ose hnn+ngkahon+ngkofi a'amu fehohnjoso ole l+mentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'nihwo ole l+mentohofi, O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwol+keno. Ose lahon+ngkofi oso hwe t+mpi'nyo wop+ngo umokumentiso huhwo sohwo ole ul+mento, Ngko olo huhwo'nyoho.
10 Ose ulahon+ngki hof+ko ul+mentohofi, J+je t+mo wop+ngo kumo'n+ngkisoso pipi yohinoto.
11 Ose ulohon+ngkahon+ngkofi kako ul+mento, Oso hwe Jisas+yoho l+wo'n+ngkohofo sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako

nje tɨmopo ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. Kɨko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahonɨngki ngko nowenji mijo yoma'nɨngkoheso nje tɨmo wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho. Tɨmo yo'mayo somo uhwonɨngkohono.

12 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Oso hwe huhwo sohwo ntɨ'mo humaho. Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Kakoe humayo sopone'no ngko huno maniyohoyohoho.

13 Ose ulahonɨngki hofɨko oso hwe tɨmpi'nyo emmojo sohumo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho.

14 Hwapɨngoso oso sɨkuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'nji iwolo'mokonto hwe sohwoe tɨmo wopɨngo umokumentisoso sɨkuno iyoho humayo somnoho.

15 Hofɨkoe ango sopo i'mofapontɨfi hofɨko kakimo apa'no ulohonɨmentohofi, Jɨje tɨmo wopɨngo imo'nyoso pipi yonji honɨmahnnoto. Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Kako hwaho yoko'nyoso nomanto nje tɨmopo ntohofahonɨngki ngko mijo yoma'nɨmaleso ngko tɨmo honɨmalefoho. Ose ulɨmentisofoho.

16 A'amu Falisi fehohnjo sohwa ole lɨmentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako sɨkuno iyoho humayo somo syoho iwo'nɨngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako Anɨtu mta'ango hwo'maho. Ose lahonɨngkofi nom'nihwa ulɨmentohofi, I kako nakwoe honɨngkano wonyo'mta'ango hwo'manji kako olo wonyoangkafo nakwo miyɨwo'nɨngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lontɨfi hofɨko hwasyopo hotitofontɨfi yoka hungkuno hnnɨmentohofofoho.

17 Oseso a'amu Falisi sohwa hofɨko oso hwe huhwo sohumo apa'no ulohonɨmentohofi, Oso hwe jɨje tɨmo wopɨngo kumokumaso sohumne'no kɨko huno pipi kiyohoho. Ose ulohonɨngkahonɨngkofi kako ulɨmento, Oso hwe huhwo sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki nalɨwo'nɨngkiso hweho. Ose ulɨmentisofoho.

18 Oso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko oso hwe tɨmpi'nyo emmojo sohwoe hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono mummentohofo so'no hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako tɨmpi'nyo memmojo hweho. O'o, nom'ni hweho. Ose syafɨsyontɨfi kanɨngkwohwo'ya'umne'no joho ulɨmentohofofoho.

19 Joho ulontɨfi ulɨmentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta tɨmpi'nyo ma'mentiso hwo'manji i olohonta kakoe tɨmo wopɨngo pipi imo'nɨngkohoho.

20 Ose ulohonɨngkahonɨngkofi kanɨngkwohwo'ya'u siko ulɨmentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako tɨmpi'nyo ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho.

21 I oso'no olohonta kako tɨmo pipi yonto honɨngkohoho. Oso'no nekwo huno meyohoyohoho. I oso a'amu kakoe tɨmo wopɨngo umokumaso sohune'no oso'ntnne nekwo huno meyohoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sohumo ulohonɨmno. Kako engo nto imo'nɨmentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

22 Oso hungkuno kanɨngkwohwo'ya'u ulɨmentisiyo hwapɨngoso hofɨko Jutafe hwe engo sohwamne'no iyoho unɨmentisofoho. Hwapɨngoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kotɨku'mentohofo, A'amu fihwo kako Jisasɨmne'no kako Kɨlaisɨyoho. Anɨtu uhwatɨmentiso hweho lɨjwaofoso'manji hofɨko oso a'amu huhwo sohumo tajo ango mta'ni wae yaopitnnefoho.

23 Oso hungkuno nto kotɨku'mentohofo so'no kanɨngkwohwo'ya'u ulɨmentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'nɨmentiso hweho. Kakimo ulohonɨmno.
24 Ose ulɨmentisiyo so'no hwe engo sohwa hofɨko oso hwe tɨmpi'nyo emmojo sohune'no apa'no joho ulontɨfi ulɨmentohofi, Olo wonyoangkafo imo'nɨmaso so'no kɨko Anɨtuye yofe'nohini foho'nomaho. Jisasɨye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe honɨngkano wonyo'njo hweho.
25 Ose ulahonɨngkofi kako ulɨmento, Jisas kako honɨngkano wonyo'njo hwolɨkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko tɨmpi'nyo humamote hwo'nyoho. Olohonta ngko tɨmo nto'no honalokweno.
26 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kako kikimo pipi kiloho'masoto. Kako jɨje tɨmo wopɨngo pipi kumokumasoto.
27 Ose ulahonɨngkofi ulɨmento, Oso hungkuno hiso ngko nto selɨmalefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalofɨhwasoho. Sekwo apa'no upo'nantɨfi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nantɨfi'no lolalokwofo.
28 Ose ulahonɨngki hofɨko hungkuno wonyo ulɨmentohofi, Kɨko kɨko'nohini kakoe inomokomoyo hwosoho. I oso'no nakwo Mousesɨye inomokomoyo hwona'nyoho.
29 Anɨtu kako Mousesɨmo hungkuno ulɨmentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako ntɨ'mo i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho.
30 Ose ulahonɨngkofi kako pisopisaho lonto ulɨmento, Oso hwe sohwo kako nje tɨmo wopɨngo nɨmokumaso lohune'no sekwo kakoe hwapɨngo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho.
31 I olo so'no nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako a'amu honɨngkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anɨtumo hwomtame ulofɨwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkayo so'no kako Anɨtuye sɨmeho wopɨngo imokuwo'nɨngkiso osohumo Anɨtu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho.
32 Sɨmo'mta'ango sɨkuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nnyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta tɨmpi'nyo meesyoso sohwoe tɨmoso hwangku hwe nom'nihwo wopɨngo umokonefoho eso mupa'nyofoho.
33 I Anɨtu oso hwe huhwo sohumo mɨhwatɨmentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miyɨhwonesohilo.
34 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kɨko tohwo'nanjwo mehomi hwosoho. Nɨhu'no wonyo hwosoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno wolonetɨhwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulontɨfi kakimo wae yao'mentohofofoho.

A'amu sɨmeho hi'ntnnono ane sohwo tɨmpi'nyo hwafoho.

35 Oso hwe tɨmpi'nyo emmojo sohumo hwe engo sohwa tajo ango somta'ni wae yao'mentohofo so'no Jisas upa'nonto oso hwe sohumne'no tɨpɨhwononto ulɨmento, Kɨko A'amufe Hwomu sohumo sɨmeho hi'ntnnono luyalokuno.
36 Ose ulahonɨngki ulɨmento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo tɨhwolo. Kɨko yoloho ntohojo'no ngko kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmonnoho.

37 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko nto nohon+ngkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno.
38 Ose ulahon+ngki kako Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngko s+meho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisas+ye yofe ho'noma'mentisofoho.
39 Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ul+mento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheso a'amu olo hwaho loponjofe yahino somo yano ilofo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu An+tuye yahino yo'mayo so'no nto t+pema'ment+hwone so'no nakwo huno hwap+ngo'nj+'nwoho. Nom'ne huno songo t+pemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo t+mpi'nyo'n+'maho. Ose l+wo'n+ngkohofoso hof+ko t+mpi'nyo hwafoho. Hof+koe t+mpi'nyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmmentohono. I a'amu An+tuye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'nj+'maho lont+fe oso a'amu hof+ko t+mpi'nyo pa'nyo ko huhwo hof+ko huno wop+ngo t+pemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko hon+ngkano ito'nohino somo hof+kimo ut+hwamonji pmmentoho so'no hof+ko huno wop+ngo t+pemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hof+ko t+mo honyofoho.
40 Ose ulahon+ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisas+'njo mofonepo humamentohofo sohwa oso hungkuno hisomo upa'nont+fi Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwo sohwona'ni t+mpi'nyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno.
41 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ole lont+fijontentesi, Nakwo An+tumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'n+'maho. O'o, nakwo a'amu t+mpi'nyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lont+fijontentesi sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no tohino momapitnnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo An+tuye yahino somne'no huno hwap+ngo'njo hwona'nyoho. Nakwo t+mo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no tohino nomapitnne hwasoho. Ose ul+mentisofoho.

10

Yahu 'sipsip' +lojo'ne pahnn+mo hungkunofoho.

1 Jisas nohumanto ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. A'amu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'njo sohwo kako nom'nepo kotasy+hwosi swoso sohwo kako hufo'ne hweho.
2 Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'n+ngkiso hweho.
3 A'amu kuso sopo mokosyohumawo'n+ngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohumo uhwon+ngkuhwosi wohwosampo'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehomi hopi'nonohinoso hof+koe yofe anga'no anga'no ul+hwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'n+ngkuji kakwo'yohwo sohumo t+fi un+ngkoswant+feho.
4 Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ipemotaswonto kako s+mo'mo upeehon+ngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'n+ngkuji t+fi un+ngkowant+feho.
5 Yahu hiso hof+ko a'amu nom'nehumo min+ngkafitnnehofo. Hwap+ngoso hof+ko mampaho nom'ne kengo upa'n+ngkuji hiyaso'mo wowant+feho.
6 Jisas oso pahnn+mo hungkuno ko ulahon+ngki a'amuso hof+ko hwap+ngo ne so'no huno mosyaf+siyo'njo imentohofofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wop+ngo hweho.

7 Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ulɨmento, Ngko
hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno yohono. Ngko yahu mehomife
hokuˈyo hwoˈnyoho.
8 Aˈamu ngko mˈmofape sohontajo iˈmofapmmentohofoso hofɨko hufoˈne
iˈmofapmmentohofofoho. I osoˈno nje yahu mehomi neso osohwafe
mampaho somo haloho maposoˈnjofoho.
9 Ngko Jisas sohwoˈni hokuˈyo hwoˈnyoho. Aˈamu ngkimo
nuˈmanto kako hokuˈyo sohwoˈnɨmo noswahonɨngki ngko oso aˈamu
somo wopɨngo nomokosyohumahmˈmeˈno kako wopɨngo neˈno
nohumantɨhwonefoho. Oso aˈamu somo kakoe wonyo somjo tohino
somtaˈni usɨhutofomaˈmonnoho. Oseso oso aˈamuso kako nosyuhwosi
noswapɨhwosi ihwosi wosopayo wanɨmontonoho.
10 Aˈamu hufoˈnohinoso hofɨko siki mapɨfitnnehofo. Oˈo, hofɨko yahu
hufo ikuji wofonjosyantɨfeˈnofoho. Nɨhuˈno wonyo umokantɨfe. I
osoˈno ngko nje yahu mehomi somo songo neˈno humayoso uyɨmonji
pmmentohe hwoˈnyoho. Yoˈmayo tango nje mehomi somo ko uˈmasoso
hofɨko nje ahomo humawoˈnɨngkohofo soˈno hofɨko sɨmeho wopɨngo engo
yamoˈnnyofoho.
11 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopɨngo hwoˈnyoho.
Aˈamu yahu mehomi mokosyohumayo wopɨngo sohwo huno ole
syafɨsyɨwoˈnɨngkiso, Nje mehomi poyo nopeˈnɨfitnnoho lonji ngko
hofɨkimo ufoˈmayoˈne wapeˈnɨmonnoho.
12 Aˈamu hamniyoho syohoˈnohini iwoˈnɨngkiso sohwo kako yahu
somo nomokosyohumentanɨngki sikijo nopahonɨngki aˈamu huhwo so-
hwo kako hiyaso lɨˈmofɨwoˈnɨngkiso hweho. Hwapɨngoso kako yahu
mokosyohumayo hwapɨngo hwoˈmaho. Kakwoˈyohwo hwoˈmaho. Osoˈno
sikisɨwojo sohwo kako yahu somo toho lofototoˈmeefahonɨngki yahuso
hiyaso humpewoˈnɨngkohofofoho.
13 Hwapɨngoso oso aˈamu huhwo sohwo kako hamniyohoˈnohini
syoho iwoˈnɨngkiso hweho. Kako yahu somneˈno huno mosyafɨsiyoˈnji
iwoˈnɨngkiso hweho.
14-15 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wopɨngo hwoˈnyoho. Nje Mpo-
hwo kako ngkineˈno huno uyalokunjoso ngko kakineˈno huno nɨyohoho.
Oso paˈnyoso ngko nje mehomi ne somneˈno huno ntoˈno niyohoho. Hofɨko
ngkimo huno ntoˈno uyohoho. Nje mehomi somo ufoˈmayoˈne ngko poyo
wapeˈnɨmonnoho.
16 Nje mehomi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyoponoho. Oso
hisoˈnji ngko utɨmaˈmo hofɨko nje mampaho somo haloho wopeentɨfeho.
Oseso oso yahu nomˈne soˈnji nemˈno afaˈno umoˈnantɨfeho. Hofɨkoe
mokosyohumayo sohwo kengaˈnohino hwoˈnyoho.
17 Ngko nje yahu mehomi somneˈno poyo peˈnɨˈmo ngko apaˈno songo
wolɨkaˈmonnoho. Ose yalokwe soˈno nje Mpohwo kako sɨmeho engo
ntopalofoho.
18 Aˈamu fihwo kakoe huno mtaˈni mofonjonɨsyanehoho. Oˈo, ngko
nje mehomi lomo ufoˈmayoˈne poyo wapeˈnɨmonneˈno yohono lɨmentohe
soˈno hofɨko ngkimo wofonjonɨsyantɨfeho. Nje Mpohwo kako olo hilo soˈno
ntonto kakoe yokumpohnˈnyo ntapmmentiso soˈno ngko poyo peˈnyoˈneso
yokumpohnˈnyo hiˈnjo hwoˈnyoho. Ngko apaˈno songo lɨkafoˈneso
yokumpohnˈnyo hiˈnjo hwoˈnyoho.
19 Ose ulahonɨngki aˈamu Jutaso oso hungkuno homo somo upaˈnontɨfi
apaˈno hotitoˈmentohofofoho.

20 A'amu fehohnjo pi'nɨngoso ole hnnɨmentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehuhnnamofiso'no kako ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo.
21 I oso'no a'amu fehohnjoso ole hnnɨmentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amu towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofɨko a'amu tɨmpi'nyo somo wopɨngo umokumontolaho. Awonoho. Ose hnnɨmentohofofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmne'no mangohwa imo'nɨmentohofofoho.

22 Oso ango Jelusalem sopo nom'ne Sɨkuno Engo iyoho humayo'ne i'mofapmmentisofoho. Oso Sɨkuno Engoso hofɨko hohonta Anɨtuye tajo ango engo somo hano hwosayo'ne huno syafɨsiyo'nefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjohontanoho.
23 Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mempo ango hiso Soulomounɨyefoho lɨwo'nɨngkohofofoho.
24 Jisas osopo hano emoyontanɨngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmo ehofo'mokomantɨfi ulɨmentohofi, Nakwo jɨje hwapɨngo so'no huno akwe'no syafɨsyɨhwoneso yolohoso ntohonta wonalɨmonnto. Anɨtu ngko hwe uhwatɨmonnoho nalɨmentiso sohwosilaho. Yoloho fonaso.
25 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Yolohoso nto selɨmentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho wopɨngo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'nɨngkohe somo sekwo nuhwonɨngkuji Anɨtu uhwatɨmentiso lohweho lɨkutnnesohilo.
26 I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwasɨ'maho. Oso'no sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.
27 Nje yahu mehomiso hofɨko nje mampaho nupa'nontɨfeso ngko hofɨkine'no huno niyahonɨngki hofɨko ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwo'nɨngkohofofoho.
28 Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso uyɨmentohefoho. Oso'no hofɨko tɨkanomo mafitnnefoho. O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae meenɨmofonefoho.
29 Hwapɨngoso mehomi hiso nje Mpohwo Anɨtu sohwo kako ngkimo ntapmmentisofoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefoho.
30 Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.
31 Ose ulahonɨngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofɨko Jisasɨmo wofonjosyano lontɨfi sojo ma'mentohofofoho.
32 Sojo nomahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wopɨngo pi'nɨngo iwo'nɨngkohe somo sekwo uhwonɨwo'nɨngkohofo so'no syoho ntisomne'no wofonjonɨsyantɨfe'no yohofo.
33 Ose ulahonɨngkahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Nakwo jɨje syoho wopɨngo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuyɨhwono. O'o, kɨko Anɨtune'no sitofo ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. Kɨko a'amu olo hwaho lopo nta'nɨngo hwosoho. I oso'no kɨko ole nalohino, Ngko Anɨtu hwo'nyoho nalohino hwosoho.
34 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Sekwoe honɨngkano hungkuno somo anɨtu kako nom'ne hwe engo sohwamne'no ole ulɨmento, Sekwo anɨtu hwasoho.

35 I nakwo huno ole nayohoho. Anɨtuye hungkunoso ne'njofoho. Oseso
Anɨtu kako oso a'amu kakoe hungkuno uyɨmentiso huhwo sohwamo sekwo
anɨtu hwasoho ulɨmentisoso hungkuno nehopeho.
36 I oso'no ngko Anɨtu nɨhwatɨmentiso sohwo'ni ngko Anɨtuye hwomu
hwo'nyoho selɨmentohe so'no sekwo Anɨtumo sitofo ulalokuno eso peho'ne
ntantɨkwofo.
37 Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo nohonɨngkujɨ'manji sekwo
ngkimo sɨmeho hi'ntnnono montape'njo uyantɨfeho.
38 I oso'no ngko nje Mpohwo Anɨtuye syoho yalokweno. Oseso
nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono
montape'njo ifijo'manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu
miyɨwo'nɨngkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohonɨngkuji
oso syoho imesomo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnnefoho. Ose ifijo'manji
sekwo huno wopɨngo ole wosyofɨsyantɨfeho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko
afafoho. Ngko huhwo'nne'no Anɨtuyoho wosyonɨfɨsyantɨfeho. Mpohwo
ngkimo nɨhumaho. Ngko Mpohumo humaleno.
39 Ose ulahonɨngki hofɨko Jisasɨmo impe untofano lontɨfi ko imentohofoso
Jisas kako hofɨkimo ulɨko'manto umentisofoho.
40 Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho.
Joun kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo
ki'mofamentisofoho. Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho.
41 Osopo Jisas kako nohumentanɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engo hofɨko
kakimo u'mantɨfi hnnɨmentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu
miyɨwo'nɨngkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno olo
hwe lohune'no nalɨmentisoso ne imo'nɨngkohoho.
42 Ose hnnontɨfi hwe moya'mi pi'nɨngo engoso hofɨko oso hiso'no
Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'nɨmentisofoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani sopo nohumanto
mnokino engo tɨpema'mentisofoho. Oso ango hopo sopo Maliya'nji
Mota'nji siko'nopee'i sikoe angoponoho.
2 Oso a'mu Maliya hisi kako tɨfi no'mo nakwoe hwe engo Jisasɨye
sɨfemo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sosayo
usɨpo'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako
Maliyafe konɨngkwa'wehweho.
3 Oseso Lasalos kako mnokino tɨpemahonɨngki kaisifa'u siko
Jisasɨmne'no hungkuno ole lɨhwatɨmentisi, Hwe Engofo, jɨje nɨngkwahwo
Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose lɨhwatɨmentisiyefoho.
4 Lɨhwojahonɨngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu
somo ulɨmento, Olo mnokino loso nɨhu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho.
O'o, Anɨtuye yokumpohn'nyoso utɨhwa'nyopo uhwonyo'nefoho. Anɨtuye
Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ulɨmentisofoho.
5 Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalosɨjontnne'no sɨmeho engo
uyɨmentisofoho.
6 Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango
humamentiso sopo nom'ne sɨkuno hufa'u humamentisofoho.
7 Sɨkuno hufa'u memjaofahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo so-
hwona'nɨmo nalɨmento, Nakwo hwaho Jutiya Lasalosɨye ango sopo asomo
wosɨhwano.

8 Ose nelahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni ulɨmentɨhwoni,
Nakwoe Lonetɨhwayo sohwosi, a'amu Jutiya soponjo hwe engo so-
hwa hofɨko kikimo sojo wokufonjantɨfi imalofo sopone'no kɨko asomo
wosɨhwantane'no lonalohino.
9 Ose ulahonɨngkuhwoni Jisas kako pahnnɨmo hungkuno kakoe sɨkuno
syoho iyo'ne ole nalɨmento, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo
a'amu hofɨko hano emoyɨkujoso mopɨwahupitnnehofo. Hwapɨngoso
hofɨko olo hwaho loponjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonalok-
wofo.
10 I oso'no a'amu hofɨko sɨkwo'mjoho'mo hano emoyontɨfi hofɨko
pɨwasyɨwo'nɨngkohofofoho. Hwapɨngoso pomponaho anefoho. Os-
eso nje syohomne'no Anɨtu pomponaho ntopalokuso somo sɨmeso
mopɨwahu'mnehono.
11 Ose nalonto tɨfi ole nalɨmento, Sekwo upa'nɨmno. Nakwoe a'amu
Lasalos sohwo saho nto fosyawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo
ulɨkofamne hwo'nyoho.
12 Ose nelahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni ulɨmentɨhwoni,
Hwe Engofo, kako saho nehopi fosyaweso'manji kako wopɨngo
umo'nɨmontonoho. Ose ulɨmentɨhwonefoho.
13 Jisas kako Lasalos poyo nto pe'nɨmaho huno ose ko uyahonɨngki saho
fosyaweho nalɨmentiso so'no inomokomoyo sohwona'ni nakwo nakwoe
hunoso ole syafɨhu'mentɨhwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi fosy-
owentanɨngki nalohoho syafɨhu'mentɨhwonefoho.
14 Oso'no Jisas kako yoloho ole nalɨmento, Lasalos sohwo poyo nto
pe'nɨmaho.
15 I sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfitnne'nji Lasalos kako poyo
pe'nɨmaso sopo ngko mohumayoso wopɨngofoho nnɨngkohoho. I oso'no
olohonta kako poyo pe'nɨmaso sopone'no wosɨhwano.
16 Ose nelahonɨngki Toumas hufa'u mehomi imo'nɨmentiso sohwo kako
nom'ne inomokomoyo sohwona'nɨmo nalɨmento, Nakwo hwaho Jutiya
sopo a'amu Jisasɨmo sojo'nji wofonjosyano lontɨfi yalokwofo sopono noho
wosɨhwano. Nakwo Jisasɨ'nji poyo umo'nano. Ose nelahonɨngki nakwo
Jisasɨ'nji sɨmentɨhwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulɨkafɨhwosi songo ne'no humayo'ne hwapɨngo sohwo Jisasɨyoho.

17 Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo sɨ'mofonto kako honɨngkanopo
lohofahonɨngki a'amuso hofɨko ulɨmentohofi, Lasalosɨye pijafoso soki-
momo ne'no nowentanɨngki sɨkuno osofosofahu'no memjao'masofoho.
Ose ulɨmentohofofoho.
18 Oso ango Mpetani sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Honɨngkanoso
sawemopo'maho, hufa'u sɨhune *kiloumita*ponoho.
19 A'amu Juta pi'nɨngoso ango Jelusalem mta'angoso hofɨko Mota'nji
Maliya'njiyepono konɨngkwa'wehwo pe'nɨmentiso so'no hofɨko sikoe
sɨmeho wopɨngo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofofoho.
20 Mota kako hungkuno ole upa'nɨmento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto
komo'no nowento Jisasɨmo honɨngkanopo uswo'nɨngkahonɨngki Maliya
kako angomo humohumantisofoho.
21 Mota Jisasɨmo uswo'nonto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko olopo
humantontentesi nje nɨngkwahwo poyo mape'nɨngkuhwonesohilo.
22 I oso'no ngko huno niyohoho. Kɨko yo'mayo so'no Anɨtumo jomo
ulisoso kako yo'mayo kɨko ihnneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

23 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso'no j+je n+ngkwahwo apa'no songo
wol+ka'montonoho.
24 Ose ulahon+ngki Mota ul+mento, Ngko huno ole niyohoho, S+kuno
ae'uyo somo a'amu l+kapijo sohonta Lasalos huhwo nol+kafone hweho.
25 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko a'amumo apa'no songo ul+kafo
so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwap+ngo hwo'nyoho. A'amu
ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako
songo ne'no wohumamontonoho.
26 A'amu hof+ko olo hwaho lopo songo humalofoso hof+ko ngkimo s+meho
hi'ntnnono ntap+fijo'manji hof+ko poyo mape'n+fitnnehofo. Olo hungkuno
kilalokwe losomo s+meho hi'ntnnono luyalokuno.
27 Ose ulahon+ngki Mota kako Jisas+mo ul+mento, Ou Hwe Engofo, k+ko
K+lais sohwosi, An+tu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne
uhwosopo'monnoho nal+mentiso sohwohnne'no ngko kikine'no s+meho
hi'ntnnono kijahopohono. K+ko An+tuye Hwomu K+lais hwosoho.

Jisas kako humotaho l+mentisofoho

28 Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo
joho ulahon+ngki Maliya kakimo u'mahon+ngki Mota hofiyoka ul+mento,
Nekwoe Let+hwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho.
29 Maliya ose upa'nonto komo'no mokol+kapo lohofonto Jisas+yepono
umentisofoho.
30 Jisas kako ango ne sopo m'mofapmmentisofoho. O'o, Mota
uswo'n+mentiso sopo humohumantisofoho.
31 A'amu Jutaso hof+ko Maliya'nji ango'mo nohumant+fi Maliyamo
s+meho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hof+ko
kakimo uhwon+ngkohofoso kako komo'no l+kafonto mempono nto
poswahon+ngki uhwonont+fi hof+ko kakimo uhwonont+fi hof+ko huno
ole syaf+hu'mentohofi, Kako kon+ngkwa'wehwoe pijafo ho'nahumalofo
sopono humotaho wal+monjit+keno ose syaf+hu'mentohofofoho.
32 Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisas+mo uh-
wononto kako Jisas+ye s+f+ki'nyo'mo hwomtame ehumanto ul+mento,
Hwe Engofo, k+ko olopo humantontentesi nje n+ngkwahwo sohwo poyo
mape'n+ngkuhwonesohilo.
33 Jisas kako Maliya humotaho lontan+ngki uhwononto uhwon+ngkisoso
a'amu Juta kako'nji humahwofoso humotaho nto mjol+m+wahon+ngkofi
uhwononto kako kakoe s+meho tango uyahon+ngki
34 ul+mento, Sekwo nt+'mo ho'nahumalofo. Ose ulohon+ngkahon+ngki
ul+mentohofi, Hwe Engofo, k+ko nopohoji uhwonae.
35 Ose ulahon+ngkofi Jisas kako humotaho l+mentisofoho.
36 A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaho lontan+ngki
uhwonont+fi hnn+mentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohumo s+meho
m+kun+mposo uy+mojo hweho.
37 I a'amu nom'nihwa ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo kako
a'amu t+mpi'nyo somo wop+ngo umokumentiso hopaso kako Lasalos+mo
ufo'mantontentesi Lasalos kako poyo mape'n+ngkuhwonesohilo. Sitofo
hungkuno ose hnn+mentohofofoho.

Jisas kako Lasalos+mo apa'no songo ul+ka'mentisofoho.

38 Oseso Jisas kako s+meho tango engo apa'no uyahon+ngki Lasalos+ye
pijafo ho'nahumentohofo sopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalos+ye pi-
jafo ho'nahumentohofo sokimo hoku'yo sopo sojo ewafo engoso nomant+fi
p+jwahu'mentohofofoho.

39 Jisas oso hopo sopo nohumanto ulɨmento, Olo sojo pɨjwohumalofo loso
wae feeopmno. Ose ulahonɨngki hwe poyo peˈnɨmentiso sohwoe konanisi
Mota ulɨmento, Hwe Engofo, kakoe pijafo hoˈnahumalohwoneso oso sɨkuno
osofosofahuˈno nto memjaoˈmasoso kakoe pijafoso pisakinoˈnjofoho.
40 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Olohonta nto kilohefoho.
Kɨko ngkineˈno sɨmeho hiˈntnnono ntapisoˈmanji kɨko Anɨtuye
yokumpohnˈnyoso uhwonɨmonnoho. Ose nto kilohefoho.
41 Motamo ose ulahonɨngki hofɨko sojo ewafo engo mehwosompeehu-
mentohofofoho. Nomehwosompesyahonɨngkofi Jisas kako ahwomomo
uhwononto aˈamu kakoe mampaho upaˈnyoˈne ole ulɨmento, Nje Mpohwo
sohwosi kɨko nje hungkunomo haloho nɨpewoˈnɨngkino sohwohnneˈno
ngko isamoyoka kilalokweno.
42 Ngko huno niyohoho. Kɨko engolopohamo nje hungkuno jomo
kilɨwoˈnɨngkohe somo nupaˈnɨwoˈnɨngkino hwosoho. I osoˈno olo
aˈamu oloponjo lohokwofo lohwa kɨko ngkimo olo hwaho loponeˈno
nɨhwatɨmentohino soˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨfitnneˈenji kilalokweno.
43 Ose ulɨkwato lohofonto joho mohmˈno ulɨmento, Lasalos kɨko noho
fusyape.
44 Ose ulahonɨngki aˈamu poyo peˈnyo sohwo nolɨkafonto swapmmen-
tisofoho. Kakoe sɨfe aho hwapɨfe nano popojontɨfi kakoe sɨmoˈmango
hi hwapɨfe ifohumpeehumentohofo sohwo hiˈnji swopahonɨngki Jisas
ulɨmento, Yoˈmayoso misɨhutoˈmeefɨkujoˈno wopaweno. Ose ulahonɨngki
hofɨko kakoe hungkunomo inɨngkamentohofofoho.

Hwe yofe engoˈnjo sohwa hofɨko Jisasɨmo fonjosyaneˈentɨfi hungkuno nano mtitoˈmentohofofoho.
(Matɨyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 Aˈamu Juta hwe moyaˈmi piˈnɨngo fehohnjoso Maliyaˈnji humamen-
tohofoso Jisas kako oso hiso imentiso somo uhwonontɨfi hofɨko kakimo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho.
46 I osoˈno aˈamu fehohnjo sohwa hofɨko aˈamu Falisi sohwafe angopono
asomo nowentɨfi yoˈmayo Jisas imentiso soˈno aˈamu Falisi sohwamo
tokoyoˈofo imentohofofoho.
47 Ose yahonɨngkofi aˈamu Falisi sohwanji aˈamu yofe engoˈnjo tajo
ango syohoˈnjo sohwanji hofɨko aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo sohwamo
uswoˈontɨfi hnnɨmentohofi, Nakwo pipi yanehwono. Olo hwe lohwo
yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso yalofoho. Pipi
pɨjwaofanehwono.
48 Nakwo kakoe yahino losomo mopɨjwaofeˈmanji aˈamu
hopiˈnonohinoso hofɨko kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkuji kakimo
tɨfi inɨngkafitnnoho. Ose ikujoˈnoˈmanji aˈamu Loum nakwoe hwaho
nemokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwa nonahonɨngkuji huno ole
wosyofɨsyantɨfeho. Aˈamu Juta hofɨko nakwoe hungkunomo enjwaˈmo
mohumunyofoho. Ose syafɨsyɨkuji hofɨko nakwoe tajo ango engo somo
wonyo umokantɨfeho. Nakwo aˈamu Juta hopiˈnonohino hnˈnɨmo wonyo
wonemokantɨfeho.
49 Ose hnnontɨfi hwe fihwo hofɨkoˈnji humamentiso sohwo kakoe yofeso
Kaiyofasɨyoho. Oso soswo somo aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwamo
umokosyohumayoˈne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nolɨkafonto
ulɨmento, Sekwo huno mosyafɨsiyoˈnjo liyalokwofo.
50 Sekwo olo aˈamu losoku hunoˈmaso kuyoho. Nakwo aˈamu
Juta hopiˈnonohino hnˈnɨmo aˈamu Loum sohwa wonyo pehoˈno

wonemokantɨfito. O'o, yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.
51 Oso hungkuno ulɨmentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amu tajo ango syoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no Anɨtu oso huno hiso uyɨmentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amu Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'nɨmontonoho eso ulɨmentisofoho. Ose ko ulɨmentisoso oso hungkuno Kaiyofas ulɨmentisoso a'amu ango'meemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho.
52 O'o, Anɨtu kakoe mehomi ango'meemjo hn'nwi temtitofo anga'nohino hopa imo'nɨfitnne'no pe'none'ento Anɨtu oso hunoso Kaiyofasɨmo uyahonɨngki ulɨmentisofoho.
53 Oso a'amu huhwo sohwa Kaiyofas ulɨmentiso sɨkuno somta'ni oso hungkuno Jisasɨmo fonjasiyo'ne hungkuno loma'mentohofofoho.
54 Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amu Jutafe tɨmo sopo hano memmentisofoho. O'o, kako oso hwaho hopo sopo ulɨko'manto kako nom'ne ango Efɨlaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji umentɨhwonefoho. Oso ango Efɨlaim a'amu mohumunyo mofone sopo molinyoponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji humamentɨhwonefoho.
55 Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno Engof * mofonepo umo'nɨmonto imentisofoho. Oso'no oso Sɨkuno Engo mmo'nyo sohonta a'amu ango'meemjoso ango Jelusalemne'no wopayo engo nyo'ne hofɨko hofɨkoe honɨngkano hungkuno ito'no inɨngkayo so'no hofɨkoe he yo'mayo mijo yojujosyɨhwasi nto'no wehumano lontɨfi ole syafɨhu'mentohofi, Nakwo ose ihwasɨ'manji nakwoe honɨngkano kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafɨsyontɨfi sɨmentohofofoho.
56 Hofɨko nosɨ'mofontɨfi Jisasɨmne'no tɨpeentɨfi tajo ango engo somo uhu'mokontɨfi hofɨko ole hnnɨmentohofi, Olo Sɨkuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolɨkeno. Ose hnnɨmentohofofoho.
57 Hwapɨngoso a'amu Falisi sohwanji hwe engo sohwanji hofɨko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole lontɨfi, Sekwo Jisas humentahonɨngkuhwosi uhwonɨngkuji nowenetɨmapɨkujo'no nakwo huhwo sohumo impe untofano. Ose ulɨmentohofofoho.

12

Maliya kako Jisasɨye sɨfemo hwone mijo sohumentisofoho.
(Matɨyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

1 Oso Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo sɨkuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentanɨngki Jisas kako ango Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos kako poyo pe'nɨngkahonɨngki Jisas kako ulɨka'mentiso sopono umentisofoho.
2 Oso ango Mpetani hopo sopo i'mofɨwahonɨngki Jisasɨmne'no wosopayo engo iloho yontɨfi Mota kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento hu'mmentisofoho. Jisasɨ'nji a'amu nom'ne so'nji Lasalos kako huhwo'nji hofɨko nohumantɨfi wopayo nɨmentohofofoho.

---

* **11:55:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. * **12:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

3 Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasɨye sɨfemo sisyonto kakoe mijiyo sawemo soˈnji sɨfemo sosayo usɨpoˈmentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopɨngoso ango homo somo ehuhnnaloho'mentisofoho.
4 Jisasɨye inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isɨkaliyout kako Jisasɨmo fonjasiyoˈne tokoyoˈofo iyoˈne sohwo oso homo somo uhwononto ulɨmento,
5 Oso mijo wonyoangkafoso kako pehoˈno sisyohoho. Olo mijo hiloso nomˈne aˈamuso mpe yontɨfijontentesi hamniyoho mɨkunɨmposo aˈamu hamniyoho syohoˈnjo sohwo soswo angaˈnohino somjo hamniyoho hopiˈnono nejapɨkuji nakwo aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofo somo uyɨhwanesohilo.
6 Ose ulɨmentisoso kako aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofo somneˈno huno nehopi syafɨsyonto ulɨmentisoˈmaho. Oˈo, kako hamniyoho hufo imojo soˈno ulɨmentisofoho. Jisasɨˈnji kakoe inomokomoyo sohwonaˈnnonji nakwo hano emoyontanɨngkukwone Jutas Isɨkaliyout sohwo kako nakwoe hamniyoho ipofo mokosyohumante somtaˈni hufo imojo hweho.
7 Oseso Jisas ulɨmento, Olo aˈmusi kako olo ntohofiso losoˈno kakoe syohofoho. Sekwo tɨmoˈnohino uhwontohumamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumentanɨngkuhwosi. Ngko poyo imoˈnɨme sohonta nje pijafomo ntoˈno enɨsyohumaniyoho.
8 I aˈamu umofonyo iwoˈnɨngkohofoso sekwoˈnji engolopohamo neˈno humawoˈnɨngkohofofoho. I osoˈno ngko sekwoˈnji humaleso sɨkuno moiˈwo weˈenepi umoˈnɨmontonoho. Osoˈno aˈamu ngkimo wopɨngo ntohofoˈne sɨkuno piˈnɨngo mauyoho.

Aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwa hofɨko Lasalosɨmo fonjosyaneˈentɨfi hungkuno nano mtitoˈmentohofofoho.

9 Aˈamu Juta hwe moyaˈmi piˈnɨngoso Jisas ango Mpetani sopo humaho upaˈnontɨfi oso poneˈno womentohofofoho. Hofɨko Jisasɨmnenohini uhwonantɨfi womentohofoˈmaho. Oˈo, Jisas kako Lasalos poyo peˈnɨmentiso sohumo ulɨkaˈmentiso sohwo huhwoˈnjimo uhwonano lontɨfi womentohofofoho.
10 Oso aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwa hofɨko oso hiso uhwonontɨfi hofɨko Jisasɨmneˈnohini mtitoˈmentohofoˈmaho. Oˈo, Lasalos huhwoˈnjimo fonjosiyoˈne mtitoˈmentohofofoho.
11 Hwapɨngoso aˈamu Juta hwe moyaˈmi piˈnɨngoso hofɨko Lasalosɨmneˈno huno piˈnɨngo syafɨsyontɨfi aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwamo ulɨkoˈmantɨfi Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofofoho.

Jisas kako ango Jelusalem soponeˈno hwe yofe engoˈnjo paˈnyo imoˈnonto humentisofoho.

(Matɨyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Oso ango Jelusalem hwe moyaˈmi piˈnɨngo engoso oso Anɨtu Aˈamu Isɨlael somo Uyakoloˈmentiso somneˈne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo † somo uhwonano lontɨfi sɨmentohofofoho. Oso hopo sopo nohumantɨfi upaˈnɨmentohofoso Jisas kako moˈnɨngkanta Jelusalemneˈno wapmmontonoho upaˈnɨmentohofofoho.
13 Oseso hofɨko yoˈmayo wokoso wopɨngo wopɨngoso nomotawentɨfi Jisasɨmneˈno honɨngkanopo hontohumamentohofofoho. Nohontohumantɨfi Jisasɨmneˈno joho ole lɨmentohofi,

† **12:12:** Mt. 26:2 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

Anɨtumo isamoyoka ulano.
Kako wopɨngo'nohino hweho.
Olo hwe lohumo nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatɨmentiso hweho.
Kakoe yofe woho'nomano.
Nakwo a'amu Isɨlael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.
Ose lɨmentohofofoho.
14 Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notɨpemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto sɨmentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.
15 Sekwo a'amu ango Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho senɨngkuhwoloho.
Uhwonɨmno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.
Kako yahu *toungki*po nokehumanto sopalofoho.
Oso ifalifaliyo hohonta mtɨ'mokumentohofofoho.
16 Oso hohosohonta Jisasɨye inomokomoyo sohwona'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofo so'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tɨfi no'mo Jisas kako ahwomomo sɨmentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafɨhu'mentɨhwoni yo'mayo wopɨngoso Jisasɨmne'no oso sɨkuno homo somo a'amu uloho'mentohofo so'no huno ikwesyafɨhu'mentɨhwonefoho.
17 Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'nɨmomo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'nɨngo engoso Jisasɨ'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalosɨmo joho ulonto nulɨkofahonjoso hofɨko uhwonɨmentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko nom'ne a'amu pi'nɨngo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutɨhwamentohofofoho.
18 Oseso hwe moya'mi pi'nɨngo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontɨfi oso a'amu hiso Jisasɨmo honɨngkanopo uswo'nɨmentohofofoho.
19 Uswo'nɨngkahonɨngkofi a'amu Falisi sohwa hofɨko nuhwonontɨfi sɨmeho tango uyahonɨngki ole hnnɨmentohofi, Ihwoni, a'amuso hofɨko nakumne'no huno mosyonefɨsyalokuyohofo. O'o, a'amu ango'meemjo hopi'nonohinoso hofɨko nakumo nosɨkwojonaofontɨfi Jisasɨmnohini inomokoho'nawotofo. Ose hnnɨmentohofofoho.

A'amu Ngkɨlik fehohnjo sohwa hofɨko Jisasɨmo uhwonano lontɨfi imentohofofoho.

20 A'amu pi'nɨngo engoso sɨkuno iyoho humayo engoso uhwonano lontɨfi ango Jelusalemne'no Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne sɨmentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngkɨlik fehohnjo hi'nji sɨmentohofofoho.
21 Oso a'amu Ngkɨlik huhwo sohwa hofɨko Filipɨmo u'mantɨfi ulɨmentohofi, Hwe engofo, nakwo Jisasɨmo uhwonano lontani sahopɨhwone hwona'nyoho. Ose ulɨmentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpetɨsaita mta'ango hweho.
22 Filip kako hofɨkoe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entɨlumo ulahonɨngki siko Jisasɨmo u'manji oso hungkuno hiso ulɨmentisiyefoho.
23 Jisas kako sikimo ulɨmento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'nɨ'mo apa'no songo lɨkahm'mo nje yofe engo mayo'ne sɨkunoso mofonepo nto i'mofapohoho.
24 Ose ulɨkwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi

piso nɨhu'nahone uyɨmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne tɨmo sahopɨhwosi ne pi'nɨngo umo'montonoho.
25 Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini huno syafɨhu'nonto kakoe yofe'nohini ho'noma'nɨwo'nɨngkiso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'nɨngkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'nihwo kako kakine'no huno mosyafɨhu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkiso sohwo kako poyo pe'nɨngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso notɨpemane hweho.
26 Oso a'amu Ngkɨlik huhwo sohwa hofɨko nje inomokomoyo umo'nano lɨfijo'manji siko nuhusɨsi hofɨkimo ole ulinyo. Hofɨko ngkimo wonnɨngkopantɨfi'manji oyonɨmno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofɨko ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwo'nɨngkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hofɨko wohumapɨfe. Nje syoho ntohofiyo ne somo Mpohwo Anɨtu sohwo kako hofɨkimo uhwonɨngkuhwosi kako hofɨkoe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ulɨmentisofoho.

Hofɨko A'amufe Hwomu sohumo woho'nomapɨfe.

27 Jisas kako nohumanto ulɨmento, Nje sɨmeho tango mɨkunɨmposo niyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo ulɨmnehono. Nje Mpohwo sohwosi olo tango engo ngkimo wonɨ'ma'monto iso losomo kɨko wae yanɨmotnnehino. Ose ulɨmnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmmentohono.
28 Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulɨmo, Mpohwo sohwosi olo a'amu hopi'nonohino loso hofɨko jɨje yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso hofɨko ngkimo ntapɨfijo'manji noho wontapɨfe.
Jisas ose ulahonɨngki mampaho ahwomo mta'ango ole ho'nɨmento, Ngko oso hwaho sopone'no kuhwotɨmentohe sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonontɨfi nje yofe ho'nonɨma'mentohofofoho. I kɨko poyo imo'nɨngkohojo'no ngko apa'no songo kilɨka'me sohonta hofɨko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwonɨngkuji nje yofe apa'no noho'nonɨmapitnnefoho.
29 Ose ho'nɨngkahonɨngki hwe moya'mi kako'njo mofonepo humohumantohofoso oso mampaho hiso upa'nontɨfi a'amu fehohnjoso ole hnnɨmentohofi, Ahwomo yoka ho'nɨngkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnnɨmentohofi, A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.
30 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Jisas hofɨkimo ulɨmento, Olo mampaho ho'nɨngkiso loso ngko upa'nyo'ne ho'nɨngkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'nɨngkisofoho.
31 Oso'no olohonta Anɨtu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu hwahoponjo yɨwo'nɨngkohofo so'no yano ulofihwoso'no hofɨko hofɨkoe wonyo somjo tohino mayo'nefoho. Olohonta Anɨtu kako hwe wonyo Seten olo hwaho mokosyohumaso sohwoe yokumpohn'nyoso wae weeo'montonoho.
32 Ngko olo hwaho lopo nohumentanɨ'mo a'amu hofɨko ngkimo iyo hwojiyahofɨku'nnyo yokintaho sopo monɨhumatɨpijo sohonta ngko a'amumo wohu'mema'monnoho.
33 Oso hungkuno ulɨmentisoso a'amu somo ngko poyo imo'nɨmne'no honɨngkano umofɨtɨhwamo lonto kako oso hungkunoso ulɨmentisofoho.
34 A'amu huhwo sohwa upa'nontɨfi Jisasɨmo ulɨmentohofi, Kɨko poyo umo'nɨmonnoho lalohino. Nakumo Anɨtuye hungkuno ole nalɨmento, Oso hwe Anɨtu a'amu ufo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako songo ne'no

nohumantɨhwone hweho. I oso'no kɨko A'amufe Hwomu sohwosɨ'manji iyo hwojiyahofɨku'nnyo sopo womonɨhumojantɨfeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tɨhwolo.
35 Ose ulahonɨngkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnnɨmo hungkuno ole ulɨmento, Sekwo olopo nohumentanɨngkuji pomponaho we'enehwo sekwo'njo lopo wolasehumontonoho. Nolasesyɨhwoso'no sɨkuno wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyohwoso'no pomponahopo fosyohumamno. Sɨkuno semenoho. A'amu sɨkwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.
36 I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentanɨ'mo sekwo sɨmeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tɨfi nnɨngkapɨfijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantɨfeho. Ose ulɨkwato lohofonto Jisas kako hofɨkimo ulɨko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moya'mi pi'nɨngoso Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

37 Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso ko yahonɨngki a'amu Juta pi'nɨngoso sɨmeho hi'ntnnono muyɨmmentohofofoho.
38 Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohumo Anɨtu uyahonɨngki lɨmojo sohwo mtɨ'mokumentisoso ne imo'nɨmentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.
Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono tɨhwo wonejap-mmontolo.
Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso Hwe Engo ih-woso'no ne'njofoho eso tɨhwo wonalɨmontolo.
Aisaiya hohonta ose mtɨ'mokumentisofoho.
39 Oseso a'amuso hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwapɨngo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mtɨ'mokumentisoso olenoho.
40 Anɨtu kako a'amuso nohonɨfitnnoho syafɨsyonto hofɨkoe tɨmo upi-jiyo'mentisofoho.
Anɨtu ngkine'no huno nto'no ikwesyafɨhupitnnoho syafɨsyonto hofɨkoe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.
Anɨtu ose uloho'mentiso so'no hofɨko hofɨkoe honɨngkano wonyo somta'ni ikinjaofɨkuji ngkiyepono pontɨfijontentesi ngko hofɨkimo wopɨngo umoku'mnesohilo.
41 Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwonɨmentisoso Kɨlaisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso Kɨlaisɨmne'no lɨmentono.
42 A'amu Jutafe hwe engo pi'nɨngo sohwa hofɨko Jisasɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono ko uyahonɨngkofi hofɨko a'amu Falisi sohwamne'no iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko Jisasɨmne'no hungkuno yolohoso molɨjwaofe'njo imentohofofoho. Hwapɨngoso ole syafɨhu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofɨko nakumo Anɨtuye tajo ango somta'ni wae enamopitnnoho lontɨfi molɨjwaofe'njo imentohofofoho.
43 Anɨtu hofɨkine'no yo'mayo so'no huno syafɨsyonte so'no hofɨko huno mosyafɨhu'mmentohofofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofɨkine'no yo'mayo so'no huno syafɨsyontɨfe so osomnohini syafɨsyontɨfi inɨngkamentohofofoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino somo yano ilofo'ne hungkunofoho.

44 Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole ul+mento, A'amu fihwo s+meho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no lon+hwat+mentiso osohwo huhwo'ntnne'no ntopantofoho.
45 A'amu ngkimo t+mo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino monehonantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo n+hwat+mentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho.
46 Ngko olo hwaho loponjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo s+meho hi'ntnnono ntap+fijo'manji hof+ko s+kwo'mjoho'mo mohumafitnne so'no pmmentohe hwo'nyoho.
47 A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upa'n+ngkuhwosi hungkuno homo somo t+fi min+ngkayo'njo sohumo ngko kakoe yahino somne'no tohino muy+mnehono. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwon+'maho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni is+hutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho.
48 I a'amu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo t+fi min+ngkayo'njoso hof+ko hof+kimo hof+koe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyo sohwo hi'njofoho. Oso s+kuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto l+jwasemo'mentohe hiso hof+koe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho.
49 Hwap+ngoso yo'mayo hungkuno sel+wo'n+ngkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako n+hwat+mentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso l+jwasemofo'ne ntahon+ngki selalokweno.
50 Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwoe hungkunomo t+fi in+ngkaweso sohwo kako songo ne'no humant+hwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso Mpohwo nt+wo'n+ngkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe s+femo mijo yoma'mentisofoho.

1 Oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo s+kuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n+ngka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uy+mento, Mo'n+ngka ngko olo hwaho lopo ul+ko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono was+mne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho loponjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulof+wo'n+ngkohofo somo Jisas kako hitoho m+kun+mposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan+ngki kakoe poyo imo'nyo s+kunoso i'mofapmmentisofoho.
2 Jisas+'nji kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nohumentani s+kuno'nji wopayo nontan+ngkuhwoni Seten kako Jutas Is+kaliyout Saimoun+ye hwomu sohumo olo hunolo nto uy+mento, K+ko Jisas+mne'no tokoyo'ofo uy+monji yalokunoso olohonta olo s+kwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.
3 Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uy+mento, An+tu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nan+humasofoho. Huno nom'ne olo so'nji huno uy+mento, Nje Mpohwo kako olo hwaho lopo

* **13:1:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

nɨhwatɨmentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nosɨmnefoho. Huno ose uyɨmentisofoho.
4 Oseso Jisas kako wopayo fehohnjo moi'wo manyohwo kako nolɨkafonto kakoe nem'no manji'mofo wae yaofonto kako sosayo sɨpo'nyo nomanto kakoe sɨmehopo nano mtitofahinɨmentisofoho.
5 Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwona'niye sɨfemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sɨpo'nyo kakoe sɨmehopo mtitofahinɨmentiso so'nji sosayo nasɨpo'mentisofoho.
6 Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahonɨngki Pita ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko nje sɨfemo mijo uyonɨma'monntaho.
7 Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Olohonta olo kilohofalokwe loso kɨko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwangku kɨko huno wakiyɨmontonoho.
8 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Nje sɨfeso mijo niyanɨmahotoho. Nɨhu'no ngkilaho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko jɨje sɨfemo mijo miyokumaso'manji kɨko ngko'nji mohumayo'ne hwosoho. Kɨko nje syoho mantohofiyo'ne hwosoho.
9 Ose ulahonɨngki Saimoun Pita komo'no ulɨmento, Hwe Engofo, ose'manji nje sɨfemnohini yonɨmahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fiyonɨmaho.
10 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu fihwo kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'nɨngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sɨfemnohini mijo yomo'nɨngkuhwosi kiho ane'njo wohumamontonoho. Olo ango lomo humalohwone sohwasi anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwasi kiho ane hwasoho. Ose ulɨmentisofoho.
11 Hwapɨngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofo yone sohune'no huno uyahonɨngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ulɨmentisofoho.
12 Oseso Jisas hofɨkoe sɨfemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofo apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nalɨmento, Ngko sekwoe sɨfemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto laseyohoho.
13 Ose ulonto ulɨmento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonetɨhwayo hwosoho. Nakwoe Hwe Engo hwosoho ntɨwo'nɨngkohofɨhwasoho. Oso hungkuno ntɨwo'nɨngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohinoho.
14 Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno meselutɨhwayo sohwo'ni ngko sekwoe sɨfemo mijo yosemahono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho lɨkuji nom'ne a'amu sofe sɨfemo mijo miyomapitnnoho lonji selohofohono. Oseso sekwo sohwasi sekwo nom'ni hwafe sɨfemo mijo yɨmaofɨkujo'no hofɨko sekwoe sɨfemo uyosemapɨfe.
15 Olo selohofohe yahino loso nto setɨhwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno.
16 Ose ulonto ole ulɨmento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselɨmonne'no yohono. Upa'nɨmno. A'amu fihwa hofɨko nom'nihwoe syoho ulohofiyɨwo'nɨngkohofo sohwa hofɨko hofɨkoe hwe engomo muyakolopitnne hwafoho. A'amu fihwa hungkuno motawowo'nɨngkohofo sohwa hofɨko a'amu lɨhwatɨmentiso sohumo muyakolopitnne hwafoho.
17 Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohofohe so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwapɨngoso huno waseyono. Sekwo

nom'ne hwamo ulohofoso ngko selohofohe hopaso ifijo'manji sekwo s+meho wop+ngo wasemo'n+montonoho.

18 Ose ulonto ole ul+mento, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohwahnne'maho. Ngko sehwosopo'mentohe sohwahnne'no sekwoe yahino humayo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no An+tuye hungkuno a'amu mt+'mokumentohofoso ne umo'n+montonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngko'nji wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjan+mof+hwosi nje mangohwo umo'n+montonoho.

Ifalifaliyo ose mt+'mokumentohofofoho.

19 Oso hungkuno hiso ne imo'noso sohonta'ne'no selalokweno. Ne imo'n+ngkuhwoso'no sekwo huno ole wosyon+f+syant+feho. Jisas kako ne'njo hweho. Ose wosyon+f+syant+feho.

20 Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Ngko a'amu fihumo uhwojahon+'mo a'amuso osohumo ut+maf+kuji wop+ngo ulohop+fijo'manji hof+ko ngko huhwo'n+mo nt+maf+kuji wop+ngo wontohofant+feho. A'amu ngkimo nt+malokwofo sohwa hof+ko nje Mpohwo An+tu huhumo ut+malokwofo. Ose nal+mentisofoho.

Jutas kako Jisas+mo mango hwafe ahomo ho'nahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Mat+yu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

21 Oso hohosohonta Jisas kako hi tango m+kun+mposo uyahon+ngki kako hungkuno yolohoso ole l+jwao'mento, Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo kako olo ango lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan+humonte hweho.

22 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohino sohwona'ni hon+ngkonontani t+hune'no kalohoho huno syaf+hu'ment+hwonefoho.

23 Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mt+'mokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo s+meho engo ntap+wo'n+ngkiso so'no ngko Jisas+'nji afapo humohumantohe hwo'nyoho.

24 Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahon+ngki ngko kakimo uhwon+ngkahon+ngko Pita ole nt+mento, K+ko Jisas+mo ulohonyo. T+hune'no kolalofoho.

25 Ose ntahon+ngki ngko Jisas+mo ikinjamo lohofonji ul+mentoho, Hwe Engofo, k+ko t+hune'no lalokuno.

26 Ose ulahon+ngko Jisas nal+mento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomahm'mo a'amu fihumo uy+monnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Is+kaliyout+ye hwomumo uy+mentisofoho.

27 Ose uyahon+ngki Jutas n+mentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutas+mo ehuhnnao'mentisofoho. Jisas Jutas+mo ul+mento, K+ko yo'mayo umonji yohinoso olohonta komo'no fiyo.

28 Oso hungkuno Jisas Jutas+mo ul+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwona'ni osopo humohumant+hwone sohwona'ni hwap+ngo neso huno monayo hwona'nyoho.

29 O'o, fehohnjo sohwona'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofo mokosyohumawo'n+ngkiso so'no huno ole syaf+hu'ment+hwoni, Jisas kako oso S+kuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo mpe-e'ne l+hwat+mentiso so'no syaf+hu'ment+hwonefoho. Fehohnjo sohwona'ni huno ole

syafɨhu'mentɨhwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lɨhwajɨmentiso so'no syafɨhu'mentɨhwonefoho.
30 Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwonɨmentisoso sɨkuno nto mjao'mentisoso uhwonɨmentisofoho.

Jisas kako honɨngkano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo sohwamo lutɨhwamentisofoho.

31 Jutas kako syukwato lohofahonɨngki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwona'nɨmo nalɨmento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo utɨhwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no Anɨtuye yokumpohn'nyo engo somo a'amu tɨmo uhwonɨngkuji hofɨko kakoe yofe engo woho'nomantɨfeho.
32 Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'nɨmo komo'no wontapmmontonoho.
33 Ose nelɨkwato lohofonto ole nalɨmento, Nje mehomi sohwasi ngko sekwo'nji we'enepi nohumahm'mo woselɨko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafɨhafe wonyopi wotɨpeentɨfeho. Ngko a'amu Juta sohwamo hungkuno nto ulɨmaleso olohonta sekwo huhwahnnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo monɨ'mapitnnohofo.
34 Oseso ngko honɨngkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no sɨmeho wosema'nono. Ngko sekumo sɨmeho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo sɨmeho uyɨmno.
35 Sekwo oso hopa a'amu somo sɨmeho uyɨkujo'no nom'ne a'amuso sehonɨngkuji ole waselɨfe, Jisasɨye inomokomoyo hwasoho. Ose woselantɨfeho.

Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikinjɨmofone so'no ulɨmentisofoho. (Matɨyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Saimoun Pita kako Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo kɨko ntɨ'mne hwosilo. Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko ume sopone'no kɨko olohonta mannɨngkapihnnohino. I oso'no hwangku sohonta kɨko ngkimo nɨ'matnne hwosoho.
37 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokinɨngkapeso pipine'elo. A'amu sohwa hofɨko kikimo fonjakohufijo'manji hofɨko ngkimo fonjanisiyoso wopɨngofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'nɨmeso wopɨngofoho. Wape'nɨmo.
38 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko ngkimo nɨfo'mayo'ne wape'nɨmo lalohino. Hungkuno nehopi'nohini wakilɨmonne'no yohono. Olohonta tosɨka yoka maho'nyo sohonta kɨko mango hufa'u sɨhune ole walɨmonnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ulɨmonnoho. Jisas Pitamo ose ulɨmentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo Anɨtumo u'mayo'ne honɨngkano hweho.

1 Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji nohumentani nakumo nalɨmento, Sekwo sekwoe sɨmeho wonyo semo'nɨngkuhwoloho. O'o, sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono ne'no uyɨmno. Oso'no sekwo ngko huhwo'nɨmo sɨmeho hi'ntnnono ntapmno.
2 Nje Mpohwoe angoso sohe pi'nɨngo'njoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njontentesi ngko sekumo hohonta selɨ'mnesohilo. Ngko sekwoe ango ito'no wesyohumamne hwo'nyoho.

3 Ngko sekwoe ango ito'no yasesɨ'mo ngko sekumo setɨmayo'ne
asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo hu-
mentɨhwanefoho.
4 Ngko sɨmne honɨngkano somne'no sekwo huno seyohoho.
5 Ose nelahonɨngki Toumas ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko ntɨ'mne hwosilo.
Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso honɨngkano somne'no hunoso
pipi ihwasi syofɨsyanehwono.
6 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko sohwo'ni Mpohumo u'mayo'ne
honɨngkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwapɨngo
hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapɨngo hwo'nyoho. A'amu
fihwo kako Anɨtumo u'mayo'ne honɨngkano nom'neso mauyoho. O'o,
ngko'nohini Mpohumo u'mayo'ne honɨngkano hwapɨngo hwo'nyoho.
7 Sekwo nje hwapɨngo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje
Mpohwo huhune'no huno seyɨhwonesohilo. Olohonta sekwo Anɨtune'no
huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwonɨngkohofo. Sekwo ngkimo
nohonɨngkohofo so'no sekwo Anɨtu huhumo uhwonontɨfi kakine'no huno
nto'no seyohoho.
8 Ose ulahonɨngki Filip ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko Mpohumo
fonetɨhwaho. Nonetɨhwahojo'no nakwo sɨmeho wopɨngo won-
amo'nɨmontonoho.
9 Ose ulahonɨngki Jisas kako ulɨmento, Filip ngko sekwo'nji sɨkuno
pi'nɨngo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo kɨko ngkine'no huno
ito'no makiyo'njo hwosilaho. A'amu ngkimo nohonɨwo'nɨngkiso sohwo
kako nje Mpohwo Anɨtumo uhwonalofoho. Oso'no pipine'no lohino. Kɨko
Mpohumo fonetɨhwaho lohinosofo.
10 Kɨko ole losyofɨsyalokuno. Jisasɨ'nji kanɨngkwohwo'nji siko
afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kanɨngkwohwo kengo hweho.
Ose losyofɨsyalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno
mta'ango'maho. O'o, Mpohwo Anɨtu kako ngkimo humaso sohwo kako
yo'mayo syoho iwo'nɨngkohoho.
11 Sekwo olo hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno.
Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso
hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho
wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofo iwo'nɨngkohe so'no sekwo
huno ikwesyafɨsyɨkuji sekwo sɨmeho hi'ntnnono ntapmno.
12 Hungkuno nehopi'nohino waselɨmonne'no yohono. A'amu ngkimo
sɨmeho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'nɨngkoheso
kako uyɨmontonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono sɨme sohonta oso a'amu
huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe
somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho.
13 Hwapɨngoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulɨkuji nje
yofe lɨfijoso ngko yo'mayoso wosejapmmonnoho. Ngko yo'mayo sekumo
sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomafɨkujo'no kakoe yofe
engoso umo'nɨmontonoho.
14 Sekwo nje Mpohumo nje yofe ulɨfijoso ngko yo'mayo imneso'no jomo
ntɨkujo'no ngko uyɨmonnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wopɨngo somo uhwajone'no hungkuno ulɨmentisofoho.

15 Sekwo ngkimo sɨmeho nehopi ntapɨfijo'manji ou, sekwo nje hungkuno
hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonnɨngkopantɨfeho.

16 Ngko Mpohumo jomo ulɨ'me'no kako nom'nihwo sekumo
Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmontonoho.
Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini
wofosyohumentɨhwantɨfe hweho.
17 Anɨtu kakoe Towahuno sohumo sekuyepono uhwajɨhwoso'no
Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini
wasetɨhwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino
somo inɨngkuwalokwofoso hofɨko oso Towahuno huhwo sohumo
momaso'njofoho. Hwapɨngoso hofɨko kakimo tɨmo muhwonyo'njo
ikuji hofɨko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno
seyohoho. Hwapɨngoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako
sekwoe sɨmeho mo'mo wohumamontonoho.
18 Ngko sehwotɨ'mo'me sohonta Anɨtuye Towahuno sohwo sekwo'nji
humaso so'no sekwo sɨkumehomi pa'nyo mohumafitnnehofo. O'o, ngko
sekuyepono asomo wapmmonnoho.
19 We'enepi olo hwaho loponjo a'amuso hofɨko ngkimo apa'no
manohonɨfitnnefoho. I oso'no sekwo wonohonantɨfeho. Ngko songo
ne'no humayo'ne hwapɨngo sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no
wohumantɨfeho.
20 Ngko nje Mpohwoepono sehwotɨ'mo'me sohonta sekwo huno ole
waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohu-
mantɨfeho. Ngko sekumo wosefosyohumamonnoho.
21 A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo
somo ito'no tɨfi inɨngkaweso sohwo kako ngkimo sɨmeho nehopi ntopalo-
foho. A'amu ngkimo sɨmeho ntapɨwo'nɨngkiso osohumo nje Mpohwo kako
sɨmeho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohumo sɨmeho uyɨ'mo ngko
kakimo utɨhwa'nyopo ikinɨ'me'no kako ngkimo wonohonɨmontonoho.
Jisas ose ulɨmentisofoho.
22 Jisasɨye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutasɨyoho. Osohwo
kako Jutas Isɨkaliyoutɨ'maho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo
sohwo kako nohumanto Jisasɨmo ulɨmento, Hwe Engofo, kɨko nakwo
sohwona'nɨmo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo
iyoso pipilo.
23 Ose ulohonɨngkahonɨngki Jisas ulɨmento, A'amu ngkimo sɨmeho ne-
hopi ntaposo'manji kako nje hungkunomo ito'no wonnɨngkamontonoho.
Oso hwe huhwo sohumo nje Mpohwo Anɨtu kakine'no umo'nɨmontonoho.
Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo sohumo u'mehwasi kako'nji engolopo-
hamo ne'no wohumantanoho.
24 A'amu nje hungkunomo tɨfi ito'no minɨngkayo'njo sohwo kako ngkimo
sɨmeho hi'ntnnono mantapɨwo'nɨngkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe
loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo nɨhwatɨmentiso sohwoe
hungkuno ntapmmentisoso selalokweno.
25 Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno.
26 I oso'no ngko sekumo sehwotɨ'mo'me'no nje Mpohwo kako kakoe
Towahuno Wopɨngo sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo
Sosofitofosyohumayo'ne sekuyepono uhwatɨmontonoho. Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo
yo'mayo so'no hofiyo wolosetɨhwamontonoho. Kako sekwoe hunomo
huno sefohotofɨhwoso'no yo'mayo hungkuno selɨmentoheso huno
ikwesyafɨsyɨkuji huno waseyɨmontonoho.
27 Ngko sekumo sehwotɨ'mofalokwe so'no ngko nje sɨmeho wopɨngo'nji
sɨmeho pompenjiyo'nji sejopalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe

sɨmeho pompenjiyoso sɨmeho wopɨngoso iyoswo ilo'molajo iwo'nɨngkisoso pa'nyo'njofoho. I nje sɨmeho wopɨngo nje sɨmeho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho senɨngkuhwoloho.

28 Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno fɨkwesyafɨhupmno. Ngko Mpohwoepono nosɨ'mo sekuyepono asomo wapmmonnoho. Sekwo ngkimo sɨmeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoe ango wonyoangkafo sopo nosɨ'me'no sekwo sɨmeho wopɨngo wasemo'nɨmontonoho. Hwapɨngoso Mpohwo Anɨtu kako ngkimo hwofilo'nnyo hweho.

29 Yo'mayo hiso mmo'nontanɨngki selalokweno. Oso'no hwangku sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofapɨhwoso'no sekwo osomo uhwonɨngkuji sekwo ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfitnne'no selalokweno.

30 Nje sɨkuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofo nto imo'nɨmaho. Hwapɨngoso Seten hwe wonyo olo hwaho loponjo yahinomo mokosyohumawo'nɨngkiso sohwo kako wonyo ntohofo'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontanɨngkuhwosi ngko poyo wape'nɨmonnoho.

31 Hwapɨngoso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofɨko ngko nje Mpohumo sɨmeho engo uyalokwe so'no huno tɨpemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmmentiso somo ito'no tɨfi unɨngkamonnoho. Yo'mayo tango ko nɨ'mahonɨngkuhwosi ngko ne'no unɨngkamonnoho. Ose nalonto nalɨmento, Filɨkapmno. Wohwano. Ose nalɨmentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwapɨngo ne hweho.

1 Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwona'nɨmo pahnnɨmo hungkuno ole nalɨmento, Ngko iyo hwapɨngo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nɨmo mokosyonɨhumunyo hweho.

2 Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi wae weeo'mtonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nonohinoso kako nofasyɨhwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwapɨngoso ipisayo engo into'nɨngkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho.

3 Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwasi sekwo nje hungkunomo ito'no inɨngkowalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofo somo wae esemofalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofo.

4 Sekwo ngkimo fosyonɨhumamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwapɨngo somta'ni nosanjɨhwosi pɨwasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo monɨfohi'nyo'manji sekwo huhwasi ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

5 Ngko iyo hwapɨngo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo fosyonɨhumaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo nɨsɨkwatɨfijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitnne hwasoho.

6 A'amu fihwo kako ngkimo nɨsɨkwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofontɨfi tohomo ho'naefɨwo'nɨngkohofo hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohumo wae yaofonefoho.

7 Sekwo ngkimo nonɨhumafɨkuji sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɨkujo'manji yo'mayo so'no

semo'nɨngkuhwoso'no ngkimo jomo ntɨfijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho.
8 Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo ne imo'nɨngkuji sekwo ipisayo ne engo'njo imo'nɨfitnne hwasoho. Oseso a'amu hofɨko Anɨtu kako sekumo hofiyo semokosyohumentanɨngkuhwosi sehonɨngkuji hofɨko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnnefoho.
9 Nje Mpohwo kako ngkimo sɨmeho engo ntapɨwo'nɨngkiso hopaso ngko sekumo sɨmeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumafɨkuji ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syafɨsyɨkuji yo'mayoso ifitnne so'no sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo fiyoho'nɨmno.
10 Ngko nje Mpohwoe hungkunomo tɨfi ito'no inɨngkawowo'nɨngkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo tɨfi ito'no inɨngkafijo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.
11 Olo hungkuno selalokwe loso nje sɨmonyo iyoso sekwoe sɨmeho mo'mo wasewenonji selalokweno. Oso sɨmonyo iyoso sɨmeho mo'mo engo mɨkunɨmposo wasemo'nɨngkuhwono.
12 Jisas ose nalonto nalɨmento, Sekwo olo hungkuno losomo tɨfi ito'no finɨngkamno. Ngko sekumo sɨmeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uyɨmno.
13 A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo sɨmeho uyɨhwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwamo ole ulɨmontonoho. Olo a'amu lomo sekwo nusɨhutofɨkuji ngkimnohini fonjanɨhumno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo sɨmeho uyoso yakolo'nnyo hweho.
14 Sekwo sohwasi nje hungkunomo tɨfi ito'no nnɨngkapɨfijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho.
15 Syoho ulohofiyo sohumo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'njo hweho. O'o, syoho ulohofiyo sohwo kako syoho'nohini inyo hweho. I ngko olohonta nje syoho ntohofiyo hwasoho eso apa'no maselɨmnehono. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ntɨmentiso so'no ngko yolohoso nto selɨmalefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.
16 Sekwo ngkimo sɨmo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehontɨfi nɨhwosopo'mentohofɨhwonɨ'maho. O'o, ngko sɨmo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwosopo'mentohe hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwosopo'mentohe hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahonɨngkuji a'amu pi'nɨngoso nje hungkuno nupa'nɨngkuji tɨfi nnɨngkapɨfijoso nakwo'nji ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'nɨngkuhwoso'no ne'no nowentɨhwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ulɨkuji yo'mayo so'no jomo ulɨfijoso kako wosejapmmontonoho.
17 Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn'nyo selalokweno. Sekwo a'amu somo sɨmeho nehopi uyɨmno.

A'amu hwahoponjo sohwa hofɨko Jisasɨye inomokomoyo sohwamne'no mangohwa imo'nɨfitnne so'ne hungkunofoho.

18 Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo tɨfi inɨngkowalokwofoso hofɨko sekwoe mangohwa imo'nɨfijo'manji sekwo huno ole waseyono, Sɨmo'mo ngkine'no mangohwa imo'nɨmalofofoho.
19 Sekwo olo hwaho loponjo yahinomo tɨfi inɨngkafijontentesi u, a'amu hwaho loponjoso sekumo nakwoe a'amu hwasoho selɨfijoso sɨmeho se-japɨkutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho loponjo a'amu hwasɨ'maho.

O'o, ngko olo hwaho loponjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwosopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hofɨko sekwoe mango hwafoho.

20 Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fɨsyafɨhupmno. A'amu syoho ulohofiyo sohwoe yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo inɨngo seyɨhwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'nɨmo a'amu hwahoponjoso wonyo ntohofɨwo'nɨngkohofo hopaso hofɨko sekumo woselohofantɨfeho. I hofɨko nje hungkunomo haloho nɨpopijo'manji hofɨko sekwoe hungkunomo haloho wosepeentɨfeho.

21 A'amu hwahoponjoso hofɨko Anɨtu nɨhwatɨmentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tɨfi nnɨngkapɨwo'nɨngkohofo so'no hofɨko yo'mayo wonyoso woselohofantɨfeho.

22 Ose nalonto nalɨmento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo ntentesi nje hungkuno hofɨkimo mulontɨ'mtentesi hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no hofɨko tohino engo momafɨkutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'nɨmotofoso hungkuno homo somo sɨmeho muyofoho. Oso'no sɨkuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho ulɨ'me'no hofɨko mampi'nyo ifitnnefoho.

23 A'amu nje mangohwo imo'noso sohwo kako nje Mpohwo huhune'no mangohwo osenohini umo'nɨmonte hweho.

24 Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amuso hofɨko miyɨwo'nɨngkiyohofoso ngko hofɨko'njopo itɨhwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yontɨ'mtentesi hofɨkoe wonyo honɨngkano somne'no tohino engo momafɨkutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wopɨngo imentohe somo hofɨko tɨmo uhwonontɨfi hofɨko ngkine'no nakwolaho ntɨmentohofoso hofɨko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'nɨmentohofofoho.

25 Oseso hofɨkoe yahino homo somne'no oso Anɨtuye hungkuno anga'no mtɨ'mokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngko hofɨkimo wonyo ko mulohofahonɨngko hofɨko ngkine'no siki mangohwa imo'nnyofoho.

26 Ose nalonto nalɨmento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosɨ'mo Anɨtuye Towahuno yokumpohn'nyo sosofitofosyosehumayo'ne sohumo ngko sekuyepono wolɨhwatɨmonnoho. Oso Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji fosyohumawo'nɨngkiso sohwo kako sekuyepono wapmmontonoho. Kako nopɨhwosi ngkine'no hungkuno wolɨjwasemo'montonoho.

27 I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamotohwone so'no sekwo huhwahnnonji a'amu hopi'nonohino somo yo'mayo upa'nontɨfi uhwonontɨfeso filutɨhwafɨkuno.

16

1 Ngko sehwotɨ'mo'me sohonta sekwo ngkine'no hohujo ikinjanɨmopitnnohonji yo'mayo yolohoso lɨjwosemofalokweno.

2 Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni wae wesemofantɨfeho. I tɨfi no'mo a'amu fehohnjoso hofɨko sekumo fonjasesyɨkujo'no hofɨko huno hwasyo ole wosyofɨsyantɨfeho, Nakwo Anɨtuye syoho wopɨngo ulohofiyɨwo'nɨngkuhwone so'no olo hwe lohumo wofonjosyano. Hwasyo ose wosyofɨsyantɨfeho.

3 Hwapɨngoso hofɨko nje Mpohwo'nji ngko huhwo'nnontnne'no huno nto'no muyofoho.

4 Tɨfi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo lɨjwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno ikwesyafɨhupitnne'enji selalokweno.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo hilo so'no maselɨmmotefoho.

5 I oso'no olohonta Anɨtu kako ngkimo sekwoe ango lopone'no nɨhwatɨmentiso sohwoepono asomo wasɨ'mne hwo'nyoho. Ngko wasɨ'mne hwo'nyoho ko selahonɨngko sekwo ngkimo peho'ne nehwotɨ'mofalokuno eso mantohonyofoho.

6 I olohonta ngko wasehwotɨ'mo'mne'no yohono selohe so'no sekwo sekwoe sɨmeho tango seyohoho.

7 I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino waselɨmonne'no yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasɨmonne'no yohono. Ngko sekumo masehwotɨ'mofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko sɨme'manji ngko Anɨtuye Towahuno huhwo sohumo sekuyepono walɨhwatɨmonnoho.

8 Kako nopɨhwosi syoho hufa'u sɨhune yone hweho. Sɨmo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyɨhwoso'no hofɨko yofe uhwopitnnefoho. Nom'ne syohoso kako honɨngkano ito'nohinoso utɨhwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anɨtu kako yano ulofiyone so'ntnne'no ulɨmontonoho.

9 Hofɨkoe yahino wonyo hwapɨngo so'no Anɨtuye Towahuno sohwo ole utɨhwamontonoho. Hofɨko ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono montapmmotofo so'no honɨngkano wonyoso hi'njofoho.

10 Anɨtuye Towahuno sohwo kako honɨngkano wopɨngo ito'nohino so'no ole utɨhwamontonoho. Ngko honɨngkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo ntɨmanefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohonɨfitnnefoho.

11 Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole utɨhwamontonoho. Anɨtu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loponjo a'amu mokosyohumawo'nɨngkiso sohumo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Setenɨmo inɨngkowalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyɨhwoso'no hofɨko tohino engo nomapitnnefoho. Ose utɨhwamontonoho.

12 Ose nalonto nalɨmento, Ngko sekumo hungkuno pi'nɨngo engo waselɨmonji ko yoheso sekwo oso hungkuno selɨme somo huno seyone so'no hopoenohino hwasɨ'maho. O'o, hopi'nono selɨ'me'no sekwoe sɨmeho tango engo seyonoho.

13 I oso'no hwangku Anɨtuye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopɨhwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no womikinjosehwatɨmontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofɨsyɨhwasi waselɨmonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'nɨwo'nɨngkiso so'no waselɨmontonoho. Oso'nji yo'mayo tɨfi no'mo imo'none so'ntnne'no waselɨmontonoho.

14 Kako nje hungkuno selɨmentoheso nomahwosi sekumo selɨhwoso'no yoloho neso lɨjwasemofɨhwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetɨhwamontonoho.

15 Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselɨmonnoho. Anɨtuye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetɨhwamontonoho.

Sɨmeho tango seyontososo iwoloˈmo lohofɨkuji apaˈno sɨmonyo uyantɨfeho.

16 Sekwo weˈenepi ngkimo manohonyoˈnjo uyantɨfeho. I osoˈno sekwo
weˈenehwo humafɨkuji hwangku sohonta ngkimo nonohonɨfitnnefoho.
17 Ose nelahonɨngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwonaˈni ole
hnnɨmentɨhwoni, Oso hungkuno nalisoso hwapɨngo neso pehoˈneto. Ole
nalohi, Weˈenepi sekwo ngkimo monohonɨfitnnehofo. I osoˈno weˈenehwo
nohumafɨkuji ngkimo apaˈno nohonɨfitnnefoho. I nomˈne nalisoso ole,
Ngko nje Mpohwoe pone hwoˈnyoho. Ose nalisofoho.
18 Oso weˈenehwo nalisoso pehoˈne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno
monayohoyohoho.
19 Ose hnnontani nakwo Jisasɨmo ko mujoˈnjo yahonɨngkuhwoni Jisas
nakwoe huno soˈno huno uyahonɨngki nakumo nalɨmento, Sekwo olo
hungkuno ngko selohe losoˈno pehoˈne hnnalokwofo. Ngko ole selohono.
Weˈenepi sekwo ngkimo manohonɨfitnnehofo. Weˈenehwo humafɨkuji
apaˈno ngkimo wonohonantɨfeho. Ose selohono.
20 Ngko hungkuno nehopiˈnohino waselɨmonneˈno yohono. Weˈenepi
yoˈmayo tango nɨˈmane soˈno aˈamu hwahoponjo piˈnɨngo engoso hofɨko
sɨmonyo yontanɨngkuji sekwo sohwasi humotaho engo lɨkuji sɨmeho tango
waseyɨmontonoho. I osoˈno sekwoe sɨmeho tango seyontososo iwoloˈmo
lohofɨkuji sekwo sɨmonyo engo uyantɨfeho.
21 Ose nalonto kako pahnnɨmo hungkuno ole nalɨmento, Olo selalokwe
loso aˈmu fisi kako mehomi aswo mayo paˈnyofoho. Aˈmu fisi kako
aswo tohoˈne yonto sɨmeho tohino umnonte soˈno kakoe sɨmeho wopɨngo
mmoˈnyofoho. I osoˈno kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo
soˈno inɨngo mofɨhwosi sɨmonyo uyɨmontonoho.
22 Oso mehomi aswo mawoˈnɨngkohofo paˈnyoso sekwoe sɨmeho
tangoˈnji humalofo. Osoˈno hwangku sohonta ngko apaˈno sehonɨˈmeˈno
sekwo sɨmonyo engo apaˈno uyantɨfeho. Oso sɨmonyo iyo homo somo wae
yaofoˈne aˈamu fihwo mohumuyohoho. Oˈo, awonoho. Sɨmonyo iyoso
neˈno nowentɨhwonefoho.
23 Oso sɨkuno homo somo sekwo ngkimo yoˈmayo yoˈmayo soˈno
mantɨfitnnefoho. Oˈo, ngko hungkuno nehopiˈnohini waselɨmonneˈno
yohono. Sekwo nje Mpohumo yoˈmayo yoˈmayo soˈno jomo ulɨkuji nje
yofeˈnji ulɨfijo soˈno kako ngkineˈno syanɨfɨsyɨhwosi yoˈmayo yoˈmayoso
wosejapmmontonoho.
24 Hohonta oso hopaso sekwo mimmotofɨhwasoho. Oˈo, nje yofeso
Mpohumo mulɨmmotofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofeˈnji
jomo ulɨfijoso yoˈmayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo sɨmonyo
nehopiˈnohini uyantɨfeho.

Jisas kako olo hwaho loponjo yahino somo yakoloˈnnyo hweho.

25 Ngko yoˈmayo yoˈmayo soˈno pahnnɨmo hungkuno
selɨwoˈnɨngkohefoho. I tɨfi noˈmo ngko pahnnɨmo hungkunoso
maselɨmnehono. Oˈo, ngko nje Mpohumneˈno hungkuno yoloho'nohini
wolɨjwasemoˈmonnoho.
26 Oso hohosohonta sekwo yoˈmayo soˈno Anɨtumneˈno jomo ulɨfijo so-
honta ngko ajwo sopo sekumo sefoˈmayoˈne mohumamnehono. Oˈo, sekwo
Mpohumo nje yofe ulɨfijoso kako yoˈmayo soˈno wosejapmmontonoho.
27 Hwapɨngoso sekwo ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntapontɨfe
sohwahnneˈno Anɨtu nɨhwatɨmentiso soˈno huno seinyo sohwahnneˈno

Anɨtu kako sɨmeho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'nɨmontonoho.
28 Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako nɨhwatɨmentiso sohwo'ni olo hwaho lopono pmmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwotɨ'mohm'mo nje Mpohwoepono asomo wasɨmne hwo'nyoho.
29 Ose nelahonɨngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni ulɨmentɨhwoni, Ihwoni. Olohonta kɨko pahnnɨmo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino.
30 Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. Kɨko huno hwapɨngo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hofɨko huno'nohini syofɨsyantɨfeso hofɨkoe huno hiso kɨko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwono. Kɨko Anɨtu mta'ango nehopi'nohino hwosoho.
31 Ose ulahonɨngkuhwoni Jisas nalɨmento Olohonta sekwo ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono nehopi lontopantɨkwofo.
32 Upa'nɨmno. Sekumo tango se'mayo'ne sɨkunoso we'enepi umo'nɨmonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hofɨko ngkimo nɨkekujo'no sekwo ngkimo nɨhwotɨ'mofɨkuji sekwo anga'no anga'no sekwoe ango'mne'no esesamo wohumpeentɨfeho. Oso'no sekwo ngkimo nɨhwotɨ'mofɨkujo'no ngko'nohini nje mango sohwanji wohumamonnoho. I oso'no ngko'nohinɨ'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamontonoho.
33 Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokweno. Tango hiso se'mahonɨngkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyonɨfɨsyantɨfeho. Ngko Jisasɨmo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syanɨfɨsyɨkuji sekwo sɨmeho wopɨngo'nji wohumantɨfeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentanɨngkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantɨfeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofɨkuji sɨmonyo fiyɨmno. Hwapɨngoso ngko olo hwaho loponjo yahino somo hwotoho fenji nto uyakolo'maleno. Ose nalɨmentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamne'no Anɨtu ufo'mane'ento jomo ulɨmentisofoho.

1 Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwona'nɨmo nalonto kako ahwomomo tɨmo uhwononto kanɨngkwohumo jomo ulɨmento, Mpohwo, nje sɨkuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwamo nje yofe engoso utɨhwaho. Oseso kɨko utɨhwahojo'no ngko jɨje hwomu sohwo'nne'no yofe engo nɨhwofɨkujo'no hofɨko jɨje yofe woho'nomantɨfeho.
2 Kɨko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhumatɨ'mentohinofoho. Kɨko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uyɨne'enji ntapmmentohinofoho.
3 Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofɨko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantɨfeho. Kɨko'nohini Anɨtu nehwosoho wokuhwofantɨfeho. Ngko Jisas Kɨlais sohwo'nne'no ole wonɨhwofantɨfeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anɨtu uhwatɨmentiso hweho. Ose wonɨhwofantɨfeho. Yofe ose nɨhwofɨkuji hofɨko wopɨngo'nohini humafɨkuji songo ne'no humantokutnnefoho.
4 Ngko olo hwaho lopo nohumanji jɨje yofe engoso jɨje yokumpohn'nyo engoso nto utɨhwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho.

5 U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamtɨ'mokiyo sohonta
ngko kɨko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo
hwo'nyoho. Ngko kɨko'nji humanji mokosyohumamote pa'nyoso oso yofe
engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kɨko ngkimo asomo ntape.
6 Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmentohino lohwa ngko hofɨkimo
kikine'no lutɨhwamale so'no hofɨko kikine'no yofe kɨhwofalokwofo.
Jɨje a'amu huhwo sohwa kɨko ngkimo ntopahonɨngkini hofɨko jɨje
hungkunomo haloho pentɨfi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantɨfi tɨfi
inɨngkopalokwofo.
7 Oso a'amu kɨko ntapmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahonɨngko
hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anɨtu
mta'angofoho. Huno ose unyofoho.
8 Yo'mayo hungkuno kɨko ngkimo ntapmmentohinoso ngko
lutɨhwahonɨngko hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi huno ole
uyalofoho. Hohonta ngko kɨko'nji humanji kɨko olo hwaho lopone'no
nɨhwatɨmentohinofoho. Oso hungkuno somo hofɨko sɨmeho hi'ntnnono
uyalokwofo.
9 Olo a'amu huhwo lohwamne'no jomo wakilɨmonne'no yohono. A'amu
nom'ne olo hwaho loponjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu
kɨko ngkimo ntapmmentohino lohwamne'no jomo kilalokweno. Jɨje a'amu
hwafoho.
10 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomo tɨfi
inɨngkawowo'nɨngkohofoso kɨko'ne mehomifoho. Jɨje mehomi huhwo
sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifoho. Hofɨko nje yofe engo
ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso jɨjefoho. Jɨje
yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso njefoho.
11 Ngko kikiyepono wosapmmo lɨ'mo hofɨkimo uhwatɨ'mo'monnoho.
Olo hwaho lopo hofɨko'nohini wohumantɨfeho. Oso'no nje Mpo-
hwo wopɨngo'nohino sohwosi olo a'amu lohwa hofɨko ngkimo sɨmeho
ntapɨfitnne'enji uhwosopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo
uyakolopitnne so'no kɨko jɨje yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji
umokosyohumaho. Kɨko ngko'nji sɨmeho afa inɨmotohwoyo hopaso hofɨko
sɨmeho afa unɨfe.
12 Ngko hofɨko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kɨko ngkimo ntap-
mmentohino so'nji ngko hofɨkimo wopɨngo umokosyohumamote so'no
anga'no ngkine'no hohujo nɨhu'nahone mikinjanɨmofefoho. O'o, ntap-
mmentohino hopi'nonohino sohwa wopɨngo nnɨngkopalokwofo. A'amu
anga'nohino sohumne'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofoso
ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tɨkanomo wene sohwo
pɨwahu'mentisofoho.
13 Olohonta olo a'amu lohwamo uhwotɨ'mahm'mo kikiyepono wosapm-
monnoho. Ngko hofɨko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofɨkoe
sɨmeho wopɨngo umo'none'enji kilalokwe so'no nje sɨmeho wopɨngo
nɨmo'nɨwo'nɨngkiso hopaso engo womantɨfeho.
14 Jɨje hungkunoso olo a'amu lohwamo nto umotefoho. A'amu hwe
moya'mi olo hwaho loponjoso hofɨkoe mangohwa imo'nɨmentohofofoho.
Hwapɨngoso ngko hopa hofɨko olo hwaho loponjo yo'mayo somo
minɨngkayo'njo hwafoho.
15 Ngko hofɨko'nji yanɨmofo'ne makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno.
Hofɨko olo hwaho lopo nohumentanɨngkuji oso hwe wonyo Seten kako
a'amu lohwamo wonyo umokonohonji kɨko hofɨkimo hofiyo mokosyohu-
mane'enji kilalokweno.

16 Ngko olo hwaho loponjo yahinomo inɨngkunyo hwonɨ'maho.
Oso pa'nyoso hofɨko huhwanji olo hwaho loponjo yahinomo
inɨngkunyohwa'maho.
17 Mpohwo jɨje hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno
hiso olo a'amu lohwamo kɨko itɨhwahonɨngkiji hofɨko hofɨkoe huno
ehohosasyɨhwoso'no hofɨko yo'mayo yahino wonyomo ulɨko'mafɨkuji jɨje
yahino wopɨngo'nohini ikuji jɨje a'amu ne wopɨngo umo'nantɨfeho.
18 Hohonta kɨko ngkimo nɨhwojahonɨngkini ngko a'amu olo hwaho
loponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu
lohwamo hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji
hofɨkimo uhwojalokweno.
19 Ngko kɨko'nji nohumahm'mo olo syoho sɨmo'mjolo uyɨmonne'no
yohono a'amu lohwa hofɨko jɨje hungkuno so'ne huno ufohotofohojo'no
hofɨko jɨje yahino wopɨngo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofɨko
jɨje a'amu ne wopɨngo umo'nantɨfeho.
20 Ose ulonto ole ulɨmento, Olo a'amu lohwamnohini mokosyohumaho
eso makilɨmnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso hofɨko olohwafe
hungkunomo haloho upa'nɨngkuji ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijo
somo kɨko hofiyo mokosyohumaho kilalokweno.
21 Ngko ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono
nekumo sɨmeho ejapɨkuji hofɨko nekwo hopa sɨmeho hunoso
afa'njo umo'nantɨfeho. Mpohwo, kɨko ngkimo nɨhumahnno. Ngko
kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofɨko nekumo ehumayo so'no
nɨmo'nɨngkohoho. Hofɨko ose ehumafɨkujo'no a'amu hwahoponjoso
hofɨkoe yahino wopɨngo somo uhwonɨngkuji ole wosyofɨsyantɨfeho.
Ou, Anɨtu kako Jisas Kɨlais sohumo nakwoe hwaho lopo uhwatɨmentiso
sohweho lɨkuji ngkine'no sɨmeho wontɨpantɨfeho.
22 Jɨje yokumpohn'nyo kɨko ntapmmentohinoso ngko hofɨkimo
uyɨmaleno. Oseso ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Nekwo sɨmeho afa inontai
humalohwoyo hopaso hofɨko sɨmeho afa'njo umo'nantɨfeho.
23 Jɨje hungkuno lontnneso nje sɨmehomo mnawojo hopaso nje hungkuno
hofɨkoe sɨmehomo ose mnaweho. Oseso hofɨko sɨmeho afa inɨngkuji
wopɨngo humafitnne so'no nɨmo'nɨngkohoho. Oseso a'amu hwahoponjoso
hofɨkoe humayo somo uhwonɨngkuji ole wohnnantɨfeho. Anɨtu kako
Jisasɨmo nakwoe hwaho lopone'no nehopi uhwatɨmentiso hweho. Anɨtu
Jisasɨmo sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso hopaso kako olo a'amu lomo sɨmeho
uyalofoho.
24 Ose ulonto ulɨmento, Mpohwo, ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Hwe
moya'mi kɨko ntapmmentohino hopi'nonohinoso hofɨko ngko'njopo wohu-
mantɨfeho. Olo hwaho loso nekwo mamtɨ'mokiyo sohonta kɨko sɨmeho
ntaponji jɨje yofe engoso jɨje yokumpohn'nyo engo ntapmmentohinofoho.
Olo a'amu lohwa hofɨko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji
ntapmmentohino somo uhwonɨfitnne so'no nɨmo'nɨngkohoho.
25 Ou Mpohwo, kɨko yo'mayo yahino ito'nohino iwo'nɨngkino sohwosimo
olo hwaho loponjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no
huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofɨko kɨko ngkimo
nɨhwatɨmentohino sohwo'nne'no huno unyofoho.
26 Jɨje yahino yo'mayo so'no hofɨkimo nto utɨhwamaleso ngko ne'no
utɨhwahm'mnefoho. Oseso kɨko sɨmeho engo ntopantokuno hopaso hofɨko
sɨmeho engo unantɨfeho. Ngko hofɨkimo humahm'me'no kikimta'angoso
hofɨko sɨmeho ose unantɨfeho. Jisas kako Anɨtumo ose ulɨmentisofoho.

18

Jutas kako Jisasɨmne'no mango sohwamo tokoyo'ofo imentisofoho.
(Matɨyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Jisas kako Anɨtumo ose ulahonɨngki kako kakoe inomokomoyo sohwona'ni nakwo oso hopo sopo ulɨko'mentani mijo we'e Kitɨlon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentɨhwonefoho.
2 Jutas kako Jisasɨmne'no tokoyo'ofo yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopone'no huno unyo hweho. Hwapɨngoso sɨkuno pi'nɨngo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.
3 Hwe yofe engo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofɨko a'amu hwapɨfe tɨfo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutasɨ'nji uhwojahonɨngkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopone'no ipemotawomentisofoho. Hofɨko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmmentohofofoho.
4 Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no sɨmo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwamo nuhwonɨtɨmanto ulɨmento, Sekwo tɨhune'no tɨpeelokwofo.
5 Ose ulohonɨngkahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no tɨpeelokuhwono. Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulɨmentisofoho. Jutas oso a'amu Jisasɨmne'no tokoyo'ofo yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho.
6 Jisas kako olo huhwo'nyoho ulɨmentiso so'no hofɨko iyoho yontɨfi hohokuhano asohosile we'enepi wentɨfi hwahopo pɨwahu'mentohofofoho.
7 Oseso Jisas kako apa'no ulɨmento, Sekwo tɨhune'no tɨpeelokwofo. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho.
8 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Nto selohefoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo wantɨmantɨfi pohofɨhwasi'manji nje inomokomoyo lohwamo tɨmo'nohini fohonɨhwatɨmno. Hofɨko wahumpopɨfe. Jisas ose ulɨmentisofoho.
9 Sɨmo'mjo Jisas kanɨngkwohumo ole nto ulɨmento, Oso a'amu ntapmmentohino sohwamo ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo nɨhu'nahone mikinjanɨmofefoho. Oso hungkuno ulɨmentiso so'no huno ikwesyafɨsyonto wahumpopɨfe ulɨmentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwamne'no ulɨmentisoso ne imo'nɨmentisofoho.
10 Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwosɨpema'nonto a'amu fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwahonɨngki halohoso pɨwahu'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. Kakoe yofeso Malɨkos.
11 Pita ose yahonɨngki Jisas ulɨmento, Jɨje hwakuhwajoso asoso'mo fotofahinyo. Kɨko huno pipi kiyalofoho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, lɨmentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hofɨko Jisasɨmo Anasɨyepono ipemotamentohofofoho.

12 Oseso oso a'amu itokuso'njo sohwanji a'amu Jutafe hwapɨfe tɨfo'njo sohwanji hofɨkoe hwe engo sohwanji hofɨko Jisasɨmo aho kentɨfi kakimo impe intokwomentohofofoho.

13 Sɨmo'mo hofɨko Anasɨyeono motawomentohofofoho. Anas huhwo
sohwo kako Kaiyofasɨye kanengkwohweho. Kaiyofas sohwo kako oso
soswo somo a'amu tajo ango syoho'njo so'no yofe engo ma'mentisofoho.
14 Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amu Juta somo ole ulɨmento,
Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe
moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto
ulɨmentisofoho.

Pita ulɨmento, Ngko Jisasɨmne'no huno maniyohoyohoho lɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 A'amu sohwa hofɨko Jisasɨmo ipemotosontanɨngkofo somo Saimoun
Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisasɨmo inɨngkasɨmentɨhwoyofoho. Oso
hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako ngkine'no huno uyo
so'no ngko Jisasɨ'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohe-
foho.
16 I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo fosyohumamenti-
sofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mu
hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ulɨmentohefoho.
Oso a'mu hisi Pitamo ipemotaswonto
17 Pitamo ulɨmento, U, kɨko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo
hwosilɨkeno. Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Awonoho. Ngko'maho. Ose
ulɨmentisofoho.
18 Oso ango soponjo syoho ulohofiyo so'nji a'amu hwapɨfe tɨfo'njo
sohwanji kwongkwongo usahonɨngki toho intofontɨfi a'apaho toho
imokinɨmentohofofoho. Pita huhwo'nji hofɨko'nji nolohofontɨfi a'apaho
toho imokinɨmentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo Jisasɨmo hungkuno ulo-
honɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako Jisasɨye
inomokomoyo sohwantnne'no yo'mayo hungkuno Jisas hofɨkimo
lutɨhwawo'nɨngkiso so'ntnne'no Jisasɨmo ulohonɨmentisofoho.
20 Oseso Jisas ulɨmento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo
utɨhwa'nyoponohini lutɨhwawo'nɨngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo
ngko Anɨtuye tajo ango engo'njo soponjo tajo ango we'eso a'amu
Juta uhu'mokuwo'nɨngkohofo sopo nje yo'mayo hungkunoso
lutɨhwamentohefoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho.
21 Oso'no kɨko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kɨko oso a'amu nje
hungkuno upa'nɨwo'nɨngkohofo somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko
lɨwo'nɨngkoheso hofɨko huno moi'wo'nnyofoho.
22 Ose ulahonɨngki hwe hwapɨfe tɨfo'njo fihwo kako Jisasɨ'njopo loho-
fonto Jisasɨye manjijohopo hwanɨngo fonjonto ulɨmento, Kɨko olo hwe yofe
engo'njo lohumo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso.
23 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no
lanɨfonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kɨko olo a'amu
lohwamo uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne nɨfonjohino.
Ose ulɨmentisofoho.
24 Oseso oso impe Jisasɨmo into'mentohofoso Jisas into'nowentanɨngki
Anas kako oso hungkuno Jisasɨmo ulohonɨmentiso sohwo kako Kaiyofas
hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono lɨhwatɨmentisofoho.

Pita apa'no Jisasɨmne'no ngko huno maniyohoyohoho ulɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokinontanɨngki
a'amu huhwo sohwo ulɨmentohofi, Kɨko huhwosi kakoe inomokomoyo
hwosilɨkeno. Ose ulahonɨngkofi Pita hwasyo hungkuno ulɨmento,
Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwonɨ'maho.
26 Ose ulahonɨngki oso hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo
nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe
a'amu sohwo kako Pitamo ulɨmento, Ou, nehopi. Kɨko Jisasɨ'nji oso iyo uyo
syoho sopo nohumentanɨngkini ngko kohonɨngkohe hwosoho.
27 Ose ulahonɨngki Pita apa'no ulɨmento, Awonoho. Ngko osoho
hwonɨ'maho. Ose ulahonɨngki yɨhufo tosɨka yokaso oso hohosohonta
ho'nɨmentisofoho.

Hofɨko Jisasɨmo Pailotɨyepono ipemotasɨmentohofofoho.
(Matɨyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 A'amu sohwa hofɨko Kaiyofas nta'ni Jisasɨmo utɨmantɨfi oso hwe engo
a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango
engo sopone'no imɨngo ne hosɨwo hosɨwe iyo so'nji Jisasɨmo ipemotamen-
tohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko hofɨkoe Anɨtu Kako A'amu
Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * iyoho
humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hofɨkoe he a'apaho yo'mayoso
mijo nto yatɨku'mentohofofoho. Oso'no hofɨko huno ole syafɨhu'mentohofi,
A'amu Loum nakwoe yahinomo minɨngkayo'njo sohwafe angomo nakwo
syukwato lohofɨhwosi kiho'njo imo'nɨngkuhwasi nakwo elɨjwanyo engo
sopo wopayo monanehwono. Ose syafɨsyontɨfi mempo hohnta'ni huma-
mentohofofoho.
29 Oseso oso hopo sopo nohumentanɨngkofi Pailot mempono noswaponto
ulɨmento, Sekwo olo hwe lohumo olo hungkuno nto'no mɨhwajiyo ango
lopone'no peho'no ipemotapohofɨhwolo. Peho wonyo imaso'neto.
30 Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino
wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo ango lopo kikiyepono mipemo-
tapɨhwonesohilo.
31 Ose ulahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Sekwo a'amu Juta soku sekwoe
honɨngkano hungkuno somne'no huno syafɨsyɨkuji kakoe hungkunoso
nto'no mɨhwatɨmno. Ose ulahonɨngki a'amu sohwa ulɨmentohofi, Sekwo
a'amu Loum sohwasi nakwo a'amumo fonjasiyo'no honɨngkano somo
pɨjwonaofɨwo'nɨngkohofofoho. † Ose ulɨmentohofofoho.
32 Hohonta Jisas kako kakoe a'amu somne'no kako poyo imo'none
so'no lutɨhwamentiso sohonta kako a'amu Loum sohwa a'amumo iyo
hwojiyafɨku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'nɨmontonoho
nalɨmentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'nɨmonte'no
yohoho.
33 Oseso Pailot kako ango engo somo apa'no swonto Jisasɨmne'no joho
lɨtɨmanto ulɨmento, Kɨko a'amu Jutafe Hwe Engo hofɨkoe hwaho mokosy-
ohumayo'ne hwosilaho.
34 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Oso hungkuno ntohinoso jɨje huno
mta'ni lantohino. I a'amu Jutaso hofɨko kilɨmalofoyoho kantohino.
35 Ose ulahonɨngki Pailot ulɨmento, Ngko a'amu Juta hwo'ntaho. Jɨje
temtitofo Juta sohwanji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji
hofɨko ngkiyepono kumotapohofo. Kɨko peho imahnno'neto.

---

* **18:28:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † **18:31:** A'amu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hofɨko hungkuno mɨhwajiyo'neso yono lɨmentihofofoho. Oso'no hofɨko honɨngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofofoho. A'amu anga'no mape'nyoso wopɨngofoho.

36 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Ngko a'amumo mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'o, ngko olo hwaho loponjo a'amumo mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofɨko a'amu Juta sohwanji fongki'nɨfijoso a'amu Juta sohwa monɨmafɨkutnnesohilo. I oso'no ngko a'amumo mokosyohumayo kɨko pa'nyo hwonɨ'maho.
37 Ose ulahonɨngki Pailot ulɨmento, Ose'manji kɨko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho. Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko hwe engo a'amumo mokosyohumayo hwosoho ntohinoso hungkuno nto'nohinoho. Ngko olo hwaho lopo imo'nɨmentoheso syoho anga'nohino hungkuno nehopi'nohino lɨjwaofo'neso imo'nɨmentohe hwo'nyoho. A'amu hofɨko hungkuno nehopi'nohino umo'nɨwo'nɨngkisoso nje hungkunomo haloho pewo'nɨngkohofofoho.
38 Ose ulahonɨngki Pailot ulɨmento, A'amu hungkuno ne so'no huno unyoso tɨhwolo. Ose ulɨmentisofoho.

Pailot kako Jisasɨmo iyo hwojiyafɨku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne lɨmentisofoho.
(Matɨyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amu Jutafepono apa'no noswonto ulɨmento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso motɨpɨhwonɨngkiyohono.
39 I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. Anɨtu A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafɨsiyo Sɨkuno Engo ‡ iyoho humayo somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni isɨhutofomayo'ne jomo ntɨwo'nɨngkohofɨhwasoho. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohumo usɨhutofonehwajono lasemo'nɨngkohoho.
40 Ose ulahonɨngki hofɨko mango engo mohm'no ulɨmentohofi, Olo hwe lohumo nusɨhutofohotoho. O'o, kɨko Mpolapas sohumo usɨhutofo. Mohm'no ose ulɨmentohofofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufo ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

1 Oseso Pailot kako Jisasɨmo utɨmanto kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo impe'nji fongkupmno, ulɨmentisofoho.
2 Hofɨko Jisasɨmo nofonjontɨfi impe yongo'njoso nokikisontɨfi hnnɨmentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino'manji'mofo pa'nyofoho. Ose lontɨfi Jisasɨye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'nɨngkohofo hopaso Jisasɨmo uloho'mentohofofoho.
3 Ose ulohofontɨfi kakimo u'mantɨfi sitofo ulontɨfi ulɨmentohofi, Ou, Hwe Engo sohwosi, kɨko a'amu Juta somo mokosyohumawo'nɨngkino sohwosilaho. Ose ulontɨfi kakoe manjijohopo fongku'mentohofofoho.
4 Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo ulɨmento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotoswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo honɨngkano ane hweho.
5 Ose ulahonɨngki Jisas kako mempono swapmmentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mtɨ'mokumentohofoso Jisasɨye mnokinopo monjimofahumentohofofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas osopo nohumentanɨngki Pailot a'amu somo ulɨmento, Ihwoni, olo hwe lohumo uhwonɨmno.

‡ **18:39:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

6 Ose ulahon+ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo so-
hwanji a'amu hwap+fe t+fo'njo sohwanji hof+ko Jisas+mo uhwonont+fi
joho mohm'no ul+mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fon-
jinto'ofahumno. Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Olo hwe lohwoe
hon+ngkano wonyoso ngko mot+p+hwonyo'njo yohono. Sekwo soku
ut+maf+kuji iyomo fonjinto'ofahumno.
7 Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lohwo kako
An+tumne'no sitofo nal+mentisofoho. Ngko An+tuye Hwomu hwo'nyoho
nal+mentisofoho. Oso'no nakwoe hon+ngkano hungkuno olo yahino loso'no
wape'nono nal+wo'n+ngkohoho.
8 Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo m+kun+mposo
un+mentisofoho.
9 Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisas+mo ul+mento, K+ko
nt+'mta'ni pmmentohino hwosilo. Ose ulahon+ngki Jisas oso hungkuno
ul+mentiso somo asomo mujo'njo yahon+ngki
10 Pailot ul+mento, Pipilo. K+ko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo
peho'no humahnno. Ngko kikimo kis+hutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo
hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso
hi'njo hwo'nyoho. Oso'no k+ko huno makiyoho liyohoho.
11 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosy-
ohumahnnoso An+tu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo
yontentesi k+ko ngkimo wonyo mantohofohotnnesohilo. Oso a'amu ngkimo
j+je ahomo ho'nan+humalofo sohwa hof+koe wonyoso j+je wonyo somo
yakolo'nnyofoho. Hof+koe wonyoso m+kun+mposofoho.
12 Pailot kako Jisas+ye hungkunomo upa'nonto Jisas+mo us+huto'mo lonto
huno pi'n+ngo engo syaf+hu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no
upa'nont+fi hof+ko Pailot+mo mango engo ul+mentohofi, K+ko olo hwe
lohumo is+hutof+hwaji so'manji k+ko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo
sohwoe a'amu hwos+'maho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo
hwo'nyoho l+wo'n+ngkiso sohwo kako Sisafe mango hweho.
13 Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisas+mo
mempono ipemotoswapmmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno
nto'no m+hwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo
sopo yofe ole l+motofofoho, Sokumnangoponoho. A'amu Hip+luso oso
hiso'no hof+koe hungkunoso ole l+motofofoho, Ngkapatofoho l+motofofoho.
14 Oso hohosohonta a'amu Jutafe An+tu A'amu Is+lael somo
Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo S+kuno Engo * iyoho mo'n+ngkanta
humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne s+kunomnoho. Oso homo
somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahon+ngki Pailot a'amu Juta somo
ul+mento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho.
Sekwo uhwon+mno.
15 Ose ulahon+ngki hof+ko joho mohm'no ul+mentohofi, Wayo
yaf+kuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon+ngkofi
Pailot ul+mento, Ngko sekwoe hwe engo sohumo iyomo wofon-
jinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'n+ngkohoho. Ose ulahon+ngki
a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa ul+mentohofi, Olo hwe
lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anga'nohino
sohwo Sisafoho.
16 Ose ulahon+ngkofi Pailot kako Jisas+mo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne
a'amu huhwo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

---

* **19:14:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

Hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matɨyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Oseso Jisasɨmo utɨmantɨfi iyo hwojiyafɨku'nnyoso nomantɨfi kakwo'yohumo utofimentohofofoho. Jisas kako itokwawento ango Jelusalem ulɨko'mantɨfi A'momnokinoponoho lɨwo'nɨngkohofo sopono kotasɨmentohofofoho. Hipɨlu hungkunoso oso hopo sopone'no ole lɨwo'nɨngkohofo Ngkoulɨkotanoho lɨwo'nɨngkohofofoho.
18 Oso hopo sopo hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso Jisasɨ'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohosɨnta'ni fonjinto'ofasyontɨfi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

19 Pailot kako iyoswo nomanto Jisasɨye mijo kwa'ofiyo tokwajo nohonje sopo mtɨ'mokohofojahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NASALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mtɨ'mokumentisofoho.
20 Jisasɨmo fonjinto'ofahumentohofo hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'nɨngoso nosapontɨfi oso iyoswo mtɨ'mokohofojahumentiso homo somo atofo lɨmentohofofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u sɨhune'njo mtɨ'mokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji a'amu Ngkɨlikɨfe hungkuno'nji a'amu Loumɨfe hungkuno'nji mtɨ'mokohofojahumentisofoho.

21 Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hofɨko oso iyoswomo uhwonontɨfi Pailotɨmo ulɨmentohofi, A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mtɨ'mokinyoso hwasyofoho. Ole mtɨ'mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho lɨmojo hweho. Ose mtɨ'mojo.
22 Ose ulahonɨngkofi Pailot ulɨmento, Hungkuno mtɨ'mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose ulɨmentisofoho.

23 A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hofɨko Jisasɨmo iyo hwojiyafɨku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyontɨfi hofɨko kakoe manji'mofo yo'mayo so'nji nomantɨfi yano ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofofoho. A'amu anga'no anga'nohino sohwamnefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso ufohotofoso ane'njo uhwonontɨfi
24 ole hnnɨmentohofi, Oloso nosɨsɨmpehwaloho. O'o nakwo syohi'nyo ih-wasi a'amu neyakolofoso sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentohofoso Anɨtuye hungkuno a'amu mtɨ'mokumentohofoso ne imo'nɨmentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwapɨfe yo'mayoso yano ilofontɨfi hu'mema'mentohofofoho.

Nje manji'mofo so'no hofɨko syohi'nyo yontɨfi uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofofoho.

25 Oso Jisasɨye iyo hwojiyafɨku'nnyo'njo mofone sopo Jisasɨye kona'wohi'nji konosɨma'nji Kɨloupasɨye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Makɨtola nta'angosɨ'nji humamentohofofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasɨye iyo hwojiyafɨku'nnyo'njo tɨfo ne sopo loho'mentohofofoho.
26 Ngko Joun Jisasɨye a'amu sohwo'nnonji Jisasɨye kona'wohi'nji afapo lohofontanɨngkuhwoi Jisas ehononto elɨmento, Na'uyo oso hwe sohwo jɨje hwomu hweho.
27 Ose ulonto ntɨmento, Olosi jɨje na'uyoho. Ose ntahonɨngki oso sɨkuno somo ngko Jisasɨye kona'wohihn'ni nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'n+mentisofoho.
(Mat+yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28-29 Ose imo'n+mentiso sohonta Jisas kako huno ole umento, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syaf+syonto ole ul+mento, Ngko mijo'no n+mo'n+ngkohoho. Ose ul+mentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentan+ngki hof+ko hwap+fe pa'nyo we'eso mijo homo somo yomant+fi tokemo popojont+fi noho'nomant+fi Jisas+ye mangomo uy+mentohofofoho. Ose imentohofo sohonta oso hungkuno Ntefit Jisas+mne'no hohonta mt+'mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho. Mt+'mokinyoso olenoho. Ngko mijo'no n+mo'n+ngkoho.

30 Ose ulahon+ngki Jisas mijo hiso nononto l+mento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango An+tuye pone'no uhwat+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisas+mo hos+mno hupepo honje hmmentisofoho.

31 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hof+koe S+kuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne s+kunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syaf+hu'mentohofi, Nakwoe S+kuno Engo iyoho humayo somo iyo hwojiyaf+ku'nnyo sopo a'amufe pijafo ne'no weso nakwolaho lont+fi hof+ko Pailot+mo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ul+mentohofi, K+ko j+je a'amu itokuso'njo sohwamo ulahon+ngkohoji hof+ko a'amu iyoponjo sohwafe s+fe kut+kujo lohof+kuji hwahopo womeho'nahufe.

32 Ose ulahon+ngkofi Pailot hungkuno ose ulahon+ngki a'amu itokuso'njo sohwa hof+ko oso hwe hufa'u Jisas+'njo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohofo sohwa'uye s+femo kut+kujo loho'mentohofofoho.

33 Nokujont+fi Jisas+mo u'mant+fi kako poyo nto imo'n+mentiso uhwon+mentohofofoho. Ose uhwonont+fi Jisas+ye s+femo makujiyo'njo imentohofofoho.

34 I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisas+mo hos+mno hupepo honje hmmentisoso hon+yo'nji mijo'nji us+huma'mentisofoho.

35 Ngko Joun sohwo'ni yo'mayo imo'n+mentiso somo uhwon+mentohefoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yo'mayo uhwon+mentoheso yo'mayo upa'n+mentoheso olo iyoswo lomo ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono uy+fitnne'enji mt+'mokalokweno.

36 Yo'mayo uhwon+mentoheso imo'n+ngkahon+ngki An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno anga'no mt+'mokumentohofoso olenoho.
Hof+ko kakoe yokinoso makujiyofoho.

37 Nom'ne hungkuno mt+'mokumentohofoso olenoho.
Oso hwe sohumo hof+ko hos+mno hmmentohofo sohumo uhwonant+feho.
Hungkuno mt+'mokumentohofo hiso oso s+kuno homo somo ne imo'n+mentisofoho.

Hof+ko Jisas+ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Mat+yu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Oso hiso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo kako Pailot+mo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisas+mne'no s+meho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho un+ngkahon+ngki kako s+meho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no mol+jwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailot+mo

u'manto ulɨmento, Ngko Jisasɨye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahonɨngki Pailot eno ulahonɨngki Jousep Jisasɨye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho.
39 Jousep kako'nohinɨ'maho. O'o, Nikoutemos kako hohonta Jisasɨmo sɨkwo'miyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasɨye pijafo ma'mentisiyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wopɨngo'njo so'nji iyoswo akino wopɨngo'njo so'nji pijafo somo ho'nasyiyo'ne pi'nɨngo engo motapmmentisofoho. Kakoe tangoso *teti-foua* (34) *kilou*foho.
40 A'amu Jutaso hofɨko a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasyiyo'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasɨye pijafo so'nji yo'mayo akino wopɨngo'njo so'nji hwapɨfemo popoku'mentisiyefoho.
41 Jisasɨmo iyopo fonjinto'ofahumentohofo mofone sopo iyo uyo syoho wo'nnyoponoho. Oso hopo sopo a'amu hofɨko sokimo songo a'amufe pijafo ho'nasiyo'ne'entɨfi mtɨ'mokumentohofofoho. Hofɨko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponoho.
42 Oso sɨkuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sɨkuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofɨko Jisasɨye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontɨfi oso sokimo mofone soponjo somo ho'nahumentisiyefoho.

20

Jisas kako pi'nɨmo nta'ni songo lɨka'mentisofoho.
(Matɨyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

1 Sante imɨngo ne'nji sɨkwo'mjoho so'mo Maliya ango Makɨtolanta'angosi kako nolɨkafonto Jisasɨmo ho'nahumentohofo sopone'no uhwonɨmentisoso pi'nɨmomjo sojoso hwosampo'nnyo uhwonɨmentisofoho.
2 Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowento Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonjimo tɨpehonɨma'nonto elɨmento, Nakwoe Hwe Engo sohumo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofɨko ntɨ'mo koho'nahumalofo. Ngko huno maniyohoyohoho.
3 Ose elahonɨngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowentai
4 ngko Pitamo uyakolofonji ngko sɨmo'mo sokimo somo i'mofapmmentohefoho.
5 Ngko i'mofaponji iku'nɨhwonɨngkoheso hwapɨfe yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyo'njo imentohefoho.
6 Saimoun Pita kako tɨfi nɨmjɨmentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwonɨmentisoso hwapɨfe'nohini nowentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
7 Oso hwapɨfe nom'neso Jisasɨye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
8 Ngko sɨmo'mo sokimomo i'mofapmmentohe huhwo'ni noswonji yo'mayo somo uhwononji Jisas kako lɨkafone so'no ngko sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohefoho.
9 Hohonta sohonta nakwo Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo so'no yofe muhwofe'njo imentɨhwonefoho. Hungkuno mtɨ'mokumentohofoso Jisas kako poyo imo'nɨngkuhwosi apa'no songo lɨkafone'no mtɨ'mokumentohofofoho.
10 Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amu'njopo asomo umentɨhwayofoho.

Maliya ango Makɨtolanta'angosi Jisasɨmo uhwonɨmentisofoho.
(Matɨyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

11 Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaho
lɨmentisofoho. Humotaho lonto iku'nɨhwonɨmentisoso sokimo ajwomo'mo
12 a'amu ahwomo mta'ango nehm'no manji'mofo sawemo halojo'njo
sohwa'u uhwonɨmentisofoho. Siko Jisasɨye pijafo ho'nahumentohofo sopo
nohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentanɨngki nom'nihwo
sɨfe hohnta'ni humentanɨngki uhwonɨmentisofoho.
13 Siko Maliyamo ulɨmentisiyo, A'mu losiyo, kɨko humotaho peho'no
lalokuno. Ose ulahonɨngki Maliya ulɨmento, Hofɨko nje Hwe Engo
sohwoe pijafoso wae yanɨmo'malofo'no ntɨ'mo koho'nahumalofo lonji
lotɨpeelokweno.
14 Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwonɨmentisoso Jisasɨmo ko uh-
wononto kako Jisas sohumo yofe mɨhwofe'njo imentisofoho.
15 Jisas Maliyamo ulɨmento, A'mu losiyo, kɨko humotaho peho'no
lalokuno. Hafɨhafe tɨhune'no tɨpeelokuno. Ose ulahonɨngki Maliya ole
syafɨhu'mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohu-
mawo'nɨngkiso hweho. Ose syafɨsyonto ulɨmento, Hwe engofo, kɨko
kakoe pijafoso nomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko
nomahm'mo womotawomo.
16 Ose ulahonɨngki Jisas kakoe yofe ulɨmento, Maliya. Ose ulahonɨngki
Maliya ikinji lohofonto Jisasɨmo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe
hungkuno ulɨmento, *Lapounai*. Nakwoe hungkunoso ole: Lontɨhwayo
hwosoho.
17 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko ngkimo aho nonɨpmmakohotoho.
O'o, ngko nje Mpohwoepono masileno. Kɨko nuhuji nje a'amu sohwamo
ole uso, Ngko nje Mpohwoepono wasɨmne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo
sekwo huhwa hnnonjiye Mpohweho. Nje Anɨtu sohwo sekwo huhwa
hnnonjiye Anɨtuyoho. Ose uso.
18 Ose ulahonɨngki Maliya ango Makɨtolanta'angosi nowento Jisasɨye in-
omokomoyo sohwona'nɨmo tɨpenahononto nalɨmento, Ngko nakwoe Hwe
Engo sohumo nto uhwonɨngkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno
Jisas ulɨmentiso so'nji nalɨmentisofoho.

Inomokomoyo sohwa Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho.
(Matɨyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Oso sɨkuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji
Jisasɨye inomokomoyo sohwona'ni nakwo a'amu Juta somne'no iyoho
nenɨngkahonɨngki nakwo oso ango humamentɨhwone homo somo hoku'yo
yokumpohn'nyo pɨjwasyontani humohumantɨhwonefoho. Nohumen-
tanɨngkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto
nalɨmento, Nɨngkwahwosafo, sekwo iyoho senɨngkuhwoloho. Sɨmeho
wopɨngo'nji fosyohumamno.
20 Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji
netɨhwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohumo uhwonon-
tani sɨmonyo engo imentɨhwonefoho.
21 Jisas nom'ne hungkuno nalɨmento, Sekwo sɨmeho wopɨngo'nji fosy-
ohumamno. Nje Mpohwo ngkimo nɨhwatɨmentiso hopaso ngko sekumo
wosehwatɨmonnoho.
22 Ose nalonto kako kakoe mammtnno nafohusonto nalɨmento, Sekwo
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo'nohinoso sekwoe sɨmeho mo'mo wehuhn-
nosemafono.

23 Sekwo nomˈne aˈamufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Sɨmeho moˈmo momnɨwenehoho. I sekwo nomˈne aˈamufe wonyoso wae mumopijoˈmanji oso wonyo hiso sɨmeho moˈmo neˈno wamnɨwoˈmontonoho.

Toumas kako Jisasɨmo uhwonɨmentisofoho.

24 Jisas kakoe inomokomoyo sohwonaˈnɨmo neˈmaˈmentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nomˈne yofeso olenoho. Ntitimosɨyoho. Hufaˈu mehomi hweho.

25 Oseso inomokomoyo nomˈne sohwonaˈni Toumasɨmo ulɨmentɨhwoni, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lɨkaˈmaso sohumo nto uhwonɨmalohwone hwonaˈnyoho. Kako songo humaho. Ose ulahonɨngkuhwoni Toumas nalɨmento, Ngko Jisasɨye ahomjo ime soˈnji kakoe hupeponjo ime soˈnji uhwonɨˈmo ngko ime homo somo nupmˈmokuˈmo ngko kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmonnoho. Ngko kakimo muhwonyoˈmanji sekwo hwasyo ntohofo waselɨmonnoho. Ose nalɨmentisofoho.

26 Tɨfi sohonta sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sɨhune memjaofahonɨngki Jisasɨye inomokomoyo sohwonaˈni nakwo angomo nohumentanɨngkuhwoni Toumas huhwo nakwoˈnji humamentisofoho. Nakwo hokuˈyo yokumpohnˈnyo pɨjwasyontani nohumentanɨngkuhwoni Jisas nakwoˈnjo ajwo loˈmtaˈni imoˈnoma lohofonto nakumo nalɨmento, Sekwo sɨmeho wopɨngoˈnohino hwasi fohumamno.

27 Ose nalonto kako Toumasɨmo ulɨmento, Toumas, kɨko olopo fɨpe. Nje ahomjo ime somo nohonɨngkohoji nɨpmˈmojo. Nje hupeponjo imesomo jɨje aho motapohoji nɨpmˈmojo. Ngkonoho. Kɨko sɨmeho hiˈntnnono ntapmmotnnoso nohoˈnaofohotoho. Oˈo, sɨmeho hiˈntnnono yokumpohnˈnyoˈnohini ntape.

28 Ose ulahonɨngki Toumas ulɨmento, Ou, ngko kikineˈno huno niyohoho. Kɨko nje Hwe Engo hwosoho. Kɨko nje Anɨtu kiyoho.

29 Ose ulahonɨngki Jisas ulɨmento, Kɨko ngkimo nohonɨngkino soˈno sɨmeho hiˈntnnono ntopahino. Aˈamu hofɨko ngkimo manohonyoˈnjo ko yontɨfi sɨmeho hiˈntnnono ntopalokwofoso hofɨko sɨmonyo engo uyantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.

Olo hungkuno Joun mtɨˈmokumentiso loso hwapɨngoso pehoˈneto. Hungkuno hwapɨngoso olenoho.

30 Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwonaˈnnonji nohumanto yoˈmayo wonyoangkafo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso piˈnɨngo engo imentiso soˈno hungkuno weˈeˈmaho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamtɨˈmokiyoˈnjo imentohefoho.

31 I osoˈno ngko olo iyoswo mtɨˈmokohe losoˈno sekwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmno. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho. Sekwo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfijoˈmanji songo neˈno humayoˈneso wotɨpemantɨfeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sohwa Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho.

1 Hwangku sohonta Jisas kako apaˈno kakoe inomokomoyo sohwonaˈnɨmo mijo ayo Taipeliyas sopo nohumentanɨngkuhwoni neˈmaˈmentisofoho. Kako neˈmaˈmentisoso olenoho.

2 Nakwo aˈamu aho fehohnjo hopiˈnonohino nomˈne mtaˈni angaˈno sohwonaˈni oso hopo sopo humamentɨhwoneso olenoho. Saimoun Pitaˈnji

Toumas a'amu hufa'u mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili ango Kananta'ango sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'inonji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humamentɨhwonefoho.
3 Nohumentanɨngkuhwoni Pita kako nalɨmento, Ngko inanɨku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahonɨngki nakwo ulɨmentɨhwoni, Nakwo huhwona'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sɨkwo'miyo sohumo inanɨku ufomeeno lontani wonyopi imentɨhwoneso inanɨku mɨfammentɨhwonefoho.
4 Mofehi'nyo wosɨ'mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mitɨmomɨngo sopo lohofontanɨngki inomokomoyo sohwona'ni kakimo yofe muhwo'mmentɨhwonefoho.
5 Oseso Jisas nalɨmento, Oso a'amu sohwasi, sekwo inanɨku hi'njo hwasilaho. Ose nelahonɨngki nakwo ulɨmentɨhwoni, Ane hwona'nyoho.
6 Ose ulahonɨngkuhwoni kako nalɨmento, Sekwo inanɨku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohnta'ni ho'naopijoso inanɨku ufomeentɨfeho. Ose nelahonɨngki nakwo inanɨku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inanɨku we'e pi'nɨngo ifammentɨhwone'maho. Inanɨku pi'nɨngo engo inanɨku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko imentɨhwoneso wonyopi imentɨhwonefoho.
7 Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ulɨmentoho, Nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulahonɨngko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofo yojasyonto humohumantiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofo komo'no miyonto Jisasɨmo komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofitohm'mo'mentisofoho.
8 Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwona'ni yofayokino somo ne'no nohumentani inanɨku ifamiyo ho'yoso husɨmpemotowentani ifohohosahumentɨhwonefoho. Nakwo ikanopo nta'ni husɨmpemotamentɨhwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) husɨmpemotapmmentɨhwonefoho.
9 Nakwo ifohohososyontani uhwonɨmentɨhwoneso tɨkwolojo'nohini imnontanɨngki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inanɨku'nji wentanɨngki uhwonɨmentɨhwonefoho.
10 Ose uhwonɨngkahonɨngkuhwoni Jisas nalɨmento, Sekwo inanɨku olohonta ifomahofoso fehohnjoso nɨmotapmno.
11 Ose nelahonɨngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inanɨku ifamiyo ho'yoso momɨngo sopone'no husɨmpemotapmmentisofoho. Inanɨku engo'nohinoso *wan hantɨlet fifɨti-tɨli* (153) ko mnawo'nnyo so'no inanɨku ifamiyo ho'yoso mamtɨhupo'mmentisofoho.
12 Jisas kako nalɨmento, Sekwo nopɨkuji wosopayo hmnɨmno. Ose nelahonɨngki a'amu anga'no anga'no Jisasɨmo tɨhwosilo mulɨmmentɨhwonefoho. O'o, nakwo hopi'nonohino sohwona'ni Jisas nakwoe Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'mentɨhwonefoho.
13 Jisas kako wosopayo'nji inanɨku'nji nomanto nakumo nejapmmentisofoho.
14 Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lɨka'mentiso somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwona'nɨmo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u sɨhune imo'nɨmentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uyɨmentisofoho.

15 Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentanɨngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulɨmento, Saimoun Jounɨye hwomu sohwosi, kɨko olo nom'ne lohwafe sɨmeho ntopantokwofo somo uyakolofonji sɨmeho

yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Ou, Hwe engofo k+ko huno kiyohoho. Ngko j+je a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, K+ko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

16 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ul+mento, Saimoun, Joun+ye hwomu sohwosi, k+ko ngkine'no s+meho kumo'nalofoho. Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Ou, Hwe Engofo, k+ko huno kiyohoho. Ngko j+je a'amu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

17 Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u s+hune umo'nononto ul+mento, Saimoun, Joun+ye hwomu sohwosi, K+ko nje a'amu nehopi'nohinohwosi limo'nalokuno. Ose ulahon+ngki Pita kako s+meho tango uyahon+ngki kako huno syaf+hu'mentono. Kako hungkuno hufa'u s+hune hiloso peho'no ntohon+wo'nantofoho. Ose syaf+syonto kako Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, k+ko yo'mayo hopi'nonohino nje s+mehomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko j+je a'amu nehopi'nohini hwo'nyoho. K+ko huno kiyohoho. Ose ulahon+ngki Jisas Pitamo ul+mento, K+ko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho.

18 Ngko hungkuno nehopi'nohino wakil+monne'no yohono. K+ko hwe songo nohumanji k+ko j+je huno mta'ni wemoimo lontnne somne'no ahuloho hwap+fe yo'mayoso ito'no yonji umotnno hwosoho. I oso'no hwangku k+ko a'mane imo'njo sohonta k+ko j+je aho y+husosyohumentan+ngkiji a'amuso kikimo ahuloho kumtitof+kuji k+ko ango ngkilaho kinoso sopone'no wokumotowant+feho.

19 Jisas ul+mentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako t+fi poyo pe'none so'no ul+mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu hof+ko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako An+tuye hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amu nom'nihwa Pitamne'no syaf+sy+kuji hof+ko An+tuye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no ut+hwanto ul+mento, K+ko ngkimo nn+ngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno l+mentisofoho.

20 Jisas ose ulahon+ngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontan+ngko nohon+mentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisas+ye huyo ne'mo nohumanji ul+mentoho, Kikine'no tokoyo'ofo t+hwo kilohofalofoho.

21 Ngko oso huhwo sohwo'n+mo Pita nonohononto Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohumo pipi uloho'noneto.

22 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j+je syoho'maho. O'o, nje syohofoho. K+ko ngkimo t+finohini nn+ngkape.

23 Jisas ose ul+mentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syaf+hu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syaf+syahon+ngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'n+m+mentisofoho. I oso'no Jisas kako ose mal+mmentisofoho. O'o, ole'nohini l+mento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso j+je syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ul+mentisofoho.

24 Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno l+jwasemofonji ifalifaliyo mt+'mokalokweno. Oseso sekwo nuhwon+ngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwon+mentiso so'no mt+'mokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

25 Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentanɨngki
ngko fehohnjo'nohini semtɨ'mokiyalokweno. I a'amu fihwo kako
yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wamtɨ'mokumo lɨhwosi ko
yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo
hu'meesyiyo'neso hopa'maho. Nɨhu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje
hungkunoso osohopeho.

‘Apousel’
‘Apousel’ sohwafe Syohofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-tɨli* (33) nto uyakolo'mentisopolɨkeno Luk olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilosɨmne'no mtɨ'mokonto tɨfi olo iyoswo *Apousel* loso mtɨ'mokementisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisasɨmo a'amu songo inɨngkamentohofo so'nji Poulɨ'nji Mponopasɨ'njiye syoho'nji Pita'nji Poulɨ'nji nom'ne a'amu so'njimo Anɨtuye Towahuno nɨhu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontnne'no Luk mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'nɨngo womulantɨfi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwamo Anɨtuye Towahuno uhula'ofo iyoswofoho. U, Pita'nji Poulɨ'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe tɨfo mulinyoso ole: *Apousel*ɨyoho. Luk iyoswo sɨmo'mjo mtɨ'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso Anɨtuye hungkuno liku'meefo yahonɨngkofi a'amu Jisasɨmo minɨngkunyoso tango uyontɨfi fonjasiyo uloho'motofo so'ne mtɨ'mokinyofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwapɨngo Anɨtuye hungkuno liku'meefo syohoso Jelusalem mta'ni foka'mentisoso nɨhu'nahone Jutiya pɨwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya pɨwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'nɨmoponto nakwoe ango lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapɨngoso *Apousel* sohe engo 1 honɨngkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk ango Loum humanto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hofɨko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohofo kalohi nakwo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Jisas ulɨmento, Nje Towahuno Wopɨngoso sekuyepono wolɨhwatɨmonnoho.

1 Nje Tiyoufilos sohwosi, ngko Lukɨ'ni mtɨ'mokalokweno. Iyoswo sɨmo'mjo kikimne'no mtɨ'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno lutɨhwanto kakoe syohoso nomjɨmɨwento ahwomomo sɨmentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mtɨ'mokumentohefoho. Hungkuno songoso olenoho.
2 Jisas Kako ahwomomo masiyo sohonta kako Anɨtuye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwosopo'mentiso sohwamo oso hungkunoso yo'mayo syoho ifitnne'ento ulɨmentisofoho.
3 Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontanɨngkofi sɨkuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuhwonontɨfi ole syafɨhu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uyɨmentisofoho. Jisas nohumanto Anɨtu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lutɨhwamentisofoho.

4 Sɨkuno fihwi Jisasɨye inomokomoyo sohwa Jisasɨ'nji nuhu'mokontɨfi
Jisas ole ulɨmento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohu-
mantokuno. Oso hiso Anɨtu kako sejapone so'no nto selɨmentohe so'no
fohontohumantokuno.
5 Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho.
Sɨkuno mofonepo Anɨtuye Towahuno wosehula'o'montonoho. Ose
ulɨmentisofoho.
6 *Apousel* sohwa Jisasɨ'nji uhu'mokumentohofo so'no Jisasɨmo ulo-
honɨmentohofi, Hwe Engo sohwosi, olohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi
nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Isɨlael
engo umo'nɨmontolaho.
7 Ose ulahonɨngkofi Jisas ulɨmento, Oso sɨkuno hiso sekwo huno masey-
ohoyohoho. O'o, Mpohwo Anɨtu oso sɨkuno hiso ho'nahumentisofoho.
Kako'nohini mokosyohumaho.
8 I oso'no Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo sekumo sehula'ofoso so-
honta kakoe yokumpohn'nyo nomafɨkuji nje hungkuno sekwo nomotakuji
a'amu hopi'nonohino somo filutɨhwafɨkuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho
Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no ango yawojo'meemo
filutɨhwafɨkuno.

Jisas ahwomomo sɨmentisofoho.
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

9 Oso hungkuno hiso Jisas ulahonɨngki a'amu sohwa uhwontohumen-
tanɨngkofi kako ahwomomo sɨmentisofoho. Nosontanɨngki himo a'amufe
tɨmomo uhoholo'mentisofoho.
10 Hofɨko ahwomomo tɨmo huno honamofontɨfi hwe manji'mofo
halojo'njo hufa'u sohwa'u hofɨko'nji lohofonji ulɨmentisi.
11 Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofontɨfi ahwomomo peho'no
uhwontohumalofo. Anɨtu nto utɨmakwoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo
olohonta uhwonɨngkohofo pa'nyoso hwangku asomo noponefoho. Ose
ulɨmentisiyefoho.

Hofɨko Jutasɨye syohomne'no hwe fihumo uhwosopo'mentohofofoho.

12 Oso hwofɨki'nyo Oulif sopo nta'ni nokotapontɨfi Jelusalemno umento-
hofofoho. Ikanopo'maho. O'o, tɨfoneponoho. A'amu Jutaso sɨkuno iyoho
humayo osomno hofɨko hano tɨfonepo emmotofoso pa'nyoponoho.
13 Jelusalem i'mofapontɨfi ango tokilonjwa'mo molinyo somo humamen-
tohofo sopo kotasɨmentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwafe yofe ole,
Pitaja, Jounja, Jemɨsɨja, Entɨluja, Filipɨja, Toumasɨja, Mpatoulomɨyuja,
Matɨyuja, Alɨfiyosɨye hwomu Jemɨsɨja, Saimoun Selout ɨja, Jemɨsɨye hwomu
Jutas sohwanjoho.
14 Hofɨko sɨmeho afa'nohino inontɨfi Anɨtune'no jomo
ulɨwo'nɨmentohofofoho. Moya'mi sofa Maliya Jisasɨye
kona'wohi'nji konɨngkwa'wehwosanji hofɨko'nji Anɨtune'no jomo
ulɨwo'nɨmentohofofoho.
15 Hofɨko Anɨtumo jomo ulontanɨngkofi sɨkuno fiso memjao'mentisofoho.
Sɨkuno fihumo a'amu *wan hantɨlet tɨwenti* (120) Jisasɨmo inɨngkamotofoso
nohumentanɨngkofi Pita nolɨkafonto ulɨmento,
16 Nje a'amu soku, hohonta Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe mampaho
Ntefitɨye sɨmehomo'mo ho'nosyahonɨngki Ntefit oso hungkunoso
mtɨ'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imo'nyo'nefoho.
Jutas kako Jisasɨmne'no tokoyo'ofo imentisofoho. Oso'no Ntefit
mtɨ'mokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imo'nɨmasofoho.

17 Jutas nakwo'nji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afa'enohinoso
Jisas nahwosopo'mentisofoho.
18 Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo so'ne hamniyoho nomanto
hwaho mpe yonto osopo mnokino ki'mo lohofonto pɨwahu'mentisofoho.
Nopɨwasyonto kakoe sɨmeho fongkulo lohofonto yo'mayoso
hu'mewahu'mentisofoho.
19 Oso hungkuno hiso ho'nɨngkahonɨngki a'amu Jelusalem mta'angoso
nupa'nontɨfi oso hwaho hopo sopono mulɨmentohofi, Akelɨtamanoho.
Hopo sopone yofe yɨwolo'mo ole, Hwaho jahino'njoponoho.
20 Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Ta'njo Iyoswomo
mtɨ'mokumentisofoho. Hungkuno ole,
Kakoe angoso siki wawentɨhwono.
A'amu fihwo nohumayo'eno.
Nom'ne hungkuno ta'njoso ole mtɨ'mokumentisofo,
Hwe nom'nehwo kakoe syoho womano.
21-22 Oseso Jutasɨye syoho mayoso'no nom'ne hwe fihumo uhwosope-
hwasi kako nakwo'nji Jisas songo lɨka'mentiso so'no wolutɨhwantanoho.
Olo hwe huhwo lohwo kako nakwo'nji Jisasɨ'nji nohumentanɨngki Joun
a'amumo mijo kiyoma'mentiso sohonta Jisas kakoe syoho ema'mentisoso
oso syoho mjɨmɨwento osohonta Anɨtu Jisasɨmo utɨma'masofoho. Oso
hopi'nono uhwonɨwo'nɨngkiso sohumo nakwo uhwosopeeno.
23 Pita ose ulahonɨngki a'amuso hwe hufa'u hwa'u uh-
wosopo'mentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Jousep Mpasopas,
nom'ne yofe mulɨmotofoso Josɨtosɨyoho. Hwe nom'ne sohwo kakoe yofe
Matiyas.
24 Oso hwa'umo uhwosopentɨfi Anɨtumo jomo ulɨmentohofi, Hwe Engo,
a'amu hopi'nonohinofe sɨmehomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwonalokune
lohwa'u ntisohumo uhwosopeenehwono.
25 Oso hwe huhwo sohwo Jutasɨye *apousel* syoho womano. Syoho
hiso Jutasɨmo kɨko uyahonɨngkini Jutas syoho wopɨngoso ulɨko'manto
nɨhu'nahone tɨkanomo umentisofoho.
26 Anɨtumo ose ulontɨfi hofɨko sojo we'e so'nji syohi'nyo yontɨfi
Matiyasɨmo uhwosopo'mentohofofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jisasɨye
apousel aho hopi'nono sɨfe mta'ni anga'nohino sohwanji humamotofofoho.

2

Anɨtuye Towahuno pmmentisofoho.

1 Oso Sɨkuno Engo iyoho humayo'ne *Pentikous* * osomo a'amu Jisasɨmo
inɨngkawo'nɨngkohofoso ango fipo uhu'mokumentohofofoho.
2 Osopo nuhu'mokahonɨngkofi tɨ'mayo yoka pa'nɨngo ahwomo mta'ango
ho'nonto ango uhu'mokumentohofo somo uhula'o'mentisofoho.
3 Oso a'amuso oso tɨ'mayo yoka upa'nontɨfi uhwonɨmentohofoso
tɨ'melanyo hopa yonto oso hiso mtɨhupo mtɨhupe lohofonto a'amu nohu-
mentanɨngkofo somo a'apahopo humolawopmmentisofoho.
4 Oseso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo a'amu somo ifeehu'mokasi lo-
hofonto hungkuno kengo kengo nom'ne a'amufe mampaho pa'nyo
hofɨkoe mangomo umasiyahonɨngki hofɨko hungkuno kengo kengo
lɨmentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wopɨngoso umentisofoho.

* **2:1:** Oso iyoho homayo sɨkunoso sɨkuno ***fifɨtiso*** (50) Anɨtu Kako A'amu Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafɨsiyo Sɨkuno Engo somo humantɨfe sohonta ***Pentikous*** imo-fapɨwo'nɨngkisofoho.

5 Juta aˈamu hwaho kengo kengoponta'ango Mousesɨye honɨngkano hungkunomo inɨngkamotofoso Jelusalem humamentohofofoho.
6 Oso tɨˈmayo yoka hiso hoˈnɨngkahonɨngki aˈamu Jelusalem humamotofoso nupaˈnontɨfi aˈamu piˈnɨngo engo oso angopo komoˈno uhuˈmokumentohofofoho. *Apousel* sohwa hungkuno kengo kengo lontanɨngkofi aˈamu hopiˈnonohinoso hofɨkoe mango hungkuno lɨmotofoso upaˈnɨmentohofofoho.
7 Nupaˈnontɨfi yomo yontɨfi huno piˈnɨngo engo syafɨhuˈmentohofi, Olo pipilɨkeno. Oso aˈamu hungkuno kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilinta'ango hwafoho.
8 Nakwoe hungkuno kengo kengo loso naˈuja aswo nemaˈmentohofo osohonta upaˈnɨmentɨhwone paˈnyofoho. Oso hiso pipilo.
9 Nakwo kengo kengopo ntaˈnɨngoˈnwoho. Patiya, Mitiya, Elam, nomˈne aˈamu Mesopoutemiyanta'ango, nomˈne Jutiya, Kapotousiya, Pountos, Esiya,
10 Fɨlijiya, Pamɨfiliya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo nomˈne Loum mta'ango hnˈnwi humalohwono.
11 Nakwo aˈamu Juta hnˈnnonji nomˈne aˈamu kengoso nakwoe yahinomo inɨngkowalokwofo soˈnji, Kɨlitnnta'angoso Alepiyaˈnjoso nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi yoˈmayo wonyoangkafo Anɨtu iwoˈnɨngkiso soˈno nakwoe hungkuno kengo kengoso upoˈnalokuhwono.
12 Ose syafɨsyontɨfi yomo yomo yontɨfi huno engo syafɨsyontɨfi ulɨmentohofi, Oloso pipilo.
13 Aˈamu fehohnjo sitofo ole ulɨmentohofi, olo hwe lohwa Anɨtuye hungkuno nelalokwofo lohwa hofɨko mijo iyohoˈnjo niloho'nontɨfi kolalokwofo. Ose ulɨmentohofofoho.

Pita kako Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

14 Pita *apousel* aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni angaˈnohino sohwanji nolɨkafonto mango engo ulɨmento, Sekwo Jutiyanta'ango soku aˈamu Jelusalem humalofo sɨkunonji nje hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Sekwo upaˈnɨmno.
15 Ole lolalokwofo, Hwe lohwa mijo iyohoˈnjo niloho'nontɨfi kolalokwofo. Ose lolalokwofo. Awonoho. Oseˈmaho. Olo mofehiˈnyoˈnjoho. Aˈamu mofehiˈnyoˈnji mijo iyohoˈnjo manyo hwafoho.
16 Oˈo hohonta Jouel hwe Anɨtuye hungkuno lɨmojo sohwo olo hilo soˈno lɨmentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta ne imoˈnalofoho. Jouel ole mtɨˈmokumentisofoho.
17 Anɨtu hohonta ole ulɨmento, Sɨkuno moiˈwo imoˈnyoso mofone sohonta nje Towahuno sofe yokumpohnˈnyoso aˈamu hopiˈnonohinomo uyonefoho.
Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hofɨko Anɨtuye hungkuno ulɨfitnnefoho.
Hwe songo sohwamo ngko wojo uhwonyo paˈnɨngo yoˈmayo soˈno utɨhwamnefoho.
Hwe aˈmane sohwa wojo uhwonɨfitnnefoho.
18 U, nje Towahunoso nje hwe moyaˈmi syoho ntohofiyo somo uyɨmnefoho.
Ose uyohonɨˈmo hofɨko nje hungkuno nalɨfitnnefoho.
19 Sekwo ahwomo ajwo lopo tɨmo uhwonɨngkujoˈno nomˈne kengoso setɨhwamnefoho.
Olo hwaho lopo yoˈmayo kengo wonyoangkafoso nomtɨˈmokumnefoho.
Oso kengoso honɨyoˈnji tohoˈnji tɨkayo hujenjemoˈnji nomtɨˈmokumnefoho.
20 Olo mofehiˈnyolo sɨkwoˈmno imoˈnɨngkuhwosi sɨkuno meefonefoho.

Hamnoso hon+yo'nohino imo'nonefoho.
Olo hiloso nuhwon+ngkuji u nje S+kuno Engoso imo'nonefoho.
21 Oso hohosohonta hwe fihwa hwoya'mi fifa ngkine'no joho nt+kujo somo ut+ma'mnefoho.
Nje a'amu imo'n+fitnnefoho.
Oso hungkunoso Jouel mt+'mokumentisofoho.
22 Sekwo a'amu Is+lael soku, olo hungkuno haloho upa'n+mno. Jisas Nasalet nta'ango oso huno sekwo huno moi'wonoho. An+tu Jisas+mo kakoe yokumpohn'nyo uyahon+ngki olo hwaho lopo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso net+hwamentisofoho. Oso hiso nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas An+tuye Hwomu Ne hweho.
23 An+tu kako hohonta huno ole, Nje hwomu a'amufe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne hwahopo uhwat+monne'no yohono. Ose syaf+hu'mentisofoho. Oso'no olo hwe lohwo An+tu sekwoe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nosyahon+ngki sekwo a'amu Loum somne'no ipemotasont+fi hof+ko iyo hwojiyaf+ku'nnyo somo fonjinto'ofahumentohofofoho.
24 An+tu kakoe hwomumo poyo pe'nyo yahino tohino somta'ni is+hutofomanto apa'no songo ul+ka'mentisofoho. Jisas sohumo sokimo somo mokilopm'mokumentisofoho.
25 Hohonta Ntefit ole mt+'mokumentisofoho.
Nje Hwe Engo sohwo kako ngko'nji mofonepo humaso sohumo ngko uhwon+wo'n+ngkohefoho.
Kako nje aho angahohnta'ni humaso sohune'no ngko mop+wahu'mnehono.
Yo'mayo nom'neso ngkimo milojan+mofonehoho.
26 Hiso'no nje s+meho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho.
Nje mampaho An+tuye yofe ho'nomayo'nefoho.
Ngko poyo pe'n+me sohonta iyoho mannonefoho. O'o, ngko An+tumo uhwon+mnefoho.
27 Nje huyo'mangoso t+kanomo humayo'ne n+s+kwajiyo'eno.
J+je hwomufe a'apaho piso imo'nyo'eno.
28 Songo humayo'ne hon+ngkano nt+hwahino.
K+ko ngko'nji humayo so'no nje s+meho wop+ngo n+mo'n+ngkohoho.
Ntefit hohonta ose mt+'mokumentisofoho.
29 Nje a'amu soku, olo hungkuno Ntefit mt+'mokumentiso so'no yolohoso wasel+mo. Ntefit kakine'no mt+'mokumentiso'maho. O'o, kako poyo pe'n+ngkahon+ngki hof+ko ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe pi'n+momo olo hwaho lopo weho. Nakwo t+mo uhwon+wo'n+ngkuhwono.
30 Ntefit kako An+tuye hungkuno l+mojo hweho. An+tu Ntefit+mo ul+mento, J+je imu hwe yofe engo'njo j+je yofe pa'nyo imo'n+ngk+hwosi a'amumo umokosyohumane hweho. Ose ulahon+ngki Ntefit kako huno umentisoso oso hungkuno hiso ne imo'nonefoho.
31 Hohonta Ntefit yo'mayo An+tu yone'ento uhwon+mentisoso oso'no hwe An+tu uhwosopo'mentiso sohwo poyo nope'n+ngkuhwosi apa'no songo nol+kafone so'no l+mentisofoho. Ole mt+'mokumento,
Kakoe huyo'mango t+kanomo humayo'ne nus+kwajiyo'eno.
Kakoe a'apaho piso imo'nyo'eno.
32 Oso hwe huhwo sohwo Jisas+yoho. An+tu nto ul+ka'mentiso lohumo nakwo uhwon+ment+hwone. Osohune'no lalokuhwono.
33 Kako ahwomomo nokotasonto osopo An+tuye aho angahohnta'ni nto humantono. Hohonta kako ole nto nal+mentisofoho. Ngko An+tuye Towahuno Wop+ngo wosejapmmo. Jisas ahwomomo nosahon+ngki Mpohwo kakoe Towahuno uyahon+ngki Jisas Towahuno hiso nehwojahon+ngki

olohonta hungkuno mampaho kengo kengo so'nji selɨhwoneso yo'mayo yɨhwoneso hwapɨngo Anɨtuye Towahuno nehulo'ofalofoho.
34 Upa'nɨmno. Ntefit oso hungkunoso kakine'no mamtɨ'mokummentisofoho. O'o, kako ahwomomo masɨmmentisofoho. Ole mtɨ'mokumentono,
Anɨtu nje Hwe Engo Kɨlais Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
35 Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwamo jɨje sɨfɨki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotɨ'monnoho.
36 Oso'no sekwo a'amu Isɨlael soku, huno ito'no fɨsyafɨhupmno. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafɨku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofo lohune'no Anɨtu Hwe Engo nemokosyohumayo'ne sohumo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kɨlaisɨyoho. Pita ose ulɨmentisofoho.

Hwe moya'mi pi'nɨngo engoso sɨmeho yɨwalo'mokahonɨngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho.

37 A'amuso olo hungkunolo nupa'nontɨfi sɨmeho tango mɨkunɨmposo umentisofoho. Pita'nji *apousel* nom'ne sohwanjimo ulɨmentohofi, Ou, hwe sɨfahwe, nakwo pipi yanehwono.
38 Ose ulahonɨngkofi Pita ulɨmento, Sekwo a'amu anga'no anga'no honɨngkano wonyo foho'naopmno. Anɨtuye hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Jisas kako jɨje wonyo wae yakumofɨhwosi kakoe a'amu ne imo'nɨngkohojo'no a'amumo utɨhwayo'ne mijo wokiyosemapɨfe. Ose ikujo'no kakoe Towahuno Wopɨngo wosejapmmontonoho.
39 Anɨtu selɨmento, Nje Towahuno Wopɨngo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwo'ne'nji sekwoe mehomi mne'nji a'amu hwaho kengoponta'ango oso'ntnne'nohinofoho. A'amu hopi'nonohino nakwoe Hwe Engo Anɨtu kakine'no joho ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wopɨngo wosejapono.
40 Pita ose ulonto, hungkuno nom'ne pi'nɨngo engo ulonto, ulɨmento A'amufe honɨngkano wonyomne'no i'waho fiyɨmno. Tohino engo nomapitoho. Sekwo Anɨtumo finɨngkamno.
41 Ose ulahonɨngki a'amuso nupa'nontɨfi oso hungkuno somo inɨngkowahonɨngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho. Oso sɨkuno somo a'amu *tɨli tausen* (3,000) Anɨtumo sɨmeho uyɨmentohofoso Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentohofoho.

A'amu Jisasɨmo inɨngkawo'nɨngkohofo sofe yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofofoho.

42 Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentohofoso *apousel* sohwa Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngkofi hofɨko upa'nɨmotofofoho. Hofɨko nuhu'mokontɨfi ufo'ma'nɨmotofofoho. Hofɨko wosopayo afapo nta'ni nononti fi † Anɨtumo jomo ulɨmotofofoho.
43 Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo *apousel* sohwamo uyahonɨngki hofɨko yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. A'amuso oso hiso nuhwonontɨfi pisopisaho mjalɨmɨwentɨfi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofofoho.
44 A'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono umotofoso afapo nohumantɨfi hofɨkoe ho'yango yo'mayoso nem'nohino afafoho.

† **2:42:** A'amu pɨ'nɨngo engo huno'njo Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkunyoso nɨhu'mokontɨfi wopae nɨmentohofofoho. Osohonta wopayo moi'wo nontɨfi hofɨko hunso Jisasɨye mɨkufo'nji honɨyo'nji ne'no syafɨhu'motofofoho.

45 A'amu ho'yango'njo hwaho'njoso oso hiso a'amu nom'ne somo uyontɨfi
hamniyoho nomantɨfi umofonyo inyo somo yano ulohmmentohofofoho.
46 Hofɨko sɨmeho yano inontɨfi sɨkuno huhwo huhwi Anɨtuye ango engo
somo nuhu'mokontɨfi Anɨtuye yofe ho'noma'motofofoho. Hofɨko wopayo
nom'ne ango kengo kengomo nonontɨfi hofɨkine'no huno mosyafɨsiyo'njo
yontɨfi nom'ne a'amumne'no syafɨhu'motofofoho. Oso'no hofɨko sɨmeho
wopɨngo'nji humamotofofoho.
47 Wopɨngo nohumantɨfi Anɨtuye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu
hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ulɨmotofi, Anɨtuye a'amu neso
wopɨngo'nohinofoho. Sɨkuno huhwo huhwi a'amu nom'neso Anɨtuye
hungkuno nupa'nontɨfi sɨmeho uyontɨfi inɨngkamotofofoho. Anɨtuye
a'amu neso pi'nɨngo engo imo'nɨmentohofofoho.

3

Hwe sɨfe wonyo'njo sohwo wopɨngo imo'nɨmentisofoho.

1 Sɨkuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko Anɨtuye ango engo somno
sɨmentisɨyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 *kɨlouk*) a'amu pi'nɨngoso
Anɨtumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho.
2 Kuso somne'no ole lɨwo'nɨngkohofi wonyoangkafoponoho. Hopo
sopo hwe fihwo sɨfe kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini
ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Sɨkuno huhwo huhwi huhwo sohwoe
a'amuso intokwasontɨfi osopo itofasiyo'nohini imotofɨhweho. A'amu ango
engo somo nohotoswahonɨngkofo sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho
jomo ulɨmojo hweho.
3 Osopo sɨfe wonyo'njo sohwo nohumanto uhwonɨmentisoso, Pita'nji
Joun'nji woswanji yontanɨngki uhwononto ulɨmento hamniyoho we'e
ntapinyo.
4 Ose ulahonɨngki Pita'nji Joun'nji siko tɨmo yokumpohn'nyo uhwononji
ulɨmentisi, Kɨko tɨmo fehonyo.
5 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo hamniyoho wontopanjiyo'ne fo-
honto uhwonɨmentisofoho.
6 Pita ulɨmento, Ngko hamniyoho ane hwo'nyoho. Nom'neso wok-
ijapmmo. Jisas Kɨlais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyo'nji
wakilɨmonne'no yohono. Hano fiyo.
7 Ose ulonto kako kakoe aho nomanto ulɨka'mentisofoho. Ose
ulɨkofahonɨngki hwe huhwo sohwoe sɨfe yokumpohn'nyo imo'nonto nos-
wolɨkofawento hano umentisofoho.
8 Siko'nji ango engo somo noswontɨfi hwe huhwo sohwo lɨkofahm'nyo
yonto Anɨtumo isamoyoka ulɨmentisofoho.
9 A'amu ango engo somo nohumantɨfi uhwonɨmentohofoso, hwe huhwo
sohwo lɨkofahm'nyo yonto Anɨtumo isamoyoka ulahonɨngki uhwonontɨfi
10 ole syafɨhu'mentohofi, U olo hwe sɨfe kokato'nnyo'njo lohwo
hoku'yopo humanto hamniyoho'no jomo lɨmojo hweho. Oso hunoso
uyahonɨngki yomo yomo yontɨfi pisopisaho lɨmentohofofoho.

Anɨtuye ango engo somo Pita hungkuno lutɨhwamentisofoho.

11 Hwe huhwo sohwo Pita'nji Joun'njimo aho kehonɨngkofi hwe
moya'mi hopi'nono hano kunto kunto'no wentɨfi kontolompo'ango somo
uhu'mokumentohofofoho. Oso kontolompo'ango somo Soulomounɨyefoho
lɨmotofofoho.
12 Osopo uhu'mokahonɨngkofi Pita nuhwononto ulɨmento, Sekwo
a'amu Isɨlael soku, yomo yomo peho'no yohofo. Nekumo tɨmo

yokumpohn'nyo peho'no ehonalokwofo. Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohn'nyo mta'ni hwe lohwo wopɨngo imo'nɨngkohoho. Huno ose laseyohoho.
13 O'o, Apɨlohamja Aisakɨja Jekoupɨja nakwoe ajuyohwosafe Anɨtuyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulohofiyoso Jisasɨye yofe ho'nomayo'nohinofoho. Oso huhwo sohumo sekwo nokentɨfi a'amu Loum sohwafepono ipemotosahonɨngkofi osopo Pailot usɨhuto'mto yahonɨngki sekwo nakwolaho ulɨmentohofofoho.
14 Oso Jisas huhwo sohwo honɨngkano wonyo ane hweho. Wopɨngo'nohino hweho. Osohumo nakwolaho ulontɨfi hwe wonyo a'amumo fonjahumentiso sohune'no Pailotɨmo jomo ulɨmentohofo kuyoho.
15 Ose ulontɨfi sekwo yo'mayo songo humayo hwapɨngo sohumo sekwo a'amu Loum somo uyahonɨngkofi hofɨko fonjahumentohofofoho. Nofonjosyahonɨngkofi Anɨtu apa'no ulɨko'mentisofoho. Oso hiso'no nekwo nuhwonontayo olohonta hungkuno hiso'no selalokuhwoyo.
16 Nekwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkuhwoi Jisasɨye yokumpohn'nyo olo hwe lohumo wopɨngo imokohoho. Sekwo olo hwe sɨfe kokato'nnyo lohumo huno moi'wonoho. Olo sɨmeho hi'ntnnono Jisasɨmo uyalokuhwayo loso Jisas mta'angofoho. Olo hiloso hwe sohumo wopɨngo umokahonɨngki uhwonalokwofo.

17 Nje a'amufo, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisasɨmo fonjahumentohofo sohonta huno ito'no mosyafɨsiyo'njo imentohofo kuyoho. Oso'no ngko huno nɨyohoho.
18 Hohonta a'amu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwamo Anɨtu ulɨmento, Hwe uhwosopo'mentohe sohwo tohino engo manefoho. Ose ulahonɨngki a'amu somo ulɨmentohofofoho. Sekwo Jisasɨmo fonjahumentohofo sohonta oso hungkuno hiso ne imo'nɨmentisofoho.
19 I oso'no olohonta sekwo huno fɨkwesyafɨhupmno. Sekwoe sɨmeho yɨwolo'mo filohopmno. Sekwo sɨmeho yɨwolo'mokukujo'no Anɨtu sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho.
20-21 Wayo yasemofɨhwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji sɨmeho wopɨngo'nji wosejapmmontonoho. Hohonta Anɨtu nakune'no fohu'nɨmentisoso nefo'mayo'ne kakoe hwomu Jisasɨmo uhwosopo'mentisofoho. Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa yo'mayo lɨmentohofo so'no ito'no imo'nyo'ne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moi'wo imo'nɨngkɨhwosi nopone hweho.
22 Hohonta Mouses seyakwosamo ulɨmento, Hwe Engo Anɨtu sekwo'njo mta'ango fihumo wamɨhwosopo'mtonoho. Anɨtuye hungkuno selohe sohwo ngko pa'nɨngo hweho. Oso hwe huhwo sohwoe mangomo sekwo haloho ito'no upa'nɨngkuno.
23 Hohosohonta a'amu oso hwe huhwo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo ifijoso Anɨtu oso a'amu somo kengopo uhumajososo nɨhu'nahone wae umontonoho. Mouses ose ulɨmentisofoho.
24 Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa Samuelɨjanji nom'ne tɨfinjo sohwanji hofɨko olo sɨkuno lomne'no lɨmentohofofoho.
25 Oso a'amu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa sekwo hofɨkoe imu kuyoho. Oso'no oso hungkuno Anɨtu seyakwosamo ulɨmentisoso sekumne'nefoho. Anɨtu Apɨlohammo ulɨmento, Jɨje imu sohwa mta'ni hwe fihwo a'amu hopi'nonohinomo wopɨngo ulohofonefoho. Ose ulɨmentisofoho.
26 Oseso Anɨtu kakoe hwomu Jisasɨmo uhwosopento sekumne'no wopɨngo selohofo'ne kaki'no uhwatɨmentisofoho. Kako ole umo'nalofoho,

Sekwo a'amu anga'no anga'no hon+ngkano wonyomo hohujo ikinjaof+kujo'no ngko wop+ngo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pita'nji Joun'njimo impe intofahumentohofofoho.

1 Pita'nji Joun'nji a'amu somo oso hungkunoso ulontan+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo angomjo uhwontohumayo sohwafe hwe engo so'nji a'amu Sat+yusi sohwanji i'mofapmmentohofofoho.
2 I'mofaponht+fi s+mano hintotohino umn+mentisofoho. Hwap+ngoso Pita'nji Joun'nji siko a'amu somo Jisas poyo pe'n+mentiso sohwo apa'no songo l+ka'mentisofoho lut+hwamentisiyefoho. Oseso a'amu hopi'nono poyo pe'n+fijoso hwangku nol+kapitnnefoho.
3 S+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahon+ngki oso a'amu sohwa Pita'nji Joun'njimo mo'n+ngkanta hungkuno ulane'ent+fi impo'angomo intofahumentohofofoho.
4 Oso'no a'amu Pita'nji Joun'njiye hungkuno upa'n+mentohofoso fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yont+fi An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+mentohofofoho. Oso a'amu we'e pi'n+ngo'maho. Oso hwe huhwo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho.

Hwe yofe engo'njo sohwafe t+mo sopo Pita'nji Joun'nji loho'mentisiyefoho.

5 Mo'n+ngka im+ngo'nji a'amu yofe engo'njo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hof+ko Jelusalem uhu'mokumentohofofoho.
6 Hof+ko nuhu'mokont+fi a'amu nom'ne sohwanji hungkuno l+mentohofofoho. A'amu nom'ne sohwa ole, Anas, hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji, Kaiyofas+janji, Jounjanji, Alek+santa'njoho. Nom'ne a'amu Anas+ye temtitofomjo sohwa hof+ko'nji uhu'mokumentohofofoho.
7 Hof+ko Pita'nji Joun'njimo hof+ko'njo ajwo lopo uhumajont+fi ul+mentohofi, Oloso pipi imasiyoto. T+hwoe yokumpohn'nyo'nji t+hwoe yofe'nji umokumahnnoto, hwe wop+ngosofo.
8 Ose ulahon+ngkofi An+tuye Towahuno Wop+ngo Pitafe s+mehomo uhulo'ofahon+ngki Pita ul+mento, Sekwo hwe engo Is+laelnta'ango sohwasi,
9 olohonta sekwo a'amu s+fe wonyo'njo sohumo wop+ngo umokumalohwoyo so'no ehon+ngkohofotaho.
10 Oseso sekwo hopi'nono huno waseyono. A'amu Is+lael hopi'nonohinoso huno wosyaf+hup+fe. Jisas K+lais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyoso olo hwe lohumo wop+ngo umokahon+ngki kako nakwo'njopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohumo sekwo iyomo fonjinto'ofosyahon+ngkofi An+tu poyo pe'nyo sohumo apa'no ul+ko'mentisofoho.
11 Olo sojo engkwosaho pa'nyo ango injuwo'n+ngkohofo sohwa hof+ko wonyofoho lont+fi ho'nao'mentohofofoho.
Oseso olohontajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofo'ne hwap+ngohwo imo'n+ngkohoho.
A'amu hohonta hungkuno mt+'mokumentohofoso olo hungkuno Jisas+mne'no mt+'mokumentohofofoho.
12 Nom'ne hwe nefo'mayo'ne olo hwaho lopo mohumunyoponoho. An+tu nom'nehumo a'amu nakwoe wonyo wayo'ne muhwosopo'mmentisofoho. O'o, Jisas kako'nohino hweho. Pita ose ul+mentisofoho.

13 Ose ulahon+ngki hof+ko Pita'nji Joun'njiye yokumpohn'nyo lo-
somo uhwonont+fi huno syaf+hu'mentohofi, Olo hwa'u siko ifalifaliyo
mamt+'mokiyo hwa'uyoho. We'mjo pa'nyo hwa'uyoho. I oso'no siko iyoho
mun+ngkohoyohoho. Jisas+ye yokumpohn'nyo ma'masiyo hwa'uyoho.
14 Ose syaf+syont+fi uhwon+mentohofoso hwe wop+ngo umokumasiyo so-
hwo siko'nji lohofontan+ngki uhwonont+fi hof+ko hungkuno ane hwafoho.
15 Oseso Pita'nji Joun'njimo ul+mentohofi, Siko mempono swohos+si
osopo fosyohumunyo.
16 Ose ulont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe lohwa'umne'no pipi yanehwono.
Olo hwa'u olo wonyoangkafo loso yahon+ngki a'amu hopi'nonohino
Jelusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi
yane'elo. Awonoho.
17 I oso'no olo hungkuno nonje nonje ho'n+muyo'eno. Nakwo hungkuno
yokumpohn'nyo ole ulano. Nom'ne hungkuno Jisas+mne'no nom'ne a'amu
somo nulohosiloho.
18 Ose hnnont+fi sikimne'no joho ulont+fi ul+mentohofi, Siko nom'ne
a'amu somo Jisas+ye hungkuno nulohosiloho. Yo'mayo Jisas+mne'no
lut+hwahosiloho.
19 Ose ulahon+ngkofi Pita'nji Joun'nji siko ul+mentisiyo, Nekwo An+tuye
hungkuno ho'naofososo sekwoe hungkunomo t+fi sen+ngkowasoso An+tu
kako huno pipi uy+mtolo. Sekwo huno pipi seyohoho.
20 Yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso uhwon+ment+hwoyoso
hungkuno wop+ngo'nohini upa'n+ment+hwoyoso oso hiso'no nom'ne
a'amumo mujoso pipilo. Awonoho.
21 Ose ulahon+ngki hof+ko hungkuno nom'ne tango'njo ulont+fi
Mpanino ul+mentohofofoho. Hof+ko a'amumne'no iyoho un+mentisofoho.
Hwap+ngoso a'amu hopi'nono olo hilo so'no An+tuye yofe
ho'noma'mentohofofoho. Oso'no Pita'nji Joun'njimo tohino uy+hwaloho.
22 Olo hwe lohwo wop+ngo umokumasiyo lohwo kako hwe engo hweho.
Kakoe soswo *fouti* (40) yakolo'noho.

A'amu Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohofoso An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo lohof+hwasi lut+hwane'ent+fi An+tumne'no jomo ul+mentohofofoho.

23 Pita'nji Joun'nji nowenji sikoe a'amu'njopo i'mofawenji oso hungkuno
hiloso ul+mentisiyefoho.
24 A'amuso nupa'nont+fi hof+ko s+meho yano inont+fi An+tumo isamoyoka
ole ul+mentohofi, Ou Mpohwo, k+ko enemokosyohumayo hwosoho. K+ko
ahwomo'nji hwaho'nji mt+'mokumentohino hwosoho. K+ko ayo'nji
yo'mayo songo humayoso mt+'mokumentohino hwosoho.
25 Hohonta j+je Towahuno Wop+ngo sohwo j+je hungkuno nakwoe ajuy-
ohwo Ntefit j+je syoho kilohofiyo sohwoe mangomo mufohotofahon+ngkini
Ntefit ole ul+mento,
A'amu kengo kengoso s+meho tohino peho'no umnalofoho.
Nakwoe a'amu huno ito'no mosyaf+siyo'njo peho'neto.
26 Hwe yofe engo'njo sohwa hontohumamentohofofoho.
Hof+ko'nji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji nuhu'mokont+fi
hungkuno nano mtitofont+fi l+mentohofi,
An+tu'nji oso hwe uhwosopo'mentiso sohwo'njiye syohomo nakwo wae
uyano.
Ose l+mentohofofoho.

27 Oso hungkuno ne imo'nɨmasofoho. Olo ango lopo Heloutɨ'nji Pountiyos
Pailotɨ'nji a'amu kengo so'nji a'amu Isɨlael so'nji nuhu'mokontɨfi Jisas
uhwosopo'mentohino sohumo fonjane'entɨfi imentohofofoho.
28 Oso hiso'no hohonta kɨko nohumanji yo'mayo ne imo'none so'no
lɨmentohinoso olohonta oso a'amuso jɨje hungkunoso ne imokumalofofoho.
29 I olohonta Mpohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo nalɨmalofoso
upa'nɨmahnno. Jɨje hungkuno lɨwo'nyo sohwona'nɨmo yokumpohn'nyo
fisosofitofonesyohumaho. Oso'no nakwo jɨje hungkuno lontanɨngkuhwasi
iyoho monanonehoho.
30 I oso'no nakwo jɨje hungkuno lontanɨngkuhwaso'no kɨko a'amu
mnokino'njo somo wopɨngo umojo. Yo'mayo wonyoangkafoso jɨje hwomu
Jisasɨye yokumpohn'nyo'nji noho fiyo.
31 Anɨtumo ose ulahonɨngkofi oso ango humamentohofo sopo mo'mayo
yonto Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hofɨkimo ifehu'mokahumentisofoho.
Ifehu'mokahumentisoso hofɨko Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo
ulontɨfi iyoho munɨmmentisofoho.

Jisasɨye a'amu neso hofɨko yo'mayoso inɨmentohofofoho.

32 A'amu hopi'nono Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨmentohofoso
sɨmeho inontɨfi a'amu fihwo ole huno mosyafɨsiyo'njo imentisofo, Oloso
nje'nohinofoho. A'amufe'maho. O'o, oloso huno mosyafɨsiyo'njo imentiso-
foho. Yo'mayo hopi'nononino hi'njoso a'amu somo inɨmentohofofoho.
33 *Apousel* sohwa a'amu somo Hwe Engo Jisas lɨka'mentiso so'ne
hungkuno ne'nohino ulontɨfi Anɨtuye yokumpohn'nyo utɨhwayo'ne
yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. Anɨtu a'amumo
wopɨngo'nohino uloho'mentisofoho.
34 Hohosohonta a'amu hiso umofonyo miyofoho. A'amu hwaho'njoso
ango'njoso yo'mayo ho'yango'njoso nom'ne a'amu somo yano uyontɨfi
hamniyohoso *apousel* sohwamo umentohofofoho.
35 *Apousel* sohwa oso hamniyoho nomantɨfi a'amu umofonyo iyo somo
yano ulohmmentohofofoho.
36 Hwe fihwo kakoe yofe Jousepɨyoho. *Apousel* sohwa nom'ne yofe ole
mulɨmentohofi, Mponopasɨyoho. Yofe hiso yɨwolo'mo ole, Sosofitofɨhwe
hweho.
37 Olo hwe huhwo sohwo Lifaiye temtitofo mta'ango hweho. Hwaho
Saipɨlos nta'ango hweho. Hwe nom'nehwo oso hwe huhwo lohwo sohwoe
hwaho mpe nulohofahonɨngki hamniyohoso Mponopas nomanto *apousel*
sohwafe sɨfɨki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

5

Anonaiyasɨ'nji Sofaila'nji siko Anɨtumo hwasyo ulɨmentisiyefoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas kakoe apefe yofe Sofaila, siko
hwaho hi'njo ya'uyoho. A'amu nom'neso sikinta'ni oso hwahoso mpe
uloho'mentohofofoho.
2 Siko hamniyoho nomanji fehohnjo siko'ne hiyaso mokosyohu-
manji fehohnjo Anonaiyas kako *apousel* sohwafe sɨfɨki'nyo'mo
ho'nahumentisofoho.
3 Oso hiso Pita nuhwononto ulɨmento, Anonaiyas, Setenɨye hungkunomo
inɨngkawenji hamniyoho fehohnjo hiyaso mokosyohumanji Anɨtuye
Towahuno Wopɨngomo hwasyo ole ulohino. Hamniyoho hopi'nono
ma'maleso olenoho. Oso hwasyo ulohino.

4 Jɨje hwaho mpe makiloho'mmalofo sohonta hwaho hopi'nono jɨjefoho.
Mpe ntokiloho'malofo sohonta hamniyoho hopi'nono jɨjefoho. I oso'no
oso hungkuno sɨmehomo'mo peho'no syafɨsyohino. Kɨko hwe so-
hwona'nnohinomo hwasyo monalohoyohino. O'o, Anɨtumo hwasyo ulo-
hino.
5 Ose ulahonɨngki Anonaiyas nupa'nonto nopɨwasyonto, poyo
pe'nɨmentisofoho, Oso hungkunoso ho'nɨngkahonɨngki a'amu nupa'nontɨfi
iyoho unɨmentisofoho.
6 Hwe songo sohwa nolɨkafohumantɨfi Anonaiyasɨye pijafomo hwapɨfe
ekojɨsasi lohofontɨfi mempo hohnta'ni motawentɨfi pi'nɨmomo ijopi-
jisyahumentohofofoho.
7 We'enepi a'amu poyo pe'nɨmentiso sohwoe ape noswonto yo'mayoso
mupa'nɨmmentisosi,
8 noswopahonɨngki Pita ulɨmento, Jɨje hwahomne'no olo hamniyoho
ma'masiyotaho. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Eno, osenoho.
9 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Kɨko jɨje hwehwo'nji hiyahusi Anɨtuye
Towahuno sohumo yamofo peho'no uloho'masiyoto. Upa'nyo. Hwe
songo sohwa jɨje hwehwo sohumo pi'nɨmomo ijopijisyasyontɨfi nto pohofo.
Hoku'yopo lohokwofo. Kikimo womotokuwantɨfeho.
10 Ose ulahonɨngki a'musi Pitafe sɨfɨki'nyo'mo pɨwasyonto poyo
pe'nɨmentisofoho. Hwe songo sohwa noswapontɨfi poyo pe'nɨmentisosiye
pijafomo uhwonontɨfi nomotoswapontɨfi kakoe hwehwo'njopo
ijopijisyahumentohofofoho.
11 Oso hungkuno hiso noho'nɨngkahonɨngki Anɨtuye a'amu ne so'nji
a'amu kengo so'nji nupa'nontɨfi iyoho unɨmentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafoso imotofofoho.

12 Yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu *apousel* sohwa
utɨhwamentohofo somo a'amuso uhwonɨmentohofofoho. Anɨtuye a'amu
neso Soulomounɨye kontolompo'ango sopo uhu'mokumotofofoho.
13 A'amu kengo fehohnjoso Anɨtuye a'amu ne somo uhwonontɨfi
lɨmentohofi, A'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofoso wonyoangkafo-
foho. Ose lontɨfi i hofɨko'nji muhu'mokummentohofofoho. O'o hofɨko
iyoho unɨmentisofoho.
14 Hwe hwoya'mi pi'nɨngo engoso Jisasɨye hungkuno upa'nontɨfi
hungkuno nehopi lontɨfi sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. Oso a'amu
hiso Anɨtuye a'amu ne sɨmo'mjo so'nji uhu'mokumotofofoho. A'amu
pi'nɨngo engo imo'nɨmentohofofoho.
15 A'amu pi'nɨngoso a'amu mnokino'njo somo intokwapontɨfi
honɨngkanopo itofasi lohofontɨfi ole syafɨhu'mentohofi, Pita nopɨhwosi
kako kote uhumiyofɨhwoso'no a'amu mnokino'njoso wopɨngo umo'nɨfe.
Ose syafɨhu'mentohofofoho.
16 A'amu ango kengo mta'ango Jelusalem mofone soponjoso Jelusalem
uhu'mokumentohofofoho. A'amu mnokino'njo, a'amu sisɨ'masoho'njo
towahuno wonyo'njo somo itokwapmmentohofofoho. Hopi'nonohinoso
wopɨngo imo'nɨmentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo 'apousel' sohwamo impo'ango mta'ni isɨhuto'mentisofoho.

17 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji
a'amu Satɨyusi sohwanji yo'mayo so'no nupa'nontɨfi sɨmeho tohino
umnɨmentisofoho. Hwapɨngoso a'amu *apousel* sohwafe yokumpohn'nyo

yo'mayo wonyoangkafo so'no iwo'n+ngkohofofoho. Hof+ko oso yokumpohn'nyo ane hwafoho. Oso'no s+meho tohino umn+mentisofoho.
18 S+meho tohino umn+ngkahon+ngki *apousel* sohwamo aho kent+fi impo'angomo intofahumentohofofoho.
19 Oso s+kwo'miyo somo a'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'ango hoku'yo somo hwosampento a'amu *apousel* sohwamo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto ul+mento,
20 Sekwo An+tuye ango engo somo nowekuji osopo lohof+kuji olo hon+ngkano songomne'no a'amumo filut+hwamno. Ose ul+mentisofoho.
21 A'amu *apousel* sohwa oso hungkunoso haloho imentohofoso im+ngo ne'nji An+tuye ango engo somo noswont+fi An+tuye hon+ngkano songomne'no lut+hwamentohofofoho.
Oso im+ngo so'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Jutafe *kaun+sol* sohwanji hwe engo hopi'nono nuhu'mokont+fi impo'angomne'no hungkuno l+hwat+mentohofofoho. A'amu impe'njo sohwamo f+pemotapmno. Ose l+hwat+mentohofofoho.
22 Hungkunoso l+hwojahon+ngkofi a'amu impo'angomo noswont+fi uhwon+mentohofoso huno uhwonont+fi asomo nopont+fi *kaun+sol* a'amu sohwamo ul+mentohofofoho.
23 Ole ul+mentohofi, Nakwo impo'ango sopo nowentani hano yokumpohn'nyo pito'malofoso uhwonontani, a'amu p+jwohumayo sohwa lohofontan+ngkofi uhwon+ngkuhwonefoho. I ango ne somo a'amu aneponoho. Huno uhwon+ngkuhwonefoho.
24 Ose ulahon+ngkofi hwe engo a'amu uhwontohumayo sohwo'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji oso hungkuno nupa'nont+fi huno pi'n+ngo engo syaf+syont+fi pipi imo'n+ngkohoho syaf+hu'mentohofofoho.
25 Ose syaf+syont+fi nohumentan+ngkofi hwe fihwo noswonto ul+mento Upa'n+mno. Oso a'amu sekwo impo'angomo intofohumalofo sohwa An+tuye ango engo somo nolohofont+fi a'amu somo lut+hwalokwofo.
26 Ose ulahon+ngki hwe engo a'amu itokuso'nji mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu sohwanji nowent+fi An+tuye ango engo somo i'mofapont+fi *apousel* sohwamo nomant+fi ipemotaumentohofofoho. Hof+ko iku-joho mafongku'mmentohofofoho. O'o hof+ko iyoho un+ngkahon+ngki a'amu nom'neso sojo nofongkupitnnehont+fi *apousel* sohwamo ma-fongku'mmentohofofoho.

'Apousel' sohwa hof+ko 'kaun+sol' sohwamne'no hungkuno ujo'neso iyoho munyo'njo imentisofoho.

27 Ose ipemotawent+fi a'amu *kaun+sol+*'njopo uhumat+'mentohofofoho. Osopo nohumentan+ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo ul+mento,
28 S+mo'mo ole sel+malohwono, A'amu somo yo'mayo Jisas+mne'no lut+hwaf+kutoho. A'amu hopi'nonohino Jelusalem humalofoso sekwoe hungkunomo upa'n+malofofoho. Ole ulalokwofo. *Kaun+sol* a'amu sohwa Jisas+mo fonjahumentohofofoho.
29 Ose ulahon+ngki Pita'nji nom'ne *apousel* sohwanji ul+mentohofi, Nakwo An+tuye mampaho haloho y+hwasi t+fi in+ngkayo'nefoho. A'amu hwahoponjo sohwafe hungkunomo min+ngkowanehwono.
30 Sekwo Jisas+mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. I oso'no neyak-wosanjiye An+tu sohwo Jisas+'mo ul+ko'mentisofoho. Songo apa'no umoku-mentiso hweho,

31 Nulɨkafonto kakoe aho angahohnta'ni uhumojahonɨngki nakwoe
Hwe Engo imo'nɨmentisofoho. A'amu Isɨlael hn'nwiye wonyo wayo'ne
pe'nɨmentiso hweho. Oso'no a'amu Isɨlael soku, honɨngkano wony-
omne'no hohujo ikinjaofɨkuji wonyo hiso wae yasemofɨhwosi honɨngkano
nom'ne songo wosejapmmontonoho.
32 Oloso nuhwonontani nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo'nji so-
hwona'ni olo hilo so'no ulɨwo'nɨngkuhwono. A'amu Anɨtuye hungkunomo
tɨfi inɨngkayo somo Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo uyɨmasofoho. Ose
ulɨmentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwamne'no hungkuno lɨmentisofoho.

33 Oso hungkuno *kaunɨsol* a'amu sohwa nupa'nontɨfi sɨmano hintotohino
umnɨmentisofoho. *Apousel* a'amu sohwamo wofonjano lontɨfi imentohofo-
foho.
34 Hiso'no hwe fihwo *kaunɨsol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel
* kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo honɨngkano hungkuno
lutɨhwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohumo a'amu hopi'nonohinoso
kakoe yofe ho'nomawo'nɨmentohofofoho. Oso hwe sohwo nolɨkafonto
ulɨmento, A'amu *apousel* sohwamo mempo hohnta'ni filɨhwajɨmno.
35 Ose ulahonɨngki hofɨko lɨhwojahonɨngkofi Ngkomeliyel ulɨmento,
A'amu Isɨlael sohwasi olo hwe lohwamo ulohopitnne so'no huno ito'no
fɨsyafɨhupmno.
36 Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ulɨmento, Ngko yo'mayoso
huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki
a'amu fehohnjo *foua hantɨlet* (400) sohwa inɨngkamentohofofoho. Os-
ohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa
hwe huhwo sohumo nofonjosyahonɨngkofi inomokommotofo sohwa hiyaso
humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho.
37 Tɨfi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe
mtɨ'mokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe
Jutas. Osohwo nolɨkofahonɨngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomantɨfi
inɨngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'nɨngkahonɨngki inomokommotofo
sohwa humpo'mentohofofoho. Hofɨko apa'no muhu'mokiyofoho.
38 Oseso ole waselɨmonne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwamne'no
iyoho masenɨngkoho liyohoho. Wohumantokufe. Hofɨkoe syoho hwaho-
ponta'ango'manji moi'wo imo'nonefoho.
39 Olo syoho hiloso Anɨtu mta'ango'manji milojaopitnnehofo. Ne'nohini
wentɨhwonefoho. Sekwo Anɨtumo fongkupitnnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisasɨmne'no tohino ma'mentohofo so'no sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.

40 Ose ulahonɨngki hungkuno nehopeho ulontɨfi a'amu *apousel*
sohwamne'no joho lontɨfi oso hwamo fonjontɨfi yokumpohn'nyo
ulɨmentohofi, Jisasɨye yofe apa'no nolɨkutoho. Ose ulontɨfi
uhwatɨmentohofofoho.
41 *Apousel* sohwa *kaunɨsol* sohwamo nulɨko'mantɨfi hnnɨmentohofi,
Nakwo Jisasɨye syoho yontane tohino namnɨngkahonɨngki sɨmeho
wopɨngo namo'nɨngkohoho. Anɨtu wopɨngo nahonɨngkohoho. Nakwo
Jisasɨye yofe'no tohino mayoso hoponoho.

---

* **5:34:** Osohonta Poul Jisas Kɨlaisɨmo minɨngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Poulɨye syo itɨhwayo imo'nɨmojo hweho. (Sohe engo 22, honɨngkano we'e 3 somo uhwonyo.)

42 Sɨkuno huhwo huhwi hofɨko Anɨtuye ango engo somo a'amufe
ango'njopo Jisasɨmne'no hungkuno wopɨngo ulɨwo'nɨmotofofoho.
Anɨtu a'amu ahwomo mta'ni uhwatɨ'mentisoso Jisasɨyoho
lutɨhwamentohofofoho.

6

A'amu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo sohwamo 'apousel' sohwamne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.

1 Osohonta a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofoso we'e pi'nɨngo
imo'nɨmentohofo'maho. A'amu fehohnjo Ngkɨlik hungkuno'njofoho.
A'amu fehohnjo Hipɨlu hungkuno'njofoho. A'amu Ngkɨlik hungkuno'njoso
a'amu Hipɨlu somo yoka ulɨmentohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho,
yo'mayoso a'amu umofonyo iyo somo uyahonɨngkofi nakwoe apɨwojo
sofa we'e'nohino mawo'nɨngkohofofoho. Hipɨlu apɨwojo sofa engo
mawo'nɨngkohofofoho. Ose ulɨmentohofofoho.

2 Oso hungkunoso ho'nɨngkahonɨngki a'amu *apousel* sɨfe mta'ni hufa'uyo
sohwa a'amu hopi'nono Jisasɨmo inomokommotofo somne'no joho ula-
honɨngkofi nuhu'mokontɨfi ulɨmentohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo so-
hwona'ni wopɨngo'maho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano
mpo'nososo Anɨtuye hungkuno pipi losetɨhwanehwono.

3 O'o, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono
nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwamo uhwosopopmno. Syoho yano
mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino
sohwamo hwe wopɨngo'nohino hwafoho lɨwo'nɨngkohofofoho. Uh-
wosopopijoso hofɨko wopayo yo'mayoso yano mpe syohoso womokosyohu-
mantɨfeho.

4 Ose yontanɨngkujoso nakwo Anɨtumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwasi
a'amu somo Anɨtuye hungkuno wolutɨhwantanoho.

5 Ose ulahonɨngkofi, E, wopɨngofoho lontɨfi Sɨtifenɨmo uh-
wosopo'mentohofofoho. Sɨtifen huhwo sohwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
yokumpohn'nyo uyɨwo'nɨmojo hweho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo engo
yamo'nnyo hweho. Nom'ne a'amu sohwamo uhwosopo'mentohofoso
ole, Filipɨja, Pɨloukoulasɨja, Nikanouja, Timounja, Pamenasɨja,
Nikoulasɨjanjoho. Nikoulas huhwo sohwo ango kengo Antiyouknta'ango
a'amu Jutafe yahino ma'mentiso hweho.

6 Oso a'amu sohwamo uhwosopentɨfi *apousel* sohwamo
utɨhwamentohofofoho. *apousel* sohwa a'amu huhwo sohwafe mnokinopo
aho kisasyontɨfi hofɨkine'no Anɨtumo jomo ulɨmentohofofoho.

7 Oseso Anɨtuye hungkuno Jelusalem ango ayo'mo ho'nɨmentisofoho.
A'amu Jelusalem humamentohofo Jisasɨmo inomokommotofoso pi'nɨngo
engo imo'nɨmentohofofoho. A'amu tajo ango syoho'njo fehohnjo sohwa
Anɨtuye honɨngkano songo tɨpemantɨfi Jisasɨmo inɨngkamentohofofoho.

A'amu Juta fehohnjoso Sɨtifenɨmne'no hwasyo ulɨmentohofofoho.

8 Anɨtu Sɨtifenɨmo yo'mayo wopɨngoso ulohofahonɨngki Sɨtifen kakoe
yokumpohn'nyo engo imo'nonto yo'mayo wonyoangkafoso imentisoso
a'amu uhwonɨmentohofoso ole lɨmentohofi, Anɨtu oloso yalofoho. Ose
lɨmentohofofoho.

9 I oso'no a'amu nom'nehwa nolɨkafontɨfi Sɨtifen'nji Anɨtuye hungkuno
so'no yoka hnnɨmentohofofoho. Oso a'amu sohwa hohonta siki syoho
hamniyoho momaso'njo imotofo sohwa olohonta siki humalofo. Hofɨko

afapo humawo'nɨngkohofo sopo ole lɨmentohofi, Ango sikinjohwa humayo'nefoho. Oso ango homo somo a'amu Juta Anɨtumne'no isamoyoka angofoho. Oso a'amu sohwa ango Sailini'nji Alekɨsantɨliya'nji oso ango soponta'ango hwafoho. Hofɨko'nji nom'ne a'amu Juta Silisiya hwaho Esiyanta'ango sohwa Sɨtifenɨmo yoka ulɨmentohofofoho.

10 Anɨtuye Towahuno wopɨngoso Sɨtifenɨmo huno wopɨngo uyahonɨngki a'amu nom'ne sohwafe hungkuno somo Sɨtifen kakoe hungkuno uyakolo'mentisofoho.

11 Oso'no a'amu sohwa sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki a'amu sohwamo hwasyo jo'ne hamniyoho uyahonɨngkofi ole ulɨmentohofi, Olo hwe Sɨtifen sohwo kako Mousesɨmne'no sitofo lɨmaso hweho. Ou, kako Anɨtu ntnne'no sitofo lɨmasofoho. Hwasyo ose ulɨmentohofofoho.

12 Oso hwasyoso ho'nɨngkahonɨngki nehopeho lontɨfi a'amu so'nji hwe engo sohwanji hwe honɨngkano hungkuno lutɨhwamotofo sohwanji sɨmeho wonyo umo'nɨngkahonɨngki Sɨtifenɨmo u'mantɨfi aho kentɨfi *kaunɨsol* uhu'mokumotofo sopo ipemotasɨmentohofofoho.

13 Osopo a'amu hwasyo ulɨfitnne sohwa mɨhumatɨ'mentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo Anɨtuye ango engo so'no wonyo hungkuno ulɨmasofoho. Mousesɨye honɨngkano hungkunomne'no hwotoho hmmaso hweho.

14 Olo hungkuno Sɨtifen nalɨmasofoho. Jisas Nasaletnnta'ango sohwo Anɨtuye ango engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mta'ango inɨngkawo'nɨngkuhwoneso Jisas wae yafɨhwosi nom'ne yahino songo nejaponefoho. Oso hungkunoso Sɨtifen nelahonɨngki upa'nɨmalohwonefoho. Hwasyo ose ulɨmentohofofoho.

15 A'amu *kaunɨsol* sohwa nohumantɨfi Sɨtifenɨmo uhwonɨmentohofoso kakoe sɨmo'mango a'amu ahwomomjo pa'nyo imo'nɨmentisofoho.

7

Sɨtifen kakoe hungkuno 'kaunɨsol' sohwamo ulɨmentisofoho.

1 Hwe yofe engo'njo sohwo Sɨtifenɨmo ulɨmento, Oso hungkuno kikimne'no nalohofoso nehopitaho.

2 Ose ulahonɨngki Sɨtifen ulɨmento, Nje a'amu soku, sekwo upa'nɨmno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apɨloham kako ango Helanɨmne'no mawe'njo imentiso sohonta oso hwaho Mesopoutemiya nohumentanɨngki Anɨtu wonyoangkafo sohwo u'mahonɨngki Apɨloham nuhwonɨngkahonɨngki Anɨtu ulɨmento,

3 Olo hwaho lo'nji jɨje a'amu so'njimo uhwatɨ'mofo. Nom'ne hwaho nokitɨhwahm'me'no osopo fohumantohoho.

4 Ose ulahonɨngki Apɨloham oso hwaho Kalɨtiya ulɨko'manto hwaho nom'ne Helan osopo humamentisofoho. Kanɨngkwohwo poyo pe'nɨmentiso sohonta Anɨtu ulɨmento, Hwaho nom'ne kitɨhwahm'me'no mpano. Ose ulahonɨngki olo hwaho humalohwone lopo pmmentisofoho.

5 Anɨtu Apɨlohammo olo hwaholo nutɨhwanto osohonta kako yano muyɨmmentisofoho. O'o nɨhu'no awonoho. I oso'no Anɨtu ulɨmento, Oso hwaho hiloso kɨko'nji jɨje imuhwanjimo sejapmnefoho. Ose ulɨmentisofoho. Osohonta Apɨloham kako hwomu ane hweho.

6 Nom'ne hungkuno Anɨtu ulɨmento, Jɨje imuso a'amu kengo sofe hwahopo ufijoso osopo siki syoho ulohofɨkutnnefoho. A'amu kengoso jɨje imu somo tohino engo uyɨfitnnefoho. Soswo *foua hantɨlet* (400) uyokolofontanɨngkuhwosi jɨje imuso osopo humafitnnefoho.

7 Oso a'amu kengo j+je imu somo yokumpohn'nyo umokosyohumayo
somo hungkuno tango'njo ikwolofo'ne uy+mnefoho. Osohonta j+je
imu oso hwaho kengo sopo ul+ko'maf+kujoso olo hwaho lopo nje yofe
ho'non+map+fitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.
8 An+tu nom'ne hungkuno Ap+lohammo uy+mentisofoho. A'apaho
s+hu kolo'nyo'ne ul+mentisofoho. An+tuye hungkuno in+ngo mamofe'ne
hon+ngkano hiso uy+mentisofoho. Oseso Ap+loham+ye hwomu Aisak
imo'n+ngkahon+ngki s+kuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne
hohnta'ni hufa'u s+hune memjaofahon+ngki Ap+loham kakoe hwomufe
a'apahomo s+hu ukolo'mentisofoho. Hwangku Aisak+ye hwomu Jekoup
imo'n+ngkahon+ngki s+hu ukolo'mentisofoho. T+fi sohonta Jekoup+ye
hwomu aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u imo'n+ngkahon+ngkofi
s+hu ukolo'mentisofoho. Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso
ne'nohini s+hu kolo'n+motofofoho.
9 Jekoup+ye hwomu sohwa hamn+ngkwa'wehwo Jousep+ne'no hinto-
tohino umn+ngkahon+ngki a'amu kengo sohwa Jousep+mo mpe uya-
hon+ngkofi hafila'wehwosa hamniyoho ma'mentohofofoho.
10 Yo'mayo tango so'nji Jousep+mo u'mahon+ngki An+tu
ufo'ma'mentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo
osohwo Jousepmne'no joho ulahon+ngki An+tu Jousep+mo huno engo
wop+ngo'njo uyahon+ngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo
ul+mento. K+ko hwe wop+ngo hwosoho. Oso'no k+ko olo hwaho Ijip+'nji, nje
a'amu lo'nji nje ango lo'nji hopi'nono k+ko ngkine'no mokosyohumayo'ne
hwosoho. Ose ulonto Jousepmmo ango'nji hwaho'nji mokosyohumayo'ne
yofe engo mul+mentisofoho.
11 Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentan+ngki wopayo nosyofa-
hon+ngki mijoho engo i'mofapmmentisofoho. Neyakwosa hwaho Kenan
sopo humamentohofoso mijoho uy+mentisofoho.
12 I oso'no Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upa'nonto neyakwosamo
Ijipmne'no l+hwat+mentisofoho.
13 Hwangku sohonta hof+ko Ijipmne'no apa'no umentohofoso osohonta
Jousep ul+mento, Ngko Jousep+'nyoho. Ose ulahon+ngki hwe engo hwaho
Ijip mokosyohumayo sohwo Jousep+ye a'amu sohwamne'no huno umenti-
sofoho.
14 Oseso Jousep kan+ngkwohumne'no hungkuno l+hwat+mentisofoho.
Jekoup+'montohwa hof+ko *sefenti-faif+*foho (75). Osomne'no Jousep
l+hwat+mentisofoho.
15 Oso'no Jekoup Ijip+ne'no nowento osopo poyo pe'n+mentisofoho.
Neyakwosa osopo poyo pe'n+mentohofofoho.
16 Hwangku sohonta hof+koe imuso hof+koe yokinoso Syekemne'no
motawent+fi oso sokimo somo yokinoso ho'nahumentohofofoho. Oso
sokimo hwaho'njoso Ap+loham hohonta Hem+ye hwomu sohwamo ham-
niyoho uyonto mpe imentisofoho.
17 Oso hungkuno An+tu Ap+lohammo ul+mentisoso ne umo'n+monte'no
yahon+ngki a'amu Is+lael+so pi'n+ngo engo imo'n+mentohofofoho.
18 Osohonta Ijipmjo hwe yofe engo'njo sohwo Jousepmne'no huno muy-
ofoho.
19 Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo ulohofahon+ngki tohino
engo ma'mentohofofoho. Hwe engo sohwo ul+mento, Sekwoe mehomi mi-
longo imo'n+fijoso melojwasiyo'ne'maho. Nuhwon+ngkuji foho'naof+kuno.
Osopo wape'n+ngkuhwono. Ose ul+mentisofoho.

20 Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo imo'nɨngkahonɨngki kanɨngkwohwo'ya'u hamno hufa'u sɨhune uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohumo angomo hiyaso mokosyohumentanɨngki
21 Mousesɨmo mempo hohnta'ni ho'nahumentisiyo sohonta hwe engo hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe mu Mousesɨmo uhwontohumayo ma'mentisofoho. Kakoe hwomu ne pa'nyo imo'nɨmentisofoho.
22 Ijipmjo hwe huno'njo sohwa Mousesɨmo yo'mayo so'no mesyomtɨ'mokutɨhwamentohofofoho. Mouses huno engo manto hwe engo imo'nɨmentisofoho. Kakoe syohoso hungkunoso wopɨngo'nohino hweho.
23 Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahonɨngki lɨmento, Ngko nje a'amu ne Isɨlael somo uhwonamo.
24 Ose syafɨsyonto nowento uhwonɨmentisoso Hwe Ijip syoho ulohofiyo mokosyohumayo sohwo a'amu Isɨlael sohumo wonyo ulohofontanɨngki Mouses nuhwononto syafɨhu'mento, Nje a'amu Isɨlael sohumo ufo'ma'mo lonto hwe Ijipɨ'njo sohumo fonjahumentisofoho.
25 Hwe sohumo fonjasyonto Mouses huno ole syafɨsyonto, Nje a'amu Isɨlaelɨso ole huno syofɨsyalokwofo, Anɨtu Mousesɨmo nefo'mayo'ne uhwatɨmaso hweho. Ose syafɨhu'mentisofoho. I oso'no a'amu Isɨlaelɨso oso hunoso huno masyafɨsiyo'njo imentohofofoho.
26 Mo'nɨngkanta hwe Isɨlael sohwa'u ikujoho fongki'nontanɨngki Mouses nuhwononto, mtampo lohofonto ulɨmento, Nje a'amu sohwahusi, Siko'nɨkwahisoho. Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyo.
27 Ose ulahonɨngki hwe fihwo konɨngkwa'wehumo wonyo ulohofo sohwo Mousesɨmo ilojaofonto ulɨmento, Nakumo nemokosyohumayo'neso. Tɨhwo kilɨmasoto. Kɨko nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo'ne hwosilaho.
28 Ou, kɨko fosi hwe Ijip mta'ango sohumo fonjahumahnno hopa wofonjanɨhumonne'elaho.
29 Ose ulahonɨngki Mouses nupa'nonto hiyae wento oso hwaho Ijip ulɨko'manto hwaho nom'ne Mitiyan humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u tɨpema'mentisofoho.
30-31 Soswo *fouti* (40) uyakolofahonɨngki hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesɨmo u'ma'mentisofoho. Mouses osohonta hwofɨki'nyo Sainai mafone sopo a'amu anepo humamentisofoho. Mouses nohumanto uhwonɨhwojamentisoso iyoswo we'e so'mta'ni toho nto sijahonɨngki ose uhwononto, yomo yonto kako tɨfonepo nowento toho hwapɨngo ho'mo so'mo uhwonɨmentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesɨmo ulɨmento,
32 Ngko jɨje ajuyohwosa Apɨlohamja, Aisakɨja, Jekoupɨja, hofɨkoe Anɨtu hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki Anɨtuye mampaho upa'nonto Mouses yomo yomo yonto iyoho unɨngkahonɨngki sɨmo'mango akofaho hi'nɨmentisofoho.
33 Ose yahonɨngki Anɨtu ulɨmento, Olo hwaho lopo ngko humaleno. Oso'no jɨje sɨfɨkwongo fosyo fiyojasyo.
34 A'amu Ijipɨso nje a'amu Isɨlael somo wonyo engo nolohofahonɨngkofi hofɨko tohino engo malokwofo so'no uhwonɨngkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo upa'nɨngkohefoho. Hofɨkimne'no ufo'mayo'ne pohono. Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwatɨmo. Ose ulɨmentisofoho.
35 A'amu Isɨlaelɨso hofɨko Mousesɨye hungkunomo hwotoho nto hmmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Kɨko nakwoe hwe engo hwosilaho. Nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo hwosilaho. Mousesɨmo ose ulohonɨmentohofofoho. Huhwo sohumo Anɨtu nuhwajonto hwe engo

mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohumo uhwosopo'mentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango toho we'e sohumo u'ma'mentiso sohwo Mouses+mo sosofitofosyohumamentisofoho.

36 A'amu Is+lael Ijip nohumentan+ngkofi Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango a'amu somo ipemotas+mentisofoho. Soswo *fouti* (40) uyokolofontan+ngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo Sa'njo Hon+yo'nohino * pisongkotn'nawojo sopo Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentisofoho.

37 Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Is+lael somo ul+mento An+tu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho. An+tuye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n+ngo hweho.

38 Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Is+lael so'nji hwaho a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo hwof+ki'nyo Sainai sopo Mouses+mo hungkuno uy+mentisofoho. Mouses neyakwosan-jopo humentan+ngki An+tu Mouses+mo hon+ngkano hungkuno wop+ngo uy+mentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nonohino hn'nwiyefoho.

39 I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho l+mentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofoso Ijipmne'no asomo wowant+fi imentohofofoho.

40 Oseso hof+ko Elou+mo ul+mentohofi, Nakumo ipenemotawe'nehwo an+tu nom'ne kengo mt+'mojo. Mouses Ijip mta'ni nehwajoponto kako nt+'mt+keno. Nakwo huno monaiyohoyohoho. Ose ul+mentohofofoho.

41 Hohosohonta yahu huyo'mango hwasyo an+tu kengo pa'nyo mt+'mokont+fi yahu nom'ne nofonjasyont+fi an+tu huyo'mango hwasyo sohumo ul+mentohofi, Olo yahu loso kikine'no fonjasy+hwonefoho. Ose ul+mentohofofoho. Olo hiloso hof+koe aho'nji imentohofo so'no s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho. Oso'no hof+ko el+jwan+mentohofofoho.

42 Oso'no An+tu hof+kimo hohujo ikinj+mofahon+ngki hof+ko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo hwanjimne'no hof+ko hwomtame uloho'mentohofofoho. A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole mt+'mokumentohofi,

A'amu Is+lael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohumentan+ngkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontan+ngki ngkine'no yahu fonjahumento-hofotaho. Awonoho.

43 Sekwo an+tu hwasyo Molouk kakoe hwap+fe ango molont+fi mo-tas+mentohofofoho.

Nom'ne an+tu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo huyo'mango mt+'mokont+fi motas+mentohofofoho.

Oso hwamne'no hwomtame uloho'motofofoho.

Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwat+mo.

Ose mt+'mokumentohofofoho.

44 Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwap+fe ango mol+mentohofofoho. An+tu ne sohune'no hwomtame ulohofo'ne mol+mentohofofoho. Oso hwap+fe ango hiso'no An+tu Mouses+mo huyo'mango ut+hwanto ul+mento, Olo pa'nyo moso. Ose ulahon+ngki hwap+fe ango mol+mentohofofoho.

45 Neyakwosa hofiyakwosa mta'ango olo hwap+fe ango nomant+fi Jousy+wa'nji motasont+fi nom'ne a'amufe hwaho ma'mentohofofoho. A'amu nom'ne hwaho'njo somo An+tu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwap+fe ango hiso oso hwaho hopo sopo ne'no wentan+ngki Ntefit kakoe s+kuno imo'n+mentisofoho.

---

* **7:36:** Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

46 Ntefit imo'nɨngkahonɨngki Anɨtu nuhwononto lɨmento, Ntefit hwe wopɨngo hweho. Kakimne'no sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho. Ose lahonɨngki Ntefit Anɨtumo jomo ulɨmento, Jekoupɨye Anɨtu hwosoho. Kɨko'ne ango wamolɨmonne'no yohono.
47 Ose ko lahonɨngki Ntefitɨye hwomu Soulomoun Anɨtuye ango molɨmentisofoho.
48 A'amu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa ole lɨmentohofi, Anɨtu Yo'mayo Yo'mayo Yakolo'nnyo sohwo ango a'amu hwahoponjo sohwa molɨfijo somo mohumanehoho.
49 Anɨtu ole ulɨmento,
Ahwomo loso nje epohumayoponoho.
Hwaho hiloso nje sɨfe ikwo'ofofoho.
Ngko'ne ango pipi molɨfitnnehofo.
Ngko ntɨ'mo humamnehono.
50 Yo'mayo hwapɨngoso tɨhwolo. Ngkonoho.
Anɨtu ose ulɨmentisofoho.
51 Sekwo a'amu hahn'nyo iyo'njo kuyoho. Sekwoe sɨmeho'nji sekwoe huno so'nji a'amu nje hungkunomo haloho maposo'njo pa'nyo hwasoho. Nje Towahuno Wopɨngo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewo'nɨngkohofɨhwasoho.
52 Seyakwosa Anɨtuye hungkuno lɨmotofo hopi'nonohino sohwamo wonyoso ulohofɨwo'nɨmentohofofoho. Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa ole selɨmotofi, Hwe Wopɨngo sohwo noponefoho. Ose selahonɨngkofi sekwo hopi'nonohino somo fonjahumentohofofoho. Olohonta oso hwe wopɨngo sohwo nopahonɨngki sekwo osohumo tokoyo'ofo yontɨfi fonjahumentohofofoho.
53 A'amu huhwo sohwasi sekwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno a'amu ahwomo mta'ni selɨmentisoso ne masewo'nyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sɨtifen ose ulɨmentisofoho.

Sɨtifenɨmo sojo'nji fonjahumentohofofoho.

54 A'amu *kaunɨsol* sohwa Sɨtifenɨye hungkuno nupa'nontɨfi huno nehopi ko uyahonɨngki sɨmano hintotohino umnɨngkahonɨngki mpuyo lɨmentohofofoho.
55 Oseso Anɨtuye Towahuno Sɨtifenɨmo u'mohulofahonɨngki, Sɨtifen ahwomomo uhwonɨmentisoso Anɨtuye pomponaho mofehi'nyo pa'nɨngo uhwononto Jisas Anɨtuye aho anga sohohnta'ni nohumentanɨngki uhwononto, ulɨmento,
56 Uhwonɨmno. Ahwomo mtampotoho. Anɨtuye hwomu Anɨtuye aho anga hohnta'ni lɨkofohumaho, uhwonalokweno.
57 Ose ulahonɨngki hofɨko haloho pɨku'nontɨfi mamuyo mjalɨmɨwentɨfi Sɨtifenɨmo ifeehu'mo uloho'mentohofofoho.
58 Sɨtifenɨmo aho yokumpohn'nyo nokentɨfi nomotawentɨfi angkuhwafopo mempo hohnta'ni nosutofafontɨfi sojo fongku'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa Sɨtifenɨmne'no hwasyo hungkuno ulɨmentohofo sohwa hofɨkoe manji'mofo yojomantɨfi hwe songo Soulɨye huyo'mo ho'nahumentohofofoho.
59 Sojo ne'no ufonjontanɨngkofi Sɨtifen Anɨtumo joho ulɨmento, Hwe Engo Jisas kɨko nje huyo'mangoso nɨmaho.
60 Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo ulɨmento, Hwe Engofo olo wonyo ntohofohofo loso'no kɨko olo a'amu sohwamo wonyo uyohotoho. Ose ulonto nɨhu'nahone poyo pe'nɨmentisofoho.

8

Soul kako a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo wonyo umokumentisofoho.

1 Sɨtifenɨmo fonjosyahonɨngkofi Soul nohumanto ulɨmento, Sɨtifenɨmo fonjasiyoso wopɨngofoho. Ose ulɨmentisofoho. Oso mofehi'nyo somo Anɨtuye a'amu ne Jelusalem humamentohofo somo a'amu kengoso wonyo engo uyomahonɨngkofi tohino engo ma'mentohofofoho. Oso'no Anɨtuye a'amu neso nole'mofontɨfi hwaho Jutiya, Someliya sopone'no humpo'mentohofofoho. A'amu *apousel* sohwa hofɨko'nohini Jelusalem humamentohofofoho.
2 Hwe Jisasɨmo inɨngkamotofoso Sɨtifenɨye pijafoso motawentɨfi ijopijisyasyontɨfi humotaho engo sulɨmentohofofoho.
3 Soul huhwo sohwo a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somo wae weeo'mo lonto a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo nohusɨmpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

Anɨtuye hungkuno a'amu Someliya somo lutɨhwamentohofofoho.

4 Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofoso ango kengo kengo sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentohofofoho.
5 Filip ango Someliya sopono nowento osopo Jisasɨmne'no hungkuno lutɨhwamentisofoho. Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohwo Jisasɨyoho.
6 Ose ulahonɨngki a'amu hopi'nono nupa'nontɨfi yo'mayo kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonontɨfi huno engo syafɨhu'mentohofofoho.
7 A'amu sisɨ'masoho'njo towahuno wonyo'njoso nohumantɨfi mamuyo engo lontɨfi towahuno wonyoso ulɨko'ma'mentohofofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo songo songo miyo'njoso a'amu sɨfe wonyo'njoso wopɨngo umokumentisofoho.
8 Ose uhwonontɨfi sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
9 Hwe fihwo Saimoun oso ango hopo sopo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo hwapɨngo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo hweho. Saimoun ulɨmojofoho, Ngko huno hwapɨngo'njo hwo'nyoho. Ose ulɨmojo hweho. A'amu Someliyaso Saimoun ne'no pisopisaho lɨmotofofoho.
10 A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo iyo so'nji nɨhu'no hopi'nono Saimounɨye hungkunomo nupa'nontɨfi ulɨmotofi, Saimoun hwe huno'njo hweho. Anɨtuye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose lɨmotofofoho.
11 Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no a'amu kakoe hungkunomo inɨngkamotofofoho.
12 Oseso Filip noponto Anɨtu enemokosyohumayo so'nji Jisas Kɨlais ntnne'no lutɨhwahonɨngki a'amu hopi'nono Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkofi hwe moya'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho.
13 Saimoun huhwo sohwo Filipɨye hungkuno nupa'nonto sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngki Filip kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filipɨ'nji nohumanto yo'mayo kengo wonyoangkafosomo nuhwononto pisopisaho lɨmentisofoho.
14 A'amu *apousel* Jelusalem humamentohofo sohwa ole upa'nɨmentohofi, A'amu Someliyaso Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkamentohofofoho. Ose upa'nontɨfi Joun'nji Pita'njimo lɨhwatɨmentohofofoho.

15 Siko nowenji a'amu Anɨtumo inɨngkayo so'no jomo ole ulɨmentisi,
Mpohwo jɨje Towahuno Wopɨngoso a'amu somo uyo. Ose ulɨmentisiyefoho.
16 Hwapɨngoso Filip Jisasɨye yofe lonto a'amu somo mijo
kiyoma'mentisoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo a'amu somo
muhula'mo'mmentisofoho.
17 Pita'nji Joun'nji a'amufe mnokinopo aho kisosyahonɨngki Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo a'amu somo uhula'mo'mentisofoho.
18 Saimoun kako *apousel* sohwa'umo uhwonɨmentisoso siko a'amu
somo aho kisosyahonɨngki Anɨtuye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no
uhwononto kakoe hamniyoho nomanto Pita'nji Joun'njimo ulɨmento,
19 Nje hamniyoho nomahosɨsi Anɨtuye Towahuno ntapinyo. Ngko
a'amufe mnokinopo aho kisasehumeso Anɨtuye Towahuno uhula'mofono.
20 Ose ulahonɨngki Pita ulɨmento, Oloso Anɨtu a'amu somo uyalokusoso
mpe uyɨmonntaho. Kɨko jɨje hamniyoho'nji tɨkanomo uhnnefoho.
21 Olo syohoso jɨje'maho. Anɨtu jɨje sɨmehomo kohonalofoho.
Wopɨngo'maho. Wonyo mnaweho.
22 I oso'no jɨje honɨngkano wonyoso foho'namofo. Oso'no hohujo
ikinjamofohoji Anɨtumo, Jɨje huno wonyo so'no wayo'ne jomo uso.
23 Jɨje honɨngkano pisakino'njo hwosoho. Oso wonyo hiso kikimo
yokumpohn'nyo kekisyohumaho.
24 Ose ulahonɨngki Saimoun kako Pita'nji Joun'njimo ulɨmento, Siko
ngkine'no Anɨtumo jomo ulinyo. Oso ntohino so'no ne mmo'nonehoho. Ose
ulɨmentisofoho.
25 *Apousel* sohwa'u Anɨtuye hungkuno hopi'nonohino a'amu somo
lutɨhwanji Jelusalemno umentisiyefoho. Oso honɨngkano hwaho
Someliya sopo ango kengo kengo hopo sopo Anɨtuye hungkuno
lutɨhwamentisiyofoho.

Filip Anɨtuye hungkuno hwe Itiyoupiyanta'ango sohumo lutɨhwamentisofoho.

26 Hwe ahwomomjo sohwo Filipɨmo ulɨmento, Kɨko Jelusalem
honɨngkano sopo nɨhuji ango Ngkasa honɨngkano osomo fɨwe. Ose
ulɨmentisofoho. Oso honɨngkano hopo sopo a'amu mahumunyoponoho.
27 Filip nolɨkafonto umentisofoho. Kako honɨngkanopo nohumanto
uhwonɨmentisoso, Hwe fihwo Itiyoupiyanta'ango sohwo hwe yofe engo'njo
hweho. Oso hwaho Itiyoupiya sopo a'mu mokosyohumayosi kakoe yofe
Kantasiyoho. Oso a'musiye hamniyoho hopi'nono hwe huhwo sohwo
mokosyohumayo hweho. Kako Anɨtumne'no hwomtame uloho'mo lonto
Jelusalemne'no umentisofoho. Ose yonto kakoe angopo ne'no asomo
pmmentisofoho.
28 Kako ijempoho sohwe kokapitofo'njo somo nohumanto iyoswo
hwe Aisaiya Anɨtuye hungkuno lɨmojo sohwo mtɨ'mokumentisoso atofo
lɨmentisofoho.
29 Filip osohumo uhwonɨngkahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
ulɨmento, Kɨko tɨfonepo uhuji oso sohwe kakopitofo'njo sohwoepono
fɨwano.
30 Ose ulahonɨngki Filip fu lɨmentisoso mafone sopo i'mofawento
upa'nɨmentisoso, hwe huhwo sohwo Aisaiyafe hungkuno atofo lontanɨngki
upa'nonto ulɨmento, Oso hungkuno atofo lalokunoso neso huno lakiy-
ohoho.
31 Ose ulahonɨngki ulɨmento, A'amu malontɨhwayoso ngko huno pipilo.
Kɨko ngko'njo lopo fisape. Filontɨhwaho.

32 An+tuye hungkuno Aisaiya mt+'mokumentiso hwe huhwo sohwo atofo l+mentisoso ole,
A'amu yahu *sipsip* fonjasiyopo ne'no ipemotawomotofo hopa hwe sohumo ipemotawomentohofofoho.
Yahu *sipsip* a'amu kakoe tohwa hm'motofo sohonta yahu mampi'nyo imojo hopa hwe huhwo sohwo mampi'nyo imentisofoho.
33 Oso hwe sohumo hwotoho fent+fi hungkuno tango'njo ikwolofo'neso hwasyo l+mentohofofoho.
Ne'njo'maho. Kako wonyoso miyahon+ngki fonjahumentohofofoho.
Oso a'amu huhwo sohwoe wonyoso t+hwo lone'ento imentisoto.
Hof+ko nofonjosyahon+ngkofi kako olo hwaho lopo mohumammentisofoho.
Oso Aisaiya mt+'mokumentisofoho.
34 Atofo ose lonto, Filip+mo ul+mento Aisaiya t+humne'no mt+'mokumentisoto. Kako kakine'no hnn+mentisotaho. Nom'ne hune'no l+mentisotaho.
35 Ose ulohon+ngkahon+ngki Filip An+tuye hungkuno Aisaiya mt+'mokumentisoso yoloho'no nolonto Jisas+ye hungkuno wop+ngoso ul+mentisofoho.
36 Siko hon+ngkanomo nowenji mijo we'e uhwononji hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo ul+mento, Uhwonyo. Mijo wojo lo'noho. Hon+ngkano njisohwo p+jwan+mokwoho ngko mijo mokiyon+masosofo.
37 [Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, K+ko An+tumo s+meho hi'ntnnono nehopi uyoso ngko mijo uyokuma'mnoho. Ose ulahon+ngki ul+mento, Eno. Jisas K+lais An+tuye Hwomu Ne sohune'no huno niyohoho.]
38 Ose ulonto sohwe kokapitofo mta'ni siko nokotaponji mijomno umentisiyefoho. Osopo nohumahon+ngki Filip hwe sohumo mijo kiyoma'mentisofoho.
39 Mijo mta'ni s+mentisiyoso An+tuye Towahuno Wop+ngo komo'no Filip+mo kengopo m+humat+'mentisofoho. Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filip+mo apa'no muhwon+mentisoso s+meho wop+ngo'nji kakoe angopo ne'no umentisofoho.
40 Filip nom'ne angopo Asy+tout i'mofawento ango hopi'nonohino somo Jisas+ye hungkuno wop+ngo lut+hwawento hwangku ango Sisaliya sopo i'mofamentisofoho.

9

Jisas kako Soul+ye hunomo y+wolo'mokahon+ngki Soul kakoe inomokomoyo imo'n+mentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 22:4-16; 26:9-18)

1 Soul kako a'amu Jisas+mo inomokommotofo somo wae weeo'mo lonto imentisoso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohumo ul+mento,
2 Iyoswo mt+'mokohoji ntape. Iyoswo hiloso nomotawe'mo, Ntomas+kos a'amu tajo ango syoho'njo sohwamo ut+hwamo. Ose ulahon+ngki uy+mentisofoho. Iyoswo ole l+mentisofoho, Soul a'amu Jisas+ye hon+ngkanomo in+ngkowalokwofo somo not+pemahwosi hwe moya'mi sofamo impe intof+hwosi Jelusalemne'no womotaweno. Ose mt+'mokumentisofoho.
3 Soul Ntomas+kos+mne'no nowentan+ngki ango mofone sopo pomponaho engo ahwomo mta'ni uloho'mentisofoho.
4 Ose ulohofahon+ngki Soul hwahopo wasyonto mampaho pomponaho homo somta'ni upa'n+mento, Soul, Soul, k+ko ngkimo wonyo peho'no n+mokantokuno.

5 Ose upa'nonto ul+mento, Hwe engo t+hwosilo. Ose ulahon+ngki
ul+mento, Ngko Jisas+'nyoho. K+ko ngkimo wonyo n+mokantokuno.
6 K+ko nol+kafohoji ango ne somo fusyo. Osopo hwe fihwo k+ko ihnne
so'no wakil+montonoho. Ose ul+mentisofoho.
7 A'amu Soul+'nji umentohofo sohwa mampi'nyo nohumant+fi mampaho
ko upa'nont+fi ne sohumo muhwon+mentohofofoho.
8 Soul nol+kafonto t+mo hononto t+mpi'nyo imo'n+mentisofoho. Ose
yahon+ngki a'amu aho umpo'n+mentohofofoho. Aho impo'nomotawent+fi
Ntomas+kos i'mofamentohofofoho.
9 Soul t+mpi'nyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowentan+ngki s+kuno
hufa'u s+hune memjao'mentisofoho.
10 Hwe fihwo Jisas+mo inomokommojo sohwo kakoe yofe Anonaiyas oso
hwo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo wojo uhwon+ngkahon+ngki
An+tu ul+mento, Anonaiyas. Ose ulahon+ngki ul+mento, Hwe Engofo, ngko
olopo humaleno.
11 Ose ulahon+ngki An+tu ul+mento, K+ko nol+kafohoji oso hon+ngkano
Nto'nohinofo mul+mentohofo somo mpano. Osopo Jutas+ye ango somo
hwe fihwo ango Tasosnta'ango sohwo kakoe yofe Soul+yoho. Osohumo
uhwonae.
12 Ngkine'no jomo ntonto wojo uhwon+ngkisoso ole uhwon+ngkoho hwe
fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusya-
hon+ngki t+mo wop+ngo umokohoho.
13 Ose ulahon+ngki Anonaiyas ul+mento, U, Hwe Engofo. Oso hwe
sohumne'no hungkuno pi'n+ngo upa'n+malefoho. Kako j+je a'amu neso
Jelusalem humalofo somo wonyo uloho'maso hweho.
14 Hwe yofe engo'njo tojo ango syoho'njo sohwo iyoswo uy+masofoho.
Iyoswo hiloso j+je a'amu ne impe intofo'nefoho.
15 Ose ulahon+ngki An+tu ul+mento, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho
ntohofiyo uhwosopo'mentohefoho. A'amu kengo so'nji hwe yofe engo'njo
so'nji a'amu Is+lael so'njimo olo hwe lohwo nje yofe wolut+hwamte hweho.
16 Olo hilo so'no kako tohino engo nomane so'no ut+hwomonnoho.
17 Ose ulahon+ngki Anonaiyas nowento ango so'mo noswonto Soul+mo
aho kisusyonto ul+mento, Nje n+ngkwahwo Soul, Hwe engo Jisas
hon+ngkanopo uhwon+mahnno sohwo j+je t+mo wop+ngo kumokiyo so'no
lon+hwaji so'no pohe hwo'nyoho. An+tuye Towahuno Wop+ngo s+mehomo
wokuhulo'ma'mtonoho.
18 Ose ulahon+ngki Soul+ye t+mo mta'ango fefo pa'n+ngo hu'mewasi
lohofahon+ngki t+mo wop+ngo imo'n+mentisofoho. Wop+ngo imo'nonto
nol+kofahon+ngki Anonaiyas kakimo mijo kiyoma'mentisofoho.
19 Kiyoma'mentisoso Soul wopayo nononto a'apaho yokumpohn'nyo
imo'n+mentisofoho. S+kuno memjaofontan+ngki Soul a'amu Ntomas+kos
Jisas+mo inomokommotofo so'nji humamentohofofoho.

Ntomas+kos ango sopo Soul An+tuye hungkuno lut+hwamentisofoho.

20 Soul komo'no An+tuye syoho emanto a'amu Juta uhu'mokiyo ho'mo
so'mo nowento Jisas+mne'no ole lut+hwamento, Jisas An+tuye Hwomu
hweho.
21 Ose ulahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi yomo yomo yont+fi ole
hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo Jelusalemno a'amu Jisas+mo jomo
ul+wo'n+ngkohofo somo wonyo umokumaso hweho. Oso'no olopo
pmmasofoho. A'amu somo impe intof+hwosi hwe yofe engo'njo tajo
ango syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso huhweho.
Ose hnn+mentohofofoho.

22 Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisas+mne'no hungkuno
lut+hwamentisofoho. Ole lut+hwamento, Hwe An+tu nakwoe hwahopo uh-
wat+mentiso sohwo Jisas+yoho. Oso hungkuno nehopi ko lut+hwahon+ngki
a'amu Juta ango Ntomas+kos sopo humamentohofoso nupa'nont+fi hono-
hono'no imentohofofoho.

Soul hiyaso l+ma'mentisofoho.

23 S+kuno pi'n+ngo memjaofahon+ngki a'amu Jutaso nuhu'mokont+fi
Soul+mo fonjane'ent+fi hungkuno kot+ku'mentohofofoho.
24 Soul oso hungkuno hiso upa'n+mentisofoho. A'amu Jutaso kuso
homohomo Soul+mne'no ne'no uhwontohumamotofofoho.
25 Oseso s+kuno fihumo Soul kakoe inomokommotofo sohwanji sokilojopo
kotasont+fi Soul+mo sohwo ho'yo engomo kament+fi mempo hohnta'ni
intofuyoho'mokumentohofofoho.

Soul Jelusalem humamentisofosho.

26 Hohosohonta Soul Jelusalemne'no nowento a'amu Jisas+mo inomokom-
motofo sohwaji ufohi'n+mo lonto ko yahon+ngki hof+ko Soul+mne'no iy-
oho un+mentisofoho. Soul Jisas+ye inomokomoyo ne sohune'no s+meho
hi'ntnnono muyofoho.
27 I oso'no Mponopas Soul+mo ut+manto *apousel* sohwafepono motawom-
entisofoho. Mponopas ole ul+mento, Soul hon+ngkanopo nakwoe Hwe Engo
Jisas+mo uhwon+ngkahon+ngki hungkuno ul+masofoho. Soul Ntomas+kos
a'amu somo Jisas+mne'no hungkuno lut+hwanto iyoho mun+mmaso hweho.
28 Ose ulahon+ngki Soul hof+ko'nji nohumanto Jelusalem emoyonto
Jisas+ne'no hungkuno lut+hwanto iyoho mun+mmentisofoho.
29 A'amu Juta Ngk+lik hungkuno'njo so'nji Soul+'nji hungkuno hnnont+fi
Jisas+mne'no yoka hnn+mentohofofoho. Hof+ko Soul+mo wofonjaofano
lont+fi imentohofofoho.
30 A'amu Jisas+mne'no inomokommotofoso oso hunoso uyahon+ngki
Soul+mo hwaho Sisaliyamne'no motawent+fi ango Tasos+mne'no uhwoja-
mentohofofoho.
31 Hohosohonta a'amu Jisas+mne'no inomokommotofoso Jutiyanta'ango
so'nji Ngkalilinta'ango so'nji Someliyanta'ango so'nji hof+ko wop+ngo hu-
mamentohofofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofofoho.
O'o s+meho pompenjiyo'nji nohumant+fi Jisas+mo aho yokumpohn'nyo
kemokosyohumamotofofoho. An+tuye hungkuno haloho upeehon+ngkofi
An+tuye Towahuno Wop+ngo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moya'mi pi'n+ngo
engo nohotoswont+fi a'amu ne imo'n+mentohofofoho.

Pita kako ango Lita sopo a'amumo wop+ngo umokumentisofoho.

32 Pita ango ho'mo ho'mo emoyonto ango fipo Lita osopo nowento
An+tuye a'amu ne sonji humamentohofofoho.
33 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentiso-
foho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho.
Kako ijempohopo wentan+ngki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u
s+hune uyakolo'mojofoho.
34 Pita osohumo nuhwononto ul+mento, Ainiyas olohonta Jisas K+lais
wop+ngo wakumokono. Fil+kaho. J+je ijempoho ito'no fes+jwasyo. Ose
ulahon+ngki Ainiyas komo'no l+ka'mentisofoho.
35 A'amu ango Lita'nji Selou'nji humamentohofoso hwe sohumo uh-
wonont+fi Jisas+mne'no s+meho y+wolo'mokumentohofofoho.

Ango Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'nɨmentiso somo songo ulɨka'mentisofoho.

36 Ango nom'nepo Joupa Jisas a'mu fisi inomokammojosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngkɨlikɨso ole lɨmotofo Ntoukas. Sɨkuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojiyoho.
37 Oso hohosohonta mnokino tɨpemanto pe'nɨmentisofoho. Kakoe pijafo mijo yajɨjwontɨfi ango tokilonjwa'mjo yokintahopo ho'nahumentohofofoho.
38 Oso ango Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisasɨye inomokomoyo imotofo Joupa ango humamotofoso Pita ango Lita sopo humaho upa'nontɨfi hwe hufa'u sohwa'umo lɨhwojahonɨngkofi Pitamo ulɨmentisiyo. Kɨko nakwo'nji fɨpe. Kɨko nohontohumahotoho.
39 Ose ulahonɨngki Pita nupa'nonto nolɨkafonto umentisofoho. I'mofawentɨfi oso ango yokintaho sopo kotasɨmentohofofoho. Apɨwojo sofa Pita'njopo nolohofontɨfi humotaho lontɨfi manji'mofo, he, yo'mayo Ntoukas mtɨ'mokumentisoso Pitamo utɨhwamentohofofoho.
40 Pita ulɨmento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho. Pita kakoe sɨmo'mango ikinji ehumanto a'musiye pijafo wentanjo sohohnta'ni ole ulɨmento, Tapita, filɨkaho. Ose ulahonɨngki a'musi tɨmo hononto, Pitamo uhwononto lɨkofohumamentisofoho.
41 Pita kakoe aho nomanto ulɨka'mentisofoho. Nulɨkafonto Anɨtuye a'amu ne'nji apɨwojo ntnne'no joho ulonto a'mu songo hisimo utɨhwamentisofoho.
42 Olo hiloso Joupa sopo ho'nɨngkahonɨngki hwe moya'mi upa'nɨmentohofofoho. Oseso a'amu pi'nɨngo engo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho.
43 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mtɨ'mokiyo syoho'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo'nji Pita nohumentanɨngki sɨkuno pi'nɨngo memjao'mentisofoho.

10

A'amu ahwomo mta'ango sohwo hwe Kouniliyos osohumo u'manto hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Hwe fihwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo hweho. A'amu Loum mta'ango itokuso'njo fehohnjo *wan hantɨlet* (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho.
2 Hwe huhwo sohwo hofɨko'montohwa Anɨtumne'no hwomtame uloho'motofofoho. A'amu Juta umofonyo iyo somo ufo'ma'mojo hweho. Kako Anɨtumo jomo ulɨmojo hweho.
3 Sɨkuno fihwi akupo'nyo so'nji (3 *kɨlouk*) wojo hopa uhwonɨmentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo noswonto ulɨmento, Kouniliyos.
4 Ose ulahonɨngki Kouniliyos nuhwononto iyoho unɨngkahonɨngki ulɨmento. Hwe engofo, peho'no pohino. Ose ulahonɨngki ulɨmento, Jɨje hungkuno Anɨtumo ulɨwo'nɨngkohinoso upa'nɨwo'nɨngkiso hweho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mahnnoso Anɨtu nuhwononto kikine'no huno wopɨngo syokufɨsyalofoho.
5 Olohonta hwe fihwo ango Joupa sopone'no filɨhwajo. Saimoun Pitamne'no.

6 Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun
nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mitɨmomɨngopo
molinyofoho.
7 Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syoho ulohofiyo sohwa'u'nji
hwe itokuso'njo sohwatnne'no joho ulɨmentisofoho. Oso hwe itokuso'njo
Kouniliyosɨ'njo humamojo sohwo Anɨtumne'no huno syafɨhu'mojo hweho.
8 Kouniliyos oso a'amu sohwamo yo'mayo imo'nɨmentiso so'no ulonto
Joupamne'no uhwatɨmentisofoho.

Pita wojo hopa honɨngkonɨmentisofoho.

9 A'amu huhwo sohwa nowentɨfi honɨngkanopo saho fos-
yawo'mentohofofoho. Imɨngo ne'nji nolɨkafontɨfi Joupa mofonepo
i'mofɨwentanɨngkofi Pita ango tokilonjwa'mjomo nohumanto hinjopo
Anɨtumne'no jomo ulɨmo lonto antɨfepo kotasɨmentisofoho.
10 Pita mijoho uyahonɨngki wopayo wanɨmo nto ko yahonɨngki hofɨko
wopayo sokafo esyohumentanɨngkofi Pita wojo hopa uhwonɨmentisoso,
11 ahwomo mtompeehonɨngki hwapɨfe mɨkunɨmposo ahwomo mta'ni
pmmentisofoho. A'amu ahwomomjoso hwapɨfe tokwajo osofoso-
fahu'nohino somo nokemokoho'nowentɨfi antɨfepo pmmentohofofoho.
12 Hwapɨfe ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji yɨhufo'nji
nohu'mehinowentanɨngki uhwononto,
13 mampaho ole upa'nɨmento, Pita, nolɨkafohoji tongo yɨhufo yo'mayo
somo nofonjasyohoji hmnyo.
14 Ose ho'nɨngkahonɨngki Pita ulɨmento. Hwe Engo sohwosi, mimne-
hono. Tongo manilongoso manɨmnehono. O'o, manilongoso nakwoe
honɨngkano hungkunoso nonɨngkutoho nalɨmojofoho.
15 Ose ulahonɨngki mampaho hiso apa'no ho'nɨmento, Yo'mayo
Anɨtu wopɨngofoho lɨmentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho. Ose
ho'nɨmentisofoho.
16 Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto tɨfinjo apa'no imo'nonto ahwomomo
nɨhu'nahone sɨmentisofoho.
17 Pita ose uhwononto huno pi'nɨngo engo syafɨsyonto huno uyɨmento,
Oso uhwonɨngkoheso hwapɨngoso pipilo. Ose syofɨsyahonɨngki a'amu
Kouniliyos uhwatɨmentiso sohwa ifawo'mentohofofoho. Ifawentɨfi
Saimounɨye ango somne'no ulohonontɨfi nowentɨfi,
18 Saimounɨye hoku'yopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontɨfi
joho ulɨmentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo lohumaho. Ose
ulɨmentohofofoho.
19 Pita ahwomomjo uhwonɨmentiso so'no huno syofɨsyahonɨngki Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo sohwo ulɨmento, Upa'nyo. A'amu hufa'u sɨhunehwa
kikine'no tɨpeelokwofo.
20 Oso'no nolɨkafohoji hofɨko'nji fɨwanɨmno. Huno pi'nɨngo engo
syafɨsiyo'eno. Ngko uhwatɨmalefoho.
21 Ose ulahonɨngki Pita nowento a'amu sohwamo ulɨmento, Oso a'amu
sekwo hafɨhafe tɨpeelokwofo sohwasi ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo
peho'no pohofo.
22 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi Kouniliyos hwe yofe engo'njo a'amu
itokuso'njo mokosyohumayo sohwo nalɨmaso'no pɨhwono. Oso hwe
wopɨngo sohwo Anɨtumne'no huno syafɨhu'mojo hweho. A'amu Jutaso
ole lɨwo'nɨngkohofo, Hwe wopɨngo hweho. A'amu ahwomomjo oso hwe
huhwo sohumo ole ulɨma, Saimoun Pitamne'no filɨhwajo. Kakoe hungkuno
upa'nɨmnoho. Ose ulahonɨngkofi,

23 Pita nolutɨmanto mokosyawo'mentisofoho. Imɨngo ne'nji
nolɨkafontɨfi Pita hofɨko'nji a'amu nom'ne Jisasɨmo inomokomoyo imotofo
Joupanta'ango sohwanji umentohofofoho.

Pita Kouniliyosɨye ango sopono umentisofoho.

24 Nowentɨfi mo'nɨngkanta ango Sisaliya i'mofamentohofofoho.
Kouniliyos kakoe pone kakoe temtitofo so'nji a'amu nom'ne joho
lɨhwatɨmentiso so'ntnne'no hontohumamentohofofoho.
25 Pita wahumo lonto yahonɨngki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe
huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho.
26 I oso'no Pita nulɨkafonto ulɨmento, O'o, ngko kɨko pa'nyo hwo'nyoho.
27 Pita'nji Kouniliyosɨ'nji hungkuno hnnonji angomo noswonji hwe
moya'mi nuhu'mokontɨfi humentanɨngkofi u'ma'mentisiyefoho.
28 Pita hofɨkimo ulɨmento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amu
kengo kuyoho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu Juta hn'nwi nakwoe yahi-
noso ole, A'amu kengo so'nji mohumayo'njɨ'nwoho. Wopayo afapo nta'ni
manɨwo'nɨngkiyɨhwone'nwoho. O'o, wonyofoho lɨmotohwone'nwoho. I
oso hiso'no Anɨtu ole ntɨhwamasofoho. A'amu nom'neso hofɨko a'amu
Jutafe honɨngkano hungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho loho-
toho. O'o, a'amu hopi'nonohino Anɨtu afa'nohino uhwonɨwo'nɨngkisofoho.
29 Ntɨhwahonɨngki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmmalefoho. O'o
nupa'nonji pohono. Peho'no lontɨma'malofo.
30 Ose ulohonɨngkahonɨngki Kouniliyos ulɨmento, Sɨkuno osofosofahu'no
memjanɨmo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 *kɨlouk*)
Anɨtumo ulontanɨngko hwe fihwo nem'no he nɨhu'no tɨngkaho'nyo'njo
sohwo nje huyo'mo lohofonto
31 ntɨma, Kouniliyos, jɨje hungkuno Anɨtumo ulɨwo'nɨngkinoso
upa'nɨwo'nɨngkohoho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'mawo'nɨngkinoso
Anɨtu nuhwononto huno wopɨngo syokufɨsyalofoho.
32 Oso'no Joupa ango sopone'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no
filɨhwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho.
Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango
mitɨmomɨngopo molinyofoho.
33 Ose ntahonɨngki ngko komo'no hwe sohwa kohonyo'ne
lɨhwatɨmalefoho. Ose'no kɨko pohinoso wopɨngofoho. Anɨtu nakwo'nji
humalohwono. Anɨtu yo'mayo hungkuno kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyosɨye angomo hungkuno ulɨmentisofoho.

34 Ose ulahonɨngki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno niyohoho.
Anɨtu a'amu hopi'nonohino somo afa'nohino ulohofɨwo'nɨngkiso hweho.
35 Anɨtu a'amufe a'apaho so'no temtitofo so'no huno
mosyafɨsiyo'njofoho. O'o, a'amu Anɨtumo sɨmeho uyososo kakoe
honɨngkanomo inɨngkaweso sohumne'no Anɨtu sɨmeho wopɨngo
umo'nɨmontonoho.
36 Oso hungkuno Anɨtu a'amu Isɨlael somo uyɨmentisoso sekwo huno
moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas Kɨlais a'amu hopi'nonohinofe. Hwe
Engo hweho. Kakoe syoho ole, Anɨtu'nji a'amu'nji sɨmeho afa inyo'ne
imokuhwone hweho.
37 Sekwo soku huno moi'wonoho. Sɨmo'mo Joun A'amumo Mijo Kiy-
oma'mojo sohwo hungkuno wopɨngo lutɨhwamentiso sohonta Ngkalili sopo
hungkuno hiloso emanto Jutiya ango ho'mo ho'meemo ho'nɨmentisofoho.
38 Ole upa'nɨmentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango sohumo Anɨtu kakoe
Towahuno'nji yokumpohn'nyo'nji nuyahonɨngki Jisas kako ango'meemo

emoyonto a'amumo ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumo wonyo umokontanɨngki Jisas wopɨngo umokumentisofoho. Jisas kako'nohini umokumentiso'maho. O'o Anɨtu huhwo'njoho.
39 Nakwo a'amu *apousel* sohwona'ni yo'mayo Jisas a'amu Jutafe hwaho'nji Jelusalem sopo imentisoso uhwonɨmentɨhwone so'no selalokweno. Hofɨko Jisasɨmo fonjinto'ofahumentohofofoho.
40 Nope'nɨngkahonɨngki sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki Anɨtu ulɨkofahonɨngki Jisas kakoe a'amu'njopo i'mofapmmentisofoho.
41 Nulɨkofahonɨngki a'amu hopi'nono Jisasɨmo uhwonɨmentohofo'maho. O'o Anɨtu Jisasɨye hungkuno jo'ne nahwosopo'mentiso sohwona'ni uhwonɨmentɨhwonefoho. Jisas nope'nɨngkahonɨngki Anɨtu apa'no ulɨka'mentiso sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa nɨmentɨhwonefoho.
42 Ole nalɨmento sekwo nje hungkuno a'amumo yoloho filutɨhwamno. Ole ulɨmno. Anɨtu Jisasɨmo uhwosopo'mentiso sohwo a'amu poyo pe'nɨmentohofo so'nji songo humalofo so'njimo hungkuno ito'no mɨhwajiyo'ne honɨngkano yano ilofɨhwajiyo'ne uhwosopo'mentisofoho.
43 A'amu hohonta Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa kakine'no ulɨmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfijo'manji Anɨtu hofɨkoe wonyo wae yaofonefoho.

A'amu temtitofo kengo somo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo uhula'mo'mentisofoho.

44 Oso hungkuno Pita lontanɨngki a'amu upa'nɨmentohofo somo Anɨtuye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no
45 Jisasɨmo inomokommotofo Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmmentohofo sohwa nuhwonontɨfi pisopisaho mjalɨmɨwentɨfi yomo imentohofofoho.
46 Ole upa'nɨmentohofi a'amu kengoso hungkuno kengo kengo lontɨfi Anɨtumo hungkuno wopɨngo isamoyoka'nji ulɨmentohofofoho.
47 Pita nuhwononto ulɨmento, Olo a'amu loso nakwo hopa Anɨtuye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amu loso mijo nokiyomase'eno eso tɨhwo lonehoho. Awonoho.
48 Ose ulonto ulɨmento, A'amu somo Jisasɨmne'no fɨkiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ulɨmentohofi, Sɨkuno nom'ne memjaofɨhwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ulɨmentohofofoho.

11

A'amu Jelusalemmjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

1 Nom'ne *apousel* sohwanji a'amu Jutiya humamotofo so'nji ole upa'nɨmentohofi, A'amu kengoso hofɨko Anɨtuye hungkuno nupa'nontɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.
2 Pita Jelusalemne'no sahonɨngki a'amu Juta fehohnjo a'apaho sɨhu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ulɨmentohofofoho.
3 Oso a'amu sohwa Pitamo ole ulɨmentohofi, Kɨko a'amu a'apaho sɨhu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo nɨmahnno hwosoho. Oso wonyofoho.
4 Ose ulahonɨngkofi Pita yo'mayo imo'nɨmentiso so'no yoloho ulɨmentisofoho.
5 Ole ulɨmento, Ngko ango Joupa sopo nohumanji Anɨtumo jomo ulonji wojo hopa uhwonɨmentoheso, hwapɨfe engo ahwomo mta'ango pmmentisofoho. Oso hwapɨfe tokwajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokoho'nowentɨfi ngko'njopo pmmentohofofoho.

6 Nopahonɨngkofi hwapɨfe ajwomoˈmo uhwonɨmaleso yoˈmayo tongo, homa, yɨhufo somo uhwonɨmentohefoho.
7 Ose uhwonɨmentoheso ahwomo mtaˈni mampaho ole hoˈnɨmento, Pita filɨkaho. Oso tongo yoˈmayoso nofonjasyohoji hmnyo.
8 Ose hoˈnɨngkahonɨngki ulɨmentoho, Hwe Engofo, ngkilaho. Tongo manilongoso manɨwoˈnɨngkiyohe hwoˈnyoho.
9 Ose ulahonɨngko mampaho apaˈno hoˈnɨmento, Yoˈmayo Anɨtu wopɨngofoho lɨmentiso soˈno wonyofoho eso nolohotoho.
10 Ose hoˈnɨngkahonɨngki oso hopa hufaˈu sɨhune imoˈnɨngkahonɨngki nɨhuˈnahone ahwomomno sɨmentisofoho.
11 Nosontanɨngki hwe hufaˈu sɨhune nje ango humayo sopo iˈmofapmmentohofofoho. Hwe fihwo Sisaliyantaˈango sohwo ngkiyepono hwe hufaˈu sɨhune sohwamo uhwatɨmentisofoho.
12 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ntɨmento, Oso hwanji fɨwano. Huno piˈnɨngo engo syafɨsiyoˈeno. Ose ntahonɨngki olo hwe aho hopiˈnono fehohnjo angaˈnohino sohwanji hofɨkoˈnji Sisaliyaˈno umentɨhwonefoho. Nowentani Kouniliyosɨye angomo humamentɨhwonefoho.
13 Kouniliyos nalɨmento, Hwe ahwomo mtaˈango sohwo nje angomo nolohofonto ole ntɨmento, Kɨko ango, Joupaˈno aˈamu filɨhwajo. Hwe yofe hufaˈuˈnjo Saimoun Pitamneˈno filɨhwajo.
14 Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno hiso nupaˈnɨngkohoji kɨko jɨje aˈamu soˈnji Anɨtuye honɨngkano ne wotɨpemantɨfeho. Ose nalɨmentisofoho.
15 Ngko Anɨtuye hungkuno ulɨmentanɨngko Anɨtuye Towahuno noponto uhulaˈmoˈmentisofoho. Oso hiso nakuneˈno sɨmoˈmo pmmentiso hopafoho.
16 Ose uhwononji Jisasɨye hungkunomneˈno ole syafɨhuˈmentoho, Joun aˈamumo mijoˈnohino kiyomaˈmentiso soˈno hwangku Anɨtuye Towahuno Wopɨngo wosehuloˈafono.
17 Sɨmoˈmo nakwo Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono umentɨhwone sohonta kakoe Towahuno nejapmmentiso hopaso oso aˈamu kengo somo umentisofoho. Osoˈno ngko Anɨtumo pɨjwohumayoso pipilo. Awonoho, Ngko aˈamu hwoˈnyoho. Pita ose ulɨmentisofoho.
18 Oso hungkuno hiso oso aˈamu yokaˈnjo sohwanji nupaˈnontɨfi oso yokaso nohoˈnaofontɨfi Anɨtumo isamoyoka ulontɨfi ulɨmentohofi, Anɨtu aˈamu kengo somo sɨmeho uwolomokuwoˈnɨngkiso hweho. Hofɨko honɨngkano wonyo hoˈnaofɨkujoˈmanji oso aˈamu somo Anɨtu songo neˈno humayoˈne uyɨmtonoho. Ose ulɨmentohofofoho.

Aˈamu Antiyouk humamotofoso Anɨtuye syohoso kahopi imentohofofoho.

19 Sɨtifenɨmo fonjahumentohofo sohonta aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo aˈamu Jisasɨmneˈno nakwolaho lɨmotofo sohwa wonyo umokumotofofoho. Wonyo umokuwoˈnɨngkahonɨngkofi hiyaso humpoˈmentohofofoho. Nohumpentɨfi aˈamu fehohnjo Founisiya sopo iˈmofopahonɨngkofi nomˈneso hwaho weˈe Saipɨlos sopo iˈmofopahonɨngkofi nomˈneso ango Antiyouk sopo uˈmofapontɨfi oso hopo sopo aˈamu Jutaˈnohino somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentohofofoho.
20 I osoˈno aˈamu fehohnjo Jisasɨmo inɨngkamotofoso hwaho weˈe Saipɨlosntaˈango soˈnji aˈamu nomˈne ango Sailininta'ango soˈnji hofɨko ango Antiyouk sopo uhuˈmokontɨfi aˈamu kengo somo Jisasɨye hungkuno lutɨhwamentohofofoho. Aˈamu Jutaˈmaho. Oˈo, aˈamu Ngkɨlik somo lutɨhwamentohofofoho.

21 Lutɨhwamentohofo somo Anɨtuye yokumpohn'nyo yano uyahonɨngki
hwe moya'mi kengoso Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho.
22 Anɨtuye a'amu ne Jelusalem humamotofoso oso hungkuno hiso'no
nupa'nontɨfi Mponopasɨmo ango Antiyoukɨne'no lɨhwatɨmentohofofoho.
23 Mponopas i'mofawento uhwonɨmentisoso Anɨtu a'amu kengo
somo wopɨngo umokumentisoso uhwononto kako sɨmeho wopɨngo
umo'nɨmentisofoho. Oseso kako a'amu somo hungkuno yano ole uyɨmento,
Sekwo Anɨtuye hungkuno inɨngo seyo'eno Kakoe hungkunomo aho
yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno. Kakoe huyo'mo fosyohumamno.
Ose ulɨmentisofoho.
24 Mponopas huhwo sohwo hwe wopɨngo hweho. Kakoe sɨmehomo'mo
Anɨtuye Towahuno toyo yamo'nnyo hweho. Kakoe sɨmeho hi'ntnnono
Anɨtune'no yokumpohn'nyo unyo hweho. Oso'no a'amu pi'nɨngo engo
Anɨtumo inɨngkamentohofofoho.
25 Osohonta Mponopas nolɨkafonto Tasosɨmne'no nowento Soulɨmne'no
hafɨhafe tɨpmmentisofoho.
26 Notɨpemanto ango Antiyoukɨmne'no womentisiyefoho. Osopo An-
tiyouk a'amu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkamotofo so'nji nohumantɨfi hwe
moya'mi pi'nɨngo engo somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwentanɨngki soswo
anga'no uyakolo'mentisofoho. Antiyouk ango hopo sopo a'amu Jisasɨmo
inɨngkamotofo somo yofe Kɨlais we'e'nwoho hnnoma'mentohofofoho.
27 Hohosohonta a'amu Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa Jelusalem-
nta'ango nulɨko'mantɨfi Antiyoukɨmne'no umentohofofoho.
28 Hwe fihwo Anɨtuye hungkuno lɨmojo sohwo kakoe yofe Aka-
posɨyoho. Osohumo Anɨtuye Towahuno hungkuno uyahonɨngki Aka-
pos nolɨkafonto, ole ulɨmento, Hwangku hwaho hopi'nonohino lopo mi-
joho engo u'mofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe Kɨloutiyos
a'amu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso
i'mofapmmentisofoho.
29 Antiyoukɨ'njo a'amuso oso hungkuno mijoho so'no nupa'nontɨfi
a'amu Jutiya Jisasɨmo inɨngkamotofo somo ufo'mane'entɨfi hungkuno
nano mtito'mentohofofoho. Ose mtito'mentohofoso hnnɨmentohofi, Hwe
hamniyoho engo'njoso engo uyɨfe. Hwe hamniyoho we'e'njo sohwa we'e
uyɨfe. Ose hnnɨmentohofofoho.
30 Oso hiso yontɨfi hofɨko Mponopasɨ'nji Soulɨ'nji hamniyohoso oso hwa'u
uyohojɨku'mo'mojiyofoho. Jelusalem a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo sofe
hwe engo sohwamo uyɨmentisiyefoho.

12

Helout kako Jemɨsɨmo nofonjasyonto Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho.

1 Hohosohonta hwe yofe engo'njo Helout osohwo a'amu Jisas Kɨlaisɨmo
inɨngkawo'nɨngkohofo somo wonyo umokumentisofoho.
2 Hwe huhwo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo uhwojahonɨngki
hofɨko Jounɨye kola'wehwo Jemɨs oso hwi hosɨmno'nji fahumentohofofoho.
3 Fahumentohofo so'no a'amu Juta nuhwonontɨfi sɨmeho wopɨngo
umo'nɨngkahonɨngki Helout nuhwononto a'amu Jutafe sɨmeho wopɨngo
umo'nyo'ne Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho. Hohosohonta
a'amuso Sɨkuno Engo uhwonɨmotofofoho. Oso sɨkuno so'no ole lɨmotofo.
Sɨkuno hiso wopayo engo kamo'nnyoso ane nyo'nefoho lɨmotofofoho.

4 Osohonta Pitamo aho kento impo'angomo intofasyonto hwe itokuso'njo
mtitofo osofosofahu'nohino sohwamo umentisofoho. Hofɨko Pitamo uh-
wontohumayo'ne hwafoho. Oso mtitofo anga'nohino sohwa a'amu oso-
fosofahu'nohino hwafoho. Helout huno ole unɨmento, Olo Anɨtu A'amu
Isɨlael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafɨsiyo Sɨkuno Engo * moi'wo
imo'nɨngkuhwoso'no ngko Pita sohumo hwe moya'mife tɨmopo uhwatɨmo.
Ose syafɨhu'mentisofoho.
5 Pita impo'angomo nohumentanɨngki a'amu Jisas Kɨlaisɨmo
inɨngkawo'nɨngkohofoso Pitamne'no Anɨtumo jomo yokumpohn'nyo
ufo'mayo'ne ulɨmentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo Pitamo impo'ango mta'ni isɨhutofoma'mentisofoho.

6 Oso Sɨkuno Engoso moi'wo umo'nɨmonte'no yahonɨngki Helout huno
ole syafɨhu'mento, Mo'nɨngka ngko Pitamo hungkuno ulɨmo. Ose lɨmentiso
sohonta sɨkwo'miyo somo Pita a'amu itokuso'njo sohwa'u'njo ajwo'mo
saho fosyowentanɨngki ahwomo nano hufa'u'nji into'mentohofofoho. Hwe
nom'ne itokuso'njo sohwa hoku'yopo a'amu impo'angomjo sohwamo uh-
wontohumayo'ne'entɨfi loho'mentohofofoho.
7 A'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'angomo humentisofoho.
Noswahonɨngki iyohohopa longkonɨmentisofoho. A'amu huhwo sohwo
Pitafe hupepo hwanɨngo ufonjonto ulɨmento, Komo'no filɨkaho. Ose
ulahonɨngki ahwomo nano hufa'uyoso Pitafe aho mta'ni isɨhuto hmmok-
wajɨmentisofoho.
8 Oso a'amu huhwo sohwo ulɨmento, Jɨje ahuloho yohoji sɨfɨkwongofosyo
fiyo. Ose ulahonɨngki Pita yahonɨngki ulɨmento, Jɨje manji'mofo yohoji tɨfi
nnɨngkape.
9 Ose ulahonɨngki Pita hwe sohumo tɨfi inɨngkowahonɨngki impo'angomo
ulɨko'ma'mentisiyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo sohwo imentiso so'no
Pita huno ito'no muyɨmmentisofoho. Wojo hopa honɨngkonɨmentisofoho.
10 Siko nowenji a'amu itokuso'njo sɨmo'mjo sohwa impo'angomjo
somo uhwontohumayo sohwa nohumentanɨngkofi uyakolofonji nom'ne
a'amu itokuso'njo ayo soponjo sohwamo uyakolofonji hoku'yo ah-
womo yokino'nohinoso siki hwosampo'nɨngkahonɨngki mempo hohnta'ni
swolɨkofawenji honɨngkanomo umentisiyefoho. Osohonta hwe ahwom-
omjo sohwo Pitamo komo'no uhwotɨ'ma'mentisofoho.
11 Nuhwotɨ'mofahonɨngki Pita kako huno ito'no uyahonɨngki ole lɨmento,
Ngko huno niyohoho. Anɨtu kakoe a'amu ahwomo mta'ango uhwa-
jiso sohwo Heloutɨye aho mta'ni isɨhutofonɨmakwoho. A'amu Juta
sohwanji Heloutɨjonji yo'mayo wonyoso wontohofantɨfi imalofoso ne
mmo'nɨngkohoyohoho.
12 Huno ose uyahonɨngki Joun Makɨye kona'wohi Maliyafe angomno
umentisofoho. Oso ango somo a'mu pi'nɨngo nuhu'mokontɨfi Anɨtumo
jomo ulontanɨngkofi,
13 Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwanɨngo fonjahonɨngki a'mu
syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uhwosampo'mo lonto pmmen-
tisofoho.
14 Pitafe mampaho upa'nonto ole lɨmento, U, olo Pitafoho.
Ose lonto kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho. Oso'no
mɨhwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no
swonto ulɨmento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho.

* **12:4:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

15 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Kɨko ilo'nnyo kiyoho. Ose ulahonɨngkofi kako yokumpohn'nyo imo'nonto ulɨmento, Awonoho. Kako nehopi pohoho. Nɨhu'no nehopi selohono. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.
16 Ose lontanɨngkofi Pita hoku'yopo hwanɨngo ne'no fongku'mentisofoho. Hofɨko hano hwosampo lohofontɨfi uhwonɨmentohofoso Pita nohumentanɨngki uhwonontɨfi yomo yomo imentohofofoho.
17 Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo humahonɨngkofi Pita ulɨmento, Anɨtu impo'ango mta'ni isɨhutofonɨhwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ulɨmento, Sekwo Jemɨsɨ'nji nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ulɨmno. Ose ulonto mempo swaponto nom'ne ango kengopono umentisofoho.
18 Hwangku imɨngo'nji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yontɨfi ole hnnɨmentohofi, Pita ntɨ'mto.
19 Ose hnnɨngkahonɨngkofi Helout ulɨmento, Sekwo Pitamne'no hafɨhafe fɨtɨpmno. Ose ulahonɨngki wonyopi tɨpmmentohofofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwamo ulɨmento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofo sohwamo fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya ulɨko'manto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'nɨmentisofoho.

20 Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ulɨmentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syafɨhu'mentohofi, Helout nakumne'no sɨmano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syafɨsyontɨfi nuhu'mokontɨfi Helout kakoe hungkunoso pompengo wonamofono lontɨfi lɨmentohofofoho. Sɨmo'mo hofɨko Mpɨlasɨtosɨ'nji hungkuno ito'no melɨhwatɨmentohofofoho. Mpɨlasɨtos huhwo sohwo kako Heloutɨye ango engo somo mokosyohumayo hweho. Hofɨko oso yokaso wope'nono lontɨfi jomo ulɨmentohofofoho.
21 Oseso Helout a'amu so'nji nuhu'mokuhwasi hungkuno lane'ento sɨkuno ho'nahumentisofoho. Oso sɨkuno somo Helout a'amu mnokino engo'njo sohwafe hwapɨfe wonyoangkafoso pa'nonto epohumayo wopɨngo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ulɨmentisofoho.
22 Ose lontanɨngki a'amu sohwa joho ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo a'amu'maho. O'o Anɨtu pa'nɨngo hweho.
23 Helout ose upa'nonto huno syafɨhu'mento, Ou Anɨtu pa'nyo hwo'nyoho. Oso kakoe huno hiso Anɨtu nuhwononto a'amu ahwomomjo sohwo Heloutɨyepono uhwojahonɨngki Helout sohumo hwanɨngo fongku'mentisofoho. Nofonjahonjo sohonta pihnnyo Heloutɨye a'apaho nolongkwopmmokosyahonɨngki poyo pe'nɨmentono.
24 Anɨtuye hungkuno ango'meemo ho'nɨngkahonɨngki a'amu pi'nɨngo engoso Jisasɨmo inɨngkamentohofofoho.
25 Mponopasɨ'nji Soulɨ'nji Jelusalemne'no hamniyoho motawenji osopo syoho moi'wo esojwaofonji Joun Mak'nji Antiyoukɨmne'no umentisiyefoho.

13

Hofɨko Mponopasɨ'nji Soulɨ'njimo Anɨtuye syoho iku'mofo'ne uhwatɨmentohofofoho.

1 A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo ango Antiyouk humamotofoso a'amu fehohnjo somo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwamotofofoho. A'amu

fehohnjoso a'amu nom'ne somo mesyolutɨhwamotofofoho. Hofɨkoe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe wonɨsa'nyo sohwo, Lusiyos ango Sailininta'ango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engo'njo Helout Tetɨlak, sohwo'nji humamojo sohwo, Soulɨ'njoho.

2 A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofoso nuhu'mokontɨfi wopayo manyo'njo yontɨfi Anɨtumo jomo ulontanɨngkofi Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ulɨmento, Sekwo Mponopasɨ'nji Soulɨ'nji nom'ne syoho uyɨmale so'no uhwosopopmno.

3 Ose ulahonɨngki hofɨko wopayo humaho ne'no humantɨfi Anɨtumo jomo ulontɨfi hwe sohwa'umo aho kisusyontɨfi sikimo uhwatɨmentohofofoho.

Hwaho Saipɨlos sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho.

4 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hwe sohwa'umo uhwojahonɨngki siko Selusiya'no umentisiyefoho. Osopo siko yofayokinomo nokotosahonɨngki hwaho we'e Saipɨlosɨne'no motowako'mentisofoho.

5 Nomotowekahonɨngki oso hwe huhwo sohwa'u Salomis ango sopo i'mofawenji a'amu Jutafe tajo ango hopi'nonohinomo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho. Joun Mak siko'nji nohumantɨfi ufo'ma'mentisofoho.

6 Siko Salomis ango sopo ulɨko'manji emoyonji, hwaho we'e nongki-hnta'ni ango nom'ne Pafous sopo ifawo'mentisiyefoho. Oso ango hopo sopo a'amu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisasɨyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo'nji peefo'nji hwoso'nji imojo hweho. Kako Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo hweho.

7 Mpajisas huhwo sohwo hwe yofe engo'njo Sesiyas Poulos sohwoe a'amufoho. Sesiyas Poulos sohwo hwe huno wopɨngo'njo hweho. Kako Anɨtuye hungkuno upa'nɨmo lonto Mponopasɨ'nji Soulɨ'njine'no joho ulɨmentisofoho.

8 Mpajisas oso hiso'no nupa'nonto Mponopasɨ'nji Soulɨ'njine'no ngkilaho lonto sotofo ulɨmentisofoho. Kako hwe yofe engo'njo sohumo ulɨmento, Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyohotoho ulɨmentisofoho. Oso Mpajisas sohwo a'amu Ngkɨlikɨ'njoso yofe nom'ne ole mulɨmotofi Elimasɨyoho.

9 Soul osohwo nom'ne yofe ole Poulɨyoho, * ulɨmotofofoho. Mpajisasɨye Hungkunomo Poul nupo'nɨngkahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako Poulɨye hunomo ufohotofahonɨngki hwe hwoso sohumo sɨmano upento hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento.

10 Kɨko Setenɨye hwomu hwosoho. Kɨko yo'mayo honɨngkano wopɨngo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno so'nji honɨngkano wonyo so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji kɨko hwapɨngo hwosoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo yɨwolo'mokonji hwasyo lutɨhwamotnno hwosoho. Olo yahino loso moho'naofeso peho'neto.

11 Kɨko upa'nyo. Olohonta Anɨtu wonyo wakumokumontonoho. Kɨko tɨmpi'nyo imo'nɨngkohoji mofehi'nyoso muhwonhnnehino. Hwangku apa'no nuhwonhnnefoho. Ose ulahonɨngki Elimasɨye tɨmo komo'no tɨmpi'nyo imo'nɨmentisofoho. Tɨmpi'nyo imo'nonto kako a'amu honɨngkano utɨhwayo'ne hafɨhafe tɨpmmentisofoho.

---

* **13:9:** Oso yofe Soulɨyeso Hipɨlu hungkuno mta'ango imo'nyofoho. Oso yofe Poulɨyeso Ngkɨlik hungkuno mta'angofoho. A'amu fiso hofɨkoe huno ole, Soul sohwo Poulɨyeso kakoe huno mta'angofoho syafɨhu'mentohofofoho. Hwapɨngoso kako Anɨtuye hungkuno syoho a'amu Ngkɨlik ajwo so'mo yonto meehntɨmentisofoho.

12 Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto An+tumo s+meho hi'ntnnono uyonto An+tuye hungkuno Poul lut+hwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Ango Antiyouk Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

13 Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofo sohwanji Pafous ango sopo nul+ko'mahon+ngkofi yofayokino nut+manto hwaho nom'ne Pam+filiya sopo ango Peka sopo kuhwojamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uhwot+'mofonto Jelusalemne'no umentisofoho.
14 Hof+ko ango Peka ul+ko'mant+fi nosont+fi ango Antiyouk hwaho Pisitiya sopo s+'mo'mentohofofoho. S+kuno iyoho humayo somo hof+ko a'amu Jutafe tajo ango somo noswont+fi osopo humamentohofofoho.
15 Mouses+ye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwanjiye hungkuno so'nji atofo lont+fi hwe engo tajo ango syoho'njo sohwa Poul kakoe a'amu ntnne'no l+hwat+mentohofofoho. Ole ul+mentohofi, Nakwoe a'amu sohwasi, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe s+mehomo sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwas+'manji noho fil+mno.
16 Ose ulahon+ngkofi Poul nol+kafonto aho ho'noma lohofonto ul+mento, Sekwo a'amu Is+lael soku sekwo'nji a'amu kengo An+tumo jomo ul+wo'n+ngkohofo soku sekwo upa'n+mno.

17 An+tu a'amu Is+lael hn'nwiye An+tuyoho. Kako nakwoe ajuyohwosamo uhwosopo'mentisofoho. Hof+ko hwaho Ijip osopo kihn'nawo'nnyo hwafoho. I oso'no osopo nohumentan+ngkofi An+tu wop+ngo ulohofahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo imo'n+mentohofofoho. Hwangku An+tu kakoe yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepo uhwojamentisofoho.
18 Hwaho a'amu anepo emoyont+fi yo'mayo wonyoso yahon+ngkofi An+tu nuhwononto s+meho tango umentisofoho. Osopo emoyontan+ngkofi soswo *fouti* (40) uyokolofahon+ngki,
19 a'amu temtitofo kengo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne aho mta'ni hufa'u oso a'amu somo An+tu wae yaofonto hof+koe hwaho a'amu Is+lael somo uy+mentisofoho. Oso hwaho yofe Kenan+yoho.
20 Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno ito'no m+hwajiyo'ne uhwosopo'mentisofoho. A'amu hungkuno ito'no m+hwajiyo sohwa a'amu Is+lael somo umokosyohumentan+ngkofi soswo *foua hant+let fif+ti* (450) uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahon+ngki a'amu An+tuye hungkuno lut+hwamojo sohwo Samuel imo'n+mentisofoho.

21 Samuel nohumentan+ngki a'amu Is+lael+so An+tumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ul+mentohofofoho. Ose ulahon+ngkofi An+tu kako Kis+ye hwomu Soul sohumo uhwosopo'mentisofoho. Kakoe temtitofo Mpenyamin+yoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentan+ngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho.
22 Uyokolofahon+ngki hwe huhwo sohumo An+tu wae yaofonto, nom'ne hwe songo Ntefit+mo uhwosopo'mentisofoho. Osohune'no An+tu ole ul+mento, Olo hwe lohwo Ntefit Jesiye hwomu sohumne'no nje s+meho n+mo'n+ngkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefit wonn+ngka'mte hweho.
23 Ntefit+ye imu sohwo Jisas+yoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Is+lael+fe wonyo engo tangoso Jisas+mo kotas+mentisofoho. Oso hiso'no hohonta An+tu Ntefit+mo ul+mentisoso olohonta ne imo'nalofoho.

24 Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu
Isɨlael somo lutɨhwamento, Sekwoe honɨngkano wonyo pi'nɨngo engoso
foho'naopmno. Anɨtumo sɨmeho yɨwolo'mokukuji tɨfi finɨngkamno.
25 Joun nje syoho moi'wo umo'nono lonto a'amu somo ulɨmento, Sekwo
ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso
ngko'maho. I oso'no we'enepo nopone hweho. Ngko hwe wopɨngo
hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe sɨfɨkwongo fosyo isɨhuto'mne'maho.
Hwapɨngoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo
hwo'nyoho.
26 Nje a'amufo. Apɨlohamɨye temtitofo so'nunonji a'amu temtitofo
kengoso Anɨtumo jomo ulɨwo'nɨngkohofo soku, oso hungkuno hwe
fihwo nakwoe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no Anɨtu
lɨhwatɨmentisofoho.
27 Oso hwe huhwo sohwo Jisasɨyoho. A'amu Jelusalem humamotofo so'nji
hofɨkoe hwe engo sohwanji olo hwe sohumne'no huno ito'no muyofoho.
Sɨkuno iyoho humayo homo homo Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwafe
hungkuno atofo lontɨfi haloho maposo'njo imentohofofoho. Anɨtuye
hungkuno lɨmotofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Oso hwe huhwo so-
humo yo'mayo wonyo ulohopitnnefoho. Ose mtɨ'mokumentohofofoho. Oso
wonyo hiso hofɨko uloho'mentohofofoho.
28 Hofɨko Jisasɨye honɨngkano wonyo so'no huno ko tɨpentɨfi a'amuso
Pailotɨmo ulɨmentohofi, Fonjinto'ofahumno.
29 Anɨtuye hungkuno lɨmotofo sohwa yo'mayo Jisasɨmo wonyo
ulohopitnne so'no mtɨ'mokumentohofoso olo a'amu huhwo sohwa
wonyo hiso yontɨfi iyo hwojiyafɨku'nnyo mta'ni motapontɨfi sokimo'mo
ho'nahumentohofofoho.
30 I oso'no Anɨtu apa'no songo ulɨka'mentisofoho.
31 A'amu Ngkalilinta'angoso Jisasɨ'nji Jelusalemno umentohofoso hohoso-
honta sɨkuno pi'nɨngo engo Jisasɨmo uhwonɨmentohofofoho. Olohonta
oso hwe huhwo sohwa hofɨko a'amu Isɨlael somo Jisasɨye hungkunoso
lutɨhwalokwofo.
32 Oso'no olohonta Mponopasɨ'nji ngko'nji Anɨtuye hungkuno woselon-
tayo'no pɨhwayo. Anɨtu neyakwosamo hungkuno nto ulɨmentisofoho.
33 Olo hungkunoso olohonta ne imo'nɨmasofoho. Hungkuno hiso ole,
Anɨtu Jisasɨmo songo ulɨko'mentisofoho. Oso hiso'no Ta'njo Iyoswo 2 somo
ole mtɨ'mokumento,
Kɨko nje hwomu hwosoho.
Olo sɨkuno lomo nje yokumpohn'nyo kijapm'mo a'amu hopi'nono yofe
wakuhwopɨfe, ngko hnnɨngkwo hwo'nyoho.
Ose mtɨ'mokumentisofoho.
34 Nom'nepo Anɨtu kako Jisasɨmo songo lɨkafo'ne apa'no poyo
mape'nyo'ne so'no Jisasɨmne'no ose ulɨmento,
Yo'mayo wopɨngoso uloho'mne'no Ntefitɨmo uyɨmentoheso wokijapm-
monne'no yohono.
35 Anɨtu nom'ne Ta'njo Iyoswo somo ulɨmento,
Kɨko jɨje Hwe Wopɨngo Syoho Kilohofiyo sohumo ito'no esyohumusoso
kako nope'nɨngkuhwosi pisakino mowanehoho.
Ose ulɨmentisofoho.
36 Nakwo Ntefitɨmne'no huno moi'wonoho. Kako nohumanto Anɨtuye
hungkunomo tɨfi inɨngkamojo hweho. Kako poyo pe'nɨngkahonɨngki
kakoe pijafoso ajuyohwosanjopo ijopijisyosyahonɨngkofi osopo pisakino
wa'mentisofoho.

37 I oso'no hwe nom'ne sohumo Anɨtu ulɨko'mentiso sohwo pisakino
mowasofoho.
38 Nje a'amu soku oso'no sekwo huno ito'no waseyono. Nakwo olo so'no
hungkuno woselantane'no yɨhwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe
wonyo wae weesemo'mto pmmentiso hweho.
39 Mousesɨye honɨngkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso
hopa'maho. O'o, oso hungkuno hiso a'amumo wopɨngo mmokiyofoho. I
oso'no oso hwe huhwo sohwa Jisas kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkafijoso
sekwoe wonyo wae yasemofɨhwosi a'amu wopɨngo wasemokumontonoho.
40 I oso'no sekwo huno ito'no fisyafɨhupmno. Hohonta Anɨtuye hungkuno
lɨmotofo sohwafe hungkuno mtɨ'mokumentohofoso sekumne'no ne
imo'nonoho.
41 Hungkuno ole,
Sekwo yo'mayo uhwonɨwo'nontɨfi yo'mayo ne'njo so'no nakwolaho lalok-
wofo.
Sekwo oso'no huno syafɨhupɨfijoso poyo wope'nantɨfeho.
Sekwo nohumentanɨngkuji ngko yo'mayo wopɨngo yalokwe so'no a'amu
losetɨhwafijoso sekwo haloho mupa'nɨfitnnehofo.
Hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono muyɨfitnnehofo.
Oso hungkunoso Poul ulɨmentisofoho.
42 Ose ulonto Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ango uhu'mokiyo somo woswopaho
lonji yontanɨngki ulɨmentohofi, Nom'ne sɨkuno iyoho humayo somo olo
hungkuno hiloso apa'no fonalinyo.
43 A'amu ango uhu'mokiyo somta'ni nohotoswopahonɨngkofi a'amu
Juta fehohnjo so'nji a'amu kengoso Jutafe honɨngkanomo inɨngkamotofo
so'nji Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji womentohofofoho. Siko a'amu homo somo
ulɨmentisiyo, Sekwo Anɨtuye hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Kako wopɨngo
semokosyohumane so'no sɨmeho ne'njo uyɨmno.
44 Oso nom'ne sɨkuno iyoho humayo somo a'amu pi'nɨngo
engo ango uhu'mokiyo somo Anɨtuye hungkuno upo'nano lontɨfi
uhu'mokumentohofofoho.
45 Ose uhu'mokahonɨngkofi a'amu Jutaso a'amu pi'nɨngo somo uh-
wonontɨfi hintotohino umnɨngkahonɨngki Poulɨ'nji Mponopasɨ'ntnne'no
nakwolaho lontɨfi sitofo ulontɨfi sikoe hungkunomo hwotoho hmmentoho-
fofoho.
46 Ose ko yahonɨngkofi siko iyoho munnɨmentisofoho. Siko ulɨmentisiyo,
Sekwo a'amu Juta soku Anɨtuye hungkuno sɨmo'mo selɨmalohwoyo.
Oso hiso sekwo nupa'nontɨfi hohujo ikinjao'malofofoho. Hohujo ikin-
jao'malofo kalohi songo ne'no mohumafitnnehofo. Sekwoe syohofoho.
Upa'nɨmno. Olo hilo so'no nekwo a'amu kengo somo Anɨtuye hungkuno
wolutɨhwantayoho.
47 Anɨtu ole nalɨmento,
Ngko a'amu kengo sofe pomponaho pa'nyo sehwosopehono.
Sekwo hwaho yawojo'meemo nje honɨngkano utɨhwamno.
Ngkimo nɨ'mayo'nefoho.
48 Ose ulahonɨngki a'amu kengoso nupa'nontɨfi Anɨtuye hungkuno so'no
sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho. Anɨtu hohonta oso a'amu songo
ne'no humayo'ne uhwosopo'mentisoso oso sɨkuno somo Jisasɨmo sɨmeho
hi'ntnnono umentohofofoho.
49-50 Oseso Anɨtuye hungkuno ango'meemo ho'nɨmentisofoho. I
oso'no a'amu Jutaso Poulɨ'nji Mponopasɨ'njimo sitofo ulontɨfi hwe yofe
engo'njo sohwanji moya'mi hamniyoho'njo Jutajafe tajo ango somo

syuwo'nɨngkohofo so'njimo ulɨkofahonɨngkofi hofɨko sitofoso nupa'nontɨfi Poulɨ'nji Mponopasɨ'njimo wonyo uloho'mentohofofoho.
51 Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko sɨfemjo hwaho wae yao'mentisiyoso a'amufe honɨngkano wonyo utɨhwayo'nefoho. Wayo yaofonji ulɨmentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso Anɨtu uhwonɨngkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nulɨko'manji Aikouniyamne'no womentisiyefoho.
52 Anɨtuye a'amu ne Antiyouk humamotofoso sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkahonɨngkofi Anɨtuye Towahuno'nji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

1 Oseso siko Antiyouk imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko Jutafe tajo ango uhu'mokiyo sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwahonɨngki a'amu Juta fehohnjo a'amu kengo so'nji Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.
2 I oso'no a'amu Juta fehohnjo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njoso hofɨko Poulɨ'nji Mponopasɨ'njimo sitofo ulontɨfi a'amu kengo somo ulɨkofahonɨngkofi hofɨko sikimo wonyo uloho'mentohofofoho.
3 Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko Aikouniyam ango sopo ne'no nohumanji Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo lutɨhwamentisiyefoho. Siko iyoho munnɨmentisofoho. Anɨtu sikimo sosofitofosyohumentanɨngki siko yo'mayo kengo wonyoangkafo itɨhwamentisiyefoho.
4 Oso ango hopo sopo a'amu fehohnjo *Apousel* Poulɨ'nji Mponopas sohwa'u'njimo sɨmeho afa inɨngkahonɨngkofi nom'ne a'amuso nakwolaho lɨmentohofofoho. Oso'no hofɨko husilo'mentohofofoho.
5 A'amu Juta fehohnjo hofɨkoe hwe engo sohwa'ntnne'no a'amu kengo fehohnjo so'nji uhu'mokontɨfi hnnɨmentohofi, Nakwo Poulɨ'nji Mponopasɨ'njimo sojo wofonjosyano lontɨfi imentohofofoho.
6 Siko oso hiso'no nupa'nonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufa'u ole, Lisɨtɨla'nji Ntepe'njoho.
7 Osopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho.

Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko ango Lisɨtɨla sopo syoho imentisiyefoho.

8 Oso Lisɨtɨla ango hopo sopo hwe fihwo sɨfe wonyo'njo sohwo humunyoponoho. Kona'wohi aswo mta'ni ose'nohini ma'mentisofoho. Kako hano memayo'njo hweho.
9 Oso hwe huhwo sohwo Poulɨye hungkuno nupa'nonto sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentisofoho. Oso'no Poul uhwonɨmentisoso kako sɨfe wopɨngo umokiyo'ne syofɨsyahonɨngki uhwonɨmentisofoho.
10 Poul hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Kɨko nolɨkafohoji jɨje sɨfe'nji filɨkofohumaho. Ose ulahonɨngki kako komo'no solɨkofapi lohofonto hano emmentisofoho.
11 Oso Poul imentisoso hwe moya'mi nuhwonontɨfi hofɨkoe hungkuno mohm'no lɨmentohofi, Anɨtu pi'nɨngo pi'nɨngo humalofo. Hufa'u hwa'u a'amu imo'nonji nakuyepono pisiyo hwaswoho.
12 Ose lontɨfi hofɨkoe anɨtu sohwa'uye yofe Mponopasɨ'nji Poulɨ'njimo mulɨmentohofi, Mponopas Susɨyoho. Poul hungkuno lɨwo'nɨngkiso sohwo Hemesɨyoho. Ose mulɨmentohofofoho.
13 Oso anɨtu Sus kakoe ango engo kakoe yofe ho'nomayo'ne yolohopo molinyofoho. Susɨye ango mokosyohumayo sohwo ahwomo yahu'nji wokoso'nji kusomno motasɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo'nji

a'amu hopi'nonohino so'nji yahu'nji wokoso'nji Poulɨ'nji Mponopasɨ'njimo uyantɨfi imentohofofoho.
14 Oso hiso'no Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji nupa'nonji yahino hiso nekwolaho lonji sikoe nem'no manji'mofo sɨsɨmpo'mentisiyefoho. Siko hano hwe moya'mi'njopono nowenji ajwopo nta'ni joho ulɨmentisiyefoho.
15 Ole ulɨmentisi, Oso sekwo a'amu soku peho'no yalokwofo. Nekwo a'amu hwoya'yoho. Sekwo hopa hwoya'yoho. Nekwo Anɨtu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sekwoe yo'mayo hwasyoso ho'naofo'ne'no selalokuhwoyo. Noho'naofɨkuji Anɨtu songo ne'no humayo'ne sohumo finɨngkamno. Kako ahwomo'nji hwaho'nji ayo'nji yo'mayo songo humayoso mtɨ'mokumentiso sohune'no selalokuhwoyo.
16 Anɨtu hohonta a'amu hofɨkoe yahino wonyo imotofo so'no uhwontohumamentisofoho.
17 I oso'no Anɨtu kako yo'mayo wopɨngo utɨhwa'nyopo nejapɨwo'nɨngkiso hweho. Anɨtu kako ahwomomo humanto ifoyo nejaponteso nakwoe yo'mayo nonyo wosopayo wopɨngo i'mofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe sɨmeho wopɨngo nemo'nalofoho.
18 Ose ko ulahonɨngki hofɨko Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji yahu uyantɨfi yahonɨngkofi nekwolaho ulɨwo'nɨmentisiyefoho.

Poulɨmo sojo fongku'mentohofofoho.

19 A'amu Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ango Antiyouknta'ango so'nji nom'ne a'amu Aikouniyam mta'ango so'nji Poul sohumne'no nakwolaho lontɨfi nopontɨfi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinontɨfi Poulɨmo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nofonjontɨfi poyofoho lontɨfi mempo hohnta'ni mehusɨmpee'mentohofofoho.
20 I oso'no a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo sohwa Poulɨmo ho'nahumentohofo sopo uhu'mokahonɨngkofi Poul apa'no songo lɨka'mentisofoho. Nolɨkafonto angkuhwafo engo sopono asomo umentisofoho. Mo'nɨngka Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ango Ntepe sopono umentisiyefoho.
21 Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ango Ntepe i'mofawenji Anɨtuye hungkuno lutɨhwahonɨngki a'amu pi'nɨngo engo nupa'nontɨfi tɨfi inɨngkomotofofoho. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lisɨtɨla'nji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ango Antiyouk osopono asomo umentisiyefoho.
22 A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ulɨmentisi, Sekwo Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo fɨkesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwangku sohonta Anɨtuye ango wopɨngo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohumentɨhwantanoho. Ose lutɨhwamentisiyefoho.
23 Ango ho'mo so'mo a'amu Jisasɨmo sɨmeho umotofo sopono Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji a'amu anga'no anga'no uhwosopo'mentisiyefoho. A'amu Jisas Kɨlaisɨmo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humantɨfi Anɨtumo a'amu somne'no jomo ulɨmentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no sɨmeho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo kɨko umokosyohumaho. Ose ulɨmentisiyefoho.

Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko hwaho Siliya ango Antiyouk asomo umentisiyefoho.

24 Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pamɨfiliya i'mofapmmentisiyefoho.

25 Siko nowenji ango Peka sopo Anɨtuye hungkuno lutɨhwanji ango
Ataliyaˈno umentisiyefoho.
26 Osopontaˈango yofayokinomo nokotosahonɨngki Antiyoukɨmneˈno
wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyouk hoˈmo soˈmo
aˈamu Jisasɨmneˈno hitoho uloˈmojoso Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji Anɨtuye
syohomneˈno uhwojahonɨngkofi siko oso syoho hiso moiˈwo yonji asomo
pmmentisiyefoho.
27 Siko Antiyouk asomo iˈmofopahonɨngki aˈamu hopiˈnono
uhuˈmokahonɨngkofi siko yoˈmayo yoˈmayo Anɨtu imentiso soˈno
lutɨhwamentisiyefoho. Siko ole ulɨmentisiyo, Anɨtu aˈamu kengo somneˈno
honɨngkano hwosompeehonɨngki hofɨko sɨmeho hiˈntnnono umalofofoho.
28 Ose ulonji osopo humamojiyefoho.

15

Ango Jelusalem uhuˈmokumentohofofoho.

1 Hwe fihwa hwaho Jutiyantaˈango sohwa Antiyoukɨmneˈno pmmen-
tohofofoho. Osopo aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo hungkuno ole
lutɨhwamentohofi, Sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkuno aˈapaho sɨhu
koloˈnyo soˈno tɨfi minɨngkayoˈmanji Anɨtu kako mosetɨmanefoho. Ose
lutɨhwamotofofoho.
2 Oso hungkuno hiso Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji nupaˈnonji aˈamu Jutiya
ntaˈango soˈnji yoka ikujoho hopa hnnɨmentohofofoho. Osoˈno aˈamuso
ole ulɨmentohofi, Poulɨˈnji Mponopasɨˈnji nomˈne aˈamu Antiyouknta'ango
soˈnji Jelusalemmneˈno fisɨmno. Osopo *apousel* nomˈne sohwanji hwe engo
sohwanji olo hungkuno hilo soˈno itoˈno womɨhwojantɨfeho.
3 Ose lontɨfi uhwatɨmentohofofoho. Nowentɨfi hwaho Founisiyaˈnji
Someliyaˈnji osopono nohumantɨfi oso ango soponjo aˈamu somo
ulɨmentohofi, Aˈamu kengo sohwa Anɨtumo hofɨkoe sɨmeho uyalokwofo.
Ose ulahonɨngkofi hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmentisofoho.
4 Jelusalem iˈmofopahonɨngkofi osopo aˈamu *apousel* sohwanji hwe engo
sohwanji isamoyoka ulahonɨngkofi Antiyouknta'angoso yoˈmayo Anɨtu
imentiso soˈno ulɨmentohofofoho.
5 Aˈamu Falisi fehohnjo Jisasɨmo inɨngkamotofo sohwa nolɨkafontɨfi
ulɨmentohofi, Aˈamu kengoso Jisasɨmo inɨngkowalokwofoso hofɨkoe
aˈapaho sɨhu wakoloˈnɨfe. Ole ulɨmno, Sekwo Mousesɨye honɨngkano
hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Ose ulɨmentohofofoho.
6 Aˈamu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo soˈno
itoˈno melɨwejiyoˈne uhuˈmokumentohofofoho.
7 Oso hungkuno soˈno neˈno lontɨfi lontɨfi Pita nolɨkafonto ulɨmento,
Nje aˈamufo, sekwo huno moiˈwonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso
nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta aˈamu kengo somo Anɨtuye
hungkuno lutɨhwayoˈne nɨhwosopoˈmentiso hwoˈnyoho. Osoˈno hofɨko
nupaˈnɨngkuji sɨmeho hiˈntnnono uyantɨfeho.
8 Anɨtu kako aˈamufe sɨmehomo huno uyɨwoˈnɨngkiso hweho. Aˈamu
kengo somo Anɨtu kako hofɨkineˈno sɨmeho wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngki
kakoe Towahuno Wopɨngo nakumo nejapmmentiso hopa uyɨwoˈnɨngkiso
hweho.
9 Anɨtu nakumo aˈamu kengo soˈnjimo yahino afa nelohofalofoho. Hofɨko
sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uyahonɨngkofi oseso Anɨtu kako hofɨkoe
wonyo wae yaofalofoho.

10 Sekwo Anɨtuye sɨmehomo tango peho'no umokalokwofo. Mousesɨye honɨngkano hungkuno tango engo'njofoho. Oso tango hiso ajuyohwosanji nakwo'nji ito'no miyo'njo imotohwonefoho. Oso'no olo a'amu kengo somo oso tango hiso peho'no uyantɨfe'no yalokwofo.
11 O'o, Jisas kako nakumne'no hitoho ulofahonɨngki nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentisofoho. Oso hiso'no nakwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwaso'no kako wonetɨma'mtonoho. Oso'nohinofoho. A'amu kengoso hungkuno homo somo inɨngkafijo so'no Anɨtu utɨma'mtonoho.
12 Ose ulahonɨngki a'amuso nupa'nontɨfi mampi'nyo humentanɨngkofi Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ulɨmentisi, Siko a'amu kengo so'nji nohumanji yo'mayo kengo wonyoangkafoso Anɨtu itɨhwamentiso so'no lutɨhwamentisiyefoho.
13 Moi'wo lahonɨngki Jemɨs ulɨmento, U, nje a'amufo, nje hungkuno upa'nɨmno.
14 Saimoun Pita ole nalohi, sɨmo'mo a'amu kengoso Anɨtuye a'amu ne mmo'nyo'njo imotofofoho. Olohonta Anɨtu hofɨkine'no honɨngkano imo'mentiso so'no hofɨko kakimo inɨngkowalokwofo. Oso'no hofɨko kakoe a'amu ne imo'nɨmalofofoho.
15 A'amu hohonta Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo sohwa olo hilo so'no mtɨ'mokumentohofoso ole, Anɨtu lɨmento,
16 Hwangku ngko nopmne hwo'nyoho.
Ntefitɨye temtitofoso ango hopa pɨwahu'mentohofofoho.
Ngko wopɨngo imoku'mo ango songo hopa apa'no molɨmnefoho.
17 Osohonta a'amu kengoso ngkine'no tɨpɨfitnnefoho.
Oso a'amu kengo uhwosopo'mentoheso nje a'amu nefoho.
18 Oso hungkuno hohonta Anɨtu lɨmentisoso ne'no lalofoho.
19 Oso hungkunoso Jemɨs nulonto nom'ne hungkuno ulɨmento, Nje huno ole syofɨsyalokweno. A'amu kengoso Jisasɨmne'no huno uyahonɨngki sɨmeho uyalokwofo somo syoho tango'njo uhwaloho.
20 O'o, nakwo hofɨkine'no iyoswo ifalifaliyo ole womtɨ'mokano. A'amu hofɨko hwasyo anɨtu somo yɨhufo uyɨfijoso sekwo nonɨngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Sekwo tongo honɨyo hi'njoso nonɨngkutoho. Tɨ'wangomo jilipopijoso nonɨngkutoho.
21 Hohonta Mousesɨye, honɨngkano hungkuno a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo sopo sɨkuno iyoho humayo homo somo lutɨhwamotofo somta'angoso olohonta ose'nohini ne'no weho. Jemɨs ose ulɨmentisofoho.

A'amu temtitofo kengo Jisasɨmo inɨngkowawo'nɨngkohofo somne'no iyoswo mtɨ'mokumentohofofoho.

22 A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji a'amu Jisasɨmo inɨngkowawo'nɨngkohofo so'nji hungkuno ole mtito'mentohofi, Nakwo Poulɨ'nji Mponopasɨ'ntnne'no hwe nom'ne sohwanji Antiyoukɨmne'no uhwojano. Ose mtitofontɨfi hofɨko hwe nom'ne hufa'u Jutasɨ'nji Sailasɨ'njimo uhwosopo'mentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe yofe nom'ne Mpasopasɨyoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu hopi'nono ole lɨmotofofoho. Hwe wopɨngo hwa'uyoho.
23 Iyoswo mtɨ'mokontɨfi hofɨko'nji uyohotɨmentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo *apousel* sohwona'nnonji hwe engo sohwanji a'amu Jisasɨmo inɨngkowawo'nɨngkohofo so'ntnne sekwo'ne iyoswo mtɨ'mokalokuhwono:
Sekwo a'amu kengo soku Antiyouk, Siliya, Silisiya sokune'no nakwo nakwoe a'amufo selalokuhwono.

24 Ole upa'nɨmalohwono, a'amu fehohnjo oloponta'ango sohwa hungkuno tango'njo selɨmalofofoho. Hungkuno hiso'no sekwo nupa'nontɨfi huno pi'nɨngo engo syofɨsyalokwofo. Upa'nɨmno. Oso hungkuno hiso'no nakwo masejofoho. O'o hofɨkoe huno mta'nɨngo'nohinofoho.
25 Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole mtito'malohwono. Hwe engo hufa'u hwa'umo uhwosopentani, siko Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji sekuye pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Poulɨ'nji Mponopas ntnne'no sɨmeho afa wopɨngo uyɨwo'nɨngkuhwonefoho.
26 Siko Jisasɨye hungkuno ango'meemo lutɨhwanji iyoho munyofoho. Anɨtumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho munyofoho.
27 Nakwo Jutasɨ'nji Sailas ntnne'no uhwojalokuhwono. Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho.
28 Anɨtuye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no sɨmeho afa inalokuhwono. Honɨngkano tango'njo mosejopalokuyɨhwono. O'o, olomnohini tɨfi finɨngkamno.
29 A'amu hwasyo Anɨtumne'no yahu yɨhufo peefo'ne uyɨfijoso sekwo nonɨngkutoho. Sekwo tongo honɨyo nonɨngkutoho. Tɨ'wangomo jilipopijoso nonɨngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njo ifijo'manji wopɨngo wohumantɨfeho. Osohopeho.
30 Oso iyoswo mtɨ'mokontɨfi a'amu sohwamo uhwatɨmentohofofoho. Antiyouk ango sopo i'mofapontɨfi a'amu Jisasɨmo sɨmeho umotofoso uhu'mokahonɨngkofi oso iyoswo umentohofofoho.
31 A'amu hiso iyoswo hiloso atofo lontɨfi, olo hungkuno hilo so'no sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
32 Jutasɨ'nji Sailasɨ'nji Anɨtuye hungkuno lɨmojiyo sohwa'u hungkuno ne'no ulonji yokumpohn'nyo usosofito'mentisiyefoho.
33 Osopo ne'no humamentisiyefoho. Tɨfi sohonta uhwatɨmentohofo sopono asomo uhwatɨmentohofofoho.
34 [I oso'no Sailas Antiyoukɨmo wohumamo lonto humamentisofoho.]
35 Oseso Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji ango Antiyouk sopo ne'no humanji a'amu nom'ne so'nji Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentohofofoho.

Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko mtampo'mentisiyefoho.

36 Hwangku sohonta Poul Mponopasɨmo ulɨmento, Oso ango ho'mo so'mo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentɨhwoyo sopo oso'mno wehwaho. Hofɨko wopɨngo ko humalofo.
37 Uhwonowaho. Ose ulahonɨngki Mpanopas ulɨmento, Nekwo Joun Makjanji wehwano.
38 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Hohonta Joun Mak nekwo'nji nowentani ango Pamɨfiliya osopo nta'ni elɨko'manto asomo umentisofoho. Nekwo'nji syoho moi'wo miyo'njo imentiso hweho. Oseso nekwo'nji mowanehwono.
39 Oso'no Poulɨ'nji Mponopasɨ'nji siko yoka hnnonji mtampo'mentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopasɨ'nji Mak'nji siko yofayokino nomanji hwaho we'e Saipɨlos sopo ne'no womentisiyefoho.
40 Poul Sailasɨmo utɨmanto siko kengopo nowahonɨngki a'amu Jisasɨmo inɨngkowawo'nɨngkohofoso ulɨmentohofi, Anɨtu siko'nji wesoso wosefo'ma'mtonoho.
41 Ose ulahonɨngkofi siko nowenji hwaho Siliya'nji Silisiya sopo nowenji a'amu Jisasɨmo inɨngkowawo'ningkohofo somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Poulɨ'nji Sailasɨ'nji umentohofofoho.

1 Poul ango Ntepe'nji Lisɨtɨla'nji sopone'no umentisofoho. Ango Lisɨtɨla sopo hwe fihwo Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe yofe Timoutiyoho. Timoutiye kona'wohisi Juta apefoho. A'musi Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkisiyoho. Timoutiye kanɨngkwohwo a'amu Ngkɨlik nta'ango hweho.

2 A'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo Lisɨtɨlanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofɨko Timoutimne'no ole ulɨmentohofi, Hwe wopɨngo hweho.

3 Poul ole syafɨhu'mento, Ngko Timouti'nji wehwantae hwo'nyoho. Ose syafɨsyonto kako a'amu Jutafe yahino a'apaho sɨhu kolo'nyoso Timoutimo uloho'mentisofoho. Hwapɨngoso ole, A'amu Jutaso ango hopo sopo humamotofoso hofɨko huno moi'wonoho. Timoutiye kanɨngkwohwo a'amu Juta hwo'maho. O'o Ngkɨliknta'ango hweho. Oso'no kakoe hwomufe a'apaho sɨhu makolofe'njo imentohofofoho.

4 Ango ho'mo so'meemo Poulɨyo Timoutiyo Sailasɨyo hofɨko nowentɨfi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji hwe engo Jelusalem mta'ango sohwanji mtito'mentohofo so'no lutɨhwamentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Olo hungkuno hiloso tɨfi finɨngkamno.

5 Oseso a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofofe sɨmeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo imo'nɨmentisofoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofoso pi'nɨngo engo imo'nɨmentohofofoho.

Poul ango Tɨlouas sopo wojo hopa uhwonɨmentisofoho.

6 Nowentɨfi hwaho Fɨlijiya'nji Ngkolesiya sopo emoyontanɨngkofi Anɨtuye Towahuno ulɨmento, Sekwo hwaho Esiya sopo Anɨtuye hungkuno nolutɨhwafɨkutoho.

7 Hofɨko Misiya hwaho momɨngo sopo nowentɨfi Mpitiniya hwaho sopo wohwano lontɨfi ko imentohofoso, Jisasɨye Towahuno hano pitofahumentisofoho.

8 Oso'no hofɨko Misiya uhwontawentɨfi Tɨlouas ango sopo i'mofamentohofofoho.

9 Oso hopo sopo sɨkwo'miyo somo Poul wojo hopa uhwonɨmentisoso hwe Masetouniyanta'ango sohwo nolohofonto Poulɨmo jomo ulɨmento, Mijo lopo nowekohopohoji fonefo'maho.

10 Ose uhwonɨngkahonɨngki, nakwo, ngko Luk ntnne'no Masetouniyamne'no yo'mayo ito'no esyohumamentɨhwonefoho. Nakwo huno moi'wonoho. Anɨtu ole nalɨmento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji a'amu somo filutɨhwamno. Ose nalɨmentisofoho.

A'mu Litiya kako Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentisofoho.

11 Oseso nakwo ango Tɨlouasnta'ango yofayokino nomentani nowekentani Samoutɨlas i'mofɨwentani mo'nɨngkanta Neyapolis i'mofamentɨhwonefoho.

12 Oso ango sopo ulɨko'mentani honɨngkanomo nowentani Filipai i'mofamentɨhwonefoho. Oso ango hopo sopo hwaho Masetouniya sofe ango engo ponoho. A'amu Loum mta'ango hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofofoho. Sɨkuno fehohnjo oso ango sopo humamentɨhwonefoho.

13 Sɨkuno iyoho humayo somo nakwo kusomo noswopontani mitɨmomɨngo sopo nakwo huno ole syafɨhu'mentɨhwone, A'amu Juta olopo Anɨtumne'no jomo ujo'no uhu'mokumotofofoho. Osopo

uhwon+ment+hwoneso moya'mi sofa nofosyohumentan+ngkofi uhwonontani nakwo nujwokohumentani hof+ko'nji hungkuno l+ment+hwonefoho.
14 A'mu fisi kakoe yofe Litiya ango Taiyotaila nta'angiyoho. Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi kako An+tumo jomo ul+mojiyoho. Kako nohumanto Poul+ye hungkuno upa'n+mentisofoho. An+tu a'musiye huno y+wolo'mokahon+ngki kako Poul+ye hungkuno yokumpohn'nyo upa'n+mentisofoho.
15 Nupa'n+ngkahon+ngki oso a'musi kakoe angomo humamotofo so'njimo nakwo mijo kiyoma'ment+hwonefoho. Nokiyomahon+ngkuhwoni a'mu hisi nal+mento, Ngko An+tu ne'no s+meho hi'ntnnono nehopi syan+f+sy+kuj+'manji sekwo nje angomo nop+kuji fosyohumamno. Oso hungkunoso yokumpohn'nyo nelahon+ngki kakoe angomo hument+hwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hof+ko Poul+'nji Sailas+'njimo impo'angomo uhumat+'mentohofofoho.

16 S+kuno fihwi nakwo An+tumo jomo ujo'ne sopono nowentan+ngkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo hon+ngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangku imo'nyo'neso l+mojiyoho. Oso hungkuno l+mojo so'no hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofofoho.
17 Oso a'mu hisi Poul+'nji nakwo'nji nonen+ngkawento a'amu somo ul+wo'n+mento, Olo hwe lohwa An+tuye syoho ulohofiyo hwafoho. An+tu nakumo asomo nemayo so'no woloset+hwant+feho.
18 S+kuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino ose y+wo'n+ngkiso so'no Poul s+meho wonyo umo'n+ngkahon+ngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo sohumo ul+mento, Jisas K+lais+ye yofe wakil+mne'no yohono. Oso a'mu simo nul+ko'mahoji mpano. Ose ulahon+ngki towahuno wonyo sohwo kunto'no ul+ko'ma'mentisofoho.
19 Ul+ko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso uhwon+mentohofoso hof+koe hamniyoho hwap+ngoso ul+ko'ma'mentisoso uhwonont+fi Poul+'nji Sailas+'nji aho yokumpohn'nyo kent+fi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo sohwamne'no hus+mpemotawomentohofofoho.
20 Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no mel+hwajiyo'njo sohumo u'mant+fi ul+mentohofi, Olo hwe lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe ango wonyo imokiyo'ne pisiyo hwa'uyoho.
21 Hiko hon+ngkano nom'ne songo net+hwalokusiyoso nakwo Loum hon+ngkano'njo sohwona'niye hungkuno hohontajo somo mt+hupeelofoho. Hon+ngkano songoso min+ngkowanehwono.
22 Ose ulahon+ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nont+fi hwe sohwa'umo mango engo ul+mentohofofoho. Hwe hungkuno mel+hwajiyo'njo sohwa Poul+'nji Sailas+'nji hikoe hwap+fe mt+hupeemofont+fi a'amumo ul+mentohofi, Sohwe'nji fongkupmno.
23 Nofonjant+fi impo'angomo uhumat+'mentohofofoho. Uhumat+'mentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohumo ul+mentohofi, K+ko hikimo yokumpohn'nyo mokosyohumaho.
24 Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo upa'nonto oseso ango ne ajwomo'mo nomotasonto sikoe s+fe iyomo intofahumentisofoho.

25 Kuntaliyopo Poulɨ'nji Sailasɨ'nji impo'angomo nohumanji
Anɨtumo isamoyoka ulonji ta lontanɨngki a'amu impo'angomjo sohwa
upa'nɨmentohofofoho.
26 Hohosohonta hwomɨhwo mɨkunɨmposo yahonɨngki impo'angomjo
hwosaho yomo yomo yonto hoku'yo hopi'nono hwosompeefahonɨngki
ahwomo nano hofɨkoe sɨfe ahomjo itolo'meehumentisofoho.
27 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo nolɨkafonto
uhwonɨmentisoso hoku'yo hopi'nono nohwosompo'nowo'mɨwentanɨngki
uhwononto huno ole syafɨhu'mento, Impe'njo sohwa hofɨko hiyae nto
humpehofo lonto kakoe sɨhu nomanto kakimo wojwotofahinɨmonto
imentisofoho.
28 I oso'no Poul joho mohm'no ulɨmento Kɨko wonyo imokintoho. Nakwo
hopi'nonohino sohwona'ni humalohwono.
29 Ose ulahonɨngki hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo
sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento humentisofoho.
Noswonto yomo engo yonto Poulɨ'nji Sailasɨ'njiye sɨfe ki'nyo'mo
pɨwahu'mentisofoho.

30 Poulɨ'nji Sailasɨ'njimo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto ulɨmento,
Hiko hwe engo sohwahusi, Anɨtu nɨfo'mayo'ne pipi imnehono.
31 Ose ulahonɨngki ulɨmentisi, Kɨko Jisasɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono
uyo'manji Mpohwo Anɨtu asomo nokumanefoho. Kakoe a'amu ne
imo'ntnne hwosoho. Jɨje mehomi'nji ape'nji osenohinoho.
32 Ose ulonji hwe huhwo sohumo kakoe ango humamotofo so'njimo
Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisiyefoho.
33 Hohosohonta hwe huhwo sohwo Poulɨ'nji Sailasɨ'njiye uyomo mijo
yatɨku'mentisofoho. Yatɨjwahonɨngki oso hwe sohwo kakoe a'amu'njimo
Jisasɨmne'no mijo kiyoma'mentisiyefoho.
34 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo Poulɨ'nji Sailasɨ'njimo
kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo
sohwo kakoe mehomi intohwantnne'no Anɨtumne'no sɨmeho hi'ntnnono
uyoso'ne sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
35 Iyoho longkonɨngkahonɨngki hwe engo Loumnta'ango sohwa hofɨko
hwe itokuso'njo sohwamo lɨhwojahonɨngkofi hofɨko hwe impo'angomjo
mokosyohumayo sohumo ulɨmento, Oso hwe hufa'u sohwa'umo sɨkwatɨpo
filohofo.

36 Ose ulahonɨngkofi hwe huhwo sohwo Poulɨmo hungkuno ulɨmento
Hwe engo Loum mta'ango sohwa wosesɨkwojantɨfe'no hungkuno
lɨhwajohofo. Oso'no siko impo'ango mta'ni ulɨko'mahosɨsi sɨmeho
pompenjiyo'nji fɨwanɨnyo.
37 Ose ulahonɨngki Poul kako hwe itokuso'njo sohwamo ulɨmento, O'o
oso yahino wopɨngo'maho. Nekwo Loum a'amu hwoya'yoho. Fosi nekwo
wonyo miyo'njo yahonɨngkuhwoi sekwo wonyo elohofontɨfi utɨhwa'nyopo
ikujoho efongku'malofofoho. Hungkuno ito'no melɨhwajiyo'njo miyontɨfi
impo'angomo siki intofo ehumalofɨhwasoho. I olohonta elohofo, Siko hiyae
hano uhusɨsi fɨwanɨnyo. Oso yahino nɨhu'no wonyofoho. Hwe engo
Loum mta'ango sohwa nekumne'no nopɨkuji mempo hohnta'ni ipemote-
wahonɨngkuji nekwo wohwantayoho.
38 Ose ulahonɨngki a'amu itokuso'njo sohwa oso hungkuno hiso mo-
towahonɨngkofi hwe engo Loum mta'ango sohwa nupa'nontɨfi Poulɨ'nji
Sailasɨ'nji Loum a'amu sohwa'une'no iyoho unɨmentisofoho.

39 Oso'no hwe engo sohwa impo'angomne'no nowent+fi Poul+'nji
Sailas+'njimo s+meho wop+ngo umo'nyo'ne'ent+fi ulont+fi mempo hnta'ni
ipemotaswont+fi ul+mentofofi, Siko olo ango lopo ul+ko'mahos+si mpannyo.
40 Ose ulahon+ngkofi Poul+'nji Sailas+'nji impo'angomo ul+ko'manji
Litiyafe angomo humentisiyefoho. Osopo a'amu Jisas+mo
in+ngkowawo'n+ngkohofo so'nji nuhu'mokont+fi hungkuno s+mehomo'mo
nusosofitofonji ul+ko'ma'mentisiyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Poul+'nji Sailas+'njimo ikujoho wofonjant+fi imento-hofofoho.

1 Poul+'nji Sailas+'nji ango Am+fipoulis+'nji Apolouniya'nji uhwontawenji
ango Tesolounika sopo i'mofapmmentisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo
ango loho'nnyoponoho.
2 Poul s+kuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umojo
sohwo hof+koe tajo angomo hof+ko'nji humentisofoho. S+kuno iyoho
humayo hufa'u s+hune somo Poul An+tuye iyoswo mta'ango hungkuno
hwap+ngo lut+hwamentisofoho.
3 Ole lut+hwamento, An+tuye hungkuno ole nal+mento, Hwe
fihwo nop+hwosi tohino engo nomahwosi nope'n+ngkuhwosi apa'no
nol+kafonefoho. Ose nal+mentisofoho. Oso hiso'no An+tu nakwoe hwahopo
uhwat+mentiso huhwo sohwo Jisas+yoho. Osohune'no selalokweno.
4 Poul+ye hungkuno upa'nont+fi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso
s+meho hi'ntnnono uyont+fi Poul+'nji Sailas+'njimo in+ngkamentohofofoho.
Oso a'amu hiso fehohnjo Ngk+lik a'amu An+tune'no tajo ango
somo uhu'mokumotofofoho. Hwe engo sohwafe moya'mi sofanji
in+ngkamentohofofoho.
5 I oso'no a'amu Juta fehohnjo hon+mo yont+fi hof+ko hwe wonyo a'amu
uhu'mokiyo sopo siki humawo'n+ngkohofo sohwamo nomant+fi nom'ne
hwe moya'mi'nji uhu'mokont+fi mango engo l+wo'n+mentohofofoho.
Ose yahon+ngkofi a'amu hopi'nonohino s+mano hintotohino
umn+ngkahon+ngki Jesoun+ye angomo kikito'mentohofofoho. Hof+ko
Poul+'nji Sailas+'njine'no not+peent+fi ut+hwa'nyopo womuhumojano
l+mentohofofoho.
6 Ose ko l+mentohofoso wonyopi t+peent+fi Jesoun oso hwo'nji a'amu
Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohofo nom'ne so'njimo hwe engo hwaho
mokosyohumayo sohwamne'no hus+mpent+fi mango engo mohm'no
ul+mentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwaho hopi'nonohinopo yahino
wonyo yonji olohonto olopo humasiyo.
7 Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko
nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkisiyo
hwa'uyoho. Ole l+mentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo
ne sohwo Jisas+yoho.
8 Ose ulahon+ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nont+fi hwe engo huhwanji
s+mano hintotohino umn+mentisofoho.
9 Hwe engo sohwa Jesoun'nji a'amu Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkohofo
nom'ne so'njiye hamniyoho we'e nomant+fi us+hutofahon+ngkofi hof+ko
umentohofofoho.

Ango Mpeliya sopo Poul+'nji Sailas+'nji syoho imentisiyefoho.

10 Oso sɨkwo'miyo somo sɨkuno meefahonɨngki a'amu huhwo sohwa
Poulɨ'nji Sailasɨ'nji Mpeliya ango sopo komo'no uhwatɨmentohofofoho.
Osopo i'mofaponji a'amu Jutafe tajo ango somo humentisiyefoho.
11 A'amu Mpeliyaso huno wopɨngo'njofoho. Hofɨko a'amu nom'nefe
hungkunomo upa'nɨwo'nontɨfi huno ito'no syafɨhu'motofofoho. A'amu
Tesolounika pa'nyo'maho. O'o, Poulɨye hungkunomo sɨkuno huhwo huhwi
upa'nɨwo'nontɨfi Anɨtuye iyoswo somo hungkuno atofo lɨmotofofoho.
Ole syafɨhu'mentohofi, Poulɨye hungkuno nehopitɨkeno. Anɨtuye
hungkunomo uhwonano. Ose syafɨsyontɨfi Anɨtuye hungkunomo atofo
lɨwo'nɨmentohofofoho.
12 Anɨtuye hungkuno atofo lontɨfi Poulɨye hungkuno ne'njo uhwonontɨfi
Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu hiso fehohnjo Ngkɨlik
a'amu hwe moya'mi yofe engo'njofoho.
13 A'amu Juta Tesolounika humamotofoso Poul Mpeliya ango sopo
Anɨtuye hungkuno lɨjwaofahonɨngki nupa'nontɨfi nolɨkafontɨfi Mpeliya
ango sopono pmmentohofofoho. Osopo a'amufe huno yɨwolo'mokontɨfi
fonɨfonyo yahonɨngkofi a'amuso sɨmano hintotohino umnɨmentisofoho.
14 Oso hiso'no a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofoso nupa'nontɨfi
Poulɨmo mijo ayo momɨngopo komo'no uhwatɨmentohofofoho. I oso'no
Sailasɨ'nji Timouti'nji siko Mpeliya ango sopo humamentisiyefoho.
15 A'amu Poulɨmo ipemotawomentohofo sohwa ango Atenɨs
i'mofawentɨfi osopo Poul ole lɨhwatɨmento, Sailasɨ'nji Timouti'nji siko
komo'no wapiyo. Ose ulahonɨngki a'amu sohwa Poulɨmo ulɨko'mantɨfi
kakoe hungkuno motasɨmentohofofoho.

Ango Atenɨs sopo Poul hungkuno ulɨmentisofoho.

16 Poul ango Atenɨs hwe hufa'u sohwa'umne'no uhwontohumanto
sojo huyo'mango kengo kengo uhwonɨmentisofoho. Oso huyo'mangoso
a'amu hwomtame ulohofo'ne mtɨ'mokumentohofofoho. Poul nuhwononto
sɨmeho tango umentisofoho.
17 Oso'no Poul a'amu Jutafe tajo ango somo noswonto osopo a'amu
Juta so'nji a'amu kengo Anɨtumne'no jomo ulɨmotofo so'nji Anɨtune'no
hungkuno hnnɨwo'nɨmentohofofoho.
18 A'amu huno hwapɨngo'njoso fehohnjo Epikuliyan honɨngkanomo
inɨngkamotofo so'nji fehohnjo Sɨtouik honɨngkanomo inɨngkamotofo so'nji
Poulɨ'nji yoka ikujoho pa'nyo hnnɨmentohofofoho. Yo'mayo Jisas imentiso
so'no kako poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso so'no Poul kako
hofɨkimo ulɨmentisofoho. Oso hungkunoso nupa'nontɨfi fehohnjo ole
hnnɨmentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako ne'no lɨwo'nɨngkiso lohwo
pehofo hungkuno lalofoho. Nom'ne fehohnjo ole hnnɨmentohofi, A'amu
kengofe anɨtu huyo'mango so'no lalofoho. Ose hnnɨmentohofofoho.
19 Oseso hofɨko Poulɨmo nomantɨfi a'amu *kaunɨsol* Aleyoupakosɨ'njo
sopo uhumajontɨfi, Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno won-
aimonte'no yalofoho.
20 Jɨje hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno ito'nohino'maho. Olo
hungkuno hwapɨngoso nakwo huno wonayono. Ose ulɨmentohofofoho.
21 A'amu Atenɨs so'nji a'amu nom'ne osopo humamentohofo so'nji hofɨko
hungkuno songo upa'nontɨfi oso hiso'no ne'no lɨmotofofoho. Syoho ne'nji
miyo'njofoho. O'o, hungkuno'nohino lɨmotofofoho.
22 Oseso Poul kako nolɨkafonto a'amu *kaunɨsol* Aliyoupakas sohwanjo
sopo lohofonto ulɨmento, Sekwo a'amu Atenɨs soku, Ngko sehonɨngkoheso

sekwoe sojo huyo'mango pi'nɨngo engo somne'no sekwoe Anɨtu pa'nyomo hwomtame ulohofɨwo'nɨngkohofo kuyoho.
23 Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe ango sojo huyo'mango yofe ho'nomayo'ne pi'nɨngo uhwonɨmalefoho. Ole uhwonɨmaleso, ijempoho anga'nohino sopo sekwo ole mtɨ'mokumentohofi, Oloso nakwo Anɨtu nom'nehwo huno momaso'njo sohumne'nefoho. Ose mtɨ'mokumentohofofoho. Oso Anɨtu huhwo sohwo sekwo huno maseyo'njo siki hwomtame ulohofɨwo'nɨngkohofo sohune'no selalokweno.
24 Kako hwaho'nji yo'mayo hwahoponjo wojoso mtɨ'mokumentiso sohwa kako yo'mayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. Ango a'amu molinyo sopo mohumayoponoho.
25 Kako yo'mayo umofonyo iyoso nɨhu'no awonoho. Oso'no a'amu pipi ufo'mapitnnehofo. O'o, Anɨtu kako songo humayo so'nji ifofo sɨmano esyaofo'ne so'nji a'amu hopi'nonohino somo yano uyɨwo'nɨngkiso hweho. Yo'mayo hopi'nonohino hwapɨngo hweho.
26 Sɨmo'mo ne'mo kako hwe anga'nohino mtɨ'mokumentiso sohonta a'amu hopi'nonohinofe sɨkuno so'nji hofɨkoe hwaho ayo momɨngo sopo ho'nahumentisofoho. Oso hwe sɨmo'mjo sohumta'ango temtitofo hopi'nonohinoso imo'nɨmentohofofoho. Anɨtu a'amu somo hwaho ho'mo ho'mo uhwojɨwo'nalofoho.
27 Anɨtu ose yonto kako a'amuso kakine'no watɨpenɨmopɨfento yalofoho. A'amu hofɨko Anɨtumo notɨpemafɨkuji nuhwonɨfitnnefoho. Nakwo a'amu anga'no anga'nohino so'nnonjo sopo Anɨtu mofonepo humaho.
28 Hwe nom'ne sohwa ole ulɨmento,
Anɨtu nakwoe hwapɨngo hweho.
Nakwoe sɨmano esyaofoso, nakwoe hano emoyoso, nakwoe songo humayoso kako anga'nohino hwapɨngo hweho.
Nom'ne hwe sekumta'ango huno'njo sohwo ole lɨmento, Nakwo'ntnne kakoe mehomi'nwoho.
29 Nakwo Anɨtuye mehominɨ'manji ole mosyafɨsiyo'njo uyano. A'amu hwaho kengo kengo nomantɨfi a'mohuyo'mango mtɨ'mokuwo'nɨngkohofofoho. Nakwoe Anɨtu kako hwahoponjo huyo'mango a'amu mtɨ'mokuwo'nɨngkohofo pa'nyo hweho. Ose mosyafɨsiyo'njo uyano.
30 Hohonta a'amu Anɨtumne'no huno mosyafɨsiyo'njoso yo'mayo huyo'mango mtɨ'mokahonɨngkofi Anɨtu nuhwononto hungkuno mujo'njo imentisofoho. I olohonta Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo ole nelalofoho, Sekwoe honɨngkano wonyomo hohujo ikinjaofɨkuji ngko Anɨtu ne sohwo'nɨmo tɨfi nnɨngkapmno. Ose nelalofoho.
31 Anɨtu a'amu hopi'nonohino somne'no sɨkuno yano ilofɨhwajiyo'ne ho'nahumentisofoho. Hwe fihumo yano ilofɨhwajiyo syoho so'no uhwosopo'mentisofoho. A'amu hopi'nonohinoso oso hwe huhwo sohumne'no huno uyoso'no Anɨtu utɨhwa'nyopo hwe pe'nyo sohumo songo ulɨka'mentisofoho. Oso hungkunoso Poul ulɨmentisofoho.
32 Oso hungkuno hwe pe'nyo sohumo apa'no songo ulɨka'mentiso so'no nupa'nontɨfi a'amu fehohnjo sitofo ulɨmentohofofoho. A'amu nom'ne fehohnjoso ole ulɨmentohofi, Olo hungkuno hiloso apa'no upo'nano.
33 Oseso Poul a'amu somo nulɨko'manto umentisofoho.
34 A'amu fehohnjo Poulɨmo ufohi'nontɨfi Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Ntiyounisiyos kako *kaunɨsol* Aleyoupakos syoho'njo hweho. A'mu fisi kakoe yofe Ntomalisɨyoho. Oso'nji nom'nesɨ'njoho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

1 Osohonta Poul Atenɨs ulɨko'manto ango Koulinne'no umentisofoho.
2 Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentanɨngki uh-
wonɨmentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Akwila. Kakoe ango
hwapɨngo neso Pountos. Hohonta kako kakoe ape Pɨlisila'nji hwaho Itali
ulɨko'manji pmmentisiyefoho. Hwapɨngoso hwe yofe engo'njo Kɨloutiyos
kako a'amu Juta Loum humamotofo somo wae yaofahonɨngki hofɨko ango
kengo kengopono humpo'mentohofofoho. Oso a'mu siya'umo Poul jomo
u'ma'mentisofoho.
3 Poulɨ'nji oso a'mu siya'u'nji hofɨkoe syohoso afafoho. Hwapɨfe ango
molɨmotofofoho. Osopo Poul siko'nji nohumantɨfi syoho imentohofofoho.
4 Engolopohamo sɨkuno iyoho humayo somo Poul a'amu Jutafe tajo
ango somo swonto hofɨko'nji hungkuno lɨmotofofoho. Poul kako
a'amu Juta'nji Ngkɨlikɨ'nji Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'ento
lutɨhwamentisofoho.
5 Hwangku sohonta Sailasɨ'nji Timouti'nji hwaho Masetouniya
ulɨko'manji Poul ango Koulin humentanɨngki pmmentisiyefoho. Siko
nopahonɨngki Poul hwapɨfe ango syoho ulɨko'manto Anɨtuye hungkuno
a'amumo lutɨhwamentisofoho. Ole ulɨmento, Hwe Anɨtu nakwoe hwahopo
uhwatɨmentiso sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho. Ose ulɨmentisofoho.
6 Olo hungkuno hilo so'no a'amu Juta fehohnjoso nakwolaho
lontɨfi hofɨko Poulɨmo sitofo ulɨmentohofofoho. Oso'no Poul kakoe
hwapɨfemjo hintalinyo wae loho'nɨmentisoso kakoe hungkunomo haloho
maposo'nefoho. Ose yonto ulɨmento, Sekwo tɨkanomo ufijo'manji
sekwoe syohofoho. Nje syoho moi'wonoho. Sekwo a'amu Juta sokumo
selɨko'mahm'mo a'amu temtitofo kengo somo Anɨtuye hungkuno
wolutɨhwamne'no yohono.
7 Ose ulonto tajo ango somo nulɨko'manto hwe nom'ne temtitofo kengo
sohwoe ango somno nowento osopo nohumanto lutɨhwamojofoho. Oso
hwe huhwo sohwo kako Anɨtune'no jomo ulɨwo'nɨngkiso hweho. Kakoe
yofe Taitas Josɨtos. Kakoe ango tajo ango'njo sopo afapo molinyofoho.
8 Oso tajo ango mokosyohumayo sohwoe yofe Kɨlisɨposɨyoho.
Kako kakoe ape'nji sikoe mehomi'nji hofɨko Jisasɨmo sɨmeho
hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. A'amu Koulin pi'nɨngoso Poulɨye
hungkuno nupa'nontɨfi sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkofi mijo
kiyoma'mentohofofoho.
9 Sɨkuno nom'nemo wojo hopa uhwonɨmentisoso Anɨtu ulɨmento, Kɨko
iyoho yohotoho. Kɨko nje hungkuno yoloho fiso. Kɨko mampi'nyo
humahotoho.
10 Ngko kɨko'nji humaleno. A'amu nom'neso wonyo makumoku-
fitnnehofo. Oso ango lopo nje a'amu ne pi'nɨngo imo'nɨfitnnefoho. Ose
ulɨmentisofoho.
11 Oso'no Poul oso ango sopo soswo anga'no uyokolofahonɨngki osopo
nohumanto Anɨtuye hungkuno lutɨhwamojofoho.
12 Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyou, Loum mta'ango sohwo yofe engo
nomanto hwaho Ngkɨlik mokosyohumayo sohonta a'amu Jutaso sɨmeho
afa inontɨfi Poulɨmo nakwolaho lontɨfi, hungkuno ujo'ne ango Ngkaliyou
hungkuno ito'no mɨhwajiyo'ne sopono ipemotasɨmentohofofoho.
13 Ole ulɨmentohofi, Olo hwe lohwo kako Anɨtune'no tɨfi inɨngkayo so'no
honɨngkano songo lonetɨhwalofoho. Olo honɨngkano songo losomo tɨfi
inɨngkowaso'manji hungkuno hohontajo somo womtɨhupeentanoho.

14 Ose ulahon+ngkofi Poul hungkuno ul+monto yahon+ngki Ngkaliyou
kako a'amu Juta somo ul+mento, Olo hwe lohwo hungkuno
Loumnta'angomo hwotoho hmmaso'manji ngko sekwoe hungkuno
upa'n+'mnesohilo.
15 I oso'no olo hiloso sekwoe hon+ngkano hungkuno hohontajo mta'ango
so'no sekwo'nohini mtitopmno. Nje syoho'maho. Sekwoe syohofoho.
16 Ose ulonto ango mta'ni l+hwat+mentisofoho.
17 Oso'no a'amu Juta hiso hwe fihwo kakoe yofe Sous+tenis tajo ango
mokosyohumayo sohumo aho nokent+fi ango hungkuno ito'no m+hwajiyo
sopo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ko yahon+ngkofi Ngkaliyou kako
hungkuno nom'ne mujofoho.

Hwaho Siliya ango Antiyouk sopono Poul asomo umentisofoho.

18 Poul ango Koulin sopo a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo so'nji no-
humentan+ngki s+kuno nom'ne nuyokolofahon+ngki Poul oso a'amu
somo ul+ko'ma'mentisofoho. Kako P+lisila'nji Akwila'nji siko'ya'u'nji
nowent+fi ango Sengk+liya sopo Poul kako An+tumo hungkuno nto
ul+mentiso so'no kakoe mijiyo hohwafo imokin+mentisofoho. Hohwafo
imokin+ngkahon+ngki yofayokinomo nokotasont+fi hwaho Siliyamne'no
wako'mentohofofoho.
19 Hof+ko ango Efesos i'mofawent+fi Poul a'mu siya'umo nul+ko'manto
a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo somo noswonto hof+ko'nji hungkuno
l+mentohofofoho.
20 Hof+ko Poul+mo ul+mentohofi, K+ko nakwo'nji s+kuno
pi'n+ngo fohumaho. Ose ulahon+ngkofi oso hungkuno somo t+fi
min+ngkammentisofoho.
21 O'o kako wamonto yonto ul+mento An+tu ngkimo ole ntoso'manji, K+ko
ango Efesos asomo f+we ntososo, e'wa ngko wapmmonnoho. Ose ulonto
Efesos ul+ko'manto yofayokinomo umentisofoho.
22 Yofayokino Sisaliya ifohohosyosyahon+ngki Poul a'amu Jisas+mo
in+ngkamotofo osopo humamotofo somo u'manto hungkuno we'e ulonto
Antiyouk+mne'no umentisofoho.

Apoulous ango Efesos sopo An+tuye hungkuno ul+mentisofoho.

23 Osopo nohumanto s+kuno nom'ne somo umentisofoho. Kako hwaho
Ngkolesiya'nji F+lijiya'nji uhwontawento a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo
somo yokumpohn'nyo sosofito fosyohumamentisofoho.
24 A'amu Juta fihwo kakoe yofe Apoulous+yoho. Oso hwe huhwo sohwoe
ango hwap+ngoso Alek+sant+liyanoho. Kako ango Efesos sopo noponto
humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo An+tuye iyoswo somo huno'njo
hweho. Kako An+tune'no hungkuno wonyoangkafo l+wo'n+ngkiso hweho.
25 A'amu nom'neso kakimo An+tuye hon+ngkanomne'no
lut+hwahon+ngkofi kako haloho'no yonto s+meho wop+ngo
umo'n+ngkahon+ngki nom'ne a'amu somo Jisas+mne'no yoloho
lut+hwamentisofoho. I oso'no Jisas+ye hungkuno fehohnjo kako huno
muyofoho. O'o, Joun a'amumo mijo kiyomayo yahino so'no huno unyo
hweho.
26 Kako a'amu Juta sofe ango uhu'mokiyo sopo olo hungkuno hiloso
a'amu somo yokumpohn'nyo lut+hwoma'mentisofoho. P+lisila'nji Ak-
wila'nji siko olo hungkuno hiloso nupa'nonji hwe sohumo nut+manji
sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisas+mne'no hungkuno hopi'nonohino
lut+hwamentisiyefoho.

27 Hwangku sohonta Apoulous hwaho Ngkɨlik sopone'no wamo lonto, a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousɨmo ufo'mano lontɨfi hofɨkoe a'amu hwaho Ngkɨlik osopo humamotofo somne'no iyoswo mtɨ'mokumentohofofoho. Ole mtɨ'mokumentohofi, Olo hwe lohumo nakwoe a'amu hwosoho ulɨmno. Ose mtɨ'mokumentohofofoho. A'amu Ngkɨlik somne'no Anɨtu hitoho ulofahonɨngki honɨngkano imo'mentisoso a'amu anga'no anga'no Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono umotofofoho. Oso a'amu homo somo Apoulous nu'manto ufo'ma'mentisofoho.
28 Osopo Apoulousɨ'nji a'amu Juta Jisasɨmo minɨngkayo'njo so'nji utɨhwa'nyopo Jisasɨmne'no hungkuno hnnɨmentohofofoho. Apoulous kakoe huno hofɨkimo yakolo uloho'mentisofoho. Kako Anɨtuye iyoswo mta'ango utɨhwanto ole lutɨhwamento, Oso hwe Anɨtu nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho. Ose lutɨhwahonɨngki hofɨkoe sɨmehomo'mo nehopeho syafɨhu'mentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

1 Apoulous ango Koulin osopo nohumentanɨngki Poul ango Antiyouk ulɨko'manto hwaho hwofɨki'nyo'njo sopono nowakento ango Efesos i'mofapmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo fehohnjo somo tɨpema'mentisofoho.
2 Poul a'amu homo somo ulɨmento, Sekwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofo sohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ma'mentohofotaho. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, O'o, nakwo Anɨtuye Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho.
3 Ose ulahonɨngkofi Poul ulɨmento, Mijo sekwo tɨhwoe hungkuno upo'nɨngkahonɨngkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, Jounɨye hungkuno nalontɨfi mijo kiyonema'mentohofofoho.
4 Ose ulahonɨngkofi Poul ulɨmento, Hohonta Joun ole ulɨmojo hweho, A'amu hofɨkoe wonyomo hohujo ikinjaofɨkujo'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno ulɨmento, hwe tɨfi pososohumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno. Ose ulɨmojo hweho. Oso hwe tɨfinjo sohwo Jisasɨyoho. Ose ulɨmentisofoho.
5 Oso hungkuno hiso nupo'nɨngkahonɨngkofi Jisasɨye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho.
6 Ose yahonɨngkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uyɨmentisofoho. Hofɨko hungkuno kengo kengo lontɨfi Anɨtuye hungkuno lɨmentohofofoho.
7 Oso hwe sohwa aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyoho.
8 Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisasɨmne'no yokumpohn'nyo lutɨhwamentisofoho. Hamno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki kako ne'no lɨwo'nɨmojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso Anɨtu nemokosyohumayo sopone'no sɨmeho yɨwolo'mokufitnne'ento lutɨhwamentisofoho.
9 I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nontɨfi Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyofoho. Hofɨko utɨhwa'nyopo Anɨtuye Honɨngkanomne'no wonyo hungkuno sitofo lɨmentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu homo somo ulɨko'manto a'amu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkunyo nom'ne so'nji umentohofofoho. Sɨkuno huhwo huhwi Poul mesyɨlutɨhwayo sohwoe hungkuno angomo Jisasɨye hungkuno lutɨhwamojofoho. Oso hwe mesyɨlutɨhwayo sohwoe yofe Tilanosɨyoho.

10 Poul ose yontanɨngki soswo hufaˈu uyakoloˈmentisofoho. Aˈamu hopiˈnono hwaho Esiya sopo humamotofoso Jisasɨye hungkuno upaˈnɨmentohofofoho. Aˈamu Juta soˈnji aˈamu temtitofo kengo soˈnji upaˈnɨmentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

11 Anɨtu Poulɨmo aho yokumpohnˈnyo umokahonɨngki yoˈmayo kengo wonyoangkafoso mtɨˈmokumentisofoho.
12 Aˈamu fihwafe hwapɨfe weˈe somo Poul aho pmˈmokahonɨngki nomotawentɨfi aˈamu mnokinoˈnjo soˈnji aˈamu towahuno wonyo ehuhnnamoˈnnyo soˈnjimo uyahonɨngkofi aˈamuso hwapɨfe weˈeso aho nopmˈmokahonɨngkofi mnokino moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Towahuno wonyoso nulɨkoˈmantɨfi umentohofofoho.
13 Aˈamu Juta hwoso sohwa emoyontɨfi towahuno wonyo somo wae yaoˈmotofɨhwafoho. Oso aˈamu huhwo sohwa Jisasɨye yofe lontɨfi towahuno wonyo somo wae yaofoneˈentɨfi lɨmentohofofoho. Towahuno wonyo somo ulɨmentohofi, Poul hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkiso sohuneˈno Jisasɨyoho. Oso hwe huhwo sohwoe yokumpohnˈnyoˈnjo kengopo wokuhwatɨmo. Ose ulɨmentohofofoho.
14 Aˈamu Juta yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohntaˈni hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sohwa oso hungkunoso towahuno wonyo sohumo ulɨmentohofofoho.
15 Oso hungkuno towahuno wonyo sohumo ulahonɨngkofi towahuno wonyo sohwo ulɨmento, Jisas sohuneˈno ngko huno niyohoho. Poul ntnneˈno huno niyohoho. I sekwo tɨhwasilo, Ngko huno maniyohoyohoho.
16 Ose ulonto hwe towahuno wonyoˈnjo somo aˈamu sohwamo hwekaˈmo yaofonto hofɨkoe hwapɨfemo sɨsɨmpento ikujoho yokumpohnˈnyo fongkuˈmentisofoho. Oso aˈamu huhwo sohwa hwe sohwoe angomo komoˈno ulɨkoˈmantɨfi aˈapaho tohinoˈnji hwapɨfe ane hiyae humpoˈmentohofofoho.
17 Aˈamu Jutaˈnji aˈamu kengo soˈnji Efesos humamotofo sohwa olo hilo soˈno nupaˈnontɨfi iyoho unɨmentisofoho. Osoˈno hofɨko Jisasɨye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.
18 Hwe moyaˈmi piˈnɨngo engo Jisasɨmo sɨmeho umentohofoso hofɨko hofɨkoe hohontajo yahino hofɨkoe yoˈmayo wonyo soˈno utɨhwaˈnyopo yoloho ulɨmentohofofoho.
19 Aˈamu piˈnɨngo engo peefoˈnohwosoˈno kiˈnyoˈno hunoˈnjoso hofɨko hofɨkoe iyoswo huno hwapɨngoˈnjo mtɨˈmokumentohofoso nuhuˈmokontɨfi aˈamufe tɨmopo toho uyoˈmentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofo lɨmentohofoso *fifɨti tausen* (50,000) kina imoˈnɨmentisofoho.
20 Hohosohonta Jisasɨye hungkuno yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkahonɨngki angoˈmeemo hoˈnɨngkahonɨngki aˈamu piˈnɨngo Jisasɨye hungkunomo inɨngkamentohofofoho.

Aˈamu Efesos sopo humamotofoso Poulɨmneˈno yoka hungkuno ulɨmentohofofoho.

21 Osohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo Poulɨye hunomo uyahonɨngki Poul ole syafɨhuˈmento, ngko hwaho Masetouniyaˈnji Ngkɨlikɨˈnji uhwontaˈmo tɨfi Jelusalemno wamo, lonto lɨmento, Ngko osopono uˈmo hwangku ango Loum sopo uhwonɨmonnoho.
22 Ose syafɨsyonto kako hwe hufaˈu kakimo ufoˈmawoˈnɨngkisiyo sohwaˈu Timoutiˈnji Elasɨtosɨˈnji oso hwaˈumo Masetouniyaˈno

uhwatɨmentisofoho. Poul sikimo nolɨhwajonto kako hwaho Esiya sopo weˈenehwo humamentisofoho.
23 Oso hohosohonta aˈamu fehohnjo Efesos humamotofoso aˈamu Jisasɨye Honɨngkanomo tɨfi inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo wonyo uloho'mentohofofoho.
24 Oso ango sopo hwe fihwo kakoe yofe Ntemitɨliyosɨyoho. Kako sojo ewafo paˈnyoso huyoˈmango syohoˈnjo hweho. Oso aˈamu sofe anɨtu hwasyosi Atemisɨyoho. Ntemitɨliyos kakoe aˈamuˈnji hofɨkoe anɨtu hwasyosiye ango huyoˈmango mtɨˈmokahonɨngkofi aˈamu hamniyoho engoˈnji mpe imotofofoho.
25 Ntemitɨliyos kako kakoe aˈamu syoho afaˈnjo sohwamneˈno joho ulahonɨngki uhuˈmokumentohofofoho. Nuhuˈmokahonɨngkofi ulɨmento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwapɨngofoho.
26 Oso hwe Poul sohwo kakoe yoˈmayo syoho yɨwoˈnɨngkisoso sekwo huno moiˈwonoho. Kako ole lutɨhwalofi, sekwo anɨtu ahoˈnji mtɨˈmokuwoˈnɨngkohofoso hwasyo anɨtuyoho. Ne anefoho. Ose lutɨhwalofoho. Aˈamu piˈnɨngo engo oso hungkunoso nupaˈnontɨfi tɨfi inɨngkowalokwofo. Olo hiloso nakwoe ango Efesosɨˈnohinoˈmaho. Oˈo, nakwoe hwaho Esiya yawojoˈmeemnoho.
27 Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo wonamokumontonoho. Osoˈnohinɨˈmaho. Nakwoe anɨtu engosi Atemis kakoe ango wonyoangkafoso sikinjo paˈnyo umoˈnɨmontefoho. Sɨmoˈmo aˈamu Esiya soˈnji hwaho yawojoˈmeemjo soˈnji olo aˈmu lohnneˈno hwomtame uloho'motofofoho. I osoˈno Poulɨye hungkuno Atemisɨye yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.
28 Ose ulahonɨngki aˈamuso nupaˈnontɨfi sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki mohmˈno ulɨwoˈnɨmentohofi, Nakwo Efesos soˈnyuye Atemis yokumpohnˈnyiyoho.
29 Ose neˈno ulɨwoˈnontɨfi sɨmeho fefoyo umokahonɨngki hofɨko afaˈno afaˈno nolɨkafontɨfi angkuhwafo uhuˈmokiyo sopono komoˈno wentɨfi hwe hufaˈu hwaˈu Ngkaiyosɨˈnji Alisɨtakosɨˈnji oso hwaˈumo kompemotawomentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwaˈu Masetouniyantaˈango hwaˈu Poulɨˈnji emmojiyo hwaˈuyoho.
30 Poul kako aˈamufe sɨmanopo waloho'mto yahonɨngki aˈamu Jisasɨmo inɨngkamotofoso uhoholoˈmmtohofofoho.
31 Aˈamu fehohnjo yofe engoˈnjo hwaho Esiya mokosyohumayo sohwa Poulɨmneˈno hwe wopɨngo hweho hnnɨmentohofo sohwa Poulɨyepono hungkuno ole lɨhwatɨmentohofi, Poul kɨko oso uhuˈmokiyo sopo nopohotoho.
32 Ose lɨhwamentohofoso aˈamu uhuˈmokiyo somjo sofe hunoso ehiloˈmeeˈmentisofoho. Aˈamu fehohnjo hungkuno kengo lɨwoˈnontanɨngkofi aˈamu nomˈne sohwa nomˈne kengo hungkuno lɨwoˈnɨmentohofofoho. Oso aˈamu piˈnɨngo sohwa uhuˈmokiyo soˈno hwapɨngoso huno muyofoho.
33 Aˈamu Juta fihwa Alekɨsanta sohumo aˈamu somo uloneˈentɨfi usɨtofomotamentohofofoho. Osoˈno Alekɨsanta ajwomoˈmo nolohofonto hofɨkoe hungkunomo asomo ulɨmo lonto aho hoˈnomaˈmentisofoho.
34 Ose ko yahonɨngki aˈamuso Alekɨsanta yofe uhwofontɨfi Juta hweho lontɨfi hungkuno afaˈno afaˈno mohmˈno ulɨwoˈnɨmentohofi, Atemis nakwo aˈamu Efesos soˈnyuye aˈmu engiyoho. Hofɨko joho neˈno lɨwoˈnontanɨngkofi mofehiˈnyo sɨmoˈme hano uyoso hufaˈu imoˈnɨmentisofoho.

35 Tɨfi sohonta hwe fihwo yofe engo'njo a'amufe ifalifaliyo syoho'njo sohwo mampi'nyo fosyohumamno ulonto ulɨmento, Sekwo a'amu Efesos soku upa'nɨmno. A'amu hopi'nono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisɨye ango engo so'nji oso sojo ahwomo mta'ango pɨwahu'mentiso so'nji mokosyohumamwo'nɨngkuhwone'nwoho.
36 A'amu oso hungkuno somo ilojaofoneso tɨhwolo. Awonoho. Sekwoe sɨmeho nto'no wasemo'nono. Fonɨfonyoso iyo'eno.
37 Olo hwe sekwo ipemotapohofo sohwa'u nakwoe Atemisɨye ango engomjo hufo miyo hwa'uyoho. Siko Atemisɨmne'no sitofo mujofoho.
38 Ntemitɨliyosɨ'nji kakoe syoho ulohofiyo so'nji hofɨko nom'ne hwe sohumne'no hungkuno'njo'manji oso hungkunoso nakwoe hwe engo sohumne'no fɨpemotapmno. Osopo hungkuno jo'ne sɨkuno somo ito'no womɨhwajɨfe.
39 Sekwo nom'ne hungkuno'njo hwasɨ'manji sɨkuno uhu'mokiyo ne somo walɨfe.
40 Olo hungkuno ne'no lontanɨngkuji nakwoe hwe engo sohwa huno pipi syonafɨhupitnnehofo. O'o, yolohoso ne anefoho. Hwe engo sohwa olo uhu'mokiyo so'no nalohonɨfijoso nakwo pehofo ulantanto. Awonoho. Nakwo hungkuno asomo mulanehwono.
41 Ose ulonto a'amu hofɨko uhu'mokiyo sopo nohumentanɨngkofi ulɨmento, Fohumpopmno. Ose ulahonɨngki humpo'mentohofofoho.

20

Hwaho Masetouniya'nji Ngkɨlikɨ'nji osopo Poul kako hano emoyamentisofoho.

1 Nohumpeehonɨngkofi Poul a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somne'no ngkiyepono wapɨfento joho ulɨmentisofoho. Nuhu'mokahonɨngkofi Poul Anɨtumne'no hungkuno ulonto hofɨkimo usosofito'mentisofoho. Ose yonto ulɨmento nje a'amufo woselɨko'ma'mne'no yohono. Sekwo mpanɨmno. Ose ulonto Masetouniya'no umentisofoho.
2 Oso hwaho sopo uhwontawento a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somo Anɨtune'no hungkuno ulonto a'amu homo somo usosofito'mentisofoho. Osohonta kako Ngkɨlik hwaho sopono umentisofoho.
3 Osopo nohumentanɨngki hamno hufa'u sɨhune uyakolo'mentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo Siliya'no wamto yahonɨngki a'amu Juta sohwa Poulɨ'mo wofonjosyano lontɨfi yahonɨngkofi Poul kako nupa'nonto huno yɨwolo'mo lohofonto Masetouniya'no wamo lɨmentisofoho.
4 Nom'ne a'amu Poulɨ'nji umentohofo sohwa hofɨkoe yofe ole, Soupata Pilosɨye hwomu Mpeliyanta'ango hweho. Tesolounikanta'ango hwa'u Alisɨtakosɨ'nji Sekuntosɨ'njoho. Ngkaiyos Ntepe mta'ango sohwo'nji Timouti'njoho. Hwaho Esiya mta'ango hwa'u Tikikosɨ'nji Tɨloufimosɨ'njoho.
5 Oso a'amu sohwa sɨmo'mo nowentɨfi nakune'no ango Tɨlouas hontohumamentohofofoho.
6 Nakwo ango Filipai nohumentanɨngkuhwoni oso Sɨkuno Engo a'amu hofɨko oso wopayo engo ka mo'nnyoso ane nyo'ne sɨkunoso moi'wo imo'nɨngkahonɨngki nakwo yofayokinomo nowentanɨngkuhwoni sɨkuno aho anga'no hopi'nono neyakolofahonɨngki ango Tɨlouas i'mofapmmentɨhwonefoho. Osopo nohumentanɨngkuhwoni sɨkuno aho anga'no hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho.

Ango Tɨlouas sopo Poul kako hwe Jutikos sohumo ulɨka'mentisofoho.

7 Salole sɨkuno'nji a'amu so'nji nakwo nuhu'mokontani wosopayo nɨmentɨhwonefoho. * Nonɨngkahonɨngkuhwoni Poul a'amu somo lutɨhwamentisofoho. Kako mo'nɨngkanta wamo lonto imentisoso hungkuno nom'ne nom'ne lutɨhwamentisoso kuntoliyopo imo'nɨmentisofoho.
8 Nakwo ango yokintahopo tokilonjwa'mjo somo nohumentanɨngkuhwoni sikiloho pi'nɨngo sijɨmentisofoho.
9 Hwe songo fihwo kakoe yofe Jutikos osohwo kako ifofo hanopo nokehumentanɨngki Poul hungkuno ne'no lontanɨngki tɨmosaho unɨngkahonɨngki nɨhu'nahone saho poyo pa'nyo fosyawo'mentisofoho. Fosyawo'mentisoso ango tokilonjwa'mjo hufa'u sɨhune somta'ni pɨwahu'mentisofoho. Nopɨwesyahonɨngki a'amu hofɨko utɨmano lontɨfi kotawentɨfi uhwonɨmentohofoso kako poyo nto pe'nɨmentisofoho.
10 Poul nokotawento hwomu poyo sohwoe a'apahopo pisongki'namofonto kehutnnoma lohofonto a'amu somo ulɨmento, Sekwo yomo ikutoho. Kako songo humaho.
11 Oseso Poul angomo apa'no nokotasonto a'amu'nji wopayo kutɨkujo lohofontɨfi nɨmentɨhwonefoho. Nɨmentɨhwoneso Poul apa'no hungkuno ne'no lahonɨngki iyoho longkonɨngkahonɨngki Poul nulɨko'manto umentisofoho.
12 Oseso a'amuso hwomu pe'nɨmentiso sohumo songo humahonɨngki kakoe angomo ipemotawentɨfi hofɨko sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.

Poul kako ango Tɨlouas ulɨko'manto ango Miletos sopono womentisofoho.

13 Poul nalɨmento, sekwo yofayokinomo ukuji ango Asous sopo woswo'nano. Ngko honɨngkanomo wamo. Ose nelahonɨngki nakwo yofayokinomo umentɨhwonefoho.
14 Ango Asous sopo noswo'nontani Poulɨ'nji nakwo yofayokinomo nokotosontani ango Mitilinimne'no umentɨhwonefoho.
15 Mitilini nta'ni nowekentani mo'nɨngkanta hwaho we'e Kiyous mofonepo umentɨhwonefoho. Osopo nta'ni nowentani mo'nɨngkanta hwaho we'e Samousɨmne'no umentɨhwonefoho. Osopo nta'ni mo'nɨngkanta Miletos i'mofapmmentɨhwonefoho.
16 Poul nto nalɨmentisofoho. Sɨkuno Engo *Pentikous*ɨmo † ngko Jelusalem wohumamonnoho. Oso'no ango Efesos mamnehono. Hwaho Esiya sopo sɨkuno pi'nɨngo engo moneyakolofonehoho.

A'amu ango Efesos sopo humamotofo sofe hwe engo sohwamo Poul kakoe hungkuno ae'uyo uyɨmentisofoho.

17 Ose nalɨmentiso so'no ango Miletos i'mofapmmentɨhwoneso Poul kako hwe engo a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somo mokosyohumayo Efesosnta'ango sohwamne'no hungkuno ole lɨhwatɨmento, Sekwo nopɨkuji nohonɨmno.
18 Ose lɨhwojahonɨngki a'amu Efesosnta'ango i'mofopahonɨngkofi Poul ulɨmento, Ngko hwaho Esiya humamentohe sohonta nje yahinoso sekwo huno moi'wonoho.
19 A'amu Jutaso ngkimo wonyo ntohofane'entɨfi hungkuno ko hnnɨngkahonɨngkofi oso'no yo'mayo tango'nji nu'mahonɨngki ngko nje yofe hwotoho fenji sɨmeho tango'nji Anɨtuye syoho imentohefoho.

---

* **20:7:** A'amu pi'nɨngo engo huno'njoso hofɨko Jisasɨye mɨkufo'nji honɨyo'nji nyo'neso hofɨko huno syafɨhu'motofofoho. † **20:16:** Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

20 Sekwo huno seyohoho. Ngko iyoho mannɨngkahonɨngki yo'mayo sefo'mayo'no losetɨhwamentohefoho. Ango uhu'mokiyo utɨhwa'nyo sopono sekwoe ango so'mno Anɨtuye hungkuno hopi'nono losetɨhwamentohefoho.
21 Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo ole ulɨmentoho, Honɨngkano wonyo hopi'nonohinoso foho'naopmno. Anɨtumne'no sekwo huno fɨwolo'mokumno. Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmno.
22 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kɨko Jelusalemno fiso ntɨmaho. Ngko haloho yonji Jelusalemmne'no wasɨmonne'no yohono. Ango Jelusalem sopo peho wonɨ'ma'mtolo. Ngko huno maniyohoyohoho.
23 Olo'nohino Towahuno Wopɨngo hungkuno yokumpohn'nyo ole ntahonɨngki, Impo'angomo ho'nakohufijoso kɨko tango engo wotɨpema'monnoho.

24 I oso'no ngko iyoho mannɨngkohoyohoho. O'o, nje a'apahomne'no huno masyofɨsyalokuyohono. Olo syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmmentisoso moi'wo esojwamofo so'no syofɨsyalokweno. Syoho hiloso Anɨtu a'amumo wopɨngo'nohini uyɨwo'nɨngkiso so'no wolutɨhwamne'no yohono.

25 Sekwo upa'nɨmno. Hohonta ngko nose'manji Anɨtu yokumpohn'nyo enemokosyohumayo so'no losetɨhwamentohefoho. I nom'ne sɨkunomo sekwo ngkimo manohonɨfitnnehofo.
26 Oseso olo sɨkuno lomo hungkuno yokumpohn'nyo waselɨmonne'no yohono. Sekwo tɨkanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho.
27 Yo'mayo Anɨtu yoneso'no nto losetɨhwamentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nasiyofoho. O'o hopi'nonohino losetɨhwamentohefoho.
28 Sekwo ito'no fehumamno. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo syoho nto sejapmmentisofoho. Sekwo a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somo mokosyohumamno. Jisas kakoe honɨyo'nji hofɨkimo mpe imentisofoho.
29 Ngko huno ole nɨyohoho. Ngko sehwotɨ'mo'me sohonta a'amu sikisɨwojo pa'nyo sekwo'njo ajwo lopo nopɨkuji wonyo wosemokantɨfeho.
30 A'amu fehohnjo sekumta'ni nolɨkafɨkuji a'amu Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somo hwasyomo ipesemotakuji hwasyo hungkuno woselantɨfeho.
31 Oso'no ito'no mokosyohumamno. Oleso inɨngo seyo'eno. Soswo hufa'u sɨhune neyakolofontanɨngki ngko imɨngo'nji sɨkuno'nji humotaho lonji a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohefoho.
32 Ngko Anɨtuye ahopo ho'nosesyalokweno. Kako a'amumo wopɨngo'nohini selohofɨwo'nɨngkiso hweho. Kakoe hungkuno yokumpohn'nyo esesyohumahwosi, kakoe a'amu somo honɨngkano wopɨngo inɨngkayo'ne yo'mayo wosejapmmentonoho.
33 Sekwoe hamniyoho hwapɨfe yo'mayo so'no hi manɨmo'nɨmmentisofoho.
34 O'o, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji nohumanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'amumne'no mpe imentohefoho.
35 Nto setɨhwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiyɨmno. Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijoso a'amu po'nɨfo somo ufo'mafɨkuno. Olo hungkuno Jisas nalɨmentisoso sekwo inɨngo seyo'eno. A'amu nom'nemo yano'nohino uyɨwo'nɨngkohofoso hofɨkoe sɨmonyo iyoso nom'ne a'amu yo'mayo mawo'nɨngkohofo somo yakolonoho.

36 Poul oso hungkunoso moi'wo ulonto hofɨko'nji hwomtame ehumantɨfi
Anɨtumo jomo ulɨmentohofofoho.
37 Ose yontɨfi hofɨko humotaho lontɨfi Poulɨmo ke-
hutnnoma'mentohofofoho.
38 Sekwo apa'no manohonɨfitnnehofo ulɨmentiso so'no hofɨko sɨmeho
tango umentisofoho. Hofɨko yofayokinomne'no ipemotawomentohofo-
foho.

21

Poul kako Jelusalemne'no asomo umentisofoho.

1 Nakwo a'amu somo ulɨko'mentani yofayokinomo nokotosontani,
nowekentani hwaho we'e Kous osopo i'mofapmmentɨhwonefoho.
Mo'nɨngkanta nakwo hwaho Loutes i'mofapontani osoponta'ango ango
Patola i'mofapmmentɨhwonefoho.
2 I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho Founisiyamne'no
wamonto yahonɨngki uhwonontani osohumo nokotasontani
wekapmmentɨhwonefoho.
3 Nowekapontani hwaho Saipɨlos uhwonontani oso hwaho sopo
yofayokino hwonamonyo hohnta'ni uyokolofontani umentɨhwonefoho.
Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani ango Taiya sopo ifoho-
hosahumentɨhwonefoho. Oso ango hopo sopo yofayokino ho'yango
wojo'mesyamto umentisofoho.
4 Osopo nohumentani a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo somo
tɨpema'mentɨhwonefoho. Hofɨko'nji nohumentanɨngkuhwoni sɨkuno
aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho.
Anɨtuye Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahonɨngki hofɨko
Poulɨmo ulɨmentohofi, Kɨko Jelusalem sopono nowakehotoho. Ose
ulɨmentohofofoho.
5 Nakwoe sɨkuno hano iyoso'no imo'nɨngkahonɨngki nakwo angopono
nulɨko'mentani umentɨhwonefoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo sohwa
hofɨkoe ape sofanji mehomi'nji nakumo mitɨmomɨngo sopo nehwojamen-
tohofofoho. Osopo nakwo hwomtame ehumentani Anɨtumo isamoyoka
ulɨmentɨhwonefoho.
6 Ose ulontani nakwo hnnɨmentɨhwoni, Nakwoe a'amu soku mpanɨmno,
hnnɨmentɨhwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahonɨngkuhwoni
hofɨko angopono umentohofofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poulɨmo hungkuno ulɨmentisofoho.

7 Nakwo ango Taiya ulɨko'mentani nowekontani ango Toulemes sopo
i'mofapmmentɨhwonefoho. Osopo a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo so'nji
noswo'nontani sɨkuno anga'no fosyawo'mentɨhwonefoho.
8 Mo'nɨngkanta ango Toulemes ulɨko'mentani nowekentani ango Sisaliya
sopono i'mofapmmentɨhwonefoho. Osopo nakwo Filipɨye angomo huma-
mentɨhwonefoho. Filip huhwo sohwo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamojo
hweho. A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo ango Jelusalemmo humamotofoso
Filipɨ'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino
sohwanji *apousel* sohwamne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.
9 Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hofɨko Anɨtuye
hungkuno lutɨhwamotofofoho.
10 Osopo nohumentanɨngkuhwoni sɨkuno fiso neyokolofahonɨngki hwe
fihwo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe
yofe Akaposɨyoho. Kako i'mofapmmentisofoho.

11 Nonetɨmanto Poulɨye ahuloho nomanto kakoe sɨfe aho'nji kilo'nonto ulɨmento, Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ole ntohoho. Olo ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohumo a'amu Jutaso Jelusalem ango sopo olo pa'nyolo nokilohofɨkuji a'amu temtitofo kengo sohwafe ahomo woho'nokisyantɨfeho.
12 Ose nelahonɨngki upo'nontani nakwo a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo nom'ne so'nji Poulɨmo yokumpohn'nyo ole ulɨmentɨhwone, Kɨko Jelusalemne'no nosohotoho.
13 Ose ulahonɨngkuhwoni Poul nalɨmento, Sekwo humotaho peho'no sontantɨkwofo. Nje sɨmeho tango nɨyohoho. Jelusalem ango sopo ngkimo impe intofanɨhufijoso Jisasɨye yofe ho'nomayo'ne pe'nɨmeso wopɨngofoho.
14 Ose nelahonɨngki nakwo Poulɨmo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole ulɨmentɨhwoni, Yo'mayo Anɨtu yoneso umo'nɨmontonoho. Ose ulɨmentɨhwonefoho.

Jelusalemmjo hwe engo sohwamo Poul kakoe hungkuno ulɨmentisofoho.

15 Hwangku sohonta nakwoe ho'yango ito'no nuhu'mokontani Jelusalemne'no ulɨko'ma'mentɨhwonefoho.
16 A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo fehohnjo nakwo'nji umentɨhwonefoho. Hofɨko Nasounɨye angomo ipenemotawomentohofofoho. Oso hwe Saipɨlosnta'ango huhwo sohwo hohonta Jisasɨmo inɨngkamojo hweho. Nakwo kakoe angomo humamentɨhwonefoho.
17 Humamentɨhwoneso Jelusalem ango sopo i'mofopahonɨngkuhwoni a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofoso nonahonontɨfi sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.
18 Mo'nɨngka nakwo Poulɨ'nji Jemɨs sohumo uhwonyo'ne umentɨhwonefoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkamotofoso hofɨkoe hwe engo sohwanji pmmentohofofoho.
19 Poul a'amu sohwamo, Nje a'amuhwafo ulonto, yo'mayo wopɨngo Anɨtu a'amu temtitofo kengo somne'no uloho'mentiso so'no yoloho ulɨmentisofoho.

Poul kako hwe engo sohwafe hungkunomo tɨfi inɨngkawento Anɨtuye ango engo somo humentisofoho.

20 Oso hiso'no nupa'nontɨfi Anɨtumo isamoyoka ulɨmentohofofoho. Ose ulontɨfi Poulɨmo ulɨmentohofi, Nɨngkwahwo. Kɨko huno moi'wonoho. A'amu Juta pi'nɨngo engoso Jisasɨmo inɨngkamotofofoho. Oso a'amu hiso Mousesɨye honɨngkano hungkuno hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkohofɨhwafoho.
21 A'amu fehohnjo oso a'amu homo somo kikine'no hungkuno hwasyo ulɨmentohofofoho. Ole ulɨmentohofi, Poul a'amu Juta ango kengopo humamotofo somo Mousesɨye hungkuno hohontajo somo tɨfi inɨngkakutoho ulɨwo'nɨngkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe mehomi sohwamo a'apaho sɨhu kolofɨkutoho. Sekwo oso honɨngkano hungkuno hohontajo somo apa'no tɨfi inɨngkakutoho. Ose ulalofoho ulɨmentohofofoho.
22 Oso'no pipi yanehwono. Poul ntopohoho upo'nantɨfeho.
23 Oseso nakwo kilalokuhwoneso kɨko tɨfi finɨngkayo. Hwe osofosofahu'nohino sohwa a'amu Jutafe yahinomo inɨngkayo so'no Anɨtumo ole ulɨmalofi, Anɨtu kɨko nehonontanɨngkiji oloso uyantane'yɨhwono. Ose ulɨmalofɨhwafoho.
24 Kɨko oso hwe sohwamo ufohi'nɨngkohoji hofɨko'nji oso yahino kiho'maso semokiyo so'no fiyɨmno. Kɨko hofɨkine'no hamniyoho

ho'nasyohoji hofɨko oso yahino nɨhu'nahone ifijoso a'amu huno ole uyono. Kikine'no upa'nɨmalofoso hungkuno hwasyofoho. Kɨko Mousesɨye hungkunomo inɨngkowalokuno so'no hofɨko uhwonantɨfeho.
25 A'amu temtitofo kengoso Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo somne'no hungkuno nto kotoku'malohwone so'no iyoswo mtɨ'mokuyahojɨmalohwonefoho. Ole mtɨ'mokumalohwoni. Yahu yɨhufo a'amu nom'nehwo hwoso sohumo uyɨfijoso sekwo nonɨngkutoho. Honɨyoso nonyo'eno. Tongo yahu tɨ'wangomo nano jɨlɨpopijoso nonyo'eno. Yo'mayo honɨngkano akngkilɨke iyo'eno. Ose ulɨmentohofofoho.
26 Oso'no mo'nɨngkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino sohwamo utɨmanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no imentohofofoho. Ose yontɨfi hofɨko Anɨtuye ango engo somo nohotoswontɨfi hwe engo sohwamo oso yahino kiho'maso imokiyo so'no moi'wo imo'none so'no ulɨmentohofofoho. Oso sɨkuno somo Anɨtumne'no a'amu anga'no anga'nohino tongo hu'meesiyo'ne uyantɨfeho.

Anɨtuye ango engo somo a'amu Juta sohwa Poulɨmo aho kemokosyohumamentohofofoho.

27 Sɨkuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u moi'wo umo'nɨmonto yahonɨngki a'amu Juta hwaho Esiyanta'ango sohwa Poulɨmo Anɨtuye ango engo somo uhwonɨmentohofofoho. Nuhwonontɨfi hwe moya'mi hopi'nono ulɨkafontɨfi Poulɨmo aho ko'mentohofofoho.
28 Nokentɨfi hofɨko mango mohm'no lontɨfi ulɨmentohofi, Sekwo a'amu Isɨlael soku, fonefo'mapmno. Olo hwe lohwo kako ango'meemo emoyonto nakwoe yahinomne'no Mousesɨye honɨngkano hungkunomne'no olo ango engo lomne'no hungkuno wonyo lɨwo'nɨngkiso hweho. Oso'nohino'maho. O'o, olohonta kako a'amu temtitofo kengo sohwamo olo ango wopɨngo lomo ipemotapiso so'no ango wonyo kiho pa'nyo imo'nɨngkohoho. Ose ulɨmentohofofoho.
29 Oso hungkuno hiso hwapɨngo ole. Hofɨko Poulɨmo uhwonɨmentohofoso kako a'amu temtitofo kengo ango Efesosnta'ango Tɨloufimos oso hwo'nji ango Jelusalem nohumentanɨngki uhwonontɨfi hwasyo ole syafɨhu'mentohofi, Poul oso a'amu sohwanji Anɨtuye ango engo somo ipemotaswohoho. Ose lɨmentohofofo.
30 Oso'no Jelusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino yomo yontɨfi mango engo lɨwo'nontɨfi yohoto yohotofo mjaloho'nɨmɨwentɨfi uhu'mokumentohofofoho. Hofɨko Poulɨmo aho kemotaswopahonɨngkofi Anɨtuye ango engomjo hoku'yo hopi'nono pɨjwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohwamo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwo Poulɨmo utɨma'mentisofoho.

31 Hofɨko Poulɨmo wofonjosyantɨfi ikujoho posontanɨngkofi hwe yofe engo'njo itokuso'njo mokosyohomayo sohumne'no hungkuno ho'nɨmentisofoho. Hofɨko ole ulɨmentohofi, A'amu Jelusalem hofɨko ikujoho fongki'nalokwofo.
32 Ose upa'nontɨfi hwe yofe engo'njo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo nomanto a'amu uhu'mokiyo sopo komo'no pmmentohofofoho. A'amu Jutaso hwe yofe engo'njo sohwo'nji a'amu itokuso'njo sohwanjimo uhwonontɨfi hofɨko Poulɨmo apa'no ikujoho mafongku'mentohofofoho. Hofɨko uyohohu'mentohofofoho.
33 Hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo Poulɨmo aho nokento kakoe a'amu sohwamo ulɨmento, Sekwo ahwomo nano hufa'u nomafɨkuji hwe

lohumo hmtofahumno. Ose ulonto ulohon+mento. Olo hwe lohwo t+hwolo. Peho imasoto.
34 Ose ulohon+ngkahon+ngki a'amu fehohnjo hungkuno anga'no lontan+ngkofi a'amu nom'ne sohwa hungkuno kengo joho lahon+ngkofi hungkuno engo ho'n+mentisofoho. Hungkuno pi'n+ngo engo ho'n+ngkahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo yoloho hwap+ngoso mupa'n+mmentisofoho. Oseso kako itokuso'njo sohwamo ul+mento, Poul+mo itokuso'njo sohwafe angomo motas+mno.
35 Ose ulahon+ngki oso ango homo somo kotasiyo sopo nomotosa-hon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo kakimo wofonjosyano lahon+ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa ut+motas+mentohofofoho.
36 A'amu pi'n+ngo engoso t+fi in+ngkasont+fi ul+mentohofi, Fonjahumno.

Poul a'amu Juta somo kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

37 Hwe itokuso'njo sohwa hof+koe angomo womotoswant+fi yahon+ngkofi Poul hwe yofe engo'njo sohumo ul+mento, Hungkuno wakil+monne'no yohono. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo ul+mento, U, K+ko Ngk+lik hungkuno huno'njo hwosilaho.
38 Ngko huno ole syaf+syohono. K+ko hwe engo Ijip mta'ango so-hwosi a'amu hwaho mokosyohumayo sohwamo wafongku'monji yonji kakoe a'amu hos+mno *foua tausen* (4000) sohwanji hwaho a'amu anepono ipemotawomentohino hwosoho.
39 Ose ulahon+ngki Poul ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje hwap+ngoso hwaho Silisiya ango m+kun+mposo Tasosnta'ango hwo'nyoho. Nje a'amuhwe, olo a'amu lohwamo ul+monne'no yohono. Wop+ngotaho.
40 Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo eno ulahon+ngki Poul kotasiyo sopo lohofonto a'amumne'no mampi'nyo humayo'ne aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo yahon+ngkofi Poul Hip+lu hungkuno'nji ul+mentisofoho.

22

1 Poul ole ul+mento, N+ngkwahwosafo, Mpohwosafo, sekwo upa'n+mno. Sekwo hungkuno ntohofo so'no ngko nje hungkuno asomo wasel+monne'no yohono.
2 Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso hof+koe hungkuno Hip+luso upa'nont+fi songo songo mimmentohofofoho. Poul apa'no ul+mento,
3 Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje na'u kako hwaho Silisiya ango Tasos sopo aswo n+ma'mentisofoho. Ngko engoso olo ango Jelusalem lopo wo'mentohe hwo'nyoho. Ngkimo hungkuno mesy-olont+hwayo sohwo Ngkomeliyel+yoho. Kako nakwoe ajuyohwosafe hon+ngkano ne'njo lont+hwamojofoho. Oseso ngko An+tuye hungkuno yokumpohn'nyo in+ngkayoso sekwo olohonta in+ngkowalokwofo hopa in+ngkamote hwo'nyoho.
4 Ngko a'amu Jisas+mo s+meho hi'ntnnono umotofo somo wonyo uloho'motefoho. Fehohnjo poyo pe'n+mentohofofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano intofonji impo'angomo intofahumentohefoho.
5 Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji a'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwanji hof+ko olo hilo so'no huno moi'wonoho. Hof+ko nje yahino so'no wasel+fe. Hof+ko a'amu Juta ango Ntomas+kos humamotofo sohwamne'no ifalifaliyo mt+'mokont+fi ntapm-mentohofofoho. Nomanji ole l+mentoho, a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo

somo ahwomo nano intohm'mo ango Jelusalem tohino engo mayo'ne'no womotasɨmne'no yohono lonji umentohefoho.

Poul Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentisofo so'no ulɨmentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 26:12-18)

6 Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasɨkos mofone sopo i'mofowahonɨngko nɨhu'no komo'no pomponaho engo ahwomo mta'angoso ntoho'mentisofoho.
7 Osohonta hwahopo pɨwasyonji hungkuno ole upa'nɨmentoho. Soul, Soul, Kɨko ngkimo wonyo peho'no ntohofantokuno.
8 Ose ho'nɨngkahonɨngki ngko ulɨmentoho, Hwe engofo, kɨko tɨhwosilo. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ngko Jisas Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. Kɨko wonyo ntohofantokuno. Ose ntɨmentisofoho.
9 Hwe ngko'nji umentohofo sohwa hofɨko pomponaho'nohini uhwonɨmentohofofoho. Hofɨko mampaho oso hwe ntɨmentiso sohwo mupa'nyofoho.
10 Ngko ulɨmentoho, Hwe Engofo, ngko pipi imnehono. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Kɨko nolɨkafohoji Ntomasɨkosɨmne'no fɨwano. Osopo nuhuji hwe fihwo noku'mahwosi yo'mayo syoho kɨko ihnne'enji imentohe so'no walokitɨhwono.
11 Ose ntahonɨngki oso pomponaho mɨkunɨmposo engoso ntɨmentiso so'no tɨmpi'nyo nɨmo'nɨngkahonɨngki a'amu ngko'nji umentohofo sohwa ngkimo aho nɨmpo'nontɨfi Ntomasɨkosɨmne'no ipemotanɨwomentohofofoho.
12 Oso hopo sopo hwe fihwo humunyoponoho. Kakoe yofe Anonaiyasɨyoho. Kako neyakwosafe honɨngkanomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkiso hweho. A'amu Juta Ntomasɨkos humamotofoso ole hnnɨmentohofi, Kako hwe wopɨngo hweho.
13 Oso hwe huhwo sohwo nonɨ'manto ntɨmento, Nɨngkwahwo Soulɨyo, Jɨje tɨmo apa'no uhwonɨmonnoho. Ose ntahonɨngki oso hohosohonta nje tɨmo wopɨngo nɨmo'nɨngkahonɨngki kakimo uhwonɨmentohefoho.
14 Nuhwonɨngkahonɨngko ntɨmento, Neyakwosafe Anɨtu sohwo kako yo'mayo yone so'no kɨko huno kiyone so'no kuhwosopo'mentisofoho. Kɨko oso hwe ahwomo mta'ango nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso sohumo uhwonyo so'no kakoe mampaho upa'nyo so'no kuhwosopo'mentisofoho.
15 Hwangku kɨko kakoe hungkuno ulɨhnnefoho. Kɨko a'amu somo ya'moyo uhwonjo so'no upa'nyo so'no ulɨhnnefoho.
16 Oso'no peho'no hontohumahnno. Kɨko nolɨkafohojo'no ngko mijo wokiyokuma'mo. Kɨko Jisasɨmo jomo ulohojo'no kako jɨje wonyoso wae weekumofono.

Anɨtu a'amu temtitofo kengo somo Poul uyɨmentisofoho.

17 Hwangku ngko Jelusalem apa'no noponji Anɨtuye ango engo somo Mpohumo jomo ulonji wojo hopa uhwonɨmentohefoho.
18 Hwe engo sohumo nuhwonɨngkahonɨngko ntɨmento, Kɨko komo'no Jelusalem ulɨko'maho. Kɨko olopo humahojo'no'manji nje hungkuno lutɨhusoso hofɨko mupa'nɨfitnnehofo.
19 Ose ntahonɨngki ulɨmentoho, Hwe Engofo, hofɨko huno moi'wonoho. Ngko a'amu kikimo sɨmeho hi'ntnnono kijapɨwo'nɨngkohofo somo ango uhu'mokiyoso mta'ango nomanji ikujoho fonjonji impo'angomo intofohumalefoho.
20 Oso hwe Sɨtifen, jɨje hungkuno lɨmojo sohumo fonjahumentohofo sohonta osopo ngko hofɨko'nji nohumanji osohi so'no nje sɨmeho wopɨngo

nɨmo'nɨngkahonɨngki a'amu fonjahumentohofo sohwafe manji'mofo yo'mayoso mokosyohumantohefoho.
21 Ose ulahonɨngko ntɨmento Kɨko mpano, Ngko kikimo honɨngkano sawemo sopo a'amu kengo somne'no wokuhwatɨmo. Ose ntɨmentisofoho.

Hwe itokuso'njo mokosyohumayo yofe engo'njo Loum mta'ango sohwo Poulɨmo mokosyohumamentisofoho.

22 Poul oso hungkuno a'amu kengo somne'no ulahonɨngki a'amu Juta nupa'nontɨfi joho mohm'no ulɨmentohofi, Fonjahumno. A'amu oleso olo hwaho lopo mohumanehoho.
23 Oso hungkunoso ne'no lontɨfi hofɨkoe hwapɨfe yo'mayoso yojasyontɨfi hwaho husontɨfi husa'mentohofofoho.
24 Ose yontanɨngkofi hwe yofe engo'njo kakoe a'amu itokuso'njo sohwamo ulɨmento, Poulɨmo angomo ipemotasyɨkuji ole ulɨmno, A'amu sohwa mango engo kilohofoso peho'neto. Oso'no fonaso. Monajo'manji ikujoho wokufonjano. Ose ulɨmno.
25 Ose ulahonɨngki hwe sohwa Poulɨmo hofɨko impe intofontanɨngkofi Poul hwe mnokino manji'mofo'njo kako'njopo humentanjo sohumo ulɨmento, Olo sekwoe yahinotaho. A'amu Loumnta'ango sohumo kakoe hungkuno mɨkwalofe'njo yontɨfi siki ikujoho fongku'motofoso sekwoe yahinotaho.
26 Ose ulahonɨngki hwe sohwo nupa'nonto nowento hwe yofe engo'njo sohumo ulohonɨmento, Kɨko peho yalokuno. Olo hwe lohwo Loummjo sohwafe hwomufoho.
27 Ose ulahonɨngki hwe sohumo nupa'nonto Poulɨmo nu'manto ulohonɨmento, Ole njo. Kɨko Loumnta'ango hwosilaho. Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Ou, ngko Loum mta'ango hwo'nyoho.
28 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo sohwo ulɨmento, Ngko hamniyoho engo ho'naofonji a'amu Loum imo'nɨmentohe hwo'nyoho. Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento. Nje mpohwo Loum mta'ango hweho. Oso'no ngko a'amu Loum hwo'nyoho.
29 Ose ulahonɨngki a'amu Poulɨmo impe intofontɨfi ikujoho wofonjantɨfi imentohofo sohwa uyohohu'mentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo olo a'amu Loum mta'ango lohumo impe intofohe so'no tohino engo woma'monntɨkeno. Ose lonto iyoho unɨmentisofoho. *
30 Hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu Juta Poulɨmo hungkuno ulohofo so'no yoloho hwapɨngo upa'nɨmo lonto mo'nɨngkanta Poulɨmjo ahwomo nano usɨhutofonto kako a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunɨsol* syoho'njo sohwanjimo hungkuno ole lɨhwatɨmento, Sekwo uhu'mokumno. Ose lɨhwajonto Poulɨmo ipemotasonto a'amufe sɨmanopo uhumatɨ'mentisofoho.

23

A'amu Jutafe 'kaunɨsol' sohwamo Poul kakoe hungkuno lutɨhwamentisofoho.

1 Poul a'amu *kaunɨsol* syoho'njo sohwamo tɨmo yokumpohn'nyo uhwononto ulɨmento, Nje hwe sɨfahwe, Anɨtu nohonontanɨngki yo'mayo imoteso mjɨmɨwenji olohontajo'nji ole nnantofoho, Ngko honɨngkano wonyo'njo hwonɨ'maho. Ose nnantofoho.

---

* **22:29:** Loumjo sohwafe honɨngkano hungkunoso olenoho. A'amu Loum mta'ango sohumo ikujoho fongkiyo so'no yokumpohn'nyo wo'nyofoho.

2 Ose ulahon+ngki Anonaiyas tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwo
kako'njo sopo humalowentan+ngkofo sohwamo ul+mento, Poul+ye man-
gomo fongkupmno.
3 Ose ulahon+ngki Poul ul+mento, K+ko a'apaho wop+ngo'njo hwosoho.
S+meho mo'mo pisakino'njo hwosoho. An+tu wakufonjono. K+ko nje
hungkunomne'no ito'no men+hwajiyo'ne hwosi nohumanji hon+ngkano
ito'nohino somo hwotoho fenji n+fonjohino.
4 Ose ulahon+ngki a'amu Poul+'njopo lohofont+fi l+mentohofi, K+ko
An+tuye hwe yofe engo'njo sohumo sitofo lulalokuno.
5 Ose ulahon+ngkofi Poul ul+mento, Nje a'amufo. Ngko An+tuye hwe yofe
engo'njo sohune'no huno maniyohoyohoho. Huno ole niyohoho An+tuye
hungkuno ole nal+mento, Sekwo a'amu semokosyohumayo somo hungkuno
wonyo ujo'eno. Oso'no ngko huno niyohoho.
6 Ose ulonto Poul uhwon+mentisoso, A'amu *kaun+sol* syoho'njo sohwa
fehohnjo a'amu Sat+yusiyoho. Fehohnjo a'amu Falisiyoho. Ose uhwononto
kaun+sol a'amu sohwamo mango engo ul+mento, Nje a'amu hwafo, ngko
a'amu Falisi hwo'nyoho. Nje mpohwo a'amu Falisi hweho. A'amu
poyo pe'nyoso apa'no l+kapitnnefoho. Olo hilo so'no ngko hontohu-
maleno. Oso'no ngko a'amu somo oso hungkunoso lut+hwawo'n+ngkohe
hwo'nyoho. Olo hilo so'no sekwo ngkine'no hungkuno ho'nosyalokwofo.
7 Ose ulahon+ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Sat+yusi sohwanji yoka
hnnont+fi husilo'mentohofofoho.
8 Hwap+ngoso a'amu Sat+yusi sohwa ole l+wo'n+ngkohofi, A'amu poyo
pe'nyoso apa'no mol+kapitnnohofo. A'amu ahwomo mta'ango so'nji
towahuno ntnne so'nji mohumuyoho. Ose l+wo'n+ngkohof+hwafoho.
I oso'no a'amu Falisi sohwa oso hungkuno hufa'u so'no hwasyofoho
l+wo'n+ngkohofofoho. Hof+ko olo hilo somo s+meho uy+wo'n+ngkohofi,
A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo l+kapitnnefoho. A'amu ahwomo
mta'angoso towahuno ntnne'no humalofo. Ose l+wo'n+ngkohofofoho.
9 Oso'no hof+koe yokaso engo imo'n+ngkahon+ngki a'amu Falisi
fehohnjo hon+ngkano hungkuno mesy+lut+hwayo sohwa nol+kafont+fi
yokumpohn'nyo ul+mentohofi, Poul kako wonyo miy+wo'n+ngkiso hweho.
Hwe ahwomo mta'ango hwol+keno towahuno hwol+keno Poul+mo
ul+maso'manji kakoe syohofoho.
10 Ose ulahon+ngkofi yokaso m+kun+mposo imo'n+ngkahon+ngki hwe
itokuso'njo yofe engo'njo sohwo ole syaf+hu'mento, a'amu sohwa
Poul+mo yokino yohosiyo hohnta'ni ifijo so'no wope'n+mtonoho.
Ose syaf+hu'mentiso so'no iyoho un+ngkahon+ngki kakoe a'amu
itokuso'njo sohwamo ul+mento, Sekwo oso a'amu sohwamo ajwomo'mo
nowekuji Poul+mo ut+maf+kuji sekwoe angomno f+pemotas+mno. Ose
ul+mentisofoho.
11 Mo'n+ngkanta s+kwo'miyo somo Jisas Poul+'njopo nolohofonto
ul+mento, Yokumpohn'nyo hmmo'nyo. Ango Jelusalem lopo ngkine'no
hungkuno yokumpohn'nyo ul+mahnnofoho. Oso pa'nyo ango Loum sopo
ngkine'no apa'no ul+monnoho. Jisas ose ul+mentisofoho.

A'amu Juta Poul+mo wofonjosyano nolont+fi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

12 Mo'n+ngka im+ngo ne'nji a'amu Juta nuhu'mokont+fi hungkuno yokin-
tahopono lont+fi ole mtito'mentohofi, Nakwo Poul+mo wofonjosyano. Kako
songo nohumentan+ngkuhwosi nakwo wopayo'nji mijo'nji monanehwono.
Ose mtito'mentohofofoho.

13 Oso aˈamu huhwo sohwa oso hungkuno mtitoˈmentohofo sohwa aˈamu weˈe piˈnɨngoˈmaho. Aˈamu *fouti*mo (40) yakolonoho.
14 Ose mtitofontɨfi hofɨko nowentɨfi aˈamu tajo ango syohoˈnjo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ulɨmentohofi, Nakwo hungkuno yokintohopono lontani ole mtitofɨhwono, Nakwo Poulɨmo wofonjosyantaneˈno yɨhwono. Kako songo nohumentanɨngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono.
15 Osoˈno sekwo aˈamu *kaunɨsol* syohoˈnjo sohwanji sekwo hwe itokusoˈnjo yofe engoˈnjo sohuneˈno moˈnɨngka hungkuno filɨhwatɨmno. Ole ulɨmno, Nakwo Poulɨmo nomˈne hungkuno ulohonantaneˈno yɨhwono. Osoˈno olopo fɨpemotape. Ose ulɨmno. Oseso nakwo honɨngkanopo Poulɨneˈno nohontohumehwasi fonjasyoso olopo maponehoho. Ose ulɨmentohofofoho.
16 Olo hilo soˈno Poulɨye koifahwo nupaˈnonto nowento aˈamu itokusoˈnjo sohwafe angomo noswonto aˈamu Juta Poulɨmo nofonjosyaneˈentɨfi lɨmentohofo soˈno Poulɨmo ulɨmentisofoho.
17 Ose ulahonɨngki Poul aˈamu mnokino manjiˈmofoˈnjo sohuneˈno joho ulonto ulɨmento, Olo hwomu lohwo hwe itokusoˈnjo yofe engoˈnjo sohuneˈno hungkuno ulɨmteˈno yohoho. Osopo fipemotaso.
18 Ose ulahonɨngki hwe huhwo sohwo ipemotasonto hwe yofe engoˈnjo sohumo ulɨmento, Poul impoˈangomjo sohwo ngkineˈno joho ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokusoˈnjo yofe engoˈnjo sohuneˈno hungkuno ulɨmteˈno yohoho. Osopo fɨpemotaso. Ose ntohoho.
19 Ose ulahonɨngki hwe yofe engoˈnjo sohwo hwomu sohumo aho nokento sikoˈnohinopo ipemotawento ulohonɨmento, Pehofo wantɨmonnto.
20 Ose ulohonɨngki hwomu sohwo ulɨmento, Aˈamu Juta hungkuno ole mtitofohofo, Moˈnɨngkanta hungkuno ole wokilantɨfeho, Kɨko *kaunɨsol*ɨˈnjopo Poulɨmo fɨpemotape. Hofɨko Poulɨmo kakoe hungkuno hwapɨngo soˈno ulaneˈentɨfi hwasyo poji yalokwofo.
21 Osoˈno hofɨkoe hungkunomo kɨko inɨngkahutoho. Hwapɨngoso aˈamu *fouti*mo (40) hwofiloˈnnyo sohwa hofɨko honɨngkanopo hiyaso humafɨkuji Poulɨmneˈno wohontohumantɨfeho. Oso aˈamu huhwo sohwa hofɨko ole mtitofohofi, Nakwo Poulɨmo wofonjosyano. Poul songo nohumentanɨngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. Ose mtitofohofo. Kɨko eno ulohoji Poulɨmo uhwojɨsoˈmanji honɨngkanopo wofonjosyantɨfeho.
22 Ose ulahonɨngki hwe yofe engoˈnjo sohwo hwomu lohumo yokumpohnˈnyo ulɨmento, Olo hiloso ntohino soˈno nomˈne aˈamu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu sohumo uhwatɨmentisofoho.

Hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Felikɨs sohwoepono Poulɨmo ipemotawomentohofofoho.

23 Nuhwajonto kako hwe hufaˈu mnokino manjiˈmofoˈnjo sohwaˈumneˈno joho ulonto ulɨmento, Siko aˈamu itokusoˈnjo *tu hantɨlet* (200) sohwanji nomˈne aˈamu ahwomo yahuponjo kehumawoˈnɨngkohofo *sefenti* (70) sohwanji nomˈne aˈamu hosɨmnoˈnjo *tu hantɨlet* (200) sohwanji hano iyoˈne itoˈno fesyohumunyo. Olo sɨkwoˈmiyo lomo, (9 *kɨlouk*), osomo sekwo ango Sisaliya sopono fɨwanɨmno.
24 Nomˈne ahwomo yahuso Poul kehumayoˈne fesyohumunyo. Sekwo Poulɨmo itoˈno ipemotasokuji hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumayo Felikɨs sohuneˈno utɨmotapmno.
25 Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mtɨˈmokumento,

26 Ngko Kɨloutiyos Lisiyasɨ'ni olo iyoswo loso hwe wopɨngo yofe engo'njo
hwaho mokosyohumayo Felikɨs sohwosɨmne'no mtɨ'mokalokweno. Nje
Felikɨs.
27 A'amu Juta olo hwe Poul lohumo nokentɨfi wofonjosyano lontɨfi
imalofofoho. Kako a'amu Loum hweho upa'nɨmale so'no ngko nje a'amu
sohwanji nowentani utɨma'malohwonefoho.
28 A'amu Juta Poulɨmo wonyo hwosoho ulɨmalofo so'no oso hwapɨngoso
huno waniyono lonji Poulɨmo *kaunɨsol* sohwafepono ipemotawomalefoho.
29 Osopo huno ole tɨpema'male, Hofɨko hofɨkoe honɨngkano hungkuno
somne'no Poulɨmo ulɨmalofofoho. I oso hiso'no poyo mape'nonehoho.
Impo'angomo mintofahufitnnehofo.
30 Hungkuno ole nɨ'ma'masofoho. Hofɨko Poulɨmo wofonjosyantɨfi
imalofofoho. Ose upa'nonji ngko kikiyepono komo'no uyahotɨmalefoho.
A'amu Poulɨmo hungkuno ulɨmalofo sohwamne'no ulɨmalefoho. Hofɨko
Poulɨmne'no hungkuno hi'njo hwa'manji hofɨko jɨje sɨmanopo walɨfe.
Osohopeho.

Iyoswo ose mtɨ'mokumentisofoho.

31 A'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwoe hungkunomo
tɨfi inɨngkawentɨfi oso sɨkwo'miyo somo hofɨko Poulɨmo ango Antipatɨlis
sopono ipemotawomentohofofoho.
32 Iyoho longkonɨngkahonɨngki a'amu itokuso'njo sohwa hofɨkoe an-
gomno asomo umentohofofoho. A'amu ahwomo yahupo kehumayo'njo
sohwa Poulɨmo ango Sisaliya'no ipemotawomentohofofoho.
33 Hofɨko Sisaliya i'mofawentɨfi hofɨko iyoswo motawomentohofoso hwe
yofe engo'njo Felikɨs osomo uyontɨfi Poulɨmo hwe engo sohwo'njopo
uhwojamentohofofoho.
34 Felikɨs iyoswo atofo lonto Poulɨmo ulɨmento, Kɨko ntɨ'mta'ango
hwosilo. Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Hwaho Silisiyanta'ango
hwo'nyoho.
35 Ose ulahonɨngki Felikɨs ulɨmento, A'amu kikine'no hungkuno hi'njo
sohwa i'mofapɨkujo'no jɨje hungkuno upa'nɨmonnoho. Ose ulonto, kakoe
a'amu sohwamo ulɨmento, Heloutɨye ango engo sopo wohumano. Osopo
sekwo uhwontohumamno. Ose ulɨmentisofoho.

24

A'amu Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poulɨmne'no hungkuno lɨmentohofofoho.

1 Sɨkuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahonɨngki hwe yofe
engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas oso hwo'nji nom'ne hwe engo
sohwanji hwe nom'ne hofɨkoe hungkuno jo'ne yofe Tetulos oso hwo'nji
Sisaliya i'mofapmmentohofofoho. Hofɨko hwe yofe engo'njo Felikɨsɨ'njo
sopo lohofontɨfi Poulɨmne'no hungkuno ulɨmentohofofoho.
2 Felikɨs Poulɨmne'no lɨhwojahonɨngki nopahonɨngki Tetulos sohwo
a'amu Juta sohwafe hungkuno Poulɨmne'no ulɨmento, Hwe engo Fe-
likɨs sohwosi, Kɨko nakumo wonyoangkafo nemokosyohumawo'nɨngkino
hwosoho. Nakwo ikujoho mafongki'nyoso sɨmeho pompenjiyo ito'no
humalohwono. Nakwoe hwaho lopo yo'mayo wonyo imo'nyoso kɨko huno
wopɨngo syafɨsyonji ito'no mtɨ'mokuwo'nɨngkino hwosoho.
3 Oseso nakwo sɨmeho wopɨngo nemo'nɨngkahonɨngki isamoyoka woki-
lantane'no yalokuhwono.

4 Ngko huno ole niyohi, Kɨko syoho engo'njo hwosoho. Oso'no hungkuno tɨfo'nohino wakilɨmne'no yohono. Kɨko a'amufe hungkuno upa'nɨwo'nɨngkino sohwosi nje hungkuno upa'nyo.
5 Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo uyɨwo'nɨngkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amu'njopo yoka'nji ikujoho'nji ulɨkafɨwo'nɨngkiso hweho. Nakwoe a'amu Juta fehohnjo hotɨku lohofontɨfi honɨngkano nom'nemo inɨngkowalokwofo sofe yofe Nasaletɨyoho. Olo hwe lohwo hofɨkoe hwe engo hweho.
6 Kako a'amu temtitofo kengo sohwa nakwoe Anɨtuye ango engo somo wonyo imokiyo'ne ipemotapmmasofoho. Ose uhwonontani Poulɨmo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo nakwoe yahinomne'no Poulɨmo ito'no womɨhwojantani ko yahonɨngkuhwoni
7 hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto nakwoe aho mta'ni usɨhuto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto utɨma'masofoho.
8 Nutɨmanto nalɨma, Sekwo olo hwe lohumne'no hungkuno hi'njo hwasɨ'manji sekwo Felikɨsɨyepono motawomno. Lisiyas ose nalɨmasofoho.] I oso'no kɨko Lisiyas sohumo ulohonyo. Kakoe hungkuno nupa'nɨngkohoji huno wakiyono. Yo'mayo ulɨmalohwone so'no wakilono. Tetulos ose ulɨmentisofoho.
9 A'amu Juta hopi'nonohinoso sɨmeho inontɨfi ulɨmentohofi, Hungkuno nehopi kilohoho. Ose ulɨmentohofofoho.

Poul kakoe hungkuno Felikɨsɨmo ulɨmentisofoho.

10 Hwe engo sohwo Poulɨmne'no hungkuno jo'ne uhwonɨngkahonɨngki Poul ulɨmento, Kɨko nakwo a'amu Juta sohwona'nɨmo hungkuno ito'no mɨhwojontanɨngkino soswo pi'nɨngo neyakolo'mojofoho. Oso'no ngko nje hungkuno kilɨmne so'no sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho.
11 Sɨkuno aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u mmo'nyo sohonta ngko Anɨtumo jomo ulɨmo lonji Jelusalem i'mofapmmalefoho. Kɨko hofɨkimo olo hiso'no ulohojo'no nehopeho wakilɨfe.
12 A'amu Juta Anɨtuye ango engo somo nom'ne a'amu sohwanji hungkuno ikujoho hopa fongki'nontanɨngkuhwoni monahonyo'njo imalofofoho. Hofɨko ango uhu'mokiyo sopo angkuhwafo engo sopo hwe moya'mi ikujoho so'no ulɨkofontanɨngko manohonyo'njo imalofofoho. Awonoho. Ngko miyo hwo'nyoho.
13 Oso hungkuno yo'mayo imale so'no kilohofoso hungkuno hwapɨngoso ne anefoho. Oso'no hofɨko kikimo olo hungkuno loso nehopi pipi kitɨhwafitnnehofo. O'o, yo'mayo ngkine'no kilohofoso muhwonɨmmalofɨhwafoho.
14 I oso'no hungkuno anga'no kilohofoso nehopeho. Ole. A'amu Juta fehohnjo hotɨku lohofontɨfi Honɨngkano songomo inɨngkowalokwofo. Oso Honɨngkano somo ngko tɨfi inɨngkawenji neyakwosafe Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokweno. Mousesɨye honɨngkano hungkuno so'nji a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno somo inɨngkowalokweno.
15 Anɨtu a'amu wopɨngo'nji wonyo'nji poyo pe'nyo somo ulɨkafone so'no sɨmeho hi'ntnnono uyonji oso hiso'no a'amu lo'nji hontohumalohwono.
16 Ngko nje honɨngkano wopɨngomne'no syoho engo iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Oso'no Anɨtu'nji a'amu sohwanji ngkimo wonyo hwosoho mantɨfitnnehofo. O'o, hwe wopɨngo hwosoho ntɨfitnnefoho. Ngko ole hnnɨmnefoho. Honɨngkano wopɨngo'njo hwo'nyoho hnnɨmnefoho.

17 Hohonta ngko Jelusalem ulɨko'manji soswo fihwo nɨyokolofahonɨngki
ngko hwaho kengo kengopo emoyonji Jelusalemno asomo pmmale
hwo'nyoho. A'amu hamniyoho umofonyo iyo somne'no hamniyoho mo-
taponji Anɨtune'no yahu umalefoho.
18 Ose yonji ngko Anɨtuye ango engo somo nohumanji oso hiso
kiho'maso imokiyo so'no yontanɨngko nohonɨmalofofoho. Ngko a'amu os-
ofosofahu'nohino'nji nohumentani yo'mayo ito'nohino imalohwonefoho.
A'amu pi'nɨngo nakwo'nji mohumulofo.
19 I oso'no a'amu Juta fehohnjo hwaho Esiyanta'ango sohwa nohu-
mantɨfi ngkimo aho nɨko'malofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ngkine'no
hungkuno hi'njo hwa'manji jɨje sɨmanopo lohofɨkuji ngkine'no hungkuno
ntɨfitnne'no mape'njo peho'neto.
20 Mape'njo so'no ngko *kaunɨsol*ɨ'njopo nohumentanɨngko sohonta
kaunɨsol sohwa peho wonyo imale'no mtito'malofo. Olo hwe lohwa
wantɨfe.
21 Olo hungkuno lo'nohinotɨkeno. Ngko hofɨko'nji nohumanji ngko joho
ole ulɨmale, A'amu poyo pe'nyo somo Anɨtu apa'no songo ulɨkafo so'no
sɨmeho hi'ntnnono uyalokweno. Oso hiso'no hofɨko ngkine'no hungkuno
kontalokwofo. Poul ose ulɨmentisofoho.
22 Felikɨs kako a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo sofe honɨngkano so'no
huno umentiso hweho. Oso'no kako a'amu Juta somo ulɨmento, Nta'noho.
Sekwo fohontohumamno. Hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas sohwo
nopɨhwoso'no sekwoe hungkuno ito'no womesehwatɨmonnoho.
23 Ose ulonto a'amu impe'njo sohwamo mokosyohumayo sohumo
ulɨmento, Kɨko Poulɨmno fohontohumaho. Kako pawesoso wopɨngofoho.
Kakoe a'amu jomo u'mafɨkuji yo'mayo uyɨfijoso wopɨngofoho. Ose
ulɨmentisofoho.

Felikɨs kako Poulɨmo impe intofonto soswo hufa'u uyɨmentisofoho.

24 Sɨkuno nom'ne fihwa memjaofahonɨngki Felikɨs kakoe ape Ntɨlusila'nji
pmmentisiyefoho. Oso a'mu hisi Juta apefoho. Felikɨs Poulɨmne'no kakoe
hungkuno upa'nyo so'ne luhwajɨmentisofoho. Poul a'amu Jisasɨmo sɨmeho
hi'ntnnono uyoso'no lutɨhwamentisofoho.
25 Kako honɨngkano wopɨngo tɨpemayo so'no yo'mayo wonyo
ho'naofo so'no hwangku Anɨtu a'amufe hungkuno ikwolofo so'no
lutɨhwamentisofoho. Ose ulahonɨngki Felikɨs iyoho unɨngkahonɨngki
ulɨmento, Nta'noho. Olohonta kɨko mpano. Sɨkuno nom'nemo ngko iyoho
humame sohonta nekwo apa'no wolaho.
26 Ose ulonto ole syafɨhu'mento, Poulɨmo usɨhuto'meso'no hamniyoho
wontapmmontolɨkeno. Ose syafɨsyonto sɨkuno pi'nɨngo somo Poulɨmne'no
lɨhwajɨwo'nonto Poulɨ'nji hungkuno hnnɨmentisiyefoho.
27 Soswo hufa'u uyokolofahonɨngki hwe nom'ne Pousiyos Fesɨtos oso
hwo Felikɨsɨye hwaho mokosyohumayo syohoso ma'mentisofoho. Felikɨs
huhwo sohwo a'amu Juta afofo umokumonto yonto Poulɨmo impo'angomo
humentanɨngki musɨhutofe'njo yonto ulɨko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nnyo sohwo wonɨpa'nono ulɨmentisofoho.

1 Fesɨtos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto hwaho mokosy-
ohumayo syohoso nomanto sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki kako
Jelusalemno sɨmentisofoho.

2 A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo so-
hwanji Fesɨtosɨ'njopo u'mantɨfi hofɨkoe hwasyo hungkuno Poulɨmne'no
ulɨmentohofofoho. Hofɨko jomo yokumpohn'nyo ulɨmentohofi,
3 Kɨko nonefo'mahoji Poulɨmo Jelusalemno uhwajo. Ose ulontɨfi Poulɨmo
honɨngkanopo fonjosyane'entɨfi nto mtito'mentohofofoho.
4 Ose ulahonɨngkofi Fesɨtos ulɨmento, Poul ango Sisaliya sopo
impo'angomo humaho. Oso hopo sopone'no we'enepi wamne'no yohono.
5 Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo sohwa ngko'nji
nowehwasi osopo wolantanoho. Ose ulɨmentisofoho.
6 Fesɨtos Jelusalem nohumanto nom'ne sɨkuno aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɨhunetɨkeno sɨkuno aho hufa'u
hopi'nonohinotɨkeno memjaofahonɨngki hofɨko Sisaliya'no umento-
hofofoho. I'mofapontɨfi mo'nɨngkanta Fesɨtos kako ango hungkuno
ito'no melɨhwajiyo'ne somo nohumanto kako Poul wapono lonto
lɨhwatɨmentisofoho.
7 Lɨhwojahonɨngki Poul noswahonɨngki a'amu Jelusalem mta'ni
pmmentohofo sohwa Poulɨ'njopo nolohofontɨfi hungkuno tango'njo
Poulɨmne'no lɨmentohofofoho. Hofɨko Poulɨmo wonyo imentohino
hwosoho ko ulɨmentohofoso Fesɨtos kako hofɨkoe hungkuno somo ne
motɨpe'mammentisofoho.
8 Poul hofɨkimo aku ulɨmento, Ngko honɨngkano wonyo mmofe'njo
hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe honɨngkano hungkunoso mtɨhupeso
awonoho. Ngko Anɨtuye ango engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe
yofe engo'njo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.
9 Ose ulahonɨngki Fesɨtos kako a'amu Juta sohwamo afofo umokumonto
yonto Poulɨmo ulɨmento, Kɨko huno pipi kiyohoho. Nakwo ango Jelusalem
sopo nosɨhwasi osopo jɨje hungkuno ito'no melokuhwajɨmeso wopɨngtaho.
10 Ose ulohonɨngkahonɨngki Poul ulɨmento, Olo ango humale loso a'amu
Loum sohwafe hungkuno ito'no melɨwojiyo angofoho. Oso'no olo ango olo
huhwo lohwo nje hungkuno ito'no mefoholofɨhwajiyo'ne angofoho. Kɨko
huno moi'wonoho. A'amu Juta somne'no wonyo mimmentohefoho.
11 Ngko wonyo honɨngkano imofontɨ'mtentesi oso wonyo hiso'no
kɨko poyo pe'nyo ntɨfijoso hungkuno ane'njo nope'nɨ'mnesohilo. I
oso'no oso hungkuno ntohofoso hwasyo'manji kɨko hofɨkoe ahomo
noho'nanɨsyohotoho. Hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo kako nje
hungkuno upa'nono. Oso hiso'no ngko Loummne'no wawomne'no yohono.
12 Ose ulahonɨngki Fesɨtos kakoe a'amu *kaunɨsol* syoho'njo sohwanji
hnnontɨfi Poulɨmo ulɨmento, Kɨko Sisamne'no jɨje hungkunomo upa'nono
ntohino so'no e'wano. Sisafepono fɨwano. Ose ulɨmentisofoho.

Fesɨtos kako Poulɨmne'no Akɨlipa sohumo ulɨmentisofoho.

13 Hwangku sohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Akɨlipa
sohwo kako kakoe ape Mpenaisi oso'nji siko ango Sisaliya i'mofawenji
Fesɨtosɨmo isamo uloho'mentisiyefoho.
14 Siko ango Sisaliya humentanɨngki sɨkuno pi'nɨngo memjaofahonɨngki
Fesɨtos Poulɨmne'no hungkuno ole lutɨhwamento, Poul impo'angomo hu-
mentanɨngki Felikɨs musɨhutofe'njo ulɨko'ma'mentisofoho.
15 Ngko Jelusalem nosonji osopo nohumentanɨngko hwe yofe engo'njo
tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji nɨ'mantɨfi
Poulɨmne'no ntontɨfi ntɨmentohofi, Kɨko Poulɨmo ole uso, Jɨje wonyo
imentohino so'no poyo pe'nyo. Ose uso.

16 Ose ntahon+ngkofi ul+mentoho, Nakwo a'amu Loum s+'nwi oso yahino hiso ane'nwoho. Hwe fihwo a'amu nom'ne kakine'no hungkuno hi'njo sohwo kakoe s+manopo malohofe'njo y+hwosi oso hungkunoso majo'manji oso hwe sohumo tohino siki muyanehwono. O'o, a'amu sohwo nom'nehumne'no hungkuno hi'njo osohwo kakoe hungkuno ulahon+ngkuhwoso'no hwe huhwo sohwo hungkuno aku ulososo oso hon+ngkano wop+ngofoho. Ose ul+mentohefoho.

17 Hof+ko ngko'nji pmment+hwone sohonta ngko mohontohumammentohefoho. O'o, mo'n+ngkanta ngko hungkunojo ango somo nohumanji Poul+mne'no l+hwat+mentohefoho.

18 Ngko ole syaf+hu'mentoho, Hof+ko Poul+mne'no hon+ngkano wonyo so'no ulant+fe'no yohofo. Ose syof+syahon+ngko hof+ko nol+kofohumant+fi wonyo ne so'no mujo'njo imentohofofoho.

19 O'o, hof+ko yoka ole wo'nnyo hwafoho. Poul hof+koe An+tumne'no hon+ngkano songo in+ngkayo'ne t+pema'mentiso so'nji hwe fihwo kakoe yofe Jisas osohwo poyo pe'n+mentiso so'nji oso'no yoka ul+mentohofofoho. Poul ul+mento, Jisas songo humaho.

20 Oso'no ole syaf+hu'mentoho, Hungkuno hwap+ngo neso pipi syaf+hu'mnehono. Ose syaf+syonji Poul+mo ulohon+mentoho, Nakwo ango Jelusalem sopo nos+hwasi osopo j+je hungkuno ito'no melokuhwaj+meso wop+ngotaho.

21 Ose ulahon+ngko Poul nt+mento. O'o, ngko impo'angomo nohumahm'mo t+fi hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo nje hungkuno ito'no melon+hwajonoho. Ose ntahon+ngki ngko nje a'amu impo'angomjo mokosyohumayo sohwamo ul+mentoho, Poul impo'angomo wohontohumano. Hwangku Sisamo uhwonyo'ne uhwat+monnoho.

22 Oso hungkunoso Ak+lipamo ulahon+ngki Ak+lipa ul+mento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upa'n+mne'no yohono. Ose ulahon+ngki ul+mento, Mo'n+ngkanta k+ko upa'nyo.

23 Mo'n+ngkanta Ak+lipa'nji kakoe ape Mpenaisi'nji siko hwap+fe wokoso'njo wonyoangkafoso yahon+ngki hwe itokuso'njo a'amu yofe engo'njo sohwanji oso ango Sisaliya hwe engo sohwanji nopont+fi Ak+lipa hiya'umo ipemotapont+fi ango uhu'mokiyo sopo humentohofofoho. Nuhu'mokahon+ngkofi Fes+tos Poul+mo ut+motap+fe l+hwat+mentisofoho.

24 Nut+motopahon+ngkofi Fes+tos ul+mento, Hwe yofe engo'njo Ak+lipa sohwanji sekwo a'amu hopi'nono nakwo'njopo humalofo soku olo hwe lohumo uhwon+mno. A'amu Juta Jelusalem mta'ango so'nji oloponta'ango so'nji olo hwe lohumne'no nje s+manopo lohofont+fi nto nt+mentohofofoho. Hof+ko joho mohm'no nt+mentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho.

25 I oso'no kakoe hon+ngkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no mot+pema'mmentohefoho. I kako nt+mento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno ul+mentohefoho.

26 Ngko Poul+ye hon+ngkano wonyo mot+pemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mt+'mokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Ak+lipa k+ko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe s+manopo ut+motapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'n+fijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mt+'mokumne so'no nt+mno.

27 Ngko a'amu impo'ango mta'n+ngo sohwo Sisafepono uhwat+meso kakoe hon+ngkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mamt+'mokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose ul+mentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Akɨlipa sohumo ulɨmentisofoho.

1 Akɨlipa Poulɨmo ulɨmento, Kɨko jɨje hungkuno fiso. Ose ulahonɨngki
Poul kakoe aho hoˈnomanto kakoe hungkuno ulɨmentisofoho.
2 Ole ulɨmento, Hwe engo Akɨlipa, nje hungkuno wakilɨmne soˈno
nje sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkohoho. Oso hungkuno aˈamu Jutaso
ntɨmentohofoso asomo wakilɨmonneˈno yohono.
3 Kɨko nakwo aˈamu Juta soˈnyuye yahino soˈnji yoˈmayo nakwo huno
kengo kengo soˈnji huno kiyohoho. Osoˈno nje hungkuno sawemoso kɨko
hopiˈnonohinomo itoˈno upaˈnyo.
4 Ngko weˈe sohwoˈnnonjo sopo * olohontajo soˈnji yoˈmayo yahino
yɨwoˈnɨngkohe soˈno aˈamu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango sopono
Jelusalem osoponohini humawoˈnɨngkohefoho. Osoˈno hofɨko huno uy-
ohoho.
5 Hohonta ngko nohumanji ngko aˈamu Falisi sohwafe honɨngkanomo
itoˈno inɨngkawoˈnɨmote hwoˈnyoho. Oso honɨngkano hiso tango
weˈeˈnjoˈmaho. Tango mɨkunɨmposofoho. Oso hisoˈno hofɨko huno
uyohoho. Hofɨko wokilano lɨfijoˈmanji olo hilo soˈno wakilɨfe.
6 Yoˈmayo Anɨtu neyakwosamo ulɨmentiso soˈno nejapone soˈno honto-
humaleno. Olo hilo soˈno hofɨko ngkineˈno hungkuno hoˈnosyahonɨngkofi
olopo lohokweno.
7 Nakwo aˈamu Juta temtitofo sɨfe mtaˈni hufaˈu soˈnwi Anɨtuneˈno
imɨngoˈnji sɨkunoˈnji isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Hwapɨngoso
yoˈmayo Anɨtu neyakwosamo ulɨmentiso soˈno ne imoˈnyo soˈno hontohu-
maleno. Osoˈno hofɨko ngkineˈno hungkuno hoˈnahumalofofoho.
8 Sekwo aˈamu Juta soku, Anɨtu aˈamu poyo peˈnyo somo songo ulɨkafo
soˈno sɨmeho hiˈntnnono muyoso pehoˈneto.
9 Hohonta ngko huno ole syafɨhuˈmentoho, Oso hwe Jisas
Nasaletnntaˈango sohuneˈno hwotoho wahmmonji imentohono.
10 Ose syafɨsyonji ango Jelusalem sopo nohumanji ose imentohe-
foho. Aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwa syoho ntapontɨfi
nɨhwojahonɨngkofi ngko aˈamu Jisasɨmo inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo
nokenji impoˈangomo intofahumentohefoho. Oso aˈamu hisomneˈno
aˈamu nomˈneso wopeˈnantɨfeho lahonɨngkofi ngko eno ulɨmentohefoho.
11 Sɨkuno huhwo huhwi hofɨkoe tajo ango somo nohumentanɨngkofi
ngko tohino umotefoho. Ole ulɨmentoho, Sekwo Jisasɨmo sɨmeho
uyoso fohoˈnaopmno. Ose ulonji hofɨkineˈno sɨmano hintotohino
nɨmnɨngkahonɨngki ango hwaho kengopono aˈamu Jisasɨmo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo somo tohino uyɨmo lonji umentohefoho.

Poul Anɨtuye aˈamu ne imoˈnɨmentiso soˈno ulɨmentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

12 Aˈamu yofe engoˈnjo tajo ango syohoˈnjo sohwa iyoswo ntapontɨfi
aˈamu Jisasɨmo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo somo tohino uyoˈne ango
Ntomasɨkos osopono nɨhwatɨmentohofofoho.
13 U, hwe engo sohwosi, ngko honɨngkanomo nowentanɨngko hinjopo
pomponaho engo ahwomo mtaˈango lanɨhumentisofoho. Pomponaho
hiloso mofehiˈnyomo yakoloˈnnyofoho. Aˈamu ngkoˈnji umentɨhwone
sohwanji olo pomponaho hiloso uhwonɨmentɨhwonefoho.

---

* **26:4:** Hohohonta Poul kako weˈe humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamentisofoho. (Sohe engo 22, honɨngkano weˈe 3, somo uhwonyo.)

14 Ose uhwonontani hwahopo pɨwahu'mentɨhwonefoho. Ngko
Hipɨlu mampaho upa'nɨmentoho, Soul, Soul, wonyo peho'no
ntohofantokuno. Kɨko sɨhu mampo'nnyo somo entofomahoji'manji kɨko
sɨhu wosakolo'nɨmonnoho.
15 Ose ho'nɨngkahonɨngki ulohonɨmentoho, Hwe engo tɨhwosilo.
Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ngko Jisasɨ'nyoho. Kɨko ngkimo wonyo
nɨmokantokuno.
16 Nolɨkafohoji filohofo. Nje syoho ntohofiyo'ne kuhwosopo'mne so'no
ku'mahono. Olo sɨkuno lomo yo'mayo uhwonɨngkino so'no a'amu nom'ne
somo ulohoho. Oso'nji yo'mayo hwangku kitɨhwamne so'nji a'amumo
ulohoho.
17 Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo wokuhwatɨmo. Hofɨko
kikine'no wokufonjano lɨfijoso wokufo'ma'monnoho.
18 Ngko nokuhwajɨ'mo kɨko hofɨkoe hunomo fɨwolo'mokahoho.
Hofɨko Setenɨye sɨkwo'mjohoso'mo humalofo somo nje pomponahopo
fɨpemotapohoho. Hofɨko Setenɨye yokumpohn'nyo usɨkwajɨkuji
ngkiyepono wapɨfe. Ngkimo sɨmeho ntapɨfijoso hofɨkoe wonyo wae
weeo'mo. Oso a'amu hiso'nji nom'ne a'amu'nji ngkimo sɨmeho ntapefojo
so'no hofɨko Anɨtu mta'ni yo'mayo wopɨngo mapitnnefoho. Ose
ntɨmentisofoho. Anɨtu kako'ne moi'wo nto uhwosopo'mentisofoho.

Poul kako Akɨlipa sohumo kakoe syoho'ne ulɨmentisofoho.

19 U, hwe engo Akɨlipa sohwosi, Olo hiloso ahwomo mta'ango
ho'nɨmentiso so'no hwotoho mafe'njo imentohefoho. O'o, haloho'nohino
imentohefoho.
20 Oso hungkuno hiso'no a'amu ango Ntomasɨkos humamotofo
somo ulɨmentohefoho. Osoponta'ango a'amu Jelusalem so'nji a'amu
hwaho Jutiya hopi'nono humamotofo so'nji a'amu temtitofo kengo
so'njimo Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentohefoho. Ole ulɨmentoho,
Sekwo honɨngkano wonyomo hohujo ikenjaofɨkuji Anɨtumne'no sɨmeho
fɨwolo'mokumno. Honɨngkano wonyoangkafo'nohino utɨhwa'nyopo
fiyɨmno. A'amu nom'neso sehonɨfijoso Anɨtuye a'amu ne kuyoho
woselantɨfeho. Ose ulɨmentohefoho.
21 Oso hwapɨngo wo'nnyo so'no a'amu Jutaso Anɨtuye ango engo somo
aho nɨkentɨfi wofonjonɨsyantɨfi imentohofofoho.
22 I Anɨtu nɨfo'mawo'nɨngkahonɨngki olopo nolohofonji a'amu yofe
engo ane so'nji sekwo yofe engo'njo sɨkunonjimo Anɨtuye hungkuno
selalokweno. Olo hungkuno hiloso songo'maho. O'o Mousesɨ'nji a'amu
nom'ne Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lutɨhwamotofo sohwanji hofɨko nto
lɨmotofofoho.
23 Ole lɨmotofo, Hwe ahwomo mta'ni nakwoe hwahopo uhwatɨmentiso
sohwo tohino engo nomahwosi poyo pe'nɨngkuhwosi apa'no songo
lɨkafone sɨmo'mjo hweho. Oso hwe huhwo sohwo a'amu Juta so'nji a'amu
temtitofo kengo so'njine'no Anɨtuye honɨngkano hwosampene hweho. Ose
nto lɨmotofofoho.

Poul kako Akɨlipa sohumo Anɨtuye honɨngkano tɨpemayo'ne'ento lutɨhwamentisofoho.

24 Poul ose ulontanɨngki Fesɨtos joho mohm'no ulɨmento, Poul kɨko hwayo
hohnjo hwosoho. Kɨko huno pi'nɨngo engo tɨpemanji jɨje huno hwayo
hohnjo imo'nɨmahnno hwosoho.
25 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Hwe engo Fesɨtos sohwosi, ngko hwayo
hohnjo hwonɨ'maho. Nje hungkuno nehopeho. Ngko huno'njo hwo'ni
lohono.

26 Hwe yofe engo'nji Akɨlipa sohwo kako olo hilo so'no huno uyohoho. Oso'no iyoho mannɨngkahonɨngki ulalokweno. Olo yo'mayo kilohe so'no Akɨlipa kakoe tɨmo'nji haloho'njimo muyakolofefoho. Olo hiloso hiyaso'mo imo'nɨmentiso'maho. O'o, utɨhwa'nyopo imo'nɨmentisofoho.
27 Hwe engo Akɨlipa sohwosi, kɨko a'amu Anɨtuye hungkuno lutɨhwamotofo sohwafe hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono luyɨwo'nɨngkino. Ngko huno nɨyohoho. Kɨko uyɨwo'nɨngkino.
28 Akɨlipa Poulɨye hungkunomo hotɨku lohofonto ulɨmento, Kɨko huno pɨpi kiyohoho. Jɨje hungkuno'nohino somo upa'nonji ngko Anɨtuye a'amu ne imo'nyo so'no huno lakiyohoho.
29 Ose ulahonɨngki Poul ulɨmento, Ngko Anɨtumo olo'no jomo ulalokweno. Kɨko'nji a'amu nom'ne oloponjo nje hungkunomo upa'nɨngkohofo so'nji Anɨtuye a'amu ne ngko pa'nyo umo'nɨfe nnɨngkohoho. I oso'no ngko impo'angomo humale hopaso oso ngkilaho nnɨngkohoho. O'o, sekwo Anɨtuye a'amu ne hmmo'nɨmno.
30 Ose ulahonɨngki hwe yofe engo'njo Akɨlipa sohwo'nji Fesɨtos hwe hwaho mokosyohumayo sohwo'nji Akɨlipafe ape Mpenaisi'nji a'amu nom'ne humalofo sohwanji lɨkofohumamentohofofoho.
31 Hofɨko noswapontɨfi hnnɨmentohofi, Yo'mayo poyo pe'nyo so'no impo'angomo intofasiyo so'no olo hwe lohwo kako imentiso'maho.
32 Hwe engo Akɨlipa Fesɨtosɨmo ulɨmento, Poul kako Sisamne'no nje hungkuno upa'nono majo'njo yontentesi kɨko nusɨkwajohotnnesohilo. Ose hnnɨmentohofofoho.

27

Poul kako yofayokinomo ango Loum ne'no womentisofoho.

1 Hofɨko hwaho Itali'no yofayokinomo wekane'entɨfi hungkuno mtito'mentohofo so'no hofɨko Poulɨ'nji a'amu nom'ne impo'ango mta'ango sohwanji hwe nom'ne yofe Juliyos oso hwoe ahomo ho'nahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe a'amu itokuso'njo *wan hantɨlet* (100) sohwamo umokosyohumayo hweho.
2 Nakwo yofayokino Atɨlamitiyom mta'ango somo kotasɨmentɨhwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahonɨngkofi nakwo'nji umentɨhwonefoho. Hwe fihwo yofe Alisɨtakos nakwo'nji umentɨhwonefoho. Kako hwaho Masetouniya ango Tesolounikanta'ango hweho.
3 Mo'nɨngkanta nakwo ango Saitoun ifohohosahumentɨhwonefoho. Juliyos kako Poulɨmne'no hitoho ulofahonɨngki Poulɨmo ulɨmento, Kɨko jɨje a'amu olo ango lopo humamotofo so'nji fosyohumaho. Ose ulahonɨngki Poulɨye a'amuso wopayo yo'mayoso Poulɨmo uyɨmentohofofoho.
4 Oso ango somta'ni nowekentanɨngkuhwoni ifofo engo ilojaofahonɨngki oso ifofo ilojao'mentiso sohosɨle ifofo engo'njo sohohnta'ni i'waho yontani ifofo we'e'njo sohohnta'ni hwaho we'e Saipɨlos sopo womentɨhwonefoho.
5 Nowentani nakwo Sisaliya'nji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya ango Maila sopo i'mofapmmentɨhwonefoho.
6 Osopo a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo yofayokino nom'ne Alekɨsantɨliyanta'angoso Loum ne'no umne'ento tɨpema'mentisofoho. Notɨpemanto nakumo netɨmanto nehwojamentisofoho.
7 Oso yofayokino homo somo nakwo nokotosontani nowentani sɨkuno pi'nɨngo hofohofahn'no umentɨhwonefoho. Hofɨko syoho tohohmtnno'njo

engo yontɨfi nakwo ango Nitos mofone sopo iˈmofapmmentɨhwonefoho. Oso hopo sopo ifofo nomtɨhupmmofahonɨngki nakwo mayofoho. Osoˈno nakwo oso hwaho weˈe Kɨlit osohosili nowentani ango Salɨmoune uyakoloˈmentɨhwonefoho.

8 Oso hopo sopo hofɨko syoho tohohmtnnoˈnjo engo yontɨfi nakwo hwaho Kɨlit momɨngo sopo womentɨhwonefoho. Nowentani nakwo mijo wopɨngoˈnjo sopo iˈmofɨwentani oso hopo sopo ole lɨmotofofoho. Mijo Wopɨngoponoho. Ango Laseya mofoneponoho.

9 Osopo nohumentanɨngkuhwoni sɨkuno piˈnɨngo memjaofahonɨngki sɨkuno nomˈne * aˈamu Juta wopayo humaho humayo somo moiˈwo imoˈnɨmentisofoho. Osohonta mijo ayo nɨhuˈno wonyo imoˈnɨmentisofoho. Osoˈno Poul kako aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwamo ulɨmento,

10 Sekwo upaˈnɨmno. Nakwo olohonta hanoˈmanji, syoho tohohmtnnoˈnjo engo yɨhwasi yoˈmayo hopiˈnono wonyo umoˈnɨmontonoho. Hoˈyangoˈnji yofayokinoˈnnohinoˈmaho. Oˈo, aˈamuˈnnonji wonyo umoˈnɨmontonoho. Olo hilo soˈno ngko huno niyohoho.

11 Ose ko lahonɨngki hwe aˈamu itokusoˈnjomo mokosyohumayo sohwo kako Poulɨye hungkunomo haloho miyofoho. Oˈo, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwoˈnji hwe yofayokino kakwoˈyohwo sohwoˈnji sikoe hungkunomo tɨfi inɨngkamentisofoho.

12 Oso mijo wopɨngo hopo sopo ifoyoˈnji ifofo engoˈnji iyo sohonta yofayokino itoˈno mofosyohumayoˈnjo yɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hisoˈno aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwa ole mtitoˈmentohofi, nakwo olopo ulɨkoˈmano. Nakwo ango Finikɨs nowehwasi ifoyoˈnji ifofo engoˈnji iyo sohonta yamofo wofosyohumano. Ose mtitoˈmentohofofoho. Ango Finikɨs oso mijo wopɨngopo hwaho Kɨlitɨˈnjoponoho. Ifofommneˈno hiyasoˈmnoho.

Ifofo engo yonto mijo engo yonto yofayokinomo hoˈnomaˈmentisofoho.

13 Weˈenepo ifofo posɨpoˈnnyo imoˈnɨngkahonɨngki hofɨko huno ole syafɨhuˈmentohofi, Jefo wopɨngofoho. Hano wohwano. Ose lontɨfi hofɨko sojo tangoˈnjo mijo mtaˈni ifɨwosɨpemantɨfi nakwo hwaho Kɨlit momɨngomnohini umentɨhwonefoho.

14 Weˈenepo nowentanɨngkuhwoni ifofo mɨkunɨmposo hwaho Kɨlitnntaˈango pmmentisofoho.

15 Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahonɨngki kilonjipe monto hopo mmoˈnyoˈnjo yahonɨngki ifofo yofayokinomo motalɨˈmoˈmentisofoho.

16 Nomotalɨˈmofontanɨngki hwaho weˈe kakoe yofe Kauta hohujo hohntaˈni umentɨhwonefoho. Hohujo hohntaˈni yofayokino nowentanɨngki nakwo oso yofayokino nomˈne weˈe husɨmpemotawowoˈnɨngkohofoso syoho tohohmtnnoˈnjo engo yontɨfi mokohusɨmpemantɨfi yofayokino engomo hoˈnahumentohofofoho.

17 Osohonta hofɨko yofayokino engo sohumo mnangomoˈmnohini impe swofapoˈmentohofofoho. Yokumpohnˈnyo intofomokosyohumayoˈnefoho. Hofɨko hwaho engo Apɨlika sojoˈnjo soponeˈno iyoho unɨngkahonɨngki yofayokinomjo hwapɨfe ifofoˈneˈentɨfi pmpilɨpeehumentohofoso asomo peehonɨngki yofayokino mijopo mtapmmentisofoho.

---

* **27:9:** Oso sɨkunoso Anɨtu Aˈamu Wonyo Wae Yaofoˈne Imoˈnɨmentisofoho. Oso soswo somo ifofo engo Miyo Engo Saˈnjo Metiteleniyan sohohntaˈni lɨkaˈmentisofoho. Yofayokino hano miyoˈnjo imojofoho.

18 Ifofo'nji mijo yokino'nji nakumo ne'no ilojonemofahon+ngki
mo'n+ngkanta nakwo ho'yango yofayokino mta'angoso mijomo
ho'nomo'mosapmment+hwonefoho.
19 Mo'n+ngkanta nom'ne s+kuno sohumo hof+ko yo'mayo yofayoki-
nomjoso aho'nji mijomo mehu'meeo'mentohofofoho.
20 S+kuno pi'n+ngo engo somo mofehi'nyo'nji hntokwaliyo'nji
muhwonyo'njo yontan+ngkuhwoni ifofo ne'no naloho'mentisofoho. Oso
hiso'no nakwo ole syaf+hu'ment+hwoni, Nakwo angonepo m'mofayo'njo
uyantanoho. O'o, nakwo mijomo poyo umo'nantanoho. Ose
syaf+hu'ment+hwonefoho.

21 S+kuno pi'n+ngo engo a'amu sohwa wopayo manyo'njo yahon+ngkofi
Poul hof+ko'nji ajwo'mta'ni nol+kafonto ul+mento, Upa'n+mno. Sekwo
nje hungkunomo haloho yont+fijontentesi nakwo K+litnnta'ango
mul+ko'maso'njo nesohilo. Nakwo olo syoho tohohmtnno'njo engo
miyo'njo esohilo. Ho'yango yo'mayo moi'wo mmo'nyo'njo nesohilo.
22 I oso'no ngko hungkuno wasel+monne'no yohono. Sekwo iyoho
sen+ngkuhwoloho. A'amu sohwona'ni mape'nyofoho. I, yofayokino'nohino
moi'wo imo'nnyofoho.

23 Ngko An+tuye a'amu ne hwo'nyoho. Kakine'no ngko hwomtame
ulohof+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Olo s+kwo'miyo lomo hwe ahwomo
mta'ango sohwo ngko'njopo nolohofonto,
24 nt+maho, Poul k+ko iyoho kinyo'eno. Hwangku k+ko Loumjo hwe
engo Sisafe s+manopo lohotnne hwosoho. An+tu kako kikine'no hitoho
ulof+wo'n+ngkiso so'no a'amu hopi'nono k+ko'nji humalofo sohwa songo
wohumant+feho. Ose nt+masofoho.
25 Oso'no sekwo iyoho senyo'eno. Olo hungkuno hiloso An+tu nt+masoso
ne imo'nyo so'no ngko s+meho uyohono.
26 I s+mo'mo ifofo nakwoe yofayokinomo motole'mof+hwosi sojopo
wonyo umo'n+montonoho. Ose ul+mentisofoho.

27 S+kuno aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni osofosofahu'no memjo-
fahon+ngki nakwo Mijo Ayo Engo Sa'njo Metiteleniyan sopo mtawom-
ent+hwonefoho. Oso s+kwo'miyo somo kuntoliyopo a'amu yofayokino
syoho'njo sohwa ole syaf+hu'mentohofi, Hwaho we'e mofoneponoho.
28 Ose syaf+syont+fi hof+ko mijomo impe yamofo yamofo
humomj+m+hwofofoho. Humomj+m+hwofoso uhwon+mentohofoso
mit+pongo kengomo'mo, *fouti* (40) *mita*, uhwonont+fi we'enehwo nowent+fi
apa'no humomj+m+hwofofoho. Osopo nuhwonont+fi mit+pongo we'e
hopaponoho, *teti* (30) *mita*.
29 Ose uhwon+mentohofoso hof+ko iyoho un+ngkahon+ngki
syaf+hu'mentohofi, Nakwo sojo'njopo i'mof+wanehont+fi sojo
osofosofahu'nohini tango'njo engoso yofayokino hano miyo'njo'ne mijomo
intofuyoho'mokumentohofofoho. Ose yont+fi hof+ko mofehi'nyo komo'no
wos+'mofapono lont+fi aho ku'mokumentohofofoho.

30 A'amu fehohnjo yofayokino syoho'njo sohwa hof+ko ole
syaf+hu'mentohofi, Nakwo yofayokino we'e so'njo a'amu sohwamo
uhwojano lont+fi hof+ko yofayokino we'e somo impe hiyamno
syof+yoho'mokumentohofofoho. Ose yont+fi hwasyo hungkuno
ul+mentohofi, Nakwo sojo tango'njo yofayokino s+mano hohnta'ni
untofuyoho'mokano.

31 Ose ulahon+ngkofi Poul a'amu itokuso'njo sohwanji hwe mokosyohumayo sohwo'njimo ul+mento, Oso a'amu sohwa yofayokinomo mohumayo'njo ifijo'manji nakwo hopi'nono poyo wope'nantanoho.
32 Ose ulahon+ngki a'amu itokuso'njo sohwa hof+ko yofayokino we'e somo impe hotito lohofont+fi mijomo uyoho'mokumentohofofoho.
33 Mofehi'nyo we'enepi wosapmmonto yahon+ngki Poul a'amu hopi'nonohino sohwamo wosopayo nyo'ne yokumpohn'nyo ul+mentisofoho. Ole ul+mento, S+kuno aho hufa'u hopi'nono s+fe mta'ni osofosofahu'no nakwo wopayo manyo'njo humentan+ngkuhwoni memjona'maso hwona'nyoho.
34 Oso'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo wasel+monne'no yohono. Sekwo wopayo'manji fohu'memapmno. Oso yokumpohn'nyo wosemokosyohumano. Upa'n+mno. Nakwo hopi'nono ito'no wofosyohumantanoho.
35 Ose ulonto kako wopayo nomanto, hof+koe s+manopo An+tumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso kut+kujo lohofonto kako s+mo'mo n+mentisofoho.
36 Oseso hwe hopi'nono nuhwonont+fi s+meho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki hof+ko wopayo hu'mema'mentohofofoho.
37 Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwona'ni *tu hant+let sefentisik+s* (276) hwona'nyoho.
38 Hof+ko wopayo moi'wo nonont+fi yofayokino nohayo imo'nyo so'no ho'yango nom'ne s+ngkume pa'nyoso mijomo meho'nao'mentohofofoho.

Yofayokino wonyo imo'n+mentisofoho.

39 Mofehi'nyo s+'mofopahon+ngki hwahopo uhwonont+fi l+mentohofi, Olo hwaho hopo sopo nakwo huno monayoponoho. Ose lont+fi uhwon+mentohofoso mijo wop+ngopo sojo ane wosoho'nohino sopo uhwonont+fi osopo ufohohososyano l+mentohofofoho.
40 Hof+ko sojo yofayokino hano miyo'njo'ne intofahinyoso s+hu hotitofont+fi n+hu'nahone mijomo uyoho'mokumentohofofoho. Ose yont+fi hof+ko impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso italo'mentohofofoho. Hwap+fe ifofo'ne fisojwaofont+fi yofayokino hwahopone'no umentohofofoho.
41 Yofayokino nowento wosoho'nji sojo'njopo hntoleho hnta'ni fokotofomanto ifofo engo'nji mijo engo'nji hohujo hohnta'ni fonjahon+ngki yofayokino ajwopo mt+hupo'mentisofoho.
42 A'amu itokuso'njo sohwa huno syaf+hu'mentohofi, A'amu impo'angomjo sohwa mijopo p+fijoso hiyaso le'mopitnnoho, nakwo wofonjano.
43 Ose syof+syahon+ngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo Poul+mo ufo'ma'mo lonto ul+mento, A'amu sohwamo nofonj+kutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo sohwasi sekwo s+mo'mo nol+kofaof+kuji femoyamno.
44 A'amu nom'ne sohwasi sekwo t+fi iyofeejo yofayokino mta'ango nomaf+kuji nomtawekuji f+fohohosahumno. Ose ulahon+ngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani hwahonepo ito'no i'mofament+hwonefoho.

28

Ango Mal+ta sopo Poul humamentisofoho.

1 Nakwo hwaho hopo sopo ito'no i'mof+wentani hwaho hiso yofe Mal+tayoho upa'n+ment+hwonefoho.

2 A'amu oso hwaho sopo humamotofoso nakumo wop+ngo
nefo'ma'mentohofofoho. Ifoyo syahon+ngki kwongkwongo nesahon+ngki
hof+koe a'apaho toho umokin+fe lont+fi toho nakumne'no enantohmmen-
tohofofoho.
3 Poul kako toho nomanto mefontan+ngki homa toho uhu'n+ngkahon+ngki
toho mta'ni noswaponto Poul+ye ahomo toho lo'mentisofoho.
4 A'amu hopo sopo humamotofoso homa Poul+ye ahomo
loj+jwosyowahon+ngki uhwonont+fi l+mentohofi, Olo hwe lohwo a'amumo
fonjahumasohwol+keno. Kako mijomo poyo mape'nyoso'ne homa toho
ulokwoho. A'amumo fonjasiyo so'no poyo pe'nyoso wop+ngofoho.
Wape'n+mtonoho.
5 Ose lahon+ngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe a'apaho wonyo
mmo'n+mmentisofoho.
6 A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumant+fi syaf+hu'mentohofi
kakoe aho engo kahwoso'no nop+hwasi wape'n+mtonoho. Oseso
hof+ko wonyopi hontohumant+fi Poul wop+ngo humentan+ngki
uhwonont+fi l+mentohofi, Olo hwe lohwo kako An+tu pa'nyo hweho. Ose
l+mentohofofoho.
7 Oso hwaho nakwo i'mofapmment+hwone sopo hwe hwaho
hopi'nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe hwahoponoho. Oso
hwe huhwo sohwo kakoe yofe Pap+liyas+yoho. Kako kakoe angomo
nomenehumajonto osopo wop+ngo nelohofahon+ngki s+kuno hufa'u s+hune
humament+hwonefoho.
8 Pap+liyas+ye kan+ngkwohwo mnokino'njohwo humamentisofoho.
Kakoe a'apaho tohohmtnno'njo iyoho aswo'njoho. Oseso Poul kako'njopo
nowento mnokinopo aho kisusyonto An+tumo jomo ulonto wop+ngo
umokumentisofoho.
9 Ose yahon+ngki a'amu hwaho hopo sopo humamotofoso nuhwonont+fi
a'amu hopi'nono mnokino'njoso nopahon+ngkofi Poul a'amu hisomo
wop+ngo umokumentisofoho.

Poul Mol+tanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

10-11 Oso hiso'no hof+ko wop+ngo'nohini naloho'mentohofofoho.
Oso hwaho hopo sopo nohumentan+ngkuhwone hamno hufa'u
s+hune neyakolo'mentisofoho. Ul+ko'ma'ment+hwone sohonta
nakwo yo'mayo umofonyo iyoso a'amu hiso hof+ko yofayokinomo
hu'meehumentohofofoho. Oso yofayokino hiso ifofo engo so'no oso hwaho
hopo sopo hontohumamentohofofoho. Oso yofayokino somo nokotosontani
ument+hwonefoho. Yofayokinoso ango Alek+sant+liyanta'angofoho. Hntole
hohnta'ni an+tu pa'nyo huyo'mango hufa'u'njoponoho. Sus+ye hwomu
hwa'uye huyo'mangofoho.
12 Nowekentani ango Silakiyus i'mofopontani osopo s+kuno hufa'u s+hune
humament+hwonefoho.
13 Osopo nta'ni nul+ko'mentani nowentani ango Lejiyom
i'mofapmment+hwonefoho. Mo'n+ngkanta ifofo hohujo hohnta'ni
sopahon+ngki s+kuno hufa'u memjaofahon+ngki nakwo ango Puteyouli
i'mofapmment+hwonefoho.
14 I'mofopontani osopo a'amu Jisas+mo in+ngkamotofo somo
t+pemahon+ngkuhwoni nal+mentohofi sekwo nakwo'nji fosyohumamno.
Ose nelahon+ngkofi Sante anga'no neyokolofahon+ngki nakwo ango
Loummne'no hon+ngkanomo ument+hwonefoho.
15 A'amu Jisas+mo in+ngkamotofo Loum mta'angoso nakwo
sopontan+ngkuhwoni nupa'nont+fi hof+ko p+kwato lohofont+fi ango

Apiyos wopayo mpe yɨwo'nɨngkohofo Ango Fosyowe Hufa'u Sɨhune'njo sopo swo'nɨmentɨhwonefoho. Poul a'amu somo nuhwononto Anɨtumo isamoyoka ulonto sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.

16 Nakwo ango Loum i'mofopahonɨngkuhwoni a'amu Loum mokosyohumayo sohwa nalɨmentohofi, Poul kako'ne ango tɨpemahwosi wohumano. Hwe itokuso'njo fihwo uhwontohumayo'ne kako'nji wahumuyo. Ose nalɨmentohofofoho.

Ango Loum sopo Poul Anɨtuye hungkuno lutɨhwamentisofoho.

17 Sɨkuno hufa'u sɨhune memjaofahonɨngki Poul a'amu Jutafe hwe engo sohwamne'no joho ulahonɨngki hofɨko nuhu'mokahonɨngkofi Poul ulɨmento, U, Nje tatohwosafo. Ngko nakwoe a'amu Juta somo wonyo mmokiyo hwo'nyoho. Neyakwosafe honɨngkano hungkunomo hwotoho mafiyo hwo'nyoho. I a'amu Juta ango Jelusalem sopo ngkimo impe siki ntofontɨfi a'amu Loum sohwafe ahopo ho'nanɨhumentohofofoho.

18 A'amu Loumɨso nje hungkunomo nupa'nontɨfi hnnɨmentohofi, oso honɨngkanoso poyo pe'nyo'ne'maho. Oso'no hofɨko nonɨsɨkwojane'entɨfi,

19 a'amu Jutaso nakwolaho lɨmentohofofoho. Oso'no nom'ne honɨngkano ane so'no hwe engo Sisa nje hungkunomo wonɨpa'nono lɨmentohefoho. Ngko nje a'amu Juta somo hungkuno nom'ne mujo hwo'nyoho.

20 Oso hwapɨngo hiso'no sekune'no joho selohono. Ngko sekumo sehonɨ'mo hungkuno wosejapmne'no yohono. Nakwo a'amu Isɨlael so'nyuye neyakwosa hwe ahwomo mta'ango sohumne'no hontohumamotofofoho. Oso hwe huhwo sohwo nto pmmentiso so'no sɨmeho uyalokweno. Oso hiso'no olo impe hiloso ngkimo kenɨsyohumaho.

21 Ose ulahonɨngki ulɨmentohofi, A'amu Jutiyanta'angoso jɨje hungkuno so'no nakune'no iyoswo mamtɨ'mokumentohofofoho. A'amu Jutaso mapiyontɨfi kikimne'no hungkuno malonetɨhwammentohofofoho.

22 I oso'no a'amu Jisasɨmo inɨngkamotofo somne'no a'amu fihwa ango hopo hopo wonyoponoho lɨwo'nɨngkohofo so'no nakwo jɨje hungkuno jɨje mango mta'ni wokupo'nano.

23 Ose lontɨfi oso hiso'no sɨkuno ho'nahumentohofofoho. Oso sɨkuno homo somo a'amu pi'nɨngo engo ango Poul humawo'nɨngkiso sopono pmmentohofofoho. Poul Anɨtu nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne lutɨhwamentisofoho. Hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'ento Mousesɨye honɨngkano hungkuno'nji a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwafe hungkuno ntnne mta'ango Jisasɨmne'no lutɨhwamentisofoho. Oso hungkunoso imɨngo mta'angoso ne'no lontanɨngki mofehi'nyo nɨngku'nɨmentisofoho.

24 Oso hungkunoso a'amu fehohnjo sohwa nupa'nontɨfi sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu fehohnjo sɨmeho hi'ntnnono muyofoho.

25 Oso'no hofɨko hungkuno kengo kengo hnnɨngkahonɨngkofi Poul ulɨmento Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hohontajo hwe Aisaiya sohumo hungkuno uyahonɨngki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ulɨmento,

26 Kɨko oso a'amu nontɨfepono uhuji ole uso, Sekwo hungkuno upa'nɨngkuji
hwapɨngo neso mupa'nɨfitnnehofo.
Sekwo yo'mayo nuhwonɨngkuji neso muhwonɨfitnnohofo. Ose uso.

27 Anɨtu Aisaiyamo ulɨmento,
Oso a'amu hiso hofɨko huno anefoho.
Hofɨkoe haloho pujomokosyohumunɨmentohofofoho.
Hofɨko tɨmo pijiyo'nnyofoho.

Ose miyo'njo yont+fijontentesi ito'no nuhwon+ngkutnnesohilo.
Hof+ko haloho mapujomokosyohumunyo'njo yont+fijontentesi nupa'n+ngkutnnesohilo.
Oseso hof+koe huno ito'no uy+hwonesohilo.
Hof+ko ikenjaof+kuji ngkiyepono pont+fijontentesi ngko wop+ngo umokumnesohilo.
Aisaiya ose mt+'mokumentisofoho.
28 Ose ulonto nom'ne hungkuno ul+mento, Sekwo upa'n+mno. Olo hungkunoso An+tu a'amufe wonyo wae yaof+hwosi kakoe a'amu ne umokiyo so'no olohonta a'amu temtitofo kengo somne'no nto l+hwaj+maho. Hof+ko nupa'n+ngkuji t+fi un+ngkafe.
29 Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso nohumpent+fi hungkuno ikujoho hopa hnn+mentohofofoho.
30 Soswo hufa'u uyokolofontan+ngki Poul oso ango sopo humamentisofoho. Ango kakwo'yohwo sohumo hamniyoho uy+wo'n+mentisofoho. Nohumanto a'amu kakimo jomo u'mahon+ngkofi wop+ngo uloho'mojofoho.
31 Poul a'amu somo An+tu yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'njo hwe engo Jisas K+lais ntnne'no hungkuno lut+hwamojofoho. Kako hungkuno yokumpohn'nyo ulahon+ngki hwe nom'nehwo mop+jumo'mmentisofoho.
Hungkuno osohopeho. Ngko Luk+'ni mt+'mokohono.

Loum
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Loummne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwapɨngo neso peho'ne mtɨ'momumentisoto. Hwapɨngo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento ango Loum soponjo tajo ango somo uhwonɨmentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkunyo Loumjoso kakimo ufu'mafɨkujo'no kako hwaho Sɨpen sopone'no wasɨmo lonto imentiso sone'no mtɨ'mokumentisofoho. Antiyoukɨnjo tajo ango somta'ni nɨfo'mahonɨngkofi kako Anɨtuye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'entɨfi uhwajɨmentohofofoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwajɨmentohofo'maho. O'o, ango'meemne huhumo uhwajimentohofofoho. Esiya'ne hungkuno motasone'entɨfi tajo ango Efesosɨnjo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofofoho. Osoponta'angoso hwaho Ngkɨlikɨne'no hungkuno motasone'entɨfi Koulinjo tafo ango somjo a'amuso ufo'ma'mentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo ango Loumjo a'amuso nonɨfo'mafɨkujo'no ngko Anɨtuye hungkuno liku'meefo syoho uyɨmo. Ose syafɨhu'mentisofoho. Poul ango Koulin humanto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Anɨtuye yahino wopɨngoso sɨmeho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapɨngoso Loum sohe engo 1 honɨngkano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisasɨmo inɨngkunyo kakoe yofe Fipi osimo ango Loum motayo'ne uyahotɨmentisofoho.

Hungkuno hwapɨngo homo lomjoso nakwo huno wonayono. Anɨtu mta'ango yahino wopɨngoso womano lɨhwasɨ'manji nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloho atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Poul kako Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho hwapɨngo imentisofoho.

1 Nje a'amu ango Loummjo humalofo soku, ngko Poulɨ'ni Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwo'ni sekune'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokweno. Anɨtu kako kakoe hungkuno a'amumo lɨku'mofo (*apousel*) syoho'ne nɨhwosopo'mentiso sohwo'ni ngko Anɨtuye hungkuno wopɨngo lɨku'mofalokweno.

2 Nɨhu'no hohonta Anɨtu kakoe a'amu sohwamo kako kakoe hungkuno wopɨngo uyahonɨngki hofɨko a'amumo nolutɨhwantɨfi hofɨko iyoswomo ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofofoho.

3 Hungkuno wopɨngo hiso Anɨtuye hwomu Jisas Kɨlaisɨmne'no yoloho nalinyofoho. Anɨtuye hwomu Jisas Kɨlais sohwo kako Ntefitɨye temtitofo somta'ni kako a'amu imo'nɨmentisofoho.

4 Oso imo'nɨmentiso huhwo sohwo kako poyo imo'nɨngkahonɨngki Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji Jisas Kɨlaisɨmo apa'no songo ulɨka'mentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas Kɨlais kako honɨngkano wonyo nɨhu'no ane hweho. Kako Anɨtuye Hwomu Ne hweho.

5 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako yo'mayo wopɨngoso nakumo
naloho'mentiso so'no Anɨtu kako a'amu honɨngkano wonyo'njo somne'no
hitoho ulofahonɨngki kakoe hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syohoso
ntapmmentisofoho. Nontopahonɨngki nje sɨmeho wopɨngo'nji syoho
hiso yontanɨngko a'amu ango'meemjoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo
upo'nalokwofo. Oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji tɨfi
inɨngkafitnne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. Oseso a'amu pi'nɨngo
engo hofɨko Kɨlaisɨye yofe engo woho'nomantɨfeho.
6 I sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango ango Loum humalofo soku
Jisas Kɨlais kako'nji makotɨku'nyo'ne joho selahonɨngki osomo sekwo tɨfi
inɨngkowalokwofo.
7 Oso'no sekwo a'amu Loum soku, Anɨtu sekumo sɨmeho wopɨngo
sejopalokunjoso kakoe mehomi ne imo'nyo'ne sehwosopo'mentisoso
sekumne'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokweno. Nanɨngkwohwo Anɨtu
sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo
yo'mayo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako a'amu ango Loum humalofo somo uhwonyo so'no umo'nɨngkohoho.

8 Sɨmo'mo ngko olo so'no waselɨmonne'no yohono. A'amu
ango'meemjoso hofɨko sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyakolokwofo
so'no hnnalokwofo. Ngko ose upa'nonji Jisas Kɨlais kako wopɨngo
seloho'mentiso so'no ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.
9 Ngko Anɨtuye hwomu sohwoe syoho so'no hi nɨmo'nɨngkanɨngki kakoe
syoho ulohofiyo sohwo'ni kakoe hungkuno wopɨngo lutɨhwalokweno.
Oso'no Anɨtu kako ngkimo nohonɨwo'nɨngkiso sohwo olo hungkuno se-
lalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sɨkuno huhwo huhwi ngko kakimo
jomo ulɨwo'nɨngkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ulɨwo'nɨngkohe
hwo'nyoho.
10 Ngko Mpohumo ulontnneso ole, Ngko ango Loummne'no wawomne'no
yohono. Kɨko eno ntohoji ngkimo honɨngkano hmmofonɨhwajo. Ose
ulɨwo'nɨngkohefoho.
11 Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehonɨmonne'no yohono. Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejap-
mmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyo'mangomo yokumpohn'nyo
sesosofitofo'nefoho.
12 Ngko sekumo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo somo
sehonɨ'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wanɨsosofito'montonoho.
Oso'no sekwo nje sɨmeho hi'ntnnono uyo somo nohonɨngkuji oso
hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho. Oso'no nakwo
ufo'mo'nantanoho.
13 Nje a'amu soku, sekwo olo so'no huno fɨsyafɨhupmno. Sɨkuno
engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko
Anɨtuye hungkuno selahonɨ'mo a'amu temtitofo kengo kengo nom'ne somo
ulahonɨngko hofɨko Anɨtuye hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono
umentohofo hopa sekwo sɨmeho uyɨfe nnɨngkohoho. Sekwo ose ifijo'manji
nje syohoso ne umo'nɨmontonoho. Ose ko nɨmo'nɨngkisoso honɨngkanoso
pɨku'naweho.
14 Anɨtu ngkimo a'amu hopi'nonohino somo kakoe hungkuno
lɨku'mofo'ne syoho ntapmmentiso so'no a'amu Ngkɨlik so'nji a'amu
temtitofo kengo nom'ne so'nji a'amu atofo jo'ne huno'njo so'nji a'amu
huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolutɨhwamne'no yohono.

15 Sekwo a'amu Loum humalofo hokune'no Anɨtuye hungkuno sejo'ne
nɨmo'nɨngkahonjo'no humaleno.

Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

16 Ngko Anɨtuye hungkuno sejo'ne wonɨmango monnɨngkiyohoho.
Hwapɨngoso olo hungkuno wopɨngo hiso Anɨtuye yokumpohn'nyo
hi'njoso a'amufe yahino wonyo somta'ni isɨhutofomayo'ne hwapɨngofoho.
Hungkuno loso sɨmo'mo a'amu Juta somnefoho. Osopo a'amu temtitofo
kengo mta'ango somnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo sɨmeho
hi'ntnnono uyɨkujo'no Anɨtu oso a'amu homo somo asomo utɨmanefoho.
Kako hofɨkoe honɨngkano wonyo somta'ni isɨhutofomanefoho.
17 Anɨtuye hungkunoso a'amu ne imo'nyo'ne yahino utɨhwa'nyopo
lonetɨhwalofoho. Nakwo Jisas Kɨlaisɨye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨhwaso'no Anɨtu kako nakumo ole wonalɨmontonoho. Sekwo nje
mehomi ne kuyoho. A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
ole nalɨmentohofi, A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokunjo sohumo
ole ulalofi, Kɨko nje mehomi ne hwosoho. Kɨko honɨngkano wopɨngo'njo
hwosoho. Ose ulalofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako songo ne'no
nohumantɨhwone hweho.

A'amu Anɨtu kakine'no hohujo ikinjamo'nnyo somne'no sɨmeho tohino umnalofoho.

18 Nakwo huno ole nayohoho. A'amu Anɨtuye hungkunomo
hwotoho fewo'nɨngkohofoso hofɨkoe honɨngkano wonyo iyoso'no Anɨtu
ahwomomo humaso sohwo sɨmeho tohino umnalofoho. Hwapɨngoso
hofɨkoe honɨngkano wonyoso Anɨtuye hungkuno ne'njo somo hano
pɨjwasyɨwo'nɨngkohofofoho.
19 A'amu hiso hofɨko nakwo Anɨtumne'no huno wopɨngo wonayono
lɨkujɨ'manji hofɨko huno wopɨngo wotɨpemantɨfeho. Hwapɨngoso Anɨtu
kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yo'mayoso hiyaso'mo
mauyoho. Oseso a'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho feso sohumo Anɨtu
kako tohino engo uyɨmontonoho.
20 Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentiso somo a'amu hohonta uhwonɨmotofo
so'nji olohontajo so'nji uhwonɨmopɨwo'nɨngkuhwonefoho. Osomo nuh-
wonɨngkuhwasi nakwo Anɨtu ne sohumo muhwonyo'njo ko ihwasi nakwo
kakoe yahino so'no huno ole nayonefoho. Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo
hwofilo'nnyoso ne'no nowentɨhwonefoho. Kako honɨngkano wonyo
nɨhu'no ane hweho. Oso hiso'no kako Anɨtu ne hweho. A'amu hofɨko
Anɨtumne'no huno mosyafɨsiyo'njo ikujo'no Anɨtu kako tohino engo uyoso
sohonta hofɨko hungkuno anefoho. O'o, hofɨkoe syohofoho.
21 Hwapɨngoso hofɨko Anɨtumne'no huno ko uyonteso hofɨko
kakine'no huno nto'no mosyafɨsiyo'njo yontɨfi Anɨtu yo'mayo wopɨngo
ulohofɨwo'nɨngkiso so'no kakoe yofe moho'nomayo'njo yontɨfi isamoyoka
mujo'njo iwo'nɨngkohofofoho. Oso'no hofɨkoe huno ilo'nnyo'njo humantɨfi
hofɨko omomonnyofoho. Sɨkwo'mjoho'mo humawo'nɨngkohofofoho.
22 Hofɨko yokumpohn'nyo imo'nontɨfi nakwo huno'njɨ'nwoho. Hwasyo
hnnontɨfeso hwapɨngoso hofɨkoe hunoso sojo pa'nyo'njofoho.
23 Hofɨko Anɨtu mape'nyo'njo songo ne'no humayo sohwoe yofe engo
somo hohujo ikinjaofontɨfi hofɨko hwahoponjo a'amufe huyo'mango'nji
tongo yɨhufo homa osohwafe huyo'mango mtɨ'mokuhumajontɨfi osomo
hwomtame uloho'motofofoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

24 A'amu Anɨtumo hohujo ikinjaofɨwo'nɨngkohofo so'no Anɨtu kako
hofɨkimo nulɨko'mahonɨngki hofɨko yo'mayo yahino wonyoso hofɨkoe
sɨmeho umo lonteso yahonɨngki osomo inɨngkawowo'nɨngkohofofoho.
Oso'no hofɨko kifosyoho yahino loho'nontɨfi hofɨkoe a'apahomo wonyo
imokinɨwo'nɨngkohofofoho.
25 Oso a'amu ose sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno ne'njo somne'no
nakwolaho lontɨfi hohujo ikinjaofontɨfi hofɨko hungkuno hwasyo
somo inɨngkawowo'nɨngkohofɨhwafoho. Anɨtu kako yo'mayo
hwapɨngo ne'njo sohumne'no huno mosyafɨsiyo'njo yontɨfi Anɨtu kako
yo'mayo mtɨ'mokumentiso somne'no hwomtame ulohofontɨfi osomo
inɨngkawowo'nɨngkohofofoho. I nakwo a'amu hn'nwi Anɨtuye yofe engo
somo engolopohamo woho'nomehwano. Olo hungkuno loso nehopeho.
26 A'amu Anɨtumne'no hohujo ikinjaofontɨfi yahino wonyo ne'no
iwo'nɨngkohofo so'no Anɨtu nulɨko'mahonɨngki hofɨko yahino wonyo
nɨhu'nahone iwo'nɨngkohofofoho. Moya'mi sofa hofɨko hwehwanji
nto'no mohumayo'njo yontɨfi hofɨkoe sɨmehoso nom'ne famne'no fe-
foyo umosiyahonɨngki hofɨko nom'ne moya'mi sofanji yahino wonyo
loho'nɨwo'nɨngkohofofafoho.
27 Hwe huhwanji hofɨko hofɨkoe ape'nji nto'no mohumayo'njo yontɨfi
hofɨkoe sɨmehoso nom'ne hwe sohwamne'no fefoyo umosiyahonɨngki
hofɨko kifosyoho loho'nɨwo'nɨngkohofɨhwafoho. A'amu hofɨko oso yahino
wonyo hiso yontɨfi hofɨko wonɨmango munyofoho. Oso yahino wonyo hiso
hofɨkoe a'apaho hofɨkoe huno osomo wonyo umokinɨmontonoho.
28 A'amu hiso hofɨko Anɨtumo hohujo ikinjaofontɨfi hnnɨmentohofi,
Anɨtumne'no huno syafɨsiyoso peho'neto. Yo'mɨngo'maho. Ose ya-
honɨngkofi Anɨtu ulɨmento, E'wano. Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini
hmnɨngkamno. Ose ulahonɨngki hofɨko yo'mayo yahino wonyo a'amu
miyɨwo'nɨngkiyohofoso iwo'nɨngkohofofoho.
29 Ose yontɨfi yo'mayo yahino wonyo pisakino'njoso yontɨfi nom'ne
a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nɨngkahonɨngki nom'nemo wonyo ulo-
hofɨwo'nɨngkohofofoho. Nom'ne yahinoso olenoho. A'amu wopɨngo
humalofo somne'no sɨmeho tohino umnɨwo'nɨngkisofoho. Hofɨko
nom'ne a'amu somo fonjasyɨwo'nɨngkohofofoho. Yoka hnnontɨfi iku-
joho fongkinɨwo'nɨngkohofofoho. Hwasyo hungkuno lontɨfi nom'ne
a'amumne'no huno wonyo syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso'nji nom'ne
a'amu somo wonyo umokuwo'nɨngkohofofoho. Oso hofɨkoe yo'mayo
wonyo hiso hofɨkimo nɨhu'no toyo yamo'nnyofoho. Hofɨko nom'ne a'amu
somne'no sitofo ulɨwo'nɨngkohofofoho.
30 Hofɨko a'amufe yofe wonyo umokuwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko
Anɨtumo sɨmeho wonyo uyontɨfi mangohwa imo'nɨwo'nɨngkohofofoho.
Hofɨko mango engo lontɨfi yokumpohn'nyo imo'nɨwo'nɨngkohofofoho.
Ose yontɨfi hofɨkoe yofemnohini ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko
nom'ne yahino wonyo songo tɨpemantɨfi osomo iwo'nɨngkohofofoho.
Ose yontɨfi hofɨko kanɨngkwohwo ya'uye hungkunomo hwotoho
fewo'nɨngkohofofoho.
31 Hofɨko huno anefoho. Yo'mayo hungkuno lontɨfeso oso hungkuno
hiso ne mmo'nyofoho. Oso hofɨko hofɨkoe a'amu afa ne somne'no sɨmeho
muyɨwo'nɨngkiyohofo. Nom'ne somne'no hitoho mulofefoho.
32 Anɨtuye honɨngkano hungkunoso olenoho. A'amu oso yahino
ose iwo'nɨngkisoso kako nope'nɨngkuhwosi kako tohino engo mane-
foho. Anɨtuye hungkuno ose nalɨwo'nɨngkisofoho. A'amu hiso hofɨko

hungkuno homo somo huno ko uyahonɨngki hofɨko yahino wonyoso ne'no iwo'nɨngkohofofoho. Oso'nohini'maho. O'o, a'amu hiso hofɨko a'amu yahino wonyo'njo so'nji yajopohi'nontɨfi iwo'nɨngkohofo sofe yofe hi ho'nomawo'nɨngkohofofoho.

2

A'amufe honɨngkano wonyo somo ikwolofo yahinoso Anɨtu ito'no mɨhwajɨwo'nɨngkiso hweho.

1 I, nje a'amu soku, oso yahino wonyo hiso'no seloheso sekwo huno ole so'no fɨsyafɨhupmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho eso ulɨwo'nɨngkohofo. Oso hungkunoso sekwo anga'no anga'nohino sokune'no selalokweno. Sekwo hokunonji honɨngkano wonyo'njo kuyoho. Oso'no sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso hofɨko'nohinɨ'maho. O'o, sekwo hokunonjoho. Yo'mayo hofɨko yɨwo'nɨngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo. Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho.
2 Nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako a'amu honɨngkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho.
3 Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'nɨngkohofo hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo, Anɨtu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyofɨsyalokwofo.
4 I, Anɨtu kako ngkimo sɨmeho wopɨngo ntapɨwo'nɨngkiso so'no kako nje honɨngkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo honɨngkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kɨko huno ose losyofɨsyalokuno. I kɨko olo so'no huno makiyotaho. Anɨtu kako tohino komo'no mokijape hwapɨngoso kɨko jɨje honɨngkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wopɨngo somo inɨngkayo so'no umo'nɨngkahonɨngki kohontohumaho. Kɨko huno ose makiyotaho.
5 Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nontɨfi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nɨngkohofo kuyoho. Jɨje wonyo hiso engo mɨhu'mokalokuno. A'amufe honɨngkano wonyo somne'no Anɨtu kakoe sɨmeho tohino umnalokunjo so'no oso sɨkuno sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolopijo sohonta tohino engo mapitnnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho.
6 Oso Sɨkuno Engo homo somo Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho.
7 A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtu'nji ango wopɨngo sopone'no humane'entɨfi hofɨko Anɨtu wopɨngo kuyoho nalone'entɨfi honɨngkano wopɨngo somo inɨngkowalokwofo. Oso a'amu somo Anɨtu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho.
8 A'amu fehohnjoso hofɨko huno hofɨkine'no syafɨhu'nontɨfi hofɨko Anɨtuye hungkuno ne'njo somo hwotoho fentɨfi honɨngkano wonyo somo inɨngkawowo'nɨngkohofo somne'no Anɨtu kako sɨmeho tohino umnɨngkuhwoso'no tohino engo uyɨmontonoho.
9 A'amu hopi'nono honɨngkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta Anɨtuye hungkuno sɨmo'mo upa'nɨmentohofo so'nji temtitofo kengo kengo so'nji tango mapitnnefoho.
10 I, a'amu honɨngkano wopɨngo iwo'nɨngkohofo somne'no Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ulɨhwosi yofe engo uyɨhwosi hofɨkoe sɨmeho somo pompengo ufisyɨmo'montonoho. A'amu Juta so'nji temtitofo kengo kengo somne'no.

11 Ou, Anɨtu kako aˈamufe yofe engo soˈno temtitofo soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo iwoˈnɨngkisofoho. Oˈo, aˈamufe yahino somnohini uh-wononteso wopɨngoˈnji wonyoˈnji yano ulofiwoˈnɨngkiso hweho.

12 Aˈamu Mousesɨye honɨngkano hungkuno somo huno muyoso hofɨko honɨngkano wonyo imentohofo soˈno Anɨtu kako tohino uyonefoho. Aˈamu Juta Mousesɨye honɨngkano hungkuno somo ko upaˈnɨmentohofoso honɨngkano wonyo imentohofo soˈno Anɨtu kako oso aˈamu homo somo tohino uyonefoho. Osoˈno Anɨtu ole ulonefoho. Sekwo honɨngkano hungkuno sejape somo tɨfi minɨngkayoˈnjo kuyoho. Anɨtu kako ose ulɨhwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. Anɨtuye yano ilofo yahinoso itoˈnohinoho.

13 Aˈamu honɨngkano hungkuno ko upaˈnontɨfi minɨngkayoˈnjo somo Anɨtu ole ulonefoho. Nje mehomi hwasɨˈmaho. Oˈo, aˈamu honɨngkano hungkuno somo ntoˈno inɨngkafijoso hofɨko Anɨtuye mehomi ne imoˈnɨfitnnefoho.

14 Aˈamu temtitofo kengo fehohnjoso hofɨko Anɨtuye honɨngkano somneˈno huno muyo kohi hofɨkoe huno mtaˈni honɨngkano wopɨngo tɨpemantɨfi hofɨko Anɨtuye honɨngkano hungkunomo inɨngkowalokwofo. Hofɨkoe huno wopɨngo tɨpemaˈmentohofoso honɨngkano hungkuno paˈnyo imoˈnɨmentisofoho.

15 Aˈamu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye honɨngkano hungkuno somneˈno huno muyo kohi hofɨkoe yahino wopɨngo somo inɨngkowentanɨngkofi uhwonontani osoˈno nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako oso aˈamu sofe sɨmeho soˈmo kakoe honɨngkano hungkuno hoˈnahumentisofoho. I osoˈno oso aˈamuso hofɨko hofɨkoe huno mtaˈni huno ole syafɨsyɨwoˈnɨngkohofi, Oso honɨngkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wopɨngo somo unɨngkamo. Hofɨkoe huno mtaˈni ose syafɨsyɨwoˈnɨngkohofo. Osoˈno hofɨko honɨngkano hungkuno somneˈno yano ulofinɨwoˈnɨngkohofo.

16 Sɨkuno nomˈne somo Anɨtu kako Jisas Kɨlaisɨmo aˈamufe huno hiyasoˈmo wojoso ikwolofoˈne uhwajonefoho. Oso hohosohonta aˈamu yoˈmayo yahino wonyo hiyasoˈmo imentohofoso utɨhwaˈnyopo iˈmofapɨhwosoˈno hofɨkoe huno mtaˈni yano iloˈnɨfitnnefoho. Oso hisoˈno Anɨtuye hungkuno wopɨngo selɨwoˈnɨngkoheso osohifoho.

Aˈamu Jutaso Anɨtuye honɨngkano hungkunomo ntoˈno inɨngkafijoˈmanji honɨngkano hungkuno hiso ufoˈmaˈmontonoho.

17 Aˈamu Juta soku, sekwo huno ole kosyofɨsyalokwofo, Nakwo aˈamu Juta hnˈnwi Anɨtuye aˈamu neˈnwoho. Anɨtuye honɨngkano hungkuno huno neyalokunjo soˈno Anɨtu aˈamu wopɨngo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofɨsyalokwofo.

18 I, aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkuno sekumo nto losetɨhwamentohofo soˈno sekwo yoˈmayo yahino wopɨngo Anɨtu umoˈnalokunjo soˈno sekwo huno ntoˈno seyohoho. Osoˈno yoˈmayo honɨngkano wopɨngo somneˈno yano itoˈno ilofɨhwatnnɨwoˈnɨngkofo.

19-20 Oseso sekwo aˈamu Juta soku huno ole syofɨsyalokwofo, Nakwo Anɨtuye honɨngkano hungkunoˈnji kakoe hungkuno neˈnjo huno nayosoˈno nakwo aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkuno huno muyo tɨmpiˈnyo paˈnyo somo honɨngkano utɨhwayoso hoponoho. Nakwo oso aˈamu homo somo sɨkwoˈmjoho soˈmo humalofo somneˈno pomponahoˈnwoho. Nakwo aˈamu huno ane somo lutɨhwayoso hoponoho. Nakwo aˈamu mehomi weˈe paˈnyo sofe hungkuno lutɨhwayoˈnwoho. Ose syofɨsyalokwofo.

21 Kɨko nom'ne a'amu somo lutɨhwawo'nɨngkino sohwosi kɨko huhwosi molutɨhunyoso peho'neto. Kɨko nom'ne somo hufo iyo'eno ulɨwo'nɨngkino sohwosi yo'mayoso hufo peho'no yalokuno.
22 Kɨko ole lɨwo'nɨngkino, A'amu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose ulonji kɨko huhwosi oso yahino wopɨngo homo somo wonyo imokalokuno. Kɨko ole lɨwo'nɨngkino, hwe hwoso hwasyo anɨtu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji kɨko hofɨkoe hwasyo anɨtuye ango mta'ni yo'mayoso malokuno.
23 Kɨko jɨje yofe ho'noma'nonji ole lɨwo'nɨngkino, ngko Anɨtuye honɨngkano hungkuno so'no huno niyohoho. Ose lonji Anɨtuye hungkuno homo somo minɨngkayo'njo hwotoho fenji Anɨtuye yofe wopɨngo somo wonyo imokalokuno.
24 U, Anɨtuye hungkunoso ole nalohi, A'amu Juta soku, sekwo Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nontanɨngkofi a'amu temtitofo kengoso hofɨko nosehonontɨfi Anɨtumne'no sitofo lalokwofo.

A'apaho sɨhu kolo'nyo yahinoso a'apahomne'maho. O'o, sɨmehomnefoho.

25 Anɨtuye honɨngkano hungkunomo nto'no inɨngkahuji'manji jɨje a'apaho sɨhu kolo'nyoso wopɨngofoho. U, kɨko jɨje a'apahomo sɨhu kolo'nyo'manji Anɨtuye honɨngkanomo minɨngkusoso u, a'apaho sɨhu kolo'nyo yahinoso ne anefoho.
26 I, a'amu temtitofo kengo a'apaho sɨhu makolo'nyo'njo somta'ango sohwo kako Anɨtuye honɨngkano hungkunomo hofiyo'no inɨngkaweso'manji oso huhwo sohumo Anɨtu kakimo ole ulɨmontonoho. Kɨko nje a'amu ne hwosoho.
27 I, sekwo a'amu Juta soku, a'apaho sɨhu kolo'nyo'ne yahino hi'njo soku, sekwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno sekwoe ahomo weho. I sekwo oso hungkuno homo somo hwotoho fewo'nɨngkohofo so'no a'amu temtitofo kengo mta'angoso hofɨko Anɨtuye hungkuno momokosyohumunyoso hofɨko oso hungkuno homo somo ito'no inɨngkowalokwofo so'no oso homo somo a'amu Juta soku sekwo uhwonɨngkuji sekwo huno ole waseyono. U, nakwoe yahinoso ito'nohino'maho. Huno ose waseyɨmontonoho.
28 A'amu Juta somo Anɨtu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uhwosopo'mentisofoho. A'amu Juta fihwo kako kakoe a'apaho sɨhu kolo'noso so'no kako Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentisotaho. O'o, oso a'apaho sɨhu kolo'nyoso a'apahomne'nohinoho.
29 Anɨtuye a'amu ne imo'nyo'ne yahinoso a'amu fihwo kako kakoe a'apahomnohini yo'mayo loho'nyoso hopo'maho. O'o, Anɨtuye a'amu ne sohwo kako Anɨtumne'no huno ne'no syafɨsyɨwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtumo sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohumo Anɨtu kakoe a'amu ne umokiyoso honɨngkano hungkunoso umokumentiso'maho. O'o, Anɨtuye Towahuno umokumentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako olo hwaho lopo yofe engo ane hweho. I oso'no Anɨtu kako oso a'amu sohumo yofe engo umasofoho.

3

Yahino wonyo sohwo kako yahino wopɨngo somo hwotoho mafenohoho.

1 A'amu Jutaso a'amu temtitofo kengo mta'ango somo yakolofoso pipilo. A'amu a'apaho sɨhu makolo'nyo sohwamo a'amu a'apaho sɨhu kolo'nyoso yakolofo pipilo. Osenoho.

2 A'amu Juta somo An+tu kakoe hungkuno mokosyohu-
mayo'ne uy+mentisofoho. Oso'no a'amu Jutaso nom'ni hwamo
uyakolo'mentohofofoho.
3 I oso'no a'amu Juta fehohnjoso oso hungkuno homo somo t+fi
min+ngkayo'njo yont+fi nto'no min+ngkammentohofofoho. I hof+ko
An+tuye hungkunomo s+meho muyo'njo imentohofo so'no An+tu kako
kakoe hungkuno hiso a'amu Juta somo uy+mentiso so'no An+tu in+ngo
umontolaho.
4 N+hu'no awonoho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwasyo
hungkuno l+wo'n+ngkuhwono. I An+tu kako'nohini kako hungkuno ne-
hopi'nohino hweho. Yo'mayo so'no l+wo'n+ngkisoso ne imo'n+wo'n+ngkiso
hweho. A'amu An+tuye hungkunoso mt+'mokumentohofo sohwa ole
mt+'mokumentohofi,
An+tu sohwosi k+ko j+je hungkunoso ne'njo'nohino hwosoho.
A'amu hof+ko j+je hungkuno somne'no hungkuno kil+fijoso u, k+ko
uyakolo'monnoho.
I oso'no a'amu hopi'nono hof+ko j+je hungkuno nehopi'nohino so'no huno
uy+montonoho.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
5 Sekwo huno pipi seyohoho. Nakwo yahino wonyo iwo'n+ngkuhwone
so'no An+tu kako tohino nejaposo somo a'amu nahon+ngkuji ole
wolant+feho. An+tuye yahino ito'no in+ngkayo'ne m+hwajiyo'ne
yahinoso wop+ngofoho. Ose l+kuji An+tuye yofe woho'nomant+feho.
Oseso nakwoe yahino wonyo iwo'n+ngkuhwone An+tuye yofe engo
imokalokuhwono. A'amu fehohnjo huno ose syof+syalokwofo. Oso'no
hof+ko ole wolant+feho. Nakwo yahino wonyo iwo'n+ngkuhwoneso An+tuye
yofe engo imokalokuhwone'manji kako tohino nejapeso wop+ngotaho. Oso
a'amu hwahoponjofe hunofoho.
6 Oso a'amu sohwa huno ane hwafoho. I An+tu kako nakwoe wony-
omne'no yano monalofiyo'manji kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe
hon+ngkano wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo.
7 A'amu fehohnjoso hof+ko An+tumo olo so'no yoka ulalokwofo,
A'amu hof+ko nje fosyohumayo wonyo somo nohon+ngkujo'no An+tuye
hungkuno ne'njoso ut+hwa'nyopo i'mofap+hwosi hof+ko An+tuye yofe engo
woho'nomant+feho. Oso'no An+tu kako ngkimo wonyo hwosoho eso
peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopanto-
foho.
8 Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolant+feho.
Nakwo hon+ngkano wonyo ne'no uyano. Olo hon+ngkano wonyo hiso
ne'no yaso'manji a'amu hof+ko An+tuye yofe engo woho'nomant+feho. Oso
hwasyo hungkuno hiso huno nosyof+sy+hwaloho. A'amu fiso hof+ko olo
hungkuno loso'no ngko Poul+'ni l+male so'no hof+ko hwasyo lalokwofo.
Hof+ko nje yofe monje en+syalokwofo. A'amu hiso hof+ko oso hwasyo
hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono hon+ngkano nto'nohino somo nto'no mohumulofo.

9 Oseso nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo nom'ne a'amu somo nuyokolo-
fanetaho. N+hu'no awonoho. Temtitofo kengo so'nji nakwo a'amu Juta
hn'nnonji hon+ngkano wonyomo humalohwono.
10 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole
mt+'mokumentohofi,
A'amu anga'nohinohwo hon+ngkano wop+ngo'njohwo mohumuyoho. O'o,
a'amu hopi'nonohinoso hon+ngkano wonyomo humalofo.

11 A'amu anga'nohino fihwo kako hon+ngkano wop+ngo somne'no
huno'njohwo imo'nonto An+tu'nji humamne'ento hon+ngkano
wop+ngo t+pemanto mohumuyoho.
12 O'o, a'amu hopi'nono hon+ngkano hwasyo somo nto
hwosopeeo'mentohofo.
Nohwosopeemofont+fi An+tumne'no hohujo nto ikinjao'mentohofofoho.
A'amu anga'nohino fihwo kako hon+ngkano wop+ngomo in+ngkunyo so-
hwo mohumuyoho. N+hu'no awonoho.
13 A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'n+ngkiso hopaso a'amufe
mango mta'ni pisakino hungkuno swap+wo'n+ngkisofoho.
Hwasyo hungkunoso mijo ifofayo pa'nyo l+wo'n+ngkohofofoho.
Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumo wonyo umokuwo'n+ngkiso
hopaso a'amufe mango mta'ni hungkuno wonyo swap+hwosi
a'amumo wonyo umokumontonoho.
14 A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no s+fajo'nji yoka'nji
swap+wo'n+ngkisofoho.
15 Hof+ko nom'ne a'amumo komo'nohino siki fonjasy+wo'n+ngkohofofoho.
16 Hof+ko ango'meemo nowent+fi a'amumo tohino engo uyahon+ngkofi
hof+ko tango engo mawo'n+ngkohofofoho.
17 Hof+ko a'amu s+meho afa inont+fi humawo'n+ngkohofo sofe yahino somo
min+ngkayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.
Oso'no s+meho pompengo mif+sy+mof+wo'n+ngkiyohofo.
18 Hof+ko An+tumne'no iyoho munyofoho.
Hof+koe yahino wonyo somne'no hof+ko An+tu nehonalofoho eso
mosyaf+siyofoho.
A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ose
mt+'mokumentohofofoho.
19 Nakwo huno nayohoho. An+tu kako kakoe hon+ngkano hungkuno ne-
japmmentisoso oso hungkuno homo somo enjwa'mo humafitnne'ento ne-
japmmentisofoho. Nakwo hon+ngkano homo somo ito'no min+ngkayo'njo
so'no nakwo nakwoe hon+ngkanoso wop+ngo'njo hwona'nyoho eso mohn-
nanehwono. Oso'no An+tu kako nakwoe hungkuno ikwolofoso sohonta
nakwo hungkuno ane'nwoho.
20 A'amu fihwo kako An+tuye hon+ngkano hungkuno somo hofiyo
ko in+ngkawesoso An+tu kako wop+ngo hwosoho eso mulonehoho.
Hwap+ngoso hon+ngkano hungkuno hiso nakwoe hon+ngkano wonyo so'no
net+hwayo'nefoho. Oso'no An+tu hungkuno hiso nejapmmentisofoho.

A'amu Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo osohumo An+tu kako wop+ngo hwosoho ul+montonoho.

21 An+tuye yahino a'amumo fo'mayo'neso olohonta ut+hwa'nyopo nto
i'mofapohoho. I oso An+tuye yahino wop+ngo i'mofapisoso hon+ngkano
hungkuno mta'ni m'mofapohoyohoho. O'o, hon+ngkano hungkuno so'nji
a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwafe hungkuno so'nji
olo yahino nom'ne songo somne'no nal+mentisofoho. I oso hiso nom'ne
hon+ngkano mta'ni i'mofapohoho.
22 Hon+ngkano nto'nohino songo hiso olenoho. A'amu Jisas K+lais+mo
s+meho hi'ntnnono uyalokunjo sohumo An+tu ole ulalofoho. Wop+ngo
hwosoho ose ulalofoho. I a'amu hopi'nono Jisas+mo s+meho hi'ntnnono
uy+wo'n+ngkohofo somo An+tu sekwo wop+ngo kuyoho ulalofoho. Oso'no
nom'ne hon+ngkanoso mawo'nnyoponoho.

23 Nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwi hon+ngkano
wonyo'nj+'nwoho. Oso'no nakwo An+tu'nji ahwomomo humaneso
hopoenohin+'maho.
24 I oso'no An+tu kakoe huno mta'ni wop+ngo wonaloho'monto kakoe
hwomu nakumo siki nejapmmentisofoho. Jisas K+lais kako nakwoe
wonyomne'no poyo pe'n+mentiso so'no nakwo oso homo somo s+meho
uy+hwaso'no An+tu kako nakumo ole wonal+montonoho. Sekwo nje
mehomi soku wop+ngo kuyoho.
25-26 An+tu kakoe hwomu Jisas K+lais nakumo nejapmmentiso sohwo
nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentiso so'no An+tu kako oso
wonyo homo somne'no s+meho tohino umn+mentiso so'no Jisas kako pom-
pengo ifisya'mentisofoho. Oso'no An+tu kako a'amu wonyo hohonta imen-
tohofo so'no kako aku tohino komo'no muyofoho. Hwap+ngoso oso s+kuno
Jisas a'amufe wonyo somjo tohino wae yaofo'ne oso'no hontohumamenti-
sofoho. Olohonta a'amu hon+ngkano wonyo'njoso hof+ko hof+koe wonyo
somne'no Jisas poyo pe'n+mentiso so'no s+meho hi'ntnnono uy+kujo'no
An+tu a'amu homo somo ul+montono, Sekwo hon+ngkano nto'nohino'njo
kuyoho. Nakwoe wonyo somne'no An+tu kako Jisas+mo tohino uy+mentiso
so'no kakoe yahino ito'nohino somo ujo ehontojwahumentisofoho. Nakwo
An+tuye yahino ito'nohino somo uhwonalokuhwono.
27 Nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne hon+ngkano nt+'mo weho. O'o,
n+hu'no awonoho. Oso hon+ngkano hiso n+hu'nahone nto p+jwao'maho.
Oso hon+ngkano hiso peho p+jwao'maho. Nakwo An+tuye hon+ngkano
hungkunomo hofiyo'no in+ngkowentan+ngkuhwanesohilo. O'o, n+hu'no
awonoho. Yo'mayo wop+ngo Jisas naloho'mentiso somo nakwo s+meho
hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso hiso nakwoe yofe ho'noma'nyo
hon+ngkano somo nto p+jwao'maho.
28 Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu fihwo kako Jisas K+lais+mo
s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkiso oso humnohini An+tu kako wop+ngo
hwosoho ul+montonoho. I hon+ngkano hungkunomo ito'no in+ngkayo
yahinoso hopoenohin+'maho.
29 U, oso An+tu sohwo kako a'amu Juta sokune'nohino hwolaho. Nom'ne
temtitofo oso hwa ane hwolaho. O'o, awonoho. An+tu sohwo kako a'amu
hopi'nonohinofe An+tuyoho.
30 Ou, An+tu ne sohwo kako anga'nohinohwo humaho. A'amu fihwo
kako kakoe a'apaho s+hu kolo'nnyo sohwo kako Jisas K+lais+mo s+meho
hi'ntnnono uyoso sohumo An+tu ul+montono, K+ko wop+ngo hwosoho.
I a'amu nom'ne kako kakoe a'apaho s+hu makolo'nyo huhwo Jisas+mo
s+meho hi'ntnnono uyo huhumo ul+mentono, K+ko huhwosi wop+ngo
hwosoho ul+montonoho.
31 Nakwo Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uyaso'manji i nakwo
hon+ngkano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. O'o, n+hu'no
awonoho. Nakwo Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uy+hwaso'no nakwo
hon+ngkano hungkunomo ho'nomalokuhwono.

4

An+tu Ap+loham sohumo hwe wop+ngo hwosoho ul+mentisofoho.

1 A'amu fihwo kako ole want+montol+keno. Ap+loham sohwo nakwo
pa'nyo hweho. Kako nakwoe neyakweho. Oso'no k+ko kakine'no pehofo
ulihnnohino. Ose want+montol+keno. Ou, ngko ole ul+monnoho.

2-3 Anɨtu Apɨlohammo ole mujofoho. Apɨloham jɨje honɨngkano
wopɨngo yɨwoˈnɨngkino soˈno wopɨngo hwosoho kilalokweno. Anɨtu
ose ulontentesi u, Apɨloham kakoe yofe hoˈnomaˈnɨngkuhwonesohilo. I
osoˈneˈmaho. Oˈo, aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa
ole mtɨˈmokumentohofi, Apɨloham kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
uyɨmentiso soˈno Anɨtu kako wopɨngo hwosoho Apɨlohammo ose
ulɨmentisofoho. Osoˈno Apɨloham kakoe honɨngkano wopɨngo soˈno
kakoe yofe mohoˈnomaˈnɨmmentiso hweho.
4 U, pahnnɨmo hungkuno upaˈnɨmno. Hwe fihwo kako nomˈne humo
syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho mayo sohonta siki ntapohoho
eso majofoho. Oˈo, kakoe syohomneˈnefoho. I osoˈno nakwo Anɨtumo
uˈmayo yahinoso oseˈnjoˈmaho. Anɨtu kako aˈamu honɨngkano wopɨngo
iwoˈnɨngkiso soˈno wopɨngo hwosoho mulonehoho. Oˈo, aˈamu Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono unyo sohumo kɨko wopɨngo hwosoho ulɨmontonoho.
5 Oso hwe honɨngkano wonyoˈnjo sohumo Anɨtu kako wopɨngo imokiyoso
hoponoho. Aˈamu oso homo somo sɨmeho hiˈntnnono unyoso sohumo
Anɨtu kako nuhwononto yahino wopɨngoˈnjo paˈnyo uhwononto wopɨngo
hwosoho ulɨwoˈnɨngkisofoho.
6 Hwe yofe engoˈnjo Ntefit aˈamumo mokosyohumamojo sohwo olo
hungkuno homo lomneˈno mtɨˈmokumentisofoho. Hwe fihwo kako
Anɨtumo uˈmayo soˈno syoho engo ko miyoso sohwo kako Anɨtumo
unɨngkamoloso sohwo osohumo Anɨtu kako kɨko wopɨngo hwosoho uloso
sohwo kako sɨmonyo uyono.
7 Ole mtɨˈmokumento,
Anɨtu aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo sofe wonyoso wae imofɨhwosi
hiyasoˈmo nɨhuˈnahone hoˈnasyɨhwosoˈno hofɨko sɨmonyo
uyantɨfeho.
8 Anɨtu hwe fihwo wonyo soˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo yoso sohwo kako
sɨmonyo uyono.
9 Oso sɨmonyo iyoso aˈamu Juta aˈapaho sɨhu koloˈnɨwoˈnɨngkohofo
sofeˈnohinotaho. Oˈo, awonoho. Aˈamu aˈapaho sɨhu
makoloˈnɨwoˈnɨngkiyohofo soˈntnnefoho. Hwapɨngoso ole nto lɨhwone,
Apɨloham Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentiso soˈno Anɨtu kako
Apɨlohamɨye sɨmeho hiˈntnnono uyoso yahino wopɨngo paˈnyofoho
ulɨmentisofoho.
10 Oso hungkuno homo somo Apɨlohammo Anɨtu ntohonta ulɨmentisoto.
Aˈapaho sɨhu nto koloˈnnyohonta ulɨmentisotaho. Makoloˈnyohonta
ulɨmentisotaho. Oˈo, aˈapaho sɨhu makoloˈnyohonta ole ulɨmento, Kɨko
wopɨngo hwosoho, ose ulɨmentisofoho.
11 Ou, Apɨloham aˈapaho sɨhu makoloˈnyo sohonta Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyahonɨngki Anɨtu ulɨmento, Kɨko wopɨngo hwosoho ose
ulɨmentisofoho. Tɨfi noˈmo Anɨtu Apɨlohammo ole ulɨmento, Kɨko sɨmeho
hiˈntnnono ntape soˈno wopɨngo hwosoho kilɨmentohe soˈno kɨko yofe
kuhwoeˈneso jɨje aˈapaho sɨhu fɨkoloˈnyo. Osoˈno Apɨloham kako aˈamu
hopiˈnono hofɨko hofɨkoe aˈapahomo sɨhu makoloˈnnyo ko huhwa Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo sofe hofiyakweho. Oso aˈamumo
Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ulɨmentisofoho.
12 Apɨloham kakoe aˈapaho sɨhu makoloˈnyo sohonta Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨmentiso soˈno aˈamu hopiˈnono aˈapaho sɨhu makoloˈnyo
soˈnji aˈapaho sɨhu koloˈnyo soˈnji hofɨko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono
unyosoˈno hofɨko Apɨlohamɨye imu nefoho. Hwapɨngoso hofɨko Anɨtumo
sɨmeho hiˈntnnono uyoso Apɨloham paˈnyo umentohofofoho.

An+tuye hungkunoso a'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo somnefoho.

13 An+tu Ap+loham kakoe imu so'ntnne'no hwaho hopi'nono wosejapmmo ul+mentisofoho. Ap+loham kako An+tuye hon+ngkanomo in+ngkamentiso so'no oso hungkuno hiso ul+mentiso'maho. O'o, Ap+loham kako An+tumo s+meho hi'ntnnono uyahon+ngki An+tu wop+ngo hwosoho ul+mentiso so'no oso hungkuno hiso Ap+loham kakoe imu somo ul+mentisofoho.
14 An+tu Ap+loham'nji kakoe imu so'ntnne'no olo hwaho hopi'nono wosejapmmo ul+mentiso sohonta kako a'amu An+tuye hon+ngkano hungkunomnohini in+ngkawowo'n+ngkohofo somnohini ul+mentiso'maho. I oso homo somnohini uyontentesi a'amu kakimo s+meho hi'ntnnono uy+fijontentesi hof+ko s+meho hi'ntnnono siki uy+kutnnesohilo. I An+tuye hungkunoso yokumpohn'nyo mmo'n+ngkuhwonesohilo.
15 Ihwoni. Hon+ngkano hungkuno we-e'manji a'amu oso hon+ngkano hungkuno homo somo mt+hupeso sohwo kako tohino woma'montonoho. I hon+ngkano hungkuno ane'manji a'amu fihwo mamt+hupenohoho.

16 Oseso An+tumo u'mayo hon+ngkano anga'nohinoso olenoho, s+meho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwo'n+ngkuhwone so'no nakwo An+tumo mu'manehwono. O'o, An+tu kako nakumne'no wop+ngo naloho'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno An+tu Ap+lohammo uy+mentisoso Ap+loham+ye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu An+tuye hon+ngkano hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono An+tumo s+meho hi'ntnnono Ap+lohammo hopa uy+wo'n+ngkohofoso Ap+loham+ye imu nefoho.
17 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole mt+'mokumentohofi, An+tu Ap+lohammo ole ul+mento, Ngko kikimo a'amu kengo kengo'mta'ango pi'n+ngo engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ul+mentisofoho. An+tu huhwo sohwo kako a'amu poyo pe'nont+fe somo ul+kaf+wo'n+ngkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso ut+hwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwon+wo'n+ngkisofoho. Oso An+tu huhwo sohwo kako Ap+lohammo hungkuno ulahon+ngki Ap+loham kako oso hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono umentisofoho.

18 An+tu Ap+lohammo ul+mento, J+je ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni j+je imuso pi'n+ngo engo imo'n+fitnnefoho. Ose ulahon+ngki Ap+loham kako hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono uyonto hontohumamentisofoho. Ap+loham kako An+tu hwomu wontaponono ne'no hontohumanto mehomi'maso n+hu'nahone a'mane imo'n+mentisofoho. I oso'no Ap+loham kako An+tu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imo'nonto kako An+tumne'no hohujo ikinj+mo'mentiso'maho. O'o, kako An+tumne'no s+meho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtitofo kengo kengo mta'ango hn'nwi neyakweho.
19 Ap+loham kakoe soswo *wan hant+let* (100) uyokolofahon+ngki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho hon+ngkon+mentisiyoso poyo wape'nonji mofonepo hon+ngkononji Ap+loham kako kakoe hwomumne'no An+tumo s+meho hi'ntnnono uyoso mus+kwaj+mmentisofoho.
20 An+tu Ap+loham yo'mayo t+fi i'mofapone so'no ulahon+ngki Ap+loham kako huno hufa'u syaf+hu'mentiso'maho. O'o, kako An+tumo s+meho

hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako Anɨtuye yofe ho'noma'mentisofoho.
21 Hwapɨngoso olenoho. Apɨloham kako huno ole syafɨhu'mento, yo'mayo hungkuno Anɨtu ntɨmentisoso Anɨtu kako ne imokiyoso hoponoho. Apɨloham kako huno ose syafɨhu'mentisofoho.
22 Oseso Anɨtu Apɨlohamɨye sɨmeho hi'ntnnonohino uyoso'no huno syafɨsyonto lɨmento, Apɨloham kako sɨmeho hi'ntnnono ne'no ntapɨwo'nɨngkiso so'no kako hwe wopɨngo hweho. Ose lɨmentisofoho.
23 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofoso ole mtɨ'mokumentohofi, Apɨloham Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umentiso so'no Anɨtu ulɨmento, Kɨko hwe wopɨngo hwosoho. Oso hungkuno mtɨ'mokumentohofoso Apɨlohamne'nohinɨ'maho.
24 O'o, nakwo hi'nnontnne'no mtɨ'mokumentohofofoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas poyo imo'nɨmentiso sohumo Anɨtu kako apa'no songo ulɨka'mentiso oso Anɨtu huhwo sohumo nakwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentɨhwone so'no wopɨngo kuyoho nelalofoho.
25 Anɨtu kakoe hwomu Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyo wayo'ne uhwatɨmentisofoho. I oso'no Anɨtu kako Jisasɨmo apa'no songo ulɨka'mentiso so'no nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nyumo wopɨngo kuyoho nelalofoho.

5

Anɨtu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wopɨngo kuyoho nelalofoho.

1 Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone so'no Anɨtu kako nakumo ole nelalofoho, Wopɨngo kuyoho nelalofoho. Oso'no kako nakwoe wonyomne'no sɨmeho tohinoso mumnyofoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo kako yo'mayo wopɨngo naloho'mentiso so'no nakwo Anɨtu'nji sɨmeho afa inalokuhwono.
2 Nakwo Anɨtumo ufohi'nɨfitnne'ento honɨngkano namommentiso so'no Anɨtu kako nakumo wopɨngo nelohofalofoho. Oso'no nakwo sɨmonyo yontani nakwo Anɨtu'nji wopɨngopo humayo'ne hontohumalohwono.
3 Sɨmonyoso oso'nohini miyalokuyɨhwono. O'o, yo'mayo tango ne'maso oso'ntnne'no sɨmonyo yalokuhwono. Hwapɨngoso yo'mayo tango ne'masoso nakwoe sɨmeho yokumpohn'nyo sosofito'nyo'nefoho.
4 Yo'mayo tangoso ko ne'masoso nakwo yokumpohn'nyo lohofontanɨngkuhwasi Anɨtu kako wopɨngo kuyoho wonalɨmontonoho. Huno ose naihwoso'no nakwo Anɨtu asomo netɨmayo'ne hontohumalohwono.
5 I yo'mayo wopɨngo so'no hontohumehwasi nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono ne'no uyɨhwasi nakwo wonɨmango monanonehoho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe hitohoso nakwoe sɨmehomo ho'nonahumentisofoho.
6 Nakwo wopɨngo imo'nyo'ne yokumpohn'nyo ane humentanɨngkuhwoni Jisas kako oso sɨkuno Anɨtu ho'nahumentiso somo nakwo a'amu Anɨtumo hohujo ikinjɨmo'nnyo hn'nɨmo asomo netɨmayo'ne pe'nɨmentisofoho.
7 Jisas kako nakumo sɨmeho nejapɨwo'nɨngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amumo uyantontaho. Hwe fihwo kako nom'nihwo honɨngkano wopɨngo'njo sohumo ufo'mayo'ne wape'nɨmontolaho. O'o, awonoho. I a'amu anga'nohino sohwo kako a'amu nɨhu'no wonyoangkafo sohune'no ufo'mayo'ne wope'nɨmontolɨkeno. Ngko huno maniyohoyohoho.

8 I oso'no nakwo nɨhu'no wonyo nohumentanɨngkuhwoni Jisas Kɨlais
kako nakumo nefo'mayo'ne pe'nɨmentisofoho. Ose imentiso so'no Anɨtu
kako nakumo sɨmeho nejopalokunjo so'no utɨhwa'nyopo ujo ehontojwahu-
mentisofoho.
9 Jisas nakumne'no pe'nɨmentiso so'no Anɨtu kako nakumo wopɨngo
kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas Kɨlaisɨ'nji nohumentani nakwo huno
ole nayohi, Anɨtu kako tohino monejaponehoho.
10 Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye mango hwona'ni humamotohwone so-
honta Anɨtuye Hwomu sohwo nakwoe wonyo'ne pe'nɨmentiso so'no kako
Anɨtuye a'amu ne namokumentisofoho. Olohonta Kɨlais kako songo
humaso sohwo kako nakumo ne'no wonefo'ma'montonoho eso huno nay-
ohoho.
11 Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako nakumo Anɨtu'nji motone-
fohi'nɨngkahonɨngki nakwo Anɨtuye a'amu ne imo'nontani sɨmonyo engo
yalokuhwono.

Atam'nji Kɨlaisɨ'njiye hungkunofoho.

12 Nakwo olo so'no huno nayohoho. Hwe sɨmo'mjo sohwo kako wonyo
imentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmentisofoho.
Poyo pe'nyoso oso yahino wonyo homo somta'ni imo'nɨmentisofoho.
Oso'no nakwo hopi'nono poyo pe'nɨwo'nɨngkuhwono hwapɨngoso nakwo
hopi'nono wonyo'njɨ'nwoho.
13 Anɨtuye honɨngkano hungkuno m'mofape sohonta nakwoe hwaho lopo
yahino wonyoso wo'mojoponoho. I oso'no Anɨtu kako kakoe honɨngkano
hungkuno muyo'njo imentiso so'no kako a'amufe yahino wonyo somne'no
tohino mummentisofoho.
14 Oseso Atam nohumanto honɨngkano wonyo yonto pe'nɨmentisofoho.
Oso mta'angoso ne'no mjɨmo'nɨmoponto Mousesɨye sɨkuno
i'mofapmmentisofoho. Sɨmo'mo Atam Anɨtuye hungkuno ko upa'nonto
hwotoho fento wonyo imentisofoho. A'amu tɨfinjoso hofɨko Anɨtuye
hungkuno momaso'njoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hmmentiso
pa'nyoso ko mahmmentohofoso hofɨko huhwa wonyo yontɨfi poyo
pe'nɨmentohofofoho. Atam kako sɨmo'mta'ango sohwo imentiso sohwoe
yahino somo a'amu hopi'nono kakimo tɨfi inɨngkamentohofofoho. I
oso'no tɨfi no'mo Jisas kakoe yahino songo a'amu tɨfi inɨngkayo'ne
mojɨ'mofapmmentisofoho.
15 Oseso Atam'nji Jisasɨ'nji siko afa sɨmo'mjo hwaswoho. I oso'no
siko yahino nɨhu'no kengo kengo imo'mentisiyefoho. Atam kako
wonyo engo imentiso oso mta'angoso a'amu hopi'nono hofɨko
nope'nɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no Anɨtu sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo
nejapmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kɨlais nejapmmentisofoho. Jisasɨye
yahino wopɨngoso Atamɨye yahino wonyo somo nuyakolofonto nakwoe
wonyoso wae enao'mentisofoho.
16 Anɨtu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwatɨmentiso sohonta kako
Atam olo hwaho lopo yahino wonyo imentiso hopa imentiso'maho. Atam
kako sɨmo'mo wonyo yahonɨngki Anɨtu kako nahonɨmentisoso nakwo
hopi'nono wonyo ihwasi poyo pe'nyo'ne nahonɨmentisofoho. Anɨtu ose
nahononto kakoe huno mta'ni kakoe hwomu nakumo wopɨngo nalohofo'ne
nejapmmentisofoho. Oso wopɨngo naloho'mentiso so'no wopɨngo kuyoho
nelalofoho.
17 Hwe sɨmo'mjo Atam sohwo kako Anɨtuye hungkuno haloho
maposo'njo imentiso so'no nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi poyo
pe'noma'mentɨhwonefoho. I oso'no Anɨtu kako nakumo wopɨngo

naloho'mne'ento kakoe hwomu nejapmmentisofoho. A'amu fihwo kako yo'mayo Jisas imentiso somo sɨmeho wopɨngo uyoso osohumo Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ulɨhwosi songo ne'no humayo'neso uyɨmontonoho. Oso a'amuso kako Jisas Kɨlaisɨ'nji ne'no nohumahwosi yo'mayo somo Jisasɨ'nji mokosyohumantokutnnefoho.

18 Ihwoni, hwe anga'no kako wonyo imentiso so'no nakwo hinjoho'nwi honɨngkano wonyo'njo imo'nɨmentɨhwonefoho. Oso'no poyo wape'nɨfe nalɨmentisofoho. I, tɨfi no'mo hwe anga'no Jisas sohwo kako wopɨngo imentiso so'no kako nakwoe wonyo honɨngkano somne'no poyo pe'nyo hungkuno somta'ni nakumo isɨhutofonemanto songo humayo'neso nejapmmentisofoho. Oso'no Anɨtu kako wopɨngo kuyoho nelalofoho.

19 Ihwoni. Olenoho. Hwe anga'no kako Anɨtuye hungkunomo haloho maposo'njo imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nwi yahino wonyo imo'mentɨhwonefoho. I hwe anga'nohino nom'ne sohwo kako Anɨtuye hungkunomo haloho po'mentiso so'no Anɨtu kako a'amu pi'nɨngo engo hn'nyumo wopɨngo kuyoho nalɨmentisofoho.

20 Anɨtu a'amu hn'nyumo kakoe honɨngkano hungkuno nejapmmentiso so'no nakwo nakwoe honɨngkano wonyoso nɨhu'no wonyo honɨngkonɨmentɨhwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahonɨngkuhwoni Anɨtu kako nakumne'no wopɨngo mɨkunɨmposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakolo'nnyofoho.

21 Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumanto poyo namokumojofoho. Olohonta Anɨtu kako nakumo wopɨngo nalohofonto kako wopɨngo kuyoho nalonto songo humayo'neso nejopalofoho. Hwapɨngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

6

Nakwo Jisas Kɨlaisɨ'nji sape'nɨmentɨhwono.

1 Oseso nakwo pehofo lanehwono. Anɨtu nakumo wopɨngo nalohofo'neso engo imokiyo'ne so'no nakwo honɨngkano wonyoso ne'no uyano. Ose lane'elaho.

2 O'o, ose molanehwono. A'amu poyo pe'noso sohwo kako apa'no wonyo miyonehoho. Oso pa'nyo nakwo Jisasɨ'nji sope'nɨngkahonɨngkuhwoni wonyoso apa'no nakumo monemokosyohumuyoho. Oso'no nakwo wonyoso ne'nohino peho'no uyantanto.

3 Nakwo Kɨlais Jisasɨmo ufohi'nontani mijo kiyomayo yahino somo inɨngkamentɨhwonefoho. Nakwo Jisasɨmo ufohi'nɨmentɨhwone so'no kako'nji poyo sape'nɨmentɨhwonefoho. Olo hilo so'no sekwo huno kaseyohoho.

4 Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo Kɨlaisɨmo poyo sope'nɨfohi'nɨngkahonɨngkuhwoni Anɨtu nakumo Kɨlaisɨ'nji pi'nɨmomo soho'nonahumentisofoho. Oseso Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Kɨlaisɨmo songo ulɨka'mentiso sohonta nakwo'njimo songo sonelɨka'mentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayo'ne neso ma'mentiso hopaso nakwo hn'nwi songo humayo'ne neso ma'mentɨhwonefoho.

Oseso nakwo Kɨlaisɨ'nji songo ne'no humentɨhwanefoho.

5 Oseso nakwo kako'nji poyo sape'nɨfohi'nɨmentɨhwonehn'nyɨmo u, Anɨtu Jisasɨmo ulɨka'mentiso hopaso nakwo'nji sonelɨka'mentisofoho.

6 Nakwo huno ole nayohi, Jisas nakwoe wonyo'ne'no poyo pe'nɨmentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo

sohumo Jisas kako poyo imokumentisofoho. Oseso olohonta nakwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo mohumulohwono. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso moi'wonoho.
7 A'amu sɨmo'mo pe'noso sohumo yahino wonyoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho.
8 Ou, nakwo Jisasɨ'nji poyo sape'nɨmentɨhwone so'no nakwo sɨmeho hi'ntnnono ole uyalokuhwono. Nakwo Kɨlaisɨ'nji songo ne'no nohumentɨhwanefoho.
9 Nakwo huno nayohoho. Jisas kako pi'nɨmo nta'ni apa'no songo lɨka'mentiso sohwo kako apa'no poyo mape'nonehoho. Oseso Jisas kako poyo pe'nyo yahino yokumpohn'nyoso hwotoho nto hmmentisofoho.
10 Jisasɨye poyo pe'nyoso olenoho. Kako sɨkuno anga'nohino somo pe'nɨmentiso sohonta kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo nɨhu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yaofonto Anɨtumo ufohi'nɨmentiso sohwo olohonta kako Anɨtu'nji songo ne'no humaho.
11 Oso hopaso sekwo huno fɨsyafɨhu'nɨmno. Sekwo hokunonji Jisasɨ'nji poyo sape'nɨmentohofo so'no oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumanehoho. O'o, sekwo Kɨlaisɨmo ufohi'nɨmentohofo soku Anɨtu'nji humalofo. Oso'no sekwo huno fɨsyafɨhu'nɨmno.
12 Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosyohumahwoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohumamo lɨhwosi yahonɨngkuhwosi jɨje hunomo huno wonyo ku'maso somo kɨko osomo inɨngkahutoho. O'o, oso huno wonyo hiso foho'naofo.
13 Oseso sekwoe sɨfe aho tɨmo a'apaho oso'nji yahino wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo pe'nontɨfi apa'no songo lɨka'mentohofo so'no sekwoe sɨfe aho a'apaho tɨmo oso Anɨtumo uyɨkuji sekwo kakoe yahino wopɨngo somo nto'nohini fiyɨmno.
14 Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe hwe engo imo'nɨngkuhwosi mosemokosyohumanehoho. I nom'neso ole. Oso honɨngkano hungkuno Mouses sejapmmentiso homo somo enjwa'mo mohumulofo. Oso hungkuno hiso ole nalɨmojo. Honɨngkano hungkunomo mtɨhupe'manji poyo wape'nɨmnoho. Oso hi enjwa'mo mohumulofo. O'o, Anɨtu kako wopɨngo seloho'mentiso so'no sekwo kako'nji ufohi'nontɨfi sekwo Anɨtuye pompenjiyomo humalofo.

Nakwo yahino wopɨngo sohwoe syoho ulohofiyo umo'nano.

15 Oso'no nakwo pipi yanehwono. Anɨtu kako nakumo wopɨngo naloho'mentiso so'no nakwo honɨngkano hungkunomo enjwa'mo mohumulohwono. Oso'no nakwo yahino wonyoso anga'no anga'no apa'no uyantantaho. O'o, nɨhu'no awonoho.
16 U, sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo syoho ulohofiyonto kakoe hungkunomo haloho pewo'nɨngkiso so'no oso hwe nom'ne huhwo sohwo kakoe hwe engo imo'nɨngkuhwosi kakimo yokumpohn'nyo womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso oso pa'nyofoho. I kɨko oso yahino wonyoso ne'no yohojo'no oso yahino wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo kako kikimo yokumpohn'nyo kumokosyohumahwosi poyo wakumokumontonoho. U, yo'mayo Anɨtu umo kilososo u, kɨko oso hiso yohojo'no Anɨtu kako jɨje hwe engo imo'nɨngkuhwosi kikimo wokumokosyohumamontonoho. Ose yohojo'no Anɨtu kako kikimo wopɨngo hwosoho wakilɨmontonoho.

17 Sɨmoˈmo sekwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyontɨfi
wonyoˈnohino imotofofoho. I osohonta sekwo Anɨtuye hungkuno ne
somo upaˈontɨfi hungkuno homo somo sɨmeho uyontɨfi hungkuno hiso
aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumalofo. Osoˈno nakwo Anɨtumneˈno
sɨmonyo uyano.
18 Yahino wonyo sohwo sekumo impoˈangomo nomokok-
iloˈmokosyesyohumentanɨngki Anɨtu kako hano hwosampento
isɨhutofosemaˈmentisofoho. Oseso Anɨtu kako sekumo yahino wopɨngo
sohwoe syoho ulohofiyo semokumentisofoho.
19 Oseso sekwo huno tɨfoˈnjo sokuneˈno ngko oso syoho ulohofiyoˈne
pahnnɨmo hungkuno apaˈno waselɨmo. Hohonta sekwo sekwoe sɨfe aho
hopiˈnono yahino wonyo somo uyontɨfi kakoe syoho ulohofiyontɨfi yoˈmayo
yoˈmayo honɨngkano nɨhuˈno wonyo imotofofoho. I osoˈno olohonta oso
paˈnyoso sekwoe sɨfe aho yoˈmayoso Anɨtumo uyɨkuji yahino wopɨngo
sohwoe syoho ulohofiyo hmmoˈnɨmno. Ose ikuji sekwo honɨngkano wonyo
ane umoˈnantɨfeho.
20 Sɨmoˈmo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohnˈnyo semokosyohu-
mentanɨngki yahino wopɨngoso mimmotofofoho.
21 Oso hohosohonta sekwo nohumantɨfi sekwo wopɨngo humamotofo-
taho. Oˈo, oso yahino wonyo hiso sekumo poyo wasemokumonto imojofoho.
Osoˈno hohonta sekwo yoˈmayo wonyo imotofo soˈno sekwo olohonta
wonɨmango senalofoho.
22 Oseso Anɨtu olohonta kako impoˈango somjo yahino wonyo somtaˈni
nto isɨhutofosemaˈmaho. Osoˈno olohonta Anɨtu kakoe syoho ulohofiyo nto
semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wopɨngo somo inɨngkayo soˈno
sɨmeho semoˈnɨngkahonɨngki honɨngkano wonyoˈmaso imoˈnalokwofo
sokumo engolopohamo songo neˈno humayoˈne sejapmmentisofoho.
23 Aˈamu wonyo iwoˈnɨngkohofo sofe mpe mayo paˈnyoso poyo
peˈnɨfitnnefoho. I osoˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwone
hnˈnɨmo Anɨtu kako songo neˈno humayoˈneso siki nejaponefoho. Oso
songo neˈno humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨˈnji
ufohiˈnɨmentɨhwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas Kɨlais mtaˈangoso uyano.

1 Nje aˈamu soku, sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkuno somneˈno
hunoˈnjo sokuneˈno olo hungkuno loso waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu
songo humalofo sohonta hofɨko honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo hu-
malofo. Hofɨko tɨfi inɨngkayoˈnefoho. I aˈamu poyo peˈnyoso pipi
inɨngkapɨfitnneˈelo. Awonoho. Songo neˈnohinofoho.
2 Aˈmu fisi hwehumo umaˈnɨngkuhwosi oso hwe sohwo songo nohu-
mentanɨngkuhwosi honɨngkano hungkuno Anɨtu Mousesɨmo uyɨmentisoso
nɨhuˈnahone sekumo mokotɨkuˈnnyofoho. Osohonta oso aˈmusiye hwehwo
poyo peˈnɨngkuhwosoˈno oso honɨngkano hungkunoso oso aˈmu simo
apaˈno momokiloˈmokosyohumanehoho. Oˈo, oso aˈmusi kako apɨwojo
wohumamontonoho.
3 I aˈmu fisi kako kakoe hwehwo sɨmoˈmjo sohwo kako songo
nohumentanɨngkuhwosi oso aˈmusi kako ape maˈnyo honɨngkanoso
nomtɨhupehwosi nomˈnehumo umaˈnosoˈmanji oso aˈmusiye
honɨngkanoso wonyo umoˈnɨmontonoho. U, hwe sohwo poyo
peˈnɨngkuhwosoˈneˈmanji i oso aˈmusi kako nomˈne hwehumo

umaˈnyoˈmanji oso hiso wopɨngofoho. Oso yahino hiso honɨngkano hungkuno somo mtɨhupe-eˈneˈmaho. Oˈo, oso wopɨngofoho.
4 Nje aˈamu soku, sekwo upaˈnɨmno. Hungkuno hiso ne hwapɨngoso oleˈnefoho. Sɨmoˈmo Mousesɨye honɨngkano hungkunoso sekwoe hwehwo paˈnyo humamentisofoho. I oso hohosohonta sekwo Jisas Kɨlaisɨˈnji sekwo poyo sapeˈnɨmentohofo sohonta sekwo honɨngkano hungkuno homtaˈni peˈnɨmentohofofoho. Oseso honɨngkano hungkunoso sekumo apaˈno momokiloˈmokomokosesyohumanehoho. Oˈo, awonoho. Kɨlais songo lɨkaˈmentiso sohumo sekwo makotɨkuˈnɨmentohofo soˈno sekwo hokunonji songo lɨkaˈmentohofofoho. Oseso sekwo Anɨtuye yahino wopɨngoso iyoˈne humalofo.
5 Hohonta nakwoe aˈapaho huno sɨmeho tɨmo oso yoˈmayo wonyoso umo lɨmojo oso hiso neˈno yontanɨngkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohnˈnyo nemokosyohumamojofoho. Oso hohosohonta Anɨtuye honɨngkano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yoˈmayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo soˈno neˈmoˈnɨngkahonɨngki neˈno imotohwonefoho. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonteˈno yohoho.
6 I olohonta nakwo Jisas Kɨlaisɨˈnji poyo sapeˈnɨmentɨhwone soˈno oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohnˈnyo nemokosyohumamojo sohwo momokiloˈmokomokonesyohumanehoho. Oˈo, Kɨlais nakumo isɨhutofonemaˈmentisofoho. Oseso olohonta nakwo oso honɨngkano hungkuno mtɨˈmokumentohofo somo enjwaˈmo mohumuyontani nakwo aˈamu songo paˈnyo imoˈnontani Anɨtuye Towahunofe mampaho somo inɨngkowalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofoho.

7 Osoˈno nakwo pehofo lanehwono. Honɨngkano hungkunoso wonyofoho wolantantaho. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. U, honɨngkano hungkunoso yahino wonyo yohotoho ose monajoˈnjo yontentesi nakwo ole hnnontanɨngkuhwanesohilo. Nakwo wonyoso aneˈnwoho. Ose hnnontanɨngkuhwanesohilo. I olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Sekwo nomˈne aˈamufe yoˈmayo somneˈno hi semoˈnɨngkuhwaloho. Ose monajoˈnjo yontentesi aˈamu nomˈnefe yoˈmayo soˈno hi ko nɨmoˈnɨngkahonɨngkuhwosi ngko ole lɨˈmnesohilo. Ngko wonyoso ane hwoˈnyoho. Ose lontanɨˈmnesohilo.
8 Sɨmoˈmo ngko nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi manɨmoˈnyoˈnjo yontanɨngki Anɨtuye honɨngkano hungkuno ntɨmento, Kɨko nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi kumoˈnɨngkuhwoloho. Ose upaˈnɨmentohe sohonta nje hunoso nomˈne aˈamufe yoˈmayo soˈno hi engo nɨmoˈnɨmentisofoho. Olo soˈno selalokweno honɨngkano hungkuno sohwo kako honɨngkano wonyoso yohotoho monajoˈnjo yontentesi oso honɨngkano wonyoso kakoe yokumpohnˈnyoso aneˈnesohilo.
9 Hohonta ngko honɨngkano hungkuno mupaˈnyo sohonta ngko hwe wopɨngo hwoˈnyoho syafɨhuˈmotefoho. I oso hohosohonta ngko honɨngkano hungkuno upaˈnonji yoˈmayo imote soˈno huno syafɨsyonji lɨmentoho, Ngko wonyoˈnjo hwoˈnyoho. Oso hiso nuhwononji yahino wonyo hiso neˈno yonji yahino wonyoso yokumpohnˈnyo nɨmokosyohumentanɨngki uhwonɨmentoheso honɨngkano wonyo huhwo sohwo ngkimo poyo nɨmokone soˈno uhwonɨmentohefoho.
10 Oso honɨngkano hungkuno Mouses nalɨmentisoso ole soˈno nejapmmentisofoho. Aˈamu hofɨko honɨngkano hungkunomo hofiyoˈno inɨngkafijoso songo paˈnyo humafitnneˈento nalɨmentisofoho. I ngko oso

hungkuno homo somo nupa'nonji ole lɨmentoho, olo hungkuno homo lo-
somo ngko ito'no minɨngkayo'njo imeso poyo pe'nɨmnoho lɨmentohefoho.
11 Ngko huno ole syafɨhu'mentoho, Honɨngkano hungkunomo
inɨngka'me'manji honɨngkano wonyo somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko
huno ose ko syofɨsyahonɨngko honɨngkano wonyoso yokumpohn'nyo
nɨmokosyohumentanɨngki kako honɨngkano hungkuno somo hwasyo
hwasyo imote so'no oso honɨngkano hungkuno huhwo sohwo ole ntɨmento,
Kɨko poyo pe'nyo. Ose ntɨmentisofoho.
12 Oseso nakwo huno nayohoho. Anɨtu kakoe honɨngkano hungkunoso
nɨhu'no wopɨngo'nohinofoho. Oso hungkuno anga'no anga'nohinoso
hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo hungkunoso anefoho.

13 Oseso pipilo. Oso wopɨngo hiso ngkimo poyo wanɨmokumontolaho.
O'o, ose'maho. Yahino wonyo sohwo kako poyo wanɨmokumonte'no
yohoho. I honɨngkano hungkuno somo upa'nonji yahino wonyo
somo utɨhwa'nyopo uhwononji nje honɨngkano wonyo engo somo
uhwonɨmentohefoho. Ngko Anɨtuye honɨngkano hungkunomo
upo'nɨngkahonɨngko yo'mayo wonyoso yohotoho ko ntahonɨngki nje
sɨmeho tɨmo sɨfe aho yo'mayo wonyoso umo lɨmoteso ngko wonyo hiso
ne'no iwo'nɨngkohefoho. Oso'no honɨngkano wonyo yahino nɨhu'no
wonyofoho nnɨngkohoho.

Honɨngkano wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesyohumaho.

14 Anɨtuye Towahuno sohwo kako Anɨtuye honɨngkano hungkuno
Mousesɨmo uyɨmentisoso Mouses kako mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no
oso honɨngkano hungkuno homo somo ngko minɨngkayo'njo yahonɨngko
yahino wonyoso yokumpohn'nyo nɨmokosyohumentanɨngki ngko oso
yahino wonyo huhwo sohwoe syoho ulohofiyo imo'nɨmentohefoho.
15 Ngko nje yahino wonyo iwo'nɨngkoheso neso ngko huno maniyohoy-
ohoho. Ngko yahino wopɨngo'nohini uyɨmo ko lonji oso yahino wopɨngo
hiso mimmnehono. I oso yahino wonyoso miyo'njo uyɨmo ko lonji oso
wonyo engoso iwo'nɨngkohefoho.
16 Ngko honɨngkano wonyoso imote so'no ngkilaho lohono.
Oso'no honɨngkano hungkuno Mouses nalɨmentisoso ngko wopɨngo
uhwonɨngkohono.
17 Yo'mayo wonyo iwo'nɨngkoheso ngkilaho lalokwe so'no ngko huno
ole niyohoho. Oso wonyo iwo'nɨngkohe hiso nje huno mta'nɨ'maho.
O'o, yahino wonyo nje sɨmeho mo'mo mnawojoso yokumpohn'nyo
imo'nɨngkahonɨngki oso wonyo hiso yalokweno.
18 Ngko huno ole niyohoho. Nje sɨmeho mo'mo wopɨngoso momnauyoho.
O'o, nje sɨmeho wonyo'nohino umo lɨmojofoho. Nje hunoso yo'mayo
wopɨngo'nohini uyɨmo ko lontnneso nje sɨmeho sohwo wopɨngo hiso
miyonehoho. Oso'no wopɨngo yahino iyoso'no ngko yokumpohn'nyo ane
hwo'nyoho.
19 Yo'mayo yahino wopɨngoso umo ko lonji yontnneso ngko
miyɨwo'nɨngkiyonoho. Yo'mayo wonyoso mimmnehono lontnneso oso
wonyo hiso ngko iwo'nɨngkohono.
20 Yo'mayo yahino wonyoso ngko miyo'njo umo lontnneso oso hiso ngko
iwo'nɨngkohono. Oso hiso nje huno mta'nɨ'maho. O'o, nje sɨmeho sohwo
fiyo ntahonɨngki ngko iwo'nɨngkohono. Hwapɨngoso nakwoe sɨmeho
mo'mo yahino wonyoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

21 Oso'no olo yahino wonyo loso nje sɨmeho mo'mo mnaweho. Ngko
yo'mayo yahino wopɨngoso umo ko lontnneso yahino wonyo somo
hwosopeefɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho.
22 Nehopi. Nje huno somo ngko ole syafɨsyɨwo'nɨngkoho,
Anɨtuye honɨngkano hungkunoso wopɨngo'nohinofoho. Ose
syafɨsyɨwo'nɨngkohono.
23-25 I oso'no ngko ole honɨngkonalokweno. Yahino wonyoso nje sɨmeho
mo'mo mnanoweho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo'nji nje hunomo
Anɨtuye honɨngkano hungkuno wopɨngo sohwo mnawojo sohwo'nji iku-
joho fongki'nalokusiyo. Nje huno somo ngko Anɨtuye honɨngkano
hungkuno sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. I oso'no nje sɨmeho sohwo
kako yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. I oseso oso yahino
wonyo sohwo kako ngkimo impo'angomo wonɨhumajɨ'monto yahonɨngki
ngko youwo youwo lalokweno. Nje sɨmeho honɨngkano poyo pe'nyo somo
ipenɨmotowalokunjo somta'ni tɨhwo wontɨma'montolo. Ngko nɨhu'no
wonyo hwo'nyoho.
I oso hiso'no Jisas Kɨlais nakwoe Hwe Engo sohwo kako honɨngkano
wonyo yokumpohn'nyo somta'ni ngkimo isɨhutofonɨmayo'ne hweho. Kako
ngkimo asomo ntɨma'maso so'no ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.

8

Kɨlais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wopɨngoso nejapmmentisofoho.

1 Oseso nakwo Kɨlais Jisasɨ'nji ufohi'nnyo so'no Anɨtu nakwoe
honɨngkano wonyo somne'no sɨmeho tohino muhmnyofoho. Oso'no kako
hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somne'no nakumo tohinoso
monejaponefoho.
2 Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno sohwo nakwo Kɨlais Jisasɨ'nji
monahumokumentiso sohwo kako songo ne'no humayo'ne
nejaposo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso yahino wonyo somta'ni
isɨhutofonema'mentisofoho. Oso'no oso yahino wonyo huhwo sohwo
kako ngkimo poyo nɨmokumne'ento yalokunjo sohwo ngkimo apa'no
mipenɨmotawenohoho.
3 Mouses kako Anɨtuye honɨngkano hungkuno neyakwosamo
uyɨmentiso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi
honɨngkano nto'no inɨngkapɨfitnne'ento nejapmmentisofoho. I oso'no
yahino wonyoso nakwoe sɨmeho mo'mo mnawojo so'no nakwo
yokumpohn'nyo ane'nwi nohumentani honɨngkano homo somo nto'no
minɨngkammentɨhwonefoho. Oseso nakwo honɨngkano hungkuno ito'no
inɨngkayo yokumpohn'nyoso ane'nwi humentanɨngkuhwoni honɨngkano
hungkuno hiso nakumo wopɨngo monamokummentisofoho. I oso'no
Anɨtu kako wopɨngo namokumentisofoho. Hwapɨngoso kako kakoe
Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahonɨngki kako a'amu nakwo pa'nyo
imo'nɨmentisofoho. Oso kako a'amu nakwo pa'nyo imo'nɨngkahonɨngki
Anɨtu nakwoe wonyomne'no tohino engo uyahonɨngki Kɨlais oso hiso'no
poyo imo'nɨmentiso so'no Anɨtu kako oso yahino wonyo huhwo sohwoe
yokumpohn'nyo homo somo wae yao'mentisofoho.
4 Honɨngkano hungkunoso ole lonetɨhwalofoho. Sekwo honɨngkano
wopɨngomnohini finɨngkamno. I Anɨtu kako yahino wonyo sohwoe
yokumpohn'nyo wae yao'mentiso so'no olohonta nakwoe sɨmeho yo'mayo
wonyo umo lɨhwosi ko yososo nakwo minɨngkohwanehwono. Oso wonyoso

nakumo monemokosyohumanehoho. O'o, nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo so'nji nohumentani kakoe mampaho osomo nupo'nontani honɨngkano wopɨngo'nohini somo tɨfi inɨngkowalokuhwono. Oseso Anɨtu nonahononto wopɨngo kuyoho nelalofoho.

5 Oseso a'amu hofɨkoe sɨmeho yo'mayo wonyo umo lonte osomo yahonɨngki oso homo somo hofɨko tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofo so'no oso yahino wonyo hiso hofɨkimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkisofoho. I, a'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hi'njo sohwo hofɨko kakoe mampahomo inɨngkawowo'nɨngkohofo so'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo hofɨkimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkisofoho.

6 Oseso oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nɨngkiso so'no hofɨko poyo pe'nɨngkuji tɨkanomo ufitnnefoho. I, Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako kakoe a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'nɨngkiso so'no hofɨko wopɨngo nohumafɨkuji sɨmeho pompenjiyo'nji wohumantɨfeho.

7 Oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumentanɨngki hofɨko Anɨtuye mangohwa imo'nɨmentohofofoho. Hwapɨngoso hofɨko Anɨtuye hungkuno somo enjwa'mo mohumunyofoho. Hofɨko Anɨtuye hungkuno homo somo inɨngkayoso hopo'maho.

8 A'amu hofɨko yo'mayo wonyo hofɨkoe sɨmeho umo lonteso iwo'nɨngkohofo. Oso a'amu hiso hofɨko Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umo'nyo'neso mmokufitnnohofo.

9 I oseso Anɨtu kakoe Towahunoso sekwoe sɨmeho mo'mo humunyo'manji sekwo sekwoe sɨmehoso yo'mayo wonyoso umo lɨhwosi yososo miyonehoho. O'o, sekwo Anɨtuye Towahunofe yahinomo inɨngkowalokwofo. I, a'amu fihwo kako Anɨtuye Towahuno ane hwo'manji kako Anɨtuye a'amu hwo'maho.

10 Yahino wonyo sohwo kako jɨje a'apahomo poyo kumokososo u, Kɨlais kako jɨje sɨmeho mo'mo humunyo hwosɨ'manji jɨje huyo'mangoso songo wohumamontonoho. Hwapɨngoso Anɨtu wopɨngo hwosoho nto kilɨmentisofoho.

11 Jisas kako poyo pe'nɨngkahonɨngki Anɨtu kako apa'no songo ulɨka'mentiso sohwo kakoe Towahuno kikimo kuhumunyo hwosɨ'manji kako Kɨlaisɨmo ulɨka'mentiso hopaso kako jɨje a'apaho apa'no songo kilokafonefoho. Hwapɨngoso kakoe Towahuno kikimo kuhumunyofoho.

Anɨtu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'nɨngkohoho.

12 U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe sɨmeho umo lonte osomo peho'no inɨngkowalokwofo. Oso yahino wonyo huhwo sohwo sekumo mosemokosyohumanehoho. O'o, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho. Osohumnohini unɨngkowano.

13 Nakwo nakwoe sɨmeho yo'mayo wonyo uyano lɨfijo'manji u oso hiso ifijoso sekwo poyo pe'nɨngkuji tɨkanomo ufitnnefoho. I oso'no sekwo sekwoe sɨmeho mo'mo Anɨtu kakoe Towahunoso sekumo sehumunyo hwasɨ'manji kakoe yokumpohn'nyoso nomafɨkuji yahino wonyo sɨmeho umo lɨwo'nɨngkiso somo monje yasyɨkuji poyo umokantɨfeho. Poyo imokukuji sekwo songo wohumantɨfeho.

14 A'amu Anɨtuye Towahunofe mampahomo haloho pewo'nɨngkohofoso hofɨko Anɨtuye mehomi nefoho.

15 Anɨtu kakoe Towahunoso nakumo apaˈno iyoho enamofoˈne nejapmmentisoˈmaho. Nakumo apaˈno impe hopa nantofoˈne nejapmmentisoˈmaho. Oˈo, Anɨtu kakoe mehomi ne imoˈnyoˈne kako kakoe Towahuno Wopɨngo nejapmmentisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomiˈnwi nohumentani nakwo Anɨtu kakineˈno iyoho miyontani Nje Mpohwosoho ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho.
16 Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo kako nakwoe sɨmeho moˈmo humunyo sohwo ole nalɨwoˈnɨngkohoho, Kɨko Anɨtuye mehomi hwosoho. Ose nalɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo Anɨtuye mehomiˈnwoho.
17 Oseso nakwo Anɨtuye mehomi hnˈnɨmo Anɨtu kako kakoe mehomi hnˈnneˈno yoˈmayo elofisosyohumasoso nejaponefoho. Anɨtu kako yoˈmayo Kɨlaisɨmo uyososo nakumo nejaponefoho. Olohonta nakwo Jisasɨˈnji mojokuˈnɨngkuhwasi yoˈmayo tango Jisas maˈmentiso hopaso womano lɨhwasi masoˈmanji u hwangku noˈmo nakwo Kɨlaisɨye yofe engo soˈnji kakoe ango wonyoangkafo soˈnji kakoˈnji nomanefoho.

Hwangku nakwo Kɨlaisɨˈnji nohume hwasi kakoe yofe engoˈnji kakoe yokumpohnˈnyoˈnji nohumanefoho.

18 Nakwo Anɨtumneˈno syoho yontanɨngkuhwasi yoˈmayo tango neˈmasoso olo tango hiloso weˈefoho. I hwangku nakwo Anɨtuˈnji nohumehwasi yoˈmayo wonyoangkafo mɨkunɨmpososo ujo ehontojwasyoso somo uhwonɨngkuhwasi nakwo olo tango weˈe losoˈno huno mosyofɨsyanehwono.
19 Yoˈmayo hopiˈnono ahwomomjo soˈnji hwahoponjo soˈnji Anɨtu mtɨˈmokumentisoso hontohumaho. Yoˈmayo soˈno hontohumantɨfi Anɨtuye mehomi ne hnˈnɨmo utɨhwaˈnyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyoˈne umoˈnɨngkanɨngki hontohumaho.
20 Hohonta Atam kako Anɨtuye hungkunomo hwotoho hmmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso iˈmofapmmentisofoho. Hohosohonta yoˈmayo Anɨtu kako mtɨˈmokumentisoso Anɨtu kako hungkuno lahonɨngki yoˈmayoso wonyo imoˈnɨmentisofoho. Oso yoˈmayo yofoho, piso hohwayo oso iwoˈnɨngkiso uhwonɨwoˈnɨngkuhwoneso apaˈno wopɨngo imoˈnyoˈne hontohumaho.
21 Nakwo Anɨtuye mehomi ne hnˈnɨmo ujo ehontojwonasyoso sohonta yoˈmayo Anɨtu mtɨˈmokumentisoso apaˈno wopɨngo imoˈnonefoho. Oso hohosohonta yahino wonyoso nɨhuˈnahone moiˈwo imoˈnɨngkuhwosi nakwo aˈamu hnˈnnonji yoˈmayo soˈnji Anɨtu kakoe yofe engo soˈnji kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji nohumentɨhwanefoho.
22 Nakwo huno moiˈwonoho. Yoˈmayo hopiˈnono Anɨtu mtɨˈmokumentisoso oso wopɨngo iˈmofapone soˈno hontohumafɨkuji hofɨko tohino tɨpemayoso moyaˈmi sofa hofɨko mehomi aswo mantɨfi tohino tɨpemawoˈnɨngkohofo oso hopa tɨpemaˈmopɨkujo somtaˈangoso olohonta uˈmofapmmontonoho.
23 I, yoˈmayo tohino Anɨtu mtɨˈmokumentiso osomnohini mumnalofiyoho. Oˈo, nakwo aˈamu hiˈnnonjimo nemnalofoho. Anɨtu kako yoˈmayo hwangku nakumo nejapone soˈno hofɨko huno syafɨhupitnneˈento kakoe Towahuno sɨmoˈmo nejapmmentisofoho. I olohonta nakwoe aˈapahoso yahino wonyo sohwoe yokumpohnˈnyo somo enjwaˈmo humentani tohino engo nemnɨngkahonɨngki youwo youwo lontani nakwo olo soˈno hontohumalohwono. Anɨtu kako nakumo yahino wonyo sohwoe yokumpohnˈnyo somtaˈni nɨhuˈnahone asomo nemahwosi kako nakumo aˈapaho songo

nejapɨhwosi nɨhu'nahone nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo'ne namokonefoho.
24 Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono. U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohontohumehwanesohilo. U, hwe fihwo kako oso yo'mayo hiso'no nohontohumahwosi oso ne homo somo nuhwonɨngkuhwosi oso'no kako apa'no mohontohumanehoho.
25 U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno syofɨsyɨhwasi sɨmeho hi'ntnnono uyasoso u, neso womantanoho. Oso'no nohontohumehwasi inɨngo momofanehwono.
26 Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi humentanɨngkuhwoni Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo huhwo'nji nakwo Mpohumo jomo ujo so'ne nefo'mawo'nɨngkisofoho. Nakwo Mpohumo pehofo ulane'entani huno moneyahonɨngki nakwoe sɨmeho mo'mnohini humotaho lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngoso nakwoe sɨmeho mo'mo nakune'no hitoho ulofahonɨngki kako Anɨtumo nakune'no yoloho ulɨwo'nɨngkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anɨtu kako'nohini upa'nɨwo'nɨngkohoho.
27 Mpohwo kako'nohini nakwoe sɨmeho mo'mo nahonyo sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho. Towahuno sohwo kako yo'mayo Anɨtu kako umo'nalokunjo so'no huno uyahonɨngki kako nakumne'no Mpohumo jomo ujoso'no nto'no ulɨwo'nɨngkisofoho.
28 I nakwo olo so'no huno nayohoho. Anɨtu kako a'amuso nje yahinoso ifitnne'ento imentiso osomo uhwosopo'mentisofoho. A'amu hiso hofɨko Anɨtumo sɨmeho ufijo'manji yo'mayo tango u'maso somo Anɨtu kako oso homo somo wopɨngo umokiyo'ne hweho.
29 Hwapɨngoso hohonta Anɨtu kako nakumne'no huno uyahonɨngki Anɨtu nje hwomu hopa imo'nɨfitnne'ento nahwosopo'mentisofoho. Oseso Kɨlais nela'wehwo kako sɨmo'mta'ango sohwo imo'nɨngkahonɨngki nakwo a'amu pi'nɨngo engo hn'nwi homnɨngkwa'wehwo homnampisyona'ni imo'nalokuhwono.
30 Hohonta Anɨtu nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nahwosopo'mentiso hn'nɨmo ngkimo nɨ'mapitnne'ento joho nalɨmentisofoho. Joho nalonto wopɨngo naloho'mentiso so'no ole nelalofoho. Sekwo wopɨngo kuyoho. Wopɨngo namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumentɨhwanefoho.

Anɨtu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako monesɨkwajonehoho.

31 I oseso Anɨtu kako nakumo yo'mayo wopɨngo naloho'mentiso so'no nakwo huno pehofo syofɨsyanehwono. Anɨtu nakwo'nji humanto nefo'mawo'nɨngkiso so'no nakumo a'amu wonyo nalohofɨwo'nɨngkohofo somne'no huno pi'nɨngo mosyofɨsyanehwono. O'o, hofɨko nakumo moneyakolopitnnehofo.
32 Anɨtu nakune'no hitoho ulofahonɨngki kakoe Hwomu kakine'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso sohune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'nɨngo mosyafɨhu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwatɨmentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefo'mayo'ne hi wonejapmmontonoho.
33 Anɨtu nakumo kako'ne nahwosopo'mentiso hn'nɨmo sekwo wonyo kuyoho eso tɨhwo wonalɨmontolo. O'o, Anɨtu huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wopɨngo kuyoho nalɨwo'nɨngkisofoho.

34 Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womapɨfe eso tɨhwo walɨmontolo. O'o, Kɨlais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso sohwo kakoe kanɨngkwohwo Anɨtuye aho anga sohohnta'ni nohumentanɨngki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahonɨngki Kɨlais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

35 Jisas Kɨlais nakumo hitoho mɨkunɨmposo engo nejapɨwo'nɨngkisoso wae pehohwo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino tɨpemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo lɨhwosi yoso'manji u poyo wonamokumo lɨhwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas Kɨlais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

36 Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

Nakwo jɨje a'amu hn'nwi jɨje syoho mjɨmopontanɨngkuhwoni a'amu hofɨko nonahonontɨfi nonafotofontɨfi fonjonesyalokwofo.

A'amu tongomo uhwonontɨfi fonjasyɨwo'nɨngkohofo hopaso nakumo nahonontɨfi wofonjonesyantɨfe'no yalokwofo.

Ose mtɨ'mokumentohofofoho.

37 Oso hiso'no nakwo huno mosyofɨsyalokuyɨhwono. O'o, Jisas Kɨlais nakumo sɨmeho mɨkunɨmposo engo nejapɨwo'nɨngkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo nɨhu'nahone monje esyahonɨngkuhwoni Anɨtu yo'mayo homo somo uyakolofo'ne namokuwo'nɨngkisofoho.

38 Ou, ngko olo so'no sɨmeho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Anɨtu ngkimo hitoho mɨkunɨmposo engo ntapɨwo'nɨngkiso oso'no wae yanɨmofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, nɨhu'no awonoho. Oseso Kɨlais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songo humayo so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahuno wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmentiso oso'nji tɨfi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji

39 i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Anɨtu hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menaofonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakumo wopɨngo naloho'mentiso oso'no Anɨtu kako hitoho ne'no nejapmmɨhwonefoho.

9

Poul kako a'amu Isɨlael somne'no sɨmeho tango uyɨmentisofoho.

1 Ngko Poulɨ'ni Kɨlaisɨye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno moselalokuyohono. O'o, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nje sɨmeho mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho.

2 Nje a'amu Jutaso hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo minɨngkayo somne'no ngko hitoho ntokwoho. Nje sɨmeho tango nɨhu'nonohinoso hofɨkine'no niyohoho.

3 A'amu Jutaso hofɨko nje nɨngkwahwo nampohwosafoho. Hofɨko nje temtitofo mta'angofoho. Oso'no hofɨko Anɨtuye a'amu ne imo'nyo so'no nɨmo'nɨngkohoho. U honɨngkano wo'nnyopontentesi u ngko Anɨtumo olo

so'no jomo ulahonɨ'mo Anɨtu kɨko nje a'amu Jutaso hofɨko jɨje a'amu ne imo'nɨfitnne'no kɨko ngkimo tɨkanomo nɨhumajo ose ulɨ'mnesohilo.
4 Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Isɨlael sofe imu'nwoho. Anɨtu kako nakumo nahwosopo'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji netɨhwamentisofoho. Nakumo Anɨtu ole nalɨmento, Sekwo ngkimo nɨfohi'nyo'ne olo honɨngkano lomo ifijo so'no ngko wopɨngo waseloho'monnoho. Ose nalonto kakoe honɨngkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohofo'ne yahino wopɨngo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkunoso ne imo'none so'no nalɨmentisofoho.
5 Neyakwosa sohwa hofɨko hwe engo hwafoho. Nakwoe temtitofo somta'ni Anɨtu kakoe hwomu Kɨlais osohumo nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako a'amu imo'nɨmentisofoho. Anɨtu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho hulɨ'memokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe ho'nomayoso engolopohamo ne'no ne'nohini uyɨhwano. Nehopeho.

Hwe moya'mi hopi'nono Anɨtu kakine'no uhwosopo'mentisofoho.

6 A'amu Juta fehohnjoso Anɨtumo sɨmeho muyo'njo so'no ole wolantantaho. Anɨtuye hungkunoso ne mmo'nonehoho ose wolantantaho. O'o, awonoho. Anɨtu a'amu Juta somo kakoe mehomi imo'nyo'ne ko uhwosopo'mentisoso fehohnjoso Jutafe temtitofo ko hi hofɨko kakoe a'amu ne'maho.
7 Apɨlohamɨye imu fehohnjo somo Anɨtu uhwononteso hofɨko Apɨlohamɨye a'amu yofe uhwoe'ne'maho. O'o, Anɨtu Apɨlohammo ulɨmento, Jɨje hwomu Aisak kakoe imu oso'nohini hofɨko jɨje temtitofo nefoho.
8 Anɨtu Apɨlohamɨye hwomu anga'nohino sohune'no hungkuno ulahonɨngki kako hwomu anga'no tɨpema'mentiso sohwo osohwo kako Anɨtuye mehomi hweho. I nom'ne tɨpema'mentiso oso hwa hofɨkoe imuso hofɨko Anɨtuye mehomi'maho.
9 Oso hungkuno Apɨlohammo ulɨmentiso hiso olenoho. Soswo anga'no niyakolofɨhwoso'no ngko asomo wapmmonnoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo woma'montonoho. Ose ulɨmentisofoho.
10 Ihwoni. Aisak kako imo'nonto kakoe ape Lepeka kako hufa'u mehomi imo'nɨmentisofoho. Oso hufa'u mehomi sohwa'uye kanɨngkwohwo afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo a'amu Juta hn'nwiye neyakweho.
11 Oso hwomu hufa'u Lepekafe sɨmehomjo mnawojo oso hwa'umo Anɨtu kako kakoe huno mta'ni hwomu anga'nohino humo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Anɨtu kako oso hwomu sohwa'u sikoe yahino wopɨngo somne'no yano ulohmmentiso'maho. O'o, siko mmo'nyo sohonta Anɨtu kako hwomu anga'nohino sohumo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Anɨtu kako a'amufe yahino somne'no huno mosyafɨsiyo'njo yonto a'amu somo kakoe huno mta'ni mtitofonto uhwosopewo'nɨngkiso hweho.
12 Oso hwomo sohwa'u siko mmo'nyo sɨmeho mo'mo mnowentanjo sohonta Anɨtu Lepekamo ulɨmento, Oso hwomu sɨmo'mjo sohumo nom'ne jɨje hwomu tɨfinjo sohwoe syoho ulohofiyo'nehwo umo'nɨmontonoho. Ose ulɨmentisofoho.
13 Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko ole mtɨ'mokumentohofi, Anɨtu ole lɨmento, Ngko Aisakɨye hwomu tɨfinjo

Jekoup oso hune'no sɨmeho uyalokweno. I ngko kola'wehwo Isou sohune'no ngkilaho, ose lɨmentisofoho.

14 Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anɨtuye yahino oleso nto'nohinɨ'maho. Ose wolantantaho. O'o, awonoho.
15 Anɨtu Mousesɨmo ole ulɨmento, U ngko hwe fihune'no wopɨngo wakiloho'mo ulɨ'mo u ngko kakimo wopɨngo uloho'mnoho. U ngko kakine'no hitoho wanto'mtonoho.
16 Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko syoho wopɨngo i'me'no Anɨtu kako ngkimo wopɨngo wantoho'montonoho. Ose malɨmnehono. O'o, Anɨtu kakoe huno mta'ni mtitofɨhwosi a'amumo wopɨngo uloho'montonoho.
17 Oso'no Anɨtu kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamentiso osohumo ole ulɨmento, Ngko kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayo'ne kuhumajɨ'mentohefoho. Hwapɨngoso ngko kikimta'ni nje a'amu Isɨlael somo utɨmahm'me'no kɨko yokumpohn'nyo imo'nɨngkohoji hahn'nyo yohojo'no ngko kikimo hwotoho kufe'mo wokiyakolo'monnoho. Oseso a'amu ango'meemjoso hofɨko nje yokumpohn'nyoso nohonɨngkuji nje yofeso woho'nonɨmantɨfeho. Ose ulɨmentisofoho.
18 Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anɨtu kako hwe fihune'no ngko kakine'no hitoho wantofono lɨhwosi u kakine'no hitoho ulo'montonoho. U Anɨtu kako nom'ne a'amu hune'no huno ole syafɨsyososo, Hwe fihwo kako yokumpohn'nyo umo'nono ose syafɨsyososo oso hwe huhwo sohwo kako yokumpohn'nyo umo'nɨmontonoho.

Olo hungkuno loso Anɨtuye sɨmeho tohino'nji hitoho ulofoso'ne

19 Oseso Anɨtu yo'mayoso umo'nono lonte so'no oso hiso ne imo'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no a'amu fehohnjoso ole wontantɨfeho. Nakwoe yahino wonyo iwo'nɨngkuhwone so'no Anɨtu kako yoka peho'no nalɨwo'nɨngkohoho. Yo'mayo imo'nɨwo'nɨngkiso so'no sɨmo'mo Anɨtu kakoe huno yo'mayoso umo'nono lonte huno syafɨsyɨwo'nɨngkiso osomo tɨhwo ulojao'montolo.
20 Ose ntɨkujo'no ngko ole ulɨmno, U, kɨko a'amu hwahoponjo fihwosi Anɨtumne'no yoka ujoso kɨko hopoenohintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe mtɨ'mokoso osohumo ole ulɨmontolaho, Kɨko olo pa'nyo peho'no nɨmtɨ'mokumentohino hwo'nto. Ose ulɨmontolaho.
21 A'amu hwakwontoho syoho'njo sohwo kako hwaho nomahwosi hwontoho nom'ne wosopayo ho'nasiyo'ne mtɨ'mokuhwosi nom'ne sikinjo jopaho iwontofasiyo'ne mtɨ'mokososo wonyotaho. O'o, kako yo'mayo kakoe huno mta'ni mtɨ'mokiyoso u oso kako hwapɨngo hweho. Kakoe syohofoho.
22 Oso yahino oseso Anɨtu huhwo'njoho. Anɨtu a'amu honɨngkano wonyo imotofo so'no tohino womapɨfe lɨmentisofoho. Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe sɨmeho tohino oso'nji utɨhwa'nyopo ulɨkemokontentesi a'amu somo tohino komo'no uyɨhwonesohilo. O'o, Anɨtu kako oso a'amu somne'no hitoho ulofahonɨngki hontohumaho. I oso'no hofɨko hahn'nyo ne'no yahonɨngkofi Anɨtu kako tohino engo uyɨmentisofoho.
23 I Anɨtu kakoe yahino wopɨngo ujo ehontojwasiyo'ne so'no Anɨtu kako a'amu fehohnjo wopɨngo uloho'mne'ento uhwosopo'mentiso somo nje yofe engo so'nji nje yahino wopɨngo so'nji mapitnne'ento imentisofoho. Hwapɨngoso oso hiso'no nakune'no nto'no nto enesyohumaho.

24 Oso aˈamu wopɨngo uloho'mneˈento uhwosopoˈmentisoso nakwonoho.
Oso hiso aˈamu Jutaˈnohiniˈmaho. Oˈo, aˈamu temtitofo kengo kengoˈnwoho.
25 Houseya sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmojo sohwo kako olo hungkuno loso aˈamu Jutaˈmaso, aˈamu temtitofo kengo somneˈno ole mtɨˈmokumentisofoho.
Anɨtu ole lɨmento, Hwe moyaˈmi hofɨko nje aˈamu Juta mmoˈnyoˈnjo somo ngko ole ulɨmonnoho, Sekwo nje aˈamu kuyoho.
Aˈamu ngko hofɨkimo sɨmeho muyoˈnjo sɨmoˈmo imentohe somo ole ulɨmonnoho, Ngko sekumo sɨmeho sejopalokweno.
26 Angoˈmeemjo aˈamu somo nje aˈamu kuˈmaho sɨmoˈmo ulɨmentohe oso angoˈmeemjo aˈamu somo ole ulɨmonnoho.
Ngko Anɨtu songo neˈno humayo sohwoˈniye aˈamu kuyoho.
Houseya ose mtɨˈmokumentisofoho.
27 I Aisaiya hwe nomˈnehumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmentiso sohwo kako aˈamu juta somneˈno ole mtɨˈmokumento,
Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko tafeponjo wosoho paˈnyo piˈnɨngo engo ko imoˈnɨfijo somtaˈni Anɨtu kako angaˈno angaˈnohino manefoho.
28 Hwapɨngoso aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somo Anɨtu hofɨkoe yahino wonyo soˈno hungkuno ulɨhwosi tohino komoˈno uyonefoho.
29 Oso hungkuno Aisaiya sɨmoˈmjo mtɨˈmokumentisoso olenoho.
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu kako aˈamu ahwomomjo soˈnji hntokwaliyo yoˈmayo soˈnjimo mokosyohumawoˈnɨngkiso osohwo kako nakwoe temtitofo fehohnjo angaˈno angaˈnohino somneˈno wohumafe majoˈnjo yontentesi nakwo aˈamu hopiˈnono Isɨlael hnˈnɨmo Soutomˈnji Ngkumoula oso paˈnyo wae enaofɨhwonesohilo.
Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.

Aˈamu Isɨlaelɨso hofɨko hofɨkoe yahino wopɨngo somneˈno Anɨtuye aˈamu ne imoˈnaneˈentɨfi hofɨko syoho engo imentohofofoho.

30 Oseso nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. Aˈamu temtitofo kengoso hofɨko nakwo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnaneˈentɨfi syoho yokumpohnˈnyo imentohofoˈmaho. Oˈo, hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyahonɨngkofi Anɨtu sekwo wopɨngo kuyoho ulɨmentisofoho.
31 I aˈamu Jutaso hofɨko ole syafɨhuˈmentohofi nakwo Anɨtuye honɨngkano hungkunomo ntoˈno inɨngkohwasoˈno Anɨtu kako nakumo wopɨngo kuyoho wonalɨmontonoho. Ose syafɨsyontɨfi syoho engo ko imentohofo soˈno Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ose mulonehoho.
32 Hwapɨngoso hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyoso nakwolaho lontɨfi honɨngkano hungkuno osomo ntoˈno inɨngkuhwasi Anɨtuye aˈamu ne umoˈnano. Ose lɨmentohofofoho. Hofɨko oso sojo engkwosaho paˈnyoso Anɨtu honɨngkanopo hoˈnahumentiso osomo entofomantɨfi pɨwahuˈmentohofofoho.
33 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo oso hwa hofɨko Jisasɨmneˈno oso sojo homo somo ole mtɨˈmokumentohofi,
Upaˈnɨmno. Oso hwaho ango Saiyon sopo sojo engkwosaho paˈnyo aˈamu entofomayoˈne hoˈnahumentohefoho.
Oso hopo sopo aˈamu hofɨko entofomafɨkuji wopɨwesyantɨfeho.
I aˈamu oso engkwosaho homo somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨfijoso hofɨko wonɨmango munonehoho.
Jisasɨmneˈno ose mtɨˈmokumentohofofoho.

10

A'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtu kakoe yahino wopɨngoso nto'no ma'mentohofo'maho.

1 U nje a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo soku, olo so'no nje
sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho. Ngko a'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye
a'amu ne imo'nɨfitnne'enji Mpohumo jomo ne'no ulɨwo'nalokweno.
2 Ngko oso a'amu somne'no huno ole niyohoho. Hofɨko Anɨtuye yahino
somo unɨngkowano ko lontɨfi oso'no hofɨko Anɨtuye yahino ne so'no huno
muyofoho.
3 Anɨtu kako nakune'no a'amu wopɨngo imo'nɨfitnne'ento Jisas Kɨlais
nakwoe hwaho lopo uhwatɨmentisofoho. A'amu Jutaso hofɨko oso
homo somo sɨmeho muyo'njo yontɨfi huno ole syofɨsyalokwofo, Nakwo
hi'nwi nakwo honɨngkano hungkuno somo ito'no inɨngkowasoso wopɨngo
umo'nantanoho. Hwasyo ose syofɨsyalokwofo.
4 Nakwo huno ole nayohoho. Kɨlais kako honɨngkano hungkuno
somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oseso a'amu kako Kɨlaisɨmo sɨmeho
hi'ntnnono uyoso osohumo Anɨtu kako oso a'amu osohumo ulɨmontono,
Kɨko wopɨngo hwosoho. Ose ulɨmontonoho.

Anɨtu kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo utɨma'mo lalofoho.

5 Mouses hungkuno osohi so'no mtɨ'mokumentisofoho. A'amu fihwo
kako Anɨtu kɨko wopɨngo hwosoho ntone'ento kako Anɨtuye honɨngkano
osomo nto'no inɨngkowalofoho. Oso hungkuno homo somo hopi'nono
nto'nohini inɨngkawe sohwo'manji kako songo ne'no nohumantɨhwone
hweho.
6 I oso'no a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anɨtu kako
wopɨngo hwosoho ose ulɨmontonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako huno
ole mosyafɨsyonehoho. Kɨlais nakumo nefo'mayo'ne ahwomo mta'ni tɨhwo
wosɨtɨmamontolo.
7 A'amu poyo pe'nnyo hwahomo'mo humalofoso Kɨlais pe'nɨmentiso
osohumo tɨhwo utɨma'montolo. Ose mosyafɨsyonehoho.
8 O'o, Anɨtuye hungkunoso sekumo mose'maso'maho. A'amu Anɨtuye
hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Anɨtuye
hungkunoso sekwo'nji weho. Sekwoe hunomo sɨmehomo weho. Oso
hungkuno mnawojo loso olenoho. Sekwo Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmno. Oso hiso'no nakwo ne'no losetɨhwawo'nɨngkuhwono.
9 Olenoho. Kɨko nom'ne a'amu somo ole uso, Jisas sohwo nje Hwe
Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso oso-
humo Anɨtu kakimo pi'nɨmo nta'ni apa'no songo ulɨka'mentiso oso homo
somne'no sɨmeho hi'ntnnono uyohoji'manji Anɨtu kako kikimo asomo
wokitɨma'montonoho.
10 Nakwo Anɨtu kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwaso'no Anɨtu kako
ole wonalɨmontonoho, Sekwo nje mehomi wopɨngo ne kuyoho. Nakwo
nakwoe mango'nji Anɨtu kakoe hungkunoso nom'ne a'amu somo
lutɨhwehwaso'no Anɨtu kako nakumo asomo netɨmanefoho.
11 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole
mtɨ'mokumentohofi, U, a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso sohwo
kako Anɨtuye sɨmanopo lohofɨhwosi kako wonɨmango munonefoho. Ose
mtɨ'mokumentohofofoho.
12 Anɨtu kako nakwo a'amu Juta'nji Ngkɨlik oso'nnonji nakwo temtitofo
kengo kengo hn'nɨmo nahonɨwo'nɨngkisoso Anɨtu kakimo u'mayo'ne
yahinoso afa'nohino nahonɨwo'nɨngkisofoho. Oseso nakwo a'amu

hopi'nonohino hn'nwiye hwe engo anga'nohinoso Anɨtuyoho. A'amu anga'no anga'nohinoso Anɨtumo fonefo'maho ulɨkujo'no kako yahino wopɨngo wonyoangkafo uloho'montonoho.
13 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨmo fonefo'maho ulɨhwaso'no kako wonefo'ma'montonoho. Nonefo'mahwosi kako asomo netɨmanefoho.
14 A'amu hofɨko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njoso hofɨko kakimo jomo mulɨfitnnehofo. A'amu hofɨko Jisasɨye hungkuno mupa'nyo'njoso hofɨko oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono muyɨfitnnehofo. A'amu nom'neso hofɨko nom'ne a'amu somo Jisasɨye hungkuno molutɨhwayo'manji u oso a'amu hiso hofɨko hungkuno homo somo mupa'nɨfitnnehofo.
15 Anɨtu kako Jisas Kɨlaisɨmne'no hungkuno wopɨngo nom'ne a'amumo lutɨhwayo'ne somo molɨhwajiyo'manji oso a'amu hiso hofɨko molɨku'mopitnnehofo. A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, A'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo'njo sohwafe hungkunoso upa'nɨfitnne'no hofɨko oso a'amu huhwo sohwamo utɨmafɨkuji nakwo'nji fosyohumamno, ulantɨfeho. Ose ulɨkuji hofɨkoe yofe woho'nomantɨfeho.

A'amu Isɨlael fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somo tɨfi nto'no minɨngkayo'njofoho.

16 I oso'no a'amu pi'nɨngo engoso hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo upa'nontɨfi hofɨko sɨmeho umentohofo'maho. Aisaiya ole mtɨ'mokumento,
U Hwe Engofo, a'amu nakwo hungkuno ulahonɨngkuhwoni oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono tɨhwo uyɨmaho. O'o, awonoho.
Aisaiya ose mtɨ'mokumentisofoho.
17 Oso'no nakwo huno ole nayohi, Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye hungkuno upo'nɨngkuhwasi tɨfi oso hungkuno hiso sɨmeho hi'ntnnono wonelɨkafono. Nakwo Kɨlaisɨmne'no hungkuno wopɨngo upo'nontani nakwo Anɨtumo sɨmeho uyalokuhwono.
18 Oseso ngko ole waselohonɨmonne'no yohono. Hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngoso mupa'nɨmmentohofofoho. O'o, hofɨko nto upa'nɨmentohofofoho. A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko ole so'no mtɨ'mokumentohofi,
A'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho'njo sohwafe mampahoso ango'meemo ho'nɨmentisofoho.
Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino soponjoso nto mjɨpa'nɨmmentohofofoho.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
19 Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselohonɨmonne'no yohono. A'amu Isɨlaelɨso oso hungkuno homo somo nupa'nontɨfi neso huno nto'no mosyafɨhu'mmentohofotaho. O'o, oso'ne'maho. Hofɨko huno nto'no syafɨhu'mentohofofoho. Oso hiso'no Anɨtu kako Mousesɨmo hungkuno uyahonɨngki Mouses kako ole mtɨ'mokumento,
Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohofo so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno uyɨ'mo.
Wopɨngo ulohohm'me'no nohonɨngkuji sekwoe sɨmeho tohino wasemnɨmontonoho.
Ngko a'amu huno'maso osomo utɨmahm'me'no nohonɨngkuji sekwo yoka wolantɨfeho.
Mouses olo hungkuno loso ose mtɨ'mokumentisofoho.

20 I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho imentiso'maho.
O'o, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo lɨmento,
A'amu ngkine'no huno mosyafɨsiyo'njoso hofɨko ngkine'no hafɨhafe matɨpewo'nɨngkiyohofoso olohonta hofɨko ngkimo nto tɨpenohonɨma'nɨngkohofo.
A'amu nom'neso hofɨko ngkine'no nom'ne a'amu somo mulohonɨwo'nɨngkiyohofo oso'njo utɨhwa'nyopo i'mofapmmentohefoho.
Ose lɨmentisofoho.
21 I oso'no Anɨtu a'amu Isɨlael somne'no ole lɨmento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no womotohulɨjɨsyosyohumamonji ajape ulohofahonɨngko hofɨko nje hungkunomo hwotoho nɨfentɨfi hohujo ikinjanɨmofɨwo'nɨngkohofofoho. Aisaiya ose mtɨ'mokumentisofoho.

11

Anɨtu kako a'amu Isɨlael fehohnjo somo wopɨngo uloho'mentisofoho.

1 Oseso ngko ole waselohonɨmonne'no yohono. A'amu Isɨlael somo Anɨtu uhwosopo'mentiso oso hofɨko Anɨtune'no hohujo ikinjɨmofahonɨngkofi Anɨtu kako oso a'amu homo somo wae nɨhu'nahone yao'mentisotaho. O'o, awonoho. Nɨhu'nahone'maho. O'o, ngko huhwo'ni a'amu Isɨlael hwo'nyoho. Ngko Apɨlohamɨye imu hwo'nyoho. Ngko kakoe kakwo'yohwo Jekoupɨye hwomu Mpenyaminɨye temtitofo mta'ango hwo'nyoho.
2 A'amu Isɨlael hohonta Anɨtu nahwosopo'mentiso hn'nɨmo Anɨtu kako moho'nonafefoho. Hwe fihwo Ilaija sohumo Anɨtu hungkuno uyahonɨngki kako a'amu Isɨlael somne'no hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako Anɨtumo ole ulɨmento,
3 Hwe Engo sohwosi, a'amu sohwamo jɨje hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo oso hwamo nom'ne a'amuso fonjosyalokwofo. A'amu kikine'no yahu fonjokisasiyo ijempohoso wonyo nto imokumalofo. Oso'no ngko anga'nohino sohwo'ni humanji kikine'no sɨmeho kijopalokweno. I oso'no hofɨko ngkimo wofonjonɨsyantɨfe'no hofɨko ngkine'no hafɨhafe ntɨpeentɨkwofo. Ose ulahonɨngki
4 Anɨtu kako kakine'no aku hungkuno pehofo ulɨmentono. Anɨtu ole ulɨmento, Kɨko'nohinɨ'maho. O'o, ngko a'amu *sefen tausen* (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofɨko oso hwasyo anɨtu Mpal sohune'no hwomtame mulohofɨwo'nɨngkiyohofo. O'o, hofɨko ngkimo sɨmeho ntopalokwofo. Ose ulɨmentisofoho.
5 Olohonta oso pa'nyoso Anɨtu kako yalofoho. A'amu Juta anga'no anga'nohino somo Anɨtu kako hitoho ulofahonɨngki kako nakumo kako'ntnne nonahwosopento wopɨngo nelohofahonɨngki nakwo kakoe a'amu nehn'nwi humalohwono.
6 I nakwo nakwoe honɨngkano wopɨngo imotohwone so'no nahwosopo'mentiso'maho. O'o, nakwoe honɨngkano wopɨngomne'no nahwosopententesi u kako nakumne'no wopɨngo monalohofe'nesohilo. O'o, nakwoe yokumpohn'nyo so'no nahwosopehwonesohilo. Ose'manji Anɨtu nalohofososo ne ane'nesohilo.
7 Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu Isɨlael fehohnjo hofɨko ole hwasyo syafɨsyɨwo'nɨngkohofi, Nakwo honɨngkano hungkunomo ito'no inɨngkowaso'manji Anɨtu kako nakumo ole wonalɨmontonoho, Sekwo wopɨngo kuyoho. Ose wonalɨmontonoho. Oso'no oso hwasyo huno hiso syafɨsyontɨfi hofɨko syoho engo yalokwofo. I oso'no Anɨtu kako'ntnne uhwosopo'mentiso osomnohini Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ulɨmontonoho. I a'amu nom'neso hofɨko Anɨtuye

hungkuno somo haloho maposo oso a'amufe s+meho so yokumpohn'nyo nto imo'n+maho.
8 Oso hiso'no a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa a'amu juta somne'no olo so'no mt+'mokumentohofi,
Hof+koe huno s+meho osomo An+tu kako saho hopa kuwojahon+ngki nakwo hungkuno hof+kimo ulahon+ngkuhwoni hof+ko haloho mupa'nyo'njo yont+fi muhwonyo'njo imentohofofoho.
Oseso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mj+mo'n+moponto olohonta ne'no weho.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
9 Ihwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto wan+mo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Ntefit kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto mt+'mokumentisofoho.
A'amu Jutaso hof+koe wosopayo engo nonont+fi hof+koe yo'mayo ho'yango wop+ngo somo uhwonont+fi ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, Ihwoni, An+tu kako nakumo wop+ngo nelohofalofoho.
Ose nalohofonto wop+ngo kuyoho nelalofoho.
Oso hunoso hwasyo syaf+sy+wo'n+ngkohofo hiso hofoyo hopa wonyo umokumontonoho.
10 Hof+koe t+moso s+kwo'mjoho imo'n+ngkuhwosi hof+ko yo'mayo somo t+mo nto'no muhwon+fitnnehofo.
Yo'mayo tango u'masoso hof+koe hano uyoso engkulo engkulokano wowant+feho.
Ntefit oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wop+ngo An+tu uyonte somne'no s+monyo ko yont+fi kakoe hungkuno ne so'no haloho maposo'njo somne mt+'mokumentisofoho.

An+tu a'amu temtitofo nom'ne somo kako'ntnne ut+ma'montonoho.

11 I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohon+monne'no yohono. A'amu Jutaso hof+ko An+tuye hungkunomo haloho mapososo'no hof+ko p+wahu'mentohofoso n+hu'nahone p+wahu'mentohofotaho. O'o, n+hu'nahone'maho. Oso a'amu Jutaso hof+ko An+tuye hon+ngkano wop+ngo somo ito'no min+ngkayo'njo yont+fi sompeeo'mentohofo so'no An+tu a'amu temtitofo kengo somne'no kakoe mehomi ne imo'n+ngkujo'no kako asomo ut+mayo'ne joho ulalofoho. An+tu a'amu kengo somo wop+ngo ulohofontan+ngkuhwosi a'amu Jutaso hof+ko nuhwon+ngkuji hof+ko s+meho tohino umn+ngkuhwoso'no hof+ko An+tumne'no huno apa'no syaf+sy+kujo'no An+tumo apa'no u'mayo so'no hi umo'n+montonoho.
12 A'amu Jutaso hof+ko hon+ngkano wonyo imentohofo so'no An+tu kako a'amu kengo somo wop+ngo ulohofalofoho. A'amu Jutaso hof+ko An+tumne'no hohujo ikinjaofahon+ngkofi a'amu kengoso hof+ko An+tune'no huno wop+ngo t+pema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hof+ko An+tune'no huno apa'no syaf+sy+kuji asomo i'mofap+kujo'no An+tu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n+mo kako wop+ngo m+kun+mposo engo wonaloho'montonoho.
13 Sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku sekwo upa'n+mno. An+tu kako ngkimo a'amu temtitofo kengo kengo sokumo kakoe hungkuno l+ku'mofo'no syoho ntapmmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'n+ngkahon+ngki yalokweno.
14 Ngko olo syoho hiloso yonji ole syof+syalokweno, Sekwo temtitofo kengo kengo soku An+tuye hungkunomo upa'n+ngkuji s+meho uy+kujo'no An+tu kako wop+ngo waseloho'montonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo

sehon+ngkuji hof+ko huno ole wosyof+syant+feho. A'amu kengoso hof+ko nakwoe An+tu'njopo humafitnnohont+fi hof+ko apa'no An+tumo s+meho uy+fitnne'no An+tuye hungkuno loset+hwahm'me'no a'amu Juta anga'no anga'no K+lais+mo s+meho uyant+feho.

15 An+tu kako a'amu Juta somne'no hohujo we'enehwo ikinjaofonto a'amu temtitofo kengo kengo mta'ango somo nomanto kako'nji s+meho afa inalokwofo. Oso'no t+fi no'mo a'amu Jutaso hof+ko An+tumo apa'no s+meho uy+kujo'no An+tu kako hof+kimo asomo ut+mayoso a'amu poyo pe'nont+feso songo ul+kafo oso pa'nyofoho.

16 Nakwo a'amu Juta hn'nwiye yahinoso olenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo s+mo'mjoso An+tumo uy+wo'n+ngkuhwonefoho. Oso'no nakwo oso wosopayo t+finjo n+wo'n+ngkuhwoneso oso hi'nji An+tuyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi An+tuye'manji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

17 Pahnn+mo hungkuno upa'n+mno. An+tu kako kakoe syohopo iyo anga'nohino wop+ngoso hul+mentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso An+tu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoe syoho soponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'ango mufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syoho soponjo sohunta'ni afofo manto ne engo into'n+mentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwap+ngoso Ap+loham+yoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango sokune'no lalokweno.

18 Sekwo a'amu temtitofo kengo kengo'mta'ango soku An+tu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho. Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofo ul+kutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofe hofiyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwap+ngo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

19 Oso'no sekwo ole wolant+fitaho. An+tu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yaofonto oso homo somo An+tu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohotofo'neso hof+kimo wae yao'mentisofoho. Ose wolant+fitaho.

20 O'o, ose'maho. Hof+ko An+tumo s+meho hi'ntnnono muy+mmentohofo so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtitofo kengo soku, An+tumo s+meho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hof+koe pi-johino osopo mesehumat+'mentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n+ngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono.

21 An+tu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n+ngkutoho.

22 Oseso nakwo An+tu a'amumne'no hitoho ulofo so'nji s+meho tohino umnyo so'nji uhwon+ngkuhwono. Yo'mayo An+tu iwo'n+ngkisoso ito'nohinofoho. A'amu An+tuye yahino wop+ngo somne'no ul+ko'ma'mentohofo somne'no An+tu kako hof+kine'no s+meho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no An+tu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selof+hwaso'no An+tu kako sekune'no hitoho ne'no ulo'montonoho. U, sekwo kakine'no s+meho muy+kujo'no u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho.

23 Oseso a'amu Juta somo An+tu wae yao'mentisoso hof+ko An+tu kakine'no s+meho hi'ntnnono apa'no uy+kujo'no An+tu kakoe iyo syoho-ponjo somo apa'no wom+fohu'montonoho. Ou, An+tu kako hof+kimo asomo mufisyososo kako hoponoho.

24 Sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo we'mjo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anɨtu kako nosemanto sekumo kakoe syoho ne soponjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwoe hwapɨngoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofɨko oso iyo ne somta'angoso hofɨkimo apa'no hofɨkoe hwapɨngo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

25 Nje a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo soku, olo hungkuno hiyaso'mo wo'nnyo so'no sekwo huno nto'no mosyafɨsiyo'njo ifitnnoho. I sekwo sekwoe yofe moho'noma'nɨfitnnehonji hungkuno hiso utɨhwa'nyopo ujwo ehontojwasyɨ'mo waselɨmonne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofɨko Anɨtune'no nakwolaho lontɨfi hohujo ikinjɨhumamentohofofoho. Hofɨko ose ikinjɨhumahonɨngkofi Anɨtu kako a'amu temtitofo kengo kengo somta'ni anga'no anga'nohino uhwosopo'mentisoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyɨmopalokwofo.

26 Oso'no Anɨtu uhwonososo a'amu temtitofo kengo mta'ango uhwosopo'mentisoso kakine'no sɨmeho nto uyɨkujo'no hopoenohini uhwonɨngkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo utɨma'montonoho. Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isɨhutofonemayo'ne i'mofaponefoho.

Kako i'mofapɨhwosi a'amu Isɨlael Jekoupɨye imu hofɨkoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

27 Hohonta a'amu homo somo Anɨtu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selɨmentoheso olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofohono.

Ose mtɨ'mokumentohofo.

28 A'amu Jutaso hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somne'no nakwolaho lontɨfi Anɨtuye mangohwa imo'nɨmentohofofoho. Ose imo'nɨngkahonɨngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku Anɨtuye a'amu ne imo'nalokwofo. I oso'no Anɨtu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwosopo'mentiso oso'no kako hofɨkoe hofiyakwosamne'no syafɨsyonto kako apa'no asomo utɨma'monte'no yalofoho.

29 U Anɨtu kako a'amu somo wopɨngo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wopɨngo uloho'montonoho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe hunoso mɨkwesyafɨsyonehoho.

30 Hohonta a'amu Jutaso hofɨko Anɨtuye hungkunomo inɨngkowentanɨngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo soku Anɨtuye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. I olohonta a'amu Jutaso hofɨko Anɨtuye hungkuno haloho maposo'njo yahonɨngkofi Anɨtu kako sekune'no hitoho ulofahonɨngki kako sekumo wopɨngo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo sɨmeho wopɨngo uyalokwofo.

31 Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anɨtu hitoho ulofɨhwoso'no hofɨkoe honɨngkano wonyoso noho'naofɨkujo'no Anɨtu kako sekwo'nji hofɨkimo wopɨngo waseloho'montonoho.

32 Sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo oso haloho maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumaho. Hwapɨngoso Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino sokune'no haloho maposo'njo kuyoho ko selonte so'no kako kakoe hitoho ulofososo a'amu hopi'nonohino so'no ujo ehontojwasiyo'nefoho.

Nakwo Anɨtuye yofe wohoˈnomano.

33 Ihwoni. Nakwoe Anɨtu kako yanoˈnohino hweho. Kakoe hunoso nɨhuˈno mɨkunɨmposoˈnjo hweho. Nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi kakoe huno hwapɨngo somo pipi wotɨpemantanto. Oˈo, nɨhuˈno awonoho. Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohino soˈno hungkuno mtitofɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo huno nayoso pipilo. Awonoho.

34 Aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa ole mtɨˈmokumentohofi,
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe huno oso paˈnyoso huno tɨhwo uyohoho.
Anɨtumo huno tɨhwo umasoto.
35 Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso hwapɨngo hweho.
I osoˈno aˈamu fihwo kako ole loso ngko Anɨtumo peho uˈmeˈno wontapm-
montolo.
Aku ngkimo ntapeso, oˈo, awonoho.

36 Anɨtu kako yoˈmayoso hwapɨngo hweho. Kako yoˈmayo hopiˈnonohinoso mokosyohumaho. Anɨtu kako yoˈmayo hopiˈnonohino somo kanɨngkwohweho. Osoˈno nakwo Anɨtu kakoe yofeso engolopohamo neˈno wohoˈnomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe aˈapahoso Anɨtumo uyano.

1 Nje aˈamu soku, Anɨtu kako nakuneˈno hitoho ulofɨwoˈnɨngkiso soˈno kako nakumo wopɨngo nalohofɨwoˈnɨngkiso soˈno ngko sekumo hungkuno yokumpohnˈnyo waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu hofɨko Anɨtumneˈno yahu fonjokisahumotofo hopaso sekwo sekwoe fosyohumayo aˈapaho sɨmeho huno oso yoˈmayo hopiˈnonohinoso Anɨtumo uyɨmno. Uyɨkujoˈno sekwo kakineˈno yahino itoˈnohino fiyɨmno. Yoˈmayo wonyo jɨje sɨmeho umo lonteso monje yasyɨkuji sekwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne osoˈnohini fiyɨmno. Yoˈmayo iwoˈnɨngkohofoso kakineˈno kakiˈno syafɨsyɨkuji fiyɨmno. Anɨtumneˈno hwomtame ulohofo yahino neso osohifoho.

2 Sekwo soku, aˈamu Anɨtumo sɨmeho muyo sofe yahino paˈnyoso sekwo ikutoho. Oˈo, awonoho. Sekwoe huno wonyo hohontajoso iwoloˈmokukuji sekwo nomˈne kengo hopa umoˈnantɨfeho. Oso hiso Anɨtu kako sekumo huno wopɨngo sejapɨhwosoˈno aˈamu kengo paˈnyo umoˈnantɨfeho. Ose ikuji Anɨtuye yahino wopɨngo soˈno huno seyɨhwosi inɨngkakuji yahino hisoˈno Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo umoˈnyoˈne soˈno huno waseyono.

Anɨtu kakoe yokumpohnˈnyoˈnji kakoe huno wopɨngo soˈnji yoˈmayo yoˈmayo soˈnji nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo kakineˈno syoho yokumpohnˈnyo uyano.

3 Ngko sekwo angaˈno angaˈnohino sokumo Anɨtu kako ngkimo nɨfoˈmawoˈnɨngkiso soˈno waselɨmonneˈno yohono. Sekwo huno sekuneˈnohini ole syafɨhuˈnɨngkutoho. Ngko yoˈmayo somo yakoloˈnnyo hwoˈnyoho. Osoˈno sekwo huno ose syafɨhuˈnɨngkutoho. Oˈo, sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Nje yoˈmayo yahino wopɨngoso ngkintaˈangoˈmaho. Oˈo, Anɨtu mtaˈangofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe mohoˈnomaˈnyoˈnjo ikuji sekuneˈno huno itoˈno fisyafɨhuˈnɨmno.

4 Nakwo huno wosyofɨsyano. Nakwoe aˈapahoso yoˈmayo kengo iyoˈneso kengo kengo woˈnnyofoho. Sɨfe aˈapaho tɨmo sɨmeho huno oso yoˈmayo hiso syoho kengo kengo iwoˈnɨngkisofoho.

5 Oso hopaso nakwo a'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho wopɨngo
uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo Kɨlaisɨye a'apaho fehohnjɨ'nyoho.
Nakwo a'amu kengo kengo hn'nwiye a'apahoso anga'nohino pa'nyofoho. I
oso'no nakwo nakwoe syohoso kengo kengo wo'nnyoso fo'ma'nyo'nefoho.
6 Anɨtu kako nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nɨmne'no huno
syafɨsyonto syoho kengo kengo somne'no yokumpohn'nyo nejapmmenti-
sofoho. Anɨtu kako a'amu fihumo kakoe hungkuno uyahonɨngkuhwosi
hungkuno hiso ujo'ne syoho uyososo sohwo kako oso syoho hiso'no kakoe
sɨmeho hi'ntnnono ae uyokisosaweso oso hopa ulono.
7 U a'amu fihwo kako homnɨngkwa'wehwosamo yo'mayo
so'no ufo'mayo'ne syoho hi'njohwo'manji u, oso syoho hiso'no
umo'nɨngkuhwoso'no kako ufo'mano. U a'amu fihwo kako nom'ni
hwamo lutɨhwayo syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho so'no
umo'nɨngkuhwoso'no hofiyo'no wolutɨhwano.
8 U a'amu fihwo kako nom'nimo usosofitofo'ne syoho hi'njo hwo'manji
kako oso syoho hiso'no umo'nɨngkuhwoso'no hofiyo'no usosofitofono. U
a'amu fihwo kako nom'ni a'amu somo umofonyo iyo'njo somo yo'mayo uyo
syoho'njo hwo'manji oso syoho hiso'no umo'nɨngkuhwoso'no kako sɨmeho
wopɨngo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne
syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umo'nɨngkuhwoso'no
kako a'amu somo hofiyo'no womokosyohumano. A'amu fihwo kako
konɨngkwa'wehune'no hitoho ulofɨhwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako
sɨmonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo sɨmeho uyo yahino neso olenoho.

9 Sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho uyano lɨkujoso mango'nohini
lɨkutoho. O'o, sɨmeho nehopi uyɨkuji ufo'mapmno. Sekwo yahino
wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkuji yahino ne'njo wopɨngo somo aho
yokumpohn'nyo fɨkesyohumamno.
10 Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas sɨmeho ne-
japɨwo'nɨngkiso hopaso sɨmeho afa nto'no finɨmno. Sekwo nom'ne
a'amufe yofe ho'nomafɨkuji sekwo hofɨkine'no hwahopo pawomno.
11 Sekwo nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe syoho so'no
semo'nɨngkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiyɨmno. Po'nɨfo
imo'nɨngkutoho.
12 Yo'mayo so'no Anɨtu wosejapmmo nalɨmentiso so'no mane'eno lɨhwasi
sɨmeho wopɨngo'nji humehwasi wohontohumentɨhwano. Yo'mayo tango
se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo
sekwo Mpohwo Anɨtumo jomo ulɨkuno. Oso yahino homo somo aho
yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno.
13 Anɨtuye a'amu neso hofɨko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo
hofɨkimo komo'no ufo'mapmno. A'amu ango kengoponta'angoso hofɨko
sekumo se'mafɨkujo'no sekwo hofɨkimo wopɨngo ulohofɨkuji sekwoe an-
gomo hofiyo'no utɨmapmno.
14 A'amu sekumo wonyo selohofɨwo'nɨngkohofo somne'no sekwo
hofɨkine'no Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo ulohofo'ne jomo ulɨmno. Sekwo
Anɨtumo hofɨkimo wonyo ulohofo'ne jomo nulɨkutoho. O'o, wopɨngo
ulohofo'ne jomo ulɨmno.
15 A'amu somo yo'mayo wopɨngo u'mante so'no Anɨtumne'no sɨmonyo
yalokwofo so'no sekwo hofɨkimo sɨmonyo fɨjo'nɨlohopmno. U a'amu
somo yo'mayo tango u'mante so'no humotaho lɨkujo'no sekwo hofɨkimo

humotaho fɨjo'nɨlɨmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no huno syafɨsyɨkuji hupe hwanɨngo fongki'nɨngkuji hwahopo pawomno.
16 Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'nɨngkuji nom'ne a'amu fehohnjo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo pa'nyo ku'maho. Huno ose seyɨhwoloho. O'o, sekwo a'amu hopi'nonohino somo sɨmeho afa'nohini uyɨmno. Sekwo sekwoe yofe somo noho'noma'nɨngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo momayo ulohofiyɨmno. Sekwo huno ole eso nosyafɨsyɨkutoho. Nakwo hn'nwi huno'njɨ'nwoho. Ose syafɨsyɨkutoho.
17 A'amuso hofɨko sekumo wonyo selohofɨkujo'no sekwo yahino wonyo hofɨkimo aku nulohofɨkutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino nom'ne a'amuso oso yahino somne'no wopɨngofoho lɨwo'nɨngkohofo oso'nohini fiyɨmno.
18 Oso'no sekwo yoka so'nji ikujoho fongki'nyo oso'no nosyafɨsyɨkutoho. O'o, u sekwo sɨmeho inyo'ne honɨngkano mawentɨhwosi ou sekwo nom'ne a'amu somne'no sɨmeho afa inɨngkuji sekwo hofɨko'nji sɨmeho pompenjiyo'nji nto'no fosyohumamno.
19 U sekwo nje a'amu soku, nom'ne a'amuso hofɨko sekumo wonyo selohofɨkujo'no oso'no sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengko'no nuyɨkutoho. O'o, Anɨtu kako oso wonyo homo somo uhwonɨngkuhwosi sɨmeho tohino umnɨngkuhwoso'no kako oso wonyo homo somo aku kengko kengko'no ulohofono. Oso a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,
Oso yahino wonyo somo aku kengko kengko'no ulohofososo nje syoho'nohinofoho.
Oso hofɨkoe yahino wonyo homo somne'no ngko aku umonnoho.
Anɨtu kako nakumo ose nalɨmentisofoho.
20 Nom'ne hungkuno nalɨmentisoso olenoho. Jɨje mango sohwa hofɨko mijoho'no ikujo'no kɨko oso jɨje wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijo'no umo'nɨngkuhwoso'no kɨko mijo uyo. Ose iso'manji kako kikimo wonyo kilohofoso so'no wonɨmango engo unɨmontonoho.
21 Oseso a'amu wonyo kilohofoso oso'no kɨko sɨmano hintotohino kumnyo'eno. O'o, kɨko kakimo wopɨngo ulohofohojo'no kakoe sɨmeho pompengo ifɨsyɨmofohojo'no oso kakoe yahino wonyo somo nɨhu'nahone moi'wo wesojwao'momtonoho.

13

A'amu nakumo nemokosyohumayo sohwamo enjwa'mo wohumano.

1 Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwoe a'amu nemokosyohumayo sohwamo enjwa'mo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho loponjo hwe engo sohwa hofɨko siki i'mofapinyo hwa'maho. O'o, Anɨtu kako hofɨkimo uhumajɨwo'nɨngkiso hwafoho. Oso hofɨkoe syoho iwo'nɨngkohofoso Anɨtu mta'angofoho.
2 A'amu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo hwotoho fewo'nɨngkiso sohwo kako oso yahino wopɨngo olo hwaho lopo nemokosyohumayo'ne Anɨtu ho'nahumentiso somo hwotoho fewo'nɨngkiso hweho. A'amu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hiso'no olo hwaho lopo tohino woma'montonoho.
3 A'amu nto'no humawo'nɨngkohofoso hofɨko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwamne'no iyoho miyonehoho. O'o, a'amu yahino wonyo iwo'nɨngkohofoso hofɨko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo

sohune'no iyoho miyo'njo wohumamo lohoji kɨko honɨngkano nto'nohino
somo tɨfi finɨngkayo. Ose isoso'no hwe engo sohwo kako jɨje yofe
woho'nokuma'mtonoho.
4 Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwo Anɨtuye syoho'njo
hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufo'mahwoso'no kɨko
wopɨngo wohumamonnoho. U kɨko yahino wonyoso yohoji kakine'no
iyoho wakinono. Hwapɨngoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso
siki momokosyohumuyoho. O'o, Anɨtu a'amu honɨngkano wonyo'njo somo
tohino uyo'ne syoho uyɨmentisofoho.
5 Oso'no nakwo nakwoe hwe engo sohumo enjwa'mo wohumano.
Hwapɨngoso peho'neto. Hwapɨngoso hufa'uyoho. Sɨmo'mo nakwo to-
hino momaso'nefoho. I oso'nohinɨ'maho. O'o, nom'ne ole, Anɨtu kako
nakumo huno wopɨngo sɨmeho mo'mo ho'nonahumentiso so'nefoho. Oso
huno wopɨngoso, Wonyo kuyoho monalonehoho. Ose lɨhwasi a'amu
nakwoe hwahopo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwafe honɨngkano
hungkunomo hofiyo'no unɨngkowano.
6 Oseso oso hwapɨngo hufa'uyo so'no hwe engo sohwa hofɨko ham-
niyoho ho'nasiyo'ne joho nalɨkujo'no uyantanoho. Hwapɨngoso oso
a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hofɨko Anɨtuye syoho'njo hwafoho.
Oso'no hofɨkoe syoho so'no umo'nɨngkahonɨngki syoho yokumpohn'nyo
yɨwo'nɨngkohofofoho.
7 Oso'no hwe engo sohwa hofɨko yo'mayo so'no sekumo hamniyoho
joho selɨkujo'no sekwo uyɨmno. U sekwo hofɨkoe hungkunomo haloho
pekuji hofɨkimo enjwa'mo humafɨkuji hofɨkoe yofe foho'nomapmno.
Hwapɨngoso hofɨko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi inɨngkowanehwono honɨngkano neso mno.

8 Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayoso mpe hwangku uloho'mne'eno
lohoji umajo so'no aku komo'no uyo. Aku muyoso wopɨngo'maho. Olo
yahino lomo finɨngkamno. Anɨtu kako sekumo sɨmeho mɨkunɨmposo
sejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo a'amu hopi'nonohino somo sɨmeho
ne'no ne'no uyano lɨkuji ne'no uyɨmno. A'amu fihwo kako a'amu
hopi'nonohino somo sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtuye
honɨngkano hungkunomo nto'no inɨngkowalofoho.
9 Anɨtuye honɨngkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso olenoho.
Kɨko ape mayo yahino osomo wonyo imokohotoho. Kɨko a'amu fon-
jasiyo'eno. Kɨko hufo iyo'eno. Kɨko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi
kumo'nyo'eno. Oso honɨngkano hungkuno hiso'nji nom'ne honɨngkano
hungkuno Anɨtu nejapmmentiso so'nji hwapɨngoso anga'nohinoho. Oso
hwapɨngo ne anga'nohino hiso olenoho. Sɨmeho kɨko inɨwo'nɨngkino
pa'nyoso kɨko nom'ne a'amu hopi'nonohino somo sɨmeho uyo.
10 U a'amu kako sɨmeho nom'ne a'amu somo uyoso sohwo kako hofɨkimo
wonyo mulohofonehoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako honɨngkano
hungkuno hopi'nonohino somo tɨfi nto'no inɨngkunyo hweho.

Nakwo Anɨtuye honɨngkano somo tɨfi nto'no unɨngkowano.

11 Oso'no sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho uyɨmno. Olo sɨkuno
nakwo humalohwono somne'no sekwo huno fɨsyafɨhupmno. A'amu
Anɨtuye yahino wopɨngo somo minɨngkayo'njo yalokwofo soku sekwo
saho fosyawotofo. Filɨkapmno. Jisas kako nakumo asomo netɨmayo'ne
sɨkunoso sawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta mofoneponoho.
Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono uyoma-
honɨngkuhwoni sɨkuno pi'nɨngo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sɨkuno

moiˈwo umoˈnɨmonto mofoneponoho. Oseso nomˈne aˈamumo sɨmeho yokumpohnˈnyo uyɨmno.
12 Sɨkwoˈmjohoso moiˈwo umoˈnɨmontonoho. Iyoho longkonyoso weˈenepi walongkonɨmontonoho. Osoˈno nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨhwasi nakwo Anɨtuye yahino wopɨngo somo unɨngkowano.
13 Osoˈno nakwoe hano emoyoso aˈamu hofɨko hano hinjopo emɨwoˈnɨngkohofo hopaso nakwo honɨngkano ntoˈnohino uyano. Aˈamu hofɨko sɨkwoˈmjohoˈmo humalofoso hofɨko yokumpohnˈnyo yohoˈnontɨfi mijo yokumpohnˈnyo nontɨfi nonilohofontɨfi aˈmohufo yontɨfi hofɨko yoˈmayo yahino wonyo soˈnji syohiˈnyo hutoˈnɨkwoˈmantɨfi yoka hnnontɨfi hofɨko aˈamu nomˈnefe yoˈmayo hoˈyango soˈno hi umoˈnɨwoˈnɨngkohoho. Osoˈno nakwo oso yahino hiso nɨhuˈnahone nohoˈnaofɨhwosi apaˈno miyanehwono.
14 Oˈo, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye yokumpohnˈnyo nomehwasi kakoe yahino wopɨngoˈnohino somo unɨngkohwano. Nakwo nakwoe sɨmeho yoˈmayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nomˈne aˈamufe yahino somneˈno sitofo ulɨkutoho.

1 Aˈamu fihwo kako Anɨtumneˈno huno weˈeˈnohino tɨpemaso sohumo sekwo kakimo ole ulɨkutoho, Kɨko huno kengo kengoˈnjo sohwosi iˈwaho fiyo. Ose ulɨkutoho. Oˈo, sekwo kakimo nutɨmafɨkuji ole ulɨmno, Nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnnonji Anɨtu kakoe yofe wohoˈnomano. Ose ulɨmno. I osoˈno sekwo kakoe huno kengo kengo soˈno yoka ulɨkutoho.
2 Aˈamu fihwo kako Anɨtuye huno engo tɨpemaso sohwo kako yoˈmayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo soˈno kako humaho humawoˈnɨngkiso hwoˈmaho. Oˈo, kako yoˈmayoso tohoˈnohini nɨwoˈnɨngkiso hweho. I hwe fihwo kako Anɨtuye huno weˈeˈnohini tɨpemaso sohwo kako yoˈmayo tongoso humaho humawoˈnɨngkiso hweho.
3 I hwe kako tongo oso yoˈmayoso nɨwoˈnɨngkiso osohwo kako nomˈne aˈamu tongo oso yoˈmayoso manɨwoˈnɨngkiyohofo somo sitofo mulonehoho. I osoˈno oso aˈamu tongo oso yoˈmayoso manɨwoˈnɨngkiso sohwo kako oso aˈamu tongo oso yoˈmayo nɨwoˈnɨngkiso oso huneˈno, Kɨko wonyo hwosoho, ose ulohotoho. Oˈo, aˈamu huhwo sohwaˈu siko Anɨtuye aˈamu hwaˈuyoho.
4 U kɨko aˈamu tɨhwosilo nomˈne aˈamu sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe syoho iyosoˈno kɨko syoho wonyo yalokuno, ose ulɨmontaho. Oˈo, awonoho. Oso hwe huhwo sohumo mokosyohumayo sohwo kako ulɨmontono, Kɨko syoho wonyo yalokuno, wopɨngo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo ulɨmontonoho. Oso paˈnyoso Anɨtuye aˈamu huno kengo kengoˈnjo sofe hwapɨngoso Anɨtuyoho. Oso huhwo sohwafe hwe engo Anɨtu huhwo sohwo kako kakineˈno tɨfi inɨngkayoˈne syoho iyosoˈno hofɨkimo yokumpohnˈnyo umokumontonoho. Osoˈno kako hofɨkimo yokumpohnˈnyo sosofitohmmokosyohumentanɨngkuhwosi hofɨko yokumpohnˈnyo wolohofantɨfeho. Mopɨwahupitnnehofo.
5 Aˈamu fihwo kako huno ole wosyafɨhuˈmontonoho. Olo sɨkuno loso sɨkuno engomnoho. Osoˈno ngko olo sɨkuno losomo Anɨtumneˈno syafɨsyɨˈmo iyoho wohumamo. Ose syafɨsyɨhwosoˈno nomˈne aˈamu sohwo kako ole walɨmontonoho. Sɨkuno hopiˈnonohinoso afaˈnohinofoho. Osoˈno ngko sɨkuno hopiˈnonohinomo Anɨtumneˈno wosyafɨhuˈmonnoho. I osoˈno

sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no syaf+sy+kujo'no An+tu kakoe hunomo noset+hwahwoso'no sekwo osomnohini hmn+ngkamno.

6 A'amu anga'nohino fihwo kako olo s+kuno nje hwe engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne S+kuno Engofoho lonto iwo'n+ngkiso hweho. A'amu nom'nihwo kako yo'mayo tongo oso yo'mayoso n+wo'n+ngkiso sohwo kako kakoe hwe engo sohune'no syaf+syonto n+wo'n+ngkiso hweho. Ou, kako kakoe Hwe Engo An+tune'no jomo ulonto n+wo'n+ngkiso hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'n+ngkiso osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syaf+syonto kako yo'mayoso humaho humawo'n+ngkiso hweho. Oso'no kako huhwo An+tumo isamoyoka ul+wo'n+ngkiso hweho.

7 Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'nyo so'nji oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilohwono.

8 O'o, awonoho. An+tu kako'nohini nakwoe s+kunoso mokosyohumawo'n+ngkisofoho. An+tu kako nakumo songo fosyohumamno ose nelahon+ngki nakwo songo nohumehwasi kakoe hungkunomo un+ngkohwono. U An+tu kako ole naloso, Sekwo poyo pe'n+mno nalososo u nakwo poyo wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo humasoso nakwo An+tuye a'amu'nwoho.

9 K+lais kako poyo pe'nonto apa'no songo l+ka'mentiso oso'no kako a'amu poyo pe'n+mentohofo so'nji nakwo a'amu songo humalohwone hn'nnonjiye Hwe Engo hweho.

10 I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo somo uhwonont+fi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho. Hwangku nakwo An+tuye s+manopo lohof+hwasi nakwoe hungkuno so'no An+tu kako ikwolofonefoho.

11 Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo huhwanji olo so'no mt+'mokumentohofi,

Hwe Engo An+tu sohwo kako ole l+mento, Ngko songo humale sohwo'ni hungkuno nehopi'nohini selalokweno.

Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne umo'n+montonoho.

Hwangku sohonta a'amu hopi'nonohinoso hof+ko nje yofe ho'non+maf+kuji hof+ko ngkine'no hwomtame wontohofant+feho.

Oseso a'amu hopi'nonohinoso hof+ko ngkimo wontant+feho. K+ko An+tu ne hwosoho. Ose wontant+feho.

Ose mt+'mokumentohofofoho.

12 Oso'no nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe yahino iwo'n+ngkuhwone so'no nakwoe An+tumo nakwoe yahino hwap+ngo so'no yoloho wol+jwaofantanoho.

Nakwo a'amu An+tumo s+meho uy+wo'n+ngkuhwone hn'nwiye yahinoso a'amu An+tu mne'no huno we'e unyo somo wonyo umokuhwaloho.

13 Nakwo a'amu An+tumo s+meho uwo'n+ngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu hof+koe yahino kengo kengo'njo somne'no huno wonyo nosyof+sy+hwaloho. O'o, nakwo huno ole wosyof+syano. Ngko olo yahino loso i'me'no nom'ne a'amuso hof+ko nonehon+ngkuji hof+ko nje yahino homo somo wonyofoho ko l+kuji hof+ko nn+ngkap+kuji hof+koe huno wonyo imokin+fitnnoho l+'mo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yo'mayo iwo'n+ngkohe so'no a'amu nom'neso hof+ko An+tuye hon+ngkano mta'ni p+wahupitnnoho l+'mo oso hiso apa'no mimnehono.

14 Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo entɨhwamaso so'no ngko huno
nto'no ole niyohoho. Yo'mayo Anɨtu nakune'no nonyo wosopayo
ho'nahumentisoso fehohnjo wonyo'njo ho'nahumentiso'maho. O'o,
wopɨngo'nohinifoho. I oso'no hwe fihwo kako huno ole syofɨsyalofoho.
Ngko olo hiloso nɨmeso nje honɨngkanoso wonyo umo'nɨmontonoho. Kako
huno ose syafɨsyososo u kako noso'manji kakoe honɨngkano hiso nɨhu'no
wonyo umo'nɨmtonoho.
15 U kɨko yo'mayo wosopayo nɨwo'nɨngkino somo nom'ne a'amu hofɨko
nokohonɨngkuji hofɨkoe sɨmeho tango uyoso'no u kɨko oso wosopayo hiso
ne'no nonji oso a'amu homo somo kɨko sɨmeho muyalokuyohino. Kɨlais
kako oso a'amu homo somne'no asomo utɨmayo'ne poyo pe'nɨmentiso
oso'no kɨko oso wosopayo hiso ne'no nonɨngkiji kɨko nom'ne a'amumo
wonyo umokohotoho.
16 Kɨko yo'mayo yahino iwo'nɨngkino so'no wopɨngofoho huno ose
kihwoso'no a'amu nom'neso hofɨko kikimo nokohonɨngkuji wonyofoho
kilɨkujo'no kɨko oso yahino hiso apa'no yohotoho.
17 Nakwo Anɨtumo enjwa'mo humalohwone hn'nwi nakwo peho'no
humalohwono. Yo'mayo nonyo wosopayo nyo'netaho. Yo'mayo
mijo nyo'netaho. O'o, ose'ne'maho. Nakwo Anɨtumo enjwa'mo
humalohwone hwapɨngoso olenoho. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo
nakwoe sɨmeho mo'mo humaso so'no kako honɨngkano nto'no
inɨngkayo so'no nefo'mawo'nɨngkisofoho. Kako nakwoe sɨmeho
pompenjiyo ifɨsyonamofɨwo'nɨngkisfoho. Kako nakwoe sɨmeho
wopɨngo namokuwo'nɨngkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo
wopɨngo'nohini ulohofano.
18 A'amu ose iwo'nɨngkiso sohwo kako Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo ne
hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no Anɨtu kako kakoe sɨmeho wopɨngo
umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohumo uhwonontɨfi hwe
wopɨngo hweho lalokwofo.

19 Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no
wosyofɨsyano. Nakwo sɨmeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe sɨmeho
afa namokuwo'nɨngkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo
yahino nakwo a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkuhwone hn'nwiye
sɨmeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyo'neso uyano.
20 A'amu huno kengo kengo'njo sofe sɨmeho mo'mo Anɨtu kakoe yahino
wopɨngoso utɨhwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso
hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso
nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'nɨmontonoho. A'amu fehohnjoso
ose syofɨsyalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo
wosopayo yo'mayo tongoso Anɨtu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho.
I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho hu-
mawo'nɨngkohofo somo nakwo nɨkwato lohofasoso a'amu hiso hofɨkoe
hunoso wonyo imo'nɨngkuhwoso'no u hofɨkoe sɨmeho mo'mo Anɨtu syoho
yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo
hi'nnonji honɨngkano wonyomo unɨngkowantanoho.
21 Huno wopɨngoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo nɨwo'nɨngkoheso
yo'mayo mijo nɨwo'nɨngkoheso yo'mayo yahino iwo'nɨngkoheso oso'no
nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko
lɨhwosi ngkimo nnɨngkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho lɨ'mo
ngko kako'nji nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso
huno hiso wopɨngofoho.

22 Oso yo'mayo yahino hiso'no Anɨtu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso
sikoe'nohinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lɨjwaofohotoho. Kɨko
yo'mayo yahino iwo'nɨngkinoso yo'mayo nonyo wosopayo nɨwo'nɨngkino
so'no jɨje sɨmehoso wonyofoho mahnnyo'manji kɨko sɨmonyo fiyo.
23 A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo yahino
iyoso'no wonyofoho ko lɨhwosi yoso sohwo kako yahino wonyo'njo
hweho. Hwapɨngoso yo'mayo iwo'nɨngkuhwone so'no nakwo sɨmeho
anga'nohino'nji ole syafɨsyɨwo'nɨngkuhwono. Olo yahino loso
nto'nohinoho. Ose syofɨsyontani iwo'nɨngkuhwoneso oso yahinoso wonyo
anefoho. I nakwoe sɨmehomo huno hufa'uyo'njo'manji u oso yahino hiso
yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kɨlaisɨye yahinomo unɨngkowano.

1 Nakwo Anɨtuye huno engo tɨpema'nyo hn'nwi nakwo nom'ne a'amu
Anɨtuye huno we'e'njo somo yokumpohn'nyo utofano. Oso a'amu homo
somo yo'mayo tango hofɨkimo u'masoso hofɨko'nohini intofoso hopo'maho.
Nakwo hofɨkimo ufo'mano. Nakwo nakwoe yo'mayo yahino osomnohini
huno syafɨhu'nɨngkuhwaloho.
2 Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe humayo'nohini
somne'no huno syofɨhu'nɨngkuhwaloho. O'o, nakwo a'amu hopi'nono
Anɨtumo sɨmeho unyo somo ufo'mano. Oseso nakwo hofɨkimo
ufo'mehwaso'no hofɨko Anɨtuye yahino wopɨngo ne somo inɨngkakuji
hofɨko yokumpohn'nyo wolohofantɨfeho.
3 Oso'no nakwo huno nayohoho. Kɨlais kako kakoe humayo so'no
syafɨhu'nɨmentiso'maho. O'o, kako nakune'no syonafɨsyonto hwa-
hopo pmmentisofoho. Kɨlaisɨye yahino hiso'no hohonta a'amu Anɨtuye
hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,
A'amu kikine'no hungkuno wonyo kilɨfijoso oso hofɨkoe wonyo hungkuno
huhwo sohwo ngkimo ifehu'mokanɨsyohoho.
Oso hungkuno hiso Kɨlaisɨmne'no mtɨ'mokumentohofofoho.
4 Oso a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko
oso hungkuno hopi'nono hiso nakwo Anɨtumne'no huno tɨpemayo'ne
mtɨ'mokumentohofofoho. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohn'nyo
nasosofitofo'nefoho. Oso'no nakwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo loho-
fontani nakumo Anɨtu asomo netɨmayo'ne hontohumalohwono.
5 Anɨtu kako nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofo'ne sohwo kako
nakwo yokumpohn'nyo lohofo'ne nefo'mawo'nɨngkiso hweho. Oso'no
kako nakumo Kɨlais Jisasɨye hunomnohini nehopi inɨngkohwasi oso
huno homo somnohini aho yokumpohn'nyo kemokosyohumayo'ne
wonefo'ma'montonoho.
6 Oseso sekwo sɨmeho afa inɨngkuji sekwoe huno anga'nohino so'nji
sekwo Anɨtuye yofe foho'nomapmno. Oso Anɨtu huhwo sohwo kako
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohweho.

Kɨlais kako Jutafe temtitofo osomnohini ufo'mawo'nɨngkiso'maho. O'o, temtitofo hopi'nonohino somo ufo'mawo'nɨngkisofoho.

7 Jisas Kɨlais nakumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne netɨma'mentiso hopaso
nakwo nom'ne a'amu huno engo'nji huno we'e'njo somo sɨmeho afa
inyo'ne utɨmano. Oso'no nom'ne a'amuso hofɨko nakumo nahonɨngkuji
Anɨtuye yofe woho'nomantɨfeho.

8 Hohonta Anɨtu a'amu Juta sofe ajuyohwosamo hungkuno uyɨmentiso
so'no Kɨlais kako oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne a'amu Jutafe syoho
ulohofiyo imo'nɨmentisofoho.
9 Oso'nohinɨ'maho. O'o, Anɨtuye hitoho engoso a'amu temtitofo
kengo kengo hi'njimo ifehu'mokasyɨhwosi hofɨko hi Anɨtumo sɨmeho
wopɨngo uyɨfitnne'ento Jisas pmmentisofoho. A'amu Anɨtuye hungkuno
mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,
Oseso ngko jɨje hungkunoso a'amu temtitofo kengo somo ulɨmonnoho.
Ngko jɨje yofe ho'nomayo'ne ta walɨmonnoho.
10 Nom'nepo ole mtɨ'mokumentohofi,
Sekwo a'amu temtitofo kengo sɨkunonji sekwo a'amu Juta Anɨtu se-
hwosopo'mentiso osɨkunonji sekwo Anɨtumne'no sɨmonyo fiyɨmno.
11 Nom'nepo ole mtɨ'mokumentohofi,
Sekwo a'amu temtitofo kengo soku sekwo Anɨtuye yofe foho'nomapmno.
I a'amu hopi'nonohino soku sekwo Anɨtuye yofe engoso foho'nomapmno.
12 Nom'nepo Aisaiya kako Kɨlaisɨmne'no ole mtɨ'mokumento,
A'amu fihwo Juta mta'ango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mta'ni
Hwe Engo imo'nonefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso
temtitofo kengo sofe Hwe Engo hweho.
Hofɨko kakimo sɨmeho uyɨkujo'no hofɨkimo asomo utɨmayo'ne wohonto-
humantɨfeho.
Aisaiya ose mtɨ'mokumentisofoho.
13 Oso'no Anɨtu kako nakwoe sɨmeho hi'ntnnono uyo'neso hwapɨngo
hweho. Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone sohumo
kako nakumo asomo netɨmayo'ne hontohumalohwono. Oso'no sekwoe
sɨmeho wopɨngo so'nji sekwoe sɨmeho pompenjiyo so'nji Anɨtu kako engo
wosejapono. Oso'no sekwo Anɨtuye Towahunofe yokumpohn'nyo no-
mafɨkuji yo'mayo Anɨtu sekumo wopɨngo waseloho'mo selɨmentiso so'no
sekwo sɨmonyo fiyɨmno.

Poul kako Anɨtuye syoho iwo'nɨngkiso so'no kako sɨmonyo imentisofoho.

14 U nje a'amu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo Anɨtuye
yahino wopɨngo so'nji kakoe huno engo notɨpemantɨfi sekwo Anɨtuye
hungkuno wopɨngoso lutɨhunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo
hofiyo loho'nalokwofo.
15 I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semtɨ'mokiyalokwe loso sekwoe
huno somo huno sefohotofo'neso ngko hungkuno yokumpohn'nyo se-
lalokweso ngko olo hungkuno hiloso mtɨ'mokalokwe so'no ngko iyoho
mannyofoho. Hwapɨngoso Anɨtu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo
hiloso ntapmmentisofoho.
16 Oseso ngko Kɨlais Jisasɨye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekwo
a'amu temtitofo kengo sokune'no Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne syoho hopa
yonji ngko kakoe hungkuno wopɨngoso selalokweno. Ngko olo so'no
nɨmo'nɨngkohoho. A'amu temtitofo kengo kengoso hofɨko Anɨtumo
u'mayo'ne nɨmo'nɨngkohoho. Anɨtu kakoe Towahuno wopɨngo sohwo
a'amu homo somo wopɨngo umokahonɨngkuhwosi Anɨtu kakoe sɨmehoso
wopɨngo umo'nɨmontonoho.
17 Ngko olo syoho Kɨlais Jisasɨ'nji Anɨtumne'no yalokuhwoyo so'no ngko
sɨmonyo yalokweno.
18 I oso'no ngko yo'mayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'nɨngkohe
so'no maselɨmnehono. O'o, yo'mayo syoho Kɨlais kako'nohini iwo'nɨngkiso

so'no a'amu temtitofo kengo kengoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo haloho pentɨfi tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofo so'no waselɨmonne'no yohono.
19 Kɨlais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo itɨhwayo'ne ntopahonɨngki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso Anɨtuye Towahuno sohwo ngkimo nɨfo'mahonɨngki ngko Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso ango Jelusalem mta'ni ema'mentoheso ango homo homo ne'no ulɨmɨwenji hwaho Ililikom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohefoho. O'o, Kɨlaisɨye hungkuno hopi'nonohinoso umentohefoho.
20 Ngko olo so'no nɨmo'nɨmentisofoho. A'amu ango kengo kengo'mjo somo Kɨlais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wopɨngoso lɨku'mofo'ne nɨmo'nɨmentisofoho. Nom'ne a'amuso hofɨko Anɨtuye hungkunoso nto lutɨhwafijo somo oso a'amu homo somo ngko apa'no molutɨhwamnehono.
21 O'o, a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mtɨ'mokumento,

A'amu hofɨko kakine'no mupa'nyo'njoso hofɨko upo'nantɨfeho.

Oso'no hofɨko kakoe hungkunoso nupa'nɨngkuji hofɨkoe hunoso ito'no uyɨmontonoho.

Aisaiya ose mtɨ'mokumentisofoho.

Poul kako a'amu Loum somo uhwonɨ'mo osopo nta'ni hwaho Sɨpen osopono wamo lɨmentisofoho.

22 Oseso ngko sekwoe ango sopono wose'ma'monji ko yontnneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo nɨkilojɨpeehonɨngki ngko sekumo mose'maso'njo imentohefoho.
23 Soswo pi'nɨngo engo somo ngko sekumo wose'ma'monji imote sohwo'ni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moi'wo esojwao'maleno. Oso'no olohonta ngko sekumo wose'ma'monnoho.
24 Oseso ngko sekumo sɨmo'mo sehonɨ'mo tɨfi sohonta ngko hwaho nom'ne Sɨpen sopono wamonnoho. I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo nohumahm'mo nje sɨmeho wopɨngo kaki'no wanɨmo'nono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho Sɨpen honɨngkanoso ntɨhwafɨkujo'no ngko wamonnoho.

25 I oso'no sɨmo'mo ngko Anɨtuye a'amu Jelusalem humayo yo'mayo umofonyo inyo somo hamniyoho yo'mayoso wosɨyohojamonnoho.
26 A'amu Masetouniya so'nji Ngkɨlik so'nji hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofoso hofɨko hofɨkoe yo'mayo yo'mayoso nuhu'mokontɨfi Anɨtuye a'amu Jelusalemmjo somo hofɨko yo'mayo so'no umofonyo iwo'nɨngkohofo somne'no ufo'mayo'ne hungkuno nano mtito'malofofoho.
27 Oso a'amu somo fo'mayo'ne mtito'malofoso wopɨngofoho. Oseso sɨmo'mo a'amu Jelusalemmjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno upa'nontɨfi hofɨko a'amu temtitofo kengo somo hofɨkoe huyo'mangomo ufo'mayo'ne hofɨko a'amu Anɨtuye hungkuno ujo'ne uhwatɨmentohofofoho. Oso'no a'amu temtitofo kengoso hofɨko olohonta a'amu Jelusalemmjo somo aku ufo'mayo'ne yahinoso nto'nohinofoho.

28 Yo'mayo ho'yango oso a'amu hiso hofɨko hu'mokahinnyoso ntopahonɨngkofi ngko Jelusalemmjo a'amu sofe ahomo woho'nahumonne'no yohono. Oso syoho hiso moi'wo esojwaohm'mo ngko sekwoe ango sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho Sɨpen osopono wamonnoho.

29 Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko sekumo se'ma'meso u Kɨlais
kako nakumo wopɨngo nalohofɨhwoso'no nakwo wonyoangkafo wohu-
mantanoho.
30 U nje a'amu soku, ngko olo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Nakwoe Hwe Engo
Jisas Kɨlais osohwo kako nakumo wopɨngo naloho'mentiso so'no kakoe
Towahuno Wopɨngo sohwo nakwoe sɨmeho mo'mjo somo ujo entohojwo
nasɨwo'nɨngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo Anɨtu kako ngkimo
nɨfo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ulɨmno.
31 A'amu hwaho Jutiya humalofoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo
hwotoho fewo'nɨngkohofo somne'no sekwo huno syafɨsyɨkuji, u oso
a'amuso hofɨko Poulɨmo tohino uyɨfitnnoho lɨkuji oso'no sekwo ngkimo
nɨfo'mayo'ne Anɨtumo jomo yokumpohn'nyo ulɨmno. Oso hamniyoho
yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko Jelusalemne'no nomotasɨ'me'no
hofɨko nuhwonɨngkuji hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkuhwoso'no
womantɨfeho. Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ulɨmno.
32 Oseso Anɨtu kako olo so'no umo'noso'manji ngko sɨmeho wopɨngo'nji
nose'mahm'mo sekwo'nji ngko usijo'no we'enehwo nohumahm'mo ngko
nje huyo'mango yokumpohn'nyo woma'monnoho.
33 Anɨtu kako nakwoe sɨmeho pompengo ifisyonafɨwo'nɨngkiso
hwapɨngo sohwo kako sekwo a'amu hopi'nonohino sokunonji wohumano.
Nehopeho.

16

Poul kako hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo nje a'amu kuyoho ulɨmentisofoho.

1 Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Senɨkɨliya oso ponjoso hofɨko
Anɨtu ne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo ufo'mawo'nɨngkisosi kako
sekumo se'mahwoso'no sekwo kakimo wopɨngo ulohopmno.
2 Oso a'mu Fipi kako Anɨtuye syoho ulohofiyosi kako sekwo'nji humah-
woso'no kako Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sek-
woe senampi ne pa'nyo umo'nono. Sekwo kakimo wopɨngo ulohofɨkuji
umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo ihwoso'no sekwo
kakimo ufo'mapmno. Hwapɨngoso kako hwe moya'mi pi'nɨngo engo somo
ufo'manto ngko huhwo'nɨmo nɨfo'mawo'nɨngkisiyoho.
3 Oso a'mu Pɨlisila'nji kakoe hwehwo Akwila'nji osiya'u'nji siko
ngko'nji Kɨlais Jisasɨye syoho afa'nono iwo'nɨngkuhwone ya'uyoho. Oso
hisiya'umne'no nje a'amu ya'uyoho ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo
njimno.
4 Siko ngkimo nɨfo'ma'mentisiyo so'no a'amu nom'neso hofɨko sikimo
wofonjosyano lahonɨngkofi siko poyo imo'nyo'neso siko iyoho miyo'njo
imentisiyefoho. Oso'no ngko'nohini isamoyoka mulalokuyohono. O'o,
a'amu temtitofo kengo kengo hopi'nonohinoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho
uyalokwofoso hofɨko osiya'umo isamoyoka mɨkunɨmposo ulalokwofo.
5 Oso a'mu siya'uye ango somo a'amu hofɨko Anɨtumne'no
uhu'mokuwo'nɨngkohofo osomne'no nje a'amufo ulalokweno. Sekwo
hofɨkimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje a'amu ne hweho. Osohwo kako
hwaho Esiya sopo humanto kako a'amu Anɨtumo sɨmeho muyo'njo sohonta
kako kaki'no uyɨmentisofoho. Oso a'amu sohune'no nje a'amu hwosoho
ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno.

6 Oso nomˈne aˈmu Maliya hnneˈno ngko nje aˈamuyoho ose ulalokweno.
Osoˈno sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohnˈnyo engo yonto
sekumo sefoˈmaˈmentisofoho.
7 I nomˈne hwe hufaˈu temtitofo Juta oso mtaˈango Antɨlounikasɨˈnji
Juniyas ntnneˈno ngko nje aˈamu hwaˈuyo ulalokweno. Osoˈno sekwo
sikimo njimno. Siko ngkoˈnji impoˈangomo humamotohwonefoho. Oso
huhwo sohwaˈuye yofeso aˈamu *apousel* soˈnjo ajwo sopo weho. Osohonta
ngko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono muyo sohonta siko Kɨlaisɨmneˈno
sɨmeho kakiˈno uyɨmentisiyefoho.
8 Hwe nomˈne Ampɨliyetas oso huneˈno nje aˈamuhwe ulalokweno.
Sekwo kakimo njimno. Kako nje aˈamu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe
Hwe Engo sohuneˈno sɨmonyo yalofoho.
9 Ngko Upanos neˈno nje aˈamu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.
Kako ngkoˈnji Kɨlaisɨmneˈno syoho afaˈnjo hwoyaˈyoho. Osohumo ulɨkuji
Sɨtekis oso huhumo ulɨmno. Ngko kakineˈno nje aˈamu hwe ulalokweno.
10 Ngko hwe nomˈne Apelisɨneˈno nje aˈamu hwe ulalokweno. Sekwo
kakimo nje aˈamu hwe kilalofoho njimno. Kako Kɨlaisɨye hungkunomo
ntoˈno inɨngkowalofoho.
Hwe nomˈne Alisɨtoupɨyulas montohwamneˈno nje montohwafo ulalok-
weno. Sekwo hofɨkimo njimno.
11 Hwe nomˈne nje temtitofo mtaˈango Heloutiyan oso huneˈno ngko nje
aˈamu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.
Hwe nomˈne Nasisas montohwamneˈno ngko nje montohwafo ulalok-
weno. Sekwo hofɨkimo njimno. Hofɨko nakwoe Hwe Engo sohumo sɨmeho
uyalokwofo.
12 Oso aˈmu hufaˈu Tɨlaifinaˈnji Tɨlaifousaˈnji siko Anɨtumneˈno syoho
yokumpohnˈnyo yalokusiyo. Oso faˈuneˈno nje aˈamu faswo ulalokweno.
Sekwo sikimo njimno.
I nomˈne aˈmu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo
sohwoe syohoso yokumpohnˈnyo iwoˈnɨngkisiyoho. Oso hisi neˈno ngko
nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.
13 Oso hwe Lufos oso huneˈno ngko nje aˈamuhwe ulalokweno. Sekwo
kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Kɨlaisɨmo tɨfi
inɨngkawowoˈnɨngkiso hweho. Konaˈwohi hi osenohinoho. Oso hisi kako
nekwoe naˈuyoho.
14 Ngko oso hwe Asinɨkɨlitos, Fɨlekounyo, Hemesɨyo, Patɨloupasɨyo,
Hemasɨyo, oso hwanji nomˈne aˈamu huhwo sohwanji humalofo so-
hwamneˈno nje aˈamuhwafo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo njimno.
15 Ngko oso aˈamu Filoulokos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas,
nomˈne aˈamu Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofoso hofɨkoˈnji humalofo
oso hwamneˈno ngko nje aˈamu hwafo ulalokweno. Sekwo hofɨkimo
njimno.
16 Sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohino soku, sekwo nomˈne aˈamu
hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo soˈnji noswoˈnɨngkuji osopo
nuhuˈmokohumafɨkuji aho poˈnɨmno. Aˈamu hopiˈnono hofɨko Jisas
Kɨlaisɨmo sɨmeho uyalokwofoso hofɨko sekumo nakwoe aˈamu kuyoho
selalokwofo.

Sekwo aˈamumo wonyo imokiyoˈnyo somneˈno iˈwaho ntoˈno fiyɨmno.

17 Nje aˈamu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohotoˈmonneˈno
yohono. Anɨtuye hungkuno sekwo upaˈnɨwoˈnɨngkohofo somo
aˈamu fehohnjoso hofɨko hwotoho fentɨfi aˈamu Anɨtumneˈno

uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo husilo husilofo wolohofantɨfi lohofalokwofo. Osomne'no sekwo i'waho nto'no fiyɨmno. Hofɨko Anɨtuye a'amu ne somo honɨngkano hwasyo osomo ipemotowalokwofo.

18 Hofɨko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye syohoso miyalokuyohofo. Yo'mayo wonyo hofɨkoe sɨmeho umo lonte somo inɨngkowalokwofo. A'amu honɨngkano wonyo osomne'no mosyafɨsiyo'njo osomo hofɨko hungkuno wopɨngoso afofo'nji ulontɨfeso hofɨko hwasyo honɨngkanomo ipemotawowo'nɨngkohofofoho.

19 Sekwo Anɨtuye hungkunomo inɨngkawentɨfi yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no a'amu ango'meemjoso nto upa'nɨmentohofofoho. Oso'no ngko sekune'no sɨmonyo yalokweno. Ngko olo somne'no nɨmo'nɨngkohoho. Sekwo yahino wopɨngo somo tɨpemafɨkuji osomnohino finɨngkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno apa'no nosyafɨsyɨkutoho.

20 Anɨtu kako nakwoe sɨmeho somo pompengo imokiyo hwapɨngo sohwo kako we'enepi Setenɨmo nɨhu'nahone hwotoho fehwosi kakimo sekwoe sɨfɨlaku'nyo'mo uhumatɨ'montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako sekumo wopɨngo waselohofono.

A'amu Poulɨ'nji humamentohofoso hofɨko a'amu Loummjo somo nakwoe a'amufoho ulɨmentohofofoho.

21 Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono iwo'nɨngkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo selalofoho. A'amu nom'ne hofɨko nje temtitofo mta'ango sohwa Lusiyoasɨyo Jesounɨyo Sousipata oso hwanji hofɨko nakwoe a'amu hwafo selalokwofo.

22 Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango mta'ni olo hungkunolo ntahonɨngki ngko sekune'no semtɨ'mokiyalokwe sohwo'ni ngko Anɨtumo sɨmeho uyonji olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.

23 Ngkaiyos kako sekumo nje a'amufo selalofoho. Ngko kakoe angomo humentanɨngko wopɨngo nɨmokosyohumaho. A'amu kakoe angomo Anɨtune'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo kako hofɨkimo wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkisofoho.

Elasɨtos sohwo kako olo ango loponjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa hofɨkoe iyoswo hamniyoho'njo yo'mayoso nto'no emokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Oso hwo'nji nenɨngkwa'wehwo Kwatosɨ'nji siko sekumo nekwoe a'amufo selalokusiyo.

24 [Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako kakoe yahino wopɨngoso sekwo hopi'nonohino sokumo ufehu'mokasesyono. Nehopeho.]

Nakwo Anɨtuye yofe woho'nomano.

25 Ngko Jisas Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo losetɨhwawo'nɨngkoheso Anɨtu kako oso hungkuno hiso'nji sekumo yokumpohn'nyo sesofitofoso hoponoho. Oso hungkuno hiloso hohonta hiyaso'mo wo'mojoso olohonta Anɨtu kako utɨhwa'nyopo ujo mehontojwahumasofoho.

26 Anɨtu kako songo ne'no humaso osohwo kako a'amumo hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa hofɨko olo hungkuno homo losomo ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofofoho. Oso'no olo hungkuno hilo so'no Anɨtu kako syoho hiso nejopahonɨngki nakwo sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofo hopi'nonohinoso hofɨko oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojo so'no huno uyahonɨngki hofɨkoe hunoso ehohosɨhumentisofoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofɨko oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji kakoe yahino wopɨngo somo nuhwonɨngkuji tɨfi unɨngkapɨfe.

27 Oso Anɨtu huhwo sohwo kakoˈnohini huno hwapɨngoˈnjo hweho. Yoˈmayo kakoe hwomu Jisas Kɨlais nakuneˈno naloho'mentiso osoˈno nakwo Anɨtuye yofe engolopohamo wohoˈnomehwano.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso A'amu Koulin somne'no Poul Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo sɨmo'mjo loso a'amu Koulin somne'no Poul mtɨ'mokumentisofoho. Tajo ango Koulin i'mofapeso kako apa'no Anɨtuye hungkuno liku'meefo syoho'ne wento mtɨ'mokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwila'nji Pɨlisila'nji nohumantɨfi hwapɨfe ango syoho yontɨfi Anɨtuye hungkunoso liku'meeo'motofofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta fehohonjo'nji a'amu Ngkɨlik pi'nɨngo engo so'nji sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto Anɨtuye hungkuno ne'no lontanɨngki soswo anga'no hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo antɨme we'epo'maho. O'o, antɨme engo mɨkunɨmposoponoho. Oso ango hopo sopone'no Poul kako sɨmeho tango'nji mtɨ'mokumentisofoho. Oso sɨmeho tango iyo hwapɨngoso olenoho. Iyoswo anga'no sɨmo'mo mtɨ'mokuyahotɨmentisoso imo'nao'mentiso so'ne olo iyoswo tɨfi'njo lofosofa'u 1 Koulin'nji 2 Koulin'nji imo'nɨmentisiyefoho. Poul iyoswo Koulinne'no mtɨ'mokuyahojiyoso hufa'u sɨhunefoho. I oso'no olohonta iyoswo anga'nohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesos humanto mtɨ'mokumentisofoho. Paul olo iyoswo mtɨ'mokiyo hwapɨngoso olenoho. A'amu Jisasɨmo inɨngkunyo Koulinjoso Poulɨmo yo'mayo yo'mayo so'no ulohonɨmentohofo so'no Poul kako aku hofɨkine'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olohonta iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi nakwo tɨfi unɨngkohwano.

1 Anɨtu kako ngko Poulɨ'nɨmo nɨhwosopo'mentisoso Jisas Kɨlaisɨye hungkuno a'amu somo lɨku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentiso sohwo'nnonji nenɨngkwa'wehwo Sousɨtenisɨ'nji
2 nekwo nohumentai sekwo a'amu ango Koulinjo sokune'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokuhwoyo. Sekwo Kɨlaisɨmo ufohi'nontɨfi kakoe a'amu ne imo'nɨmentohofofoho. Oso hiso'no Anɨtu kakine'no sekumo sehwosopo'mentisofoho. Sekwo'nohinɨ'maho. O'o, hwe moya'mi ango'meemjo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo jomo ulɨwo'nɨngkuhwone hn'nɨmo nahwosopo'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwiye Hwe Engo nɨhu'no anga'nohino hweho.
3 Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako Anɨtumo oso a'amu homo somne'no isamoyoka ulɨmentisofoho.

4 Kɨlais Jisas kako sekumo wopɨngo seloho'mentiso so'no ngko engolopohamo sekune'no huno syasyefɨsyonji Anɨtumne'no isamoyoka ulɨwo'nɨngkohefoho.
5-6 Nakwo Kɨlaisɨye hungkuno selɨmentɨhwone so'no oso hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantɨfi sekwo Kɨlaisɨmo ufohi'nɨngkahonɨngkofi kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wopɨngo so'no huno

tɨpemantɨfi sekwo nom'ne a'amu somo lutɨhwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.
7 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako utɨhwa'nyopo asomo peso'no sekwo nohontohumentanɨngkofi Anɨtu sohwo kako kakoe yo'mayo wopɨngoso sejopalofoho. Kakoe wopɨngo somne'no sekwo umofonyo mifitnnehofo.
8 O'o, Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sekumo sesosofito-fontanɨngkuhwosi sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohofontanɨngkuji sekwoe sɨkunoso moi'wo umo'nɨmontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye Sɨkuno Engo kako asomo poso sohonta sekwo wonyo ane lohofɨkuji wonɨmango masenonehoho.
9 Anɨtu kako kakoe Hwomu Jisas Kɨlais nakwoe Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji sɨmeho afa inyo'ne nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nakwo Kɨlaisɨ'nji majopohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho. Oso hiso'no ne imokiyo'neso Anɨtu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso mɨkwesyafɨsyonehoho. O'o, awonoho.

A'amu Koulin hofɨko Anɨtune'no uhu'mokumotofoso hofɨko husilo husilofo loho'mentohofofoho.

10 U, nje a'amu soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselɨmonne'no yohono. Sekwo upa'nɨmno. Sekwo yoka hnnontɨfi husilo husilofo loho'malofoso moi'wonoho. Sekwo apa'no oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo apa'no nuhu'mokukuji hungkuno afa'nohino filɨkuno huno anga'no'nohini fɨsyafɨhupmno.
11 U nje a'amu soku oso ape Kɨlouwe siye ango'mta'ango a'amu nopontɨfi ngkimo ole ntɨmalofi, A'amu Koulinɨso hofɨko yoka hnnalokwofo. Ose ntɨmalofofoho.
12 Ngko sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo selalokweno. Sekwo huno kengo kengo syafɨsyontɨfi a'amu fehohnjo soku ole lalokwofo, Nakwo Poulɨye yahinomo inɨngkowalokuhwono. Nom'ne soku sekwo ole lalok-wofo, Nakwo Apoulousɨye a'amu'nwoho. Nom'ne a'amu soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Pitaye hungkunomo inɨngkowalokuhwono. I, a'amu nom'ne soku sekwo ole lalokwofo, Nakwo Kɨlaisɨye a'amu'nwoho. Ose lalokwofo.
13 Pipineto. A'amu pi'nɨngo engo hofɨko sekwoe wonyomne'no pe'nɨmentohofotaho. Ngko Poulɨ'ni iyo hwojiyafɨku'nnyopo sekwoe wonyomne'no lape'nɨmaleno. O'o, sekwo huno seyohoho. Kɨlais kako'nohini sekwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentisofoho. I hofɨko ngkine'no mijo kiyosema'malofotaho. O'o, Kɨlaisɨmne'nohini sekumo mijo kiyosema'malofofoho.
14 Ngko sekwo'njo sopo mijo kiyomayoso a'amu pi'nɨngo'maho. O'o, Kɨlisɨposɨ'nji Ngkaiyasɨ'njimnohini mijo kiyoma'maleno. Oso'no ngko a'amu hufa'u hwa'umnohini mijo kiyoma'mentohe so'no Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.
15 Oso'no a'amu pi'nɨngo engoso hofɨko ole malɨfitnnehofo, Poul kako nakumo mijo kiyonema'mentiso so'no nakwo Poulɨye a'amu'nwoho. Ose malɨfitnnehofo.
16 U, ngko nom'ne a'amu sohune'no syafɨsyohono. Sɨtefanosɨye a'amu oso hwanjimo ngko mijo kiyoma'maleno. U, ngko nom'ne a'amu somo mijo kokiyoma'mentohono. Awolɨkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno so'no peho'no selalokweno.

17 Kɨlais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso montapmmentiso-
foho. O'o, ngkimo kako a'amu somo kakoe hungkuno lutɨhwayo'ne syoho
ntapmmentisofoho. A'amu huno'njo sohwa hofɨko hungkuno sawemo
lutɨhwawo'nɨngkohofo hopaso ngko hungkuno molutɨhwamnehono. O'o,
Kɨlais kako iyo hwojiyafɨku'nnyomo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso
so'no a'amu huno nto'no mosyafɨhupitnnoho lonji ngko a'amufe huno
nto'no ehohosasiyo'ne hungkuno tɨfo tɨfo lutɨhwawo'nɨngkohe hwo'nyoho.

Nakwo Kɨlaisɨmo uhwonontani uhwonɨmentɨhwoneso nakwo Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopɨngo so'nji nto uhwonɨmentɨhwonefoho.

18 A'amu Anɨtumo minɨngkayo'njo iwo'nɨngkohofoso hofɨko Kɨlais
nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafɨku'nnyomo poyo pe'nɨmentiso
so'no upa'nontɨfi hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo, oso hungkuno
lɨwo'nɨngkohofoso hwayohosi hungkunofoho. Ose syofɨsyalokwofo.
I, oseso nakwo a'amu Anɨtu kako nakumo asomo netɨmayo'ne'no
hontohumentani nakwo huno ole nayɨwo'nɨngki, Kɨlais kako nakwoe
wonyo'ne iyo hwojiyafɨku'nnyomo poyo imo'nɨmentiso sohune'no Anɨtu
kako kakoe yokumpohn'nyo netɨhwamentisofoho.

19 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko
a'amu Kɨlaisɨmne'no nakwolaho lɨwo'nɨngkohofo somne'no ole
mtɨ'mokumentohofi,

Anɨtu ole lɨmento, A'amu hwahoponjoso hofɨko hofɨkoe yokumpohn'nyo
so'nji Anɨtumo u'mayo'ne'entɨfi huno uyalokunjo oso a'amuso
hofɨkoe huno somo ngko wonyo umokumonnoho.

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji lɨwo'nɨngkohofoso hofɨko
Anɨtumo u'mane'entɨfi honɨngkano pi'nɨngo pi'nɨngo hofɨkoe huno
mta'ni imofɨwo'nɨngkohofo somo ngko wae weeo'monnoho.

Anɨtu ose lɨmentisofoho.

20 A'amu Anɨtumo minɨngkayoso hwahoponjo somne'nohini huno
syafɨsyɨwo'nɨngkohofoso hofɨko ole lɨwo'nɨngkohofi, Nakwo huno'njo
hn'nwi nakwoe huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutɨhwane'entɨfi
syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amumne'no Anɨtu kako kakoe a'amu
ne hn'nyumo ole netɨhwamento, Olo hwaho loponjo hunoso wonyo hwayo
hohnjofoho. Oso'no a'amu kako olo hwaho loponjo huno somnohini
syafɨsyɨwo'nɨngkiso sohwo kakoe huno neso mauyoho.

21 I oso'no Anɨtu kako huno hwapɨngo'njo sohwo kako olo honɨngkanolo
imo'mentisofoho. A'amu hofɨko Anɨtumo u'mano lɨkujoso hofɨko hofɨkoe
huno mta'ni Anɨtumo mu'mapitnnohofo. O'o, awonoho. I oso'no Kɨlaisɨye
hungkuno wopɨngoso a'amu somo lutɨhwawo'nɨngkuhwone somo
sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji hofɨko Anɨtumo u'mantɨfeho. Nu'mafɨkuji
hofɨko kakoe a'amu ne umo'nantɨfeho. Oso hiso'no Anɨtu kako sɨmeho
wopɨngo umo'nɨwo'nɨngkisofoho. I oso hungkuno hiloso nakwo
lutɨhwawo'nɨngkuhwone somne'no hofɨko nalɨwo'nɨngkohofi hwayo
hohnjo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Ose nalɨwo'nɨngkohofofoho.

22 I a'amu Jutaso ole lɨwo'nɨngkohofi, Anɨtu kako nakumo
kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu
mifijoso netɨhwaso'manji u oso hungkunoso Anɨtu mta'ango'manji
uhwonɨngkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwoso'no
tɨfi unɨngkowano. A'amu Ngkɨlik oso hwa ole lɨwo'nɨngkohofi, u, nakwo
yo'mayo hungkuno upo'nasoso huno wopɨngofoho syofɨsyaso'manji oso
hungkuno homo somo huno naihwoso'no tɨfi unɨngkowano.

23 I oso'no nakwo hungkuno lutɨhwawo'nɨngkuhwoneso olenoho.
Kɨlais kako nakwoe wonyomne'no iyo hwojiyafɨku'nnyomo poyo
imo'nɨmentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hofɨko oso hungkuno hiso'no
nakwolaho lontɨfi wonɨpaho ikinɨwo'nɨngkohofofoho. A'amu Ngkɨlik
sohwa hofɨko oso hungkuno homo somo nupa'nontɨfi ole lɨwo'nɨngkohofi,
Olo hungkuno loso kokato'nnyofoho. Ose lɨwo'nɨngkohofo kuyoho.
24 I nakwo a'amu Juta hn'nnonji temtitofo kengo kengo hn'nɨmo Anɨtu
nahwosopo'mentiso hn'nwi nakwo Anɨtuye mampahomo upo'nontani
nakwo huno ole nayohi, Kɨlais kako nakumo asomo netɨmayo'ne
poyo pe'nɨmentiso sohumo nuhwonontani uhwonɨmentɨhwoneso nakwo
Anɨtuye yokumpohn'nyo so'nji Anɨtuye huno wopɨngo so'nji uhwon-
alokuhwono.
25 Oso honɨngkano Anɨtu kakimo u'mayo'ne imo'mentiso so'no a'amu
hwahoponjoso hofɨko huno syafɨsyontɨfi hofɨko ole lɨwo'nɨngkohofi, Olo
honɨngkano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lontɨfeso hofɨkoe
huno so'nji yokumpohn'nyo so'nji Anɨtu kakoe huno hwapɨngo so'nji kakoe
yokumpohn'nyo so'nji hofɨkimo yakolo'nnyofoho.
26 Ou, nje a'amu soku, Anɨtu kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne
joho selɨmentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohn'nyo ane, yofe engo
ane imo'nɨmentohofo kuyoho.
27 A'amu hwahoponjo yahino somne'no huno'njoso Anɨtu kako oso a'amu
homo somo wonɨmango ufisyɨmo'mo lonto a'amu huno'masoso hofɨko
nje honɨngkanomo tɨfi nnɨngkapɨkuji nje a'amu ne imo'nɨfitnne'ento
uhwosopo'mentisofoho. A'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo'njo somo
Anɨtu kako oso a'amu homo somo wonɨmango ufisyɨmo'mo lonto a'amu
yokumpohn'nyo aneso nje a'amu ne imo'nɨfitnne'ento hofɨkimo uh-
wosopo'mentisofoho.
28 A'amu hwahoponjoso hofɨko yo'mayo so'no ole lɨwo'nɨngkohofi, Wony-
ofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso
homo somne'no Anɨtu kako oloso ngko'nefoho. Woma'mo lɨmentisofoho.
Anɨtu kako a'amu hwahoponjofe hunoso ne anefoho. Moi'wo umo'nono
lɨmentisofoho. Oso'no yo'mayo so'ne hofɨkoe yofe ho'nomawo'nɨngkohofo
somo Anɨtu kako wae yao'mentisofoho.
29 Anɨtu kako oso yo'mayo hiso imentiso so'no nakwo Anɨtuye tɨmopo
nakwoe yofeso moho'nomo'nanehwono.
30 Anɨtu kako nakumo Jisas Kɨlaisɨ'njopo menehumajɨ'mentisofoho.
Oso'no Anɨtu kako Kɨlaisɨye hungkunoso nakwoe hunomo
moho'nonahumentiso so'no nakwo kakine'no huno nto'no
syofɨsyalokuhwono. Kɨlais kako nakumo wopɨngo naloho'mentiso so'no
Anɨtu kako nakumo wopɨngo kuyoho nelalofoho. Jisas kako honɨngkano
wonyo somta'ni nakumo mpe enema'mentiso so'no kako nakumo Anɨtuye
a'amu ne namokumentisofoho.
31 Oso'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko
ole mtɨ'mokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso woho'noma'nɨmo
lososo kakoe yofe moho'noma'nonehoho. O'o, kako Kɨlais nakwoe Hwe
Engo sohwoe yofe'nohini woho'nomano.

2

Poul kako Kɨlaisɨye iyo hwojiyafɨjiyo so'no hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Oseso nje a'amu soku, hohonta ngko sekumo nose'manji ngko Anɨtu
kakoe hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso selɨmote sohonta sekwo huno ole

syafɨhupitnne'enji maselɨmmentohono, Kɨko yofe engo'njo hwosoho. Huno hwapɨngo'njo hwosoho. Ose ntɨfitnne'enji maselɨmmentohono.
2 O'o, ngko nje sɨmeho somne'no ole nto hnnɨmentoho, Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yo'mayo kengo kengo so'no ngko hungkuno maselɨmnehono. O'o, awonoho. Ngko Jisas Kɨlais kako iyo hwojiyafɨku'nnyo sopo nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso sohune'no ngko huno nihwoso'no oso'nohini wolosetɨhwamne'no yohono.
3 Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko yokumpohn'nyo ane nohumanji iyoho nnɨmentisofoho.
4-5 Sekwo nje huno somo tɨfi nnɨngkapɨfitnne'enji hungkuno selɨmote'maho. O'o, sekwo Anɨtuye yokumpohn'nyo somo tɨfi inɨngkafitnne'enji hungkuno selɨmentohefoho. Oso'no ngko Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohe sohonta a'amu huno'njoso hofɨko nom'ne a'amufe hunomo uwolo'mokantɨfi hungkuno nto'no esyohumawo'nɨngkohofo pa'nyoso selɨmentohe'maho. O'o, ngko Anɨtuye hungkuno selahonɨngko Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngofe yokumpohn'nyoso sekwo utɨhwa'nyopo nuhwonontɨfi sekwo huno ole syafɨhu'mentohofi, Olo hungkuno loso ne'njofoho. Huno ose syafɨhu'mentohofofoho.

Anɨtuye Towahuno sohwo kako nakumo huno wopɨngo nejopalofoho.

6 Anɨtu kako huno engo nejapmmentisoso nakwo a'amu Anɨtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo somo lutɨhwawo'nɨngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaho loponta'ango'maho. U, a'amu olo hwaho lopo nakumo yokumpohn'nyo ne mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa mta'ango'maho. O'o, hofɨkoe yokumpohn'nyoso moi'wo umo'nɨmontonoho.
7 Nakwoe Anɨtu mta'ango huno engoso lutɨhwawo'nɨngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyaso'mo wo'mojofoho. Anɨtu kako nakwoe hwaho mamtɨ'mokiyo sohonta Anɨtu kako nakumo kakoe a'amu ne namokuhwosi nakwo kako'nji kakoe ango wonyoangkafo sopo humane'ento hungkuno mtito'mentisofoho.
8 A'amu olo hwaho lopo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa hofɨko oso huno hwapɨngo somo huno nto'no mosyafɨsiyo'njo hwafoho. I oso'no hofɨko nakwoe Hwe Engo Anɨtu pomponaho hwapɨngo sohwoe hwomu sohune'no huno nto'no syafɨsyontɨfijontentesi hofɨko kakimo iyo hwojiyafɨku'nnyo somo mofonjinto'ofasyɨkutnnesohilo.
9 Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no a'amu Anɨtuye hungkuno nɨhu'no hohonta mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo somo muhwonyoso

yo'mayo wonyoangkafo so'no haloho mupa'nyo so'nji yo'mayo wonyoangkafoso a'amufe hunomo mufohotofo'njo

oso yo'mayo hiso Anɨtu kako kakoe a'amu sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo somne'no nto'no esyohumaho.

Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
10 Oso yo'mayo so'no hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso Anɨtu kakoe Towahuno wopɨngo sohwo netɨhwamentisofoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo huhwo sohwo kako yo'mayoso nakwo hiyaso'mo yalokuhwone somo utɨhwa'nyopo nahononto yo'mayo wopɨngo Anɨtuye hunomjo oso'nji kakoe yahino so'no kako huno uyohoho.

11 A'amu tɨhwolo, nom'ne a'amu sohwoe huno somo uhwonyosofo. O'o,
awonoho. Oso hwe sohwo kako'nohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso
pa'nyoso a'amu fihwo kako Anɨtuye huno somo kako huno muyo hweho.
Anɨtu kakoe Towahuno sohwo'nohini kako Anɨtuye huno so'nji yahino
so'nji huno uyohoho.
12 I oso'no nakwo Anɨtuye a'amu ne hn'nwi nakwo olo hwaho lo-
ponjo yahino wonyoso momaso'nwoho. O'o, Anɨtu kako nakumo kakoe
Towahuno nejapmmentiso oso hiso yo'mayo wopɨngo Anɨtu kako siki
nejapɨwo'nɨngkiso so'no nakwoe hunoso nto'no nto ehohosonasyohoho.
13 Yo'mayo wopɨngo Anɨtu kako nakumo siki nejapɨwo'nɨngkiso so'no
selalokuhwoneso nakwo nom'ne a'amufe huno mta'ni mentani mose-
lalokuyɨhwono. O'o, olo hungkuno loso Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo
nakumo lonetɨhwahonɨngki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo
a'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hi'njo somne'no lutɨhwalokuhwono.
14 U, a'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ane sohwo oso a'amu huhwo
sohwo kako Anɨtuye Towahunofe hungkunoso huno nto'no muyo hweho.
U, oso hiso peho'neto. Oso a'amu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso
nupa'nonto huno ole syofɨsyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo
hungkunofoho. Ose syofɨsyalofoho. Nakwo a'amu Anɨtuye Towahuno
hi'njo hn'nwi nakwo Towahuno Wopɨngofe hungkuno hilo so'no huno
nto'no nayohoho. I a'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aneso kako olo
hungkuno hwapɨngo ne hilo so'no huno muyonehoho. Oso'no Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo sohwo kakoe wopɨngoso oso a'amu hisomo muyone-
hoho.
15-16 Oso hiso'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
ole mtɨ'mokumentohofi,
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwoe huno somne'no huno tɨhwo uyohoho.
Anɨtu sohumo tɨhwo wolutɨhwamontolo. O'o, nɨhu'no awonoho.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho. I oso'no nakwo Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo hi'njo hn'nɨmo Kɨlais kakoe huno fehohnjoso nejapmmentiso-
foho. Oseso a'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hi'njo sohwo kako yo'mayo
yo'mayo somo uhwonɨngkuhwosi kako yamofo uloho'montonoho. Oloso
wopɨngofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, a'amu kako
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo aneso kako Anɨtuye a'amu ne somo yamofo
mulohofonehoho. O'o, Anɨtuye Towahuno Wopɨngonjo sohumo yahino
wopɨngo utɨhwamontonoho.

3

Anɨtuye a'amu ne somo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hwafoho.

1 Nje a'amu soku, hohonta ngko sekwo'nji nohumanji Anɨtuye hungkuno
selɨmentoheso ngko a'amu Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hi'njo somo
ulɨwo'nɨngkohe pa'nyoso sekumo hungkuno maselɨmmentohefoho.
O'o, ngko a'amu hofɨko sɨmeho sohwo yo'mayo wonyoso umo lonte
somo inɨngkawowo'nɨngkohofo pa'nyo sokumo Anɨtuye hungkuno
selɨmentohefoho. Oso hohosohonta sekwo Kɨlaisɨye yahino somne'no
mehomi milongo pa'nyo humamentohofofoho.
2 Anɨtuye hungkuno neso tongo u wopayo yokumpohn'nyo pa'nyofoho.
I sekwo mehomi milongo pa'nyo soku nohumentanɨngkofi ngko amno
mijo'nohini sejapmmentohefoho. Anɨtuye hungkuno fehohnjoso tongo
pa'nyoso sekwo manɨmmentohofofoho. I olohonta hohonta sekwo
manɨfitnnehofo.

3 Hwapɨngoso sekwo Anɨtuye Towahuno ane pa'nyo soku ne'no humalofo. I nom'ne a'amu sekwo'nji humalofo somne'no sɨmeho tohino'nji uyontɨfi yoka hnnɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Oso yahino sekwo iwo'nɨngkohofoso sekwoe sɨmeho sohwo kako yo'mayo wonyo umo lonte somnohini inɨngkawowo'nɨngkohofo kuyoho. Oso yahino hiso hwahoponta'angofoho.
4 Yahino anga'no yalokwofoso olenoho. A'amu anga'nohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Poulɨye a'amu hwo'nyoho. I nom'nihwo kako ole lalofoho, Ngko Apoulousɨye a'amu hwo'nyoho. Oso yahino hiso Anɨtu kakoe Towahunofe yahinotaho. O'o, awonoho. Hwahoponta'ango'nohinofoho.

5 Oso'no sekwo huno nto'no fɨsyafɨhupmno. Apoulous sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwo'ni peho hwo'nto. Nekwo sohwoya'i Anɨtuye syoho ulohofiyo hwoya'yoho. I oso'no nekwo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso selahonɨngkuhwoi sekwo nupa'nontɨfi Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo kako nekumo syoho anga'no anga'no ejopalofoho.
6 Ihwoni. Ngko sekwoe sɨmeho mo'mo Anɨtuye hungkuno ipisayo uyo hulohofo hopa hulasehumentohefoho. Apoulous kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofahonɨngki Anɨtu kako oso ipisayo homo somo hwapɨngo sohwo kako engo imokalofoho.
7 I a'amu kako ipisayo uyo hiso hulɨwo'nɨngkiso sohwo kako kakoe yofeso engo'maho. Yofe we'e'njo hweho. U a'amu kako hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofɨwo'nɨngkiso sohwo kako kakoe yofe hi we'e'njo hweho. Anɨtu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo sohwo kako oso hwo'nohini kako yofe engo hi'njo hweho.
8 Oso a'amu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwo'nji hoja wonyo wae yaofalokuso sohwo'nji sikoe syoho neso afafoho. I oso'no siko sikoe syoho sikoepi sikoepi yalokusiyo so'no sikoe syoho homo somne'no ho'yango womanjiyoho.
9 Ou, Apoulousɨ'nji nekwo Anɨtuye syoho ulohofiyo hwoya'yoho. Sekwo soku Anɨtuye syoho kuyoho. Oso'no sekwo husilo husilofo peho'no loho'mentohofoto.

A'amu Anɨtuye syoho'njo sohwo kako ango molɨhwo'nɨngkiso pa'nyo hweho.

Sekwo Anɨtuye ango pa'nyo soku Anɨtu kako ango hiso molalofoho.
10 Anɨtu kako ngkimo wopɨngo ntohofonto kako kakoe syoho wopɨngo ntapmmentisoso yonji ngko ango ingkuso sɨmo'mjo hwo'nyoho. Oso'no ngko Anɨtuye hungkuno selɨmentohe sohonta oso hwosaho yokumpohn'nyoso nto iju'mo'mentohefoho. U a'amu nom'ne sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokwofo sohwa hofɨko oso hwosaho hopo sopo ango neso molalokwofo. A'amu huhwo sohwa hofɨko oso ango hiso wonyo imo'nonoho lɨkuji hofɨko huno nto'no wasyofɨhupɨfe.
11 I oso'no sekwo huno seyohoho. Oso hwosaho ngko sɨmo'mjo iju'mo'mentoheso Jisas Kɨlaisɨyoho. Oso hwosaho homo somo a'amu nom'nehwo kako yofafɨhwosi kako nom'ne hwosahoso momawonjonehoho. O'o, awonoho.
12 A'amu fihwo kako oso hwosaho hopo sopo ango wamolɨmo lɨhwosɨ'manji kako oso hwosaho hopo sopo nano yokumpohn'nyoso nomahwosi syasyososo oso nano huhwo sohwo kako ango yokino homo somo yokumpohn'nyo wokemokosyohumamontonoho. I yo'mayo

holayo yokino, sɨngkume yokino oso nano po'nɨfoso kako nomahwosi mtitofasyososo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho.
13 I nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi olo syoho yalokuhwone hiloso hwangku sohonta utɨhwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso sɨkuno Jisas Kɨlais kako nakwoe hungkuno ikwolofo'ne somo asomo pososohonta yo'mayo syoho iwo'nɨngkuhwone somo toho hopa nonefoho. Oso toho hiso nɨngkahonɨngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho iwo'nɨngkuhwone somo yamofo nalohofɨhwoso'no nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye syoho ne so'no huno wonayono.
14 U hwe fihwo kako ango oso hwosaho hopo sopo hofiyo'no moloso'manji oso kakoe ango homo somo toho manonehoho. O'o, awonoho. Oso ango hiso toho manyo'njo nto'no molohinowentanɨngkuhwosi oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yango woma'mtonoho.
15 U hwe fihwo kako oso hwosaho hopo sopo kako ango nto'no mamojo'njo yoso sohwoe angoso toho nɨngkuhwosi kakoe syoho hopi'nonohinoso wonyo umo'nɨmontonoho. Syoho hiso ne ane umo'nɨmontonoho. U oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangoso momanehoho. Oso hwe huhwo sohwo kako songo ko humaso sohwo kako toho mta'ni ifɨwo'nɨngkohofo pa'nyo hweho.

Anɨtuye a'amu neso hofɨko Anɨtuye angofoho.
16 Olo so'no sekwo inɨngo seyɨhwoloho. Sekwo Anɨtuye a'amu ne soku Anɨtu kakoe ango kuyoho. Anɨtu kakoe Towahunoso sekwoe sɨmeho ajwomo'mo humaho.
17 U hwe fihwo kako sekwo Anɨtuye ango sokumo kako wonyo semokoso sohumo u, osohumo Anɨtu kako kakimo oso wonyo hiso aku uyɨmontonoho. Wayo weeo'mtonoho. I hwapɨngoso sekwoe sɨmehoso Anɨtuye ango wopɨngo'nohiniponoho.

Sekwoe yo'mayo hwahoponjofe yofeso noho'nomafɨkutoho. O'o, Anɨtuye yofe'nohini foho'nomapmno.
18-20 A'amu yo'mayo hwahoponjo so'no huno'njo somo Anɨtu kako uhwononteso hofɨkoe huno neso nɨhu'no ane kuyoho ulɨwo'nɨngkisofoho. Hohonta hwe fihwo Joup kako Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentiso sohwo ole mtɨ'mokumento,
A'amu olo hwaho loponjo huno somnohini inɨngkawowo'nɨngkohofo somo oso huno ne ane huhwo sohwo hofɨkimo nano mokojɨlɨpemawo'nɨngkohoho.
Joup ose mtɨ'mokumentisofoho. Hwe nom'ne Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentiso sohwo ole mtɨ'mokumento,
Anɨtu kako a'amu olo hwaho loponjo yo'mayo yo'mayo so'no huno'njo sohwafe hunomo uhwononteso hofɨkoe hunoso ne anefoho. Ose lɨwo'nɨngkisofoho.
Hungkuno ose mtɨ'mokumentisofoho. U, hwe fihwo kako hwasyo hungkuno hnnonoho. A'amu fihwo kako sekwo'njo sopo humaso sohwo kako olo hwaho loponjo yo'mayo somo inɨngkawowo'nɨngkiso sohwo ngko yo'mayo so'no huno'njo hwo'nyoho. Ose lɨwo'nɨngkiso sohwo kako yo'mayo hwahoponjo wonyo so'no hohujo ikinjaofɨhwosi kako Anɨtuye hungkuno ne'njoso womano. Oso huno wopɨngo hiso nomahonɨngkuhwosi a'amu fehohnjoso hofɨko nuhwonɨngkuji ole ulantɨfeho. Kako ilo'nnyohwo imo'nɨngkohoho. Ose ko ulɨfijoso oso hwe huhwo sohumo Anɨtu kako nuhwonɨngkuhwosi hwe sohwo walɨmontono oso huno'njo nto imo'nɨngkohoho walɨmontonoho.

21 Sekwo nakwo a'amu hwahoponjo hn'nyumo nen+ngkap+kuji
sekwo husilo husilofo ihwat+mo'n+ngkutoho. U sekwo a'amufe yofe
noho'nomaf+kutoho. Yo'mayo An+tu mt+'mokumentisoso sekwo'nefoho.
22-23 I hwap+ngoso sekwo K+lais+ye kuyoho. I K+lais kako An+tuye
hweho. Nakwo a'amu hufa'u s+hune ngko Poul+'nyo Apoulous+yo Pitayo
oso hwona'ni nakwo sekumo sefo'mayo'ne hwona'ni humalohwono. Olo
hwaho lopo yo'mayo An+tu ho'nahumentisoso sekwo'nefoho. An+tu kako
songo humayo'ne sejapmmentisoso sekwo wop+ngo humayo'ne sejapm-
mentisofoho. Poyo pe'nyo sejapmmentisoso sekwo ango songo ne'no
humayo sopo t+p+hwonyo'ne sejapmmentisofoho. Yo'mayo hopi'nono
olohonta wojo so'nji t+fi no'mo imo'none so'nji An+tu kako sekumo
sefo'mayo'ne sejopalofoho.

4

An+tu kako K+lais+ye syoho ulohofiyo sohwafe syoho somne'no yamofo ulohofonefoho.

1 Sekwo ngko Poul nontnne'no Apoulous+'nji nom'ne sohwamne'no olo
so'no huno f+syaf+hupmno. Nakwo An+tuye hungkuno sel+ment+hwone
sohwona'ni nakwo K+lais+ye syoho ulohofiyo hwona'nyoho. K+lais kako
nakumo An+tuye hungkuno hiyaso wo'mojoso nejopahon+ngki nakwo
sekumo sejopalokuhwono.
2 A'amu nom'nimo An+tuye hungkuno lut+hwawo'n+ngkiso sohwo kako
kakoe Hwe Engo oso syoho uy+mentiso sohumne'no syoho yokumpohn'nyo
uyono.
3 Ngko An+tuye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofo ntohopijoso ngko
sekwoe huno somne'no ngko huno pi'n+ngo mosyaf+hu'mnehono. I ngko
huhwo'ni olo syoho An+tumne'no yalokwe loso'no ngko yamofo mal-
oho'n+mnehono.
4 Hwap+ngoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wop+ngofoho huno
ko syaf+hu'meso oso huno hwasyo'manji olo syoho homo losomne'no
ngko yamofo nto'no pipi loho'n+mnehono. I oso'no ngko hwe wop+ngo
hwo'nyoho eso mahnn+mnehono. O'o, nje Hwe Engo sohwo kako nje
syoho so'no olo wonyofoho, olo wop+ngofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo
kako'nohini want+montonoho.
5 Oseso sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no wonyofoho nul+kutoho.
O'o, fohontohumamno. Nakwoe Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta
kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n+mo yamofo wonaloho'montonoho.
Yo'mayo yahino wonyo huno wonyo hiyaso'mo wojoso kako ut+hwa'nyopo
ujo wehontojwahumontonoho. Oso hohosohonta a'amu syoho wop+ngo
yont+fijo somo An+tu kako'nohini a'amu anga'no anga'nohino somo, K+ko
syoho wop+ngo'njo hwosoho. K+ko wop+ngo'njo kiyoho, ose ulonefoho.

A'amu Koulin humamotofoso hof+ko hof+koe yofe ho'noma'n+motofofoho.

6 U, nje a'amu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso ngko'nji
Apoulous+'ntnne'no selalokweno. Hungkuno hiso sekumo yahino wop+ngo
somo set+hwayo'nefoho. Sekwo An+tuye hungkunomo hwotoho fekutoho. I
oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n+ngkuji nom'ne a'amufe yofeso monje
yasy+kuji nom'ne a'amufe yofe'nohini noho'nomaf+kutoho. U, nje a'amu
soku, sekwo oleso nol+kutoho. Poul+'nji Apoulous+'nji siko nakwoe hwe
engo hwa'uyoho. Ose l+kuji sekwo nom'ne a'amu sohwafe yofeso monje
yasy+kutoho.

7 I sekwo yo'mayo huno wopɨngo syafɨsyɨwo'nɨngkohofoso
ntɨ'mta'angoto. Oso huno wopɨngo hiso sekumta'ango'maho. O'o, Anɨtu
kako sekumo sejapmmentisofoho.

8 Sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Nakwo Anɨtuye hungkuno
hopi'nonohinoso huno nto'no nayohoho. Yo'mayo nakwo nto'no hu-
mayo so'no Anɨtu nto nejapmmasofoho. Nakwo nom'ne a'amu Anɨtuye
hungkuno lonetɨhwamentohofo sohwamo uyokolofontani nakwo hwe engo
nto imo'nɨmalohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso losyofɨsyalokwofo.
I sekwo hwe engo ne imo'nɨfijontentesi nje sɨmehoso wopɨngo nto
nɨmo'nɨngkuhwonesohilo. Oso'no sekwo nakwo'nji hwe engo nto hume-
hwanesohilo.
9 Ngko huno ole syofɨsyalokweno. Anɨtu kakoe hungkuno
lɨku'mofɨwo'nɨngkuhwone (*apousel*) sohwona'nɨmo nom'ne a'amu
sohwafe sɨfɨki'nyo'mo nehumajɨ'nyo pa'nyo hwona'nyoho. I a'amu
nakumo ole nalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Hofɨko poyo wape'nɨfe ose
nalontɨfi hofɨko oso'no nakumo a'amufe tɨmopo wofonjonesyantɨfe'no
yalokwofo. Oso'no a'amu hopi'nono hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji
hofɨko yo'mayo ne'mawo'nɨngkiso somo nehonalokwofo.
10 Nakwo Kɨlaisɨye yofe ho'nomayo'ne kakoe hungkuno
lɨku'mofɨwo'nɨngkuhwone so'no a'amu hofɨko nakumo nonahonontɨfi
hofɨko ole nalɨwo'nɨngkohofɨhwona'nyoho. Sekwo omomo huno'njo
hwasoho. Ose nalɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no sekwo sokune'no
huno ole syofɨhu'nalokwofo nakwo Kɨlaisɨye a'amu'nwoho. Nakwo
huno'njɨ'nwoho. Ose syofɨhu'nalokwofo. I nakwo Anɨtuye hungkuno
lɨku'mofɨwo'nɨngkuhwone sohwona'nɨmo a'amu hofɨko nakumne'no
sitofo nalɨwo'nɨngkohofi, Sekwo yokumpohn'nyo ane hwasoho. Ose
nalɨwo'nɨngkohofofoho. I sekwo soku sekwo huno ole syofɨhu'nalokwofo.
Nakwo yokumpohn'nyo wopɨngo'njɨ'nwoho. Ose syofɨhu'nalokwofo.
Hofɨko nakune'no ole nelalokwofo. Sekwo yo'mɨngohwasɨ'maho. I sekwo
soku sekwo huno ole syofɨhu'nalokwofo. A'amu hofɨko nakwoe yofe
ho'nonemalokwofo. Ose syofɨhu'nalokwofo.
11 Nakwo a'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho'njo sohwona'ni
mijoho'no hohonta humamentɨhwone somta'angoso olohonta hohonta
mijo wosopayo oso'no mijoho'no humalohwono. Olohonta nakwo
hwapɨfe wonyo'nji nohumentanɨngkuhwoni nakwoe mango sohwa
hofɨko nakumo aho ku'mokontɨfi nefonjalokwofo. Nakwo ango'meemo
uku'mofahonɨngkuhwoni nakwoe ango sopo nakwo fosyawe'ne nakwoe
angoso ane hwona'nyoho.
12 Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo'nji nakwo syoho tohohmtnno'njo
yontani yo'mayo wosopayo oso mayo'ne hamniyoho tɨpemalokuhwono.
A'amu pi'nɨngo engoso nakune'no lalokwofo. Oso hwamne'no nakwo
hofɨkimo wopɨngo ulohofo'ne Mpohumo jomo ulɨwo'nɨngkuhwonefoho.
Hofɨko nakumo wonyo nelohofahonɨngkofi nakwo hofɨkimo oso wonyo
hiso hofɨkimo aku muyofoho. O'o, nakwo tɨmo'nohini uhwontohumalo-
hwono.
13 Hofɨko nakune'no sitofo wonyo nelahonɨngkofi nakwo hofɨkimo
sɨmeho pompengo ifɨsyumofo'ne hungkuno wopɨngo'nohini
ulɨwo'nɨngkuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo hintalinyo pa'nyo
hwona'nyoho. Nakwo a'amu jopaho ho'naofɨwo'nɨngkohofo pa'nyo
hwona'nyoho. Oso pa'nyoso nakwo ne'no humomopontani olohonta
ose'no humalohwono.

A'amu Koulinɨso hofɨko Poulɨye yahinomo tɨfi unɨngkafe.

14 Ngko olo hungkuno mtɨ'mokohe loso sekumo wonɨmango ifisyase-
mofo'ne'maho. O'o, awonoho. U, nje mehomi soku, ngko sekumo hitoho
ntofantokunjo soku, sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'nɨngkuji huno
nto'no fɨsyafɨhupmno. Yahino wopɨngoso wolosetɨhwamne'no yohono.
15 A'amu pi'nɨngo engo hwalɨkeno anga'nohino hwalɨkeno, oso
hwa hofɨko sekumo nose'mantɨfi hofɨko Kɨlaisɨye yahino so'no
losetɨhwawo'nɨngkohofoso oso wopɨngofoho. Oso'no ngko hungkuno ane
hwo'nyoho. I oso'no senɨngkwohwo sohwo pi'nɨngohwo'maho. O'o ngko
senɨngkwohwo ne sohwo'ni ngko Poulɨ'nyoho. Ngko nɨhu'no sɨmo'mo Jisas
Kɨlaisɨye yahino so'no losetɨhwahonɨngko sekwo kakoe hungkuno wopɨngo
somo nupa'nontɨfi Kɨlais kakimo inɨngkawentɨfi sekwo nje mehomi ne
imo'nɨmentohofofoho.
16 Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo waselɨmonne'no yohono. Sekwo
ngko senɨngkwohwo ne sohwo'niye hunoso mafɨkuji sekwo nje yahino
somo tɨfi finɨngkamno.
17 Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timoutimo uhwojalokweno. Kako
nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no nɨmo'nɨwo'nɨngkiso
hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨye syoho somo hofiyo'no
mokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Ngko Kɨlaisɨye yahino wopɨngo
osomo inɨngkowalokwe so'no Timouti kako sekwoe hunomo wasefo-
hoto'monte'nefoho. Oso Kɨlaisɨye yahino hiso nakwo a'amu hwaho-
ponjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafo-
foho. Timouti kako sekumo a'amu ango'meemjo somo Anɨtuye hungkuno
lutɨhwawo'nɨngkoheso sekumo wolosetɨhwamontonoho.
18 A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofo Poul kako nakumo
mone'manehoho. Ose lontɨfi hofɨko hofɨkoe hunomnohini inɨngkawentɨfi
yokumpohn'nyo imo'nalokwofo.
19 Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwo kako nje honɨngkano mopɨjasiyo'njo
ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo
nose'mahm'mo ngko oso ango hopo soponjo a'amu yokumpohn'nyo
imo'nɨmentohofo osohwafe hungkunoso mupa'nɨmnehono. O'o, hofɨkoe
syoho hofɨko Anɨtumne'no yalokwofo osomo ngko yamofo uloho'monnoho.
Oso syoho hiso ne'njotɨkeno. Ne anetɨkeno, lɨ'mo uhwonɨmonnoho.
20 Anɨtu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'nɨngkiso oso
hwa hofɨko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofɨko Anɨtuye
Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofɨkoe syoho
iwo'nɨngkohofoso ne'njofoho.
21 Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo
peho hungkuno selɨmnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho
maposo'manji ngko sekumo nto'no mesehwajiyo'ne sɨmeho tohino'nji
yoka yokumpohn'nyo walɨmonnoho. I sekwo nje hungkuno homo
somo hofiyo'no inɨngkafijo'manji ngko hungkuno wonyoangkafo
waselɨmonnoho. Oso'no ngko sekumo pipi seloho'mnehono. O'o, sekwoe
syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakino'njo wo'nnyoponoho.

1 A'amu fehohnjoso hofɨko sekumne'no ole ntɨmalofi, Sekwoe ango sopo
yahino pisakino'njoso i'mofapohoho. Oso yahino nɨhu'no wonyoso a'amu

An+tumo in+ngkunyoso hof+ko oso yahino hiso mifitnnehofo. Oso yahino hiso olenoho. Hwe fihwo kako kan+ngkwohwoe ape ma'masofoho.
2 I oseso sekwo sekwoe yofeso peho'no ho'nomo'nalokwofo. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo yahinoso noho'naof+kuji sekwo humotaho fisahnn+mno. Oso yahino hiso'no sekwo won+mango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohumo sekwo wae yaof+kujo'no kako sekwo'nji apa'no An+tuye yofe ho'nomayo'ne nom+hu'm+kukutoho.
3 Ngko sekwo'nji mohumuleno. I oso'no ngko sekune'no huno ne'no syosef+syalokwe so'no ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oso'no oso hwe yahino wonyo'njo sohumne'no sekwo ngko'nji ulohofane'ntnne'no hungkuno nto mtito'maleno.
4-5 Sekwo K+lais+ye yofe so'no uhu'mokuwo'n+ngkohofo sopo uhu'mokahon+ngkofi nje huno sohwo kako sekwo'nji humasoso ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisas+ye yofe so'no uhu'mokuhwasi nakwo kakoe yokumpohn'nyo'nji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somne'no s+meho uwolo'mokono l+hwasi nakwo kakimo wae yaof+hwasi Seten+ye ahomo hwe huhwo sohumo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohumo nomahwosi kako yo'mayo tango kakimo uy+hwosi kakoe a'apaho wonyo umokumontonoho. Sekwo ose ulohof+kujo'no oso hwe huhwo sohwo kakoe s+meho uwolo'mokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohumo asomo ut+ma'montonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwe wonyo imaso sohumo wae feeopmno ul+mentisofoho.

6 Sekwo yokumpohn'nyo yahino iwo'n+ngkohofoso oso yahinoso wop+ngo'maho. Nakwo huno wonayono. Tongo s+hu kolof+hwasi oso huyo we'e nonto s+hu kolofofis+ngkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo m+kufo hopi'nonohino somo n+hu'nahone mijo uwolofososo oso tongo m+kufoso n+hu'nahone wonyo umo'n+montonoho.
7 Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso pa'nyo hweho. Kako sekwo'nji ne'no humasoso oso tongo wonyo imo'n+wo'n+ngkiso hopaso sekwo hopi'nono wonyo wasemokumontonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wop+ngo'nohini wohumant+feho. Tongo huyo ane'njo pa'nyo nohumaf+kuji sekwo oso yahu *sipsip* wonyo n+hu'no aneso hof+koe wonyo somne'no fonjokisahumento-hofo hopa umo'nant+feho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo K+lais+yoho.
8 Oso'no nakwo nohumehwasi K+lais kako wonyo n+hu'no ane sohwo nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso so'no huno wosyof+syantanoho. Nakwo huno ose syof+sy+hwasi nakwo yahino wonyo n+hu'no ane no-humehwasi hon+ngkano wop+ngo'nohini uyano. Hungkuno nehopi'nohini wolano.
9 Nom'ne iyoswo sekune'no nto mt+'mokumentoheso ole mt+'mokumentohono. A'amu hof+ko ape mayo yahino somo wonyo imokuwo'n+ngkohofo sohwanji sekwo nomajopohi'n+ngkutoho. Ose semt+'mokimentohefoho.
10 Ngko oso hungkuno a'amu An+tuye hungkuno mupa'nyo'njo oso hwamne'no mt+'mokumentohe'maho. I a'amu hof+ko An+tuye hungkunomo mupa'nyo'njo sohwa hof+ko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwo'n+ngkohofofoho. Hof+ko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n+wo'n+ngkisofoho. Hof+ko nom'ne a'amu sohwafe yo'mayoso hufo

iwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko Anɨtu songo ne'no humayo sohumo hwotoho fentɨfi hwasyo anɨtu oso hwamo u'mawo'nɨngkohofofoho. I sekwo oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwamo ulɨko'mano lɨkujɨ'manji sekwo ntɨ'mne hwasilo. Olo hwaho lopo oso a'amu huhwo sohwamo sekwo ulɨko'mapitnneso honɨngkano aneponoho.

11 I oso'no nje hungkuno semtɨ'mokimentohe hwapɨngo neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko Anɨtuye a'amu ne hwo'nyoho, ose seloso sohwo kako yo'mayo wonyo ne'no yɨhwoso'no'manji sekwo kako'nji nomajopohi'nɨngkutoho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nososo, kako hwasyo anɨtu sohwoe honɨngkano hwasyo somo inɨngkawesoso, kako nom'ne a'amu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpohn'nyo nɨngkuhwosi nilohofososo nom'nefe yo'mayoso hufo masoso oso a'amu huhwo sohwo'nji sekwo nomajopohi'nɨngkutoho. O'o, nɨhu'no awonoho. A'amu ose sohwo'nji sekwo kako'nji wosopayo manɨfitnnehofo.

12-13 A'amu Anɨtuye a'amu ne mmo'nyoso hofɨkoe yahino somne'no nakwo yamofo mulohofanehwono. O'o, nakwoe syoho'maho. Anɨtu kako'nohini yano ulohmmontonoho. U, nakwoe syoho neso Anɨtuye a'amu neso hofɨko nakwo'nji humalohwono, hofɨkoe yahino somo yamofo ulohofasoso nto'no womɨhwojantanoho. A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

A'amu fihwo sekwo'njo mta'ango sohwo kako yahino wonyo ne'no iwo'nɨngkiso'manji sekwo kakimo ulɨmno.

Kɨko nakwo'nji nejokohumahotoho.

Ose ulɨmno kako sekwo'nji nosejokohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose mtɨ'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo oso hungkuno homo somo finɨngkamno.

6

Nakwo a'amu Kɨlaisɨmo inɨngkawo'nɨngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu somo hungkuno ikwolofo'ne ango sopono ipemotohwaloho.

1 A'amu hufa'u sohwa'u Anɨtumne'no sɨmeho unyo sohwa'u siko yoka hnnɨngkohosɨsi siko oso yoka hiso ikwolofo'ne sopo motusoso wopɨngotaho. O'o, a'amu Anɨtumo sɨmeho muyo'njoso hofɨko oso hungkuno somo mɨhwajiyoso wopɨngo'maho. Oso'no sekwo wonɨmango masotaho. Anɨtuye a'amu ne sohwa hofɨko nto'no womɨhwajɨfe.

2 Sekwo olo so'no huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anɨtuye a'amu ne hn'nwi hwe moya'mi olo hwaho lopo humalofo sofe hungkunomo ukwolofantanoho. Oso'no huno maseyotaho. I, hwangku sekwo a'amu hopi'nonohinofe hungkuno ikwolopijo'manji u oso hungkuno we'e yoka hnnalokusiyo so'no sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo nto'no mɨhwajiyoso nakwo hopo'maho. Ose lolalokwofo.

3 I oso pa'nyoso nakwo a'amu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanefoho. Oso'no sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yaso'manji olohonta olo hwaho loponjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho.

4 I oseso sekwo yoka hi'njo hwasɨ'manji u sekwoe'nohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo nto'no mɨhwajɨmno. Sekwoe hungkuno somo a'amu mempo hohnjo sohwa hofɨko Anɨtumo minɨngkayo'njo sohwamo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotu'mafɨkutoho.

5 Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no won+mango wasenono.
Sekwo An+tuye a'amu ne sohwanj+'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka
hungkuno nto'no muhwajiyo'neso mohumuliyoho. Awolaho. O'o, a'amu
pi'n+ngo humalofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nont+fi mempo
hohnjo a'amu sohwafepono motawowo'n+ngkohofo kuyoho.
6 An+tuye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno hi'njo sohwa'u
siko oso yoka hungkunoso mempo hohnta'ango sohumo motausoso oso
wonyofoho. I oso'nji siko a'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono muyo'njo
sohwamo sikoe hungkunoso motu'mayoso n+hu'no wonyofoho.
7 I sekwo An+tuye a'amu ne soku sekwo yoka hnnalokwofo so'no
sekwo An+tuye hon+ngkano somta'ni nto p+wahu'malofo. A'amu sekumo
wonyo seloho'malofo so'no sekwo oso wonyo seloho'malofo homo somo
s+meho tohino ne'no peho'neto. Hof+koe syohofoho. U, hof+ko sek-
woe yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo t+mo'nohini uhwontohumamno.
Sen+ngkwa'wehwosafoho.
8 I sekwo ose miyalokuyohofo. O'o, sekwo soku sekwo
sen+ngkwa'wehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo, ose yont+fi
sekwo hof+kimo hwayo it+hwant+fi sekwo hof+koe yo'mayoso siki
malokwofo. U, sekwo ose yont+fi sekwoe a'amu somo wonyo
ulohofalokwofo.
9 A'amu yahino wonyo'njoso hof+ko An+tu mokosyohumaso ango sopo
mu'mapitnnefoho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe
s+mehomnohini hwasyo hungkuno hnn+ngkutoho. A'amu a'mohufo yoso
sohwo, a'amu hwasyo an+tu oso hwamo t+fi in+ngkaweso sohwo, a'amu ape
mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u a'amu fihwo kako ape pa'nyo
imo'nonto nom'ne hwe'nji kifosyoho loho'n+wo'n+ngkisiyo oso hwanji
10 hufo iwo'n+ngkohofo sohwanji nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi
umo'n+wo'n+ngkiso sohwanji, a'amu mijo yokumpohn'nyo nont+fi nilo-
hof+wo'n+ngkohofo sohwanji nom'ne a'amumno sitofo l+wo'n+ngkohofo
sohwanji, a'amu nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawo'n+ngkohofo so-
hwanji oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa hof+ko An+tuye ango kako
mokosyohumaso sopo mu'mapitnne hwafoho.
11 I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo humamotofo
kuyoho. Oso'no An+tu kako sekwoe wonyoso wae yasemofonto kako
sekumo kako'ne nto sema'maso kuyoho. Oso'no An+tu kako sekumo
wop+ngo kuyoho selalofoho. Hwap+ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais
kako wop+ngo selohofahon+ngki An+tuye Towahuno sohwo kako sekwoe
s+meho mo'mo syoho yalofoho.

An+tuye a'amu ne hn'nwi nakwo An+tuye ango'nwoho. Oso'no nakwo nakwoe a'apahomo nto'no womokosyohumunano.

12 A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Yo'mayo yahino An+tu kako
ngkine'no hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hiso'no hon+ngkano wonyo
anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso
ngkimo mon+fo'manehoho. Oso yahino homo somo ngko ne'no i'me'no
oso yahino huhwo sohwo ngkimo mon+s+kwajonehoho. O'o, ngkimo
yokumpohn'nyo woken+mokosyohumamontonoho. Oseso ngko oso yahino
hiso mimnehono.
13 A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Wosopayo hopi'nonohinoso nakwoe
s+mehomnefoho. Nakwoe s+mehoso wosopayo'nefoho. Oso hungkuno
lalokwofoso nehopeho. I oso'no hwangku An+tu kako a'apaho songo
nejap+hwoso'no a'amufe s+meho yo'mayo wopayo oso kako moi'wo

umokumontonoho. I oso'no nom'ne yahino so'no huno fɨsyafɨhupmno. Anɨtu kako hwe'nji ape'nji mtɨ'mokumentisoso a'apahoso akngkilɨke'ne mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, nɨhu'no awonoho. Nakwoe a'apahoso Anɨtumo inɨngkayo'nefoho. Nakwoe Mpohwo Anɨtu kako nakumo nefo'mayo'nefoho.

14 Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji kako Jisas nakwoe Hwe Engo sohumo ulɨka'mentisofoho. Hwangku nakwo poyo pe'nasoso kako Jisasɨmo pi'nɨmo mta'ni ulɨka'mentiso hopaso nakumo hwangku nelɨkafonefoho.

15 Sekwo huno olo so'no fɨsyafɨhupmno. Sekwo Anɨtuye a'amu ne soku sekwoe a'apahoso Kɨlaisɨyefoho. Oseso ngko Kɨlaisɨye a'apaho fehohnjo sohwo'ni ngko oso Kɨlaisɨye a'apaho hiso oso a'mu hwa'ntesimo ufohi'nɨmontaho. O'o, nɨhu'no awonoho. Nehopeho.

16 Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mtɨhupehwosi oso ape hwa'nte nonjimo ufohi'noso sohwo sikoe a'apahoso nɨhu'no anga'no umo'nɨmontonoho. Oso'no huno maseyotaho. Anɨtu kako ole nalohoho. Hwe fihwo'nji ape hihn'nji ufohi'nisoso sikoe a'apahoso nɨhu'no anga'nohinoho. Ose nalohoho.

17 Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo Kɨlaisɨmo ufohi'noso sohwo siko afa umo'nanjiyoho. Sikoe neso anga'nohinoho.

18 Akngkilɨke yahino so'no i'waho nto'no fiyɨmno. Anɨtuye hwe moya'mi ne sokumo a'amu fefoyo yahino wonyo somo inɨngkawowo'nɨngkohofoso hofɨko oso honɨngkano wonyo homo somo upesemotowano lɨkuji ikujo'no sekwo oso a'amu somta'ni nolahn'nɨngkuji hiyaso fohumpopmno. Olo fefoyo yahino wonyo so'nji akngkilɨke yahino so'nji a'amufe a'apaho wonyo imokuwo'nɨngkisofoho. I nom'ne yahino wonyoso a'amufe a'apahomo oso pa'nyoso wonyo mmokonehoho.

19 Sekwo olo so'no huno waseyono. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngoso sekumo sejopahonɨngki sekwo kako'nji humalofo. I kako sekumo humaho. Oso'no sekwoe a'apahoso kakoe ango kuyoho. I oso'no kɨko jɨje a'apahoso kɨko kakwo'yohwosi momokosyohumuhnno. Oso'no jɨje hunomnohini inɨngkahutoho.

20 O'o, awonoho. Anɨtuye Towahuno kumokosyohumaho. Hwapɨngoso Anɨtu kakoe hwomu anga'nohino sohwoe honɨyo'nji mpe esema'mentisofoho. Oseso yo'mayo yahino wopɨngoso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyo'neso oso'nohini fiyɨmno.

7

Hwe kakoe ape'nji nto'no humayo'ne hungkunofoho.

1 Oso hungkuno sekwo ngkine'no mtɨ'mokumentohofo so'no ngko sekumo aku wasemtɨ'mokimne'no yohono. U, hwe fihwo kako ape momaso'njo hwosijo humayoso oso wonyo'maho.

2 I oso'no a'amu pi'nɨngo engo honɨngkano wonyo yalokwofo so'no hwe fihwo kako apemne'no sɨmeho fefoyo umo'nososo kako yahino wonyo nu'manoho lɨhwosɨ'manji e, kako ape womano. U sekwo moya'mi anga'no anga'nohino sofasi sekwo hwehwamne'no syafɨsyɨkujɨ'manji e, hwehwamo uma'nɨmno.

3-4 Apesi kako kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyoho. O'o, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe a'apahoso kako momokosyohumunyofoho. O'o, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I oso'no hwe sohwosi jɨje ape saho wofosyowaho

kilɨhwoso'no kɨko ngkilaho ulohotoho. I oso pa'nyoso ape siki jɨje hwehwo afa saho wofosyowaho kilɨhwoso'no kɨko ngkilaho ulohotoho.
5 Siko ape noma'nɨngkohosɨsi siko saho wofosyowaho lohosɨsi i'waho loho'nɨngkohosiloho. I oso'no siko osohi so'no sɨmeho afa inɨngkohosɨsi sɨkuno Mpohumo jomo ujo'ne somo i'waho we'enepi fehumunyo. Ehumahosɨsi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wopɨngofoho. Oseso hwangku siko sikoe a'apahoso apa'no nem'no mɨhumokininyo. U, siko sikoe a'apahoso nem'no komo'no momɨhu'mokinyo'njo yohosɨsi humentanɨngkohosɨsi Seten kako sikoe sɨmehomo wonyo wasemokumontonoho.
6-7 Oso hungkuno ngko selalokwe so'no sekwo ngkimo aku ntohonɨmentohofofoho. A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa olo so'no hofɨko mamtɨ'mokumentohofofoho. Oso'no sekwo ape womano lɨkujɨ'manji noho mapmno. I oso'no ngko huno ole niyohoho. Hwe moya'mi hopi'nono hofɨko ape moma'nyo'njo hwosijo ngko hopa humafijoso oso wopɨngofoho. I, Anɨtu kako nom'ne a'amu sohumo ulɨmontono, Kɨko ape maho. A'mu simo ulɨmontono, Kɨko hwehwamo uma'nyo. Ose ulɨmontonoho. I nom'nehumo ulɨmontono, Kɨko ape nomahotoho. Kɨko hwosijo fosyohumantono. I nom'ne simo ulɨmontono. U, kɨko hwehwamo muma'nyo'njo yawoso fɨwentono. Ose ulɨhwosi kako oso a'amu homo somo kakoe yokumpohn'nyo uyahonɨngkuhwosi oso a'amu hiso Anɨtuye hungkuno homo somo hofiyo unɨngkohwantɨfeho.
8 Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sɨkunonji moya'mi hofɨkoe hwehwa poyo nto pe'nɨmentohofo osofahnnonjimo ngko ole selalokweno. U sekwo ngko pa'nyo humayoso oso wopɨngofoho.
9 U, hwe fihwo kako apemne'no sɨmeho fefoyo uyoso'manji oso sɨmeho fefoyo huno somo monje meesiyo'manji u, kako ape womano. U, a'mu fisi kako kakoe huno sɨmeho oso'nji huno ole syafɨsyoso u, ngko hwehwamo uma'nɨmo lososi oso wopɨngofoho. Kako uma'nono. U hwe fihwo kako ape woma'mo loso sohwo kako ape momaso'manji u kakoe sɨmeho mo'mo fefoyoso weho. U, a'musi kako hwehwamo uma'nɨmo lososi kako hwehwamo muma'nyo'njo'manji a'musi kakoe sɨmeho mo'mo fefoyoso weho. Oso'no oso hwe sohwo kako ape womano. A'musi kako hwehwamo uma'nono.
10 U, sekwo hwe moya'mi ape nto ma'nyosiyoswahnne'no olo honɨngkano hungkunolo selalokweno. Olo hiloso ngko nje huno mta'ango maselohoyohono. O'o, Anɨtu ntapmmasofoho. Oso hiso olenoho. A'mu siki kɨko jɨje hwehumo nulɨko'mahotoho.
11 U a'mu hisi kako kakoe hwehumo ulɨko'ma'masosi kako kengo nompo siki humasosi kako nom'ne huhwamo muma'nonehoho. O'o, kako siki wohumamo loso'manji wopɨngofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo sɨmo'mjo nongkumo apa'no uma'nono. Siko sɨmeho afa umo'nanjiyoho. Oso pa'nyoso hwe sohwosi sekwo sekwoe apeso wae yaofɨkutoho.
12 Olo hungkunolo ngko Poulɨ'ni nje huno mta'ni syofɨsyomanji waselɨmne'no yohono. A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa olo so'no mamtɨ'mokumentohofofoho. Hwe fihwo kako Anɨtuye hungkunomo inɨngkunyo sohwo kakoe ape kako Kɨlaisɨmo minɨngkayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae yaofɨhwoloho.
13 U, a'mu fisi kako Kɨlaisɨmo inɨngkunyo siye hwehwo kako Kɨlaisɨmo minɨngkunyo sohwo kako nje ape'nji wohumamo loso sohumo kakoe apesi kakoe hwehumo mulɨko'manehoho.

14 Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako Kɨlaisɨmo minɨngkunyo sohwo kako kakoe ape Kɨlaisɨmo inɨngkunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisosyohumaho. U, hwe fihwo kako Kɨlaisɨmo inɨngkunyo sohwo kakoe ape Anɨtuye hungkunomo minɨngkunyo siya'u oso hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisosyohumaho. Anɨtu kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye mehomi somo Anɨtu kako ole ulɨhwonesohilo. Sekwo nje mehomi ku'maho. Ose ulɨhwonesohilo. Oso hisiya'u hwehwolaho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anɨtuye hungkunomo tɨfi ne'no inɨngkaweso'manji oso hisiya'u sikoe mehomi tɨpemahosɨsi oso anga'nohino Anɨtumne'no huno uyalokuso so'no Anɨtu huno syofɨsyɨhwosi mehomi sohumo wopɨngo uloho'montonoho.

15 Anɨtu kako kakoe mehomi sɨmeho pompengo'nji humafitnne'ento joho selɨwo'nɨngkisofoho. Ikujoho mafongki'nɨfitnnehofo. Oso hiso'no hwe Kɨlaisɨmo inɨngkamentiso sohwoe ape kako Anɨtumo inɨngkayo so'no ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokilɨko'ma'mo uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo yokumpohn'nyo mokemokosyohumane-hoho. U, ape Kɨlaisɨmo inɨngkahosɨsi kakoe hwehwo sohwo Anɨtumne'no ngkilaho. Nje ape Kɨlaisɨmo inɨngkawesɨsi ngko wae weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe hungkunomo mamtɨhupenohoho.

16 U, Kɨlaisɨmo inɨngkuso a'mu ne siki kɨko jɨje hwehwo kako Anɨtumo minɨngkayo'njo osohumo kɨko kako'nji humahoji ufo'majoso kako Kɨlaisɨmo inɨngkaweso sohwo umo'nɨmontolɨkeno. Oso'no kɨko huno makiyohoyohoho. U, sekwo hwe Kɨlaisɨmo inɨngkayo sohwasi sekwoe ape sofa hofɨko Anɨtumo minɨngkayo'njo sofamo sekwo hofɨko'nji humafɨkuji ufo'mapijoso hofɨko Kɨlaisɨmo inɨngkamentohofoso umo'nantɨfetɨkeno. Oso'no kɨko huno makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nulɨko'mahotoho.

Yo'mayo ape mayo'ne yahino wopɨngo Anɨtu kako nakumo nejapinyoso ne'no uyano.

17 Oso hungkuno selohe so'no syafɨsyɨkuji olo so'ntnne'no huno fɨsyafɨhupmno. Olo hungkuno hiloso ngko Anɨtuye a'amu ango'meemjo humalofo somo uyɨwo'nɨngkohefoho. Sekwo Anɨtuye hungkunomo mupa'nyo'njo nohumentanɨngkofi Anɨtu kako sekumo kakine'no inɨngkayo'ne joho selɨmentiso osohonta sekwoe yahino kengo kengo se'ma'mentiso so'no huno wosyofɨsyano. Yo'mayo yahino wopɨngo hiso Anɨtu kako sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo yano selohmmentisofoho.

18 Yahino kengo kengo so'no selalokweso yolohoso olenoho. U a'amu Juta fihumo a'amu hofɨko kakoe a'apaho sɨhu ukolo'mentohofo sohwo kako hwangku sohonta Kɨlaisɨmo inɨngkahwosi hwangku kako oso a'apaho sɨhu kolo'mentohofoso nomahwosi kako apa'no wamɨfohi'nɨmontolaho. O'o, awonoho. U nom'ne a'amu temtitofo kengo mta'ango fihwo kako kakoe a'apaho sɨhu makolo'nnyo sohwo kako Anɨtumo inɨngkahwosi kako a'amu Juta pa'nyo a'apaho sɨhu wakolo'nɨmontolaho. O'o, awonoho.

19 Nom'nehwafe yahinoso peho'no mane'elo. A'apaho sɨhu kolo'nyo so'nji a'apaho sɨhu makolo'nyo so'nji oso yahino hiso neso anefoho. Yahino ne'njoso Anɨtuye hungkunomo tɨfi nto'no inɨngkayo so'nohinoho. Osomne'nohini fɨsyafɨhupmno.

20-22 Nom'ne yahino kengo so'no yolohoso waselɨmne'no yohono. Hwe fihwo kako a'amufe syoho ulohofiyo sohwo hamniyoho motɨpemaso'njo siki ulohofiyo sohwo kako ose nohumentanɨngki Anɨtu oso hwe huhwo sohumo kakimo inɨngkayo so'ne joho ulahonɨngki oso hwe huhwo sohwo

kako Anɨtumo inɨngkawento kako oso siki syohoso ne'no mjɨmɨwalofoho. Nusɨkwajiyo'eno. Oso hwe huhwo sohumo a'amu hofɨko hofɨkoe syoho somne'no aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumafijoso kakoe honɨngkano wonyoso kakimo apa'no yokumpohn'nyo mokumokosyohumanehoho. O'o, honɨngkano wonyo somta'ni Kɨlais kako kakimo isɨhutofokuma'masofoho. Oso pa'nyoso nom'ne hwe fihwo kako nom'ni hwafe syoho mulohofiyo'njo o'o kakoe syoho'nohini iwo'nɨngkiso sohwo kako Anɨtumo inɨngkohwasi kako Kɨlaisɨye syoho ulohofiyohwo umo'nɨmontonoho. Oseso kɨko a'amufe syoho siki syoho ulohofiyontanɨngkuji Anɨtu kako kakine'no joho kilɨmaso'manji oso syoho homo somne'no kɨko sɨmeho tohino kumnɨngkuhwoloho. O'o, kɨko oso syoho hiso ne'no fiyo. I tɨfi no'mo kɨko oso syoho siki yontanɨngkiji oso syoho homo somo ulɨko'mayo'ne honɨngkano nto i'mofapɨhwoso'no kɨko oso honɨngkano homo somo finɨngkayo.

23 Anɨtu kako nakumo honɨngkano wonyo somta'ni mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe honɨyo usɨhuma'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho ulohofi'nwoho. Nom'ne a'amufe hunoso jɨje hunomo nomokokilo'mokokisyohumafɨkutoho.

24 Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopɨngo kengo kengo a'amu yontanɨngkofi Anɨtu kako a'amu homo somo kakimo inɨngkayo so'no joho ulahonɨngki oso a'amu hiso hofɨkoe yahino kengo kengo somo musɨkwojɨfitnnehofo. O'o, oso yahino wopɨngo kengo kengo hiso Anɨtu'nji ne'no fiyɨmno.

Hwe moya'mi ape moma'nyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

25 Sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo osomne'no hungkuno ntohonɨmalofofoho. Olo hungkuno hilo so'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa mamtɨ'mokumentohofofoho. I oso'no Anɨtu kako ngkimo wopɨngo ntohofonto kako huno wopɨngoso ntopantokunjo so'no nje huno mta'ni waselɨmne'no yohono. Oseso nje hungkuno hiloso hwasyo honɨngkano somo mipesemotawenohoho.

26 Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anɨtuye a'amu ne hn'nɨmo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku sekwo humawo'nɨngkohofo hopaso ne'no fosyohumantɨkuno. Oso yahinoso wopɨngofoho.

27 Ihwoni. Kɨko ape hi'njo hwosɨ'manji oso ape homo somo kɨko nusɨkwajohotoho. I, kɨko ape ane sohwosi ape mayoso'no huno nosyafɨsyohotoho.

28 I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fisi kako hwehwamo uma'nɨmo lososi ou, kako uma'nono. Oso honɨngkano hiso wonyo'maho. O'o, wopɨngofoho. I oso'no hwe moya'misiyoswa hofɨko olo hwaho loponjo tango engo malokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku oso tangoso sekumo se'mayoso wopɨngo'maho. O'o, oso humalofo hopa humayoso wopɨngofoho.

29 U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anɨtuye syoho iyo so'ne sɨkunoso pi'nɨngo'maho. Oseso hwe ape ane sohwo kako Anɨtuye syohoso yokumpohn'nyo iwo'nɨngkiso oso pa'nyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono.

30 A'amu sɨmeho tango'njo humantɨfi humotaho lalokwofoso hofɨko oso tango hiso'no huno apa'no nosyafɨsyɨkutoho. O'o, Anɨtuye syoho'nohini

uyɨfe. A'amu hofɨko sɨmeho wopɨngo'nji hofɨko sɨmonyo yalokwofoso hofɨkimo yo'mayo sɨmeho wopɨngo umokoso oso'no huno apa'no syafɨsyɨkutoho. O'o, Anɨtuye syoho'nohini uyɨfe. A'amu kakoe ho'yango angomne'no ho'yango mpe iwo'nɨngkiso sohwo kako oso ho'yango hiso'no huno pi'nɨngo engo syafɨsyɨhwoloho. O'o, kako Anɨtuye syoho'nohini uyono.

31 A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho so'no syoho yokumpohn'nyo yalokwofoso hofɨko yo'mayo mpe iyoso'no hofɨko huno pi'nɨngo engo syafɨsyɨkutoho. O'o, oso yahinoso sekwo ikutoho. Hwapɨngoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho so'nji yo'mayo so'nji moi'wo umo'nɨmontonoho.

32 Ngko ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Sekwo yo'mayo tango so'no huno pi'nɨngo engo syafɨsyɨkutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anɨtuye syoho somne'nohini huno syafɨsyɨwo'nɨngkisofoho. Kako Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo oso'ne'no huno syafɨsyɨwo'nɨngkiso hweho.

33 Hwe ape'njo sohwo kako yo'mayo hofɨko'montohwafe a'apaho ufo'mayo'ne so'no huno pi'nɨngo engo syafɨsyɨwo'nɨngkiso hweho. Yo'mayo kakoe apefe sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne oso'ne'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkiso hweho.

34 Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunoso hufa'u'njo hweho. Anga'nohinoso Anɨtunefoho. Nom'neso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayo'nefoho. U, moya'mi a'moyawoso osofanji mu sijo sofanji hofɨko huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Ngko Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokumo lɨ'mo nje huno so'nji nje a'apaho so'nji honɨngkano wopɨngo'nohini uyɨmo. Ose wolantɨfeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hofɨko nakwoe hwehwafe sɨmeho wopɨngo umokano lɨkuji hofɨko yo'mayo ango mehomi oso nto'no wemokosyohumantɨfeho.

35 Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefo'mayo'ne selalokweno. Olo hungkuno ape mayo'ne hiloso sekumo yokumpohn'nyo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, sekwo Anɨtuye syoho hofiyo iyoso'no selalokweno. Sekwo Anɨtuye syohoso yokumpohn'nyo yontanɨngkiji yo'mayo jɨje syoho homo somo wopɨjwakumo'mo lɨhwosi ihwoso'no kɨko oso homo somo wae yaofohoji kɨko Anɨtuye syoho somne'no jɨje sɨmano motekulofo.

36 Hwe fihwo kako kako'ne ape nto ufohoto'nnyo sohwo kako Anɨtumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokunjo so'no ape mayo'ne sɨkuno kengo no'mo ho'nahinyo so'no kako kakoe apemne'no sɨmeho fefoyo uyɨhwoso'no kako oso ape masoso oso honɨngkanoso wonyo'maho.

37 I oso'no hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo'nji yokumpohn'nyo ito'nonto yo'mayo kako ape mayo'ne mosokosoke ulohofo'ne sohwo awonoho. I oso'no kako kakoe sɨmehoso fefoyo u'maso osomo monje yasyɨhwosi i oso ape kakine'no ufohoto'malofosine'no kako ole loso kako ne'nohini yawoso wohumano loso sohwo Anɨtu kako kakimo uhwononteso hwe wopɨngo hweho ulɨmontonoho.

38 Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohoto'nnyo simo masoso oso wopɨngofoho. I oso'no oso hungkuno selohe so'no hwe fihwo kako Anɨtuye syoho somne'no huno syafɨsyɨhwosi kako kako'ne ape ufohoto'nnyo simo momaso'njo yososo oso wopɨngoso yakolo'nnyofoho.

39 U, a'mu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siya'u siko nɨhu'nahone nto makotɨku'nnyo ya'uyoho. I oso a'musi kakoe hwehwo poyo pe'nnyosi kako nohumahwosi huno ole syafɨsyoso, U, ngko hwehwamne'no nɨmo'nɨngkohoho. Oso syafɨsiyoso wopɨngofoho. I

oso'no huno ose syaf+sy+hwosi kako hwe An+tumne'no huno syaf+syonto in+ngkawo'n+ngkiso oso humnohini uma'nono.
40 I, nje hunoso olenoho. Oso ape a'moyawososi kako nom'ne huhwamo muma'nyo'njo yososi kakoe s+meho wop+ngoso yakolo'nnyo umo'n+montonoho. Oso hungkunoso nje huno mta'ango selalokweno. A'amu kengoso hof+ko huno nom'ne kengo kosyof+syalokwofo. I oso'no ngko huno moi'wonoho. An+tu kakoe Towahuno huhwo olo hilo so'no ngko'nji s+meho afa inalokuhwayo. Ose syof+syalokweno.

8

Hwasyo an+tune'no tongo fonjokisasy+wo'n+ngkohofo oso'ne hungkunofoho.

1 A'amu fehohnjoso hof+ko hwasyo an+tune'no yahu fonjokisasy+wo'n+ngkohofo so'no sekwo ngkimo oso yahu hiso'no hungkuno ntohon+malofo kuyoho. Oso'no sekwo ngkimo ole nt+malofo. Olo yahu loso nakwo An+tuye a'amu ne hn'nwi wonantantaho. Manyo'njo uyantantaho. Ose nt+malofofoho. Olo hilo so'no a'amu huno kengo kengo mokosyohumalofo. A'amu fihwo kako huno ole syaf+sy+hwoloho. Nje hunoso nto'nohinofoho. A'amu huno kengo'njoso hof+koe hunoso nto'nohin+'maho. A'amu kako huno ose syaf+syoso sohwo kako yokumpohn'nyo imo'nonto nom'ne a'amuso monje esyalofoho. O'o, k+ko huno olo'no f+syaf+syo. A'amu olo hilo so'no huno kengo kengo'njo so'nji nakwo s+meho uyano. Oso yahino wop+ngo huhwo sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho.
2 A'amu fihwa hof+ko huno ole syaf+hu'malofi, oloso nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso a'amu huhwo sohwafe hunoso nto'no mosyaf+siyofoho. Fehohnjoso huno mot+pemaso'njo humalofo.
3 U, a'amu fihwo kako An+tumo s+meho uy+wo'n+ngkiso oso hune'no An+tu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu ne hwosoho ulalofoho.
4-6 Oseso oso yahu an+tu hwasyo sohune'no fonjokisasy+wo'n+ngkohofo so'no ole selalokweno. A'amu nakwoe An+tu ne sohumo min+ngkayo'njo sohwa hof+ko ole l+wo'n+ngkohofo, Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji nakwoe hwe engo an+tuyoho. Ose lont+fi oso hwamne'no hof+ko in+ngkawent+fi hwomtame ulohof+wo'n+ngkohofofoho. I nakwo hn'nwiye Mpohwo An+tu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso hwap+ngo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. An+tu kako'nji humane so'no nakumo namt+'mokumentisofoho. Jisas K+lais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mt+'mokumentiso hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'angofoho. Oseso nakwo oso hwasyo an+tu sohune'no nakwo huno ole nayohoho, neso anefoho. An+tu pi'n+ngo mohumuyoho. O'o, nakwoe An+tu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini humaho.
7 Oseso a'amu fehohnjo hof+ko hohonta hwasyo an+tumo in+ngkamotofoso hof+ko olohonta nakwoe An+tu ne sohumo kahopi in+ngkowalokwofo. Oso'no hof+ko hwasyo an+tu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho. Oseso hof+ko ole syof+syalokwofo, a'amu hof+ko oso yahu hwasyo an+tumne'no fonjokisasy+wo'n+ngkohofoso hof+ko nifijoso u hof+ko oso hwasyo an+tu sohwoe yofeso ho'nomalokwofo. Ose syof+syalokwofo. Oso'no hof+ko ole lalokwofo. A'amu hof+ko hwasyo an+tu sohune'no yahu fonjokisasy+wo'n+ngkohofoso oso yahu hiso nakwo naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono.

8 Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji Anɨtu kako
nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wonyofoho. U, nakwo oso
yahuso manyo'njo yaso'manji Anɨtu kako nakumo ole monalonefoho. Oso
yahinoso wopɨngofoho. Ose monalonefoho.
9 I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno fɨsyafɨhupmno. Anɨtuye
a'amu ne fehohnjoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho we'e'nohini uyalokwofoso
hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo. Hwasyo anɨtumne'no yahu fonjokisas-
yohofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofɨsyalokwofo. I sekwo
soku sekwo huno ole syofɨsyalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji
oso wopɨngofoho. Honɨngkano wonyo anefoho. Ose syafɨsyɨkuji oso
yahu hiso sekwo nonontanɨngkuji oso a'amu sɨmeho we'e unyoso hofɨko
nosehonɨngkuji ole wolantɨfeho, U, hofɨko yahu nalokwofo. Oso'no ngko
huhwo'nnonji wonano. Ose ko lɨkuji yahu nifijo'manji u hofɨko hofɨkoe
sɨmeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeentɨfeho. Ose ikujo'no
Anɨtu kako wonyofoho ulɨmontonoho.
10 Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohino'njɨ'nwoho
lɨwo'nɨngkohofo soku sekwo oso hwasyo anɨtuye ango somo nosyukuji
yahu nɨngkahonɨngkuji a'amu nom'nehwo kako sɨmeho mo'mo huno
anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyoso huno kengo kengo syafɨhu'nyo
sohwo kako nosehonɨngkuhwosi kako oso yahu hwasyo anɨtu oso hune'no
fonjokisasyohofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonantɨfeho.
11 Ihwoni, senɨngkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohumne'no Kɨlais
kako asomo utɨmayo'ne poyo pe'nɨmentiso oso hwe huhwo sohumo sekwoe
huno wopɨngo so'nji sekwo kakimo wonyo umokantɨfeho.
12 Oso a'amu sɨmeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo
muto'nyo sohumo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo Kɨlais huhumo
wonyo ulohofantɨfeho.
13 Oseso ngko yahu fehohnjoso nonɨ'moho. Hwapɨngoso ngko oso yahu
hiso nɨmeso nje nɨngkwahwoe honɨngkanoso wonyo umokumeso'no ngko
oso yahuso apa'no manɨmnehono.

9

Poul kako Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no sɨmonyo imentisofoho.

1 Ngko Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho.
Olo hwahoponjo syoho hiloso a'amu hwahoponjoso montapmmentoho-
fofoho. O'o, Anɨtu kako ntapmmentisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo
mokilo'mokomokonɨsyohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofɨko
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo uhwonɨmentohofoso ngko huhwo'ni uh-
wonɨmentohefoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahonɨngko
sekwo oso hungkuno homo somo sɨmeho umentohofo so'no olo nje syoho
homo losomo ne imo'nɨmentisofoho.
2 I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno
lɨku'mofo (*apousel*) syoho loso Anɨtu kako Poulɨmo muyɨmmentisofoho.
Ose ko lontɨfi sekwo soku sekwo Anɨtuye hungkuno nje mango mta'ni
upa'nontɨfi inɨngkamentohofo so'no sekwo huno wopɨngo neso ole
tɨpema'mentohofi, Poul kako Anɨtuye syoho nehopi yalofoho. Oso'no
nakwo huno nayohoho, Poul kako Anɨtuye *apousel* ne hweho. Sekwo oso
hiso'no huno seyohoho.
3 A'amu fehohnjoso hofɨko nje syoho somne'no yoka ntɨwo'nɨngkohofo
so'no ngko olo hungkuno homo losomo aku ulɨwo'nɨngkohono.

4 Nekwo Mponopasɨ'nji Anɨtuye hungkuno a'amu somo ulɨhwaso'no
hofɨko nekumo wosopayo ejapɨfijo'manji e'wa, oso yahinoso wonyotaho.
5 Pita'nji nom'ne hwe Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo
sohwanji Jisasɨye konɨngkwa'wehwo sohwanji hofɨko moya'mi Anɨtumo
inɨngkawowo'nɨngkohofo osofamo ape ma'mentohofofoho. Hofɨko
Anɨtuye hungkuno a'amumo lɨku'mofoso a'musyanji emoyontɨfi
lɨku'mofalokwofo somo sekwo wosopayo yo'mayoso uyalokwofo. I oseso
nekwo Mponopasɨ'nji nekwo ose yasoso oso wonyotaho.
6 I nekwo Mponopasɨ'nji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso
notɨpementai nekwo wopayo yo'mayo oso mpe iwo'nɨngkuhwoyo. I
nom'ne sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno selahonɨngkofi sekwo wopayo
uyɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Nekwo wosopayo'ne yo'mayo so'no jomo
selonontentasi Anɨtu kako yahino nto'nohinɨ'maho elɨhwonesohilo.
7 Olo so'no huno waseyono. Hwe engo sohwafe a'amu itokuso'njo sohwa
hofɨko siki syoho liwo'nɨngkohofo. O'o, awonoho. Hofɨko hamniyoho
nomantɨfi wosopayo mpe iwo'nɨngkohofo. A'amu wopasyoho iwo'nɨngkiso
osohwo kako siki syoho liwo'nɨngkohoho. O'o, kako wopayo nomah-
wosi wanɨmontonoho. A'amu yahu mokosyohumayo sohwo siki syoho
liwo'nɨngkohoho. O'o, awonoho. Yahu fehohnjoso wanɨmontonoho.
8 Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no nakwo a'amu olo hwaho lopo
humalohwone hn'nwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho
lalokuhwono. I nakwo'nohino'maho. O'o, Anɨtuye hungkuno hi hi'njofoho.
9 Mouses kako hohonta olo hilo so'no ole mtɨ'mokumento, Sekwo
yahu *mpulɨmokau* sohwo hofɨko wosopayo *hwit* paho wae yaofo'ne
hwotoho feehonɨngkuji sekwo hofɨkoe mango somo nopɨjumofɨkutoho.
Ose mtɨ'mokumentisofoho. Oso yahu *mpulɨmokau* huhwo sohwo kako
kakoe syoho somne'no mijoho uyahonɨngkuhwosi wosopayo *hwit* fehohn-
joso wanɨmontonoho. Anɨtu kako oso yahu *mpulɨmokau* osomnohini
syafɨsyonto nalɨmentisotaho.
10 O'o, nakwo a'amu hi'nnontnne'no syafɨsyonto nalɨmentisofoho. Anɨtu
kako olo yahino loso'no umo'nɨngkohoho. A'amu kako wopasyoho os-
omne'no hwaho ikutofɨwo'nɨngkiso sohwo'nji a'amu wosopayo toyo ya-
honɨngki hu'memawo'nɨngkiso sohwo'nji siko wosopayo fehohnjoso nom-
ahnne'enji syafɨsyonji syoho iwo'nɨngkisiyofoho.
11 Oso pa'nyoso nekwo Anɨtuye Towahunoso sekwoe sɨmeho mo'mo uyo
hulɨmentɨhwoyofoho. Oso syoho imentɨhwoyo homo somne'no sekwo
yo'mayo a'apahomne'no ejapɨfijo'manji oso wonyotaho. O'o, oso yahino
hiso nto'nohinofoho.
12 Nekwo sekumo noselɨko'mahonɨngkuhwoi nom'ne a'amu sohwa
hofɨko sekumo Anɨtuye hungkuno losetɨhwahonɨngkofi sekwo hofɨkimo
wosopayo yo'mayoso uyɨmentohofofoho. Ose uyɨmentohofo so'no
sekwo hofɨkimo yahino nto'nohinoso uloho'mentohofofoho. Sɨmo'mo
Anɨtuye hungkunoso sekwoe ango sopo m'mofape sohonta nekwo
Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentɨhwayofoho. Oso'no nekwo sekumta'ni
yo'mayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yo'mayoso womantayo ko
imentɨhwayoso oso hiso nekwo momasofoho. Hwapɨngoso nekwo ole
syafɨhu'mentɨhwoi, a'amu nekumne'no huno ole syafɨhupitnnehofo,
Siko wosopayo'nji mijo'nji engo womaho nolonji Anɨtuye hungkuno
lonetɨhwalokusiyo. Ose syafɨhupitnnehofo. Nekwo Kɨlais kakoe
hungkunoso mopɨjwosyahnnohontai nekwo nakwoe hamniyoho'nji
hofɨkoe yo'mayo wosopayo mayo so'no yo'mayo tango kengo kengo
nekumo e'ma'mentisofoho.

13 Sekwo olo hilo so'no huno maseyotaho. A'amu hofɨko Anɨtuye ango
engo somne'no wopayo Anɨtumne'no ho'nasyɨwo'nɨngkohofoso a'amu oso
ango homo somjo syoho'njo sohwa hofɨko nomantɨfi nɨwo'nɨngkohofofoho.
Oso ijempoho Anɨtumne'no yahu fonjokisasyɨwo'nɨngkohofo
soponjo a'amu syoho'njo sohwa hofɨko yahu fehohnjoso nomantɨfi
nonɨwo'nɨngkohofofoho.
14 Oso yahino hiso'no Anɨtu kako nakumo olo honɨngkano hungkuno loso
nejapmmentono. A'amu Anɨtuye hungkuno lonetɨhwawo'nɨngkohofo so-
hwa hofɨko oso hungkuno hiso lonetɨhwahonɨngkuji nakwo a'amu hn'nwi
nupa'nɨngkuhwasi nakwo oso a'amu huhwo sohwafe a'apahomne'no
ufo'mayoso wosopayo uyantanoho. Anɨtu oso honɨngkano hungkunoso
nejapmmentisofoho.
15 Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni woso-
payo'no jomo selontɨ'mtentesi oso yahinoso wopɨngo'nesohilo. I oso'no
ngko sekwo'nji nohumanji yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olo-
honta ngko yo'mayoso ma'mne'enji momtɨ'mokalokuyohono. O'o,
ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje sɨmeho wopɨngo
numo'nɨmaho. Oso nje sɨmeho wopɨngoso a'amu fihwo kako wae ntoho-
fonoho. Ngko olo syoho loso ne'no i'mo mijoho'no pe'nɨme'manji e'wano.
Nje sɨmeho wopɨngo wanɨmo'nɨmontonoho.
16 Ngko Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokwe so'no ngko nje
yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe woho'namo'nɨmontaho. O'o, oso
nɨhu'no awonoho. Anɨtu kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso
ngko molosetɨhwayo'njo'manji u ngko tango engo woma'monnoho.
17 Hungkuno selalokwe hwapɨngoso olenoho. Ngko olo syoho
loso ngko nje huno mta'ni uyɨmo lontɨ'mtentesi u ngko sekumo ole
selɨ'mnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no yo'mayo ho'yangoso ntapmno.
Ose selɨ'mnesohilo. O'o, olo syoho loso Anɨtu kako ngkimo nonɨhwosopento
ntapmmentiso so'no ngko nom'ne honɨngkano ngko umneso ane
hwo'nyoho. O'o, ngko Anɨtu kakoe syoho'nohini ulohofiwo'nɨngkohe
hwo'nyoho.
18 I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho hamniyoho
ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho. Ngko Anɨtuye hungkuno
a'amumo lutɨhwawo'nɨngkohe so'no ngko hamniyoho mantɨ'mtentesi oso
yahinoso nto'nohinɨ'maho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho oso mo-
maso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso yahino ngko
esetɨhwalokwe so'no nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho. Oso sɨmeho
wopɨngoso nje hamniyoho pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyo hweho.

19 Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyo umo'nɨmonjɨ'maho.
Oseso ngko hamniyoho mayo'ne a'amufe hungkunomo enjwa'mo mo-
humuleno. I oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyo
imo'nɨmentoheso hwe moya'mi hopi'nonohini hofɨko Anɨtumo sɨmeho
uyɨfitnne'enji imentohefoho.
20 Ngko a'amu Juta somo Kɨlaisɨmo inɨngkafitnne'enji hofɨkoe yahino
somo enjwa'mo humanji Kɨlaisɨye hungkuno lutɨhwamentohefoho. I ngko
Kɨlaisɨmo sɨmeho uyalokwe so'no Kɨlais kako Jutafe honɨngkano hungkuno
somta'ni ngkimo isɨhutofonɨma'mentisofoho. Oso'no ngko honɨngkano
hungkuno somo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no a'amu honɨngkano
hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofɨko Kɨlaisɨye hungkunomo

in+ngkafitnne'enji ngko hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo humaleno. Osopo humanji ngko An+tuye hungkuno lut+hwawo'n+ngkohefoho.
21 Oso pa'nyoso a'amu temtitofo kengoso hof+ko a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumunyo so'nji ngko hof+ko'nji nohumanji ngko huhwo'ni oso hon+ngkano hungkuno homo somo enjwa'mo mohumawo'n+ngkiyohono. Ose yontan+ngko nohonont+fi hof+ko K+lais+mo in+ngkafitnne'enji iwo'n+ngkohefoho. I oso'no ngko oso pa'nyo nohumanji ngko An+tuye hon+ngkano hungkuno so'no in+ngo maniyofoho. O'o, ngko K+lais+ye hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo ne'no humawo'n+ngkohefoho.
22 A'amu fehohnjoso hof+koe s+meho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nnyoso hof+ko huno ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi, U, nakwo yo'mayo yahu oso nasoso nakwoe hon+ngkano wonyo umo'n+montonoho. Hof+ko oso yahino so'no ntahon+ngkofi ngko oso yahino hiso'no wonyo'maho kosyaf+syonji ngko hof+ko'nji nohumahm'mo oso yahino hiso ngko huhwo'ni mimnehono. Ngko oso hiso i'me'no nohon+ngkuji hof+ko K+lais+ye hungkuno wop+ngo somo nupa'n+ngkuji hof+ko s+meho yokumpohn'nyo uyant+feho. Ngko a'amu ango'meemjo so'nji ngko hof+ko'nji nohumanji hof+koe yahino somo in+ngkamentohefoho. A'amu fehohnjoso hof+ko ngkimo nonehon+ngkuji hof+ko An+tumo in+ngkafitnne'enji oso yahinoso iwo'n+ngkohe hwo'nyoho.
23 A'amu fehohnjoso hof+ko K+lais Jisas+ye hungkuno somo t+fi in+ngkakuji oso homo somo An+tu kako hof+kimo wop+ngo ulohofo'ne'enji olo syoho loso yalokweno. Oso pa'nyoso ngko huhwo'nnonjimo wop+ngo ntohofone'nji yalokweno.

Nakwo An+tuye syoho yokumpohn'nyo yaso'manji nakwo wop+ngoso womantanoho.
24 A'amu hopi'nono hof+ko mjake'we wohnnano l+kuji mjake'we ko hnnifijoso a'amu fehohnjoso hof+ko ho'yango wop+ngoso womant+fe'maho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Oso pa'nyoso sekwo hokunonji An+tu mta'ni yo'mayo wop+ngo mayo'ne sekwo An+tuye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'n+mno.
25 A'amu hof+ko yo'mayo mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso womano l+kuji hof+ko piso'mo'nyo ikutoho. O'o hof+ko hof+koe a'apaho yokumpohn'nyo ito'nyo'ne syoho ne'no mjim+wekuji mjake'we hnnyo somjo ho'yango mayo'ne syoho engo uyant+feho. I oso syoho engoso hwahoponjo ho'yango'nefoho. Oso hiso moi'wo umo'n+monte'no yohoho. I oso'no nakwo An+tuye syoho yalokuhwone hn'nwi nakwo ho'yango engolopohamo ne'no went+hwone so'no syoho yalokuhwono. Oso'no syoho yokumpohn'nyo uyano.
26 A'amu mjake'we hnnyo sohwa hof+ko hano ito'nohino yont+fi hohwafo sopo komo'no i'mofap+wo'n+ngkohofofoho. Hano ikitokitofo so'njo'maho. O'o, awonoho. Oso pa'nyoso ngko An+tuye syoho iwo'n+ngkohono. A'amu y+hufo wopolofano l+kuji hof+koe meso siki wofant+hm'maho. O'o, hof+ko y+hufo ne somo nuhwon+ngkuji wofant+feho. Oso pa'nyoso ngko An+tuye syoho yalokweso siki miyalokuyohono.
27 O'o, awonoho. Ngko nje hunomnohini min+ngkowalokuyohono. O'o, yo'mayo wonyo nje s+meho sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji An+tu kakoe syohoso y+hufo nemo uhwonont+fi polofohofo oso hopa nto'no yalokweno. U ngko ose mimme'manji An+tu kako ngkimo olo hungkuno loso want+montonoho. K+ko a'amu somo nje hungkunoso ko ulonji

kɨko yo'mayo yahino wonyo jɨje sɨmeho sohwo umo lonte somo monje meesiyo'njo iso'manji kɨko ho'yango momatnnohino. Anɨtu kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofo nalohofɨhwoso'no nakwo osomo inɨngkuhwaloho.

1 Nje a'amu soku, a'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo hwotoho hmmentohofo somne'no sekwo huno olo so'no fɨsyafɨhupmno. Hohonta Mouses kako a'amu Isɨlaelɨfe ajuyohwosamo hwaho Ijip mta'ni nomanto hofɨko Ijip nulɨko'mantɨfi hwaho a'amu anepono motawento osopo humamentohofofoho. Oso hopo sopo Mousesɨ'nji a'amu Isɨlael so'nji hofɨko osopo nohumentanɨngkofi himo a'amu hopi'nonohino somo ifehu'mokahumentisofoho. Sɨki ifehu'mokahumentiso'maho. O'o, honɨngkano utɨhwayo'ne ifehu'mokahumentisofoho. Osohonta hofɨko mijo ayo engo momɨngo sopo i'mofɨwahonɨngkofi Anɨtu kako hofɨkimo mijo ayo engo huhwo sohumo mtɨhupɨhwojahonɨngki a'amu hopi'nonohino hofɨko osopo wako'mentohofofoho.

2 A'amu hiso hofɨko Mouses nakwoe hwe engo umo'nono lontɨfi hofɨko kako'nji ufohi'nontɨfi kakimo inɨngkawentɨfi hofɨko himo homo somo enjwa so'mo humantɨfi mijo engo somo wako'mentohofofoho.

3-4 Oseso hofɨko mijoho uyahonɨngki Anɨtu kako ahwomo mta'ni wosopayo'nji mijo'nji hopi'nonohino somo umentisofoho. Nuyahonɨngki hofɨko nɨmentohofofoho. Oso hopo sopo mijo sojo mta'ni nɨmentohofoso oso mijo hwapɨngoso Kɨlaisɨyoho. A'amu hofɨko hano loho'nowentanɨngkofi Kɨlais kako hofɨkimo hofiyo emokosyohumamojo hweho.

5 I oseso Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino homo somo wopɨngo ko ulohofahonɨngki hwe moya'mi pi'nɨngo engoso hofɨko yahino wonyoso yahonɨngkofi Anɨtu kako nuhwononto oso hwaho a'amu ane sopo Anɨtu kako hofɨkimo poyo umokumentisofoho. Umokahonɨngki hofɨkoe pijafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo pa'nyo osopo nonje hu'mehinawo'mentisofoho.

6 Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'nɨmentisoso nakumo honɨngkano wopɨngo netɨhwayo'ne imo'nɨmentisofoho. Hofɨko yo'mayo so'no hi umo'nɨngkahonɨngki wonyo imentohofofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono.

7 Oso'no neyakwosa fehohnjo sohwa hofɨko hwasyo anɨtumo inɨngkawentɨfi hofɨko hwomtame uloho'mentohofofoho. Oso hwamne'no Anɨtuye hungkunoso ole nalɨmento, Hofɨko hwasyo anɨtu somne'no hwomtame ulohofontɨfi hofɨko nohumantɨfi wosopayo'nji mijo'nji nontɨfi nolɨkafontɨfi hofɨko syohi'nyo wonyo imentohofofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono.

8 I oso'no nakwo nom'ne a'amufe apohufo ihwaloho. Oso a'amu Isɨlael pi'nɨngo engoso hofɨko oso yahino wonyo hiso yahonɨngkofi Anɨtu kako oso sɨkuno anga'nohino somo hofɨkimo poyo imokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofɨko *tɨwenti-tɨli tausen*ɨfoho (23,000).

9 I oso'no nakwo Anɨtumo yamofo nulohofɨhwaloho. A'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtumo yamofo ulohofontɨfi hofɨko kɨko nto'no monemokosyohumawo'nɨngkiyohino hwosoho ulahonɨngkofi Anɨtu kako oso a'amu homo somo homaso toho wolo'meehufe lonto homamo uhwojahonɨngki a'amu pi'nɨngo engo somo homaso toho lofopijɨsyu'mo'mentohofofoho.

10 I yo'mayo An+tu iwo'n+ngkiso so'no yoka hnn+ngkuhwaloho. A'amu
Is+lael+so hof+ko An+tumne'no yoka hungkuno ulahon+ngkofi a'amu ah-
womo mta'angoso kako a'amu pi'n+ngo engo somo fonjahumentisofoho.
11 Oso yo'mayo yahino wonyo imentohofoso a'amu fihwa hof+ko oso
yahino wonyo imentohofo so'no An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo
sohwa hof+ko nakumo hon+ngkano wop+ngo net+hwayo'ne iyoswomo
mt+'mokumentohofofoho. Nakwo olohonta nohumentan+ngkuhwoni
s+kuno moi'wo umo'n+monto yahon+ngki nakwo oso hungkuno homo somo
nuhwonontani nakwo oso hon+ngkano homo somne'no huno wop+ngo
t+pemalokuhwono.
12 Oseso a'amu fihwo kako ole loso, Ngko yokumpohn'nyo lohokwe so'no
ngko hon+ngkano wonyo mimnehono. Ose loso sohwo kako i'waho nto'no
wehumano. Kako nop+wasyonoho.
13 A'amu hopi'nonohino hn'n+mo yo'mayo hon+ngkano wonyo
nont+mne'no ipenemotawesoso kengo kengo'maho. O'o, afa'nohinofoho.
Oso'no An+tu wosefo'ma'mo nal+mentiso so'no nakwo huno
nayohoho. Kako olohonta nefo'malofoho. Oseso hon+ngkano wonyo
nont+mo nemotaweso sohwo kako nakwoe yokumpohn'nyo somo
moneyakolofonehoho. Yo'mayo wonyo ne'maso sohwo woneyakolo'mo
l+hwosi ko yososo, An+tu nefo'mayo'ne hon+ngkanoso umo'montonoho.
Kakoe yokumpohn'nyo nejap+hwoso'no nakwo yokumpohn'nyo
wolohofantanoho.

Nakwo An+tumo in+ngkohwasi towahuno wonyo so'nji in+ngkohwaloho.

14 An+tu kako a'amu Is+lael homo somo wop+ngo ko ulohofahon+ngki
hof+ko wonyo imentohofofoho. Oso'no nje a'amu soku sekwo an+tu hwasyo
somo hohujo ikinjaof+kuji i'waho fiy+mno.
15 Sekwo huno'njo kuyoho. Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso'no
sekwo huno f+syaf+hupmno.
16 K+lais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'n+mentiso oso'no
wosyof+syano lontani nuhu'mokontani nakwo olo mijo Jisas+ye
hon+yofoho lontani Mpohwo An+tumo isamoyoka ulontani nonontani
ole syaf+sy+wo'n+ngkuhwono, Jisas nakumne'no kakoe hon+yo
us+huma'mentiso sohumo ufohi'nalokuhwono. Nakwo wosopayo
nomentani kut+kujo lohofontani nontani K+lais+ye a'apahofoho
l+wo'n+ngkuhwono. K+lais kakoe a'apaho nakwoe wonyo engo so'no
tohino umn+mentiso sohumo ufohi'nalokuhwono.
17 Oso wosopayo anga'nohinoso nakwo hwe moya'mi pi'n+ngo hn'nwi
nakwo kut+kujo lohofontani n+malohwone hn'nwi nakwo afa aswomjo
pa'nyi'nwoho.
18 Sekwo a'amu Is+lael+fe yahino so'no sekwo huno f+syaf+hupmno.
Hof+ko An+tumne'no yahu fonjokisasyont+fi hof+ko oso yahu
fehohnjoso nonont+fi ole syaf+sy+wo'n+ngkohofi nakwo An+tu'nji
mafohoto'n+ngkuhwono.
19 Ngko hungkuno hwap+ngoso pehofo selalokweno. A'amu hof+ko
hwasyo an+tu sohune'no yo'mayo ho'nasy+wo'n+ngkohofoso ne hi'njotaho.
Oso hwasyo an+tu sohwo kako nehopi lohumaho. Ose loselalokweno.
20 O'o, oso awonoho. Hof+ko yo'mayo hwasyo an+tu sohune'no
ho'nasy+wo'n+ngkohofo sohwo oso towahuno wonyo somne'no
ho'nasy+wo'n+ngkohofoso An+tumne'maho. Oso'no oso a'amu
hof+ko towahuno wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji

sekwo hofɨko'nji nomɨhu'mokinɨngkutoho. Sekwo hofɨko'nji mɨhu'mokinɨfijo'manji towahuno wonyo sohwanji ufohi'nantɨfeho.
21 Sekwo nuhu'mokontɨfi Kɨlaisɨye honɨyo'nji a'apaho'nji nontɨfi towahuno wonyofe wosopayo so'nji nomohu'mokukuji nonɨngkutoho. O'o, sekwo oso honɨngkano hufa'uyo homo somo sinɨngkakutoho. Sekwo Anɨtu'nji wohumano lɨkuji sekwo towahuno wonyo so'nji nohumafɨkutoho.
22 Sekwo oso honɨngkano hufa'uyo somo ifijo'manji Anɨtu kako ngkilaho selɨhwosi nakumo sɨmeho wonyo wonejapmmontonoho. Hwapɨngoso Ngko'nohini Hwe Engo hwo'nyoho ose nalɨmentisofoho. Nakwoe yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantontaho. Nɨhu'no awonoho. Ose selalokweno.

Sɨkuno huhwo huhwi nakwo Anɨtuye yofeso engolopohamo woho'nomehwano.

23 A'amu fehohnjoso ole lɨwo'nɨngkohofofoho. Yo'mayo hopi'nono Anɨtu kako nakumne'no hano mopitofasiyoso nakwo yasoso oso hiso'no honɨngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno lɨwo'nɨngkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso nakumo monefo'manehoho. Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkowentanɨngkuhwasi oso yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo monasosofitofonehoho.
24 Yo'mayo nakwo uyano lɨhwasoso huno nakune'no syofɨhu'nɨngkuhwasi ihwaloho. O'o, nakwo huno nom'ne a'amu somne'no huno wosyofɨsyano. U, ngko ose i'mo nom'ne somo ufo'ma'montaho. Sekwo huno oso'no syafɨsyɨkuji yo'mayoso fiyɨmno.

25-26 Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso Anɨtuyefoho. Anɨtuye hungkunoso ose nalɨmentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso oso wopɨngofoho. Sekwo tongo wonano lɨkujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekuji sekwo oso tongo kakwo'yohwo sohumo olo tongo loso kɨko hwasyo anɨtu hwoso sohune'no fonjokisasyohino mta'angotaho. Ose ulohonɨngkiji mpehotoho. O'o, kɨko mpe'nohini yohoji hmnyo.

27 U hwe fihwo kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo iloho ihwosi wonano lɨhwosi joho selɨhwoso'no u sekwo wosɨhwano lɨkujɨ'manji u sekwoe hunofoho. Noho fɨwanɨmno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmnɨmno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'nɨngo syafɨsyɨkutoho. O'o, sekwo toho'nohini hmnɨmno.
28 I oso'no hwe fihwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo anɨtumne'no fonjokisahumalofo mta'angofoho. Ose selɨhwosi, Ngko manɨmnehono selɨhwoso'no sekwo oso hwe huhwo sohwoe huno somne'no huno syafɨsyɨkuji nonɨngkutoho.
29 Hwapɨngoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso nɨme'manji nje honɨngkano wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisoso oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofɨsyalofoho. Olo yahu hiloso nɨmeso ngko hwasyo anɨtumo hopa inɨngkowalokweno. Oso a'amu huhwo sohwo kako huno ose syofɨsyalofoho. Oso'no sekwo oso yahuso nonɨngkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo honɨngkano somo hano pitofonesyalokwofoso wopɨngo'maho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amu ole nalɨfitnnoho, Oso yahinoso wonyofoho. Ose nalɨfitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amu somo mulohonanehwono.

30 Ngko Anɨtumo wosopayoˈne isamoyoka ulɨˈmo nonɨˈmeˈno nomˈne
aˈamu sohwo kako ngkimo oso honɨngkanoso wonyofoho eso pehoˈno
wantɨmontolo.
31 Oseso sekwo nonyo wosopayo wonano yoˈmayo yahino uyano
lɨkujɨˈmanji sekwo sɨmoˈmo huno ole fɨsyafɨhupmno. Yoˈmayo imeso ngko
Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokumontaho. Sekwo oso hisoˈno huno kakiˈno
syafɨsyɨkuji sekwo yoˈmayo Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne fiyɨkuno.
32 Sekwo soku sekwo aˈamu Juta soˈnji aˈamu temtitofo kengo soˈnji aˈamu
Anɨtumo inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈntnneˈno huno fɨsyafɨhupmno.
Sekwo yoˈmayo iwoˈnɨngkohofo somo senɨngkafijoˈmanji hofɨkoe
honɨngkano wonyo ifijo soˈno sekwo oso homo somo ikutoho.
33 Ngko huhwoˈnɨye yahinoso oso paˈnyofoho. Aˈamu hofɨkoe sɨmeho
wopɨngo umoˈnoneˈenji ngko yoˈmayo wopɨngoso iwoˈnɨngkohefoho.
Yoˈmayo ngkimo nɨfoˈmayo syoho osomnohini miyalokuyohono. Oˈo,
aˈamu piˈnɨngo engo somo wopɨngo ulohofoˈneso syoho yalokweno.
Hwapɨngoso aˈamu hofɨko Anɨtumo inɨngkafitnneˈenji ngko yoˈmayoso
yalokweno.

11

1 Sekwo ngkimo nohonɨmno. Kɨlaisɨye yahinomo inɨngkowalokwe
hopaso sekwo ngkimo tɨfi nnɨngkapmno.

*Moyaˈmi sofa hofɨko Anɨtumneˈno uhuˈmokukuji hofɨko hofɨkoe mnoki-
noso ufehuˈmokohinantɨfeho.*

2 Sekwo ngkineˈno huno syanɨfɨsyɨwoˈnontɨfi oso hungkuno nto sejapm-
mentohe somo sekwo hofiyo inɨngkowalokwofo. Osoˈno ngko sekwoe yofe
hoˈnomalokweno.
3 I osoˈno sekwo olo nje hungkuno losoˈno huno waseyono. Kɨlaisɨye
mnokino engoso Anɨtuyoho. U nakwo aˈamu hwahoponjo hnˈnwi hwe
hopiˈnonohino sohwonaˈniye mnokino engoso Kɨlaisɨyoho. Oso paˈnyoso
hwoyaˈmi sofafe mnokino engoso huhwafoho.
4 Osoˈno aˈamu fihwo kako Anɨtuye hungkuno aˈamumo ulɨhwosi kako
Mpohumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manjiˈmofo soˈnji
lohofosoˈmanji kako wonɨmango unɨmontonoho. Sekwo aˈamu Koulin sopo
humalofo soku sekwo ole lɨwoˈnɨngkohofi, Aˈamu mnokino manjiˈmofoˈnjo
sohwo kako nomˈnehumo enjwaˈmo humunyo hweho.
5 Aˈmu fisi kako mnokino manjiˈmofo ane lohofosoˈmanji kako aˈamumo
Anɨtuye hungkuno ulɨhwosi Mpohumo jomo uloso'manji kako wonɨmango
unono. Hofɨko kakimo mnokino manjiˈmofo ane simo uhwonɨngkuji
aˈamu hofɨko ole wolantɨfeho, Olo aˈmu losi kako wonɨmango unono.
Kako yokumpohˈnyiyoho. Hwe sohwa hofɨko mnokino manjiˈmofo mo-
manjiˈmoˈnyo iwoˈnɨngkohofo paˈnyiyoho. Osoˈno kako hwoyaˈmi hwaˈnte
sofafe mijiyo hmˈnɨwoˈnɨngkohofo paˈnyo hmˈnniyoho.
6 U aˈmu fisi kako kakoe mnokinomo hwapɨfe mopaˈnyosimo aˈamu
nuhwonɨngkuji ole wolantɨfeho. Oso aˈamu kako hwehumo enjwaˈmo
mohumuyoho. Kakoe yokumpohˈnyoso yakoloˈnniyoho. Oso aˈmusi kako
kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyo hopa tɨfo wahmˈnono. U kako oso
aˈmusi kako mijiyo tɨfo soˈno ngkilaho losoˈmanji eˈwano kako nomˈne
aˈamuˈnji Anɨtumneˈno uhuˈmokufijo soˈno kakoe mijiyo somo hwapɨfe
wopaˈnono.
7 Anɨtu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nomˈnehumo enjwaˈmo
mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwonaˈnɨmo kako

paˈnyo mtɨˈmokumentisofoho. Osoˈno nakwo hwe sohwonaˈni nakwoe mnokino somo nopoˈnɨngkuhwaloho. I osoˈno moyaˈmi sofa hofɨko hwehwamo enjwaˈmo humalofo. Osoˈno hwoyaˈmi sofa hofɨko hofɨkoe hwehwafe yofe hoˈnomayoˈne hofɨkoe mnokino somo wopaˈnɨfe.

8 Hwapɨngoso hohonta Anɨtu kako hwe mtɨˈmokumentisoso ape mtaˈni yafo manto mtɨˈmokumentisoˈmaho. Oˈo, kako hwehumtaˈni yafo angaˈno manto ape mtɨˈmokumentisofoho.

9 Anɨtu kako apeso hwehwamo ufoˈmayoˈne mtɨˈmokumentisofoho.

10 Oseso moyaˈmi sofa hofɨko hofɨkoe hwehwamo enjwaˈmo humalofo sofa hofɨko oso hisoˈno aˈamu ahwomomjo somo utɨhwayoˈneso hofɨkoe mnokino somo wopaˈnɨfe.

11 I osoˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo hwe sohwonaˈnnohini yoˈmayo iyosoˈno hopoˈmaho. I hwoyaˈmi sofamnohini yoˈmayo iyosoˈno hopoˈmaho. Oˈo, oseˈmaho. Hwe moyaˈmi nakwo nemˈno majokuˈnontani yokumpohnˈnyo sosofitoˈnontani Anɨtuye yahino afaˈno afaˈno iwoˈnɨngkuhwono.

12 Sɨmoˈmo Anɨtu kako hwe sohwoe yafo nopemanto ape mtɨˈmokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofɨko hwomu aswo mawoˈnɨngkohofo soˈno Anɨtu kako hwomu apefe sɨmehomo mtɨˈmokuwoˈnɨngkohoho. I oso hisoˈno hwe hwoyaˈmi yoˈmayo hopiˈnonohinoso Anɨtu kako hwapɨngo hweho.

13-15 Nakwoe yahinoso olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijiyo sawemo engoso mahmˈnyoso oso wopɨngoˈmaho. I hwoyaˈmi sofa hofɨkoe mijiyo sawemo engoso oso wopɨngofoho. Hofɨkoe wokosofoho. Oso mijiyo sawemoso Anɨtu kako hofɨkoe mnokinomo ifehuˈmokosyohumayoˈne uyɨmentisofoho.

16 Osoˈno sekwo huno olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Aˈmu fisi kako Mpohwo Anɨtumo jomo ujoˈne tajo ango somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwapɨfe mopaˈnyoˈnjo iyoso oso wopɨngotaho. Oˈo, wonyofoho lɨwoˈnɨngkuhwonefoho.

Aˈamu Koulinɨso hofɨko Kɨlaisɨmneˈno syafɨsiyoˈne honɨyoˈnji wosopayoˈnji nɨmentohofo sohonta hofɨko yahino wopɨngo somo ntoˈno minɨngkammentohofofoho.

17 Jisas nakwoe wonyomneˈno peˈnɨmentiso soˈno syafɨsiyoˈne uhuˈmɨngo soˈno honɨngkano hungkuno waselɨmonneˈno yohono. Ngko ole maselɨmnehono, Sekwo Anɨtumneˈno nuhuˈmokontɨfi sekwo Anɨtu kakineˈno hwomtame ulohofo yahinoso wopɨngo yalokwofo. Ose maselɨmnehono. Oˈo, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo soˈno sekwo mɨhuˈmokiyoˈnjo yontɨfijontentesi oso wopɨngoˈnesohilo.

18 Ole upaˈnɨmalefoho. Sekwo nuhuˈmokontɨfi sekwoe huno kengo kengo soˈnji husilo husilofo lohofalokwofo. Sɨmeho afa minyofoho. Ngko oso hungkunoso upaˈnɨmale soˈno ngko huno ole syofɨsyalokweno. Olo hungkuno loso neˈnjofoho syofɨsyalokweno.

19 Sekwo husilo husilofo lohofalokwofo soˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno ne somo tɨfi inɨngkowalokwofo soˈno utɨhwaˈnyopo uhwonantanoho. Oso wopɨngofoho. I osoˈno sekwo sɨmeho afa minyoˈnjo ikuji Anɨtumneˈno uhuˈmokufijoso oso wonyofoho.

20 Jisas kako sekwoe wonyomneˈno poyo imoˈnɨmentiso soˈno huno syafɨsiyoˈne nuhuˈmokontɨfi wopayo nonontɨfi sekwo ntoˈno mohumulofo.

O'o, sekwo Kɨlaisɨmne'no mosyofɨsyalokuyohofo. Sekwo wopayo siki nalokwofo.
21 Ou, sekwo nuhu'mokontɨfi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wosopayo nomotoswapontɨfi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyafɨhu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofɨko wosopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho.
22 Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo Anɨtuye a'amu homo somo sɨmeho muyaloku liyohofo. Sekwo hofɨkimo wonɨmango ifɨsyɨmofalokwofo. U, sekwo wosopayo engo wonano lɨkuji sekwo sekwoe angomo humafɨkuji hmnɨmno. Sekwo Anɨtuye tajo ango somo peho'no motoswapohofo. I oso'no ngko peho hungkuno selɨmnehono. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'o, nɨhu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnohono.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe honɨyo'nji a'apaho'nji uyɨmentisofoho.
(Matɨyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)
23 Ngko olo hungkuno Jisas ntapmmentiso loso nto selɨmentohefoho. Oso sɨkuno homo somo Jutas kako mango sohwafe ahomo Jisasɨmo ho'nahumentiso sɨkuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto
24 Anɨtumo isamoyoka ulonto oso wosopayo hiso kutɨkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo nuyonto ulɨmento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejopalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso sekwo hwangku huno syanɨfohupitnne'enji selohofalokweno. Hwangku sekwo olo hopa ne'no ikujo. Ose ulahonɨngki nɨmentohofofoho.
25 Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahonɨngkofi Jisas kako oso noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto ulɨmento, Olo ipisayo mijolo nje honɨyofoho. Ngko sekwo Anɨtu'nji makotɨku'nyo'ne yahino songo so'no nje honɨyo usɨhuma'monnoho. Hwangku sekwo nje poyo pe'nyo so'no syanɨfɨsyɨkuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikujo. Ose ulɨmentisofoho.
26 Ihwoni. Oso wopayo'nji mijo'nji nyo'ne yahino Kɨlais nejapmmentisoso sekwo ole lutɨhwalokwofo. Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso so'no nakumo huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontanɨngkuhwasi a'amu nom'neso nonahonɨngkuji hofɨko Jisas nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no huno wotɨpemantɨfeho. Sekwo oso yahinoso ne'no mjɨmɨwentanɨngkuji Jisas kako asomo noponefoho.

A'amu fiso hofɨko Kɨlaisɨye a'apaho'nji honɨyo'nji siki nɨfijoso hofɨkoe honɨngkano wonyofoho.
27 Kɨlais oso yahino nejapmmentiso so'no olo so'no huno wonayono. A'amu fihwo kako Kɨlaisɨye sɨmeho wopɨngo mumokiyo'njo yoso sohwo kako Kɨlaisɨye a'apaho'nji honɨyo'nji siki nosososohwo kako Kɨlaisɨye yahino losomo wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo u'malofoho.
28 Oseso a'amu fihwo kako Kɨlaisɨye a'apaho'nji honɨyo'nji wanɨmo lɨhwosi sɨmo'mo kako kakoe sɨmeho huno osomo nto'no syafɨhu'nɨngkuhwosi into'nohini imo'nɨngkuhwoso'no wanono.
29 Hwapɨngoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no huno nto'no muyo'njo sohwo kako Kɨlaisɨye a'apaho'nji honɨyo'nji siki nosososohumo Anɨtu kako oso a'amu huhwo sohwoe yahino wonyo somne'no tohino uyɨmontonoho.

30 Sekwo oso yahino iwo'nɨngkohofo so'no hwe moya'mi pi'nɨngo
hofɨko sekwo'nji humalofo fehohnjoso yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo
mnokino'njofoho. Fehohnjoso hofɨko poyo nto pe'nɨmentohofofoho.
31 U sekwo sekwoe honɨngkano somne'no huno nto'no syafɨhu'nɨngkuji
nontɨfijontentesi u oso tohino hiso sekwo momafɨkutnnesohilo.
32 I oso'no Anɨtu kako nakwoe wonyo so'no huno syafɨsyɨhwosi
kako nakumo tohino nejape'manji kako nakwo kakoe mehomi hn'nwiye
honɨngkano somo nto'no imofonehwojalofoho. Anɨtu ose yoso'manji
hwangku sohonta a'amu pi'nɨngo engoso hofɨkimo tɨkanomo mɨhwajoso
sohonta nakwo tohino momanefoho.
33 U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo nɨngkuji Kɨlaisɨye a'apaho'nji
honɨyo'nji wonano lɨkuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino os-
omne'no hontohumafɨkuji hofɨko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no oso-
honta sekwo wopayo'nji mijo'nji hmnomafɨkuno.
34 U a'amu fihwo kako mijoho uyɨhwoso'no kako kakoe ango'mo sɨmo'mo
wanɨmontonoho. Tɨfi kako sekwo'nji humahwosi wanɨmontonoho. Sekwo
Kɨlaisɨye honɨyo'nji a'apaho'nji nɨfijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango
mapitnnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe an-
gopo se'mahm'mo wolosetɨhwamonnoho.

12

*Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo ne-
japɨwo'nɨngkiso so'ne hungkunofoho.*

1 Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
nejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo huno nto'no mosyafɨsiyoso wopɨngo'maho.
2 Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo Anɨtu ne sohumo sɨmeho
mummentohofo sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo anɨtu, ne ane,
songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotasɨmentiso sohumo
sekwo tɨfi inɨngkamentohofofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo
kesemokosyohumamojofoho.
3 Oso hohosohonta yo'mayo Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe mehomi
hn'nɨmo nejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no
olohonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo hi'njo sohwo kako Anɨtu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno
mawo'nɨngkiso sohwo kako Jisasɨmne'no sɨfajo malonehoho. I a'amu kako
Jisasɨye Towahuno ane sohwo kako Jisasɨmo ole mulonehoho. Kɨko nje Hwe
Engo ne hwosoho. Ose mulonehoho.
4 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo syoho kengo kengo nejapɨwo'nɨngkiso
sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho.
5 Oso syoho kengo kengo iwo'nɨngkuhwoneso Anɨtu kako anga'nohino
humaso sohune'no iwo'nɨngkuhwonefoho.
6 Anɨtuye syoho iyo so'ne yahinoso kengo kengo weho. I oso'no Anɨtu
kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo
nejapɨwo'nɨngkiso hweho.
7 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo kengo
kengoso a'amu anga'no anga'nohino hn'nɨmo nejapɨwo'nɨngkisofoho.
Oso yokumpohn'nyo hiso'nji fo'mo fo'mo loho'nontanɨngkuhwasi a'amu
hofɨko nonahonɨngkuji hofɨko Anɨtuye yokumpohn'nyo somo woneho-
nantɨfeho.

8 An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo kako a'amu anga'no
anga'nohinomo nto'no uy+montonoho. A'amu fihumo kakoe
yokumpohn'nyo uyahon+ngkuhwosi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne
a'amu somo kako huno wop+ngo An+tu mta'angoso ut+hwamontonoho.
An+tuye Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'ne a'amu sohumo
kakoe yokumpohn'nyo uyahon+ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako
hungkuno hiyaso wo'mojo An+tu mta'angoso a'amu somo ul+montonoho.
9 Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'nehumo
kakoe yokumpohn'nyo uyahon+ngkuhwosi oso hwe huhwo sohumo
An+tu kako yo'mayo yoneso'no huno uyososo hwe huhwo sohwo kako
s+meho hi'ntnnono uy+hwosi wal+montonoho. Ne u'mofapmmontonoho.
Nom'nehumo oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kakoe
yokumpohn'nyo uyahon+ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne
a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokumontonoho.
10 Nom'nihwo kako oso Towahuno sohwoe yokumpohn'nyoso nomah-
wosi yo'mayo wop+ngo kengo a'amu hof+ko miwo'n+ngkiyohofoso An+tuye
yokumpohn'nyo it+hwayo'ne uy+montonoho. Nom'nehwo kako An+tuye
yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno wop+ngo An+tuye huno
mta'ni nomahwosi kako a'amu somo wolut+hwamontonoho. Nom'nihwo
kako An+tuye yokumpohn'nyo nomahwosi kako yo'mayo hungkuno
upa'n+wo'n+ngkiso so'no yo'mayo imo'n+wo'n+ngkiso so'no kako ole
wal+montonoho. Oloso An+tuye Towahuno mta'angofoho. Oloso
towahuno wonyo somta'angofoho. Ose wal+montonoho. Nom'nihwo
kako An+tuye yokumpohn'nyo nomahwosi kako a'amu kengo kengo
sofe hungkuno kako huno muyososo wal+montonoho. Nom'nihwo kako
An+tuye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno kengo kengoso
nupa'n+ngkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno ko muyahon+ngkuhwosi
kako neso wal+montonoho.
11 Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako oso
yokumpohn'nyo kengo kengoso nakwo a'amu anga'no anga'nohino
hn'n+mo nejap+wo'n+ngkisofoho. Kako kakoe huno mta'nnohini
nejap+wo'n+ngkisofoho.

Nakwo An+tuye a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo K+lais+ye a'apaho'nwoho.

12 Oso yokumpohn'nyo kengo kengo An+tuye Towahuno ne-
jap+wo'n+ngkiso so'no nakwo nakwoe a'apahomne'no pahnn+mo
hungkunoso huno waseyono. A'amufe a'apahoso ne anga'nohino
wo'nnyofoho. A'apaho kenga'nohino ko hiso s+mano s+fe s+meho
yo'mayo hiso An+tu kako ho'nahinyofoho. Oso pa'nyoso nakwo K+lais+mo
in+ngkawowo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo humalohwono.
13 Ihwoni. A'amu Juta hn'nnonji a'amu temtitofo kengo hn'nnonji
a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu sikinjo s+kunonji nakwo hopi'nonohino
hn'nwi An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo sohwo nonemanto kako nakumo
a'apaho anga'nohini nemokalofoho. Oso An+tuye Towahuno Wop+ngo
huhwo sohwo kako nakwo anga'no anga'nohino hn'n+mo nehumanto
kako mijol+mo hopa imo'n+ngkahon+ngki nakwo mijo homo somo nontani
nakwo a'apaho anga'nohino'nj+'nwoho.
14 Nakwoe a'apaho somne'no nakwo huno nayohoho. Nakwo
s+fe'nohin+'maho. O'o, nakwo t+mo s+mano s+fe aho yo'mayo hn'nj+'nwoho.
15 Nakwoe s+fe sohwo ole wal+montolaho. Yo'mayo syoho aho so-
hwo iwo'n+ngkisoso ngko mimnehono. Oso'no ngko olo a'apaho loso

ulɨkoˈmaˈmo. Ose ulɨhwosi aˈapaho hiso ulɨkoˈmaˈmontolaho. Oˈo oso siki hungkunofoho. Sɨfe sohwo aˈapaho loso fehohnjo hweho.
16 Nakwoe haloho sohwo ole walɨmontolaho. Ngko tɨmo hwonɨˈmaho. Osoˈno ngko olo aˈapaho loso fehohnjoˈmaho. Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako aˈapaho loso fehohnjo hweho.
17 I nakwoe aˈapaho tɨmoˈnohinɨˈmanji nakwo yoˈmayo hungkuno somo pipi upoˈnanehwono. I nakwoe aˈapaho haholoˈnohinoˈmanji nakwo yoˈmayo akinoso pipi wonewaˈmtolo.
18 Nakwoe aˈapahoso oseˈmaho. Oˈo, Anɨtu kako nakwoe aˈapaho soˈno sɨfe aho tɨmo mnokino oso yoˈmayo hopiˈnonohino soˈno huno angaˈnohino nano mtitofonto kako ne angaˈnohino mtɨˈmokumentisofoho.
19 Nakwoe aˈapahoso tɨmoˈnohinɨˈmanji i aˈapahoˈmaho. Oˈo, tɨmofoho. Oseˈmanji aˈapaho neso mtɨˈmto.
20 Oˈo, oseˈmaho. Aˈapaho fehohnjoso piˈnɨngofoho. I osoˈno aˈapaho neso angaˈnohinofoho. Oso paˈnyoso nakwo Kɨlaisɨmo inɨngkawowoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Anɨtumneˈno syoho kengo kengo iwoˈnɨngkuhwoneso nakwoe neso angaˈnohinoˈnjɨˈnwoho.
21 U tɨmo sohwo kako aho sohumo ole mulonehoho. U, kɨko mohumayoˈmanji ngko angaˈnohino sohwoˈni ngko ntoˈnohini wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sɨfe sohumo ole mulonehoho, U, kɨko mohumayoˈmanji i ngko angaˈnohino sohwoˈni ntoˈnohini wohumamonnoho.
22 Oˈo, awonoho. Aˈapaho fehohnjo soˈno nakwo huno ole syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono, Yokumpohnˈnyo anefoho. I nakwo huno ose ko syofɨsyɨhwasi nakwo oso yoˈmayoso aneˈnjontentesi nakwoe humayoso ntoˈnohinosohiˈmaho.
23 I nakwoe aˈapaho fehohnjo soˈno huno ole syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwono, Wonyo weˈefoho. Lontani nakwo noimo kame nɨkuyoho wokoso oso yoˈmayoso ufotofɨwoˈnɨngkuhwono. I nakwoe aˈapaho fehohnjo aˈamu hofɨko tɨmo nahonɨfijoso wonɨmango nanonehontani nakwo hiyaso ekojisosyohumalohwono.
24 I nakwoe aˈapaho fehohnjoso oso wopɨngofoho. Utɨhwaˈnyopo weho. Anɨtu kako nakwoe aˈapaho mtɨˈmokumentiso sohonta aˈapaho fehohnjoso ole lososo, Ngko yoˈmɨngohwonɨˈmaho ose loso sohumo Anɨtu kako syoho engo uyɨmontonoho.
25 Hwapɨngoso nakwoe aˈapahoso mtɨhupo mtɨhupe lohoˈnɨngkuhwoloho. Oˈo, aˈapaho fehohnjo somo foˈmo foˈmaˈnyo afaˈno afaˈno woloho'nɨngkuhwano.
26 I oseso aˈapaho fehohnjo somo tohino umnoso soˈno aˈapaho hopiˈnonohino homo somo tohino huhwo sohwo ufehuˈmokahumontonoho. Aˈamu fihwo kako jɨje aˈapaho fehohnjo soˈno wopɨngo hwosoho kilɨhwosoˈno jɨje aˈapaho hopiˈnono sɨmonyo uyɨmontonoho.
27 Ngko oso hungkuno hopiˈnonohino selalokwe hisoˈno sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Sekwo Kɨlaisɨye aˈapaho kuyoho. Sekwo angaˈno angaˈnohino soku Kɨlaisɨye aˈapaho fehohnjo kuyoho.
28 Oso aˈapahomjo hungkuno yolohoso olenoho. Anɨtu kako aˈamu kakineˈno sɨmeho uyɨwoˈnɨngkohofo somo syoho kengo kengo kengo uyɨwoˈnɨngkisofoho. Sɨmoˈmjo syohoso aˈamu Anɨtuye hungkuno lɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjofoho. Osopo aˈamu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki nomˈne aˈamu somo ulɨwoˈnɨngkisofoho. Osopo aˈamu Anɨtuye hungkuno lutɨhwawoˈnɨngkohofofoho. Osofeponjoso aˈamu hofɨko yoˈmayo wopɨngo aˈamu hofɨko miwoˈnɨngkiyohofoso

it+hwawo'+ngkohofofoho. Osofeponjoso hof+ko a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokuwo'n+ngkohofofoho. Nom'neso a'amu s+meho tango'njo somo ufo'mawo'n+ngkohofofoho. Nom'neso a'amu syoho kengo kengo'njofe hungkuno hof+ko huno muyo'njoso l+wo'n+ngkohofofoho.
29 Sekwo huno pipi seyohoho. An+tu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n+mo kakoe hungkunoso l+ku'mofo syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'n+mo An+tu kakoe hungkuno kakoe huno mta'ni uyahon+ngki ujo'ne syoho nejapmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'n+mo An+tu kakoe hungkuno a'amu somo lut+hwayo syohoso nejapmmentisotaho. An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn'n+mo yo'mayo wop+ngo a'amu miwo'n+ngkiyohofoso it+hwayo'ne syoho nejapmmentisotaho.
30 U An+tu a'amu hopi'nonohino hn'n+mo a'amu mnokino'njo somo wop+ngo umokiyo'ne syohoso nejapmmentisotaho. U, An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn'n+mo hungkuno nakwo huno monayo'njoso jo'ne syoho nejapmmentisotaho. I An+tu kako a'amu hopi'nonohino hn'n+mo hungkuno kengo kengoso iwolo'mokajo'ne syohoso nejapmmentisotaho. O'o, oso'ne'maho. An+tu kako a'amu anga'no anga'nohino hn'n+mo kakoe syohoso anga'no anga'no nejap+wo'n+ngkisofoho.
31 I oso'no sekwo oso syoho An+tuye Towahuno nejap+wo'n+ngkiso syoho hwofilo'nnyo so'no sekwo hohayo jaf+kuji f+t+pemapmno. Yo'mayo syoho hwofilo'nnyoso t+pemaf+kujo'no ngko oso syoho iyo so'ne hon+ngkano wonyoangkafoso woset+hwamne'no yohono.

13

A'amu nom'ne so'nji s+meho unyo yahino neso olenoho.

1 Ngko a'amufe hungkuno kengo kengo so'nji a'amu ahwomomjo sohwafe hungkuno'njo ko huhwo'ni ngko oso a'amu homo somo s+meho muy+wo'n+ngkiyohe'manji oso ngko hof+kimo yo'mayo hungkuno ul+wo'n+ngkoheso sikinjofoho. Ahwomo yokino fonjahon+ngkofi yoka ho'n+wo'n+ngkiso pa'nyo hwo'nyoho.
2 An+tuye Towahuno sohwo kako hungkuno An+tuye huno mta'ni ujo'ne syoho ko ntopahon+ngki An+tuye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso huno ko niyahon+ngki yo'mayo hwahoponjo huno hopi'nonohino hiyaso wo'mojo so'no huno ko niyahon+ngki ngko nom'ne a'amu somo s+meho muy+wo'n+ngkiyohe'manji u ngko yo'm+ngohwon+'maho. Ngko An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohe sohwo'ni ngko oso hwof+ki'nyo nongkumo ole ul+me, K+ko kengo nompo filohofayo ul+meso oso hwof+ki'nyo huhwo sohwo kako ko uhwoso'no ngko nom'ne a'amu somo s+meho muy+wo'n+ngkiyohe hwo'n+'manji An+tu nonohon+ngkuhwosi j+je syohoso ne ane hwosoho want+montonoho.
3 I ngko nje ho'yango hopi'nonohinoso a'amu umofonyo iwo'n+ngkohofo somo ko uyonji ngko nom'ne a'amu somo An+tuye hungkuno lut+hwayo so'ne a'amu kengo sohwa ngkimo poyo wokumokantane'no ihwono ntahon+ngkuji ngko wop+ngofoho ko ul+meso u ngko nom'ne a'amu somo s+meho muy+wo'n+ngkiyohe'ne'manji An+tu kako ngkine'no huno wop+ngo syan+f+syonehoho.
4 A'amu kako nom'ne a'amu somo s+meho nehopi uy+wo'n+ngkiso sohwo kako olo yahino lomo un+ngkamontonoho. A'amu fihwo kakimo wonyo ulohofoso so'no kakoe s+mehoso tohino komo'no mumnonehoho. O'o, kako oso a'amu huhwo sohumo wop+ngo uloho'montonoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amufe yo'mayo ho'yango so'nji yofe wop+ngo so'nji

hi ko umo'nɨngkahonɨngki kako oso a'amu huhwo sohumne'no sɨmeho tohino mumnonehoho. Kako yo'mayo wopɨngo iwo'nɨngkiso so'no kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne nom'ne a'amu somo mulonehoho.

5 A'amu kako nom'ne a'amu somo sɨmeho nehopi uyɨwo'nɨngkiso sohwo kako nom'ne a'amu somne'no yokumpohn'nyo yahino ane'njo hweho. Huno kakine'nohini mosyafɨhu'niyonto kakoe sɨmeho wopɨngo imokinyo'ne huno mosyafɨsyɨwo'nɨngkiyohoho. Kakoe yo'mayo somo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. O'o nom'ni hwamo umontonoho. Kako nom'ne somo sɨmeho wonyo mmo'nonehoho. A'amu nom'neso hofɨko kakimo wonyo ulohofoso so'no kako oso wonyo homo somo aku ulohofo so'no kako huno mosyafɨsyonehoho.

6 Kako yahino wonyo somo uhwononte so'no kakoe sɨmehoso wopɨngo mumo'nɨwo'nɨngkiyohoho. O'o, awonoho. Kako Anɨtuye yahino wopɨngo osomnohini uhwononto kakoe sɨmehoso wopɨngo umo'nɨwo'nɨngkisofoho.

7 Kɨko nom'ne a'amu sohwamo sɨmeho nehopi uyɨwo'nɨngkino'manji u hofɨko kikimo wonyo kilohofɨkujo'no kɨko oso tango hiso nomahoji sɨmeho pompengo'nji wohumamonnoho. Nom'ne a'amu somne'no yo'mayo yahino wonyo so'ne ko upa'nɨngkohoji kɨko oso a'amu somo sɨmeho hi'ntnnono ne'no uyohoji oso a'amu somne'no huno wopɨngo wosyafɨhu'monnoho. A'amu huhwo sohwa hofɨko pɨwahupɨjo'manji kɨko nusɨkwajiyo'eno. O'o, kɨko hofɨkimo nulɨkafohoji honɨngkano wopɨngo tɨpemayo'ne kɨko ufo'ma'monnoho. Hofɨko kikimo wonyo kilohofɨkujo'no kɨko hiyaso mohumuhnnohino. O'o, kɨko yokumpohn'nyo ito'nɨngkohoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

8 Anɨtu kako a'amu somo hungkuno uyahonɨngki ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo tɨpemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohosohonta Anɨtuye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso syoho homo somne'no apa'no monejaponehoho. I oso'no anga'nohino ne'no nowentɨhwoneso olenoho, sɨmeho uyo yahinofoho.

9 I olohonta Anɨtuye Towahuno kako kakoe yokumpohn'nyo nejopahonɨngki nakwo hungkuno Anɨtuye huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso huno monayo'njɨ'nwoho. O'o huno fehohnjoso weho.

10 Hwangku sohonta Jisas Kɨlais yo'mayo huno hwapɨngo'njo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe huno tɨfoso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo osohonta nakwo yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho.

11 Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote sohonta mehomife hungkuno so'nji mehomife huno so'nji mehomife yahinoso imotefoho. Oseso hwangku ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso imoteso nɨhu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino ma'mentohefoho.

12 Oso pa'nyoso olohonta nakwo Anɨtuye yahino somne'no huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I hwangku sohonta ehohosonasyɨhwoso'no Anɨtu ne sohumo uhwonɨngkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no wonayɨmtonoho. Olohonta ngko Anɨtu kakine'no huno we'enehwo niyohoho. Olohonta Anɨtu kako ngkine'no huno uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno niyonefoho.

13 Yahino hufa'u sɨhune ne'no nowentɨhwoneso olenoho. Nakwo Anɨtu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne kakimo tɨfi inɨngkayo. Oso'nji yo'mayo Anɨtu kako yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu

nomˈne somo sɨmeho uyo. Oso hufaˈu sɨhuneso engolopohamo neˈno nowentɨhwonefoho. I oso homo somjo yakoloˈnnyo angaˈnohinoso olenoho. Aˈamu somo sɨmeho uyo yahinoso yokintahopo weho.

14

Aˈamu somo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hungkuno uyahonɨngki aˈamumo ujoˈne syohoˈne hungkunofoho.

1 Oseso sekwo nomˈne aˈamu somo sɨmeho uyo yahino somo womano lɨkuji yokumpohnˈnyo fiyohoˈnɨmno. Sekwo nomˈne aˈamu somo sɨmeho muyɨkuji sekwo yoˈmayo syoho hopiˈnono Anɨtuye Towahuno Wopɨngo mtaˈni mayoˈne sekwo huno neˈno syafɨsyɨkuji oso hisoˈne Mpohumo jomo ulɨmno. I oso syoho hiso nomˈne somo yakoloˈnnyoso olenoho. Anɨtu kakoe huno wopɨngo kijapososo kɨko nomˈnihumo filutɨhwaho. Oso syoho hisoˈno sekwo womano lɨkuji syoho yokumpohnˈnyo fiyɨmno.

2-3 Hwapɨngoso aˈamu fihwo kako hungkuno Anɨtuye huno mtaˈango aˈamumo ulahonɨngki aˈamu huhwo sohwa hofɨkoe hungkuno neso upaˈnontɨfi oso hungkunoso aˈamu hofɨkoe sɨmeho hiˈntnnonohino Anɨtumo uyalokwofo somo yokumpohnˈnyo usosofitofalofoho. Kako oso aˈamu somo yahino wopɨngo somo inɨngkayoˈne hofɨkimo huno ufohotofalofoho. I osoˈnji aˈamu sɨmeho tangoˈnjo somo wopɨngo umokalofoho. I osoˈno aˈamu fihwo kako Anɨtuye Towahuno mtaˈni mampaho kengo kengo lɨwoˈnɨngkiso sohwo kako oso hungkuno hiso aˈamu somo mulalofiyoho. Oˈo, kako Anɨtumnohini ulalofoho. Hwapɨngoso aˈamu sohwa hofɨko olo hungkuno Anɨtuye Towahuno mtaˈango soˈno huno muyofoho. Hungkuno hiso hiyasoˈmjoso Anɨtuye Towahuno sohwo oso aˈamu huhwo sohumo uyalofoho.

4 Aˈamu kako mampaho kengo kengo kako huno muyoˈnjo lalokunjo sohwo kako kakoe sɨmehomnohini yokumpohnˈnyo itoˈnalofoho. I osoˈno aˈamu kako hungkuno Anɨtu mtaˈango aˈamufe hungkuno neˈnjoso ulalokunjo sohwo kako Anɨtuye aˈamu ne somo yokumpohnˈnyo usosofitofalofoho. Osoˈno sekwo Anɨtuye Towahuno mtaˈni oso hungkuno kengo kengo aˈamu huno muyosoˈno hi semoˈnɨngkwoloho. Oˈo sekwo oso hungkuno Anɨtuye huno mtaˈango nomˈne aˈamumo ujoˈne syoho soˈno sekwo hi wasemoˈnono.

5 Sekwo hopiˈnonohino soku sekwo mampaho kengo kengo Anɨtuye Towahuno somtaˈni mayoso oso wopɨngofoho. I osoˈno ngko oso yahino homo somo nomˈne yakoloˈnnyoso sekwo mayo soˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Olenoho. Sekwo hopiˈnono Anɨtuye Towahuno mtaˈni Anɨtuye hungkuno sejapeso sekwo aˈamu nomˈne somo ujo soˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Aˈamu kako Anɨtuye Towahuno mtaˈni mampaho kengo kengo lɨhwosi nomˈne aˈamu oso hungkuno hiso aˈamu Anɨtuye hungkuno uyɨwoˈnɨngkohofo somneˈno mɨwoloˈmoku losoˈmanji kako oso aˈamu homo somo yokumpohnˈnyo musosofitofonehoho. Osoˈno oso aˈamu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I aˈamu kako Anɨtuye hungkuno aˈamu hopiˈnonohino somo ulososo aˈamu hopiˈnonohinoso hofɨko upaˈnɨfijoˈmanji oso aˈamu huhwo sohwoe yahinoso honjenoho.

6 Oseso, nje aˈamu soku, ngko sekumo seˈmahmˈmo nomˈne aˈamufe hungkuno kengo kengo Anɨtuye Towahuno mtaˈangoso selɨˈmeˈno sekwo oso hungkuno homo somo mupaˈnyoˈnjoˈmanji ngko sekumo pipi sefoˈmaˈmnehono. Oˈo, awonoho. I ngko sekwoe hungkuno soˈnji yoˈmayo hungkuno Anɨtu ntɨhwasoso u hungkuno hiyasoˈmo

wo'mojoso u hungkuno An+tuye huno mta'angoso u An+tuye hungkuno loset+hwayoso ose sel+me'no sekwo hofiyo upo'nant+feho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo An+tuye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

7 Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontan+ngkuhwosi a'amu hof+ko nupa'n+ngkuji ole wolant+feho. U oso tompuyoso yoloho neso pehofo lalofoho wolant+feho.

8 Hohonta a'amu fihwa hof+ko ikujoho fongki'nyo'ne y+hufo towotowonnyo sofe mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uy+montolo. Awonoho.

9 Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'n+ngkohofoso ul+fijoso oso sekwoe hungkunoso sikinjofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwap+ngoso hof+ko pipi wot+pemant+fito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho.

10 U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nnyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho.

11 I oso'no nakwo An+tumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwap+ngo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako want+montono, Oso a'amuso kengofoho. Ose nt+hwoso'no ngko huhwo'ni ul+monno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofo'mo'nahnnehwoyo.

12 Oseso, sekwo hoku sekwo An+tuye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano l+kuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo An+tuye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso An+tuye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofo'ne mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'n+ngkuji An+tuye hungkuno a'amu nto'no uyo'ne oso yahino hiso mampaho kengo kengo ujo'ne somo yakolo'nnyofoho.

13 Oseso a'amu fihwo kako mampaho kengo kengo An+tuye Towahuno mta'ni l+wo'n+ngkiso'manji oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somne'no iwolo'mokujo yahino so'no Mpohumo jomo ulono.

14 Ihwoni. Ngko nom'ne hungkuno kengo An+tuye Towahuno mta'ango so'nji An+tumo jomo ul+'me'no nje huyo'mango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I oso'no ngko nje hunoso monnyantonfiyoho. Nje hunoso siki weho.

15 Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. An+tuye Towahuno kako nom'ne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyo'mango oso mampaho so'nji An+tumo jomo ulasoso nakwo nom'ne s+kunomo hungkuno nakwoe huno mta'ango Mpohumo jomo ulano. An+tuye Towahuno kako ta mampaho kengo'nji nejapososo oso ta hiso An+tumne'no ulasoso ta nom'ne nakwoe huno mta'angoso Mpohumo jomo ulantanoho.

16 U nakwo An+tumne'no uhu'mokuhwasi oso hungkuno iwolo'mokujo yahino hiso nakwo miyo'njo yaso'manji nakwo mampaho kengo An+tuye Towahuno mta'ni An+tumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahwosi nakwoe mampaho kengo upa'n+ngkuhwosi ole malonehoho. Hungkuno nehopeho. O'o, ose malonehoho. Kako nakwoe mampaho kengo upa'n+ngkuhwosi ole wosyaf+hu'montonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyaf+hu'montonoho.

17 Ihwoni. Kɨko mampaho kengo'nji Anɨtumo isamoyoka ulalokunoso
nto'nohinofoho. I anga'nohinoso olenoho. Jɨje hungkuno kengoso oso hwe
huhwo sohumo mufo'manehoho.
18 Ihwoni. Ngko Anɨtuye Towahuno mta'ni mampaho kengo manji sɨkuno
pi'nɨngo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontnne'no ngko
Anɨtumo isamoyoka ulalokweno.
19 I oso'no nakwo Anɨtuye tajo ango somo uhu'mokuhwasi ngko
Anɨtuye hungkuno tɨfo nakwoe hungkuno'nji a'amumo lutɨhwameso
hofɨko hungkuno homo somo ito'no upa'nɨfijoso oso wopɨngofoho. I ngko
nom'ne mampaho kengo'nji hungkuno sawemo engo a'amu homo somo
ulɨmeso hofɨko mupa'nɨfitnnehofo. Oso'no ngko a'amu'nji nohumahm'mo
hungkuno upa'nɨfitnne'entnne'no walɨmonne'no yohono.
20 Nje a'amu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo jo'ne se-
lalokwe loso'no sekwo mehomi we'eso ilofɨwo'nɨngkohofo pa'nyoso sekwo
ilofɨkutoho. I mehomi milongoso hofɨko honɨngkano wonyo so'nji huno
wonyo so'nji miyɨwo'nɨngkiyohofo. Sekwo oso mehomi honɨngkano
wonyo miyɨwo'nɨngkiyohofo hopa hmmo'nɨmno. I oso'no olo hungkuno
selalokwe so'no sekwo huno sokafo seyɨhwoso'no aho yokumpohn'nyo
fɨkesyohumamno.
21 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole
mtɨ'mokumentohofi,
A'amu Jutaso hofɨko nje hungkunomo haloho mapewo'nɨngkiyohofo
so'no ngko nom'ne a'amu kengo mta'ango mampaho kengo'njo
sohwamo a'amu Jutafepono yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne
wolɨhwajɨmonnoho.
Hofɨko oso a'amu huhwo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ko humafɨkuji
hofɨko ngkimo moningkapɨfitnnehofo.
Anɨtu ose ulɨmentisofoho.
22 Ose mtɨ'mokumentohofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sɨkuno
fehohnjoso Anɨtu kako mampaho kengo kengo uyɨwo'nɨngkisoso
a'amu kakine'nohini inɨngkawowo'nɨngkiso oso'nohinɨ'maho. O'o,
a'amu Anɨtu kakine'no minɨngkayo'njo iwo'nɨngkohofo oso huhwamo
uyɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no kako kakoe yokumpohn'nyo hofɨkimo
itɨhwawo'nɨngkisofoho. A'amu Anɨtumo inɨngkawowo'nɨngkohofoso
hofɨko Anɨtuye hungkuno hofɨkoe hungkuno'nji lutɨhwentanɨngkofi
uhwonontɨfi ole lɨwo'nɨngkohofi, Olo hungkuno loso wopɨngofoho.
Anɨtu kako nelalofoho. Ou, Anɨtu kako hungkuno uyalokusoso hofɨkimo
ufo'mayo'nefoho. I a'amu Anɨtu kakimo sɨmeho muyo'njo somo oso
hungkuno hiso hofɨkimo mufo'manehoho.
23 Oseso a'amu kako Anɨtuye hungkunomo nto'no minɨngkayo'njo sohwo
kako sekwoe yahino Anɨtumo hungkuno kengo kengo'njo jomo ulon-
tanɨngkuji nose'mahwosi nosehonɨngkuhwosi kako ole waselɨmontonoho,
Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho.
24 I oso'no sekwo a'amumo sekwo hungkuno ne'njo Anɨtu mta'ango
hungkuno lutɨhwahonɨngkuji oso hwe sohwo kako nosehonɨngkuhwosi
u nosepa'nɨngkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe sɨmeho
montɨmo me hopa wonahmmontonoho.
25 Yo'mayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe sɨmeho mo'mo
mnawo'nyo so'no huno syafɨsyɨhwosi kako ole walɨmontonoho, Anɨtu kako
nje sɨmeho mo'mo nohonalofoho. Ose lɨhwosi kako Anɨtumne'no hwom-
tame ulohofɨhwosi kako ole walɨmontonoho, Anɨtu kako sekwo'nji nehopi
humaho. Kako ose selɨhwosi kako Anɨtuye yofe woho'noma'montonoho.

Sekwo An+tune'no hwomtame ulohofo yahinoso nto'no fiy+mno.

26 Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no
neso pipilo. Sekwo An+tuye yofe ho'nomayo'ne uhu'm+ngo sopo
sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumaf+kuno. A'amu fihwo
kako ta wal+montonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako An+tuye iyoswo
mta'ango hungkuno yoloho woloset+hwamontonoho. Nom'nihwo kako
sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno An+tu uy+soso wasel+montonoho.
Nom'nehwo kako mampaho kengo An+tuye Towahuno mta'angoso
wasel+montonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hof+ko huno
muyo'njo so'no An+tuye Towahuno hwe nom'nehumo uyahon+ngki
hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho l+jwaofo'ne hweho.
Osohwo kako oso hungkuno hiso neso wasel+montonoho. Oso yo'mayo
hopi'nonohinoso ikuji sekwo An+tuye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne
yokumpohn'nyo sesosofitofo'nefoho.
27 U a'amu fihwa mampaho kengo kengo'nji An+tuye Towahuno mta'ango
wolano l+kuj+'manji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u s+hunetaho, oso
hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe s+mo'mjo sohwo
nto losojwaof+hwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno
homo somo nto losojwaof+hwoso'no osopo nom'nehwo wal+montonoho.
Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'nihwo kako ne so'no
uwolo'mokal+monte hweho.
28 Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujo'ne sohwo
mohumentan+ngkuhwos+'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo
kengo'njo sohwa hof+ko hungkuno mal+fitnnehofo. O'o, hof+ko mampi'nyo
wohumant+feho. Hof+ko mampi'nyo humaf+kuji An+tu'nji huno'nohini
wosyof+syant+feho.
29 I a'amu nom'ne somo An+tu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno
a'amu ujo'ne uy+wo'n+ngkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u s+hunetaho, oso
hwa hof+ko woselant+feho. A'amu nom'neso hof+ko nohumaf+kuji An+tuye
Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon+ngkuhwosi hungkuno
homo somo yano ulofant+feho. Huno ole wosyof+syant+fe, Olo hungkuno
loso An+tu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syaf+sy+kuji yano
ulofant+feho.
30 Hwe fihwo kako hungkuno An+tu mta'ango lontan+ngkuhwosi
nom'ne a'amu osohwo kako oso hungkuno homo somo
upo'nontohumentan+ngkuhwosi An+tu kako oso hwe sohumo kakoe
hungkuno uyososo wal+mo l+hwosi yahon+ngkuhwosi oso a'amu k+ko
hungkuno s+mo'mo lontijo oso hwosi k+ko mampi'nyo fosyohumaho. Oso
a'amu t+finjo huhwo sohwo kako An+tuye hungkuno waselono.
31 Oso yahino anga'no anga'no hiso'no An+tu kako kakoe yokumpohn'nyo
sejap+hwoso'no sekwo anga'no anga'nohino soku oso syoho hofiyo
ikuji a'amu hopi'nonohinoso An+tuye huno nto'no nupa'n+ngkuji sekwo
yokumpohn'nyo wososofito'nant+feho.
32 A'amu An+tu kako hungkuno uy+wo'n+ngkiso oso hwa hof+ko oso
hungkuno a'amu somo ujo'ne yokumpohn'nyo somo monje uyohohu'mo
loso'manji hof+ko oso hiso'no hoponoho. Oso yokumpohn'nyo homo somo
monje yasy+hwosi hungkuno hiso komo'no moi'wo wesejwao'montonoho.
Hof+ko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho.
33 An+tu kako s+meho afa inyo yahinoso hwap+ngo hweho. A'amu
hungkuno lomtnnawe iwo'n+ngkohofo oso yahinoso An+tu mta'ango'maho.
O'o awonoho.

34 Nakwo Anɨtuye hwe moya'mi ango'meemjo nakwo Anɨtune'no
uhu'mokuwo'nɨngkuhwone hn'nwiye uhu'mɨngo sopo moya'mi sofa
mampi'nyo humawo'nɨngkohofo pa'nyoso sekwo moya'mi sofasi
mampi'nyo fosyohumamno. Sekwo hungkuno malɨfitnnehofo.
Hwapɨngoso Anɨtuye hungkuno ole nalohoho. Moya'mi sofa hofɨkoe
hwehwamo enjwa'mo wohumafe. Oso'no hofɨko oso uhu'mɨngo homo
somo momokosyohumafitnnehofo.
35 Hungkuno fehohnjo somo moya'mi sofa nupa'nontɨfi hungkuno neso
huno muyo'manji hofɨko oso uhu'mɨngo sopo oso hungkuno hiso'no
nolohonɨngkutoho. O'o, hwangku hofɨkoe angomo nohumafɨkuji hofɨkoe
hwehwamo oso hungkuno hiso'no ulohonantɨfeho. Oso uhu'mɨngo sopo
moya'mi sofa hofɨko hungkuno lɨfijoso wonɨmango unɨmontonoho.
36 Sekwo oso yahino homo somo minɨngkayo'njo peho'no yalokwofo.
Sekwo huno pipi seyohoho. Sekwo Anɨtuye hungkuno hwapɨngo'njo
kulaho. Sekwo'nohini Anɨtuye hungkuno ma'mentohofo kulaho. Nom'ne
a'amuso momaso'netaho. I sekwo hwahopo pawomno.
37 A'amu fihwo kako ole loso, Ngko Anɨtuye hungkuno kakoe huno
mta'ni a'amumo ulɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Ou, nje hunoso Anɨtuye
Towahuno mta'angofoho. Ose loso sohwo kako huno ole wosyafɨsyono.
Ngko Poulɨ'ni olo hungkuno semtɨ'mokiyalokwe loso Anɨtuye honɨngkano
hungkunofoho. Ose wosyafɨsyono. Oso hunoso mosyafɨsiyo'manji kako
mango'nohino hweho.
38 A'amu fihwo kako olo nje hungkuno lomo hwotoho feso sohumo sekwo
kakoe hungkunomo hwotoho hmhmno.
39 Oseso, nje a'amu soku, Anɨtu kako sekumo kakoe hungkuno se-
jopalokunjo so'no, sekwo kakoe yahwomehomi hopa emponawotofo soku,
hungkuno Anɨtuye huno mta'ni ujo'neso hi wasemo'nono. Sekwo a'amu
Anɨtuye Towahuno mta'ango mampaho kengo kengo lɨwo'nɨngkohofo
somo nopɨjumofɨkutoho.
40 I oso'no ngko olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo Anɨtumne'no
uhu'mokuwo'nɨngkohofo soponjo yahino nto'nohini fiyɨmno. Sekwo
sɨhufisahufi hungkuno likaofɨkutoho.

15

Kɨlais kako poyo nto pe'nɨmentiso sohwo apa'no lɨka'mentisofoho.

1 Nje a'amu soku, ngko Kɨlais Jisasɨye hungkuno wopɨngo selɨmentohe
so'no sekwoe huno somo apa'no huno wasefohoto'monne'no yohono.
Oso hungkuno hiso sekwo nupa'nontɨfi inɨngkawentɨfi olohonta sekwo
yokumpohn'nyo lohokwofo.
2 Oso hungkuno upa'nɨmentohofo somo sekwo tɨfi ne'no inɨngkakuji
aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɨkujo'no Anɨtu kako sekumo asomo
setɨmahwoso'no sekwo ahwomomo wohumantɨfeho. I oso'no sekwo
oso hungkuno homo somo sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofoso ne
ane'manji Anɨtu kako asomo mosetɨmanehoho.
3 Ngko oso hungkuno hiso nom'ne hungkuno hopi'nonohino somo
hwofilo'nnyoso nupa'nonji sejapmmentohefoho. Oso hungkuno hiso
olenoho. Hohonta a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
hofɨko Kɨlais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'none so'no mtɨ'mokontɨfi
nalɨmentohofofoho. Oso mtɨ'mokumentohofoso ne imo'nɨmentisofoho.
4 Jisas kako poyo pe'nɨngkahonɨngki hofɨko sokimomo
ho'nahumentohofofoho. Hohonta a'amu Anɨtuye hungkuno

mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Kɨlais kako poyo pe'nɨngkuhwosi sɨkuno hufa'u sɨhune imo'nɨngkuhwoso'no apa'no songo lɨkafonefoho lɨmentohofofoho. Oso lɨmentohofoso ne imo'nɨngkahonɨngki Kɨlais kako nolɨkafonto
5 hwangku kako Pitamo u'ma'mentisofoho. Tɨfi sohonta kako kakoe inomokomoyo hopi'nonohino sohwamo u'ma'mentisofoho.
6 Nom'ne sohonta a'amu Kɨlais kakine'no inɨngkamontofoso hofɨko nuhu'mokontɨfi humentanɨngkofi Kɨlais kako hofɨkimo u'ma'mentisofoho. Oso a'amu pi'nɨngo engo hiso hofɨkoe *faif hantɨlet* (500) somo yakolonoho. Ngko olo iyoswo semtɨ'mokiyalokwe loso olohonta oso a'amu homo somjo pi'nɨngoso songo humalofo. Fehohnjoso hofɨko poyo nto pe'nɨmentohofofoho.
7 Sɨkuno nom'nemo Kɨlais kako Jemɨsɨmo * u'ma'mentisofoho. Nom'nehonta kako kakoe inomokomoyo (*apousel*) hopi'nonohino sohwamo apa'no u'ma'mentisofoho.
8 I tɨfi sohonta ngko Poulɨ'nɨmo nɨ'ma'mentisofoho. Kako ngkimo nɨhu'no hwotohonepo nɨ'mahonɨngki ngko kakoe inomokomoyo ae'uyo hwo'ni imo'nɨmentohefoho.
9 Sɨmo'mo ngko Kɨlaisɨmo minɨngkayo'njo yonji kakoe a'amu ne somo ngko wonyo umokumentohefoho. I oso'no Anɨtu kako ngkimo kakoe hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syohoso yo'mɨngohwo'nɨmo hopa peho'no ntapmmentisoto. O'o, ngko nom'ne inomokomoyo (*apousel*) sohwamo enjwa'mo humaleno.
10 I oso'no olo yahino ngko wopɨngo yalokwe loso hwapɨngoso Anɨtu kako ngkine'no hitoho ulofahonɨngki ntapmmentisofoho. Anɨtu kako ngko yo'mɨngohwo'nɨmo hopa wopɨngo ntoho'mentisoso oso hiso ne'maso imo'nɨmentiso'maho. O'o, kako ngkimo wopɨngo ntohofahonɨngki ngko kakoe syoho so'no yokumpohn'nyo yoho'nonji oso syoho hiso inomokomoyo nom'ne sohwamo uyakolo'mentohefoho. I oso hiso ngko nje yokumpohn'nyo'nji miyalokuyohono. O'o, Anɨtu kako ngkimo wopɨngo ntohofonto kakoe yokumpohn'nyo ntopahonɨngki ngko kakoe syoho yokumpohn'nyo yalokweno.
11 I sekwo huno ole syafɨsyɨkutoho. Poul kako syoho ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nom'nehwa hofɨko syoho ntiso imalofɨhwalo. Ose lɨkutoho. O'o, oso'ne'maho. Nakwo Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwona'ni oso hungkuno Kɨlais kako poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso so'no a'amu pi'nɨngo engo somo ulahonɨngkuhwoni sekwo oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi sekwo kakoe a'amu ne imo'nɨmentohofofoho.

A'amu hopi'nono hofɨko poyo pe'nɨmentohofoso hwangku hofɨko nolɨkapitnnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo minɨngkayo'njoso hofɨko Anɨtuye a'amu ne'maho.

12 Ou, nakwo ole lɨwo'nɨngkuhwono, Kɨlais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohumo Anɨtu kako pi'nɨmo mta'ni apa'no songo ulɨka'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofɨko sekwo'nji humalofoso hofɨko ole peho'no lalokwofo. A'amu poyo pe'nɨngkujoso apa'no songo molɨkapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofo.
13 I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofɨko molɨkafontɨfijontentesi Anɨtu kako kakoe hwomu Kɨlaisɨmo mulɨkafɨhwonesohilo.

---

* **15:7:** Jemɨs huhwo sohwo kako Anɨtuye a'amu ne Jelusalem humamentohofo somo mokosyohumamentiso hweho.

14 Ou, nehopi. Anɨtu kako Kɨlaisɨmo mulɨkafeˈnjo yontentesi u
hungkuno nakwo selɨmentɨhwoneso ne ane imoˈnɨngkuhwonesohilo. I
oso hungkuno nakwo selɨmentɨhwone somo sekwo sɨmeho hiˈntnnono siki
uyɨkutnnesohilo.
15 Oso hofɨkoe hungkunoso nehopi lontɨfijontentesi nakwo Anɨtuneˈno
hungkuno losetɨhwawoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Anɨtumneˈno hwasyo
hungkuno losetɨhwehwanesohilo. Hwapɨngoso Anɨtu kako Kɨlaisɨmo
ulɨkaˈmentiso osoˈno yoloho selɨwoˈnɨngkuhwonefoho. I osoˈno Anɨtu
kako aˈamu poyo somo songo mulɨkafonefohoeso hungkuno nehopi
lontɨfijontentesi i kako Kɨlais huhumo mulɨkafɨhwonesohilo. Nakwo
hwasyo hungkuno selɨhwanesohilo.
16 U, Anɨtu kako oso aˈamu poyo somo mulɨkafeso neˈnjontontentesi Kɨlais
huhumo ulɨkafoso ne aneˈnesohilo.
17 U Anɨtu kako Kɨlaisɨmo mulɨkafeˈnjo yontentesi sekwo kakineˈno
sɨmeho hiˈntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefoˈmahwonesohilo.
Oˈo, sekwoe honɨngkano wonyo somneˈno tohino mentanɨngkutnnesohilo.
18 Oso hungkuno hiso neˈnjontentesi aˈamu Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono
uyontɨfi peˈnɨmentohofoso hofɨko hofɨkoe honɨngkano wonyo somneˈno
tohino mafɨkuji tɨkanomo wentanɨngkutnnesohilo.
19 Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kɨlaisɨmo sɨmeho
hiˈntnnono uyalokuhwone hnˈnwi nakwo Kɨlais asomo netɨmayoˈne
hontohumalohwono. Nakwo poyo peˈnɨngkuhwasoˈno kako asomo
monetɨmasoˈmanji aˈamu hofɨko nakwo aˈamu Anɨtumo sɨmeho
hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnɨmneˈno hitoho mɨkunɨmposo
ulofɨhwonesohilo.
20 I osoˈneˈmaho. Oˈo, Kɨlais kako poyo peˈnɨngkahonɨngki Anɨtu kako
ulɨkaˈmentisoso hungkuno nehopeho. Osoˈno nakwo huno ole nayohi,
Kako aˈamu poyo peˈnɨmentohofoso lɨkapitnneˈento sɨmoˈmo Kɨlaisɨmo
ulɨkaˈmentisofoho.
21 Anɨtu kako hwe sɨmoˈmjo mtɨˈmokumentiso sohwo Atam, kako poyo
peˈnyoˈneso peˈnɨhwonɨmaˈnɨmentisofoho. I hwe nomˈnehwo Kɨlais kako
songo lɨkafoˈneso lɨkofɨhwonɨmaˈnɨmentisofoho.
22 Ihwoni. Oso paˈnyoso neyakwo Atam peˈnɨmentiso hopaso nakwo
imusoˈni peˈnalokuhwono. I aˈamu hofɨko Kɨlaisɨye hungkunomo
sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi Anɨtu kakoe mehomi imoˈnɨngkahonɨngkofi
Anɨtu kako oso mehomi homo somo Kɨlaisɨmo ulɨkaˈmentiso oso hopa
ulɨkafonefoho.
23 Nakwo aˈamu angaˈno angaˈnohino hnˈnwiye sɨkuno somo Anɨtu
kako nelɨkafonefoho. Sɨmoˈmjo sohwo Kɨlaisɨyoho. Tɨfi noˈmo Kɨlais
kako kakoe aˈamuneˈno asomo poso sohonta nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi
nelɨkafonefoho.
24 Kɨlais kako yoˈmayoso moiˈwo esojwaofonefoho. Oso hohoso-
honta kako yoˈmayo hwahoponjo mokosyohumayo soˈnji hwe engo
sohwanji yoˈmayo towahuno wonyo soˈnji hofɨkoe yokumpohnˈnyoso
moiˈwo umokumontonoho. Oso hohosohonta Kɨlais kako yoˈmayo
hopiˈnonohinoso kanɨngkwohwoe ahopo hoˈnɨsyɨhwosi ulɨmontono, Kɨko
yoˈmayo hopiˈnonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho.
25 Osoˈno Kɨlais kako yoˈmayoso nomokosyohumahwosi kakoe mango
sohwamo hwotoho wahmmontonoho.
26 Kakoe mango sohwamo wae yaofonefoho. Osoˈno oso hohosohonta
aˈamu hnˈnwi apaˈno mapeˈnanehwono. Nɨhuˈnahone songo nohumane-
foho.

27 Oso hiso'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi, Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe sɨfɨlaku'nyo'mo ho'nahumentisofoho. Ose mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe hwomufe sɨfɨlaku'nyo'mo ho'nahumentisoso kako oso yo'mayo homo somo enjwa'mo mujokohumanehoho. O'o, awonoho.
28 Tɨfi sohonta yo'mayo hopi'nonohinoso Anɨtu kako kakoe hwomufe sɨfɨlaku'nyo'mo ho'nasyɨhwoso'no Kɨlais kako kanɨngkwohumo ulɨmontono. Ngko huhwo'ni kikimo enjwa'mo wohumamo. Ose ulahonɨngkuhwosi Anɨtu kako oso yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumane hweho.

A'amu hofɨko Anɨtu a'amu poyo pe'nyo somo ulɨkafonefoho esomo minɨngkayofoho.

29 Oso hungkuno a'amu poyo pe'nɨngkujoso apa'no songo molɨkapitnnehofo eso nehopi'manji a'amu fehohnjoso olo yahino hiloso peho'no yɨwo'nɨngkohofo. A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtumo inɨngkawentɨfi mijo momaso'njo yontɨfi poyo pe'nɨmentohofofoho. Nope'nɨngkahonɨngkofi a'amu nom'ne mijo mokiyomasoso hofɨko a'amu poyo pe'nɨmentohofo hiso songo lɨkafo'ne so'no huno syafɨsyontɨfi ole lɨmentohofi, Nakwo a'amu songo humalohwone so'nwi nakwo a'amu poyo pe'nɨmentohofo somne'no nakumo mijo apa'no wokiyonemantɨfeho. Ose lɨmentohofofoho. Ou, Anɨtu kako a'amu poyo pe'nyoso songo mulɨkafonefoho eso hungkuno nehopi lontɨfijontentesi hofɨkimo ufo'mayo so'no mijo peho'no kiyomafɨkutnnesohilo.
30 Sɨkuno huhwo huhwi nakwo Anɨtuye hungkuno lɨku'mofontanɨngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofɨko nakumo poyo wosemokano nalɨwo'nɨngkohofofoho. I oso a'amu poyoso molɨkapitnnefoho eso nehopi lontɨfijontentesi nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo yahino loso hwayohohnnesohilo.
31 U, nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo sekwo sɨmeho uyalokwofo so'no kako nakumo asomo songo nelɨkafo'ne so'no huno neyahonɨngki nakwo sɨmonyo yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo ne'no nehopi selohono. I oso'no olo hungkuno hi ne'njofoho. Sɨkuno huhwo huhwi nje mango sohwa hofɨko ngkimo poyo wonɨmokantɨfetɨkeno ntnne'no hontohumaleno.
32 Ngko ango Efesos sopo nohumentanɨngko nje mango sohwa hofɨko ngkimo siki sɨwojo hopa wolofonɨsyantɨfi inomokomanyɨmalofofoho. Oso'no a'amu poyo pe'nyo sohwa hofɨko molɨkapitnnefoho eso nehopi lontɨfijontentesi i ngko olo syoho loso imeso oso tango nɨ'mantontentesi olo yahino loso hwayohohnnesohilo. A'amu fehohnjoso hofɨko Jisas kako nakumo asomo songo nelɨkafo'ne sohumo minɨngkayo'njoso ole lɨwo'nɨngkohofi, Nakwo poyo pe'nɨngkuhwasi songo lɨkafoso miyanehwono. O'o, nakwo nɨhu'nahone wope'nantanoho. Oso'no nakwoe honɨngkano wonyo somne'no huno pi'nɨngo engo peho'no wosyofɨsyantanto. O'o, nakwo mijo nonyo wosopayo engo mehwasi syohi'nyo niyontasɨhn'nwi mo'nɨngkanta nakwo poyo wope'nano.

33 A'amu oso hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofoso hofɨkoe honɨngkano wonyo somo sekumo ipesemotawofitnnoho. Ose ifijoso hofɨko sekwoe honɨngkano yahino wopɨngo somo wonyo wosemokantɨfeho. Oso'no sekwo i'waho nto'no fiyɨmno. Hofɨkimo ujokohumafɨkutoho.

34 Sekwo sekwoe yahino hwayo hohnjo osomo hohujo ikinjaofɨkuji
yahino wopɨngo osomne'no huno nto'no fɨsyafɨhupmno. Honɨngkano
wonyoso apa'no ikutoho. Sekwo upa'nɨmno. A'amu fehohnjo sekwo'nji
humalofoso hofɨko Anɨtumne'no huno nto'no muyofoho. Oso hiso'no
sekwo wonɨmango masenɨngkoho liyohoho.

Anɨtu kako a'amu poyo pe'noso sohumo nulɨkafɨhwosi kako a'apaho nom'ne songo uyɨmontonoho.

35 A'amu fehohnjoso hofɨko ole lohonɨwo'nɨngkohofo. Anɨtu kako a'amu
poyo pe'nyo somo pipi ulɨkafoneto. U a'amu poyo pe'nyo sohwo peho
a'apaho'nji hopa mufohi'nɨngkuji lɨkapitnneto.
36 A'amu hofɨko hungkuno ose lɨwo'nɨngkohofoso hofɨko huno
nɨhu'no anefoho. Sekwo a'amu yangkume topoyo oso yo'mayo uyo
mofɨwo'nɨngkohofo soku huno seyohoho. Oso yangkume topoyo oso
kwefoho ihwoso'no iwofasyɨkuji apa'no uyo mopijoso hwaho mo'm swo
mafe'njo ihwosi tɨmoso mafokafonehoho.
37 Oso yangkume uyo mofontɨfeso swo yokino pmpongo oso uh-
wonɨwo'nɨngkohofoso sekwo huno waseyono. Yokino swo pmpongo oso'nji
mamofefoho. O'o, ne nɨhu'no we'e sohwo hwahomo'mo ho'nahinyo
somta'angofoho.
38 Anɨtu kako hohonta pmpongo swo yokino ose ne kengo kengo
imo'nyo'ne'ento huno syafɨhu'mentiso so'no oso yangkume swo pm-
pongo yokino oso yo'mayo hopi'nonohino wofoka'montonoho. Oso
pa'nyoso nakwo poyo pe'nɨngkuhwasi a'apaho nom'ne songo'nji nakwo
lɨkofanefoho.
39 Ihwoni yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentisoso paho kengo kengofoho.
A'amufe a'apaho kengofoho. Tongofe kengofoho. Yɨhufofe kengofoho.
Inanɨku mijomo emoyɨwo'nɨngkiso oso pahoso kengofoho.
40 Yo'mayo ahwomomjoso hwahoponjo pa'nyo'maho. O'o, kengo
kengo mtɨ'mokumentisofoho. A'amu ahwomomjo sohwafe a'apaho
wonyoangkafoso tɨpomponaho pa'nyofoho. Nakwo hwahoponjo hn'nwiye
a'apahoso toho pijijo pa'nyofoho.
41 Nakwo ahwomomjo yo'mayo somo uhwonontaneso mofehi'nyo joso
kakoe kengofoho. Hamno joso kengofoho. Hntokwaliyo kengo kengo sohwa
hofɨkoe joso kengo kengo wo'nnyofoho.
42 Oso pa'nyoso a'amu poyoso lɨkafoso hofɨko hofɨkoe a'apahoso kengo
umo'nantɨfeho. Oso pijafo nakwo pi'nɨmomo ho'nosyontaneso wonyo
imo'nɨwo'nɨngkohoho. A'apaho songo lɨkafososo wonyo mmo'nonehoho.
O'o, songo ne'no humayo'nefoho.
43 Pijafo nakwo pi'nɨmomo ho'nosyɨwo'nɨngkuhwoneso piso
imo'nɨwo'nɨngkohoho. Kakoe yokumpohn'nyoso anefoho. Oso a'apaho
songo lɨkafososo oso wonyo angkafofoho. Yokumpohn'nyo hi'njofoho.
44 A'mopijafo nakwo pi'nɨmomo ho'nasyɨwo'nɨngkuhwoneso oso hwaho-
ponjofoho. A'apaho songo ne'no humayo'ne lɨkafoso oso ahwomomjofoho.
Olo hwaho lopo humayo'ne a'apahoso hwahoponjofoho. Ahwomomo
humayo'ne a'apahoso ahwomomjofoho.
45 Oso hiso'no a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa
hofɨko ole lɨmentohofi, Anɨtu kako hwe sɨmo'mjo mtɨ'mokumentiso
Atam osohwo kako nakwoe hwaho loponjo a'apaho hwapɨngo hweho.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho. I tɨfi no'mo Kɨlais nakwoe hwaho
lopo imo'nɨmentiso osohwo kako songo ne'no humayo'ne ahwomomjo
a'apahoso hwapɨngo hweho.

46 Ahwomomjo a'apahoso nakwo sɨmo'mo ma'mentɨhwone'maho. O'o,
sɨmo'mo hwahoponjo a'apaho ma'mentɨhwonefoho. Hwangku tɨfi no'mo
nakwo a'apaho ahwomomjoso nomanefoho.
47 Hwe sɨmo'mjo sohumne'no Anɨtu kako hwaho nomanto a'amu
mtɨ'mokumentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'apaho
hi'njo hweho. I tɨfinjo imo'nɨmentiso Kɨlais osohwo kako ahwomo
mta'ango hweho.
48 Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Atamɨye imu'nwoho. Oso'no
Anɨtu kako hwe hwahopo nta'ni mtɨ'mokumentiso oso mta'ango'nwoho.
I a'amu hofɨko Anɨtumo inɨngkawowo'nɨngkohofoso hofɨko oso hwe ah-
womo mta'ni pmmentiso Kɨlais osohwo hopa imo'nɨfitnnefoho.
49 Olohonta nakwo Atamɨye a'apaho hi'njɨ'nwoho. Hwangku sohonta
nakwo Kɨlais ahwomo mta'ango sohwoe a'apaho hopa mane'nwoho.
50 Nje a'amu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho waselɨmonne'no
yohono. Nakwoe a'apaho olo hwaho loponjoso mokosyohumalohwone'njo
hn'nwi nakwo yo'mayo wopɨngo Anɨtu nakumne'no enesyohumasoso mo-
manefoho. O'o, nakwoe a'apaho piso imo'nyo'neso Anɨtuye ango wopɨngo
yo'mayo piso mmo'nyo sopo m'mofawenefoho.
51 Sekwo upa'nɨmno. Anɨtu kako hiyaso hungkuno ngkine'no
ujo lɨjwanɨmo'masoso ngko waselɨmonne'no yohono. Nakwo
Anɨtumo inɨngkawowo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo fehohnjo hn'nwi
wope'nantanoho. Fehohnjo hn'nwi mope'nanehwono. I oso'no nakwo
hopi'nono nakwo nom'ne a'apaho songo womantanoho.
52 Ou, sɨkuno ae'uyo sohonta kounoho yoka ahwomo mta'ni
ho'nɨngkuhwoso'no nakwo nakwoe a'apaho songo tɨmo lo'ntnno komo'no
imo'nanefoho. I oso kounoho yoka hiso ho'nɨngkuhwoso'no a'amu
poyoso hofɨko nolɨkafɨkuji a'apaho songo piso mmo'nyoso mapitnnefoho.
Osohonta nakwo a'amu songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe
a'apaho songo'nji imo'nanefoho.
53 Ihwoni. Anɨtu kako ole nalɨmento, Sekwoe hwahoponjo a'apaho
piso imo'nɨwo'nɨngkisoso sekwo a'apaho nom'ne songo piso mmo'nyo'njo
ne'no wentɨhwone somne'no uyohopopitnnefoho. Sekwo poyo pe'nyo yahi-
noso nɨhu'nahone ho'naofɨkuji a'apaho nom'ne songo ne'no humayo'neso
nomapitnnefoho.
54 Oso sɨkuno homo somo nakwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nyoso
poyo pe'nɨwo'nɨngkisoso ho'nasyɨhwasi nom'ne a'apaho songo piso
mmo'nyo'njo songo ne'no humayoso nomehwaso'no oso hohosohonta oso
hungkuno a'amu mtɨ'mokumentohofoso ne umo'nɨmontonoho. Hungkuno
hiso olenoho.
Anɨtu kako poyo pe'nyo somo nɨhu'nahone hwotoho hmmentisofoho.
Kakoe mango hopinonohino sohwamo nɨhu'nahone uyakolo'mentisofoho.
55 Poyo pe'nyo yahino sohwosi jɨje yokumpohn'nyoso ntɨ'mo weho.
Awonoho. Nɨhu'nahone moi'wo'nnyo hwosoho.
56 A'amu poyo pe'nɨwo'nɨngkohofo hwapɨngoso pehoto. Poyo
namokiyoso olenoho. Nakwoe honɨngkano wonyo sohwo
namokuwo'nɨngkohoho. Nakwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno somo
hwotoho fentaneso nakwo huno nayohoho. Honɨngkano wonyo
yalokuhwono.
57 I oso'no Anɨtu kako nakumo Hwe Engo Jisas Kɨlais nejapmmentiso
sohwo kako nakwoe wonyo so'no pe'nonto kako oso wonyo huhwo sohwoe
yokumpohn'nyoso wae yao'mentisofoho. Oso hiso'no Anɨtu kako poyo

peˈnyo yahino somo nɨhuˈnahone hwotoho hmmentisofoho. Osoˈno nakwo Anɨtuneˈno isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwonefoho.

58 Osoˈno nje aˈamu sokumo ngko Poulɨˈni ngko sɨmeho sejopalokweno. Sekwo Anɨtuye hungkunomo aho yokumpohnˈnyo kemokosyohumafɨkuji osohonta pisoˈmoˈnyo senɨngkuhwosoˈno nusɨkwajɨkutoho. Oˈo, sekwo yokumpohnˈnyo lohofɨkuji Anɨtu kakoe hungkuno homo somo neˈno hmnɨngkamno. Anɨtu kako piˈnɨmo mtaˈni nelɨkafone soˈno nakwo huno ole nayohoho. Nakwo Anɨtu kakoe syoho homo somo yokumpohnˈnyo ihwosoˈno syoho hiso ne ane mmoˈnonehoho. Oso hisoˈno sekwo inɨngo mofɨkutoho.

16

Aˈamu Koulinɨso hofɨko Anɨtuye aˈamu yoˈmayo soˈno umofonyo iwoˈnɨngkohofo somo ufoˈmayoˈne hamniyoho huˈmeesiyoˈne hungkunofoho.

1 Sekwo Anɨtuye aˈamu nomˈne Jelusalem humalofo soˈntnneˈno hamniyoho huˈmeesiyoˈne hungkuno ntohonɨmalofo soˈno ngko olo hungkuno loso waselɨmneˈno yohono. Ngko aˈamu Ngkolesiya somo utɨhwamentohe hopaso sekumo wosetɨhwamneˈno yohono. Sekwo ole fiyɨmno.

2 Sɨkuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yoˈmayo syoho homo somneˈno hamniyoho tɨpemawoˈnɨngkohofo soˈno sekwo angaˈno angaˈnohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nomˈne aˈamu somneˈno huno syafɨsyɨkuji fehohnjoso nomafɨkuji sekwoe ango somo kengopo fohoˈnahumno. Ose huˈmesyontanɨngkuji ngko noseˈmahmˈmeˈno oso hamniyoho hisoˈno sekwo syoho engo mifitnnehofo.

3 Oseso hwangku ngko iˈmofapmˈmeˈno sekwo nomˈne aˈamu somo oso hamniyoho uyohojaeˈne uhwosopopmno. Oso aˈamu huhwo sohwamo ngko hofɨkimo iyoswo honɨngkano imofoˈneso uyɨˈmo ngko hofɨkimo oso hamniyohoˈnjo iyoswoso pone Jelusalemno uyahotɨmonneˈno yohono.

4 Hamniyoho huˈmesyalokwofo somo ngko ole syafɨsyɨˈmo, Ngko huhwoˈni wamolɨmeˈmanji u hofɨkoˈnji wowantanoho.

Poul kako aˈamu Koulin somo uhwonɨmo lonto kako hano uyosoˈno sɨkuno hoˈnahumentisofoho.

5 Nje hunoso ole syafɨhuˈmalefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe uˈmo uˈmaˈmo. Ose mtitoˈmalefoho. Osoˈno sɨmoˈmo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapmˈmo woseˈmaˈmonnoho.

6 I osoˈno ngko sekwoˈnji weˈenehwo wohumamontɨkeno. Osoˈno ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwoˈnji humahmˈmo oso ifoyo hamno soˈno wohontohumamtɨkeno. Oseˈmanji moiˈwo imoˈnɨngkuhwosoˈno ngko hano nomˈne angopono ntɨˈmo wamo lɨˈmo yahonɨˈmo sekwo ngkimo nonɨfoˈmafɨkuji honɨngkanopo wonɨhwojowantɨfeho.

7 Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwoˈnji weˈenehwo humahmˈmo komoˈno selɨkoˈmayoso ngkilaho. Oˈo, Anɨtu kako ngkimo sekwoˈnji sɨkuno sawemo humayo soˈno ntɨhwosoˈno u ngko sekwoˈnji neˈno wohumamonnoho.

8 Ngko olo ango Efesos lopo nohumentanɨˈmo oso Sɨkuno Engo (*Pentikous*) * Anɨtuye Towahuno nakwoe hwaho lopo pmmentiso sɨkuno somneˈno syafɨsiyoˈne sɨkuno osohwo nto iˈmofapɨhwosoˈno osohonta ngko olo aˈamu lohwamo nulɨkoˈmahmˈmo sekwoe angopono wapmmonnoho.

---

* **16:8:** Ap. 2:1 enjwa soˈmo fehonoloˈmongkomaho.

9 Hwapɨngo neso olenoho. Anɨtu kako olo syoho lomne'no kako
ngkine'no hoku'yo nohwosampo'maso so'no ngko Anɨtu kakoe hungkunoso
lutɨhwahonɨngko a'amu pi'nɨngo engoso hofɨko inɨngkowalokwofo. I
oso'nji a'amu pi'nɨngo engoso hofɨko olo hungkuno lomne'no mangohwa
imo'nalokwofo.
10 We'enepi Timouti kako sekumo se'maso'manji sekwo kakimo hofiyo'no
umokosyohumafijo so'no kako sekwo'nji sɨmeho wopɨngo'nji wohu-
mamtonoho. Sekwo upa'nɨmno. Timouti sohwo kako ngko pa'nyo Anɨtuye
syoho engo yalofoho.
11 I oso'no a'amu fihwo huno ole syafɨsiyo'eno, olo hwe songo lo-
hwo sohwo kako yo'mɨngohwo'maho. Oso'no nakwo kakimo hohujo
ukinjɨmofano. Huno ose syofɨsyɨhwaloho. O'o, sekwo kakoe sɨmeho
wopɨngo umokumno. Oseso hwangku sekwo kakimo kakoe honɨngkano
somo uhwojapɨkujo'no kako ngkimo wonɨ'mano. Ngko Timouti'nji a'amu
nom'ne so'nji nɨ'mayo'ne hontohumaleno.
12 Nenɨngkwa'wehwo Apoulousɨye hungkunoso olenoho. Ngko nohu-
manji Apoulousɨmo ole ulɨwo'nɨngkoho, Kɨko ango Koulin sopo uhwonamo
lohojoso olo a'amu lo'nji uhuji uhwonae. Ose ulɨwo'nɨngkohefoho. I
kako olohonta sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwangku sohonta Anɨtu
kakine'no honɨngkano umofihwoso'no wapmmontonoho.

Poulɨye hungkuno fehohnjofoho.

13 Yo'mayo Anɨtuye syoho somo wonyo umo'nɨmo lɨhwosi yososo
sekwo i'waho nto'no fiyɨmno. Sekwo Anɨtune'no sɨmeho hi'ntnnono
uyalokwofo osomo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno. Sekwo
hwe ne imo'nɨngkuji yokumpohn'nyo lohofɨkuji aho yokumpohn'nyo
fɨkemokosyohumamno.
14 Yo'mayo hopi'nonohino sekwo iwo'nɨngkohofoso oso'nohini ikuji
nom'ne a'amu somo sɨmeho uyɨkuji sekwo hofɨkimo nto'no femokosyohu-
mamno.
15 Nje a'amu soku sekwo Sɨtefanosɨye a'amu osomne'no huno sey-
ohoho. Hofɨko oso hwaho Ngkɨlik osopo humantɨfi Anɨtumo sɨmo'mo
inɨngkamentohofofoho. Oso'no hofɨko hofɨkoe huno mta'ni hofɨko Anɨtuye
a'amu ne somo hofiyo'no ufo'mawo'nɨngkohofofoho.
16 A'amu oso pa'nyo humawo'nɨngkohofo somo sekwo hofɨkimo en-
jwa'mo fosyohumamno. Sekwo hofɨkoe hungkuno somo haloho popmno.
I nom'ne a'amu hofɨkimo ufo'mawo'nɨngkohofo somo sekwo hofɨkimo tɨfi
finɨngkamno.
17 Sɨkuno pi'nɨngo engo somo ngko sekwoe sɨmano masehonyo'njo
nohumanji huno ne'no syosefɨsyahonɨngko oso hwe hufa'u sɨhune sekwoe
angoponta'ango sohwa Sɨtefanosɨyo Foutiyunetasɨyo Akaikosɨyo hofɨko
sekwoe sɨmano mafohi'nontɨfi ngkimo nɨ'mahonɨngkofi ngko sɨmonyo
imalefoho. Hwapɨngoso sekwo hopi'nono monɨ'mapitnnohofo. I oso'no
hofɨko nonɨ'mahonɨngkofi ngko sekwo'nji humentani hopa sɨmonyo yalok-
weno.
18 Hofɨko ngkimo nɨ'mantɨfi sɨmeho wopɨngo nɨmokumalofofoho. Sek-
woe sɨmeho hi osenohinoho. Oso'no sekwo oso a'amu huhwo sohwa
hofɨko Anɨtuye syoho hofiyo yalokwofo sohwanji nom'ne a'amu oso pa'nyo
sohwanji hofɨkoe yofeso foho'nomapmno.
19 Oso hwaho Esiya loponjo Anɨtuye a'amu neso hofɨko Anɨtumne'no
ango'meemjo uhu'mokuwo'nɨngkohofo hofɨko sekumo nje a'amuhwafo
selalokwofo. Akwila'nji kakoe ape Pɨlisila'nji sikoe ango somo nom'ne
a'amuso hofɨko Anɨtune'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo a'amu so'nji hofɨko

sekwo An+tumo in+ngkowalokwofo so'no hof+ko nakwoe a'amufo selalokwofo.
20 An+tuye a'amu ne ngko'nji humalofoso hof+ko nakwoe a'amufo selalokwofo. Nakwo An+tuye a'amu ne so'nji swo'nontani nakwo aho popotohumo'n+wo'n+ngkuhwone hopaso sekwo aho popotohumo'n+mno.
21 Ngko Poul+'ni ngko oso a'amu olo iyoswo ngkine'no mt+'mokalokuso sohumta'ni iyoswo nomanji ngko aho'nji ifalifaliyo mt+'mokonji † ole selalokweno, Nje a'amufo.
22 U a'amu fihwo kako An+tumo in+ngkayoso ngkilaho loso sohwo kako t+kanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas K+lais kako komo'no noho wapono n+mo'n+ngkohoho.
23 Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wop+ngo ne'no waselohofono.
24 Sekwo nakwoe Hwe Engo K+lais Jisas+mo humalofo sokumo ngko s+meho sejopalokweno. Olo hungkuno loso ngko Poul+'ni mt+'mokohono. Hungkuno osohopeho.

† **16:21:** Poul kakoe aho'nji mt+'mokumojo'maho. O'o, kako nolahon+ngki nom'nehwo mt+'mokumojofoho. Olo hungkuno hon+ngkanomo wo'nyo loso Poul kako mt+'mokumentisofoho.

2 Koulin
Olo Iyoswo Tɨfi'njo loso Poul A'amu Koulin somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-faif*ɨ'nji (25) *tɨwenti-sikɨs*ɨ'nji (26) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso sɨmo'mjo nto mtɨ'mokumentisohwo olo iyoswo loso tɨfi'njo mtɨ'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu Koulin afahomne'no mtɨ'mokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasɨmo nɨswo'nonto hungkuno wonyoangkafoso Poulɨmo ulɨmentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupa'nonto sɨmonyo yonto kako Masetouniya hopo soponjo ango we'e sopo humanto mtɨ'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨ'nɨmo Anɨtu kako Jisas Kɨlaisɨye hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho so'no nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Nakwoe nenɨngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo olo iyoswo loso a'amu hwaho Ngkɨlik ango Koulin sopo Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo a'amu so'nji oso hwaho Ngkɨlik a'amu hopi'nonohino Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawo'nɨngkohofo so'ntnne'no mtɨ'mokalokuhwayo.
2 Nekwo ole'no emo'nɨngkohoho. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɨngo selohofohosɨsi pompenjiyo wosejopanjiyoho. Ose'no emo'nɨngkohoho.

Anɨtu Poulɨmo ufo'mawo'nɨngkiso so'no Poul kako isamoyoka ulɨmentisofoho.

3 Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu sohwoe yofe engo noho'nomehwasi kakine'no isamoyoka ulano. Nakwo hi'nwiye nanɨngkwohwo sohwo kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapɨngo hweho. Yo'mayo tango ne'mawo'nɨngkiso so'no kako nakumo nefo'mayo'ne hwapɨngo hweho.
4 Yo'mayo tango ne'mante so'no Anɨtu kako nakwoe sɨmeho tangoso nohayo namokuwo'nɨngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amu sɨmeho tango'njo humentanɨngkuji Anɨtu kako nakumo nefo'mawo'nɨngkiso hopaso nakwo hofɨkimo ufo'mano.
5 Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino Jisas ma'mentiso hopaso mawo'nɨngkuhwone kalohi Jisas kako nakwoe sɨmeho tangoso wopɨngo engo namokuwo'nɨngkisofoho.
6 Oseso nakwo sekumne'no Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwapɨngoso yo'mayo tango ne'mawo'nɨngkiso so'no Anɨtu kako nakumo hofiyo nefo'manto nohayo namokuwo'nɨngkiso somo sekwo nahonɨngkuji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango ne'maso'manji u Anɨtu kako Poulɨmo ufo'mawo'nɨngkiso hopaso nakwo hi'nyumo wonefo'ma'montonoho. Ose syafɨhupijoso yo'mayo tango ko se'masoso sekwo nakwo hopa Anɨtumne'no yokumpohn'nyo wolohofantɨfeho.

7 Sekwo yokumpohn'nyo lohopitnne'entani emo'nɨngkisoso ne
umo'nɨmonte'no huno eyohoho. Hwapɨngoso yo'mayo tango nakumo
ne'mahonɨngki Anɨtu nakumo nefo'mawo'nɨngkiso hopaso sekumo
yo'mayo tango se'mahwoso'no Anɨtu kako wosefo'ma'montonoho.
8 U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumentanɨngkuhwone
yo'mayo tango engo mɨkunɨmposo ne'ma'maso so'no sekwo huno
seyone'enji selalokweno. Oso tango engo hiso ne'manto nakwoe
yokumpohn'nyo somo noneyakolofahonɨngki nakwo huno ole
syafɨhu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no kiyɨhwono ose
syafɨhu'malohwonefoho.
9 U Anɨtu kako poyo pe'nɨfitnne'ento olo sɨkuno ho'nahumentiso lomo
huno syafɨhu'malohwonefoho. I oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto.
Hwapɨngoso olenoho. Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo fo'mo'naneso
huno honɨngkonontane so'no nakwo nakwoe yokumpohn'nyo so'no
huno nayɨhwoloho. O'o, Anɨtu kako a'amu poyo pe'nnyo somo songo
ulɨkafɨwo'nɨngkiso sohwoe yokumpohn'nyo so'ne'nohini wonayono.
10 Oso tango engo nɨhu'no wonyoso nakumo poyo wonamokumonto
ko yahonɨngki Anɨtu kako nefo'ma'masofoho. Oso'no nakwo oso
tango hiso pa'nɨngo nom'ne sohonta ne'mane so'no Anɨtu kako apa'no
wonefo'ma'montonoho, huno ose nayohoho.
11 Sekwo hoku nakumne'no Anɨtumo jomo ulɨfijo'manji sekwo hoku
nakumo wonefo'mantɨfeho. Oseso sekwo hwe moya'mi pi'nɨngo
engo sokuye jomo ulɨfijo somo Anɨtu kako upa'nɨngkuhwosi nto
nefo'mahwoso'no sekwo oso hiso'no sɨmonyo ikuji Anɨtumo oso hiso'no
isamoyoka engo mɨkunɨmposo ulantɨfeho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwasyo hungkuno ulɨmentiso'maho. O'o, ne'njo ulɨmentisofoho.

12 Nakwoe yahino ole so'no nakwo sɨmeho wopɨngo namo'nɨngkohoho.
Anɨtu kako nefo'mawo'nɨngkiso so'no nakwoe humayo nto'nohino
so'nji nakwoe hungkuno nehopi'nohino so'nji nakwo sɨmeho hufa'u'nji
miyalokuyɨhwono. O'o, huno anga'nohino so'nji sɨmeho anga'nohino so'nji
yalokuhwono. Oso wopɨngo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somta'ango
miyalokuyɨhwono. O'o, Anɨtu kako huno wopɨngo nejopahonɨngki
nakwo oso wopɨngoso yalokuhwono. Nakwoe sɨmeho so'mo ose
hnnɨwo'nɨngkɨhwone so'no nakwo sɨmeho wopɨngo namo'nɨngkohoho.
Nakwo sekumo oso hiso pa'nyoso selohofɨwo'nalokuhwono.
13-14 Yo'mayo hungkuno sekumne'no mtɨ'mokuwo'nɨngkuhwoneso
fahosɨhwoyo hungkuno'njo'maho. O'o, hungkuno yoloho neso nto
lɨjwaosema'male so'no sekwo atofo lɨkuji huno wopɨngo nto'nohinoso
wotɨpemantɨfeho. Sɨmo'mo sekwo nakumne'no fahosɨhwoyo
hungkuno'nohino upa'nontɨfi yoloho neso huno maseyo'njo imojofoho.
I olohonta sekwo nakumne'no huno ito'nohino seyɨhwoso'no sekwo
nakune'no sɨmeho wopɨngo ne'no wasemo'nɨmontonoho. Ose ifijo'manji
oso Sɨkuno Engo nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo
sekumne'no sɨmonyo engo yane hopaso sekwo nakumne'no sɨmonyo engo
ifitnnefoho.
15-16 Sɨmo'mo ngko huno ole syafɨhu'malefoho. Sekwo nakumo
nahonɨngkujo'no sɨmeho wopɨngo semo'none'enji ngko oleso
imne'entnne'no yohono. Ngko sɨmo'mo sekumo se'mahm'mo osopo nta'ni
ngko Masetouniya sopone'no wasehwotɨ'mo'mnoho. Oso Masetouniya
hopo sopo nta'ni sekumo asomo wose'ma'monnoho. Oseso nje se'mayoso

hufa'u imo'nɨngkuhwoso'no nakwo afapo nohumehwasi sɨmeho wopɨngo engo wonamo'nɨmontonoho. I oseso sekwo'njo lopo nta'ni sekwo ngkimo nonɨfo'mafɨkuji hwaho Jutiya sopone'no wonɨhwojantɨfeho.
17 Ngko huno ose kosyafɨhu'maleso ne mmo'nɨngkahonɨngki sekwo huno ole kosyonɨfɨsyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwolo'mo iwolo'mo hungkuno nalɨwo'nɨngkiso hweho. Kako a'amu hwahoponjoso ole nalɨwo'nɨngkohofo pa'nyo hweho. Hofɨko eno ko nalontɨfi sɨmeho mo'mo ngkilaho unɨwo'nɨngkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyonɨfɨsyalokwofo.
18 Oso'ne'maho. O'o, Anɨtu kako ne'njo sohwoe tɨmo sopo yalokwe so'no hwasyo hwasyoso maselɨmnehono. O'o, hungkuno ne'jo'nohini selɨwo'nɨngkohefoho.
19 Sailasɨyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas Kɨlais Anɨtuye hwomu sohwoe hungkuno losetɨhwamentɨhwonefoho. Jisas Kɨlaisɨye hungkunoso iwolo'mo iwolo'mɨngo hungkuno'njo hwo'maho. O'o, yo'mayo kako lɨmentisoso ne imo'nɨwo'nɨngkiso hweho.
20 Anɨtu kakoe hungkuno pi'nɨngo engo nalɨmentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwo'nɨngkisofoho. Oseso nakwo Anɨtuye hungkuno somo upo'nontani ne'jofoho lontani kakoe yofe engo imo'nyo'ne ho'nomalokuhwono.
21 Anɨtu huhwo sohwo kako nakwo'nji sekwo'njimo yokumpohn'nyo sosofitofonesyohumawo'nɨngkiso so'no nakwo hinjoho'nwi Jisas Kɨlaisɨmne'no yokumpohn'nyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone so'no kakoe syohomo nehumojalofoho.
22 A'amu yahu haloho lojwaofɨwo'nɨngkohofo so'no a'amu hopi'nono yahu kakwo'yohwo sohune'no huno uyɨmtonoho. Oso hopaso Anɨtu kako kakoe Towahuno Wopɨngo nakwoe sɨmeho so'mo ho'nonasyɨhwoso'no nakwoe neyakweho eso'no huno wonaimontonoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nakwoe sɨmeho mo'mo humaso so'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anɨtu kako wosejapmmo nalɨmentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo komo'no m'ma'mmentiso so'no hungkuno hwapɨngofoho.

23 Ngko sekumo hwasyo hungkuno selɨ'mtentesi Anɨtu kako nje hwasyo hungkunoso utɨhwa'nyopo sekumo ujo ehontojwasesɨhwonesohilo. I oso'no awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. O'o ngko sekumo komo'no mose'ma'mmale hwapɨngoso a'amu fehohnjo sokuye yahino somne'no yoka'njo sohwo'ni pm'me'no sekwo tango engo mapitnnohonji humantohe hwo'nyoho.
24 Nom'ne hungkuno somo sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyo'neso hungkuno molɨjwosemofanehwono. O'o, nakwo sekwoe sɨmeho hi'ntnnono somo masemokosyohumulohwono. Sekwo Anɨtumne'no sɨmonyo imalofoso nto'no yokumpohn'nyoso imalofo. I oso'no sekwo sɨmeho wopɨngo'njo humayo'ne nakwo sekwo'nji syoho engo ihwaso'no sekwo sɨmonyo uyantɨfeho.

2

1 Nje sɨmeho mo'mo hungkuno ole mtito'malefoho. Ngko sekuyepono pm'mo sekwoe yahino wonyo somne'no yoka selɨ'meso sekwoe sɨmeho tango ifisyasemo'mnoho. Ose nto mtito'malefoho.

2 Ngko sekwoe sɨmeho tango ifisyasemoˈmesoˈno nje sɨmeho wopɨngo
nɨmokiyoso tɨhwolo. Oˈo, sekwonoho. I osoˈno sekwo sɨmeho tangoˈnji
humafijoˈmanji sekwo nje sɨmeho wopɨngo nɨmokiyoso pipi uyantɨfito.
Awonoho.
3 Oso iyoswo sɨmoˈmjoso ngko sekumneˈno semtɨˈmokimentohe somo
uhwonɨngkuji yoˈmayo yahino wonyoso ntoˈno mɨhwatnnɨngkutnneˈenji
semtɨˈmokimentohefoho. Ose mɨhwatnnɨngkujoˈmanji ngko nopmˈmeˈno
sekwo nje sɨmeho wopɨngo nɨmokinyo soku nje sɨmeho soˈmo tangoso mi-
fisyanɨmopitnnehofo. Ngko hunoole niyohoho. Ngko yoˈmayo angaˈnohino
somneˈno sɨmonyo imeˈmanji sekwo hokunonji sɨmonyo engo uyantanoho.
I sekwo ngkoˈnji sɨmonyo miyoˈmanji ngko huhwoˈni mimnehono.
4 Ou nehopi. Oso iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokimentohe
sohonta ngko nje sɨmeho tangoˈnji humanji humotaho engo
mjalɨmɨwenji semtɨˈmokimentohefoho. Oso iyoswo sɨmoˈmjo
semtɨˈmokimentoheso sekumo tango sejape-eˈneˈmaho. Oˈo, ngko
sekumneˈno nɨmoˈnɨngkahonɨngki yoˈmayo yahino wonyo seˈmalokunjo
somo upaˈnonji sekumo sefoˈmahwoneˈenji semtɨˈmokimentohefoho.

Oso hwe honɨngkano wonyo iyo sohwoe wonyoso sekwo wae hmmopmno, ulɨmentisofoho.

5 Oso hwe honɨngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango
engo montapmmentono. Oˈo, ngko tango weˈe ko maˈmentoheso sekwo
hopiˈnonohino soku tango engoso maˈmentohofo kuyoho. I oso hwe
huhwo sohwo kako wonɨmango engo mɨkunɨmposo unonehonji ngko huno
ikwesyafɨsyonji oso hungkuno homo somneˈno apaˈno waselɨmonneˈno
yohono. Aˈamu hopiˈnonohinɨˈmaho. Oˈo, fehohnjo soku oso hwe wonyo
sohwoe yahino somneˈno tango engo maˈmentohofo kuyoho.
6 Sekwo oso hwe honɨngkano wonyo imentiso sohuneˈno sɨmano upentɨfi
hohujo ikinjɨmofohofoso olohonta ntaˈnoho. Apaˈno ikinjɨmofɨkutoho.
7 Oˈo, olohonta sekwo nomˈne honɨngkano wopɨngo utɨhwamno. Sekwo
kakoe wonyoso wae imofɨkuji kakoe sɨmeho wopɨngo umokumno. Oso
hwe huhwo sohwo kako tango engo neˈno malokunjo soˈno kako Anɨtumo
nɨhuˈnahone usɨkwajonoho lɨkuji sekwo kakimo ufoˈmapmno.
8 Oseso oleˈno nɨmoˈnɨngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe huhwo
sohuneˈno sɨmeho nehopi semoˈnalokunjoso kakimo utɨhwamno.
9 U oso iyoswo sɨmoˈmjo semtɨˈmokimentoheso sokumo yamofo selo-
hofoˈnefoho. I osoˈno sekwo nje hungkunomo wonnɨngkohwantɨfitɨkeno
monnɨngkayoˈnjo uyantɨfitɨkenonji semtɨˈmokimentohefoho.
10 Sekwo aˈamu huhwo sohwoe yahino wonyoso wae imopijoso ngko
huhwoˈnnonji wae umofantanoho. Oso wonyo kako imentisoso ngkineˈno
wonyo mantohoˈmentiso ko huhwoˈni ngko sekumo sefoˈmayoˈne Kɨlaisɨye
tɨmopo oso huhwo sohwoe wonyoso wae yɨmofalokweno.
11 Seten kakoe yahinoso nakwo huno moiˈwonoho. Kako nakumo
neyakolofoˈne oso hwe huhwo sohumo nɨhuˈnahone honɨngkano wonyo
somo ipemotawenoho ntnneˈno selalokweno.

Poul kako ango Tɨlouas iˈmofaponto sɨmeho tango tɨpemaˈmentisofoho.

12 Ngko ango Tɨlouas sopo Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso lutɨhwayoˈne
iˈmofopahonɨngko Anɨtu kako oso syoho hisoˈno hano hwosompemokosy-
ohumamentisofoho.
13 I osoˈno ngko nenɨngkwaˈwehwo Taitas sohuneˈno wonyopi
tɨpmmentohefoho. I Taitas kako hungkuno sekumtaˈni momotonɨmaso

so'no ngko kakine'no huno pi'nɨngo syofɨsikaofonji ngko oso a'amu homo somo nulɨko'manji hwaho Masetouniya'ne sɨmentohefoho.

A'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho'njo sohwa hofɨko Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo'nji mango sohwamo uyakolofɨwo'nɨngkohofofoho.

14 Anɨtu kakoe syoho somne'no ipenemotawowo'nɨngkiso sohumne'no nakwo isamoyoka ulano. Kako Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo nejapɨwo'nɨngkiso so'nji nakwo kakoe mango sohwamo uyokolo-falokuhwono. Oseso nakwo ango'meemo Kɨlaisɨye hungkuno yokumpohn'nyo lɨjumofahonɨngkuhwoni a'amuso oso homo somo upa'nontɨfi Kɨlaisɨmne'no huno malokwofo. Oso huno wopɨngo hiso akino wopɨngoso wojaofɨwo'nɨngkiso hopaso oso a'amu homo somo wojumofalofoho.

15 Kɨlais kako nakumo nehumaso so'no Anɨtu kako nakumo nona-honɨngkuhwosi akino wopɨngo pa'nyoso uwa'montonoho. Oso akino hiso a'amu Anɨtuye honɨngkano sopo humalofo somo uwahwosi a'amu tɨkanomo uyo'ne honɨngkano sopo humalofo so'njimo uwa'montonoho. Akino anga'nohino hiso'no hwapɨngoso Kɨlaisɨye akinofoho.

16 A'amu tɨkanomo uyo'ne honɨngkano sopo humalofoso Kɨlaisɨye akino hiso uwahwoso'no a'amu poyo pe'nnyo sofe akinofoho lahonɨngkuji akino huhwo sohwo hofɨkimo poyo umokumontonoho. Hwapɨngoso hofɨko Kɨlaisɨmne'no huno muyofoho. A'amu Anɨtuye honɨngkanopo humalofoso Kɨlaisɨye akino hiso uwahwoso'no akino wonyoangkafofoho lɨkuji akino huhwo sohwo hofɨkimo songo usɨmokumontonoho. Hwapɨngoso hofɨko Kɨlaisɨmne'no huno unyofoho. Olo syoho engo Anɨtu nejapmmentiso losomo ihnne hopoenohinoso tɨhwosilo.

17 Sekwo huno seyohoho. A'amu fehohnjoso hofɨko hamniyoho engo mane'entɨfi Anɨtuye hungkuno lɨku'mofɨwo'nɨngkohofofoho. Nakwo oso pa'nyo hwonanɨ'maho. O'o, Anɨtu kako olo syoho loso'no ne-hwatɨmentiso so'no nakwo kakoe syoho ulohofiyo hn'nwi nakwo sɨmeho anga'nohino'njo hn'nwi Anɨtu nehontohumentanɨngkuhwosi Kɨlaisɨye hungkunoso wolɨku'meeofantanoho.

3

A'amu Anɨtu'nji mokotɨku'nnyo yahino songo somne'no lɨjwaofɨwo'nɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

1 Hungkuno hiso semtɨ'mokiyohe so'no sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso apa'no ho'nonɨmayo'ne namtɨ'mokimasofoho. Ose losyofɨsyalokwofo. U a'amu fehohnjo sohwa syoho wopɨngo mayo'ne hofɨko iyoswo nom'ne a'amu sohwa hofɨkoe syohomo ho'nomayo'ne mtɨ'mokuyahotɨmentohofo somo setɨhwawo'nɨngkohofofoho. Nakwo oso a'amuso pa'nyofoho, losyonefɨsyalokwofo. U sekwo nakwoe syoho somo nahonɨmentohofo so'no sekwo nakwoe syoho homo somo ho'nonemayo'ne'ento hungkuno hiloso nemtɨ'mokiyalofoho. Ose losyofɨsyalokwofo. Nɨhu'no awonoho.

2 Ose'maho. O'o, nje yofe ho'nonɨmane iyoswo hopaso sekwo'nohinoho. Nakwo Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentɨhwone so'no sekwo yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofo somo a'amuso nonahonontɨfi nakwoe syoho somne'no ho'nonemalokwofo.

3 Ngko sekwo'nji nohumanji Anɨtuye hungkunoso losetɨhwahonɨngko sekwo oso hungkuno homo somo tɨfi inɨngkamentohofo so'no sekwo Kɨlais iyoswo mtɨ'mokumentiso hopaso utɨhwa'nyopo lohokwofo kuyoho.

Kako titiso hwaho mijo'njo so'nji ifalifaliyo mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, kako Anɨtu songo humaso sohwoe Towahuno'nji ifalifaliyo mtɨ'mokumentisofoho. Kako iyoswomo sojomo mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, kako a'amufe sɨmehomo oso hungkuno hiso mtɨ'mokumentisofoho.

4 Oso hungkuno hwapɨngoso olenoho. Kɨlais kako nakwoe huno nefo-
hotofahonɨngki nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwono.
Oso'no ngko huno niyohi, Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo so'ne'no oso
hungkuno ne imo'nyo'neso hoponoho.
5 U nehopi. Nakwoe yokumpohn'nyoso olo syoho somne'no ho-
ponoho eso nohnnɨngkuhwoloho. Nɨhu'no awonoho. Nakwo syoho
yɨwo'nɨngkuhwoneso hoponoho syofɨsyɨhwaloho. O'o, Anɨtu kako'nohini
kakoe yokumpohn'nyo'nji yosososomo nakwo oso syoho hiso uyantanoho.
6 Anɨtu kako kakoe yokumpohn'nyo songo songo ntapɨwo'nɨngkiso
so'no ngko a'amu somo Anɨtu'nji makotoku'nyo'ne yahino songo so'no
lutɨhwayoso ngko hopoenohino hwo'nyoho. Ole mulalokuyɨhwono. Sekwo
hohontajo Mouses honɨngkano hungkuno mtɨ'mokumentiso somo nto'no
minɨngkayo'manji sekwo poyo wape'nantɨfeho. Ose mulalokuyɨhwono.
O'o, oso hohontajo yahinofoho. Yahino songo Anɨtu'nji makotoku'nyo'neso
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo mta'angofoho. Hohontajo yahino somo
a'amu ito'no inɨngkayoso hopo'maho. Oso'no a'amu oso honɨngkano
somo inɨngkafijo'manji poyo umo'nantɨfeho. Yahinyo songo somo
inɨngkafijo'manji songo humayo'neso wotɨpemantɨfeho.

7 Hohonta oso honɨngkano hungkunoso Anɨtu sojopo mtɨ'mokonto kako
Mousesɨmo uyɨmentiso sohonta Anɨtu kakoe pomponaho Mousesɨmo
ifehu'mokosyahonɨngki Mousesɨye sɨmo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo
losyahonɨngki a'amu Isɨlaelɨso hofɨko ose uhwonontɨfi hofɨko Mousesɨye
sɨmo'mango somo apa'no muhwonɨmmentohofofoho. Tɨfi sohonta
Mousesɨye sɨmo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nonto nɨhu'nahone
sɨmpe'nɨmentisofoho. Oso hohontajo yahino somo a'amu hofɨko
inɨngkawentɨfi poyo imo'nɨmentohofoso sɨmo'mo pomponaho engo'nji
ko i'mofapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho.
8 Yahino songo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo mta'angoso songo ne'no
humayoso mawo'nɨngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo
yakolo'nnyofoho. Olohontajoso pomponaho mɨkunɨmposofoho.
9 Hohontajo honɨngkano hungkuno yahinoso pomponaho engo'njo
ko i'mofapmmentisoso a'amu oso honɨngkano hungkuno homo somo
upa'nontɨfi unɨngkohwano ko lontɨfi pɨwahu'mentohofofoho. Oso'no
wonyo'nwoho syafɨsyontɨfi tɨkanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino
songo losomne'no a'amu fihwo inɨngkaweso'manji Anɨtu kako wopɨngo
kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho engoso sɨmo'mjo somo
yakolo'nnyofoho.
10 Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho mɨkunɨmpososo
hohontajo sɨmo'mjo pomponaho engo somo pijijo imo'nonto sɨkwo'mjoho
imokumentisofoho. I olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo
pa'nyo lalofoho.
11 Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo ko
i'mofapmmentisoso we'enepi nowento moi'wo imo'nɨmentisofoho. Oseso
nakwo huno nayohoho. Olohontajo yahino songo ne'no nowentɨhwone
loso kakoe pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso sɨmo'mjo somo nɨhu'no
yakolo'nnyofoho.

12 Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no nowentɨhwone so'no nakwo
huno neyahonɨngki nakwo iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo Kɨlaisɨye
hungkunoso utɨhwa'nyopo yokumpohn'nyo lɨjwaofalokuhwono.
13 Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuyɨhwono. O'o, Mouses kako
kakoe sɨmo'mangopo hwapɨfe pmpinyo'nnyoso oso sɨmo'mango ponjo
pomponahoso pijijo imo'nontanɨngki a'amu Isɨlaelɨso muhwonɨfitnne'ento
ifehu'mokahinɨmentisofoho.
14 Mouses kakoe sɨmo'mangopo hwapɨfe'nji ifehu'mokahinɨmentiso
hopaso a'amu Isɨlaelɨso hofɨkoe hunomo pɨjwahinɨmentohofofoho. Oseso
hofɨko Anɨtu'nji mokotɨku'nnyo'ne hungkuno somo atofo ne'no ko lɨkuji
hungkuno hwapɨngo ne hiso hofɨkoe hunoso mehohosasyonehoho. O'o,
hohontajo hungkuno hwapɨngo neso olenoho. Kɨlais kako oso hohon-
tajo yahino somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hofɨko Kɨlaisɨmo
inɨngkakujo'no hofɨkoe hunoso wehohososyantɨfeho.
15 I olohontajo hi'nji hofɨko Mousesɨye honɨngkano hungkuno
homo somo atofo lɨkuji oso hwapɨfe Mouses kakoe sɨmo'mangopo
ifehu'mokahinɨmentiso oso hopaso hofɨkoe hunomo pɨjwahinyofoho.
Oseso oso hungkuno hiso hofɨkoe sɨmeho mo'mo momnawo'nnyofoho.
16 I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hofɨko nakwo Hwe Engo so-
humo sɨmeho uyɨfijo'manji Anɨtu kako oso hwapɨfe hofɨkoe hunomo
pɨjwahinyoso wae yaofɨhwosi kako hofɨkoe hunomo huno wopɨngo yano
uyɨmontonoho.
17 Oso Hwe Engo Anɨtu huhwo sohwo kako Towahuno hweho.
Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo humaso'manji yo'mayo
wonyoso kako huhwo sohumo momotokilo'mokomokosyohumanehoho.
O'o, yo'mayo wonyo somta'ni Anɨtuye Towahuno sohwo oso hwe huhwo
sohumo isɨhutofoma'mentisofoho. Oso'no olohonta ito'no humaho.
18 Nakwo Kɨlaisɨmo inɨngkowalokuhwone so'nwi nakwoe
sɨmo'mangopo hwapɨfe mufehu'mokahinyo'nwoho. O'o, nakwo
Anɨtu'nji humawo'nɨngkuhwone so'no kakoe pomponahoso nakumo
ifehu'mokonesosyahonɨngki a'amu nonahonontɨfi nakwo tɨmo
honɨngkonyo hopa nahonontɨfi hofɨko Anɨtuye pomponaho somo
uhwonalokwofo. Anɨtuye Towahuno sohwo nakwoe sɨmeho mo'mo
syoho ne'no mjonaloho'mɨhwoso'no nakwo Kɨlaisɨye yahinoso ne'no
mewo'nɨngkuhwaso'no a'amu nahonɨngkukuji nakwo Kɨlais hopa
imo'nalokuhwone hn'nɨmo wonehonantɨfeho.

4

*A'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho'njo sohwa hofɨko hwakwon-
toho pa'nyo hwafoho.*

1 Anɨtu kako nakumne'no hitoho ulofahonɨngki kako kakoe hungkuno
wopɨngo nom'ne a'amu somo ujo'ne syoho wonyoangkafoso nejapm-
mentisofoho. Oso'no nakwo olo syoho hilo somne'no piso'mo'nyo
miyalokuyɨhwono. O'o, yokumpohn'nyo yoho'nalokuhwono.
2 Yo'mayo yahino wonyo a'amu hiyaso'mo yɨwo'nɨngkohofoso
wonɨmango nanyo so'no nakwo hohujo ikinjaofontane hn'nwi
nɨhu'no nakwolaho lɨmentɨhwonefoho. A'amu Anɨtuye hungkunomo
inɨngkafitnne'entani Anɨtuye hungkuno so'no yo'mayo yahinoso yo'mayo
hwasyo hungkunoso iwolo'mokontani moselalokuyɨhwono. O'o,
nakwo Anɨtuye tɨmo utɨhwa'nyo lopo lohofontani Anɨtuye hungkuno
nehopi'nohini lɨjwasemofɨwo'nɨngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hungkuno

homo somo upa'nɨngkuji huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Hungkuno hiso nehopi'nohinofoho. Syoho hiloso ne'njofoho. Ose wosyofɨsyantɨfeho.
3 Olo hungkuno wopɨngo lɨjwaofɨwo'nɨngkuhwone hilo so'no a'amu fiso hofɨkoe huno mehohosasiyo'manji oso a'amu hiso hofɨko tɨkanomo walokwofo.
4 Seten kako olo hwaho lopo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkisoso kako oso a'amu Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somo sɨmeho hi'ntnnono munyo sofe tɨmomo pijiyo'meehumentiso so'no hofɨko huno mehohosahinyofoho. Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somjo pomponahoso oso a'amu homo somo ko lɨsyahonɨngki hofɨko muhwonyo'njo iwo'nɨngkohofofoho. Kɨlais kako hofɨkimo hitoho ulofahonɨngki wopɨngo uloho'mentiso so'no hofɨko huno muyofoho. Oseso hofɨko Kɨlais sohune'no Anɨtuyoho eso huno muyofoho.
5 Oso hungkuno lɨwo'nɨngkuhwoneso nakwo nakwoe huno mta'ni'maho. O'o, ole lɨwo'nɨngkuhwono. Kɨlais Jisas kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo sekwoe syoho selohofiyo'nnwoho.
6 Hwapɨngoso hohonta Anɨtu ole lɨmento, Sɨkwo'mjoho so'mo pomponaho wolasyono. Anɨtu ose lɨmentiso sohwo kakoe pomponahoso nakwoe sɨmeho mo'mo losyalofoho. Oso pomponaho lonesyalokuso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anɨtuye pomponaho engoso Kɨlaisɨye sɨmo'mango weho.
7 Hwakwontoho'ne pahnnɨmo hungkuno so'no fɨsyafɨhupmno. Hwakwontoho sohwo kako we'enehwo nowehwosi moi'wo umo'nɨmontonoho. Nakwo oso pa'nyo ko ho'nwi Anɨtuye pomponahoso nakwoe sɨmeho mo'mo lonesyalofoho. Oseso a'amu hofɨko huno ole uyono. Oso yokumpohn'nyoso Anɨtuye yokumpohn'nyofoho. A'amufe'maho. O'o, nakwo hwakwontoho pa'nyi'nwoho. Yokumpohn'nyo ane'nwoho. Ose wosyofɨsyantɨfeho.
8 U yo'mayo tango wonyoso ko ne'manteso nakwo mopɨwasiyofoho. Nakwoe syoho somne'no nakwoe hunoso iwolo'mo iwolo'mɨngo ko nalohofonteso nakwo Anɨtuye syoho somo musɨkwajiyofoho.
9 Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo wonelohofantɨfe'no ko nafotofontɨfeso Anɨtu kako monesɨkwajiyofoho. A'amu nakumo ikujoho ko nafonjontɨfeso hofɨko nakumo wonyo nɨhu'nahone monamokiyofoho. O'o, awonoho.
10 Sɨkuno huhwo huhwi a'amu Jisasɨmo wofonjosyantɨfi imentohofo hopaso sɨkuno huhwo huhwi a'amu sohwa wofonjonesyantɨfe'no yalokwofo. Oso'no nakwo songo humalohwone so'no a'amu hofɨko huno ole uyono. Jisas kako nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono.
11 Ou, nehopi. Nakwo Jisasɨye syoho yalokuhwone so'no nakwo songo nohumentanɨngkuhwoni a'amu nakumo poyo wonemokantɨfe'no yalokwofo. Nakwoe a'apaho songo we'enehwo nohumahwosi moi'wo umo'nontani ko yontaneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. A'amu nakumo poyo wonemokantɨfe'no yontɨfe so'no nakwo hano emoyontani Jisasɨye yokumpohn'nyoso utɨhwalokuhwono.
12 Nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngoso a'amu somo lutɨhwawo'nɨngkuhwone so'no a'amu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantɨfe'no yalokwofo. I oso'no nakwo Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentɨhwone so'no sekwo songo ne'no humayo'ne nto tɨpema'mentohofofoho.
13 Hwe fihwo kako Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentiso sohwo ole mtɨ'mokumentisofoho. Ngko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwe so'no

hungkuno lɨjwaofalokweno. Ose mtɨ'mokumentisofoho. Oso pa'nyoso nakwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no nakwo kakoe hungkunoso a'amu sɨmeho hi'ntnnono muyo somo wolɨjumofano.
14 Nakwo huno ole nayohoho. Anɨtu kako Jisasɨmo songo ulɨka'mentiso sohwo kako nakwo Jisasɨmo ufohi'nɨngkuhwaso'no songo nelɨkafɨhwoso'no kako nakwo hinjoho'nɨmo sekwo'nji mehu'mokonasyɨhwoso'no nakwo kakoe sɨmanopo lohofɨhwasi kako'nji ne'no nohumentɨhwanefoho.
15 Yo'mayo tango wonyo ko ne'manteso Anɨtu sekumo sefo'malofoho. Oso'no a'amu pi'nɨngo engo Jisasɨye hungkuno upo'nalokwofo. A'amu pi'nɨngo engo Jisasɨmo inɨngkafijo'manji a'amu pi'nɨngo engo Anɨtumo isamoyoka ulɨkuji hofɨko Anɨtu kakoe yofeso woho'nomantɨfeho.

Olohonta tango engo malokuhwone so'no tɨfi no'mo Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji wonyoangkafo humayo'nefoho.
16 Oseso nakwo Anɨtuye syoho somne'no iyoho monanɨngkiyohoho. Nakwoe a'apahoso wonyo umo'nɨmonto ko yohonjoso nakwo iyoho monanɨngkiyohoho. Hwapɨngoso sɨkuno huhwo huhwi nakwoe huyo'mango Anɨtu mta'ango yokumpohn'nyo nomanto songo pa'nyo imo'nɨwo'nɨngkisofoho.
17 Ihwoni. Yo'mayo tango olohonta ne'maso somjoso tohino we'enepi wehwoso'no moi'wo umo'nɨmontonoho. I oso'no nakwo tohino malokuhwone so'no Anɨtu kako tɨfi no'mo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho. Oso wonyoangkafo tɨfi no'mo maneso'no nakwo huno ole syofɨsyalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engo'maho. We'efoho, syofɨsyalokuhwono.
18 Oseso tango ne'mante somo nakwo tɨmo ko uhwonalokuhwoneso nakwo oso hiso'no huno mosyafɨsiyo'njo yalokuhwono. O'o, yo'mayo wonyoangkafo tɨfi no'mo maneso'no tɨmo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo tɨmo uhwonalokuhwoneso we'enepi moi'wo umo'nɨmontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo tɨmo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho.

5

A'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho'njo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi hofɨkoe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.
1 Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso holayo ango hopa we'enepi molohinawehwosi wonyo umo'nɨmontonoho. I wonyo imo'nɨngkuhwoso'no Anɨtu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anɨtu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wojoso engolopohamo ne'nohini nowentɨhwonefoho.
2 Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaho lopemo'nawotohwono. Oso ahwomojo ango songoso nakumo hwapɨfe hopa ifehu'mokonesyohumayo so'no nemo'nalofoho.
3 Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyɨhwosi nakwoe huyo'mangoso hwapɨfe ane siki mohumanehoho.
4 Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino tɨpemawo'nɨngkuhwone so'no nakwo humotaho lopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho loponjo a'apahoso wape'nono malohiyɨhwono. O'o,

oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapɨfe songo pa'nɨngo so'no namo'nɨngkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho loponjolo poyo pe'nɨwo'nɨngkiso somo ulɨko'mehwasi songo ne'no nɨhu'nahone nohumanefoho.
5 Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anɨtu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Sɨmo'mo kako kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo nejapmmentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anɨtu wosejapmmo nalɨmentisoso wonejapmmontonoho.

6 Nakwo huno ose neyahonɨngki nakwo olopo sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumentani Anɨtu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasɨ'nji ango wopɨngo sopo mohumane'nwoho.
7 Nakwo oso homo somo muhwonyo'njo ko yontaneso nakwo nehopeho hnnalokuhwono. Hwapɨngoso nakwo oso homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwono.
8 Oseso nakwo olopo sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumentani Anɨtumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono eso nto selohono. I oso'no nakwo olo hwaho loponjo a'apaho loso ulɨko'mehwasi nakwoe Hwe Engo Anɨtu'nji kakoe hwapɨngopo fosyohumayo'ne namo'nɨngkohoho.
9 I oso'no nakwo olo hwaho lopo humaso'manji u nakwo Anɨtu'nji kakoe angopo humaso'manji yo'mayo nakwo iwo'nɨngkuhwone so'no huno anga'no ole syofɨsyalokuhwono. Yo'mayo yaneso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne namo'nyo so'no yalokuhwono.
10 Hwapɨngoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi huno ole nayohoho. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Jisasɨ'nji nakwoe hungkunoso ikwolofo'ne sopo Jisasɨye sɨmano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohumentanɨngkuhwasi yo'mayo yahino wopɨngo'nji wonyo'nji imotohwone so'no Kɨlais kako nakumo yano nalofonefoho. A'amu yahino wopɨngo'njoso wopɨngo nomapitnnefoho. A'amu yahino wonyo'njoso tohino nomapitnnefoho.

A'amu Anɨtu'nji sɨmeho afa inyo'ne syoho yokumpohn'nyo iyo'ne hungkunofoho.

11 Nakwoe Hwe Engo a'amufe yahino wonyo somne'no tohino engo uyone so'no nakwo huno syofɨsyontani iyoho nenalofoho. Oso hiso'no nakwo a'amu hopi'nonohinoso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'entani syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Oso hiso'no Anɨtu kako nakwoe yahino so'no huno uyohoho. I sekwo hokunonji nakwoe yahino wopɨngo so'no huno seyohoho.
12 I ngko ose selohe so'no sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Poul kakoe yofeso apa'no ho'nomo'nalofoho. Ose losyofɨsyalokwofo. O'o, awonoho. Ole'nefoho. A'amu fehohnjo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno ko losetɨhwantɨfeso hofɨko sɨmeho anga'nohino'njohwo molosetɨhwawo'nɨngkiyohofo. O'o, hofɨko hofɨkoe yofe'nohini ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko hofɨkoe he wopɨngo so'no hofɨkoe a'apaho wopɨngo so'no syafɨsyontɨfi hofɨkoe yofe'nohini ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨkoe yahino sɨmeho pi'nɨngo'nji Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokwofo so'no huno mosyafɨsiyontɨfi yalokwofo. Oso a'amu homo somo sekwo nje yahino sɨmeho anga'nohino'njo iwo'nɨngkoheso nohonɨwo'nɨngkohofo so'no ulɨfitnne'entnne'no selalokweno

13 A'amu fehohnjoso ngkine'no huno'maso hweho. Iloho'nnyo hweho, syofɨsyalokwofo'manji hofɨkoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anɨtuye sɨmeho wopɨngo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno.
14 Kɨlais kako nakumne'no hitoho mɨkunɨmposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapɨngo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nɨmentisofoho. Kako nakwoe sɨmo'mango mafohi'nonto poyo imo'nɨmentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nnonji poyo imo'nɨmentɨhwone hopa imo'nɨmentisofoho.
15 Kako nakumne'no poyo imo'nɨmentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe sɨmeho wopɨngo imokinyo'ne huno syofɨhu'nɨngkuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'nonto apa'no songo lɨka'mentiso sohune'no syofɨsyɨhwasi kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne yo'mayo wonyoangkafoso uyano.
16 A'amu hwahoponjoso hofɨko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwo'nɨngkohofo somo uhwonontɨfi hwe wonyofoho, hwe wopɨngofoho syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahinoso imofonji Kɨlaisɨmne'no syafɨsyonji, Hwe wonyofoho, lɨmentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafɨhu'moteso olohonta ngko Kɨlaisɨmne'no huno ito'no syofɨsyalokweno.
17 Oseso a'amu fihwo kako Kɨlaisɨ'nji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'nɨmaso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopɨngoso nto ma'maso hweho.
18 Oso songo imo'nyo hwapɨngoso Anɨtuyoho. Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye mango hwona'ni imo'nontani Kɨlais kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'nɨmentiso so'no nakwo Anɨtu'nji sɨmeho afa ininnɨ'nwoho. Oseso Anɨtu kakoe mangohwa hopi'nonohinoso Anɨtuye a'amu ne imo'nɨfitnne'ento kakoe hungkuno lutɨhwayo syohoso nejapɨwo'nɨngkisofoho.
19 Oso'no nakwo ole lutɨhwawo'nɨngkuhwono. Anɨtu Jisas Kɨlaisɨmo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne imo'nɨfitnne'no honɨngkano imo'mentisofoho. A'amu Anɨtuye a'amu ne imo'nyo sofe honɨngkano wonyo somne'no Anɨtu kako apa'no huno mɨkwesyafɨsyɨwo'nɨngki yohoho. Oseso Anɨtu kakoe mango sohwamo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne honɨngkano neso lɨjwamofo'ne syohoso nejapmmentisofoho.
20 Oseso nakwo Kɨlaisɨye sɨmo'mango mofohi'nontani kakoe hungkuno lɨjwosemofalokuhwono. Oseso nakwo Anɨtuye hungkuno selontaneso Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino somne'no joho ulalofoho. Oso'no olo hungkuno loso nakwo a'amu hopi'nonohino sokune'no yokumpohn'nyo selalokuhwono. Kɨlais kako nakumne'no hitoho mɨkunɨmposo ulofalokunjo so'no sekwo kakoe mango soku Anɨtuye a'amu ne hmmo'nɨmno.
21 Kɨlais kako wonyo honɨngkano ane sohumo Anɨtu kako nakwo hopi'nonohino hn'nwiye honɨngkano wonyoso Kɨlaisɨmo kisahumentisofoho. Nakwo Kɨlaisɨ'nji ufohi'noso'manji Anɨtu Kɨlaisɨye honɨngkano wopɨngo'nohini nejapososo wopɨngo kuyoho wonalɨmontonoho.

6

A'amu Anɨtuye hungkuno lutɨhuku'mofo syoho'njo sohwa yo'mayo tango mawo'nɨngkohofofoho.

1 Nakwo Anɨtu'nji syoho iwo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo olo
so'no jomo yokumpohn'nyo selalokuhwono. Anɨtu kako sekumne'no
wopɨngo seloho'mentiso somo sekwo nto ma'mentohofoso ne ane siki
imo'nɨngkuhwaloho.
2 O'o, Anɨtuye hungkuno oleso upa'nɨmno.
Ngko sekumne'no hitoho ntofoso sohonta sekwoe humotahoso
upa'nɨmentohefoho.
Sekumo asomo setɨmayo'ne sɨkuno somo ngko sefo'ma'mentohefoho.
Upa'nɨmno. Olohonta Anɨtu kako nakumne'no hitoho ulofalofoho.
Olohonta Anɨtu kako sekumo wosefo'ma'mne'no yalokweno nelalofoho.
3 Ngko Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwo'nɨmo a'amu nje yahino
somo nohonɨngkujo'no honɨngkano wonyo nohonɨngkiji'manji Anɨtuye
syohomne'no hwasyo hungkuno mjantɨfitnnohonji honɨngkano
wopɨngo'nohini yalokweno. A'amu fihwo kako Anɨtuye honɨngkanomo
tɨfi unɨngkamo loso sohwo nohonɨngkuhwosi ngko honɨngkano wonyo
imeso'no kako nohonɨngkuhwoso'no kako pɨwasyoso'manji oso nɨhu'no
wonyofoho.
4 Oso'no sɨkuno huhwo huhwi nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyo so-
hwona'ni nakwo a'amu somo yahino wopɨngo'nohini itɨhwalokuhwono.
Yo'mayo tango ne'mante so'no nakwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo ne'no
lohofɨwo'nɨngkuhwono. Ou, hofɨko nakumo wonyo nalohofoso hofɨko
nakumo wonyo namokiyoso nakwo ne'no lohofɨwo'nɨngkuhwonefoho.
Oso'no a'amu hofɨko huno ole uyono. Yo'mayo tango ko u'manteso syoho
moho'nasiyoso Anɨtuye syoho ulohofiyo ne hwafoho. Huno ose uyono.
5 Hofɨko nakumo hwanɨngo nafonjontɨfi impe nantofontɨfi nakwo mango
sohwa nonafotofontɨfi joho wonyo'nji nalɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no
nakwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofɨwo'nɨngkuhwono.
Nakwo syoho engo yontani saho ito'no mofosyawoso'njo mijoho'nji
humawo'nɨngkuhwonefoho.
6 Nakwo yahino ito'nohino yontani huno wopɨngo'nohini
mokosyohumalohwono. A'amu nakumo wonyo nalohofontɨfi somo
yoka kunto'no mulɨwo'nɨngkiyɨhwonefoho. O'o, yahino wopɨngo'nohini
ulohofɨwo'nɨngkuhwonefoho. Nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo'nji
nohumentani a'amu hopi'nonohino somo sɨmeho uyalokuhwono.
Mango'nohino hwonanɨ'maho. O'o, sɨmeho nehopi uyalokuhwono.
7 Anɨtuye yokumpohn'nyo mentane so'no nakwo Anɨtuye hungkuno
nehopi'nohini ulalokuhwono. Nakwoe honɨngkano ito'nohinoso mekino
hopa aho angahohnta'ni mokosyohumentani a'amufe yahino wonyo somo
monje yasiyo'nefoho. A'amu nakumo wonyo wonelohofantɨfi yalokwofoso
nakwoe honɨngkano ito'nohinoso nakwoe sampe pa'nyo nefo'malofoho.
8 A'amu fehohnjoso nakwoe yofe ko ho'nomantɨfeso nom'nihwa
nakwoe yofe monje yasyɨwo'nɨngkohofo. A'amu fehohnjoso sitofo
ko nalontɨfeso a'amu fehohnjoso nakwoe syoho somne'no hungkuno
wopɨngo'nohini lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso hiso'no nakwo huno mosya-
fusiyo'njo yalokuhwono. O'o nakwo syoho'nohino yalokuhwono. Nakwo
hungkuno nehopi'nohino ko ulahonɨngkuhwoni a'amu fehohnjoso hwasyo
hungkuno'njo kuyoho nalɨwo'nɨngkohofofoho.
9 A'amu fehohnjoso nahonontɨfi a'amu kengo hwasoho nalontɨfi hohujo
ikinjonamofɨwo'nɨngkohofofoho. A'amu fehohnjoso nahonontɨfi nakwoe
a'amu hwafoho nalɨwo'nɨngkohofofoho. Sɨkuno fisomo nakwo poyo
umo'nantani ko yontaneso nakwo songo ne'no humalohwono. Anɨtu kako

nakwoe honɨngkano itoˈno monehwajiyoˈne soˈno tango ko nejaponteso kako nakumo poyo monamokiyofoho.
10 Nakwo sɨmeho tangoˈnjo hopa ko humentaneso nakwo engolopo-hamo sɨmonyo yalokuhwono. Nakwo yoˈmayo soˈno umofonyo inyo hopa sohwonaˈni ko humentaneso nakwo nomˈne aˈamu somo yoˈmayo piˈnɨngo engoso uyɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Nakwo impoˈnamoˈnnyo paˈnyo ko humentaneso nakwo Anɨtuye yoˈmayo wonyoangkafoso mokosy-ohumawoˈnɨngkuhwone hwonaˈnyoho.
11 Ou, nje aˈamu Koulin soku, nakwoe sɨmehomjo hungkunoso yolohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo sɨmeho engo neˈnjo sejopalokuhwono.
12 Nakwoe sɨmehoso hano mopɨkuˈnauyoho. Oˈo, nakwo sekumneˈno nakwoe sɨmeho nemoˈnɨngkahonɨngki sejopalokuhwono. I osoˈno sekwo sɨmeho mohwosompoˈnawoˈnnyo soku nakwoˈnji sɨmeho afa inyo kuˈmaho.
13 I sekwo nje mehomi soku senɨngkwohwosa hungkuno selɨwoˈnɨngkohofo hopaso waselɨmonneˈno yohono. Nakwo sɨmeho neˈnjo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo sɨmeho neˈnjo fonejapmno. Sekwo sekwoe sɨmehoso nakumneˈno fohwosampoˈnɨmno.

Sekwo Anɨtuye aˈamu soku sekwo yahino wonyo soˈnji noma-jopohiˈnɨngkutoho. Oˈo, sekwo Anɨtuye ango wopɨngo kuyoho.

14 Aˈamu Anɨtumo minɨngkayoso hofɨkoe yahinoso nakwo paˈnyoˈnjoˈmaho. Oseso sekwo Anɨtumo inɨngkunyo soku sekwo hofɨkoˈnji nomajopohiˈnɨngkutoho. Hofɨkoe yoˈmayo yahinoso hofɨkoˈnji ikutoho. Oˈo, honɨngkano wonyoˈnji wopɨngoˈnji nemˈno kemokosyohumayoso pipilo. Sɨkwoˈmjohoˈnji pomponahoˈnji afapo lawotoho. Nɨhuˈno awonoho.
15 Kɨlaisɨˈnji Setenˈnji siko sɨmeho afa linalokusiyo. Nɨhuˈno awonoho. Oseso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono unyo sohwoˈnji sɨmeho hiˈntnnono muyo sohwoˈnji siko huno afaso pipi wosyofɨsyanjito. Nɨhuˈno awonoho.
16 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu songo humaso sohwo kako nakumo nehumaso soˈno nakwo kakoe ango wopɨngo hnˈnwoho. Osoˈno nakwo Anɨtuye ango hnˈnwi nakwo hwahoponjo hwoso peefo kiˈnyo yoˈmayo yahino soˈnji pehoˈno elofisosyalokuhwono. Nɨhuˈno wonyofoho. Oˈo, nakwo Anɨtuye angoˈnwoho. Anɨtu hungkuno ole nalɨmento,
Ngko nje aˈamuˈnji nohumahmˈmo hofɨkoˈnji nomohuˈmokinɨngkuhwasi hofɨkoˈnji wofosyohumamonnoho.
Ngko hofɨkoe Anɨtu hwoˈnyoho.
Hofɨko nje hwe moyaˈmifoho.
17 Anɨtu ose nalonto nomˈnepo kako ole nalɨmento,
Sekwo oso aˈamu ngkimo monnɨngkapeˈnjo somneˈno sekwo hohujo ikin-jaofɨkuji ulɨkoˈmafɨkuji nje yahino songoˈnji fosyohumantokuno.
Yahino nomˈne wonyoso nokemokosyohumafɨkutoho.
Oˈo sekwo ose ifijoˈmanji ngko nje mehomi semokuˈmo wosetɨmaˈmo.
18 Ngko senɨngkwahwoˈni umoˈnɨmo.
Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopeehnnonji fosyohumamno.
Ngko sekwoe Hwe Engo yoˈmayo yokumpohnˈnyo hwapɨngo sohwoˈni selalokweno.

7

1 U nje aˈamu soku, oso hungkuno wopɨngo hiso mtɨˈmokoheso Anɨtu nejapmmentiso soˈno nakwo huno syofɨsyɨhwasi yoˈmayo wonyo nakwoe

sɨmeho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo honɨngkanomo ipemotonawe so'nji nɨhu'nahone ho'naofɨhwasi Anɨtuye yahino wopɨngo somo unɨngkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no Anɨtumo wonɨmango uyoso'no iyoho wonanono. Honɨngkano wopɨngo ito'nohino somo unɨngkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo sɨmo'mjo mtɨ'mokumentiso somo hofɨko tɨfi inɨngkamentohofo so'no Poul kako sɨmonyo imentisofoho.

2 Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompemaso hwona'nyoho. I oso'no sekwo sɨmeho monejape'njo peho'neto.

3 Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no sɨmeho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'nɨfijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano.

4 Hungkuno yoloho'nohini selalokweno. Ngko sekumne'no sɨmonyo engo yalokweno. Yo'mayo tango nɨ'manteso ngko sekumne'no apa'no huno syafɨsyontnneso nje sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨwo'nɨngkisofoho. Sɨmonyo yɨwo'nɨngkohefoho.

5 Nakwo ango Tɨlouas ulɨko'mentani hwaho Masetouniya i'mofapmmentɨhwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'e mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nanɨmojofoho.

6 I oso'no Anɨtu kako kakoe a'amu sɨmeho tango'njo somo sɨmeho wopɨngo umokiyoso hwapɨngo hweho. Anɨtu kako Taitas nɨhwatɨmentiso sohwo kako none'manto nakwoe sɨmeho wopɨngo namokumentisofoho.

7 Taitas nakumo ne'mayoso oso'ne'nohino'maho. O'o, kako hungkuno sekumta'ango oso nemotapmmentiso so'ne nakwo sɨmonyo mɨkunɨmposo yontani sɨmeho wopɨngo namokumentisofoho. Kako sekwo'nji nohumentanɨngki sekwo hofiyo umokosyohumamentohofofoho. Kako sekwo'nji humamentiso so'no ole nalɨmento, Sekwo nohonyo'ne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honɨngkano wonyo so'no sɨmeho tango seyahonɨngki ito'no mɨhwajɨmalofo kuyoho. Sekwo ngko'nji sɨmeho afa inyo'ne syafɨsyontɨfi nje hungkunomo inɨngkayo'ne semo'nɨngkohoho. Ose upa'nɨmentiso so'no ngko sɨmonyo imentohefoho.

8 Oso iyoswo sɨmo'mjo ngko sekumne'no semtɨ'mokimentohe so'no sekwoe sɨmeho tango ko seimentisoso olohonta nje sɨmeho tango maniyantofiyoho. I sɨmo'mo ngko mtɨ'mokumentohe sohonta sekumo sɨmeho tango seyo'ne so'no huno syafɨsyonji ngko sɨmeho tango engo nimentisofoho. I oso'no oso sɨmeho tango se'mayoso sɨkuno pi'nɨngo'maho. O'o, sɨkuno tɨfoponoho.

9 Oseso olohonta oso hungkuno tango'njo semtɨ'mokimentohe so'no ngko sɨmonyo yalokweno. Hwapɨngoso sekwo sekwoe sɨmeho tango somjo oso'ne'maho. O'o, olenoho. Oso sɨmeho tangoso sekwoe yahino wonyo somo iwolo'mokumentohofo so'no yalokweno. Ngko huno ole niyohoho. Oso sɨmeho tangoso Anɨtu huhwo sejapmmentisofoho. Oso'no nakwoe hungkunoso sekumo wonyo maselohofefoho. Awonoho.

10 Anɨtu kako kakoe a'amumo sɨmeho tango uyoso'manji oso tango hiso a'amu honɨngkano wonyo somne'no i'waho ikuji yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨkuji Anɨtumo ufohi'nyo'ne wonefo'ma'montonoho. I oseso Anɨtu kako sɨmeho tango nejaposo somo nakwo nakwolaho molanehwono.

I oso'no a'amu An+tumo s+meho munyoso s+meho tango uy+hwoso'no oso s+meho tango hiso hof+koe yahino wonyo somo m+wolo'mokufitnnehofo. Oso'no hof+ko t+kanomo ufitnnefoho.
11 Ou, sekwo huno ito'no f+kwesyaf+hupmno. Oso s+meho tango An+tu sejapmmentisoso sekumo yahino wop+ngo wop+ngo set+hwamentisofoho. Sekwo yahino wop+ngo ito'nohino somo hi semo'n+ngkahon+ngki sekwo olo hon+ngkano wonyo so'no semt+'mokimentohe so'no komo'no l+kafont+fi hungkuno homo somo ito'no m+hwat+mentohofofoho. M+hwajont+fi oso hwe hon+ngkano wonyo'njo sohumo yoka ulont+fi hon+ngkano wonyo somne'no iyoho senalofoho. Sekwo nakumo nahonyo'ne humotaho lont+fi oso hwe huhwo sohwoe hon+ngkano wonyo somta'ni hungkuno mik-wolof+hwat+mentohofofoho. Ose imentohofo so'no olohonta sekwo wonyo ane kuyoho, huno nayohoho.
12 Oso iyoswo s+mo'mjo semt+'mokimentoheso ngko oso hwe hon+ngkano wonyo'njo sohwo'nji oso hwe kako kakimo wonyo uloho'mentisoso hune'nohini semt+'mokimentohe'maho. O'o. Olenoho. Sekwo olo hilo so'no huno seyone'nji semt+'mokimentohefoho. Sekwo An+tuye t+mopo nohumaf+kuji nje hungkuno so'no hi semo'n+ngkuhwoso'no nakwo'nji s+meho afa inyo'ne'eno lonji semt+'mokimentohefoho.
13 Oso hiso ne imo'n+mentiso so'no nakwo nakwoe s+meho wop+ngo namo'n+mentisofoho.
Oso'nohin+'maho. O'o, Taitas kako sekwoe angopo nta'ni ne'manto s+monyo engo imentisofoho. Hwap+ngoso kako sekwo'nji nohumentan+ngki sekwo kakimo ut+mant+fi yahino wop+ngo'nohini uloho'mentohofo so'no kakoe s+meho hofiyo umokumalofofoho. Oso'no nakwo sekumne'no s+monyo selohofalokuhwono.
14 S+mo'mo ngko sekwoe yofe Taitas+ye s+manopo ho'nosema'mentohe so'no ngko sekumne'no won+mango mann+mentisofoho. O'o, yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ngko sekumne'no Taitas+mo ul+mentoheso nehopi imo'n+mentisofoho. Ngko sekumo hungkuno nehopi'nohino sel+wo'n+ngkohe hopaso oso hungkuno Taitas+mo ul+mentoheso ne imo'n+mentisofoho.
15 Taitas kako sekumo se'ma'mentiso sohonta sekwo kakine'no yomo'nji iyoho'nji ko yont+fi kakimo ut+mant+fi wop+ngo uloho'mentohofofoho. Sekwo kakoe hungkunomo hofiyo'no in+ngkamentohofo so'no huno syaf+syonto kako sekune'no umo'nalofoho. Oso hiso'no nt+mentisofoho.
16 Oseso sekwo yahino wonyoangkafo yont+fe so'no ngko huno niyohoho. Sekwo yahino wonyoangkafo'nohinoso ne'no uy+hwant+feho. Oso'no ngko s+monyo yalokweno.

8

A'amu An+tumo in+ngkawo'n+ngkohofoso hof+ko nom'ne a'amu somo ufo'mawo'n+ngkohofofoho.

1 Nje a'amu soku, sekwo olo hungkuno loso huno ito'no waseyonontnne'no wasel+monne'no yohono. A'amu hwaho Masetouniya sopo humalofoso hof+ko An+tumne'no s+meho uyo so'ne uhu'mokuwo'n+ngkohofo somo An+tu kako wonyoangkafoso ulohofalofoho.
2 Hof+ko nohumentan+ngkofi tango m+kun+mposo u'manto oso tango hiso hof+kimo yamofo uloho'mentisofoho. Hof+ko umofonyo m+kun+mposo ko inyo hi hof+ko An+tumne'no s+meho wop+ngo'nji humamentohofofoho.

Oseso hofɨko nom'ne a'amu somne'no ufo'mayo'ne huno syafɨsyontɨfi hofɨkoe hamniyoho uhu'mokumentohofofoho.
3 Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hiso'no jomo ulɨmentohe'maho. O'o, hofɨko hofɨkoe hunomnohini inɨngkamentohofofoho. Hamniyoho ilɨfeeo'mentohofoso uhu'mokontɨfi osopo nom'ne hamniyohoso umofonyo ko yontɨfi uhu'mokumentohofofoho.
4 Hofɨko nakumo jomo yokumpohn'nyo ole nalɨmentohofi, Anɨtuye a'amu ango Jelusalem humamotofoso yo'mayo so'no umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufo'masoso wopɨngotaho.
5 Ose nelahonɨngkofi nakwo huno ole syafɨhu'mentɨhwoni, Hofɨko hamniyoho we'eso a'amu somne'no uhu'mokantɨfeho. Ose ko syofɨsyahonɨngkuhwoni hofɨko sɨmo'mo hofɨkoe sɨmeho Anɨtumo uyontɨfi hofɨkoe yahino yo'mayo so'nji Anɨtumo nɨhu'nahone uyɨmentohofofoho. Nakwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokane'entɨfi nakwo hi'nɨmne'no hitoho ulofalofoho.
6 Oseso Taitas kako hamniyoho hu'meesiyo syohoso sekwo'nji ema'mentiso sohumo sekwoe ango sopo oso a'amu fo'mayo syoho homo somo esojwaofo'ne hungkuno ulɨmentɨhwonefoho.
7 Yo'mayo syoho iwo'nɨngkohofoso wonyoangkafo'nohini iwo'nɨngkohofo kuyoho. Sekwo yo'mayo so'no Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo. Sekwo Anɨtuye hungkunoso hofiyo lutɨhwalokwofo. Sekwo Anɨtu mta'ni yo'mayo huno wopɨngoso tɨpemalokwofo. Sekwo a'amu nom'nimo ufo'mayo'ne hi semo'nɨngkahonɨngki hofiyo yalokwofo. Oso'nji sekwo nakumo sɨmeho nejopalokwofo. Sekwo oso yo'mayo hiso wonyoangkafo iwo'nɨngkohofo hopaso sekwo oso hamniyoho hu'meesiyo syohoso moi'wo wesejwaopɨfentnne'no yalokweno.
8 Ngko hamniyoho engo uyɨmno maselɨmnehono. O'o oso'ne'maho. I oso'no nom'ne a'amuso hofɨko olo syoho somne'no hi umo'nɨngkahonɨngki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso pa'nyo ifijo'manji nakwo huno ole wonayono. Hofɨko mango'nohinɨ'maho. O'o, nom'ne a'amu somne'no hitoho nehopi'nohini selofalofoho. Huno ose wonayɨmontonoho.
9 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakumne'no wonyoangkafo naloho'mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako yo'mayo hopi'nonohino mokosyohumunyo hwapɨngo sohwo kako nakumo nefo'mayo'ne umofonyo hwapɨngo imentisofoho. Sekwo yo'mayo wopɨngo ahwomo mta'ni mayoso'no kako oso wopɨngo homo somo ulɨko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. Kɨlais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syafɨsyɨkuji ufo'mapmno.
10 Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no wolɨjwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso ulɨka'mentohofo so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesyojwaopmno. A'amu hopi'nonohinoso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofoso sekwo nɨhu'no sɨmo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofontɨfi hamniyoho hu'meesiyo ema'mentohofofoho.
11 Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesyojwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'nɨngkahonɨngki ema'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwaofo'ne hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'nɨngkohofo somo yo'mayo so'no yano ulofiyɨkuji fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne foho'naopmno.

12 Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumafɨkuji
nomˈne aˈamu somo ufoˈmaˈmo huno yokumpohnˈnyo syafɨsyɨkujoˈno
Anɨtu kako sɨmeho wopɨngo wosejapmmontonoho. Kako hamniyoho engo
soˈno mosyofɨsyalofiyoho. Oˈo, jɨje weˈe mokosyohumunyoso nomˈne
aˈamu somo ufoˈmano lɨkuji hamniyoho fehohnjoso uyɨfijoso sekwo
Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokantɨfeho.
13 Ole moselalokuyohono. Sekwo nomˈne aˈamu somo ufoˈmayone syoho
engo yokumpohnˈnyo yontanɨngkuji oso aˈamu hiso sekwoe hamniyoho
nomafɨkujoˈno syoho aneˈnjohwo wopɨngoˈnohini wohumafe. Ose mose-
lalokuyohono. Oˈo, ngko Anɨtuye aˈamu neso yoˈmayo itoˈno humayoˈne
umofonyo miyosoˈno selalokweno.
14 I olohonta sekwo yoˈmayoso piˈnɨngo engo mokosyohumunyo kuyoho.
Osoˈno sekwo aˈamu olohonta umofonyo inyo somo ufoˈmapijoˈmanji tɨfi
noˈmo sekwo umofonyo ifijoˈmanji hofɨko osohonta oso hisoˈno piˈnɨngo
mokosyohumunyoˈmanji wosefoˈmantɨfeho. Sekwo ose ifijoˈmanji sekwo
hopiˈnonohino yoˈmayo soˈno itoˈno fosyohumayoˈne umofonyo mifitnne
kuyoho.
15 Oso hopaso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa
hofɨko aˈamu Isɨlael aˈamu mohumunyo sopo nohumentanɨngkofi Anɨtu
wosopayo ahwomo mtaˈni uyɨmentiso somneˈno ole mtɨˈmokumentohofi,
Aˈamu kako wosopayo piˈnɨngo engo huˈmemaˈmentiso sohwo kako woso-
payo nilɨfeesiyoso ane hweho.
Aˈamu kako wosopayo weˈeˈnohini huˈmemaˈmentiso sohwo kako wo-
payoˈne umofonyo miyo hweho.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho.

*Poul kako Taitasɨˈnji nomˈne aˈamu sohwanji hofɨko ango Koulin so-
poneˈno lɨhwatɨmentisofoho.*

16 Anɨtu kako Taitasɨmo huno wopɨngo uyahonɨngki Taitas kako
sefoˈmayoˈne nakwo hopa imoˈnalokunjo soˈno ngko Anɨtumo isamoyoka
ulalokweno.
17 Ngko oso syoho hisoˈno ko ulɨmentoheso ngko huno ole
syofɨsyalokweno. Ngko kakimo hungkuno mujoˈnjo yontɨˈmtentesi kako
kakoe huno mtaˈni sekuye pono pɨhwonesohilo.
18 Oseso Taitasɨˈnji nomˈne aˈamu sohwoˈnji sekuyepono uhwojalokuh-
wono. Angoˈmeemjo aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso oso
hwe huhwo sohwo kako Anɨtuye hungkuno hofiyo lutɨhwawoˈnɨngkiso
soˈno hofɨko kakoe yofe hoˈnomawoˈnɨngkohofofoho.
19 Osoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, oso aˈamu hiso hofɨko oso hwe sohumo ngkoˈnji
aˈamu Jutiya somneˈno hamniyoho uyohojaeˈne uhwosopoˈmentohofo
hweho. Olo syoho yalokuhwoneso nakwo Anɨtuye yofe hoˈnomentani
nakwo nomˈne aˈamu somo ufoˈmaˈnyo soˈno hi nemoˈnɨngkahonɨngki
utɨhwalokuhwono.
20 Nakwo olo hamniyoho engo aˈamumo ufoˈmayoˈne mokosyohumalo-
hwone soˈno aˈamu fihwa hofɨko nakwoe yahino somneˈno hwasyo
hungkuno mjonalɨfitnnohontani oso hwe huhwo sohumo hofɨko uh-
wosopoˈmentohofo sohwoˈnji uhwojalokuhwono.
21 Nakwo Anɨtuye tɨmoponohini yoˈmayo yahino itoˈnohino uyantaneˈno
ihwoneˈmaho. Oˈo, aˈamu hopiˈnonohino sofe tɨmopo yahino wopɨngo
itoˈnohinoso uyantaneˈno yɨhwono.
22 Oso hwe hufaˈu sohwaˈuˈnji nomˈne hwe angaˈnohino sohwoˈnji uhwo-
jalokuhwono. Sɨkuno piˈnɨngo engo somo olo hwe lohwoe syohoso kakimo

nakwo syoho hiso'no yamofo ulohofontaneso kako oso syoho hiso'no hi umo'nɨngkahonɨngki hofiyo yalofoho. Sekwoe yahino wopɨngo so'no ngko oso hwe huhwo sohumo ulɨmentohe so'no kako huno ole uyohoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hamniyoho hofiyo wohu'mesyantɨfe so'no huno uyohoho. Oso'no kako sekwoe ango pone'no sɨmeho wopɨngo'njo wose'ma'monte'no yalofoho.

23 Taitas sohumne'no sekwo huno ole so'no waseyono. Ngko yo'mayo syoho sefo'mayo'ne iwo'nɨngkoheso Taitas kako ngko'nji majopohi'nontai syoho afa'no afa'no yalokuhwoyo. Oso hwe nom'ne sohwa'u siko oloponjo a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo sofe sɨmano mafohi'nonji siko Kɨlaisɨye yofe ho'nomayo'ne olo syoho loso yalokusiyo.

24 Oseso oso a'amu huhwo sohwamo sekwo hofiyo utɨmafɨkuji sikine'no hitoho waselofono. Ose ifijo'manji oso a'amu oso hwe hufa'u hwa'umo sekuye pone'no uhwojalokwofoso hofɨko huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Yo'mayo hungkuno wopɨngo Poul kako a'amu Koulin somne'no nalɨwo'nɨngkisoso ne'njofoho wosyofɨsyantɨfeho.

9

Anɨtuye a'amu ne somo ufo'ma'nyo'ne hungkunofoho.

1 Sekwo oso hungkuno Anɨtuye a'amu ne somo ufo'mayo'neso nto upa'nɨmentohofofoho. Oso'no oso hiso'no ngko nom'ne hungkuno sawemoso maselɨmnehono.

2 Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomne'no hi semo'nyo'ne yalokwofo. Oso'no ngko olo hwaho Masetouniya a'amufe sɨmanopo sekwoe yofe ho'nomawo'nɨngkohefoho. Ole ulɨwo'nɨngkohono. Soswo anga'no mehonɨhwatɨmentɨhwone sohonta a'amu hwaho Ngkɨlik ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto ulɨka'mentohofofoho. Ose ulɨwo'nɨngkohe so'no olo hwaho Masetouniya a'amuso oso hungkuno homo somo upa'nontɨfi hofɨko hi'nji olo syoho hiloso ulɨkofalokwofo.

3 Ngko olo syoho hilo so'no sekwoe yofe ho'nomawo'nɨngkohe so'no ne ane imo'nonoho. O'o, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho hu'meesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafɨsyonji oso a'amu hiso sekwoe ango pone'no uhwojalokuhwono.

4 Ngko sekwoe yahino wopɨngo so'no a'amu lomo ulɨwo'nɨngkohe so'no ngko a'amu Masetouniya fehohnjo so'nji sekumo se'mehwaso'no sekwo hamniyoho hiso sokafo moho'nasiyo'manji ngko wonɨmango engo wannɨmontonoho. I sekwo hokunonji wonɨmango wonanɨmontonoho.

5 Ose mmo'nonehonji ngko ole syofɨhu'male, Ngko olo a'amu lomo ango Koulin sopo kakine'no uhwatɨme oso hamniyoho sekwo uyohojano lontɨfe so'no hofɨko sekwo'nji sokafo ito'no fesyohumamno. Oseso ngko tɨfi nose'mahm'me'no ngko hamniyoho hiso sekumta'ni momakulɨsyosema'mnehono. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho uyalokwofo so'no sekwo sɨmeho nohayo'nji sekwoe huno mta'ni foho'nahumno.

6 Sekwo olo so'no huno fɨsyafɨhupmno. Hwe fihwo kako wopayo we'e hulinyo sohwo kako wopayo we'e woma'montonoho. I a'amu nom'ne sohwo kako wopayo engo hulinyo sohwo kako wopayo engo woma'montonoho.

7 Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo huno hamniyoho alale woho'nosyano lɨfijo'manji sekwoe hunomnohini inɨngkakuji foho'naopmno. A'amu fehohnjo hofɨko hamniyoho engo so'no jomo

yokumpohn'nyo selɨkujo'no a'amu fihwa hofɨko sɨmeho tango'nji hamniyoho hiso ho'nasiyoso oso wopɨngo'maho. O'o a'amu kakoe huno mta'ni hamniyoho sɨmeho wopɨngo'njo uyo sohumo Anɨtu kako oso humne'no sɨmonyo yalofoho.

8 Anɨtu kako yo'mayo ito'no humayo'ne sejapɨhwosi oso'nji nom'ne yo'mayoso ilɨfeesiyo'neso sejaponeso hopoenohino hweho. Oseso sekwo ito'nohini nohumafɨkuji nom'ne a'amu somo ufo'mayo'neso ilɨfeesiyo'neso weho. Oseso sekwo nom'ne a'amu somo wopɨngo ulohofo'neso hopoenohino kuyoho.

9 Oso pa'nyoso a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

A'amu fihwo Anɨtuye yahinomo inɨngkawowo'nɨngkiso sohwo kako a'amu yo'mayo so'no umofonyo inyo somo yano'nohino hweho.

Oso yahino wopɨngoso ne'no mjɨmɨwentanɨngkuhwosi Anɨtu kakimo ne'nohino hofiyo womokosyohumamontonoho.

Wopɨngo uloho'montonoho.

Ose mtɨ'mokumentohofofoho.

10 Anɨtu kako a'amu hn'nɨmo yo'mayo uyo hujo'ne nejaponteso tɨfi wopayo nyo'neso nejapɨwo'nɨngkiso hweho. Oso hopaso sekwo a'amu nom'ne somo ufo'malokwofo so'no sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofoso engo imo'nɨngkuhwosi ne pi'nɨngo engo womantɨfeho. Oseso oso uyo hujoso Anɨtu kako pi'nɨngo wosejapmmontonoho.

11 Sekwoe yo'mayo so'no Anɨtu engo imokahonɨngkuhwosi sekwo yo'mayoso nom'ne a'amu somo yano uyantɨfeho. Oseso oso hamniyoho uhu'mokinyoso nakwo nomotasɨhwaso'no a'amu pi'nɨngo engo sekwoe yahino wopɨngo so'no Anɨtumo isamoyoka mɨkunɨmposo ulantɨfeho.

12 Sekwo oso yahino wopɨngo yalokwofo so'no yo'mayo wopɨngoso hufa'u umo'nɨmontonoho. Sɨmo'mo Anɨtuye a'amu umofonyo inyoso ito'nohino wohumantɨfeho. Nom'neso olenoho. A'amu pi'nɨngo engoso hofɨko Anɨtumo isamoyoka ulɨkuji kakoe yofe engo woho'nomantɨfeho.

13 Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'malokwofo huhwo sohwa hofɨko huno ole wosesyofɨsyantɨfeho. A'amu Koulinɨso hofɨko Kɨlaisɨye hungkunomo upa'nontɨfi ito'no inɨngkowalokwofo. Mango'nohinɨ'maho. O'o, ne'njofoho. Ose syasyefɨsyɨkuji hofɨko sekumta'ni hamniyoho mapijo so'nji sekwoe yahino wopɨngo so'ntnne'no Anɨtumo isamoyoka engo ulantɨfeho.

14 Oseso a'amu hiso hofɨko huno ole uyono. Anɨtu kako sekumo wopɨngo engo selohofalofoho. Hofɨko sekumne'no Anɨtu kako sekumo wopɨngo ne'no selohofo'ne so'no jomo ulantɨfeho.

15 Anɨtu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmentiso so'no nakwo isamoyoka mɨkunɨmposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wopɨngo hopi'nonohinoso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

A'amu Anɨtuye syoho'njo somne'no hwasyo hungkuno mjɨjo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

1 Ngko Poulɨ'ni ngkine'no hungkuno we'e waselɨmonne'no yohono. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Poul kako nakwo'nji nohumanto hungkuno wopɨngo pompenjiyo'nohino ko nalɨwo'nɨngkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumne'no iyoswo mtɨ'mokonto kako yoka hungkuno'nohini namtɨ'mokiwo'nɨngkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kɨlaisɨye yahino hopa mahm'mo nje yokumpohn'nyo

monje yahinɨ'mo yoka hungkuno'maso hungkuno pompenjiyo'nohini waselɨmonne'no yohono.
2 Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yoka sejo so'no ngkilaho ko lalokweso
a'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo a'amu
pa'nyoso kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne Anɨtuye syoho yalofoho. Ose
lalokwofo so'no sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Poul kako yoka nalonoho
lɨkuji nakwo huno ito'no wosyofɨsyano. Ose fɨsyafɨhupmno.
3 Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo humawo'nɨngkuhwone'nwoho. I
oso'no nakwo olo hwaho loponjo yo'mayo mayoso'no hwahoponjo ikujoho
yahino somo minɨngkowalokuyɨhwono.
4 O'o, yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolofo'neso mokosy-
ohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo nta'nɨ'maho. O'o, Anɨtuye
yokumpohn'nyo mta'angofoho. Oso yokumpohn'nyoso Setenɨye tojo somo
kakoe yo'mayo somo mtɨhupesoso hoponoho.
5 Oso yokumpohn'nyoso a'amu hofɨko Anɨtumo nakwolaho lontɨfi
kakine'no hwasyo linyo sofe hunomo monje yasiyo'neso hoponoho.
A'amu fehohnjoso hofɨko huno ole syofɨsyalokwofo. Nakwo hwe moya'mi
nom'neso hofɨko Anɨtumne'no huno wopɨngo tɨpemapitnnohontani
nakwoe yokumpohn'nyo'nji oso honɨngkano Anɨtumo u'mayo somo
wopɨjwosyano. Huno ose ko syofɨsyantɨfeso oso yokumpohn'nyo
Anɨtu mta'ango yo'mayo yahino wonyo somo uyakolofo'ne
mokosyohumalohwoneso oso honɨngkano pɨjwasiyo'ne homo somo nakwo
mtɨhupeso hoponoho. Oso yokumpohn'nyo mokosyohumalohwone so'no
yo'mayo huno wonyo syofɨsyalokuhwone'manji nakwo olo huno Kɨlaisɨmo
enjwa'mo ho'nasiyo'neso hoponoho.
6 Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo nto'no wohumano nalɨfijo
sohonta a'amu anga'no anga'nohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho
fentɨfi oso a'amu sofe asoho'yomo mewo'nɨngkohofo hungkuno mik-
wolofɨhwajiyo'ne humalohwono.

7 A'amu fehohnjoso ngkine'no ole ntantɨkwofo, Poul kako
yokumpohn'nyo neso ane hweho. Kako siki mango'nohino nelalofoho.
Ose ntantɨkwofo a'amuso hofɨko nje a'apaho hohnjo somnohini
nohonalokwofo. Ne somo manohonyofoho. Sekwo Kɨlaisɨye
a'amu ne'nwoho lɨkujɨ'manji sekwoe ne somne'no apa'no huno
fɨkwesyafɨhupmno. Ole wosyafɨsyontɨfeho, Sekwo Kɨlaisɨye a'amu
ku'manji nakwo hi'nnonji Kɨlaisɨye a'amu'nwoho.
8 Anɨtu kakoe syoho somne'no kakoe yokumpohn'nyo nejopahonɨngki
kakoe sɨmano mofohi'nontani yalokuhwono. Oso yokumpohn'nyo
hiso sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo somo wonyo
semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesofitofo'nefoho. Ou,
ngko oso yokumpohn'nyo so'ne nje yofe ho'noma'nyo'ne'manji ngko
wonɨmango mannonehoho. O'o, Kɨlais kako oso yokumpohn'nyo ngkimo
ntapmmentiso so'no sekwo ngkimo enjwa'mo humalofo.
9 Oso'no sekwo huno ole syafɨsyɨkutoho. Ngko sekumo yoka hungkuno
semtɨ'mokiyɨwo'nɨngkohe so'no sekwo ngkine'no iyoho wasenono. Ose
syafɨsyɨkutoho.
10 U nehopi. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Oso iyoswo
Poul kako nakumne'no mtɨ'mokuwo'nɨngkisoso hungkuno tango'njo'nji
yoka'nji ko namtɨ'mokiwo'nɨngkisoso kako none'mahonɨngki uhwonon-
tani kakoe a'apaho yokumpohn'nyo'njo hwo'maho. Kakoe hungkunoso
sikinjofoho.

11 Ose lalokwofo soku sekwo olo so'no huno waseyono. Ngko
ikanopo nohumanji yoka hungkuno semtɨ'mokiwo'nɨngkohe hopa ngko
sekwo'njopo nohumahm'mo oso iyoswo semtɨ'mokiwo'nɨngkohe hopaso
waselɨmonnoho. Huno ose waseyono.
12 A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofɨko nom'ne a'amufe yahi-
nomo uhwonontɨfi hofɨkoe yahino so'nji oso a'amu sofe yahino so'nji yano
inontɨfi hofɨko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafo'njɨ'nwoho.
Ose selalokwofo. Oso a'amu hiso hofɨko hofɨkoe huno somnohini
syafɨsyontɨfi hofɨkoe yahinomnohini yano inontɨfeso huno anefoho.
Nakwo a'amu hwahoponjo huno tɨfo'njo hn'nwi yano minanehwono.
13 I nakwo nakwoe yofeso siki moho'nomo'nanehwono. O'o, oso
syoho Anɨtu nejapmmentiso somne'no nakwoe yahinoso ito'no inaso'manji
yahino hiso hopo honɨngkonɨngkuhwasi'manji oso syoho Anɨtu nejap-
mmentiso so'no woho'nomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lone-
hwatɨmentisoso sekumo ifehu'mokasesyohumaho.
14 Oso syoho somjo sohe Anɨtu nejapmmentiso somo muyokolofane-
hwono. O'o, sekwo oso sohe somo mempo hohnta'ni mohumulofo. O'o,
nakwo'njo lohohnta'ni humalofo. Oso'no sekune'no sɨmo'mjo sohwona'ni
Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo losetɨhwamentɨhwonefoho. Osopo nom'ne
a'amuso nakwoe syoho somjo ne tɨpema'mentohofo so'no hofɨko hofɨkoe
yofe ho'nomo'nɨmentohofofoho.
15 A'amu nom'neso hofɨko Anɨtuye hungkuno losetɨhwamentohofo
somne'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. O'o, nakwo ole'no
namo'nɨngkohoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofoso engo
ne'no imo'nɨngkuhwosi oso syoho Anɨtu nejapmmentisoso sekwo'njo ajwo
sopo engo umo'nɨmontonoho.
16 Ose imo'nɨngkuhwoso'no nakwo nom'ne hwaho sekwoe hohujo
hohnta'ni wojo sopone'no Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso womotowan-
tanoho. Oso hopo sopo a'amu nom'neso Anɨtuye hungkunoso mu-
lalokuyohofo. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho somta'ni ne
tɨpemaso'manji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nom'ne a'amufe
syoho somta'ni'maho. O'o, nakwoe syoho mta'angofoho.
17 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole
mtɨ'mokumentohofi,
A'amu fihwo kako sɨmonyo uyɨmo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no
miyonehoho.
O'o, Anɨtu kako'nohini yo'mayo wonyoangkafo iwo'nɨngkiso
sohune'nohini kako sɨmonyo uyono.
Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
18 Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe
ho'noma'nɨngkuhwoso sohwo Anɨtuye tɨmo sopo kakoe yofe engo ane
hweho. I oso'no Anɨtu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohumo yofe
ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole lɨmotofo, Anɨtu kakoe hungkuno lɨku'mofo syoho so'no nahwosopo'mentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo lɨmotofo sohwamne'no Poul kako hofɨkoe yahino somne'no ujo ehontojwahumentiso-foho.

1 Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu
omomo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo sohwafe hungkuno hopa ko selɨ'me'no
sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno.
2 Upa'nyo Anɨtu kako sekumo kakimnohini inɨngkayo'ne
sehwosopo'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo
honɨngkanomo ipesemotafijo so'no Anɨtuye sɨmeho wonyo
umo'nɨmontonoho. I oso'no ngko huhwo'ni sɨmeho wonyo
wanɨmo'nɨmontonoho. Ihwoni. Ngko pahnnɨmo hungkuno we'enehwo
waselɨmonne'no yohono. Sekwo a'mu sijo sofa nom'ni hwamne'no
huno mosyafɨso hwehwamne'nohini huno syafɨsyɨwo'nɨngkohofo hopaso
ngko sekumo Kɨlaisɨyepono sehwatɨ'me'no sekwo kakimnohini huno
fisyafɨhupmno. Sekwo nom'nihumo unɨngkowano lɨfijoso Anɨtu kako
sɨmeho wonyo wosejapmmontonoho. I ngko huhwo'ni sɨmeho wonyo
wosejapmmonnoho.
3 I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho nnɨngkohoho. Hohonta Seten kako
homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo ulɨmentiso so'no Efa kako
hwasyo honɨngkanomo inɨngkamentisofoho. Seten ose uloho'mentiso
hopaso a'amu fehohnjo hofɨko hwasyo hungkuno lohose'mafɨkujo'no
sekwo Anɨtuye honɨngkanomo hofiyo inɨngkawowo'nɨngkohofo
somo nusɨkwojɨkuji hwasyo honɨngkanomo inɨngkayo so'no ngko
iyoho nnɨngkohoho. Sekwo Kɨlaisɨmnohini inɨngkayo yahinoso
nusɨkwajɨfitnnohontnne'no selalokweno.
4 Hwapɨngoso a'amu fehohnjo hofɨko sekumo se'mantɨfi Jisasɨmne'no
ngko hungkuno selɨmentoheso molohose'ma'mmalofo. O'o, Jisasɨmne'no
hofɨko sekumo wase'mano ko lontɨfi hofɨkoe hwasyo hungkunoso
Jisasɨmne'no lohose'ma'malofofoho. Oso hwasyo hungkuno homo
somne'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Hohonta nakwo Jisas Kɨlaisɨye
hungkuno wopɨngo selɨmentɨhwone sohonta sekwo Anɨtuye Towahuno
wopɨngo ma'mentohofofoho. I olohonta sekwo hofɨkoe hwasyo hungkuno
somne'no ne'njofoho lontɨfi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofo
kuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontanɨngkofi sekwo nakwolaho mujo
kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnnefoho.

5 Sekwo upa'nɨmno. Oso a'amu (*apousel*) huhwo sohwamo sekwo
wonyoangkafo hwasoho ulɨwo'nɨngkohofoso hofɨko nje yofemo
niyakolo'nnyo hwolaho. Nɨhu'no awonoho.
6 A'amu fehohnjo hungkuno lutɨhwayo yahino wonyoangkafo
iwo'nɨngkohofo hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anɨtuye hungkuno
somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anɨtuye hungkuno
neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sɨkuno
pi'nɨngo engo somo nakwo sekumo Anɨtuye yahino ne so'no nto
esetɨhwamentɨhwonefoho.
7 Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anɨtuye hungkuno
losetɨhwamentohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniy-
oho'no jomo selɨmentohetaho. O'o, ngko nje yofe monje yahinɨmentohe
so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohefoho.
Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho ntohofiyo
kuyoho'nji momasemoku'mmentohefoho. Oso yahino wopɨngo sekumo
seloho'mentoheso wonyotaho.
8 Ngko sekwo'nji nohumentanɨngko Anɨtuye a'amu ango kengo
mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho
uyohotɨmentohofofoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo

somta'ni hamniyoho hufo hopa ma'mentohefoho.
9 Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umo-
fonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mose-
japefoho. O'o, Anɨtuye a'amu Masetouniya humamotofoso ango Koulin
sopo i'mofopahonɨngkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini
ntapmmentohofofoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo
so'no tango mosejapmmotefoho. Oso'no olohontajo so'nji oso yahino
hiso'nji ne'no wamjɨmɨ'momnefoho.
10 Kɨlaisɨye hungkuno neso ngkimo nɨweho. Oseso nje yahino
hiso'ne'no ngko nje yofe ho'nomanɨ'me'no a'amu Ngkɨlik sofe ango'meemo
ho'nɨngkanɨngkuhwosi hofɨko oso homo somne'no nje yofe monje
meenɨhufitnnehofo.
11 Oso hungkuno hiso ngko peho'no selohono. Ngko sekumo sɨmeho
mosejapmmale'no laselohono. O'o, oso'ne'maho. Ngko sekumo sɨmeho
sejapɨwo'nɨngkohe so'no Anɨtu kako huno moi'wonoho.
12 O'o, oso hiso olenoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye
hungkuno hwasyo losetɨhwawo'nɨngkohofo sohwa hofɨkoe yofe
ho'noma'nyo'ne nakwo Anɨtuye syohoso Poul hopa iwo'nɨngkuhwone
hwona'nyoho. Ose ko lontɨfi hofɨko sekumta'ni yo'mayoso semalokwofo.
Oso'no hofɨkoe honɨngkano somo pɨjwohumayo'ne ngko sekumta'ni
nje syoho somne'no yo'mayo so'no jomo molosema'mmote yahino hiso
olohonta ho'nomo'nalokweno.
13 Oso a'amu (*apousel*) homo somo Anɨtu kakoe syoho somne'no muh-
wosopo'mmentisofoho. O'o, hofɨko hwasyo hungkuno ole selɨwo'nɨngkofi,
Nakwo a'amu *apousel* sohwafe syoho'njo hwona'nyoho. Ose sela-
honɨngkofi sekwo oso homo somo inɨngkawo'nɨngkohofofoho.
14 Sekwo oso hiso'no hi semo'nɨngkuhwoloho. Seten kako huhwo'nji
honɨngkano hwasyo somo sekumo ipesemotayo'ne a'amu ahwomo
mta'angohwa pa'nɨngo pomponaho engo'nji imokinɨwo'nɨngkiso hweho.
15 Oseso a'amu Setenɨye syoho ulohofiyoso hofɨko Anɨtuye syoho ulo-
hofiyo hopa imo'nyo so'no sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso a'amu huhwo
sohwamo nuhwonontɨfi a'amu wopɨngofoho senɨwo'nɨngkiso kuyoho. I
oso'no hwangku no'mo hofɨkoe yahino yontɨfijo somne'no tohino engo
mapitnnefoho.

Poul kako Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo syoho somne'no tango engo ma'mentisofoho.

16 Sɨmo'mo ngko ole selohono, Ngko a'amu omomo hungkuno
lɨwo'nɨngkohofo sohwafe hungkuno hopa ko selɨ'me'no sekwo nje
hungkuno somo nupo'ntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso
omomo hungkuno nelalofoho syafɨsyɨkujɨ'manji e'wano omomo
hungkuno we'enehwo selɨ'me'no upo'ntohumamno. Oso a'amu huhwo
sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno hwasyo losetɨhwantɨfi hofɨkoe yofe
ho'noma'nɨwo'nɨngkohofo hopaso ngko nje yofe woho'noma'nɨmonne'no
yohono.
17 Hungkuno selalokwe loso Anɨtuye'maho. O'o, a'amu omomo
hungkuno selɨwo'nɨngkohofo sohwa hofɨkoe yofe ho'noma'nyo'ne omomo
hungkuno selɨwo'nɨngkohofo hopa selalokweno.
18 I a'amu pi'nɨngo hwahoponjo yahinomo inɨngkawentɨfi hofɨkoe yofe
ho'noma'nɨwo'nɨngkohofo sohwafe yahinomo we'enehwo inɨngka'mo nje
yofe woho'noma'nɨmonne'no selalokweno.

19 Sekwo aˈamu hunoˈnjɨˈnwoho lolalokwofo. I sekwo aˈamu hwasyo
hungkuno selɨwoˈnɨngkohofo sohwamo tɨfi inɨngkawoˈnɨngkohofo soˈno
huno ane kuyoho.
20 Aˈamu fihwo kako nje syoho wontohofiyano selɨhwosi
mimpoˈnosemotahwosi sekwo inɨngkayoˈnohino kuyoho. U kako sekwoe
yoˈmayoso moiˈwo wolasemoˈmo syafɨsyɨhwosi hwasyo hungkuno
wolosetɨmaˈmontonoho. Kako poji esetɨmanto imayo selohofɨwoˈnɨngkiso
hweho. Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe sɨmoˈmangopo ajonyo
sefonjahonɨngki sekwo kakimo tɨmoˈnohini uhwontohumawoˈnɨngkohofo
kuyoho. Yoka mujoˈnjo kuyoho.
21 Ngko oso yahino hiso imneso yokumpohnˈnyo ane hwoˈnyoho.
Osoˈno ngko oso hopa sekumo moseloho'meso'no ngko wonɨmango
wannɨmontonoho.
I nomˈne omomo hungkuno apaˈno waselɨmonneˈno yohono. Aˈamu
nomˈne sohwa hofɨkoe yofe yoˈmayo soˈno hoˈnomaˈnɨwoˈnɨngkohofo
hopaso ngko huhwoˈni nje yofe wohoˈnomaˈnɨmonneˈno yohono. Nje
omomo hungkuno upaˈnɨmno.
22 Hofɨkoe yofe hoˈnomaˈnyoˈneso ole lahnnɨwoˈnɨngkohofo. Nakwo
aˈamu Hipɨlu hwonaˈnyoho. Ose lahnnɨwoˈnɨngkohofo. I ngko huhwoˈni
Hipɨlu aˈamu hwoˈnyoho.
U ole lahnnɨwoˈnɨngkohofo, Nakwo aˈamu Isɨlael hwonaˈnyoho. I ngko
huhwoˈnyi aˈamu Isɨlael hwoˈnyoho. U, Apɨlohamɨye imuhwolaho. Ngko
huhwoˈni Apɨlohamɨye imu hwoˈnyoho.
23 U hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hwolaho. I nje yofe hoˈnomaˈnyo
somneˈno omomo hungkuno apaˈno wahnnɨmo. Hofɨko Kɨlaisɨmneˈno
syoho iwoˈnɨngkohofo somo ngko hofɨkimo uyakolofohono. Nje syoho
engoso hofɨkimo uyakolokwoho. Ngko impoˈangomo humayoso sɨkuno
piˈnɨngo niyakolofoso ngko hofɨkimo uyakolofohono. Anɨtuye syoho
somneˈno aˈamu ngkimo ikujoho nɨfonjontɨfeso ngko hofɨkimo uyakolofo-
hono. Sɨkuno piˈnɨngo ngko poyo wapeˈnɨmonji iyoso hofɨkimo uyakolofo-
hono.
24 Aˈamu Juta sohwa hofɨko ngkimo impojonyo sɨkuno kengo kengo
aho fehohnjo hopiˈnonohino somo neˈno nɨfonjontanɨngkofi *teti-nain* (39)
moˈnɨmentisofoho.
25 Sɨkuno hufaˈu sɨhune somo aˈamu Loum sohwa hofɨko sohwe
sonyo ikujohoˈnji nɨfongkuˈmentohofofoho. Sɨkuno fihwi hofɨko ngkimo
sojoˈnji nɨposɨˈmentohofofoho. Sɨkuno fihwi ngko yofayokinopo nohu-
mentanɨngko yofayokino hiso wonyo moˈnɨmentisofoho. Oso hiso sɨkuno
angaˈnohinomo emoimentoheˈmaho. Oˈo, sɨkuno hufaˈu sɨhune emoyonji
wonyo moˈnɨmentisofoho. I sɨkuno nomˈnemo yofayokino mijo ajwopo
wonyo moˈnɨmentiso sohonta ngko sɨkuno angaˈno mofehiˈnyo angaˈno
mijo ajwopo mtapmmentohefoho.
26 Sɨkuno piˈnɨngo engo ngko Anɨtuye syoho somneˈno aˈamumo
lɨkuˈmofontanɨngko mijo ifofayo yonto ngkimo wonyo wanɨmokumonto
imentisofoho. Aˈamu wonyo honɨngkanoˈnjo sohwa hofɨko aˈamufe
hoˈyango hufo imotofo sohwa hofɨko ngkimo honɨngkanopo wonyo
wonɨmokantɨfi imentohofofoho. Nje aˈamu Juta huhwanji aˈamu temtitofo
kengo huhwanji ngkimo wonyo wonɨmokantɨfi imentohofofoho. Ngko
antɨme engo sopo we soˈmo mijo ayo ajwopo nohumentanɨngko yoˈmayo
yahinoso ngkimo wonyo wanɨmokumonto imentisofoho. Aˈamu fehohnjo
hofɨko nakwo Jisasɨye syohoˈnjo hwonaˈnyoho hwasyo lontɨfi hofɨko huh-
wanji ngkimo wonyo wonɨmokantɨfi imentohofofoho.

27 Ngko sɨkuno pi'nɨngo engo somo yo'mayo yo'mayo syoho
yokumpohn'nyo tohohmtnno'njo iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Ngko ose
yontnne sohwo'ni sɨkuno pi'nɨngo somo ngko saho mofosyawosofoho.
Oso syoho hiso ne'no yonji ngko wopayo'nji mijo'ntnne'no mijoho
pe'nɨmotefoho. Sɨkuno pi'nɨngo ngko wosopayo manyo'njo yonji yo'mayo
hwapɨfe so'ntnne'no umofonyo yonji kwongkwongo nisɨmojofoho.
28 Oso tango hiso'nohinɨ'maho. O'o, sɨkuno huhwo huhwi tango
nom'ne olo so'nji nɨ'mawo'nɨngkisofoho. A'amu Anɨtumne'no
uhu'mokuwo'nɨngkohofo sofe tango so'ntnne'no ngko huno syafɨsyonji
ngko hofɨkimo wopɨngo'nohini ufo'mahm'mo hofiyo umokosyohumayo
so'ne'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkohefoho.
29 Oso a'amu hiso honɨngkano wonyo ifijo'manji ngko huhwon-
nontnne'no sɨmeho tango niyantofoho. U nom'ne a'amuso oso a'amu
homo somo honɨngkano wonyo somo ipemotawofijo'manji ngko oso a'amu
ipemotafijo somne'no sɨmeho tohino wannɨmontonoho.
30 A'amu omomo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo sohwa hofɨkoe yofe
ho'noma'nɨwo'nɨngkohofo hopaso ngko uyɨmo hnnɨme'manji ole
wahnnɨmo. Ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ose hnnɨme somne'no
ngko nje yofe woho'noma'nɨmonne'no yohono.
31 Anɨtu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo
ko imo'nonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso huhwo sohwoe yofeso
ne'no woho'nomehwantanoho. Oso huhwo sohwo kako nje hungkuno
nehopi'nohino lalokwe somne'no huno uyohoho.
32 Ngko ango Ntomasɨkos sopo nohumentanɨngko hwe engo hwaho
mokosyohumayo Aletas sohwoe hwe mnokino manji'mofo'njo a'amumo
mokosyohumayo sohwo kako Poulɨmo aho wakeno lonto kako a'amu
syuwo'nɨngkohofo kuso somo ngko Poulɨ'nɨmo aho nɨke'ne a'amu so-
hwamo uhumatɨ'mentisofoho.
33 Ose ko uhumojahonɨngki Jisasɨye a'amu fehohnjo sohwa ngkimo
sohwo ho'yo engo somo meenɨsyontɨfi nom'ne sofo we'e so'mo sohwo ho'yo
somo impe intofontɨfi intofaniyoho'mokahonɨngkofi ngko hwaho mompo
sohwo ho'yo somta'ni nɨhu'nahone hiyaso joku'nɨngkale'mo'mentohefoho.

12

Yo'mayo hungkuno somne'no Poul kako wojo hopa honɨngkonyo so'ne'no Anɨtu Poulɨmo hungkuno ulɨmentisofoho.

1 A'amu hofɨkoe yofe ho'noma'nyo'ne yahinoso hofɨkimo mufo'maso'njo
ko yososo ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe yahino hopaso
apa'no wahnnɨmonne'no yohono. Olo hungkuno loso a'amu hwasyo
hungkuno selɨwo'nɨngkohofo somo monje yasiyo'ne wonɨmango
unyo'ne selalokweno. Ngko wojo honɨngkononji Anɨtu kako hiyaso
hungkuno ntɨmentiso so'nji yo'mayo ujo ehontojwanɨhumentiso so'nji
waselɨmonne'no yohono.
2 Hohonta soswo aho hufa'u hopi'nono nom'ne sɨfe mta'ni
osofosofahn'no m'mofape sohonta Anɨtu kako kakoe a'amu ne
sohwo'nɨmo kakoe ahwomomjo ango sopone'no nɨmotasɨmentisofoho.
Nje huyo'mango'nohini motasɨmentisotɨkeno. A'apaho hi'nji
motasɨmentisotɨkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. Anɨtu kako'nohini
huno uyohoho.
3 Ose seloheso apa'no waselɨmonne'no yohono. Oso hwe huhwo
sohwo ngkonoho. Anɨtu kakoe ahwomomjo ango sopone'no

nt+motas+mentisofoho. Nje huyo'mango'nohino ma'mentisot+keno. Nje a'apaho hi'nji ma'mentisot+keno. Ngko huno maniyohoyohoho. An+tu kako'nohini huno uyohoho.
4 Oseso ngko An+tuye ahwomomjo ango sopo nohumanji yo'mayo hungkuno wop+ngo wonyoangkafo ko upa'n+mentoheso nakwoe hwa-hoponjo hungkuno somo oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopo'maho. O'o, nakwo huno monayonehoho.
5 Oso yo'mayo ahwomomjo upa'n+mentohe so'no ngko nje yofe ho'noma'n+'mtentesi oso yahino hiso ito'nohinesohilo. I oso'no ngko olohonta oso hiso'no ngko nje yofe moho'noma'n+mnehono. O'o, ngko nje yofe woho'noma'n+mo l+me'manji ole'nohini wasel+monne'no yohono. Ngko nehopi'nohini yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.
6 U, nehopi. Ngko nje yofe nehopi'nohini ho'noma'n+'mententesi ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe hungkuno pa'nyo masel+'mnesohilo. O'o, hungkuno nehopi'nohinoso nosel+'mnesohilo. I oso'no ngko nje yofe moho'noma'n+mnehono. O'o, yo'mayo hungkuno ngko ngkine'no hnn+ngkohe somne'no ho'n+ngkisoso a'amu soku ngkimo yano ntof+kutoho. O'o, An+tuye hungkuno loset+hwawo'n+ngkohe so'nji yo'mayo yahino iwo'n+ngkohe so'ntnne'no sekwo nto nohon+motofo somne'no sekwo ngkine'no huno ito'no waseyono. Oso'no nje yofe peho'ne woho'noma'n+monnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poul+mo umn+mojofoho.

7 Oso hungkuno wonyoangkafo An+tuye ahwomomjo ango sopo nta'ni ntapmmentiso somne'no ngko Poul+'ni hwa'mo hwa'm+ngo miyo'ne nje yofe moho'noma'nyo'njo yone'ento An+tu kako eno lahon+ngki Seten kako nom'ne tangoso ntapmmentisofoho. Oso tango hiso nje a'apahomo yongo kintofohofo pa'nyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje yanisiyo so'no ngko nje yofe moho'noma'n+mnehono.
8 Oso tango hiso'no ngko Mpohumo jomo yokumpohn'nyo hufa'u s+hune ole ul+mentoho, K+ko olo tango hiloso wae feen+mofo.
9 Ose ko ulahon+ngko An+tu ole nt+mento, O'o, ngko oso tango hiso wae meekumofe'njo ko i'mo ngko k+ko'nji nohumahm'mo wop+ngo'nohini wakiloho'monnoho. Nje wop+ngo'nohini kiloho'meso hopoenohinofoho. Hwap+ngoso a'amu kakoe humayo somne'no yokumpohn'nyo ane so-humo ngko nje yokumpohn'nyo ujo wehontojwahumonnoho. An+tu kako ose nt+mentisofoho. Oseso ngko yokumpohn'nyo ane sohwo'nne'no ngko s+meho tango maniyonehoho. O'o, s+meho wop+ngo'nji nje yokumpohn'nyo ane humayoso ho'nomo'nalokweno. Oso'no K+lais+ye yokumpohn'nyo engoso ngkimo n+weho.
10 Ngko K+lais+ye syoho somne'no ngko yokumpohn'nyo ane ko hu-mame sohwo'ni a'amu hof+ko ngkimo wonyo ko ntohopijoso yo'mayo yo'mayo tangoso ko n+'masoso a'amu ngkimo wonyo wontopano l+kuji ko ifijoso oso hiso'no ngko s+meho wop+ngo'nji wohumamonnoho. Ou, nje yokumpohn'nyo ane sohonta K+lais+ye yokumpohn'nyo ne'njoso ngkimo n+weho.

Poul kako a'amu Koulin+fe s+meho hi'ntnnono An+tumo uyo somo yokino uto'monto imentisofoho.

11 Oso a'amu hiso An+tuye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo sel+wo'n+ngkohofo sohwafe yofe ho'noma'nyo yahino somo maheso'no ngko a'amu omomo hungkuno'njo l+wo'n+ngkohofo pa'nyo selalokweno. Sekwo nje yofe ho'non+mant+fijontentesi oso yahinoso ito'nohino'nesohilo.

I oso'no sekwo nje yofe moho'non+mawo'n+ngkiyohofo. I, ngko yokumpohn'nyo ane ko huhwo'n+mo oso a'amu hwasyo sel+wo'n+ngkohofo sohwa hof+ko ngkimo moniyakolopitnnehofo.

12 Ngko sekwo'nji nohumentan+ngko yo'mayo tango ko n+'mahon+ngki ngko syoho yokumpohn'nyo ne'no yoho'n+mentohe sohonta An+tu kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yonto kako ngkine'no olo hwe lohwo nje syoho'njo hweho, syan+f+sonto sekumo set+hwamentisofoho. Oso'no sekwo huno seyohoho. Ngko An+tuye hungkuno l+ku'mofo (*apousel*) syoho'njo ne hwo'nyoho. Sekwo An+tuye yokumpohn'nyo homo somo uhwonont+fi yomo imentohofofoho.

13 Sekwo oleso peho'no hnnalokwofo. Poul kako a'amu ango kengoponjo somo wop+ngo uloho'mentisofoho. Kako nakumo wonyo naloho'mentisofoho. Oso peho'no syon+f+syantokwofo. Olo wonyo anga'nohino loso seloho'mentoheso ngko sekumta'ni sekwoe wosopayo yo'mayo so'ne'no jomo masel+mentohefoho. Sekwo oso wonyo seloho'mentohe hisomne'no wae feen+mopmno.

14 Ngko nom'ne honta se'ma'mentoheso hufa'u imo'n+mentisofoho. Olohonta ngko apa'no se'ma'meso hufa'u s+hune umo'n+montonoho. Ngko nose'mahm'mo ngko sekwoe yo'mayoso n+fo'mayo'ne jomo masel+mnehono. O'o, sekwoe yo'mayoso sekumta'ni semayoso ngkilaho. Sekune'nohini n+mo'n+ngkohoho. Ihwoni. Mehomiso hof+ko hof+koe ho'yango homn+ngkwohwo'ya'umo ufo'mayo'neso melofisyasy+wo'n+ngkiyohofo. I oso'no kan+ngkwohwo'nji kona'wohi'njiye ho'yangoso hof+koe mehomi somo umasiyo'neso elofisasy+wo'n+ngkohofofoho.

15 U ngko sen+ngkwohwo sohwo'ni s+meho m+kun+mposo sejopalokweno. Oso'no sekwoe huyo'mango An+tu'nji ito'no fosyohumayo'ne imo'nyo so'no ngko yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino sekumo sefo'mayo'ne uy+monne'no yohono. Ou, ngko ho'yango sekwoe huyo'mango somo ufo'mane'manji e'wano. Nje ho'yango hopi'nono wosejapmmo. U nje poyo pe'n+meso sekwoe huyo'mangomo ufo'mane'manji e'wano, ngko sekumne'no wape'n+mo. Ngko sekumo s+meho m+kun+mposo sejopalokwe so'no sekwo ngkimo s+meho ntap+wo'n+ngkohofoso we'e limo'nalofoho. We'e'manji wop+ngo'maho.

16 Ngko sekwo'nji nohumanji ngko sekwoe wosopayo ho'yango yo'mayoso mosemaso so'no sekwo huno ko seyahon+ngki a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso olo hwasyo hungkunoso ngkine'no syon+f+syalokwofo, Poul kako afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'njo hweho. Oso'no kako nakwo'nji humantiso sohonta kako nakwoe yo'mayoso momaso'njo ko yahon+ngki uhwonontani kako nakumo An+tuye hungkuno nal+mentiso so'no kako hamniyoho engo mawo'n+ngkiso hwol+keno. Oso hunoso hwasyo huno syon+f+syantokwofo.

17 I a'amu huhwo sohwa pehofo kosyon+f+syalokwofo. Ngko a'amu fehohnjo sekuyepono uhwat+mentohe sohonta hof+ko sekumta'ni yo'mayo mokulisyosyema'mentohofo ntapmmentohofotaho. Ose kosyon+f+syalokwofo.

18 Ngko Taitas sohumo sekuyepono hano iyoso'no jomo yokumpohn'nyo ulohon+mentoheso An+tuye a'amu nom'ne hwo'nji ngko sikimo sekuyepono uhwat+mentohefoho. Oso hohosohonta Taitas kako sekwo'nji nohumanto kako poji hungkuno selonto kako ngkine'no sekwoe yo'mayo yo'mayoso mokulisyosema'mentisotaho. O'o, Taitas kako ngko'nji s+meho

afa inɨwo'nɨngkuhwayo sohwo kako sekwo'nji nohumanto syoho ngko iwo'nɨngkohe hopaso sekwo'njopo imentisofoho.

19 Olo hungkuno mtɨ'mokalokwe loso sekwo nuhwonɨngkuji olo so'no wosyofɨsyantɨfitaho. Poul kako nakwoe tɨmopo kakoe yofe wopɨngo imo'nyo'ne hungkuno loso mtɨ'mokalofoho. Ose wosyofɨsyantɨfitaho. I oso'ne'maho. Nakwo Kɨlaisɨye a'amu hn'nne'no Anɨtuye tɨmopo lohofontane so'ne yo'mayo mtɨ'mokalokwe loso nje yofemo fo'ma'nyo'ne'maho. O'o, nje a'amu sɨmeho sejopalokwe sokumo sekwoe huyo'mangoso Anɨtu'nji ito'no humayo'ne sesosofitofo'ne semtɨ'mokiyalokweno.

20 Ngko olo so'no iyoho nnɨngkohoho. Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwo ito'no mohumayo'njo sehonɨmnehontnne'no semtɨ'mokiyalokweno. I sekwo ito'no mohumayo'manji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmtnno'njo selɨmeso manohonɨfitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no sɨmeho tohino, yoka hungkuno, yokumpohn'nyo yahino, sitofo hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no siki hungkuno ujo, a'amu hofɨkoe yofe ho'noma'nyo, a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo sofe sɨmeho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwo'njopo tɨmo sehonyo so'no iyoho nnɨngkohoho.

21 Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwoe yahino wonyo ne'no wojo'manji sekumne'no Anɨtu kako ngkimo wonɨmango engo wontapmmontolaho. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofo hohonta hofɨko yahino wonyo imo'motofo, akngkilɨke yahinoso, yo'mayo yahino wonyo somne'no sɨmeho fefoyo umojo oso hwa hofɨko hofɨkoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'manji ngko sekumne'no humotaho engo wosaselɨmontaho. Oso homo somne'no iyoho nnɨngkohoho.

13

A'amu Koulinɨso hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnonohino somo ito'no mokosyohumayo'ne Poul kako hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentisofoho.

1 Sɨkuno hufa'uso nto se'ma'mentohefoho. Olohonta se'ma'meso hufa'u sɨhune umo'nɨmontonoho. Anɨtuye hungkuno ole naliso. A'amu hufa'utaho hufa'u sɨhunetaho, hofɨko nom'ni hwafe yahino wonyo somne'no sɨmeho afa inɨngkuji ujo ehontojwasyɨkujo'no nakwo nehopeho wolantanoho. Ose'manji ngko sekuyepono se'mayo hufa'u sɨhune imo'nɨngkuhwoso'no yahino wonyo ne'no nowentanɨngkuhwoso'manji ngko wonyo ne kuyoho waselɨmonnoho.

2 Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta a'amu yahino wonyo imotofo sohwahnne'no hungkuno yokumpohn'nyo nto selɨmentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somne'no hungkuno yokumpohn'nyo apa'no selalokweno. I ngko se'ma'me sohonta yahino wonyo ne'no wojo'manji ngko hungkuno toho pa'nyo selɨ'mo yahino wonyo somne'no sekwo hopi'nonohino sokumo tohino wosejapmmonnoho.

3 Sekwo ose nuhwonɨngkujo'manji sekwo huno ole waseyono. Kɨlais kakoe hungkuno ntopahonɨngki ngko hungkuno hiso selɨwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Huno ose waseyono Kɨlais kako sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohn'nyo ane hwo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso wosetɨhwamontonoho.

4 Hohonta Kɨlais kakoe aˈapaho yokumpohnˈnyo ane paˈnyohwo
imoˈnɨngkahonɨngki hofɨko kakimo iyo hwojiyafɨkuˈnnyopo
fonjitoˈofahumentohofofoho. I osoˈno kako olohonta Anɨtuye
yokumpohnˈnyoˈnji songo humaho. Oso paˈnyoso nakwo hiˈnwi nakwoe
aˈapahoso yokumpohnˈnyo aneˈnwoho. I osoˈno nakwo Kɨlaisɨˈnji
mojopohiˈnontani kakoe yokumpohnˈnyoˈnji humalohwono. Oseso
nakwo sekwoˈnji nohumehwasi Anɨtuye yokumpohnˈnyoso sekwoˈnjopo
uˈmofapmmontonoho. Osoˈno Anɨtuye yokumpohnˈnyoso sekwoe yahino
somo itoˈno mɨhwajiyoˈne weho.
5 Sekwo sekwoe humayo somneˈno yano inɨfijoso huno itoˈno
fɨsyafɨhupmno. Sekwo Kɨlaisɨye yahino somo nehopi linɨngkowalokwofo.
Sɨmeho hiˈntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kɨlais kako sekwoe
sɨmeho moˈmo nehopi lohumaho. I sekwo Kɨlaisɨye yahino somneˈno poji
liyalokwofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano finɨmno.
6 Sekwo oso paˈnyoso nje yahinomo nohonɨngkuji yano inɨngkuji sekwo
huno ole waseyono. Poul kako Kɨlaisɨye aˈamu ne hweho.
7 Sekwo honɨngkano wonyo mifitnneˈentani nakwo Anɨtu sefoˈmayoˈne
jomo ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Hwapɨngoso pehoˈneto. Aˈamu
hofɨko sekwoe honɨngkano wopɨngoˈnohini somo sehonɨngkuji nakwo
Anɨtuye hungkuno nehopi losetɨhwamentɨhwone soˈno nakwoe yofe
hoˈnonemayoˈnetaho. Oˈo, osoˈneˈmaho. Aˈamu nje syoho somneˈno
ngkimo sitofo ko ntɨkuji sekwo Kɨlaisɨye honɨngkanomo itoˈnohino
finɨngkamno.
8 Nakwo Kɨlaisɨye hungkuno ne somo monje mesyanehwono. Oˈo, nakwo
Kɨlaisɨye hungkuno ne somo sosofitofoˈneˈentani yɨhwono.
9 Nakwo yokumpohnˈnyo ane ko huhwonaˈni sekwo yokumpohnˈnyo
lohopijoˈmanji nakwo sɨmonyo uyantanoho. Olo hilo soˈno
nɨmoˈnɨngkohoho. Sekwo Kɨlaisɨye yahino ne somneˈno sokafo mafɨkuno.
Oso hisoˈno sɨkuno huhwo huhwi Mpohumo jomo ulɨwoˈnalokweno.
10 Olohonta ngko ikanopo nohumanji olo iyoswo loso
semtɨˈmokiyalokweno. Hwapɨngoso sekwo hungkuno homo somo
haloho pekujoˈno hwangku ngko seˈmahmˈmo yoka maselɨmnehono.
Oso yokumpohnˈnyo sekwoe yahino somo itoˈno mɨhwajiyoˈne Kɨlais
ntapmmentiso soˈno sekwo tohino masemnonehoho. Oso yokumpohnˈnyo
ntapmmentiso hiso sekumo wonyo semokiyoˈneˈmaho. Oˈo, sekumo
sesofitofoˈne ntapmmentisofoho.

Hungkuno aeˈuyoponoho.

11 Ou, nje aˈamu soku, nje hungkunoso ngko moiˈwo wolose-
jwaoˈmonneˈno yohono. Sekwo hopiˈnonohino soku, sekwo
yokumpohnˈnyo yohoˈnɨngkuji honɨngkano itoˈnohinomo finɨngkamno.
Nje hungkunomo haloho itoˈno popmno. Sekwo sɨmeho afaˈnohini
inɨngkuji sɨmeho pompenjiyoˈnji fosyohumantɨkuno. Ose ifijoˈmanji Anɨtu
kako hitoho hwapɨngo sohwo, sekwoˈnji nohumahwosi sekumo hofiyo
wosemokosyohumantonoho.
12 Sekwo Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofo soku, sekwo nuhuˈmokukuji
sekwo aˈamu angaˈno angaˈnohinomo ahopoˈnɨmno. Anɨtuye aˈamu olo-
ponjo hnˈnwi nakwoe aˈamu kuyoho.
13-14 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako sekumo wopɨngo waselohofono.
Anɨtu kako sekumneˈno hitoho wosejapono. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo
sohwo kako sekwoe sɨmeho moˈmo engolopohamo wohumano.

Ngkolesiya
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Ngkolesiya somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-tu*'nji (22) *tɨwenti-faif*ɨ'nji (25) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mtɨ'mokumentisofoho. Hwapɨngo a'amu Juta fehohnjo Jisasɨmo inɨngkunyoso hofɨko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amu somo Anɨtuye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontanɨngkofi Poul oso a'amu Juta fehohnjo somo ulɨmento, Hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkofi Anɨtu hofɨkimo utɨmakwoho. A'amu fihwo honɨngkano hungkunomo inɨngkayo sohwo hwe wopɨngo mmo'nonehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo *wan*ɨ'nji (1) *tu* (2) so'nji Poul kako Kɨlaisɨye syoho ulohofi imo'nɨmentiso so'ne linyofoho. Sohe engo *tɨli*'nji (3) *foua* (4) so'nji sɨmeho hi'ntnnonoso honɨngkano hungkunomo inɨngkayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mtɨ'mokinyofoho. Sohe engo *faif* (5) so'nji *sikɨs* so'nji ole mtɨ'mokinyofoho. Nakwo hofiyo humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyantanoho. Ose mtɨ'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno Koulin humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1-2 Nje a'amu hwaho Ngkolesiya Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontɨfi uhu'mokuwo'nɨngkohofo sokumo, ngko Poulɨ'ni olo iyoswo semtɨ'mokiyalokweno. A'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amufo loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'nɨmno. Ngko olo *apousel* syoho yalokwe loso a'amu hofɨko ntapmmentohofo'maho. O'o, Jisas Kɨlais poyo pe'nɨmentiso sohumo Mpohwo Anɨtu apa'no ulɨka'mentiso oso hwo'nji nanɨngkwohwo Anɨtu'nji siko olo syoho hiloso ntaponji nɨhwasopomentisiyo hwo'nyoho.

3 Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

4 Nakwoe wonyomne'no Jisas Kɨlais poyo pe'nɨmentisofoho. Oso'no Setenɨye honɨngkano so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'nɨmo yokumpohn'nyo nemokosyohumentanɨngki nakwoe Mpohwo Anɨtu nje hwomu hwahopo uhwatɨmo syofɨsyahonɨngki Jisas kako eno ulonto kanɨngkwohwoe hunomo inɨngkawento Jisas asomo netɨmayo'ne pe'nɨmentisofoho.

5 Oso'no nakwo Anɨtuye yofeso woho'nomano. Engolopohamo woho'nomewo'nɨngkuhwano.

Anɨtuye honɨngkano anga'nohino weho.

6 Anɨtu sekumo sɨmeho sejaponto Jisas Kɨlais sekwoe wonyo so'ne poyo pe'nɨmentiso so'no kako'nji songo ne'no humayo'ne joho selalofoho. I osohumo hohujo ikinjaofontɨfi nusɨkwojaofontɨfi hungkuno

kengo somo inɨngkowalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo
inɨngkawo'nɨngkohofo so'no nje hi ntɨkofahonɨngki ngko yomo yalokweno.
7 Oso hungkuno kengo somo Anɨtuye angopono mipesemotasonehoho.
O'o, nɨhu'no awonoho. Anɨtuye honɨngkanoso nɨhu'no kenga'nohinofoho.
Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somo a'amu fiso hofɨko iwolo'mokontɨfi
hwasyo hungkuno losetɨhwalokwofo.
8 I nakwo nose'mehwasɨ'manji a'amu ahwomomjoso se'mapijo'manji
hungkuno nom'ne kengo sɨmo'mo selɨmentɨhwone hopo'maho. O'o,
nom'ne kengo selɨhwasɨ'manji nakumo tɨkanomo menehwajonefoho.
9 Hohonta hungkuno ole nto selɨmentoheso i olohonta apa'no selalok-
weno. Anɨtuye honɨngkanomne'no hungkuno sɨmo'mo selɨmentohe so'no
sekwo huno seyohoho. I a'amu fiso Anɨtuye honɨngkanomne'no hungkuno
kengo seloso'manji kako tɨkanomo wamtonoho.
10 Ose selohe so'no fɨsyafɨhupmno. A'amu sohwa nje yofe ho'nomayo'ne
hungkuno laselɨmentohono. O'o, Anɨtu kako nje yofe ho'nomayo'ne
selɨmentohono. A'amu nje yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno
selontɨ'mtentesi ngko Kɨlaisɨye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anɨtuye syoho tɨpema'mentiso so'ne hungkunofoho.

11 Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselɨmo. Anɨtuye hungkuno
wopɨngo selɨwo'nɨngkoheso a'amu hwahoponjofe huno mta'ango'maho.
12 Olo hungkuno loso a'amu lontɨhwamentiso'maho. O'o, nɨhu'no
awonoho. Jisas Kɨlais kako'nohini ntɨhwamentisofoho.
13 Hohonta ngko Jutafe honɨngkanomo ito'nohino inɨngkamote
hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo nto upa'nɨmentohofofoho.
Anɨtuye a'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyo somo ngko nje
yokumpohn'nyo'nji wonyo ulohofonji olo huno loso'nohini syafɨsyonji
ngko wae weeo'mo lɨmotefoho.
14 Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohu-
mamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono lonetɨhwamentohofo
osomo uyakolo'mentohefoho. Hofɨko Mousesɨye honɨngkano hungkunomo
we'enehwo inɨngkamotofofoho. I ngko engo inɨngkamotefoho.
15 Hohonta osomo inɨngkamote sohwo'ni i olohonta Anɨtuye honɨngkano
songo ntopahonjo somo inɨngkowalokweno. Nje na'u ngkimo aswo
monɨmaso sohonta Anɨtu ngkine'no hitoho ulofahonɨngki wopɨngo ntoho-
fonto kakoe syoho ulohofiyo'ne nɨhwosopo'mentisofoho.
16 Anɨtu kakoe hwomu ntɨhwamentiso sohune'no ngko hungkuno
wopɨngo wolutɨhwamo. A'amu Juta'mnohinɨ'maho, o'o a'amu
temtitofo kengo kengo somo kako wolutɨhwano lonto Jisas Kɨlaisɨmo
ntɨhwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu nom'ne sohumo Hwe
Engo sohwoe hungkuno'no ulohonɨmentohe'maho.
17 U *apousel* nom'ne hofɨko *apousel* sɨmo'mo imo'nɨmentohofo sohwa
Jelusalem humalofo sohwamo mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulo-
honɨmentohe'maho. O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu ane sopono women-
tohefoho. Tɨfi no'mo ngko ango Ntomasɨkos sopono asomo umentohefoho.
18 Oso'no Jisasɨmo uhwonɨmentohe sohonta soswo hufa'u sɨhune
nɨyokolofahonɨngki osohonta ngko ango Jelusalem nowenji osopo Pita'nji
Sante hufa'u (sɨkuno aho hufa'u hopi'nono nom'ne sɨfe fehohnjo hopi'nono
mta'ni) humamentohefoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe
hungkuno'no hnnɨmentihwayofoho.
19 *Apousel* nom'ne sohwamo ngko muhwonɨmmentohefoho. O'o, Jisasɨye
konɨngkwa'wehwo Jemɨsɨ'nji Pita ntnnohini uhwonɨmentohe hwo'nyoho.

20 Olo hungkuno loso semtɨ'mokiyalokwe loso nehopi'nohini. Anɨtu kako
huno uyohoho. Ngko hwasyo hungkuno maselalokuyohono.
21 Ngko Jelusalem ulɨko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya, osohonno umen-
tohefoho.
22 Oso hohosohonta a'amu Jutiyanta'angoso Kɨlaisɨye hungkuno
upa'nontɨfi uhu'mokumotofoso hofɨko nje yofe'nohini upa'nontɨfeso nje
sɨmano somo manohonyofoho.
23 A'amu ngkine'no upa'nɨmentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasɨmo
inɨngkowentanɨngkuhwone so'nyumo kako fonjahumojo sohwo olohonta
Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyonto nom'ne a'amu somo Jisasɨye
hungkuno lutɨhwalofoho.
24 Ose upa'nontɨfi ngkine'no Mpohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

2

Nom'ne 'Apousel' Jelusalem humamotofo sohwanji Poulɨ'nji hofɨko sɨmeho afa inɨmentohofofoho.

1 Soswo aho hopi'nono sɨfe mta'ni osofosofahu'no nɨyakolofahonɨngki
Mponopasɨ'nji Jelusalemno asomo wowaho lontai Taitasɨmo utɨmentai
umentɨhwonefoho.
2 Anɨtu kako ngkimo ntahonɨngki ngko umentohefoho. A'amu somo hwe
engo mokosyohumayo sohwafe ango so'mo uhu'mokumentɨhwonefoho.
Osopo ngko Anɨtuye hungkuno a'amu Juta'no'maso, o'o, a'amu temtitofo
kengo kengo somo lutɨhwawo'nɨngkohe so'no oso hwe engo sohwamo
lutɨhwamentohefoho. Hwapɨngoso oso syoho yɨwo'nɨngkohe so'no
nakwolaho ntɨfijoso ne mmo'nonoho.
3 Taitas ngko'nji humamentiso sohwo kako a'amu Juta hwo'maho. Kako
hwaho Ngkɨliknta'ango hweho. I oso'no hwe engo sohwa hofɨko nakwo Juta
sohwona'niye a'apaho sɨhu kolo'nyo yahino so'no hungkuno me-ejofoho.
Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngkɨliknta'ango so'no huno ko
uyahonɨngki hofɨko Taitasɨye a'apaho sɨhu wokolofano me-ejofoho.
4 Oso ango homo somo nohumentahonɨngkuhwoni hwe nom'ne sohwa
hiyaso'mo swopalokwofo. Nakwo a'amu Jutafe honɨngkanomo humen-
tanɨngkuhwoni Jisas Kɨlaisɨye hungkunoso ikwolofonema'mentisofoho.
I oso'no oso a'amu hiyaso'mo swapmmentohofo sohwa Jutafe
honɨngkanomo apa'no nano hopa womekilo'mokonehumojantɨfi
imentohofofoho.
5 Hofɨko Taitasɨye a'apahomo sɨhu kolofo so'no nelahonɨngkofi nakwo
eno mujo'njo imentɨhwonefoho. Nakwo hofɨkoe hungkunomo haloho
muposofoho. O'o, a'amu Juta sohwafe honɨngkano hungkuno nomokok-
ilo'mokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohn'nyo lohofontani Jisas
Kɨlaisɨye hungkuno so'nohini waho'nɨngkuhwono. Jutafe honɨngkano
hungkuno so'nji mɨhu'mɨngoso nakwolaho lɨmentɨhwonefoho. Oso'no
hofɨkoe hungkuno somo minɨngkayo'njo imentɨhwonefoho.
6 Hwe yofe engo'njo a'amu mokosyohumayo somne'no ngko iyoho
mannɨmentisofoho. Hwapɨngoso Anɨtu nakwo a'amu hopi'nonohino'nnwe
yahino afa'nohino nahonɨwo'nɨngkisofoho. Oso hungkuno ngko a'amu
temtitofo kengo somo lutɨhwawo'nɨngkohe so'no hwe engo sohwa nom'ne
hungkuno songo manjo'njo imentohofofoho.
7 O'o, hungkuno songo manjo'njo yontɨfi huno ole umentisofoho.
Ngko a'amu temtitofo kengo somo Anɨtu kakoe hungkuno lutɨhwayo'ne
nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Anɨtu Pitamo a'amu Juta somo

kakoe hungkuno lutɨhwayo'ne uhwosopo'mentiso hopaso ngkimo nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho.
8 Ou, Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo Pitamo uyahonɨngki Pita a'amu Juta somo Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo'ne (*apousel*) syoho iwo'nɨngkiso hweho. Oso pa'nyoso Anɨtu kako ngkimo yokumpohn'nyo ntaponto a'amu Juta'ne'no'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo lutɨhwayo'ne (*apousel*) syoho ntapmmentisofoho.
9 Hwe engo sohwa hofɨkoe yofe Jemɨsɨyo, Pitayo, Jounɨyo hofɨko huno ole uyɨmento, Anɨtu olo syoho loso ntapmmentiso so'no huno uyahonɨngki oso'no hofɨko Mponopasɨ'nji nekumo aho epentɨfi olo so'no sɨmeho afa inontani olo hungkuno loso'no nano mtito'mentɨhwono. Mponopasɨ'nji nekwo a'amu temtitofo kengo kengo somo Anɨtuye hungkuno wolutɨhwantayoho. Hofɨko a'amu Juta somo Anɨtuye hungkuno wolutɨhwantɨfeho. Oso'no syoho afa'no yɨwo'nɨngkuhwone hwona'nyoho.
10 Hungkuno anga'nohinoso nekumo huno efohoto'mentohofoso ole, a'amu yo'mayo a'apahomne'no umofonyo iyo somne'no huno syafɨsyɨkuji ufo'mapmno. Ose iyoso'no nɨmo'nɨngkahonɨngki syoho loso yokumpohn'nyo iwo'nɨngkohe hwo'nyoho.

Poul kako Pitamo yoka ulɨmentisofoho.

11 Tɨfi sohonta nakwo Antiyouk nohumentahonɨngkuhwoni Pita none'mahonɨngki ngko a'amufe tɨmopo Pitamo kakoe sɨmanopo yoka ulɨmentohefoho. Hwapɨngoso kako huno wonyo tɨpema'mentisofoho.
12 Sɨmo'mo Jemɨs a'amu Jelusalem mta'ango uhwatɨmentiso sohwa m'mofopontanɨngkofi Pita kako a'amu temtitofo kengo kengo somjo so'nji wopayo afapo nta'ni nɨmentisofoho. I oso'no a'amu Jelusalem mta'ango huhwo sohwa nu'mofopahonɨngkofi Pita kako huno wonyo ole tɨpemanto kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji wosopayo manɨmmentisofoho. Hwapɨngoso a'amu kengoso hofɨko a'apaho sɨhu makolo'nyo'njo yɨwo'nɨngkohofofoho. A'amu Jelusalem mta'ango sohwa hofɨko huno ole, a'amu a'apaho sɨhu makolo'nyo'njo sohwa hofɨko Anɨtumo mu'maso'ne hwafoho. Oso'no Pita hofɨko ngkine'no huno wonyo syonɨhufɨpitnnoho lonto Pita a'amu kengo so'nji wopayo manyo'njo imentisofoho.
13 Pita ose imentiso so'no a'amu hofɨko Pitamo tɨfi inɨngkawentɨfi yahino wonyoso hofɨko ema'mentohofofoho. Oso hofɨkoe huno wonyoso Mponopas huhwo'nji nomanto a'amu temtitofo kengo kengo so'nji afapo nta'ni wopayo manɨmmentisofoho.
14 Oso huno wonyoso syofɨsyomantɨfi Jisasɨye hungkunomo minɨngkayo'njo yontanɨngkofi uhwonɨmentohe so'no ngko Pitamo a'amufe tɨmopo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulɨmentoho, Kɨko a'amu Juta hwosoho. I oso'no kɨko a'amu temtitofo kengo somne'no ole so'no kumo'nɨngkohoho. A'amu temtitofo kengo kengoso hofɨko a'amu Jutafe yahinomo unɨngkafe. Oso'no kumo'nɨngkahonɨngki peho'no syofɨhu'mahnnoto. Kɨko huhwosi Jutafe yahinomo nto ho'nahumahnno hwosoho. Ngko Pitamo ose ulɨmentohefoho.

A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyo sohwo kako Anɨtuye a'amu ne hweho.

15 Nakwo a'amu temtitofo kengo kengo yahino wonyo mta'ango hwona'nɨ'maho. O'o, nakwo Juta Mousesɨye honɨngkano hungkunomo inɨngkawowo'nɨngkohofo sohwa mta'ango hwona'nyoho.

16 I oso'no nakwo a'amu Juta Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo huno ole nayohoho. A'amu fihwo kako
hungkuno Mouses lɨmentiso hopi'nonohinomo inɨngkayo sohwo osohumo
Anɨtu kako ole mulonehoho. Jɨje yahino wonyoso wae weeokumo'mo.
Kɨko wopɨngo hwosoho. O'o, ose mulonehoho. Hwapɨngoso honɨngkano
nɨhu'no anga'nohino weho. Olenoho. A'amu fihwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho
hi'ntnnono uyoso osohumo Anɨtu kako ulonefo, Jɨje yahino wonyoso wae
weeokumo'mo. Nje a'amu ne hwosoho. Oso honɨngkano somnohini
inɨngkowaso'manji Anɨtu ole wonalɨmtonoho. Sekwo wopɨngo kuyoho.
Oso'no nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkuhwoni i
ose'manji olohonta Anɨtu wopɨngo kuyoho nelalofoho. Hwapɨngoso nakwo
honɨngkano hungkunomo inɨngkayo'netaho. O'o, awonoho. Hwapɨngoso
ole, nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono unyo'nwoho. A'amu
honɨngkano hungkunomo inɨngkayoso oso'nohinoso hopo'maho.
17 Oso'no huno naimentiso so'no Anɨtu sekwo wopɨngo kuyoho na-
joso'no nemo'nɨngkahonɨngki nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨmentɨhwonefoho. Ose imentɨhwone so'no a'amu fehohnjoso ole
nalɨfijoso, Sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkunomo hohujo ikenjao-
fontɨfi Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontɨfi sekwo a'amu temtitofo kengo
Mousesɨye hungkunomo minɨngkayo'njo honɨngkano wonyomo humalo-
foso pa'nyo sekwo imo'nalokwofo. Oso hungkuno nehopi nalɨfijo'manji
u nakwo honɨngkano wonyomo humalohwone nehopi'manji nakwo ole
lanetaho. Jisas Kɨlais kako nakwo wonyo iyo so'ne nefo'mayo hweho.
Ose lanetaho. O'o, awonoho. Ose molanehwono. Kɨlais nefo'mahonɨngki
nakwo wopɨngo imo'nalokuhwono.
18 Ihwoni. Honɨngkano hungkunoso nakwo Anɨtuye a'amu ne imo'nyo
so'no monefo'mayo'manji honɨngkano hungkuno somo hwotoho fentani
Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontani Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmalohwonefoho.
I osohonta nakwo apa'no honɨngkano hungkuno somo inɨngkayo'manji
nakwo honɨngkano wonyomo apa'no humalohwono.
19 I ngko honɨngkano hungkunomo atofo lonji huno ole tɨpema'mentoho,
honɨngkano hungkunomo inɨngkayo so'no ngko syoho engo yonji ito'no
inɨngkayoso nakwo hopo'maho. O'o, Anɨtuye a'amu ne imo'nyoso
hopo'maho. I oso'no honɨngkano anga'nohinoso wo'nyofoho. Oso'no olo-
honta honɨngkano hungkuno hiso ngkimo momekilo'mokonɨhumajiyo'njo
yalofoho.
20 O'o, Jisas Kɨlais nje wonyo'ne iyo hwojiyafɨku'nnyopo poyo
pe'nɨmentiso sohonta ngko kako'nji poyo sape'nɨmentohe hwo'nyoho.
Oso'no ngko songo humayo loso nje yokumpohn'nyo'njɨ'maho. O'o, Jisas
Kɨlais nje sɨmeho mo'mo songo humaho. I olohonta olo hwaho lopo nje
humayoso nje huno mta'ango'maho. O'o, ngko Anɨtuye hwomu sohumo
sɨmeho hi'ntnnono uyonji humaleno. Hwapɨngoso olenoho. Anɨtuye
hwomu huhwo sohwo kako ngkimo sɨmeho ntaponto ngkine'no poyo
pe'nɨmentisofoho.
21 Anɨtu ngkimo wopɨngo ntohofoso so'no ngko hwotoho mahmne-
hono. Honɨngkano hungkuno somo a'amu inɨngkakuji Anɨtuye a'amu ne
imo'nontentesi Jisas Kɨlais kako poyo siki pe'nɨngkuhwonesohilo. O'o,
nakwoe wonyo'ne Jisas Kɨlais kako poyo pe'nɨmentiso so'no nakune'no
hitoho ulofahonɨngki nakumo wopɨngo kuyoho nalɨmentisofoho.

3

Hon+ngkano hungkuno somo in+ngkayo yahino so'nji Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

1 Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino y+wo'n+ngkohofo soku, s+mo'mo nakwo Jisas K+lais sekwoe wonyomne'no iyo hwojiyaf+ku'nnyopo poyo pe'n+mentiso so'no hofiyo loset+hwahon+ngkuhwoni sekwo K+lais ne sohumo hopa t+mo uhwon+mentohofofoho. I olohonta sekwo hwasyopo hwosopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo hon+ngkanomo t+hwo ipesemotapmmasoto.

2 Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselohon+mne'no yohono. Sekwo hon+ngkano hungkuno somo in+ngkamentohofo so'no An+tu kako kakoe Towahuno Wop+ngo sejapmmentisotaho. O'o, sekwo Jisas+ye hungkuno songomo upa'nont+fi Jisas K+lais+mo s+meho hi'ntnnono umentohofo so'no An+tu kakoe Towahuno Wop+ngoso sejapmmentisofoho.

3 Sekwoe huno wop+ngoso pipi yont+fi ho'nao'malofoto. S+mo'mo sekwo syoho emayoso An+tuye Towahuno Wop+ngofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emant+fi osopo huno wop+ngoso ho'naofont+fi sekwoe yokumpohn'nyo hwahopo nta'n+ngo so'nji wesejwaofant+fe'no yalokwofo.

4 Sekwo An+tuye Towahuno'nji hofiyo humamotofo so'no in+ngo laseyohoho. Oso'no syaf+sy+kuji ne anefoho wolant+fetaho. Awonoho. Ne anefoho mal+fitnnehofo.

5 Apa'no waselohon+mne'no yohono. Sekwo hon+ngkano hungkuno somo in+ngkayo'ne An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisas+ye hungkunomo haloho upa'nont+fi s+meho hi'ntnnono uyahon+ngkofo so'no kakoe Towahuno sejopalofoho.

6 Oso pa'nyoso Ap+loham imentisofoho. A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa Ap+lohamne'no ole mt+'mokumentohofi, Ap+loham sohwo kako An+tuye hungkunomo s+meho hi'ntnnono umojo hweho. An+tu oso s+meho hi'ntnnonohino so'no ul+mento, Nje hungkunomo Ap+loham s+meho hi'ntnnono ntape so'ne kako hon+ngkano wonyo ane hweho. Ose l+mentisofoho.

7 Oseso sekwo huno waseyono. A'amu An+tuye hungkunomo s+meho hi'ntnnono uyoso sohwo oso a'amu sohwo Ap+loham+ye mehomi ne hweho.

8 N+hu'no hohonta An+tu ole so'no huno uy+mento, a'amu temtitofo kengo kengoso ngkimo s+meho hi'ntnnono nontap+fitnne so'no ngko wop+ngo kuyoho ul+mnefoho. Huno ose uy+mentiso so'no kako Ap+lohammo olo hungkuno wop+ngo loso ul+mento, K+ko ito'no ehumayo so'no ngko a'amu hwaho kengo kengoponjo temtitofo kengo kengo so'njimo wop+ngo uloho'mnefoho. An+tu Ap+lohammo ose ul+mentisofoho. Oso hungkuno hiso a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa mt+'mokumentohofofoho.

9 Ap+loham oso hungkuno somo s+meho hi'ntnnono uyahon+ngki An+tu wop+ngo uloho'mentisofoho. Oso'no a'amu Juta so'nji temtitofo kengo so'nji s+meho hi'ntnnono uyahon+ngkofi An+tu kako hof+kimo wop+ngo ufo'mawo'n+ngkiso hweho.

10 I oso'no a'amu hon+ngkano hungkuno so'no ole l+wo'n+ngkohofi, Ngko hon+ngkano hungkuno somo in+ngkayo so'ne An+tu nje wonyoso wae ween+mofono. Oso hungkuno somo huno ose syaf+hupijo'manji, Hof+ko t+kanomo ufitnnefoho. Hwap+ngoso a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole mt+'mokumentohofi, A'amu hon+ngkano hungkuno n+hu'no kenga'nohino somo min+ngkayo'njo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mt+'mokumentohofofoho.

11 Nom'ne An+tuye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopeekok ole mt+'mokumento, A'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono unyo sohwo oso'nohino so'no oso hwoe wonyoso An+tu kako wae imof+hwosi k+ko wonyo hon+ngkano ane hwosoho ul+hwosi songo ne'no humayoso uyonefoho. Ose mt+'mokumentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. A'amu kako hon+ngkano hungkuno'nohini in+ngkayo sohumo An+tu kako ole mulonehoho. K+ko wop+ngo hwosoho. O'o, ose mulonehoho.
12 Hon+ngkano hungkunomo in+ngkayo yahinoso nom'ne kengofoho. Hon+ngkano hungkunomo in+ngkayo'neso An+tuye hungkuno ole nal-iso, A'amu fihwo hon+ngkano hungkuno n+hu'no hopi'nonohino somo ito'nohino in+ngkaweso sohwo kako wonyo hon+ngkano n+hu'no ane sohwo songo ne'no nohumane hweho. I oso hwe huhwo sohwo kako n+hu'no anga'no wonyo yoso'manji n+hu'nahone t+kanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nal+mentisofoho.
13 I oso'no a'amu wonyo hon+ngkano ane sohwo olo hwaho lopo mohu-munyoponoho. Oso'no a'amu hopi'nono hof+ko t+kanomo ufitnnefoho. I oso'no nakwo hon+ngkano hungkunomo ito'no min+ngkayo'ne so'no K+lais kako iyopo nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohonta nakwoe tohino engo ma'mentisofoho. K+lais kako tohino engo ma'mentiso so'no a'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole mt+'mokumentohofi, A'amu fihwo iyopo fonjinto'ofasiyo sohumo An+tu kako kakimo hohujo ikinj+mof+hwosi tohino engo uyonefoho. Ose mt+'mokumentohofofoho.
14 Oso'no oso hungkuno An+tu Ap+lohammo ul+mentisoso ne imo'n+mentisofoho. Ap+loham+ye imuhwo Jisas K+lais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hof+koe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no s+meho hi'ntnnono ufijo'manji An+tu kakoe Towahuno wop+ngoso a'amu homo somo uy+montonoho.

An+tuye hon+ngkano hungkuno somo An+tuye hungkuno sohwo wae mee-ofonehoho.

15 Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnn+mo hungkuno wasel+mo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syaf+syonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yango yano ulof+wo'n+ngkiso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowent+hwonefoho.
16 Oso pa'nyoso An+tuye hungkuno Ap+loham'nji kakoe imu sohwo'njimo ul+mentisoso ne'no weho. Oso imu pi'n+ngo'maho. O'o, imu kenga'nohino sohumne'no ul+mentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas K+lais+yoho.
17 Ihwoni, An+tu kako kakoe hungkuno Ap+lohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uy+mentisoso soswo *foua hant+let teti* (430) uyokolofahon+ngki osohonta An+tu Mouses+mo hon+ngkano hungkuno uy+mentisofoho. I oso hungkuno t+finjoso hungkuno s+mo'mjo somo wae meeofonehoho. O'o, hungkuno s+mo'mjo An+tu Ap+lohammo uy+mentisoso ne'no weho.
18 Oso'no hon+ngkano hungkunomo in+ngkayoso nakwo yo'mayo umen-tiso An+tu nakumne'no ho'nahumentisoso womantanoho. Hungkuno t+finjoso olenoho. Hwe fihwo kako hon+ngkano hungkunomo in+ngkayo so'no An+tu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.
19 I oso'no An+tu kako Mouses+mo oso hon+ngkano hungkuno t+finjoso peho'no umentisoto. Olenoho. An+tu kakoe hon+ngkano wop+ngo net+hwayo'ne nejopahon+ngki a'amu hn'nwi kakoe hon+ngkano hiloso

mtɨhupewo'nɨngkuhwone'nwoho. Mousesɨmo honɨngkano hungkunoso uyɨmentiso sohonta Anɨtu kako huno syafɨhu'mento, Olo honɨngkano hungkuno loso ne'no nowentanɨngkuhwosi Apɨlohamɨye imuhwo Jisas oso humne'no ulɨmentiso sohwo hwahopo poso sohonta honɨngkano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwomomjoso a'amu ajwo lo'mo humaso Mouses osohumo uyahonɨngki Mouses kako a'amu somo uyɨmentisofoho.

20 I oso'no Anɨtu kakoe hungkuno Apɨlohammo uyɨmentiso sohonta nom'ne a'amu ajwopo mohumunyofoho. Anɨtu kako'nohini uyɨmentisofoho.

Honɨngkano hungkuno loso nakumo mesyolonetɨhwayo'nefoho.

21 Oso hungkuno tɨfinjoso Anɨtu Mousesɨmo uyɨmentisoso hungkuno sɨmo'mjoso Apɨlohammo uyɨmentiso somo wae weeo'mto liyalofoho. O'o, ose'maho. Nakwo Mousesɨye honɨngkano hungkunomo tɨfi inɨngkohwaso hn'nwi Anɨtu nakumo songo humayo'neso nejaponefoho. U, Anɨtu a'amu Mousesɨye honɨngkano hungkunomo inɨngkaofijo somo ole ulɨhwonesohilo. Sekwo wopɨngo kuyoho. Ose ulɨhwonesohilo.

22 O'o, Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofoso ole nalohi, A'amu hopi'nono olo hwaho lopo humalofo somo honɨngkano wonyoso yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nɨngkisofoho. Ose nalisofoho. I oso'no a'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyo somo Anɨtu oso hungkuno Apɨlohammo uyɨmentisoso oso a'amu homo somo uyɨmtonoho. Hungkuno hiloso ole, Anɨtu Apɨloham kakoe imu so'njimo wopɨngo ulohofonefoho.

23 Jisas kako nakwoe hwahopo mape sohonta nakwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo nohumentahonɨngkuhwone osohonta honɨngkano hungkunoso nakumo nano mekilo'mokonehumajɨ'mentisofoho. Osopo nohumentanɨngkuhwoni sɨmeho hi'ntnnono uyo honɨngkano Anɨtu netɨhwamentisofoho.

24-25 Oso'no honɨngkano hungkuno loso Anɨtuye yahino wopɨngoso netɨhwayo'ne mesyolonetɨhwamentisofoho. I oso'no Jisas Kɨlais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohonta honɨngkano hungkuno mesyolonetɨhwayo imojoso moi'wo imo'nɨmentisofoho. I olohonta nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nne'no Anɨtu kako sekwo wopɨngo kuyoho nalisoso'no honɨngkano hungkunoso momekilo'mokonehumajonehoho.

26 Oseso nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso nakwo Anɨtuye mehomi'nwoho.

27 A'amu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkayo'ne mijo kiyomayo neso hofɨko Jisas Kɨlaisɨye huno nomantɨfi Kɨlais imentiso pa'nyo yalokuhwono.

28 Oso'no olohonta nakwo Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkowalokuhwone so'nwi nakwo hopi'nono afa'nohinɨ'nwoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas Kɨlais nakwoe sɨmeho mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono.

29 Oso'no jɨje sɨmehomo Jisas kuhumaso'manji kɨko Apɨlohamɨye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anɨtu Apɨloham'nji kakoe imu so'njimo uyɨmentisoso kɨko nomatnnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anɨtu Apɨloham kakoe imu so'njimo wopɨngo umokumentisofoho.

4

1 Oso pahnn+mo hungkuno s+mo'mo seloheso apa'no wasel+monne'no yohono. Hwe fihwo poyo pe'n+ngkahon+ngki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahon+ngkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyo pa'nyo hweho.
2 Hwap+ngoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnoho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I t+fi no'mo hwomu huhwo sohwo oso s+kuno kan+ngkwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumant+hwone hweho.
3 Oso pa'nyo nakwo humament+hwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo humentani hon+ngkano hungkuno hiso mekilo'mokonehumaj+'mentisofoho.
4 Oso s+kuno An+tu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwat+mentisofoho. Kona'wohi Jisas+mo aswo mahon+ngki kako hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.
5 An+tu kakoe hwomu uhwojahon+ngki kakoe hwomuso nakwo hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo is+huto nalohofonto An+tuye mehomi ne namokumentisofoho.
6 Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no net+hwayo'neso An+tu kakoe hwomufe Towahuno nejopahon+ngki Towahuno sohwo ehuhnnaofonto An+tumo ul+wo'n+ngki, Mpohwo, Mpohwo.
7 Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oseso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo An+tu kakoe mehomimne'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Ngkolesiya somne'no huno pi'n+ngo syaf+hu'mentisofoho.

8 Sekwo temtitofo kengo soku, hohonta sekwo An+tu ne sohumo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo an+tu hwasyo sofe syoho ulohofi-mentohofofoho.
9 I olohonta sekwo An+tu ne sohumo t+pemalokwofo. I nom'ne hungkuno ole, Olohonta An+tu kako sekumo t+pesemalofoho. Oso'no sekwo hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo wohumant+fe'no liyalokwofo. Oso hon+ngkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane hweho.
10 Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yo'mayo s+kuno fisomo u yo'mayo hamno fisomo soswo fisomo t+mo uhwon+wo'n+ngkuhwone so'no An+tu kako wop+ngo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho.
11 Oso'no ngko sekumne'no huno pi'n+ngo engo syof+syalokweno. An+tuye hungkuno loset+hwamentohe so'no ngko syoho siki syoho kiyalok-weno. Ne'maso imo'nonet+keno.
12 Nje a'amu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumunyo hwo'nyoho. Oso pa'nyoso sekwo hmmo'n+mno. Sekwo hohonta a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumammotofo kuyoho. Oso pa'nyoso ngko hu-maleno. Ngko sekwo'nji nohumentan+ngko sekwo ngkimo wonyohofiyo ntoho'mentohofofoho.
13 Hon+ngkanopo hano loho'nawenji nom'ne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo t+pemanji sekuyepono asomo ponji An+tuye hungkuno loset+hwamentohefoho. Sekwo in+ngo laseyohoho.

14 Oso mnokinoso sekumo tango engo ko se'mahonɨngki sekwo
ngkine'no hohujo mikinjanɨmofe'njo imentohofofoho. O'o, sekwo hofiyo
ntoho'mentohofofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji Jisas Kɨlais sekumo
se'mahonɨngkofi sekwo wopɨngo umokosyohumamentohofo pa'nyoso
ngkimo nɨmokosyohumamentohofofoho.
15 Osohonta sekwo ngkine'no sɨmonyo imentohofofoho. I olohonta
sekwo honɨngkano nom'ne kengo so'no syafɨsyontɨfi sɨmeho wopɨngo
lasemo'nɨngkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo
sɨmeho engo ntapmmentohofo so'no nɨfo'mayo'ne sekwoe ho'yango
yo'mayo hopi'nono nontapɨkutnnesohilo. Ngko huno ole nɨyohoho, Sekwo
ngkimo nɨfo'mayo'manji ole wontantɨfeho. Nakwoe tɨmo wokitɨhwofiyano.
Wonyoangkafo nɨmokosyohumamentohofofoho.
16 I olohonta sekwoe yahino kengo so'no hungkuno nehopi selahonɨngko
ngkine'no nakwoe mango hweho lohnnalokwofo.
17 A'amu hwasyo hungkuno'njo sohwa hofɨko sekumo afofo
semokalokwofo. I hwapɨngoso sekwo hofɨkoe yofe ho'nomayo'nefoho.
Hofɨko sekumo ajwo'mo mase'mofontɨfi ngkimo mempo hohnta'ni
womenɨhumojantɨfe'no yalokwofo.
18 A'amu nom'ne somo afofo hungkuno ne'njo umokiyoso
wonyo'maho. O'o, honɨngkano wopɨngomo mjɨmɨweneso afofo umokiyoso
wonyoangkafofoho. Ngko anepo, ou sekwo'nji nohumentanɨ'mo hofɨko
sekumo afofo semokiyoso wopɨngofoho.
19 U nje mehomi, sɨmeho sejopalokwe soku, sekwo tohino engo
ntopalokwofo. A'musi kakoe mehomi aswo mayo'ne tohino engo
umnɨwo'nɨngkiso pa'nyoso ngko sekumne'no apa'no nɨmnalofoho. Oso
tohino mjanɨmnɨmɨhwosi sekwo sekwoe sɨmeho sekwoe huno sek-
woe a'apaho hopi'nonohinoso Jisas Kɨlaisɨmo nɨhu'nahone uyɨkuji kako
sekumo sehula'afonefoho.
20 Ngko sekwo'nji wohumamonne'no yalokweno. I ngko sekwo'nji
humayo'manji hungkuno olo pa'nyo maselɨmnehono. I ngko ikanopo
humale so'no pipi imnehono. Sekwoe omomo yahino so'no huno pi'nɨngo
engo syofɨsyalokweno.

Apɨlohamɨye ape Hekalɨ'nji Sola'njiye pahnnɨmo hungkuno Poul mtɨ'mokumentisofoho.

21 Sekwo njimno. Sekwo Mousesɨye honɨngkano hungkunomo enjwa'mo
wohumantɨfe'no yalokwofo soku, oso honɨngkano hungkuno neso sekwo
huno laseyohoho.
22 Hungkuno hiloso ole naliso, Apɨloham hwomu hufa'u
tɨpema'mentisofoho. Tisɨmaso sohwo Solafe syoho ulohofiyosi aswo
ma'mentisofoho. Apɨlohamɨye ape nesi aswo nom'nehwo ma'mentisofoho.
Kakoe yofe Aisakɨyoho.
23 Syoho ulohofiyosi Hekal kako mehomi aswo mayoso a'amu
mawo'nɨngkohofo pa'nyofoho. I Apɨlohamɨye ape ne Sola hwonjo ape
nɨhu'no a'manesi Anɨtu hungkuno Apɨloham ya'umo ulɨmentiso so'no
Sola mehomi ma'mentisofoho.
24 Olo a'mu sofa'umne'no pahnnɨmo hungkuno waselɨmonne'no yohono.
Ape sofahusi siko Anɨtuye hungkuno hufa'u pa'nyo fa'uyoho. Sɨmo'mjosi
Hekal kako hwofɨki'nyo Sainai pa'nyiyoho. Osopo Anɨtu kako Mousesɨmo
honɨngkano hungkuno uyɨmentisofoho. Hekalɨye mehomiso syoho ulo-
hofiyo a'amufoho.

25 Hwofɨkiˈnyo Sainai sopo hwaho Alepiya woˈnnyoponoho. Pone engo
Jelusalem hwofɨkiˈnyo Sainai paˈnyofoho. Oso ango pone Jelusalem olo
hwahoponjo aˈamu osopo humalofoso hofɨko honɨngkano hungkuno somo
inɨngkawowoˈnɨngkohofo soˈno honɨngkano hungkuno hiso hofɨkimo mek-
iloˈmokohumatnˈnyofoho. Osoˈno hofɨko oso hungkuno somo syoho ulo-
hofiyo hwafoho. Hekalɨye mehomi paˈnyofoho.
26 I Anɨtuye hungkuno nomˈneso Apɨlohamɨye ape nesi paˈnyofoho.
Sola kako syoho ulohofiˈmaho. Oˈo, ape nefoho. Kako Anɨtuye ahwom-
omjo ango nemokosyohumayo paˈnyiyoho. Ango Jelusalem songoponoho.
Aˈamu hnˈnɨmo momekiloˈmokonehumajiyoˈneponoho. Sola kako nakwoe
nenaˈwohiyoho.
27 Aisaiya oso ango pone Jelusalem hufaˈuyo soˈno Anɨtuye hungkunomo
ole mtɨˈmokumentisofoho. Ole nalɨmento,
Kɨko ape hwonjo siki, sɨmonyo fiyo.
Kɨko mehomi aswo momasoˈnjo ko yonji kɨko mango engoˈnji isamoyoka
njo.
Hwapɨngoso mehomi piˈnɨngo engo wosejapmmonnoho.
Jɨje mehomiso ape syoho ulohofiyo siye mehomimo uyakolopitnnefoho.
Aisaiya ose mtɨˈmokumentisofoho.
28 Nje aˈamu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak paˈnyo kuyoho. Anɨtu
sɨmoˈmo Apɨlohammo hungkuno uyonto tɨfi noˈmo kakoe hungkuno ne
imoˈnyoˈne Solamo hwomu uyɨmentisofoho.
29 Hohosohonta syoho ulohofiyo siye hwomu sohwo ape ne siye hwo-
mumo tango uyɨmentisofoho. Oso paˈnyo olohonta Anɨtuye Towahuno
nakumo Anɨtuye aˈamu ne nemokahonɨngki nakwo tango malokuhwono.
Aˈamu honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo humalofoso oso tango hiso
nejopalokwofo.
30 I osoˈno aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofoso ole
mtɨˈmokumentohofi Anɨtu Apɨlohammo ulɨmento,
Syoho kilohofiyo siˈnji kakoe hwomuˈnji wae fiyo.
Syoho kilohofiyo siye hwomu sohwo kako jɨje hwaho yoˈmayo hoˈyangoso
momanehoho.
Oˈo, jɨje ape ne siye hwomu ne sohwo kakoˈnohini nomane hweho.
31 Osoˈno nje aˈamu soku, nakwo syoho ulohofiyo siye mehomiˈmaho.
Nakwo honɨngkano hungkunomo enjwaˈmo mohumayoˈnwoho.
Honɨngkano hungkunoso nakumo momekiloˈmokonehumajonehoho. Oˈo,
nakwo ape ne siye mehomiˈnwoho.

5

Kɨlais kako nakumo isɨhutofonemaˈmentiso lopo wohumano.

1 Setenɨye impoˈango mtaˈni Kɨlais nakumo nasɨhutoˈmentiso hnˈnwi
nakwo yokumpohnˈnyo wolohofano. Honɨngkano hungkunoso sekumo
nomokokiloˈmokosehumajoloho.
2 Sekwo upaˈnɨmno. Ngko Poulɨˈni hungkuno waselɨmonneˈno yohono.
Huno ole losyofɨsyalokwofo. Nakwoe aˈapaho sɨhu koloˈnyoˈmanji Jutafe
honɨngkano hungkunomo inɨngkayoˈmanji Anɨtu nakwoe wonyo wae
wenaˈmtonoho. Huno ose syofɨsyalokwofoˈmanji Jisas kako sekwoe
wonyoˈne poyo siki peˈnɨmentono.
3 Ngko apaˈno waselɨmo. Aˈamu fihwo kako Anɨtuye aˈamu ne
imoˈnyo soˈne kako honɨngkano hungkunomo inɨngkawesoso kakoe
aˈapaho sɨhu kolofoˈmanji oso hwe huhwo sohwo honɨngkano hungkuno

nɨhu'no hopi'nonohinomo unɨngkaweno. Nɨhu'no kenga'nohinomo minɨngkayo'manji u honɨngkano wonyo kenga'no iso'manji nɨhu'nahone tɨkanomo wene hweho.
4 Sekwo wonyo wayo'ne honɨngkano hungkuno inɨngkawowo'nɨngkohofo'manji sekwo Jisas Kɨlaisɨmo nto usɨkwojao'malofo kuyoho. Yo'mayo wonyoangkafo Anɨtu sekumne'no selohofɨwo'nɨngkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho.
5 Sekwo hohujo ikinjaofahonɨngkofi nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso somne'no sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkuhwono Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako nakwoe wonyo honɨngkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tɨfi no'mo Anɨtu utɨhwa'nyopo, Nje mehomi wopɨngo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohu-malohwono.
6 Nakwo Jisas Kɨlaisɨye mehomi ne imo'nɨngkuhwone so'no u a'apahomo sɨhu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas Kɨlaisɨye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisasɨye hungkunomo tɨfi inɨngkayo so'nji a'amu nom'ne somo sɨmeho hi'ntnnono uyo so'ntnne oso Jisasɨye mehomi nefe yahinofoho.

7 Sɨmo'mo sekwo Jisasɨmo tɨfi hofiyo inɨngkamotofofoho. I sekwoe yahino wopɨngo somo tɨhwo pɨjwasehumasoto. Jisasɨye hungkuno somo inɨngo mopmno eso tɨhwo selɨmasoto.
8 Anɨtu'maho. O'o, kako oso honɨngkano wonyo somta'ni Jisasɨmo uhwojahonɨngki sekumo sesɨhutomentiso hweho.
9 Toho we'e sijontanɨngkuhwosi ifofo yososo toho engo sijɨhwosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho. Oso pa'nyo a'amu anga'nohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopi'nonohino soku sekwo hwasyo honɨngkanomo inɨngkowalokwofo.
10 I oso'no ole syosefɨsyalokweno. Hwe Engo sohwo sefo'mahonɨngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo inɨngkowalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaofɨkuji Jisasɨye hungkunomnohini ngko inɨngkowalokwe hopaso finɨngkamno. Oso a'amu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo a'apaho sɨhu fɨkolo'nɨmno, ose seloso sohwo hwasyo honɨngkanomo ipesemotaseweso sohwo kakoe yahino wonyo somne'no Anɨtu kako tohino uyonefoho.

11 A'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul huhwo'nji ole lutɨhwawo'nɨngkiso, A'amu honɨngkano hungkunomo inɨngkayoso a'apaho sɨhu kolo'nyo somo ose inɨngkaofijo'manji Anɨtu hofɨkoe wonyoso wae weeo'mtonoho. Ngkine'no ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko lutɨhwantɨ'mtentesi a'amu honɨngkano hungkunomo inɨngkowalokwofo sohwa ngkimo tango montape'njo ikutnnesohilo. O'o, ngko Jisas a'amufe wonyo so'no iyopo poyo pe'nɨmentiso so'no ulalokwe so'no hofɨko ngkimo tohino ntapɨwo'nɨngkohofofoho.
12 A'amu sekwoe a'apaho fɨkolo'nɨmno selalokwofoso hofɨko hofɨkoe a'apahomo nɨhu'nahone sɨhu kolo'nɨfijoso sekumo selɨko'mafɨkuji nɨhu'nahone mose'mafɨkutnnehofo. Oso'no nɨmo'nɨngkohoho.

13 U nje a'amu soku, honɨngkano hungkuno somta'ni Anɨtu kako sekumo sesɨhuto'mentisofoho. Sekumo peho'ne sesɨhuto'mentisoto. Apa'no honɨngkano wonyomo inɨngkayo'netaho. Nɨhu'no awonoho. Olenoho. Nom'ne a'amu somo sɨmeho uyo'ne nom'ne a'amu somo ufo'mayo'ne oso'ne Anɨtu nakumo isɨhutofonema'mentisofoho.

14 Yo'mayo hon+ngkano hungkuno neso hungkuno anga'nohino somo
wo'nnyofoho. Hungkuno olenoho. K+ko kikine'no kumo'nyo hopaso k+ko
a'amu hopi'nonohino somne'no wakumo'nono.
15 I sekwo nom'ne a'amu so'nji yoka hnn+ngkuji s+meho tohino
semn+ngkuhwoso'no tango in+ngkuji ikujoho fongki'n+fijo'manji i sekwo
i'waho fiy+mno. I sekwo oso yahino ifijo'manji sekwo hopi'nono wonyo
umo'nant+feho.

An+tuye Towahuno Wop+ngofe yahino'nji a'amu hwaho loponjo hn'nwiye yahino so'ntnne hungkunofoho.

16 Hungkuno ole wasel+monne'no yohono. Sekwo haloho popmno.
An+tuye Towahuno Wop+ngofe mampaho j+je hunomo huno kiy+hwoso'no
s+meho kumo'noso somo t+fi fin+ngkayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso
j+je s+meho umo l+hwosi ko yososo miyonehoho.
17 Ihwoni, j+je s+meho ole kilalofi, Olo hon+ngkano losomo hano fiyo.
I An+tuye Towahuno Wop+ngo ole kilalofi, Yo'mayo wonyo j+je s+meho
umo l+hwosi yososo miyonehoho. O'o, nje hon+ngkanomo t+fi nn+ngkape.
Ose kilalofoho. Oso'no oso hwa'u j+je s+meho mo'mo ikujoho hopa
fongki'nalokusiyo. K+ko yo'mayo uy+monji yalokunoso k+ko hopo'maho.
18 K+ko An+tuye Towahuno Wop+ngomo t+fi in+ngkusoso k+ko hon+ngkano
hungkuno somo enjwa'mo mohumuhnnohino.
19 Yo'mayo wonyoso nakwoe s+meho yoneso'no huno nayohoho,
nom'ne a'amufe a'apahomne'no s+meho fefoyoso, yo'mayo huno wonyo
syaf+siyoso, hon+ngkano wonyomo hano iyoso,
20 iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe ho'nomayoso, hwaho-
ponjo hwasyo an+tu hwe hwoso sohumo t+fi in+ngkayo, peefo, ki'nyo
imokiyoso, a'amu mangohwa imo'nont+fi ikujoho fongki'nyoso yoka
hnnyoso, s+mano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso, nom'ne
somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amu kakoe yo'mayo somne'no
syaf+siyoso, a'amu ito'no mohumayofoho. O'o hof+ko husilo husilofo
lohofont+fi nom'ne a'amu somne'no sitofo ujofoho.
21 Nakwoe s+meho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi umo'nyo, mijo
yokumpohn'nyo nonont+fi nilohofoso, yo'mayo syohi'nyo wonyo iyoso,
yo'mayo fon+fonyo iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo l+wo'n+ngkisofoho.
S+mo'mo sel+mentohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo wasel+monne'no
yohono. A'amu yo'mayo wonyoso iwo'n+ngkohofoso hof+ko An+tu
nemokosyohumayo sopo mahufitnnefoho.
22 I oso'no nakwo An+tuye Towahuno Wop+ngofe mampahomo
in+ngkowasoso nakwo nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalomontonoho.
Nakwo An+tu'nji hungkuno hnn+ngkuhwasi s+meho wonyohofiyo'nji
wohumantanoho. Oso'no An+tu'nji a'amu so'njimo s+meho pompenjiyo
uyantanoho. Nakwo An+tuye Towahuno Wop+ngofe mampahomo
in+ngkowasoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo hungkuno loso'manji
nakwo s+meho wonyo muyanehwono. O'o, s+meho wop+ngo'nji
wohumantanoho. Nakwo a'amu nom'ne somne'no hitoho nalof+hwoso'no
ufo'mantanoho. Yo'mayo wop+ngo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo
nom'ne somo ulasoso ne umo'n+montonoho.
23 Nakwo nom'ne somne'no hwahopo wopowantanoho. Nakwoe yofe
moho'noma'nyo'njo uyantanoho. Yo'mayo nakwoe s+meho uy+monto ko
yososo nakwo hon+ngkano wop+ngo'nohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo
yahino wonyoangkafo loso yasoso hon+ngkano hungkunoso yo'mayo hwa-
hoponjo hungkunoso nakumo mop+jwonamofe'njo umontonoho.

24 Jisasɨye aʼamu ne hnʼnwi olo soʼno nano mtitoʼmentɨhwone, Yoʼmayo
nakwoe huno wonyo naisoso yoʼmayo sɨmeho fefoyo neʼmaso sohonta ole
syafɨsyɨwoʼnɨngkuhwono. Mpano. Jisasɨye iyo hwojiyafɨkuʼnnyopo oso
hisoʼno nto peʼnɨmentisofoho. Ose syofɨsyontani honɨngkano wopɨngomo
humalohwono.
25 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako songo humayoʼne kakoe
yokumpohnʼnyo ntnneʼno nejapɨwoʼnɨngkiso soʼno nakwo kakimo
enjwaʼmo wohumano. Kakoe hungkuno somo sɨkuno huhwo huhwi
unɨngkowano.
26 Yoʼmayo nakwoe yofe engo imoʼnyoʼneso mosyafɨsiyoʼnjo uyano.
Nakwo nomʼne aʼamu somneʼno sɨmano hintotohino monahmnyoʼnjo
uyano. Nakwo nomʼne aʼamu sofe yoʼmayo soʼno hi monamoʼnyoʼnjo
uyano.

6

Nakwo nomʼne aʼamufe tangoso ufoʼmano.

1 Nje aʼamu soku, aʼamu fihwo kako yahino wonyomo apaʼno
yosoʼmanji sekwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngofe mampahomo tɨfi
inɨngkawowoʼnɨngkohofoso sekwo oso hwe huhwo sohumo honɨngkano
wopɨngo somo apaʼno tɨpemayoʼne ufoʼmapmno. Yoka nulɨkutoho. Oʼo,
hungkuno wopɨngoʼnohini hofiyo ulɨfijoso Anɨtuye honɨngkanomo apaʼno
fɨpemotamno. Sekwo angaʼno angaʼnohino soku sekwoe humayo somo
itoʼno uhwonɨmno. Seten kako yamofo selohofahonɨngkuhwosi sekwo
wonyo ifitnnoho. Osoʼno itoʼno uhwontohumamno.
2 Sekwoe aʼamu somo yoʼmayo tango uʼmasoso sekwo hofɨkimo
ufoʼmapmno. Ufoʼmapijoʼmanji sekwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno ne somo
unɨngkowantɨfeho.
3 Hwe fihwo ole hnnalofi, Ngkimo pehoʼno nɨfoʼmapitnnehofo. Ngko
itoʼnohino hwoʼnyoho. Ngko hoponoho. Ose hnnoso sohwo kako hwasyo
hnnalofoho.
4 Aʼamu angaʼno angaʼnohino soku yoʼmayo iwoʼnɨngkino somo kɨko
itoʼno uhwonyo. Wopɨngoʼnohino uhwonɨngkohoji jɨje sɨmeho wopɨngo
wakumoʼnɨmontonoho. Nomʼne aʼamufe yoʼmayo syoho iwoʼnɨngkiso
somo uhwonɨngkohoji ole nosyafɨsyohotoho. Nomʼne sofe yoʼmayoso
wonyofoho. Nje yoʼmayoso wopɨngofoho. Ngko uyakolofohono. Ose
nosyafɨsyohotoho.
5 Oʼo, Anɨtu kako sekwo angaʼno angaʼnohino sokuye syohomo
sehonɨngkuhwosi yano noselofiyonefoho. Osoʼno aʼamu angaʼno
angaʼnohino soku sekwoe syoho soʼno tango nomapitnnefoho.
6 Aʼamu sekumo Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokuso sohumo sekwoe
wosopayo hwapɨfe hamniyoho yoʼmayo fehohnjoso uyɨmno.
7 Hwe fihwo kako Anɨtumneʼno hwasyoso mulonehoho. U hwe fihwo
kako wopayo hulɨhwosi wopayo wofokaʼmontonoho. U yoʼmayo hu-
lososo wofokaʼmontonoho. Oso paʼnyo hwe fihwo Anɨtumneʼno hwasyo
inɨngkawoʼnɨngkiso sohwo ne ane umoʼnɨmontonoho. Oseso sekwo
angaʼno angaʼnohino soku hwasyo hnnɨngkutoho.
8 Aʼamuso yoʼmayo wonyo kakoe sɨmeho umoʼnyoso ose
iwoʼnɨngkisoʼmanji u kako nɨhuʼnahone tɨkanomo wene hweho. Aʼamu
nomʼne sohwo yoʼmayo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo uloso somo
inɨngkawesoʼmanji u kako Anɨtuye Towahuno mtaʼni songo humayoso
nomane hweho.

9 Hon+ngkano wop+ngo somo nohumentani An+tuye syoho wop+ngo so'no
piso'mo'nyo namo'n+ngkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop+ngo yaso'manji
yokumpohn'nyo ne'no mj+m+hwasi s+kuno An+tu ho'nahumentiso somo
yo'mayo wop+ngo nomane'nwoho.
10 Oso'no s+kuno huhwo huhwi nakwo a'amu hopi'nonohino somo
ufo'mayo'ne hon+ngkano t+pemayo'manji ufo'mano. I a'amu Jisas+mo
s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo somo ne'nohini ufo'maf+kuno.

Jisas nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyaf+ku'nnyo sopo pe'n+mentiso so'no Poul kako s+monyo imentisofoho.

11 Olo hungkuno loso s+mo'mo nom'nehumo ulahon+ngko kako
mt+'mokohoho. I olopo nje aho'nji mt+'mokalokweno. Sekwo uhwon+mno.
Ifalifaliyo loso m+kun+mposo mt+'mokalokweno.
12 A'amu fehohnjo hungkuno loset+hwalokwofoso hof+ko sekwoe a'apaho
s+hu sekolofo'ne umo'nalofoho. Hwap+ngoso ole. Hof+ko a'amu a'apaho
s+hu kolofoso yahino somo in+ngkawo'n+ngkohofo sofe s+meho wop+ngo
umo'nyo'nefoho. I oso a'amu hungkuno loset+hwalokwofoso hof+ko
Jisas nakwoe wonyo'ne pe'n+mentiso so'no s+meho hi'ntnnono ufijo'manji
An+tuye a'amu ne imo'n+fitnnefoho. A'amu huhwo sohwa oso'nohino
loset+hwant+fijontentesi a'amu hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo hu-
malofoso hof+ko a'amu noloset+hwalokwofo somo tango uy+kutnnesohilo.
Oso'no a'apaho s+hu sekolofo'ne umo'nalofoho.
13 A'amu a'apaho s+hu kolo'nyo'ne hungkuno loset+hwalokwofo sohwa
hof+ko hon+ngkano hungkuno hopi'nonohinomo min+ngkayo'njo yalok-
wofo. O'o, sekwoe a'apaho s+hu kolofo'ne loset+hwayo hwap+ngoso ole.
Hof+ko a'amu Juta somo nakwoe inomokomoyo pi'n+ngo engo somo uh-
won+mno ulahon+ngkofi a'amu Jutaso hof+koe yofe ho'nomalokwofo.
14 Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o,
olo'nohino woho'noma'mo. Jisas K+lais kako nje wonyomne'no iyo hwo-
jiyaf+ku'nnyo sopo poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo.
Hwap+ngoso Jisas ngkine'no poyo pe'n+mentiso so'no yo'mayo hwaho-
ponjoso ngkimo yokumpohn'nyo mon+mokosyohumanehoho. O'o, Jisas
hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho. Oso'no
hwahoponjo yo'mayoso n+hu'nahone ngkilaho lalokweno. Oso hiso'no
a'amu yo'mayo hwahoponjo somo in+ngkowalokwofoso hof+ko ngkine'no
nakwolaho ntant+kwofo.
15 A'apaho s+hu kolo'nyo yahinoso ne anefoho. A'apaho s+hu
makolofo'njo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, An+tu nakumo a'amu
songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho.
16 A'amu hopi'nono huno ose uyahon+ngki in+ngkawo'n+ngkohofoso
hof+ko An+tuye a'amu nefoho. Osomne'no An+tu kako hitoho ulof+hwoso'no
s+meho pompenjiyo uyono.
17 Yo'mayo semt+'mokiyohe so'no sekwo nom'ne tango ntap+kutoho. O'o,
ngko Jisas+ye syoho ulohofiyo sohwo'n+mo a'amu tohino engo ntapont+feso
nje a'apaho ime'nohinofoho.
18 Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais kako wosemokosy-
ohumano. Yo'mayo wop+ngo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko
Poul+'ni semt+'mokiyohefoho. Osohopeho.

Efesos
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesosɨnjo somne'nohini mtɨ'mokumentiso'maho. O'o, a'amu hopi'nono hwaho Esiya soponji a'amu Efesos so'nji uhwonɨfitnne'ento mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapɨngoso olenoho. Nakwo Kɨlaisɨ'nji humalohwone so'nɨmo Anɨtu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopɨngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Jisas Kɨlaisɨnta'ni Anɨtu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 honɨngkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopone'no mtɨ'mokuyahotɨmentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mtɨ'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Kɨlaisɨnta'ni a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso sɨmeho afa'njo wohumantɨfeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨ'ni Kɨlais Jisasɨye hungkuno a'amumo uyohojɨku'mofo (*apousel*) syoho so'ne Anɨtu nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Sekwo Anɨtuye a'amu soku ango Efesos nohumantɨfi Kɨlais Jisasɨmo inɨngkawowo'nɨngkohofo sokune'no olo iyoswo loso mtɨ'mokalokweno.
2 Nanɨngkwoho Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Kɨlais yo'mayo wopɨngo naloho'mentisoso olenoho.

3 Nakwo Kɨlaisɨ'nji humalohwone hn'nyumo Anɨtu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopɨngo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefo'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu osohumo isamoyoka ulano.
4 Hohonta Anɨtu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamtɨ'mokiyo sohonta nakwo Kɨlaisɨ'nji humayo'ne Anɨtu kako nakumo nto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe sɨmeho kiho'maso'nji humehwasi nakwo kakoe sɨmano sopo wolohofantantonoho nje sɨmano sopo wolohofantɨfeho. Ose syafɨhu'mentisofoho.
5 Sɨmo'mo Anɨtu kako nakune'no hitoho mɨkunɨmposo ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas Kɨlais nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwatɨmne'ento syafɨhu'mentisofoho. Anɨtu kakoe huno homo somo mɨkwesyafɨsiyofoho. O'o, kako oso hiso'no uyɨmonnoho lonto sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkahonɨngki nejapmmentisofoho.
6 Nakwo honɨngkano wonyomo nohumentanɨngkuhwoni Anɨtu kako wopɨngo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmmentisofoho. Oso'no nakwo Anɨtumo isamoyoka ulɨhwasi kakoe

yofe woho'nomano. Hwapɨngoso nakwo Jisasɨ'nji humalohwone so'no Anɨtu kako nje mehomi kuyoho nalɨmentisofoho.
7 Kɨlais nakumne'no kakoe honɨyo usɨhumanto poyo pe'nɨmentiso so'no nakumo honɨngkano wonyo mta'ni isɨhutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honɨyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wopɨngo hiso Anɨtu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoangkafofoho.
8 Anɨtu huno wopɨngo hwapɨngo'njo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahonɨngki kakoe yo'mayo wopɨngoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anɨtu kako huno uyohoho. Hofɨkimo ufo'mayo'nefoho.
9 Anɨtu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwatɨmne'ento lɨmentisoso kako ose yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahumentisofoho.
10 Oso Anɨtuye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sɨkuno Anɨtu kako hwosopeehumentiso sohwi i'mofapɨhwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mtɨ'mokumentisoso mɨhu'mokoso sohonta Kɨlais kako yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.
11 Yo'mayo Anɨtu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anɨtu kako nakwo a'amu Juta hn'nɨmo nje mehomi ne imo'nɨfitnne'ento kako Kɨlaisɨye temtitofomo nehumatɨ'mentɨhn'nwoho. Anɨtu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafɨhu'mentisoso ne imo'nɨmentisofoho.
12 Nakwo sɨmeho Kɨlaisɨmo uyɨmentɨhwone sɨmo'mjo hn'nwi nakwo yo'mayo wopɨngo nalohofone so'no hontohumehwasi Anɨtuye yofe engoso woho'nomano.
13-14 Sekwo temtitofo kengo mta'ango soku, Anɨtu sehwosopo'mentiso so'no sekwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo ne'njoso upa'nontɨfi Kɨlais sekumne'no asomo setɨmayo'ne sohumo sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. Oso'no sekwo Anɨtuye a'amu ne imo'nɨmentohofo so'no kakoe Towahuno Wopɨngoso yofe sehwoe'ne sejapmmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohumne'no hohonta Anɨtu nalɨmento, Nje a'amu ne somo nje Towahuno sohwo uyɨmonne'no yohono. Ose nalɨmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo'nji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nɨmalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anɨtuye a'amu neso mapitnne'ento lɨmentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwapɨngoso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nakwoe sɨmeho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntnne'no huno nayohi, Anɨtu nakwoe wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netɨmayo so'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo naloho'mentiso so'no nakwo nakwoe Anɨtu wopɨngo sohwoe yofe woho'nomano.

Anɨtu kako a'amu Efesos somne'no huno wopɨngo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulɨmentisofoho.

15 Ngko ole upa'nɨmale, sekwo Hwe Engo Jisas sohumo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi Anɨtuye a'amu nom'ne somo sɨmeho uyalokwofo.
16 Ose upa'nonji sɨkuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anɨtumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkohono. Sɨkuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafɨsyonji Anɨtu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulɨwo'nɨngkohono.
17 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu yo'mayo wopɨngo hwapɨngo sohwo osohumo ole ulɨwo'nɨngkohono, Anɨtu kɨko jɨje Towahuno wopɨngo sohwo a'amu ango Efesos humayo somo

uyahonɨngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopɨngo uyɨhwosi
Anɨtumne'no a'amu somo utɨhwahonɨngkuhwosi hofɨko kikine'no huno
nehopi uyono. Ose ulɨwo'nɨngkohono.
18 Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no ulɨwo'nɨngkohono. Anɨtu
kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesyɨhwosi yo'mayo so'no se-
hwosopo'mentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesyɨhwoso'no yo'mayo
wonyoangkafoso mapitnne'ento lɨmentiso so'no sekwo sɨmeho wopɨngo'nji
wohontohumantɨfeho.
19-20 Jisas Kɨlais kako poyo pe'nɨmentiso sohonta Anɨtu kakoe
yokumpohn'nyo mɨkunɨmposo so'nji Kɨlaisɨmo ulɨkafonto ahwomo
somo kakoe aho angahohnta'ni mɨhumajɨ'mentisofoho. Osopo
Kɨlais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anɨtumo
sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkɨhwone hn'nɨmo oso yokumpohn'nyo
mɨkunɨmposo Kɨlaisɨmo ulɨka'mentiso hiso nefo'mayo'ne syoho yalofoho.
Oso'no sekwo huno waseyono.
21 Kɨlais kako Anɨtuye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako
ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo
sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnnonji a'amu yofe
engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nɨmo Kɨlais kako
hwofilo'nnyo hweho. Olohonta'nohinɨ'maho. O'o tɨfi no'mjo hi'nji Hwe
Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumantɨ'mtonoho.
22 Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kɨlaisɨmo enjwa'mo ho'nasyonto
Anɨtu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumatɨ'mentisofoho.
23 A'amu Kɨlaisɨmne'no huno nayɨwo'nɨngkiso so'nwi Kɨlaisɨye
a'apaho'nwoho. Kɨlais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho.
Oseso nakwo Kɨlaisɨye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kɨlais kako
hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentanɨngkuhwoni Kɨlais yo'mayo wopɨngo naloho'mentiso so'no Anɨtu nakumo songo nelɨkofalofoho.

1 Hohonta sekwo temtitofo kengo kengo soku honɨngkano
wonyomo nohumantɨfi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso
mupa'nɨwo'nɨngkiyohofo hopa sekwo Anɨtuye hungkunomo haloho
maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anɨtu tohino engo womapɨfe
lɨmentisofoho.
2 Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo
inɨngkawentɨfi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso
hwoe hungkunomo haloho po'motofofoho. Seten huhwo sohwo kako
a'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo somo kako
yokumpohn'nyo umokosyohumaho.
3 Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtitofo kengo kengo
pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Setenɨye temtitofo'nwoho. Nohumentani
yo'mayo yahino wonyo nakwoe sɨmeho umo nelahonɨngki imotohwone-
foho. Nakwoe hunomnohini inɨngkamotohwonefoho. Nakwo ose humen-
tanɨngkuhwoni Anɨtu nakwoe honɨngkano wonyo somne'no sɨmeho tohino
umnɨngkahonɨngki Anɨtu kako a'amu hn'nɨmo tango engo uyɨmne'ento
lɨmentisofoho.
4-5 Nakwo honɨngkano wonyomo poyo pa'nyo nohumentanɨngkuhwoni
Anɨtu hitoho mɨkunɨmposo ulofahonɨngki Kɨlais yo'mayo wopɨngoso
naloho'mentisoso Anɨtu kako nakumo Kɨlaisɨ'nji songo nelɨka'mentisofoho.

Anɨtu kakoe mehomi so'nne'no umo'nɨngkahonɨngki kako asomo netɨma'mentisofoho.
6 Nakwo Kɨlais Jisasɨmo humalohwone so'no Anɨtu kako Kɨlaisɨ'nji
nakwo'njimo songo nelɨkafonto kakoe yofe engo nejopahonɨngki ahwom-
omo Kɨlaisɨ'nji humalohwono.
7 Ose naloho'mentisoso kako hitoho mɨkunɨmposo nejapeso kako en-
golopohamo a'amu tɨfi imo'none so'nji ne'no netɨhwawo'nɨngkisofoho.
Anɨtu kakoe huno mta'ni wopɨngo uloho'mo lonto wopɨngo nalo-
hofɨwo'nɨngkisofoho. Kɨlais nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso
so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwon-
alokwofo.
8 Anɨtu kako wopɨngo uloho'mo lɨmentiso so'no nakwo kakimo sɨmeho
hi'ntnnono uyɨmentɨhwone sohonta Anɨtu kakoe mehomi ne namoku-
mentisofoho. Oso hitoho ulofo yahino uyalokuhwone hwapɨngoso
nakwo'maho. O'o, Anɨtu huhwo kako hwapɨngo hweho. Kako siki
nejapmmentisofoho.
9 Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho.
I nakwo hilo so'no hwapɨngo'maho.
10 Anɨtu kako nakumo namtɨ'mokumentiso sohwo nakwoe hwapɨngo
hweho. Nakwo yahino wopɨngomo inɨngkayo'ne Anɨtu kako Kɨlais nejapm-
mentiso so'no Kɨlais Jisas nakumne'no yo'mayo wopɨngo nalohofoso nakwo
a'amu songo namokumentisofoho. Anɨtu oso yahino wopɨngo somo hofɨko
inɨngkafitnne'ento nakumne'no nto'no esyohumamentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtitofo kengo kengo so'nji Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne Jisas kako temtitofo anga'nohino umokumentisofoho.

11 Ngko sekwoe hunomo huno wasefohoto'monne'no yohono. Hohonta
sekwo Anɨtumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sɨhu
kolo'nnyo sohwa hofɨko sekumne'no ole lɨwo'nɨngkohofi, Sekwo temtitofo
kengo mta'ango soku a'apaho sɨhu makolo'nyo so'no sekwo Anɨtumne'no
huno maseyokuyoho, selɨwo'nɨngkohofofoho.
12 Oso hohosohonta sekwo Kɨlaisɨmne'no i'waho yontɨfi Anɨtuye mehomi
mmo'nyo kuyoho. Sɨmo'mo Anɨtu a'amu Juta somo uhwosopo'mentisoso
kakoe hungkuno wopɨngo kako'nji makotɨku'nyo'neso sekumo mosejapm-
mentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtitofo kengo'mta'ango soku yoloho'mo
humamotofokuyoho. Sekwo olo hwaho lopo nohumantɨfi tɨfi no'mo
yo'mayo wonyoangkafo imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho.
Sekwo Anɨtu sohumne'no huno mosyafɨsiyo'njo imotofokuyoho.
13 Sekwo Anɨtune'no kengopo nohumentanɨngkofi Kɨlais Jisas kako
poyo pe'nonto sekumne'no kakoe honɨyo usɨhuma'mentiso so'no kako
impo'nosetɨma'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'nɨmentohofo
kuyoho.
14 Sɨmo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo
sɨkunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho.
Mangohwa imo'nɨmentɨhwoneso nakwoe honɨngkanomo tojo hopa
pɨjwahinɨmentɨhwonefoho. I Kɨlais nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no
tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo
sɨmeho pompenjiyo'nji nohumentanɨngkuhwoni temtitofo anga'nohino
namokumentisofoho. Oso sɨmeho pompenjiyo hwapɨngoso Kɨlaisɨyoho.
15 Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso so'no a'amu Jutafe
honɨngkano hungkuno hopi'nonohinoso a'apaho sɨhu kolo'nyo yahi-
noso a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasiyoso yo'mayoso ne

ane imo'nɨmentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe honɨngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo sokunonji nakwo hn'nɨmo Jisas kako'nji nakumo mon-akojɨjwonto temtitofo anga'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo sɨmeho afa inɨmentɨhwone'nwoho.
16 Kɨlais kako iyo hwojiyafɨku'nnyo somo poyo pe'nɨmentiso sohonta nakwoe sɨmeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kɨlais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo hn'nɨmo temtitofo anga'nohino namokonto nakwo Anɨtu'nji sɨmeho afa inɨmentɨhwonefoho.
17 Kɨlais kako noponto a'amu Juta Anɨtu'nji mofonepo humamotofo so'nji sekwo temtitofo kengo kengo'mo Anɨtune'no humamotofo soku nonjimo olo hungkuno wopɨngo loso nalɨmento, Sekwo sɨmeho afa'njo hmmo'nɨmno.
18 Ose nalɨmentiso so'no Kɨlais kako nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo a'amu temtitofo kengo sɨkunontnne'no yo'mayo wopɨngo naloho'mentiso so'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo anga'nohino sohwo kako honɨngkano namohmmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi Anɨtumo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu Anɨtumo inɨngkawo'nɨngkuhwone so'nwi nakwo ango ne'nwoho.
19 Oseso sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku olohonta sekwo yoloho'mo mohumu ilofo. O'o, sekwo Anɨtuye a'amu ne so'nji ufohi'nontɨfi Anɨtu'nji sekwo'montohwasi humalofo.
20 Sekwo soku Anɨtu ango molalokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo Anɨtuye hungkuno uyohojɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwona'nnonji a'amu Anɨtuye hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwona'nnonji kako nakumo hwosoku hwosaho pa'nyo nawonjɨmentiso hwona'nyoho. Kɨlais Jisas sohwo kako engkwosaho ne pa'nyo hweho. Sekwo soku ango yokino kuyoho.
21 Ango yokino hopi'nonohino soku Kɨlais engkwosaho ne sohwo'nji ufohi'nɨmentohofofoho. Olo ango hiloso Anɨtu kako hwapɨngo hweho. Ango hiloso Anɨtu nomolɨhwosi engo imokuhwosi kako oso ango wonyo ane wopɨngo'nohino sopo wohumamontonoho.
22 Sekwo sokunonji nom'ne a'amu Anɨtumo inɨngkawo'nɨngkuhwone hn'nnonji nakwo Kɨlaisɨmo ufohi'nontani Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nakwoe sɨmeho mo'mo humawo'nɨngkiso so'no nakwo Anɨtuye ango ne nto imo'nɨmalohwono.

3

Poul kako Anɨtuye hungkuno wopɨngoso a'amu temtitofo kengo somo lutɨhwawo'nɨngkiso hweho.
1 Ngko Poulɨ'ni Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwo'ni ngko sekumne'no impo'angomo humaleno. Hwapɨngoso ngko a'amu temtitofo kengo sokumo Anɨtuye hungkuno wopɨngo losetɨhwawo'nɨngkohe so'no a'amu Jutaso ngkimo impo'angomo intofanɨhumentohofofoho.
2 Sekwo olo so'no nto upa'nɨmentohofo so'no ngko huno syafɨsyohono. Anɨtu sekumne'no hitoho ulofahonɨngki kako yo'mayo wopɨngo waseloho'mto yonto sekumo losetɨhwayo'ne syoho loso ntapmmentisofoho.
3 Anɨtuye hungkuno wopɨngoso hiyaso'mo wo'mojoso ntɨhwahonɨngki ngko hungkuno losomo huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semtɨ'mokiyohefoho.

4 Olo iyoswo losomo atofo lɨfijoso sekwo huno ole waseyono. Kɨlaisɨye
hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwanɨhumentisofoho.
5 Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso Anɨtu kako a'amu somo
mutɨhwammojofoho. I olohonta Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako nakwo
a'amu Anɨtuye hungkuno uyohojɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hn-
nonji a'amu Anɨtu kakoe hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwanjimo ujo
ehontojwahumentisofoho.
6 Hungkuno wopɨngo hiyaso'mo wo'mojo hiloso olenoho. Sekwo Jisas
Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo somo upa'nɨmentohofo so'no sekwo a'amu
temtitofo kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo
temtitofo afa imo'nontani a'apaho afa pa'nyo humalohwono. Yo'mayo
wopɨngo Kɨlais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no Anɨtu yo'mayo
nakumne'no hwosopeehumentisoso womantanoho.

7 Anɨtu kako ngkimo kakoe hungkuno wopɨngoso uyohojɨku'mofo'ne
nɨhwosopo'mentiso so'no ngko oso hungkuno wopɨngo sohwoe syoho ulo-
hofiyo hwo'nyoho. Anɨtu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho
ulofahonɨngki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nɨsosofito'mentisofoho.
8 Anɨtuye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko
Anɨtuye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'nɨmo Anɨtu kako wopɨngo
ntohofonto nje wonyoso wae yanɨmo'mentisofoho. I Anɨtu olo syoho
a'amu temtitofo kengo somo kakoe hungkuno wopɨngo lutɨhwayo so'no
nɨhwosopo'mentisofoho. Anɨtuye hungkuno wopɨngo loso olenoho.
Yo'mayo yahino wopɨngoso Kɨlaisɨmo weho. U a'amu sikinjo so-
hwo kako yo'mayoso matɨpɨhwononehoho. O'o, a'amu Kɨlaisɨmo
inɨngkawo'nɨngkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kɨlaisɨmo
wotɨpema'mtonoho.
9 Sɨmo'mo Anɨtu yo'mayo mtɨ'mokumentiso sohwo kako yo'mayo
so'no imne'ento huno syafɨsyonto Jutafe temtitofo so'nji temtitofo kengo
kengo so'nji afa imo'nɨfitnne'ento hiyaso'mo ho'nahumentisofoho. Oso
hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino
somo huno ehohosɨsiyo'ne Anɨtu olo syoho loso ntapmmentisofoho.
10 Hwapɨngoso Anɨtu kako a'amu ahwomomjo somo mokosyohumayo
sohwanji ahwomomjo a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno
wopɨngo hiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nefoho. Neso
olenoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofo kengo so'nji Anɨtu kako
mekilo'mokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahonɨngki hofɨko kakine'no
uhu'mokuwo'nɨngkohofofoho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa
uhwonontɨfi hofɨko Anɨtuye huno wopɨngo so'no huno uyohoho.
11 Hohonta a'amu ahwomo'nji hwaho'nji mamtɨ'mokiyo sohonta Anɨtu
ose imne'ento huno syafɨsyonto nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo nejapm-
mentiso so'no ne imo'nɨmentisofoho.
12 Nakwo Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone so'no
nakwo Kɨlaisɨ'nji ufohi'nontani nakwo Anɨtumo u'mayo so'no iyoho
monenalofiyoho. Hwapɨngoso Kɨlais sohwo kako Anɨtumo u'mayo'ne
honɨngkano hweho.
13 Oso'no ngko hungkuno we'e waselɨmo. Ngko Anɨtuye hungkuno
a'amu temtitofo kengo sokumo selɨwo'nɨngkohe so'no tohino malokwe
loso'no sekwo sɨmeho wonyo semo'nɨngkuhwoloho. O'o, sekumo
sefo'mayo'nefoho. Oso'no sekwo sɨmeho wopɨngo'nji fohumantokuno.

Kɨlais kako hitoho mɨkunɨmposo sejopalofoho.

14 Nto selohe so'no ngko yo'mayo An+tu kako yoneso'no huno syaf+syonji
ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno.
15 A'amu nope'nont+fi ahwomomo nto s+mentohofo so'nji nakwo hwa-
hoponjo temtitofo hopi'nonohino hn'nnonji nakwo An+tu kako kakoe yofe
neso nan+ngkwohweho. Oso'no kako menal+mentisofoho.
16 Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwap+ngo sohune'no jomo ulalok-
weno. Kako kakoe Towahuno Wop+ngo sohwo sekwoe s+mehomo
sehulo'of+hwaso'no sekwo kakoe yokumpohn'nyo wonyoangkafo so'nji
yokumpohn'nyo wolohofant+feho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalok-
weno.
17 Sekwo s+meho An+tumo uy+wo'n+ngkohofo so'no K+lais kako sek-
woe s+meho mo'mo humaho. Oso'no kakine'no f+syaf+sy+wo'n+ngkuno.
Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilofonto yokumpoh'nnyo kemokosyohu-
mawo'n+ngkiso pa'nyoso An+tu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo
so'no sekwo huno syaf+sy+kuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.
18 Sekwo ose ifijo'manji sekwo An+tuye mehomi hopi'nonohino soku
K+lais kako s+meho nejape so'no huno waseyono. K+lais+ye hitoho ne-
japeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyofoho.
N+hu'no yokintahoponoho.
19 K+lais+ye m+kun+mposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoy-
ohoho. O'o nakwoe hunoso t+fofoho. I oso'no sekwo K+lais yokumpohn'nyo
sejape so'no huno nto'no seyo'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso An+tu
kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wop+ngo'nohini
wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.
20 An+tuye yokumpohn'nyo engo nakwoe s+meho mo'mo syoho neloho-
falofoho. Oso'no nakwo nakwoe huno t+fo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo
jomo ujo so'ne kakoe yokumpohn'nyo hiso engo namokiyo hweho.
21 Oso'no nakwo An+tuye mehomi hn'nwi yo'mayo wop+ngo
K+lais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no
uhu'mokuwo'n+ngkuhwone hn'nwi An+tuye yofe'nji K+lais Jisas+ye yofe'nji
nakwo engolopohamo ne'no woho'nomewo'n+ngkuhwano.

4

Nakwo An+tumo in+ngkawo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo K+lais+ye a'apaho'nwoho.

1 Ngko An+tuye syoho iwo'n+ngkohe so'no impo'angomo humale so-
hwo'ni sekumo jomo yokumpohn'nyo selalokweno. An+tu kakoe mehomi
hn'n+mne'no wonyoangkafo humayo so'no joho nal+mentiso so'no kakoe
yahino wonyoangkafo somo nto'no un+ngkohwano.
2 A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo pahumno. A'amu somo
fo'ma fo'ma ulohof+kuji hungkuno hofiyo hofohofahn'no ul+mno. A'amuso
hof+ko wonyo sekumo selohof+kujo'no sekwo oso wonyo hiso aku ulo-
hof+kutoho. O'o, wop+ngo'nohini ulohopmno. S+meho fin+mno.
3 An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo kako s+meho afa inyo yahino
nejapmmentiso so'no nakwo mtitofo anga'nohino pa'nyo impe hopa nto
monakilo'mokumaho. Oseso oso s+meho afa inyo yahino ne'no mjim+kuno.
4 Nakwo An+tumo s+meho uy+wo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo hin-
joho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho. An+tuye Towahunoso anga'nohino
hweho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo An+tu'nji wonyoangkafopo
humayo so'no An+tu nakumo joho lonet+ma'mentiso so'no nakwo oso
hiso'no afa'nohini hontohumalohwono.

5 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo angaˈnohino hweho. Nakwoe sɨmeho hiˈntnnohino uyo yahinoso Anɨtu uhwononteso angaˈnohino weho. Mijo kiyomayoso Anɨtu uhwononteso hwapɨngo neso kengaˈnohinofoho.
6 Nakwoe Mpohwo angaˈnohino sohwo Anɨtuyoho. Nakwo hopiˈnonohino hnˈnwi kakimo enjwaˈmo humentanɨngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwoˈnjo ajwopo nohumanto yoˈmayo neˈmanteso kako wopɨngo namokuwoˈnɨngkiso hweho. Kako nakwoe sɨmehomo humaho.
7 Nakwo angaˈno angaˈnohino hnˈnɨmo Kɨlais kako kakoe syoho kengo kengo nejaponte soˈno kako yokumpohnˈnyo hwapɨngo sohwo oso syoho hiso iyoˈneso yokumpohnˈnyo nejapmmentisofoho.
8 Olo hilo soˈno Anɨtuye hungkuno ole nalɨmento,
Kɨlais kako songo lɨkafonto ahwomomo apaˈno sɨmentiso sohonta kako kakoe aˈamu piˈnɨngoso Seten kako impe intofahumentiso somo isɨhutofomotasɨmentisofoho.
Osohonta kako aˈamu somo yoˈmayo syoho kengo kengo iyosoˈno yokumpohnˈnyo uyɨmentisofoho.
Ose nalɨmentisofoho.
9 Oso hungkuno soˈno huno wosyofɨsyano. Kako ahwomomo apaˈno sɨmentiso soˈno neso pehoto. Olenoho. Sɨmoˈmo kako ahwomo mtaˈni noponto hwaho ne lopo pmmentisoso kako hwahomoˈmo aˈamu poyo peˈnyofe angomo umentisofoho.
10 Olo hwe lohwo kako sɨmoˈmo hwahomoˈmo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotɨmo sɨmentisofoho. Sɨmentiso soˈno kako yoˈmayo hopiˈnonohino ahwomomjo soˈnji hwahoponjo soˈnji hwaho aeˈmjo yoˈmayo hopiˈnono Kɨlaisɨmo weho.
11 Anɨtuye syoho kengo kengo iyo soˈne Kɨlais kako aˈamu angaˈno angaˈnohinomo yokumpohnˈnyo uyalofoho. Oso yokumpohnˈnyoso olenoho. Aˈamu fisomo kakoe hungkuno uyohojɨkuˈmofoˈne (*apousel*) syoho uyalofoho. Nomˈni somo Anɨtu hungkuno joˈne syoho uyalofoho. Nomˈni somo aˈamu Anɨtuye honɨngkanomo tɨpemayoˈne aˈamu somo ufoˈmayoˈne syoho uyalofoho. Nomˈni somo Anɨtuye aˈamu ne somo mokosyohumayo soˈne kakoe hungkuno lutɨhwayoˈne syoho uyalofoho.
12 Oso yokumpohnˈnyo nejopalokunjoso Anɨtuye aˈamu neso hofɨko kakoe syoho hofiyo ulohofiyoˈne ntoˈno esyohumaho. Osoˈno nakwo Kɨlaisɨye aˈapaho ne hnˈnwi nakwo yokumpohnˈnyo angaˈno angaˈno sosofitoˈnɨngkuhwasi ufoˈmoˈnano.
13 Kɨlais kakoe yokumpohnˈnyoso neˈno nejapɨwoˈnɨngkiso soˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo sɨmeho afa unantanoho. U nakwo Anɨtuye hwomumneˈno huno afaˈnohini wonayɨmtonoho. Oso hohosohonta nakwoe sɨmeho moˈmo Anɨtuye hungkunoˈnji Anɨtuye hunoˈnji nakwoe hunomo engo enaofɨhwosoˈno nakwo Kɨlais paˈnyo sokafo umoˈnantanoho.
14 Osohonta nakwo mehomi paˈnyo mohumanehwono. Aˈamu mehomi paˈnyoso hintalinyo ifofo mokomoiso hopa mokomoyalofoho. Hofɨkoe huno somo ehiloˈmemokomoyalofoho. Aˈamu afofo hungkunoˈnji hwasyo hungkunoˈnji selalokwofoso hofɨko oso ifofo hopa sekumo umpoˈnosetɨmantɨfeˈno yalokwofo. Osomo sekwo tɨfi inɨngkakutoho.
15 Oˈo, nakwo Anɨtuye hungkuno ne somo neˈno inɨngkohwasi aˈamu hopiˈnonohino soˈnji sɨmeho inɨngkuhwasi Kɨlais nakwoe mnokino engoˈnjo sohwoe yahino wopɨngoso nakwoe sɨmeho moˈmo engo we-naoˈmontonoho.

16 Kɨlais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sɨfe
aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohumo
huno uyahonɨngki a'apahoso syoho ito'no iwo'nɨngkisofoho. I aho so-
hwo kako syoho nto'no miyo'manji ajo'miyo sohwa hofɨko syoho nto'no
mifitnnehofo. Oso'no Kɨlais kako syoho kengo kengo nejapmmenti-
soso nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo
ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi sɨmeho afa inɨngkuhwasi Kɨlaisɨye a'apaho
hn'nwi engo imo'nɨngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anɨtuye a'amu neso hofɨko yahino songo malokwofo.

17 Olo hungkuno loso ngko Anɨtumne'no yokumpohn'nyo
waselɨmonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anɨtuye hungkunomo
hwotoho fewo'nɨngkohofo oso pa'nyoso sekwo imo'nɨngkutoho. Hofɨkoe
hunoso siki wo'nnyofoho.
18 Hofɨkoe huno pɨku'nnyo so'no sɨkwo'mjoho pa'nyofoho. Hofɨko
yokumpohn'nyo imo'nontɨfi huno'masoso hofɨko Anɨtu kakoe songo hu-
mayoso momalokuyohofo.
19 Hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no hofɨko wonɨmango munyofoho.
O'o, hofɨko honɨngkano wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo
yahino wonyo somne'no sɨmeho fefoyo uyalofoho.
20 Oso yahino hiso Kɨlais losetɨhwamentisotaho. Nɨhu'no awonoho.
21 Kɨlaisɨye yahino wopɨngo so'no sekwo nupa'nontɨfi oso yahino
homo somo tɨfi inɨngkowahonɨngkofi a'amu Jisasɨye hungkuno neso nto
losetɨhwamentohofofoho.
22 Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nɨhu'nahone
foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe sɨmeho umo lɨmojoso olenoho.
Sekwoe hunomnohini inɨngkawentɨfi yo'mayo hi semo'nyoso honɨngkano
hwasyomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semoku-
mojofoho. Oso yahino wonyoso nɨhu'nahone foho'naopmno.
23 Sekwoe hunoso sekwoe sɨmehoso nɨhu'no songo umo'nono.
24 Sekwo a'amu soku songo hmmo'nɨmno. Oso a'amu songo soku
Anɨtu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo
honɨngkano nɨhu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.
25 Oseso sekwo hwasyo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolɨkutoho.
Sekwo hungkuno nehopi'nohino fihnnɨmno. Sekwo huno ole seyohi,
Nakwo Kɨlaisɨye a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohino fi-
hnnɨmno.
26 Sekwo sekwoe sɨmeho wonyo semo'nɨngkuhwoso'no huno nto'no
fɨsyafɨhupmno. Sekwo honɨngkano wonyo ifitnnoho. Sekwo sekwoe
sɨmeho tohino nowentanɨngkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho.
27 A'amu sɨmeho wonyo umo'nɨwo'nɨngkiso osohumo Seten ehuhn-
naofɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no sekwo Setenɨmne'no hoku'yo nohwosom-
putɨmafɨkutoho.
28 A'amu yo'mayoso hufo iwo'nɨngkiso sohwo kako apa'no hufo ih-
woloho. O'o, kako syoho wopɨngo'nohini wotɨpemano. Oso syohoso kako
kakoe aho'nji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu
umofonyo iyo somo ufo'mano.
29 Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nolɨkutoho. O'o, hungkuno
wopɨngo'nohini nom'ne a'amu somo usosofitofo'ne filɨmno. A'amu nom'ne
somo ufo'mayo'ne hungkuno wopɨngo'nohini filɨmno.
30 Sekwoe humayo yahino so'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sɨmeho
tango ifisyɨmofɨkutoho. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngo yofe nahwofo'ne

nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sɨkuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni nɨhu'nahone isɨhutofonemaso sohonta nakwo Anɨtu'nji wopɨngo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no Anɨtuye Towahuno sohumo sɨmeho tango ukutoho.
31 Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Sɨmeho wonyo, yoka, sɨmeho tohino, mango engo, sitofo, oso yahino wonyoso ikutoho.
32 Sekwo a'amu somo sɨmeho uyɨkuji yahino wopɨngo'nohini ulohopmno. Kɨlais sekumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no Anɨtu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hofɨko wonyo selohopijo somo hohujo'mo moho'naofɨkuji wonyo hiso wae hmmopmno.

5

Nakwo pomponahopo wohumano.

1 Anɨtuye mehomi soku Anɨtu hitoho engo sejapɨwo'nɨngkiso so'no sekwo kakoe yahino somo tɨfi finɨngkamno. Kako pa'nyo hmmo'nɨmno.
2 Kɨlais kako nakumo hitoho engo nejapmmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wopɨngoso ihn'nao'mentisofoho. Anɨtu oso homo somo uhwononto akino wopɨngo wa'mentiso hopaso kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho. Oso yahino wopɨngo somo finɨngkamno.
3 Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo Anɨtuye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fiso hofɨko sekwo'njopo humafɨkuji oso yahino wonyoso motɨpemapitnnehofo.
4 Sekwo wonyo hungkuno nolɨkutoho. Hwasyo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nolɨkutoho. O'o, oso yahinoso Anɨtuye mehomimne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso Anɨtuye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho.
5 Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo sohwa, a'mohufo iwo'nɨngkohofoso, hungkuno wonyo lɨwo'nɨngkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini syafɨsyonto woma'mo lɨwo'nɨngkisoso, oso a'amu hiso hofɨko Anɨtu'nji Kɨlaisɨ'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumasiyo sopo m'mopitnnefoho. O'o, nɨhu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso sohwo kako ho'yango hiso kakoe Anɨtu pa'nyo imokinonto ho'yango somne hwomtame ulohofɨwo'nɨngkisofoho.
6 Sekwo huno nto'no fɨsyafɨhupmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowantɨfe'no yalokwofoso hofɨkoe siki hungkuno somo tɨfi inɨngkakutoho. A'amu oso yahino wonyo yontɨfi Anɨtuye hungkuno somo hwotoho fewo'nɨngkohofo somne'no Anɨtu kako sɨmeho tohino umnonefoho.
7 Oso'no sekwo hofɨko'nji ejoku'nohumafɨkutoho.
8 Sekwo soku, hohonta sɨkwo'mjoho'mo humamotofokuyoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumajɨ'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humafɨkuji hano ito'no femoyɨmno.
9 Anɨtuye pomponaho loso yahino wopɨngo'nji honɨngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino so'nji utɨhwa'nyopo ujo ejokwojasyɨwo'nɨngkisofoho. Oseso sekwo oso yahino wopɨngoso ne'no fikuno.
10 Sekwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne honɨngkano tɨpemafɨkuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno.
11 A'amu sɨkwo'mjoho'mo nohumantɨfi hohontajo yahino wonyoso iwo'nɨngkohofo so'nji sekwo ejoku'nohumafɨkutoho. O'o, sekwo i'waho

nto'no fiyɨmno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe honɨngkano wonyo somne'no hungkuno ulɨkuji honɨngkano wopɨngo utɨhwamno.
12 Yo'mayo yahino wonyoso hofɨko hiyaso'mo iwo'nɨngkohofo so'no ngko sejo so'no wonɨmango nnɨngkahonɨngki ifalifaliyo mamtɨ'mokoho yohono.
13 Anɨtuye pomponahoso a'amu yo'mayo hiyaso'mo yɨwo'nɨngkohofo somo utɨhwa'nyopo ujo ehontojwasyɨwo'nɨngkisofoho. A'amu fiso hofɨkoe yahino wonyo hwapɨngo neso uhwonɨngkuji yahino wonyo somo woho'nofano lɨkuji Anɨtumo nɨhu'nahone uyantɨfitɨkeno. Oso'no uhwonantanoho.
14 Oso a'amu homo somne'no ta lɨmotofoso ole nalohi,
Kɨko saho wotnno sohwosi, kɨko honɨngkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'nɨngkohofo pa'nyo humawo'nɨngkino, filɨkaho.
Kɨlais kakoe pomponaho jɨje sɨmehomo wolakisyono.
15 Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fɨsyafɨhupmno. A'amu Anɨtumne'no huno mosyafɨsiyo'njo humawo'nɨngkohofo hopa nohumafɨkutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'nɨngkohofo hopaso fosyohumamno.
16 Olohonta yahino wonyo pi'nɨngo engo wo'nnyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumulofo. O'o, yo'mayo iwo'nɨngkohofoso Anɨtumne'no fiyɨmno.
17 Sekwo Anɨtumne'no huno mosyafɨsiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso ikutoho. O'o, ilofɨkutoho. Sekwo soku sɨmo'mo Anɨtuye hunoso tɨpemafɨkuji tɨfi yo'mayoso ito'no fiyɨmno.
18 Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nɨngkuji nonilohofɨkutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no sekwo Anɨtuye Towahunoso nomafɨkujo'no kako sekumo wosehula'ofono.
19 Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anɨtuye hungkuno hnnɨngkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filɨmno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyo'ne haohonta sekwo Hwe Engo Anɨtune'no syafɨsyɨkuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni lɨkuji sɨmeho ajwo mo'mta'ni filulɨka'nɨngkuno.
20 Yo'mayo se'maso so'no nanɨngkwohwo Anɨtumo isamoyoka ulɨmno. Wopɨngo'nohini se'mahwoso'no isamoyoka nolɨkutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no Anɨtumo isamoyoka ulɨmno. Hwapɨngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako wopɨngo'nohini nalohofɨwo'nɨngkiso so'no isamoyoka ulɨmno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

21 Sekwo Kɨlaisɨye hungkunomo tɨfi inɨngkowalokwofo so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.
22 Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofo hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno.
23 Hwapɨngoso peho'neto. Hwe sohwa hofɨkoe ape sofamo hwe engo imo'nontɨfi a'musyamo mokosyohumawo'nɨngkohofɨhwafoho. Oso hopaso Kɨlais kako kakoe a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu hiso Kɨlaisɨye a'apahofoho. Kɨlais oso a'amu somo asomo utɨmayo'ne poyo pe'nɨmentiso hweho.
24 A'amu Kɨlaisɨmo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofoso hofɨko kakimo enjwa'mo humalofo hopaso moya'mi sofa hofɨko hofɨkoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

25 Hwe sohwasi, sekwo sekwoe a'musyamne'no sɨmeho epufohi filo-
hopmno. Kɨlais kakoe a'amu ne somne'no sɨmeho engo uyɨmentiso so'no
kako hofɨkine'no poyo pe'nɨmentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe
a'musyamo sɨmeho uyɨmno.
26 Kɨlais kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'nɨmentiso so'no kakoe
hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hofɨkoe huno hofɨkoe sɨmeho
honɨngkano wonyo ane kiho'maso imokalofoho.
27 Oseso Kɨlais kakoe a'amu neso hofɨko kakoe sɨmanopo lohopijo
sohonta hofɨko honɨngkano wonyo nɨhu'no ane kiho'maso nɨhu'no
wonyoangkafo'nohini lohopitnnefoho.
28 Oseso sekwo hwe sohwasi sekwo upa'nɨmno. Sekwoe a'apahomne'no
hitoho selofɨwo'nɨngkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselo-
fono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa inɨmentisiyo so'no hwe sohwo
kakoe apemo wopɨngo ulohofɨhwoso'no kako kakoe a'apahomo wopɨngo
ulohofalofoho.
29 Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe a'apahomne'no mangohwa
imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uyɨwo'nɨngkohoho.
Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawo'nɨngkohoho. Oso pa'nyoso Kɨlais
kako kakoe a'amu ne somo wopɨngo emokosyohumawo'nɨngkiso hweho.
30 Hwapɨngoso nakwo Kɨlaisɨye sɨfe aho a'apaho'nwoho.
31 Anɨtuye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako
kakoe kanɨngkwohwo'ya'umo ulɨko'mahwosi kakoe ape'nji
womokotɨku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makotɨku'nisoso siko a'apaho
afa umo'nanjiyoho. Ose nalɨmentisofoho.
32 Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwapɨngo neso
hufa'uyoho. Hwapɨngo hiyasoso ole, Kɨlais kakoe a'amu ne so'nji a'apaho
afa imo'nalokwofo so'no nelalofoho.
33 Oso'nohinɨ'maho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohino sohwa
hnnontnne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwasi sekwoe a'apahomne'no
hitoho selofɨwo'nɨngkiso hopaso sekwoe a'musyamne'no hitoho waselo-
fono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofe
foho'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kanɨngkwohwo'ya'u'njiye hungkunofoho.

1 Sekwo mehomi soku, senɨngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho
popmno. Anɨtu hofiyo ose ifitnne'ento lɨmentisofoho.
2 Anɨtuye hungkuno ole nalohi, Kɨko jɨje mpohwo na'uye hungkunomo
tɨfi finɨngkayo. Ose nalisofoho. Olo honɨngkano hungkuno lomo
inɨngkuso'manji Anɨtu kako wopɨngo wakiloho'montonoho. Olo
honɨngkano hungkuno sɨmo'mjo loso hungkuno ne ulinyo hi'njofoho.
3 Ne hiso olenoho. Kɨko hnnɨngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho
pojo'manji kɨko hwaho lopo wopɨngo nohumentanɨngkiji soswo pi'nɨngo
engo wokiyakolo'montonoho.
4 Sekwo hamnɨngkwohwo'yoswasi, sekwoe mehomife hunomo wonyo
umokukutoho. Hwasyo hungkuno nulɨkutoho. Sikoe mehomi somo
Anɨtuye hungkuno lutɨhwahosɨsi hofiyo mokosyohumahosɨsi hofɨko
hahn'nyo ifijo'manji hofɨkoe honɨngkanomo siko nto'no mɨhwajinyo.

*A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohu-
mawo'nɨngkohofo sofe hungkunofoho.*

5 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo nosemokosyohu-
mawo'nɨngkohofo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ito'no fosyohumamno.
Sekwo sɨmeho hufa'uyo'njo imo'nɨngkutoho. O'o, sekwo hofɨkoe syoho
somo yokumpohn'nyo fiyɨmno. Sekwo Kɨlaisɨye hungkunomo tɨfi
inɨngkawo'nɨngkohofo hopaso sekwoe hwe engo sohwoe hungkunomo tɨfi
nto'no finɨngkamno.
6 U sekwo a'amu wonahonɨfe lɨkuji a'amufe hunomo afofo umokano
lɨkuji hofɨkoe tɨmopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo Kɨlaisɨye
syoho ulohofiyo kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwoe syoho
yokumpohn'nyo ifijoso sekwo yahino Anɨtu umo'nɨwo'nɨngkiso somo
inɨngkowalokwofo.
7 Sekwo sɨmeho wopɨngo'nji sekwoe syoho fiyɨmno. Sekwo a'amu
hwahoponjo somnohini syoho miyalokuyohofo. O'o, sekwoe Hwe Engo
Anɨtuye syoho yalokwofo.
8 Sekwo huno seyohoho. A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu syoho somo
mokosyohumalofo so'njimo Anɨtu hofɨkoe syoho somo uhwonɨwo'nɨngkiso
sohwo hofɨkoe syoho wopɨngo somne'no kako yano ulofiyonefoho.
9 Sekwo a'amu syoho selohofiyɨwo'nɨgkohofo soku sekwo a'amu
homo somo hofiyo mokosyohumamno. Sekwo iyoho lɨmofo yahinoso
foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo Anɨtu kako ahwomomo humaso sohwo
kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Kako
a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu sikinjo so'njimo uhwononteso afa'nohino
uhwonɨwo'nɨngkohoho.

Anɨtuye a'amu neso hofɨko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

10 Ngko olo hungkuno ae'uyo loso waselɨmonne'no yohono. Sekwo
Anɨtu'nji makotoku'nnyo soku, Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji
ufohi'nɨmno.
11 Seten kako sekumo yamofo selohofɨwo'nɨngkiso so'no sekwo Anɨtuye
mekino, sampe, yo'mayoso nomafɨkuji yokumpohn'nyo fɨkesyohumamno.
Setenɨye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no
yokumpohn'nyo wolohofano.
12 Nakwo a'amu hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuyɨhwono.
O'o, nakwo Seten'nji towahuno wonyo so'nji fongki'nalokuhwono.
Towahuno wonyo hiso hofɨko a'amu sɨkwo'mjoho'mo humalofo somo
yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofɨko hwahopo emoyontɨfi
ahwomomo emoyɨwo'nɨngkohofofoho.
13 Oso'no sekwo Anɨtuye mekino, sampe, yo'mayoso olohonta mapmno.
Ose mafɨkuji yo'mayo wonyo i'mofapɨhwoso'no sekwo yokumpohn'nyo
lohofɨkuji Seten'nji towahuno wonyo so'nji ikujoho fongki'nɨfijoso sekwo
hofɨkimo nuyakolopitnnefoho. Nuyakolofɨkuji yokumpohn'nyo ne'no lo-
hopitnnefoho.
14-17 Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosyofɨsyano.
A'amu kako mango hwamo wafongku'mo lɨhwosi kako kakoe mekinohwa,
sampehwa, omoyohwa, nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho.
Mango sohwa hofɨko oso hwe huhwo sohumo wofonjosyano lɨkuji me
fɨfijoso mupolopitnnehofo. Hwapɨngoso kako nto'no esyohumunyo hweho.
Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyohu-
mano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.
Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso
hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Hon+ngkano wop+ngo'nohini uyano. Wonyo hon+ngkano ihwaloho. Oso hon+ngkano wop+ngo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho mel+kosafo pa'nyofoho.
An+tuye hungkuno wop+ngo a'amufe s+meho pompengo if+sy+mofo'neso wolut+hwano. Oso hiso sekwoe s+fe manji'mofo pa'nyofoho.
Seten+ye yo'mayo tango ne'maso so'no An+tu kako nefo'mayo'ne so'no s+meho hi'ntnnono uyano. Oso s+meho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.
Nakwo An+tu asomo net+mayo'ne so'no huno wosyof+syano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.
An+tuye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso An+tuye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hos+mno pa'nyofoho.
Kakoe Towahuno Wop+ngo sohwo hungkuno lomne'no wonet+hwamtonoho.
Yo'mayo mel+kosafo hiso sampe mekino yo'mayo pa'nyoso nto'no wesyohumano.
18 Mpohumo jomo ne'no ul+mno. Kakoe Towahuno Wop+ngofe yokumpohn'nyo sejap+hwoso'no An+tumo jomo ul+mno. Nto'no fohontohumamno. Piso'mo'nyo ikutoho. Sekwo An+tuye a'amu ne somne'no engolopohamo Mpohumo jomo ul+kuno.
19 Sekwo Mpohwo An+tumo ngkimo n+fo'mayo'ne jomo ole ul+mno. An+tu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nan+sy+hwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasy+'mo An+tuye hungkuno wop+ngoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ul+mo. Oso hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo ul+mno.
20 Ngko a'amumo An+tuye hungkuno lut+hwawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo An+tuye hungkuno a'amu somo lut+hwayo'ne sekwo Mpohumo jomo ul+mno.

Hungkuno ae'uyofoho.

21 Tikikos nen+ngkwa'wehwo An+tuye syoho ulohofiyo wop+ngo sohwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo n+'ma'maso so'no yoloho wasel+monte hweho.
22 Oso'no ngko kakimo sekuyepono l+hwojalokweno. Kako nakwoe humayo so'no sel+hwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.
23 Nan+ngkwohwo An+tu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+'nji siko'monta'i sekwoe s+meho pompenjiyo semokohos+si sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji s+meho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyoho.
24 A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+mo hitoho ulofoso mus+kwajiyo'njo iwo'n+ngkohofo osomo An+tu kako wop+ngo uloho'montonoho. Ngko Poul+'ni hungkuno hiloso mt+'mokohono. Osohopeho.

Filipai
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti-wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ulɨka'mentisofoho. Poul olo iyoswo mtɨ'mokiyo hwapɨngoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentanɨngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahotɨmentohofo so'no Poul kako isamoyoka ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahotɨmentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeefɨloutaitasɨyoho. Oso hwe Epeefɨloutaitas huhwo sohwo Poulɨ'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino tɨpemahonɨngki Poul oso hwe huhwo sohumo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwajɨmonto oso iyoswo so'nji mtɨ'mokuyahotɨmentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Sɨmonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 honɨngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Sekwo Anɨtuye a'amu soku ango Filipai humawo'nɨngkohofo somne'no ngko Poulɨ'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kɨlais oso hune'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwosopo'mentohofo sohwanji a'amu Anɨtuye syoho somne'no sefo'mawo'nɨngkohofo sohwatnne'no semtɨ'mokiyalokuhwayo.
2 Mpohumo olo'no jomo ulɨwo'nɨngkuhwoyo. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko sekumo wopɨngo selohofohosɨsi sekwoe sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ulɨwo'nɨngkuhwoyo.

Poul kako Anɨtumo isamoyoka ulɨmentisofoho.

3 Ngko sekumne'no huno syasyefɨsyontnne sɨkuno somo ngko nje Anɨtumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkohono.
4-5 Hwapɨngoso sekwo Anɨtuye hungkuno sɨkuno sɨmo'mjo upo'noma'mentohofo somta'ni sekwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngo a'amumo ujo'ne syoho somne'no nɨfo'ma'mopɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Oso'no ngko Anɨtumo sekumne'no jomo ulɨwo'nɨngkohe sohonta ngko sɨmonyo iwo'nɨngkohefoho.
6 Ngko huno ole nto niyohi, Anɨtu kako sekwoe sɨmeho mo'mo syoho wopɨngo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mjɨmopɨhwosi sekwoe honɨngkano wopɨngo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako asomo poso sohonta Anɨtu oso syoho wopɨngoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo honɨngkano wonyo ane'njo humantɨfitnne kuyoho.

7 Ngko sɨmeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso
ito'nohinofoho. Hwapɨngoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta
ngko Jisas Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso a'amu somo ulonji hungkuno
hiso'no a'amu ngkimo ntohonɨngkahonɨngkofi ngko aku hungkuno
ulahonɨngko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'nɨmentisofoho.
Oseso hungkuno nehopeho ntɨmentisofoho. Oso hohosohontajo
so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo
ngkimo nɨfo'ma'mopɨwo'nɨngkohofofoho. Sekwo Anɨtumne'no
yokumpohn'nyo lohofontɨfi ngkine'no syonɨfɨsyontɨfi Mpohumo
ngkine'no jomo ulɨwo'nɨngkohofofoho. Oso'no sekwo ngko'nji
majopohi'nontani nakwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno wopɨngoso a'amumo
lutɨhwawo'nɨngkuhwoni'nwoho. Ose humentanɨngkuhwoni Anɨtu kako
kakoe wopɨngoso nalohofɨwo'nɨngkiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no
sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho.
8 Anɨtu kako nje sɨmehomo tɨmo uhwonɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no
kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko
sekumne'no nɨmo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo
Jisas Kɨlais mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa
ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole nɨmo'nɨmojoso wasehonɨmonne'no
yohono.
9 Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anɨtu'nji
a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'nɨngkuhwasi
ne'no mjɨmopɨhwosi mɨkunɨmposo engo umo'nono. Oso'nji sekwo
Anɨtumne'no huno engo tɨpemafɨkuji yo'mayo yahino so'no huno ito'no
fɨsyafɨhupmno.
10 Ose syafɨsyɨkuji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syafɨsyɨkuji
osomnohini uyɨmno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose
ifijo'manji sekwo honɨngkano wonyo ane'njo imo'nɨngkuji Jisas Kɨlais
kako a'amufe hungkuno ikwolofo'ne sɨkuno somo kako ole selonefoho.
Sekwo wopɨngo'nohini kuyoho. Wonyo honɨngkano ane'njo kuyoho. Ose
selonefoho.
11 Ou, sekwo olopo nohumafɨkuji Jisas Kɨlais kako'nohino kakoe
yokumpohn'nyo sejapɨhwosi sekwo honɨngkano wopɨngo'nohini
uyantɨfeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wopɨngo'nohino somo
a'amu nosehonɨngkuji Anɨtuye yofe engo noho'nomafɨkuji Anɨtumo
isamoyoka ulantɨfeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'nɨngo engoso Jisasɨye hungkuno upa'nɨmentohofofoho.

12 Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole
seyɨhwoloho. Jisasɨye hungkuno wopɨngoso impo'angomo into'naweho.
Ose syafɨsyɨkutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango nɨ'mahonjoso a'amu
pi'nɨngo engoso hofɨko Jisasɨye hungkunomo upo'nalokwofo.
13 Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohu-
mayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji
nom'ne a'amu olopo humalofo sohwantnne'no Jisasɨye hungkunomo
upo'nalokwofo. Hofɨko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kɨlaisɨye syoho
ulohofiyɨwo'nɨngkohe so'no impo'angomo humaleno.
14 I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono we'e uyɨwo'nɨngkohofoso hofɨko impo'ango somne'no iyoho
ko unɨngkahonɨngki hofɨko ngkimo nohonɨmentohofo so'no hofɨko iyoho
munyofoho. Oso'no hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono engo uyontɨfi

kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofɨko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontɨfi Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

15-16 A'amu fehohnjo huno wopɨngo'njoso hofɨko Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne Jisasɨye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofɨko olo so'no huno uyohoho. Ngko Poulɨ'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kɨlaisɨye hungkuno ito'nohino lɨwo'nɨngkohe so'no Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofɨko ngkine'no hitoho ulofahonɨngki hofɨko Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofɨko nje syohomne'no sɨmeho wonyo umo'nɨngkahonɨngki nje yofe monje yanisyontɨfi hofɨko hofɨkoe yofe ho'noma'nyo'ne Kɨlaisɨye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohofo.

17 Oso'no hofɨkoe hunoso nto'nohinɨ'maho. O'o, hofɨko ngkimo woniyokolofantɨfi hofɨko ngkimo tango wontopantɨfi yontɨfi hofɨko Anɨtuye hungkuno nto'no mulalokuyohofo.

18 Huno ose ko syofɨsyahonɨngkofi ngko sɨmonyo yalokweno. Hwapɨngoso a'amu hofɨkoe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anɨtuye yofe ho'nomawo'nɨngkohofo sohwanji hofɨko Jisasɨye hungkuno ho'nɨmɨwahonjo so'no ngko sɨmonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohinɨ'maho. O'o, ne'no wamjɨmo'nɨ'montefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasɨ'nji humalohwoyo.

19 Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sɨkuno huhwo huhwi sekwo Anɨtu ngkimo nɨfo'mayo'ne jomo ulahonɨngkofi Jisas Kɨlaisɨye Towahuno nɨsosofitofahonjo so'no yo'mayo tango nɨ'manteso ngkimo wopɨngo ntohofantofoho. Oso'no ngko huno nɨyohoho.

20 I ngko olo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonɨmango mannonehoho. O'o, ngko Jisas Kɨlaisɨye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no waloho'monnoho. Yo'mayo syoho Anɨtu ntapɨwo'nɨngkisoso ito'nohini uyɨmonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kɨlaisɨye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'nɨ'mo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Ngko Jisasɨye yofe woho'noma'monnoho.

21 Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasɨ'nji songo humaleno. Oso wopɨngofoho. I oso'no ngko poyo pe'nɨ'mo Jisasɨ'nji Anɨtu'njopo humayoso oso yakolo'nnyofoho.

22 Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Sɨmo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anɨtuye syoho imeso ne engo mjɨmo'nɨmɨwesoso oso wopɨngofoho. Oso'no ngko pipi imnehono.

23 Olo hilo so'no ngko sɨmeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'nɨ'me'no Jisasɨye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho loponjo humayo somo yakolo'nnyofoho.

24 I oso'no ngko poyo pe'nɨ'me'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wopɨngofoho.

25 I ngko oso hiso'no sɨmeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anɨtuye syoho ne'no mjɨmɨhwasi sekwoe sɨmeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'nɨngkuhwoso'no sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo wasemo'nɨmontonoho.

26 Oseso ngko sekumo apa'no se'mahonɨ'mo sekwo ngkine'no sɨmonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye yofe woho'nomantɨfeho.

A'amu Filipai so'nji Poulɨ'nji nomajoku'nɨngkuji Jisasɨmne'no tohino womantɨfeho.

27 U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta sɨkuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno tɨfi inɨngkakuji wopɨngo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'nɨ'maleso olenoho. Sekwo sɨmeho anga'nohino so'nji nomajoku'nɨngkuji sekwo Anɨtuye hungkuno a'amu somo lutɨhwafɨkujo'no hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyantɨfeho. A'amu fehohnjo Anɨtuye hungkuno nakwolaho selɨkujo'no sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohofɨkuji kakoe hungkuno ne'no wolutɨhwantɨfeho. Oso'no upa'nɨ'mo.

28 Sekwo oso pa'nyo nomajoku'nɨngkuji sekwoe mango sohwamne'no iyoho masenonehoho. O'o, sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hofɨko nosehonɨngkuji huno ole uyono. Nakwo tɨkanomne'nwoho. Hwapɨngoso Anɨtu kako hofɨkimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentanɨngki uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anɨtu kako sekwoe mango sohwamo uyɨmontonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anɨtu kako sekumo sefo'mawo'nɨngkiso sohwonji sekwo kako'nji songo ne'no humantokutnne kuyoho.

29 Sekwo a'amu Anɨtu'nji makotɨku'nyo sokumo Anɨtu yahino hufa'u sekwoe sɨmeho wopɨngo semokiyo'ne sejapmmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejopalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kɨlaisɨmne'no tohino womantɨfeho.

30 Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohonɨmentohofofoho. Ngko Anɨtuye hungkuno a'amumo ujoso'no ikujoho pa'nɨngo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I olohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji olohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'nɨmentɨhwone so'no Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'nɨmo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyɨhwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

1 Sekwo Kɨlaisɨ'nji makotɨku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kɨlais sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe sɨmeho wopɨngo lasemo'nɨngkohoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sekwoe sɨmehomo humentanɨngki kako'nji sɨmeho afa inontɨfi kakoe hungkunomo tɨfi linɨngkowalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahonɨngki sekwo hofɨkine'no hitoho laselokwoho.

2 Sekwo eno ntɨfijo'manji sekwo huno anga'no inɨngkuji sɨmeho afa inɨngkuji sekwo nje sɨmeho wopɨngo wonɨmokantɨfeho. Oso'no sekwoe sɨmehoso anga'nohino'nji fosyohumantokuno.

3 Sekwo huno sekumne'nohini syafɨhu'nɨngkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'nɨngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe honɨngkano wopɨngo somne'no huno ole syafɨsyɨkutoho. Nakwoe yahinoso hofɨkimo yakolo'nnyofoho. Ose syafɨsyɨkutoho.

4 Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini syafɨsyɨkutoho. O'o, nom'ne a'amu somne'no syafɨsyɨkuji ufo'mapmno.

Kɨlais kakoe yofe monje ehinɨngkahonɨngki Anɨtu kakoe yofe hiso ho'nɨma'mentisofoho.

5 Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kɨlais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini inɨngkuji tɨfi finɨngkamno.

6 Jisas Kɨlaisɨye yahinoso olenoho.
Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anɨtu nehwo humamentisofoho.
I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somne'no mosyafɨsiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumammentisofoho.
7 O'o, nɨhu'no awonoho. Jisas kako Anɨtuye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nulɨko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'nɨmentisofoho.
Kako syoho ulohofiyo pa'nyo imo'nɨmentisofoho.
A'amu hwahoponjoso uhwonɨmentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwonɨmentohofofoho.
8 Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kanɨngkwohwoe hungkunomo haloho po'mɨwento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'nɨmentisofoho.
Kakoe pe'nyoso a'amu honɨngkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafɨku'nnyo somo pe'nɨmentisofoho.
9 Anɨtu uhwonɨmentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehinɨngkahonɨngki uhwononto oso'no Anɨtu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.
Oseso Anɨtu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uyɨmentisofoho.
10 Jisasɨmo Anɨtu kako oso yofeso uyɨmentisoso a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji a'amu poyo nto pe'nɨmentohofo so'nji Jisasɨmne'no hwomtame ehumafɨkuji kakoe yofe ho'nomapitnne'ento Anɨtu yofe engoso uyɨmentisofoho.
11 A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.
Jisas Kɨlais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulɨkuji nanɨngkwohwo Anɨtu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponaho lopo wohumano.

12 Oseso nje a'amu soku hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupa'nontɨfi tɨfi nnɨngkapmmentohofofoho. I olohonta ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo humentanɨ'mo sekwo nje mampahomo tɨfi ne'no nnɨngkapmno. Anɨtu sekumo asomo setɨmayo so'no huno syafɨsyɨkuji kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno. Sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Nakwo Anɨtuye sɨmeho tango ifɨsyumofanoho lɨkuji sekwo iyoho senɨngkuhwoso'no Anɨtumo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno.
13 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu nakwoe sɨmeho mo'mo syoho yalokunjo so'no Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umo'nyo'ne yo'mayo syoho ifitnne'ento lɨmentiso so'no Anɨtu kako kakoe yokumpohn'nyo nejapɨhwoso'no kakoe syohoso uyantanoho. Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkayo'ne hunoso Anɨtu kako nejapɨwo'nɨngkisofoho.
14 Yo'mayo syoho kɨko fiyo kilɨwo'nɨngkohofo so'no kɨko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwo'nɨngkohofoso sɨmeho wopɨngo'nji fikuno.

15 E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anɨtuye mehomi soku
olo hwaho loponjo a'amu honɨngkano wonyo pi'nɨngo'njo lopo
nohumentanɨngkuji sekwo honɨngkano wonyo ane wopɨngo'nohini
uyantɨfeho. Oseso a'amu nom'ne nosehonɨngkuji sekwoe yahinoso
wonyofoho maselɨfitnnehofo. Sekwo a'amu Anɨtu'nji humalofo soku a'amu
olo hwaho lopo sɨkwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo
pomponaho hopa lɨswahonɨngkuji
16 oso sekwo Anɨtuye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno
wolutɨhwantɨfeho. Ose'manji Jisas Kɨlaisɨye Sɨkuno Engo somo
ngko sekumne'no sɨmonyo uyɨmonnoho. Hwapɨngoso yo'mayo
syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne
into'nowentanɨngkuhwososo uhwonɨmonnoho. Oso'no ngko sekwoe
yofe woho'noma'monnoho.
17 A'amu Anɨtune'no yahu sojopo fonjokisasyɨwo'nɨngkohofo hopaso
sekwo Anɨtumne'no sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi sekwoe sɨmeho,
huno, afa inontɨfi yo'mayoso Anɨtumo uyɨmentohofofoho. Oso
hopaso sekwo ngkine'no sɨmonyo ifijo so'no nje honɨyoso hofɨko
wofonjonɨsɨhumantɨfitɨkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso hiso
imo'nɨngkuhwoso'no'manji nje sɨmeho wopɨngo wanɨmo'nɨmontonoho.
Oso'no olo sɨmeho wopɨngo hiso ngko sekumo womotasefohi'nɨmonne'no
yohono.
18 Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no sɨmeho wopɨngo wasemo'nono. Nakwo
nufohi'nɨngkuhwasi sɨmeho wopɨngo wonamo'nɨmontonoho.

Poul kako Timouti sohwoe hungkuno mtɨ'mokumentisofoho.

19 Ngko sekwoe angopono Timoutimo lɨhwatɨmne'enji Hwe Engo
Jisas Kɨlaisɨmo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no honɨngkano somo
hwosampesoso ngko we'enepi wolɨhwatɨmonne'no yohono. Timouti kako
nose'mahwosi ngkimo asomo nonɨ'mahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo
se'maso so'no wantɨmontonoho. Ngko nupa'nɨ'mo sekwoe hungkuno hiso
ngkimo yokumpohn'nyo wanɨsosofito'montonoho.
20 Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji sɨmeho afa inalokwofo sohwo
nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'o, Timouti'nji
nekwoe sɨmeho sekumne'no afa inɨwo'nɨngkuhwoyo.
21 A'amu nom'ne sohwa hofɨko Anɨtumne'no sɨmeho nto
iwolo'mokumentohofo sohwa hofɨko hofɨkoe huno syohomnohini
syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko Jisas Kɨlaisɨye syoho somne'no huno
mosyafɨsiyo'njo yɨwo'nɨngkohofofoho.
22 Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo kako hwe
wopɨngo hweho. Mehomi sohwa hofɨko homnɨngkwohwosamo
ufo'mawo'nɨngkohofo hopaso Timouti sohwo Jisas Kɨlaisɨye syohomne'no
nɨfo'mawo'nɨngkiso hweho.
23 Ngkimo yo'mayo nɨ'mane so'no huno nihwoso'no Timoutimo
wolɨhwatɨmo.
24 Ngko sekwoe ango sopo se'mayo'ne Anɨtu honɨngkano nɨmofiyo'ne
jomo ulalokweno. Ngko honɨngkano nonɨmofihwoso'no ngko sekumo
we'enepi wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefɨloutaitas sohwoe hungkuno mtɨ'mokumentisofoho.

25 Ngko huno ole niyohi, ngko nenɨngkwa'wehwo Epeefɨloutaitas sek-
woe ango pone'no wolɨhwatɨmo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji
Anɨtumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'nɨngkuhwoyo hweho. Hohonta

sekwo kakimo ngkiyepono uhwatɨmentohofɨhweho. Oseso kako sekuneˈno ngkimo nɨfoˈmawoˈnɨngkiso hweho.
26 Sekwo Epeefɨloutaitas mnokino engo tɨpemaˈmentiso soˈno upaˈnɨmentohofo soˈno kako huno piˈnɨngo syasyefɨsyonto wasehonɨmonteˈno yalofoho.
27 U nehopi. Kako mnokino engo tɨpemanto wapeˈnɨmonto imentisofoho. I osoˈno Anɨtu kakineˈno hitoho uloˈmentisoso kako mapeˈnɨmmentisofoho. Oso hitoho hiso kakineˈnohini uloˈmentisoˈmaho. Oˈo, ngko huhwoˈnnontnneˈno uloˈmentisofoho. Anɨtu kako ole lɨmento, Poulɨmo tango nomˈne nomˈne uˈmanohonto Epeefɨloutaitas wopɨngo umokumentisofoho.
28 U nje sɨmeho wopɨngo nɨmoˈnɨngkahonɨngki sekuyepono wolɨhwatɨmneˈno yohono. Kako sekumo apaˈno seˈmahwosoˈno uhwonɨngkuji sekwoe sɨmeho wopɨngo wasemoˈnɨmontonoho. Osoˈno nje sɨmehoso nohayo wanimontonoho.
29 Sekwo kakimo nuhwonɨngkuji sekwo Anɨtumneˈno sɨmonyo yalokwofo soˈno sekwo sɨmeho wopɨngo uyɨkuji utɨmapmno. Sekwoe aˈamu Epeefɨloutaitas oso hwoe yahinoˈnjo paˈnyo sohwamo uhwonɨngkuji osohwafe yofeso fohoˈnomapmno. Osoˈno sekwo hofɨkoe hungkunomo hofiyoˈno fohoˈnomapmno.
30 Sekwo ikanopo humantɨfi Poulɨmo pipi ufoˈmaneˈentɨfi Epeefɨloutaitas uhwatɨmentohofofoho. Kako ngkimo nonɨˈmanto kako Jisas Kɨlaisɨye syohomnohini huno syafɨsyonto kako weˈenepi wapeˈnɨmonto imentisofoho. Aˈamu oso paˈnyo sohwamo hofɨkoe yofe fohoˈnomapmno.

3

Aˈamu Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyo oso aˈamu sohwo kako aˈamu ne hweho.

1 Nje aˈamu soku, ngko hungkuno sekuneˈno mtɨˈmokalokwe loso wesojwaoˈmneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmneˈno sɨmonyo fiyɨmno. Ngko olo hungkuno apaˈno selalokwe soˈno pisoˈmoˈnyo mannɨngkiyohoho. Oˈo, sekumo sefoˈmayoˈnefoho.
2 Sekwo aˈamu hwasyo lɨwoˈnɨngkohofo sohwamneˈno iˈwaho ntoˈno fiyɨmno. Hofɨko sekumo hofɨkoe honɨngkano hohontajo somo upesemotowantɨfeˈno yalokwofo. Osoˈno sekwo hwe sohwasimo sekwoe aˈapahoso sɨhu wosekolofantɨfeˈno yalokwofo.
3 Aˈamu huhwo sohwa hofɨko sɨhu koloˈnɨwoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko hofɨkoe hwasyo hungkuno ole losetɨhwalokwofo. Sekwo Jisasɨmo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkuji hwe sohwa aˈapaho sɨhu koloˈnɨfijoˈmanji Anɨtuye aˈamu ne umoˈnantɨfeho. Oso hwasyo hungkuno losetɨhwalokwofo. Nakwo Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi kakoe Towahunoˈnji nohumentani Anɨtu ne sohuneˈno hwomtame yɨhumawoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Oso yahino hiso aˈapaho sɨhu koloˈnyo yahino somo yakoloˈnnyofoho. Jisas kako nakumo naloholˈmentiso soˈno syafɨsyontani oso hisoˈno isamoyoka ulɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Yoˈmayo yahino nakwoe aˈapahopo yososo Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoso mmoˈnanehwono.
4 Yoˈmayo yahino nakwoe aˈapahopo yososo u yoˈmayo yofe mokosyohumasoso u yoˈmayo syoho yososo oso hiso Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoˈneso nɨfoˈmantontentesi ngko nomˈne aˈamu sohwamo nuyakolohmˈnesohilo. I osoˈno ngko nje yofe nohoˈnomaˈnɨˈmnesohilo.

5 Hwapɨngoso olenoho. Nje naˈu ngkimo aswo nɨmahonɨngki sɨkuno
aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sɨhune iˈmofopahonɨngki
nje aˈapahomo hofɨko sɨhu nɨkoloˈmentohofofoho. Ngko aˈamu Isɨlael
hwoˈnyoho. Ngko Mpenyaminɨye temtitofo mtaˈango hwoˈnyoho.
Ngko Hipɨlu hungkunoˈnjo hwoˈnyoho. Aˈamu Juta sohwafe yahino
hopiˈnonohino somo inɨngkamote hwoˈnyoho. Ngko aˈamu Falisi imoˈnonji
hofɨkoe honɨngkano hungkunoso hopiˈnono aho yokumpohnˈnyo
kemokosyohumawoˈnɨmentohefoho.
6 Ngko aˈamu Juta sohwafe yahino soˈno nɨmoˈnɨngkahonɨngki aˈamu
Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawoˈnɨngkohofo somo fonjahumotefoho. Aˈamu
Jutafe honɨngkano hungkuno somo inɨngkayo soˈno nohonɨngkuji won-
tantɨfe kɨko honɨngkano wonyo nɨhuˈno ane hwosoho.
7-8 Yoˈmayo hohontajo ngko yahino wopɨngo imote soˈno yofe engo
nomanji, Wopɨngo hwoˈnyoho, ko hnnonji Jisas Kɨlaisɨmneˈno huno itoˈno
niyahonɨngki hohontajo yahino sikinjofoho. Kɨlais Jisas kako nje Hwe Engo
sohuneˈno huno tɨpemanji oso huneˈnohini ngko huno niyohoho. Kako
neˈnjo hweho. Kako yoˈmayo hwahoponjo somo hwofiloˈnnyo hweho.
Osoˈno ngko yoˈmayo yahino wopɨngo soˈno syafɨhuˈmoteso yahwoyoho
paˈnyofoho lonji Anɨtuye aˈamu ne imoˈnyoˈneso monɨfoˈmanehoho. Oˈo,
Jisas Kɨlais kako ntohoˈmentiso soˈno aho yokumpohnˈnyo kemokosyohu-
manji
9 ngko Jisas Kɨlaisɨmo ufohiˈnɨmentohefoho. Yoˈmayo honɨngkano
hungkuno somo hofiyoˈno inɨngkamote soˈno Anɨtu kako kɨko wopɨngo
hwosoho. Ose manjofoho. Oˈo, ngko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hiˈntnnono
umentohe soˈno wopɨngo hwosoho ose ntɨmentisofoho.
10 Ngko olo angaˈnohino loso'no nɨmoˈnɨngkohoho. Jisas Kɨlaisɨmneˈno
huno ntoˈno syafɨsyɨˈmo oso Jisas lɨkaˈmentiso sohontajo yokumpohnˈnyo
maˈmentisoso sɨkuno huhwo huhwi wonɨfoˈmaˈmontonoho. Osoˈnji Jisas
kako tohino maˈmentiso soˈnji ngko kakoˈnji majopohiˈnɨngkono. Jisas kako
poyo peˈnyo soˈno iyoho munyoˈnjo yonto peˈnɨmentiso hopaso ngko neˈno
nohumahmˈmo poyo peˈnyo soˈno iyoho mannɨngkohoyohoho. Osoˈno
nɨmoˈnɨngkohoho.
11 Ngko ose iˈmo Jisas apaˈno ntɨkafo soˈno wohontohumamonnoho.

Poul kako mjakeˈwe hnnyo somjo hohwafo somo iˈmofayoˈne syoho yokumpohnˈnyo imentisofoho.

12 Ngko ole maselɨmnehono. Ngko honɨngkano wonyo aneˈnjo Jisas Kɨlais
paˈnyo nto imoˈnɨngkohono. Oˈo, ose maselɨmnehono. I osoˈno ngko
Jisas paˈnyo umoˈnɨmonneˈno syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo
kakoe aˈamu ne imoˈnyoˈne nto nɨmaˈmentiso soˈno ngko Jisas paˈnyo
umoˈnɨmonneˈno syoho yalokweno.
13 Nje aˈamu soku, ngko Jisas honɨngkano wonyo aneˈnjo
paˈnyo nto imoˈnɨngkohono, ose mosyofɨsyalokuyohono. Yoˈmayo
imote soˈnji yoˈmayo nɨˈmaˈmentiso soˈntnno inɨngo mofonji
huno mosyofɨsyalokuyohono. Oˈo, oso nohoˈnasyonji oloˈnohini
syofɨsyalokweno. Yoˈmayo tɨfi noˈmo maˈmne soˈno syafɨsyonji osoˈno
syoho wokinoˈnjo yalokweno.
14 Aˈamu mjakeˈwe hnnontɨfi hohwafo somo hoˈyango mayoˈne
iˈmofawowoˈnɨngkohofo sopo ngko iˈmofayoˈne syoho yokumpohnˈnyo
yalokweno. Oso hopo sopo iˈmofahoˈmeˈno Anɨtu kako oloso
wontapmmontonoho. Jisas Kɨlais kako ngkimo yoˈmayo ntohoˈmentiso

so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumantɨ'mne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.
15 A'amu Jisas Kɨlais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafɨkuji oso pa'nyo hmmo'nɨmno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anɨtu kako oso hiso'no nosetɨhwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho.
16 Oseso Anɨtu kako yo'mayo nto setɨhwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɨkuji tɨfi finɨngkamno.
17 Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'nɨngkohe somo nnɨngkopalokwofo somo nuhwonɨngkuji finɨngkamno.
18 Olo so'no ngko sɨkuno pi'nɨngo engo somo selɨmentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje tɨmo mta'ni tɨmijo nɨswahopohoho. Hwapɨngoso a'amu pi'nɨngo engo hofɨko Jisasɨye honɨngkanomo inɨngkayo so'ne poji yontanɨngkofi uhwononji tɨmijo nɨswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko Jisas Kɨlais iyo hwojiyafɨku'nnyo somo pe'nɨmentiso sohwoe mango hwafoho.
19 Yo'mayo wonyoso hofɨkoe sɨmeho sohwo umo lonte sohwo hofɨkoe anɨtuyoho. Osomo inɨngkawowo'nɨngkohofofoho. Hofɨko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontɨfe somne'no hofɨko wonɨmango munɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no hofɨko hwa'mo hwa'mɨngo iwo'nɨngkohofoho. Hofɨko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofɨko tɨkanomnefoho.
20 I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anɨtuye angomne'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kɨlais kako ahwomo mta'ni kako asomo pɨhwosi asomo netɨmayo'ne hontohumalohwono.
21 Jisas Kɨlais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nasyɨhwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofɨhwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no honɨngkano hungkuno ulɨmentisofoho.

1 Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje sɨmeho wopɨngo nɨmokuwo'nɨngkohofo kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontnne so'no huno syafɨsyɨkuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.
2 Siko Youtiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasɨmo ufohi'nɨmentisiyo so'no yoka hungkuno hnnɨwo'nɨngkisiyoso noho'naofohosɨsi siko sɨmeho afa hmninyo.
3 Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kɨko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'nɨngkuhwoyo sohwosimo hungkuno wakilɨmne'no yohono. Kɨko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kɨlaisɨye hungkuno syoho somne'no nɨfo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kɨlemen'nji nom'ne sohwanji hofɨko ngko'nji syoho afa'nono imentɨhwonefoho. A'amu hihn'nwiye yofeso Anɨtuye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.
4 Sekwo sɨkuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no sɨmonyo fiyɨmno. Ngko apa'no waselɨmne'no yohono. Kakine'no sɨmonyo fiyɨmno.

5 A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofɨsyantɨfeho. A'amuso hofɨko
sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehonɨngkuji
wopɨngofoho huno uyɨmontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais
kako we'enepi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no
fɨsyafɨhupmno.
6 Sekwo yo'mayo so'no huno pi'nɨngo engo syafɨsyɨkutoho. O'o, sekwo
yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anɨtumo jomo ulɨkuji isamoyoka
ulɨmno.
7 Anɨtu sɨmeho pompenjiyo nejapɨwo'nɨngkisoso a'amu hwahoponjo
hn'nwiye huno nayɨwo'nɨngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo
Jisas Kɨlaisɨ'nji ufohi'nontani kako nakumo sɨmeho pompenjiyo
nejapɨwo'nɨngkisoso nakwoe huno somo wopɨngo nemokosyohumaho.
8 U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waselɨmonne'no
yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fɨsyafɨhupmno. Yo'mayo
ne'njo so'no yo'mayo wopɨngo so'no yo'mayo ito'nohino so'no huno
fɨsyafɨhupmno. Yahino wopɨngo somnohini fɨsyafɨhupmno. A'amu
yo'mayo wopɨngo'nohini iwo'nɨngkohofo oso'no huno fɨsyafɨhupmno.
Wonyo so'no nosyafɨsyɨkutoho. Sekwo yo'mayo Anɨtumne'no isamoyoka
ujo osomnohini fɨsyafɨhupmno.
9 Yo'mayo yahino ngko losetɨhwamentohe ma'mentohofo so'nji yo'mayo
ngkine'no upa'nɨmentohofo so'nji yo'mayo yahino imentohe somo uh-
wonɨmentohofo so'ntnno huno syafɨsyɨkuji tɨfi nnɨngkapmno. Ose ikuji
Anɨtu kako sɨmeho wopɨngo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohuma-
montonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohofo'no isamoyoka ulɨmentisofoho.

10 Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanɨfɨsyontɨfi sɨmeho afa
ntopalokwofo so'no ntɨhwayo'ne honɨngkano motɨpema'mmentohofofoho.
I olohonta sekwo notɨpemantɨfi ngkimo hofiyo nɨfo'mantokwofo so'no nje
sɨmonyo iyoso mɨkunɨmposofoho. Ngko sɨmonyo yonji Anɨtumo isamoyoka
ulalokweno.
11 Ngko yo'mayo so'no jomo maselɨmnehono. U ngko umofonyo, u ngko
yo'mayo hi'njo hwonɨ'manji ngko hunoso olo'no syafɨsyɨwo'nɨngkohono.
U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko sɨmeho wopɨngo'nji wohumamonnoho.
Ose lɨwo'nɨngkohe hwapɨngoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso wo'mojo
so'no tɨpemanji wopɨngo'nohini humaleno.
12 U ngko sɨkuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne umofonyo miyɨ'mo
u ngko hoponoho. U, ngko sɨkuno nom'nemo motɨpemahm'mo ngko
hoponoho. Oso'no ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no huno
mosyofɨsyalokuyohono.
13 Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kɨlais kako kakoe
yokumpohn'nyo'nji nɨsosofitofo'ne so'no yo'mayo nɨ'mante so'no ngko
sɨmeho wopɨngo'nji humawo'nɨngkohe hwo'nyoho.
14 Yo'mayo tangoso ngkimo nɨ'mahonɨngki sekwo ngkimo
nɨfo'malokwofoso wopɨngofoho.
15 Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no
huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kɨlais
Jisasɨye hungkuno losetɨhwoma'mentohe sohonta ngko hwaho
Masetouniya ulɨko'mahonɨngko oso hohosohonta sekwo ngkimo
nɨfo'ma'mentohofofoho. Anɨtuye a'amu nom'ne angoponta'angoso
monɨfo'masofoho. O'o, sekwo'nohini nɨfo'ma'mentohofofoho.

16 Ou ngko ango Tesolounika humentanɨngko sekwo ngkimo sɨkuno
angaˈno angaˈnohino somo nɨfoˈmaˈmentohofofoho.
17 Sekwo ngkimo nɨfoˈmalokwofoso wonyoangkafofoho. Oso hisoˈno
ngko sɨmonyo yalokweno. I osoˈno sekwo yoˈmayo nomˈneso ntapmno
maselɨmnehono. Oˈo, sekwo ngkimo yoˈmayoso ntapɨwoˈnɨngkohofoso
uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anɨtumneˈno huno engo syafɨsyontɨfi
kakoe syoho somneˈno huno neˈno syafɨsyontɨfi sekwo ngkimo yoˈmayoso
nɨfoˈmawoˈnɨngkohofo. Oseso Anɨtu kako yoˈmayo wonyoangkafoso
sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hisoˈno sɨmonyo mɨkunɨmposo
yalokweno. Oso sɨmonyo iyoso yoˈmayo ntapɨwoˈnɨngkohofo somo
yakolonoho.
18 Olohonta sekwo ngkimo yoˈmayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko
umofonyo miyɨmnehono. Yoˈmayo Epeefɨloutaitas sekumtaˈni manto
nɨmotapmmasoso ngko nto maˈmalefoho. Aˈamu Anɨtumneˈno yahu fon-
jokisasyɨwoˈnɨngkahonɨngkofi Anɨtu sɨmeho wopɨngo umoˈnɨwoˈnɨngkiso
hopaso sekwo ngkimo yoˈmayo ntopahonɨngkofi Anɨtu kako sɨmeho
wopɨngo umoˈnɨngkohoho.
19 Jisas Kɨlais yoˈmayo hwapɨngo sohwoˈnji ufohiˈnɨmentohofo soˈno
nje Anɨtu kako sekwo yoˈmayo soˈno umofonyo ifijo soˈno wosejapm-
montonoho.
20 Nakwoe Anɨtu sohwo kako nanɨngkwohweho. Oseso nakwo
kakoe yofe soˈnji kakoe yokumpohnˈnyo soˈnji sɨkuno engolopohamo
wohoˈnomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno aeˈuyofoho.

21 Sekwo Anɨtuye aˈamu Jisas Kɨlaisɨmo ufohiˈnɨmentohofo sokumo
ngko nje aˈamufo selalokweno. Aˈamu ngkoˈnji humalofo sohwa hofɨko
sekuneˈno, nakwoe aˈamufo selalokwofo.
22 Anɨtuye aˈamu olopo humalofo hopiˈnonohinoso hofɨko nakwoe
aˈamufo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkiso
Sisa sohwoe angomo humalofo aˈamu fehohnjoso hofɨko sekuneˈno nakwoe
aˈamufo eso nɨhuˈno yokumpohnˈnyo selalokwofo.
23 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo kako sekumo wopɨngo waseloho-
fono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti-wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwafe Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mofayo so'no mamtɨ'mokinyofoho. Oso iyoswo mtɨ'mokiyo hwapɨngoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nousɨtik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hofɨko Jisasɨmo inɨngkunyo Koulousinjo sofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanɨngkofi Poul kako olo iyoswo loso hofɨkimo ito'no mɨhwajiyo'ne mtɨ'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1-2 Ngko Poulɨ'ni Kɨlais Jisasɨye hungkuno a'amumo uyohojɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Anɨtu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni nɨhwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nenɨngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mtɨ'mokalokuhwayo. Sekwo Anɨtuye a'amu soku Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'nɨngkohoho. Nanɨngkwohwo Anɨtu kako sekumo yo'mayo wopɨngo selohofɨhwosi sekwoe sɨmeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'nɨngkohoho.

A'amu Koulousiso hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho.

3 Nekwo jomo ujoso engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwoyo.

4-6 Hwapɨngoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta sɨmo'mo ne'mo Anɨtuye hungkuno wopɨngo se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wopɨngo Anɨtu sekumne'no selohofone so'no ahwomomo womantɨfeho. Oso'no sekwo Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyontɨfi Anɨtuye hwe moya'mi hopi'nonohino soku sekwo sɨmeho afa inalokwofo. Anɨtuye hungkuno wopɨngoso se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wopɨngo loso upa'nontɨfi yahino wopɨngo yalokwofo. Sekwo oso hungkuno sɨmo'mo upa'nɨmentohofo sohonta Anɨtu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahonɨngki oso yahino wopɨngo somo ema'mentohofofoho.

7 Epeefɨlos sohwo kako Anɨtuye hungkuno wopɨngo hiso losetɨhwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohumo nekwo kakine'no sɨmeho afa uyalokuhwoyo. Kako Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo wopɨngo hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyo efo'mawo'nɨngkiso sohwo Kɨlaisɨye syoho somo wopɨngo mokosyohumawo'nɨngkohoho.

8 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kako sekumo sɨmeho afa inyo yahino wonyoangkafo sejapmmentiso so'no Epeefɨlos kako elɨmentisofoho.

Poul kako aˈamu Kouloussi somneˈno Anɨtu yokumpohnˈnyo utofoˈne Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.

9 Oso hungkuno homo somo sɨmoˈmo upoˈnontai nekwo oso homo
somo Anɨtumo sekumneˈno jomo ulomawoˈnɨngkuhwoyo. Olo soˈno jomo
ulalokuhwayo,
Anɨtu sekwo yoˈmayo ifitnneˈento lɨmentisoso sekwoe hunomo wom-
ehuˈmeesesyono.
Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako nosefoˈmahonɨngkuhwosi sekwo
Anɨtuye yahino wopɨngo soˈno huno wopɨngo tɨpemafɨkuji Anɨtuye
hunomneˈno huno waseyɨmontonoho.
Osoˈno jomo ulalokuhwoyo.
10 Oseso yoˈmayo yahino wopɨngo nakwoe Hwe Engo hi umoˈnone somo
sekwo inɨngkafijoso sekwoe yahino humayoso kakoe sɨmeho wopɨngo
umokantɨfeho. Yoˈmayo syoho sekwo ifijoso ne umoˈnɨmontonoho. U
sekwo Anɨtumneˈno huno seyososo oso hunoso engo umoˈnɨmontonoho.
11 Olo soˈnji sekumneˈno jomo ulalokuhwoyo. Nakwoe Hwe Engo sohwoe
yokumpohnˈnyo wonyoangkafoso kako yokumpohnˈnyo setofɨhwosoˈno
sekwo yokumpohnˈnyo lohofɨkuji yoˈmayo tango seˈmahwosoˈno sekwo
sɨmeho wopɨngoˈnji wohumantɨfeho.
12 Oseso sɨmeho wopɨngoˈnji nohumafɨkuji nanɨngkwohwo Anɨtumo
isamoyoka ulantɨfeho. Hwapɨngoso kako kakoe mehomi somneˈno
yoˈmayo wonyoangkafo ulohofoneso mapitnneˈento imentisoso sekwo
mayoso hoponoho. Oso hiso Anɨtuye aˈamu hopiˈnonohino hnˈnwi pom-
ponahopo humalohwone hnˈnwi nakwo womantanoho.
13 Hohonta mewoso sohwafe kanɨngkwohwo Seten kako sɨkwoˈmjohoˈmo
yokumpohnˈnyo nemokosyohumamentisofoho. I olohonta Anɨtu kako
kakoe Hwomu angaˈnohino sohumneˈno umoˈnalokunjo sohwoe temtito-
fomo menehumajɨˈmentiso hnˈnwi pomponahopo humalohwono.
14 Honɨngkano wonyoso nakumo nokiloˈmokomokonesyohumentanɨngki
Anɨtuye Hwomu Jisas kako nakwoe honɨngkano wonyoso wae enaofonto
nakumo isɨhutofonemaˈmentisofoho.

Kɨlais kakoe yahinoˈnji syoho ntnne hungkunofoho.

15 Nakwo Anɨtu sohumo muhwonyoˈnjo iwoˈnɨngkuhwone sohwo kakoe
Hwomu Kɨlais aˈamu uhwonɨmentohofo sohwo kako Anɨtuˈnji nɨhuˈno
afafoho. Anɨtu kako nakwoe hwaho yoˈmayoso mamtɨˈmokummentiso
sohonta Jisas Kɨlais kako humamentisofoho.
16 I Anɨtu kakoe Hwomumo ulahonɨngki Kɨlais huhwo sohwo
yoˈmayo ahwomomjo hwahoponjo kako mtɨˈmokumentisofoho. Yoˈmayo
uhwonɨwoˈnɨngkuhwone soˈnji yoˈmayo muhwonyoˈnjo iwoˈnɨngkuhwone
soˈnji kako mtɨˈmokumentisofoho. Kako Setenˈnji kakoe towahuno
wonyo sohwanji mtɨˈmokumentisofoho. Kako aˈamu ahwomomjo
sohwamo mokosyohumayo sohwanji aˈamu hwahoponjo sohwanji
mtɨˈmokumentisofoho. Yoˈmayo hopiˈnonohino mtɨˈmokumentisoso Anɨtu
kako Kɨlais kakimo enjwaˈmo hoˈnahumentisofoho.
17 Yoˈmayo mtɨˈmokumentisoso kako hwapɨngo hweho. Kakoe
yokumpohnˈnyoˈnji yoˈmayoso hulɨˈmokomokosyohumawoˈnɨngkiso
hweho.
18 Nakwo kakineˈno inɨngkawoˈnɨngkuhwone soˈnwi kakoe
aˈapahoˈnwoho osoˈno Jisas nakwoe hwe mnokino engoˈnjo hweho.
Nakwoe songo humayoso kako hwapɨngo hweho. Kako poyo
peˈnɨngkahonɨngki Anɨtu kakimo nɨhuˈno sɨˈmomo neˈmo ulɨkaˈmentiso

so'no kako yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho.
19 An+tu kako kakoe Hwomu Jisas+mo uhwosopo'mentisoso nje huno nje humayoso kako hopi'nonohinoso womano lonto uy+mentisofoho. Ose uy+mentisoso Jisas+'nji kan+ngkwohwo An+tu'nji sikoe humayo n+hu'no afafoho.
20 Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji An+tuye mangohwa imo'n+ment+hwoni'nwoho. I oso'no nakwo An+tuye mango sohwana'n+mne'no An+tu kako s+meho afa unano lahon+ngki Jisas kan+ngkwohwoe hunomo in+ngkowahon+ngki iyo hwojiyaf+ku'nnyo somo a'amu sohwa Jisas+mo fonjinto'ofosyahon+ngkofi Jisas kakoe hon+yo us+huma'mentiso so'no An+tuye s+meho pompengo if+sy+mo'mentisofoho. Oso'no An+tumo u'mayo'ne hon+ngkanoso nakumne'no hwosampo'mentisofoho.
21 U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumant+fi hon+ngkano wonyo imotofo so'no An+tuye mango sohwasi An+tu'nji mohumammotofo kuyoho. O'o sekwo ikanopo humamotofo kuyoho.
22 I olohonta An+tuye hwomu sekumne'no poyo pe'n+mentiso so'no An+tu kakoe a'amu ne kako'nji mokot+ku'nyo'ne mesehumat+'mentiso kuyoho. Oso'no An+tu sehwosopo'mentiso soku kakiyepono ipesemotas+hwosi osopo sekwo hon+ngkano wonyo ane'njo wohumant+feho. Sekwo An+tuye s+manopo lohof+kuji won+mango masenonehoho.
23 I sekwo syoho ole fiy+mno, An+tuye hungkuno ne somo sekwo s+meho hi'ntnnono uy+kuji kakoe hon+ngkanomo yokumpohn'nyo f+kemokosyalohopmno. Yo'mayo hwahoponjoso hon+ngkano hwasyomo ipesomotaweloho. O'o, yo'mayo hungkuno wop+ngo upa'n+mentohofo somo nus+kwaj+kutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalofo sohwamo u'mayo'nefoho. Ngko Poul+'ni olo hungkuno wop+ngo homo losomne'no syoho ulohofiyo hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

24 Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no s+monyo yalokweno. Hwap+ngoso sekwo An+tumo in+ngkawo'n+ngkohofo soku sekwo K+lais+ye a'apaho fehohnjo kuyoho. K+lais kakoe a'apaho hn'n+mo humaso so'no nakwo a'amumo ufo'mayone tohino malokuhwone so'no K+lais huhwo tohino malofoho. Oso tohino K+lais malokunjoso ngko moi'wo esojwaofo'neso ufo'malokweno.
25 An+tu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esot+hwayo'ne n+hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso woloset+hwamne'no yohono.
26 Hohonta olo hungkuno hiloso n+hu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu s+mo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'n+mmentohofofoho. I olohonta An+tuye a'amu ne sohwamne'no olo hungkuno hiloso ut+hwa'nyopo nto i'mofapohoho.
27 Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. K+lais kako sekwoe s+mehomo humaho. Oso'no hwangku sekwo An+tu'nji wonyoangkafopo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohin+'maho. O'o, a'amu temtitofo hopi'nonohino soku upa'n+fitnne'ento lonet+hwamentisofoho.
28 Oso'no nakwo Jisas K+lais+mne'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yoloho'nohini loset+hwalokuhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyo ehohosasiyo'ne so'no

huno pi'nɨngo engo syafɨsyɨwo'nɨngkuhwono. Hwapɨngoso nakwo ole namo'nɨngkohoho. A'amu nɨhu'no hopi'nonohinoso hofɨko honɨngkano wonyomne'no i'waho ikuji Kɨlaisɨmo inɨngkayo yahinoso engo imo'nɨngkuhwoso'no hofɨko a'amu ne imo'nɨngkuji Anɨtumo u'mapitnne'entani syoho engo yalokuhwono.
29 Olo syoho tohohmtnno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'njɨ'maho. O'o, Kɨlais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofɨko sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨkujo'no yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemopɨfe.

1 Sekwo upa'nɨmno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnnonji a'amu nom'ne nje sɨmano manohonyo'njo imotofo sohwa hnnontnne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo ulalokweno.
2 Ole so'no nɨmo'nɨngkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'nɨngkuji sɨmeho finɨmno. Sekwo Jisas Kɨlaisɨmne'no huno ehohosahinɨngkuji Kɨlais ne sohune'no huno waseyono. Anɨtuye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifoho. Kɨlaisɨyoho.
3 Yo'mayo huno wopɨngo hiyaso'mo wojoso wotɨpema'mo liso'manji u Kɨlaisɨmo weho. Osohumta'ni wotɨpema'monnoho. Anɨtuye huno mɨkunɨmposo hopi'nonohinoso Kɨlaisɨmo ehuhnnawo'nnyo hweho.
4 A'amu fihwo kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selɨhwoso'no sekwo mopɨwasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno.
5 Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo Jisas hnne'no sɨmeho hi'ntnnono engo uyontɨfi kakoe syoho hofiyo yalokwofo so'no sɨmonyo yalokweno.

Nakwo Jisasɨmo ufohi'nontani songo ne'no humayo'neso nto ma'malohwono.

6 Kɨlais Jisas sekwoe Hwe Engo imo'nɨmentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyɨmno. Sɨkuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisyafɨhupmno.
7 Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'nɨngkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'nɨngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wopɨngo losetɨhwamentɨhwone somo sɨmeho hi'ntnnono engo uyɨmno. Yo'mayo Anɨtu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamoyoka ulɨkuji sekwoe sɨmehomo engo weesemofɨhwono.
8 A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokokilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofɨko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntnne'no wolosetɨhwantɨfe'no yohofo. Hofɨko Kɨlaisɨye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafɨsyɨkuji sekwo i'waho nto'no fiyɨmno.
9 Hwapɨngoso Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinoso Kɨlaisɨye a'apahomo ehuhnnamo'nnyofoho. Kɨlais kako a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anɨtuyoho.
10 Oso'no sekwo Kɨlaisɨ'nji humalofo soku Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kɨlais huhwo sohwo kako yo'mayo towahuno yokumpohn'nyo somo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho.

11 A'amu Juta sohwa nakwo An+tuye a'amu hwona'nyoho lont+fi
a'apaho s+hu kolo'n+motofo hwafoho. I oso'no sekwo K+lais+'nji hu-
malofo soku sekwo K+lais+ye yahino wop+ngoso a'apaho s+hu kolo'nyo
yahino somo uyohopo'mentohofofoho. Oso'no sekwoe a'apahomo
makolo'nnyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji hon+ngkano wonyo
so'njimo hot+jwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo
yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo is+hutofosema'mentisofoho.
12 Mijo kiyomayo huyo'mango so'no wosyof+syano. Mijomo ke-
sojisyasiyoso olenoho. Nakwoe hon+ngkano wonyo somne'no Jisas
pe'n+mentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo mta'ni l+kafoso Jisas+mo
An+tu ul+ka'mentiso hopaso nakwo l+kofalokuhwono. Nakwo An+tuye
yokumpohn'nyo hisomo s+meho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no An+tu
kako Jisas+'nji songo humayo'neso nel+kofalofoho.
13 Hohonta sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somo mohot+jwaofe so-
honta sekwo temtitofo kengo soku An+tuye hungkunomo t+fi min+ngkayo
so'no sekwo An+tumo u'mayo'ne hon+ngkanoso n+hu'no awonoho. Oso-
honta An+tu sehon+mentisoso sekwo hon+ngkano wonyo somo humant+fi
poyo pe'n+ngkohofo hopa humentan+ngkofi sehon+mentisofoho. I olohonta
Jisas kakoe songo humayoso sejopahon+ngki An+tu songo semokonto sek-
woe wonyo wae yasemo'mentisofoho.
14 Oso hon+ngkano hungkuno An+tu Mouses+mo uy+mentisoso
mokilo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmment+hwone so'no
hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nal+mojofoho. Yo'mayo hon+ngkano
wonyo nakwo imotohwoneso An+tu nomanto Jisas+ye iyo hwojiyaf+ku'nnyo
somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoho.
15 K+lais kako iyo hwojiyaf+ku'nnyomo poyo pe'n+mentiso sohonta
kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoho.
An+tu nje mango hwamo ut+hwa'nyopo uyakolofohefoho ulahon+ngki Seten
kako won+mango un+mentisofoho.

Nakwo Jisas+'nji poyo nto sape'n+ment+hwonefoho.

16 An+tu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo woso-
payo'ne u mijo'ne hon+ngkano hungkuno sel+fijo'manji osomo sekwo t+fi
in+ngkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u S+kuno Engo
somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyaf+siyo'njo s+kuno
iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka sel+fijo'manji sekwo osomo
haloho upekutoho.
17 Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. T+fi imo'none so'no
net+hwayo'nefoho. I olohonta K+lais kako poso sohwo yahino ne somo
hwap+ngo hweho.
18 A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto kako ahwom-
omjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'n+ngkiso so'no sel+hwoso'no u ngko
wojo uhwon+ngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose
seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo haloho pekutoho. Oso
hwe huhwo sohwo sekwo kakoe hon+ngkanomo min+ngkayo so'no kako
sitofo nosel+hwoloho. O'o kakoe a'apahomne'nohino syaf+sy+wo'n+ngkiso
hweho. Yokumpohn'nyo imo'n+wo'n+ngkiso hweho.
19 Oso hwe huhwo sohwo kako K+lais nakwoe Hwe Engo sohumo
mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisas+mo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe
a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino
engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'n+mo yokumpohn'nyo
yano nejap+wo'n+ngkisoso nakumo mehul+'mokonasy+wo'n+ngkohoho.

Oso'no kako kakoe a'apaho hn'nɨmo Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji huno wopɨngo'nji nejaponto sokafo nemokalofoho.
20 Sekwo Kɨlaisɨ'nji sape'nɨmentohofo so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hofɨko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafitnnehofo. I oso'no sekwo hohontajo honɨngkano hungkunomo inɨngkafijo so'no sekwo hofɨkimo enjwa'mo humalofo.
21 Olo honɨngkano hungkuno lomo sekwo peho'ne inɨngkowalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahomo nomokosyohumafɨkutoho. Yo'mayo wosopayo nonɨngkutoho. Yo'mayo somo nopm'mokukutoho.
22 Hungkuno hiso a'amu hofɨkoe huno mta'ni syafɨsyontɨfi lonetɨhwalokwofo. Yo'mayo hwahoponjoso moi'wo umo'nɨmonto yalofoho.
23 A'amu oso honɨngkanomo inɨngkowalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafɨsyɨwo'nɨngkuhwoni, U a'amu honɨngkano wopɨngo'njofoho. Hwapɨngoso hofɨko hwomtame ehumantɨfi hofɨkoe yofe monje yasyontɨfi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasyɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji honɨngkano wonyo so'nji wae yaofo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, nɨhu'no awonoho.

3

Anɨtu kako Kɨlaisɨ'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelɨka'mentisofoho.

1 Anɨtu kako Kɨlaisɨ'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelɨka'mentiso so'no nakwo Kɨlaisɨ'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. Kɨlais nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anɨtuye aho anga sohohnta'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no yɨhwono.
2 Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafɨsyɨkutoho. O'o, yo'mayo ahwomomjo somne'no fɨsyafɨhupmno.
3 Hwapɨngoso nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasɨmo ufohi'nɨngkahonɨngkuhwoni Jisas kako Anɨtumo ufohi'nɨngkahonɨngki Anɨtu kako wopɨngo nemokosyohumaho.
4 Kɨlais nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako utɨhwa'nyopo i'mofapɨhwoso'no sekwo kako'nji nohumafɨkuji kakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womantɨfeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntnne'ne hungkunofoho.

5 Hwahoponjo yahino wonyo sɨmeho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, sɨmeho fefoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho'yangoso kako anɨtu pa'nyo umokonto kako oso humnohini inɨngkowalofoho.
6 A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'nɨngkohofo somo Anɨtu kako sɨmeho wonyo uyonefoho.
7 Hohonta honɨngkano wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumentanɨngki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.
8 I oso'no olohonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foho'naopmno. Sɨmeho wonyo, yoka, sitofo, oso foho'naopmno. I sɨfajo'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapɨhwoloho.

9 Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnn+ngkutoho. O'o, yo'mayo
yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofofoho.
10 Oso'no sekwo a'amu songo imo'n+mentohofofoho. Oso a'amu songo
imo'nalokunjoso An+tu kako hwap+ngo hweho. S+kuno huhwo huhwi
An+tu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wop+ngo sejaponto yahino
songo'nji An+tu kako pa'nyo semokalofoho.
11 Nakwo An+tuye yahino songo ma'ment+hwone hn'nwi nakwo hin-
johi'nwi afa'nwoho. I ole l+wo'n+ngkuhwoni, A'amu temtitofo kengo
kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno kengo'njo hwafoho. U
Jutafe hon+ngkano hungkunomo in+ngkuwo'n+ngkohofofoho. Hon+ngkano
hungkunomo min+ngkayo'njofoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hame-
ponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu sikinjofoho.
Ose l+wo'n+ngkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho.
K+lais nakwoe songo humayoso hwap+ngo sohwo kako nakwo a'amu kengo
kengo hn'n+mo nonafohi'nonto kako nakwo hinjoho'n+mo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo un+ngkohwano.

12 Sekwo An+tuye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso
so'no kakine'no sehwosopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yahino
lomo t+fi fin+ngkamno. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho
selof+hwoso'no hof+kimo wop+ngo ulohopmno. Sekwoe yofe monje
yasy+kuji sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fihwa
sekumo wonyo selohopijoso sekwo s+meho wonyo uy+kutoho. O'o, sekwo
s+meho wop+ngo uy+mno.
13 Sekwo a'amu so'nji fo'ma'n+mno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no
s+meho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo
meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae
enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo
ukinjaofano.
14 Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino
nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'n+mno. Oso s+meho inyo yahino
so'nji ufohi'n+mno. S+meho in+fijo'manji s+meho afa'njo wonyoangkafo'njo
wohumant+feho.
15 K+lais kako s+meho pompenjiyo nejap+wo'n+ngkiso sohwo nakumo
yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. K+lais kako nakwoe a'apaho
anga'nohino pa'nyo s+meho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no
joho nal+mentisofoho. Oso'no sekwo soku s+kuno huhwo huhwi kakimo
isamoyoka ul+wo'n+mno.
16 K+lais+ye hungkuno wonyoangkafoso sekwoe s+meho mo'mo
nomaf+kuji huno wop+ngo sejap+hwosi yo'mayo iwo'n+ngkohofo
somo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo K+lais mta'ni huno
wop+ngo t+pemaf+kuji sekwo filut+hun+mno. Hon+ngkano wop+ngo
somo m+hwatnn+mno. Ose ifijoso sekwo An+tumne'no s+meho wop+ngo
semo'n+ngkuhwoso'no sekwo An+tuye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta
fil+mno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso An+tuye Towahuno
sejapeso An+tuye yofe ho'nomayo'ne filut+hun+mno.
17 Sekwo yo'mayo hungkuno wolano l+kuji ou syoho uyano l+kuji sekwo
Jisas+'nji ejoku'nohumaf+kuji sekwo Mpohwo An+tumo isamoyoka ul+kuji
yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisas+ye yokumpohn'nyo'nji fiy+mno.

A'mu somontohwa An+tuye s+meho wop+ngo umokiyo'ne yahinofoho.

18 Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno.
Hofɨkimo enjwa'mo fosyohumamno. Hofɨkoe hungkunomo haloho ito'no
popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofɨko ifitnne'ento
imentisofoho.
19 Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono.
Sekwo sɨmeho wonyo semo'nɨngkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno
nulɨkutoho. O'o, hungkuno hofiyo'nohino ulɨmno.
20 Sekwo mehomi soku, senɨngkwohwo sena'wohijafe hungkunomo
sɨkuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anɨtu kakoe sɨmeho
wopɨngo umo'nɨmontonoho.
21 Sekwo homnɨngkwohwosasi homna'wohijasi sekwoe mehomife
sɨmeho wonyo umokukutoho. Oso hwapɨngo hiso ole, yoka, sitofo, sɨfajo
hungkuno ulɨwo'nɨngkutoho. Yo'mayo ulohofɨkujo'no hofɨko sɨmeho
tohino umnɨngkuhwoso'no honɨngkano wonyomo wowantɨfeho.

Syoho ulohofiyo so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

22 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo
tɨfi finɨngkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho
homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehonɨngkahonɨngki syoho
yokumpohn'nyo iwo'nɨngkohofo oso pa'nyoso ne'no fiyɨkuno. Hwapɨngoso
sekwo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.
23 Yo'mayo hopi'nonohino uyano lɨkuji sɨmo'mo ole fɨsyafɨhupmno.
Olo syoho we'e loso a'amumne'no miyalokuyɨhwono. O'o, nakwoe Hwe
Engo Anɨtumne'no yalokuhwono. Ose syafɨsyɨkuji syoho yokumpohn'nyo
fiyɨkuno.
24 Sekwo inɨngo seyɨhwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwo sekwoe
syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejaponefoho. Oso ho'yango neso Anɨtu
nto hwosopeehumentisofoho. Sekwo Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo soku kako
sekwoe Hwe Engo hweho.
25 A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho.
Nakwoe honɨngkano wonyomne'no Anɨtu kako tango monejape'njo
iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

1 Sekwo hwe engo syoho selohofiyo sohwamo mokosyohu-
mawo'nɨngkohofo sohwasi, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo
ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu
nomokosyohumawo'nɨngkohofo sohwamo yahino wopɨngo'nohini
ulohopmno.

Olo yahino lomo finɨngkamno.

2 Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo
fɨkesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo ulano lɨkuji sɨmo'mo huno
nto'no syafɨsyɨkuji Mpohumo jomo ulɨkuji isamoyoka ne'nohini ulɨkuno.
3 Sekwo Anɨtumo nakune'no nefo'mayo'ne jomo ulɨmno. Olo so'no
ulɨmno. Anɨtu kako kakoe hungkuno lutɨhwayo'ne honɨngkano won-
amofiyono. Olo hungkuno hiloso hwapɨngoso Kɨlaisɨyoho. Hohonta
hungkuno hiloso hiyaso'mo wentanɨngki Kɨlais ehontojwahumentisoso
olohonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo lutɨhwahonɨngko a'amu fiso
nakwolaho lontɨfi impo'angomo intofanɨhumentohofofoho.
4 Oso'no olo hungkuno Kɨlais ehontojwahumentiso loso ngko a'amumo
nto'no lutɨhwayo'ne sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ulɨmno. Olo syoho

Anɨtu ntapmmentiso loso ngko aˈamufe huno somo itoˈno ehohosasiyoˈne Mpohumo jomo ulɨmno.
5 Nakwo olo hwaho lopo siki humayoˈneˈmaho. Oˈo, nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyoˈnwoho. Osoˈno sekwo nomˈne aˈamu Anɨtumo inɨngkawoˈnɨngkohofo soˈnji nohumafɨkuji sekwoe yahino somneˈno huno itoˈno syafɨsyɨkuji Anɨtuye honɨngkano wopɨngo utɨhwamno.
6 Hungkuno ulɨkujoˈno siki hungkuno soˈnji wonyo hungkuno soˈnji nolɨkutoho. Oˈo, Anɨtuye hungkuno ntoˈnohino esyohumafɨkuji huno wopɨngo tɨpemafɨkuji hungkuno hofiyoˈnohini filɨmno. Ose ifijoso aˈamu sekumo yoˈmayo hungkuno selohonɨngkujoˈno sekwo aku hungkuno itoˈnohino ulɨmno.

Poul kako Tikikosɨˈnji Ounesimosɨˈnjimo lɨhwatɨmentisofoho.

7 Tikikos sohwo kako noseˈmahwosi nje hungkuno yoˈmayo soˈno sejoˈne hweho. Kako Anɨtuye syoho soˈno hi umoˈnɨngkahonɨngki nakwoˈnji syoho yalofoho.
8 Osoˈno ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yoˈmayo neˈmaˈmaso soˈnji selɨhwosi sekumo yokumpohnˈnyo wasesosofitoˈmontonoho.
9 Nekwo Ounesimos huhwoˈnjimo sekuyepono lɨhwojalokuhwoyo. Tikikosɨˈnji siko noseˈmahosɨsi yoˈmayo olopo neˈmaˈmaso soˈno wolosetɨhwanjiyoho.

Poul kako aˈamu Koulousi somo nje aˈamu kuyoho ulɨmentisofoho.

10 Alisɨtakos sohwo impoˈangomo ngkoˈnji humantɨhwoyo sohwo kako nje aˈamufo selalofoho. Mak, Mponopasɨye konɨngkwaˈwehwo kako huhwoˈnji nje aˈamufo selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono seˈmasoˈmanji nto selɨmale hopaso sekwo kakimo utɨmafɨkuji hofiyo mokosyohumamno.
11 Aˈamu nomˈne Jisas Jasɨtos kako huhwoˈnji nje aˈamufo selalofoho. Oso aˈamu Jutafe temtitofo mtaˈango hufaˈu sɨhune sohwa hofɨko Anɨtuye yoˈmayo hopiˈnonohinoso aˈamumo yokumpohnˈnyo enemokosyohumayoˈne syoho engo yalokuhwono. Hofɨko wonyoangkafo nɨfoˈmalokwofo.
12 Nomˈnehwo Epeefɨlos sekwoe angopontaˈango huhwoˈnji nje aˈamufo selalofoho. Kako huhwo Kɨlais Jisasɨye syoho ulohofiyo hweho. Sɨkuno huhwo huhwi kako sekumneˈno Mpohumo jomo ulɨwoˈnɨngkiso hweho. Ole ulɨwoˈnɨngkohi, Anɨtu sohwosi, kɨko aˈamu Koulousi somo hofɨko kikineˈno yokumpohnˈnyo lohofoˈneso kɨko ufoˈmaho. Hofɨkimo yokumpohnˈnyo engo umokohojoˈno hofɨko sokafo umoˈnɨfe. Jɨje huno hopiˈnonohinomo hofɨko huno uyɨhwosoˈno osomo tɨfi wokinɨngkapɨfe. Epeefɨlos Anɨtumo jomo ose ulɨwoˈnɨngkisofoho.
13 Ngko sohwoˈni Epeefɨlos sohumneˈno huno ole niyohi, Kako aˈamu Laoutisiyantaˈango sokunonji Hiyelapoulisntaˈango sokunonji sekwo sokunontnneˈno sefoˈmayoˈne syoho engo yalofoho.
14 Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwoˈnɨngkiso sohwoˈnji Ntemasɨˈnji siko nekwoe aˈamufo selalokusiyo.
15 Aˈamu Laoutisiya mtaˈango Anɨtumneˈno inɨngkawoˈnɨngkohofo somo nje aˈamufo ulalokwe soˈno sekwo ulɨmno. Nomˈne aˈmu Nimɨfaˈnji aˈamu kakoe angomo Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo soˈnjimo nje aˈamufo ulalokwe soˈno ulɨmno.
16 Olo iyoswo losomo sekwo atofo losojwaofɨkuji aˈamu Laoutisiya hofɨko Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofo somneˈno uyɨmno. Hofɨko atofo

walɨfe. Nom'ne iyoswo a'amu Laoutisiya somne'no uyahotɨmaleso hofɨko nosejapɨkujo'no sekwo hoku atofo filɨmno.
17 Sekwo Akiposɨmo ole ulɨmno. Oso syoho Anɨtu kijapmmasoso kɨko ito'no esyohumahoji ne'njo fiyohoho.
18 Olo iyoswo sɨmo'mjo semtɨ'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahonɨngko mtɨ'mokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Poulɨ'ni nje aho'nji mtɨ'mokalokweno. Nje a'amufo selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no inɨngo nɨmofɨkutoho. Anɨtu kako yo'mayoso wopɨngo waseloho'montonoho. Ngko Poulɨ'ni mtɨ'mokalokweno. Osohopeho.

1 Tesolounika
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfe'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolɨkeno Poul olo iyoswo sɨmo'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Poul hohonta Anɨtuye syoho yɨku'mo'mojo sohonta kako Filipai ulɨko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo ango somo noswonto Anɨtuye hungkuno yano uyɨmentisofoho. Nuyahonɨngki a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngkɨlik pi'nɨngo engo so'nji Jisasɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poulɨmo impe untofantɨfi yahonɨngkofi sɨkwo'miyomo hiyaso lɨ'mofonto Atenɨs osopo ifawo'mentisofoho. Oso ango hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisasɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono songo uyɨmentohofo somne'no huno pi'nɨngo uyahonɨngki oso hopo sopo nta'ni Timoutimo ango Tesolounikane'no lɨhwajɨmentisofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 honɨngkano we'e 2. Osopo weho.) Poul Timoutimo lɨhwojonto Sailasɨ'nji siko ango Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo Anɨtuye hungkuno ulontanɨngki Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poulɨmo a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahonɨngki Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Hwapɨngo olo iyoswo mtɨ'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisasɨmo inɨngkunyo sofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul ango Koulin humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨ'ni olo iyoswo loso sekwo a'amu ango Tesolounika sopo Anɨtu'nji Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'njimne'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo sokune'no mtɨ'mokalokuhwono. Sailasɨ'nji Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mtɨ'mokalokuhwono. Sekwo Anɨtu'nji Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wopɨngo selohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

A'amu Tesolounikaso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyontɨfi wopɨngo humamotofofoho.

2 Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwonefoho. Nakwo sekumne'no Anɨtumo jomo ujoso'no piso'mo'nyo miyalokuyɨhwono.

3 Sekwo Anɨtuye hungkunomo upa'nontɨfi hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'nɨngkohofofoho. Oso'no sekwo siki mohumulofo. O'o, sekwo Anɨtumne'no syoho yokumpohn'nyo yontɨfi a'amu nom'ne somne'no sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais asomo peso'no hofiyo uhwontohumalofo. Oso'no sosyefɨsyontani Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono.

4 Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anɨtu sekune'no hitoho engo sejapɨwo'nɨngkiso sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwosopo'mentiso kuyoho.

5 Nakwo Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'nɨngkahonɨngkofi Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo sekwoe sɨmeho mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahonɨngki sekwo huno ole syafɨhu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontɨfi huno seimentisofoho. Honɨngkanoso wopɨngofoho. Nonefo'mawo'nɨngkohofɨhwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho lɨmentohofofoho.
6 Nakwoe humayo somo sekwo nahonontɨfi nakwo pa'nyo sekwo imentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasɨye honɨngkanomo inɨngkamentohofofoho. Inɨngkowentanɨngkofi a'amu nom'neso nosehonontɨfi nakwolaho lontɨfi tango sejapmmentohofofoho. I oso'no Anɨtuye Towahuno sohwo sɨmeho wopɨngo sejopahonɨngki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho.
7 Oso'no a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso hwaho Masetouniyanta'ango so'nji hwaho Ngkɨliknta'ango so'nji hofɨko sekwoe yahino wopɨngomo sehonontɨfi yahino homo somo senɨngkamentohofofoho.
8 A'amu Masetouniya so'nji Ngkɨlik so'nji hofɨko'nohino'maho. O'o, sekwo Anɨtuye hungkuno a'amu somo lutɨhwahonɨngkofi ango'meemo ho'nɨngkahonɨngki a'amu hopi'nonohinoso sekwoe sɨmeho hi'ntnnono Anɨtumo uyoso'no upa'nɨmentohofofoho. Nakwo hano ango'meemo emoyontani sekune'no nelahonɨngkofi nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo yɨwo'nɨngkuhwonefoho.
9 Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahonɨngkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontɨfi sekwoe hwahoponjo hwasyo anɨtu somo ho'naofontɨfi sekwo Anɨtu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyo imo'nɨmentohofo so'no nelalokwofo.
10 Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anɨtuye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofo. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisasɨyoho. Kako poyo pe'nɨngkahonɨngki Anɨtu ulɨka'mentisofoho. Oso'no hwangku Anɨtu kako a'amufe wonyo honɨngkano so'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisasɨmo sɨmeho uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

1 Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe syoho imentɨhwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'nɨmentisofoho.
2 Nakwo ango Filipainta'ango sekuyepono pmmentɨhwonefoho. Filipai humentanɨngkuhwone sɨtofo nalɨmentohofoso tohino engo ma'mentɨhwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anɨtu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejopahonɨngki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwona'ni nopahonɨngkuhwoni a'amu pi'nɨngo nakwolaho ko nelahonɨngkofi nakwo Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwonefoho.
3 Oso hungkuno selɨhwoneso hwasyo hungkuno'nji selɨmentɨhwone'maho. O'o, nehopi'nohini selɨmentɨhwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo honɨngkano imo'mentɨhwone'maho. O'o, wopɨngo'nohini selohofontani Anɨtuye hungkuno selɨmentɨhwonefoho.

4 Anɨtu nakumo yamofo nto naloho'mentisofoho. Yamofo naloho-
fonto nalɨmento, Nje hungkuno ujo'ne sohwasi hoponoho, nalɨmentiso
oso'no lɨjwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe sɨmeho wopɨngo
umo'nyo'ne mulalokuyɨhwono. O'o, Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umo'nyo'ne
yalokuhwono. Anɨtu nakwoe sɨmehomo fe'nonehonalofoho.
5 Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekumo afofo masemokum-
mentɨhwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne
selɨmentɨhwone'maho. Olo hilo so'no Anɨtu huno uyohoho.
6 Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe ho'nomayo'ne
miyalokuyɨhwono. I oso'no nakwo Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo (*apousel*)
hwona'nyoho.
7 Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontontasi hoponesohilo. I sekwo'nji
nohumentanɨngkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wony-
ohofiyo esyohumawo'nɨngkiso hopaso esesyohumamentɨhwonefoho.
8 Nakwo sekune'no sɨmeho nehopi'nohini sejapmmentɨhwone
so'no nakwo Anɨtuye hungkuno wosejopantani imentɨhwonefoho.
Oso'nohini'maho. Oso syoho yontanɨngkuhwasi a'amu hofɨko nakumo
nonahonɨngkuji nakumo fonjonasyontɨfijontentesi wopɨngo'nesohilo.
Hwapɨngoso nakwo sekune'no sɨmeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.
9 Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtnno'njo iyoso'no sekwo
huno moi'wonoho. Anɨtuye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayo
yo'mayo so'no mpe iyo'ne nakwo sɨkwo'miyomo mofehi'nyo'nji ham-
niyoho'no syoho yokumpohn'nyo imotɨhwonefoho. Sekwoe wosopayo
yo'mayoso siki mayoso'no nakwolaho lɨmentɨhwonefoho.
10 Sekwo nakwoe yahinoso nto nahonɨmentohofofoho. Anɨtu huhwo
nto nahonɨmaho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo
sɨkunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anɨtuye honɨngkanomo
inɨngkowentani wopɨngo'nohini humamentɨhwonefoho. Wonyo
honɨngkano mimmentɨhwonefoho.
11 Hwe fihwo kakoe mehomimo wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkiso hopaso
nakwo sekumo wopɨngo seloho'mentɨhwonefoho.
12 Anga'no anga'nohino sokumo Anɨtuye hungkuno losetɨhwentani
huno sefohotofontani sekwoe humayo somo yokumpohn'nyo semoku-
mentɨhwonefoho. Anga'no anga'nohino sokumo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo
umo'nyo so'ne nakwo honɨngkano wopɨngo'nohini inɨngkayo so'ne
lutɨhwamentɨhwonefoho. Anɨtu huhwo sohwo ole selalofoho. Nje angopo
nɨ'mapmno. Nje yo'mayo wonyoangkafoso sekwo'nefoho. Sekwo ngkimo
enjwa'mo fosyohumafɨkujo'no ngko wosemokosyohumamonnoho. Ose
selalofoho.

*A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyontɨfi yokumpohn'nyo loho-
fontɨfi tango engo tɨpema'mentohofofoho.*

13 Nakwo Anɨtuye hungkuno selontanɨngkuhwoni sekwo ole monajofoho.
Olo hungkuno loso hwahoponta'angofoho. O'o, ose monajofoho. Nakwoe
hungkuno nupa'nontɨfi Anɨtu mta'angofoho lɨmentohofofoho. Ou nehopi.
Oso hungkuno Anɨtu nejapmmentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo
sekwo nupa'nɨngkahonɨngkofi sekwoe sɨmeho mo'mo hungkuno hiso'no
Anɨtu kako huno fohotofohotofo selohofahonɨngki sekwo honɨngkano
songomo inɨngkamentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Anɨtumo isamoyoka
ulɨwo'nɨngkuhwonefoho.
14 Nakwoe a'amu soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso hofɨko
nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais osohumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo

somo yo'mayo u'ma'mentiso pa'nyoso olohonta sekumo se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso Jisasɨmo inɨngkawo'nɨngkohofo so'no hofɨkoe a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe a'amu mta'ni tango engo tɨpemalokwofo.

15 A'amu Jutaso Jisasɨmo mohumayo'njoso hofɨko a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwamo fonjasyontɨfi tɨfinepo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohumo fonjahumentohofofoho. I hofɨko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofɨkoe yahino wonyo so'no Anɨtu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofɨko hwe moya'mi hopi'nonohino sofe mango hwafoho.

16 Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo nakwo Anɨtuye hungkuno walutɨhwantane yahonɨngkuhwoni hofɨko nakwoe honɨngkano pɨjwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'nɨmentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasɨye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofɨkoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anɨtu kako hofɨkine'no sɨmeho tohino umnalofoho. Tohino engo wotɨpemantɨfeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonɨmo syafɨhu'mentisofoho.

17 U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae enao'mentohofo sohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefɨsyontani nakwo sɨkumehomi pa'nyo humamentɨhwonefoho. Sekwoe sɨmano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefɨsyalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe sɨmeho so'mo hofɨkimo uhwonano syofɨsyalokuhwono.

18 Nakwo sekumo wose'mantane'no yɨhwono. Ngko Poulɨ'ni sɨkuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pɨkupɨjo naloho'mojofoho.

19 Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe sɨmanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo tɨpemane so'no huno mosyofɨsyalokuyɨhwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofɨsyontani sɨmonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehonɨngkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho.

20 Sekwoe yahino wopɨngo so'ne syofɨsyontani Jisasɨye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe sɨmeho wopɨngo namo'nɨngkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne lɨhwatɨmentisofoho.

1 Nakwo sekune'no ne'no syosyefɨsyɨwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailasɨ'nji nekwo ole mtitofontai nekwo ango Atenɨs sopo nohumentai

2 Timouti sekuyepono wolɨhwojantayo'yɨhwoyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anɨtuye syoho yontani Jisas Kɨlaisɨye hungkuno lutɨhwawo'nɨngkiso hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe sɨmeho hi'ntnnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwajɨhwoyo. Kako Anɨtuye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho.

3 Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo
huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no Anɨtu lɨmento, Tohino
wotɨpemantɨfeho. Ose lɨmentisofoho.
4 Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto selɨmentɨhwoni, Nakwo
hopi'nonohino tohino engo notɨpemanefoho. Ose selahonɨngkuhwoni
hungkuno hiloso ne imo'nɨmentiso so'no huno seyohoho.
5 Oso'no sekwo wopɨngo ko humalofo syafɨsyonji sekwoe hungkuno
najo so'ne mohontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timoutimo
sekuyepono wolɨhwatɨmne'no yohono. Sekwo sɨmeho hi'ntnnonohinoso
yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofo. Seten kako sekumo afofo'njo se-
japɨhwoso'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae lɨhwajɨhwoyo.

Timouti hungkuno wopɨngo Poulɨmo motɨ'mahonɨngki Poul sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho.

6 Timouti sekumo selɨko'manto olohonta nakumo ne'makwoho.
Hungkuno wopɨngo sekumta'angoso lonetɨhwahoho. Ole lonetɨhwahi,
Hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo.
Hofɨko a'amu nom'ne somo sɨmeho wopɨngo uyontɨfi ufo'malokwofo.
Engolopohamo hofɨko nakumne'no syafɨsyɨwo'nɨngkohofo. Nakwo
sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo
wonehonantɨfe'no yalokwofo. Ose nalɨmasofoho.
7 Nakwoe a'amu soku, nakwo olopo tohino engo mentani
nohumentanɨngkuhwone sekwo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo
uyɨwo'nɨngkohofo so'no upa'nontani oso hiso'no nakumo yokumpohn'nyo
natofo'nefoho.
8 Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne'no yokumpohn'nyo humalofo so'no
huno naiso so'no yo'mayo tango nakumo ne'masoso nakwo sɨmeho
wopɨngo'nji wohumantanoho.
9 Nakwo sekumne'no Mpohumo jomo ulontani sɨmeho wopɨngo
wonyoangkafo namo'nɨngkohoho. Sɨmeho wopɨngo wonyoangkafo so'no
Mpohumo isamoyoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne'no sɨmonyo
yalokuhwono.
10 Mofehi'nyo'nji sɨkuno'nji nakwo sekumo sefomayo'ne Anɨtumo jomo
ulɨwo'nɨngkuhwonefoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho we'e uyɨfijo'manji
nosehonɨngkuhwasi sekwoe sɨmeho hi'ntnnono engo uyoso'no wose-
foma'mtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojayo'ne Anɨtumo jomo ulɨmentisofoho.

11 Nakwoe Mpohwo Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne'no sekumo
Tesolounika se'mayo'ne honɨngkano namofiyo'ne jomo ulalokuhwono.
12 Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo sɨmeho afa
inɨwo'nɨngkohofo so'nji sekwo nufo'ma'nɨwo'nɨngkohofo so'nji a'amu
nom'ne somo sɨmeho uyo so'ntnne'no engo umojo. Ose ulalokuhwono.
Nakwo sekumne'no hitoho selofɨwo'nɨngkiso hopaso Hwe Engo sohwo
kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulalokuhwono.
13 Hwe Engo ose yososo sekwoe sɨmeho somo yokumpohn'nyo
semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo pɨfijo
sohonta sekwo Anɨtuye sɨmanopo lohofɨkuji honɨngkano wonyo ane
wopɨngo'nohini lohopitnne kuyoho.

4

Honɨngkano wopɨngo somo finɨngkamno.

1 Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yɨhwono.
Nakwo Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umo'nyo so'no yo'mayo honɨngkano
yahino nto setɨhwamentɨhwonefoho. Oso yahino wopɨngo somo sekwo
we'e inɨngkowalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasɨye sɨmano
mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yɨhwono. Oso
honɨngkano yahino wopɨngo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no
fɨkesyohumantokuno.
2 Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selɨmentɨhwoneso sekwo
huno moi'wonoho.
3 Sekwo yahino wopɨngo somo inɨngkayo so'no Anɨtu ole umo'nalofoho.
Honɨngkano wonyo ane'njo wopɨngo'nohinimo finɨngkamno. Yo'mayo
yahino wonyo a'mohufo iyoso nɨhu'nahone fohu'meeopmno.
4 Ape mayo yahino so'no honɨngkano ito'nohini fɨsyafɨhupmno. Ou,
sekwo anga'no anga'nohino sohwasi, sekwo ape womano lɨkuji ape mayo
yahino somne'no huno syafɨsyɨkuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo
sɨmeho noselɨkafɨhwoloho.
5 Sekwo a'amu Anɨtu ne'no huno mosyafɨsiyo'njo sofe yahino no-
mafɨkutoho. Hofɨko hofɨkoe a'apahomnohini syafɨsyontɨfi apemne'no
sɨmeho fefoyo u'mahonɨngki ape hufo hopa iwo'nɨngkohofɨhwafoho.
6 Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohofɨkutoho. Nom'ne
sohwafe ape hufo nomafɨkutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anɨtu tohino
mɨkunɨmposo uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto
selɨmentɨhwonefoho.
7 Anɨtu kako nakumo honɨngkano wonyomo inɨngkayo'ne
nahwosopo'mentiso'maho. O'o honɨngkano wonyo ane wopɨngo'nohini
somo inɨngkayo'ne nahwosopo'mentisofoho.
8 Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fihwo hwotoho feso sohwo
kako a'amufe hungkunomnohini mafewo'nɨngkiyohoho. O'o Anɨtuye
hungkuno homo hwotoho fewo'nɨngkiso hweho. Anɨtu huhwo sohwo
kakoe Towahuno wonyo ane wopɨngo'nohini nejapɨwo'nɨngkiso sohumo
hwotoho fewo'nɨngkisofoho.
9 I a'amu nom'ne somo sɨmeho inyoso'no pehofo semtɨ'mokiyɨmnehono.
O'o Anɨtu oso hiso'no nto setɨhwamasofoho.
10 Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango Anɨtumo sɨmeho umotofo somo
sekwo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohofo kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku
nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yɨhwono. Olo yahino
loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyafɨsyɨkuno
11 Sekwo hungkuno tɨfi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fɨsyafɨsyɨkuno.
Sekwoe humayoso hofiyo nto'no fosyohumafɨkuji sekwo syoho yo'mayo
so'no ito'no mokosyohumamno. Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso
sekwoe aho'nji nto'no fiyɨkuno. Hohonta ose nto selɨmentohefoho.
12 Ose ifijo'manji a'amu Anɨtune'no mosyafɨsiyo'njoso sekwoe
honɨngkanomo sehonɨngkuji hofɨko yofe wopɨngo womeselantɨfeho.
Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnnehofo. Nom'ne
somo yo'mayo so'no jomo mulɨfitnnehofo. O'o sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

13 U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo
ito'no womesehwojantane'no yɨhwono. Huno ito'no syafɨhupijoso poyo
pe'nyoso'no sekwoe sɨmeho tango maseyonehoho. A'amu Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'nɨngkahonɨngki ntɨ'mo kohumaho
syafɨsyontɨfi humotaho latɨpewo'nɨngkohofofoho. Anɨtu nelɨkafone so'no

mohontohumayo'njoso hofɨko poyo pe'nyoso'no hofɨkoe sɨmeho tango uyalofoho.
14 Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso so'no syafɨsyɨwo'nɨngkuhwono. Oso hiso'no nakwo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi pe'nɨmentohofoso hofɨko Jisasɨ'nji ufohi'nɨngkahonɨngkofi Anɨtu songo humayoso uyɨmentiso so'no Jisas asomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.
15 Nakwoe Hwe Engo Jisasɨye hungkuno woselantane'no yɨhwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'nɨmentohofo somo sɨmo'mo mupeenehwono.
16 O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engo'nji joho lahonɨngkuhwosi a'amu ahwomomjo sɨmo'mta'ango sohwo joho lɨhwosi Anɨtuye kounoho yoka ho'nɨngkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo ulɨko'mahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas Kɨlaisɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi pe'nɨmentohofo somo Anɨtu songo ulɨkafonefoho.
17 Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakumo netɨmahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'nɨmentohofo so'nji himopo noswo'nɨngkuhwasi osopo Hwe Engo sohumo sɨ'mowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no humentɨhwanefoho.
18 Oso hiso'no sekwo senɨngkwa'wehwosamo ulɨkuji hofɨkimo yokumpohn'nyo usosofitopmno. A'amu poyo pe'nyoso'no sɨmeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ulɨkujo'no hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyohumano.

1 Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo selɨhwoneso imo'nyo'neso sɨkuno so'no mamtɨ'mokohiyɨhwono.
2 O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso sɨkuno hiso nakwo huno moneyontanɨngkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyantɨfi sɨkwo'miyomo pohofo oso hopa imo'nonefoho.
3 Oso sɨkuno homo somo a'amu ole wohnnantɨfe, Yoka ane sɨkuno wopɨngohontanoho. Nakwo wopɨngo humalohwono. Ose hnnɨngkuji nohumentanɨngkuji yo'mayo huno mosyafɨsiyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne pahnnɨmo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo womantɨfi umnɨngkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofɨko muyakolopitnnehofo. Sɨkuno oso pa'nyoso imofaponefoho.
4 Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasɨye hungkuno hilo somo sekwo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfe so'no pomponahopo humalofo. Sɨkwo'mjoho'mo mohumulofo. O'o sɨkuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso sɨkuno hiso a'amu hufo uyantɨfi pɨwo'nɨngkofo hopaso imo'nonefoho.
5 Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone so'nwi sɨkwo'mjoho'mo mohumulohwono. O'o pomponahopo humalohwono.
6 Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofɨkoe huyo'mango fosyawehofo hopa fosyowehwaloho. O'o nakwo Jisasɨmne'no tɨmo hontohumehwasi huno nto'no wehohososonasyono.

7 A'amu Jisasɨmne'no huno mosyafɨsiyo'njo iwo'nɨngkohofoso
hofɨko saho'nohini fosyawowo'nɨngkohofo hopa sɨkwo'miyomo huno
nto'no mehohosasiyo'njo fosyawowo'nɨngkohofofoho. A'amu mijo
yokumpohn'nyo nontɨfi nilohofɨwo'nɨngkohofoso sɨkwo'miyomo
nonilohofɨwo'nɨngkohofofoho.
8 I oso'no nakwo mofehi'nyopo humawo'nɨngkuhwone sohwona'niye
hunoso ehohosahinyɨ'nwoho. Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo
so'nji a'amu nom'ne somo sɨmeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho.
A'amu jɨje swokinopo wakufongku'mo lɨhwosi yɨhwoso'no jɨje sampe
swokinopo womokisahinɨmnoho. U jɨje mnokinopo wafongku'mo lɨhwosi
yɨhwoso'no kɨko jɨje sampe wahoholo'nɨmonnoho. Oso pa'nyoso nakwoe
wonyomne'no poyo imo'nɨmentiso sohwo nakumo asomo wonema'mo
lɨhwosi poso sohune'no syofɨsyɨhwasi nakwoe sampe pa'nyoso nto'no
wehoholo'nohumano.
9 Anɨtu nakwoe wonyo'mne'no tohino nejape-e'ne nah-
wosopo'mentiso'maho. O'o nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais nakumo asomo
netɨmayo'ne nahwosopo'mentisofoho.
10 Jisas nakwo kako'nji songo fosyohumayo'ne nakumne'no
pe'nɨmentisofoho. Oso'no nakwo poyo pe'naso'manji songo humaso'manji
u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako'nji songo nohumanefoho.
11 Oseso sekwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi
senɨngkwa'wehwosamo hungkuno wopɨngo'nohini ulɨkuji hofɨkoe
sɨmehomo yokumpohn'nyo fisosofitofɨsyohumamno. Olo honta yalokwofo
somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

12 Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yɨhwono.
A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe honɨngkanomne'no losetɨhwalokwofo
somo sekwo enjwa'mo nto'no fosyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo
sefo'mayo'ne a'amu homo somo uhwosopo'mentisofoho.
13 Sekwo hofɨkoe syoho so'no huno nto'no fɨsyafɨhupmno. A'amu
homo somo sɨmeho uyɨkuji hofɨkoe yofe ho'nomafɨkuji wopɨngo'nohini
ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohnnɨngkutoho. O'o sɨmeho afa
inɨngkuji wopɨngo fosyohumamno.
14 Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno
ole ulɨmno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno. Piso'mo'nyo iku-
toho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulɨmno. A'amu Anɨtumne'no
yokumpohn'nyo lohofo'ne iyoho unɨwo'nɨngkiso somo yokumpohn'nyo
umokumno. Anɨtuye honɨngkanomo ulɨko'mano lɨfijo somo ufo'mapmno.
A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hofohofahn'no
ulɨmno.
15 A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohofɨkutoho. O'o,
sɨkuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wopɨngo'nohini
ulohofɨkuno.
16 Engolopohamo sekwo sɨmeho wopɨngo'nji fohumantokuno.
17 Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ulɨkuno.
18 Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anɨtumo engolopo-
hamo isamoyoka ulɨkuno. Jisas Kɨlais kakoe a'amu somne'no Anɨtu olo
yahino loso'no umo'nɨngkohoho. Oso'no sekwo tɨfi finɨngkamno.
19 Yo'mayo Anɨtuye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho.
20 A'amu Anɨtuye hungkuno selɨfijo somo sekwo hohujo ikinjɨmɨfɨkutoho.

21 Yo'mayo hungkuno upa'nɨngkohofoso Anɨtunta'ango so'ne yamofo
fiyɨmno. Hungkuno ne'njo somo aho fɨkesyohumamno.
22 Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiyɨmno. Olo hilo so'no sekumne'no
Mpohumo jomo ulalokuhwono.
23 Anɨtu kako sɨmeho pompenjiyoso hwapɨngo hweho. Oso'no
kako'nohini sekumo wopɨngo wasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji
a'apaho'nji wopɨngo esemokosyohumahwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais
asomo poso sohonta Anɨtu sekumo wopɨngo semokonefoho.
24 Anɨtu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no wopɨngo
namokonefoho. Anɨtu ose nalɨmentiso so'no ne imo'nonefoho.
25 Nakwoe a'amu soku, sekwo Anɨtu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo
ulɨmno.
26 Anɨtuye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ulɨmno.
27 Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso
waselɨmonne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mtɨ'mokalokuhwoneso
nɨngkwahwosamo atofo filutɨhwamno.
28 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako wopɨngo wosemokosyohumano.
Ngko Poulɨ'ni olo iyoswo loso mtɨ'mokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Tesolounika
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo sɨfe'nji aho'nji hopi'nono nto uyako'mentisopo Poul olo iyoswo tɨfinjo loso a'amu Tesolounika afahomne'no mtɨ'mokumentisofoho. A'amu Tesolounika-joso Poul iyoswo sɨmo'mo mtɨ'mokuyahotɨmentisoso nomantɨfi hofɨko Jisas Kɨlais asomo pe-e'ne hungkuno Poul mtɨ'mokumentisoso hofɨko a'amu Tesolounika fehohnjoso atofo hwasyohohnta'ni lontɨfi hofɨkoe hunoso ole syafɨku'mentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mtɨ'mokisyo loso Hwe Engo sohwoe Sɨkuno nto i'mofapohoho lontɨfi hofɨko pi-somo'nyo yontɨfi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontɨfi siki humantɨfi nom'ne a'amufe syohomne'no hofɨkoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutɨhunɨwo'ɨngkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupa'nonto iyoswo tɨfinjo loso mtɨ'mokumentisofoho. (Oso hungkunoso 2 Tesolounika sohe engo 2 honɨngkano we'e 2-'nji sohe engo 3 honɨngkano 11-'njo sopo weho.) Iyoswo sɨmo'mjo mtɨ'mokuyahotɨmentiso so-honta hamno hufa'ulɨkeno hufa'u sɨhunetɨkeno nto pamentisopo olo iyoswo tɨfinjo loso mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako a'amu Tesolounikaso Jisas nto i'mofapohoho. Hofɨko huno ose syofɨsyontanɨngkofi Poul kako oso huno homo somo ito'no mɨhwajiyo'ne olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Poulɨ'ni Sailasɨ'nji Timouti'nji nakwo nohumentani olo iyoswo
loso semtɨ'mokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika soponjo soku Anɨtumo
inɨngkowalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo Anɨtu'nji nakwoe Hwe
Engo Jisas Kɨlaisɨ'njiye a'amu kuyoho.
2 Mpohumo sekumne'no ole ulalokuhwono. Nanɨngkwohwo Anɨtu
sohwo'nji Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopɨngo
selohohosɨsi siko sɨmeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul Anɨtumo isamoyoka ulalofoho.

3 Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨwo'nɨngkohofo soku, nakwoe a'amu kuyoho. Sɨkuno engolopohamo
sekune'no Mpohumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwantanoho. Oso yahino
hiso wopɨngofoho. Hwapɨngoso olenoho. Sekwoe sɨmeho hi'ntnnono
Anɨtumo uyoso engo imo'nalofoho. Sekwo nom'ne a'amu so'nji sɨmeho
inyoso engo imo'nalofoho. Oso'no sekune'no Mpohumo isamoyoka
ulalokuhwono.
4 Oso hiso'no nakwo nom'ne a'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨwo'nɨngkohofo somo sekune'no ole ulalokuhwono. A'amu nom'neso
wonyo selohofontɨfi tohino engo sejopahonɨngkofi sekwo Anɨtumne'no
musɨkwajiyo'njo yokumpohn'nyo lohofontɨfi Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
engo uyalokwofo. Ose yalokwofo so'no a'amu nom'ne somo ulontani
sɨmeho wopɨngo namo'nɨwo'nɨngkohoho.

Anɨtu kako a'amu hwahoponjofe honɨngkanomne'no hungkuno ikwolo-fonefoho.

5 An+tu hungkuno ikwolofo'ne hwap+ngo sohwo ito'nohini y+wo'n+ngkiso
hweho. Sekwo An+tuye yahino wop+ngoso malokwofo so'no a'amu
nom'neso tango sejopalokwofo. Yo'mayo tango se'mahwoso'no hwangku
sekwo An+tuye angopo humayoso hoponoho.
6 An+tu oso a'amu sekumo wonyo selohofo somo kako aku tohino
uyonefoho. Oso yahinoso ito'nohinoho.
7-8 Sekwo tohino mawo'n+ngkohofo soku nakwo'nji An+tu usijo'no ne-
humajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe a'amu
ahwomomo mta'ango yokumpohn'nyo so'nji nopahon+ngkuhwosi a'amu
nuhwon+fitnnefoho. Oso hohosohonta kako toho engo'nji nop+hwosi a'amu
An+tumne'no huno muyo so'nji nakwoe Hwe Engo Jisas+ye hungkunomo
t+fi min+ngkayo'njo somo An+tu kako aku tohino uyonefoho.
9 Oso a'amu homo somo uhwon+ngkuhwosi sekwo n+hu'nahone
umo'nant+fe kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe s+mano'nji
kakoe yokumpohn'nyo pomponaho so'nji muhwonyo'njo ifitnnefoho.
N+hu'nahone tohino ne'no nomapitnnefoho.
10 Kako asomo poso sohonta kakoe a'amuso kakoe yofe
noho'nomapitnnefoho. A'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono umotofoso
s+meho wop+ngo'nji humafitnnefoho. Osohonta sekwo hof+ko'nji
nohumafitnnefoho. Hwap+ngoso oso hungkuno sel+ment+hwone somo
sekwo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofofoho.

*Poul kako a'amu Tesolounika somne'no Mpohwo ufo'mayo'ne jomo ulalo-
foho.*

11 Oso hiso'no syof+syontani s+kuno engolopohamo sekumo sefo'mayo'ne
An+tumo jomo ul+wo'n+ngkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. An+tu
kako humayo wonyoangkafo so'no sehwosopo'mentiso oso hoponoho.
Sekwo Hwe engo Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uyalokwofo so'no yo'mayo
syoho wop+ngo uyano l+fijoso An+tu kakoe yokumpohn'nyo wosejapono.
Yo'mayo syoho wop+ngo Hwe Engo Jisas+mne'no yalokwofoso moi'wo
esojwaof+kujo'no wosefo'mano.
12 Ose ifijo'manji sekwo Hwe Engo Jisas+ye yofe woho'nomant+feho.
Oso'no Jisas kako sekwoe yofe aku woho'nosema'mtonoho. Hwap+ngoso
ole, An+tu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+'nji siko nakumo wop+ngo
nalohof+wo'n+ngkisiyo monta'iyoho.

2

An+tuye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo i'mofaponefoho.

1 Nakwoe a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo nop+hwosi nakumo
menahu'mokone so'no wosel+monne'no yohono.
2 A'amu fehohnjo ole masel+kuji, Nakwoe Hwe Engo sohwoe s+kuno nto
i'mofapohoho. Ose sel+fijo'manji oso hungkunoso hof+koe huno mta'ango
selohofo. U nom'neso ole masel+kuji, An+tuye Towahuno ole ntohoho,
Nakwoe Hwe Engo sohwoe s+kuno nto i'mofapohoho. Ose woselant+feho.
U a'amu nom'ne ole masel+kuji Poul ole mt+'mokuma, Hwe Engo sohwoe
s+kuno nto i'mofapohoho. Ose woselant+feho. Oso'no selohofo'manji sekwo
yomo ikuji s+meho wonyo semo'n+ngkuhwoloho.
3 Oso hwasyo hungkuno sel+fijo somo sekwo s+meho hi'ntnnono
n+y+kutoho. Olo s+kuno loso siki sohonta m'mofaponehoho. Awonoho.
S+mo'mo a'amu pi'n+ngo engo An+tumne'no hahn'nyo ifijoso hwe fi-
hwo An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'nyo sohwo ut+hwa'nyopo

i'mofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tɨfi no'mo kako tɨkanomo wene hweho.
4 Kako ole ulonefo, Sekwo yo'mayo somne'no hwomtame ehumawo'nɨngkohofoso foho'naopmno. Hunoso ngkine'nohini fɨsyanɨfohupmno. Ose ulɨhwosi Anɨtuye tajo ango engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole ulonefo, Ngko Anɨtu ne hwo'nyoho. Ose ulonefoho.
5 Hohonta sekwo'nji nohumanji olo hilo so'no nto selɨmentohefoho. Sekwo inɨngo laseimaho.
6 Olohonta oso hwe sohwo m'mofapiyoho. Yahino anga'nohinoso oso hwe sohwoe honɨngkanomo pɨjwaofoho. Yahino hiso'no sekwo huno seyohoho. Anɨtu kako oso hwe sohwoe sɨkuno ho'nahumentisoso m'mofapiyoho.
7 Sekwo huno moi'wonoho. Olohonta a'amu fiso Anɨtuye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I oso'no a'amu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe honɨngkanomo nopɨjumofonefoho. Oso honɨngkano pɨku'nnyoso moi'wo imo'nɨngkuhwoso'no oso hwe Anɨtuye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo noponefoho.
8 Oso hohosohonta oso hwe Anɨtuye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo utɨhwa'nyopo noponefoho. Osohonta Hwe Engo Jisas kakoe mammtnno'nji hwe huhwo sohumo fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponaho engo'nji utɨhwa'nyopo nopɨhwosi oso hwe wonyo sohumo nɨhu'nahone wonyo umokonefoho.
9 Oso hwe Anɨtuye hungkunomo hwotoho fe'ne sohumne'no nom'ne hungkuno waselɨmonne'no yohono. Kako Setenɨye yokumpohn'nyo'nji nopɨhwosi hungkuno hwasyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo hwasyo itɨhwanefoho. A'amu fehohnjoso nuhwonɨngkuji kakimo inɨngkafitnnefoho.
10 Oso a'amu hiso Anɨtuye hungkuno ne'njo somo sɨmeho ufijo'manji Anɨtu kako asomo utɨmanefoho. I oso'no Anɨtuye hungkuno ne'njo nakwolaho lɨfijoso nɨhu'nahone imo'naopitnnefoho.
11 Anɨtu kako hungkuno lahonɨngkuhwosi a'amu hwasyo hungkuno ulɨfitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo a'amu pi'nɨngoso nupa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnnefoho.
12 Oseso a'amu hungkuno ne'njo somo sɨmeho hi'ntnnono muyoso honɨngkano wonyo somo inɨngkayo so'no umo'nalokusoso hofɨko Anɨtuye tohino engo nomapitnnefoho.

Anɨtu sekumo asomo setɨmayo'ne nto sehwosopo'mentisokuyoho.

13 Nakwoe a'amu soku, Hwe Engo sohwo sekumo sɨmeho sejapɨwo'nɨngkiso soku sɨkuno engolopohamo nakwo sekumne'no Mpohumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwantanoho. Oso yahinoso hoponoho. Hohonta Anɨtu asomo setɨmayo'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso'no Anɨtuye Towahuno sohwo sekwoe honɨngkano wopɨngo'njo semokahonɨngki sekwo temtitofo kengo sɨmo'mjo soku hungkuno ne'njo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Oso'no Anɨtu asomo nosetɨmanefoho.
14 Anɨtu sekumo olo so'no sehwosopo'mentisofoho. Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo selɨmentɨhwonefoho. Oso hiso'no sekwo mae'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso'no hwangku yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sekwoe sɨmeho mo'mo ema'mentisoso asomo setɨmaso sohonta moi'wo esojwaofonefoho. Oso'no sehwosopo'mentisofoho.
15 Oseso nakwoe a'amu soku, sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Oso hungkuno losetɨhwamentɨhwone so'nji ifalifaliyo

semtɨ'mokimentɨhwone so'nji aho yokumpohn'nyo kesyohumafɨkuji tɨfi finɨngkamno.
16 Nakwoe Mpohwo Anɨtu kako sɨmeho wopɨngo nejapmmentisofoho. Kako wopɨngo'nohini nalohofonto yo'mayoso siki nejapɨwo'nɨngkisofoho. Kako nakwoe sɨmehomo nasosofitofɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no nakwo kako'nji nohumentɨhwane'no hontohumalohwono.
17 Oso'no Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko sekumo sosofitofosesyohumahosɨsi yokumpohn'nyo semokahonɨngkohosɨsi sekwo yo'mayo hungkuno so'nji yo'mayo syoho so'nji wopɨngo'nohini uyantɨfeho. Oso'no jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulɨmno. Kako wonefo'mano.

1 Nakwoe a'amu soku, hungkuno ae'uyo woselantane'no yɨhwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefo'mayo'ne olo so'no jomo ulɨmno. A'amu hopi'nono upa'nyo'ne nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno ango'meemo woho'nɨmuweno. Noho'nɨmɨwahonɨngkuhwosi sekwo nupa'nɨngkuji sɨmeho uyantɨfeho.
2 Sekwo jomoso ole'nji ulɨmno. A'amu wonyo nakumo wonyo nalohofɨwo'nɨngkohofo sofe aho mta'ni welojonemano. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu pi'nɨngo engo Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono muyoso humalofo.
3 Yo'mayo hopi'nono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imo'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no kako yokumpohn'nyo semokuhwosi Seten kako sekumo apa'no mosetɨmanehoho.
4 Olo so'no nakwo huno nayohoho. Yo'mayo hungkuno selɨmentɨhwone somo sekwo ito'no inɨngkowalokwofoso ne'no unɨngkowantɨfeho.
5 Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wasefohoto'mtonoho, Anɨtu sekumo sɨmeho sejapɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo se'masoso sekwo Jisas Kɨlais pa'nyo yokumpohn'nyo wolohofantɨfeho.

A'amu hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyantɨfeho.

6 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako kakoe yokumpohn'nyo ntopahonɨngki olo hungkuno loso waselɨmne'no yohono. Senɨngkwa'wehwo fihwo kako piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno nakumta'ni ma'malofo somo minɨngkayo'njo osohumo uhwotɨ'mapmno.
7 Nakwo sekwo'nji humamotohwone pa'nyoso fosyohumamno. Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumammentɨhwonefoho.
8 Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki moma'mmentɨhwonefoho. O'o nakwo mpe seloho'motohwonefoho. Mofehi'nyo so'nji sɨkwo'miyomo nakwo syoho engo tohohmtnno'nji imotohwonefoho. Hwapɨngoso nakwo sekumo tango mosejape'njo hwona'nyoho.
9 Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo honɨngkano wonyoangkafo so'no wosetɨhwantane'no imentɨhwonefoho. Ose imentɨhwone homo somo sekwo tɨfi inɨngkayo'nefoho.
10 Olo hungkuno loso songo maselalokuyɨhwono. O'o nakwo sekwo'nji nohumentani ole selɨmentɨhwoni, Hwe fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uyɨmo. Siki wohumamo. Ose loso sohumo sekwo wopayo nuyɨkutoho. Ose selɨmentɨhwonefoho.
11 I oso'no ole upa'nɨngkuhwone, A'amu fihwa piso'mo'nyo yontɨfi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontɨfi siki humalofo. Nohumantɨfi

nomˈne aˈamufe syohomneˈno hofɨkoe humayo somneˈno yoˈmayo soˈno siki hungkuno lutɨhunɨwoˈnɨngkohofɨhwafoho.
12 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwoe hungkuno yokumpohnˈnyoso oso aˈamu homo somneˈno waselɨmonneˈno yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe aˈamuˈnji sɨmeho pompenjiyoˈnji humafɨkuji sekwoˈne wosopaesyoho fiyɨmno. Yokumpohnˈnyo ose ulɨmno.
13 I nakwoe aˈamu soku, sekwo yoˈmayo syoho wopɨngo soˈno pisoˈmoˈnyo ikutoho.
14 Hwe fihwo olo hungkuno semtɨˈmokiyalokuhwone lomo hwotoho feso sohumo sekwo yofe uhwofɨkuji kakineˈno iˈwaho fiyɨmno. Sekwo iˈwaho ifijo soˈno kako kakoe honɨngkano wonyo somneˈno wonɨmango unɨmtonoho.
15 I sekwo oso hwe sohumneˈno ole syafɨsyɨkutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syafɨsyɨkutoho. Oˈo, senɨngkwaˈwehweho. Osoˈno kakoe hunomo hungkuno wopɨngo ufohotofamno.

Hungkuno aeˈuyofoho.

16 Nakwoe Hwe Engo sohwo sɨmeho pompenjiyoso hwapɨngo hweho. Yoˈmayo yoˈmayoso seˈmahwosoˈno kako sɨmeho pompenjiyo wosejapono. Sekwoˈnji wohumano.
17 Ngko Poulɨˈni olo hungkuno aeˈuyo loso nje ahoˈnji semtɨˈmokiyalokweno. Nje aˈamufo. Iyoswo hopiˈnonohino mtɨˈmokuwoˈnɨngkoheso nje ahoˈnji ole mtɨˈmokuwoˈnɨngkoho, nje aˈamufo. Nje ifalifaliyo somo uhwonɨmno.
18 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais sohwo kako sekwoˈnji nohumahwosi wopɨngo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso Poul Timoutimne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-wan*'nji (31) *teti-et*ɨ'nji (38) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul Timoutimne'no mtɨ'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anɨtuye syoho mjɨmɨwento Timoutimo ango Lisɨtɨla sopo nta'ni tɨpema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisɨyoho. Kakoe atohwosi Louisɨyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honɨngkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngkɨlik hweho. Poulɨ'nji Timouti'nji ango Loum sopo Anɨtuye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesosɨnjo tajo ango somo Anɨtuye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tɨfi oso impo'ango somta'ni nusɨhutofahonɨngkofi kako hwaho we'e Kɨlit, ango Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoyɨmentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honɨngkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 honɨngkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo ango Efesosɨnjo somo mokosyohumayo'ne uhwotɨ'mo'mentisofoho. Poul ango Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uyahonɨngki olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1-2 Nje hwomu Timouti sohwohnne'no ngko Poulɨ'ni olo iyoswo loso kumtɨ'mokiyalokweno. Anɨtu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isɨhutofonemayo'ne sohwo'nji Kɨlais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwo'nyoho. Kɨko Timouti sohwosi kɨko Anɨtumo sɨmeho wopɨngo umahnno so'no kɨko nje hwomu ne imo'nɨmentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nɨmo'nɨngkohoho. Nanɨkgkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨ'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofɨhwoso'no siko kikimo wopɨngo kilohofohosɨsi sɨmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nɨmo'nɨngkohoho.

A'amu Anɨtumne'no hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo sofe hungkuno somne'no kɨko yoka ulohoho.

3 Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilɨmentohe somta'angoso olohonta apa'no wakilɨmne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kɨko ango Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo soponjo a'amu somo Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwalokwofo sohwamo kɨko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anɨtumne'no hwasyo hungkunoso apa'no nolutɨhwafɨkutoho. Ose uso.

4 Hofɨko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnnontɨfi hofɨkoe yofe ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko a'mane hungkuno kengo kengo sikinjo so'nji ne'no lutɨhunɨwo'nɨngkohofofoho. Oso hungkuno hiso hofɨkoe hunomo wonyo imokinɨwo'nɨngkohofofoho. Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anɨtumne'no sɨmeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulɨkafɨwo'nɨngkisofoho.

5 Kɨko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no nɨhu'nahone
foho'naopmno. Ose ulohojo'no hofɨko jɨje hungkunomo tɨfi
kinɨngkapɨfijo'manji hofɨko hofɨkoe yahino wonyo somo hohujo
ikinjaofɨkuji huno wopɨngo'nohini syafɨsyɨkuji Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono nehopi uyantɨfeho. Ose ikuji hofɨko nom'ne a'amu somo
nufo'mafɨkuji sɨmeho wopɨngo umo'nantɨfeho.
6 A'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtumo sɨmeho uyo yahinoso
noho'nasyontɨfi hofɨkoe huno wopɨngo sohwo ehilofaofahonɨngki hofɨko
siki hungkuno lomoyontɨfi hungkuno ne ane'njo hnnɨwo'nɨngkohofofoho.
7 Hofɨko Anɨtuye honɨngkano hungkunoso wolutɨhwantɨfi ko yontɨfeso
oso hungkuno hwapɨngo ne homo somo huno muyahonɨngki hofɨko
hwasyo hungkuno lontɨfi ole lɨwo'nɨngkohofo, Nakwoe hungkunoso
ne'njofoho lɨwo'nɨngkohofofoho.
8 Nakwo huno ole nayohoho. Anɨtu kako nakumo kakoe honɨngkano
hungkuno nejapmmentisoso oso honɨngkano hungkuno homo somo nakwo
nto'no inɨngkowaso'manji nakwo huno ole wotɨpemantanoho. Oso
honɨngkano hungkunoso wopɨngofoho.
9 I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anɨtuye honɨngkano hungkunoso
a'amu honɨngkano wopɨngo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu
honɨngkano wonyo yontɨfi hwe engo sohwamo enjwa'mo mohumayonjo
somnefoho. A'amu hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofontɨfi yahino
wonyo iwo'nɨngkohofo so'ntnnefoho. A'amu hofɨko Anɨtuye hungkunomo
hwotoho fentɨfi hwahoponjo honɨngkano osomo inɨngkawowo'nɨngkohofo
so'ntnne'nefoho. I a'amu kanɨngkwohwo'ya'umo fonjasyonto nom'ne
a'amu somo fonjasyɨwo'nɨngkohofo oso hwantnne'nefoho.
10 Anɨtuye honɨngkano hungkunoso a'amu apohufo'nji akngkilɨke'nji
kifosyoho loho'nɨwo'nɨngkohofo so'ntnne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe
mehomi hufo mawo'nɨngkohofo so'ntnne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo
iwo'nɨngkohofo so'nji hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofo so'nji a'amu
hofɨko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lɨhwono lɨwo'nɨngkohofo
so'ntnne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pito-
fasiyo'ne Anɨtu kakoe honɨngkano hungkunoso nejapmmentisofoho.
Yo'mayo yahino wonyo hiso Anɨtuye hungkuno ne'njo somne'no mango-
hwa imo'nɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no nakwo Anɨtuye hungkuno ne'njo
so'no huno nto'no nayɨhwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no
i'waho nto'no wehumantanoho.
11 Anɨtu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo lutɨhwayo'ne syohoso
ngkimo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wopɨngo hiso
losetɨhwalokweno. Anɨtu huhwo sohwo kako wopɨngo'nohini iwo'nɨngkiso
sohwo kako sɨmeho nto'no namokiyo'neso hwapɨngo hweho.

Anɨtu kako Poulɨmne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako Anɨtumne'no isamoyoka ulɨmentisofoho.

12 Nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisas kako huno ole syanɨfɨhu'mento, Poul
kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanɨfɨsyonto
kako ngkimo kakoe syoho somne'no nɨhwosopento oso syoho homo
somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakimo
isamoyoka ulalokweno.
13 Hohonta ngko Jisasɨmne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no
yokumpohn'nyo imo'nɨtɨhwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofɨkimo
fonɨfonyo uloho'mentohefoho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote
sohwo'ni Anɨtu kako ngkine'no hitoho ulo'mentisofoho. Hwapɨngoso ngko

Jisas kakoe hwapɨngo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo sɨmeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anɨtu kako ngkine'no hitoho ulofahonɨngki ntɨma'mentisofoho.
14 Oseso Jisas kako ngkimo wopɨngo ntohofonto nontɨmanto kako'njopo ngkimo menɨhumatɨ'mentisofoho. Osopo kako ngkimo sɨmeho uyo so'no lontɨhwamentisofoho. Kako ngkimo sɨmeho mɨkunɨmposo ntapmmentiso so'no ngko kakimo sɨmeho engo uyalokweno.
15 Olo hungkuno loso nɨhu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofɨko upa'nɨfijoso hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyɨfe. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisas kako nakwo a'amu honɨngkano wonyo'njo hn'nɨmo asomo netɨmayo'ne kako nakwoe hwaho lopo pmmentisofoho. Oso hungkuno hiso nɨhu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe honɨngkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentohefoho.
16 Kɨlais Jisas kako kakoe yahino wopɨngoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Poulɨ'nɨmo honɨngkano wonyo'njo sohwo'nɨmo kako sɨmo'mo wopɨngo ntoho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofɨko ngkimo nonohonɨngkuji huno ole wosyofɨsyantɨfeho. Poul kako Anɨtumo wonyo ne'no ulohofahonɨngki Anɨtu kako oso wonyo hiso'no Poulɨmo tohino komo'no mummentisofoho. O'o, Anɨtu kako Poulɨmne'no hontohumayo uloho'mojo sohwo Poulɨmo wopɨngo umokumentisofoho. Oso'no hofɨko huno ole wosyafɨhinantɨfeho. Kɨlais kako oso hwe nɨhu'no wonyo sohumne'no wopɨngo umokumaso hopaso Anɨtu kako ngkimo oso hopa wanɨmokumontonoho. Anɨtu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofɨko huno ose syafɨsyɨkuji hofɨko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji hofɨko songo ne'no humantokutnnefoho.
17 Oseso Anɨtu kako yo'mayo wopɨngo'nohini iwo'nɨngkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo woho'nomehwano. Hwapɨngoso Anɨtu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohu-mantɨhwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofɨko kakimo muhwonɨfitnnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohini Anɨtu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo Anɨtuye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo ulɨmentisofoho.

18 Nje hwomu Timouti sohwosi, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijapmmentɨhwone sohonta Anɨtu kako nakumo kikine'no hungkuno nalɨmentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syafɨsyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo kɨko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anɨtuye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofɨko Anɨtumo nakwolaho lɨfijoso hofɨko kikimo wonyo kilohofɨkujo'no Anɨtuye hungkuno hiso jɨje sampe mekino pa'nyofoho.
19 Kɨko Kɨlaisɨmne'no sɨmeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumaho. Oso hungkuno wopɨngo Anɨtu kako jɨje sɨmeho mo'mo ho'nakisyɨwo'nɨngkiso somo kɨko hofiyo finɨngkayo. A'amu fehohnjoso hofɨko oso sɨmeho mo'mo hungkuno wopɨngo homo somo hwotoho fewo'nɨngkohofoso hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnono Anɨtumo uyɨmotofoso wonyo imokinɨmotofofoho.
20 Oso hwe hufa'u Himeneyosɨ'nji Alekɨsanta'nji siko oso pa'nyo imo'nɨmentisiyo hwa'uyoho. Siko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somne'no

sitofo lonji hwasyo lɨwo'nɨngkisiyo so'no ngko sikimo Setenɨye ahomo uhumatɨ'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uyɨhwoso'no siko sikoe sɨmeho iwolo'mokohosɨsi Anɨtumne'no huno wopɨngo wotɨpemanjiyoho. Siko huno wopɨngo tɨpemahosisɨ'manji Anɨtuye hungkuno ne'njo somne'no sitofo hungkuno apa'no malɨsɨhnnisiyo.

2

Kɨko a'amu somo Anɨtumo jomo ujo'ne olo yahino loso fitɨhwaho.

1-2 Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe sɨmo'mjoso olenoho. A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso ole uyɨfe. Hofɨko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofɨko Mpohumo jomo ulɨfe. Hofɨko a'amu hopi'nonohino somne'no Anɨtumo jomo ulɨkuji yo'mayo Anɨtu hofɨkimo wopɨngo uloho'monto imentiso oso'no sekwo Anɨtumo isamoyoka ulɨmno. Oso a'amu hwaho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwanji hwe engo sohwantnne'no Anɨtumo jomo ulɨfe. Hofɨko Anɨtumo jomo ulɨkujo'no oso a'amu huhwo sohwa hofɨko nakumo hofiyo nemokosyohumafɨkujo'no nakwo sɨmeho wopɨngo'nji nohumehwasi Anɨtuye yahino wopɨngo somo tɨfi ntono unɨngkowantanoho.

3 Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anɨtu honɨngkano wonyo somta'ni isɨhutofonemayo'ne sohumo jomo ulɨhwaso'no kako nakumo tɨmo wopɨngo nahonɨngkuhwosi kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.

4 Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utɨmayo so'no umo'nɨngkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofɨko kakoe hungkuno ne'njo somo nupa'nɨngkuji kakimo tɨfi inɨngkayo so'no umo'nɨngkohoho.

5 Nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwahoponjo lohn'nɨmne'no Anɨtumne'no hwaho loponjo humaso sohwo Kɨlais Jisasɨyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anɨtu'nji hungkuno monehwajiyo'ne hweho. Sɨmeho pompengo nalɨpe-e'ne hweho.

6 Oso syoho homo somne'no Anɨtu kako sɨkuno ho'nahumentisoso i'mofopahonɨngki Kɨlais kako kakoe fosyohumayo wonyoangkafoso noho'nosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino honɨngkano wonyo somta'ni isɨhutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe honɨyo wopɨngoso usɨhuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utɨmayo'ne so'no umo'nɨngkohoho. Oso honɨngkano hiso utɨhwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

7 Oseso Anɨtu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutɨhwayo'ne nɨhwosopo'mentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitɨhwalokuyohono. O'o, nehopi lokitɨhwalokweno. Anɨtu kako a'amu temtitofo kengo somo asomo utɨma'mo lonto hofɨko nje hungkuno ne'njo somo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfitnne'ento hofɨkimo lutɨhwayo'ne nɨhwosopo'mentiso hwo'nyoho.

8 Oseso ngko olo'no nɨmo'nɨngkohoho. Hwe moya'mi ango'meemjo hopi'nonohinoso hofɨko Mpohumo jomo ulɨfe. Oso a'amu hiso hofɨko yahino wonyoso noho'nasyɨkuji hofɨko wopɨngo'nohini humafɨkuji Mpohumo jomo ulɨfe. Hofɨko nom'ne a'amu somne'no sɨmeho tohino muhmnyo'njo uyono. Hofɨko yoka mahnnyo'njo ufe. O'o Anɨtumne'no

huno nto'no syaf+sy+kuji kakimo yo'mayo so'no jomo ul+fe. Ose n+mo'n+ngkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

9 Ngko moya'mi sofamne'no ole so'no n+mo'n+ngkohoho. Moya'mi sofa hof+ko huno ito'no syaf+sy+kuji he manji'mofo ito'no fiy+mno. Sekwo huno ole so'no nosyaf+hu'n+ngkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohon+fe. Ose l+kuji yo'mayo he manji'mofo hamniyoho engo ihn'naof+kuji mijiyo'nji a'apahomne wokososo wop+ngo wop+ngo ihn'n+ngkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofo honje monje y+'mo'n+ngkutoho.

10 Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonal+fe, Hof+ko An+tuye mehomi nefafoho. A'amu ose wonal+fe sekwo ose l+fijo'manji sekwo An+tuye syoho wop+ngo'nohini fiy+mno. Oso syoho wop+ngo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho.

11 Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekuji nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humaf+kuji An+tuye hungkuno upa'n+mno.

12 Ngko olo yahino loso'no man+mo'n+ngkiyohoho. Hwe sohwa hof+ko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wop+ngo'maho. Ngko moya'mi sofa hof+ko hwe sohwamo An+tuye hungkuno lut+hwayo so'no man+mo'n+ngkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hof+ko mampi'nyo humaf+kuji An+tuye hungkunoso haloho'no upa'n+fe.

13 S+mo'mjo hwap+ngoso An+tu kako Atam s+mo'mo mt+'mokonto t+fi Efa mta'mokumentisofoho.

14 Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Seten+ye hwasyo hungkunomo s+meho hi'ntnnono muy+mmentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto s+meho hi'ntnnono uyonto t+fi in+ngkawento hon+ngkano wonyo imentisofoho. Oso imo'n+mentiso so'no huno syaf+sy+hwasi moya'mi sofa hof+ko hwe sohwafe hungkunomo enjwa'mo wohumafe.

15 Oseso olohonta moya'mi sofa hof+ko mehomi aswo mant+feso tohino engo malokwofo. I oso'no hof+ko An+tumo s+meho hi'ntnnono ne'no uy+kuji nom'ne a'amu so'nji hof+ko s+meho in+ngkuji hofiyo'no ufo'maf+kuji hon+ngkano wop+ngo'nohini t+pemaf+kuji huno wop+ngo'nohini syaf+sy+kuji humentan+ngkuji An+tu kako oso moya'mi hofo sofafe wonyomjo tohino somta'ni is+hutofumanefoho.

3

A'amu An+tuye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwamne hungkunofoho.

1 Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako An+tuye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'n+montonoho.

2 Oseso oso a'amu An+tuye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wop+ngo'nohino so'nji wohumano. Ose humentan+ngkuhwosi nom'ne a'amuso hof+ko hwe huhwo sohumo nuhwon+ngkuji hof+ko yahino wonyoso n+hu'no mot+pemap+fitnnehofo. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwosi uyono. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n+ngkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syaf+sy+hwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe

huhwo sohumo aˈamu ango kengoˈmtaˈangoso kako nomˈne aˈamu somo
Anɨtuye hungkuno lutɨhwayo syohoso wopɨngo uyono.
3 Kako mijo yokumpohnˈnyoso nɨngkuhwosi monilohofonehoho. Kako
nomˈne aˈamu somneˈno sɨmeho tohino komoˈno muhmnonehoho. Oˈo,
kako aˈamu hopiˈnonohino somo sɨmeho wopɨngoˈnohini uyɨmontonoho.
Kako nomˈne aˈamu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yoˈmayo hamniy-
oho mayo soˈne huno engo syafɨsyɨwoˈnɨngkuhwoloho.
4 Kako kakoe apeˈnji mehomiˈnjimo kako ntoˈno wemokosyohuma-
montonoho. Kakoe mehomi sohwa kanɨngkwohwoe hungkunomo
haloho'no upeentɨfeho.
5 Hwe fihwo kako kakoe mehomiˈnji konaˈwohiˈnjimo ntoˈno memokosy-
ohumayo sohwo kako oso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyo somo
ntoˈno mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. Oˈo, awonoho.
6 Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono kahopi uyalokuso sohwo kako
aˈamumo mokosyohumayo syoho loso momanehoho. Oso aˈamu sɨmeho
hiˈntnnono Anɨtumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomah-
wosoˈno, ngko hwe engo hwoˈnyoho, kako huno ose syafɨsyonehoho. I kako
oso hunoso nosyofɨsyɨhwosɨˈmanji Anɨtu kako oso huno wonyo hisoˈno
kako Setenɨmo wae yaoˈmentiso hopaso oso hwe sohumo wae yaofonefoho.
7 Aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo yontɨfi yoloho'mo
humalofo huhwanji oso hwe aˈamumo mokosyohumayo syohoˈnjo
sohumo uhwonɨngkuji kakoe yahino wopɨngo somneˈno hofɨko huno
ole wosyofɨsyantɨfeho, Kako hwe wopɨngo hweho. Kako yahino
wonyo yosoˈmanji hofɨko kakoe yahino wonyo somneˈno hungkuno
mjulɨkujoˈno Seten kako monje ulohofɨhwosoˈno kakoe syohoso
wopɨwahuˈmontonoho. Kako Anɨtuye aˈamu somo honɨngkano
wopɨngomo ntoˈno momɨhwajonehoho.
I ngko olo iyoswo aˈamu yahino wopɨngo wopɨngoˈnjo somneˈno
mtɨˈmokalokwe loso i aˈamu oso yoˈmayo yahino hiˈnjo somo kɨko Anɨtuye
aˈamu ne somo mokosyohumayoˈne syoho soˈno uhwosopofo.

Aˈamu Anɨtuye syohoˈnjo sofe hungkunofoho.

8 Oso paˈnyoso aˈamu Anɨtuye syohoˈnjoso hofɨko hofɨkoe yahino
somneˈno huno ntoˈno wosyafɨhuˈnɨfe. Hofɨko huno hufaˈuˈnji nomokosy-
ohufɨkutoho. Oˈo, huno Anɨtumneˈnohini wosyafɨhupɨfe. Hofɨko mijo
yokumpohnˈnyo nɨngkukuji nonilohofɨkutoho. Hofɨko huno nomˈne aˈamu
mtaˈni hamniyoho yoˈmayoso engo mayosoˈno huno nosyafɨsyɨkutoho.
9 Aˈamu Anɨtuye syohoˈnjo sohwa hofɨko hofɨkoe sɨmeho moˈmo ole
mahnnɨfitnnehofo, Ngko wonyo hwoˈnyoho. Ose mahnnɨfitnnehofo. Oˈo,
hofɨko Anɨtu kakoe hungkuno neˈnjoso ujo ehontojwahumentiso homo
somo sɨmeho hiˈntnnono uyɨkuji aho yokumpohnˈnyo wokemokosyohu-
mantɨfeho. Ose ikujoˈno ole wosyafɨhuˈnɨfe, Anɨtuye hungkuno neˈnjoso
nje yahino wonyo somo wae yanɨmoˈmentisofoho. Kakoe hungkunom-
nohini unɨngkamo. Ose syafɨhuˈnɨngkuji Anɨtuye yahino wopɨngoˈnohini
uyɨfe.
10 Aˈamu Anɨtuye syohoˈnjo sohwa hofɨkoe yoˈmayo yahino soˈnji hofɨkoe
syoho soˈnji sekwo sɨmoˈmo uhwonɨmno. Oso homo somo sekwo yahino
wopɨngoˈnohini uhwonɨfijoˈmanji eˈwano hofɨko Anɨtuye syohoso uyɨfe.
11 I hofɨkoe aˈmusya hofanji yahino wopɨngoˈnohini uyɨfe. Hofɨko
nomˈne aˈamu somneˈno sitofo nolɨkutoho. Oso moyaˈmi hofo sofa hofɨko
yoˈmayo yahino iwoˈnɨngkohofo huhwo sohwo hofɨkimo yokumpohnˈnyo
mumokosyohumanehoho. Oso yoˈmayo yahinoso hofɨkimo uˈmasoso

hofɨko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofɨko yo'mayo yahino iwo'nɨngkohofoso nto'nohini uyɨfe.
12 A'amu Anɨtuye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.
13 A'amu Anɨtuye syoho'njo sohwa hofɨko hofɨkoe syoho wopɨngo'nohini ikuji hofɨkoe humayo yahinoso wopɨngo'nohini'manji a'amuso hofɨkimo nuhwonɨngkuji hofɨkoe yofe noho'nomafɨkuji yo'mayo hungkuno Kɨlais Jisas mta'angoso lutɨhwawo'nɨngkohofo somo hofiyo upo'nantɨfeho.

Anɨtuye hungkuno hwapɨngoso olenoho.

14 Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno.
15 I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mtɨ'mokalokwe losomo sekwo atofo lɨkuji Anɨtuye mehomife yahino wopɨngo so'no huno wopɨngo wotɨpemantɨfeho. Sekwo Anɨtuye mehomi soku, Anɨtu kakoe ango kuyoho. Anɨtu kako sekwoe sɨmeho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwo Anɨtuye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesyohumafɨkuji oso hungkuno huhwo sohwo sekwo itɨhwa'nyopo meho'nahumno.
16 Anɨtuye hungkuno hwapɨngo ujo ehontojwahumentisoso nɨhu'no wopɨngofoho. Anɨtuye hungkuno hwapɨngoso Jisas Kɨlaisɨyoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino wopɨngo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyanehwono. Kakoe yahino somo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwoneso olenoho.

Jisas Kɨlais kako nakwo a'amu hwaho loponjo lohn'nwiye a'apaho nehopi manto kako utɨhwa'nyopo i'mofapmmentisofoho.

Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako Kɨlaisɨye yahino hwapɨngo neso netɨhwahonɨngki oso yahino hiso nto'nohini uhwonɨwo'nɨngkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wopɨngo osenohini uhwonɨwo'nɨgkohofofoho.

Kɨlaisɨye hungkunoso a'amu temtitofo hopi'nonohino sofe ango'meemo ho'nɨmentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofɨko kakine'no huno syafɨsyontɨfi sɨmeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Anɨtu kakoe hwomu Kɨlaisɨmo ahwomomo utɨma'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

1 Anɨtuye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nalɨmento, Olo hwaho lopo sɨkuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo hohujo ikinjaopitnnefoho. Oso hohosohonta hofɨko hwasyo hungkuno upa'nɨngkuji hofɨko Setenɨmo tɨfi inɨngkafitnnefoho.
2 Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno lɨkujo sohwa hofɨko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofɨko sɨmeho mo'mo wonɨmango munyo'njo ihwoso'no olo'mo i'nongki wohumentɨhwantɨfeho.
3 Hofɨko hwasyo hungkuno ole wolutɨhwantɨfeho. Sekwo ape nomafɨkutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso nonɨngkutoho. Hofɨko hwasyo hungkuno ose wolantɨfeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anɨtu kako kakoe mehomi ne somo uyɨmentisofoho. A'amu Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso hofɨko Anɨtuye hungkuno ne'njo somne'no huno uyahonɨngki oso yo'mayo hiso hofɨko

Anɨtu kakoe aho mta'ni mantɨfe so'no hofɨko Anɨtumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkohofofoho.
4 Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentisoso wopɨngofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'o, nakwo Anɨtuye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.
5 Ou, yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokonto wopɨngofoho nalɨmentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwone'manji yo'mayo wopɨngo'nohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulɨmento, Kɨko nto'no humahoji Anɨtuye hungkuno nto'no filutɨhwaho.

6 U ngko Poulɨ'ni olo hungkuno kikine'no mtɨ'mokalokwe loso kɨko olo hungkuno loso Anɨtuye a'amu ne somo lutɨhusoso u kɨko Kɨlais Jisasɨye syoho ulohofiyo ne umo'nɨmonnoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono uyohoji sɨkuno huhwo huhwi tɨfi inɨngkuso'manji kɨko Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.
7 Kɨko senɨngkwohwosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pi'nɨngo engo nosyafɨsyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anɨtuye yofeso molonetɨhwanehoho. Kɨko Anɨtuye yahino so'no huno nto'no syofɨsyomahoji osomnohini nto'no inɨngkayo'ne syoho engo fiyo.
8 Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'nɨngkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokinɨwo'nɨngkuhwonefoho. Oso wopɨngofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anɨtuye yahino so'no huno ne'no syafɨsyɨhwasi osomnohini tɨfi nto'no inɨngkowasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentanɨngkuhwasi wonefo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anɨtu'nji ne'no humentanɨngkuhwasi tɨfi hohonta ne'no nefo'manefoho.
9 Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amu hopi'nono nupa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono uyɨfe.
10 Anɨtu kako a'amu hopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne honɨngkano imo'mentisofoho. Nakwo Anɨtu kako songo ne'no humaso sohumo sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'nɨmo Anɨtu kako asomo netɨmayo'ne nakwo hontohumalohwono. Oso'no nakwo syoho to-hohmtnno'njo yalokuhwoneso a'amu hopi'nono hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨfitnne'entani yalokuhwono.
11 Kɨko a'amu hopi'nonohino somo Anɨtuye hungkuno somo ito'no inɨngkafitnne'no hungkuno yokumpohn'nyo filutɨhwaho.
12 Timouti sohwosi, kɨko hwe songo hwosoho. Oseso kɨko nto'no mohumayo'manji a'amu hofɨko kikimo kohonɨngkuji ole wokilantɨfeho. Timouti kɨko yo'mɨngohwosɨ'maho. Ose wokilantɨfeho. Oso'no kɨko nto'no fosyohumahoji a'amu jɨje yahino wopɨngo yahonɨngkiji kohonɨngkuji tɨfi wokinɨngkapɨfe. Yo'mayo hungkuno ujoso nto'no uso. Kɨko hopi'nonohino somo sɨmeho uyo. Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo. Honɨngkano wonyo ane wopɨngo'nohini fiyo.
13 Ngko kikimo ku'mayo so'no hontohumahoji Anɨtuye hungkunoso kɨko a'amu hopi'nonohino somne'no atofo fiso. Kɨko Anɨtuye yahino wopɨngo so'no syoho toho mtnno'njo fitɨhwaho.
14 Hohonta kɨko Anɨtuye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofɨko kikimo aho kilonjɨmokumentohofo sohonta Anɨtu kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Kɨko oso hiso'no ikwesyafɨsyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anɨtuye syoho yokumpohn'nyo fiyo.

15 Engolopohamo kɨko Anɨtuye syoho so'no sɨmeho
kumo'nɨngkuhwoso'no oso syoho homo somo nto'no mokosyohumen-
tanɨngkiji a'amu hofɨko nokohonɨngkuji hofɨko oso jɨje syoho wopɨngo
imo'nalokunjo so'no a'amu wokohonantɨfeho.
16 Kɨko nto'no humanji Anɨtuye syoho iwo'nɨngkino so'no huno nto'no
syafɨsyohoji kɨko a'amu somo Anɨtuye hungkuno nto'no filutɨhwaho.
Kɨko oso syoho hiso nusɨkwajohotoho. O'o, kɨko oso syoho hiso'no
yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kɨko ose yohojo'no a'amu hofɨko jɨje
hungkunomo haloho kupewo'nɨngkohofo so'njimo Anɨtu kako kɨko'nji
wosetɨma'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulɨmento, Kɨko a'amumo yahino wopɨngo'nohini ulohofo.

1 Timouti, kɨko hwe engo sohwamo yoka nulohotoho. O'o, kɨko hungkuno
hofiyo'no ulohoji hofɨkimo honɨngkano nto'no hmmofɨhwajo. Hofɨko jɨje
mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kɨko hwomu songo sohwamo honɨngkano jɨje
nɨngkwahwosamo imofɨhwajɨwo'nɨngkino hopa hmmofɨhwajo.
2 Jɨje na'ujamo honɨngkano nto'no mɨhwajɨwo'nɨngkino hopaso nom'ne
moya'mi sofamo oso hopa hmmofɨhwajo. Moya'mi songo sofa hofɨko
hnnampijamo imofɨhwajɨwo'nɨngkino hopa hmmofɨhwajo. Kɨko moya'mi
songo sofanji nohumahoji kɨko hnnampijanji humawo'nɨngkino hopaso
honɨngkano nto'no fiyo. Wonyo honɨngkanoso yohotoho.

Apɨwojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

3 U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nososi kako'nohini hu-
mentanɨngkuhwososo a'amu Anɨtumne'no uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo
apɨwojo sekwo'njo ajwo'mo humalofo sofamo kɨko nto'no ufo'mayo'ne
nto'no filutɨhwaho.
4 U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso hwa hofɨko
nto'no humafijo hwa'manji u hofɨko oso ape apɨwojo somo nto'no
ufo'mapɨfe. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayo
hofiyo umojofoho. Kako fo'mofo'mo hofiyo uloho'mojofoho. Oso'no
olohonta oso mehomi sohwa hofɨko homnɨngkwohwo'ya'umo hofɨko
sikimo aku hofɨkimo mokosyohumamentisiyo hopaso hofɨko sikimo nto'no
womokosyohumantɨfeho. Oso mehomife syoho sɨmo'mjofoho. Oso yahino
hiso Anɨtu kakoe sɨmehoso wopɨngo umo'nɨmontonoho.
5 I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nɨmentisosi oso a'mu hisi
nom'nihwo nufo'mane anesi nohumanto Anɨtu kakimo ufo'mayo'ne hon-
tohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako sɨkuno huhwo huhwi sɨkuno'nji
imɨngo'nji Anɨtu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino
wonyoangkafofoho.
6 I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'nɨmentisosi kako
kakoe hunoso a'apahomne'nohini syafɨsiyoso yo'mayo kakoe sɨmeho umo
lonto yontesi kakoe fosyohumayo wopɨngoso poyo nto pe'niyoho.
7 Oseso kɨko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kɨko'nji Anɨtumne'no
uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo homnɨngkwohwo homnosyamo nto'no
mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofɨko'nji
apɨwojo sofanji oso hungkuno homo somo tɨfi nto'no inɨngkafijo'manji
nom'ne a'amuso hofɨko hofɨkine'no oso yahino homo somne'no sitofo
mulɨfitnnehofo.
8 A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako
Anɨtuye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo

kakoe honɨngkano loso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo iwoˈnɨngkohofo sofe honɨngkano wonyo somo yakoloˈnnyofoho.
9 Apɨwojo kako hwe angaˈnohinohumo umaˈnɨmentisosi kakoe soswo *sikɨsɨti* (60) uyakoloˈnnyosimo kakoe yofeso iyoswomo mtɨˈmojo. Apɨwojo yofe woˈnnyo sofamo ufoˈmapitnneˈeno.
10 I apɨwojo hofo sofa hofɨkoe honɨngkano wopɨngoˈnjo sofa hofɨko hofɨkoe mehomi somo ntoˈno mokosyohumamotofo sofa, aˈamu ango kengo mtaˈangoso uˈmahonɨngkofi wosopayoˈnji angoˈnji uyɨmotofo sofa, Anɨtuye aˈamu somo ufoˈmaˈmotofo sofa, aˈamu nomˈne somo yoˈmayo tango uˈmahonɨngki hofɨkimo ufoˈmaˈmotofo sofa, hofɨko yoˈmayo yoˈmayo syoho wopɨngoˈnohini imotofo, osofafe yofe soˈnohini iyoswomo mtɨˈmokukuji sekwo ufoˈmapmno.
11 I sekwo moyaˈmi songo sofa hofɨkoe hwehwa poyo nto peˈnɨmentohofo sofafe yofeso nomtɨˈmokukutoho. Oˈo, hofɨko nomˈne huhwamo umoˈnantaneˈno yalokuhwono lɨkuji hofɨko hofɨkoe sɨmeho yoˈmayo umo lonte somo inɨngkakuji Kɨlaisɨye syoho wopɨngo somo ulɨkoˈmantɨfeho.
12 Oso moyaˈmi sofa sɨmoˈmo hofɨko nakwo Kɨlaisɨmneˈnohini syoho uyano ko lɨmentohofo osomo neˈno unɨngkowano majoˈnjo yontɨfi hofɨko hwe nomˈne hwamo umaˈnontɨfi oso hungkuno hohonta nakwo Kɨlaisɨmnohini syoho uyano lɨmentohofo somo mtɨhupeelokwofo. Osoˈno aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso hofɨko apɨwojo hofo sofamo ole ulantɨfeho. Yoˈmayo hungkuno Anɨtumo yoloho nto ulontɨfi aku mtɨhupeso hopoˈmaho. Wonyofoho. Ose ulantɨfeho.
13 Nomˈne yahino apɨwojo songo sofa iwoˈnɨngkohofoso olenoho. Hofɨko Anɨtuye syohoso miyoˈnjo ikuji hofɨko pisoˈmoˈnyo yahinoso mafɨkuji ango hoˈmo hoˈmo ukuˈmofantɨfeho. Osoˈnohiniˈmaho. Hofɨko siki hungkuno lɨwoˈnontɨfi nomˈne aˈamufe yahino syoho yoˈmayo soˈno ukinjɨhwojano lontɨfi iwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨko nomˈne aˈamu somneˈno hwasyo hungkuno lontɨfi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majoˈnjo iwoˈnɨngkuhwoneso lɨwoˈnɨngkohofofoho. Osoˈno kɨko hofɨkoe yofeso iyoswomo nomtɨˈmokohotoho.
14 Oˈo, ngko moyaˈmi songo sofafe hwehwo poyo nto peˈnɨmentohofo sofamo ole ulɨwoˈnɨngkohono. Sekwo nomˈne huhwamo umaˈnɨngkuji sekwo mehomi tɨpemafɨkuji yoˈmayo ango syoho osomo ntoˈno mokosyohumantokuno. Ose ulɨwoˈnɨngkohono. U hofɨko ose ikujoˈno Anɨtuye mango sohwa hofɨko nakumo nonahonɨngkuji Anɨtuye aˈamu ne sofe yahino somo nuhwonɨngkuji hofɨko nakumo sitofo monalɨfitnnehofo.
15 Nakwo huno nayohoho. Moyaˈmi apɨwojo fehohnjo sofa hofɨko Anɨtuye honɨngkano wopɨngo somo nulɨkoˈmantɨfi hofɨko Setenɨye honɨngkano somo tɨfi inɨngkowalokwofo.
16 Oseso aˈamu Anɨtumneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo sofe temtitofo somtaˈango hwe fihwo kako poyo peˈnoso sohwoe apɨwojo humaso simo hofɨko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujoˈneˈmanji aˈamu Anɨtumneˈno uhuˈmokuwoˈnɨngkohofoso hofɨko oso apɨwojo hisimo mokosyohumayoˈne tangoso motɨpemapɨfitnnehofo. Oˈo, hofɨkoe syohoso apɨwojo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hofɨkoe syohofoho.

Hwe engo Anɨtuye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofoho.

17 Hwe engo Anɨtuye syohomo mokosyohumayo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno losetɨhwawoˈnɨngkohofo sohwa hofɨkoe syoho wopɨngo ifijoˈmanji sekwo hofɨkoe yofe hoˈnomafɨkuji hofɨkimo mpe engo ulohopmno.

18 Hwapɨngoso Anɨtuye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulɨmokau*)
sohwo kako kikine'no syoho engo yontanɨngkuhwosi kɨko kakoe sɨmuyo
somo hnnanosyɨswohotoho. O'o, kako wosopayo wanono. Anɨtuye
hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofɨko hamniy-
oho womapɨfe. Ose nelalofoho.
19 Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anɨtuye syoho'njo sohumne'no
hungkuno ole somjulɨmasofoho. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofoho.
Kɨko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotoho. I oso'no kɨko
a'amu hufa'utaho u hufa'u sɨhunehwalaho oso hwa hofɨko hungkuno
somjakilɨfijo osomo kɨko nupa'nɨngkohojɨ'manji haloho pofo.
20 A'amu Anɨtuye syoho'njo sohwo kako honɨngkano wonyo yoso'manji
kɨko a'amu hopi'nonohino sofe tɨmo sopo mɨhumajohoji osopo kɨko
kakoe honɨngkanoso nto'no mɨhwajo. Oseso a'amu Anɨtuye syoho'njo
hopi'nonohino sohwa hofɨko honɨngkano wonyo somne'no i'waho nto'no
uyɨfe.
21 Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anɨtu'nji Kɨlais Jisasɨ'nji
a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe tɨmopo kilalokweno. Oso'no kɨko
nto'no finɨngkayo. A'amu Anɨtuye syoho'njo sohwa hofɨko kikimo en-
jwa'mo humalofo somo kɨko nto'no mokosyohumaho. Kɨko oso a'amu
hofosofe hungkuno nto'no mɨhwajiyo sohonta kɨko olo hungkuno hiloso
swo'nohini upa'nɨngkohoji kɨko jɨje sɨmeho mo'mo huno komo'no ole
syafɨsyohotoho. U oloso kako imasofoho. U oso kako mimmasofoho.
Jɨje sɨmeho mo'mo huno komo'no ose syafɨsyohotoho. U kɨko jɨje a'amu
fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno
ulohotoho. O'o, kɨko hofɨkimo yahino afa'nohino ulohofo.
22 Kɨko a'amu fihumo kako Anɨtuye syoho iyoso'no kɨko kakimo aho
komo'no ulonjimokohotoho. U sɨmo'mo kɨko kakoe humayo yahino
so'nji kakoe syoho so'ntnne'no huno nto'no syafɨsyohoji kɨko uhwon-
joso nto'nohini uhwonɨngkijɨ'manji ou kɨko osohumo Anɨtuye syohoso
noho uyo. A'amu fihumo kɨko Anɨtuye syohoso komo'no usoso kako
honɨngkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango
woki'ma'montonoho. Kɨko oso yahino homo somne'no kɨko i'waho nto'no
ehumahoji u kɨko wonyo'maso wohumamonnoho.
23 U Timouti sohwosi ngko jɨje yahino somne'no hungkuno we'e
wakilɨmo. Jɨje sɨmeho kumnalofɨwo'nɨngkiso so'no kɨko ahu'mo
mijo'nohino nonɨngkohotoho. O'o, kɨko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo
so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jɨje mnokinoso moi'wo
wakumo'nɨmontonoho.
24 Ngko a'amu Anɨtuye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakilɨmo.
Anɨtuye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no nɨhwosopehotoho. A'amu fe-
hohnjoso hofɨkoe honɨngkano wonyoso utɨhwa'nyopo yahonɨngkofi a'amu
hofɨko nuhwonontɨfi wonyofoho huno umontonoho. Oso honɨngkano
homo somo nto'no mɨhwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofɨko hofɨkoe
honɨngkano wonyoso hiyasomo mokosyohumawo'nɨngkohofo so'no kɨko
huno makiyofoho. I oso'no hwangku hofɨkoe yahino wonyo somo ujo
ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hofɨko oso a'amu homo somo hofɨkoe ne
so'no huno umontonoho.
25 Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wopɨngoso
utɨhwa'nyopo wentanɨngki uhwonɨwo'nɨngkuhwono. I oso'no nakwo
a'amu fehohnjo sofe yahino wopɨngoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne
sɨkuno somo utɨhwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofɨwo'nɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

1 Timouti kɨko a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo
hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno
ole fɨsyafɨhupmno. Sekwoe hwe engo sohwamo enjwa'mo fohumamno.
Hofɨkoe yofeso monje ulohofɨkutoho. O'o, hofɨkoe hungkunomo haloho
pekuji hofɨkoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiyɨmno. Ose ikujo'no a'amu
nom'neso hofɨko Anɨtuye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo
hwafoho maselɨfitnnehofo. Hofɨko sekwoe syoho somne'no Anɨtuye
yofe so'nji kakoe hungkuno lutɨhwawo'nɨngkuhwone so'ntnne'no sitofo
mulɨfitnnehofo.
2 I sekwoe hwe engo huhwanji hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uny-
ohwa'manji sekwo huno ole nosyafɨsyɨkutoho. Nje hwe engo sohwo kako
nje tatohweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho.
Sekwo huno ose syafɨsyɨkutoho. O'o sekwo huno ole fɨsyafɨhupmno. Nje
hwe engo sohwo kako Anɨtuye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no
sɨmeho uyɨmo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anɨtuye a'amu
ne sohumo ufo'malokweno. Huno ose syafɨsyɨkuji syoho wopɨngo'nohini
ulohofiyɨmno. Oso hungkuno hiso kɨko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno lutɨhwayo sohwa hofɨko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kɨko hwe moya'mi hopi'nonohino somo olo hungkunolo
lutɨhwahoji hofɨko tɨfi inɨngkayo'ne huno ufohotofo.
3 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye hungkunoso Anɨtuye yahino wopɨngo
so'no lonetɨhwawo'nɨngkisofoho. Hwe fihwo kako oso hungkuno homo
somo nulɨko'manto nom'ne hungkuno kengo lutɨhwaso'manji
4 kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno
hwasyo somo ho'nomo'nalofoho. Kako yo'mayo sikinjo so'no ole
lɨwo'nɨngkohoho, Nakwo hungkuno hnnyoso kengko kengko'nohini
wohnnano lɨwo'nɨngkohoho. Hofɨko ose hnnɨngkahonɨngkofi olo yahino
loso imo'nɨwo'nɨngkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no sɨmano hntotohino,
sɨmeho wonyo, ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo
syafɨsiyo,
5 hofɨko yoka hungkuno hnnɨwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofɨko
hofɨkoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofɨko Anɨtuye
hungkuno ne somo hofɨko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumuny-
ofoho. Hofɨko olo hwasyo hungkuno lomo syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho.
Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkowaso'manji ho'yango woman-
tanoho.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

6 U nehopi a'amu fihwo kako Anɨtuye yahinomo inɨngkawe
sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anɨtu mta'ni yo'mayo
wopɨngoso woma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no
huno mosyafɨsiyo'njo yoso'manji ole wasyofɨsyono, Ngko yo'mayo
mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafɨsyɨhwosi kako sɨmeho
wopɨngo'nji wohumamontonoho.
7 Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo
aswo nema'mentohofo sohonta yo'mayo ahomo mokaho'nnyo
monema'mmentohofo. O'o, awonoho. I oso pa'nyoso hwangku nakwo

olo hwaho lopo poyo pe'nɨngkuhwasi Anɨtumo u'mano lɨhwasi oso apa'no
u'manefoho.
8 U nakwo wosopayo'nji hwapɨfe'njɨ'nɨ'manji u nakwo ole wolano, Oloso
ngko'ne hoponoho. Ose wolano.
9 A'amu fehohnjoso hofɨko ho'yango engo mayo'ne syofɨsyalokwofoso
hofɨko oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Os-
eso hofɨkoe sɨmehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nulɨkafɨhwosi
yo'mayo ho'yango engo mane'eno lɨkuji yo'mayo yahino wonyoso
uyantɨfeho. Oso hohosohonta hofɨko nɨhu'nahone tɨkanomo ufitnnefoho.
10 Yo'mayo yahino wonyo hwapɨngoso olenoho. Hamniyoho engo
mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho.
A'amu fehohnjoso hofɨko hamniyoho engo mayo so'no sɨmeho
umo'nɨngkahonɨngki hofɨko Anɨtuye yahino wopɨngo somne'no hohujo
nɨhu'nahone ikinjaofontɨfi hofɨkimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timoutimo kɨko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fɨkesyohumaho ulɨmentisofoho.

11 Timouti sohwosi, kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo ne sohwosi oso yo'mayo
yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kɨko honɨngkano wopɨngo umo lohoji
nano yokumpohn'nyo mtitofo. Kɨko Anɨtuye yahino wopɨngo somo tɨfi
finɨngkayo. Kɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyohoji kɨko nom'ne a'amu
somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no kɨko yokumpohn'nyo
filohofo. Kɨko a'amu hopi'nonohino somo sɨmeho pompengo umofohoji
wopɨngo'nohini ulohofo.
12 A'amu kako Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkiso sohwo
mjake'we hnnyo yahino iwo'nɨngkiso hweho. Kako yo'mayo yahino
wonyo somo nuyakolofɨhwosi kako usijo'no humayo hohwafo somo
i'mofapɨhwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho yokumpohn'nyo
womakumontonoho. Oso pa'nyoso kɨko syoho yokumpohn'nyo yohoji
engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kɨko aho yokumpohn'nyo
fɨkemokosyohumaho. Anɨtu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuh-
wosopo'mentisofoho. Kɨko Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkino
so'no a'amu pi'nɨngo engo somo yoloho nto lɨjwaofɨwo'nɨngkino hwosoho.
13 Anɨtu kako yo'mayo songo humayo'ne ho'nahumentiso sohwo'nji
Kɨlais Jisas kako hwe engo Pountiyas Pailot sohumo kakoe hwapɨngo so'no
yoloho lijɨmo'mentiso sohwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontanɨngki
ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno.
14 Kɨko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako utɨhwa'nyopo asomo peso'no
hontohumahoji kɨko Anɨtuye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji
kɨko tɨfi nto'no finɨngkayo. Osomo inɨngkahuji kɨko nom'ne hungkuno'nji
nomujo'mokohotoho. O'o, jɨje wopɨngo humayo so'no a'amu hofɨko
nokohonɨngkuji hofɨko Anɨtuye hungkuno somne'no sitofo malɨfitnnehofo.
15 Oso sɨkuno Anɨtu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anɨtu kako
nakwoe hwaho utɨhwa'nyo lopo nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨmo uh-
watɨmontonoho. Anɨtu kako'nohini yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako
yo'mayo so'no sɨmonyo iyoso hwapɨngo hweho. Kako a'amu hwaho
mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwan-
jiye Hwe Engo hweho.
16 Oso Anɨtu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohini poyo
mape'nɨwo'nɨngkiso hweho. Anɨtu kako kakoe pomponaho engo sopo
humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo
kako'njo tɨfonepo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi

humentani nakwo'njo mta'nɨngo a'amu anga'nohinohwo kako nolɨkafonto Anɨtumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwangku hohonta nakwo Anɨtumo muhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohini woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkunofoho.

17 A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawo'nɨngkohofo somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imo'nɨngkutoho. Sekwo olo hwaho loponjo yo'mayo mokosyohumalofo moi'wo imo'nɨwo'nɨngkiso osomo sɨmeho uyɨkutoho. O'o, sekwo Anɨtumo sɨmeho nehopi uyɨmno. Kako nakumo yo'mayo nakwo sɨmonyo iyo'ne yo'mayoso nejapɨwo'nɨngkisoso kako hwapɨngo hweho.

18 Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wopɨngo'nohini fiyɨmno. Oso syoho engo hiso ikuji hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho. Sekumo yo'mayo Anɨtu sejaponteso sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno.

19 Hofɨko ose ifijo'manji tɨfi no'mo yo'mayo wopɨngo hofɨkimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofɨko songo ne'no humayo'neso womantɨfeho. Ose uso.

Timouti sohwosi kɨko jɨje syohoso nto'no mokosyohumaho.

20 U kɨko Timouti sohwosi, olo syoho Anɨtu kijapmmentiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho loponjo sohwa hofɨko olo hwaho loponjo huno loso nefoho lɨwo'nɨngkohofo so'nji yo'mayo hungkuno sikinjo so'nji mokosyohumantɨfi Anɨtuye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kɨko hohujo fikinjaofo. Oso hungkuno hiso Anɨtuye hungkuno somo mangohwo imo'nɨmentisofoho.

21 A'amu fehohnjoso ole lɨwo'nɨngkohofi, Nakwo huno hi'njɨ'nwoho, hwasyo ose lontɨfi hofɨko Anɨtuye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anɨtuye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.

Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Poul Timoutimne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-et*ɨ'nji (38) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul mtɨ'mokumentisofoho. Timouti iyoswo sɨmo'mjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahonɨngki mtɨ'mokumentisofoho. Oso huno uyɨmentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo ne'no mammentono. Hofɨko kakimo impe intofontɨfi ango Loumne'no motasɨmentohofofoho. Oso ango hopo sopo humanto hofɨko ngkimo wofonjonɨsyantɨfeho. Kako huno ose uyahonɨngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno ae'uyo uyɨmonto olo iyoswo tɨfinjo loso mtɨ'mokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo ango Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo Anɨtuye hungkuno joso'no wonɨ'mango'no yonohonto mtɨ'mokumentisofoho. Kako sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nji lohofɨhwosi Anɨtuye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Nje hwomu Timouti sohwosi, ngko Poul Kɨlais Jisasɨye hungkuno a'amumo lutɨhuku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mtɨ'mokalokweno. Anɨtu kakoe huno mta'ni nonɨhwosopento ntɨmento, A'amu Kɨlais Jisasɨmo songo humayo'ne sejopalofoho. Kakoe temtitofo imo'nɨngkahonɨngkuji ango songo ne'no humayo'ne uyɨmonnoho. Oso'no olo hungkuno hiso kɨko a'amu ango'meemjo somo filutɨhuku'mofo. Ose ntonto nɨhwatɨmentiso hwo'nyoho.

2 Timouti, kɨko nje mehomi sohwosimo ngko sɨmeho kijopalokweno. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisasɨ'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopɨngo kilohofohosɨsi kikine'no hitoho ulofɨhwoso'no jɨje sɨmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho.

Nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo somne'no wonɨmango nanyo'eno.

3 Nje ajuyohwosa hofɨko Anɨtuye yahinomo tɨfi inɨngkamotofo pa'nyoso ngko huhwo'ni Anɨtumo tɨfi inɨngkowalokweno. Nje sɨmeho ole man-jofoho. Kɨko wonyo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, Anɨtumne'no hi nɨmo'nɨngkahonɨngki kakoe sɨmeho wopɨngo umokumonne'no yohono. Imɨngo'nji hinjopo sɨkwo'miyomo ngko Mpohumo jomo ulɨwo'nonji kikine'no huno syakufɨsyonji isamoyoka ulɨwo'nɨngkohono.

4 Ngko nokilɨko'mahonɨngko kɨko humotaho sontɨmahnno so'no huno syakufɨsyonji nje sɨmeho wopɨngo wanɨmo'nono lonji wakohonɨmonne'no yohono.

5 Kɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono ne uyalokuno so'no huno nɨfohotokwoho. Sɨmo'mo jɨje atohwo Louis kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngki hnna'wohi Yunis kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngki olohonta ngko huno ole niyohi, Kɨko Anɨtumo

sɨmeho hi'ntnnono uyalokuno. Mango'nohini molalokuyohino. O'o, sɨmeho hi'ntnnono ne uyalokuno.

6 Oso'no jɨje hunoso olo so'no kufohotofalokweno. Hohonta nakwo kikimo aho kilonjɨmokumentɨhwone sohonta nje aho kisokisyahonɨngko Anɨtuye Towahuno kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Oso kijapeso engo umo'nono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo wosijao'montonoho. Oso hopaso Anɨtu kikimo kijapeso engo umo'nono.

7 Kɨko huno kiyohoho. Anɨtu kakoe Towahuno nejapeso nakwo a'amumne'no iyoho nanyo'ne nejapmmentiso'maho. O'o, olo'ne nejapmmentono. Nakwo Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo iyo'ne a'amu somne'no hitoho nalofo'ne nakwoe a'apahomnohini syafɨsiyo'ne'maho. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje esyɨhwasi Anɨtuye honɨngkanomo nto'no inɨngkayo'ne, oso'no nejapmmentono.

8 Oso'no oso hiso Anɨtu kijapeso engo i'mokohoji kɨko nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno a'amu somo lutɨhwahoji wonɨmango kinɨngkuhwoloho. Ngko nakwoe Hwe Engofe hungkuno lutɨhwanji impo'angomo humale so'no kɨko wonɨmango kinɨngkuhwoloho. O'o, Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe hungkuno lutɨhwahoji yo'mayo tango ngkimo nɨ'maso pa'nyoso kikimo woku'mano. Anɨtu wokufo'ma'montonoho.

9 Anɨtu kako nakumo asomo netɨmayo'ne honɨngkano nto hwosampento kakoe mehomi ne wopɨngo'nohini imo'nyo'ne joho nelalofoho. Nakwo honɨngkano wopɨngo imotohwone so'no Anɨtu kako joho monelalofiyohoho. Awonoho. Anɨtu kako'nohini huno syafɨsyonto sɨmeho nejaponto joho nelalofoho. Hohonta Anɨtu nakwoe hwaho mamtɨ'mokummentiso sohonta kako nakumne'no huno syonafɨsyonto sɨmeho nejaponto hwangku Kɨlais Jisas nejapmne'ento lɨmentisofoho.

10 I olohonta Kɨlais Jisas kako nakumo nto none'manto kako nakumo asomo netɨmayo'ne honɨngkanoso utɨhwa'nyopo weho. Kɨlais Jisas kako songo lɨka'mentiso sohonta kako poyo pe'nyo somjo yokumpohn'nyo somo hwotoho fento kako songo ne'no humayo'ne honɨngkano hwosampo'mentisofoho. Oso'no a'amu kakoe hungkuno wopɨngo somo sɨmeho uyososo'no songo ne'no humayoso woma'montonoho.

11 Kako kakoe hungkuno wopɨngo ujo'ne nɨhwosopo'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno lutɨhuku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho.

12 Oso hiso'no olo tango hiloso nɨ'mahonɨngki ngko wonɨmango mannyofoho. O'o, ngko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwe lohumne'no huno niyohoho. Olo syoho ntapmmentiso somo kako hofiyo nɨmokosyohumentanɨngkuhwosi olo syoho loso ne'no nowentanɨngkuhwosi oso Sɨkuno Engo ae'uyoso i'mofaponefoho.

13 Oso hungkuno lokitɨhwamoteso'no kɨko yokumpohn'nyo kesyohumahoji yahino hisomo hofiyo finɨngkayo. Kɨlais Jisasɨ'nji nohumahoji kakoe hungkunomo inɨngkahuji a'amu somo sɨmeho hi'ntnnono engo uyo.

14 Olo syoho wopɨngo loso Anɨtu jɨje ahomo ho'nakohumentisoso kɨko nto'no mokosyohumaho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo kikimo humaso sohwo kakoe yokumpohn'nyo kijapɨhwosi wokufo'mano.

15 Kɨko huno moi'wonoho. Hwe hufa'u Fijelosɨ'nji Hemoujenesɨ'nji oso hwa'u'nji a'amu hopi'nono hwaho Esiyanta'angoso olopo ngko nohumanji ngkine'no hohujo nto ikinjanɨmo'malofofoho.

16-17 I hwe anga'nohino Ounesifoulos, ngko impo'angomo nohumentahonɨngko kako ango Loum i'mofaponto ngkine'no hafɨhafe tɨpento tɨpenohonɨma'nɨmasofoho. Kako ngkine'no wonɨmango munyofoho.

O'o, sɨkuno pi'nɨngo engo kako nonɨ'mahonɨngki nje sɨmeho wopɨngo nɨmokonto yokumpohn'nyo nɨsosofito'masofoho. Oseso nakwoe Hwe Engo sohwo Ounesifoulosɨ'montohwamo wopɨngo umokosyohumamontonoho.
18 Hohonta ngko Efesos osopo nohumentanɨngko Ounesifoulos kako nɨfo'mawo'nɨmentisofoho. Oso'no kɨko huno kiyohoho. Oso Sɨkuno Engo hungkuno ikwolofo'ne somo Anɨtu kako Ounesifoulosɨmne'no hitoho ulofɨhwosi wopɨngo ulohofonefoho.

2

Kɨko Kɨlais Jisasɨye hungkunomnohini finɨngkayo.

1 Oseso nje hwomu sohwosi, nakwo Kɨlais Jisasɨmo ufohi'nɨngkahonɨngkuhwoni Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo nejapɨwo'nɨngkisofoho.
2 Oso'no kɨko Anɨtuye hungkuno ngko a'amu pi'nɨngo engo somo ulɨwo'nɨngkahonɨngko kɨko upa'nɨmentohinofoho. Oso hungkuno hiso kɨko nomokosyohumahotoho. O'o, nom'ne a'amumo lutɨhwawo'nɨngkijo'no kako hungkuno homo somo nomahwosi nom'ne somo wolutɨhwahwono.
3 Kɨko Kɨlais Jisasɨye syoho'njo sohwosi olo syoho losomne'no tohino majo'manji tohino mayoso'no iyoho kinyo'eno.
4 Pahnnɨmo hungkuno hufa'u sɨhune wakilɨmo. Hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. A'amu nomihwoe syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne hwafe syoho kengo kengo so'nji miyonehoho. O'o, syoho kakwo'yohwoe sɨmeho wopɨngo umo'none'ento kako sɨmeho anga'nohino'nji kakoe syoho wopɨngo iwo'nɨngkiso hweho. Nomihwoe syoho miyɨwo'nɨngkiso hweho.
5 Hungkuno nom'ne ole, a'amu kako hano mjake'we hnnyo sohwo kako yo'mayo so'no hi umo'nɨwo'nɨngkiso so'no huno mosyafɨsiyo'njo monje yasyonto sɨkuno huhwo huhwi kako mjake'we hnnyo yahinoso yamofo ne'no iwo'nɨngkiso hweho. Ose miyo'manji kako a'amu nom'ne somo muyakolofonehoho. O'o, kako mjake'we hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho.
6 Hungkuno nom'ne ole, hwe fihwo kako syoho yokumpohn'nyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo ne'no mokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Wosopayo sɨmo'mjoso toyo yɨhwoso'no hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kaki'no woma'montonoho.
7 Oso hungkuno hufa'u sɨhune somne'no huno fɨsyafɨsyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo jɨje hunomo ehohosakisyɨhwoso'no hungkuno hwapɨngo ne so'no huno ito'no wakiyɨmontonoho.
8 Olo hungkuno loso'no sɨkuno huhwo huhwi huno fɨsyafɨsyo. Jisas Kɨlais, Ntefitɨye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imo'nonto apa'no nolɨkafonto nɨhu'nahone songo ne'no humaho. Oso hungkuno wopɨngoso ngko lutɨhwawo'nɨngkohe hwo'nyoho.
9 I oso hungkuno hiso lutɨhwawo'nɨngkohe so'no a'amu wonyo hwosoho ntontɨfi impo'angomo nɨhumojahonɨngkofi ngko tohino engo malokweno. I oso'no Anɨtuye hungkunoso impo'angomo mohumanehoho. O'o, ifofo hopa ango'meemo womanjao'mtonoho.
10 I Anɨtu nje a'amu ne imo'nɨfitnne'ento nto uhwosopo'mentiso somne'no oso hungkuno lutɨhwawo'nɨngkoheso upa'nɨfijoso Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono ufijo'manji kako songo ne'no humayo wonyoangkafoso uyɨmontonoho. Oso'no oso a'amu homo somo

ufo'mayo'ne'manji yo'mayo tango nɨ'masoso wopɨngofoho. Ngko yokumpohn'nyo ito'nɨmeso sɨmeho wopɨngo'nji tohino woma'mo.
11 Olo hungkuno a'amu Kɨlais Jisasɨmne'no lɨwo'nɨngkohofo loso nehopeho.
Nakwo kako'nji poyo sape'nɨmentɨhwone hn'nwi nakwo kako'nji songo nohumentɨhwanefoho.
12 Yo'mayo tango kakoe syohomne'no nakumo ne'mahonɨngkuhwosi yokumpohn'nyo lohofaso'manji nakwo kako'nji yofe engo masoso a'amu somo nomokosyohumentɨhwanefoho.
Nakwo kakimo hohujo ikinjɨmofasoso u kako nakumo hohujo ukinjonao'montonoho.
13 Nakwo hungkuno ne'nji hwasyo'nji lɨwo'nɨngkuhwonefoho.
I Anɨtu ose'njo hwo'maho.
Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.
Kako hungkuno ne'njo lɨwo'nɨngkiso hweho.
Kakoe hungkuno ne'no nowentɨhwonefoho.
Yo'mayo so'no nakumo nalonteso ne imo'nɨwo'nɨngkohoho.

A'amu Anɨtuye syoho hofiyo yalokunjo sohumo Anɨtu kako yofe engo uyalofoho.

14 Jɨje a'amufe hunomo olo hungkuno loso'no yokumpohn'nyo ufohotofɨwo'nyo. Ole uso. Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji hungkuno waselɨmonne'no yohono. Hungkuno anga'no anga'no ajwo'mta'ango so'no yoka hnnɨngkutoho. Ose uso. A'amu fehohnjoso yoka hungkuno nupa'nɨngkuji hofɨkoe huno somo wonyo umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. A'amu homo somo mufo'manehoho.
15 Kɨko Anɨtuye syoho yokumpohn'nyo ne'no fiyo. Ose iso'manji jɨje syoho somne'no kɨko wonɨmango makinonehoho. Syoho hofiyo isoso Anɨtu wakilɨmontonoho. Nje syoho ntohofiyo wopɨngo hwosoho. Ose wakilɨmontonoho. Kɨko Anɨtuye hungkuno nehopi hwapɨngo neso ito'no filutɨhwaho.
16 A'amu yo'mayo hwahoponjo hwasyo hungkuno hnnɨwo'nɨngkohofo somne'no i'waho fiyɨmno. A'amu hofɨko hwasyo hungkuno ose hnnɨwo'nɨngkohofoso a'amu nom'nemo hwasyo honɨngkanomo ikinjaofo'ne wolɨpemotowantɨfeho. Anɨtumne'no hohujo ikinjɨmo'malofofoho.
17 Hofɨkoe hwasyo hungkunoso malofoyo pa'nyofoho. Sɨmo'mo meyo kiyɨhwoso'no osopo a'apaho hopi'nonohinomo ifehu'mokasyonto uyo engo imo'nɨwo'nɨngkohoho. Hwe hufa'u Himeneyosɨ'nji Filetos oso hwa'u siko oso yahino yɨwo'nɨngkisiyo hwa'uyoho.
18 A'amu ose sohwa hungkuno ne'njo somo hwosopisyafɨwo'nɨngkohofofoho. Ole lutɨhwalokwofo, Jisasɨye songo ne'no humayoso nto ma'malohwonefoho. Tɨfi no'mo apa'no molɨkafe'njo yanefoho. Oso'no a'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo fehohnjoso hofɨkoe hunomo wonyo imokalokwofo.
19 Anɨtuye a'amu neso hofɨko mnangkwosaho yokumpohn'nyo wonjɨwo'nɨngkuhwone pa'nyofoho. Nangkumehoso masyuyofoho. Fompokumo mmo'nyofoho. Oso a'amu homo somne'no Anɨtuye hungkuno ole nalohi, Anɨtu Hwe Engo sohwo kakoe a'amu ne somne'no huno uyohoho. A'amu mango'nohino so'ntnne'no huno uyohoho. I nom'ne hungkuno ole nalohi, A'amu fihwo ngko Anɨtu Hwe Engo sohwoe a'amu ne hwo'nyoho loso sohwo kako honɨngkano wonyo nɨhu'nahone miyonehoho. Nɨhu'nahone honɨngkano wonyo somo hohujo ukinjamofono.

20 A'amu An+tumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofo somne'no pahnn+mo
hungkuno upa'nyo. Ango engo somo noswano, hwontoho, iku'yo
yo'mayoso pi'n+ngo weho. Fehohnjoso hamniyoho engo'nji mpe imento-
hofofoho. Fehohnjoso hwaho'nji mt+'mokumentohofofoho. Fehohnjoso
iyoswo'nohinofoho. Noswanyo wop+ngo sopo wosopayo nopolofasy+kuji
a'amu yofe engo'njo somo uyant+feho. Iku'yo wonyoso jopaho hi'nji
woho'naofant+feho.
21 A'amu fihwo yo'mayo hon+ngkano wonyo, huno wonyo, oso
n+hu'nahone ho'naof+hwosi kiho ane nohumentan+ngkuhwosi kako
noswanyo hamniyoho engo'nji mpe imentohofo pa'nyo hweho. Kakoe Hwe
Engo sohumne'no s+meho anga'nohino'nji An+tuye syoho'no hi umo'nyo
sohwo An+tu osohumo yo'mayo syoho wop+ngo uy+mtonoho.
22 Mu songo hwomu songo hof+koe hunomo huno wonyo s+meho fefoyo
yo'mayoso u'mawo'n+ngkohoho. Oso hiso'no k+ko i'waho ne'no yohoji
hohujo fikinjamofo. A'amu nom'ne sohwo Hwe Engo An+tu sohumne'no
jomo ul+wo'n+ngkohofo so'nji sekwo s+meho anga'nohino'nji hon+ngkano
wop+ngomo hano fiy+mno. K+lais Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uy+mno.
A'amu hopi'nonohino somo s+meho hi'ntnnono uy+mno. S+meho pompen-
jiyo'nji fosyohumamno.
23 K+ko olo so'no huno kiyohoho. A'amu An+tumne'no huno muyo'njoso
hof+koe siki hungkunomne'no yoka hnn+wo'n+ngkohofofoho. Hof+koe
hungkunomne'no kilohon+ngkujo'no'manji k+ko hohujo fikinjaofo.
Hof+ko'nji yoka hungkuno nohnn+ngkutoho.
24 Nakwoe Hwe Engo K+lais Jisas+ye syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne
a'amu'nji ikujoho mofongki'nanehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino
somo hitoho ulof+hwoso'no wop+ngo ulohofono. Kako An+tuye yahino
wop+ngoso hofiyo wolut+hwano. Nom'nehwa kakimo wonyo ulohopijo
so'no kako s+meho wop+ngo'nji wohumano.
25 Oso a'amu An+tumne'no hohujo nto ikinj+mo'malofo sohwamo
Hwe Engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo kako hungkuno pompenjiyo
ul+hwosi An+tuye hon+ngkanomo apa'no u'mayo'ne ufo'mano. An+tu
a'amu homo somo huno songo uyo so'manji hof+koe huno kokato'nnyo
somo n+hu'nahone noho'namof+kuji An+tuye hungkuno ne'njo somo
un+ngkowant+fit+keno.
26 Seten hof+ko'ne hofoyo lisyoswofahumentiso somta'ni po'mentisofoho.
Hof+ko Seten+ye hunomo in+ngkowalokwofo. I An+tuye hungkuno
ne'njo upa'n+fijoso huno ehohosasy+hwoso'no Seten+ye hofoyo mta'ni
wohumpeent+feho. An+tuye hunomo un+ngkowant+feho.

3

S+kuno ae'uyo mofone sopo a'amufe yahino wonyo m+kun+mposo i'mofaponefoho.

1 Olo so'no k+ko huno wakiyono. S+kuno moi'wo umo'n+mo l+hwosi
yoso sohonta yo'mayo yahino wonyo iyoso yo'mayo tango u'mayoso
i'mofaponefoho.
2 Oso hohosohonta a'amu hof+ko huno hof+kine'nohino
syaf+hupitnnefoho. Ho'yango'nji hamniyoho ntnnohini syaf+hupitnnefoho.
Hof+koe yofe'nohino ho'noma'n+fitnnefoho. Ole l+fitnnefoho.
Nakwo'nohino huno'nj+'nwoho. Ose l+fitnnefoho. Nom'ne a'amu somo
wonyo hungkuno'nji sitofo'nji ul+fitnnefoho. Kan+ngkwohwo'ya'umne'no
hahn'nyo ifitnnefoho. A'amu hof+kimo wop+ngo ulohofahon+ngkujoso

hofɨko isamoyoka ulantɨhm'maho. Anɨtuye yo'mayo so'no sɨfajo hungkuno ulɨfijoso honɨngkano wopɨngo somo hwotoho fɨfitnnefoho.
3 Hofɨko'montohwamne'no hofɨko sɨmeho afa minyofoho. A'amu nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo ifitnnefoho. O'o, yoka nohnnɨngkuji yoka hiso moi'wo mmo'nonehoho. A'amu Anɨtumo minɨngkayo'njoso hofɨko nom'ne a'amumo tango mayoso'no hwasyo hungkuno lɨfitnnefoho. A'amu yo'mayo wonyoso hofɨkoe sɨmeho umo lonteso ifitnnefoho. Sikiyahu iwo'nɨngkiso hopaso hofɨko a'amu nom'nemo fonɨfonyo ulohopitnnefoho. A'amu hofɨko honɨngkano wopɨngo'njo somne'no nakwolaho ulɨfitnnefoho.
4 Hofɨko hofɨkoe a'amu somne'no tokoyo'ofo ulohopitnnefoho. Hofɨko yofe engo mayo'ne nom'ne a'amu somo hwotoho feehufitnnefoho. Ole hnnɨfitnnefoho, Nakwo yo'mayo so'no huno hwapɨngo'njo'nwoho. Yo'mayo hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umo'nyo'neso oso hofɨkoe anɨtuyoho.
5 Hofɨko Santemo uhwonɨngkuji Anɨtuye hungkuno ko lɨkuji mango'nohini hwafoho. Anɨtuye yokumpohn'nyo kakoe honɨngkanomo ito'no inɨngkayo'neso ane hwafoho.
Oso a'amu homo somne'no i'waho ito'no fiyo. Hofɨkine'no hohujo fikinjamofo.
6 Oso a'amu fehohnjo hiso hofɨko poji poji yontɨfi a'amu somo hwasyo hungkuno ole ulɨfitnnefoho, Anɨtuye hungkuno wolosetɨhwano. Ose ulɨkuji hofɨkoe angomo nosyukuji hofɨko'nji humafitnnefoho. Nohumafɨkuji hofɨkoe hwasyo hungkuno lutɨhwafɨkuji moya'mi fehohnjo honɨngkano wonyo'njo so'no hofɨkoe hunoso nohayo muyo'njo yonefoho. Moya'mi sofa hofɨkoe hwasyo hungkuno somo inɨngkawekuji yo'mayo wonyo sɨmeho umo lɨfijo so'no syafɨhupitnnefoho.
7 Oso moya'mi hofo sofa hofɨko hungkuno songo upo'nano ko lɨfijo sofa Anɨtuye hungkuno neso hofɨko huno muyofafoho.
8 Hohonta hwe hwoso hufa'u hwa'u Janesɨ'nji Jampɨlesɨ'nji * siko Mousesɨye mangohwa'u imo'nonji kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso pa'nyo a'amu hwasyo hungkuno lutɨhwafijo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofɨkoe hunoso kokato'nnyo'njofoho. Hofɨko Anɨtu ne sohumne'no sɨmeho hi'ntnnono muyo'njofoho.
9 I oso'no hofɨkoe syohoso ne mmo'nonehoho. Hohonta a'amu sohwa Janesɨ'nji Jampɨlesɨ'njiye yahinomo uhwonontɨfi ne anefoho lontɨfi minɨngkayo'njo imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hwasyo hungkuno lutɨhwafijo sohwafe yahinomo a'amu nuhwonɨngkuji minɨngkofitnnehofo.

Anɨtuye hungkuno aho yokumpohn'nyo fɨkesyohumaho.

10 I kɨko sohwosi, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohe so'no kɨko huno kiyohoho. Nje yahino hwapɨngo neso kɨko huno kiyohoho. Ngko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji ngko yokumpohn'nyo ito'nonji Anɨtuye syoho iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. A'amu sohwa nje hungkunomo haloho maposo'njo ko yontɨfi wonyo ko ntohofahonɨngkofi ngko hwe moya'mi somo sɨmeho uyɨwo'nɨngkohefoho.
11 A'amu Antiyouk, Aikouniyam, Lisɨtɨla oso a'amufe angopo nohumentanɨngko hofɨko tango engo ntapmmentohofo so'no kɨko huno kiyohoho. I oso tango nɨ'ma'mentiso somta'ni Anɨtu kako wae enɨma'mentono.

---

* **3:8:** A'amu Jutaso hofɨkoe mpoeso ole, Janesɨ'nji Jampɨlesɨ'nji siko Mousesɨye sɨkuno i'mofapmmentiso sohonta siko hwe hwoso'nji imo'nɨmojiyehwauyoho.

12 Ou, hwe moya'mi hopi'nono Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyontɨfi Anɨtuye hungkunomo hofiyo unɨngkowano lontɨfeso oso
a'amumne'no a'amu nom'ne sohwa mangohwa imo'nɨngkuji yo'mayo
tohino uyantɨfeho.
13 Hwe wonyo sohwanji a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanji hofɨkoe
honɨngkano wonyoso nomjɨmɨwentɨfi honɨngkano wonyo mɨkunɨmposo
imo'nɨngkahonɨngki a'amu nom'ne somo honɨngkano hwasyomo ipemota-
wowo'nɨngkohofɨhwafoho. Seten oso a'amu wonyo huhwo sohwamo
hwasyo hungkuno ulɨhwoso'no hofɨko hwasyo hungkuno somo sɨmeho
uyantɨfeho.
14 I Timouti sohwosi, Anɨtuye hungkuno lokitɨhwamentɨhwone somo
kɨko sɨmeho hi'ntnnono ne'no uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no
fɨkesyohumaho. Nakwo a'amu lokitɨhwamentɨhwone hn'nwiye ne so'no
kɨko huno kiyohoho.
15 Kɨko mehomi we'e sohwosi nohumanji Anɨtuye Hungkuno
Iyoswomo mtɨ'mokumentohofo somo kɨko nupa'nonji huno wopɨngo
syofɨsyoma'mentohino sohonta oso iyoswoso huno wopɨngo ne'no
kijopahonɨngki olohonta kɨko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyahonɨngkini kako kikimo asomo kitɨmayo'ne hweho.
16 Hohonta Anɨtuye Towahuno sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino
sohwamo huno wopɨngo uyahonɨngki a'amu sohwa iyoswomo
mtɨ'mokumentohofofoho. Olo hungkuno loso Anɨtuye huno ne'njoso
nakumo lonetɨhwayo'nefoho. Nakwoe honɨngkano wonyomne'no
utɨhwa'nyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasyɨhwoso'no
nakwo Anɨtuye honɨngkano nto'no inɨngkayo'ne nefo'mayo'nefoho.
Honɨngkano wopɨngomne'no lonetɨhwayo'nefoho.
17 Olo iyoswo loso nakwo Anɨtuye syoho ulohofiyo hn'nɨmo yo'mayo
syoho wopɨngo so'no yokumpohn'nyo nejaponto Anɨtuye syoho so'no
ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

Anɨtuye hungkuno ne'njoso a'amu somo ne'no filutɨhwaho.

1 Nakwoe Hwe Engo Kɨlais Jisas kako a'amu songo humalofo so'nji
poyo pe'nɨmentohofo so'njiye hungkuno ikawlofɨhwosi hofɨkoe yahino
somne'no yano ilofone sohwo kako nopɨhwosi a'amu hopi'nonohino somo
yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso Kɨlais Jisas huhwo sohwo'nji
kanɨngkwohwo Anɨtu'ntnne'no sikoe tɨmopo hungkuno yokumpohn'nyo
wakilɨmonne'no yohono.
2 Sɨkuno huhwo huhwi kɨko a'amu somo Anɨtuye hungkuno fi-
lutɨhwaho. A'amu Anɨtuye hungkuno upo'nano lɨkuji nto'no esyohu-
mentanɨngkujo sohonta filutɨhwaho. I a'amu Anɨtuye hungkunomne'no
mosyafɨsiyo'njo humentanɨngkujo so'ntnne'no kɨko Anɨtuye hungkuno
yokumpohn'nyo uso. A'amuso hofɨko Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono
uyɨfitnne'eno lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu
honɨngkano wonyo'njoso hofɨkoe wonyoso noho'naofɨkuji Anɨtuye yahino
wopɨngo somo inɨngkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filutɨhwaho.
A'amu honɨngkano wopɨngo somo uyo'ne usosofitofohoji ufo'maho. A'amu
jɨje hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho.
O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filutɨhwaho.
3 Hwangku sohonta a'amu hofɨkoe hunomnohini inɨngkafitnnefoho.
Osohonta ole wolantɨfeho. Anɨtuye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo

nakwoe sɨmeho wopɨngo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose lɨfijoso a'amu hwasyo hungkuno lutɨhwayo pi'nɨngoso yo'mayo hungkuno sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne'nohini lutɨhwafitnnefoho.
4 Hofɨko Anɨtuye hungkuno ne'njo somne'no haloho pɨjwomokosyohumunɨngkuji a'mane hungkuno somo upa'nɨfitnnefoho.
5 I oso'no kɨko sohwosi, yo'mayo tango ku'masoso jɨje huno nto'no ehohosakisyɨhwoso'no Anɨtuye yahino somnohini sɨmeho anga'nohino'nji nto'no finɨngkayo. Jɨje syohoso a'amu somo Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo filutɨhwaho. Kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwosi kɨko a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umo'nɨmonte'no yohoho.

6 Oso hungkuno kikine'no mtɨ'mokohe somo kɨko hofiyo finɨngkayo. Nje sɨkuno we'eneponoho. A'amu sohwa ngkimo wofonjonɨsyantɨfe'no yalokwofo. Ngko ahwomomno wasɨmne hwo'nyoho.
7 Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji ne sopo nto i'mofohono. Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmɨwenji oso syoho Anɨtu ntapmmentisoso moi'wo esojwaofohono.
8 Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako a'amu hopi'nonohino sofe yahino somne'no yano nto'nohini ilofɨhwosi kako ngkimo ntonefo, Kɨko hwe wopɨngo hwosoho. Ose ntonefoho. Ngkimnohinɨ'maho. O'o, a'amu hopi'nono Kɨlais Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kakoe sɨkuno asomo peso'no hontohumalofo somo ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

9 Timouti sohwosi, kɨko ngkiyepono komo'no fɨpe.
10 Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto nɨhwotɨ'mo'maho. Kako hwahoponjo yahino somne'no umo'nɨngkahonɨngki ango Tesolounika'no nto umaho. Kɨlesenɨs kako ango Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako ango Ntalɨmesiya'no nto umaho.
11 Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kɨko Mak nutɨmahoji ngkiyepono fɨpinyo. Kako nje syohoso wanɨfo'ma'montonoho.
12 Ngko Tikikosɨmo Efesos ne'no nto lɨhwajɨmaleno.
13 Kɨko wapmmo lohoji ango Tɨlouas nje manji'mofo sawemoso Kaposɨye angomo ulɨko'ma'mentohe so'nji nje iyoswo so'nji nɨmotape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno mtɨ'mokinyo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Oso'nji nɨmotape.
14 Alekɨsanta kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako ngkimo wonyo engo ntoho'maso so'no Anɨtu kako tango engo uyonefoho.
15 Kɨko huhwosi oso hwe huhwo sohumne'no i'waho nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho nafewo'nɨngkiso hweho.
16 A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no mɨhwajiyo'ne sopo ngko nolohofonji nje hungkuno sɨmo'mjo ulahonɨngko nom'ne a'amuso ngkimo monɨfo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono ngkimo nɨhwotɨ'mo'mentohofofoho. Oso ntohofo so'no Anɨtu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno.
17 I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe yokumpohn'nyo ntopahonɨngki Anɨtuye hungkuno wopɨngoso hofɨkimo lutɨhwamentohefoho. A'amu Jutaso aneponoho. A'amu Loummjoso hofɨko Anɨtuye hungkunomo

upa'nɨmentohofofoho. Anɨtu nɨfo'ma'mentiso so'no hofɨko mofon-
janɨsiyo'njo imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wopɨngo humaleno.
18 A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofantɨfe yalokwofo
somta'ni Anɨtu ngkimo nontɨmahwosi ahwomomjo ango kako mokosyohu-
maso sopo womenɨhumajɨ'montonoho. Osopo nohumahm'mo kakoe yofe
ne'no woho'nomahm'monnoho. Nehopeho.
19 Hungkuno nom'ne wakilɨmonne'no yohono. Kɨko nje a'amufo eso
a'amu Akwila'nji kakoe ape Pɨlisila'nji Ounesifoulosɨ'montohwantnne'no
uso.
20 Elasɨtos kako ango Koulin sopo ne'no humaho. Tɨloufimos
kako mnokino tɨpemahonɨngki ngko kakimo ango Miletos sopo
ulɨko'ma'mentohefoho.
21 Kɨko komo'no fɨpe. Kɨko ifoyo hamnoso m'mofape sohonta kɨko jefo
somo komo'no fɨpe.
Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. Hofɨkoe yofeso
Yupulos, Piyutenɨs, Linos, Kɨloutiya oso hwanji a'amu Kɨlais Jisasɨmo
sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo olopo humalofo sonji kilalokwofo.
22 Nakwoe Hwe Engo Anɨtu kɨko'nji wohumano. Kakoe hitoho
so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno loso ngko Poulɨ'ni
mtɨ'mokohono. Osohopeho.

Taitas
Olo Iyoswo loso Poul Taitasɨmne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-wan*'nji (31) *teti-et*ɨ'nji (38) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul Taitasɨmne'no mtɨ'mokumentisofoho. Taitas sohwo a'amu Ngkɨlik hweho. (Hungkuno hiso Ngkolesiya sohe engo 2 honɨngkano we'e 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poulɨ'nji Anɨtuye syoho imojiye hwa'uyoho. Tɨfi Poulɨ'nji Taitasɨ'nji hwaho we'e Kɨlit sopone'no umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasɨmo oso Kɨlit hopo soponjo a'amu somo yokumpohn'nyo umokiyo'ne uhumatɨ'mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, honɨngkano we'e 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Nikopoulis humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Nje hwomu Taitas, ngko Poul Anɨtuye syoho ulohofiyohwo'ni Jisas Kɨlaisɨye hungkuno a'amumo lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mtɨ'mokalokweno. Anɨtu nonɨhwosopento ntɨmento, Kɨko a'amu uhwosopo'mentohe sohwa hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnono ntapeso yokumpohn'nyo usosofitofohoji nje hungkuno nehopi'nohino somo huno ito'no uyoso'no ufo'mahoji nje honɨngkanomo nto'no inɨngkayo'ne filutɨhwahoho. Ose ntonto nɨhwatɨmentisofoho.
2 Olo syoho hwapɨngoso olenoho. Hohonta Anɨtu nakwo'nji hwaho'nji mamtɨ'mokiyo sohonta ole lɨmento, A'amu ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapɨfijo somo songo ne'no humayo'neso uyɨmonnoho. Anɨtu kako hwasyo hungkuno nɨhu'no ane'njo sohwo ose nalɨmentiso so'no a'amu oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne hontohumalofo somo ufo'malokweno.
3 Tɨfi no'mo oso sɨkuno Anɨtu ho'nahumentiso sohonta olo hungkuno wopɨngo songo ne'no humayo'ne loso ho'nɨngkahonɨngki Anɨtu nakumo asomo netɨmayo'ne sohwo olo syoho loso ntapmmentisoso ngko a'amu somo lutɨhwalokweno.
4 Taitas sohwosi ngko Anɨtuye hungkuno kilahonɨngko kɨko sɨmeho hi'ntnnono uyonji nje hwomu nehopi imo'nɨmentohino hwosoho. Nakwoe sɨmeho hi'ntnnono uyoso afafoho. Ole'no nɨmo'nɨngkohoho. Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji Jisas Kɨlais asomo netɨmayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wopɨngo kilohofohosɨsi sikoe sɨmeho pompenjiyoso kijape so'no nɨmo'nɨngkohoho.

A'amu Anɨtuye syoho'njo sohwa olo yahino loso uyɨfe.

5 Oso hwaho Kɨlit osopo yo'mayo syoho mesojwao'mmentɨhwoyoso kɨko ito'no esojwaofohoji ango'meemjo a'amu Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo somo hwe engo mokosyohumayo'ne oso-hwamo kɨko uhwosopofo. Ose kilonji kilɨko'ma'mentohefoho.
6 Ole kilɨmentoho, Hwe engo uhwosope sohwa olo yahino loso'nji wohumantɨfeho. Hwe huhwo sohumo a'amu nuhwonontɨfi honɨngkano wonyo somo nɨhu'no muhwonɨwo'nɨngkohoyohofo. Kako ape anga'nohino'njo humawo'nɨngkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kanɨngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho

pewo'nɨngkohofofoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonontɨfi yahino wopɨngo'nohini somo uhwonɨwo'nɨngkohofofoho.
7 Hwapɨngoso ole hwe engo lohwo kako Anɨtuye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako honɨngkano wonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako sɨmano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako nonɨngkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno.
8 O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wopɨngo umokosyohumahwosi ango'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wopɨngoso kako sɨmeho wopɨngo'njo uyɨhwono. Kako Anɨtuye hungkunomo ito'no inɨngkayo'ne umo'nono. Kako honɨngkano nto'nohinomo unɨngkaweno. Yo'mayo honɨngkano wonyoso nɨhu'no miyonehoho. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasɨhwosi Anɨtuye yahino somo unɨngkaweno.
9 Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo lutɨhunyo somo kako sɨmeho hi'ntnnono engo uyɨhwosi yokumpohn'nyo wokesyohumano. Ose ihwosi olo Anɨtuye hungkuno nto'nohino loso a'amu nom'ne somo lutɨhwahwosi hofɨkoe sɨmeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu Anɨtuye hungkunomo haloho maposo'njo somo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨhwoso'no hofɨkoe honɨngkano wonyomne'no huno wosyofɨsyantɨfeho.

A'amu Kɨlit pi'nɨngo engoso hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofofoho.

10 Hwapɨngoso a'amu Kɨlit pi'nɨngo engoso hofɨko hahn'nyo yɨwo'nɨngkohofofoho. Hahn'nyo yahino anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofɨko Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho uyontɨfi hwasyo hungkuno ole lutɨhwawo'nɨngkohofi, A'amu Jisas Kɨlaisɨye hungkunomo inɨngkawowo'nɨngkohofo sohwa hofɨko a'apaho sɨhu wakolo'nɨfe. Hofɨko hwasyo hungkuno ole lutɨhwahonɨngkofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno somo inɨngkowalokwofo.
11 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwamo filomjasyo. Hofɨko hamniyoho poji womano lontɨfi honɨngkano wonyo nakwo miyoso lutɨhwawowo'nɨngkohofofoho. A'amu fehohnjo hofɨko'montohwa oso hungkuno homo somo nupa'nontɨfi Anɨtuye honɨngkano wopɨngo so'no huno nto'no mosyafɨsiyo'njo yalokwofo. Oso'no hofɨkoe hungkuno somo filomjasyo.
12 Hwe fihwo Kɨlitnnta'ango sohwo kakoe a'amu somne'no olo hungkuno lɨmentisofoho.
A'amu Kɨlit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkuhwono.
Nakwo sikiyahu sohwafe yahino'njo'nwoho.
Toho'nohini nɨwo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho lɨwo'nɨngkuhwone'nwoho.
Kɨlit sohwafe hwe huno'njo sohwo ose lɨmentisofoho.
13 Oso hwe huhwo sohwo hungkuno nehopi lɨmentono. Oso'no kɨko yoka yokumpohn'nyo ulohojo'no hofɨkoe hwasyo hungkunomne'no huno syafɨsyɨkuji sɨmeho uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono nto'no uyantɨfeho.
14 Ose ifijo'manji hofɨko Juta sofe a'mane hungkunomo haloho maposo'njo ikuji a'amu Anɨtuye hungkuno ne'njo somo hwotoho fewo'nɨngkohofo sofe honɨngkano somo hofɨko tɨfi minɨngkafitnnehofo.
15 A'amu honɨngkano wonyo aneso yo'mayo somo uhwonɨfijoso hofɨkoe hunomo sɨmehomo wonyo mumokonehoho. O'o, huno wopɨngo'nohini syafɨsyɨwo'nɨngkohofofoho. I a'amu honɨngkano wonyo'njo Anɨtuye

hungkunomo min+ngkayo'njoso yo'mayo somo uhwonont+fi huno wonyo pisakino'njo syaf+sy+wo'n+ngkohofofoho. Yo'mayo hon+ngkano wonyo iwo'nont+fi wop+ngo yalokuhwono lont+fi y+wo'n+ngkohofofoho.
16 Mango'nohini ole l+wo'n+ngkohofi, Nakwo An+tu ne sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahon+ngkofi yo'mayo y+wo'n+ngkohofo somo nakwo nuhwonontani nakwo huno nayohoho. An+tu ne sohumo min+ngkayo'njofoho. O'o, hof+koe yahino pisakino'njo yont+fi hahn'nyo y+wo'n+ngkohofofoho. Syoho wop+ngoso m+kwifitnnehofo.

2

Hwe moya'mi sokafo sofe hungkunofoho.

1 I oso'no k+ko An+tuye yahino so'no a'amu somo lut+hwayo sohonta k+ko hungkuno nehopi'nohini lut+hwahojo'no hof+ko An+tuye hon+ngkano somo t+pemaf+kuji osomo nto'no un+ngkowant+feho.
2 Hwe engo sohwamo ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nonilohof+kutoho. Sekwo hon+ngkano ne somno nto'no womokosyohumano. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje feesyo. Sekwo Jisas+ye hungkunomo t+fi in+ngkakuji a'amumo s+meho uy+mno. Yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.
3 Oso pa'nyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo hon+ngkano wonyo n+hu'no mifitnnehofo. O'o, hon+ngkano wop+ngo'nohini uy+fe. Nom'ne a'amu somne'no siki hungkuno s+fajo nol+kutoho. Hof+ko mijo yokumpohn'nyo non+ngkuji oso mijo hiso hof+koe hwe engo imo'nyo'eno. Hof+ko moya'mi songo sofamo hon+ngkano wop+ngo so'no wolut+hwafe.
4 Ole wolut+hwafe, Sekwoe hwehwamo s+meho uy+mno. Sekwoe mehomi somo s+meho uy+kuji hofiyo umokosyohumamno.
5 Ose lut+hwaf+kuji olo'nji filut+hwamno. Yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasy+kuji hon+ngkano wop+ngo'nohinimo fin+ngkamno. Nom'ne hwafe pono nukutoho. Sekwoe ango yo'mayo hopi'nonohino somo nto'no esyohumaf+kuji sekwoe hwehwanji sekwoe mehomi'njimo nto'no ufo'mapmno. Sekwoe hwehwafe hungkunomo haloho pekuji enjwa'mo fohumamno. Ose lut+hwaf+kuji nto'no in+ngkafijo'manji a'amu nom'neso oso yahino wop+ngo somo uhwon+ngkuji An+tuye hungkuno somne'no sitofo hungkuno mul+fitnnehofo.

Hwe songo sohwafe hungkunofoho.

6 Oso pa'nyoso k+ko hwe songo sohwamo yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo so'ne filut+hwahoho.
7 Taitas sohwosi yo'mayo wop+ngo'nohini iso somo a'amuso t+fi wokin+ngkap+fe. Oso'no j+je hon+ngkanomne'no nto'no f+syaf+syo. A'amu somo wolut+hwamo lohoji hungkuno nehopi'nohini filut+hwaho. Hwasyo hungkuno nolut+hwahotoho. K+ko j+je syoho ne so'no kumo'n+ngkwoso'no syoho loso ito'no fiyo.
8 K+ko hungkuno nehopi'nohini lut+hwahojo'no a'amuso j+je yahino somo kohon+ngkukuji hof+ko hon+ngkano wonyoso mot+pemapitnnehofo. Ose yohojo'no a'amu hwahoponjo yahino somo t+fi in+ngkawowo'n+ngkohofoso nakumne'no wonyo hungkuno wonelano l+kuji nakwoe hon+ngkano wonyo ane so'no wonyopi t+pekuji won+mango un+montonoho.

Syoho ulohofiyo sohwafe hungkunofoho.

9 Taitas kɨko aˈamu hamniyoho momasoˈnjo siki syoho ulohofiyo sohwamo ole filutɨhwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohwafe hungkunomo haloho pekuji yoˈmayo syohoso hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umokiyoˈne sekwo ntoˈno fiyɨmno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho sejaposo soˈno sekwo yoka nulɨkutoho. Oˈo, syohoso hofiyo fiyɨmno.
10 Hofɨkoe yoˈmayoso hufo nomafɨkutoho. Oˈo, sekwo Anɨtu asomo wosetɨmaˈmo selalokunjo sohumneˈno huno syafɨsyɨkuji syoho wopɨngoˈnohini yontanɨngkukuji hwe engo sohwa sɨmeho wopɨngo wosejopantɨfeho. Sekwoe honɨngkano wopɨngo somo sehonɨngkukuji Anɨtuye hungkunomo sekwo inɨngkowalokwofo soˈno huno ole wosyofɨsyantɨfeho, Anɨtuye hungkuno wopɨngofoho. Oso hungkunoso aˈamu hamniyoho momaso syohoˈnjo sohwamo filutɨhwahoho.

Nakwo honɨngkano wopɨngomo nohumehwasi Jisas Kɨlaisɨye Sɨkuno somneˈno wohontohumano.

11 Anɨtu aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmo sɨmeho nejaponto wopɨngo wonalohoˈmo lonto kako nakwoe wonyoˈne poyo wopeˈnono lonto Jisasɨmo uhwatɨmentisofoho. Oso yahino wopɨngo nalohofoso utɨhwaˈnyopo yahonɨngki olohonta aˈamu hopiˈnonohino hnˈnɨmne asomo netɨmayo honɨngkano somo hwosampoˈmentiso hweho.
12 Hohonta nakwoe honɨngkano wonyoso yokumpohnˈnyo enemokosyohumentanɨngki yoˈmayo hwahoponjo somo sɨmeho uyɨmotohwonefoho. I olohonta Anɨtu wopɨngo nalohoˈmentiso soˈno ole nelalofi, Sekwoe honɨngkano wonyomo hohujo ikinjamofɨkuji hwahoponjo yahino wonyo soˈno iˈwaho fiyɨmno. Oˈo, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyɨkuji Anɨtuye yahino wopɨngo somo ntoˈno finɨngkamno. Anɨtuye syohomneˈno sɨmeho semoˈnɨngkuhwosoˈno huno wopɨngoˈnohini fɨsyafɨhupmno. Ose nelalofoho.
13 Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anɨtuˈnji Jisas Kɨlais Asomo Netɨmayo sohwaˈu neˈno hontohumalohwono. Oso sɨkuno wonyoangkafo somo Jisas Kɨlais sohwo mofehiˈnyo paˈnyo lɨhwosi nakumneˈno nopahonɨngkuhwosi uhwonaneˈnwoho.
14 Jisas Kɨlais nakwoe honɨngkano wonyo somtaˈni isɨhutofoˈne peˈnɨmentisofoho. Nje aˈamu ne imoˈnyoˈne hofɨkoe honɨngkano wonyo somo wae weeoˈmo lonto aˈamu hiso syoho yokumpohnˈnyo wopɨngoˈnohini ukufe lonto peˈnɨmentisofoho.
15 Olo hungkuno kumtɨˈmokiyalokwe loso aˈamu somo hungkuno yokumpohnˈnyo filutɨhwawoˈnyo. Olo hungkuno loso Anɨtu mtaˈangofoho. Osoˈno olo hungkuno losoˈno aˈamu huno ole syafɨsyɨkutoho, siki hungkunofoho. Ose nosyafɨsyɨkutoho. Oˈo, aˈamu somo yokumpohnˈnyo usosofitofohoji aˈamu hungkuno losomo haloho maposoˈnjo somo yoka ulohoho. Kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo hwosoho. Aˈamu fihwo kɨko aˈamu sikinjofoho lɨhwosi kiyoloho.

3

Anɨtuye aˈamu ne hnˈnwi yahino wopɨngoˈnohini uyɨhwano.

1 Taitas sohwosi, jɨje aˈamu somo olo hungkuno soˈno huno ufohotofo. Yoˈmayo hwe engo sekwo enjwaˈmo humalofo sohwa hwaho mokosyohumayo sohwa osohwafe hungkunomo haloho pekuji yoˈmayo syoho sejapɨfijoso sekwo komoˈno fiyɨmno.
2 Ose ulohoji nomˈne hungkuno ole ulohoho. Aˈamu nomˈne somneˈno wonyo hungkuno nolɨkutoho. Ikujoho nofongkiˈnɨngkutoho. Oˈo, sɨmeho

pompenjiyo'nji nohumafɨkuji a'amu hopi'nonohino somne'no hwahopo pawomno. Wopɨngo'nohini ulohopmno. Ose ulohoho.

3 Kɨko huno moi'wonoho. Hohonta nakwo ho'nwi huno ane'nwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmmotohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno nalonto honɨngkano wonyomo ipen-emotapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyoso sɨmeho fefoyo'nji nakwoe hwe engo hopa imo'nɨngkahonɨngki nakwo tɨfi inɨngkowentani nakwoe a'apahomnohini ho'noma'nɨmotohwono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no sɨmeho wonyo namo'nɨmɨweho. Hofɨkoe yo'mayo so'no hi namo'nɨmɨweho. A'amu nakune'no mangohwa imo'nalokwofo sohwanji nakwo hopi'nonohino mango hwona'nyoho.

4 Ose nohumentanɨngkuhwoni Anɨtu asomo netɨmayo'ne sohwo sɨmeho nejapeso utɨhwa'nyopo i'mofaponto honɨngkano wonyo somta'ni isɨhutofonema'mentisofoho.

5 Nakwoe yo'mayo honɨngkano wopɨngo'ne poyo pe'nɨmentiso'maho. O'o, Anɨtu nakumne'no hitoho ulofahonɨngki asomo netɨmayo'ne kako poyo pe'nɨmentiso hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahonɨngki kakoe Towahuno Wopɨngo sohwo mijo hopa kiyonemanto a'amu songo pa'nyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno wopɨngo songoso nejapm-mentisofoho.

6 Jisas Kɨlais nakumne'no poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso so'no Anɨtu kakoe Towahuno nehula'o'mentisofoho.

7 Ose yonto yo'mayo Jisas Kɨlais nakumne'no naloho'mentiso so'no Anɨtu nelalofi, Nje mehomi wopɨngo kuyoho. Ose nelalofoho. Oso'no nakwo'ne ango songo ne'no humayo'ne so'nji yo'mayo wopɨngo so'nji wonejapmmonto yahonɨngki hontohumalohwono.

8 Oso hungkuno nehopeho. Olo hungkuno pi'nɨngo kumtɨ'mokiyalokwe loso kɨko a'amu somo yokumpohn'nyo filutɨhwahoho. A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso olo hungkuno losomo inɨngkakuji hofɨko syoho wopɨngo so'no sɨmeho umo'nono. Olo syoho wopɨngo loso a'amumo ufo'mayoneso ne'njofoho.

9 Taitas sohwosi a'amu siki yoka hnnɨwo'nɨngkohofo somne'no i'waho fiyo. A'amu hofiyakwosafe a'mane hungkuno somne'no huno syafɨsyɨwo'nɨngkohofo somne'no i'waho fuyakolofo. Honɨngkano hungkuno somne'no ikujoho hungkuno hopa hnnontanɨngkujoso i'waho fuyakolofo. Nakwo huno moi'wonoho. Oso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, ne'njo'maho. Ne anefoho.

10 A'amu fihwo sekwo'nji nohumahwosi a'amu somo wahusilo'mo lɨhwosi hungkuno kengo ulososo oso a'amu sohumo hungkuno yokumpohn'nyo uso. Jɨje hungkuno sɨmo'mjo somo haloho makuposo'manji apa'no uso. Apa'no haloho makuposo'manji oso hwe sohumo hohujo fikinjɨmofo.

11 Oso a'amu oseso kɨko huno kiyohoho. Kako honɨngkano wopɨngo mta'ni nto sompee'maho. Kakoe yahino wonyo so'no huno ko uyahonɨngki kako kakoe yahino wonyo somo musɨkwajiyohofo.

Hungkuno ae'uyofoho.

12 Olo hungkuno loso nto mtito'maleno. Ifoyo hamno engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonne'no yohono. Hwe hufa'u Atemasɨ'nji Tikikosɨ'nji ngko'nji humalohwono. Oso'no hwangku hwe anga'nohino huhwo sohwo kikiyepono uhwatɨmonne'no yohono. Ku'maso sohonta kɨko ango Nikopoulis sopo komo'no nɨ'maho.

13 Oso hwe Senas hungkuno mɨhwajiyo syoho'njo sohwo oso hwo'nji
Apoulousɨ'nji siko hano iyo sohonta kɨko hofiyo ufo'maho. Wosopayo'nji
yo'mayo honɨngkanomne'no umofonyo iyoso'no yano uyo.
14 Kɨko'nohinɨ'maho. O'o, hwe moya'mi hopi'nonohinoso ufo'mapɨfijoso
hofɨko syoho wopɨngo so'no sɨmeho umo'nɨmontonoho. A'amu umofonyo
iyo sohwamo ufo'mapɨfe. Siki humayoso wopɨngo'maho. O'o, hofɨko
humafijoso syoho ne'njo uyɨfe.
15 Olopo a'amu hopi'nonohini ngko'nji humalofoso nakwoe a'amuhwe
kilalokwofo. A'amu Anɨtuye hungkunomo inɨngkowalokwofoso kɨko'nji
humalofoso hofɨko nakumo sɨmeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyo,
Nakwoe a'amufo ulalokuhwono. Ose fonajiyo ntohofo.
Anɨtu kako hofiyo wosefo'mano. Olo hungkuno loso ngko Poulɨ'ni
mtɨ'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun
Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *tɨwenti-nain*'nji (29) *teti-wan*'nji (31) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mtɨ'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Poulɨye a'amu hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyo sohune yofeso olenoho. Ounesimosɨyoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyaso lɨ'mofonto ango Loum sopo Poulɨmo u'ma'mentisofoho. Nu'mahonɨngki Poul kako Anɨtuye hungkuno ulɨmentisofoho. Nulahonɨngki Ounesimos kako sɨmeho iwolo'mokumentisofoho. Sɨmeho iwolo'mokahonɨngki Poul Filemounɨyepono asomo uhwajɨmonto olo iyoswo loso mtɨ'mokuyahotɨmentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 U nje nɨngkwahwo Filemoun, nje hungkuno tɨfo upa'nyo. Ngko Poulɨ'ni nekwoe nɨngkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mtɨ'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas Kɨlaisɨye hungkuno ulɨmale so'no hofɨko ngkimo impo'angomo intofanɨhumalofofoho. U Filemoun kɨko nekwo'nji Anɨtumne'no syoho afa hwosoho. Nekwo sɨmeho kijopalokuh-
woyo.
2 Nekwoe hungkuno loso olo a'amu lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akiposɨ'njoho. Akipos ngko pa'nyo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohofonto Anɨtuye hungkuno lutɨhwalofoho. Nom'ne a'amu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawentɨfi jɨje angomo uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo hungkuno loso mtɨ'mokalokuhwayo.
3 Nanɨngkwohwo Anɨtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopɨngo selohofosɨsi sɨmeho pompengo wose-
jopanjiyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohumo sɨmeho uyɨmojo hweho.

4 Nje nɨngkwahwo Filemoun, ngko Anɨtumo jomo ulontnne sohonta ngko kikine'no isamoyoka mɨkunɨmposo ulɨwo'nɨngkohefoho.
5 Hwapɨngoso ole, Olo hungkuno loso upa'nɨmalefoho. Kɨko nakwoe Hwe Engo Jisas osohumo sɨmeho hi'ntnnono engo uyonji a'amu Jisas sohumo inɨngkuwo'nɨngkohofo oso'ntnne'no sɨmeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo isamoyoka ulalokweno.
6 Olo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo sosofito'nɨngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo Jisas Kɨlais nejapɨwo'nɨngkiso so'no nakwo huno ito'no naisoso ito'nohini wokemokosyohumantanoho. Oso'no Mpohumo jomo ulalokweno.
7 Filemoun kɨko a'amu Jisas Kɨlaisɨmo inɨngkawo'nɨngkohofo somo sɨmeho engo uyalokuno so'no ngkimo yokumpohn'nyo nɨsosofitofonji nje sɨmeho wopɨngo kɨko nɨmokuwo'nɨngkino hwosoho. Anɨtuye

a'amu hopi'nonohinoso kikine'no syakufɨsyontɨfi sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkohoho.

Poul Filemounɨmo ulɨmento, Kɨko Ounesimosɨmo maho. Jɨje nɨngkwahwo hopa umo'nono.

8-9 Hungkuno anga'nohino Ounesimosɨmne'no wakilohonɨmonne'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais a'amumo sɨmeho uyo yahino loso nejapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo kɨko inɨngkayo'neso nokilɨ'mnesohilo. I oso'no ngko sɨmeho kijapmmentohe so'no olo so'no jomo wakilohonɨmonne'no yohono. Kɨko ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imo'nonji Jisas Kɨlaisɨye syohomne'no impo'angomo humaleno.

10 Oso'no Ounesimosɨmne'no wakilohonɨmonne'no yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imo'nɨngkiso hweho. Impo'angomo nohumanji Anɨtuye hungkunoso Ounesimosɨmo ulahonɨngko hungkuno hiloso kako sɨmeho hi'ntnnono uyonto Anɨtuye a'amu imo'nɨmasofoho. Oso'no ngko kanɨngkwohwo pa'nyo humaleno.

11 Oso hwe huhwo sohwo Ounesimosɨyo kakoe yofe hwapɨngoso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta Ounesimos kako jɨje syoho kilohofimentiso sohonta kako wonyo kiloho'mentisofoho. I olohonta kako kɨko'nji ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyo hweho. Kako wefo'ma'montonoho.

12-14 Anɨtuye syohomne'no impo'angomo nohumentanɨ'mo kɨko ango kengopo nohumahoji ngkimo manɨfo'matnnehino. Kɨko ngko'nji humentontasi ngkimo wopɨngo nonɨmokosyohumantnnesohilo. I oso'no jɨje syoho kilohofiyo ngko'nji humayo so'no ngkimo wopɨngo nɨmokosyohumahwoso'no nje sɨmeho wopɨngo wanɨmo'nɨmonte'no yohoho. Jɨje uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji ko yoheso kɨko olo hilo so'no manjoso'no ngko jɨje honɨngkano jɨje syoho kilohofiyo osohumo asomo utɨmayo'ne mopɨjwakumo'mnehono. O'o, kɨko ngkimo nɨfo'mayo so'no asomo uhwajisoso oso wonyoangkafofoho. I oso'no jɨje hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo sɨmeho engo uyonji uhwojalokweno.

15-16 Hohonta kako kuhwotɨ'mofonto we'enehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyo hweho. I olohonta syoho kilohofiyo'nohino hwo'maho. O'o, kako hnnɨngkwa'wehweho. Hwapɨngoso kako Hwe Engo Jisasɨmo sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso hweho. Sɨmo'mo Ounesimos we'enehwo kuhwotɨ'mo'mentisoso olelɨkeno, kɨko'nji ne'no nohumuhnne so'no kakuhwotɨ'mo'mentono. Nenɨngkwohwo Ounesimosɨmo sɨmeho uyɨmentohe hwo'nyoho. I olohonta kɨko kakimo sɨmeho engo uyɨmonnoho. Kako jɨje syoho kilohofiyo'nji hnnɨngkwa'wehwo'njoho.

17 Kɨko ngkimo Anɨtuye syohomne'no nje tatohwo hwosoho syonɨfɨsyɨwo'nɨngkino'manji kɨko ngkimo ntohofɨwo'nɨngkino hopaso kɨko Ounesimosɨmo ulohofo.

18 Hohonta kako kikimo wonyo pipi kiloho'mentiso'manji kɨko ngkine'no oso hiso'no hungkuno filɨhwajo. Ngko jɨje yo'mayo so'no kikimo aku wokijapmmo.

19 Ngko Poulɨ'ni yo'mayoso aku wokijapmne'no nehopi kilalokweno. U kɨko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mtɨ'mokalokweno. Ngko jɨje hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko Anɨtuye hungkuno lokitɨhwahonɨngko kɨko olo hungkuno hilo somo sɨmeho hi'ntnnono umentohino so'no kɨko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kilɨmentohe so'no kɨko ngkimo

aku peho ntapmmentohinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno
makufohoto'mnehono.
20 U nje nɨngkwahwo, kɨko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye
syoho ntnne'no syafɨsyohoji kɨko Ounesimosɨmo ito'no mokosyohumaho.
Kɨko ose isoso nje sɨmeho wopɨngo wanɨmo'nɨmontonoho.
21 Olo hungkuno ngko kikimne'no mtɨ'mokuyohojalokwe loso kɨko uh-
wonɨngkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimosɨmne'no
yahino wopɨngo kɨko ulohofo so'no kilohe somo tɨfi inɨngkahuji oso mta'ni
kɨko yo'mayo yahino wopɨngo ne'no mjɨmɨsoso jɨje yahino wopɨngoso nje
hungkuno kilohe loso jɨje hunoso nje hunomo wonɨyakolo'monnoho.
22 Nom'ne hungkuno tɨfo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta
kɨko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwapɨngoso sekwo
ngkine'no Mpohumo jomo ulɨwo'nɨngkohofo so'no hontohumaleno. Anɨtu
sekuyepono ngkimo asomo wonɨhwajono ntnne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho lɨmentohofofoho.

23 Epeefɨlos kako'nji ngko ntnne'no Kɨlais Jisasɨye syohomne'no
impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto
huno syokufɨsyalofoho.
24 A'amu nom'ne sohwa ngko'nji Anɨtuye syoho yalokuhwone sohwa
kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole,
Mak, Alisɨtakos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokufɨsyalokwofo.
25 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako yo'mayo wopɨngo waselohofono.
Nje hungkuno tɨfo osohopeho.

Hipɨlu
Olo Iyoswo loso A'amu Hipɨlu somne'no Mtɨ'mokumentohofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hipɨlu loso tɨhwo mtɨ'mokumentisotɨkeno. Iyoswo mtɨ'mokomayo sopo a'amu mtɨ'mokumentohofo sohwamne'no yofeso mamtɨ'mokiyofoho. A'amu fiso hofɨkoe hunoso olenoho. Poul mtɨ'mokumentisofoho. A'amu fiso hofɨkoe huno olenoho. Mponopas, Apoulous, Luk, Makɨja sohwa mtɨ'mokumentohofofoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, tɨhwo mtɨ'mokumentisotɨkeno. A'amu olo iyoswo hilo mtɨ'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso ntɨpo humentanɨngkofitɨkeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwapɨngo mtɨ'mokiyoso olenoho. Oso a'amu Juta Jisasɨmo inɨngkunyo sofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohofo'ne yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Anɨtuye Hwomu sohwo hungkuno nejapmmentisofoho.

1 Hohonta sɨkuno pi'nɨngo somo Anɨtu kako kakoe hungkuno neyak-
wosamo uyɨmentisofoho. Sɨkuno fehohnjoso kako a'amu sohwamo uya-
honɨngki hofɨko nalɨmotofofoho. Sɨkuno nom'nemo Anɨtu kakoe hungkuno
ahwomomjo a'amu somo uyahonɨngki nalɨmentisofoho.
2 I nakwo a'amu olohontajo hn'nɨmo Anɨtu kakoe hwomumo kako
hungkuno uyahonɨngki Jisas nalɨmentisofoho. Oso hwomu huhwo sohumo
Anɨtu ulɨmento, Kɨko hwaho'nji ahwomo'nji mtɨ'mojo. Ose ulahonɨngki
Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mtɨ'mokumentisofoho. Oso
mtɨ'mokumentiso so'no Anɨtu kako Jisasɨmo ulɨmento, Kɨko'nefoho
ulɨmentisofoho.
3 Nakwo Anɨtuye Hwomu huhwo sohumo uhwonontani nakwo
Anɨtu ne sohwoe yokumpohn'nyo'nji Anɨtuye yofe engo'nji
uhwonɨwo'nɨngkuhwonefoho. Kako Anɨtuye yahino ne somo nakumo
netɨhwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso
kako hwaho'nji a'amu'nji yo'mayo so'nji hulɨ'mokumemokosyohumaho.
Kako a'amufe wonyoso wae yaofo'ne honɨngkanoso imo'mentisofoho.
Imofɨkwato lohofonto kako ahwomomo sonto kanɨngkwohwo Anɨtuye aho
angahohnta'ni nohumanto yo'mayo somo mokosyohumaho.

Anɨtuye hwomu Jisas sohwo kako a'amu ahwomomjo somo hwofilo'nnyo hweho.

4 Oso yofe engo Anɨtu kakoe hwomumo mulɨmentisoso a'amu ahwom-
omjo hopi'nonohino sofe yofemo yakolo'nnyo hweho. Yofe engo loso ole,
Anɨtuye Hwomufoho.
5 Hwapɨngoso ole, Olo hungkuno loso Anɨtu hohonta a'amu ahwomomjo
somo ulɨmentisotaho. O'o, kakoe hwomumnohini ole ulɨmento,
Kɨko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jɨje Mpohwo'nyoho.
Nom'ne honta ole lɨmento,
Ngko kanɨngkwohwo'ni humaleno.
Kako nje hwomu hweho.
Oso hungkunoso Jisasɨmnohini ulɨmentisofoho.
6 Anɨtu kakoe Hwomu anga'nohino Jisas osohumo hwahopo uhwatɨmonto yonto Anɨtu kako a'amu ahwomomjo somo ulɨmento,
A'amu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe foho'nomapmno.
Ose ulɨmentisofoho.
7 Anɨtu kakoe a'amu ahwomomjo somne'no ole nalohi,
Ngko nje a'amu ahwomomjo somo mtɨ'mokahonɨngko nje syohomne'no hofɨko emta'mɨngo ifofo'nji oso hopa iwo'nɨngkohofofoho.
Ose nalɨmentisofoho.
8 I Anɨtu kakoe Hwomumo ole ulɨmento,
Kɨko Anɨtu sohwosi, a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo ne'no mokosyohumantitnne hwosoho.
Jɨje a'amufe honɨngkano nto'nohino mɨhwajontihnne hwosoho.
Oso yahino nto'nohino mɨhwajiyo somo a'amu hiso nuhwonɨngkuji nto'nohinoho kilɨfitnnefoho.
9 Kɨko yahino ito'nohino so'no kumo'nɨwo'nɨngkohoho. Yahino wonyoso ngkilaho lɨwo'nɨngkino hwosoho.
Oso'no ngko jɨje Anɨtu sohwo'ni ngko yofe engo mayo'ne kuhwosopo'mentohefoho.
Oso'no jɨje sɨmeho wopɨngo kumokuwo'nɨngkoheso jɨje a'amufe sɨmeho wopɨngo somo yakolo'nnyofoho.
Ose ulɨmentisofoho.
10 Nom'ne honta kakoe hwomumo ole ulɨmento,
Hwe Engo sohwosi, sɨmo'mo ne'mo kɨko hwaho'nji ahwomo'nji jɨje aho'nji mtɨ'mokumentohino.
11 Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.
I kɨko ose'ne'maho. O'o, kɨko ne'no nohumantohotnne hwosoho.
Hwaho'nji ahwomo'nji hwapɨfe yofoho imo'nɨngkiso oso hopa imo'nonefoho.
12 A'amu sohwa hwapɨfe ku'mokasyontɨfi nom'ne songo iwo'nɨngkohofo hopaso kɨko hwaho'nji ahwomo'nji noku'mokasyohoji kɨko nom'ne songo woho'nahumonnoho.
I oso'no kɨko huno mɨkwesyafɨhutnnehino. O'o, ne'no nohumantohotnne hwosoho.
Anɨtu ose ulɨmentisofoho.
13 Hohonta Anɨtu kakoe hwomumo ole ulɨmento,
Kɨko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.
Osopo kɨko nohumahoji ngko jɨje mango sohwa jɨje sɨfɨki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotɨ'monnoho.
Oso hungkuno ulɨmentisoso Anɨtu kakoe a'amu ahwomomjo somo ulɨmentisotaho. O'o, kakoe hwomumne'nohini ulɨmentisofoho.
14 A'amu ahwomomjoso hofɨko Anɨtu kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso a'amu homo somo Anɨtu kako asomo utɨma'mne somo ufo'mapɨfento uhwajɨwo'nɨngkisofoho.

2

Anɨtu asomo netɨmayoso mɨkunɨmposo wonyohofiyofoho.

1 Oseso oso hungkuno neso Anɨtuye hwomu nejapmmentiso
somne'no nakwo piso'mo'nyo ihwasi nusɨkwojɨhwaloho. O'o, nakwo
yokumpohn'nyo kesyohumehwasi tɨfi unɨngkohwano.
2 Hohonta Anɨtuye hungkuno a'amu ahwomomjoso hofɨko hwahoponjo
a'amu somo uyahonɨngkofi a'amu hwahoponjo hiso hofɨko hungkuno
homo somo haloho maposo'njo yahonɨngkofi oso yahino wonyo somne'no
Anɨtu hofɨkimo tohino engo uyɨmentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohi,
oso hungkuno hiso a'amu ahwomomjoso hofɨko a'amu hwahoponjo somo
uyɨmentisoso hungkuno nehopeho.
3 Anɨtu nakumo asomo netɨmayo'ne honɨngkano hwosampo'mentisoso
wonyohofiyofoho.

Oso homo somne'no nakwo hohujo ikinjaofɨhwasɨ'manji oso yahino
wonyo somne'no nakwo tohino mayoso'no hiyaso ntɨ'mte wanehwono.
Honɨngkano nɨhu'no awonoho. Nakwoe Hwe Engo sohwo sɨmo'mo olo
hilo so'no a'amu somo ulɨmentisofoho. A'amu hiso nupa'nontɨfi ne'njofoho
lontɨfi hungkuno homo somo inɨngkawentɨfi hungkuno homo somne'no
nalɨmentohofofoho.
4 Hofɨko hungkuno hiso nolutɨhwentanɨngkofi Anɨtu kako hungkuno
homo somo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'neso kakoe
yokumpohn'nyo a'amu homo somo uyahonɨngki hofɨko yo'mayo
wonyoangkafo iyo so'ne a'amu somo yamofo itɨhwamentohofofoho.
Anɨtu kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo kakoe Towahuno
uhwojahonɨngki Towahuno sohwo a'amu somo Anɨtuye huno mta'angoso
yo'mayo yahino wonyoangkafoso uyɨmentisofoho.

Nakumo asomo netɨmayo'ne hwapɨngoso Jisasɨyoho.

5 Hwangku hwaho nom'ne songo i'mofapone'no lalokuhwono. Oso
hwaho songo mokosyohumayo so'no Anɨtu kako a'amu ahwomomjo somo
uhwosopo'mentiso'maho.
6 O'o, Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo somo hwe fihwo ole
mtɨ'mokumento,
U Anɨtu, nakwo a'amu hwahoponjo hn'nɨmne'no kɨko huno peho'ne
syonefɨsyalokuno.
Nonemokosyohumanji nakwo a'amu wonyo hn'nɨmne'no kɨko huno pe-
hofo syonefɨsyalokuno.
7 Kɨko a'amu ahwomomjo so'njo sopo kakimo hofɨko'njo enjwa'mo
we'enehwo wohumanonji uhumatɨ'mentohinofoho.
Kɨko jɨje yokumpohn'nyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo
ho'noma'mentohino.
8 Kɨko yo'mayo hopi'nonohinoso kako mokosyohumayo'ne kakimo en-
jwa'mo ho'nohumentohinofoho.

Ose mtɨ'mokumentisofoho. Ou, Anɨtu yo'mayo hopi'nonohinoso nakwo
mokosyohumayo'ne ho'nahumentisofoho. I anga'no olopo siki we'ne
moho'nahummentono. O'o, nɨhu'no hopi'nono nakumo enjwa'mo we'ne
ho'nahumentisofoho. I oso'no yo'mayo somo uhwonantaneso nakwo
momokosyohumawo'nɨngkoho yɨhwono. O'o, nɨhu'no awonoho.
9 I oso'no hohonta Jisas kako a'amu ahwomomjo so'njo enjwa'mo
we'enehwo humamentisofoho. Hwapɨngoso Anɨtu nakumne'no hitoho ulo-
fahonɨngki Jisas kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye honɨngkano
wonyomne'no tohino engo nomanto poyo pe'nɨmentisofoho. I kako ose
imentiso so'no Anɨtu kako Jisasɨmo apa'no yokintahopo uhumajonto kakoe

yokumpohn'nyo'nji yofe engo uyɨmentisofoho. Osohumo uhwonalokuh-
wono.
10 Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso mtɨ'mokumentiso hweho. Kako
hwapɨngofoho. Anɨtu kako kakoe mehomi pi'nɨngo engo ne'njoso ngkiye-
pono pɨkuji ngko'njo lopo humafɨkuji nje yokumpohn'nyo'nji nje yofe
engo'nji mapitnne'ento lɨmentisofoho. Anɨtu ose lɨkwato lohofonto
kako huno ole syafɨhu'mento, A'amuso hofɨko ngkiyepono sapɨfitnne'no
nje hwomu kako hofɨkoe wonyo honɨngkanomne'no tohino mayoso
wopɨngofoho. Anɨtu ose syofɨsyahonɨngki Jisas kako hwahoponjo a'amu
hn'nɨpa'nyo imo'nɨmentisofoho. Jisas nohumanto yo'mayo tango kakimo
u'mahonjoso kako wonyo nɨhu'no miyo hweho. Kako nakwoe wony-
omne'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso tohino ma'mentiso so'no
nakumo ahwomomne'no netɨmayoso Jisas huhwo sohwo hoponoho.
11 Oso'no Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo
wonyo ane pa'nyo namokonto kakimo mone'mo'nalofoho. Oseso Jisasɨjanji
nakwo'nji nanɨngkwohwo anga'nohinoso Anɨtuyoho. Oso'no Jisas kako nje
nɨngkwahwosafo nalonteso wonɨmango munalofiyohoho.
12 Jisas Anɨtumo ole ulɨmento,
U Anɨtu ngko nje nɨngkwahwo nampohwosamo kikine'no ulɨmonne'no
yohono.
Hofɨko kikine'no uhu'mokukujo'no osopo humahm'mo ngko jɨje yofe
ho'nomayo'ne ta walɨmonnoho.
13 Jisas kako apa'no ole lɨmento,
Ngko Anɨtune'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmonnoho.
Ose lonto nom'ne hungkuno lɨmento,
Ou kɨko ngkimo nohonyo. Nje mehomi Anɨtu ntapmmentiso so'nji ngko'nji
olopo humalohwono.
Ose lɨmentisofoho.

Jisas nakumo nefo'mayo'ne a'amu hwahoponjo hn'nwi pa'nyo imo'nɨmentisofoho.

14 Oso mehomi Anɨtu Jisasɨmo uyɨmentisoso hofɨko hwahoponjo
a'amufoho. Oso'no Jisas kako hwahoponjo a'amu imo'nɨmentisofoho. Olo
nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohn'nyo'nji
nakumo poyo namokuwo'nɨngkoho. Oso'no nakwo poyo
pe'nɨwo'nɨngkuhwone pa'nyoso Jisas poyo pe'nɨmentisofoho. I oso'no Jisas
kako apa'no songo lɨka'mentiso sohonta kako Setenɨye yokumpohn'nyo
somo hwotoho hmmentisofoho.
15 Nakwo mehomi we'e so'nwi poyo pe'nyoso'no iyoho nanɨmentiso
mta'angoso olohonta engo hn'nwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso
nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo pe'nɨmentiso so'no kako
oso impe homo somta'ni nasɨhuto'mentisofoho.
16 Jisas oso syoho imentisoso a'amu ahwomomjo somo
ufo'mayo'ne'maho. O'o, Apɨlohamɨye imu hn'nyumo nefo'mayo'ne
imentisofoho.
17 Oseso Jisas kako a'amu hwahoponjo ne pa'nyo imo'nɨmentisoso
homnɨngkwa'wehwosafe yahinoso ma'mentisofoho. I oso'no yo'mayo
yamofo u'manteso kako yokumpohn'nyo lohofonto wonyo honɨngkanoso
miyo'njo imentisofoho. I homnɨngkwa'wehwosamne'no hitoho ulofa-
honɨngki hofɨkoe wonyomne'no tohino manto wonyo hiso wae yaofo'ne
honɨngkano imo'mentisofoho. Oso'no kako ajwopo nohumanto nakumo
Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne hulɨ'mokomokonesyohumawo'nɨngkiso hweho.

18 Olohonta yo'mayo hwahoponjo ne'mahwosi honɨngkano wonyomo
upenemotamo lɨhwosi yososo Jisas wonefo'ma'montonoho. Hwapɨngoso
Jisas nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta yo'mayo hwaho loponjo
tangoso Jisasɨmo honɨngkano wonyomo upemotamo lɨmentisofoho. Oso
tango u'ma'mentiso so'no yo'mayo nakumo yamofo nalohofo so'no Jisas
kako huno uyɨhwoso'no nefo'mayo'neso Jisas kako hoponoho.

3

Jisasɨye yofe engoso Mousesɨye yofemo yakolo'nnyofoho.

1 Nje a'amufo, sekwo Anɨtuye mehomi ne imo'nɨmentohofo soku,
Anɨtu ahwomomo humaso sohwo sekumo sehwosopo'mentisofoho.
Jisas kako Anɨtuye hungkuno uyohojɨku'mofo sohwo kako nakwo
Anɨtu'nji humayo'ne hulɨ'mokonesyohumaso so'no nakwoe wonyo
wae enaofo'ne syoho ma'mentisofoho. Oso huhwo sohumo sɨmeho
hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone oso'no kakoe a'amu ne'nwoho
lɨwo'nɨngkuhwonefoho. I oso'no nakwo Jisasɨmne'no huno ne'no
syofɨsyɨhwasi nakwo Jisas kakine'no huno engo wotɨpemehwano.
2 Anɨtu oso syoho hiso'no Jisasɨmo uhwosopeehonɨngki Jisas syoho hiso
hofiyo esojwao'mentisofoho. Sɨmo'mo Mouses kako a'amu Isɨlael somo
Anɨtumo ufohi'nyone hulɨ'mokosyohumamentisofoho. Tɨfi sohonta Jisas
huhwo oso syoho Mouses hopaso kako ma'mentisofoho.
3 Nakwo ango wopɨngo uhwonantaneso ango wopɨngo homo somo yofe
engo mulɨwo'nɨngkuhwonetaho. Awonoho. Nakwo ango kakwo'yohwo
sohune'no yofe engo mulɨwo'nɨngkuhwono. Oso'no Jisas kako nakumo
Anɨtuye ango pa'nyo namokumentiso hn'nwiye ango kakwo'yohwo sohwo
Jisasɨyoho. Mouses kako ango homo somo mokosyohumayo'nohino hweho.
Jisas kako ango homo somo kakwo'yohweho. Oso'no Jisas kakoe yofe
engoso Mousesɨye yofe somo yakolo'nnyofoho.
4 Ango hopi'nonohinoso a'amu molɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no Anɨtu
kako'nohino yo'mayo hopi'nono mtɨ'mokumentiso hweho.
5 Mouses Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwo kako Anɨtuye hungkunomo tɨfi
inɨngkawento Anɨtuye angomo wopɨngo mokosyohumamojo hweho. Anɨtu
Mousesɨmo yo'mayo Anɨtu kako hwangku yoneso'no lutɨhwamentiso so'no
Mouses a'amu somo lutɨhwamojo hweho.
6 I oso'no Jisas Kɨlais sohwo kako Anɨtuye syoho ulohofiyo
hwo'maho. O'o, kako Anɨtuye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo
Anɨtuye hungkunomo inɨngkawento Anɨtuye ango hn'nɨmo wopɨngo
nemokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi
Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono ne'no uyɨhwasi aho yokumpohn'nyo
kemokosyohumehwasi nakwo kakine'no hontohumayo'manji oso'no
nakwo kakoe ango hn'nwi ne'no nomolohinowentanɨngkuhwosi nakwo
ne'no nohumentɨhwanefoho.

A'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofoso hofɨko usijo'no mohumafitnnefoho.

7 Anɨtuye Towahunofe mampahomo upo'nano. Ole nalohi,
Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nɨfijo'manji sekwo hahn'nyo
ikutoho.
8 Hohonta a'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkunomo haloho upa'nontɨfi
hahn'nyo yontɨfi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofofoho.
Hofɨko hwaho a'amu ane sopo nohumantɨfi Anɨtu nto'no monefo'mayo'njo
iwo'nɨngkino hwosoho ntɨmotofofoho.

9 Seyakwosa osopo nohumentanɨngkofi soswo *fouti* (40) uyakolofontanɨngki
yo'mayo wopɨngo ngko utɨhwamentohe somo uhwonɨmotofofoho.
Hofɨko ko uhwonɨmotofoso hofɨko ngkimo sitofo ntɨmotofofoho.
10 Oso'no oso a'amu homo somne'no sɨmeho tohino nɨmnɨngkahonɨngki
lɨmentoho,
A'amuso hofɨko nje yahinomo minɨngkayo'njo yontɨfi nom'ne
honɨngkanomo usampewo'nɨngkohofofoho.
11 Oseso nje sɨmeho tohino nɨmnɨngkahonɨngki hungkuno yokumpohn'nyo
ole lɨmentoho,
Nje usijo'no humayo yahinoso hofɨko motɨpemapitnnehofo. Nɨhu'no
awonoho.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.

A'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkuno hwotoho hmmotofo pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

12 Nje a'amufo, sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako Anɨtu songo humaso sohumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi Anɨtumo nɨhu'nahone hohujo ikinjaofɨhwosi kako honɨngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwontohumano.
13 Sekwoe sɨkuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo sɨkuno huhwo huhwi sekwoe senɨngkwa'wehwosafe hunomo Anɨtuye hungkuno so'no huno filanɨfohotopmno. Ose lɨfohotofɨkuji sekwo ufo'ma'nɨmno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohumo honɨngkano wonyoso kakimo kompemotahwosi kako olo honɨngkano loso'no wopɨngofoho lɨhwosi Anɨtuye hungkunomo nɨhu'nahone hahn'nyo yonoho.
14 Sɨmo'mo nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoma'mentɨhwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumentaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono.
15 Nakwo huno nayohi, Anɨtuye hungkuno ole nalohi,
Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nɨfijo'manji sekwo hahn'nyo
ikutoho.
Hohonta a'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye hungkuno haloho upa'nontɨfi
hahn'nyo yontɨfi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofofoho.
Anɨtu ose nalɨmentisofoho.
16 Hohonta Anɨtuye hungkunomne'no hahn'nyo tɨhwa imentohofoto. Hwe moya'mi Isɨlaelɨso Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.
17 Anɨtu kakoe sɨmeho tohino umnyoso nowentanɨngki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho. Oso sɨmeho tohinoso tɨhumo uyɨmentono. A'amu honɨngkano wonyo yontɨfi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'nɨmentohofo hofɨkoe pijafoso osopo wentanjo somne'no Anɨtuye sɨmeho tohino umnɨmentisofoho.
18 Anɨtu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso tɨhumne'no lɨmentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hofɨko motɨpemapitnnehofo. Oseso tɨhumne'no lɨmentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo somne'no lɨmentisofoho.
19 Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo yɨwo'nɨngkohofo so'no hofɨko Anɨtuye usijo'no humayo yahinoso motɨpemapitnnehofo.

4

Anɨtuye aˈamu neso hofɨko usijoˈno humayoˈne hungkunofoho.

1 Anɨtu kako nakumo hungkuno ole nalɨmentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijoˈno humayo yahino somo fosyohumamno. Ose nelalofoho. Osoˈno hwe fihwo kako nakwoˈnji humaso sohwo kako Anɨtuye honɨngkanomneˈno usijoˈno humayo yahinoso kako motɨpɨhwonyoˈnjo umo lɨhwasi nakwo iyoho wonanono.

2 Nakwo Anɨtuye hungkuno wopɨngo upoˈnantaneso aˈamu Isɨlaelɨso upaˈnɨmotofo oso paˈnyoˈnwoho. I osoˈno hofɨko hungkuno wopɨngo ko upoˈnɨngkahonɨngkofi hungkuno hiso mufoˈmaˈmmentisofoho. Hwapɨngoso hofɨko ko upaˈnontɨfi hungkuno homo somo hofɨko sɨmeho hiˈntnnono muyɨmmentohofofoho.

3 Hohonta Anɨtu kako hwahoˈnji ahwomoˈnji yoˈmayo soˈnji moiˈwo mtɨˈmokonto kako usijoˈno humamentisofoho. Nohumanto aˈamu kakoe hungkunomo hwotoho fɨfijo somneˈno ole lɨmentono,

Oseso ngko nje sɨmeho tohino nɨmnɨngkahonɨngki hungkuno yokumpohnˈnyo ole lɨmentoho,

Nje usijoˈno humayo yahinoso hofɨko motɨpemapitnnehofo.

Nɨhuˈno awonoho.

Ose lɨmentisofoho. I osoˈno nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Anɨtuye usijoˈno humayo yahino somo humalohwono.

4 Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo somo hwe fihwo sɨkuno iyoho humayo somneˈno ole mtɨˈmokumento,

Anɨtu kako yoˈmayo mtɨˈmokumentiso syoho moiˈwo esojwaofonto sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnonohino nomˈne mtaˈni hufaˈuyo somo usijoˈno humamentisofoho.

5 Olo hungkuno losoˈno apaˈno ole mtɨˈmokumento,

Hofɨko nje usijoˈno humayo yahinoso nɨhuˈno motɨpemapitnnefoho.

Ose mtɨˈmokumentisofoho.

6 Aˈamu sɨmoˈmo Anɨtuye hungkuno upaˈnɨmentohofoso hungkuno homo somo sɨmeho hiˈntnnono muyɨmmentohofo soˈno Anɨtuye usijoˈno humayo yahino somo motɨpemaˈmentohofofoho. I osoˈno aˈamu nomˈneso Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨmentohofo soˈno hofɨko Anɨtuye usijoˈno humayo yahinoso wotɨpemantɨfeho. Oso hungkunoso neˈno weho.

7 Oseso Anɨtu kako nomˈne sɨkuno hoˈnahumentisofoho. Oso sɨkuno hoˈnahumentiso hisoˈno ole lɨmento, Olohontanoho. Oso sɨkuno hoˈnahumentisoso soswo piˈnɨngo uyokolofahonɨngki oso hungkuno nto seloheso Anɨtu Ntefitɨmo uyahonɨngki ole mtɨˈmokumento,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upaˈnɨfijoˈmanji sekwo hahnˈnyo ikutoho.

Ntefit ose mtɨˈmokumentisofoho.

8 Jousyɨwa kako Mousesɨye pijohinomo maˈmentiso sohwo kako aˈamu Isɨlael somo hwaho Kenan sopo ipemotawomentisofoho. Oso hwaho hopo sopo Anɨtu aˈamu Isɨlael somo olopo nɨhuˈnahone usijoˈno fosyohumamno ulontentesi Anɨtu kako hwangku noˈmo nomˈne sɨkuno usijoˈno humayoˈneso mohoˈnasyɨhwonesohilo.

9 I osoˈno Anɨtu kako nomˈne sɨkuno usijoˈno humayoˈne hoˈnahumentiso soˈno nakwo huno ole nayohi, Usijoˈno humayo yahinoso Anɨtuye aˈamumneˈno weho. Anɨtu kako sɨkuno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo somo usijoˈno humamentiso paˈnyoso weho.

10 Hwe fihwo kako Anɨtuye usijo'no humayo yahino somo wohu-
mamo loso sohwo kako yo'mayo syoho yonteso kakoe yokumpohn'nyo'nji
miyonehoho. O'o, yo'mayo syoho yonteso Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji
iwo'nɨngkiso hweho. Oso'no kako Anɨtuye usijo'no humayo yahino somo
humaho
11 Nakwo nakwoe sɨmano sopo yo'mayoso nopujonaofɨhwoso'no
yokumpohn'nyo elɨfotɨ'mesɨhwasi Anɨtu kakoe usijo'no humayo
yahino somo wohumano. I hohonta a'amu Isɨlaelɨso hofɨko Anɨtuye
hungkunomne'no hahn'nyo imentohofo pa'nyoso nakwo oso hopa yasoso
nakwo Anɨtuye usijo'no humayo yahinoso nakwo motɨpemanehwono.
12 Anɨtu kakoe hungkunoso ne'no nowentanɨngki hungkuno hiso ipisayo
ne into'nalofoho. Nakwo huno moi'wonoho. Sɨhu sɨhumampo'nyo yohosi
yohohnjoso yahwopaho mɨkufo yokino osomo kujomotasyɨwo'nɨngkiso oso
hopa Anɨtuye hungkunoso nakwoe sɨmeho somo oso hopa nelohofalofoho.
Hungkuno hiso nakwoe sɨmehomo yo'mayo mnaweso nakwoe hunomo
yo'mayo mnaweso netɨhwawo'nɨngkisofoho. Hiyaso momokosyohumane-
hwono. Oso'no Anɨtuye hungkunoso oso sɨhu sɨhumampo'nyo yohosi
yoho'njo somo yakolo'nnyofoho.
13 Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentisoso Anɨtune'no hiyaso mawenehoho.
Yo'mayo hopi'nonohino somo utɨhwa'nyopo wentanɨngki Anɨtu kako uh-
wonalofoho. Yo'mayo yahino iwo'nɨngkuhwone so'no tɨfi no'mo Anɨtu
nonalohononefoho.

Jisas kako nakwo'nji Anɨtumo ufohi'nyo'ne Hwe Engo hweho.

14 Nakwo'nji Anɨtumo ufohi'nyo'ne sohwo Anɨtuye Hwomu Jisasɨyoho.
Kako ahwomo ne somo Anɨtu'nji humaho. Osohumo sɨmeho hi'ntnnono
uyalokuhwone so'no a'amu nomane somo ulɨwo'nɨngkuhwono.
Oso'no nakwo oso sɨmeho hi'ntnnono uyo somo aho yokumpohn'nyo
wokemokosyohumano.
15 Jisas nakwoe hwaho lopo nohumentanɨngki yo'mayo honɨngkano
wonyomne'no nakumo impo'nonetɨmawo'nɨngkiso hopaso Jisasɨmo
impo'nɨtɨmaneso kako honɨngkano wonyo nɨhu'no miyo'njo hweho.
Oso'no yo'mayo wonyoso nakumo umpo'nonetɨma'mto ihwoso'no Jisas
kako nakumne'no hitoho ulofɨhwoso'no kako wonefo'ma'montonoho.
16 Oso'no nakwo iyoho miyo'njo ihwasi kanɨngkwohwo Anɨtu osohumo
yo'mayo so'no jomo ulano. Kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapɨngo
hweho. Oseso yo'mayo tango ne'maso sohonta nakwo Anɨtumo jomo
ulɨhwasi kako nakumo nefo'mahwosi wopɨngo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwo'nji Anɨtumo ufohi'nyo'ne sohwo asomo netɨmayo'ne hwapɨngo hweho.

1 A'amu Jutaso hofɨko'njo mta'ango hwe fihumo uhwosopo'mentohofo
sohwo syoho ole imentisofoho. Kako a'amu hisofe wonyo
honɨngkanomne'no Anɨtumo syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto
yahu'nji yo'mayo so'nji Anɨtu uhwonyo'ne kisɨ'meehumentisofoho.
2 Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'amu hweho. Kako sɨhune
fehohnjo somo honɨngkano wonyo imentisofoho. Oso'no a'amu huno
nto'no mosyafɨsiyo'njo somo u a'amu Anɨtuye honɨngkanomne'no inɨngo
mo'nyo somo kako hofohofahn'no ulohofɨhwosi ufo'ma'montonoho.

3 Kako hofɨko pa'nyo hwo'manji kakoe wonyo honɨngkanomne'nji
a'amufe wonyo honɨngkanomne'nji Anɨtumne'no yahu fonjok-
isasyɨwo'nɨngkiso hweho.
4 Hwe fihwo ole monalonehoho. Ngko Anɨtumne'no a'amu somo
ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. Ose malonehoho. O'o, Anɨtu kako
Eloun Mousesɨye kola'wehwo sohumo uhwosopo'mentiso hopaso uh-
wosopo'montonoho.
5 Kɨlais huhwo kako ose'nohinoho. Kako ole malɨmmentisofoho. Ngko
a'amu ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. O'o, ose malɨmmentisofoho.
Anɨtu kako ole ulɨmento,
Kɨko nje Hwomu hwosoho.
Olohonta ngko jɨje Mpohwo'nyoho.
6 Ose ulɨmentisoso nom'nepo Anɨtu ole ulɨmento,
Kɨko a'amu ngkimo motanɨfohi'nyo'ne syohoso Melɨkisetek imentiso
hopaso ne'no yohotnne hwosoho.
Ose ulɨmentisofoho.
7 Hohonta Jisas kako nakwo a'amu lohn'nwi pa'nyo imo'nonto
nakwoe hwahopo humamentiso sohonta kako Anɨtumo humotaho'nji
yokumpohn'nyo jomo ulɨmojo hweho. Anɨtu kako'nohini Jisasɨmo poyo
pe'nyoso'no ufo'mayo'ne hweho. Jisas kakoe hunomne'no hi inyoso monje
yasyonto kako Anɨtumo inɨngkayo so'no hi umo'nɨngkahonɨngki Anɨtumo
enjwa'mo humamentiso so'no Anɨtu Jisasɨmo ufo'ma'mentisofoho.
8 Jisas kako Anɨtuye Hwomu hweho. I oso'no kako nohumanto Anɨtuye
hungkunomo haloho peso'no tohino engo ma'mentisofoho. Tohino engo
nomanto kako Anɨtuye hungkunomo haloho po'mentiso so'no huno engo
tɨpema'mentisofoho.
9 Yo'mayo tohino u'mahonɨngki kako wonyo honɨngkano nɨhu'no mim-
mentisofoho. Oso'no kako wopɨngo'nohini nohumanto kako engolopo-
hamo nakumo nefo'mayo'ne hwapɨngo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo
haloho'no pewo'nɨngkuhwone hn'nɨmo kako nakumo asomo netɨmaso
sohonta songo ne'no nohumentɨhwanefoho.
10 Oseso Anɨtu Jisasɨmo ulɨmento,
Kɨko a'amu ngkimo motanɨfohi'nyo'ne syohoso Melɨkisetek imentiso
hopaso ne'no yohotnne hwosoho.
Jisasɨmo ose ulɨmentisofoho.

Nakwo mehomi we'eso humawo'nɨngkohofo hopa humehwaloho.

11 Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enaofo'ne sohune'no
hungkuno pi'nɨngo engo woselontane'no ihwono. I oso'no sekwoe hunoso
pito'nnyo'njo kuyoho. Huno nto'no mehohosahinyo kuyoho. Oso'no nakwo
olo hungkuno hwapɨngoso pipi losetɨhwanehwono.
12 Sekwo Anɨtuye hungkuno hohonta upa'nɨmentohofo soku olohonta
sekwo nom'ne somo molutɨhwayoso peho'neto. Sekwoe hunoso tɨfo'njo
kuyoho. Oso'no hwe fihwo kako Anɨtuye hungkuno hwapɨngo neso apa'no
wolosetɨhwano. Sekwo Anɨtuye hungkuno neso wosopayo yokumpohn'nyo
hopaso manɨfitnnehofo. O'o, amno'nohino nalokwofo.
13 Nakwo huno nayohoho. A'amu fihwo amno'nohini nɨwo'nɨngkiso so-
hwo kako mehomi pa'nyo hweho. Mango ane pa'nyo hweho. Honɨngkano
wopɨngomo inɨngkayo'ne huno nto'no muyo hweho.
14 U wosopayo yokumpohn'nyoso a'amu engo huno'njo sohwafefoho.
Oso a'amu huhwo sohwo kako Anɨtuye hungkunomne'no huno ne'no

syafɨsyɨwo'nɨngkiso sohwo kako honɨngkano wopɨngo so'nji wonyo so'ntnno huno nto'no ehohosahinyo hweho.

6

Nakwoe sɨmeho hi'ntnnono uyo somo nto'no kesyohumayo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano.

1 Oso'no nakwo Anɨtuye hungkuno wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyo so'no upo'nantanoho. Hungkuno amno pa'nyoso sɨmo'mo upa'nɨmentohofo oso'nohino upa'nɨngkuhwaloho. O'o, hungkuno amno pa'nyoso olenoho.

Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨhwasi Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyano.

Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Monefo'manehoho.

2 Nakwo honɨngkano songo tɨpema'malohwone so'no nom'ne a'amu somo utɨhwayo'ne mijo fɨkiyomapmno.

Anɨtuye Towahunofe yokumpohn'nyo mayo'ne aho ulonjimokumno.

A'amu poyo pe'nyoso apa'no nolɨkapitnnefoho.

A'amu wonyo Anɨtuye hungkunomo haloho maposo'njoso hungkuno ikwolofɨkuji nɨhu'nahone tɨkanomo ne'no nohumantokutnnefoho.

Oso hungkuno amno pa'nyo'nohino upo'nɨwo'nɨngkuhwaloho. O'o, oso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwaso'no

3 Anɨtu nefo'maso'manji nakwo hungkuno nom'ne wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyoso upo'nano.

4 A'amu Anɨtuye hungkunomo upa'nontɨfi huno wopɨngo tɨpemahonɨngkofi Anɨtu a'amu homo somo wopɨngo ulohofahonɨngki hofɨko Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ma'mentohofofoho. Oso a'amuso hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨkuji hofɨko Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkayo'neso apa'no pipi tɨpemapitnnehofo. Awonoho.

5 Hofɨko Anɨtuye hungkuno wopɨngo somo huno uyahonɨngki inɨngkawentɨfi hofɨko Anɨtuye yokumpohn'nyo somo uhwonontɨfi yo'mayo tɨfi no'mo imo'none so'no huno uyɨmentisofoho.

6 Oso hohosohonta a'amu hiso Anɨtumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso hofɨko huno apa'no ikwesyafɨsiyoso honɨngkano anefoho. Awonoho. A'amu Anɨtumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyofoho. Hofɨko Jisasɨmo apa'no utɨhwa'nyopo into'ofasyontɨfi a'amu hiso kakimo sitofo ulalokwofo.

7 Hwaho fipo ifoyo syonteso Anɨtu afofo uyoso sopo a'amu fihwa nonyo wosopayo hulɨfijoso wosopayo ne umo'nɨmontonoho.

8 I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohini ne ane fokafo so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopone'no Anɨtu kako hwaho wonyo nɨhu'nahoneponoho walɨmontonoho. Toho wae weeo'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'o, a'amumne'no mtɨ'mokalokweno.

9 Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkiso somne'nefoho. Sekwo Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkowahonɨngkuji Anɨtu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nantɨfeho.

10 Sekwo Anɨtumo sɨmeho wopɨngo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopɨngoso ulɨkofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'nɨngkohofo somta'angoso olohonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no Anɨtu kako inɨngo momofalofiyoho.

11 Nakwo ole'no namo'nɨngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji sɨmeho Anɨtumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno.
12 Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨwo'nɨngkohofo sofe yahinomo finɨngkamno. Hofɨko piso'mo'nyo miyo'njo yontɨfi yokumpohn'nyo lohofontɨfi yo'mayo Anɨtu wosejapmmonnoho ulɨmentiso so'no hofɨko nomane'entɨfi ne'no hontohumawo'nɨngkohofofoho.

Yo'mayo Anɨtu nalɨmentisoso mane'no sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

13 Hohonta Anɨtu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Apɨlohammo uyɨmentisofoho. Ngko Anɨtu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokumonnoho. Nje yofe kilohe so'no kɨko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'nɨmontonoho.
14 Anɨtu ose ulonto ulɨmento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wopɨngo kilohohm'mo jɨje imuso pi'nɨngo engo wokijapmmonnoho. Ose ulɨmentisofoho.
15 Oseso Apɨloham kako ne'no nohontohumanto Anɨtu ulɨmentiso so'no inɨngo mamo'mmentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomu ma'mentisofoho.
16 Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne a'amufe yofe hwofilo'nnyo so'ne a'amu nom'ne somo ulɨmontonoho. Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohn'nyo imo'nɨngkuhwosi nom'neso oso hungkuno homo somne'no yoka majo'njo ikuji hungkuno somo monje meehufitnnehofo.
17 Oso a'amu somo Anɨtu wopɨngo waseloho'monnoho ulɨmentisoso hofɨko yo'mayoso nomapitnne'ento huno uyo'ne'ento Anɨtu kako hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Kakoe hungkunoso mɨkwalonehoho.
18 Oso'no olo hufa'uyo loso'no nakwo huno nayohoho. Anɨtu kako nakumo wopɨngo waseloho'monnoho nalɨmentisofoho. Anɨtu kakoe hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso hufa'uyo sofa'une'no Anɨtu kako hwasyo malonehoho. Oso'no nakwo Jisas nemokosyohumane'entani nakwo Anɨtuye hungkuno ne imo'nɨmentiso so'no upo'nontani oso hungkuno hiso yokumpohn'nyo nesosofitofalofoho. Oso'no yo'mayo Anɨtu nalɨmentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalohwono.
19-20 Nakwo huno ole nayohoho. Anɨtuye hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso'no nakwo iyoho monanɨngkiyohoho. Anɨtumo u'mayo'ne honɨngkano pɨku'nnyo somo Jisas kako hwosampo'mentisofoho. Kako nakumne'no sɨmo'mo napo'mentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anɨtumo motonefohi'nalofoho. Oso syoho Melɨkisetek imentisoso Jisas kako ne'no ihwonefoho.

7

Melɨkisetek kako a'amu'nji Anɨtumo ufohi'nyo'ne syoho'njo hwe engo hweho.

1-2 Melɨkisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe hwapɨngoso olenoho. Honɨngkano wopɨngo somo mokosyohumayo hwe engo hweho. Melɨkisetek huhwo sohwo kako ango Salem mokosyohumayo hweho. Oso ango yofe hwapɨngoso olenoho. Sɨmeho pompengo ifafo'ne hweho. Melɨkisetek kako Anɨtu ahwomomo humaso sohumo a'amu'nji motufohi'nyo'ne syoho'njo hweho.

Apɨlohamɨye kami Lout osohumo hwe engo motawomentohofo sohwamo Apɨloham nofonjasyonto kakoe angopono nowentanɨngki hwe engo Melɨkisetek sohwo honɨngkanopo nɨswo'nonto Apɨlohammo aho ulonjimokumentisofoho. Apɨloham yo'mayo ho'yango mangohwa mta'ni ma'mentisoso aho hopi'nono yano ilofahumentisoso Melɨkisetekɨye yofe ho'nomayo'ne anga'no uyɨmentisofoho.

3 Melɨkisetek kanɨngkwohwo'ya'u'nji hofiyakwosafe yofe so'nji nakwo huno monayohoyohoho. Oso sɨkuno kona'wohi ma'mentiso somo u poyo pe'nɨmentiso sɨkuno somo u poyo kape'nɨmentono. Nakwo huno monayohoyohoho. O'o, iyoswomo mamtɨ'mokummentohofofoho. Melɨkisetek sohwo kako Anɨtuye hwomu Jisas pa'nyo Anɨtumo a'amu'nji ne'no ufohi'nɨwo'nɨngkiso hweho.

4 Melɨkisetekɨye yofe engo so'no sekwo huno fɨsyafɨhupmno. Neyakwo Apɨloham sohwo hwe engofoho lɨwo'nɨngkuhwone'nwoho. Nakwoe hwapɨngo hweho. Apɨloham sohwo kako mangohwa mta'ni yo'mayo ma'mentisoso Melɨkisetekɨye yofe ho'nomayo'ne fehohnjoso kakimo uyɨmentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Melɨkisetekɨye yofe Apɨlohammo uyakolo'mentisofoho.

5 Jekoupɨye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hofɨko a'amufe wonyo wayo'ne syoho'njo hwafoho. Anɨtu olo honɨngkano hungkuno ho'nahumentiso loso olenoho. A'amu Isɨlael hofɨkoe yo'mayo ho'yangoso aho hopi'nono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso anga'no womantɨfefoho. Lifaiye temtitofo sohwa a'amu Isɨlael sofe hofila'wehwosafoho. Hopi'nonohinoso Apɨlohamɨye mehomifoho. I oso'no Lifaiye imuso hofɨkoe hofila'wehwosafe ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyoso anga'no mawo'nɨngkohofofoho.

6 I oso'no Melɨkisetek kako Lifaiye temtitofo mta'ango'maho. Apɨloham kako yano ilofahinyoso Melɨkisetekɨmo uyɨmentisofoho. Uyahonɨngki Melɨkisetek kako Apɨlohammo Anɨtu hungkuno uyɨmentiso sohumo aho ulonjimokumentisofoho.

7 Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo aho ulonjimokuwo'nɨngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I a'amu aho kisusyontɨfe sohwoe yofeso monjenoho.

8 Lifaiye temtitofoso ho'yango yano ilofahinyo anga'no mawo'nɨngkohofofoho. Oso a'amuso poyo pe'nnyofoho. I Apɨloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no Melɨkisetekɨmo uyɨmentisofoho. Osohumne'no Anɨtuye hungkuno ole nalohi, Songo ne'no humayo hweho. Oso'no Melɨkisetekɨye yofeso Lifaiye temtitofo sofe yofe somo yakolo'nnyofoho.

9 I oso'no olo hungkuno loso wolɨhwano. Lifaiye temtitofoso hofɨko ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyo anga'no mawo'nɨngkohofofoho. I oso'no Apɨloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'nohinoso Melɨkisetek ma'mentisofoho. Oseso Melɨkisetek kako Lifai huhwoe mta'ni ma'mentisofoho.

10 Hwapɨngoso ole, Lifai kako mmo'nyo sohonta Apɨloham kako Melɨkisetekɨmo honɨngkanopo uswo'nonto ho'yango fehohnjo uyɨmentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone hopaso uyɨmentisofoho.

A'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-e'nefoho.

11 Hohonta hwe moya'mi hofɨko honɨngkano hungkuno Mouses mta'ni ma'mentohofoso ole ulɨmento, A'amu Lifaiso hofɨko a'amufe wonyo wae

yaofo syoho'neso hofɨko yahu wofonjokisyosyantɨfeho. Ose ulonto Anɨtu kako Elounɨmo oso syoho so'no sɨmo'mo uhwosopo'mentisofoho. I oso'no yahino sɨmo'njo yahu honɨyo usɨhumayoso a'amumo wopɨngo umokiyo'ne hopo'manji nom'ne hwe a'amu Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne yahino songo'nji Melɨkisetek kako syoho imentiso hopaso tɨfi peho'ne i'mofapmmentisoto.

12 U a'amufe wonyo wae syoho'njo sohwa hofɨkoe yahino uyohopo'nɨfijoso honɨngkano hungkuno hi uyohopo'nɨmtonoho.

13 Oso yahino songo uyohopeso Anɨtu kako nakwoe Hwe Engo Jisasɨmne'no nelalofoho. I oso'no kako Lifaiye temtitofo mta'ango'maho. O'o, Jisasɨye temtitofo sohwa hofɨko oso syoho a'amufe wonyo wae yaofo so'no nɨhu'no mimmotofofoho.

14 Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitofo mta'ango hweho. Oso temtitofo somne'no Mouses kako a'amufe wonyo wae yaofo syoho so'no mulɨmmentisofoho.

Jisas kako a'amu Anɨtu'nji ufohi'nyo syoho Melɨkisetek kako imentiso hopaso Jisas ne'no ihwonefoho.

15 Jisasɨye temtitofo kengo mta'ango sohwo kako a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofonto kako syoho songo a'amu Anɨtu'nji ufohi'nyo imentisofoho. Oso syoho songoso Melɨkisetek imentiso pa'nyoso uhwonontani oso'no nakwoe hunoso ehohosonesyalofoho.

16 Hwe fihwa a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwa hofɨko Lifaiye temtitofo mta'ango'nohino hwafoho. I oso'no Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtitofo mta'ni moma'mmentisofoho. O'o, Jisas kako a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofonto kako a'amu Anɨtu'nji motufohi'nɨmentisofoho. Jisas kako songo ne'no humawo'nɨngkiso hweho. Oso'no Jisas kako Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji olo syoho loso ne'no ihwonefoho.

17 Oso'no Anɨtu Jisasɨmo ulɨmento,

Kɨko a'amu ngkimo motanɨfohi'nyo'ne syohoso Melɨkisetek imentiso hopaso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ulɨmentisofoho.

18 Oso'no hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso Anɨtu kako wae yao'mentisofoho. Hwapɨngoso hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso hopo'maho. O'o, hohontajo yahinoso nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso monefo'manefoho.

19 Oso honɨngkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso nakumo wopɨngo Anɨtu pa'nyo monamokonehoho. Oso'no Anɨtu kako honɨngkano nom'ne songo hwosampo'mentisofoho. Oso honɨngkano songoso nakwo Anɨtu'nji ufohi'nyoso hoponoho.

20 Anɨtu kako Jisas a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yososo kako'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwosopo'mentisofoho. Anɨtu Jisasɨye temtitofo somne'no uhwosopo'mentiso'maho. O'o, a'amu Anɨtuye hungkuno so'no huno nehopi uyoso'no kakoe yofe yokintahopone'e so'no lonto kako Jisasɨmo uhwosopo'mentisofoho. A'amu Lifai sohwa oso'nji uhwosopo'mentohofo'maho. O'o, hofɨko homnɨngkwa'wehwoe pijohinopo ma'mentohofofoho.

21 Anɨtu kako hungkuno yokumpohn'nyo lonto Jisasɨmo ole so'no uhwosopo'mentisofoho. Jisas kako a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone ihwosi Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwosopo'mentisofoho. Ole ulɨmento,

Ngko Anɨtu hwo'nyoho.

Olo hungkuno yokumpohn'nyo kilalokwe loso uyohope-e'ne'maho.

Kɨko a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yohoji ngko'nji motanɨfohi'nyo'ne syohoso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ulɨmentisofoho.

22 Anɨtu kako oso hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwo'nji Anɨtumo motonafohi'nyo'ne pmmentisofoho. Olo yahino songo motonafohi'nyo'ne loso honɨngkano hungkuno hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

23 Hohonta a'amu pi'nɨngo a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwa humamotofofoho. Hwapɨngoso hofɨko songo ne'no humamotofo'maho. O'o, hofɨkoe syohoso noho'nasyontɨfi pe'nɨmentohofofoho.

24 I oso'no Jisas kako poyo pe'nonto apa'no lɨkafonto songo ne'no humayo hweho. Kako a'amu Anɨtumo ufohi'nyo'ne syohoso ne'no yonteso nom'nehwo muyohopenohoho. Awonoho.

25 I Jisas huhwo sohwo kako Anɨtu'nji ne'no nohumanto kako nakumo nefo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso'no hwe moya'mi Anɨtumo u'mane'entani nakwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwaso'no Jisas kako asomo netɨmanefoho.

Jisas nakumo yo'mayo so'no nefo'mayo'neso hoponoho.

26 Jisas kako yofe engo a'amu'nji Anɨtumo ufohi'nyo'ne syoho'njo sohwo kako nakumo yo'mayo so'no nefo'mayo'neso hoponoho. Jisas kako nakwo a'amu wonyo'njo lohn'nnonji nohumanto kako wonyo honɨngkano nɨhu'no mimmentisofoho. O'o, wopɨngo'nohini humamentisofoho. Oso'no Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji enjwa'mo nohumantɨfi Jisas kako'nohini yokintahopo uhumatɨ'mentisofoho.

27 A'amufe wonyo wae yao'motofo sohwa hofɨko sɨkuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofofoho. Sɨmo'mo hofɨkoe wonyomne'no fonjokisasyontɨfi tɨfi a'amufe wonyomne'no fonjokisahumotofofoho. Oso'no Jisas kako syoho ose'njo hwo'maho. O'o, awonoho. Kako a'amu hopi'nonohinofe wonyo wayo'ne wape'nɨmo lonto kako sɨkuno anga'nohino somo kako a'amu hopi'nonohinofe wonyoso nɨhu'nahone wae yao'mentisofoho.

28 Hohontajo honɨngkano hungkunomo a'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo ane wonyo honɨngkano'njo sohwamo oso syoho so'no uhwosopo'mojofoho. I Anɨtu kako hungkuno nehopi lonto kako oso syoho so'no kakoe Hwomu Jisasɨmo uhwosopo'mentisofoho. Anɨtu kako oso syoho somne'no Jisasɨmo uhwosopeso nto'nohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso ne'no ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anɨtu'nji ufohi'nyo'ne syoho yalofoho.

1 Hungkuno lalokuhwone hwapɨngoso ole, Jisas kako nakwo'nji Anɨtumo motonafohi'nyo'ne nakwoe wonyo wae enamofo'ne nakwoe Hwe Engo hweho. Anɨtu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohnta'ni Jisas humanto yo'mayoso mokosyohumaho.

2 Osopo nohumanto Anɨtuye ango wopɨngo ne somo a'amu Anɨtumo motonafohi'nyo'ne syoho yalofoho. Oso ango neso a'amu molɨmentohofo'maho. O'o, Anɨtu kako'nohino molɨmentisofoho.

3 A'amu hwahoponjo sohwa a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwa hofɨkoe syoho olenoho. Hofɨko Anɨtumne'no yo'mayo yano uyontɨfi yahu

fonjokisasyontɨfi yahu'nji yo'mayo so'nji Anɨtu uhwonyo'ne kisahumoto-
hofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako huhwo'nji Anɨtumo
yo'mayo anga'nohinoso yano uyɨmontonoho.
4 Jisas kako olohonta nakwoe hwaho lopo ne'no humantontentesi kako
olo syoho lo'nji miyɨhwonesohilo. Hwapɨngoso ole, a'amu hwaho-
ponjoso olo syoho loso'nji hofɨko hohontajo honɨngkano hungkunomo
inɨngkawentɨfi yo'mayoso Anɨtu uhwonyo'ne kisosyalokwofo.
5 I a'amu hwahoponjo olo syoho loso'njoso hofɨko a'amu Anɨtumo
ufohi'nyo'ne syoho neso yamofo itɨhwalokwofo. Syoho neso Kɨlais kako
Anɨtuye ango ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anɨtumo
motonefohi'nalofoho. Oso ango ahwomomjo so'no Anɨtu Mousesɨmo
ulɨmentisofoho. Mouses kako Anɨtumne'no hwapɨfe ango wamolɨmonto
yahonɨngki Anɨtu ole ulɨmento, Ngko ahwomomjo ango huyo'mango
hwofɨki'nyopo utɨhwamentohe oso pa'nyoso hofiyo moso.
6 I oso'no oso syoho Jisas ma'mentisoso a'amu hwahoponjoso a'amufe
wonyo wae yaofo syoho'njo somo yakolo'nnyofoho. Hwapɨngoso Jisas
kako ahwomomo nohumanto nakwo'nji Anɨtumo motonafohi'nyo'ne
mokotɨjwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohon-
tajo yahino Anɨtumo ufohi'nyo'ne imotofo somo hwofilo'nnyofoho. Jisasɨye
yahino songoso ne'no nowentɨhwonefoho. Hohontajo yahino yamofo
itɨhwayo imotofoso moi'wo imo'nonefoho.

Anɨtu'nji mokotɨjwonasiyo'ne honɨngkano songoso hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

7 A'amufe wonyo wae yahino sɨmo'mjoso olenoho. Hofɨkoe wony-
omne'no yahu fonjokisahumotofofoho. Oso yahino sɨmo'mjo hopantentesi
Anɨtu kako nom'ne yahino songoso monejape'njo ihwonesohilo.
8 I oso'no Anɨtu kako a'amufe wonyo somo nuhwononto ole ulɨmento,
A'amu Isɨlael sɨkunonji, Juta sɨkunonji sekwo upa'nɨmno.
Ngko Anɨtu hwo'nyoho.
Sekwo ngko'nji mokotɨjwahinyo hungkuno songoso we'enepi waselɨmo.
9 Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyɨmentohe
pa'nyo'maho.
O'o, hohonta seyakwosa sohwamo Ijip mta'ni ipemotawenji hungkuno
ngko'nji mokotɨjwahinyoso uyɨmentohefoho.
I oso'no oso hungkuno homo somo hofɨko tɨfi minɨngkammentohofofoho.
Oso'no ngko hofɨkimo hohujo ikinjɨmo'mentohefoho.
10 Olo hungkuno songo ngko'nji mokotɨjwahinyoso a'amu Isɨlael somo tɨfi
no'mo uyɨmonne'no yohono.
Hungkuno songo loso hofɨkoe hunomo, hofɨkoe sɨmehomo
woho'nahumonne'no yohono.
Hofɨko ngkimo wantɨfe, Kɨko nakwoe Anɨtu hwosoho. Ose wontantɨfeho.
Ngko hofɨkimo ulɨmonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho. Ose ulɨmonnoho.
11 Oso hohosohonta a'amu anga'no anga'no ngko hungkuno songo
hofɨkoe sɨmehomo ho'nahumeso hofɨko homnɨngkwa'wehwosamo
oso hungkuno hiso molutɨhwafitnnehofo.
Sekwo Anɨtumne'no huno fɨsyafɨhupmno.
Kakimo sɨmeho uyɨmno.
Oso hungkunoso lutɨhwamentohofo oso hohosohonta mo-
lutɨhwafitnnehofo.
Hwapɨngoso a'amu hopi'nono engo'nji we'e'nji hofɨkoe hunoso ngkine'no
huno nto'no syafɨhupitnnefoho.

12 Osohonta ngko hofɨkine'no hitoho ntofahonɨngkuhwosi hofɨkoe wonyo
wae umo'monnoho.
Ngko hofɨkoe wonyo homo somne'no apa'no huno mosyafɨhu'mnehono.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.
13 Anɨtu kako nakumo mokotɨjwonasiyo'ne hungkuno songo nalɨmentiso so'no hohontajo honɨngkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane'njo imokumentisofoho. Oso hohontajo hungkunoso nɨhu'nahone moi'wo umo'nɨmonte'no yohoho.

9

A'amu hwahoponjo a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwa hofɨko yahu honɨyo Anɨtune'no sisyahumentohofofoho.

1 Honɨngkano hohontajo mokotɨjwahinyo hungkuno sɨmo'mjoso Anɨtu kako ngkine'no syanɨfɨsiyo'ne yahino so'nji hwapɨfe ango so'nji a'amu Isɨlael somo uyɨmentisofoho.
2 Oso hwapɨfe ango molɨmentohofoso ango hufa'u'njoponoho. Oso ango sɨmo'mjo hoku'yo'njo sopo Anɨtuye Angofoho lɨmotofo somo sikiloho'nji epohumayo'nji Anɨtumne'no wopayo ho'nahinyoponoho.
3 Oso hwapɨfe ango homo somo ajwopo hwapɨfe pmpilɨpeesyontɨfi oso ango nom'neso Anɨtu kako humawo'nɨngkisoponoho lɨmotofofoho.
4 A'amu Jutaso hofɨkoe hamniyoho ho'yango yo'mayoso nohu'meesyontɨfi yo'mayo Anɨtuye angomne'no yo'mayo na'nohino wonyoangkafoso mtɨ'mokontɨfi ho'nahumentohofofoho. Oso ango homo somo epohumayo na'nohino mtɨ'mokontɨfi osopo hwone mijo sisyasyontɨfi toho into'mentohofoso Anɨtumne'no tɨkayo akino wopɨngo'njo usɨmokuwo'nɨngkohofoponoho. Nom'neso hofɨko ipofo na'nohinoso mtɨ'mokumentohofofoho. Oso ipofo homo somo ahwonte na'nohino wo'nnyoso oso wosopayo *mona* ahwomo mta'ango Anɨtu uyɨmentisoso wo'nnyomnoho. Nom'neso ole, Anɨtuye yokumpohn'nyo a'amu somo utɨhwayo so'no Elounɨye mno somta'ni fesiyo sapmmentisofoho. Oso mno so'nji sojo hufa'uyopo Anɨtu kakoe hungkuno mtɨ'mokonto a'amu somo uyɨmentisofoho. Oso'nji oso ipofo homo somo weho.
5 Oso ango homo somo Anɨtu kako humayo'neponoho lɨmotofo so'no utɨhwayo'neso hofɨko oso ipofo sopo a'amu ahwomomjo hufa'u hwa'uye huyo'mango wonyoangkafo fefeeloho'nji mtɨ'mokumentohofofoho. Oso hwa'uye huyo'mango sɨfe ki'nyopo a'amufe wonyo wae yaofo'ne yahu honɨyo sisyasiyo'neponoho. I oso ango homo somjo yo'mayo yoloho joso ehohosasiyo'neso nom'ne sɨkunomnefoho. Olo iyoswo lomo mamtɨ'mokumnehono.
6 Oso yo'mayoso hofɨko yontɨfi Anɨtuye ango somo ho'nahumentohofofoho. Oso hohosohonta a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwa sɨkuno huhwo huhwi hofɨko hwapɨfe ango hoku'yo sɨmo'mjo somo noswontɨfi osopo hofɨko a'amufe wonyo wae yaofo syoho imotofofoho.
7 I oso'no soswo anga'no uyokolofahonɨngki sɨkuno anga'nohino somo hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwo kako oso ango ajwo so'mo humentisofoho. Oso ango homo somo kako yahu honɨyo nomotaswonto Anɨtumo ulɨmento, Ngko'nji olo a'amu lo'nji nakwo honɨngkano wonyo so'no huno monayo'njo yalokunjo so'no olo yahu honɨyo oso wonyo wae iyo'ne kijopalokweno. Ose ulonto Anɨtumne'no ho'nahumentisofoho.

8 Oso yahino hiso'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo nakumo ole
lonetɨhunyofoho. A'amu sikinjoso oso ango ajwo so'mo Anɨtu
humawo'nɨngkisoponoho mulɨmotofo sopo mohufitnnehofo. O'o, olo
honɨngkano loso pɨku'nawo'nnyoponoho.
9 Oso hwapɨfe ango hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyo'ne
huyo'mangofoho. Hwapɨngoso ole, yo'mayo yahu so'nji Anɨtumne'no
ho'nasiyoso a'amufe honɨngkano wonyomne'no hofɨkoe hunomo wonyo
hwo'nyoho hnnɨwo'nɨngkohofoso wae mmofonehoho.
10 Oso honɨngkano hungkuno Mousesɨmo Anɨtu sɨmo'mo
uyɨmentisoso wosopayo nyo'ne, mijo nyo'ne, mijo yoma'nyo'ne,
yo'mayo iyo'ne yahino'nohini uyɨmentisofoho. Oso yahinoso yamofo
hungkuno'nohinofoho. Oso yahinoso ne'no nowentanɨngki honɨngkano
nom'ne songo ito'nohinoso u'mofapmmonte'no yohoho.

Jisas Kɨlais kakoe honɨyoso nakwoe wonyomne'no usɨhuma'mentisofoho.

11 Oso honɨngkano songo Anɨtu kakoe a'amu'nji ufohi'nyo'neso nto
i'mofapmmaho. Honɨngkano songoso Kɨlaisɨyoho. Kɨlais nakwoe Hwe
Engo a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofo syoho'njo hweho. Jisas
huhwo sohwo Anɨtuye ango ne somo nto humaho. Oso ango hiso hwa-
hoponjo hwapɨfe ango homo yakolo'nnyofoho. Hwapɨngoso oso ango hiso
a'amu hwahoponjoso molɨmentohofo'maho. Hwahoponta'ango'maho.
12 O'o, Kɨlais kako yahu *meme*'nji *mpulɨmokau*'njiye honɨyo'nji oso
ango Anɨtu humaso somo motahumentiso'maho. O'o, kakoe honɨyo
nakwoe wonyo nɨhu'nahone wae enaofo'ne Anɨtumo uyonto humenti-
sofoho. Oso honɨyoso sɨkuno pi'nɨngomo usɨhuma'mentiso'maho. O'o,
sɨkuno anga'nohino somo usɨhuma'mentisofoho. Oso'no kakoe temtitofo
nemokahonɨngki nakwo kako'nji ne'no nohumentɨhwanefoho.
13 Hwe fihwo kako honɨngkano hungkuno fehohnjomo ito'no
minɨngkayo'manji osohumo Anɨtu uhwononto kiho pa'nyo imo'nɨmentiso
somo uhwonɨmentisofoho. Oso humne'no a'amu fihwo a'amufe wonyo
wae yaofo syoho'njo sohwo kako *mpulɨmokau* tohomo fonjɨ'mofonto
oso hwakufo so'nji nom'ne yahu honɨyo'nji a'amu kiho'njo sohumo
kisuhumentisoso kiho'maso imokumentisofoho.
14 I oso'no Kɨlaisɨye honɨyo oso yahu honɨyo somo yakolo'nnyofoho. Jisas
kako kakoe a'apaho a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofo'ne Anɨtumo
uyɨmonto yahonɨngki Anɨtuye Towahuno songo ne'no humawo'nɨngkiso
sohwo kako Kɨlais honɨngkano wonyo miyo'neso ufo'ma'mentisofoho. Jisas
nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no nakwoe hunomo wo'nyo'nwoho
hnnɨwo'nɨngkuhwoneso Jisas kako wae enaofɨwo'nɨngkisofoho. Oso'no
nakwo siki syoho miyanehwono. O'o, nakwo Anɨtu songo ne'no humayo
sohumne'no syoho ulohofiyo'nwoho.

Jisas Kɨlaisɨye honɨyo songoso nakwo Anɨtu'nji mokotɨjwahinyo'ne imo'nɨmentisofoho.

15 Oseso Jisas kako nakwo Anɨtu'nji mokotɨjwahinyo'ne yahino songo
somo ajwopo humaho. Osopo nohumentanɨngkuhwosi nakwo Anɨtu
nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne
nalɨmentisoso womantanoho. Hwapɨngoso nakwo hohontajo honɨngkano
hungkunomo ito'no minɨngkayo'njo yontani honɨngkano wonyo
imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no
kako nakumo honɨngkano wonyo mta'ni isɨhutofonema'mentisofoho.
16 A'amu olo hwaho loponjo sohwo ole lɨwo'nɨngkohi, Ngko
poyo pe'nɨme sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento

lɨwo'nɨngkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'nɨngkahonɨngki a'amuso nuhwonontɨfi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lontɨfi uyɨwo'nɨngkohofofoho.

17 Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitnne'ento lɨmentiso so-
hwo nohumentanɨngkuhwosi momapitnnehofo. Peho'neto. Kako poyo
mape'nyofoho. O'o, poyo pe'nɨngkuhwoso'no yo'mayoso womantɨfeho.

18 I oso pa'nyo nakwo Anɨtuye hungkuno Mousesɨmo sɨmo'mo
uyɨmentiso so'no huno wosyofɨsyano. Oso hungkuno hohontajo
a'amu'nji Anɨtu'nji mokotɨku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae
yaofoso hofɨko yahu honɨyo musɨhumaso'njo yontɨfijontentesi Anɨtuye
hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'o, hofɨko yahu honɨyo
usɨhuma'mentohofo so'no Anɨtu'nji mokotɨku'nyo'ne hungkunoso
yokumpohn'nyo imokumentisofoho.

19 Sɨmo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo honɨngkano hungkuno
hopi'nonohino Anɨtu'nji mokotɨku'nyo so'ne ulɨmentisofoho. Nulonto
kako yahu *meme*'nji *mpulɨmokau* mu'nji nofonjasyonto honɨyoso mijo'nji
ahwontemo sisyɨ'mo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo
fayo honɨyo'nohino so'nji nomanto hwolɨmpofo somo popojonto yahu
honɨyo'nji mijo'nji yomanto iyoswo Anɨtuye hungkuno'njo hwe moya'mi
so'njimo ifolɨposɨ'mee'mentisofoho.

20 Mouses ose yonto ulɨmento, Olo honɨyo ifolɨposɨ'meesemofohe loso
Anɨtu'nji mokotɨku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiyo'nefoho.
Sekwo olo hungkuno losomo ito'no finɨngkamno.

21 Ose ulonto kako yahu honɨyoso hwapɨfe ango'nji iku'yo yo'mayo
oso ango homo somjo Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne yo'mayo somo
ifolɨposɨ'mee'mentisofoho.

22 Ihwoni, a'amu honɨngkano hohontajo somo inɨngkamotofoso yo'mayo
somo hofɨko honɨyo'nji ifolɨposɨ'mee'motofoso Anɨtu nuhwononto
wopɨngo uhwonɨmentisofoho. Honɨyo musɨhumaso'manji Anɨtu hofɨkoe
honɨngkano wonyo somo wae meeofonehoho.

Jisas Kɨlais nakwoe wonyo wae yaofo'ne kanɨngkwohumo kako yano inɨmentisofoho.

23 Yo'mayo hwapɨfe angomo ho'nahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo
ne somo yamofo netɨhwayo'nefoho. Hwapɨfe ango homo somjoso
honɨyo'nji ifolɨposɨ'mee'mentohofo so'no Anɨtu uhwonɨmentisoso
yo'mayoso wopɨngo uhwonɨmentisofoho. I oso'no ahwomomjo ango
neso ose'njo'maho. O'o, hwahoponjo yahu honɨyoso hopo'maho.
O'o, yahu honɨyoso wopɨngo monamokiyo'njo yontanɨngki Anɨtu
nahonɨmentisofoho.

24 Jisas kako nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta kako hwapɨfe
ango a'amu molɨmentohofo ango ajwo ne mo'mjo ango Anɨtu hu-
mawo'nɨngkisoponoho mulɨmentohofo somo mahummentisofoho. Oso
ango homo somo ahwomomjo ango ne somo yamofo netɨhwayo'nefoho.
Jisas kako ahwomomjo ango ne somo noswonto Anɨtuye sɨmanopo nohu-
manto nakumne'no syoho iwo'nɨngkiso hweho.

25 Hwe a'amufe wonyo wae syoho'njo yofe engo'njo sohwo
kako soswo anga'no anga'no uyokolofahonɨngki yahu honɨyo'nji
motasyɨwo'nɨngkisofoho. I oso'no Jisas kako kanɨngkwohwo Anɨtumo
a'amufe wonyomne'no sɨkuno pi'nɨngomo inɨmentiso'maho.

26 U Jisas sɨkuno pi'nɨngo engo yontentesi kako Anɨtu nakwoe hwaho
sɨmo'mo mtɨ'mokumentiso somta'ni poyo pe'nɨpe'nyo mjɨmɨhwonesohilo.

O'o, awonoho. Jisas kako nakwoe hwahopo sɨkuno moi'wo umo'nɨmonto yahonjo somo noponto nakwo hopi'nonohino hn'nwiye wonyo wae nɨhu'nahone yaofo'ne sɨkuno anga'nohino somo kakoe a'apaho Anɨtumo inɨmentisofoho.
27 A'amu hopi'nonohini olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi sɨkuno anga'nohino somo poyo pe'nɨwo'nɨngkuhwonefoho. Poyo pe'nɨngkuhwasi nakwo Anɨtu'nji hungkuno ikwolofo'ne so'no wanefoho.
28 Oseso Jisas Kɨlais kako sɨkuno anga'nohino somo kako Anɨtumo nakwo hopi'nonohino hn'nwi wonyo wae nɨhu'nahone yaofo'ne kakoe a'apaho inonto pe'nɨmentisofoho. Ose pe'nɨmentiso so'no kako asomo poso sohonta kako nakwoe wonyomne'no apa'no pe'nyo'ne'maho. O'o, kako nopɨhwosi a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'nɨmo netɨmayo'nefoho.

10

Yahu honɨyo hohontajoso a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofoso hopo'maho.

1 Oso hohontajo honɨngkano hungkuno Anɨtu Mousesɨmo uyɨmentisoso yo'mayo wopɨngo tɨfi imo'none so'no yamofo netɨhwayo'nefoho. Oso hungkuno sɨmo'mo uyɨmentisoso hungkuno wopɨngo tɨfinjoso afa'maho. O'o, hohontajo honɨngkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo anga'no anga'nohino somo sekwoe wonyomne'no yahu fonjokisahumno. Ose nalɨmentisofoho. I oso'no a'amu oso hungkuno somo inɨngkamotofoso hofɨkoe huno sɨmeho wopɨngo neso imokiyo'ne'maho.
2 O'o, hohontajo honɨngkano hungkunoso a'amufe honɨngkano ne wopɨngo imokontentesi a'amu hiso Anɨtumne'no yo'mayo yahu ne'no mofonjokisyasyɨkutnnesohilo. O'o, oso a'amu hiso hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no wonɨmango ne'no unɨngkahonɨngki hofɨkoe wonyomne'no yahu ne'no fonjokisasyɨwo'nɨngkohofofoho.
3 I oso'no soswo huhwo huhwi hofɨko yahu fonjokisasyontɨfi hofɨkoe honɨngkano wonyomne'no huno ufohotofo'nefoho.
4 Hwapɨngoso yahu honɨyoso a'amufe wonyo wae meeofonehoho. O'o, nɨhu'no awonoho.
5 Oso'no Kɨlais nakwoe hwahopo wapmmonto yonto Anɨtumo ole ulɨmento,
A'amufe wonyo honɨngkanomne'no yo'mayo yahu kijapɨwo'nɨngkohofoso ngkilaho lalokuno.
I oso'no kɨko ngkine'no hwahoponjo a'apaho somne'no enisyohumahonɨngkini hofɨkoe honɨngkano wonyomne'no nje a'apaho loso wokijapmmonne'no yohono.
6 A'amu hofɨkoe wonyo honɨngkanomne'no yahu hopi'nonohino tohomo fonji'mofontɨfi yo'mayoso kɨko uhwonyo'no kisosyontanɨngkofi jɨje sɨmeho wopɨngo makumo'nɨngkiyohoho.
7 Oso'no ngko ole kiloho, U Anɨtu kɨko ngkimo nohonyo.
Yo'mayo ngko poyo pe'nyo so'ne iyoswomo mtɨ'mokumentohofoso ngko jɨje hunomo kinɨngkape-e'ne wawomne'no yohono.
Ose ulɨmentisofoho.
8 Sɨmo'mo Kɨlais kako Anɨtumo olo so'no ulɨmento, A'amu hofɨkoe wonyomne'no yahu fonjasyɨwo'nɨngkohofo so'no kɨko ngkilaho lɨwo'nɨngkohino. Yo'mayo yahino wonyo somne'no kijapɨwo'nɨngkohofoso jɨje sɨmeho wopɨngo makumo'nɨwo'nɨngkiyohoho.

Oso honɨngkano hungkuno Anɨtu kako Mousesɨmo sɨmo'mo uyɨmentiso somo hofɨko ko inɨngkamotofo so'no oso hungkuno hiso Kɨlais Anɨtumo ulɨmentisofoho.
9 Ose ulonto Anɨtumo ulɨmento, U Anɨtu ngko nto pohono. Jɨje sɨmeho wopɨngo kumo'nyo'neso yo'mayo uyɨmonne'no yohono. Ose ulahonɨngki Anɨtu kako hohontajo hofɨkoe wonyomne'no yahu fonjokisahumentohofo yahino somo wae yaofonto kako Jisasɨye a'amufe wonyo wae yaofo'ne kakoe a'apaho inyoso Anɨtu nomanto hohontajo yahino somo uyohopo'mentisofoho.
10 Jisas Kɨlais kako yo'mayo syoho Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umo'nyo'neso yonto kako a'amufe wonyomne'no kakoe a'apaho inɨmentisofoho. Sɨkuno anga'nohino somo inɨmentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nɨmo Anɨtu nahonɨmentisoso wopɨngofoho lɨmentisofoho.

Jisas kakoe honɨyoso nakwoe wonyo wae yaofo'neso hoponoho.

11 A'amu a'amufe wonyo wae yaofo syoho'njo sohwa hofɨko sɨkuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu ne'no fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso a'amufe wonyoso wae mee'mmotofofoho.
12 I oso'no Kɨlais kako a'amufe wonyo wae yaofo'ne sɨkuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inɨmentisofoho. Ose inɨmentiso so'no nakwoe wonyo honɨngkano hopi'nonohino imentɨhwone so'nji olohontajo yalokuhwone so'nji hwangku yaso so'nji nɨhu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yao'mentiso sohonta kako Anɨtuye aho angahohnta'ni usijo'no humaho.
13 Osopo nohumanto Anɨtu kako Jisasɨye mangohwa nje sɨfɨki'nyo'mo wonɨhumajononto hontohumaho.
14 Jisas kako a'amufe wonyo wae nɨhu'nahone yaofo'ne sɨkuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inɨmentiso so'no oso a'amu kako nahwosopo'mentiso hn'nɨmne'no nɨhu'nahone wopɨngofoho lɨmentisofoho. Ose lɨmentiso so'no nakwo wopɨngo imo'nalokuhwono.
15 Anɨtuye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo so'no nehopeho nalɨmentisofoho. Sɨmo'mo ole nalohi,
16 Hwangku yahino songo a'amu ngko'nji mokotɨku'nyo hungkunoso uyɨmonnoho.
Osohonta nje honɨngkano hungkunoso a'amufe sɨmehomo hofɨkoe hunomo woho'nahumonnoho.
Anɨtu ose lɨmentisofoho.
17 Anɨtuye Towahuno sohwo nom'ne hungkuno nalɨmento,
Oseso ngko hofɨkoe yahino wonyo so'nji honɨngkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyafɨsiyo'njo uyɨmonnoho.
Ose nalɨmentisofoho.
18 U Anɨtu kako nakwoe wonyo wae nɨhu'nahone yao'mentiso so'no nakwo oso wonyo hiso'no Anɨtumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. Nɨhu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi kako'njo tɨfonepo wohumano.

19 Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe honɨyo usɨhuma'mentiso so'no nakwo Anɨtu humaso ango sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanonehoho.
20 Jisas kako nakumne'no poyo pe'nɨmentiso so'no honɨngkano songo oso ango Anɨtu humaso sopone'no swane'no hwosampo'mentisofoho. Hohonta hwapɨfe pmpilɨpeehinyoso oso honɨngkano somo pɨku'nawo'nnyofoho.

I kakoe aˈapaho inɨmentiso soˈno oso honɨngkanoso nɨhuˈnahone hwosampoˈmentisofoho.
21 Jisas nakwoe hwe yofe engoˈnjo aˈamufe wonyo wae nɨhuˈnahone yaofo syohoˈnjo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Anɨtuye temtitofo hnˈnɨmo nemokosyohumawoˈnɨngkiso hweho.
22 Hohonta yoˈmayo somo yahu honɨyo ifolɨposɨˈmoˈmentohofo somo Anɨtu uhwonɨmentisoso wopɨngo uhwonɨmentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe honɨngkano wonyomneˈno poyo peˈnɨmentiso soˈno Anɨtu nahonɨmentisoso wopɨngo nahonɨmentisofoho. Osoˈno nakwoe honɨngkano wonyo somneˈno nakwo sɨmeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hofɨko hofɨkoe aˈapaho Anɨtu uhwonyoˈne mijo yomaˈnɨmentohofo hopaso Jisas kako mijo kiyonemaˈmentisofoho. Osoˈno nakwo iyoho monanyoˈnjo nohumehwasi Anɨtumo uˈmano. Hwapɨngoso kako nakwoe hungkunomo nepaˈnone soˈno huno nayohoho.
23 Nakwo nomˈne aˈamu somo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno yoloho lɨjwaofɨwoˈnɨngkuhwone soˈno sɨmeho uyoso yokumpohnˈnyo nokesyohumehwasi yoˈmayo Anɨtu nalɨmentiso soˈno wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi poˈnɨfo humehwaloho. Oˈo, yoˈmayo Anɨtu kako yonesoˈno nakumo nalɨmentisoso nehopeho. Oso Anɨtu kako uyɨmontonoho.
24 Olo soˈno huno wosyofɨsyano. Nakwo foˈmaˈnyo engoso sɨmeho inyosoˈno pipi yanehwono. Osoˈno huno syofɨsyɨhwasi huno wopɨngo tɨpemehwasi hofiyo uyano.
25 Nakwo aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi nakwo Jisasɨye yofe soˈno uhuˈmokohumayo yahino somo nusɨkwajɨhwaloho. Aˈamu fehohnjoso oso yahino somo nto ulɨkoˈmaˈmalofofoho. Oˈo, nakwo nuhuˈmokuhwasi Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohofoˈne wofoˈmoˈnano. Ose yalokuhwoneso yokumpohnˈnyo neˈno wofoˈmoˈnano. Hwapɨngoso Jisasɨˈnji hungkuno ikwolofoˈne sɨkunoso mofoneponoho.

Nakwo Anɨtuye Hwomu Jisasɨmneˈno hohujo ikinjɨmofɨhwaloho.

26 Nakwo Anɨtuye hungkuno ne somo huno nayɨhwosoˈno osopo nakwolaho lɨhwasi honɨngkano wonyomo neˈno nohumehwasi oso honɨngkano wonyo wae enaofoˈneso Anɨtumo peho uyanehwono. Nɨhuˈno awonoho.
27 Ose yasoˈmanji nakwo nakwoe honɨngkano wonyo somneˈno hungkuno ikwolofoˈne neˈno nohontohumehwasi iyoho wonanono. Hungkuno moiˈwo ikwolofɨhwasi Anɨtuye mango sohwonaˈnɨmo toho mɨkunɨmposo somo nonanoneˈnwoho.
28 Nakwo olo soˈno huno nayohi, aˈamu fihwo kako Mousesɨye honɨngkano hungkunomo haloho maposoˈnjo imentiso sohwo kako honɨngkano wonyo imentisoˈmanji nomˈne aˈamu hufaˈu, hufaˈu sɨhune osohwa wonyo somo uhwonontɨfi oso aˈamu huhwo sohwoe wonyomneˈno hungkuno yoloho lɨjwaofo soˈmanji oso hwe Mousesɨye honɨngkano hungkunomo minɨngkayoˈnjo sohumneˈno hitoho mulofeˈnjo yontɨfi fonjahumentohofofoho.
29 Aˈamu Anɨtuye honɨngkano hungkuno Mousesɨmo uyɨmentiso somneˈno ngkilaho lɨmentiso soˈno ose imentohofoˈmanji aˈamu nomˈnehwo kako Anɨtuye Hwomumneˈno ngkilaho losoˈmanji oso hwe huhwo sohumneˈno Anɨtu kako peho ulohofoneto. Oso aˈamu huhwo sohwo kako tango mɨkunɨmposo engo mane hweho. Hwapɨngoso

oso hwe huhwo sohumne'no Anɨtu'nji mokotɨku'nyo'ne oso hwe sohwoe wonyo wae yaofo'ne Jisas kakoe honɨyo usɨhuma'mentisofoho. I oso'no usɨhuma'mentiso so'no hwe huhwo sohwo Jisasɨmne'no sitofo ulɨwo'nɨngkohoho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nalohofɨwo'nɨngkiso sohumne'no ngkilaho lɨwo'nɨngkohoho.
30 Anɨtu kako ole lɨmentiso so'no huno nayohoho. A'amu honɨngkano wonyo iwo'nɨngkohofo somo ngko Anɨtu'ni kakoe wonyo somne'no wonyo aku uyɨmonnoho. Nje syohofoho. Hungkuno nom'neso ole nalɨmento, Hwe Engo Anɨtu sohwo kako kakoe hwe moya'mife yahino wopɨngo'njo so'nji yahino wonyo'njo so'njimo yano ilofonefoho.
31 A'amu yahino wonyo'njo somo tango mɨkunɨmposo uyonefoho. Oso'no kako tango engo monejape so'no honɨngkano wopɨngo'nohinimo unɨngkowano.

Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨhwasi wolohofano.

32 Hohonta sekwo Anɨtumne'no sɨmo'mo nupa'nontɨfi sɨmeho hi'ntnnono uyahonɨngkofi a'amu wonyo selohofahonɨngkofi yo'mayo tango se'ma'mentiso sohonta sekwo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho. Oso hohontajo somne'no sekwo huno fɨsyafɨhupmno.
33 Sɨkuno fehohnjo somo hofɨko sekumo hwe moya'mife tɨmopo sehumajontɨfi hungkuno wonyo sitofo'nji selontɨfi tango sejapmmentohofofoho. Sɨkuno nom'nemo sekwoe a'amuso oso pa'nyo tohino mentanɨngkofi sekwo hofɨkimo nuhwonontɨfi ufo'mano lontɨfi imentohofoso sekwo hofɨko'nji tohino soma'mentohofofoho.
34 Sekwoe a'amu fehohnjo hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umentohofo so'no impo'angomo uhumojahonɨngkofi sekwo hofɨko'nji tohino soma'mentohofofoho. Sɨkuno nom'ne somo sekwoe yo'mayo ho'yangoso a'amu nom'neso wae esemofahonɨngkofi sekwo ho'yango so'no huno engo mosyafɨsiyo'njo yontɨfi hwahoponjofoho. Womapɨfe lontɨfi sɨmeho wopɨngo'nji sɨmonyo imentohofofoho. Hwapɨngoso sekwo huno moi'wonoho. Sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ne'no nowentɨhwonefoho.
35 Oseso yo'mayo so'no sekwoe sɨmeho yokumpohn'nyo uyoso noho'nasyɨkutoho. O'o, Anɨtu kako wopɨngo selohofonefoho.
36 Sekwo yokumpohn'nyo lohofɨkuji Anɨtuye hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Ose ifijo'manji Anɨtu yo'mayo wopɨngo wosejapmmo selɨmentisoso wotɨpemantɨfeho.
37 Anɨtuye hungkuno iyoswomo mtɨ'mokumentohofoso ole nalohi,
Sɨkuno we'eneponoho.
Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalɨmentiso sohwo we'enepi wapmmontonoho.
Kako miyonehoho.
38 Nje a'amu honɨngkano nto'nohino'njoso hofɨko ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofɨko songo nohumafitnnefoho.
I a'amu hiso ngkine'no hohujo ikinjanɨmopijo oso a'amu somne'no nje sɨmeho wopɨngo manɨmo'nonehoho.
Ose nalɨmentisofoho.
39 I oso'no nakwo Anɨtumne'no hohujo mikinjumofe'nwoho. Oso'no nakwo tɨkano somo tohino ne'no mayo sopono mowanehwono. O'o, nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nwi nakwo sɨmeho wopɨngo'nji songo ne'no humentɨhwanefoho.

11

Mpohwosafe sɨmeho hi'ntnnono Anɨtumo uyo yahino hwapɨngoso olenoho.

1 Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo yahinoso olenoho. Yo'mayo wopɨngo Anɨtu sekumo waseloho'monnoho nalɨmentiso so'no hontohumalohwono. Neso ko yontani nakwo huno nayohoho. Wopɨngo wonaloho'montonoho. Huno ose neyahonɨngki Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

2 A'amu hohontajo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmotofo so'no Anɨtu ulɨmento, sekwo sɨmeho hi'ntnnono ntapmmentohofo so'no nje a'amu ne kuyoho selalokweno.

3 Nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no huno ole nayohoho. Anɨtu hungkuno lahonɨngki nakwoe hwaho ahwomo nonyo wosopayo yo'mayoso siki imo'nɨmentisofoho.

4 Ae'mta'ni nakwo a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umotofo somne'no huno wosyofɨsyano.

Apel

Apel kako Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso Anɨtune'no iloho yahonɨngki Anɨtu nuhwononto, Nje a'amu nehwosoho ulɨmentisofoho. Apelɨye kola'wehwo Kein kako Anɨtu hungkuno uyɨmentiso somo hwotoho hmmentiso so'no kako wosopayo'nohini uyahonɨngki Anɨtu, Nje a'amu nehwosoho mujo'njo imentisofoho. Apel kako Anɨtuye hungkunomo inɨngkawento pe'nɨmentisofoho. Oso'no kakoe hungkunoso honɨngkano wopɨngo somo nakumo netɨhwawo'nɨngkisofoho.

Inouk

5 Inouk kako nohumanto Anɨtuye yahinomo tɨfi inɨngkawento Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokumentisofoho. Kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako poyo mape'nɨmmentono. O'o, Anɨtu a'apaho hi'nji utɨma'mentisofoho. Oso'no a'amuso hofɨko kakoe pijafo so'no hafɨhafe wonyopi tɨpmmentohofofoho.

6 A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako Anɨtuye sɨmeho wopɨngo mumokonehoho. Hwapɨngoso hwe fihwo kako Anɨtumo u'ma'mo loso sohwo kako Anɨtu humaso so'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nono. Oso'nji a'amu Anɨtune'no tɨpewo'nɨngkiso osohumo Anɨtu wopɨngo uloho'montonoho. Oso'ntnne'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nono.

Nɨwa

7 Nɨwa kako yo'mayo tɨfi imo'none so'no muhwoniyonto kako Anɨtuye hungkunomo nupa'nonto sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentisofoho. Oso'no kako yofayokino ango'njo mɨkunɨmposo mtɨ'mokumentisoso hofɨko'montohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentanɨngkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'nɨmentohofofoho. A'amu homo somo Nɨwa kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyo lutɨhwamentisoso hofɨko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofo'neso wo'nnyofoho. Nɨwa kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no Anɨtu ulɨmento, Kɨko nje a'amu ne hwosoho. Ose ulɨmentisoso Anɨtu a'amu hopi'nono kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo somo oso hiso ulɨwo'nɨngkisofoho.

Apɨloham

8 Anɨtu Apɨlohammo hungkuno ulahonɨngki Apɨloham kako hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyonto tɨfi inɨngkawomentisofoho.

Apɨloham kako kakoe ango sopo nulɨko'manto Anɨtu hwaho nom'ne wokijapmmo ulɨmentiso sopono umentisofoho. Apɨloham kako huno ole syafɨhu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syafɨsyonto kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyonto umentisofoho.

9 Oso hwaho hiso'no Anɨtu kako ulɨmento, Apɨloham kinonji jɨje imu so'njine'no hwaho sejapmnefoho. Ose ulɨmentiso sopo nowento nom'ne hwafe hwahopo hwapɨfe ango molɨmentisofoho. Osopo Apɨloham kakoe hwomu Aisakɨjanji hofiyakwo Jekoupɨjanji humamentohofofoho. Hofɨko kihn'nawo'nnyo hwafoho.

10 Osopo nohumantɨfi Anɨtuye huno mta'ni pone engo wamtɨ'mokumo lɨmentiso so'no hofɨko hontohumamentohofofoho. Oso pone engo hiso yokumpohn'nyo ponoho. Moi'wo mmo'nonehoho.

11 Apɨlohamɨye ape Sola kako a'manesi mehomi mmo'nyo hwonjo imo'nɨmentiso sohonta Anɨtu ulɨmento, Ngko hwomu wokijapmmo. Ose ulahonɨngki Sola Anɨtuye hungkuno ne'njo somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no Anɨtu kako Solamo yokumpohn'nyo uyahonɨngki Sola hwomu ma'mentisofoho.

12 Oso'no Apɨloham nɨhu'no a'mane imo'nonto poyo wape'nɨmonto mofone sopo kako a'amu pi'nɨngo engo sofe homnɨngkwohwo imo'nɨmentisofoho. Oseso Apɨlohamɨye imuso hofɨko olo pa'nyofoho. Nakwo ahwomomo hntokwaliyo pi'nɨngo engo uhwonɨwo'nɨngkuhwone so'nji tafeponjo wosoho uhwonɨwo'nɨngkuhwone oso pa'nyo imo'nɨmentɨhwone'nwoho. Apɨloham Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso hopaso nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi Apɨlohamɨye imu'nwoho. Oso wosoho so'nji hntokwaliyo so'nji a'amu atofo malɨfitnnehofo. Oso pa'nyo imo'nalokuhwono.

13 Oso a'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umotofoso nohumantɨfi pe'nɨmentohofofoho. I oso'no olo hwaho lopo nohumantɨfi yo'mayo Anɨtu ulɨmentiso so'no sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi nto ma'mentohofo hopa syafɨsyontɨfi sɨmeho wopɨngo umo'nɨmentisofoho. Ole lɨmentohofi, Olo hwaho lopo sopo nakwoe hwapɨngopo'maho. O'o, olopo we'enehwo wohumantanoho. Ose lɨmentohofofoho.

14 Ose lɨmentohofo somne'no nakwo huno nayohoho. Hofɨko hofɨkoe hwaho ne sopone'no wotɨpemantɨfe'no hontohumalofo.

15 Hofɨko oso ango ulɨko'ma'mentohofo so'no asomo we-e'ne huno mosyafɨhu'mmentohofofoho. U hofɨko huno asomo we-e'ne syafɨsyontɨfijontentesi hofɨko honɨngkano notɨpemafɨkutnnesohilo.

16 O'o, ose malɨmentohofofoho. Hofɨko nom'ne hwaho wonyoangkafo olo hwaho loponjomo yakolo'nnyo sopone'no hontohumamentohofofoho. Ahwomomne'no hontohumamentohofofoho. Oso'no hofɨko Anɨtumo ole ulɨmentohofi, Kɨko nakwoe Anɨtuhwosoho. Ose ulontɨfeso Anɨtu kako wonɨmango mumnɨmmentisofoho. O'o, kako hofɨko'ne ango engoso nto esyohumamentisofoho.

17-18 Anɨtu Apɨlohammo ulɨmento, Jɨje hwomu Aisak mta'ni imu pi'nɨngo engo wokijapmmonnoho. Ose ko ulonto Anɨtu kako Apɨlohammo yamofo uloho'mentisofoho. Apɨloham kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kakoe hwomu Anɨtumne'no sojopo wofonjokisahumo lonto imentisofoho.

19 Ose yonto kako huno ole syafɨhu'mento, Nje hwomu poyo pe'nɨngkuhwoso'no Anɨtu kako apa'no songo ulɨkafoso kako hoponoho. Ose syafɨhu'mentiso so'no ole lɨwo'nɨngkuhwoni, Apɨloham kakoe hwomu poyo pe'nɨmentiso sohwo apa'no songo iwa'mentisofoho.

Aisak

20 Aisak kako Anɨtuye hungkunomo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kakoe hwomu Jekoupɨ'nji Isou oso hwa'umo yo'mayo tɨfi u'mayo'ne so'no aho ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

21 Jekoup kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kakoe sɨkuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'nɨmonto yahonɨngki Jekoup kako kakoe mnopo ijofasɨto ehumanto Anɨtuye yofe ho'noma'mentisoso kako Jousepɨye hwomu sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

22 Jousep kako Anɨtu ne'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako tɨfo nepo poyo wape'nɨmonto yonto kako a'amu Isɨlael somo ulɨmento, Sekwo hwaho Ijip nulɨko'mafɨkuji nje yokinoso nonɨmotawekuji hwaho Kenan sopo foho'nanɨhumno. Ose ulɨmentisofoho.

Mouses

23 Mousesɨye kanɨngkwohwo'ya'u siko hwomu milongo ma'mentisiyo sohonta uhwonɨmentisiyoso hwomu wopɨngo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u sɨhune mokosyohumamentisiyefoho. Hwapɨngoso ole, Hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo kako a'amu Isɨlael somo ole ulɨmento, Sekwo hwomu tɨpemafɨkuji fonjahumno. Ose ko ulɨmentiso so'no siko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentisiyo so'no siko hwe engo Ijip mokosyohumayo sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho munɨmmentisofoho.

24-25 Mouses kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso ngkilaho lonto kako Anɨtuye a'amu Isɨlael so'nji tango ma'mentisofoho. Hwapɨngoso ole, kako syafɨhu'mento, Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje sɨmeho wopɨngo nɨmokiyo'ne iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Isɨlael so'nji nohumahm'mo Anɨtuye hungkunomo unɨngkamo. Ose syafɨsyonto

26 ole so'no syafɨhu'mento, Anɨtu uhwosopo'mentiso sohwo Kɨlais oso humne'no ngko tohino mayoso wopɨngofoho. Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho. Ose syafɨhu'mentisofoho. Hwapɨngoso kako yo'mayo Anɨtu wopɨngo ulohofo'ne so'no syafɨhu'mentisofoho.

27 Mouses Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe sɨmeho tohino so'no iyoho munyo'njo yahonɨngki hwaho Ijip ulɨko'manto Mouses kako Anɨtu'nji humayo so'no huno uyahonɨngki yokumpohn'nyo ito'nonto ulɨko'ma'mentisofoho. Kako asomo mapmmentisofoho.

28 Mouses kako Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kakoe a'amu Isɨlael somo ulɨmento, Sekwo yahu *sipsip* nofonjɨkuji honɨyoso hoku'yo ponjo hwosaho somo fɨfulohopmno. Ose imentohofo so'no a'amu ahwomomjo sohwo kako Isɨlael sofe mehomi tisɨmaso somo mofonjasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tisɨmaso somo fonjohumentisofoho.

A'amu Isɨlael pi'nɨngo engoso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨmentohofofoho.

29 A'amu Isɨlaelɨso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofo so'no
hofɨko mijo ayo Mijo Honɨyo'nohinofoho * lɨwo'nɨngkohofo sopo
noso'nɨngkahonɨngki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho. I osohonta
a'amu Ijip sohwa inɨngkawomentohofo sohwamo hofɨko mijo ajwo sopo
nto wekahonɨngkofi mijo asomo fokumo lohofonto oso a'amu sohwamo
mijo mɨhulo'mentisofoho.
30-31 Ape hwa'nte Lehap ango Jelikou humamojosi kako Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono uyɨmentiso so'no kako hwe hufa'u Isɨlaelnta'ango tomi'no
pmmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofoho. A'amu Isɨlaelɨso Anɨtumo
sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofo so'no hofɨko pone engo Jelikou sok-
ilojo'njo sopo i'mofawentɨfi ku'moku'mofone'no yontanɨngkofi sɨkuno aho
fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u uyokolofahonɨngki sokilojoso
nɨhu'nahone pɨwahu'mentisofoho. Nopɨwesyahonɨngki a'amu Isɨlaelɨso
hofɨko a'amu Jelikou hopi'nono Anɨtuye hungkunomo hwotoho hmmotofo
somo fonjahumentohofofoho. Osohonta Lehap kako hwe tomi'no pmmen-
tisiye sohwa'umo ufo'ma'mentiso so'no kako songo humamentono.
32 Nom'ne sohwamne'no wamtɨ'mokumonntaho. U, Ngkiteyoun, Mpalak,
Samɨsoun, Jefɨta, Ntefit, Samuel, a'amu Anɨtu hungkuno uyahonɨngki
lɨmotofo oso hwamne'no hungkuno sejo'neso sɨkuno hopo'maho.
33 Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umotofo
so'no hofɨko nom'ne hwafe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe
itokuso'njo sohwamo uyakolo'mentohofofoho. Hofɨko hofɨkoe a'amu somo
hofiyo mokosyohumantɨfi honɨngkano nto'no mɨhwatɨmentohofofoho.
Oso a'amu huhwo sohwamo yo'mayo Anɨtu wosejapmmo ulɨmentisoso
ma'mentohofofoho. A'amu huhwo sohwa hofɨkoe mangohwa hofɨkimo
aho nokentɨfi sikisɨwojo (*laiyoun*) toho lofone'entɨfi siki sɨwojo'njo somo
uhumatɨ'mentohofoso a'amumo toho malofe'ne Anɨtu kako siki sɨwojofe
mangomo pɨjwomokosyohumamentisofoho.
34 A'amu Anɨtumo inɨngkamotofo somo hofɨkoe mangohwa hwaho kengo
mta'ango sohwa utɨmantɨfi toho engo sijɨmentiso sopo uhumojahonɨngkofi
a'amu somo toho manɨmmentisofoho. A'amu sohwa hofɨkimo hasɨmno'nji
wofantɨfi imentohofoso muhmnɨmmentisofoho. Hofɨko po'nɨfo nohumen-
tanɨngkofi Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo uyɨmentisofoho. Uyɨmentiso so'no
hofɨko hofɨkoe mango sohwamo uyakolo'mentohofoso fonjofepmnaofo-
mentohofofoho.
35 A'amu pe'nɨmentohofoso apa'no songo lɨkofahonɨngkofi
homna'wohija apa'no utɨma'mentohofofoho. A'amu fiso impe
ito'nowahonɨngkofi hofɨkoe mango sohwa hofɨkoe a'apahomo wonyo
umokumentohofoso hofɨko poyo pe'nyo'ne imentohofofoho. Hofɨko
Anɨtumo hohujo ikinjaopijoso hofɨkoe mango sohwa ulɨka'mantɨfeho.
Hofɨko hofɨkoe mango sohwafe hungkuno minɨngkayo'njo uyantɨfitaho.
O'o, hofɨko pi'nɨmo mta'ni apa'no lɨkafɨkuji songo humayoso womantɨfeho.
36 A'amu fehohnjo hofɨkoe yahino wopɨngo so'ne hofɨkoe mango sohwa
hofɨkimo sitofo ulɨmentohofofoho. Nom'ne sohwa hofɨkoe hohujo sopo
sohwo sonyo fongku'mentohofofoho. Nom'ne sohwamo impo'angomo
ahwomo nano'nji intofahumentohofofoho.
37 Hofɨkoe mango sohwa a'amu fehohnjo somo sojo'nji
fongku'mentohofofoho. Nom'ne somo yamofo nɨhu'no wonyo
uloho'mentohofofoho. Nom'ne somo hofɨko iyo hntofe nomantɨfi
hofɨkoe a'apahopo hnto'mentohofoso hufa'u imo'nɨmentiso so'no poyo

* **11:29:** Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

peˈnɨmentohofofoho. Nomˈne somo hofɨko hosɨmno fahumentohofofoho. Aˈamu fehohnjo hofɨko yoˈmayoso umofonyo imentohofo soˈno hofɨko yahu *sipsip*ɨˈnji *meme* paho soˈnji hofɨkoe hwapɨfe imoˈnonto yoˈmayo aˈapahomneˈno umofonyo inyo soˈnji emoyahonɨngkofi mango sohwa tango uyontɨfi wonyo uloho'mentohofofoho.

38 Osoˈno hofɨko ango ane paˈnyohwa honɨngkanontɨfi hofɨko hwofɨkiˈnyo, hwaho aˈamu ane sopo, hwaˈimomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moyaˈmi Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono umentohofo hiso hofɨko aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo somo olo hwaho lopo humayoso ntoˈnohinɨˈmaho. Oˈo, hofɨkoe honɨngkano wopɨngoso nomˈne somo hwofiloˈnnyofoho.

39 Oso hwe hwoyaˈmi hiso hofɨkoe sɨmeho hiˈntnnono uyosoˈno Anɨtu kako wopɨngo kuyoho ko ulɨmentisoso yoˈmayo Anɨtu wosejapmmo ulɨmentisoso momaˈmmentohofofoho.

40 Hwapɨngoso Anɨtu kakoe aˈamu neˈnjo hopiˈnonohinoso yoˈmayo wonyoangkafo afaˈno afaˈno nomapitnneˈento hungkuno mtitoˈmentisofoho. Jisas mape sohonta oso aˈamu humamotofo Anɨtuneˈno sɨmeho hiˈntnnono uyɨmotofoso hofɨko nakumo sɨmoˈmo monapopitnnehofo. Oˈo, hofɨko nakumneˈno hontohumalofo.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas honɨngkano netɨhwayoˈne sohuneˈno huno wosyofɨsyano.

1 Oso aˈamu sɨsɨhwayo paˈnyoso Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono umotofoso hofɨko sɨmeho hiˈntnnono uyoˈne yahinoso nto netɨhwamentohofofoho. Hofɨkoe hungkunoso upaˈnɨwoˈnɨngkuhwono. Osoˈno nakwo Anɨtuye honɨngkanomo walokuhwone hnˈnwi nakwo yoˈmayo wonyoso Anɨtuye honɨngkano wopɨngomo pɨjwonesyohumaso soˈnji yoˈmayo yahino nakumo yokumpohnˈnyo nemokosyohumawoˈnɨngkiso soˈnji nɨhuˈnahone nohoˈnosyɨhwasi sɨmeho angaˈnohinoˈnji oso syoho yokumpohnˈnyo Anɨtu nejopalokuso oso ntoˈno uyano.

2 Ose ihwasi nakwo Jisasɨmo tɨmo angaˈno honɨngkuhwasi kakimneˈnohini huno wosyofɨsyano. Nakwo kakimo sɨmeho hiˈntnnono uyo kako hwapɨngo hweho. Sɨmeho hiˈntnnono uyo yahinoso kako nɨhuˈno yokumpohnˈnyo imokone hweho. Aˈamu iyo hwojiyafɨkuˈnnyo sopo poyo peˈnɨmentohofoso yofe nɨhuˈno wonyo maˈmentohofofoho. I osoˈno Jisas kako oso wonɨmango engo unyosoˈno mosyafɨsiyoˈnjo yonto kako poˈnɨfo mmoˈnɨmmentisofoho. Oˈo, hwapɨngoso Jisas kako huno syafɨhuˈmento, Anɨtu nje sɨmeho wopɨngo nɨmokonefoho. Osoˈno syafɨsyonto Jisas kako sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uyonto nakumneˈno tohino engo manto poyo peˈnɨmentisofoho. Oseso olohonta kako kanɨngkwohwo Anɨtuye aho angahohntaˈni nohumanto yoˈmayo hopiˈnonohino somo mokosyohumaho.

Anɨtu nakumo tango nejapososo nakumo wopɨngo namokiyoˈnefoho.

3 Jisas nakumneˈno aˈamu wonyo somo enjwaˈmo weˈenehwo humamentisofoho. Osoˈno hofɨko kakineˈno mangohwa imoˈnontɨfi nɨhuˈno wonyo uloho'mentohofofoho. Osoˈno sekwo Anɨtuye syohomneˈno yoˈmayo tango seˈmahwosoˈno sekwo oso tango Jisas maˈmentiso soˈno fɨsyafɨhupmno. Osoˈno syafɨsyɨkuji sekwoe syoho wopɨngo somo nusɨkwajɨkutoho. Oˈo, sekwo yokumpohnˈnyo inɨngkakuji syoho itoˈno fiyɨmno.

4 Sekwo yo'mayo honɨngkano wonyo somo monje yasiyo'neso syoho
yokumpohn'nyo fiyɨmno. A'amu fehohnjoso hofɨko honɨngkano wonyo
so'ne nakwolaho lɨwo'nɨngkohofo somo nomi a'amuso hofɨkimo fonjahu-
mentohofofoho.
5 Oso hungkuno Anɨtu kakoe mehomi hn'nɨmo yokumpohn'nyo na-
sosofitofo'ne nalɨmentiso so'no inɨngo laseyohoho. Olo hungkuno loso
nalohoho.
Nje hwomu sohwosi, nakwoe Hwe Engo kako jɨje honɨngkano nto'no
efisopekuhwajiyo'ne,
Wonyo yahino kilohofɨhwoso'no oso hungkuno homo somo kɨko haloho
pofo.
Oso hiso kilohofɨhwoso'no huno ole syafɨsyɨkutoho.
Anɨtuye honɨngkanoso tango mɨkunɨmposo niyantofoho.
Ose syafɨsyohotoho.
6 O'o, a'amu hopi'nono Anɨtu nje mehomi kuyoho ulɨwo'nɨngkiso somo,
Honɨngkano wonyo nɨhu'no yohotoho ulɨwo'nɨngkisofoho.
A'amu hiso honɨngkano wonyo ifijo'manji Anɨtu kako yoka ulɨmontonoho.
Ose nalɨmentisofoho.
7 Kɨko Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkahuji tango ku'mahwoso'no
kɨko yokumpohn'nyo ne'no filohofo. Hwapɨngoso Anɨtu kako jɨje
honɨngkanomo efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofɨhwoso'no kɨko
huno wakiyono. Kɨko kakoe mehomi hwosoho. Nanɨngkwohwosa
hofɨko hofɨkoe mehomi hn'nɨmo nakwoe honɨngkanomo efisopene-
hwajɨwo'nɨngkohofofoho.
8 Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honɨngkano wonyo'njo'nwoho.
Oso'no Anɨtu kako kakoe honɨngkanomne'no nto'no wefisopenehwajono.
Anɨtu kako jɨje honɨngkanomo nto'no momekuhwajiyo'manji kɨko kakoe
mehomi hwosɨ'maho. O'o, kɨko sɨkumehomi pa'nyo hwosoho.
9 Nakwo nanɨngkwohwosa hofɨko nakwoe honɨngkano wonyomo
menehwojahonɨngkofi nakwo hofɨkoe yofe ho'nomawo'nɨngkuhwono.
Oso'no Anɨtu kako nakumo kakoe honɨngkanomne'no nto'no efisopene-
hwajɨhwoso'no nakwo haloho pehwasi honɨngkano wopɨngo'nohini
uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho.
Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano.
10 Hwahoponjo nanɨngkwohwosa hofɨko hofɨkoe huno mta'ni olo
hwaho lopo we'enehwo humayo'ne nakwoe honɨngkano nto'no
menehwajɨwo'nɨngkohofofoho. I nanɨngkwohwo Anɨtu kako
kakoe honɨngkanomne'no efisopenehwojahonɨngki nakwo wopɨngo
imo'nalokuhwono. Ose nalohofɨhwoso'no nakwo kako pa'nyo
umo'nantanoho.
11 A'amu nakwoe honɨngkanomo nto'no menehwajɨkujo'no nakwo
tango engo wotɨpemantanoho. I oso'no nakwo wopɨngo humayo'ne
Anɨtu kako nakwoe honɨngkano wonyomo somne'no menehwajɨhwoso'no
ne unto'nɨmontonoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji sɨmeho pompengo
ifisyamo'nyo'nefoho.

Nakwo yokino ito'nɨngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

12 Ose selohe so'no sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo filohopmno.
13 Sekwoe honɨngkano nto'no mɨhwajɨkuji a'amu sɨfe po'nɨfo'njo
senɨngkape sohwo kako mapɨwasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi sɨfe
po'nɨfoso yokumpohn'nyo umo'nɨmontonoho.

14 Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho
yokumpohn'nyo fiyɨmno. I sekwo honɨngkano wonyo hopi'nonohino
foho'naopmno. Sekwo honɨngkano wonyo nɨhu'no ane humayo so'no
syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno. A'amu honɨngkano wonyo'njoso hofɨko
nakwoe Hwe Engo sohumo muhwonɨfitnnefoho.
15 Anɨtu kako wopɨngo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose
nalɨhwoso'no a'amu fihwo kako nupa'nɨngkuhwosi Anɨtumo ole ulonoho.
Nɨfo'mayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo
Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohofɨkuji fo'ma'nɨmno. Anɨtu kako
nefo'mayoso nakwolaho ulɨhwasi hofohofahn'no nakwoe sɨmeho wonyo
wonamo'nɨmontonoho. Sɨmeho wonyo namo'nɨngkuhwoso'no a'amu
pi'nɨngo engo somo tohino uyantanoho. A'amu sɨmeho wonyo'njo sohwo
kako nom'ne a'amu somo honɨngkano wonyomo ipemotahwoso'no oso
hwe huhwo sohumo Anɨtu kako wonyo hwosoho ulɨmontonoho.
16 A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako a'mohufo ihwoloho.
A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Isou Anɨtumo hwotoho
hmmentiso pa'nyo ihwoloho. Isou kako mijoho engo uyahonɨngki
kanɨngkwohwo Aisak kakoe tisɨmaso sohumo aho ulonjimokone so'no Isou
kako huno ole syafɨhu'mento, U kakoe syohofoho. Nje nɨngkwahwo Jekoup
kako womano. Ngko mijoho pe'nalokweno. Ose syafɨsyonto Isou kakimo
hwosopisyafɨhwosi Jekoupɨmo aho ulonjimokone somjo wosopayo so'no
ulahonɨngki Jekoup kola'wehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho.
17 Sekwo huno seyohoho. Tɨfi no'mo Isou oso aho wontonjɨmokononto
somjo hungkunoso aku woma'mo lonto yahonɨngki kanɨngkwohwo Aisak
muyɨmmentisofoho. O'o, Isou kako humotaho engo lonto oso wonyo
imentiso somo wae yamo'nyoso hopo'maho.

Nakwo hwofɨki'nyo wonyoangkafo Saiyon sopo nto sɨ'momalohwono.

18-21 Anɨtu kako a'amu Isɨlael somo kakoe hungkuno hwofɨki'nyo
Sainai sopo uyɨmentiso sohonta himo sɨkwo'mnoso hwofɨki'nyo hopo
sopo ifeehu'mo yahumentisoso toho ahwomo mta'ango uhwonontɨfi ifofo
engo yahonɨngki hi ulɨkofahonɨngki iyoho mɨkunɨmposo unɨmentisofoho.
Kounoho yoka ho'nonto mampaho ahwomo mta'ni ole ho'nɨmento,
A'amu fihwo olo hwofɨki'nyo loso kako aho pm'mokoso sohumo sekwo
sojo'nji fonjahumno. A'amu'nohinɨ'maho. O'o, yahu'nji hwofɨki'nyo
lopo hano weso sohumo fonjahumno. Ose ho'nɨngkahonɨngki a'amuso
iyoho unɨngkahonɨngki hofɨko Mousesɨmo ulɨmentohofi, Mouses kɨko
Anɨtumo ole uso, Oso hungkuno tango mɨkunɨmposo so'no nakwo iyoho
nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupa'nɨngkuhwaloho. Ose uso.
Ose ulahonɨngkofi Mouses ulɨmento, Ngko huhwo'ni yomo yonji iyoho
nnɨngkohoho. Ose ulɨmentisofoho.
22 I sekwo soku hofɨko ose uhwonɨmentohofo pa'nyoso sekwo muh-
wonɨmmentohofofoho. O'o, sekwo hwofɨki'nyo Saiyon Anɨtu songo hu-
maso sohwoe ahwomomjo ango engo Jelusalem osopo i'mofapmmalofo.
Osopo a'amu ahwomomjo nɨhu'no pi'nɨngo engoso sɨmonyo yontanɨngkofi
i'mofapohofo.
23 Osopo sekwo Anɨtuye mehomi hopi'nono tisɨmaso pa'nyo kuyoho.
Sekwoe yofe Anɨtu nto mtɨ'mokumentisoso ahwomomo weho. Anɨtu
a'amu hopi'nonohinofe hungkunomo ikwolofo'ne yano ulofiyo sohumo
sekwo i'mofapohofo. A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi poyo
pe'nɨmentohofo somo Anɨtu kako Wopɨngo kuyoho, ulɨmentiso osomo
wopɨngo ne nto imokumentisofoho. Oso a'amu hiso osopo humalofo.

24 Jisas kako Anɨtuye angopo ne'no siyo'ne honɨngkano songo kakoe
honɨyo'nji hwosampo'mentiso sohwo osohumo sekwo i'mofapohofo.
Kakoe honɨyo so'nji nakumo kako'nji mokojɨjwonahinyofoho. Oso'no
Apel kakoe honɨyo usɨhuma'mentiso somo Jisas kakoe honɨyoso
hwofilo'nnyofoho.

Nakwo Anɨtuye mampaho somo haloho nto'no pehwasi i'waho nto'no uyano.

25 Sekwo nto'no fɨsyafɨhupmno. Hohonta Anɨtu Mousesɨmo
hungkuno yokumpohn'nyo uyahonɨngki a'amu Isɨlaelɨso haloho
maposo'njo imentohofofoho. Oso'no hofɨkoe honɨngkano wonyo
so'no tohino engo ma'mentohofofoho. Tohino homo somo hofɨko
muyakolo'mmentohofofoho.
Oseso Kɨlais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohn'nyo nto
nejapmmentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposo'njo ihwasi
hohujo ikinjaofososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso ntɨ'mte
waneto. Nɨhu'no awonoho.
26 Hohonta Anɨtuye mampaho hwofɨki'nyo Sainai sopo nta'ni
ho'nɨngkahonɨngki hwaho hwomɨhwo imentisofoho. I oso'no olohonta
Anɨtu ole nelalofi, Sɨkuno nom'nemo hwomɨhwo ihwosi hwaho
nɨhu'nahone wae yao'mnefoho. Hwaho'nohino'maho. O'o, ahwomo
hi'nji wae imnefoho. Ose nelalofoho.
27 Oso hungkuno hwomɨhwo ihwosi hwaho wae yao'mnefoho
nelalofonjo hwapɨngoso ole, yo'mayo yo'mayo Anɨtu olo hwaho lopo
mtɨ'mokumentisoso hwomɨhwo ihwosi wae yonefoho. I yo'mayo
Anɨtu ngko nje angomo womokosyohumamo loso so'nohini ne'no
nowentɨhwonefoho.
28 Ose nalisoso'no nakwo sɨmonyo uyano. Anɨtu nemokosyohumayo
sopo moi'wo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowentɨhwoneponoho. Oso'no
nakwo Anɨtumo isamoyoka ulɨhwasi kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nyo'ne
so'no kakoe syoho hofiyo ulohofiyano. Anɨtuye yofe ho'nomehwasi kakoe
yokumpohn'nyo so'no iyoho wonanono.
29 Hwapɨngoso nakwoe Anɨtu kako yo'mayo wonyo iyoso'no nɨhu'no
yokumpohn'nyo nelalofi, Yo'mayo wonyoso nɨhu'no ngkilaho. Ose nelalo-
foho.

13

Nakwo Anɨtuye temtitofo hn'nwi sɨmeho unano.

1 Nakwo Anɨtuye a'amu ne hn'nwi nakwo sɨmeho ne'no unɨngkuhwano.
2 Olo hilo so'no inɨngo mofe'eno. A'amu kengoso ango kengo'mta'ango
se'mafɨkujo'no sekwo yo'mayo so'no hofɨkimo umokosyohumamno.
A'amu fehohnjo ose iwo'nɨngkohofoso hofɨko a'amu ahwomomjo somo
yofe mɨhwofe'njo yontɨfi hofiyo umokosyohumamentohofofoho.
3 A'amu Anɨtuye syohomne'no impo'angomo uhumatɨ'mentohofo
somne'no sekwo hitoho selofɨhwoso'no tango malokwofoso sekwo
fisomapmno. A'amu fehohnjo Anɨtuye yofe'ne osomo a'amu nom'neso
wonyo ulohofɨkujo'no hofɨkoe a'apaho tohino umnɨngkuhwoso'no sekwo
tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afa'no wasemnono.
4 Ape ma'nyo yahinoso wopɨngofoho. I oso'no hwe sohwo kako kakoe
ape'nji yahino wopɨngo'honini uyanjiyoho. U a'amu fihwo oso yahino
wopɨngo somo mtɨhupehwosi a'mohufo ihwosi u yo'mayo wonyo ihwosi
kifosyoho ihwosi osohumo Anɨtu kako tango uyonefoho.

5 Sekwo hamniyoho engo so'no hi semo'nyo'eno. O'o, yo'mayo
mokosyohumalofo so'no sekwoe sɨmeho wopɨngo semo'nɨngkuhwosi ho-
ponoho fihnnɨmno. Hwapɨngoso Anɨtu ole nelalofi, Ngko sekumo
mosesɨkwajɨmnehono. Ngko sekumo ne'no sefo'malokweno. Ose nelalo-
foho.
6 Oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'nɨngkuhwasi nakwo anga'no
anga'nohino hn'nwi ole wolano.
Nje Hwe Engo Anɨtu nɨfo'mantofoho.
Ngko iyoho mimnehono.
A'amu hofɨko yo'mayo ngkimo ntohopijo so'no ngko iyoho mannonehoho.
Ose wolano.

Anɨtuye hungkuno lonetɨhwamotofo sohwafe yahinomo tɨfi unɨngkuhwano.

7 Hwe engo sohwa Anɨtuye hungkuno losetɨhwamotofo sohwamne'no
inɨngo mofe'eno. Hofɨkoe humayoso ne into'nɨmojo so'no huno
syafɨsyɨkuji hofɨkoe yahino so'nji sɨmeho hi'ntnnono uyo so'ntnne tɨfi
finomokoho'nawopmno.
8 Jisas Kɨlaisɨye yahinoso hohontajo mta'angoso olohontajo'nji tɨfi
no'mjo'ntnneso ito'nohino iwo'nɨngkiso hweho. Kako kakoe huno
mɨkwesyafɨsiyo'njo iwo'nɨngkiso hweho.
9 Oseso a'amu yahino kengo kengo'njoso sekwoe sɨmeho somo
wonyo semakufitoho. Hofɨkoe hungkunoso losetɨhwafɨkujoso sekumo
yokino wesemano lɨkuji ifijoso sekwo Anɨtuye honɨngkanomo
nusɨkwajɨpitnnoho. Anɨtuye hitohoso nakumo yokumpohn'nyo
wososofitofonesyohumamtonoho. A'amu wosopayo so'no anga'no
anga'nohino somo ulo'nyo nto'no feenɨmno. Ose lɨfijoso sekwo haloho
upekutoho. O'o, oso yahinoso a'amumo mufo'manehoho.

Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne yo'mayo uyofoho.

10 Nakwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkuhwone hn'nwi
nakwoe wonyo wayo'ne kako poyo pe'nɨmentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso
hohontajo yahino somo inɨngkawentɨfi hofɨkoe wonyo wayo'ne yahu fon-
jokisasyɨwo'nɨngkohofo osomo Jisas kako mufo'manehoho. Hwapɨngoso
Jisas hofɨkoe wonyo nɨhu'nahone wae yaofo'ne pe'nɨmentiso so'no hofɨko
sɨmeho hi'ntnnono muyɨwo'nɨngkiyohofofoho.
11 A'amufe wonyo wae syoho'njo hwe engo sohwa hofɨko yahu fonjokisas-
yontɨfi yahu honɨyo'nohini oso ango Anɨtu humayoponoho mulɨmentohofo
somo motahumentohofofoho. Honɨyo loso a'amufe wonyo mpe-e'nefoho.
Yahu yokino so'nji mɨkufo so'nji yo'mayoso ango mempo mongkihnta'ni
toho nɨwo'nɨngkisofoho.
12 Oso pa'nyo Jisas kakoe a'amu ne imo'nyo'ne tohino engo
ma'mentisofoho. Ango Jelusalem mempo hohnta'ni nope'nonto a'amufe
wonyo wae nɨhu'nahone yao'mentisofoho.
13 Jisas ose imentiso so'ne nakwo hohontajo honɨngkano hungkuno
somo ulɨko'mehwasi Jisasɨmo tɨfi unɨngkuhwano. A'amu kakimo wonyo
uloho'mentohofo pa'nyoso wonelohofantɨfeho.
14 Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwapɨngo'maho.
O'o, nakwo ahwomomjo antɨme nom'ne songo ne'no humayo'ne so'no
hontohumalohwono.
15 Nakwo Kɨlaisɨye a'amu'nwoho lɨwo'nɨngkuhwonɨ'ni nakwoe
yahino ole, sɨkuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo Anɨtuye yofe

ho'nomawo'nɨngkuhwono. Yo'mayo ne'maso so'no nakwo Anɨtumo isamoyoka'nohini ulɨwo'nɨngkuhwone'nwoho.
16 A'amu nom'ne somo wopɨngo ulohofontani fo'ma'nɨwo'nɨngkuhwono. Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne'nji a'amumo ufo'mayo'ne oso'ntnne'no yo'mayo yahino nakwoe sɨmeho umo lɨwo'nɨngkiso somo monje wesyano. Oso yahino hufa'u sofa'u Anɨtumne'no yaso'manji Anɨtu sɨmeho wopɨngo umokɨmontonoho.
17 A'amu yofe engo'njo Anɨtuye hungkuno losetɨhwalokwofo sohwa hofɨko sekwoe huyo'mango fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hofɨkoe hungkunomo haloho popmno. Hofɨkimo enjwa'mo hofiyo fosyohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no Anɨtu hofɨkimo ulohonɨngkahonɨngkuhwosi hofɨko syoho loso'no ulantɨfeho. Sekwo hofɨkoe hungkunomo hofiyo inɨngkayo so'no u ito'no minɨngkayo so'no ulantɨfeho. Oso'no syoho loso hi semo'nɨngkahonɨngki yalokwofo. Sekwo haloho pekujo'no hofɨko sɨmeho tango muyonehoho. O'o, sɨmeho wopɨngo'njo hofɨkoe syohoso uyantɨfeho. U, hofɨko sɨmeho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnnehofo.

Anɨtu nakumo nefo'mayo'ne jomo ulano.

18 Nakwo ole syofɨsyalokuhwono. Anɨtu nakwoe sɨmehomo nahononteso wopɨngo nehonalofoho. Nakwo kakoe honɨngkano wopɨngo somo engolopohamo nto'no unɨngkohwantane'no yɨhwono. Oso'no sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulɨmno.
19 I olo so'nji Mpohumo jomo ulɨmno. Ngko sekuyepono asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ulɨmno.
20 Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'nɨngkahonɨngki Anɨtu apa'no songo ulɨka'mentisofoho. Jisas kako nakwo Anɨtu'nji nɨhu'nahone mekojɨjwonasiyo'ne kakoe honɨyo usɨhumanto pe'nɨmentiso so'no olohonta kako nakwo kakoe yahu *sipsip* hn'nɨmo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho.
21 Oso'no ngko sekumne'no Anɨtumo ole ulalokweno. Anɨtu kako sɨmeho pompenjiyo umokiyo'ne hwapɨngo sohwo kako yo'mayo wopɨngo wosejapmmo lɨhwosi wosejapmmontonoho. Sekwo oso hiso nomafɨkuji Anɨtu sekwo yo'mayo ifitnne'eno lososo hofiyo uyantɨfeho. Oso'nji nom'neso ole jomo ulalokweno. Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne kako Jisas Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo'nji sekwoe sɨmehomo syoho yokumpohn'nyo waseloho'montonoho. Oseso kakoe yofe noho'noma'nɨngkuhwasi kakoe yofe engoso engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

22 U nje a'amufo, olo hungkuno mtɨ'mokalokwe loso tɨfofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu sekumo atofo losetɨhwentanɨngkuji sekwo tɨmo saho ikutoho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofo'nefoho.
23 Nom'ne hungkuno sekwo upa'nɨmno. Nenɨngkwa'wehwo Timouti osohumo hofɨko impo'ango mta'ni nto isɨhutofoma'malofofoho. Kako ngkiyepono we'enepi poso'manji ngko'nji wose'mantayoho.
24 Sekwoe hwe engo sohwanji a'amu hopi'nono Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo so'njimo ole ulɨmno. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono. A'amu oso hwaho Itali lopo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso sekumne'no selalokwofo. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono.

25 Anɨtuye hitohoso sekwo aˈamu hopiˈnonohino sokumo wasewoˈmtonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemɨs
Olo Iyoswo loso Jemɨs Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo aho hufa'u hopinohino sɨfe fehohnjo hopi'nonohintɨkeno *tetit*ɨkeno (30) —oso'no nakwo huno monayofoho—oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemɨs Jisasɨye konɨngkwa'wehwo mtɨ'mokumentisofoho. Oso Jemɨs huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Isɨlael temtitofo aho hufa'u hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofɨko ango kengo'mo humantɨfi tango engo tɨpementanɨngkofi olo iyoswo loso Jemɨs oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Jemɨsɨ'ni Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨ'nji sikoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. Nje a'amu Isɨlael temtitofo aho hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'uyoso Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo soku sekwoe angopo nulɨko'mantɨfi ango'meemjo humalofo so'ntnne'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokweno. Ngko nje a'amufo selalokweno.

Yamofo nalohofoso yokumpohn'nyo namokiyo'nefoho.

2 Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo sɨmeho wopɨngo wasemo'nono.
3 Hwapɨngoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohofo'nefoho. Tango se'masoso sekwoe sɨmeho hi'ntnnono engo uyo'manji yokumpohn'nyo wolohofantɨfeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho.
4 Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso i'waho ikutoho. O'o, sekwo sɨmeho wopɨngo'nji yokumpohn'nyo lohopijoso sekwo mopɨwahupitnnehofo. Ose ikujo'no Anɨtu nosehonɨngkuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontanɨngkuji wasehonɨmontonoho. Wopɨngo humentanɨngkuji wasehonɨmontonoho.

A'amu kako huno wopɨngo so'no umofonyo ihwosi kako Mpohumo jomo ulono.

5 Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mpohumo jomo ulɨmno. A'amu fihwo huno wopɨngo so'no Anɨtumo jomo ulososo huno wopɨngo uyɨmontonoho. Anɨtu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino muyɨwo'nɨngkiso hweho. O'o, engo'nohino uyɨwo'nɨngkiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no Anɨtu kako yoka maselonehoho.
6 U oso a'amu sohwo kako sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyɨhwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole syafɨsyɨhwoloho. Anɨtu kako wontapmmontolɨkeno. Montape'njo umontolɨkeno. O'o, a'amu sɨmeho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifofo hwalohwalofo iwo'nɨngkiso pa'nyo hweho.
7 Kako Hwe Engo wontapmmontonoho lɨhwosi, syafɨsyɨhwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohumta'ni yo'mayoso momanehoho. O'o, a'amu sɨmeho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohumo jomo ulososo Anɨtu uyɨmontonoho.

8 Ihwoni, aˈamu sɨmeho hufaˈuˈnjo sohwo kakoe huno piˈnɨngo engoˈnjo hweho. Oso yoˈmayo yahino kako yontesoˈno kako honɨngkano angaˈnohino somo minɨngkayoˈnjo hweho. Oˈo, huno piˈnɨngo engo syafɨsyonto honɨngkano itoˈno motɨpemaso hweho.

Aˈamu hoˈyango ane soˈnji hoˈyango engoˈnjo sohwanjiye hungkunofoho.

9 Hwe fihwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako sɨmeho wopɨngo umoˈnono. Anɨtu osohumo uhwononto yofe engo mulalofoho.

10 Anɨtu kako aˈamufe hoˈyango hamniyoho soˈno sikinjo ne anefoho lɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hisoˈno hwe nomˈnehwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako hoˈyango hamniyoho engoˈnjo sohwo kakoe yoˈmayoso ihnˈnaofɨhwosoˈno kako sɨmeho wopɨngo umoˈnono. Hwapɨngoso hoˈyango hamniyoho yoˈmayoso wokoso fiyo paˈnyoso umoˈnaoˈmtonoho.

11 Wokoso fiyoso mofehiˈnyo sɨˈmofapɨhwosi yokumpohnˈnyo lɨhwosi yofoho umontonoho. Oso paˈnyoso aˈamu hamniyohoˈnji hoˈyango engoˈnji kakoe syoho yoˈmayoso mjɨmɨhwosi hamniyoho engo soˈno notɨpehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wapeˈnɨmontonoho.

Yoˈmayoso aˈamumo yamofo ulohofoˈne hungkunofoho.

12 Hwe fihwo yoˈmayo tangoˈnjo uˈmahonɨngkuhwosi yokumpohnˈnyo neˈno lohofoso sohwo sɨmeho wopɨngo umoˈnono. Yamofo hiso moiˈwo nto ulohofosejwaofahonɨngki kako yokumpohnˈnyo neˈno lohofoˈmanji osohumo Anɨtu nto nalɨmentiso losoˈno uyɨmontonoho. Aˈamu ngkineˈno sɨmeho ntaposo sohwo songo humayoˈne uyɨmonnoho. Ose nalɨmentiso hopaso oso aˈamu huhwo sohwo womaˈmtonoho.

13 U sɨmeho fefoyo aˈamu nomˈnehumo uˈmasoso oso sɨmeho fefoyo sohwo honɨngkano wonyo nontɨmo ipemotawe soˈmanji hwe huhwo sohwo ole lɨhwoloho. Olo sɨmeho fefoyo loso Anɨtu ntopahonɨngki wonyo honɨngkano loso yohono. Ose lɨhwoloho. Oˈo, yoˈmayo wonyoso Anɨtumo mɨputɨhwanehoho. Anɨtu aˈamu somo wonyo yahino iyoˈne mɨputɨhwanehoho.

14 Oˈo, hwe sohwo huno wonyo syofɨsyahonɨngki oso huno wonyoso honɨngkano wonyo iyoˈne kakimo ipemotosahonɨngki wonyo hilo soˈno nɨmoˈnɨngkohoho lɨwoˈnɨngkiso hweho.

15 I kakoe huno wonyo somo inɨngkawesoso wonyo honɨngkano uyɨmontonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo yɨhwosi wonyo honɨngkano neˈno iwoˈnɨngkuhwosi poyo peˈnɨkwato lohofɨhwosi nɨhuˈnahone umoˈnɨmontonoho.

16 Nje aˈamufo, sɨmeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo honɨngkano wonyo engomo ipesemotaweloho.

17 Yoˈmayo wopɨngo nefoˈmayoˈneso ahwomo mtaˈangofoho. Anɨtu nejapɨwoˈnɨngkisofoho. Anɨtu ahwomomjo pomponaho mofehiˈnyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mtɨˈmokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nomˈnehonta molasyohoyohoho. I Anɨtu oso paˈnyo hwoˈmaho. Oˈo, kako neˈnohini yahino wopɨngoˈnohini nalohofɨwoˈnɨngkiso hweho.

18 Anɨtu nakwo kakoe mehomi imoˈnyoˈneˈno lonto kakoe hunomnohini inɨngkawento kako nanɨngkwohwo imoˈnɨmentisofoho. Kakoe hungkuno nehopiˈnohino somtaˈni mehuˈmenasiyoso nakwo temtitofo Anɨtu namtɨˈmokumentiso somneˈno umoˈnantanoho.

Anɨtuye hungkuno upoˈnɨngkuhwasi tɨfi unɨngkohwano.

19 Nje aˈamu soku, sekwo olo hilo soˈno huno itoˈno fɨsyafɨhupmno.
Olo yahino loso ikutoho. Aˈamu fehohnjoso hungkuno upaˈnɨfijoso aku
hungkuno komoˈno ulɨkujoˈno yoka wohnnantɨfeho. Oˈo, sekwo yoˈmayo
upaˈnɨfijo soˈno huno itoˈno syafɨsyɨkuji huno wopɨngo tɨpemafɨkuji
hungkuno itoˈno aku ulɨmno. Oso yahino inɨngkafijo soˈno yokaso ikujo-
hoso komoˈno molɨkafonoho.
20 Aˈamu fihwo sɨmeho tohinoˈnjo sohwo kako Anɨtuye honɨngkano
wopɨngomo minɨngkayo hweho.
21 Osoˈno yoˈmayo yahino wonyo soˈnji honɨngkano wonyo soˈnji
fohoˈnaopmno. Yoˈmayo homo somo hi semoˈnɨngkisoso hwotoho fɨfijoso
oso hungkuno Anɨtu sekwoe sɨmeho moˈmo hoˈnasehumentiso somo hofiyo
tɨfi finɨngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kakoˈnji neˈno
nohumantɨkutnnefoho.
22 Anɨtuye hungkuno losomo tɨfiˈnohini finɨngkamno. Hwe fihwo haloho
upaˈnonteso minɨngkayoˈmanji kako sɨmeho moˈmo hwasyo hungkuno
hnnɨwoˈnɨngkiso hweho.
23 Hwe fihwo kako Anɨtuye hungkunomo haloho ko upaˈnonto haloho
maposoˈnjo emoyɨwoˈnɨngkiso sohwo kako kakoe sɨmanomo tɨmo
honɨngkonyomo ko honɨngkononto u kako mohonɨngkonɨwoˈnɨngkiso
paˈnyo hweho.
24 Kako kakoe sɨmano kiho somo honɨngkononto mijo miyomaˈnyoˈnjo
yonto komoˈno nowento kakoe sɨmano kiho soˈno inɨngo mofonto nje
sɨmano kiho ane hwoˈnyoho lonto emoyɨwoˈnɨngkisofoho. Aˈamu Anɨtuye
hungkunomo haloho maposoˈnjo yɨwoˈnɨngkiso paˈnyo hweho.
25 Anɨtuye hungkuno honɨngkano wonyo mtaˈni isɨhutofonemawoˈnɨngkiso
hweho. Hungkuno hiloso itoˈnohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno
hiloso hwapɨngo ne soˈmo neˈno uhwonɨwoˈnɨngkiso sohwo kako sɨmeho
wopɨngo umoˈnɨngkahonɨngkuhwosi Anɨtu wopɨngo uloho'montonoho.
26 Aˈamu fihwo ole syafɨsyososo, Ngko Anɨtuye aˈamu ne hwoˈnyoho.
Ngko aˈamu Jisasɨmo inɨngkayoso sɨmeho moˈmo hwasyo hungkuno
hnnɨwoˈnɨngkiso hweho. Oseso kakoe sɨmeho hiˈntnnohinoso kako Sante
uhwonyoso ne ane sikinjo hweho. Mangoˈnohino hweho.
27 Anɨtu huno ole syafɨsyɨwoˈnɨngkiso, aˈamu sɨmeho hiˈntnnono nehopi
ntapɨwoˈnɨngkiso sohwo ole yɨwoˈnɨngkiso, sɨkumehomi somo wopɨngo
mokosyohumayo hweho. Osoˈnji apɨwojo sofamo tango uˈmanteso oso
moyaˈmi sofamo kako wonyohofiyo ufoˈmawoˈnɨngkiso hweho. Nomˈneso
ole, yoˈmayo hwahoponjo honɨngkano wonyo somo minɨngkayoˈnjoˈmanji
nakwo honɨngkano wopɨngoˈnohini somo ose yasoˈmanji nakwoe Mpohwo
Anɨtu kako wopɨngo wonahonɨmontonoho.

2

Nakwo aˈamu hopiˈnonohino somo hitoho afaˈnohino wonalofono.

1 Nje aˈamufo, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais yoˈmayo
hwofiloˈnnyo sohumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohofo kuyoho.
Sekwo olo yahino loso'no fɨsyafɨhupmno. Aˈamu fihwo yofe engoˈnjo
sohumo wopɨngo ulohofɨkujoˈno nomˈne sohwo hoˈyango ane sohumo
hohujo ikinjɨmofɨkutoho.
2 Hwe fihwo wokoso wopɨngoˈnji manjiˈmofo yoˈmayoso
wonyoangkafoˈnjo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahonɨngki hwe
nomˈne hwapɨfe wonyo imoˈnjo sohwo tɨfi swohoho.

3 Hwe sɨmoˈmjo wokoso wopɨngoˈnjo sohumo wopɨngo ulohofɨkuji ulantɨfe, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopɨngo lopo fosyohumaho. I hwe tɨfinjo hwapɨfe wonyoˈnjo sohumo wonyo ulohofɨkuji ulantɨfeho, Kɨko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jɨje hunofoho.
4 Oso hwe sohwaˈumo oso paˈnyo ulohopɨfijo soˈno ole syofɨsyalokwofo. Hwe hamniyohoˈnjo sohwo yofe wopɨngoˈnjo hweho. Hwe hwapɨfe wonyoˈnjo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo pehoˈno uyɨwoˈnɨngkohofo. Oso honɨngkano wopɨngoˈmaho.
5 Nje aˈamu soku, sekwo upaˈnɨmno. Aˈamu yoˈmayo hoˈyango soˈno umofonyo iyoso hofɨko yoˈmayo soˈno Anɨtumo jomo ulɨfijoˈmanji hofɨkoe sɨmeho hiˈntnnono Anɨtumo uyoso Anɨtu kako engo umokumontonoho. Anɨtu ole nto nalɨmentisofoho. Aˈamu ngkimo sɨmeho hiˈntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofɨkoˈnefoho. Ose nalɨmentisofoho.
6 I osoˈno sekwo soku, aˈamu hamniyoho ane somo wonɨmango uyɨwoˈnɨngkohofo kuyoho. Aˈamu hamniyoho engoˈnjoso yoˈmayo tango sejapɨwoˈnɨngkohofofoho. Hungkuno itoˈno mɨhwajiyo ango sopono aˈamu hamniyoho engoˈnjoso ipesemotawowoˈnɨngkohofofoho.
7 Oso aˈamu hiso hofɨko Jisas Kɨlaisɨye yofe soˈno sɨfajo lɨwoˈnɨngkohofofoho. Oso yofe wopɨngo Anɨtu kako Kɨlaisɨye mehomi sokumo uyɨmentiso soˈno sɨfajo lɨwoˈnɨngkohofofoho.
8 Nakwoe Hwe Engo Anɨtu oso hwoe hungkuno aˈamu mtɨˈmokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo sɨmeho inɨwoˈnɨngkohofo hopaso nomˈne aˈamu somo uyɨmno. Sekwo oso hungkuno somo inɨngkafijoˈmanji sekwo honɨngkano wopɨngo uyantɨfeho.
9 I osoˈno sekwo aˈamu yofe engoˈnjo sohumo wopɨngo ulohofɨkuji nomˈne sohwo hoˈyango ane osohumo hohujo ikinjaofɨkuji sekwo honɨngkano wonyomo ufitnne kuyoho. Anɨtu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewoˈnɨngkohofo kuyoho.
10 Hwe fihwo Anɨtuye honɨngkano hungkuno hopiˈnonohinomo ko inɨngkawowoˈnɨngkiso sohwo kako hungkuno kengaˈnohino somo minɨngkayoˈnjoˈmanji osohumo Anɨtu ulonefo, Kɨko honɨngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopiˈnonohinomo hwotoho fewoˈnɨngkino hwosoho.
11 Hwapɨngoso ole, osohwo aˈmohufo iyoˈeno nalɨmentiso sohwo nomˈne hungkuno nalɨmento, Aˈamumo nofonjasiyoˈeno. Ose nalɨmentisofoho. I osoˈno kɨko aˈmohufo ko miyoˈnjo sohwosi i nomˈne sohumo fonjahisoˈmanji kɨko honɨngkano wonyomo nohumanji Anɨtuye hungkuno hopiˈnonohino hwotoho nto hmmahnno hwosoho.
12 Nakwo Anɨtuye hungkunomo minɨngkayoˈnjoˈmanji Anɨtu kako tohino wonejapmmontonoho. Anɨtuye hungkuno hiloso inɨngkuhwasɨˈmanji nakwo honɨngkano wonyomo usɨkwojantanoho. Osoˈno Anɨtuye hungkuno soˈno sɨmoˈmo syafɨsyohoji osopo yoˈmayo hungkuno joso yoˈmayo syoho iyoso itoˈno fiyo.
13 Hwe fihwo nomˈne aˈamu somo hitoho mulohofeˈnjoˈmanji Anɨtu oso hwe sohumo yoˈmayo hungkuno ikwolofoˈne sohonta kako hitoho mulofeˈnjo yonefoho. I osoˈno hwe fihwo nomˈne somneˈno hitoho ulofɨwoˈnɨngkiso sohwo hungkuno ikwolofoˈne sohonta Anɨtu kakineˈno hitoho ulofɨhwosi kako tohino muyoˈnjo yonefoho.

Hwe fihwo sɨmeho hiˈntnnonohino uyo yahino wopɨngo ane sohwo kako poyo moiˈwo imoˈnyo weho.

14 Nje aˈamu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyɨwoˈnɨngkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nomˈne aˈamu somneˈno wopɨngo mulohofeˈnjo yoso sohwo kakoe sɨmeho hiˈntnnono uyoso hopoˈmaho. Kako Anɨtuye aˈamu ne hwoˈmaho.
15 Aˈamu fehohnjo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoso i hofɨko hwapɨfe wosopayoˈno umofonyo iyoˈmanji
16 sekwo yoˈmayoso aˈamu homo somo muyoˈnjo yontɨfi ulɨwoˈnɨngkohofi, Anɨtu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji sɨmeho wopɨngo wasemoˈnɨmontonoho. Anɨtu kako wosopayoˈnji hwapɨfe tohohmtnno semokiyoˈne wosejapono. Noho fɨwanɨmno. Ose ulontɨfi hofɨkoe aˈapahomo mufoˈmayoˈnjo yontɨfi oso yahinoso neˈnjoˈmaho.
17 Sɨmeho hiˈntnnono inyo hi olenoho. Aˈamu fihwo siki humahwosi yahino wopɨngoso miyoˈmanji kakoefoho.
18 Sekwo huno ole losyofɨsyalokwofo. Aˈamufe honɨngkanomneˈno mosyafɨsiyoˈnjo yontɨfi ole hnnalokwofo, Nakwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyalokuhwone soˈno oso yahinoso hoponoho. Honɨngkano wopɨngo somneˈno huno mosyafɨsiyoˈnjo uyano. Oˈo, sɨmeho hiˈntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofɨsyalokwofo. I aˈamu fihwo kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyonto kako nomˈne somneˈno hitoho mulofeˈnjo yonto honɨngkano wopɨngomo minɨngkayoˈnjo yonto oso hwe sohwo neˈnjotaho. Oˈo, kakoe honɨngkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Sɨmeho hiˈntnnonohino neso ane hweho. I sɨmeho hiˈntnnonohino uyo yahino ne soˈno ngko wolosetɨhwamneˈno yohono. Nomˈne ngko hitoho ntofahonɨngki honɨngkano wopɨngoˈnohini iwoˈnɨngkohe sohwoˈnɨmo nohonontɨfi huno ole seyohoho. Kakoe sɨmeho hiˈntnnonohino uyoso neˈnjo hweho.
19 Ole lolalokwofo. Anɨtu kengaˈnohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo sɨmeho hiˈntnnono luyalokwofo. Oseˈmanji wopɨngofoho. I towahuno wonyoso oso hungkuno somo sɨmeho hiˈntnnono uyontɨfi yomo yomo yontɨfi iyoho unalofoho.
20 Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoˈnohinoˈmanji i nomˈne somo wopɨngo mulohofeˈnjo ifijoso sekwoe sɨmeho hiˈntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.
21 Hohonta neyakwo Apɨloham sohwo Anɨtuye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anɨtumneˈno sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Apɨloham ose yahonɨngki Anɨtu nuhwonontо ulɨmento, Apɨloham wopɨngo hwosoho. Nje hungkunomo haloho nɨpewoˈnɨngkino hwosoho.
22 Sekwo huno itoˈno fɨsyafɨhupmno. Apɨloham kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyoˈnohinoˈmaho. Oˈo, kako Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyonto Anɨtuye hungkunomo haloho poˈmojo hweho. U Apɨloham kako sɨmeho hiˈntnnono uyoˈnohinoˈmanji haloho maposoˈnjo yonto sɨmeho hiˈntnnono uyo soˈnji hopoˈmaho. Oˈo, haloho pe soˈnji nemˈnohinoso hoponoho.
23 Osoˈno Anɨtuye hungkuno aˈamu mtɨˈmokumentohofoso ne imoˈnɨmentisofoho. Hungkuno ole,

Apɨloham Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono uyosoˈno Anɨtu nuhwonontо Apɨloham honɨngkano wonyo anehwo uhwonontо ulɨmento, Nje aˈamu hwosoho.

Ose mtɨˈmokumentohofofoho. Hwapɨngoso Apɨloham kakoe hwomu Aisak Anɨtumneˈno sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Osoˈno Apɨlohamneˈno nje aˈamu hweho lɨmentisofoho.

24 Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wopɨngo
ulohofo so'manji Anɨtu nuhwononto ulɨwo'nɨngki, Hwe wopɨngo hweho.
I hwe nom'nehwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo
hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wopɨngo hweho majofoho.
25 U a'mu nom'ne Lehap kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo
hitoho ulofahonɨngki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho.
Jousyɨwa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahonɨngki
Lehap kako a'amu huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto
kako nom'ne honɨngkanomo asomo uhwojahonɨngki mango sohwa
motɨpɨhwonɨmmentohofofoho. Oso yahino Lehap imentiso so'no Anɨtu
uhwononto ulɨmento, Lehap kako ape wonyo honɨngkano ane pa'nyiyoho.
26 Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo
humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto ulɨko'mahwoso'no
kako poyo wape'nɨmontonoho. Oso pa'nyoso a'amu Anɨtumo sɨmeho
hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe
sɨmeho hi'ntnnonohinoso ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

3

Kɨko jɨje hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

1 Nje a'amufo, hungkuno a'amu somo lutɨhwayo'ne syohoso sekwo
a'amu pi'nɨngoso monalɨkutoho. Hwapɨngoso a'amu Anɨtuye hungkuno
lutɨhwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no
minɨngkayo'njo nɨ'manji tohino engo nomanefoho. I oso tohino hiloso
nom'nefe tohino somo uyakolofo'nefoho.
2 Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yɨwo'nɨngkuhwonefoho.
I hwe fihwo kako hungkuno wonyo nɨhu'no majo'njo sohwo kako hwe
wopɨngo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosy-
ohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyɨmo lɨhwosi ko yososo
kako miyonehoho.
3 Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahomo nano
intofɨwo'nɨngkuhwonefoho. Hwapɨngoso nakwoe honɨngkanomo ito'no
nenɨngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo honɨngkano
yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'nɨngkuhwonefoho.
4 U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako honɨngkanomo
kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho mɨhwajiyo we'e
somo honɨngkano nom'nemo wamo lonto aho mɨhwojahonɨngki kale engo
sohwo oso honɨngkano somo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkisofoho.
5 Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo
loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.
Sekwo huno seyohoho. Tɨ'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo
sijonto engo ihmnonto iyo hopi'nonohino somo toho naofɨwo'nɨngkisofoho.
6 Nakwoe melanyo oso tɨ'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo
syofɨsyontani yo'mayo sɨmehomo mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho
wonyo imokuwo'nɨngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso
sɨmeho toho hopa nonto honɨngkano wonyo imokuwo'nɨngkiso hweho. Olo
hungkuno wonyoso tɨkano mta'angofoho.
7 A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yɨhufo, homa, mijomjo so'nji
nakwo hofɨkoe huno somo hwotoho fehonɨngkuhwoni hofɨko enjwa'mo
humawo'nɨngkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifitnnehofo.
8 I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho.
O'o, yo'mayo huno wonyoso sɨmeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo

hungkuno lɨwo'nɨngkisofoho. Melanyo sohwo iku'nantɨngo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho.
9 Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anɨtu sohumo isamoyoka ulɨwo'nɨngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anɨtu pa'nyo mtɨ'mokumentiso somo sitofo ulɨwo'nɨngkuhwone'nwoho.
10 Nakwoe mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swapɨwo'nɨngkisofoho. Nje a'amufo oso yahinoso wopɨngo'maho.
11 Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolɨfaweho. O'o, awonoho.
12 Nje a'amufo, iyo fisayo somo ikwonjayo unto'nawo'montolaho. Iyo solongkoyo somo fɨsayo unto'nawo'montolaho. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lɨfaweso sopo nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mɨfonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wopɨngoso Anɨtu mta'angofoho.

13 Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopɨngo notɨpemanto yo'mayoso huno uyɨwo'nɨngkisohwolaho. Kako humaso'manji kako honɨngkano wopɨngo'nohini yɨhwosi a'amu nom'ne somne'no wopɨngo'nohini uloho'montonoho. Oseso yo'mayo wopɨngo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.
14 I jɨje sɨmeho mo'mo a'amu nom'ne sohumne'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji jɨje yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafɨsyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anɨtuye hungkunomo inɨngkowalokweno. Ose syafɨsyonji kɨko hwasyo hungkuno hnnalokuno.
15 Oso hunoso Anɨtu mta'ango'maho. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho.
16 A'amu fihwo oso huno syafɨsyɨwo'nɨngkisoso sɨmeho mo'mo nom'ne sohumne'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'nɨwo'nɨngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yɨwo'nɨngkiso hweho.
17 I Anɨtu kakoe huno wopɨngoso nejaposo'manji nakwo huno wonyo ane wopɨngo'nohini wosyofɨsyantanoho. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho mafongki'nyo'manji sɨmeho pompenjiyo'njo wohumantanoho. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeentanoho. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofɨhwoso'no hofɨkimo ufo'mantanoho. U nakwo Anɨtuye huno wopɨngo hi'njonɨ'manji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wopɨngo'nohini ulohofɨwo'nɨngkuhwone'nwoho. Mango'nohino lɨwo'nɨngkuhwone'nɨ'maho. O'o, ne'njo'nohini lɨwo'nɨngkuhwone'nwoho.
18 A'amu sɨmeho pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji sɨmeho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulasoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'nɨmontonoho. Oso pa'nyoso nakwoe honɨngkano wopɨngo'nohini imo'nonefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo inɨngkawowo'nɨngkiso sohwo Anɨtuye mango hweho.

1 Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'nɨngkisoto. Yo'mayo so'no sɨmeho fefoyo semo'nonto huno wopɨngoso ehilofahonɨngki sɨmeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'nɨngkisofoho.

2 Yo'mayo so'no hi semo'nɨngkahonɨngki oso hiso'no mayoso
hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjosyantɨfe'no
yɨwo'nɨngkohofofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonontɨfi womano
lontɨfi i oso'no mayo honɨngkanoso pɨku'nnyo so'no sekwo yoka hnnontɨfi
ikujoho fongki'nɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Sekwo Anɨtumo yo'mayo so'no
jomo mujo'njo yontɨfeso momaso'njo yɨwo'nɨngkohofo kuyoho.
3 I oso hi semo'nɨngkiso so'no Anɨtumo jomo ulɨfijo'manji kako
mosejaponehoho. Hwapɨngoso sekwoe huno ito'no mosyafɨsiyo'njo
yontɨfi a'apahomnohini syafɨsyɨwo'nontɨfi jomo ulahonɨngkofi mose-
japɨwo'nɨngkisofoho.
4 Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lo-
hofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'nɨngkisiyoho. Sekwo huno
maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no
umo'nɨngkiso'manji kako Anɨtuye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo
Anɨtuye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo
sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango
sohwanji humawo'nɨngkisiyo pa'nyo kuyoho.
5 Anɨtuye hungkuno ole naliso, Anɨtu kako nakumo namtɨ'mokumentiso
sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmmentisofoho. Nakwoe
huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no
umo'nɨwo'nɨngkiso hweho. Oso hungkunoso siki mtɨ'mokumentohofo
so'no losyofɨsyalokwofo.
6 I oso'no oso sɨmeho fefoyo yo'mayoso nelohofahonɨngki Anɨtu
kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo
nefo'mawo'nɨngkiso hweho. Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo so-
hwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nontɨfi hahn'nyo
iwo'nɨngkohofo somne'no Anɨtu kako ngkilaho lɨwo'nɨngkisofoho. I a'amu
hwahopo pawowo'nɨngkohofo somo Anɨtu wonyohofiyo ufo'ma'mtonoho.
7 Oso'no sekwo Anɨtuye hungkuno haloho popmno. Kakoe
hungkunomne'no enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo Setenɨmo hwotoho
fɨfijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho.
8 Sekwo Anɨtu kakine'nohini wosyofɨsyano lɨfijo'manji kako
sekumne'nohini wosyasyefɨsyono. Sekwo honɨngkano wonyo'njo sohwasi
oso wonyo hiso nɨhu'nahone foho'naopmno. A'amu hofɨkoe aho kiho'njo
honɨngkonontɨfi mijo yatɨku'nontɨfeso kiho'maso imo'nɨwo'nɨngkiso
hopaso sekwoe sɨmehoso wasemo'nono. Sekwo sɨmeho hufa'u'njo soku
sekwo Anɨtumo jomo ulɨmno. Sekwoe wonyo wae weesemo'montonoho.
9 Sekwoe honɨngkano wonyomne'no hi tango seyɨhwoso'no humotaho
filɨmno. Sekwo honɨngkano wonyo'njo tɨkafo jalokwofo soku sekwo
humotaho filɨmno. Sekwoe honɨngkano wonyo so'no sɨmeho wopɨngo'njo
soku hi tango waseyono.
10 Sekwo Mpohumo ole ulɨmno. Ngko wopɨngo ane hwo'nyoho. Kɨko
monɨfo'mayo'manji ngko nɨhu'nahone hwo'nyoho. Ose ulɨfijo so'no
Anɨtu sekwoe sɨmeho anga'nohino sehonɨngkuhwosi kako sekwoe yofe
woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofo nulohotoho.

11 Nje a'amufo, Anɨtuye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no
sitofo wonyo hungkuno'nji nohnnyo'eno. I oso'no a'amu fihwo sitofo
uloso sohwo kako Anɨtuye honɨngkanɨmne'no sitofo lalofoho. Sekwo
Anɨtuye honɨngkanomne'no hungkuno wonyo lɨfijo'manji sekwo

Anɨtuye hungkunomo hwotoho fɨfijoso Anɨtuye hungkunomo itoˈno womɨhwojantɨfeˈno yalokwofo.
12 Honɨngkano hungkuno hwapɨngoso Anɨtu kengaˈnohino hweho. Kakoˈnohini aˈamufe hungkunomo itoˈno ihumajiyo hweho. Kakoˈnohini kakoe hungkunomo aˈamu haloho peso somo asomo utɨmayoˈne hweho. U kakoˈnohini kakoe hungkunomo aˈamu haloho maposoˈnjo somo tɨkanomo mɨhwajone hweho. Osoˈno sekwo nomˈne somneˈno sitofo ujo soku hofɨkoe honɨngkanomo itoˈno mɨhwajiyo kuˈmaho. Nehopi, sekwo hopoˈmaho.

Nakwo yokumpohnˈnyo imoˈnɨngkuhwaloho.
13 Sekwo ole hnnɨwoˈnɨngkohofo, olohontalɨkeno moˈnɨngkalɨkeno nakwo ango nomˈnepo nuhwasi soswo angaˈno neyakolofɨhwosoˈno syoho yɨhwasi hamniyoho engo wotɨpemantanoho. Ose hnnɨwoˈnɨngkohofo soku haloho upaˈnɨmno.
14 Sekwo moˈnɨngka iˈmofapone soˈno huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tɨkayo paˈnyoˈnwoho. Tɨkayo hiloso nosyonteso moiˈwo komoˈno imoˈnɨngkiso paˈnyoˈnwoho. Nakwo olo hwaho lopo sɨkuno piˈnɨngo mohumulohwono. Osoˈno nakwo yoˈmayo soˈno uyano molanehwono.
15 Oˈo, ole wolano. Nakwoe Hwe Engo sohumo ole umoˈnosoˈmanji nakwo nohumehwasi yoˈmayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.
16 I olohonta sekwoe yokumpohnˈnyo soˈno hoˈnomaˈnontɨfi yoˈmayo syoho iyo soˈno nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafɨsyɨkutoho. Oso yokumpohnˈnyo yahino imoˈnyoso wonyofoho. Oˈo, ole fɨsyafɨhupmno. Yoˈmayo nakwoe Hwe Engo sohumo umoˈnososo osoˈnohino uyano.
17 Osoˈno hwe fihwo kako honɨngkano wopɨngo soˈno huno uyoˈmanji oso honɨngkano hiso miyoˈmanji kako wonyo iwoˈnɨngkiso hweho.

5

Aˈamu hamniyoho engoˈnjo sohwafe hungkunofoho.
1-6 Sekwo aˈamu hamniyoho engoˈnjo soku nje hungkunomo haloho upaˈnɨmno. Sɨkuno mofonepo moiˈwo umoˈnɨmonteˈno yalofoho. Osoˈno sekwo hamniyoho engo pehoˈno huˈmesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantɨfi yoˈmayo hoˈyango wokoso hwapɨfe nomantɨfi sekwoe aˈapahomne soˈno syafɨsyontɨfi sɨmeho wopɨngoˈnjo humawoˈnɨngkohofo kuyoho. Yahino olo soˈno fɨsyafɨhupmno. Nakwo yahu fihumo woso-payo engo uyontaneso engo imoˈnɨngkahonɨngki nakwo fonjasyontane nonɨwoˈnɨngkuhwoneˈnwoho. Oso paˈnyo sekwo wopayo engo nontɨfeso yahu paˈnyo afofoˈnjo imoˈnɨngkahonɨngkofi weˈenepi sekwoe sɨkuno sekumo fonjasesiyoˈneso mofonepo nto imoˈnɨmaho. Sekwo aˈamu wonyo honɨngkano ane somo hungkuno itoˈno mɨhwajiyo ango somo ipemo-tapontɨfi hofɨkineˈno fonjasiyoˈne hungkuno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofofoho. Hofɨkoe hungkuno aneˈnjo nohumentanɨngkofi fonjahumentohofofoho.
Upaˈnɨmno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtnnoˈnjo ya-honɨngkofi hofɨkoe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyoˈnjo mokosyohu-mentanɨngkofi syoho selohofiyo sohwafe humotahoso hoˈnɨngkahonɨngki nakwoe Hwe Engo Anɨtu yoˈmayo ahwomomjo somo yokumpohnˈnyo mokosyohumayo sohwo kako nto upaˈnɨngkohoho. Oso hisoˈno yoˈmayo tango seˈmaso soˈno sekwo huno syafɨsyɨkuji joho lɨkuji humotaho filɨmno. Sekwoe hoˈyango hopiˈnonohinoso wonyo umoˈnɨmonteˈno yohoho. Hwapɨfe somo woˈnafiyoˈnji moteˈnji wonaoˈmontonoho. Sekwo aˈamu nomˈne somo mufoˈmayo soˈno hamniyoho yoˈmayo

huˈmeesyɨwoˈnɨngkohofoso wonyo umoˈnɨmontonoho. Sekwo hamniyoho engo soˈno sɨmeho semoˈnyoso oso huno sohwo sekwoe aˈapahomo toho hopa nɨhuˈnahone wonyo wonasemoˈmtonoho.

Hwe Engo asomo pone soˈno nakwo yokumpohnˈnyo wolohofano.

7 Oseso nje aˈamufo, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwoˈyohwo sohwo wopayo wopɨngo imoˈnyo soˈno hontohumaho. Ifoyo syonto mofehiˈnyo lonteso kako wopayoˈno hofiyo uhwontohumawoˈnɨngkisofoho.
8 Oso paˈnyo sekwo Hwe Engo asomo pesoˈno hofiyo fohontohumamno. Kakoe sɨkuno mofoneponoho. Osoˈno sekwoe sɨmeho fisosofitofɨsyohumunɨmno.
9 Nje aˈamufo, Sekwo yokaˈnji sitofoˈnji hnnyoˈeno. Anɨtu sekumo hungkuno itoˈno mesehwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nopɨhwosi kakoe sɨkuno hungkuno ikwolofoˈneso weˈenepi umoˈnɨmonteˈno yohoho.
10 Nje aˈamufo, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohnˈnyoˈnji aˈamu lɨmotofo sohwamneˈno fɨsyafɨhupmno. Yoˈmayo tango hofɨkimo uˈmahonɨngki Hwe Engo hofɨkimo utɨmayoˈne hofiyo hontohumamotofofoho. Oso paˈnyo sekwo hofiyo fohontohumamno.
11 Ole lɨwoˈnɨngkuhwoni, Anɨtuye aˈamu tohino mantɨfeso yokumpohnˈnyo lohofontɨfi sɨmeho wopɨngoˈnjofoho. Ose lɨwoˈnɨngkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humneˈno nto upaˈnɨmentohofofoho. Kako tango mɨkunɨmposo notɨpemanto Anɨtumneˈno yokumpohnˈnyo lohoˈmentiso hweho. Tɨfi Anɨtu kako Joupɨmo wonyoangkafo ulohoˈmentiso soˈno sekwo huno moiˈwonoho. Oseso Anɨtu kako aˈamu soˈnyumo hitoho engo ulofahonɨngki sɨmeho wopɨngo mɨkunɨmposo nejapɨwoˈnɨngkiso hweho.

Nakwo hufaˈu sɨhunehwamneˈno lohono eso nolɨhwaloho.

12 Nje aˈamufo, olo hungkuno tangoˈnjo upaˈnɨmno. Sekwoe hungkuno nehopi imoˈnyoˈne soˈno nehopi Anɨtumneˈno lohono eso nolɨkutoho. Oˈo, sekwo hungkuno nehopiˈnohino lɨfijo soˈno nomˈne hungkuno pehoˈneto. Osoˈno sekwo eno ulɨkuji enoˈnohino eso hoponoho. Sekwo awonoho ulɨkuji awonoho eso nehopiˈnohino ulɨmno. Sekwo Nehopi Anɨtumneˈno lohono eso hwasyo ose lɨfijoso Anɨtu kako tohino sejapoloho.

Anɨtuye aˈamu ne sohwo aˈamu mnokinoˈnjo somneˈno Mpohumo jomo ulososo wopɨngo umokumontonoho.

13 Aˈamu fihwo sekwoˈnji humaso sohwo tango uˈmasoˈmanji kako Mpohumo jomo ulono. Nomˈnehwo sɨmeho wopɨngoˈnjo humasoˈmanji kako Anɨtumo isamoyoka ulɨhwosi Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne ta walono.
14 Aˈamu mnokinoˈnjohwo humasoˈmanji kako hwe engo aˈamu Anɨtuye sɨmeho aˈamu somo mokosyohumayo somneˈno joho ulono. Hofɨko nopɨkuji hwone mijo ahopo ehasɨkuji aˈapahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jisas sohumo wopɨngo umokinyoˈne jomo ulɨfe.
15 Aˈamu hiso Hwe Engo sohumo sɨmeho hiˈntnnono nehopi uyɨwoˈnɨngkohofoˈmanji Hwe Engo sohumo jomo ulɨhwosoˈno oso Hwe Engo kako mnokinoˈnjo sohumo wopɨngo umokumontonoho. Aˈamu mnokinoˈnjo sohwo honɨngkano wonyoˈnjoˈmanji Anɨtu wonyo homo somo wae weeoˈmontonoho.
16 Sekwo honɨngkano wonyo imalofoˈmanji senɨngkwaˈwehwosamo yoloho ulɨmno. Sekwo senɨngkwaˈwehwosanjimneˈno Hwe Engo sohumo jomo ulɨfijo soˈno kako nosefoˈmahwosi wopɨngo wosemokumontonoho.

A'amu honɨngkano wonyo ane sɨmeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohumo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mtonoho.
17 Ilaija Anɨtuye hungkuno lɨmojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako sɨmeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahonɨngki soswo hufa'u sɨhune nom'ne hwasyopo uyakolofontanɨngki ifoyo mahu'mmojofoho.
18 Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahonɨngki ifoyo syahonɨngki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anɨtuye honɨngkanomo hwosopeefososo nakwo asomo utɨmano.

19 Nje a'amufo, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anɨtuye hungkuno ne somo ulɨko'manto honɨngkano wonyomo apa'no inɨngkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohumo honɨngkano wopɨngomo asomo ipemotasoso so'no ole so'no huno fɨsyafɨsyo.
20 A'amu fihwo kako nom'nehwo honɨngkano wopɨngomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso tɨkano mta'ni iwosɨpema'masofoho. Anɨtu kako hwe wonyo sohwoe wonyo honɨngkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso Saimoun Pita Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-tɨli* (33) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo sɨmo'mjo loso Saimoun Pita mtɨ'mokumentisofoho. Pita kakoe ango Mpetɨsaita humanto inanɨku syoho imojo hweho. Tɨfi kako Jisasɨye inomokomoyo imo'nɨmentisofoho. Pita olo iyoswo hiloso a'amu Jisasɨmo inɨngkunyoso hofɨkoe angopo ulɨko'mantɨfi hwaho engo Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, oso'mmeemne'no mtɨ'mokumentisofoho. Hwapɨngo olo iyoswo mtɨ'mokiyoso olenoho. Yo'mayo tango nɨhu'no toho pa'nyo oso a'amu homo somo uma'monto yahonɨngki Pita nakwo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨhwasi Anɨtuye songo ne'no humayo so'no wohontohumano. Hofɨkimo Pita ose ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umtɨ'mokiyɨmentisotɨkeno. Sailas Pitafe Ngkɨlik hungkunoso ito'no mɨhwajonto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Olo iyoswo loso Pita ango Loum humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Pita'ni Jisas Kɨlaisɨye hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Anɨtu sehwosopo'mentiso soku sekwo sekwoe pone hwapɨngo sopo nulɨko'mantɨfi hwaho Pountosɨ'nji Ngkolesiya'nji Kapotousiya'nji Esiya'nji Mpitiniya osopmmeemne'no humpo'mentohofo sokune'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokweno.
2 Anɨtu kako sekune'no huno syasyefɨsyonto kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwosopo'mentiso kuyoho. Oso'no sekwoe sɨmeho mo'mo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas Kɨlaisɨye hungkunomo sekwo tɨfi nto'no inɨngkafitnne so'no kako sekwoe honɨngkano wonyo somo wae yasemofo'ne syoho iwo'nɨngkisofoho. Jisas Kɨlais kakoe honɨyo sekumne'no usɨhuma'mentiso so'no sekwoe wonyoso wae yaofahonɨngki sekwo a'amu songo pa'nyo kiho'maso kuyoho. Anɨtu sekune'no sɨmeho wopɨngo umo'nyo so'nji kakoe hitoho engo so'nji sekumo engo weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehontohumaho.

3 Anɨtu kako nakune'no hitoho engo ulofahonɨngki kakoe hwomu Jisas Kɨlais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uhwatɨmentisofoho. Jisas nope'nɨngkahonɨngki Anɨtu kako apa'no songo ulɨka'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'nji humalohwone hn'nwi kako asomo netɨmayo'ne hontohumalohwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye kanɨngkwohwo Anɨtu osohumo isamoyoka ulɨhwasi kakoe yofe woho'nomano.
4 Yo'mayo wopɨngo nakwo Anɨtuye a'amu ne hn'nwi maneso Anɨtu kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho. Oso yo'mayo wopɨngo ahwomomjo wojo hiso wonyo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowentɨhwonefoho. Anɨtu kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo motohontonemokosyohumaho.

5 Sekwo Anɨtumne'no huno ne'no syafɨsyontɨfi sɨmeho hi'ntnnono
uyɨwo'nɨngkohofo so'no Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo'nji hofiyo semokosy-
ohumentanɨngkuhwosi sekwo yo'mayo wopɨngoso womantɨfeho. Sɨkuno
moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo netɨmayo'ne poso so-
honta yo'mayo wopɨngo nakumne'no nto'no esyohumasoso utɨhwa'nyopo
i'mofapɨhwoso'no uhwonantanoho.

6 Sekwo Anɨtu yo'mayo wopɨngo sejapone so'no huno syafɨsyɨkuji
sɨmonyo fiyɨmno. I oso'no olohonta yo'mayo tango se'mayo so'no sekwo
iyoho senɨngkuhwoloho. O'o, yo'mayo wopɨngo sekwo tɨfi no'mo mapitnne
so'no sekwo huno syafɨsyɨkuji sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumamno.

7 Anɨtu kako ole syofɨsyalofoho. Yo'mayo tango u'masoso hofɨko
ngkine'no sɨmeho hi'ntnnono ntopalokwofoso yokumpohn'nyo
uto'monnoho. Anɨtu kako ose syofɨsyalofoho. Oso pa'nyoso a'amu
ahwomo yokino mtɨ'mokuwo'nɨngkohofo sohwa hofɨko ahwomo
yokinoso toho engo sopo iloho yontɨfi yo'mayo hintalinyoso moi'wo
imo'nɨngkahonɨngki ahwomo yokino ne'nohinoso lɨfawowo'nɨngkisofoho.
Oso ahwomo yokinoso sekwoe sɨmeho hi'ntnnono Anɨtumo uyalokwofo
somo muyakolofonehoho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo
imo'nɨngkuhwoso'no sekwoe sɨmeho hi'ntnnonohino uyoso ne'no
nowentɨhwonefoho. Yo'mayo tango se'masoso sekwoe sɨmeho hi'ntnnono
uyoso yokumpohn'nyo imo'nɨngkuhwoso'no ne'no nowentɨhwonefoho.
Oseso Jisas Kɨlais utɨhwa'nyopo pɨhwoso'no sekwo sɨmeho hi'ntnnono
uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomafɨkuji Kɨlaisɨye yokumpohn'nyo
so'nji nomafɨkuji ne'no nohumantokutnnefoho.

8 Sekwo Kɨlaisɨmo muhwonyo'njo ko yontɨfi kakine'no sekwo sɨmeho
umentohofofoho. I olohonta sekwo kakimo muhwonyo'njo yontɨfi
kakine'no huno ne'no syafɨsyontɨfi sɨmonyo yalokwofo. Oso sɨmonyo
iyo hiso yo'mayo hwahoponjo somne'no sɨmonyo iwo'nɨngkohofo somo
hwofilo'nnyofoho. U a'amu hofɨko oso sɨmonyo iyo homo somne'no
huno muyoso hofɨkoe huno nto'no ehohosasiyo'neso nakwo pipi
ufo'manehwono. O'o, awonoho.

9 I hwapɨngoso nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no
Anɨtu kako nakwoe huyo'mangoso songo imokalofoho. Huyo'mango songo
hiso Anɨtu'nji ne'no humayo'nefoho.

10 Oso wopɨngo Anɨtu nelohofalokunjo so'no hohonta a'amu
Anɨtu hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwa hofɨko hungkuno
hiso ifalifaliyo mtɨ'mokontɨfi hwapɨngo ne so'no wejokwojosyano
lontɨfi syoho engo ko imentohofoso hofɨko hwapɨngo ne so'no huno
mosyafɨhu'mmentohofofoho.

11 Kɨlaisɨye Towahuno osohwo kako hofɨkoe sɨmeho mom'mo nohumanto
hofɨkimo ulɨmento, Tɨfi no'mo Kɨlais kako tohino kengo kengo mahwosi
kako yofe engo manefoho. Ose ulahonɨngki hofɨko ulɨmentohofi, Sɨkuno
ntɨsomo imo'noneto. Oso sɨkuno homo somo peho peho imo'noneto.

12 Oseso Anɨtu hofɨkimo utɨhwamento, Ngko olo hungkuno selalokwe
loso sekwoe sɨkuno lomne'no moselalokuyohono. O'o, a'amu tɨfi
imo'nɨfijo osomne'no lalokweno. Ose lutɨhwamentisofoho. A'amu Anɨtuye
hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko olo hungkuno loso sekune'no
mtɨ'mokumentohofofoho. Oseso olohonta a'amu Anɨtuye hungkuno
wopɨngo selɨmentohofoso oso hungkuno hiso selɨmentohofofoho. Anɨtu
kakoe Towahuno Wopɨngo ahwomo mta'ni uhwojahonɨngki oso Towahuno
huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo uyahonɨngki

hofɨko oso hungkuno hiso selɨmentohofofoho. I aˈamu ahwomomjoso hofɨko Anɨtuye hungkuno hwapɨngo ne soˈno wotɨpemantɨfiˈno yalokwofo. Neso hofɨko huno muyofoho.

Nakwo kihoˈmasoˈnji humayoˈne Anɨtu nakumo joho nelalofoho.

13 Oseso sekwo sekwoe hunoso ntoˈno ikwesyafɨsyɨkuji ntoˈno fohontohumamno. Yoˈmayo yahino wonyoso ikutoho. Oˈo, sekwo Jisas Kɨlais kako utɨhwaˈnyopo asomo pɨhwosi kako sekumo yoˈmayo wopɨngoso sejapone soˈno huno syafɨsyɨkuji ntoˈno fesyohumamno.

14 Hohonta sekwo Anɨtumneˈno huno itoˈno maseyo sohonta sekwoe sɨmehoso kako wonyo umo lonte osomo sekwo inɨngkamotofofoho. I oso hiso apaˈno ikutoho. Oˈo, sekwo Anɨtuye mehomi soku, sekwo kakoe hungkunomnohini finɨngkamno.

15 Anɨtu kako kakoe mehomi imoˈnyoˈne sehwosopoˈmentiso sohwo kako wonyo ane humaso soˈno sekwo hoku Anɨtu paˈnyo honɨngkano wonyoˈmaso hmmoˈnɨmno. Osoˈno nakwo yoˈmayo iwoˈnɨngkuhwoneso honɨngkano wonyoˈmaso uyano.

16 Hwapɨngoso aˈamu Anɨtuye hungkuno mtɨˈmokumentohofo sohwa hofɨko ole mtɨˈmokumentohofi,
Anɨtu nalɨmento, Ngko honɨngkano wonyo ane hwoˈnyoho.
Osoˈno sekwo hoku honɨngkano wonyo ane fosyohumamno.
Ose mtɨˈmokumentohofofoho.

Anɨtu kakoe Hwomu Jisas Kɨlais olo hwaho lopo uhwatɨmentiso sohwo kako nakumo mpe enemayoˈne kakoe honɨyo usɨhumanto peˈnɨmentisofoho.

17 Sekwo Anɨtumo jomo ulantɨfi, sekwo ole ulɨwoˈnɨngkohofi, Mpohwo. I ose ko ulontɨfeso ole soˈno fɨsyafɨhupmno. Nanɨngkwohwo huhwo sohwo kako aˈamufe yofe engo somneˈno mosyafɨsiyoˈnjo iwoˈnɨngkisofoho. Oˈo, kako aˈamu angaˈno angaˈnohino sofe yahino somneˈno kako yano ilofɨwoˈnɨngkiso hweho. Osoˈno sekwo Anɨtuye mehomi olo hwaho lopo humalofo soku olo hwaho loso sekwoe hwapɨngopoˈmaho. Oˈo, kihnˈnawoˈnnyo kuyoho. Sekwoe hwapɨngo neso ahwomomnoho. Osoˈno sekwo olo hwaho lopo nohumafɨkuji sekwoe yahino soˈnji hano emoyo soˈntnno huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno. Anɨtuye sɨmehoso tango ifisyɨmofanoho lɨkuji huno ntoˈno fɨsyafɨhupmno.

18 Sekwo huno moiˈwonoho. Hohonta sekwo sekwoe ajuyohwosafe yahino somo tɨpemantɨfi ne ane siki humamotofofoho. I oso honɨngkano sikinjo homo somo humentanɨngkofi Anɨtu kako mpe esemanto isɨhutofosemaˈmentisofoho. Anɨtu kako sekumo mpe esemayoso yoˈmayo hwahoponjo hamniyoho wonyo imoˈnɨwoˈnɨngkiso osoˈnji mpe esemaˈmentisoˈmaho.

19 Oˈo, kako sekumo Kɨlaisɨye honɨyo osoˈnji mpe esemanto isɨhutofosemaˈmentono. Oso honɨyoso olo hwaho loponjo hamniyoho hopiˈnono mɨhuˈmokinɨngkuhwosi oso honɨyo homo somo mpe iyoso hopoˈmaho. Oso hohosohonta aˈamu hofɨkoe wonyomneˈno yahu *sipsip* wonyoangkafoˈnohini wonyo aneˈnjoso fonjokisahumotofofoho. Oso paˈnyoso Kɨlais kako honɨngkano wonyo nɨhuˈno ane sohwo kako nakwoe wonyomneˈno poyo peˈnɨmentisofoho.

20 Nakwoe hwaho mamtɨˈmokiyo sohonta oso syoho homo somneˈno Anɨtu kako Kɨlaisɨmo uhwosopoˈmentisofoho. Kɨlais huhwo sohwo kako olohonta sɨkuno moiˈwo umoˈnɨmonte somo sekumo wopɨngo selohofoˈneso utɨhwaˈnyopo nto iˈmofapohoho.

21 Kɨlais kako sekumo nosefo'mahonɨngki sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo. Anɨtu kako Kɨlaisɨmo apa'no songo ulɨkafonto yofe engo uyɨmentiso so'no sekwo huno olo so'no seyohoho. Anɨtu kako sekumo apa'no songo woselɨka'montonoho. Oso'no sekwo oso hiso'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji sɨmeho wopɨngo'nji fohontohumamno.

Nakwo nom'ne a'amu somne'no sɨmeho ne'njo uyano.

22 Sekwo Anɨtuye hungkuno ne somo inɨngkowalokwofo so'no sekwoe sɨmeho wonyo ane pa'nyo imo'nɨngkohoho. Sekwo sekwoe yo'mayo so'no huno mosyafɨsiyo'njo yontɨfi sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho uyalokwofo. Oso sekwo sɨmeho ne'njo uyo hiso mango mta'nnohini lɨkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo sɨmeho ne'njo uyo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno.

23 Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo humalofo hiso senɨngkwohwo'ya'u mta'ango'maho. O'o, Anɨtu engolopohamo songo humaso sohumta'angofoho. Nanɨngkwohwo ya'u siko nakumo songo humayo nejapɨwo'nɨngkisiyoso moi'wo umo'nɨmontonoho. Olo nom'ne songo humayo songo loso Anɨtuye hungkuno ne mta'angofoho. Kɨlais Anɨtuye hungkuno sohwo songo ne'no humayo'neso hwapɨngo hweho.

24 A'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa ole mtɨ'mokumentohofi,

Nakwo hwe moya'mi olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi hoja pa'nyo'nwoho.

Yo'mayo yofe engo, ou, ho'yango engo mentaneso hoja pa'nyoso sɨlɨfiyo lonto yofoho iwo'nɨngkisofoho.

25 I oso'no nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho.

Ose lɨmentohofofoho. Oso hungkuno wopɨngo hiso hofɨko sekune'no selɨmentohofofoho.

2

Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fompokumo miyo'njo ne'no wontnnawo'nɨngkiso pa'nyo hweho.

1 Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno. Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji foho'naopmno. A'amu ho'yango engo'njo somne'no sɨmeho tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no sitofo ujoso foho'naopmno.

2 Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofɨko amno wonantɨfi humotaho'nohini lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso pa'nyoso sekwo Anɨtuye hungkuno ne somne'no humotaho filɨmno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyo'mangomnefoho. Oso hungkuno amno pa'nyoso sɨkuno huhwo huhwi nonɨngkuji yokumpohn'nyo nɨto'nɨngkuji Anɨtu'nji wopɨngo wohumantɨfeho.

3 Anɨtu kakoe yahino wopɨngo setɨhwamaso so'no sekwo inɨngkawentɨfi oso homo somne'no huno syafɨsyontɨfi oso yahino me'wampe'njofoho lalokwofo.

4 Sekwo Jisas Kɨlais songo ne'no humawo'nɨngkiso sohumo u'mapmno. Kako engkwosaho fompokumo miyo'njo engolopohamo ne'no wontnnawowo'nɨngkiso pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofɨko oso engkwosahoso nakwolaho lontɨfi wae yao'mentohofofoho. I oso engkwosaho homo somo Anɨtu kako nohwosopento yofe engo mulɨmentisofoho.

5 Sekwo hoku ango yokino fompokumo miyo'njo ne'no wontnna-
wowo'n+ngkiso pa'nyo soku Jisas K+lais+mo nu'maf+kujo'no Jisas kakoe
ango ne wasemokumontonoho. Oso ango homo somo kakoe Towahuno
wohumamontonoho. Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyo imo'n+ngkuji
An+tumne'no yo'mayo syohoso ikujo'no An+tuye s+meho wop+ngo
umokumno. Oso'no nakwo Jisas K+lais+mne'no yo'mayo syoho yasoso'no
An+tu kakoe s+meho wop+ngo umo'n+montonoho.
6 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa Jisas+mne'no ole
mt+'mokumentohofi,
Upa'n+mno. Ngko ango yokino hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo
itofomokosyohumayo'ne engkwosaho wop+ngo wonyoangkafo
anga'nohino sohumo uhwosopo'mentohefoho.
I oso engkwosaho hiso ngko pone songo Saiyon sopo wonjahumentohefoho.
I a'amu hof+ko oso engkwosaho wonjahumentohe sohumo hof+ko s+meho
hi'ntnnono uy+kuji hof+ko kakine'no won+mango munonehoho.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
7 A'amu K+lais+mo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo somo oso engk-
wosaho K+lais sohwo kako hof+kimo hofiyo ufo'ma'montonoho. I a'amu
kakimo s+meho hi'ntnnono muyo'njo somo kako mufo'manehoho. Ole
mt+'mokumentohofi,
Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n+ngkohofo sohwa
nakwolaho lont+fi syoho iyo sohwa hof+ko wae yao'mentohofo loso
olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofo'ne hwap+ngo
imo'n+ngkohoho.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
8 I nom'nepo a'amu s+meho hi'ntnnono muyo'njo somne'no hof+ko ole
mt+'mokumentohofi,
Oso engkwosaho ho'nao'mentohofo sohumo a'amu hof+ko entofomaf+kuji
wop+wesyant+feho.
Ose mt+'mokumentohofofoho. A'amu hof+ko An+tuye hungkunomo
hwotoho fewo'n+ngkohofoso hof+ko oso hungkuno homo somo entofo-
maf+kuji hof+ko wop+wesyant+feho. An+tu kako oso yahino hiso i'mofapone
so'no huno uy+mentisoso ne imo'nementisofoho.

Nakwo hwe moya'mi An+tuye temtitofo'nwoho.

9 Sekwo sokumo An+tu kakine'no sehwosopo'mentiso so'no sekwo kakoe
a'amu ne imo'n+mentohofofoho. Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayo
sohwoe syoho ulohofiyo kuyoho. Oso'no An+tu kako sekumo hon+ngkano
wonyo ane imo'nyo'ne sehwosopo'mentiso kuyoho. Sekwo An+tuye a'amu
ne sokumo kako sekumo wop+ngo selohofiwo'n+ngkiso so'no nom'ne
a'amu somo filut+hwamno. Ole nakumo naloho'mento, S+mo'mo sekwo
s+kwo'mjoho'mo nohumentan+ngkofi kako kakoe pomponaho wop+ngopo
mesehumaj+'mentisofoho.
10 S+mo'mo sekwo a'amu sikinjo pa'nyo humamotofofoho. I olohonta
sekwo An+tuye temtitofo neku humalofo. Hohonta An+tu kako sekune'no
hitoho ulo'mentiso so'no sekwo huno maseyo kuyoho. I olohonta kako
sekumo wop+ngo seloho'mentiso so'no huno seyahon+ngki sekwo s+meho
ne'njo uyalokwofo.

Nakwo An+tuye syoho ulohofiyo umo'nano.

11 Nje a'amu soku sekwo olo hwaho lopo kihn'nawo'nnyo kuyoho.
Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Ahomomo weho. Oso'no ngko olo
hungkunolo wasel+monne'no yohono. Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino

so'nji sekwoe yo'mayo wonyoso sɨmeho umo lonte so'ntnne'no hohujo
fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe huyo'mango nonto
wonyo namokonoho lɨkuji hohujo fikinjaopmno.
12 Sekwo a'amu Anɨtuye hungkunomo inɨngkawowo'nɨngkohofo soku
sekwo a'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo so'nji aj-
wopo nohumafɨkuji sekwo honɨngkano wonyo ane hano nto'no fɨwanɨmno.
Sekwo a'amu Anɨtuye honɨngkanomo inɨngkawowo'nɨngkohofo so'no
hofɨko sekumo sitofo selɨwo'nɨngkohofo oso a'amuso hofɨko ikinjaofontɨfi
sekwoe syoho wopɨngo somo sehonontɨfi oso sɨkuno Anɨtu kako hungkuno
ikwolofo'ne poso sohonta hofɨko Anɨtu kakoe yofe noho'nomapitnnefoho.
13 Sekwo Anɨtumne'no huno nto'no syafɨsyɨkujɨ'manji olo hwaho loponjo
hwe engo yofe hwofilo'nnyo sohwo hwaho lopo sekumo semokosyohu-
mawo'nɨngkiso sohwoe hungkunomo tɨfi finɨngkamno. Anɨtu kako sekumo
hofɨkoe sɨfɨlaku'nyo'mo sehumajɨ'mentiso so'no sekwo kakoe hungkuno
somo haloho popmno.
14 Oso hwe yofe engo hwofilo'nnyo huhwo sohwamo nom'ne a'amu
yofe engo'njo sohwamo enjwa'mo humalofo. Oso huhwafe hungkunomo
tɨfi finɨngkamno. Hwe yofe engo'njo sohwa hofɨko hofɨkoe syoho ulo-
hofiyo sohwa hofɨko a'amufe yahino wonyo somne'no tohino uyo'ne
uhwajɨkuji nom'ne a'amuso hofɨko hwe engo sohwoe hungkunomo haloho
pewo'nɨngkohofo osohwafe yofeso woho'nomantɨfeho.
15 Anɨtu kako olo so'no umo'nɨngkohoho. Sekwoe yahino wopɨngo'nohini
yahonɨngkuji a'amu hofɨko Anɨtuye syoho wopɨngo somne'no sitofo
lɨwo'nɨngkohofo sofe huno wonyo syafɨsyɨwo'nɨngkohofo somo sekwoe
yahino wopɨngoso hofɨkoe mangomo mampi'nyo umokumontonoho.
16 Sekwo oso honɨngkano hungkuno Mouses sejapmmentiso somta'ni
Anɨtu isɨhutofosema'mentisofoho. I oso'no sekwo honɨngkano wonyoso
nɨhu'no mifitnnehofo. Sekwo ole lɨkutoho. Ngko Anɨtuye a'amu
ne nto imo'nɨmaleno. Oso'no ngko honɨngkano wonyo i'meso tohino
moma'mnehono. Ose lɨkutoho. O'o, sekwo oso yo'mayo hungkuno homo
somo hohujo ikinjaofɨkuji sekwo Anɨtuye syoho oso'nohini ulohofiyɨmno.
17 Sekwo nom'ne a'amufe yofeso monje isyɨkutoho. O'o, sekwo hofɨkoe
yofeso foho'nomapmno. I Anɨtuye a'amu ne somne'no sɨmeho uyɨkuji
hofɨkimo wopɨngo'nohini ulohopmno. Sekwo Anɨtuye hungkunomo
haloho pekuji kakoe yofe foho'nomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosy-
ohumayo huhwoe yofeso foho'nomapmno.

Jisas Kɨlaisɨye hwotohomo inɨmokoho'nawehwasi tohino womano.

18 Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwo sekwoe hwe engo nosemokosyohu-
mawo'nɨngkohofo sofe hungkunomo haloho popmno. Hofɨkoe hungkuno
homo somo haloho pekuji hungkuno homo somo sekwo enjwa'mo fosy-
ohumamno. Hwe engo wopɨngo selohofɨwo'nɨngkohofo somnohinɨ'maho.
O'o, hwe engo wonyo selohofɨwo'nɨngkiso sohwoe hungkunomo enjwa'mo
fosyohumamno.
19 Sekwo Anɨtune'no honɨngkano wopɨngo'nohini ikujo'no sekwoe hwe
engo nosemokosyohumawo'nɨngkohofoso hofɨko tohino siki sejapɨkujo'no
sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofɨkujo'no Anɨtu kakoe
sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.
20 Sekwo honɨngkano wonyo imofɨkujo'no hofɨko tohino sejapɨkujo'no
sekwo tɨmo'nohini uhwontohumentanɨngkuji Anɨtu kako sekune'no hi-
toho mulofe'njo umontonoho. I oso'no sekwo honɨngkano wonyo ane
wopɨngo'nohini yontanɨngkuji hofɨko sekumo tohino siki sejapɨkujo'no

sekwo tɨmo'nohini uhwontohumentanɨngkuji Anɨtu kako sekumo wopɨngo waseloho'montonoho.
21 Hwapɨngoso oso tohino siki mayo yahino homo somo inɨngkayo'ne Anɨtu kako sehwosopo'mentisofoho. Kɨlais kako sekwoe wonyomne'no tohino ma'mentiso sohonta kako tohino siki mayo'ne yahinoso hofiyo'no setɨhwamentisofoho. Kakoe hwotohomo finɨngkamno.
22 Jisas kako honɨngkano wonyoso nɨhu'no mimmentisofoho. Kakoe mango mta'ni hwasyo hungkunoso maho'nɨmmentisofoho.
23 Hofɨko kakimo sɨfajo ko ulahonɨngkofi kako hofɨkimo sɨfajo aku mulɨmmentisofoho. Hofɨko tohino ko uyahonɨngkofi kako ole mujo-foho. Hwangku ngko tohino mɨkunɨmposo wosejapmmonnoho. Ose mujofoho. O'o, Jisas kako Anɨtu a'amufe yahino somne'no yano nto'no ulofɨwo'nɨngkiso sohwoe ahomo yo'mayo hiso ho'nahinonto kako Anɨtu ufo'mayo'ne hontohumamentisofoho.
24 Jisas kako kakoe a'apaho wopɨngo somo nakwoe wonyo hungkunoso kotosahonɨngki kako iyo hwojiyafɨku'nnyo somo pe'nɨmentisofoho. Oso hopo sopo nope'nonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo somta'ni wopɨngomnohini unɨngkowantanoho. Jisas nakwoe wonyomne'no tohino mɨkunɨmposo ma'mentiso so'no kako sekumo wopɨngo semokumentisofoho.
25 Hohonta sekwo yahu *sipsip* pa'nyo honɨngkano hwasyomo uhwosopentɨfi we'mo imo'naofamentohofofoho. I olohonta Kɨlais sekwoe huyo'mango semokosyohumawo'nɨngkiso sohwo kako asomo nosetɨmahonɨngki sekwo kakimo yahu *sipsip* pa'nyo soku inɨngkowalokwofo.

3

Hwe moya'misiyoswafe hungkunofoho.

1 A'amu nom'ni hwamne'no syoho ulohofiyɨwo'nɨngkohofo sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo humawo'nɨngkohofo oso pa'nyoso sekwo moya'mi hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno. I hwehwo huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye hungkunomo tɨfi minɨngkayo'njo ikujo'no sekwo hofɨkimo hungkuno pi'nɨngo lutɨhwafɨkutoho. O'o, hofɨko sekwoe yahino wopɨngo somo sehonɨngkuji wopɨngofoho hnnɨngkuji hofɨko huhwa sekwoe Anɨtumo tɨfi wosenɨngkapɨfe.
2 Sekwoe hwehwo sohwa ole wolantɨfeho, Nje ape kako Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkisosi kako yahino wopɨngo'nohini yontesi nje hungkunomo haloho nɨpewo'nɨngkisiyoho. Oso'no ngko huhwo'ni Anɨtuye hungkunomo tɨfi unɨngkamo. Hofɨko sekwoe honɨngkano wopɨngo somo sehonɨngkuji ose wohnnantɨfeho.
3 Moya'mi sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no a'amuso wonahonɨfe lɨkuji wokoso yo'mayo yo'mayo manji'mofo songo oso ikuji mijiyomjo oso yo'mayo so'no huno pi'nɨngo syafɨhu'nɨngkutoho.
4 O'o, sekwoe sɨmeho ajwomo'mo oso wokoso wonyoangkafoso foto-fahinɨmno. Oso sɨmehomjo wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no yoka hungkuno sɨmeho tohino masemnyo'njo sekwoe sɨmeho wopɨngo'nji fosyohumamno. Oso wokoso hiso muyonɨmofe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo somo Anɨtu kako nokohonɨngkuhwosi kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.

5 Hohonta moya'mi sofa hofɨko Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono umotofo sofa
hofɨko oso sɨmeho'mjo wokoso hiso foto'nɨmentohofofoho. Oso wokoso
hiso nofoto'nontɨfi hofɨkoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo humamen-
tohofofoho.
6 Apɨlohamɨye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako Apɨlohamɨye
hungkunomo tɨfi inɨngkawento nje hwe engo hwosoho ulɨmentisofoho.
U sekwo oso Solafe yahino somo tɨfi inɨngkafijo'manji sekwo yo'mayo
hungkuno sekwoe hwehwo sohwa selɨfijo so'no iyoho masenonehoho.
Oso'no sekwo Solafe mehomi umo'nantɨfeho.
7 Sekwo hwe ape'njo sohwasi sekwo huno wopɨngo tɨpemafɨkuji sekwoe
ape sofanji hofiyo'no fosyohumamno. Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe
moya'mi sofafe yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no
sekwo hofɨkine'no syafɨsyɨkuji ufo'mapmno. Oso hwoya'mi hofo sofamo
Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo uloho'mentiso so'no hofɨko sekwo'nji songo
ne'no humantokutnnefoho. U sekwo oso hwoya'mi sofamo wopɨngo ulo-
hofɨkujo'no sekwo Anɨtumo yo'mayo so'no jomo ujoso yo'mayo wonyoso
sekwoe mampaho Anɨtumo jomo ujo somo masehoholofonehoho. O'o, kako
wosepa'nɨmontonoho.

Nakwo sɨmeho afa inɨngkohwasi wohumano.

8 Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo a'amu
hopi'nonohinokune'no waselɨmonne'no yohono. Sekwo sɨmeho
afa inɨngkuji nom'ne a'amu somo sɨmeho uyɨmno. Sekwo
senɨngkwa'wehwosamne'no hitoho selofɨwo'nɨngkiso pa'nyoso sekwo
a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofɨhwoso'no wopɨngo
ulohopmno. Yokumpohn'nyo yahinoso foho'naopmno.
9 U, a'amu sekumo wonyo selohofɨkujo'no u sekwo hofɨkimo aku uyo'eno.
Hofɨko sitofo selɨkujo'no sekwo sitofo aku nulɨkutoho. O'o, sekwo Mpo-
humo oso a'amu homo somo sɨmeho pompengo umofo'ne isamoyoka
ulɨmno. Sekwo ose ikujo'no Anɨtu kako wopɨngo waseloho'montonoho.
10 A'amu fihwo kako Anɨtuye hungkuno fehohnjo mtɨ'mokumentiso
sohwo ole mtɨ'mokumento,
U a'amu kako ngko sɨmeho wopɨngo'nji wohumamo lɨhwosɨ'manji kako
hungkuno wonyo'nji hwasyo hungkuno'nji malonehoho.
11 Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɨhwosi kako yahino
wopɨngo'nohini uyono.
Kako sɨmeho pompenjiyo so'no syoho ihwosi oso yahino wopɨngo hiso
notɨpemahwosi oso yahino homo somo tɨfi unɨngkaweno.
12 Anɨtu kako kakoe a'amu yahino wopɨngo'njo somo uh-
wonɨwo'nɨngkisofoho.
Oseso Anɨtu kako sɨkuno engolopohamo hofɨko jomo ulɨwo'nɨngkohofo
somo haloho pewo'nɨngkiso hweho.
Oseso Anɨtu kako a'amu hofɨko wonyo iwo'nɨngkohofo somo uhwononto
kako hofɨkine'no sɨmeho tohino umnɨngkuhwoso'no kako tohino
uyo'ne hweho.
Ose mtɨ'mokumentisofoho.

Nakwoe yahino wopɨngo iwo'nɨngkuhwone somne'no tohino mayoso wopɨngofoho.

13 U sekwo honɨngkano wopɨngomo wowano lɨkuji yokumpohn'nyo
yoho'nɨfijoso wonyo tɨhwo wasemokumontolo. O'o, awonoho.
14 I oso'no sekwoe yahino wopɨngo somne'no tohino mafɨkuji u
sekwo sɨmonyo engo fiyɨmno. I oso'no sekwo sekwoe yahino wopɨngo

somo inɨngkowentanɨngkuji hofɨko nosehonɨngkuji hofɨkoe yahino wonyo so'nji sekumo iyoho wesemofano lɨkuji selohofɨkujo'no sekwo iyoho senɨngkuhwoloho. Huno pi'nɨngo seyɨhwoloho.

15 O'o, awonoho. I Kɨlais kako jɨje Hwe Engo imokohojo'no kako'nohini wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hofɨko sekumo ole woselohonantɨfeho. Sekwo yo'mayo wopɨngoso womano lontɨfi hontohumalofoso peho'neto. Ose selohonɨngkujo'no sekwo hofɨkimo hungkuno asomo komo'no ujo'neso sekwo nto'no fesyohumamno. Hungkuno hiso hofɨkimo hofiyo'no fɨlutɨhwamno. Sekwo hofɨkoe hunomo monje isyɨkutoho.

16 U sekwo yo'mayo iwo'nɨngkohofo so'no sekwoe sɨmeho sohwo wonyo hwosoho makijo'njo yoso'manji a'amuso hofɨko sekwo Kɨlaisɨmo inɨngkowalokwofo so'no sitofo selɨkujo'no hwangku sohonta hofɨko hwasyo hungkuno sejo so'no wonɨmango engo unɨmontonoho.

17 U nakwoe yahino wopɨngo iwo'nɨngkuhwone somne'no Anɨtu ole lososo tohino womapɨfe lososo tohino mayoso wopɨngofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo tohino manoho lɨhwasi miyanehwono. Oso hiso nɨhu'no wonyofoho.

Kɨlais kako nakwoe wonyo wae yaofo'ne pe'nɨmentisofoho.

18 I nakwoe Hwe Engo Kɨlais kako wonyo nɨhu'no ane sohwo kako Anɨtuye pone'no upenemotasɨmo lonto nakwoe wonyo'mne'no sɨkuno anga'nohino somo tohino manto poyo pe'nɨmentisofoho. Hwe wopɨngo'nohini sohwo nakwo wonyo hn'nɨmo nayohope sohwo pe'nɨngkahonɨngki kakoe huyo'mango sohwo apa'no songo lɨkafonto kako songo humaho.

19 Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso tɨkanomo nowento kako a'amu poyo nto pe'nɨmentohofo osomo kakoe hungkuno wopɨngo lutɨhwamentisofoho.

20 Oso a'amu hiso hofɨko Nɨwa nohumentanɨngki hofɨko Anɨtuye hungkunomo hwotoho hmmotofofoho. Oso'no Anɨtu kako hofɨkoe yahino wonyo somne'no tohino komo'no umentiso'maho. O'o, Anɨtu kako hofɨko hofɨkoe honɨngkano wonyoso noho'naofɨkuji ngkimo sɨmeho wontopantɨfitɨkenonto hontohumamentisofoho. Oso hohosohonta Nɨwa kako yofayokino nomtɨ'mokonto oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɨhune'nohini humamentohofofoho. Anɨtu mijopo mta'ni songo nohumentanɨngkofi asomo utɨma'mentisofoho. Mijomo mape'nɨmmentohofofoho.

21 Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. Nɨwa'montohwamo Anɨtu mijo mta'ni songo nohumentanɨngkofi asomo utɨma'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yaofo'ne'maho. O'o, Anɨtu kako nakwoe sɨmeho mo'mo wonyo wae yao'mentiso so'no utɨhwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. Kɨko ngkimo mijo wokiyonɨmapɨfe lohoji u kɨko Mpohwo Anɨtumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo jɨje honɨngkano wopɨngomo nto'no unɨngkamo. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho.

22 Jisas kako ahwomomno sɨmentisoso osopo nosonto kanɨngkwohwo Anɨtuye aho anga sohohnta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naofɨhwasi Kɨlaisɨmne'no tohino womano.

1 Kɨlais kako nakwo'nji olo hwaho lopo nohumentani kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'nɨngkuhwasi Kɨlais kako ma'mentiso hopa nakwo tohino womano. U a'amu fihwo kako Anɨtuye honɨngkanomo ito'nohino inɨngkawento yahino wonyo somne'no nɨhu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hofɨko kakimo tohino uyɨwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako honɨngkano wonyo somo nɨhu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Honɨngkano wonyo hiso oso hwe sohumo apa'no momokosyohumanehoho.

2 Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumafɨkuji yo'mayo wonyo sekwoe sɨmeho umo lonto a'amu yonte hopa somo inɨngkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino Anɨtu kakoe sɨmeho wopɨngo umokiyo'ne somnohini fiyɨmno.

3 A'amu Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkohofo sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofofoho. Hofɨkoe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no sɨmeho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nontɨfi nilohofo, wosopayo engo ne'no nɨwo'nontɨfi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no nɨwo'nontɨfi fonɨfonyo yahino yontɨfi Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo anɨtu hwasyo hwoso sohumo hwomtame ulohofontɨfi kakoe yofe ho'nomayo oso yo'mayo yahino wonyo hiso'no sekwo hi semo'nɨngkahonɨngki imotofofoho.

4 Olohonta sekwo oso yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofontɨfi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofɨko'nji apa'no miyalokuyohofo. Oso'no hofɨko nosehonontɨfi yomo yontɨfi sitofo selalokwofo.

5 Hwangku sohonta Anɨtu oso a'amu hisomo hofɨkoe yahino wonyo homo somne'no hungkuno ikwolofo'ne hohwafo sopo humafɨkuji osopo Anɨtu'nji hofɨkoe hungkunoso ikwolopitnnefoho. Anɨtu kako oso a'amu songo humalohwone hn'nnonji poyo pe'nɨmentohofo sofe yahino wonyo somne'no yano ilofonehwajiyo'neso nto'no esyohumaho.

6 Hohonta Kɨlais kako a'amu poyo nto pe'nɨmentohofo sofepono nowento kakoe hungkuno wopɨngoso uyɨmentisofoho. Oso a'amu hiso hofɨko nakwoe hwaho lopo nohumantɨfi honɨngkano wonyo somo inɨngkawentɨfi a'amu hopi'nonohinoso pe'nɨwo'nɨngkohofo hopaso pe'nɨmentohofofoho. Kɨlais a'amu homo somo u'manto hofɨkoe huyo'mango Anɨtu'nji humafitnne'ento kakoe hungkuno wopɨngoso ulɨmentisofoho.

Syoho ulohofiyo wopɨngo sohwo Anɨtuye pompenjiyoso yano ulofiyonefoho.

7 Olo hwaho loponjo yo'mayo hopi'nonohinoso moi'wo umo'nɨmonto yalofoho. Oso'no sekwo yo'mayo wonyo somo monje yasyɨkuji huno nto'no syafɨsyɨkuji ehohosasesyɨhwoso'no sekwo yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulɨwo'nɨngkuno.

8 Oso'no nakwo olohonta nohumentanɨngkuhwoni yahino anga'nohino nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu nom'ne somne'no huno syafɨsyɨkuji sɨmeho uyɨmno. Sekwo sɨmeho uyɨkujo'no hofɨkoe yahino wonyoso sekumo selohofɨkujo'no'manji oso wonyo homo somo sekwo sekwoe hohujopo meho'naopmno.

9 A'amu nom'neso hofɨko sekumo se'mafɨkujo'no sekwo hofɨkimo hofiyo ulohopmno. Oso syoho nom'ne a'amu somo wopɨngo ulohofo so'no iyoho senɨngkuhwaloho. o'o, sɨmeho wopɨngo'njo fiyɨmno.

10 Sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo An+tu kako syoho
wop+ngoso sejapmmentisofoho. Oso'no sekwo An+tuye yokumpohn'nyoso
nomaf+kuji nom'ne a'amu somo ufo'mapmno. Sekwo ose ikujo'no An+tuye
syoho ulohofiyo wop+ngo soku sekwo An+tuye yahino wop+ngoso yano
ulofiyalokwofo.
11 Hwe fihumo An+tu kakoe hungkuno lut+hwayo'ne syoho uyo so'manji
kako wolut+hwano. An+tu kako a'amu nom'nehumo a'amumo fo'mayo'ne
syoho uyoso'manji An+tu kakoe yokumpohn'nyo'nji oso hwe huhwo sohwo
kako hofiyo ufo'mano. Sekwo ose ikujo'no a'amu hof+ko nosehon+ngkuji ole
wolant+feho, Jisas K+lais+ye a'amuso wop+ngo'nohini iwo'n+ngkohofofoho.
Ose l+kuji hof+ko An+tuye yofe engo woho'nomant+feho. Kakoe yofe engo
so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ne'no nowent+hwonefoho.

Hof+ko K+lais+mo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo ose'nohini wonelohofant+feho.

12 Nje a'amu soku yo'mayo tango toho pa'nyoso sekumo
wosema'monte'no yalofoho. Sekwo nom'ne tango ne'makwoho l+kuji
yomo ikutoho. O'o, yokumpohn'nyo fosyohumamno.
13 Yo'mayo tango se'malokunjo so'no sekwo s+monyo fiy+mno.
Hwap+ngoso oso wonyo sekumo selohofalokwofoso K+lais huhumo
uloho'mentohofofoho. Oso'no K+lais kako asomo poso sohonta kakoe yofe
engo'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ut+hwa'nyopo i'mofap+hwoso'no
sekwo s+monyo engo ikuji s+meho wop+ngo'nji wohumant+feho.
14 Sekwo Jisas K+lais+ye yofe aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo
so'no a'amu nom'neso hof+ko sekumo sitofo sel+kujo'no'manji sekwo
s+monyo engo fiy+mno. Hwap+ngoso An+tuye Towahuno yokumpohn'nyo
hwofilo'nnyo sohwo sekwo'nji humaho.
15 A'amu fihwo kako sekwo'njo ajwo somo humaso sohwo kako a'amu
fonjasiyo, yo'mayo yo'mayo hufo, yo'mayo yahino wonyo iyo, a'amufe fos-
yohumayo somo wonyo imokiyo, oso a'amu huhwo sohwo kako sekwo'nji
mohumanehoho. O'o, oso yahino wonyo hopi'nono sekwo'njopo wojo so'no
tohino malokwofo so'no nakwo mupo'nanehwono. O'o, sekwo oso yahino
wonyo somne'no n+hu'no ikutoho.
16 U hwe fihwo kako Jisas K+lais+ye yofe so'no kako tohino t+pemaso'manji
won+mango munonehoho. O'o, awonoho. U sekwo a'amu K+lais we'e
imo'n+mentohofo so'no sekwo kakine'no isamoyoka ul+kuji An+tu kakoe
yofe foho'nomapmno.
17 Oso s+kuno a'amufe yahino somne'no tohino mayoso nto
i'mofapohoho. Nakwo An+tuye mehomi ne hn'n+mo tohinoso kaki'no
wone'ma'montonoho. I nakumo oso tohino hiso s+mo'mo ne'maso'manji
a'amu An+tuye hungkunomo haloho mapewo'n+ngkiyohofoso An+tu kako
t+fi no'mo tohino m+kun+mposo uyonefoho.
18 A'amu An+tuye hungkuno mt+'mokumentohofo sohwa ole
mt+'mokumentohofi,
A'amu An+tuye hungkunomne'no wop+ngo'nohino y+wo'n+ngkiso sohwo
kako An+tu'nji engolopohamo wonyoangkafopo humayo'ne oso hwe
sohwo ito'no fosyohumayo'ne olohonta yo'mayo tohinoso malofoho.
I ose'manji a'amu An+tuye hungkunomo hwotoho fewo'n+ngkohofoso t+fi
no'mo peho tohino mapitnneto.
Ose mt+'mokumentohofofoho.
19 An+tu kako a'amu fihumo tango u'mano loso'manji oso a'amu huhwo
sohwo kako hon+ngkano wop+ngo'nohini ihwosi kako An+tu kakimo

umtɨ'mokumentisoso oso hwoe ahomo wohumano. Anɨtu kako sekumo asomo wosetɨma'monnoho selɨmentiso so'no syafɨsyɨkuji hunoso ole waseyono. Anɨtu kako hungkuno selɨmentisoso ne umo'nɨmontonoho. Huno ose waseyono.

5

Sekwo hwe engo sohwasi Anɨtuye yahu sipsip somo nto'no mokosyohumamno.

1 Sekwo hwe engo sohwasimo, ngko hungkuno ole waselɨmne'no yohono. Ngko huhwo'ni hwe engo hwo'nyoho. Oseso ngko nje tɨmo so'nji Kɨlais kako tohino engo nomanto pe'nɨngkahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Jisas Kɨlais asomo poso sohonta yo'mayo wonyoangkafo ne'masoso ngko huhwo'nnonji womantanoho. Oseso ngko olo syoho loso sekwo hwe engo sohwasiye ahopo wohu'meesehumonne'no yohono.

2 Sekwo Anɨtuye a'amu ne yahu *sipsip* pa'nyoso hofɨko sekwoe ahomo humalofo somo nto'no mokosyohumamno. Olo syoho Anɨtu kako sejapmmaso loso'no sekwo sɨmeho semo'nɨngkuhwoso'no hofiyo'no fiyɨmno. Olo syoho hiloso sekwo hamniyoho mayo'ne'nohini ikutoho. O'o, sekwo Anɨtumne'no syafɨsyɨkuji syoho yokumpohn'nyo fiyɨmno.

3 Oso a'amu Anɨtu kako sekwoe ahopo sehumajɨ'mentiso somo sekwo hofɨkoe hwe engo sohwasi hofɨkimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɨkuji yoka ulɨkutoho. O'o, hofɨko sekwoe humayo somo sekwoe syoho wopɨngo somo sehonɨngkuji hofɨko oso sekwoe yahino wopɨngo homo somo hofɨko tɨfi wosenɨngkopantɨfeho.

4 Sekwo ose ikujo'ne'manji Anɨtuye yahu *sipsip* somo mokosyohumayo kakwo'yohwo ne sohwo oso yahu *sipsip* somo woma'mo lɨhwosi utɨhwa'nyopo asomo poso sohonta Anɨtu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafoso sejapososo engolopohamo ne'no nowentɨhwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syofɨsyɨhwasi nakwoe yofeso monje ehinɨngkuhwasi nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopowano.

5 Oso'no sekwo hwe songo sohwahnnonji sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo enjwa'mo pahumno. Oso'nji sekwo a'amu hopi'nonohino soku Anɨtuye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'nɨmno. Anɨtuye hungkunoso ole nelalofi, Anɨtu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fɨfijo somo kako hofɨkimo ilojaofɨhwosi ngkilaho ulɨmontonoho. I oso'no a'amu hofɨko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'nɨngkohofo somo Anɨtu kako hofɨkimo wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkiso hweho.

6 Oso'no sekwo sekwoe sɨmeho sohwo yo'mayo wonyo umo lonto iwo'nɨngkisoso monje feehumno. Monje yasyɨkuji sekwo Anɨtuye aho yokumpohn'nyo somo enjwa'mo fosyohumamno. Anɨtu kakoe sɨkuno jɨje yofe woho'nokuma'mo lɨhwosi ou, kako jɨje yofe ho'nokumayoso hoponoho.

7 Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo Anɨtu sekumo hofiyo'no semokosyohumaso sohwoe ahopo foho'nahumno.

8 Sekwo nto'no humafɨkuji Seten sekwoe mango sohune'no i'waho nto'no fiyɨmno. Seten kako sikisɨwojo pa'nyo sohwo hano utɨhwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'nɨngkiso hweho.

9 Sekwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɨkuji yokumpohn'nyo lohofɨkuji Setenɨmo mjiyohotofapmno. Sekwo huno

seyohoho. An+tuye a'amu ango'meemjo humalofoso hof+ko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo.
10 An+tu kako wop+ngo nalohof+wo'n+ngkiso sohwo kako sekumo K+lais+'nji ufohi'nyo'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofilo'nnyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapijoso sekwo songo ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso we'enepi sekumo tango se'maso so'no An+tu kako sekumo apa'no wop+ngo wasemokumontonoho. An+tu kako sekumo yokumpohn'nyo lohofo'ne sesofitof+hwoso'no sekwo kako'nji yokumpohn'nyo wolohofant+feho. Ikinji ikinjiyo miyofoho.
11 Oseso An+tu kakoe yokumpohn'nyoso moi'wo mmo'nonehoho. O'o, engolopohamo songo ne'no nowent+hwonefoho. Oso hungkunoso nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

12 Olo hungkuno t+fo selalokwe upo'nalokwofo loso ngko Sailas+mo ulahon+ngko kako mt+'mokalofoho. Ngko huno ole syof+syalokweno. Sailas sohwo kako nen+ngkwa'wehwo ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno An+tu kako nakumo wop+ngo nalohof+wo'n+ngkiso so'no huno nto'no wosyaf+hup+fenji semt+'mokiyalokweno. Ngko An+tu kakoe yahino so'no huno niyahon+ngki sekumo yoloho selohono. Oso'no sekwo olo hungkuno hiloso nupa'n+ngkuji aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno.
13 A'amu Mpapilounjo * somo An+tu kako hof+kimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hof+ko sekumo nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje a'amufo selalofoho.
14 Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo uhwon+ngkuji oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'n+mno.
Sekwo K+lais+'nji humalofo. Oso'no sekwoe s+mehoso pompenjiyo'nji fosyohumamno. Nje hungkuno osohohweho. Ngko Pita'ni selohono.

---

* **5:13:** Osohonta Pita Mpamilounne'no pahnn+mo hungkuno Loumne'no l+mentisofoho. Hwap+ngoso a'amu Mpapilounjoso hof+koe yahino hohontajoso imotofofoho.

2 Pita
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Saimoun Pita Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-et*'nji (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo tɨfinjo loso Saimoun Pita mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofo somnefoho. Olo iyoswo tɨfinjo mtɨ'mokinyo hwapɨngoso olenoho. Oso a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwamne'no i'waho fiyɨmno. Pita kako ose ulɨmonto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo so-hwo'ni kako'ne hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Jisas Kɨlais kako yahino wopɨngo'njo sohwo nakwoe Anɨtuyoho. Kako nakwoe wonyo somjo tohino somta'ni isɨhutofonemayo'ne hweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nontɨfi hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopa uyontɨfi Anɨtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mtɨ'mokalokweno.
2 Sekwo Anɨtu'nji nakwoe Hwe Engo Jisasɨ'ntnne'no sekwo sɨkuno huhwo huhwi huno engo fɨtɨpemapmno. Huno engo tɨpemapijoso siko sekumo wopɨngo selohofohosɨsi sekwoe sɨmeho wopɨngo engo wasemo'nɨmontonoho.

Anɨtu kako nakwo kakimo ufohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho.

3 Anɨtuye yokumpohn'nyoso yo'mayo hopi'nono Anɨtuye yahino wopɨngo somo inɨngkayo'ne nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasɨmne'no huno engo tɨpemehwasi yo'mayo nejapmmentiso so'no huno wonayɨmontonoho. Jisas huhwo sohwo kakoe yofe engo so'nji kakoe yahino ito'nohino so'nji mayo'ne joho nalɨmentisofoho.
4 Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anɨtu kako yo'mayo wopɨngo wonyoangkafo engo nakwo kakoe honɨngkano ito'no inɨngkayo'ne wose-japmmo nalɨmentisoso olohonta kako nakumo nto nejapmmentono. Oso'no olo hwaho lopo yo'mayo wonyo nakwoe sɨmeho nelɨkafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anɨtuye yokumpohn'nyo'nji hwotoho fehwasi nakwo Anɨtuye yahino wopɨngoso womantanoho.
5 Oseso nakwo Anɨtuye honɨngkano ito'nohino inɨngkayo'ne nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyoso nto'nohinɨ'maho. O'o, nakwo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi nakwo honɨngkano wopɨngo imo'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano. Oso'nohinoso nto'nohinɨ'maho. O'o, osopo nakwo sɨkuno huhwo huhwi Anɨtune'no huno engo tɨpemayo'ne huno nto'no syofɨsyɨhwasi Anɨtu kako yo'mayo hofɨko ifitnne'ento imentiso so'no nakwo huno wonayono.
6 Nakwo oso'no huno nto'no naihwoso'no osopo nakwoe a'apaho wonyo'ne syofɨsyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yo'mayo wonyoso hwotoho monje fesyɨhwasi yo'mayo tango ne'mahwoso'no nakwo

yokumpohn'nyo wolohofano. Nakwo yokumpohn'nyo lohofɨhwaso'no nakwo Anɨtuye yahino hopa uyano.
7 Ose ihwaso'no ou osopo nakwo nom'ne a'amu somo nakwoe a'amu kuyoho ulano. Ose ulɨhwasi hofiyo ufo'mano. Hofiyo ufo'mehwasi nakwo sɨmeho nehopi unano.
8 Oso yahino ngko seloheso ne'no mjɨmɨhwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨye yahinoso nakumo toyo enaofɨhwoso'no yo'mayo syoho nakwo kakine'no yasoso ne umo'nɨmontonoho.
9 Anɨtuye a'amu ne fihwo kako oso yo'mayo yahino homo somo momaso'njo yoso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako tɨmpi'nyo pa'nyo hweho. Oso a'amu tɨmpi'nyo huhwo sohwo kako Anɨtu kakoe wonyo wae yɨmo'mentiso so'no kako huno muyofoho. Kako inɨngo mofalofoho.
10 Oseso nje a'amu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anɨtu kako sekune'no joho selonto kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwosopo'mentisofoho. Oso yahino ngko selohe somo mayo'ne syoho yokumpohn'nyo yoho'nɨngkuji a'amu hofɨko nosehonɨngkuji ole woselantɨfeho. Sekwo Anɨtuye a'amu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mopɨwahupitnnehofo.
11 O'o, sekwo Anɨtuye yahino wopɨngoso nomafɨkujo'no oso honɨngkano Anɨtumo u'mayo'neso sekune'no hwosompo'naweho. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nɨmentiso sohwo'nji sekwo engolopohamo ne'no nohumafɨkuji kako sekumo hofiyo semokosyohumanefoho.
12 Oseso olo hungkuno loso ngko ne'no selɨwo'nɨngkohefoho. Sekwo olo hilo so'no huno ko seyahonɨngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno.
13 I ngko olo so'no nɨmo'nɨngkohoho. Sɨkuno hopi'nonohino somo ngko olo hwaho lopo songo humahm'mo sekwo huno aku syafɨsyɨyo'ne olo hungkuno hiloso ngko sekumo ne'no waselɨmonne'no yohono.
14 Ngko olo so'no huno niyohoho. We'enepi ngko olo hwaho lopo ulɨko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto lanɨfohoto'masofoho.
15 Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo hungkuno hiloso mtɨ'mokosesyalokweno. Hwangku ngko poyo pe'nɨme sohonta sekwo olo hungkuno homo losomo apa'no huno ne'no syafɨhupitnne'enji mtɨ'mokosesyalokweno.

Nakwo Anɨtuye pomponahoso Kɨlaisɨmo wentanɨngki uhwonɨmentɨhwonefoho.

16 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako asomo pe-e'ne so'ntnne'no noselahonɨngkuhwoni sekwo nto upa'nɨmentohofofoho. Oso hungkuno nakwo Kɨlaisɨmne'no selɨmentɨhwone hwapɨngoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kɨlaisɨ'nji nohumentani yo'mayo wonyoangkafo imentiso somo tɨmo uhwonɨmentɨhwonefoho.
17-18 Ou, oso hwofɨki'nyo sopo nakwo nohumentanɨngkuhwoni kanɨngkwohwo Anɨtu kakoe hwomufe yofeso ho'nɨmahonɨngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho lahumentisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni Anɨtu kakoe mampahoso kakoe hwomumo ulahonɨngki nakwo ole upa'nɨmentɨhwoni, Oloso nje hwomufoho. Ngko kakine'no wopɨngo nɨmo'nantohofoho. Nje sɨmehoso kakine'no wopɨngo nɨmo'nantofoho. Nakwo ose ho'nɨngkahonɨngki upa'nɨmentɨhwonefoho.

19 Oseso a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwa oso
hungkuno hiso hof+ko mt+'mokumentohofo somo nakwo nupo'nontani
nehopi l+motofo lontani s+meho yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I
oso'no sekwo hoku hof+koe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo
f+kesyohumamno. Hof+koe hungkuno hiso s+kwo'mjoho so'mo
t+pomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho hiso ne'no
nolosyontan+ngkuhwosi iyoho walongkon+mo l+hwosi iyohohwe'nji i'mu
s+'mofap+wo'n+ngkiso uhwon+wo'n+ngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu
hopa imo'n+ngkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe s+meho mo'mo
lasesyonefoho.
20 Sekwo olo hilo so'no huno waseyono. An+tu kakoe a'amumo
hungkuno uyahon+ngki l+motofo sohwa iyoswo mt+'mokumentohofo somo
nakwo atofo lontani a'amu fihwo nakwo'njo mta'ango sohwo kako oso
hungkuno homo somjo neso kakoe huno mta'ni syaf+sy+hwosi yoloho
mol+jwaofonehoho. Awonoho.
21 Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. An+tu kakoe hungkuno
nomahm'mo a'amumo ul+mne'no yohono. Kakoe huno mta'ni ose majo-
foho. O'o, An+tuye Towahuno kako'nohini hof+koe hunomo kakoe huno
mta'nnohini t+pemanto uyahon+ngki a'amu huhwo sohwa hof+ko An+tuye
hungkuno l+motofofoho. Huno ose waseyono.

2

A'amu An+tuye hungkuno hwasyo l+wo'n+ngkohofo sohwafe hwasyo yahino wonyo so'ne hungkunofoho.

1 Hohonta a'amu fehohnjoso hof+ko a'amu Juta somo An+tumne'no
hwasyo hungkuno l+motofofoho. Oso hopaso a'amu fehohnjo hwasyo
hungkuno'njoso sekwo'njo ajwo so'mta'ni wol+kofant+feho. Hof+ko sekumo
hungkuno ole masel+fitnnehofo, Nakwo olo hungkuno selalokuhwone
loso kengo mta'angofoho. Ose masel+fitnnehofo. O'o, hof+ko sekumo
ole woselant+feho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso An+tuye
hungkuno selalokuhwono. Hof+ko sekumo ose hwasyo sel+kuji hof+ko
An+tuye hungkuno so'nji hof+koe huno kengo mta'ango hwasyo so'nji
woselant+feho. Sekwo hof+koe hwasyo hungkuno homo somne'no s+meho
hi'ntnnono uy+fijoso oso a'amu hiso sekumo wonyo wosemokant+feho.
Jisas K+lais kako hof+koe wonyo somta'ni mpe ko nto ema'mentisoso
hof+ko kakimo hohujo apa'no ikinj+mo'mentohofofoho. Hof+ko hohujo
ikinj+mo'mentohofo so'no hof+ko wonyo komo'no imo'n+fitnnefoho.
2 A'amu pi'n+ngo engoso nakwo An+tuye a'amu ne'nwoho l+kuji hof+ko
hof+koe yahino kengo kengo wonyo somo un+ngkowant+feho. Oso
a'amu hof+ko yo'mayo wonyo yont+fe so'no a'amu nom'neso hof+ko
nuhwon+ngkuji An+tuye a'amu nefoho syaf+sy+kuji hof+ko An+tu kakoe
hungkuno ne'njo somne'no sitofo woselant+feho.
3 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo hiso hof+ko sekwoe hamniyoho so'no
hi umo'n+ngkuhwoso'no hof+ko sekwoe yo'mayo hamniyoho wosemano
l+kuji sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselant+feho. Oso'no
hohonta An+tu kako oso a'amu hiso hof+ko An+tu'nji hungkuno ikwolof+kuji
wonyo imo'nyo'ne s+kuno ho'nahumentisoso weho. Oso'no An+tu kako
t+mo mopeku'nohumuyoho. O'o, kako t+mo hontohumaho.
4 A'amu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohofo sohwamo An+tu kako
hof+kimo t+mo'nohini uhwon+mentiso'maho. O'o, kako hof+kimo t+kanomo
uhumat+'mentiso sohwa hof+ko osopo s+kwo'mjoho n+hu'no wonyo so'mo

humantɨfi oso sɨkuno Anɨtu'nji hofɨko hungkuno ikwolofo'ne so'no honto-
humalofo
5 Hohonta hwe moya'mi hofɨko Nɨwa'nji humamentohofo somo Nɨwa
kako yahino wopɨngo so'no hungkuno yoloho ko lutɨhwahonɨngki hofɨko
Anɨtumne'no hohujo ikinjɨmo'mentohofo so'no Anɨtu kako mijo ayo engo
somo hungkuno ulahonɨngki oso mijo ayo engo huhwo sohwo hofɨkimo
ifehu'mokosyahonɨngki oso a'amu hiso hofɨko mijo meepolo'mentisofoho.
Oso hohosohonta Nɨwa kako hwe wopɨngo'nohino sohwo'nji kakoe a'amu
aho fehohnjo hopi'nonohini nom'ne mta'ni hufa'u oso a'amu hofɨko
yofayokinomo songo humamentohofofoho.
6 Oso a'amu ango pone hufa'u Soutom'nji Ngkoumoulajo humamotofoso
hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no ahwomo mta'ni Anɨtu kako oso ango
hopo sopo tɨposyo ho'nao'mentisoso hwakufo nimo'nɨmentisofoho. Oseso
olohonta a'amu hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨwo'nɨngkohofoso
hofɨko oso ango hufa'u somne'no tohino mayoso'no huno uyɨhwoso'no
hofɨko Anɨtu'nji hungkuno ikwolofo so'ne sɨkuno somne'no iyoho unono.
7 Oso ango hufa'u soponta'ango fihumo Anɨtu kako songo humayo'ne
utɨma'mentisoso anga'nohino hweho. Kakoe yofeso Loutɨyoho.
8 Oso hwe wopɨngo Lout huhwo sohwo kako a'amu wonyofe yahino
wonyo somne'no kakoe sɨmeho tango engo uyɨmentisofoho.
9 Oseso nakwo huno wonayono. Anɨtu kako a'amu kakoe yahi-
nomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofo somo yo'mayo tango u'mayo so'no
ufo'mawo'nɨngkiso hweho. Oso'nji Anɨtu kako a'amu honɨngkano
wonyo'njo somo hungkuno ikwolofoso sohonta tohino nuyonefoho. Huno
ose wonayono.
10 A'amu fehohnjo hofɨko Anɨtuye hungkuno so'no ne anefoho
syafɨsyɨkuji Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨkuji nakwo Anɨtumo enjwa'mo
humayoso nakwolaho lɨkuji yo'mayo wonyo hofɨkoe sɨmeho umo'nyo somo
inɨngkafijosomo a'amu homo somo Anɨtu kako tohino engo uyonefoho.
Hofɨkoe tohinoso nom'ne somo yakolo'nnyofoho. Oso a'amu Anɨtuye
hungkuno hwasyo lɨwo'nɨngkohofoso hofɨko yokumpohn'nyo imo'nontɨfi
hofɨkoe hunomnohini inɨngkawowo'nɨngkohofofoho. Oso'no hofɨko a'amu
ahwomomjo somne'no sitofo ujoso'no iyoho munyofoho.
11 I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwom-
omjoso hofɨkoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nnyo ko huhwa
hofɨko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwamne'no Anɨtumo
sitofo mujo'ne hwafoho.

12 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hofɨko yo'mayo wonyo
hofɨkoe sɨmeho umo'nyo somo iwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko yah-
wohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hofɨko huno nto'no mosyafɨsiyo'njo
ifijoso hofɨko oso hiso'no sitofo wolantɨfeho. Yahu kona'wohi mu
meesyososo a'amu fonjasyontɨfe pa'nyoso oso a'amu homo somo Anɨtu
kako ose imokonefoho.
13 Hofɨko nom'ne a'amu somo tango engo uyɨwo'nɨngkohofo so'no
hofɨko tango engo womantɨfeho. Hofɨko wonɨmango munyo'njo yo'mayo
wonyo hofɨkoe sɨmeho umo'nyoso utɨhwa'nyopo iwo'nɨngkohofofoho.
Ose yontɨfi hofɨko sɨmonyo iwo'nɨngkohofofoho. Ole selɨwo'nɨngkohofi,
Nakwo ho'nwi Anɨtuye a'amu ne'nwoho selontɨfi sekwo Anɨtumne'no
uhu'mokuwo'nɨngkohofo sohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohutn'nyo sopo
swo'nontɨfi oso a'amuso hofɨkoe yahino wonyoso hwapɨfe halojo sopo kiho
lopisyaofisyo pa'nyo'njo hwafoho.

14 Hofɨkoe yahinoso olenoho. Hofɨko ape hwa'ntesimo uhwonano
lɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no
inɨngkayo'ne mijoho uyɨwo'nɨngkisofoho. Oso hiso hofɨkoe sɨmeho
somo sɨmeho muhnnɨwo'nɨngkisofoho. Oso a'amu hiso hofɨko
a'amu nom'ne Anɨtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no
mokemokosyohumawo'nɨngkoho yohofo somo afofo hungkuno ulontɨfi
hwasyo honɨngkanomo inɨngkayo'ne ipemotawowo'nɨngkohofofoho.
Hofɨko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso
a'amu homo somo Anɨtu kako wae yaofonefoho.
15 Hofɨko honɨngkano nto'nohino somo hohujo ikinjaofontɨfi hofɨko
olopole nonje nonje ilohofomɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko oso hwe ho-
hontajo Mpeyouye hwomu Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne
yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho.
16 Yahu *toungki*so a'mohungkunoso malɨwo'nɨngkoho yohoho. I
oso'no Mpelamɨye yahu *toungki* fihwo kako Mpelamɨye honɨngkano
wonyo somne'no wopɨjwahumonto oso yahu huhwo sohumo Anɨtu
a'mohungkuno kakoe hunomo ho'nɨsyahonɨngki oso yahu sohwo kako
Mpelammo yoka ulɨmentisofoho. Oso'no yahu huhwo sohwo kako
a'mohungkuno'nji Mpelamɨye yahino wonyo somo pɨjwahumentisofoho.

17 Oso a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwawo'nɨngkohofoso hofɨko
mijɨlɨmno somo jefo yonto sa'nɨwo'nɨngkiso pa'nyofoho. Oso a'amu
hwasyo hungkuno'njoso hofɨko oso humeengo engo saponte somo ifofo
yokumpohn'nyo engoso ponto mtɨhupo'meefɨwo'nɨngkiso pa'nyofoho. Oso
a'amu hisomne'no Anɨtu kako hofɨko ango nɨhu'no sɨkwo'mjoho so'mo
humafitnne'ento sokafo esyohumaho.
18 Oso a'amu hiso hofɨko hofɨkoe yo'mayo wonyo iwo'nɨngkohofo
somne'no hofɨko hofɨkoe yofe ho'noma'nɨwo'nɨngkohofofoho. Hofɨko
nɨhu'no huno anefoho. Hofɨko nom'ne a'amu wonyo honɨngkanomo
kahopi ho'nosyalokwofo oso a'amu somo hofɨko afofo hungkuno ulontɨfi
hofɨko oso a'amu homo somo honɨngkano wonyo somo ne'no apa'no
asomo ipemotowalokwofo. Ole lutɨhwawo'nɨngkohofi, Yo'mayo wonyoso
jɨje sɨmeho kumo'nɨngkiso somo noho fiyo. Ose ulahonɨngkofi a'amu hiso
hofɨkimo tɨfi inɨngkowalokwofo.
19 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofɨko ole lutɨhwawo'nɨngkohofi,
Yo'mayo wonyoso sekwo sekwoe sɨmeho semo'noso'manji u sekwoe syoho-
foho. Sekwo honɨngkano hungkuno somo enjwa'mo humayoso peho'neto.
Sekwo yahinoso nom'ne a'amu semokosyohumunyo ku'maho. O'o, sekwo
kongkaku mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahonɨngkofi hofɨkoe yahino
wonyo so'nji hwasyo hungkuno so'nji hofɨkimo aho yokumpohn'nyo
kemokosyohumunyofoho. Hofɨko yahino wonyofe syoho ulohofiyofoho.
20 A'amu fiso hofɨko Jisas Kɨlais kako hofɨkoe wonyomne'no poyo
imo'nɨmentiso so'no hofɨko oso hungkunoso mupa'nɨmmentohofoso
hofɨko wonyo we'e humalofo. I oso'no a'amu fiso hofɨko hofɨkoe wonyo
honɨngkano somo hohujo ikinjaofɨkuji osopo hofɨko honɨngkano wonyoso
nto ho'naopijoso apa'no nomafɨkuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohu-
mafijo'manji oso hohosohonta hofɨkoe fosyohumayo somo Anɨtu kako
hofɨkimo nɨhu'no wonyo fosyohumentanɨngkuji uhwonɨmontonoho.
21 Oso a'amu hiso hofɨko honɨngkano wonyo nɨhu'nahone nto
ho'nao'mentohofoso apa'no ma'mentohofoso hofɨkimo Anɨtu kakoe
hungkunoso hofɨkimo mu'maso'njo yontentesi hofɨko wopɨngo
humafɨkutnnesohilo. I oso'no hofɨko Anɨtuye honɨngkano wopɨngo

somne'no huno wopɨngo tɨpema'mentohofo homo somo hofɨko aku hohujo ikinjao'mentohofo so'no hofɨko tohino mɨkunɨmposo engo womantɨfeho.
22 A'amu Anɨtuye hungkunomo upa'nontɨfi hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofoso hofɨkimne'no oso hungkuno oso sɨwojo yahu yahino'njofoho. Oseso nehopi lɨwo'nɨngkohofo. Sɨwojo kakoe yahinoso hwolaho mjasyɨhwosi apa'no womanɨmontonoho. Yahu sohwa mno nto ijontɨfe somo apa'no wentɨfi ijɨwo'nɨngkafo pa'nyofoho. Oso a'amuso hofɨko Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi we'enehwo inɨngkawentɨfi osopo hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikinjaofɨwo'nɨngkohofoso hofɨko sɨwojo yahu oso-hwafe yahino'njofoho.

3

Nehopi'nohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

1 Nje a'amu soku olo iyoswo hufa'uyo mtɨ'mokalokwe loso iyoswo sɨmo'mjo so'nji olo tɨfinjo lo'nji hungkuno wopɨngo nto upa'nɨmentohofo so'no sekwo huno aku syafɨsiyo'ne semtɨ'mokiyalokweno.
2 Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anɨtu kakoe a'amumo hungkuno uyahonɨngki hofɨko mtɨ'mokumentohofo sohwa hofɨko yo'mayo tɨfi no'mo imo'none so'no mtɨ'mokumentohofofoho. Sekwo oso hungkuno so'nji nom'ne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kɨlais kako nakwoe wony-omne'no poyo imo'nɨmentiso sohwo kakoe hungkuno lɨku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwona'nta'ni upa'nɨmentohofo so'ntnne'no sekwo huno nto'no fɨsyafɨhupmno.
3 Sɨmo'mo sekwo huno olo so'no huno waseyono. We'enepi sɨkuno ae'uyoso moi'wo umo'nɨmo lɨhwosi yoso sohonta a'amu fehohnjoso hofɨko yo'mayo hofɨkoe hunoso umo lonto yahonjo somo hofɨko tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofoso hofɨko sekumne'no sitofo woselantɨfeho.
4 Hofɨko sekumo ole woselantɨfeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole selɨmentisotaho. Hwangku ngko asomo wapm-monnoho. Ose selɨmentisotaho. I kako ntɨ'mo humaho. Nakwo kakimo muhwonyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anɨtu hohonta yo'mayo mtɨ'mokumentiso sohonta yo'mayo imo'nɨmentisoso ne'no wo'mopontanɨngki nakwoe ajuyohwosa hofɨko nohumamopontɨfi pe'nɨmentohofo somta'angoso olohonta oso yo'mayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no nowentɨhwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako maponehoho. Hofɨko sitofo ose woselanɨtɨfeho.
5 Hofɨko olo hungkuno anga'nohino losomo sɨmeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofo. Hohonta Anɨtu kako hungkuno'nohini lahonɨngki hwaho'nji ahwomo'nji imo'nɨmentisofoho. Oso hwaho hiso mijo ajwopo wo'mentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo ho'nahumentisoso fehohn-joso hwaho lopo wo'mentisofoho.
6 Oseso sɨkuno nom'ne somo Anɨtu kako lahonɨngki mijo oso hwaho somo ifehu'mokosyahonɨngki a'amu hopi'nono wonyo humamotofoso mijo mapolo'mentono.
7 Oso pa'nyoso tɨfi no'mo Anɨtu lahonɨngkuhwosi olo hwaho lo'nji ahwomo'nji uhwonɨwo'nɨngkuhwone somo Anɨtu lɨhwoso'no toho nonasy-onefoho. Oso hohosohonta a'amu hofɨko Anɨtumne'no hohujo ikin-jaofɨwo'nɨngkohofo somne'no oso Sɨkuno Engo Anɨtu'nji hofɨkoe wonyo so'ne hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anɨtu kako hontohumaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofo'njo huhwo sohwa hofɨko sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo hwafoho.

8 Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno nosyaf+sy+kutoho. An+tu
kako hontohumayo ne'nohinoso peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no
f+syaf+hupmno. An+tu kako huno syaf+syonteso s+kuno anga'nohinoso
soswo *wan tausen* (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen+so* (1,000) s+kuno
anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo s+kuno so'ne atofo l+wo'n+ngkuhwone
hopaso An+tu kako oso s+kuno so'ne atofo majofoho.
9 Nakwoe Hwe Engo An+tu sohwo kako ole l+mentiso, U ngko yo'mayoso
umonnoho l+mentisoso uy+montonoho. A'amu fehohnjoso hof+ko huno
ole syof+syalokwofo. An+tu kako oso hungkuno l+mentisoso in+ngo
mofalofoho. O'o, kako in+ngo mamofonehoho. I oso'no An+tu kako
huno ole syof+syalofoho. A'amu anga'nohino fihwo kako t+kanomo
uyoso'no n+hu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu hopi'nonohinoso
hof+koe hon+ngkano wonyo somo hohujo ikinjaof+kuji ngkine'no s+meho
hi'ntnnono y+wolo'mokukuji wontap+fe. An+tu kako huno ose syaf+syonto
kako a'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

10 Oseso a'amu hufo uyant+fe p+wo'n+ngkohofo hopaso nakwoe
Hwe Engo sohwo kakoe s+kuno asomo pe-e'neso oso pa'nyofoho.
Oso s+kuno homo somo ahwomo engo nol+hwoso'no ahwomo hiso
moi'wo umo'n+montonoho. Oso hohosohonta hntokwaliyo so'nji hamno
mofehi'nyo nakwoe hwaho yo'mayo so'nji toho moi'wo nonefoho.
11 Hwangku oso yo'mayo i'mofapone so'no sekwo huno syaf+sy+kuji
olohonta sekwoe humayoso pipi wehumant+fito. Sekwo hon+ngkano
wop+ngo'nohini ikuji An+tuye yahino wop+ngomnohini nto'no
fin+ngkakuno.
12 Ose ikuji sekwo An+tuye S+kuno Engo so'no fohontohumamno. Sekwo
An+tu kakoe syohoso yokumpohn'nyo ifijo'manji kako komo'no wapm-
montonoho. Oso s+kuno homo somo yo'mayo ahwomomjo somo toho
n+ngkuhwoso'no sojo hwaho yo'mayoso afofo mijo pa'nyo imo'nonefoho.
13 Hohonta An+tu kako ole nal+mento, Ahwomo'nji hwaho'nji
moi'wo imo'noso sohonta ngko ahwomo songo'nji hwaho songo'nji
mt+'mokumnefoho. Oso hopo sopo a'amu hof+ko yahino wop+ngo'njoso
mapitnnefoho. An+tu ose nal+mentiso so'no nakwo oso hiso'no
hontohumalohwono.

Nakwo nakwoe humayoso nto'no ehumehwasi nakwoe Hwe Engo so-humne'no wohontohumano.

14 Oseso nje a'amu soku sekwo yo'mayo yahino wonyo somo n+hu'nahone
ho'naof+kuji yahino wop+ngo'nohini iyoso'no syoho engo ikuji oso s+kuno
engo somne'no fohontohumamno. Ose ifijo so'no An+tu kako sekumo t+mo
wonyo masehononehoho. O'o, sekwo kako'nji s+meho afa unant+feho.
15 Jisas kako asomo komo'no mape'njo peho'no yalofoho. Hwap+ngoso
kako nom'ne a'amu hof+koe hon+ngkano wonyo somo hohujo ikin-
jaof+kuji ngkimo t+fi wonn+ngkap+fento hontohumaho. Olo hungkuno ngko
semt+'mokiyalokwe hiloso An+tu kako nen+ngkwa'wehwo Poul huhumo
uyahon+ngki kako huhwonji sekune'no iyoswo mt+'mokumentisofoho.
16 U yo'mayo iyoswo Poul mt+'mokuwo'n+ngkisoso kako s+kuno
ae'uyo yo'mayo somne'no mt+'mokuwo'n+ngkisofoho. Hungkuno
fehohnjo mt+'mokonteso yoloho ne t+pemayo'ne'entani syoho engo
iwo'n+ngkuhwonefoho. I oso'no a'amu huno aneso An+tuye hungkunomo
hof+ko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo hof+koe hwasyo
hunoso iwo'n+ngkohofoso hof+ko Poul+ye hungkuno yoloho neso

huno muyahonɨngki hwasyo lutɨhwawo'nɨngkohofofoho. Poulɨye hungkuno'nohinɨ'maho. O'o, nom'ne hungkuno Anɨtuye iyoswo mta'ango hi yoloho neso hwasyo lutɨhwawo'nɨngkohofofoho. Oso'no hofɨko tohino engo notɨpemapitnnefoho.

17 Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo lutɨhwamojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiyɨmno. Oso a'amu Anɨtuye hungkuno hwasyo losetɨhwawo'nɨngkohofoso hofɨko sekumo honɨngkano hwasyomo ipesemotafitnnoho. Sekwo nopɨwahupitnnoho.

18 Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nɨmentiso sohune'no sekwo kakine'no sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe sɨmeho pompenjiyo uyoso engo umo'nono. Sekwo kakoe yahino wopɨngo somne'no sekwo huno engo fɨtɨpemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohopeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun
Olo Iyoswo Sɨmo'mjo loso Joun Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *fouti*'nji (40) *sikɨsɨti*'nji (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo sɨmo'mjo loso Jisasɨye inomokomoyo Joun mtɨ'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo sɨmo'mjoso nto mtɨ'mokumentisohwo olo nom'ne loso mtɨ'mokumentisofoho. Hungkuno hwapɨngoso afafoho. Oso'no hofɨko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mtɨ'mokumentisofoho. Hofɨko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya ango'mmeemjo Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokuyahotɨmentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nosɨtikɨso hofɨko a'amu Jisasɨmo inɨngkunyofe sɨmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanɨngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapɨngoso olenoho. Sɨmeho uyoso'no huno syafɨhunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, honɨngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun ango ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwapɨngo hweho.

1 Jisas Kɨlaisɨmne'no ngko ifalifaliyo wamtɨ'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwapɨngo hweho. Nakwoe hwaho mamtɨ'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo nupo'nontani kakoe sɨmo'mangomo tɨmo nuhwonon-tani kakoe a'apahomo aho upm'mokumentɨhwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono.

2 Olo songo humayo hwapɨngo lohwo kako utɨhwa'nyopo i'mofopahonɨngki nakwo uhwonɨmentɨhwonefoho. Uhwonɨmentɨhwone so'no kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anɨtuye hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nonto utɨhwa'nyopo i'mofopahonɨngki uhwonɨmentɨhwonefoho.

3 Yo'mayo hopi'nono upa'nɨmentɨhwone so'nji uhwonɨmentɨhwone so'ntnne'no selalokuhwono. Oso'no sekwo'nji nakwo'nji sɨmeho afa ufohi'nyo'ne uyantane'yɨhwono. Nakwo'nji Mpohwo Anɨtu'nji kakoe Hwomu Jisas Kɨlais sohwo'nji sɨmeho afa ufohi'nɨngkuhwone hopaso sekwo'nji sɨmeho afa ufohi'nano.

4 Olo hungkuno semtɨ'mokiyalokwe loso tɨfi inɨngkafijo'manji nakwoe sɨmeho'nji sekwoe sɨmeho'nji wopɨngo'nohini umo'nɨmontonoho.

Nakwo honɨngkano wopɨngomnohini wemoyɨhwano.

5 Olo hungkuno Anɨtuye hwomu nalɨmentisoso selalokuhwono. Hungkuno ole, Anɨtu kako wopɨngo'nohinoso hwapɨngo hweho. Kako wonyo honɨngkano nɨhu'no ane hweho.

6 Oso'no nakwo Mpohwo'nji sɨmeho afa ufohi'nano kolɨhwasi nakwo honɨngkano wonyomo oseno mohumentanɨngkuhwasɨ'manji nakwoe hungkuno hiso hwasyofoho. Nakwo mango'nohino'nwoho.

7 Nakwo Mpohwoe hungkunomo inɨngkowasoso Jisas kako
inɨngkawowo'nɨngkiso pa'nyoso nakwo a'amu hwahoponjo so'nyuye
sɨmeho afa'njo wohumantanoho. Ose ihwasɨ'manji Jisas Anɨtuye Hwomu
sohwoe honɨyo nakwoe wonyo wae enaofɨhwoso'no nakwoe sɨmeho
kiho'maso'nji wohumantanoho.
8 Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe sɨmehomne'no
hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso nakwoe sɨmehomo monauyoho.
9 Nakwoe wonyo yoloho lɨjwaofaso'manji Anɨtu wopɨngo'nohini
iwo'nɨngkiso sohwo kako monesɨkwajonehoho. O'o, kako nakwoe wonyo
wae enaofɨhwoso'no nakwo sɨmeho kiho'maso'nji wohumantanoho.
10 Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho. Ose hnnaso'manji
nakwo Mpohwo Anɨtu sohumne'no hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe
hungkuno nakwoe sɨmehomo monauyoho. Hwapɨngoso Anɨtu nalohoho,
A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kɨlais nakwoe Nefo'mayo hweho.

1 Nje mehomi soku, olo hungkuno mtɨ'mokalokweso sekwo honɨngkano
wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no a'amu fihwo wonyo yososo nakwo'ne
nefo'mayo'ne oso hi'njɨ'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo Anɨtu'nji humaho.
Nakwoe wonyomne'no kako Mpohumo jomo ulɨmontonoho. Oso hwe
wopɨngo sohwo Jisas Kɨlaisɨyoho. Yo'mayo iwo'nɨngkiso so'no Mpohwo
sɨmeho wopɨngo umo'nɨwo'nɨngkisofoho.
2 Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomne'no tohino mɨkunɨmposo
ma'mentisofoho. Kakoe honɨyo nakwoe wonyo wae yaofo'ne
imo'mentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomne'nohinɨ'maho. O'o,
a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humolawotofo sofe wonyomne'no
imo'mentisofoho.
3 Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo Anɨtuye hungkuno hofiyo
inɨngkayo'manji Mpohwo'nji nakwo'nji sɨmeho afa nto inɨngkuhwono.
Nakwo kakoe a'amu ne nto imo'nɨngkɨhwono.
4 A'amu ole lososo, Ngko Anɨtuye a'amu ne hwo'nyoho. Ose
lososo Anɨtuye hungkunomo ito'no minɨngkayo'njo sohwo hwasyo'nohino
hweho. Hungkuno neso kakoe sɨmeho mo'mo mawo'nnyo hweho.
5 A'amu Anɨtuye hungkunomo ito'no inɨngkaweso sohwo kako Anɨtumo
sɨmeho uyoso engo umo'nɨmontonoho. Oso hiso kɨko isoso kɨko huno
wakiyono. Kɨko Anɨtumo humahnno.
6 A'amu fihwo ole lososo, Ngko Anɨtuye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lɨhwosi
kakoe honɨngkano Jisasɨye honɨngkano pa'nyo umo'nono.

Hwe fihwo nom'ne a'amumo sɨmeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

7 Nje a'amu soku, olo hungkuno sekwo inɨngkayo'ne mtɨ'mokalokweso
songo'maho. O'o, yofohofoho. Hohonta sɨmo'mo ne'mo nto
upa'nɨmotofofoho.
8 I oso hungkuno hohontajoso huno naimentisoso olohonta Jisasɨmo
uhwonɨngkahonɨngkuhwoni honɨngkano hungkuno hohontajoso songo
pa'nyo imo'nalofoho. Oso'no sɨkwo'mjohoso moi'wo imo'nalofoho. Pomponaho wopɨngoso weho.
9 Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako
a'amu nom'ne sohumo sɨmeho wonyo uyososo sɨkwo'mjoho'mo humaho.

10 A'amu fihwo a'amu nom'ne sohumo sɨmeho uyososo kako pom-
ponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako a'amu nom'ne
somo honɨngkano wonyomo mipemotawenehoho. O'o, hofɨko kakine'no
mopɨwasiyofoho.
11 A'amu nom'ne sohune'no sɨmeho wonyo uyososo kako
sɨkwo'mjoho'mo wohumamontonoho. Kako sɨkwo'mjoho'mo emoyonto
honɨngkano'no pijipijo iwo'nɨngkisofoho. Kakoe wonyomne'no tɨmpi'nyo
imo'nonto honɨngkano ito'no muhwonyofoho.
12 Nje mehomi soku, Anɨtu kako Jisasɨmne'no sekwoe wonyo wae
yao'mentiso so'no ifalifaliyo semtɨ'mokiyalokweno.
13 Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo sɨmo'mo ne so'mo humamojo
sohwo olohonta oseno humaso sohumo sekwo huno moi'wonoho. Oso'no
semtɨ'mokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwasi sekwoe yokumpohn'nyo
hwe wonyo Seten sohumo uyakolo'malofo so'no semtɨ'mokiyalokweno.
14 Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno ito'no seimentiso so'no
semtɨ'mokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo sɨmo'mo
ne so'mo humamojo sohwo olohonta humaso sohumo sekwo huno seimen-
tiso so'no semtɨ'mokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somne'no namo'nɨngkuhwoloho.

15 Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no sɨmeho uyɨkutoho. A'amu
fihwo hwahoponjo yahinomo inɨngkaweso sohwo kako Anɨtuye hungkuno
ne'njo somo minɨngkayofoho.
16 O'o hofɨko yo'mayo wonyo so'no sɨmeho fefoyo, yo'mayo hwaponjo
somo tɨmo uhwononto hi umo'nɨngkahonɨngki yokumpohn'nyo mokosy-
ohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anɨtu mta'ango'maho.
O'o, hwahoponjo honɨngkanofoho.
17 Yo'mayo hwahoponjo so'nji honɨngkano wonyo so'nji moi'wo
imo'nonefoho. I a'amu Anɨtuye hungkunomo inɨngkayo sohwo songo
ne'no nohumantɨhwonefoho.

Jisasɨmne'no hungkuno hwasyo ulɨmotofo sohwa nto i'mofapohofo.

18 Nje mehomi soku, sɨkuno moi'wo imo'nyoso mofoneponoho. Hohonta
sekwo nto upa'nɨmentohofofoho. Jisas Kɨlaisɨye mango sohwo wapm-
montonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto i'mofapmmalofo. Oso'no
nakwo huno ole. Sɨkuno moi'wo umo'nɨmonte'no yohoho.
19 A'amu fehohnjo nto nelɨko'ma'malofofoho. Osohwa nakwoe
a'amu'njo'maho. Hofɨko nakwoe a'amu'ntentesi hofɨko nakwo'nji ne'no
nohumafɨkutnnesohilo. I oso'no nto nelɨko'ma'malofofoho. Oso'no nakwo
huno ole moi'wonoho, nakwoe a'amu ne'maho.
20 I oso'no sekwo Anɨtuye Towahuno Wopɨngo moi'wo nto
ma'malofofoho. Oso'no sekwo honɨngkano neso huno moi'wo nto seimaho.
21 Sekwo honɨngkano ne so'no huno maseyoho isoso'no
mamtɨ'mokalokuyohono. O'o, sekwo honɨngkano ne so'nji honɨngkano
hwasyo so'nji yofe uhwofɨwo'nɨngkohofofoho. Hwasyo hungkunoso
hungkuno nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no
semtɨ'mokiyalokweno.
22 Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo tɨhwolo. Hwe ole lɨwo'nɨngkiso
hweho. Jisas sohumo Anɨtu nakumne'no uhwosopo'mentiso'maho. Ose
lɨwo'nɨngkiso sohwo kako Jisas Kɨlaisɨye mango hweho. Kako Mpohwo
Anɨtu'nji kakoe Hwomu Jisasɨ'njimo ngkilaho ulɨwo'nɨmojo hweho.
23 A'amu fihwo Anɨtuye Hwomu sohumo ngkilaho lɨwo'nɨngkiso sohwo
Mpohwo huhune'no ngkilaho lɨwo'nɨngkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu

sohumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkiso sohwo Mpohwo huhune'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkiso hweho.

Anɨtuye Towahuno hungkuno ne'njo lonetɨhwawo'nɨngkiso hweho.

24 Oso hungkuno hohonta upa'nɨmotofoso aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno. Oso hungkuno hiso sɨmeho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo Anɨtu'nji hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo wosemokosyohumanjiyoho.
25 Olo hilo so'no nalɨmentisofoho. Nakwo kako'nji songo ne'nohini nohumentɨhwanefoho.
26 A'amuso sekumo honɨngkano hwasyomo ipemotasewofitnno-hontnne'no semtɨ'mokiyalokweno. Oso'no sekwo huno waseyono.
27 Sekwo Anɨtuye Towahuno nto mahonɨngkofi kako sekwo'nji humaho. Oso'no Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo kako sekwo'nji ne'no humah-wosi yo'mayo hopi'nonohino so'no wolosetɨhwahwono. Kako hungkuno nehopi'nohini losetɨhwayo hweho. Hwasyo hungkuno ane hweho. Anɨtuye Towahuno Wopɨngo losetɨhwaso hopaso sekwo Jisas Kɨlaisɨmo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno.
28 Ou, nje mehomi soku, sekwo Jisasɨmo fosyohumamno. Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo lohofɨhwasi wonɨmango monanyo'njo kako'nji woswo'nantanoho.
29 Sekwo huno moi'wonoho. Jisas Kɨlais sohwo hwe wopɨngo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono. A'amu honɨngkano wopɨngo'nohini iwo'nɨngkiso sohwo Anɨtuye mehomi ne hweho.

3

Olohonta nakwo Anɨtuye mehomi'nwi humalohwono.

1 U Mpohwo Anɨtu kako nakumne'no hitoho mɨkunɨmposo nejapm-mentisofoho. Kako nakumo nalɨwo'nɨngki, Nje mehomi kuyoho. Ose nalɨwo'nɨngkiso hweho. Oso'no pisopisaho lɨkuji huno fusyafɨhupmno. Ou, nehopeho. Nakwo Anɨtuye mehomi ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso Anɨtune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hofɨko huno muyofoho.
2 Ou nje a'amu soku, nakwo Anɨtuye mehomi nto imo'nɨngkuhwono. Nakwo hwangku pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwapɨngoso nakwo Jisas ne sohumo uhwonanefoho.
3 A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako honɨngkano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako sɨmeho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.
4 A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako Anɨtuye hungkunomo hwotoho fewo'nɨngkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyoso Anɨtuye hungkunomo mtɨhupewo'nɨngkisofoho.
5 Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'nɨmentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako Anɨtuye honɨngkano hungkunomo mamtɨhuposo'njo hweho.
6 A'amu Jisasɨmo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo honɨngkano wonyo iwo'nɨngkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisasɨmne'no huno muyo hweho.
7 Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiyɨmno. A'amu honɨngkano wopɨngo'njo Jisas Kɨlais pa'nyo sohwo hwe wopɨngo'nohino hweho.

8 Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta
kako wonyo'nohini imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no
yalokuso sohwo Seten+ye mehomi hweho. An+tuye hwomu sohwo yo'mayo
Seten iwo'n+ngkiso so'no wae yaofo'ne pmmentisofoho.
9 A'amu An+tuye mehomi imo'nyo sohwo kako hon+ngkano wonyomo
min+ngkayo'njo hweho. Hwap+ngoso An+tuye Towahuno kakimo humaho.
Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, An+tuye hwomu hweho.
10 An+tuye a'amu neso t+hwolo. Seten+ye a'amu neso t+hwolo.
Oso'no huno nay+hwoso'no'manji oloso'no huno wosyof+syano. A'amu
hon+ngkano wonyo'njo a'amu nom'ne somo s+meho muyo'njo osohwo
An+tuye a'amu'maho. O'o, Seten+ye a'amufoho.

A'amu nom'ne'nji s+meho inyo yahinoso olenoho.

11 S+mo'mo ne'mo sekwo hungkuno ole upa'n+mentohofi, Sekwo a'amu
nom'ne somne'no s+meho uy+mno.
12 Nakwo a'amu Kein osohwo pa'nyo miyanehwono. Oso hwe huhwo
sohwo Seten+ye a'amu hweho. Kon+ngkwa'wehumo fonjahumentisofoho.
Peho'no fonjahumentisoto. Hwap+ngoso ole. Kein kako hon+ngkano wony-
omo in+ngkamojo hweho. Apel kako hon+ngkano wop+ngomo in+ngkamojo
hweho.
13 Oso'no a'amu olo hwaho loponjoso sekumne'no nakwolaho
sel+fijo'manji sekwo yomo iyo'eno.
14 Nakwo a'amu nom'ne Jisas+mo s+meho uy+wo'n+motofo somo s+meho
uy+wo'n+ngkuhwone'manji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalo-
hwono huno nto nayohoho. Hwap+ngo ole, Nakwo Seten+ye hantojo t+kano
hon+ngkano somo ul+ko'mentani An+tuye hantojo songo ne'no humayo'ne
somo humalohwono. Olo hilo so'no huno pipi nayohoho. A'amu fihwo
kako a'amu nom'ne somo s+meho muyo'njo yoso sohwo kakoe songo ne'no
humayoso tohino m+kun+mposo ne'no umnonefoho.
15 A'amu kon+ngkwa'wehumne'no s+meho tohino umnoso sohwo wo-
fonjahumonne'no yohono loso sohwo pa'nyo hweho. Sekwo huno
moi'wonoho. A'amu nom'ne sohumo wofonjahumonne'no yohono loso
sohwo An+tu'njopo songo ne'no mohumanefoho.
16 Jisas olo hwaho lopo nakumne'no imentiso so'no nakwo huno nay-
ohoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n+mentisofoho. Oso'no nakwo nakwoe
a'amumo ufo'mayo'ne'no nakwoe songo humayoso hof+kimo uyano.
Nakwoe a'amu somo ufo'mehwaso hn'nwi poyo pe'nasoso wop+ngofoho.
Jisas hnne'efoho.
17 A'amu olo hwaho loponjo hamniyoho hi'njo sohwo kon+ngkwa'wehwo
umofonyo yalofonjo sohumo hitoho mulofe'njo'manji kako ole lososo
peho'neto, Ngko An+tumo s+meho uy+wo'n+ngkohe hwo'nyoho. Ose
peho'no lalofoho. Mango'nohino hweho.
18 Nje mehomi soku, nakwo nom'ne a'amu somno namo'nyoso
mango'nohini ul+hwaloho. O'o, nakwo hof+kine'no hitoho nalof+hwoso'no
hof+kimo wop+ngo ulohofano.

A'amu Jisas+mo t+fi in+ngkawowo'n+ngkohofoso An+tumne'no iyoho munonehoho.

19 S+meho uyo yahino ne'nji ut+hwehwasi nakwo An+tuye hon+ngkanomo
nehopi humalohwoneso huno wonayono. Oso'no nakwo An+tu'njopo
lohof+hwasi nakwo won+mango monanonefoho.
20 I oso'no j+je s+meho mo'mo wonyo hwo'nyoho hnn+wo'n+ngkino'manji
An+tu j+je s+mehomo yakolo'nnyo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino

so'no huno hwapɨngo'njo hweho. Oso wonyo hiso kako wae nto kiloho'maho Anɨtu huno uyohoho.
21 Ou, nje a'amu soku, nakwoe sɨmeho mo'mo oso hungkuno monajo'manji nakwo Anɨtuye sɨmanopo wonɨmango ane yokumpohn'nyo wolohofano.
22 Nakwo kakoe hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkuhwone'manji yo'mayo iwo'nɨngkuhwone so'no Mpohwoe sɨmeho wopɨngo umo'nɨngkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulasoso wonejapmmontonoho.
23 Anɨtuye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu Jisas Kɨlaisɨye yofe somo sɨmeho hi'ntnnono uyɨhwasi nom'ne a'amumo sɨmeho uyɨhwano. Oso hiso kako nalinyofoho.
24 A'amu Jisasɨye hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkiso somo Anɨtu kakimo ufo'malofoho. Anɨtu kako hwe huhwo sohumo humaho. Anɨtu kakoe Towahuno Wopɨngoso nejopahonɨngki Towahuno sohwo ole netɨhwalofoho. Anɨtu nakumo humaho.

4

Anɨtuye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

1 Nje a'amu soku, a'amu pi'nɨngo hwasyo hungkuno'njoso nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno hopi'nonohino upa'nɨfijo oso hungkuno somo sɨmeho hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anɨtuye Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahonɨngkuhwosi sekwo yamofo fiyɨmno. Oso hwe huhwo sohwo Anɨtuye hwolɨkeno. Hwahoponta'ango hwolɨkeno.
2 Huno ito'no tɨpemapitnne'no yamofo fiyɨmno. A'amu fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anɨtuye Hwomu Ne sohwo a'amu imo'nɨmentisofoho. Ose loso sohwo kako Anɨtuye Towahuno ne hi'njo hweho.
3 Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anɨtuye Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisasɨye mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto upa'nɨmentohofi, Jisasɨye mango sohwo noponefoho. Ou, kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.
4 Nje mehomi soku, sekwo Anɨtuye kuyoho. Sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo somo hwotoho nto hmmalofo. Hwapɨngoso oso Towahuno jɨje sɨmeho mo'mo humaso sohwo kako towahuno hwahoponjo somo nɨhu'nahone uyakolo'mentisofoho.
5 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hwe wonyo sohwoe a'amufoho. Hofɨkoe hungkunoso hwahoponta'angofoho. Setenɨye a'amuso hofɨko hwasyo hungkuno hwahoponta'ango somo upa'nɨwo'nɨngkohofofoho.
6 I oso'no nakwo Anɨtuye'nwoho. A'amu fihwo kako Anɨtu ne sohune'no huno unyohwo'manji osohwo kako nakwoe hungkuno upa'nɨmtonoho. Ou, nom'ne a'amuhwo kako Anɨtune'no huno muyohwo'manji i nakwoe hungkunomo mupa'nonehoho. Olo hilo so'no hungkuno Anɨtu mta'ango so'no nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo nenɨngkapɨfijohwa'manji Anɨtuye Towahuno ne'njofoho. Ou, nakwoe hungkunomo monenɨngkapɨfijoso hwe wonyo sohwoe towahuno hi'njo hwafoho.

Anɨtu kako nakune'no hitoho ulofalofoho.

7 Nje a'amu soku, nakwo nom'ne a'amumne'no sɨmeho umo'nyo yahinoso uyano. Nom'ne a'amumne'no sɨmeho umo'nyo yahinoso Anɨtu

mta'angofoho. A'amu nom'ne somne'no umo'nɨwo'nɨngkiso sohwo kako
Anɨtuye mehomifoho. Kako Anɨtune'no huno uyalofoho.
8 A'amu nom'ne somo sɨmeho muyoso Anɨtune'no huno muyɨhwafoho.
O'o, Anɨtu sɨmeho uyoso kako hwapɨngo hweho.
9 Anɨtu nakune'no hitoho mɨkunɨmposo nejapmmentisofoho. Oso'no
kako nakwo'nji songo ne'no humayo'ne imo'mentisofoho. Oso hiso'no
kakoe hwomu anga'nohino sohumo oso songo humayoso uyo'ne'ento
nakune'no hwahopo uhwatɨmentisofoho. Oso'no Anɨtu nakune'no sɨmeho
nejaponto netɨhwamentisofoho.
10 Sɨmeho inyo neso ole, nakwo Anɨtumo sɨmeho uyo pa'nyo'maho.
Oso, neso ole, Anɨtu nakumo sɨmeho nejaponto kakoe Hwomu nakwoe
wonyomne'no tohino mɨkunɨmposo mayo'ne nejapmmentisofoho.
11 Nje a'amu soku, nom'ne a'amumne'no namo'nyo so'no Anɨtu
umo'nalofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amune'no wonamo'nono.
12 Nakwo hopi'nonohino so'nwi Anɨtumo muhwonyo'nwoho. I
nakwo a'amu nom'ne uhwonɨwo'nɨngkuhwone somo sɨmeho ne'njo
uyɨwo'nɨngkuhwaso'manji Mpohwo nakwo'nji nohumahwosi kako
nakumo sɨmeho nejape so'no huno wonayɨmontonoho.
13 Kakoe Towahuno nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho,
Anɨtu nakwo'nji humaho. Nakwo kako'nji humalohwono.
14 Mpohwo Anɨtu a'amu hwahoponjo so'nyumne'no asomo nemayo'ne
kakoe Hwomu uhwatɨmentisofoho. Oso hiso uhwonɨmentɨhwone so'no
selalokuhwono.
15 A'amu fihwo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono nehopi uyɨhwosi a'amu somo
ole uloso, Jisas Anɨtuye Hwomu hweho. Ose loso sohwo Anɨtu kakimo
humaho. Kako Anɨtumo humaho.
16 Nakwo huno wonayono Anɨtu nakune'no hitoho nejapmmentiso so'no
nakwo sɨmeho uyalokuhwono. A'amumne'no umo'nyo yahinoso Anɨtu
mta'angofoho. A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'nɨwo'nɨngkiso
sohwo kako Anɨtu'nji humaho. Oso'no Anɨtu huhwo kako'nji humaho.
17 Jisas nakumo nonehumentanɨngki nakwo nom'ne a'amumne'no
namo'nyo yahino wopɨngo yalokuhwoneso olehoho. Sɨkuno Engo
hungkuno tango'njo ikwalofo'ne somo nakwo yokumpohn'nyo nolo-
hofɨhwasi wonɨmango monanonefoho. Hwapɨngoso nakwoe songo hu-
mayoso olo hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe sɨmeho mo'mo humaho.
18 A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'nɨwo'nɨngkiso sohwo iyoho
miyɨwo'nɨngki yohoho. O'o, iyoho iyoso nɨhu'no awonoho. Iyoho iyo
hwapɨngoso olenoho. A'amu fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono
nom'ne a'amumne'no umo'nyo yahinoso ito'nohino'maho.
19 Nakwo nom'ne a'amumne'no namo'nɨwo'nɨngkohoho. Hwapɨngoso
Anɨtu kako nakune'no sɨmo'mo umo'nɨmentisofoho.
20 A'amu nom'nehwo ole lososo, Ngko Mpohune'no sɨmeho uyalokweno.
Ose loso sohwo a'amu nom'ne sohumo sɨmeho wonyo uyoso osohwo kako
hwasyo hungkuno lalofoho. A'amu fihwo kako olo hwaho loponjo a'amu
uhwonɨwo'nɨngkiso somo sɨmeho muyo'manji kako Mpohwo Anɨtumo
muhwonyo sohumo sɨmeho pipi uyɨmontolo.
21 Jisas Kɨlais ole nalɨmento, Kɨko Anɨtumne'no sɨmeho uyo'manji jɨje
a'amu homne'no sɨmeho uyo. Ose nalɨmentisofoho.

5

A'amu Jisasɨmo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofoso yo'mayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewo'nɨngkohofofoho.

1 Hwe nakwoe wonyo wayo'ne Anɨtu uhwosopo'mentiso sohwo
Jisasɨyoho. Oso hungkuno hiso a'amu fihwo huno nehopi uyoso sohwo
Anɨtuye mehomi hweho. A'amu Mpohumo sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso sohwo
kakoe mehomi'ntnne'no sɨmeho uyɨwo'nɨngkiso hweho.
2 Nakwo Anɨtumo sɨmeho uyɨhwasi kakoe hungkunomo tɨfi
inɨngkowaso'manji nakwo huno ole wonayono. Nakwo Anɨtuye mehomi
somo sɨmeho nehopi uyɨwo'nɨngkuhwone'nwoho.
3 Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi inɨngkowaso'manji nakwo Mpo-
humo sɨmeho nehopi uyɨwo'nɨngkuhwonefoho. Anɨtuye honɨngkano
somo tɨfi inɨngkayoso tango'njo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyo ne-
japɨwo'nɨngkiso hweho.
4 Anɨtuye a'amu neso yo'mayo hwahoponjofe yokumpohn'nyo somo
hwotoho fe-e'ne yokumpohn'nyoso hi'njofoho. Oso yokumpohn'nyo
hwotoho fe-e'neso hwapɨngo ole, Nakwo Jisasɨmne'no huno nayohoho.
Kakoe yokumpohn'nyo nefo'mayo'ne sohune'no huno nayohoho.
5 Yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyo tɨhwolo. A'amu fihwo kako
huno ole uyososo, Jisas Anɨtuye Hwomu hweho. Huno ose uyahonɨngki
kako yo'mayo hwahoponjo somo yakolonoho.

Anɨtu kakoe hwomumne'no hungkuno yoloho lɨmentisofoho.

6 Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyonɨmano lonto, nje honɨyo
usɨhuma'mo lonto nakwoe hwahopo pmmentisofoho. Mijo'nohini so'no
pmmentiso'maho. O'o, mijo'nji honɨyo'ntnno pmmentisofoho. Anɨtuye
Towahuno Wopɨngo hungkuno nehopi hwapɨngo sohwo kako Jisasɨmne'no
olo hilo so'no yoloho lɨmentisofoho.
7 Oso hufa'u sɨhune sohwa Jisasɨmne'no yoloho lalokwofo.
8 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo'nji mijo'nji honɨyo'nji oso hifoho lalok-
wofo. Oso hufa'u sɨhune sohwa hofɨkoe hungkuno afa'nohinoho. Jisas
sohwo Anɨtuye Hwomu ne hweho. Ose lalokwofo.
9 A'amu hwahoponjoso hungkuno lontɨfeso nupo'nontani nehopeho
lɨwo'nɨngkuhwonefoho. Anɨtu lonte hungkunoso nehopeho. A'amu lontɨfe
somo yakolonoho. Oso hungkuno hiso Anɨtu nto lɨmentisofoho. Kakoe
Hwomumne'no linyofoho.
10 A'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyo sohwo kako huno ole uyohoho,
Jisas Anɨtuye Hwomu ne hweho. A'amu nom'neso kako hungkuno hiloso
sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo yonto kako Anɨtu hwasyo hungkuno'njo
hweho lɨwo'nɨngkiso pa'nyo hweho. Hwapɨngoso Anɨtu nalohoho, Jisas nje
Hwomu hweho.
11 Olo hungkuno loso Anɨtu nehopi ole nalɨmento, Ngko songo ne'no
humayo'neso nto sejapmmentohefoho. Ose nalɨmentisofoho. Oso songo
ne'no humayo'ne hwapɨngo kakoe Hwomumo weho.
12 A'amu fihwo Anɨtuye Hwomumo humunyo sohwo Anɨtu'nji songo
ne'no humayo'ne hweho. A'amu Anɨtuye Hwomumo mohumunyo sohwo
kako Anɨtu'nji songo ne'no humayo'neso motɨpɨhwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo ne'no fosyohumayo'ne hi'njɨ'nwoho.

13 Sekwo a'amu Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo soku,
sekwo songo ne'no humayoso hi'njo kuyoho. Oso'no sekwo huno wasey-
onontnne'no semtɨ'mokiyalokweno.
14 Nakwo yo'mayo Anɨtu syonefɨsyalokunjo so'no namo'nɨngkohoho
lontani oso'no jomo ulɨhwaso'no kako wonepa'nɨmontonoho.

15 Nakwoe hungkuno An+tu nepo'nalokunjo so'no huno ole nayohoho.
Yo'mayo nakwo jomo ul+wo'n+ngkuhwone so'no nejopalokunjoso olohi-
foho.
16 Hon+ngkano anga'no wonyoso a'amu yososo An+tu kako wae
mmofe'njo umtonoho. O'o, hi'nji pe'n+ngkuhwosi t+kanomo wene hweho.
Oso'no a'amu oso wonyo hiso yoso sohumo uhwon+ngkohoji oso a'amu
huhwo sohumne'no Mpohumo jomo mujo'njo fiyo. Yo'mayo hon+ngkano
wonyo nom'neso a'amu yoso sohumo uhwon+ngkohoji oso humne'no
Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae y+mof+hwosi songo humayo'ne
uy+mtonoho.
17 An+tuye hungkuno mtohupeso hopi'nono wonyofoho. I oso'no fe-
hohnjo so'no Mpohwo kako wae weeo'mtonoho. Anga'nohinoso t+kanomo
n+hu'nahone wenefoho.
18 An+tuye mehomi ne sohwo kako hon+ngkano wonyo miyo'njo
y+wo'n+ngkiso hweho. O'o, An+tuye hwomu osohumo yokumpohn'nyo
mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohumo Seten
mupm'mokonohoho.
19 Nakwo huno moi'wonoho. Nakwo An+tuye mehomi'nwoho. A'amu
nom'ne sofe hwe engo mokosyohumayo sohwo Seten+yoho.
20 Nakwo huno moi'wonoho. An+tuye hwomu nto pmmentono.
Kakine'no huno ito'no uyo'ne huno nto nejapmmentono. Nakwo An+tumo
ufohi'nyo'ne hwap+ngoso Jisas+yoho. Jisas K+lais An+tuye hwomu sohwo
kako An+tu ne hweho. Kako songo ne'no humayoso hwap+ngo hweho.
21 Nje mehomi soku, yo'mayo hwahoponjo j+je s+meho mo'mo An+tumo
uyohopo'mto yalokunjo so'no sekwo i'waho ito'no fiy+mno. Osohopeho.
Ngko Joun'ni mt+'mokohono.

2 Joun
Olo Iyoswo Tɨfinjo loso Joun Afahwo Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *sikɨsɨti*'nji (60) *sikɨsɨti-sikɨs*ɨ'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo tɨfinjo loso Joun afaohwo mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'mu anga'nohino syine'no mtɨ'mokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetɨkeno. A'amu fiso hofɨkoe hunoso ole, A'amu Jisasɨmo inɨngkunyo temtitofo hopa imo'nohumunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiyɨmno ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Anɨtuye mehomi somo mokosyohumawo'nɨngkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mtɨ'mokalokweno. Kɨko a'mu siki, Anɨtu kakoe syohomne'no kuhwosopo'mentiso sikinonji jɨje mehomi sohwantnne'no olo iyoswo loso semtɨ'mokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no sɨmeho kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohinɨ'maho. O'o, a'amu hopi'nono Anɨtuye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofɨko sekune'no sɨmeho umo'nalofoho.
2 Jisas Kɨlaisɨye hungkuno ne'njoso nakwoe sɨmehomo wojo so'no nakwo sekune'no sɨmeho namo'nɨwo'nɨngkohoho.
3 Mpohwo Anɨtu'nji kakoe Hwomu Jisas Kɨlaisɨ'nji siko nakumne'no wopɨngo nalohofohosɨsi hitoho ulofɨhwoso'no humayo wopɨngo nejapo-hosɨso'no nakwo hungkuno nehopi'nohini hnnɨngkuhwasi sɨmeho afa unantanoho.

Nakwo hitoho nalofo yahino somo unɨngkowano.
4 Jɨje mehomi fehohnjoso hofɨko Anɨtu kako yahino ne so'no nalɨmentiso hopaso hofɨko kakoe honɨngkano ne somo inɨngkowalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko sɨmonyo yalokweno.
5 Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilɨmonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no sɨmeho uyo yahino hiso songo'maho. O'o, nakwo Anɨtuye hungkunoso sɨmo'mo upo'noma'mentɨhwone oso mta'angofoho.
6 Hitoho ulofo yahinoso olenoho. Nakwo Anɨtuye honɨngkanomo tɨfi unɨngkowano. Hohonta olo honɨngkano loso upa'nɨmentɨhwoni, Sekwo nom'ne a'amumne'no sɨmeho umo'nyo yahino somo finɨngkamno.

Nakwo Kɨlaisɨye hungkunomo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohu-mano.
7 A'amu pi'nɨngo engoso hofɨko nakumo hwasyo hungkuno nelane'entɨfi ango'meemo lɨku'mofalokwofo. Oso'no hofɨko nakumo ole nelalok-wofo. Jisas Kɨlais Anɨtu sohwo kako nakwoe hwaho lopo a'amu imo'nɨmentiso'maho. Hofɨko nakumo ose nelalokwofo. Oso a'amu hiso hofɨko hwasyo hungkuno lɨwo'nɨngkohofoso Kɨlaisɨye mango hwafoho.

8 Sekwo soku, oso a'amu ose sohwamne'no i'waho nto'no fiyɨmno.
Hwapɨngoso sekwo Anɨtuye syoho yokumpohn'nyo iwo'nɨngkohofo so'no
Anɨtu kako ngko sekumo yo'mayoso wosejapmmo selɨmentisoso sekwo
hwasyo hungkuno homo somo inɨngkafijo'manji sekwo momapitnnehofo.
O'o, sekwo Anɨtuye hungkunomo nto'no inɨngkafijoso u sekwo yo'mayoso
womantɨfeho.
9 A'amu fihwo kako Kɨlaisɨye hungkunomo aho yokumpohn'nyo
mokesyohumayo'njo yoso sohwo kako hungkuno nom'ne kengomo
inɨngkaweso'manji osohwo Anɨtu kako'nji mohumuyoho. Hwe fihwo kako
Kɨlaisɨye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaso osohumo
Anɨtu'nji kakoe hwomu Kɨlaisɨ'nji siko'monta'i siko kako'nji humasiyo.
10 U hwe fihwo kako sekumo se'maso sohwo kako sekumo Kɨlaisɨye
hungkuno masejo'njo ihwosi kako nom'ne hungkuno kengo selɨhwoso'no
osohumo sekwo kakimo sekwoe ango'mno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe
a'amuhwe eso nulɨkutoho.
11 A'amu fihwo kako oso a'amu hwasyo hungkuno'njo osohumo nje
a'amuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwoe syoho
somo ufo'malofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

12 Ngko hungkuno sawemo waselɨmonji ko yoheso u olo hungkuno hiloso
ngko iyoswomo mamtɨ'mokumnehono. O'o, ngko sekumo se'mahm'mo
ngko sekwo'nji hungkuno hnnɨngkuhwasi nakwoe sɨmehoso wopɨngo
wonamo'nɨmontonoho.
13 Anɨtu kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso jɨje nanohwo esɨ'nji
kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hungkuno
osohopeho. Ngko Joun'ni mtɨ'mokohono.

3 Joun
Olo Iyoswo Nom'ne Tɨfinjo loso Joun Afahwo Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *sikɨsɨti*'nji (60) *sikɨsɨti-sikɨs*'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo ne'no tɨfinjo loso Joun afahwo mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyasɨmne'no mtɨ'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jounɨye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwajɨmonto imentisoso Ntiyoutɨlefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nɨmonto oso a'amu syoho'njo sohwamo monje esyahonɨngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemitɨliyos osohumo yofe ho'nomanto uhwajɨmentisofoho. Olo iyoswo loso Jounɨye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemitɨliyos syoho yahonɨngkuhwosi hofiyo umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Anɨtuye mehomi somo mokosyohumawo'nɨngkohe sohwo'ni ngko nje nɨngkwahwo Ngkaiyos sohwo hnne'no olo iyoswo loso kumtɨ'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi sɨmeho kijopalokweno.

2 Nje a'amu sohwosi, kɨko yo'mayo syoho wopɨngo yontanɨngkini Anɨtu kufo'malokunjo so'nji kɨko wopɨngo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jɨje huyo'mango so'no ngko huno niyohoho wopɨngo humaho. I jɨje huyo'mango wopɨngo humaso hopaso jɨje a'apaho hi'nji wopɨngo osenohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno.

3 A'amu fehohnjo Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofoso jɨje angopo nta'ni nɨ'mantɨfi ntɨmalofi, Ngkaiyos sohwo kako Anɨtuye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyo'no inɨngkowalofoho. Ose ntahonɨngkofi ngko sɨmonyo imalefoho.

4 Nje mehomi hofɨko Anɨtuye hungkuno ne somo inɨngkowalokwofo so'no upa'nonji oso'no ngko sɨmonyo iwo'nɨngkohe hwo'nyoho. Oso sɨmonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no sɨmonyo iwo'nɨngkohofo somo yakolo'nnyofoho.

Ngkaiyos syoho wopɨngo imentisofoho.

5 U nje a'amu sohwosi, kɨko a'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofɨwo'nɨngkohofo sohwamo ufo'mawo'nɨngkinoso oso wonyoangkafofoho. Jɨje a'amu'nohinɨ'maho. O'o, a'amu kengo mta'ango sohwanjoho.

6 Oso a'amu huhwo sohwa hofɨko olopo nɨ'mantɨfi kɨko hofɨkimo wopɨngo uloho'mahnno so'no nakwo Anɨtune'no uhu'mokontanɨngkuhwoni nalɨmalofofoho. Kɨko a'amu Anɨtuye hungkuno lɨku'mofo sohwamo jɨje angopo nta'ni hano hofiyo'no hmmofɨhwajo. Ose yahonɨngkiji Anɨtuye sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho.

7 Hofɨko oso syoho yalokwofoso Kɨlaisɨye yofe ho'nomayo'ne yalokwofo. A'amu Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono muyo'njo sohwa mta'ni hofɨko ham-niyoho yo'mayoso momaso'njo yalokwofo.

8 Nakwo An+tuye a'amu ne hn'nwi nakwo oso a'amu huhwo sohwamo
ufo'mano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho ne'njo so'no nakwo syoho
afa'no womojoku'nantanoho.

Ntiyout+lefes kako yahino wonyo imentisofoho.

9 Ngko oso a'amu Ntiyout+lefes+'nji An+tumne'no
uhu'mokuwo'n+ngkohofo somne'no ngko iyoswo nom'neso nto
mt+'mokumalefoho. Ntiyout+lefes sohwo kako a'amu hiso hof+ko nakwoe
hwe engo hwosoho ulant+fe'no yalokunjo so'no kako nje hungkunomo
haloho man+pewo'n+ngkiso hweho. O'o, kako nje hungkunomo hwotoho
n+fewo'n+ngkiso hweho.

10 Oseso ngko sekumo se'ma'me'manji ngko yo'mayo kako iwo'n+ngkiso
so'no wasel+monnoho. Kako nakune'no yo'mayo hungkuno wonyo lalo-
foho. Kako hwasyo hungkuno lalofoho. Oso'nohini'maho. O'o, kako
a'amu An+tuye hungkuno l+ku'mofo sohwamo kakoe angomo mipemo-
tasy+wo'n+ngkiso hweho. I a'amu nom'neso hof+ko oso a'amu An+tuye
hungkuno l+ku'mofo somo nje angomo upemokosyawo'mo loso so-
humo Ntayout+lefis sohwo kako hof+koe hon+ngkano p+jumof+wo'n+ngkiso
hweho. Oseso kako oso a'amu homo somo hof+ko An+tumne'no uhu'mokiyo
somta'ni wae weeo'mto yalofoho.

Ntemit+liyos sohwo kako yahino wop+ngo iwo'n+ngkiso hweho.

11 U nje a'amu sohwosi, k+ko yahino wonyo somo t+fi in+ngkahutoho.
O'o, hon+ngkano wop+ngo somnohini t+fi fin+ngkayo. A'amu kako yahino
wop+ngo'njo sohwo kako An+tuye a'amu hweho. A'amu kako yahino wonyo
iwo'n+ngkiso oso hwo kako An+tune'no huno mosyaf+siyo hweho.

12 A'amu hopi'nonohino sohwa hof+ko Ntemit+liyos+ye yofe
ho'nomalokwofo. Nakwo Ntemit+liyos osohumo uhwonontani nakwo
K+lais+ye yahino ne somo uhwonalokuhwono. Oso'no ngko huhwo'ni kakoe
yofeso ho'nomalokweno. Oso'no k+ko huno kiyohoho, Nje hungkunoso
ne'njofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

13 Oseso ngko hungkuno sawemo wasel+monji ko yoheso oso'no ngko
iyoswomo mamt+'mokumnehono.

14 We'enepi ngko noku'mahm'me'no nekwo hungkuno wohnnantaeho.

15 J+je s+mehoso pompengo uf+syakumofono. J+je a'amu olopo humalofo
sohwa hof+ko nje hwomuhwe kilalokwofo. Nje a'amu k+ko'nji humalofo
sohwamne'no nje a'amufo ulalokweno. K+ko hof+kimo njiyo. Osohopeho.
Ngko Joun'ni hungkuno loso mt+'mokohono.

Jut
Olo Iyoswo loso Jut Mtɨ'mokumentisofoho.
Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti*'nji (30) *teti-faif*ɨ'nji (35) nto uyakolo'mentisopolɨkeno olo iyoswo loso Jut mtɨ'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutɨye so'nji Jutasɨye so'nji afafoho. (Oso'no Matɨyu sohe engo 13, hanɨngkano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, honɨngkano we'e 3, osopo Jisasɨye hohmnɨngkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hofɨkoe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasɨye nɨngkwahwo mtɨ'mokmentisofoho. Jut a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo somne'no mtɨ'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu ango ntɨponjomne'no mtɨ'mokumentisotɨkeno. O'o, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno sɨmo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo sɨmeho hi'ntnnonohinoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɨkuji a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'nɨngkutoho. Jut ose ulɨmonto mtɨ'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut honɨngkano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso ntɨpo humanto mtɨ'mokumentisotɨkeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mtɨ'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Ngko Jut sohwo'ni Jisas Kɨlaisɨye syoho ulohofiyo Jemɨsɨye konɨngkwa'we hwo'nyoho. Anɨtuye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu Anɨtu sehwosopeehonɨngki inɨngkamentohofo sokune'no mtɨ'mokalokweno. Mpohwo Anɨtu sɨmeho engo sejopahonɨngki Jisas Kɨlais kako sekumo wopɨngo semokosyohumaho.
2 Anɨtu kako sekune'no hitoho ulofɨhwoso'no sɨmeho pompenjiyo so'nji sɨmeho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'enji Anɨtumo jomo ulalokweno.

Kɨlais Jisasɨye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno lutɨhwawo'nɨngkohofo sofe hungkunofoho.
3 Nje a'amu soku, sɨmo'mo ngko huno pi'nɨngo syafɨsyonji Anɨtu kako asomo netɨmayo'neso sekune'no iyoswo mtɨ'mokumne'enji i olo-honta nom'ne hungkuno mtɨ'mokalokweno. Nakwo Jisas Kɨlaisɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyaso hn'nɨmo Anɨtu kako asomo wonetɨma'mtonoho. Oso hungkuno Anɨtu nejapmmentisoso sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji sɨmeho hi'ntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno. Oso'no sekwo nom'ne hungkuno hwasyo somo nupa'nɨngkutoho. O'o, hungkuno hwasyo homo somo filommjahumno.
4 A'amu fehohnjo Anɨtumne'no sekwo'nji uhu'mokontɨfi humen-tanɨngkofi a'amu fehohnjoso hofɨko nom'ne huno so'nji hiyaso motohusosyohumantɨfi hofɨko poji ehumamentohofofoho. A'amu hiso hofɨko ole lalokwofo, Anɨtu kako nakumo wopɨngo naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no iyoho monanɨngkiyohoho. Yo'mayo wonyo nakwoe sɨmeho uyɨmo lososo u uyɨhwono. Anɨtu kako sɨmeho nejopalokuso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas Kɨlaisɨmne'no hofɨko hohujo ikinjao'mentohofofoho. Hohonta a'amu Anɨtuye hungkuno mtɨ'mokumentohofo sohwa olo a'amu lohwamne'no

ole mtɨ'mokumentohofo, Oso a'amuso wonyofoho. Hofɨko tɨkanomo
ufitnnefoho. Ose mtɨ'mokumentohofofoho.
5 A'amu oso yahino'njo somne'no sekwo nto upa'nɨmentohofofoho. I
oso'no ngko sekwoe huno somo huno apa'no wasefohoto'mne'no yohono.
A'amu Isɨlael somo nakwoe Hwe Engo hofɨkimo Ijip mta'ni utɨmanto
olopono utɨmotapmmentisofoho. Oseso hwe moya'mi Isɨlael fehohnjoso
hofɨko Anɨtumne'no nakwolaho lontɨfi hohujo ikinjɨmofahonɨngkofi Anɨtu
kako hofɨkimo poyo umokumentisofoho.
6 Nom'ne so'no huno fɨsyafɨhupmno. A'amu ahwomomjo fehohnjoso
oso syoho Anɨtu uyɨmentiso somne'no hahn'nyo yontɨfi hofɨkoe ahwom-
omjo pone ulɨko'ma'mentohofofoho. Oseso Anɨtu kako hofɨkimo ahwomo
nano'nji intofonto sɨkwo'mjoho engo so'mo intofohumatɨ'mentisofoho.
Hofɨko oso ahwomo nano homo somta'ni misɨhuto'nɨfitnnehofo. Oso
hopo sopo nohumafɨkuji hofɨko Anɨtuye Sɨkuno Engo somo hungkuno
ikwolofo'ne so'no hontohumalofo.
7 Ou, sekwo nom'ne so'no fɨsyafɨhupmno. A'amu Soutom Ngkumoula
so'nji nom'ne pone mofone soponjo so'nji hofɨko a'amu ahwomomjo
sohwa a'mohufo imentohofo hopa imentohofofoho. Oso'nji hofɨko ki-
fosyoho'nji loho'nɨmotofofoho. Oseso Anɨtu kako hofɨkoe honɨngkano
wonyo somne'no tohino engo uyɨmentisofoho. Oso tohino hiso hofɨko
tohomo ne'no humentanɨngkofi tohino umnalofoho. A'amu osomne'no
syofɨsyontani iyoho nenɨngkahonɨngki nakwo huno ole nayohi, A'amu
honɨngkano wonyo yɨwo'nɨngkohofoso tohino engo womantɨfeho.
8 I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'nɨngkohofoso hofɨko
oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo uhwonontɨfi
oso mta'ni yokumpohn'nyo tɨpemantɨfi hofɨkoe a'apahomo wonyo
loho'nɨwo'nɨngkohofofoho. Oseso hofɨko nakwoe Hwe Engo sohumo
yokumpohn'nyo ulohofontɨfi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo
sitofo ulɨwo'nɨngkohofofoho.
9 Anɨtuye a'amu ahwomo mta'ango sɨmo'mjo sohwo Maikel oso hwo'nji
kako Seten'nji siko Mousesɨye pijafoso mayo'ne yoka hnnɨmentisiyefoho.
Siko oso yoka hungkunoso nohnnonji Seten kako Maikelɨmo sitofo ula-
honɨngki oso'no Maikel kako Setenɨmo sitofo aku mulɨmentisofoho. O'o,
olo'nohini ulɨmento, Hwe Engo Anɨtu sohwo kako kikimo yoka hungkuno
wakilono. Oso'nohini ulɨmentisofoho.
10 I oso a'amu huhwo sohwa hofɨko sekwo'nji humalofo sohwa
hofɨko yo'mayo hwapɨngo ne so'no huno nto'no muyahonɨngki hofɨko
sitofo hungkuno lɨwo'nɨngkohofofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa
hofɨko hofɨkoe a'apahomnohini syafɨsyontɨfi hofɨko yo'mayo wonyoso
iwo'nɨngkohofofoho. Oso'no hofɨko nɨhu'nahone wonyo imo'nnyoso
tɨkanomnefoho.
11 Hofɨko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso hofɨko Atamɨye
hwomu Kein kako konɨngkwa'wehumo fonjahumentiso oso hwoe yahinoso
mantɨfi yalokwofo. U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamniyoho engo
ma'mne'ento kako a'amu Isɨlael somo hwasyo honɨngkanomo ipemota-
mentisofoho. Oso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo
Koula kako Anɨtumne'no yokumpohn'nyo imo'nɨmentiso pa'nyoso olo
a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no Anɨtu kako hofɨkimo fonjasyonefoho.
12 Sekwo Anɨtuye a'amu ne soku sekwo sɨmeho afa inɨngkuji nom'ne
a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no sekwo nuhu'mokontɨfi wopayo
nontɨfi Jisasɨmne'no syafɨsiyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hofɨko
wonyo so'nji sekwo'nji nuhu'mokontɨfi oso uhu'mɨngo homo somo

wonyo imokuwo'n+ngkohofofoho. Hwap+ngoso hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no won+mango mun+ngkahon+ngki hunoso hof+kine'nohini syaf+hu'nont+fi wopayo n+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no hof+ko nom'ne a'amu somne'no huno monosyaf+hu'n+wo'n+ngkiyohofo. A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo sohwo kako ifoyo'no hontohumanteso himo kako ifoyo ane'njo sohwo nopahon+ngki ifoyo masiyo'njo yahon+ngki ifofo n+hu'nahone motole'ofalofoho. Oso a'amu hiso hof+ko oso himo ifoyo ane'njo sohwo pa'nyo hwafoho. Ne anefoho. U nom'ne hungkuno upa'n+mno. Oso a'amu sohwa hof+ko oso iyo kakoe s+kuno somo ipisayo into'nyo sohonta ne ane imo'nyo oso pa'nyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwo'yohwo kako pmpongo hi'nji yof+hwosi tohomo ho'nayofonefoho. Oso a'amu hiso oso pa'nyofoho.

13 Oso a'amu oseso hof+ko hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no won+mango munyo'njoso ut+hwa'nyopo yont+fi hof+ko olo pa'nyofoho. Mijo ifofayo yonto yo'mayo hintalinyo ifohulijisyaf+hwo'n+ngkiso pa'nyo hwafoho. Hof+ko hntokwaliyo ifufosonto s+kwo'mjoho'mo imo'naof+wo'n+ngkiso pa'nyofoho. An+tu kako oso a'amu homo somne'no hof+ko'ne nohumafitnne'ento ango n+hu'no s+kwo'mjohoso nto'no esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hof+ko ne'no nohumantokutnnefoho.

Hof+ko hon+ngkano wonyomne'no tohino engo mapitnnefoho.

14 Atam+ye imu sohwa mj+mo'n+mopont+fi aho fehohnjo hopi'nono imo'nonto nom'ne mta'ni hufa'u imo'n+mentiso sohonta Inouk humamojofoho. Oso a'amu huhwo sohwamne'no kako An+tuye hungkuno ole l+mento, Hwe Engo sohwo kako kakoe a'amu ahwomomjo pi'n+ngo engo so'nji motapiso uhwon+ngkohefoho.

15 A'amu Jisas+ye hungkunomo t+fi min+ngkayo'njo somo hungkuno ikwolofo'ne sopono uhwajonefoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof+ko An+tumne'no hohujo ikinjaofont+fi hon+ngkano n+hu'no wonyo yont+fi An+tumo sitofo hungkuno n+hu'no wonyo ul+wo'n+ngkohofofoho. Oso'no hof+ko hof+koe yahino wonyomne'no tohino engo womant+feho.

16 A'amu huhwo sohwamo yo'mayo u'mante so'no nakwolaho lont+fi wonyo hungkuno l+wo'n+ngkohofofoho. Nom'ne a'amu sohwamne'no hof+ko hwasyo hungkuno somj+l+wo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof+ko oso hon+ngkano wonyo homo somne'no hof+koe s+meho fefoyo uyahon+ngki oso homo somo in+ngkawowo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hof+ko hof+koe yofe woho'nomo'nano lont+fi hof+ko mango engo l+wo'n+ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hof+ko nom'ne a'amu somta'ni hof+koe yo'mayoso siki mayo'ne afofo hungkuno ul+wo'n+ngkohofofoho.

Sekwo An+tuye hungkunomo s+meho hi'ntnnono uy+kuji aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno.

17 I oseso An+tuye a'amu kakoe hungkuno l+ku'mof+wo'n+ngkohofo (*apousel*) sohwa hungkuno sel+mentohofo so'no huno f+syaf+hupmno.

18 Hof+ko sekumo ole sel+mentohofi, S+kuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hof+ko i'mofap+kuji An+tuye hungkuno somne'no t+kafo j+fitnnefoho. Hof+ko An+tuye hungkuno somne'no hohujo ikinjaof+kuji hon+ngkano wonyo somne'no hof+koe s+meho fefoyo uyonefoho. Ose sel+mentohofofoho.

19 A'amu hiso hof+ko An+tuye Towahuno ane nohumant+fi hof+ko yo'mayo hwahoponjo so'nohini syaf+syont+fi hwasyo hungkuno

loset+hwawo'n+ngkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nont+fi husilo husilofo lohofalokwofo.

20 U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo sekwoe s+meho hi'ntnnono kiho'maso wop+ngo'nohini An+tumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fisosofito'n+mno. An+tuye Towahuno Wop+ngo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwoe s+meho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono l+kuji oso homo somne'no Mpohumo jomo ul+mno.

21 Sekwo nohumaf+kuji An+tu sekumne'no hitoho ulof+wo'n+ngkiso so'no huno ne'no syaf+sy+kuji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo f+kemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumaf+kuji nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais+ye hitoho engoso ujo ehontojwasiyo'ne s+kuno so'no fohontohumamno. Nohontohumaf+kujo'no kako songo ne'no humayoso wosejapmmontonoho.

22 A'amu hof+ko An+tuye hungkunomne'no huno ito'no mosyaf+siyo'njo somne'no hitoho selof+hwoso'no An+tuye hon+ngkano t+pemayo'neso ufo'mapmno.

23 A'amu t+kanomo walokwofo somo sekwo hof+kimo komo'no ut+mapmno. Nut+maf+kuji sekwo hof+kimo ufo'mapmno. A'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no hitoho selof+hwoso'no sekwo An+tuye hon+ngkanomo t+pemayo'ne hof+kimo ufo'mapmno. Nufo'maf+kuji hof+kimo wop+ngo ulohopmno. I oso'no sekwo hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no i'waho nto'no fiy+mno. Oso hon+ngkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafitnnoho l+kuji i'waho fiy+mno.

Jut kako An+tuye yofe ho'noma'mentisofoho.

24 An+tu kako sekwo mop+wasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jisas K+lais sekumo seloho'mentiso so'no sekwo hon+ngkano wonyo ane'njo kakoe ango wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesiyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji nohumaf+kuji s+monyo engo uyant+feho.

25 Nakwoe An+tu n+hu'no anga'nohino sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas K+lais naloho'mentiso so'no asomo net+mane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino somo hul+'mokomokosyohumawo'n+ngkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako s+mo'mta'ango sohwo ne'no mjohumamop+hwosi olohonta ne'no humahwosi hwangku kako ne'no mjohumam+wene hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwano.

Olo hungkuno loso nehopeho. Ngko Jut+'ni mt+'mokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno
Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso Kɨlais kakoe Inomokomoyo Jounɨmo Umentisofoho.
Olo Hungkuno Sɨmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sɨmentiso sohonta soswo *teti*'nji (30) *sikɨsɨti-sikɨsɨ*'nji (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolɨkeno olo iyoswo loso Jisasɨye inomokomoyo Joun mtɨ'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mtɨ'mokumentisofoho. Sɨmo'mo mtɨ'mokumentiso so'nji tɨfi iyoswo hufa'u sɨhune mtɨ'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mtɨ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo *tetit*ɨkeno (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofɨko a'amu Jisasɨmo inɨngkunyo somo tango engo uyɨmentohofofoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 honɨngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patɨmous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentanɨngki Anɨtu yo'mayo yo'mayo hwangku ifawene so'no utɨhwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangku ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mtɨ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofo lɨhwasi tɨfi unɨngkohwano.

1 Yo'mayo we'enepi imo'none so'no Jisas Kɨlais kako ntɨhwahonɨngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mtɨ'mokalokweno. Sɨmo'mo Anɨtu kako Jisasɨmo hungkuno loso ulahonɨngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lɨhwojahonɨngki Jisasɨye syoho ulohofiyo sohwona'nɨmne'no hungkuno homo somo kako lontɨhwamentisofoho.
2 Yo'mayo hungkuno Anɨtu mta'ni upa'nɨmentoheso yo'mayo Jisas Kɨlais lontɨhwamentisoso yo'mayo uhwonɨmentoheso yoloho lɨjwaofalokweno.
3 A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofo lɨjwamo'nɨngkuji u nupa'nɨngkuji hungkuno homo somo haloho pekuji tɨfi inɨngkafijo'manji wopɨngofoho. Hwapɨngoso sɨkuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tɨfoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu antɨme aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkunofoho.
4 Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasɨye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'nɨngkohofo sokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mtɨ'mokalokweno. Nakwoe Anɨtu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangku asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'nɨngkiso sohwo kakoe Towahuno Wopɨngo so'nji siko sekumo sefo'mahosɨsi sɨmeho pompenjiyo wosejapiyo.
5 Jisas Kɨlais sohwo kako Anɨtuye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohini lutɨhwawo'nɨngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo lɨka'mentono. Songo nolɨkafonto nɨhu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne sɨmo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwafe Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi sɨmeho wopɨngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulofɨwo'nɨngkiso sohwo kako nakwoe honɨngkano wonyo mta'ni isɨhutofonemayo'ne kakoe honɨyo usɨhuma'mentisofoho.
6 Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'nɨngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwamne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmentisofoho. Nakwo Jisasɨye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohini yokumpohn'nyo nemokosyohumantɨhwone hweho. Ou, hungkuno loso nehopeho.
7 Ihwoni, Jisas kako himopo nopahonɨngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuhwonanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hofɨko Jisas poyo wape'nono lɨmentohofoso Jisasɨmo uhwonɨngkuji hofɨko yafɨ'yafe ikuji humotaho engo lɨfitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.
8 Anɨtu kako nakumo ole nalɨmento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwaofo so'nji ngko hwapɨngo hwo'nyoho. Ose nalɨmentiso sohwo olo Anɨtu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwangku nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako Kɨlais Jisasɨmo uhwonɨmentisofoho.

9 Ngko Joun'ni senɨngkwa'we hwo'nyoho. Nakwo Jisasɨye a'amu hn'nwi sekwo ngko'nji ejoku'nohumentani Anɨtuye syoho somne'no yo'mayo tango so'nji tohino so'nji tɨpemalokuhwono. I Jisas nakumo nto'no enemokosyohumawo'nɨngkiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ito'nontani lohokuhwono. Ngko Anɨtuye hungkuno a'amumo ulonji ngko Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohe so'no ulahonɨngko hofɨko ngkimo wae yanɨmo'mentohofofoho. Yanɨmofontɨfi hofɨko olo hwaho we'e Patɨmous ayo ajwo lopo impo'angomo hopa nɨhumatɨ'mentohofofoho.
10 Olopo nohumanji sɨkuno iyoho humayo Sante somo Anɨtumo jomo ulontanɨngko kakoe Towahuno Wopɨngo ngkimo ifehu'mokonɨsyahonɨngki wojo hopa uhwonɨmentohefoho. Nje hohujo mta'ni mampaho engo kaunoho yoka hopa ho'nɨngkahonɨngki ole upa'nɨmentoho,
11 Yo'mayo hopi'nonohinoso kitɨhwahm'me'no kɨko nuhwonɨngkohoji oso hiso iyoswomo mtɨ'mojo. Nomtɨ'mokohoji ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasɨye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'nɨngkohofo osomne'no olo hungkuno loso uyahojo. Ango Efesosɨ'nji Sɨmena'nji Pekamomɨ'nji Taiyotaila'nji Satisɨ'nji Filatelɨfiya'nji Laoutisiya'ntnne'no uyahojo.
12 Ose ho'nɨngkahonɨngki oso hwe hungkuno ntɨmentiso sohumo uhwonɨmonji ikinjaofonji uhwonɨmentoheso sikiloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo uhwonɨmentohefoho.
13 Oso sikiloho'njo ajwo sopo Hwe Anga'nohinohwo lohofontanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nakwoe hwahoponta'ango hwo'maho. I oso'no kako a'amu pa'nyo hweho. Osohwo nohumanto manji'mofo sawemo'njo ahuloho ahojo wonyoangkafo so'nji inyo sohumo uhwonɨmentohefoho.
14 Kakoe mnokino'nji mijiyo'nji nɨhu'no halojofoho. Humeengo pa'nyofoho. Kakoe tɨmoso tɨpomponaho pa'nyofoho.
15 Kakoe sɨfeso sojo hwoyango hnnɨngkiso pa'nyofoho. Kakoe mampahoso mijiyoka hopa ho'nɨngkahonɨngki upa'nɨmentohefoho.
16 Kakoe aho anga sohohnta'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ose mokosyohumamentisofoho. Kakoe

hungkunoso sɨhu yohosi yohohnta'ni sɨhu mampo'nyo hopaso kakoe mango mta'ni swopahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Kakoe sɨmanoso mofehi'nyo yokumpohn'nyo liso pa'nyofoho.

17 Oso huhwo sohumo uhwononji ngko kakoe sɨfɨki'nyo'mo poyo pa'nyo pɨwahu'mentohefoho. Oseso kakoe aho anga sohohnta'ni nokisanɨsyonto ntɨmento, Kɨko iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo so'nji esojwaofo so'nji yo'mayo hopi'nonohinoso hwapɨngo hwo'nyoho.

18 Yo'mayo songo humayo neso ngko hwapɨngo hwo'nyoho. Hohonta ngko pe'nɨmentohe sohwo'nɨmo nohonyo. Ihwoni, ngko songo ne'no humawo'nɨngkohe hwo'nyoho. Apa'no mape'nɨmnehono. Ngko poyo pe'nyo so'nji tɨkanomo uyoso'nji mokosyohumayo hwo'nyoho.

19 I oso'no kako ose ntonto ntɨmento, Yo'mayo uhwonɨngkino so'nji yo'mayo wojo so'nji yo'mayo tɨfi no'mo i'mofapone somo uhwonɨngkohoji iyoswomo ifalifaliyo mtɨ'mojo.

20 Kɨko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u mokosyohumentanɨngko nohonɨngkino so'nji sikiloho na'nohino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo so'nji uhwonɨngkinoso hwapɨngo neso olenoho. Hntokwaliyoso a'amu ahwomomjo hwafoho. Hofɨko oso a'amu Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ango aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo soponjo a'amu uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo mokosyohumawo'nɨngkohofɨhwafoho. Sikiloho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso olenoho. Kɨlaisɨye a'amu ango aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amusofoho. Jisas ose ntɨmentisofoho.

2

A'amu Efesos somne hungkunofoho.

1 Jisas kako ole ntɨmento, Joun, kɨko hwe engo a'amu Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ango Efesos somo mokosyohumawo'nɨngkohofo somne'no hungkuno ole mtɨ'mojo. Ngko sohwo'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyoso nje ahomo mokosyohumunyoso ngko sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo sopo hano emoyalokwe sohwo'ni ngko hungkuno ole selalokweno.

2 Sekwoe yo'mayo yahino so'no ngko huno niyohoho. Sekwo syoho yokumpohn'nyo yontɨfi ngkimo monɨsɨkwajiyofoho. Yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofɨwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. Sekwo a'amu honɨngkano wonyo'njo somne'no nakwolaho lɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Hofɨko nose'mantɨfi Anɨtu mta'ango (*apousel*) hwona'nyoho selahonɨngkofi hofɨkoe hwasyo hungkuno so'ntnne'no hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahonɨngki sekwo hofɨkoe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilofɨhwajɨwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho.

3 Sekwo nje yofe so'no nnɨngkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonontɨfi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofontɨfi tango engo tɨpemalokwofo. Oso tango tɨpemayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

4 I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo sɨmeho hi'ntnnono kahopi ntapmmentohofo sohonta nehopi ntapmmentohofofoho. I, olohonta awonoho.

5 Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofofoho. Oseso sekwo
oso yahino wopɨngo homo somo nusɨkwajontɨfi nto pɨwahu'malofo.
Oso'no sekwo yahino wopɨngo imotofo so'no huno ikwesyafɨsyɨkuji sek-
woe sɨmeho fɨwolo'mokumno. Iwolo'mokukuji yahino sɨmo'mo imotofo
hopaso apa'no fiyɨmno. U sekwo sɨmeho mɨwolo'mokiyo'manji ngko
nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weesemo'monnoho.
6 I yahino wopɨngo anga'no yalokwofo so'no ngko sɨmeho wopɨngo
nɨmo'nɨngkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo
yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo.
Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje
sɨmeho wopɨngo nɨmo'nɨngkohoho.
7 Sekwo haloho hi'njɨku'manji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo sohwo Kɨlaisɨye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.
A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko
osohumo songo humayo'neso uyɨmonnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako
Anɨtuye angopo wosopayo syoho hulɨmentisoso mta'ni iyo songo ne'no
humayo'ne ipisayoso wosomjanɨmontonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no
nolohofantɨhwonefoho.

A'amu Sɨmena somne hungkunofoho.

8 Hwe engo a'amu Sɨmena somo mokosyohumawo'nɨngkohofo somne'no
hungkuno ole mtɨ'mojo. Ngko sɨmo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo
so'nji esojwaofo so'nji ngko hwapɨngo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo
pe'nɨmentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo
hungkuno hiloso selalokweno.
9 Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo
so'no umofonyo yɨwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no
ngko sekwo'nji humantohe so'no sekwo a'amu ho'yango engo'njo pa'nyo
kuyoho. A'amu fehohnjo sekumne'no sitofo hungkuno selalokwofo so'no
huno niyohoho. Oso a'amu hiso nakwo Juta a'amu hwona'nyoho hwasyo
hungkuno lalokwofo. Hofɨko Setenɨye a'amufoho.
10 Yo'mayo tango se'maso so'no sekwo iyoho senɨngkuhwoloho. Seten
kako yamofo waseloho'montonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo
impo'angomo sehumajɨhwosi sekwo yokumpohn'nyo wolohofantɨfetɨkeno
lɨhwosi wasehonɨmontonoho. Oso sɨkuno tango'njo sɨkuno pi'nɨngo
engo moseyakolofonehoho. O'o, sɨkuno aho hufa'u hopi'nonohino
pa'nyofoho. Oso'no yo'mayo tango se'maso sohwo poyo wasemokumo
lɨhwosi yɨhwoso'no sekwo po'nɨfo wekutoho. O'o, sekwo sɨmeho
hi'ntnnono ne'no ntapɨwo'nɨngkuno. Ose ifijo so'no ngko sekumo ho'yango
songo ne'no humayo'neso wosejapmmonnoho.
11 U sekwo haloho hi'njɨku'manji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo sohwo Kɨlaisɨye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.
A'amu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lɨhwosi yoso
somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofo'ne sɨkuno somo tohino
momanehoho. Kako toho ne'no nalokunjo somo maswonehoho.

A'amu Pekamom somne hungkunofoho.

12 Jisas ole ntɨmento, Joun, kɨko hwe engo a'amu Anɨtuye yofe
ho'nomayo'ne ango Pekamom sopo uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo
mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwamne'no hungkuno ole mtɨ'mojo.
Ngko hwakuhwajo sɨhumampo'nyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo
hungkuno hiloso selalokweno.

13 Oso ango engo sekwo humawo'nɨngkohofo sopo Seten yokumpohn'nyo
mokosyohumawo'nɨngkisofoho. A'amu pi'nɨngoso hofɨko Setenɨye yofe
ho'nomawo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no sekwo
ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ne'no ntopalokwofo. I Antipas sohwo
nje hungkuno hofiyo lɨjwao'mojo sohwo sekwo'nji nohumanto kako
nje honɨngkanomo tɨfi nnɨngkamentiso so'no a'amu Seten mokosy-
ohumawo'nɨngkisoso kakimo ko fonjosyahonɨngkofi sekwo ngkine'no
hungkuno yoloho lɨjwaofo'neso iyoho masenyofoho. O'o, Antipas
poyo pe'nɨmentiso sohonta tango mɨkunɨmposo ko se'manteso sekwo
Anɨtumne'no ajwopo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho.
14 Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no
hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Pekamom soku, a'amu fehohnjo
sekwo'nji humalofoso Mpelamɨye yahinomo yokumpohn'nyo kemokosy-
ohumalofo. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak os-
ohumo Isɨlael somne'no yahino wonyo kompemayo so'ne lutɨhwahonɨngki
Mpelak sohwo kako a'amu Isɨlael somo kompemahonɨngki Isɨlaelɨso
pɨwahu'mentohofofoho. Nopɨwasyontɨfi hofɨko hwahoponjo anɨtu hwasyo
sohumo yofe ho'nomantɨfi yahu hwahoponjo hwasyo anɨtu sohumne'no
ho'nahinyoso nɨmentohofofoho. Nonontɨfi a'mohufo imentohofofoho.
15 Oso pa'nyoso a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofɨko a'amu
Nikoulasɨfe hungkuno wonyomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo.
Oso'no hofɨko hwahoponjo yahinomo inɨngkowalokwofo. I sekwo oso
a'amu wonyo homo somo kengopo molɨhwajiyo'njoso peho'neto.
16 I oso'no oso yahino wonyoso noho'naofɨkuji sɨmeho fɨwolo'mokumno.
U mɨwolo'mokiyo'manji we'enepi ngko nose'mahm'mo nje hungkuno
sɨhumampo'nyo pa'nyo so'nji a'amu wonyo hisokumo wae
weese'monnoho.
17 Sekwo haloho hi'njɨku'manji olo hungkuno hiso Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako
hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohumo ngko hofiyo umokosy-
ohumamonnoho. Hohonta nje a'amu Isɨlael mokosyohumamote hopaso
oso a'amu sohumo hofiyo mokosyohumahm'mo wosopayo ahwomo
mta'ango uyɨmonnoho. Oso'nji sojo halojo yofe songo mtɨ'mokinyo so'nji
uyɨmonnoho. Oso yofeso a'amu sojo homo somo maso sohwo kako'nohini
huno uyonefoho.

A'amu Taiyotaila somne hungkunofoho.

18 Jisas ose ntonto ole ntɨmento, Joun, kɨko hwe engo a'amu Anɨtuye
yofe ho'nomayo'ne ango Taiyotaila sopo uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo
mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwamne'no hungkuno ole mtɨ'mojo.
Ngko Anɨtuye Hwomu sohwo'ni tɨmo tɨpomponaho pa'nyo'njo sɨfe sojo
hwoyango hnnyo pa'nyo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno.
19 Yo'mayo syoho engo yɨwo'nɨngkohofo so'no huno niyohoho. Sekwo
a'amu nom'ne so'nji sɨmeho inontɨfi ngkimo sɨmeho hi'ntnnono ntapontɨfi
a'amu nom'ne somo wopɨngo ulohofɨwo'nɨngkohofo so'no ngko huno
niyohoho. Yo'mayo tango se'manteso sekwo ajwopo yokumpohn'nyo
lohofɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Olo yahino hohonta ema'mentohofoso
wopɨngo imo'nonto engo imo'nalofoho.
20 Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo
so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Ape wonyosi Jesepel kako sekwo'nji
nohumentanɨngki sekwo kengopo molɨhwajiyo'njo yohofo. Kako Anɨtuye

hungkuno'nji'nyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho nto-
hofiyo sohwamo hon+ngkano wonyomo ip+t+hwanto ipemotowalokunjo
so'no hof+ko a'mohufo yont+fi hwahoponjo an+tu hwasyo sohumne'no
wosopayo ho'nahinyoso nalokwofo.
21 Oso a'musi kako s+meho uwolo'mokononji ko hontohumaheso
awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwa'nyo iyo
yahino somo woho'nao'mo huno ose muyalofiyoho. Oso yahino wonyo hiso
kakimo nto ifehu'mokahumaho.
22 Sekwo upa'n+mno. Oso a'mu simo mnokino engo uy+'mo a'amu
sohwa kako'nji hwa'nyo loho'nyo sohwa hof+ko hof+koe hon+ngkano wonyo
somne'no s+meho m+wolo'mokiyo'manji tohino engo uy+monnoho.
23 A'amu oso a'mu siye yahinomo in+ngkawowo'n+ngkohofo
somo poyo umokumonnoho. Ose i'me'no a'amu hopi'nonohino
nn+ngkap+wo'n+ngkohofoso olo so'no huno uy+montonoho. Ngko Jisas
sohwo'ni a'amu hopi'nonohinofe huno s+meho somo huno niyohoho.
A'amu anga'no anga'nohino sokumo yo'mayo y+wo'n+ngkohofo so'no
yamofo waseloho'monnoho. Ngko a'amu wonyo homo somo poyo
imoku'me'no hof+ko huno ole uy+montonoho.
24 A'amu Taiyotaila humawo'n+ngkohofoso a'mu wonyo siye yahinomo
t+fi min+ngkayo'njoso sekwo Seten+ye yahino wonyo ne somne'no huno
mosyaf+siyo'njo yalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nom'ne
syoho mosejapmnehono. O'o syoho anga'no sejopalokwe loso olenoho.
25 Sekwo syoho wop+ngo yalokwofoso ne'no ikuji nje hungkunomo
aho yokumpohn'nyo f+kesyohumamno. Mokosyohumentan+ngkuji ngko
nose'ma'mnefoho.
26 Nje a'amu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo soku
sekwo nje yahino somo ne'no nn+ngkopontan+ngkuji s+kuno moi'wo
imo'noso sohonta ngko sekumo mnokino engo'njo imo'n+ngkuji womokosy-
ohumant+feho.
27 Nje Mpohwo An+tu kako a'amumo mokosyohumayo so'no
yokumpohn'nyo ntapmmentiso hopaso ngko nje yokumpohn'nyo sekumo
wosejapmmonnoho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso a'amu wonyo
somo sekwo nomokosyohumaf+kuji hof+koe yokumpohn'nyo so'nji hof+koe
yofe engo so'nji wofongkulofant+feho.
28 Oso hohosohonta ngko im+ngo ne so'nji i'muso wasejapmmonnoho.
29 Sekwo haloho hi'nj+ku'manji olo hungkuno hiloso An+tuye towahuno
sohwo nje a'amu sokumo selalokwe somo haloho popmno.

3

A'amu Satis somne hungkunofoho.

1 Jisas ose ntonto nt+mento, Joun k+ko hwe engo a'amu An+tuye yofe
ho'nomayo'ne ango Satis sopo uhu'mokuwo'n+ngkohofo somo mokosy-
ohumawo'n+ngkohofo sohwamne'no hungkuno ole mt+'mojo. Ngko
An+tuye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko hntokwaliyo aho fe-
hohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo mokosyohumale so-
hwo'ni sekumo ole selalokweno. Sekwoe yo'mayo yahino so'no huno
niyohoho. A'amu sekumne'no ole lalokwofo. A'amu Satis soku An+tuye
yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n+ngkohofoso sekwo wonyoangkafo hu-
malofo. Ose ko lalokwofo so'no ngko huno ole niyohoho. Sekwo
poyo pa'nyo humalofo. Hwap+ngoso sekwo nje hungkunomo nto'no

manɨngkowalokuyohofo. Oso'no sekwo huno ito'no fɨsyafɨhupmno. Sekwo Anɨtuye pono masɨfitnnohofo.
2 Sekwo yomo yaofɨkuji ngkine'no huno nto'no fɨsyanɨfohupmno. Sekwo yahino wopɨngo we'e wojo sohwo poyo wape'nɨmonto yalokunjoso sekwo yokumpohn'nyo usosofitopmno. Yo'mayo hopi'nonohino yɨwo'nɨngkohofo somo nje Anɨtu nuhwononto ole lalofoho. Hofɨko nto'no miyo'njo yɨwo'nɨngkohofofoho. Ose lalofoho.
3 Sekwo Anɨtuye hungkuno kahopi upa'nontɨfi yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofo pa'nyo so'no huno syafɨsyɨkuji oso pa'nyoso apa'no nokemokosyohumafɨkuji sekwoe yahino wonyoso nɨhu'nahone foho'naopmno. Moho'naofe'njo ikuji nto'no molɨkofohumayo'manji ngko a'amu hufo uyɨmo lɨhwosi poso hopaso wose'ma'monnoho. Osohonta sekwo yomo mɨkunɨmposo uyantɨfeho.
4 Sekwo a'amu Satis pi'nɨngo soku sekwo honɨngkano wonyo'njo ko humentanɨngkofi a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo honɨngkano wonyo miyo'njo humalofo sokumo ngko sekumo songo humayo'ne hwapɨfe halojo pa'nyo sejapm'me'no sekwo hoponoho. Ngko'nji songo ne'no nohumentɨhwanefoho.
5 Sekwo hwahoponjo yahino somo monje yasyɨwo'nɨngkohofo soku sekumo songo humayo so'no hwapɨfe halojo pa'nyo sejapm'me'no womiyantɨfeho. Oseso oso iyoswo a'amu songo ne'no humayo'ne yofe'njo somta'ni sekwoe yofeso wae meesemo'mnoho. O'o sekwo nje Mpohwo'nji kakoe a'amu ahwomomjo sohwanjo sopo nolohofɨkujo'no ole ulɨmonnoho. Olo nje a'amufoho. Ose ulɨmonnoho.
6 Sekwo haloho hi'njɨku'manji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno Wopɨngo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.

A'amu Filatelɨfiya somne hungkunofoho.

7 Jisas ntɨmento, Joun kɨko hwe engo a'amu Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ango Filatelɨfiya somo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa'ne'no hungkuno ole mtɨ'mojo. Ngko honɨngkano wopɨngo'nohini'njo sohwo'ni ngko yahino ne'njo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno. Oso hwe yofe engo'njo Ntefit sohumo Anɨtu kako oso pone engo Jelusalem mokosyohumamojo so'no yokumpohn'nyo uyɨmentiso hopaso Anɨtu ahwomomjo pone engo Jelusalem songo sopo ne'no mokosyohumayo'ne kako ngkimo yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oseso ngko ahwomomjo hoku'yo somo a'amumne'no hwosompee'meso nom'ne a'amuhwo mopɨjwasyonehoho. Ngko oso hoku'yo homo somo a'amumne'no pɨjwahumeso nom'ne a'amuhwo mohwosampenehoho.
8 Yo'mayo yahino iwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. Sekwoe sɨmanopo ngko hoku'yo hwosompeesyoheso uhwonɨmno. Oso hoku'yo hwosompeesyoheso nom'ne a'amuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohn'nyo we'e so'no ngko huno niyohoho. Oso yokumpohn'nyo we'e so'nji nje hungkunomo nnɨngkapontɨfi nje yofe nom'ne sohwamo yoloho lɨjwaofo'neso iyoho masenyofoho.
9 Upa'nɨmno. Oso a'amu Setenɨye yahinomo inɨngkawowo'nɨngkohofoso hwasyo hungkuno ole selalokwofo, Nakwo a'amu Jutafe honɨngkanomo inɨngkowalokuhwone hn'nwi nakwo'nohini Anɨtuye a'amu ne'nwoho. Oso a'amu ose selalokwofo homo somo ngko sekwoe sɨfɨki'nyo'mo wopɨhumojamonnoho. Nopɨhumojao'me'no hofɨko huno ole uyɨmontonoho. Sekwo a'amu Filatelɨfiya sokune'no nɨmo'nantofoho. Hofɨko huno ose uyɨmontonoho.

10 I sekwo nje hungkunomo tɨfi nnɨngkapontɨfe so'no yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofɨwo'nɨngkohofo kuyoho. Oso'no ngko sekumo hofiyo wosemokosyohumamonnoho. Tɨfi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofo sofe hungkuno ikwolofo'ne sohonta yo'mayo tango u'maso pa'nɨngoso sekumo mose'manehoho. O'o, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnoho.
11 We'enepi wose'ma'monnoho. Ou, ngko nje syoho sejapmmentoheso sekwo aho yokumpohn'nyo fɨkemokosyohumamno. Ose miyo'manji a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nosemapitnnoho.
12 Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolofɨkujɨ'manji sekwo nje Anɨtuye angomo nohumafɨkuji engkwosaho pa'nyo umo'nantɨfeho. Sekwo Anɨtumo musɨkwajɨfitnnehofo. O'o, sekwo ne'no humantokutnnefoho. Ngko nje Anɨtuye yofe'nji nje yofe songo'nji sekumo wasemtɨ'mokimonnoho. Hwapɨngoso sekwo nje a'amu nɨhu'nahone kuyoho. Oso'nji ngko Anɨtuye pone songo osomne'no yofe Jelusalemɨye eso sekumo wasemtɨ'mokimonnoho. Hwapɨngoso sekwoe pone nɨhu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmontonoho.
13 Sekwo haloho'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anɨtuye Towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

14 Jisas ose ntonto ole ntɨmento, Joun kɨko hwe engo a'amu Anɨtuye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'nɨngkohofo somo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwamne'no hungkuno ole mtɨ'mojo. Ngko hungkuno ne'njo hwapɨngo sohwo'ni yo'mayo Anɨtu ntɨwo'nɨngkiso somo inɨngkawowo'nɨngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anɨtu ntɨmentisoso yoloho lɨjwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentiso hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji ngko hwapɨngo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.
15 Yo'mayo yahino iwo'nɨngkohofo so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syanɨfɨsyontɨfe sohonta sekwo nakwolaho manjo'njo ko yontɨfi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yontɨfi sekwo hwasyopo humalofo. Sekwo ngkine'no nakwolaho lontɨfijontentesi wopɨngo'nesohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumantɨfijontentesi wopɨngo'nesohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwapɨngoso sekwo hwasyopo nohumantɨfi ole hnnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono. O'o, olo yahino homo lomo wohumamonnoho. Ose hnnalokwofo.
16 Sekwo ngkine'no we'enepi nnɨngkapontɨfi hwahoponjo somo we'enepi inɨngkawentɨfi hwasyopo humalofo so'no ngko sɨmoyɨhu'nalokweno.
17 Hwapɨngoso sekwo ole hnnɨwo'nɨngkohofi, Nakwoe yokumpohn'nyo so'nji yokumpohn'nyo ito'nontani ho'yango engo malokuhwono. Nakwo huno'njɨ'nwoho. Yo'mayo so'no umofonyo miyo'njɨ'nwoho. Wopɨngo humalohwono. Ose hnnɨwo'nɨngkohofofoho. I oso'no sekwo ose ko hnnontɨfi sekwo tɨmpi'nyo kuyoho. Sekwo ho'yango neso ane'njo soku a'apaho'nohino kuyoho. Sekwo nɨhu'no wonyo nohumentanɨngkofi ngko nosehononji sekumne'no hitoho ntokwoho.
18 Oseso nje hungkunomo haloho popmno. Ho'yango engo womano lɨkuji ngkinta'ni ahwomomjo ho'yango mpe ntohopmno. Oso ho'yango mpe iyo'ne sekwo tohino engo mayo'manji u yo'mayo umofonyo iyo'manji wopɨngofoho. Mpe noho ntohopmno. Sekwo ngkinta'ni honɨngkano

wop+ngo'nohini hwap+fe halojo mapijo'manji sekwo mpe ntohof+kuji sekwoe a'apahomo ekoj+syahon+ngkuji nom'ne a'amu somne'no sekwo won+mango masenonehoho. Sekwo ngkinta'ni molasin mpekuji sekwoe t+mo t+mpi'nyoso nosefisahu'mokuhwoso'no sekwo t+mo wohonant+feho.

19 A'amu hopi'nonohino somne'no n+mo'n+wo'n+ngkiso so'no hof+ko wonyo ifijo'manji ngko yoka hungkuno ul+'mo hof+koe hon+ngkano nto'no wom+hwat+mo. Oso'no sekwoe yahino wonyo so'no huno syaf+sy+kuji yomo yaof+kuji s+meho f+wolo'mokumno. Hon+ngkano wop+ngo so'no hi semo'n+ngkuhwosi nto'no fin+ngkamno.

20 Sekwo upa'n+mno. Ngko sekwoe s+mehomjo hoku'yopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupa'n+ngkuji nohwosompent+maf+kujo'no ngko noswapm'mo. Ngko sekwo'nji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo non+ngkuhwasi nekwo a'amu afa umo'nantaeho. U kako nje a'amu ne umo'n+motonoho.

21 A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakolo'nnyo sohumo ngko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngko'njo lopo wom+humat+'monnoho. Nohumehwasi yo'mayoso nakumo enjwa'mo nowent+hwonefoho. Oso pa'nyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yo'mayo hwahoponjo somo uyakolofonji ngko hon+ngkano wonyo miyo'njo imentohefoho. Oso'no olohonta ngko nje Mpohwo'nji kakoe epohumayo engo sopo humanji yo'mayo somo mokosyohumaleno.

22 U, sekwo haloho hi'njo ku'manji olo hungkuno hiloso An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Ose nt+mentisofoho.

4

A'amu ahwomomjoso An+tumne'no hwomtame ehumalofo.

1 Moi'wo ntahon+ngki uhwon+mentoheso, U ahwomomjo hoku'yo nohwosompo'nowentan+ngki uhwon+mentohefoho. Ose uhwononji mampaho kounoho yoka hopa s+mo'mo upa'n+ngkoheso ole nt+mento, Oyomo. Olopo fisape. Ngko yo'mayo t+fi i'mofaponeso wokit+hwamo.

2 Ose ntahon+ngki ngko t+mo komo'no uhwon+mentoheso An+tuye Towahuno Wop+ngo ifehu'mokon+syahon+ngki ngko ahwomomo nohumanji uhwon+mentoheso, U ngko hwe engo a'amumo mokosyohumawo'n+ngkiso sohwoe epohumayo somo uhwononji ole syaf+hu'mentoho, U nakwoe Hwe Engo An+tu kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo sohwo humaho.

3 Ose syaf+syonji uhwon+mentoheso sojo hon+kot+kojo'njo pomponaho'njo pa'nyo sohwo nohumentan+ngki uhwon+mentohefoho. Kakoe epohumayo sopo sakungkwolan+ngo kopmmo'nowentan+ngki uhwononji l+mentoho, An+tuye pomponaho wonyoangkafo'njo uhwon+mentohefoho.

4 An+tuye epohumayo a'amu mokosyohumayo sohwoeso ajwo'mo wentan+ngki nom'ne epohumayo s+fe aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no nomotoku'mo'nowentan+ngki uhwon+ngkeso osopo hwe engo sohwa hof+koe hwap+fe halojo'nohino'njo mnokino manji'mofo na'nohino'njo sohwa nohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso epohumayo so'nji mnokino manji'mofo na'nohino'njo somo uhwononji ngko huno ole syaf+hu'mentoho, U a'amumo mokosyohumayo'ne hwafoho.

5 Ose syafɨsyonji Anɨtuye epohumayoˈnjo sopo ntaˈni emtaˈmɨngo yonto mampaho piˈnɨngo ahwomo yoka paˈnyo hoˈnɨngkahonɨngki upaˈnonji uhwonɨmentoheso kwefoho aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo Anɨtuye epohumayoˈnjo sopo nosijontanɨngki uhwononji lɨmentoho, U, Anɨtuye Towahunofoho. Ose lɨmentohefoho.
6 Anɨtuye epohumayo somo mitɨfongo tɨmo honɨngkonyo paˈnyoso lɨfawoˈnnyoponoho.

Anɨtuye epohumayo momɨngo sopo yoˈmayo kengo songo humayo osofosofahuˈnohino sohwa nohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso songo sohwa hofɨkoe tɨmo piˈnɨngo engoˈnjo hofɨkoe sɨmano hohntaˈni hohujo hohntaˈni ifeehuˈmokahinyo hwafoho.
7 Oso songo huhwo sohwa sɨmoˈmjo sohwo kako ahwomomjo aˈamu sikisɨwojo (*laiyoun*) paho paˈnyoˈnjo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo aˈamu aˈapahoso yahu *mpulɨmokau* paˈnyoˈnjo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo aˈamu kakoe sɨmanoso aˈmosɨmanoˈnjo hweho. Aeˈuyo sohwo kako ahwomomjo aˈamu kakoe aˈapahoso yɨhufo sɨwe sohwafe aˈapahoˈnjo hweho.
8 Oso songo humayo osofosofahuˈnohino sohwa hofɨko angaˈno angaˈnohino sohwa hofɨkoe fefeelohoso aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈnohinoˈnjo hwafoho. Oso fefeelohoso tɨmo piˈnɨngo engoˈnjoso aˈapaho hohntaˈni angihntaˈni woˈnnyoˈnjo hwafoho. Hofɨko imɨngoˈnji hinjopo sɨkunoˈnji sɨkuno huhwo huhwi olo ta loso neˈno lɨwoˈnɨngkohofi,

Nakwoe Hwe Engo Anɨtu yoˈmayo yokumpohnˈnyo hwofiloˈnnyo sohwosi kɨko wopɨngoˈnohino hwosoho.

Kɨko wopɨngoˈnohino hwosoho.

Kɨko wopɨngoˈnohino hwosoho.

Kɨko paˈnyo aˈamu fihwo mohumuyoho.

Oˈo nakwo hopiˈnonohino kengoˈnwoho.

Kɨko aeˈmtaˈni humamopmmentohino sohwosi olohonta neˈno humahnno.

Kɨko engolopohamo neˈno nohumantitnne hwosoho.

9 Oso songo humalofo aˈamu osofosofahuˈnohino sohwa hofɨko Anɨtu songo neˈno humantɨhwone sohwo kakoe epohumayo sopo humaso sohwoe yofe engoˈnji kakoe yokumpohnˈnyo ntnneˈno ta lontɨfi nohoˈnomantɨfi isamoyoka ulɨwoˈnɨngkohofofoho.
10 Ose lɨwoˈnɨngkohofo sohonta oso hwe engo sɨfe aho hopiˈnono nomˈne mtaˈni osofosofahuˈnohino sohwa hofɨko Anɨtu kakoe epohumayo sopo humaso sohumneˈno hwomtame ehumantɨfi ipitofawentɨfi oso Anɨtu songo neˈno humantɨhwone sohwoe yofe engo hoˈnomantɨfi hofɨkoe mnokino manjiˈmofo naˈnohinoso kakoe sɨfekiˈnyoˈmo hoˈnahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syafɨhuˈmentoho, U, hwe engo sohwa hofɨkoe yokumpohnˈnyoso Anɨtu mtaˈango ntɨhwamentohofofoho. Ose ntɨhwantɨfi ta ole lɨmentohofi,

11 U, nakwoe Hwe Engo Anɨtu kɨko yoˈmayo hopiˈnonohino mtɨˈmokumentohino soˈno

aˈamu hopiˈnonohinoso jɨje yofe engoˈnji jɨje yokumpohnˈnyo hwofiloˈnnyo soˈnji hoˈnomayoˈne kɨko hopoenohino hwosoho.

Kɨko yoˈmayo soˈno huno syafɨsyonji wamtɨˈmokumo lonji imentohinoso yoˈmayo imoˈnɨmentisofoho.

Oso ta hiso nolɨwoˈnɨngkohofofoho.

5

Joun kako iyoswo impe mijaho'njo so'nji lojwopopojahinyo uhwonɨmentisofoho.

1 Ngko Anɨtu kakoe epohumayo sopo nohumanji uhwonɨmentoheso, kakoe aho anga sohohnta'ni iyoswo sawemo popoki'nnyoso mokosyohumamentisofoho. Oso iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji mtɨ'mokinyo somo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Lojwohofojahinyoso hwapɨngo olenoho. A'amu sikinjo iyoswo homo somo mɨkwalofe'nefoho.

2 A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho mohm'no ole lɨmento, A'amu wopɨngo ne sohwo kako oso iyoswo somjo impe mijaho'njoso lokoefaofɨhwosi fisakuyo'ne hopoenohinoso tɨhwolo.

3 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomo humalofo sohwa hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'nɨmentohofo sohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinoso nɨhu'no awonoho.

4 Ngko oso iyoswo homo somo nofisajɨhwosi uhwonyo'ne sohumo huno uhwononji humotaho engo lɨmentohefoho.

5 Humotaho lontanɨngko hwe engo fihwo Anɨtuye epohumayo momɨngopo lohofonto kako ntɨmento, Kɨko humotaho lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fihwo humaho. Kako a'amu Jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu hweho. Kako Setenɨmo uyakolofonto honɨngkano wonyo miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo homo somo wofisojwao'montonoho. Ose ntɨmentisofoho.

Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohwo kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'nɨmentiso sohumo Joun uhwonɨmentisofoho.

6 Nuhwonɨngkahonɨngko Anɨtuye epohumayo'njo sopo oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentanɨngkofi Jisas Anɨtuye Yahu Mu *Sipsip* Pa'nyo sohwo Anɨtuye epohumayo mofone sopo lɨkofohumamentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo sohumo a'amu fonjahumentohofoso ime hi'njohwo uhwonɨmentohefoho. Kakoe sɨhwano'nji tɨmo'nji aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Kakoe tɨmoso Anɨtuye Towahuno pa'nyo'njo hwaho yawojo'meemo uyohojɨku'mo'nyofoho. Ose uhwononji ole syafɨhu'mentoho, U, sɨhwanoso kakoe yokumpohn'nyo mɨkunɨmposo yakolonoho. Kakoe tɨmoso Anɨtuye Towahuno hweho. Yo'mayo hopi'nono huno unyo hweho. Ose syafɨhu'mentohefoho.

7 Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anɨtu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohnta'ni iyoswo popoki'nnyoso ma'mentisofoho.

8 Nomahonɨngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sɨfe aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sɨfɨki'nyo'mo ipitofawo'mentohofofoho. Nohumanji oso hwe engo anga'no anga'nohino sohwa hofɨko tampuyo pa'nɨngo impe pi'nɨngo'njo so'nji noswanyo na'nohino sopo tɨkayo akino wopɨngo Anɨtumne'no wo'nnyo so'nji ma'mentohofofoho. Oso tɨkayoso a'amu Anɨtumne'no jomo ulɨwo'nɨngkohofo sohwafe hungkunofoho.

9 Osopo nohumantɨfi ta songo ole ulɨmentohofi,
Kɨko iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwapɨngoso a'amu kikimo fonjakohumentohofoso jɨje honɨyo usɨhuma'mentohinoso a'amu hopi'nonohinoso wonyo somta'ni mpe ema'mentohinoso hofɨko jɨje a'amu ne imo'nɨmentohofofoho.
Kɨko oso a'amu hiso temtitofo hopi'nonohino mta'angoso hungkuno kengo kengo'njo a'apaho kengo kengo somta'ni hwaho kengo kengo somta'ni ma'mentohinofoho.
10 Kɨko oso a'amu huhwo sohwamo nomanji Anɨtu'njopo mokosyohumanji hofɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo'ne mmokumentohinofoho.
Oseso hofɨko hwahoponjo a'amu hopi'nonohino somo womokosyohumantɨfeho.
Oso ta hiso Jisasɨmo ulɨmentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa Jisas A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nɨmentiso sohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

11 Ngko Joun'ni apa'no uhwononji upa'nɨmentoheso a'amu ahwomomjo pi'nɨngo engo sohwafe mampahoso ho'nɨmentisofoho. Oso hopo sopo hofɨko Anɨtuye epohumayo so'nji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentanɨngkofi hofɨko ku'moku'mofo ihumajɨ'mentohofofoho.
12 Hofɨko mampaho engo'nji ole lɨmentohofi,
Anɨtuye Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nɨmentiso sohwo
kako yo'mayo mokosyohumayo'ne yofe engoso, yo'mayo ho'yangoso, yo'mayo huno wopɨngoso mayo'ne kako hopoenohino hweho.
Nakwo kakoe yofe engoso noho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no yoloho lɨjwaofɨhwasi isamoyoka ulano.
Kakoe sɨmeho wopɨngo umo'nono.
Mango mohm'no ose lɨmentohofofoho.
13 Ose upa'nonji ole upa'nɨmentoho, Yo'mayo Anɨtu mtɨ'mokumentiso ahwomomjo sohwanji hwahoponjo hn'nnonji a'amu poyo pe'nɨmentohofo sohwanji mijo ayomjo sohwanji nakwo hopi'nono ole lɨmentɨhwoni,
Anɨtu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji kakoe Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'nɨmentiso sohwo'njimo isamoyoka mɨkunɨmposo selalokuhwono.
Nakwo sikoe yofe ho'nosemalokuhwono.
Sikoe yofe engo'nji sikoe yokumpohn'nyo'nji ne'no nowentɨhwonefoho.
14 Ose ulahonɨngkofi oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwa ole lɨmentohofi, Ou, nehopeho. Ose lahonɨngkofi hwe engo sohwa hofɨko sikoe yofe ho'nomayo'ne hwomtame imentohofofoho.

6

Joun oso iyoswo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso lokoefamo'nnyo uhwonɨmentisofoho.

1 Ngko nohumanji uhwonɨmentoheso Nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni sɨmo'mjo nto lokoefoma'mentisofoho. Ose yahonɨngki songo humalofo osofosofahu'nohino somjo anga'nohino sohwo kako mampaho ahwomo yoka hopa a'amu fihumo ole ulɨmento, Oyomo.
2 Ose ulahonɨngki uhwonɨmentoheso yahu (*hous*) halojo a'amu hn'nomokomɨwo'nɨngkiso sopo a'amu mekino'njo sohwo nokehumanto hwe engo sohwoe mnokino manji'mofoso nomanto nowento kakoe mango sohwamo hwotoho hmmentisofoho.

3 Oso impe mijaho'njo hufa'u lojwohofojahinyoso nolokoefomahon+ngki
oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo osofeponjo sohwo nom'ne
a'amu fihumo ole ul+mento, Oyomo.
4 Ose upo'n+ngkahon+ngko yahu (*hous*) hon+yo'nohino a'amu
hn'nomokom+wo'n+ngkiso sohwo i'mofapmmentisofoho. Oso a'amu
yahu soponjo kehumaso sohumo a'amu hwahopo humalofo sofe s+meho
pompenjiyoso wae yaofo'ne yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Oso s+meho
pompenjiyoso wae ihwoso'no a'amu hwahoponjoso hof+ko nol+kaf+kuji
nofonjahin+fitnnefoho. Oso'nji hwakuhwajo engoso uyahon+ngkofi
umentisofoho.
5 Oso impe mijaho'njo hufa'u s+hune lojwohofojahinoso nolokoe-
fomahon+ngki upa'n+mentoho oso songo humalofo osofosofahu'nohino
somjo hufa'u s+hune sohwo ul+mento, Oyomo. Ose ulahon+ngki uh-
won+mentoheso yahu a'amu hn'nomokom+wo'n+ngkiso s+kwo'mno sohwo
i'mofapmmentisofoho. A'amu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako
wosopayo yano ulofiyo'ne mt+'mokinyoso mokaho'n+mentisofoho.
6 Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahu'nohino ajwo so'mta'ni
mampaho ole ho'n+mento, Mijoho engo nto i'mofapohoho. Oseso hwe
fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo kako s+kuno anga'nohino syoho
somjo hamniyohoso hof+ko'montohwamne'no s+kuno anga'nohino
somne'no ahu'mo wosopayo aho fehohnjo'nohino mpe uy+montonoho.
Wosopayo engo'maho. U hwamo'manji aho hopi'nono s+fe fehohnjo
hopi'nono. I ijayo'nji humo'nji hamniyoho honje moho'naopitnnehofo.
Ose ho'n+ngkahon+ngki upa'nonji wosopayo'ne hamniyoho yokintahopo
imo'n+ngkohoho syaf+hu'mentohefoho.
7 Nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo
lojwohofojahinyo osofosofahu'nohino somo lokoefomahon+ngki oso songo
humalofo osofosofahu'nohino ae'uyo sohwoe mampaho nom'ne a'amu
fihumo ole ho'n+mento, Oyomo.
8 Ose ulahon+ngki ngko apa'no uhwon+mentoheso yahu a'amu kehu-
mawo'n+ngkiso *hous* sohwo i'mofapmmentisofoho. Nolohofahon+ngki
a'amu kehumunyo sohwo kakoe yofeso a'amumo poyo imokiyo'ne hweho.
Nom'nihwo t+finjo sohwo kakoe yofeso a'amumo t+kanomo m+hwajiyo'ne
hweho. Oso a'amu huhwo sohwa'u nowenji a'amu hwahopo humalofo
hopi'nonohino somo osofosofahu'nohino hotito'mentisiyefoho. Osofoso-
fahu'nohino hotito'mentisiyo anga'no nomehwasi poyo imokahnne'enji
yokumpohn'nyo ma'mentisiyefoho. A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji
poyo umokanjiyoho. Fehohnjo mijoho pe'n+ngkuji poyo wope'nant+feho.
Fehohnjo mnokino uy+hwosi wope'nant+feho. Ae'uyo somo sikis+wojo
wolo'menao'mtonoho.
9 Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo
lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nonohino somo lokoefomahon+ngki
uhwon+mentoheso a'amu An+tuye yofe'no poyo pe'n+mentohofo sofe
huyo'mango oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofo
enjwa so'mo nohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso a'amu
hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hof+ko An+tuye hungkuno
lut+hwamotofo so'no nom'ne a'amuso hof+kimo fonjahumentohofofoho.
10 Oso huyo'mango sofe mampaho engo'njo ole l+mentohofi, Ou,
nakwoe Hwe Engo, k+ko yo'mayo hopi'nonohino yokumpohn'nyo
mokosyohumahnno sohwosi k+ko wop+ngo'nohini hwosoho. J+je yahino
nto'nohino'njo hwosoho. Yo'mayo hungkuno l+wo'n+ngkino so'no nakwo
huno nayohoho. Ne umo'n+montonoho. Nakwoe hon+yo somne'no k+ko

a'amu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, oso'no hofɨko hofɨkoe hungkuno somne'no ntohonta ikwolopitnneto.

11 Ose ulahonɨngkofi a'amu ahwomomjo sohwa hofɨko a'amu anga'no anga'nohino hisomo hwapɨfe halojo sawemoso uyontɨfi ulɨmentohofi, Hofahiyo. Sekwo we'enepi fohontohumamno. Hwangku Anɨtuye syoho ulohofiyo senɨngkwa'wehwosa hofɨko sekwo sapmmentohofo hopa sapɨfitnnefoho. Anɨtuye syoho ulohofiyo nom'ne somo a'amu hwahoponjoso hofɨko sekumo fonjasehumentohofo hopaso hofɨkimo fonjahufijoso sekwoe ae'uyo (*nampa*) sopo hopoeno imo'nɨngkuhwoso'no sekwo tohino so'no aku tohino uyonefoho.

12 Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino somo lokoefomahonɨngki uhwonɨmentoheso hwomɨhwo mɨkunɨmposo imentisofoho. Oso hohosohonta mofehi'nyoso sɨkwo'mno titiso pa'nyo imo'nɨngkahonɨngki hamno honɨyo'nohino imo'nɨmentisofoho.

13 Osohonta hntokwaliyo ahwomo mta'ni hwahopo pɨwahu'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno moi'wonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufo'nji mojo'nji wasyɨwo'nɨngkiso hopa hntokwaliyo pɨwahu'mentisofoho.

14 A'amu ife popojasyɨwo'nɨngkohofo hopaso ahwomo oso hopa popojonto moi'wo imo'nɨmentisofoho. Hwofɨki'nyo hwanji mijo'njo soponjo hwaho we'e sohwanji hofɨkoe angoso nulɨko'mantɨfi we'enehwo nonje ehumamentohofofoho.

15 A'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanji a'amu itokuso'njo sohwamo mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwanji a'amu hamniyoho'njo sohwanji a'amu yokumpohn'nyo sohwanji a'amu syoho ulohofiyo sohwanji a'amu sikinjo so'nji a'amu hopi'nono hofɨko iyoho engo unɨngkahonɨngki lɨmentohofi, Nakwo sokimo'mo hwa'imo'mo woswantane'no ihwono.

16 Ose ulontɨfi ulɨmentohofi, Hwofɨki'nyo sohwosi, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji hwe nom'ne nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo yoka nalɨsihnnoho kɨko nofosomahoji nakumo fɨfehu'mokonasyo.

17 U, siko nakumo yoka nalɨsɨhnne sɨkunoso olohonta nto i'mofapohoho. I oso'no nakwoe wonyo somne'no siko nakumo aku nejapiso sohonta yokumpohn'nyoso tɨhwo waloho'mtolo. O'o, awonoho. Ose lɨmentohofofoho.

7

A'amu Isɨlael 'wan hantɨlet fouti-foua tausen' (144,000) sofe hungkunofoho.

1 Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwonɨmentoheso, a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofontɨfi ifofo oso'mo so'mta'ango osofosofahu'nohino somo aho kesyohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso ifofo hiso mijo ayomo hwahomo iyo oso'njo sopo muloho'mentisofoho. O'o, ifofo homo somo pɨjwahumentohofofoho.

2-3 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo mofehi'nyo sɨ'mofapiso so'mta'ni nosaponto Anɨtu songo ne'no humayo sohwoe ifalifaliyo mtɨ'mokiyo'neso ahomo nomokosyohumanto mango engo ulɨmento, Sekwo a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwasi sekwo hwaho'nji mijo ayo'nji wonyo imokiyo'ne yokumpohn'nyo mokosyohumalofo sohwasi we'e nehwo fohontohumamno. Sɨmo'mo nakwo Anɨtuye

syoho ulohofiyo sohwafe yomohu'nyopo An+tu kakwo'yohwo sohwoe ifalifaliyo mt+'mokosy+hwasi i osohonta sekwo hwaho'nji mijo'nji iyo'nji wonyo hmmokumno.

4-8 Ose upa'nonji a'amufe yomohu'nyopo ifalifali mt+'mokinyo neso atofo linyoso ole upa'n+mentoho. A'amu Is+lael temtitofo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyo somta'ango a'amu *wan hant+let fouti-foua tausen* (144,000) somo An+tu kakwo sohwoe ifalifaliyo mt+'mokinyo hwafoho. Temtitofo homo homta'ango a'amu *t+wel+f tausen+*so (12,000) ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Lupen+ye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Ngkat+ye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Asyafe temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Nap+talaiye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Monaseye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Simeyoun+ye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Lifaiye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Isokafe temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Sep+yulan+ye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Jousep+ye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Mpenyamin+ye temtitofoso *t+wel+f tausen*foho (12,000).
Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo An+tuye ifalifaliyo hi'njofoho.

An+tuye a'amu ne pi'n+ngo engoso hof+ko An+tuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.

9 Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwon+mentoheso hwe moya'mi pi'n+ngo engoso oso a'amu hiso a'amu hof+ko atofo joso hopo'maho. Oso a'amu hiso temtitofo homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo kengo hungkuno kengo kengoso hof+ko hwap+fe sawemo halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo s+mano sopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofont+fi An+tuye mango hwamo uyakolo'mentohofo so'no tohe hweho nomant+fi s+monyo yont+fi

10 mampaho engo'nji ole l+mentohofi, Nakwoe An+tu epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo net+mahon+ngki nakwo wop+ngo humalohwono.

11 Ose ulahon+ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa An+tuye epohumayo somo ehofo'mokosyohumalofo sohwa hwe engo s+fe aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino oso hwanji hof+ko An+tumne'no hwomtame ehumant+fi An+tuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

12 Ole l+mentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe An+tumne'no s+monyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno wop+ngo yakolo'nnyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nowent+hwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamoyoka engolopohamo ul+hwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ul+mentohofofoho.

Oso a'amu pi'n+ngo engo sofe tohino so'no Joun+mo lut+hwamentisofoho.

13 Ose uhwon+ngkahon+ngko hwe engo s+fe aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no somta'ango fihwo nt+mento, Olo a'amu hwap+fe halojo sawemo'njo lohwa t+hwalo. Nt+'mta'ango hwalo.

14 Ose ntahon+ngki ul+mentoho, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. K+ko huno kiyohoho. Ose ulahon+ngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango m+kun+mposo i'mofapone so'no ole nt+mento,

Anɨtu kako oso tango mɨkunɨmpososo hwahopo uyɨmentiso sohonta a'amu hiso nohumantɨfi Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohofontɨfi poyo pe'nɨngkahonɨngkofi Anɨtu kako hofɨkimo olo pone'no motosahopohoho. Sɨmo'mo hofɨkoe honɨngkano wonyo somne'no hwapɨfe mijo yajɨjwohofo hopaso hofɨkoe honɨngkano wonyo somo Jisasɨye honɨyo'nji wae yao'mentisoso hwapɨfe kiho ane pa'nyo halojo imo'nɨmentisofoho.

15 Oso hiso'no hofɨko Anɨtuye epohumayo sopo lohokwofo. Sɨkuno huhwo huhwi imɨngo'nji sɨkuno'nji hinjopo hofɨko Anɨtuye ango ahwomomjo somo kakoe syoho ulohofɨwo'nɨngkohofofoho. Anɨtu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyo umokosyohumawo'nɨngkisofoho.

16 Oseso hofɨko mijoho apa'no mape'nyofoho. Hofɨko mijo'no mumo'nyofoho. Mofehi'nyo hofɨkimo toho mufojiyofoho. Tohino muhmnyofoho.

17 Hwapɨngoso hwe hofɨkoe wonyo'ne tohino ma'mentiso sohwo kako Anɨtuye epohumayo sopo nohumanto hofiyo mokosyohumaho. Kako a'amu homo somo mijo tɨmo so'mo ipemotasyɨhwosi mijo songo ne'no humayo'ne nɨfitnnefoho. Osopo Anɨtu kako hofɨkoe tɨmijo wae imofɨhwosi hofɨko humotaho apa'no malɨfitnnefoho.

8

Impe mijaho'njo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo lojwohofojahinyoso lokoefoma'mentisofoho.

1 Ose uhwononji oso wojo hopa sɨmo'mo uhwonɨmentoheso apa'no uhwonɨmentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyo'ne Poyo Imo'nɨmentiso sohwo kako impe mijaho'njo iyoswomo lojwohofojahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso lokoefomahonɨngki osohonta a'amu hopi'nono oso hopo sopo humamentohofoso hofɨko songo songo miyo'njo yontɨfi mampi'nyo humantɨfi tɨfi no'mo hwahopo tango imo'none so'no humafisohunyo imentohofofoho. Osopo nohumentanɨngkofi mofehi'nyo we'enehwo umentisofoho.

2 Mofehi'nyo we'enehwo noposahonɨngki uhwonɨngkoheso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa Anɨtuye epohumayo'njo sɨmanopo humawo'nɨngkohofo sohwamo Anɨtu kako kounoho anga'no anga'no hu'muyɨmentisofoho.

3-4 Nohu'muyahonɨngki ahwomomjo nom'ne sohwo ijempoho Anɨtumne'no yo'mayo ho'nasyɨwo'nɨngkohofo sopo lohofonto kako noswanyo na'nohino'njo tɨkayo akino wopɨngo'njo usɨmokiyo'ne mokosyohumamentisofoho. Hofɨko kakimo hwamno pa'nyo engo akino wopɨngo'njo umentohofofoho. Kako Anɨtuye hwe moya'mi somne'no jomo ujo hungkuno so'nji hwamno pa'nyo akino wopɨngo'njo so'nji manto nomɨhu'mokonto ijempoho na'nohino Anɨtumne'no yo'mayo ho'nasyɨwo'nɨngkohofo sopo Anɨtuye sɨmano sopo wojo somo tɨkayo akino wopɨngo'njo so'nji Mpohumo jomo ujo hungkuno so'nji wa'mentisofoho.

5 Akino wanto kako oso ijempoho somta'ni toho nomanto oso noswanyo homo somo toho ihm'mofonto hwaho ayo yawojo'mne'no umokwajɨmentisofoho. Oso toho hiso nɨmokwojahonɨngki ahwomo yoka emta'mɨngo engo yonto hwaho hwomɨhwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syafɨhu'mentoho, oso hungkuno Anɨtumo jomo ujoso tɨkayo'nji Anɨtuye sɨmo sopo sɨmentiso hungkunoso ne umo'nɨmonto yalofoho.

A'amu ahwomomjo osofosofahn'nohino sohwa kounoho yoka lɨmentohofofoho.

6 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa hofɨkoe kounoho yoka wolano lontɨfi ito'no esyohumamentohofofoho.
7 A'amu ahwomomjo sɨmo'mjo huhwo sohwo kounoho yoka lahonɨngki ifoyo wosoho pa'nyo'nji toho'nji honɨyo'nji nem'no uhwoso'mokonto hwaho ayo yawojo'mo mo'mentisofoho. Oso hiso nomofahonɨngki iyo hwaho hoja hopi'nono hufa'u sɨhune imo'nɨmentisoso anga'no toho nɨngkahonɨngki hufa'u lohofoho.
8 A'amu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahonɨngki hofɨko toho hwofɨki'nyo pa'nyo mɨkunɨmposo engoso mijo ayo hopi'nonohinomo ho'nao'mentohofofoho.
9 Oso toho hiso mijo hufa'u sɨhune mtohupo'mentisofoho. Oso mijo anga'nohino sohumo honɨyo'nohino imo'nonto yo'mayo inanɨku songo humamentohofoso poyo pe'nɨmentohofofoho. Yofayokino oso ho'mo so'mo a'amu hi'nji nowentanɨngki a'amu hi'nji wae yao'mentisofoho.
10 A'amu ahwomomjo hufa'u sɨhune sohwo kounoho yoka lahonɨngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho pa'nyo sohwo mijɨlɨmno nom'ne sopo ho'nao'mentisoso oso mijo huhwo sohwo hufa'u sɨhune mtohupo'mentisofoho. Anga'nohino sohumo mo'mentisofoho.
11 Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iyoho'njo Pa'nyo hweho. Oso mo'mentiso hopo soponjo mijoso iyoho'njo imo'nɨngkahonɨngki a'amu hofɨko ifanɨmentohofo oso iyoho huhwo sohwo polo'meehumentisoso fehohnjoso pe'nɨmentohofofoho.
12 A'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kounoho yoka lahonɨngki mofehi'nyo hamno hntokwaliyo oso hufa'u sɨhune mtɨhupo'mentisofoho. Oso anga'no anga'nohino homo somjo hufa'u sɨhune hufa'u sɨhune mtɨhupo'mentiso homo somjo anga'no anga'nohinoso sɨkwo'mno imo'nɨmentisofoho. Oso hiso'no mofehi'nyo hamno hntokwaliyo lɨwo'nɨngkiso sohonta pijijo imo'nɨmentisofoho. Fehohnjo majofoho.
13 Ose imo'nɨmentiso sohonta uhwonɨmentoheso sɨwe mɨkunɨmposo sohwo ahwomomo fekwoswahonɨngki uhwononji ole syafɨhu'mentoho, U tango mɨkunɨmposo u'mofapmmonte'no yalofoho. Sɨwe sohwo mampaho mohm'no ole lɨmento, Nje a'amu, nje a'amu, sekwo hwahopo humalofo soku, sekumne'no hitoho ntokwoho. A'amu ahwomomjo hufa'u sɨhune ae'uyo sohwa kounoho yoka wolantɨfi yalokwofo. Nolɨkujo'no tango engo mɨkunɨmposo wose'ma'montonoho. Ose lɨmentisofoho.

9

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lɨmentisofoho.

1 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lahonɨngki uhwonɨmentoheso hntokwaliyo anga'nohino sohwo kako hwahopo pɨwahu'mentisofoho. Nopɨwesyahonɨngki hofɨko oso hntokwaliyo homo somo pi'nɨmo hwapɨngo ane'njo sopo hano hwosampesoso uyɨmentohofofoho.
2 Pi'nɨmomjo hoku'yo hwosompeehonɨngki oso pi'nɨmo homo somjo toho engo somta'ni tɨkayo sɨkwo'mno engoso sapmmentisofoho. Oso tɨkayo hiso mofehi'nyo'nji ifofo sɨmano esyaofo'neso sɨkwo'mno imo'nɨmentisofoho.

3 Oso tɨkayo homo somta'ni mpompalɨ'me pa'nyo pi'nɨngo engo folofomanto hwaho ae yawojo'mo ifehu'mokahumentisofoho. Oso mpompalɨ'me pa'nyo huhwo sohwa hofɨkoe yokumpohn'nyoso a'nantɨhwoyo sohwafe yokumpohn'nyo pa'nyo hwafoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji a'amumo mokintofo'nefoho.
4 Hofɨko mpompalɨ'me pa'nyo sohwamo ole ulɨmentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yo'mayo hwaho loponjo foka'nyo somo fonɨfonyo imokukutoho. O'o, hwe moya'mi Anɨtuye ifalifaliyo yomohu'nyopo mamtɨ'mokinyo'njo somo tohino engo uyɨmno.
5 Sekwo hwe moya'mi hopi'nonohino homo somo tohino engo uyontanɨngkuji hamno aho fehohnjo hopi'nono woseyakolo'montonoho. I oso'no sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahonɨngkofi mpompalɨ'me pa'nyo huhwo sohwa tohino engo a'nantɨhwoyo sohwa uyɨwo'nɨngkohofo hopaso uyɨmentohofofoho.
6 I oso hohosohonta a'amu tohino engo mafɨkujo'no poyo wape'nɨfe ko lɨkuji tohino uyɨfijoso a'amuso hofɨko poyo pe'nyo'ne honɨngkanoso motɨpemapɨfitnnehofo. Oso hiso'no poyo umo'nano ko lɨfijoso poyo mmo'nɨfitnnehofo.

7 Ngko uhwonɨmentoheso oso mpompalɨ'me pa'nyo huhwo sohwa hofɨko oso yahu a'amu hn'nomokomɨwo'nɨngkohofo sohwafe engo pa'nyo hwafoho. Hofɨko ikujoho wofongki'nano lontɨfi ito'no esyohumentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Hofɨkoe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo foto'nɨmentohofofoho. Hofɨkoe sɨmanoso a'mosɨmano'njo hwafoho.
8 Hofɨkoe mijiyoso sawemofoho. Hofɨkoe mangoso sɨwatɨmangofoho. Mango hiso yokumpohn'nyo yahu sɨhwano pa'nɨngofoho.
9 Oso mpompalɨ'me pa'nyo sohwa hofɨkoe swokinoso mijo yɨhumo sohwafe a'apaho nɨhu'no sojo pa'nyo uhwonɨwo'nɨngkuhwoneso pa'nyo'njo hwafoho. Hofɨkoe fefeeloho peengku peenjo mpuyo pi'nɨngo engo'njo pa'nyofoho. Yahu pi'nɨngo engo sohwafe kunto'yoka pa'nyofoho.
10 Hofɨkoe somiso a'amu somo montitofontanɨngkofi hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Tohino engo mɨkunɨmposo uyɨmentohofofoho.
11 Mpompalɨ'me pa'nyo sohwafe hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo pi'nɨmo hwapɨngo ane so'mo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Kakoe yofeso a'amu Hipɨluso ole lɨwo'nɨngkohofoso Opeeton. A'amu Ngkɨlikɨso ole lɨwo'nɨngkohofi Opalɨyon. Oso hungkuno hwapɨngoso olenoho. A'amumo Wonyo Umokuwo'nɨngkiso hweho.

12 Osohonta uhwonɨmentoheso tango engo mɨkunɨmposo sɨmo'mjoso moi'wonoho. Nom'ne hufa'u weho. Tango hufa'u umo'nɨmontonoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kako kounoho yoka lɨmentisofoho.

13 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kounoho yoka lɨmentisofoho. Oso Anɨtuye sɨmano soponjo ijempoho na'nohino'njo Anɨtumne'no yo'mayo ho'nasyɨwo'nɨngkohofo sopo hwolafeso osofosofahu'nohino'njo sopo yahu *mpulɨmokau* sɨhwano hopa uhwonɨmentohefoho. Oso ijempoho hopo sopo nta'ni mampaho ho'nɨmentisofoho.

14 Oso a'amu ahwomomjo kounoho yoka lɨmentiso sohumo mampaho hiso ole ulɨmento, Kɨko towahuno wonyo osofosofahu'nohino sohwa Mijo Yufɨletis tafe sopo impe into'nawotofo sohwamo nu'mahoji fisɨhuto'mɨhwajo.
15 Ose ulahonɨngki kako nowento isɨhuto'mɨhwajɨmentisofoho. Oso towahuno osofosofahu'nohino wonyo sohwamo Anɨtu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sɨkuno lomne'no impe into'nawo'mentisofoho. Hofɨko nowekuji a'amu hwahoponjo hopi'nonohino somo hufa'u sɨhune hotitofɨkuji anga'nohino somo fonjasyɨkuji mtitofo hufa'u umo'nɨmontonoho.
16 Oso towahuno wonyo sohwamo isɨhuto'mɨhwojahonɨngkofi ole upa'nɨmentoho, Towahuno wonyo huhwo sohwafe a'amu ikujoho'ne yahupo kehumalofo sohwa hofɨko nɨhu'no pi'nɨngo hwafoho. *Tu hantɨlet miliyon* (200,000,000) hwafoho.
17 Ngko wojo hopa uhwonɨngkoheso olenoho. A'amu yahupo kehumalofo sohwafe manji'mofo sojo pa'nyoso honɨjwo, sonjijo hwosɨmijo'njo hwafoho. Yahu sohwafe mnokinoso sikisɨwojo sohwafe mnokino'njo pa'nyo hwafoho. Yahufe mango mta'ni tɨkayo akino wonyo'njo sɨkwo'mno hwosɨmijo'nji toho'nji sijomokoho'naweho.
18 Oso toho hiso'nji tɨkayo akino wonyo sɨkwo'mno'nji hwosɨmijo'nji hofɨkoe mango mta'ni a'amu hwahoponjo somo hufa'u sɨhune hotitofonto mtitofo anga'nohino somo poyo imokumentohofofoho.
19 Oso yahu sohwafe yokumpohn'nyoso hofɨkoe somimo hofɨkoe mangomo wo'nnyoponoho. Hofɨkoe somiso homa a'amumo toho lofɨwo'nɨngkiso sohwafe mnokino'njo pa'nyo hwafoho.
20 A'amu poyo mape'nyoso hofɨko nohumantɨfi hofɨkoe yahino wonyomne'no sɨmeho mɨwolo'mokiyo'njo imentohofofoho. O'o, hofɨko towahuno wonyo homo somne'no hwomtame ulohofɨwo'nɨngkohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwafe yofe ho'nomayo'ne so'no hofɨko hwasyo anɨtuye huyo'mango sojo mta'ni iyo mta'ni hwaho mta'ni mtɨ'mokontɨfi osomo hwomtame imentohofofoho. Oso mtɨ'mokumentohofoso haloho mupa'nyofoho. Tɨmo muhwonyofoho. Hano memoyo'njofoho.
21 A'amu hiso hofɨko nom'ne a'amu somo nofonjasyontɨfi ki'nyo imokontɨfi a'mohufo yontɨfi yo'mayo ho'yangoso hufo ma'mentohofofoho. Oso yahino wonyo homo somne'no hofɨkoe sɨmeho mɨwolo'mokiyo'njo imentohofofoho.

10

A'amu ahwomomjo sohwo Jounɨmo iyoswo uyahonɨngki Joun nɨmentisofoho.

1 Ngko oso hohosohonta uhwonɨmentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne yokumpohn'nyo sohwo ahwomo mta'ni pmmentisofoho. Kakoe manji'mofoso himofoho. Kakoe mnokinopo sakungkwolanɨngo kotofahinyo hweho. Kakoe sɨmanoso mofehi'nyo pa'nyofoho. Kakoe sɨfeso toho sitnnyo pa'nyofoho.
2 Kakoe ahomo iyoswo we'e popojahinyofoho. Oso iyoswo hiso fisojwahinyofoho. Kakoe sɨfe angahohnjoso mijo ayo sopo fesyohumaho. Sɨfe hwonamonyoso hwahopo fesyohumaho.
3 Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohm'no sikisɨwojo hauwayo yoka hopa lahonɨngki ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono

nomˈne mtaˈni hufaˈu hoˈnɨngkahonɨngki oso homo somtaˈni hungkuno upaˈnɨmentohefoho.
4 Oso hungkuno ahwomo yoka somtaˈni upaˈnɨmentoheso wamtɨˈmokumonji yahonɨngko mampaho ahwomo mtaˈni ntɨmento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo hoˈnɨngkisoso kɨko ifalifaliyo nomtɨˈmokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.
5 Oso aˈamu ahwomomjo sɨfe angaˈno mijo ayo sopo fesyohumanto sɨfe nomˈne hwahopo fesyohumaho huhwo sohwo kako hungkuno nehopi ujoˈneso kakoe aho anga hohnjoso hoˈnomaˈmentisofoho.
6 Nohoˈnomanto ulɨmento, Anɨtu songo neˈno humaso sohwo yoˈmayo ahwomomjo soˈnji hwahoponjo soˈnji mijo ayo somjo soˈntnne mtɨˈmokumentiso sohwo yokintahoponeˈno hungkuno nehopi walɨmonneˈno yohono. Hungkuno olenoho. Sɨkuno moiˈwonoho. Osoˈno Anɨtu kako mohontohumanehoho. Oˈo, aˈamufe hungkuno ikwolofoˈne sɨkunoso nto iˈmofapohoho.
7 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwo kounoho yoka hoˈnɨngkuhwosoˈno yoˈmayo hungkuno Anɨtu kakoe syoho ulohofiyo sohwamo uyahonɨngki nalɨmotofoso olohonta ne umoˈnɨmontonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyoˈnjo imojoso olohonta ne imoˈnɨngkuhwosoˈno aˈamufe hunoso wehohosahumontonoho.
8 Ose lahonɨngki oso mampaho ahwomo mtaˈni sɨmoˈmo ntɨmentiso hopaso olohonta apaˈno ntohi, Olohonta kɨko nuhuji oso iyoswo aˈamu ahwomomjo sohwo sɨfe angaˈno mijo ayomo fesyohumanto nomˈne hwahopo fesyohumaso sohwo kako iyoswo fisojwosyohumasoso kɨko maho.
9 Ose ntahonɨngki ngko nowenji ulɨmentoho, Kɨko oso iyoswo weˈeso ntape. Ose ulahonɨngko ntɨmento, Ou, kɨko olo iyoswo loso nomahoji hmnyo. Kɨko njoso humo meyo kihwosi u jɨje sɨmeho moˈmo iyoho wakimmtonoho.
10 Ose ntahonɨngki iyoswo weˈe loso aˈamu ahwomo mtaˈango sohwoe aho mtaˈni nomanji manɨmentoheso nje mangomo humo meyo niyahonɨngki nɨngkuˈnɨmentoheso iyoho nnɨmentisofoho. Hwapɨngoso yoˈmayo imoˈnoneso tangoˈnjofoho.
11 Ose yahonɨngko ntɨmentohofi, Kɨko hwe moyaˈmi ango hopiˈnonohino hungkuno kengo kengoˈnjo hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo oso hwamneˈno oso iyoswo nɨngkinoso yoˈmayo imoˈnone soˈno filutɨhwaho. Ose ntɨmentohofofoho.

11

Aˈamu hufaˈu hwaˈu Anɨtuye hungkuno ujoˈne hungkunofoho.

1 Ngko nohumentanɨngko ango imayo iyoˈne iyo ntapontɨfi ntɨmentohofi, Nolɨkafohoji Anɨtuye tojo ango engo Jelusalem lohojwo soˈnji oso ijempoho yoˈmayo Anɨtumneˈno hoˈnasyɨwoˈnɨngkohofo soˈntnneˈno sawemo soˈno yamofo fiyo. Ose yohoji kɨko aˈamu Anɨtuye angomo Anɨtu kakoe yofe hoˈnomayoˈne humalofo somo atofo fiso.
2 Oseso kɨko oso angkuhwafo weˈe mempo hohnjo somo yamofo yohotoho. Oˈo, oso aˈamu Anɨtumo sɨmeho hiˈntnnono muyoˈnjo iwoˈnɨngkohofo sofeponoho. Osoˈno kɨko yamofo yohotoho. Aˈamu hiso hofɨko ango Jelusalem soˈnji oso angkuhwafo weˈe mempo hohnjo soˈnji fonɨfonyo yontanɨngkuji soswo hufaˈu sɨhune uyakolofɨhwosi nomˈne

hamno aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni angaˈno uyakolofɨhwosoˈno
fonɨfonyo wesojwaofantɨfeho.
3 Fonɨfonyo hiso yontanɨngkuji aˈamu hufaˈu hwaˈu nje hungkuno ujoˈne
yokumpohnˈnyo uyɨme sohwaˈu siko ifa nano hoˈyoso mekiˈnisoso hofɨkoe
sɨmeho tango unyoso aˈamumo utɨhwayo sohwaˈu tɨfi yoˈmayo imoˈnone
soˈno ulanjiyoho.
4 Ulontanɨngkohosɨsi soswo hufaˈu sɨhune nomˈne hwasyopo uyakolo-
fonefoho. Ose ntahonɨngki uhwonɨmentoheso, oso hwe hufaˈu so-
hwaˈumneˈno hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo
mtɨˈmokumentisofoho. Siko iyo hufaˈu ipisayoˈnjo sikiloho hufaˈu
Anɨtu yoˈmayo hwaho mokosyohumayo sohwoe sɨmanopo lohoˈmentisiye
hwaˈuyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imoˈnɨmentisoso
uhwonɨmentohefoho.
5 Ose uhwonɨmentoho, aˈamu wonyoso hofɨko hwe sohwaˈumo wonyo
umokantɨfi sikoe mango mtaˈni toho sosɨjaofaponto sikoe mango sohwamo
toho ulasyɨwoˈnɨngkisofoho. Ou, aˈamu hwe hufaˈu hwaˈumo wonyo
umokumo lɨhwosi yoso sohwo kako oso paˈnyoso wapeˈnɨmontonoho.
6 Oso hwe sohwaˈumo Anɨtu kako yokumpohnˈnyo mɨkunɨmposo
uyɨmentiso soˈno siko ifoyo honɨngkano ifoyo masiyoˈne pɨjwasiyoso siko
hoponoho. U siko ole lisoˈmanji, Aˈamu somo yoˈmayo tango uˈmano.
Ose lisoˈmanji ne umoˈnono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko
Anɨtuye hungkuno ulonji yoˈmayoso imentisiyefoho.
7 Siko Anɨtuye hungkuno moiˈwo losojwaofahonɨngki piˈnɨmo hwapɨngo
ane somtaˈni sikisɨwojo engo sɨˈmofapmmentisofoho. Nosiˈmofaponto hwe
sohwaˈumo toho wolofahumo lonto ikujoho fongkiˈnontɨfi sɨwojo sohwo
hwe sohwaˈumo hwotoho fento toho lofahumentisofoho.
8 Sikoe pijafoso honɨngkano engo sopo woˈmentisofoho. Oso
pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohumo iyopo
fonjintoˈofahumentohofofoho. Oso pone engo soˈno pahnnɨmo hungkuno
lɨwoˈnɨngkuhwoneso ole, Soutomˈnji Ijipɨˈnjoho. Hwapɨngoso oso aˈamu
huhwo sohwa hofɨkoe honɨngkano wonyoso aˈamu Soutomˈnji Ijipɨˈnjo
paˈnyo hwafoho.
9 Sikoe pijafoso neˈno nowentanɨngki aˈamu temtitofo kengo
kengoˈmtaˈangoso hungkuno kengo kengo hwaho kengo kengoˈmjoso
nohumantɨfi oso pijafo somo uhwonontanɨngkofi sɨkuno hufaˈu
sɨhune nomˈne ajwopo mtɨhupemjaoˈmentisofoho. Aˈamu honɨngkano
wonyoˈnjoso hofɨko ole lɨmentohofi, Nomˈne aˈamu sohwa oso hwe
sohwaˈuye pijafoso ijopijɨsyasyɨkutoho. Ose lɨmentohofofoho. Hwapɨngoso
hwe sohwaˈuye yofeso monje yasiyoˈnefoho.
10 Hwe sohwaˈu poyo peˈnyosoˈno aˈamuso sɨmeho wopɨngo
umoˈnɨngkahonɨngki sɨmonyo engo yontɨfi wosopayo engo iloho yontɨfi
hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnyo soˈno hofɨkoe aˈamu somo hoˈyango
engo uyɨmentohofofoho. Hwapɨngoso ole, oso hwe sohwaˈu siko songo
nohumentanɨngkiye sohonta siko aˈamufe honɨngkano wonyo somneˈno
Anɨtuye hungkuno ulonji tohino uyɨmentisiyefoho.
11 Oseso sɨkuno hufaˈu sɨhune nomˈne ajwopo mtɨhupo lohofonto
memjaofahonɨngki Anɨtu sikimo songo ulɨkaˈmentisofoho. Siko
nolɨkofahonɨngki aˈamuso hofɨko sikimo uhwonontɨfi iyoho engo
imentohofofoho.
12 Hofɨko mampaho ahwomo mtaˈni ole upaˈnɨmentohofo, Siko olopono
fisapinyo. Ose upaˈnontɨfi mango huhwo sohwa nuhwonontanɨngkofi siko
ahwomomno himopo sɨmentisiyefoho.

13 Nosahonɨngki hwomɨhwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo
Jelusalemmjo poneso homo homtaˈni kengaˈno kengaˈno yaˈmi yaˈme
yaoˈmentisofoho. Olo hopa pɨwahuˈmentiso, pone aho hufaˈu mtaˈni
hotitoˈnohini angaˈno pɨwahuˈmentisofoho. Aho fehohnjo hopiˈnono
nomˈne mtaˈni osofosofahuˈno lohoˈmentisofoho. Nopɨwesyahonɨngkofi
aˈamu *sefen tausen* (7,000) peˈnɨmentohofofoho. Aˈamu poyo
mapeˈnɨmmentohofoso iyoho engo unɨngkahonɨngki ole lɨmentohofi,
U Anɨtu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose
lɨmentohofofoho.
14 Tango hufaˈu moiˈwo nto imoˈnɨmentisofoho. Tango aeˈuyoso
iˈmofaponeso uhwonɨmentohefoho.

Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwo kako kounoho yoka lɨmentisofoho.

15 Oso hohosohonta aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne
mtaˈni hufaˈuyo sohwo kako kounoho yoka lahonɨngki mampaho piˈnɨngo
ahwomo mtaˈni ole hoˈnɨmento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamo-
jofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Anɨtuˈnji Kɨlais uhwatɨmentiso
sohwoˈnji siko hwaho loso nɨhuˈnahone womokosyohumanjiyoho. Kakoe
yofe engo hwaho mokosyohumayoˈneso neˈno nowentɨhwonefoho.
16 Ose hoˈnɨngkahonɨngki oso hwe engo sɨfe aho hopiˈnono nomˈne
mtaˈni osofosofahuˈnohino sohwa Anɨtuˈnjopo hofɨkoe epohumayo sopo
humawoˈnɨngkohofo sohwa hofɨko Anɨtumneˈno hwomtame ehumantɨfi
Anɨtuye yofe hoˈnomaˈmentohofofoho.
17 Ole lɨmentohofi,
U nakwoe Hwe Engo sohwosi kɨko jɨje yokumpohnˈnyoso hwofiloˈnnyoˈnjo
hwosoho.
Oseso kɨko hohonta humamopmmentohino sohwosi olohonta neˈno
humahnno.
Kɨko jɨje yokumpohnˈnyoˈnji hwaho homo somo mokosyohumo-
mopalokuno.
Osoˈno nakwo isamoyoka engo kilalokuhwono.
18 Aˈamu kikimo sɨmeho hiˈntnnono mokijapeˈnjoso hofɨko sɨmeho tango
engo uyalofoho.
Hwapɨngoso jɨje sɨkuno hofɨkimo tango uyoˈneso nto iˈmofapohoho.
Olohonta kɨko aˈamu poyo peˈnyo sofe yahino somneˈno yano ulofimon-
noho.
Hohonta aˈamu jɨje hungkuno ulɨmotofo sohwanji jɨje aˈamu yofe engoˈnjo
sohwanji yofe engo aneˈnjo soˈnji kikimo enjwaˈmo humamotofo
somo hoˈyango wopɨngo uyɨmonnoho.
Aˈamu hwahopo wonyo imentohofo somo wae weeoˈmonnoho.
19 Ose ulahonɨngkofi ahwomomjo Anɨtuye ango engo somjo
hwosompoˈnowentanɨngki uhwonɨmentoheso oso ipofo aˈamu Juta
hohonta mtɨˈmokumentohofo paˈnyoso Anɨtuye hungkunoˈnjo nakwoˈnji
makotɨkuˈnyoˈneso nowentanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso hiso ngko
nuhwonɨngkahonɨngko emtaˈmɨngo yahonɨngki yoˈmayo mampaho
hoˈnɨngkahonɨngki ahwomo yoka lahonɨngki hwomɨhwo yonto ifoyo
sisayoˈnjo huˈmentisofoho.

12

Joun kako aˈmu siˈnji homaˈnji uhwonɨmentisofoho.

1 Ahwomomo uhwononji poji entɨhwayo hopaso uhwonɨmentohofofoho.
A'mu fisi kakoe manji'mofoso mofehi'nyo pa'nyo imentiso
uhwonɨmentohefoho. Kako hamnopo nohumanto kakoe yofe engo
so'no imayo monji'ma'niyoho. Mnokino manji'mofoso hntokwaliyo aho
hopi'nono sɨfe mta'ni hufa'u'njiyoho.
2 Kako sɨmeho'njosi mehomi mayo'ne tohino engo umnɨngkahonɨngki
youwo youwo lonto aswo woma'mto imentisofoho.
3 Ose uhwononji nom'ne poji entɨhwayo ole uhwonɨmentoho. Homa
honɨyo'nohino mɨkunɨmposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Mnokino somo anga'no
anga'nohino sopo a'amu hwaho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwafe
mnokino manji'mofo montito'meehinɨmentisofoho. Kakoe sɨhwanoso aho
hopi'nonohino'njo hweho.
4 Hntokwaliyo hopi'nonohino somo hufa'u sɨhune hotito'mentisoso
mtitofo anga'no homa sohwo kakoe somi'nji hulɨjusyɨmokwojahonɨngki
hntokwaliyo hwahopo pɨwahu'mentisofoho. Homa huhwo sohwo a'musi
kako mehomi aswo woma'mto yontanɨngki homa sohwo humuhwonto-
humantisofoho. Hwapɨngoso kako mehomi sohumo wofonjahumonto
humɨhwontohumantisofoho.
5 A'musi kako hwomu aswo ma'mentisofoho. Oso hwomu huhwo sohwo
kako tɨfi no'mo a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo mokosy-
ohumane hweho. Oseso oso a'musi kako hwomu aswo nomahonɨngki
a'amu ahwomomjo sohwa hofɨko oso hwomo sohumo nutɨmantɨfi Anɨtuye
epohumayo kako'nji wojo sopo uhumatɨmentohofofoho.
6 Oso hohosohonta oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopo Anɨtu
kako a'mu simne'no ango molahumentiso sopo hiyaso le'ofonto nohu-
mentanɨngki a'amu ahwomomjo sohwa hofɨko wopayo uyontɨfi nto'no
mokosyohumentanɨngkofi soswo hufa'u sɨhune nom'ne ajwopo mtɨhupo
hamno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho.
7 Oso hohosohonta oso hiso uhwononji nom'ne uhwonɨmentoho, ah-
womomo ikujoho engo lɨka'mentisofoho. Ahwomomjo hwe yofe engo'njo
Maikel oso hwo'nji kakoe ahwomomjo a'amu sohwanji hofɨko homa
sohwo'nji nom'ne sohwa homa sohumo inɨngkamotofo sohwanji ikujoho
engo fongki'nɨmentohofofoho.
8 Oso ikujoho fongki'nɨmentohofo hiso Maikel kakoe a'amu ahwomomjo
sohwanji hofɨko homa sohwo kakoe a'amu sohwanjimo hwotoho fentɨfi
ahwomo mta'ni wae yao'mentohofofoho.
9 Oso'no homa sohwo kakoe honɨngkano ahwomomo
siyo'neso nɨhu'nahone hano pitofasyontɨfi hwahopo nɨhu'nahone
ho'nao'mentohofofoho. Oso homa hohonta humamentiso huhwo sohwo
Setenɨyoho. Oso Seten huhwo sohwo kako hwe moya'mi hwahoponjo
somo hwasyo hungkuno ulɨwo'nɨngkiso hweho. Oso huhwo sohumo kakoe
a'amu'njo hwahopo weho'naofapmmentohofofoho.
10 Ose yahonɨngkofi ahwomo mta'ni mampaho engo ole ho'nɨmento,
Olohonta nakwoe Anɨtu kako nakumo moi'wo nto menesojwao'maho. Olo-
honta Anɨtu kako Setenɨye tojo somta'ni moi'wo nto mesejwonamokwoho.
Oso'no Anɨtu'nji kakoe hwomu uhwosopo'mentiso Kɨlais oso hwo'nji sikoe
yakumpohn'nyoso olohonta utɨhwa'nyopo nto i'mofapohoho. Olohonta
siko nɨhu'nahone yokumpohn'nyo wonemokosyohumanjiyoho. Kɨlais kako
yofe hwofilo'nnyoso nto makwoho. Hwapɨngoso Seten kako sɨkuno huhwo
huhwi Anɨtuye sɨmanopo lohofonto Anɨtuye a'amu somne'no hwasyo
hungkuno mjɨlɨmojo sohwo nɨhu'nahone ahwomo mta'ni wae yamokwoho.

11 Nakwoe a'amu Jisas hofɨkoe honɨngkano wonyomne'no kakoe
honɨyo usɨhuma'mentiso so'nji Anɨtuye hungkuno a'amu nom'ne somo
lutɨhwawo'nɨngkohofoso oso Anɨtuye hungkuno hiso'nji hofɨkimo
yokumpohn'nyo utofahonɨngki Setenɨmo hwotoho hmmentohofofoho.
Hofɨko olo hwaho lopo wopɨngo humayo so'no huno mosyafɨsiyo'njo
imentohofofoho. O'o hofɨko Anɨtuye syoho so'no mango sohwa hofɨkimo
fonjasiyo so'no iyoho munyo'njo imentisofoho.
12 Oseso sekwo a'amu ahwomomjo soku Seten kako ahwomomo
ulɨko'ma'mentiso so'no sekwo sɨmonyo fiyɨmno. I oso'no sekwo hwaho-
ponjo soku mijo ayomjo sokune'no ngko hitoho ntokwoho. Seten kako
sɨmeho tohino'nji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe sɨkuno tɨfo
so'no huno uyohoho. Ose ho'nɨmentisofoho.
13 A'amu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohumo hwahopo
noweho'nofopahonɨngkofi Seten kako honɨngkanɨmentisoso hwahopo hu-
manto kako a'mu hwomu aswo ma'mentiso simo tɨfi inɨfoto'mentisofoho.
14 I inɨfotofontanɨngki oso a'mu simo Anɨtu kako yɨhufo sɨwe fefeeloho
usopiyofahonɨngki oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopono fekwamen-
tisofoho. Osopo Anɨtu oso a'mu hnne'no ango nto'no esyohumamen-
tiso so'no homa sohwo kakimo toho molofasiyo'njo imentisofoho. Oso
hopo sopo a'amu ahwomomjoso hofiyo umokosyohumentanɨngkofi soswo
hufa'u sɨhune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino
uyakolo'mentisofoho.
15 Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango
mta'ni mijo ifofayo pa'nyo swaponto oso a'mu simo tɨfi umjɨhwosi wom-
ihulofononto imentisoso awonoho.
16 Oso mijo hiso oso a'mu simo womihulo'mo lonto
tɨfi inɨngkowahonɨngki hwaho sohwo nuhwononto mango
yo'mokosyohumentanɨngki mijo ukwato lohofonto oso mijoso
wenɨngku'naofamentisofoho.
17 Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso a'mu hnne'no sɨmeho
tohino mɨkunɨmposo umnɨngkahonɨngki oso a'mu siye imu sohwamo
wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofɨko Anɨtuye
hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofofoho. Hofɨko Jisasɨye hungkuno
lontɨfi inɨngkowalokwofo.
18 Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo momɨngo sopo
loho'mentisofoho.

13

Sikisɨwojo nɨhu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmentisiyefoho.

1 Ngko nohumanji uhwonɨmentoho. Ngko a'amu sikisɨwojo pa'nyo
nɨhu'no wonyo sohwo i'mofopahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso a'amu
sikisɨwojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono
nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo Anɨtune'no
sɨfajo hungkuno mtɨ'mokinyo wo'nnyoponoho. Kakoe sɨhwanoso aho
hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikisɨwojo pa'nyo sohwo kakoe yofe
engo utɨhwayo'ne kakoe sɨhwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu
hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo wo'nnyoponoho.
2 Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo kakoe sɨfe yokumpohn'nyoso
nomonyo sɨfe yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikisɨwojofe
mango'njo hweho. Oso sɨwojo huhwo sohwo i'mofopahonɨngki oso
homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo

uyɨmentisofoho. Oso'no kako Setenɨye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho.
3 Oso sikisɨwojo pa'nyo mnokino pi'nɨngo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwonɨmentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjosyahonɨngkofi mape'nɨmmentisofoho. O'o ime nto lɨmentisofoho. Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo huhwo sohumo a'amu nuhwonontɨfi pisopisaho lontɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.
4 Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo huhwo sohumo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uyɨmentisofoho. Ose uyahonɨngki a'amu pi'nɨngo engo nohumantɨfi uhwonontɨfi hofɨko oso homa sohwo'nji oso a'amu sɨwojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumamentohofofoho. Ose yontɨfi lɨmentohofi, Olo a'amu sikisɨwojo pa'nyo lohumo yakolo'nnyoso tɨhwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose lɨmentohofofoho.
5 Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo kako Anɨtumne'no hungkuno nɨhu'no wonyo lontanɨngki Anɨtu kako tɨmo'nohini uhwonɨmentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontanɨngkuhwosi soswo hufa'u sɨhune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolofonefoho.
6 Kako Anɨtu sohwo'nji Anɨtuye a'amu ne so'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no sɨfajo lɨwo'nɨngkiso hweho.
7 Kako Anɨtuye a'amu ne somo ikujoho wafongku'monto yahonɨngki Anɨtu kako tɨmo'nohini uhwonɨngkahonɨngki kako Anɨtuye a'amu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakolo'mentisofoho. Oso'no kako hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yofe engo ma'mentisofoho. Kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji hungkuno kengo kengo'njo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumamentisofoho.
8 Anɨtu olo hwaholo mtɨ'mokumentiso sohonta a'amu hopi'nono olo hwaho loponjoso hofɨkoe yofe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mawo'nnyoso hofɨko oso a'amu sɨwojo pa'nyo sohumo hwomtame uloho'mentohofofoho.
9 A'amu haloho'njo ku'manji olo hungkuno loso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo kako Anɨtuye a'amu somo ulohofone so'no haloho upa'nɨmno.
10 A'amu somo impo'angomo uhwatɨmo lɨhwosi impo'angomo uhwatɨmontonoho. I a'amu somo hosɨmno'nji wofonjahumo lɨhwosi a'amu nom'neso oso a'amu hisomo hosɨmno'nji wofonjɨsyantɨfeho. I oso'no Anɨtuye a'amu hiso hofɨko yokumpohn'nyo lohofɨkuji Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono ne'no uyɨkufe.
11 Osopo nohumanji ole uhwonɨmentoho, a'amu sikisɨwojo pa'nyo nom'nehwo hwaho mta'ni noposwolohofahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Kakoe sɨhwano hufa'uyoso yahu *sipsip* sɨhwano pa'nyo'njo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho pa'nyo'njo hweho.
12 Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sɨmo'mjo sohwoe yokumpohn'nyo engoso a'amu tɨfinjo sikisɨwojo pa'nyo sohwo oso yokumpohn'nyo engo homo somo nomanto a'amu sikisɨwojo pa'nyo sɨmo'mjo sohwo'nji nohumanto a'amu hopi'nonohino somo hungkuno yokumpohn'nyo ulɨmento, Olo sikisɨwojo sɨmo'mjo lohwo a'amu kakoe mnokino anga'nohino somo fonjahumentohofo somo ime lɨmentiso sohumo sekwo hwomtame fehumamno. Ose ulahonɨngki a'amu hopi'nonohinoso hungkuno hisomo tɨfi inɨngkamentohofofoho.
13 A'amu sikisɨwojo pa'nyo tɨfinta'ango sohwo kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso imentisofoho. A'amuso

hofɨko nuhwontohumentanɨngkofi toho ahwomo mta'ni hwahopo pɨwasiyo'ne imokumentisofoho.
14 Anɨtu kako oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo tɨfinjo somo tɨmo'nohini uhwonontanɨngki sikisɨwojo sohwo kako kakoe huno mta'nnohini imojo hweho. Oseso oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo tɨfinjo huhwo sohwo kako a'amu siki sɨwojo pa'nyo sɨmo'mjo sohwo'nji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyɨwo'nɨngkiyohofoso yonto a'amu hwahopo humalofo somo honɨngkano hwasyomo ipemotamentisofoho. Hwe moya'mi homo somo a'amu sikisɨwojo pa'nyo sɨmo'mjo sohwo ole ulɨmento, Sekwo soku, oso a'amu mnokino anga'nohino somo hosɨmno'nji fonjosyahonɨngkofi songo ne'no humaso sohwoe yofe ho'nomayo'ne sekwo kako'ne sojo huyo'mango mtɨ'mokumno.
15 Ose ulahonɨngki a'amuso hofɨko sojo huyo'mango mtɨ'mokahonɨngkofi a'amu tɨfinjo sikisɨwojo pa'nyo sohwo peefo ulohofonto huyo'mango hiso songo umokonto mamtnno'nji mampaho'nji uyɨmentisofoho. Oso huyo'mango huhwo sohumo a'amu hwomtame mɨhumayo'njo somo huyo'mango huhwo sohwo poyo umokumontonoho.
16 A'amu sikisɨwojo pa'nyo tɨfinjo sohwo kako a'amu hopi'nonohino somo ole ulɨmento, Sekwo oso a'amu sikisɨwojo sɨmo'mjo pa'nyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe ahopo yomohu'nyopo mtɨ'mokinɨmno. U a'amu hopi'nonohino soku, sekwo yofe engo'njo yofe engo ane'njo, syoho'njo syoho ane'njo, hamniyoho engo'njo ho'yango ane'njo, sekwo hopi'nonohino hoku sekwoe yomohu'nyopo ahopo oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sɨmo'mjo sohwoe ifalifaliyoso mtɨ'mokinɨmno. Ose ulɨmentisofoho.
17 A'amu oso ifalifaliyo ane'njo sohwo kako wosopayo yo'mayoso mpe miyonehoho. U nom'ne a'amu kakinta'ni yo'mayoso mpe mulohopitnnehofo. Oso ifalifaliyoso a'amu sikisɨwojo panyo sɨmo'mjo sohwoe yofe u kakoe yofe uyohope-e'ne mtɨ'mokinyofoho. A'apahopo mtɨ'mokinyoso a'amu sohwoe kakwo'yohwo huno syafɨsiyo'nefoho.
18 Oso ifalifaliyo so'no huno wosyofɨsyano. A'amu huno'njo sohwo kako ifalifaliyo hiso atofo lɨhwosi huno ole uyonefoho. Ifalifaliyoso a'amumo upiyofo'nefoho. Mtɨ'mokinyo hiso olenoho, *sikɨs hantɨlet sikɨsɨti-sikɨs*ɨfoho (666).

14

A'amu 'wan hantɨlet fouti-foua tausen' ɨso (144,000) hofɨkoe ta songo lɨmentohofofoho.

1 Ngko nohumanji ole uhwonɨmentoho, oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwo kako hwofɨki'nyo Saiyon sopo nohumentanɨngki a'amu *wan hantɨlet fouti-foua tausen*ɨso (144,000) kako'nji humentanɨngkofi uhwonɨmentohefoho. Oso a'amu hofo sofe yomohu'nyopo a'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohwoe yofe'nji kanɨngkwohwoe yofe'nji wentanɨngki uhwonɨmentohefoho.
2 Ose uhwononji mampaho ahwomo mta'ni upa'nɨmentohefoho. Mampaho hiso mijifatɨkusi'yoka ahwomo yoka mpompusofe tompuyo fonjɨwo'nɨngkohofo'yoka pa'nyo upa'nɨmentohefoho.
3 Ahwomomo uhwononji uhwonɨmentoheso Anɨtuye epohumayo sopo yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohofo hopo sopo a'amu *wan hantɨlet fouti-foua tausen*ɨso (144,000) nolohofontɨfi ta songo lɨmentohofofoho. Oso a'amu hwahoponta'angoso hofɨkoe wonyoso Jisas kako wae yao'mentisofoho.

Oso'no a'amu hiso hofɨko'nohini oso ta songo somo huno'njofoho. Nom'ne a'amuso huno muyofoho.
4 Oso a'amu hiso hofɨko Anɨtumne'no sɨmeho anga'no uyontɨfi hwasyo anɨtu sohumo tɨfi minɨngkayo'njofoho. Nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwo kako hano ntonte wamo loso u oso a'amu hiso hofɨko tɨfi unɨngkowantɨfeho. Olo a'amu loso a'amu nom'ne somta'ni Anɨtu kako'ne'nji kakoe hwomumne'nji sɨmo'mo ma'mentisofoho.
5 Hofɨko hwasyo hungkuno majofoho. Honɨngkano wonyoso nɨhu'no anefoho.

A'amu ahwomomjo hufa'u sɨhune sohwa hungkuno lɨmentohofofoho.

6 Ngko nohumanji ole uhwonɨmentoho, A'amu ahwomomjo sohwo kako Anɨtuye hungkuno songo ne'no humayo'ne a'amu hwahopo humalofo somo lutɨhwayo'ne yohohisyomoyonto. A'amu hwaho kengo kengoso a'apaho kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtitofo kengo kengo osomne'no yohohisyomoyonto ulɨmentisofoho.
7 Kako mampaho engo'nji ole ulɨmento, Anɨtu kako a'amufe hungkuno ikwolofo'ne sɨkuno nto i'mofapohoho. Oso'no sekwo iyoho ikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso hwe hwaho'nji ahwomo'nji mijo ayo'nji yo'mayo so'nji mtɨ'mokumentiso sohumo sɨmeho uyɨkuji hwomtame fehumamno.
8 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo sɨmo'mjo sohumo inɨngkaponto ulɨmento, Pone engo Mpapiloun wonyo nto imo'nɨmaho. Pone engo hiso nto pɨwahu'maho. Oso hopo soponjo a'amuso hofɨko honɨngkano wonyo mɨkunɨmposo iwo'nɨngkohofoso hofɨko a'amu kengo kengoponta'ango somo honɨngkano wonyo homo somo kompemotapmmentohofofoho. Oso'no olohonta Anɨtuye sɨmeho tohinoso hofɨkimo nɨhu'nahone wonyo umokumasofoho.
9 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo ahwomomjo sɨmo'njo sohwa'umo inɨngkaponto mampaho engo'nji ole ulɨmento, A'amuso hofɨko oso a'amu siki sɨwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango sohumne'no hwomtame ehumafijoso hofɨkoe yomohu'nyopo ahopo sɨwojo sohwoe mtɨ'mokinyo hi'njo'manji
10 oso a'amumne'no Anɨtu kako sɨmeho tango mɨkunɨmposo uyɨhwosi tohino engo uyɨmontonoho. Toho engo akino wonyo'njo somo uhumajoso sopo nohumafɨkuji tohino engo ne'no umnonefoho. Osopo nohumentanɨngkuji a'amu ahwomomjo sohwanji a'amu hofɨkoe wonyomne'no poyo pe'nɨmentiso sohwo'nji a'amu hofɨkimo uhwonɨfitnnefoho.
11 Oso toho somta'ni tɨkayo ne'no nosyontanɨngkuhwosi hofɨko tohino mafɨkujoso hofɨko usijo'no mohumafitnnefoho. O'o a'amu oso sikisɨwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango somne'no hwomtame ulohofontɨfi hofɨkoe a'apahopo kakoe ifalifaliyo mtɨ'mokumentohofoso hofɨkoe sɨkuno'nji imɨngo'nji hinjopo tohino ne'no umnonefoho. Ose ulɨmentisofoho.
12 I a'amu Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawo'nɨngkohofo soku Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo soku sekwo olo hungkuno hiloso upa'nɨfijo'manji yo'mayo tango ko se'masoso sekwo Anɨtumne'no yokumpohn'nyo lohopitnnefoho.
13 Ngko nohumanji ahwomo mta'ni mampaho ole upa'nɨmentoho, Kɨko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mtɨ'mojo, Yo'mayo uhwonalokuso somo moi'wo imo'nɨngkuhwosi oso hohosohonta a'amu Anɨtuye syoho ikuji pe'nɨfijoso sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho. Ose ntahonɨngki Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ulɨmento, Ou, nehopeho. A'amu hiso hofɨkoe syoho

engo noho'naofɨkuji usijo'no wohumantɨfeho. Hwapɨngoso a'amu Anɨtuye syoho'njo sohwo kako Anɨtuye hungkuno ne'no lutɨhwahonɨngki a'amuso hungkuno homo somo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi inɨngkamentohofo sohwa hofɨko kako'nji ahwomomo sɨfetnnefoho. Oso'no kakoe syohomjo neso kako'nji ne'no wentɨhwonefoho.

Hwahoponjo wosopayo mojo mayo'ne sɨkunofoho.

14 Ngko nohumanji uhwonɨmentoheso, U himo halojo nowentanɨngki i hwe fihwo kako A'amufe Hwomu Pa'nyo sohwo nohumanto kako hwakuhwajo sɨhumampo'nnyoso kakoe ahomo nomokosyohumentanɨngki uhwononji uhwonɨmentoheso kakoe mnokinopo mnokino manji'mofo na'nohinoso kakoe mnokinopo monjɨmo'nosyohumentanɨngki uhwonɨmentohefoho.
15 A'amu ahwomo mta'ango nom'ne sohwo kako Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni noswaponto a'amu himopo humentanjo sohumo kako mampaho engo ulɨmento, Sɨkuno moi'wo nto imo'nɨmaho. Hwaho ponjo wosopayoso toyo nto imaho. Jɨje hwakuhwajo sɨhumampo'nyo so'nji filohm'memaho.
16 Ose ulahonɨngki hwe himopo humamentiso sohwo kako kakoe hwakuhwajo hwahopo yoho'mo ulohofonto oso wosopayo ne somo lohm'mema'mentisofoho. Oso hiso nuhwononji ngko lɨmentoho, U oloso wosopayo'no molalofiyoho. O'o, a'amumne'no lalofoho. Ose syafɨhu'mentohefoho.
17 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako Anɨtuye ango somta'ni kakoe hwakuhwajo'nji swomotolɨkofapmmentisofoho.
18 Osopo a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo a'amu hofɨko yo'mayo Anɨtumne'no ho'nasyɨwo'nɨngkohofo ijempoho sopo nta'ni swapmmentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako a'amu yo'mayoso Anɨtumne'no toho uyofɨwo'nɨngkohofo somo mokosyohumawo'nɨngkiso hweho. Kako a'amu ahwomomjo hwakuhwajo swomotolɨkofapmmentiso sohumo mampaho mohm'no ole ulɨmento, Jɨje hwakuhwajo sɨhumampo'nyoso nomahoji nantɨpe *wain* somjo mojo ehumasoso filoku'memaho.
19 Ose ulahonɨngki oso a'amu ahwomomjo sohwo kakoe hwakuhwajo'nji nantɨpe *wain* somjo ipisayo mojo ehumunyoso loku'memayo hopaso kako a'amu Anɨtumne'no sɨmeho muyo'njo somo ahwonte mijo ilɨ'moku'mofo'ne somo hu'mɨ'mo'mentisofoho. Oso hopo sopo Anɨtuye mango sohwa hofɨko Anɨtu mta'ango tohino engo ma'mentohofofoho.
20 Oso ahwonte ipisayo mjɨ'mo'nyoso pone engo somo mempo sohohnta'ni ilɨ'mokumentohofoso oso ahwonte somta'ni honɨyo swofijwaoponto mijo hopa wamentisoso kakoe sawemoso *tɨli hantɨlet* (300) *kiloumita*foho. Oso honɨyo huhwo sohwo kako a'amufe swokinopo siyapmmentisofoho.

15

A'amu ahwomomjo sohwa hofɨko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyoso mokosyohumalofo.

1 Osopo nohumanji ahwomomo poji entɨhwayo nom'ne somo uhwonɨmentohe so'no pisopisaho lɨmentohefoho. A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofɨko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyo engoso mokosyohumentanɨngkofi

uhwonɨmentohefoho. Hofɨko oso wonyo engoso aˈamumo uyɨkujoˈno Anɨtuye sɨmeho tohinoso moiˈwo umoˈnɨmontonoho.
2 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso mijo ayo engo tɨmo honɨngkonyo paˈnyo somo tɨˈmelanyoˈnjo uhwonɨmentohefoho. Oso mitɨmomɨngo hopo sopo aˈamuso hofɨko oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoˈnji kakoe huyoˈmango soˈnjimo hwomtame mehumayoˈnjo yontɨfi kakoe ifalifaliyoso hofɨkoe aˈapaho sopo mamtɨˈmokinyoso hofɨko oso mitɨmomɨngo hopo sopo lohofontɨfi hofɨko Anɨtuye tompuyo ahomo mokosyohumamentohofofoho.
3 Oso hopo sopo nohumantɨfi hofɨko oso ta Mouses Anɨtuye syoho ulohofiyo sohwo hohonta lɨmentiso paˈnyo Anɨtuye hwomu kako nakwoe wonyoˈne poyo peˈnɨmentiso sohwoe yofe hoˈnomayoˈne ta hiso lɨmentohofofoho. Ole lɨmentohofi,
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu sohwosi kɨko jɨje yokumpohnˈnyo hwofiloˈnnyoˈnjo hwosoho.
Osoˈno nakwo kɨko yoˈmayo iwoˈnɨngkino soˈno wonyoangkafo uhwonontani nakwo pisopisaho lɨwoˈnɨngkuhwono.
Kɨko nakwo aˈamu hopiˈnonohino hwahoˈmeemjo hnˈnɨmo nemokosyohumahnno sohwosi jɨje yahino itoˈnohino neˈnjofoho.
4 Hwe Engofo, kɨkoˈnohini honɨngkano wonyo aneˈnjo hwosoho.
Osoˈno kikineˈno iyoho miyoˈnjoso tɨhwolo.
Jɨje yokumpohnˈnyo engoso yofe mohoˈnomayoˈnjoso tɨhwolo. Oˈo, awonoho.
Aˈamu nɨhuˈno hopiˈnono kikineˈno hwomtame wekuhumantɨfeho.
Hwapɨngoso jɨje yahino wopɨngoˈnohinoso utɨhwaˈnyopo iˈmofopahonɨngki uhwonɨmentohofofoho.
Oso ta hiso lɨmentohofofoho.
5 Oso hohosohonta ta lahonɨngkofi ngko nohumanji uhwonɨmentoheso Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo somjo ango ajwomoˈmjo kako humawoˈnɨngkiso somjo hokuˈyoso nohwosompoˈnowentanɨngki uhwonɨmentohefoho.
6 Oso ango engo homo somtaˈni aˈamu wonyo imokiyoˈneso ahomo mokosyohumantɨfi swomotolɨkofapmmentohofofoho. Hofɨkoe hwapɨfeso halojo nɨhuˈno pomponahoˈnjoso yontɨfi ahuloho naˈnohinoso hofɨkoe swokinopo imentohofofoho.
7 Oso songo humalofo osofosofahuˈnohino sohwafe angaˈnohino sohwo aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈu sohwamo solɨjwanyo naˈnohinoso angaˈno angaˈno huˈmuˈmentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anɨtu songo neˈno humaso sohwo kako aˈamufe honɨngkano wonyo somneˈno sɨmeho tohino umnɨngkahonɨngki oso solɨjwanyo homo somo aˈamu wonyo imokiyoˈneso hoˈnahumentisofoho.
8 Huˈmuˈmaˈmentisoso Anɨtuye pomponaho yokumpohnˈnyo oso mtaˈni tɨkayo swapɨhwosi ango engo montɨmo wehuhnnaoˈmontonoho. Osoˈno aˈamu fihwo oso ango homo somo maswonehoho. Oˈo nɨhuˈno awonoho. Hofɨko oso aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa hofɨko aˈamumo wonyo imokiyoˈne aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso moiˈwo esojwaofɨkujoˈno osohonta aˈamu hofɨko wohotoswantɨfeho.

16

Solɨjwanyo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyoso Anɨtuye sɨmeho tohino woˈnnyo soˈne hungkunofoho.

1 Osopo nohumanji Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni mampaho engo ole upanɨmentoho, Sekwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwasi sekwo solɨjwanyo Anɨtuye sɨmeho tohino wo'nnyoso nomafɨkuji hwahopo ayo yawojo'meemo fɨwontofaopmno.

2 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo sɨmo'mjo sohwo kako solɨjwanyo hiso hwaho ayo yawojo'meemo iwontofao'mentisofoho. Iwontofaofahonɨngki a'amu hopi'nono sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango'njimo hwomtame yɨhumantɨfi kakoe ifalifaliyo hofɨkoe a'apahopo mtɨ'mokinɨmentohofo sofe a'apahopo uyo pisakino wonyo'njoso iwongkojao'mentisofoho.

3 A'amu ahwomomjo hufa'uyo sohwo kako solɨjwanyo hiso mijo ayo yawojo'meemo hopi'nono iwontofaofahonɨngki mijo ayoso honɨyo hoikufe'nohini imo'nɨngkahonɨngki yo'mayo mijo ayomjoso poyo pe'nɨmentisofoho.

4 A'amu ahwomomjo hufa'u sɨhune sohwo kako solɨjwanyo hiso mijimomo iwontofaofahonɨngki mijoso honɨyo imo'nɨmentisofoho.

5 Honɨmijoso nolɨfɨwahonɨngki a'amu ahwomomjo mijimo mokosyohumayo sohwo Anɨtumo ulɨmento, Kɨko ae'mta'ni humamopmmentohino sohwosi olohonta kɨko ne'no humahnno sohwosi jɨje yahino wopɨngo'nohino iwo'nɨngkino hwosoho. Kɨko olo tango loso olo a'amu lomo uyohinoso ito'nohinofoho.

6 Hwapɨngo so'nji a'amu jɨje hungkuno ulɨmotofo sohwanjimo olo a'amulo hofɨko osohwafe honɨyo usɨhumantɨfi fonjahumentohofofoho. Oso'no kɨko hofɨkimo honɨmijo nape'nyoso uyohino ito'nohinofoho.

7 Ose ulahonɨngki Anɨtuye ijempoho yo'mayo kakine'no ho'nasyɨwo'nɨngkohofo sopo nta'ni nom'ne mampaho ole upa'nɨmentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo Anɨtu Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwosi, kɨko a'amufe yahino somne'no ikwolofo'neso hopoenohino hwosoho.

8 Ose ulahonɨngki a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kako solɨjwanyo hiso mofehi'nyopo iwontofaofahonɨngki Anɨtu kako mofehi'nyomo toho pa'nyo imokahonɨngki mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulahumentisofoho.

9 Oso mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulosyahonɨngki a'amu hiso hofɨko Anɨtu oso tango uyo hwapɨngo sohune'no sɨfajo hungkuno ulɨmentohofofoho. Hofɨkoe honɨngkano wonyoso moho'naofe'njo yontɨfi hofɨko Anɨtuye yofeso moho'noma'mmentohofofoho.

10 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako solɨjwanyo hiso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwoe a'amu kakimo enjwa'mo humamotofo somo iwontofaofahonɨngki a'amu oso sɨwojo pa'nyo sohune'no hwomtame ihumawo'nɨngkohofo somo sɨkuno mjɨmofahonɨngki tohino engo tɨpemantɨfi mango kilampohu'mentohofofoho.

11 Oso tohino mɨkunɨmposo engoso ma'mopontɨfi Anɨtu ahwomomo humaso sohune'no sɨfajo hungkuno lɨmopmmentohofofoho. Hofɨko hofɨkoe wonyo somne'no tohino ko tɨpemantɨfi sɨmeho mɨwolo'mokiyofoho.

12 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kakoe solɨjwanyo kako mijo engo yofe Yufɨletis sopo iwontofaofahonɨngki mijo hiso so'na'mentisofoho. Oso mijo hiso sa'nɨmentisoso a'amu mofehi'nyo sɨ'mofapiso sohohnjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa ikujoho'ne sapɨfitnne'ento mijo tafepo sosayoso honɨngkano imofahumentisofoho.

13 Ose uhwononji ole uhwonɨmentoho, towahuno wonyo molongo
sɨmanoˈnjo hufaˈu sɨhune sohwa angaˈnohinohwo kako homa mango
mtaˈni swapmmentisofoho. Nomˈnihwo oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo
sohwoe mango mtaˈni swapmmentisofoho. Nomˈnihwo aˈamu Anɨtuye
hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoe mango mtaˈni swapmmentisofoho.
14 Oso towahuno wonyo Seten mtaˈango hufaˈu sɨhune sohwa hofɨko
aˈamu tɨfi nenɨngkape-eˈneˈentɨfi yoˈmayo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofoso
itɨhwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hofɨko oso hwe hwaho
mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafepono wentɨfi Anɨtumo uyokolofano
lontɨfi aˈamu Anɨtuˈnji ikujoho fongkiˈnyoˈne ntoˈno esyohumayoˈne
mɨhuˈmokumentohofofoho. Osoˈno hofɨko Anɨtu Yoˈmayo Hwahoponjo
Yokumpohnˈnyo Somo Hwofiloˈnnyo sohwoe Sɨkuno Engo soˈno ntoˈno
esyohumamentohofofoho.
15 Oso sɨkuno somneˈno Jisas hohonta ole nalɨmento, Upaˈnɨmno. Ngko
aˈamu hufo uyantɨfi pohofo hopaso wapmmonnoho. Aˈamu ngkineˈno
nohontohumalofoso hofɨkoe hwapɨfe wopɨngo yontɨfi nohontohumalofo.
Osohonta ngko nopmˈmeˈno hofɨko hofɨkoe hwapɨfe esyohumunyoso
nje pe sohonta wonɨmango munonefoho. Oˈo, hofɨko sɨmonyo engo
uyantɨfeho. Ose nalɨmentisofoho. Oso hwapɨfeˈne fahosɨhwoyo hungkuno
neso olenoho. Honɨngkano wopɨngo mohoˈnasiyoˈnefoho.
16 Oso towahuno wonyo huhwo sohwa aˈamu hopiˈnonohinoso Amake-
toun sopo uhuˈmokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketounɨyo eso
aˈamu Hipɨlu sofe hungkunofoho.
17 Aˈamu ahwomomjo aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo
sohwo kakoe noswanyoso ifofopo iwontofaoˈmentisofoho. Ose uhwononji
towahuno wonyo somneˈno syafɨhuˈmentohefoho. Ose iwontofaofa-
honɨngki Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engo kako humawoˈnɨngkiso
epohumayo somtaˈni mampaho engo ole hoˈnɨmento, Tango aeˈuyoso nto
iˈmofapohoho. Oso tangoso moiˈwo esojwaofoˈnefoho.
18 Ose hoˈnɨngkahonɨngki emtaˈmɨngoˈnji ahwomo yokaˈnji
mjohoˈnɨmɨwahonɨngki hwomɨhwo mɨkunɨmposo imentisofoho.
Hwomɨhwo oso paˈnyo nakwoe hwaho ayo yawojoˈmeemo mˈmofapefoho.
Oˈo, oso hwomɨhwo huhwo sohwo konaˈwohiyoho.
19 Oso hwomɨhwo huhwo sohwo yahonɨngki pone engo Mpapiloun
sopo mtɨhupento hufaˈu sɨhune imoˈnɨmentisofoho. Oso aˈamu sikisɨwojo
paˈnyo sohwo oso ango somtaˈni aˈamu hopiˈnonohino hwaho ayo ya-
wojoˈmeemjo angoso mokosyohumamojo hopo pɨwahuˈmentisofoho. Oso
ango engo Mpapiloun sofe honɨngkano wonyo somneˈno Anɨtu huno
syafɨsyonto sɨmeho tohino mɨkunɨmposo umnɨngkahonɨngki oso ango
hopo sopo tohino mɨkunɨmposo engo uyɨmentisofoho.
20 Oso hwaho weˈe mijo ayoˈnjo sohe soponjo hopiˈnonohinoso moiˈwo
imoˈnɨmentisofoho. Hwaho engo sopo hwofɨkiˈnyo hopiˈnono nɨhuˈno
hopiˈnono isonjahumentisofoho. Hintafoˈnohino imoˈnɨmentisofoho.
21 Ahwomo mtaˈni sisayo mɨkunɨmposo moˈmentisofoho. Oso sisayo
hiso kwope hoˈyo engo paˈnyoso ahwomo mtaˈni nopɨwasyonto aˈamumo
fonjahumentisofoho. Oso tango mɨkunɨmposo aˈamu huhwo sohwamo
uˈmaˈmentiso soˈno hofɨko iyoho unɨngkahonɨngki Anɨtumneˈno sifajo
hungkuno ulɨmentohofofoho.

17

Apeˈ hwaˈntesi kakoe honɨngkano wonyomneˈno tohino engo

ma'mentisofoho.

1 A'amu ahwomo mta'ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni
hufa'uyo solɨjwanyo iwontofahumentohofo sohwa anga'nohino sohwo
ntɨmento, Kɨko oyomo. Olo hwe moya'mi ango Mpapiloun hu-
mawo'nɨngkohofo loso ape hwa'nyo iwo'nɨngkohofo pa'nyofoho. Oso
a'amu fisofe angoso mitɨmomɨngopo molinyofoho. Hofɨkoe yahino wonyo
somne'no tohino mayoso wokitɨhwamnoho.
2 Hwe engo hwaho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwa oso ape
hwa'ntesi'nji hwa'nyo loho'nɨmentohofofoho. I a'amu hwahoponjo
hopi'nonohinoso oso yahino homo somne'no a'amu mijo yokumpohn'nyo
nontɨfi nilohofohofo hopa imo'nɨmentohofofoho.

3 Ose uhwonɨngkahonɨngko Anɨtuye Towahuno Wopɨngoso hwaho a'amu
anepono ipenɨmotamentisofoho. Osopo humanji uhwonɨmentoheso ape
fisi kako siki sɨwojo honɨyo'nohino sopo kehumamentisofoho. Oso
sikisɨwojo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne
mta'ni hufa'uyoho. Kakoe sɨhwanoso aho hopi'nonohinofoho. Kakoe
a'apahopo Anɨtune'no sɨfajo hungkuno mtɨ'mokinyofoho.
4 Apesi kakoe manji'mofoso honɨyo'nohino'njo miyo'nohino so'nji
wonyoangkafofoho. Kakoe tɨmno hosaso na'nohinoso wokoso
wonyoangkafo'njofoho. Oso a'musi kako kakoe aho somo noswanyo mijo
nyo'ne na'nohinoso mokosyohumunniyoho. Oso noswanyo homo somo
kakoe hwa'nyo yahino so'nji kakoe yahino nom'ne a'amumo pisakino
honɨngkanomo ipemotawe'ne so'nji wo'nnyomnoho.
5 Kakoe yomohu'nyopo yofe pahnnɨmo hungkuno ole wo'nnyoponoho.
Pone engo Mpapiloun sopo hwa'nyo yahino so'nji hwahoponjo yahino
wonyo so'njiye kona'wohinyoho.
6 A'amu fihwo kako mijo yokumpohn'nyo nilohofɨwo'nɨngkiso nom'ne
mijo woma'mo loso hopaso oso ape hwa'ntesi kako a'amu Anɨtumo
sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨngkohofo somo wofonjasyɨwo'nɨmo ehuno
wo'nɨyoho. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi ntɨkofahonɨngki ngko
yomo yonji pisopisaho lɨmentohefoho.

7 Ose yahonɨngko a'amu ahwomo mta'ango sohwo ntɨmento, Kɨko
yomo yomo peho'no yohino. Ngko olo ape losi'nji sikisɨwojo mnokino
aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo sɨhwano aho
hopi'nonohino'njo sohwo hn'nɨngkowalokunjo hwapɨngo ne so'no
wakilɨmonne'no yohono.
8 Oso sikisɨwojo ngko nto kitɨhwaheso kɨko nto uhwonɨngkino so-
hwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku so-
honta kako pi'nɨmo hwapɨngo ane sopo nta'ni noswapɨhwoso'no Anɨtu
kako kakimo tɨkanomo tohino engo uyɨmɨwenefoho. Anɨtu hwaho
mamtɨ'mokummentiso sohonta a'amu hofɨkoe yofe kakoe iyoswo songo
ne'no humayo'ne somo mamtɨ'mokummentiso sohwa hwahopo nohu-
mafɨkuji oso sikisɨwojo sohumo uhwonɨfijoso hofɨko huno pi'nɨngo engo
syafɨsyɨkuji pisopisaho lɨfitnnefoho. Hwapɨngoso oso a'amu sikisɨwojo
pa'nyo sohwo kako songo humanto pe'nɨmentiso sohwo kako apa'no
u'mofapmmontonoho.

9 A'amu huno wopɨngo'njo sohwo kako olo so'no huno syafɨsyɨhwosi
kako huno wopɨngo wotɨpema'montonoho. Mnokino aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa oso hwofɨki'nyo aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Oso a'mu hisi kako pone engo

oso hwofɨki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njopo humawo'nɨngkisiyoho.
10 Oso mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hwapɨngo nom'neso olenoho, a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo hwafoho. A'amu huhwo sohwa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa nope'nɨngkahonɨngkofi anga'nohino sohwo humaho. Nom'ni sohwo kako tɨfi i'mofaponefoho. I'mofapɨhwosi kako olopo we'e nehwo wohumamontonoho.
11 Oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olohonta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'nɨmentohofo mta'angoso olo sɨwojo lohweho. Tɨfi kako apa'no i'mofapɨhwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sɨhunehwo umo'nɨmontonoho. Nohumahwosi tɨkanomo wene hweho.
12 Oso sikisɨwojo sɨhwano aho hopi'nonohinoso hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hofɨkoe yofe engoso tɨfi no'mo mapitnnefoho. Hofɨkoe yofe engo nomafɨkuji oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji hofɨko'nji hofɨkoe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumantɨfeho.
13 Hwe yofe engo'njo sohwa hofɨko sɨmeho afa inɨngkuji hofɨkoe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohumo uyɨkuji oso siki sɨwojo sohumo enjwa'mo wohumantɨfeho.
14 Tɨfi hofɨko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohwo'nji hofɨko ikujoho fongki'nɨngkuji Jisas kako hofɨkimo nuyakolofonefoho. Hwapɨngoso Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofo somo kako nuhwosopento nnɨngkapmno ulahonɨngki hofɨko sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kakimo hofiyo inɨngkowalokwofo. Hwangku kako'nji hofɨkoe mango sohwamo uyakolopitnnefoho.
15 Ose ntonto ole ntɨmento, Oso mitɨmomɨngo sopo apesi kako nohumentanɨngki uhwonɨngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho.
16 Oso sikisɨwojo sɨhwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji hofɨko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nantɨfeho. Oseso hofɨko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahonɨngkuji pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahonɨngkuhwosi hofɨko oso pone somo toho ifuntofɨkuji nɨhu'nahone wae yaopitnnefoho.
17 Oso hiso'no Anɨtu kako hofɨko ifitnne'ento kako hofɨkimo huno uyososo'no hofɨko sɨmeho afa inɨngkuji yo'mayoso ifitnnefoho. Oseso hofɨkoe yokumpohn'nyo so'nji hofɨkoe a'amumo mokosyohumawo'nɨngkohofo so'nji a'amu sɨwojo pa'nyo sohumo uyantɨfeho. Oso hopa imɨkuji Anɨtuye hungkunoso ne umo'nɨmontonoho.
18 Oso ape wonyo uhwonɨngkinosi kako oso ango pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo mta'ango sohwamo mokosyohumawo'nɨngkisiyoho. Ose ntɨmentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imo'nɨmentisofoho.

1 Oso hohosohonta uhwonɨmentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako ahwomomo ulɨko'manto pmmentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo

engo'nji noponto kako olo hwaho lopo pomponaho engo hopa lahumentisofoho.
2 Kako mango engo'nji ole lɨmento,
Pone engo Mpapilounɨso we'enepi nɨhu'nahone wopɨwahu'montonoho.
Olohonta Setenɨye angoso nɨhu'nahone wonyo umo'nɨmontonoho.
Olohonta kakoe towahuno wonyo sohwanji hofɨko osopo humalofo.
Yo'mayo wonyo pisakino'njo kiho'njo nakwo nakwolaho lɨwo'nɨngkuhwone osomo humalofo.
3 Hwapɨngoso a'amu oso hopo sopo humamotofoso hofɨko honɨngkano wonyomo a'amu pi'nɨngo engo hwaho ayo yawojo'mta'ango somo kompemotawowo'nɨngkohofofoho.
Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanji oso honɨngkano wonyo homo somo inɨngkamentohofofoho.
A'amu hwaho engo mta'ango hamniyoho syoho iwo'nɨngkohofoso hofɨko oso ango ponjo a'amu somta'ni hamniyoho mɨkunɨmposo tɨpema'mentohofofoho.
Hwapɨngoso oso angoponjo a'amu hofɨko hamniyoho engo'njo nohumantɨfi yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nɨmentisofoho.
4 Ose lahonɨngki mampaho nom'ne ahwomo mta'ni ole ho'nɨmento,
Nje hwe moya'mi soku sekwo osopo nulɨko'mafɨkuji olo mempo lohohnta'ni fusyolɨkofaopmno.
U sekwo hofɨko'nji honɨngkano wonyo jwo'nɨlohopitnnoho. Oso hiso'no sekwo tohino mapitnnoho.
5 Hofɨkoe wonyo engoso a'amu hu'meehumosontɨfi ahwomomo sɨ'mofɨhwonesohilo.
Oseso hofɨkoe wonyo so'no Anɨtu kako inɨngo mamofonehoho.
6 Hofɨko Anɨtuye a'amu somo wonyo uloho'mentohofo hopaso Anɨtu hofɨkoe wonyo somne'no tohino engo uyɨmontonoho.
I Anɨtu oso wonyo uloho'mentohofo so'no kako aku ikwesaloku ulohofonefoho.
7 Oso a'musi kako kakoe yofe ho'noma'nonto kakoe huno yo'mayo umo lonte somo inɨngkamojofoho.
Kako oso wonyo imojo so'no Anɨtu kako aku tohino uyɨmontonoho. Aku tohino afapo uyonefoho. Oso tohino uhwoso'no kako humotaho engo walono.
Kakoe sɨmeho mo'mo ole nto hnnɨmento, Ngko ape yofe engo'njɨ'nyoho. Ngko a'amu somo yokumpohn'nyo mokosyohumaleno. Ngko a'moyawoso pa'nyo'nɨ'maho. Oso'no yo'mayo tangoso monɨ'manehoho.
O'o, ngko sɨmeho wopɨngo'nji ne'no humantɨ'mnefoho. Oso'no ngko humotaho malɨmnehono. Ose hnnɨmentisofoho.
8 Sɨkuno anga'nohino somo kako oso hopa kakoe yofe ho'noma'nyo so'no yo'mayo tohino aku uyoso komo'no u'manefoho.
Nakwoe Hwe Engo Anɨtu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo sohwo Mpapilounɨye wonyomne'no kako yano ilofɨhwoso'no mijoho engo i'mofapɨhwosi mnokino engo i'mofapɨhwoso'no hwe moya'mi humotaho lɨfitnnefoho.
Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.
9 Oso hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji oso ape wonyosi'nji honɨngkano wonyo imofontɨfi yo'mayo yahino wonyo imentohofo sohwa hofɨko oso ango pone engo Mpapiloun soponjo toho engoso nontanɨngkuhwosi uhwonɨfijoso oso hwe engo sohwa tɨkayomo uhwonɨngkuji humotaho hwaho lalɨfehi'nɨfitnnefoho.

10 Ape wonyosi kako tohino engo mentanɨngkuhwosi oso hwe engo huhwo sohwa hofɨko iyoho unɨngkuhwosoˈno ikanopo lohofɨkuji pisopisaho lɨkuji ole lɨfitnnefoho. U, nakwoe ango Mpapilounneˈno hitoho nalokwoho. Kɨko ango engo yokumpohnˈnyo sohwosi mofehiˈnyo weˈenepi (*wan aua*) posahonɨngki jɨje tohino aku komoˈno mahino. Ose lɨfitnnefoho.

11 Nomˈne aˈamu hamniyoho syohoˈnjoso oso tɨkayo somo nuhwonɨngkuji sɨmeho tango uyonefoho. Oso sɨmeho tango uyo hwapɨngoso olenoho. Ole wosyofɨsyantɨfeho, Nakwoe hoˈyangoso tɨhwo wonemaˈmontolɨkeno. Sɨmeho tango engo uyɨhwosoˈno humotaho engo sulɨfitnnefoho.

12 Oso hoˈyango engoso olenoho. Yoˈmayo wokoso naˈnohino, nɨkuyoho wonyoangkafoˈnji, hwapɨfe wopɨngo honɨjwo, halojo, miyoˈnohino osoˈnji, iyo akino wopɨngoˈnjo yoˈmayo mtɨˈmokumentohofosoˈnji yahu sɨhwano mtaˈni yoˈmayo mtɨˈmokumentohofo soˈnji ahwomo yokino, sojo oso mtaˈni wokoso wonyoangkafo mtɨˈmokumentohofofoho.

13 Hoˈyango nomˈneso olenoho. Yoˈmayo kaˈnyo, nalofe, tofoyo, yoˈmayo akino wopɨngo wopɨngoˈnjo, hwone mijo aˈapahomo ehaloho'nyoˈne, ipisayo mijo, yahwo-afofoˈnji wosopayoˈnji yahuˈnji yahu aˈamu hnˈnomokomɨwoˈnɨngkiso osoˈnji hano emoyoˈnji oso yoˈmayoso hofɨkintaˈni aˈamu mpe imentohofofoho. Osoˈnji aˈamu yahu mpe yɨwoˈnɨngkohofo hopaso aˈamu fehohnjoso hofɨko nomˈne aˈamu siki syoho ulohofiyoˈne mpe imentohofofoho.

14 Aˈamu hamniyoho syohoˈnjoso ole ulɨfitnnefoho, Yoˈmayo hoˈyango sekwo hi semoˈnɨwoˈnɨngkisoso noselɨkoˈmanto nto mtnˈnaoˈmaho. Yoˈmayo wosopayo meˈwampeˈnjo yoˈmayo wokoso wonyoangkafo soˈnji sekwoe yofe engo soˈnji nto mtnˈnaoˈmaho. Ose ulɨfitnnefoho.

15 Oso aˈamu hoˈyango syohoˈnjo sohwa oso ango somtaˈni hamniyoho engo maˈmentohofo sohwa hofɨko oso ango hopo sopo tango engo iˈmofopɨhwosoˈno iyoho unɨngkuhwosoˈno hofɨko ikano nompo ntaˈni uhwonɨhwojapɨkuji humotaho engo jongkuso mapitnnefoho.

16 Ole ulɨfitnnefoho, Sekwoe ango engo somneˈno hitoho nalokwoho. Hohonta sekwo manjiˈmofo, hwapɨfe wopɨngoˈnohini yontɨfi wokoso naˈnohino wopɨngo soˈnji nɨkuyoho, hamniyoho engoˈnjo soˈnji inontɨfi wopɨngo humamentohofofoho.

17 I mofehiˈnyo weˈenepi (*wan aua*) posahonɨngki sekwoe hamniyoho wokoso wopɨngoso yoˈmayoso nɨhuˈnahone imoˈnamokwoho. Ose ulɨfitnnefoho.

Aˈamu yofayokino syohoˈnjo hoˈyangoˈnji yofayokinomo nohnnawe mojɨmotofo sohwa hofɨko kengopo lohofɨkuji

18 tɨkayo ango Mpapiloun ntaˈni uhwonɨhwojakuji ole ulɨfitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo paˈnyoso nomˈne ntɨpolo. Oˈo, awonoho.

19 Ose lɨkuji humotaho hwaho ole lalɨfehiˈnɨfitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ayopo emoiwoˈnɨngkuhwone hnˈnwi osopo ntaˈni hamniyoho engo maˈmotohwonefoho. Mofehiˈnyo weˈenepi posolohofahonɨngki yoˈmayoso nɨhuˈnahone moiˈwo imoˈnɨmaho. Oso aˈamu yofayokino syohoˈnjo sohwa ose ulɨfitnnefoho.

20 Sekwo aˈamu ahwomomjo sohwasi oso pone engo moiˈwo imoˈnyo soˈno sekwoe sɨmeho wopɨngo wasemoˈnono. Sekwo aˈamu Anɨtuye sɨkunonji sekwo Anɨtuye hungkuno uyohojɨkuˈmofo (*apousel*) syohoˈnjo sohwa hnnonji sekwo aˈamu Anɨtu hungkuno sejopahonɨngki lɨmotofo sɨkunonji sekwoe sɨmehoso wopɨngo wasemoˈnono. Oso pone engo sekumo

wonyo seloho'mentiso so'no An+tu kako oso pone engo sohumo aku tohino uyohoho.

21 Oso hungkuno moi'wo losojwaofahon+ngki a'amu ahwomomjo yokumpohn'nyo sohwo kako sojo m+kun+mposo nomanto mijo ayomo meho'naofonto ul+mento, Oso sojo ho'naofohe hopaso oso pone engo Mpapiloun sopo nomaf+kuji sojo hopa mohm'no n+hu'nahone meho'naopitnnefoho. Oseso a'amu hof+ko apa'no muhwon+fitnnefoho. Oseso Mpapiloun n+hu'nahone moi'wo imo'nonefoho.

22 Oseso yo'mayo tompuyo hwomeyoka mpompulompuyo'nji kounoho yoka'nji oso ango sopo nta'ni apa'no mupa'nyo'nefoho. A'amu syoho iwo'n+ngkohofo sohwamo oso ango sopo a'amu muhwonyo'nefoho. Oseso a'amu hof+ko hof+koe syoho ikuji mtopmtopi'yoka peeloku loku'yoka pom+'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. Wosopayo fiji fiji'yoka sojo ekawojiyo singki singki'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho.

23 Oso ango hopo sopo sikiloho apa'no momongkujahufitnnefoho. Hwe moya'mi ape songo ma'n+ngkuji s+meho wop+ngo in+ngkuji t+kafo jahon+ngkujoso mupa'n+fitnnehofo. Hohonta sekwoe a'amu hamniyoho syoho'njo sohwa hamniyoho engo'nji imo'n+motofoso hof+koe yofe engo hwaho ayo yawojo'mo ihulo'mentisofoho. I olohonta moi'wonoho. Sekwoe peefo so'nji ki'nyo so'nji a'amu pi'n+ngo engo hwaho ayo yawojo'mo hwasyo hon+ngkanomo ipemotapmmentohofofoho.

24 An+tu oso pone engo somo uhwon+mentisoso kakoe a'amu ne somo fonjasyont+fi a'amu kakoe hungkuno l+motofo sohwamo fonjasyont+fi hof+koe hon+yoso oso'mo wentan+ngki uhwon+mentisofoho. I An+tuye a'amu hopi'nonohino somo hwaho ayo yawojo'mo a'amu nom'ne hof+kimo poyo umokumentohofo osohwafe hon+yoso oso'mo wentan+ngki An+tu uhwon+mentisofoho. Oso wonyo hwap+ngoso osoho hwafoho.

19

A'amu ahwomomjo sohwa pone engo Mpapiloun p+wahu'mentiso so'no hof+ko s+monyo engo imentohofofoho.

1 Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'n+ngkahon+ngki ngko huno ole syaf+hu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'n+mentoho, Nakwo An+tuye yofe engo woho'nomano. Nakwoe An+tu sohwo kako nakumo kako'nohini nefo'mawo'n+ngkiso hweho. Kakoe yofe engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho.

2 An+tu kako a'amufe wonyomne'no yano ilof+hwajiyoso hopoenohinoho. Oso ape wonyosi hwe moya'mi pi'n+ngo engomo hon+ngkano wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako An+tuye syoho ulohofiyo sohwamo fonjahumentisoso oso'no An+tu kako oso a'mu simo aku tohino uy+mentisofoho.

3 Ose lont+fi apa'no l+mentohofi, Nakwo nakwoe An+tuye yofe woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango t+kayoso engolopohamo ne'no syonefoho.

4 Hwe engo s+fe aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hof+ko An+tu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehumant+fi ul+mentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe An+tuye yofe engoso woho'nomano.

5 Ose ulahonɨngkofi Anɨtuye epohumayo sopo nta'ni joho ole ho'nɨmento,
Sekwo nakwoe Anɨtuye syoho ulohofiyo soku, sekwo Anɨtuye hungkunomo
tɨfi inɨngkawo'nɨngkohofo soku sekwo a'amu yofe engo'njo soku yofe
we'e'njo hopi'nono kakoe yofe woho'nomano. Ose ho'nɨmentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwo ape mahonɨngki wosopayo iloho engo i'mofapmmentisofoho.

6 Osohonta mampaho engo apa'no ho'nɨngkahonɨngki ngko apa'no
syafɨhu'mentoho, a'amu pi'nɨngo engoso ahwomomo humantɨfi lalokwofo.
Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka
hopa'nji ho'nɨngkahonɨngki upa'nɨmentohefoho. Ole ho'nɨmento, Nakwoe
Hwe Engo Anɨtu sohwoe yofe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo Anɨtu
nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho.
Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.
7 Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwoe sɨkuno kakoe
ape woma'mte sɨkunoso mofoneponoho. Oso kakoe apesi kako wokoso
hwapɨfe oso yo'mayoso nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo sɨmonyo
uyano. Nakwo nakwoe Anɨtu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohune'no
yofe engo woho'nomano.
8 Anɨtu kako oso ape simo manji'mofo sawemo halojo wonyoangkafo
kiho aneso uyahonɨngki kako nto yohoho. Ose ho'nɨmentisofoho.
Oso manji'mofo sawemo halojoso Anɨtuye hwe moya'mife honɨngkano
wopɨngo somo uhwonɨmentohefoho.
9 Oso hiso nuhwonɨngkahonɨngko hwe ahwomo mta'ango sohwo
ntɨmento, Kɨko olo hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mtɨ'mojo. Oso
Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwoe ape mayo'ne wosopayo
iloho engo wenantɨfeho. Anɨtu oso a'amu wosopayo elɨjwanyo sopo ne'no
fɨpmno nto uloso sofe sɨmehoso wopɨngo umo'nalofoho. Ose ntonto
ntɨmento, Olo Anɨtuye hungkuno loso nehopeho.
10 Ose ntahonɨngki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe sɨfɨki'nyo'mo
hwomtame yɨhumentanɨngko ntɨmento, O'o, filɨkaho. Kɨko ngkimo ose
enɨhumahotoho. Ngko kɨko pa'nyo Anɨtuye syoho ulohofiyo hwo'nyoho.
Oso'no kɨko Anɨtumnohini hwomtame fehumamno. Ngko'nji sekwo
a'amu hwahoponjo Jisasɨmo sɨmeho hi'ntnnono uyontɨfi kakoe hungkuno
lutɨhwawo'nɨngkohofo sohwa hnnonji nakwo a'amu ahwomomjo
sohwona'nnonji nakwoe syohoso afa'nohino'njo hwo'nyoho. A'amu Anɨtu
kakoe hungkuno uyahonɨngki lɨmotofo sohwamo Anɨtuye Towahuno
Wopɨngo ufo'ma'mojo hopaso olohonta sekwo Jisasɨye hungkuno
lɨjwaofɨwo'nɨngkohofo sohwasimo sefo'malofoho. Ose ntɨmentisofoho.

A'amu fihwo kako yahu halojo sopo kehumamentisofoho.

11 Ngko ahwomo nomtompeehonɨngki uhwonɨmentoheso yahu a'amu
hn'nɨwo'nɨngkiso halojo sohwo nohumentanɨngki uhwonɨmentohefoho.
Oso a'amu yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufa'uyoso olenoho.
Anɨtuye hungkunomo nto'no inɨngkawowo'nɨngkiso hweho. Hungkuno
nehopi'nohino lɨwo'nɨngkiso hweho. Kako hwe moya'mife yahinomne'no
yano ilofo so'nji a'amumo tango uyo so'nji kako yahino hopoeno
iwo'nɨngkiso hweho.
12 Kakoe tɨmoso toho sɨjɨso pa'nyo'njo hweho. Kakoe mnokino sopo
hwe hwaho mokosyohumawo'nɨngkohofo sohwafe mnokino manji'mofoso
kakoe mnokinopo pi'nɨngo engo'njo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino

manjiˈmofo sopo mtɨˈmokinyoso kakoˈnohino hwapɨngo neso huno uyohoho. Aˈamu nomˈneso hofɨko hwapɨngo neso huno muyofoho.
13 Kakoe manjiˈmofo sawemoso honɨmijo somo yomanto nto imentisofoho. Oso hisoˈno aˈamu kakoe yofeso ole mɨlɨmentohofi, Anɨtuye hungkuno hweho.
14 Aˈamu ahwomomjo itokusoˈnjo hwapɨfe halojo wopɨngoˈnjo sohwa hofɨko yahu halojo sopo kehumantɨfi tɨfi inɨngkamentohofofoho.
15 Hofɨkoe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somtaˈni hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo yohosiyohosi lojinyo swapɨwoˈnɨngkisofoho. Oso hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso sɨhumampoˈnyo soˈnji kakoe mango sohwamo iwofitoˈmeefoˈnefoho. Aˈamu huhwo sohwamo yokumpohnˈnyo mokosyohumentanɨngkuhwosi hofɨko kakoe hungkunomo haloho maposoˈnjo ikuji minɨngkayoˈnjo ikujoˈno tango engo uyɨmontonoho. Anɨtu oso aˈamu somneˈno sɨmeho tohino umnɨmentiso soˈno Jisas kako hofɨkimo hwotoho wahmmontonoho. Kakoe yokumpohnˈnyoso hwofiloˈnnyo hweho.
16 Oso Hwe Engo sohwoe manjiˈmofo sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mtɨˈmokinyoso olenoho. Kako hwaho hopiˈnonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopiˈnonohino sohwafe Hwe Engo hweho.
17 Ose uhwononji uhwonɨmentoheso, aˈamu ahwomomjo sohwo kako mofehiˈnyoˈnjo mofone sopo lohofonto yɨhufo yokintahopo fekwowentanɨngkofo sohwamo mango engo ulɨmento, Sekwo olopono fɨpmno. Anɨtu kako sekumo wosopayo wosejapmmontonoho.
18 Oseso sekwo hwe engo sohwafe aˈapahoˈnji hofɨkoe aˈamu itokuso mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwafe aˈapaho soˈnji aˈamu yokumpohnˈnyo yahupo kehumawoˈnɨngkohofo sohwafe aˈapahoˈnji hofɨkoe yahufe aˈapaho soˈnji hmnaopmno. Sekwo hwe yofe engo aneˈnjo yofe engoˈnjo, aˈamu syoho ulohofiyo soˈnji aˈamu siki humawoˈnɨngkohofo oso aˈamu hopiˈnonohino somo wonantɨfeho.
19 Ose ulahonɨngki uhwononji ole uhwonɨmentoho, Oso aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoˈnji hwe yofe engoˈnjo hwaho mokosyohumawoˈnɨngkohofo sohwanji hofɨkoe aˈamu itokusoˈnjo sohwanji hofɨko oso aˈamu hwe yahu halojo sopo kehumamentiso sohwoe aˈamuˈnji hofɨko ikujoho fongkiˈnyoˈne uhuˈmokumentohofofoho.
20 Oso aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwo kako aˈamu sikisɨwojo paˈnyo tɨfinjo hweho. Kako oso hwe sɨwojo paˈnyo sɨmoˈmjo sohwoˈnji kako nolohofɨwoˈnonto yoˈmayo engo aˈamu miyɨwoˈnɨngkiyohofo itɨhwahonɨngki aˈamu hofɨko aˈamu sikisɨwojo paˈnyo sohwoe yofe hofɨkoe aˈapahopo mtɨˈmokinontɨfi kakoe huyoˈmangomneˈno hwomtame ehumamotofo somo hwasyo honɨngkanomo ipemotapmmentisofoho. Jisas kakoe aˈamu soˈnji hofɨkoe oso aˈamu sɨwojo paˈnyo sohwoˈnji oso aˈamu Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoˈnjimo impe intofontɨfi hofɨko intofahumentohofofoho. Aˈamu ahwomomjoso hofɨko oso aˈamu sɨwojo paˈnyo sohwoˈnji Anɨtuye hungkuno hwasyo lɨmojo sohwoˈnji songo nohumentanɨngki hofɨko toho engo mitɨfongo paˈnyo sijontanjo somo mehoˈnaoˈmentohofofoho. Oso toho homo somo tɨkayo hwosɨmijo akino wonyoˈnjo sɨwoˈnɨngkisofoho.
21 Oso aˈamu yahupo kehumawoˈnɨngkiso Jisas oso hwoe mango mtaˈni hwakuhwajo sɨhumampoˈnyo swahopɨwoˈnɨngkiso soˈnji aˈamu nomˈne somo fonjahumentisofoho. Nofonjosyahonɨngki yɨhufo sohwa oso aˈamu sohwafe aˈapaho nontɨfi sɨmeho nahnnɨmentohofofoho.

20

Seten kako impo'angomo nohumentan+ngkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

1 Oseso ngko nohumanji ole uhwon+mentoho, a'amu ahwomomjo sohwo
kako pi'n+mo hwap+ngo ane soponjo hoku'yo hwosayo'ne so'nji ahwomo
nano so'nji motapmmentisofoho.
2 Nomotaponto Seten+mo nut+manto ahwomo nano'nji intofasyonto
soswo *wan tausen* (1,000) uyakolofo'ne intofahumentisofoho. Oso Seten
huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho.
3 Intofasyonto oso pi'n+mo hwap+ngo ane sopo intohm'mofonto hoku'yo
n+hu'no yokumpohn'nyo p+jwahumentisofoho. N+hu'no impofakiyofo
yahumentisofoho. Osopo nohumentan+ngkuhwosi soswo *wan tausen*
(1000) uyakolof+hwoso'no kako hwasyo hungkuno a'amu somo mujo'njo
uy+montonoho. I oso'no soswo *wan tausen* (1000) nto uyakolof+hwoso'no
impo'ango mta'ni is+hutof+humaj+hwoso'no osopo we'enehwo wemoi-
montonoho.
4 Oseso ngko nohumanji uhwon+mentoheso, Hwe hwaho
mokosyohumawo'n+ngkohofo sohwafe epohumayo sopo a'amu pi'n+ngo
engoso nohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso a'amu hiso
hof+ko nom'ne a'amu sofe hungkuno ikwolofo'ne yano ilof+hwajiyo'ne
hwafoho. A'amumo uhwon+mentoheso olenoho. A'amu Jisas+mo s+meho
hi'ntnnono uyont+fi kakoe hungkuno nom'ne a'amu somo ulont+fi oso
hungkuno homo somo yokumpohn'nyo kemokosyohumamentohofofoho.
Hof+ko oso a'amu s+wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo
hwomtame mehumayo'njo yont+fi hof+koe a'apahopo a'amu s+wojo
pa'nyo sohwoe mt+'mokinyoso mamt+'mokummentohofofoho. Hof+koe
hon+ngkano wop+ngo somne'no mango sohwa hof+ko hof+koe t+'wango
iwofito'meeo'mentohofofoho. A'amu hiso hof+ko apa'no songo imo'nont+fi
Jisas+'nji hof+ko'nji hof+ko a'amu somo mokosyohumentan+ngkofi soswo
wan tausen (1,000) uyakolo'mentisofoho.
5 Oso a'amu s+mo'mo pe'n+mentohofoso l+ka'mentohofofoho. A'amu
nom'ne pe'n+mentohofoso hof+ko oso hohosohonta mol+kafe'njo imento-
hofofoho. O'o, hof+ko oso soswo *wan tausen* (1,000) so'no hontohumant+fi
mol+kafe'njo imentohofofoho.
6 Oso a'amu pe'nont+fi pi'n+mo mta'ni s+mo'mo l+ka'mentohofoso hof+ko
s+meho wop+ngo'njo humamentohofofoho. An+tu oso a'amu homo somo
wop+ngo'nohini uloho'mentisofoho. Hof+ko poyo apa'no mape'nyo'njo
ikuji t+kanomo mafitnnefoho. O'o, hof+ko An+tu'nji K+lais+'njiye syoho
ulohofiyo imo'n+ngkuji K+lais+'nji hof+ko'nji nom'ne a'amu somo soswo
wan tausen (1,000) somne'no umokosyohumafitnnefoho.

Seten n+hu'nahone wonyo umo'n+mtonoho.

7 Soswo *wan tausen* (1000) uyakolof+hwoso'no oso pi'n+mo hwap+ngo ane
somta'ni hof+ko Seten+mo is+hutofomapitnnefoho.
8 Is+hutofomahon+ngkuji Seten noswap+hwosi kako a'amu
ango'meemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo
nn+ngkap+fitnne'eno l+hwosi hwasyo hungkuno ul+hwoso'no a'amu
Ngkouk+'nji Mekouk+'nji hof+ko An+tu'nji ikujoho'ne uhu'mokufitnnefoho.
Oso a'amu hiso iyoswo pa'nyofoho. A'amu we'yo'maho.

9 Hofɨko hwaho Isɨlael hopo sopo ifehu'mokosyahonɨngkuji oso ango
sopono Anɨtuye a'amu Jelusalem soponjo Anɨtuye a'amu neso nohumen-
tanɨngkuji oso Seten kakoe a'amu wonyoso hofoyo hufitnnefoho. Oseso
a'amu wonyo somo toho ahwomo mta'ni nopɨhwosi nonefoho.
10 Anɨtu kako Seten a'amu hwasyo honɨngkanomo ipemotawomentiso
sohumo nutɨmahwosi oso toho mijo ayo pa'nyo sijontanɨngkuhwoso somo
nɨhu'nahoni wakeho'nɨ'mo'montonoho. Oso toho tɨkayo hwosɨmijo akino
wonyo'njo somo Anɨtu kako sikisɨwojo pa'nyo sohwo'nji oso hwe Anɨtuye
hungkuno hwasyo lɨmojo sohwo'nji nto ho'nɨ'mo'mentisofoho. Osopo
hofɨko nohumafɨkuji imɨngo'nji hinjopo sɨkuno'nji sɨkwo'miyomo en-
golopohamo hofɨko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwolofo'ne hungkunofoho.

11 Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwonɨmentoheso hwe engo hwaho
mokosyohumayo sohwoe epohumayo halojo sopo hwe fihwo nohumen-
tanɨngki uhwonɨmentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho lo'nji
ahwomo'nji moi'wo imo'nao'mentisofoho. Apa'no muhwonyo'njo imento-
hefoho.
12 A'amu pe'nɨmentohofo hopi'nonohinoso yofe engo'njo sohwanji
yofe engo ane'njo so'nji hofɨko oso epohumayo sopo lohofahonɨngkofi
fisaku'mentisofoho. Nom'ne iyoswo fisojwahinyoso songo humayo'nefoho.
Yo'mayo yahino wopɨngo'nji wonyo'nji a'amu poyo pe'nɨmentohofoso
imotofo so'no iyoswomo mtɨ'mokumentiso somta'ni kako yano
ilofɨhwajɨmentisofoho.
13 A'amu mijo ayomo pe'nɨmentohofo sofe pijafo mijo mta'ni
Anɨtu nomanto a'amu hwahopo pe'nɨmentohofo sofe pijafoso Anɨtu
ma'mentisofoho. A'amu hopi'nonohino sofe huyo'mango somo Anɨtu
utɨma'mentisoso a'amu nɨhu'no hopi'nonohino somo kako anga'no
anga'nohino sofe yahino somne'no yano ilofɨhwajɨmentisofoho.
14 A'amu yahino wonyo'njo somo yano ilofɨhwajonto oso toho engo
mijo ayo pa'nyo sijontanjo somo meho'nɨ'mo'mentisofoho. Oso poyo
pe'nyo yahino so'nji oso ango poyo pe'nyo sohwafe huyo'mango hon-
tohumalofo soponjo so'nji toho hisomo meho'nɨ'mo'mentisofoho. Oso
toho hisomo a'amu pe'nɨmentohofoso Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono
muyoso nɨhu'nahone humantokutnnefoho. Osopo humayoso poyo
pe'nɨwo'nɨngkofoso hufa'uyoso osohifoho.
15 Oso iyoswo songo ne'no humayo'ne somo a'amu fihwo yofe muh-
wonyo'njo ihwosi oso a'amu somo oso toho pi'nɨmomjo somo wom-
eeho'nɨ'mo'montonoho.

21

Ahwomo'nji hwaho'nji songofoho.

1 Ngko nohumanji uhwonɨmentoheso, ahwomo'nji hwaho'nji songo
imo'nɨngkahonɨngki uhwonɨmentohefoho. Ahwomo sɨmo'njo so'nji
hwaho sɨmo'mjo so'nji moi'wo imo'nɨmentisofoho. Oso hwaho songo sopo
mijo ayo aneponoho.
2 Oso hohosohonta ngko uhwonɨmentoheso ango songo Jelusalem uh-
wonɨmentohefoho. Ango songoso Anɨtu mta'ango hwaho songo sopo pm-
mentisofoho. Oso ango songo hopo sopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho.
A'amu ape womantɨfi hotɨfo fofolofasyɨwo'nɨngkohofo pa'nyo'njoponoho.
3 Anɨtuye epohumayo sopo nta'ni mampaho engo ole upa'nɨmentoho,
Uhwonɨmno. Anɨtuye ango neso a'amu'nji wo'nnyoponoho. Oseso Anɨtu

kako hofɨkoˈnji humentanjoso hofɨko kakoe aˈamu imoˈnohumalofo. Anɨtu huhwo kako hofɨkoˈnji nɨhuˈnahone wohumamontonoho.
4 Anɨtu kako kakoe aˈamufe tɨmijoso nɨhuˈnahone wae umoˈmontonoho. Hwapɨngoso oso hohosohonta aˈamu poyo mapeˈnɨfitnnehofo. Tohino mumnonehoho. Osoˈno humotahoso apaˈno malɨfitnnefoho. Oso yoˈmayo hiso hwaho sɨmoˈmtaˈango somjoso moiˈwonoho.

5 Oso hwe Anɨtuye epohumayo sopo humaso sohwo ulɨmento, Sekwo uhwonɨmno. Ngko yoˈmayo songo mtɨˈmokumalefoho. Ose ulonto ngkimo ntɨmento, Kɨko olo hungkuno loso mtɨˈmojo. Olo hungkuno loso nehopeho. Oseso hwe moyaˈmi hofɨko nje hungkuno somo sɨmeho hiˈntnnono ufijoˈmanji hofɨkoe sɨmeho wopɨngo umoˈnɨmontonoho. Hwapɨngoso hungkuno loso ne umoˈnɨmontonoho.
6 Ose ntonto ntɨmento, Ngko yoˈmayo yoˈmayoso moiˈwo nto esojwaoˈmaleno. Ngko yoˈmayo somo hwapɨngo sohwoˈni oso nje yoˈmayo homo somo moiˈwo nto esojwaoˈmale hwoˈnyoho. Aˈamu fihwo kako mijoˈno mijoho peˈnɨngkuhwosi ngkimo nɨˈmasoso ngko kakimo mijo songo neˈno humayoˈneso ufimonnoho. Oso mijo hiso ngkintaˈni kako mpe miyonehoho. Oˈo, ngko kakimo siki ufimonnoho.
7 Aˈamu yoˈmayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyoso sohumneˈno ngko kakineˈno yoˈmayo wopɨngo uloho'monnoho. Ose ulohohmˈmo ngko kakoe Anɨtuˈni humahonɨˈmo kako nje mehomi umoˈnɨmontonoho.
8 I osoˈno aˈamu ngkineˈno yokumpohnˈnyo malohofeˈnjo soˈnji aˈamu sɨmeho hiˈntnnono montapeˈnjo soˈnji aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo soˈnji aˈamu aˈamumo fonjahumentohofo soˈnji aˈamu aˈmohufo imotofo soˈnji aˈamu kiˈnyoˈnjo soˈnji aˈamu anɨtu hwasyo sohumo hwomtame yɨhumawoˈnɨngkohofo soˈnji aˈamu hwasyo hungkuno lɨwoˈnɨngkohofo sontnneˈno hofɨko oso toho mijo ayo paˈnyo sɨjɨwoˈnɨngkiso soponeˈno ufitnnefoho. Oso hopo sopo toho tɨkayo hwosɨmijo akino wonyoˈnjo syalokunjo sopo poyo peˈnyo tɨfinjoponoho. Osopo neˈno nohumantokutnnefoho.

Ango songo Jelusalemmne hungkunofoho.

9 Aˈamu ahwomo mtaˈango sohwo ngkimo nɨˈmaˈmentisofoho. Oso aˈamu ahwomomjo huhwo sohwo aˈamu aho fehohnjo hopiˈnono nomˈne mtaˈni hufaˈuyo sohwa solɨjwanyo naˈnohino aˈamu wonyo umokiyoˈne mokosyohumunyo somtaˈango hweho. Osohwo nonɨˈmanto ntɨmento, kɨko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwoe ape wokitɨhwamo. Olohonta kako oso ape hisi womaˈmteˈno yohoho.
10 Anɨtuye Towahuno Wopɨngo ngkimo ifehuˈmokanɨhumentisofoho. Oso Towahuno hiso ngkimo ifehuˈmokonɨsyahonɨngki aˈamu ahwomo mtaˈango sohwo ngkimo hwofɨkiˈnyo sawemo sopono ipenɨmotasɨmentisofoho. Oso hopo sopo ipenɨmotasonto Jelusalem pone songo Anɨtuye aˈamu ne humunyo sopo Anɨtu mtaˈango pontanɨngki ntɨhwamentisofoho.
11 Ango Jelusalem sopo Anɨtu mtaˈango yokumpohnˈnyo soˈnji pomponaho soˈnji lahumentisofoho. Oso ango wonyoangkafo hopo sopo ntaˈni tɨpomponaho tɨmo honɨngkonyo hopo hwaloˈmokumentisofoho.
12 Oso ango hopo sopo tojo sawemo inyoponoho. Hokuˈyoso aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyoˈnjoponoho. Oso hokuˈyo hopo sopo aˈamu

ahwomo mtaˈango aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo sohwa humunny-
oponoho. Aˈamu Isɨlaelɨfe temtitofo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyo
sohwafe yofe mtɨˈmokinyoponoho.
13 Oso mofehiˈnyo sɨˈmofapiso sohohntaˈni hokuˈyoso hufaˈu
sɨhuneˈnjoponoho. Mofehiˈnyo ikwoˈmokiso sohohntaˈni hokuˈyo
hufaˈu sɨhuneˈnjoponoho. Angahohntaˈni hokuˈyo hufaˈu sɨhuneˈnjo
hohntaˈnyoho. Hwonamonyo hohntaˈni hokuˈyo hufaˈu sɨhuneˈnjo
hohntaˈnyoho.
14 Oso ango pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufaˈu sɨfe
mtaˈni hufaˈuyoso yokumpohnˈnyo sosofitofomokosyohumayo woˈnnyo
sopo aˈamu (*apousel*) aho hufaˈu sɨfe mtaˈni hufaˈuyo Jisasɨye hungkuno
uyohojɨkuˈmofɨwoˈnɨngkohofo sohwafe yofe woˈnnyoponoho.
15 Oso aˈamu ahwomomjo hungkuno ntɨmentiso sohwo kako toke
naˈnohino yamofo iyoˈneso nomanto oso pone soˈnji hokuˈyo soˈnji toke
soˈnji yamofo imentisofoho.
16 Oso pone homo somjo sawemo soˈnji tɨfo soˈnji afaˈnohinofoho. Kakoe
honje soˈnji afapoenohinoho. Nomˈne isaloˈnnyoˈnjoˈmaho. Oˈo, afapoeno-
hinoho. Kakoe sawemo engoso *tu tausen foua hantɨlet* (2,400) *kiloumita*foho.
17 Oso pone homo somjo tojo somo yamofo imentisofoho. Kakoe sawe-
moso *wan hantɨlet fouti-foua* (144) *mita*foho. Oso toke yamofo iyoso aˈamu
yamofo iwoˈnɨngkohofo paˈnyofoho.
18 Oso tojoso Anɨtu mtɨˈmokumentisoso sojo wonyoangkafo tɨpomponaho
tɨmo honɨngkonyo hopo hwoloˈmokumentisofoho. Oso ango ne hiso
naˈnohino tɨmo honɨngkonyo paˈnyofoho.
19-20 Sokilojo yokumpohnˈnyo sosofitofomokosyohumayo sojoso wokoso
wonyoangkafo mtɨˈmokumentisofoho. Oso sojo aho hopiˈnono sɨfe
mtaˈni hufaˈuyoso kengo kengo woˈnnyofoho. Sojo wonyoangkafoso
fehohnjoso halojo, fehohnjo yamoˈnohino, fehohnjo sontijo, fehohnjo
honɨjwo, fehohnjo hwosɨmijo, nomˈnihwo sontijoˈnji hwosɨmijoˈnji ulo-
hopihnˈnyofoho. Aˈamu nakwoe hwaho lopo oso sojo wokoso weˈeˈnohino
ihnˈnyoˈneso mpe yɨwoˈnɨngkohofoso hamniyoho mɨkunɨmposoˈnjofoho.
Oso tojomjo sojoso sojo ewafo paˈnyofoho.
21 Oso hokuˈyo aho hopiˈnono sɨfe mtaˈni hufaˈuyoso kame engo
wonyoangkafo sohwo hokuˈyomo kijahinyofoho. Oso ango hopo soponjo
honɨngkanoso tɨmo honɨngkonyo naˈnohino paˈnyofoho.
22 Anɨtuye ahwomomjo tajo ango engoso aneponoho. Oˈo, nakwoe
Hwe Engo Anɨtu Yokumpohnˈnyo Engo Hwofiloˈnnyoˈnjo sohwoˈnji nakwoe
Wonyoˈne Poyo Peˈnɨmentiso sohwoˈnji siko nohumanji ango homo somo
uyohope-eˈne montaˈiyoho.
23 Oso ango hopo sopo mofehiˈnyoˈnji hamno soˈnji malinyoponoho. Oˈo,
Anɨtuye yokumpohnˈnyo pomponaho hopa lasyɨwoˈnɨngkisoponoho. Jisas
sohwo kako sikiloho paˈnyo hweho.
24 Oso pomponaho wonyoangkafo hopo sopo aˈamu hano
emoiwoˈnɨngkohofoponoho. Aˈamu hwaho mokosyohumamotofo sohwafe
wokoso wopɨngoso oso ango soponeˈno motapmmentohofofoho.
25 Hokuˈyo engoso mopɨjasiyoˈnjo neˈno nohwosompoˈnawowoˈnɨngkisoponoho.
Oso hopo sopo sɨkuno mamiyoponoho.
26 Yoˈmayo hwahoponjo wokoso wonyoangkafo osoˈnji hamniyoho soˈnji
oso ango somo Anɨtuye yofe hoˈnomayoˈne womotoswantɨfeho.
27 I osoˈno yoˈmayo wonyo aˈamu honɨngkano wonyoˈnjo hungkuno
hwasyo lɨwoˈnɨngkohofoso hofɨko nɨhuˈno mahufitnnehofo. Oˈo, aˈamu

hofɨkoe yofe Jisasɨye iyoswo songo humayo'ne somo wo'nnyoso hofɨko oso pone engo somo woswantɨfeho.

22

Mijo songo ne'no humayo so'nji iyo songo ne'no humayo so'ntnne hungkunofoho.

1 Oso hohosohonta ngko nohumentanɨngko a'amu ahwomomjo sohwo kako mijo engoso ntɨhwamentisofoho. Oso mijo songo ne'no humayo'ne hiso tɨmo honɨngkonyomjo pomponaho pa'nyofoho. Oso mijo tɨmoso a'amu nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nɨmentiso sohwo'nji Anɨtuye epohumayo somta'ni swofijwaoponto
2 ango pone engo somne honɨngkano somo mtɨhupento walofoho. Honɨngkano yohosiyo hohnta'ni momtɨfamo'nyofoho. Oso honɨngkano homo somo yohosiyo hohnta'ni iyo songo ne'no humayo'ne loho'nnyoponoho. Oso iyo homo somjo ipisayo unto'nɨmonteso hamno huhwo huhwi into'nɨwo'nɨngkisofoho. Oso iyoswo inoho iyo homo somjoso hwe moya'mimo wopɨngo umokuwo'nɨngkisofoho.
3 Yo'mayo Anɨtu ngkilaho lɨwo'nɨngkisoso mawo'nnyoponoho.

A'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nɨmentiso sohwo'nji Anɨtuye epohumayo so'nji wo'nnyoponoho. Oso hopaso Anɨtuye syoho ulohofiyoso kakine'no hwomtame yuhumafitnnefoho.
4 Hofɨko Anɨtuye sɨmanomo uhwonɨngkuji Anɨtuye yofe hofɨkoe yomohu'nyopo mtɨ'mokinyofoho.
5 Sɨkunoso apa'no m'mofaponehoho. Hofɨkoe Hwe Engo Anɨtu sohwo hofɨkoe pomponaho hweho. Oso'no hofɨko kwefoho mofehi'nyoso nɨhu'no anefoho. Hofɨko hwe engo imo'nɨngkuji engo lopahomo ne'no nohumantɨfitnnefoho.

Jisas kako nɨhu'no komo'no ponefoho.

6 Ose ntonto ntɨmento, Olo hungkuno kilalokwe loso nehopeho. A'amu hopi'nonohino olo hungkuno losomo nupa'nɨngkuji sɨmeho hi'ntnnono ufijo'manji sɨmeho wopɨngo umo'nɨmontonoho. Hwapɨngoso hungkuno hiloso ne umo'nɨmontonoho. Hwe Engo Anɨtu kako kakoe hungkunoso a'amumo uyɨwo'nɨngkiso so'no hofɨko a'amumo lutɨhwawo'nɨngkohofofoho. Anɨtu kako a'amu ahwomomjo sohwamo kɨko Jounɨmo yo'mayo imo'none so'no kitɨhwayo'ne uhwatɨmasofoho. Oseso kɨko Anɨtuye syoho ulohofiyo somo utɨhwaho. Ose ntɨmentisofoho.
7 Sekwo upa'nɨmno. Jisas ole nalɨmento, Ngko sekumo komo'no wose'ma'monnoho. Yo'mayo imo'none so'no hungkuno olo iyoswo lomo wojo somo a'amu tɨfi inɨngkaweso'manji wopɨngofoho. Ose nalɨmentisofoho.
8 Ngko Joun'ni olo hungkuno losomo nupa'nonji yo'mayo tɨfi imo'none somo uhwonɨmentohefoho. Ngko yo'mayoso nuhwonosojwaofonji oso a'amu ahwomomjo yo'mayo ntɨhwamentiso sohwoe sɨfɨki'nyo'mo hwomtame wehumamonji yahonɨngko
9 ntɨmento, Kɨko ngkine'no hwomtame enɨhumahotoho. Kɨko jɨje a'amu'nji a'amu Anɨtuye hungkuno Toho Wojo lɨmotofo sohwanji olo hungkuno lomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofo so'nji nakwo hinjoho'nwo Anɨtuye syoho ulohofiyo hwona'nyoho. Oso'no kɨko Anɨtu kakine'nohini hwomtame fɨhumaho.

10 Ose ntonto nt+mento, K+ko olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no mt+'mokohinoso k+ko hiyaso mokosyohumahotoho. O'o, yo'mayo loso An+tu kako we'enepi kako hungkuno lososo moi'wo umo'n+montonoho.
11 A'amu hon+ngkano wonyo iwo'n+ngkiso sohwo kako hon+ngkano wonyo somo ne'no wamj+mmontonoho. Hwap+ngoso hon+ngkano iwolo'mokinyo'ne mofehn'nyoso awonoho. A'amu hon+ngkano pisakino'njo iwo'n+ngkiso sohwo kako oso hon+ngkano pisakino'njoso ne'no wamj+m+'montonoho. A'amu kako hon+ngkano wop+ngomo nto'no in+ngkawowo'n+ngkiso sohwo kako hon+ngkano nto'nohino somo ne'no wamj+m+'montonoho. A'amu hon+ngkano wonyo ane'njo sohwo kako hon+ngkano wonyo ane'njo ne'no wamj+m+'montonoho. Ose nt+mentisofoho. Hwap+ngoso Jisas kako asomo pone so'no hon+ngkano iwolo'mokiyo'ne mofehn'nyoso awonoho.
12 Jisas apa'no nt+mento, K+ko olo hungkuno loso a'amumo uso. Upa'n+mno. Ngko we'enepi wapmmonnoho. Oseso ngko nopm'mo a'amu hopi'nonohino sofe yo'mayo yahino wonyo so'nji wop+ngo so'nji yano ulofiyo'ne wapmmonnoho.
13 Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwap+ngo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho.
14 A'amu hof+koe hon+ngkano wonyo ho'nao'mentohofo somo ngko hof+kimo hwap+fe songo ulohohm'me'no hof+ko s+monyo engo uyant+feho. Osopo hof+ko nohumaf+kuji iyo ipisayo songo ne'no humayo'neso won+ngkuwant+feho. Oso pone songo Jelusalem soponjo hoku'yo somo suyoso hof+ko hoponoho.
15 A'amu s+wojo pa'nyoso a'amu peefo'nji ki'nyo'nji y+wo'n+ngkohofoso a'amu a'mohufo yahino'njoso a'amu nom'ni hwamo fonjasiyo yahino'njoso a'amu hwasyo an+tu sohwamo yofe ho'nomawo'n+ngkohofoso a'amu hwasyo hungkuno l+wo'n+ngkohofo so'nji a'amu hwasyo hungkuno so'no hi umo'nyo so'nji hof+ko An+tuye ango somo n+hu'no mahufitnnefoho.
16 Ose ntonto nt+mento, Ngko Jisas+'ni nje a'amu nje yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n+ngkohofo soku nje hungkuno lomo upa'n+fitnne so'no nje a'amu ahwomomjo sohumo sekuye pone'no l+hwaj+malefoho. Ngko hwe engo Ntefit+ye hwap+ngo sohwo'ni kakoe Imu hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno An+tu Ntefit+mo uy+mentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Im+ngo'nji Hntokwaliyo I'mu sohwo im+ngo'nji l+wo'n+ngkiso sohwo pa'nyo hwo'nyoho. Ose nt+mentisofoho.
17 An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo'nji a'amu Jisas+mo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofo kakoe ape pa'nyo so'nji Jisas+mo ole ulalok-wofo, Oyomo. A'amu kakoe hungkuno lomo upa'noso sohwo kako oyomo ulono. A'amu kako mijo'no umo'n+ngkuhwoso'no kako wapono. A'amu kako mijo wan+mo l+hwosi kako nop+hwosi mijo songo ne'no humayo'neso wanono. Mijo hiso mpe miyonehoho. O'o, An+tu uy+montonoho.
18 Olo hungkuno loso ngko yokumpohn'nyo wasel+monne'no yohono. Olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no iyoswo lomjoso upo'nalokwofo soku, a'amu fihwo olo hungkuno loso'nji nom'ne hungkuno kengo mta'angoso ufisy+po'masoso yo'mayo tango olo iyoswo lomo wojoso An+tu kako nom+hu'mokuhwosi oso a'amu sohumo uyonefoho.
19 U a'amu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohumo An+tu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako

iyo songo ne'no humayo'ne somjo ipisayoso manonehoho. Oso Anɨtuye pone songo Jelusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.
20 Jisas kako olo hungkunolo nalɨmentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. We'enepi ngko komo'no wapmmonnoho. Jisas ose nelalofoho.
Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwo'ni ole kilalokweno. Kɨko komo'no fɨpe. Ose kilalokweno.
21 Nakwoe Hwe Engo Jisasɨye hitohoso sekwo hopi'nonohino kunonji waweno. Joun kako ose lɨmentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.